Böhmisch-deutsch-lateinisches Wörterbuch,

mit Beyfügung
der
den Slowaken und Mähren
eigenen Ausdrücke
und
Redensarten,
zunächst
für Schulen durchaus neubearbeitet,
auch mit einem vollständigen
deutschen Wortregister
versehen,
und
auf eigene Kosten herausgegeben
von

Georg Palkowitsch,
Prof. der böhmisch-slawischen Sprache u. Literatur zu Preßburg.

Zweyter Band.

O—Ž.

Preßburg 1821.
Gedruckt bey den Belnayschen Erben.

Odewzdáwámť tobě také a synům twým (Dcerko má, Gednoto bratrská!) snažnost w pulerowánj, wyčisstowánj a wzdělánj milého nasseho a milostného otcowského gazyka; w čemž synů mých bedliwost známa byla časů předesslých.

J. A. Komenský.

Seiner Excellenz,

dem

Hochgebohrnen Herrn

Herrn Franz Anton

Grafen von Kolowrat-Liebsteinsky,

Herrn der Herrschaften Reichenau, Czernikowitz und Wamberg, dann der Güter Borohradek, Horalitz und Schleßelitz in Böhmen, Großkreutz des kais. österreichischen Leopold-Ordens (G. C. E. K.) Großkreutz des kön. sächsischen Ordens der Rautenkrone, und des kais. russischen Wladimirordens zweyter Klasse, Ritter des Maltheserordens, Seiner Kaiserlich-Königlichen apostolischen Majestät wirklichem geheimen Rathe und Kämmerer, Oberstburggrafen zu Prag, Präsidenten des k. k. Landesguberniums, Direktor des permanenten und des verstärkten landständischen Ausschusses, Protektor der patriotisch-ökonomischen Gesellschaft, des Vereins zur Beförderung der Tonkunst, und des böhmischen allgemeinen Wittwen- und damit verbundenen Taubstummeninstituts, erstem Kommissär des Theresianischen Domstifts auf dem Prager Schlosse, und perpetuirlichem Protektor des freyen adelichen Reichsstifts in der k. k. Neustadt Prag, wirklichem Mitgliede der k. k. Landwirthschafts-Gesellschaft in Wien, Ehrenmitgliede des landwirthschaftlichen Vereins in Baiern, und der großherzoglich-Weimarschen Societät für die gesammte Mineralogie in Jena,

Euer Excellenz!

An diesem Tage hat vor zweihundert und siebenzehn Jahren Abraham von Ginterrod, einer der besten vaterländischen Schriftsteller der damaligen Zeit, den zweiten Theil seines merkwürdigen und jetzt seltenen Werkes: CYRI PAEDIA einem der edlen Vorfahren Euer Excellenz, dem kais. kön. Hofrathe und Kämmerer, Heinrich Liebsteinský von Kolowrat und zu Zichowicz, zugeeignet; an demselben widme ich Ew. Excellenz ehrfurchtsvoll den zweyten Theil des gegenwärtigen böhmischen Lexikons. Denn obgleich das erhabene und hochgefeyerte, ächtslawische Geschlecht Eurer Excellenz schon seit einem Jahrtausend vorzüglich die Heldenbahn wandelt, und nebst diesem erstaunlichen Alter durch glänzende heroische Thaten und ununterbrochen behaupteten hohen Rang sowohl das Vaterland, als auch das Ausland zur Bewunderung und Verehrung hinreißt; so war Dasselbe doch auch den Musen und ihren Priestern hold, gleichsam die bewaffnete Pallas vor Augen habend, und wohl merkend, daß selbst unter den Regenten jeder Nation der Welt und in jedem Zeitalter jene die besten, ruhmvollsten und göttlichsten waren, welche sich durch Vorliebe zu den Wissenschaften und durch die Beförderung derselben ausgezeichnet haben. Wassi Milosti, — schreibt Ginterrod in seiner erwähnten Dedikation, — tento druhý djl knihy této připisugi a odewzdáwám, na dokázanj wděčné památky, laskawé náchylnosti a přjwětiwosti od W. M. kemně w mnohých přjčinách prokázané.

Mit welchem Eifer Euer Excellenz, den großen väterlichen Vorbildern nachstrebend, ja sie übertreffend, von der obersten Stufe der Landesverwaltung herab, die vaterländische Litteratur befördern, und der Nationalsprache Sich annehmen, zeigt, nebst andern vielseitigen Wirken, Hochihre Schöpfung, das böhmische Museum. — Gepriesen ist Eurer Excellenz Humanität und huldvolle Herablassung gegen die Gelehrten, so wie die mächtigen

vielfältigen Aufmunterungen derselben, und die entzückten Dichter brechen in Lobgesänge auf Ew. Excellenz aus. —

Mir geruheten Hochdieselben durch die hohe Würdigung und huldreiche Annahme des ersten Theils dieses Werkes zur schnellern und glücklichern Vollendung desselben Muth und Kraft zu verleihen, und das hohe für mich so ehrenvolle Belobungsschreiben Eurer Excellenz, demselben einverleibt, möge nicht nur den Zeitgenossen, sondern auch den spätesten Enkeln herzerhebend beurkunden, wie Euer Excellenz die gelehrten Arbeiten würdigten, die Schriftsteller aneiferten, und gegen die Nationalsprache gesinnt waren.

Möge Böhmens Genius noch lange Ew. Excellenz mit Ruhm und Glück gekrönt erhalten, und reichliche Früchte der großen patriotischen, über all mein Lob erhabenen Bemühungen sehen lassen! mögen noch die entferntesten Jahrhunderte blühende und segenreiche Zweige des edelsten Stammes der Kolowrate, in dem ihm eigenen Glanze, dem glücklichen Vaterlande zeigen!

Geruhen Euer Excellenz diesen öffentlichen, obwohl schwachen Beweis meiner innigsten Dankbarkeit und tiefer Verehrung nachsichtsvoll aufzunehmen, dieses Werk Hochihres hohen Schutzes und Beyfalls zu würdigen, und mich im gnädigsten Andenken zu behalten, der ich ehrfurchtsvoll verharre

Eurer Excellenz

unterthänig = gehorsamster Diener
Georg Palkowitsch.

Preßburg am 20. Jänner 1822.

Oben erwähntes Belobungsschreiben lautet wörtlich folgendermassen:

Herr Professor Sedláček in Pilsen hat mir vor einigen Tagen das böhmisch-deutsch-lateinische Wörterbuch, welches Euer Wohlgebohren herausgegeben haben, mit dem Bemerken übersendet, daß Dieselben dieses Exemplar für mich zu bestimmen beliebten. Ein Werk, welches nach dem einstimmigen Urtheile aller Kenner der slawischen Litteratur einen so entschiedenen Werth besitzt, und einen Mann zum Verfasser hat, der sich durch die Herausgabe mehrerer schätzbaren Schriften bereits manchfache Verdienste erworben hat, konnte mir nur angenehm seyn, und mit Vergnügen sehe ich meine Sammlung vaterländischer Werke durch dieses Wörterbuch vermehrt und geziert.

Obwohl ich mich nicht unter die tiefen Kenner der schönen slawischen Sprache rechnen darf; so weiß ich doch — als ein gebohrner Böhme — ihren Werth in vollem Maße zu schätzen, und bin vor allem von dem Gefühle durchdrungen, daß Nationalsprachen ein Vorzug sind, den Völker, die wahrhaft an ihrem Vaterlande hängen, treu bewahren sollten.

Indem ich Euer Wohlgebohren meinen Dank ausdrücke, füge ich die Versicherung der Hochachtung bey, mit welcher ich verharre

Euer Wohlgebohren

ergebener Diener,
Fr. Gr. Kolowrat, m. p.
Oberstburggraf.

Prag am 25. Aprill 1820.

O.

O, I. der bekannte Mitlauter o, der, außer in einigen fremden Wörtern, z. B. in Heródes, immer kurz ausgesprochen wird.

II. Vorwort od. Präposition.

1) mit dem Lokal, von, wenn man v. einer Sache od. Person handelt, redet, schreibet, höret rc. de; oznamowati o něčem, v. etwas Nachricht geben, referre de re; naděge o wjtězstwj; pták o osýdlu, dokud lapen nebude, newěřj; o tom potud, so viel davon, haec hactenus, *Vel.* o tom potom, dav. künftig, kommt Zeit, kommt Rath, de his olim.

b) Wegen, in Ansehung, intuitu: napomenut byl o swém powolánj.

c) Ueber, de, super: opowěd o sſkodě swé budaucý včiniti.

d) an, circa; wjno, o němž sy pracowal, Wein, an dem du gearbeitet hast; dědiny a role, o kterýchž sami wlastnjma rukama dělagj; o čem kdo pracuge, z toho wyžiwenj swé mjti může.

e) Um, circa, auch in: o wánocých, an Weihnachten, feriis natalitiis, o letnicých, am Pfingsten, feriis pentecostes, o půlnocy; o Janě.

f) bey, von; o čtyřech nohách, quadrupes, stůl o třech nohách, Tisch v. drey Füßen, mensa tripes; o samém chlebě býti, bey Brod allein seyn; o chlebě a wodě, o rybách žiwu býti, bey Brod u. Wasser leben, sich mit Fischen nähren, *Vel.* o tom pokrmu, kterého sem požil, půgdu na cestu.

2) Mit dem Akkus. a) von, wegen, in Ansehung, in Betreff, de, intuitu; saud o králowstwj; saudy hlawnj o hrdlo, Kopf und Leben betreffende Gerichte, judicia capitalia; o čest, o hrdlo sauzenu býti; aučet o dluhy, Pr. o tauž wěc před něho opět předstaupili; o sprawedlnosti swé kde se vtjká, Pr. o weliké wěcy, o pokog gednati; zasaditi se o něco, s. zasadjm se; pustiti o něco, s. pustjm; o to strany na odporu stogj, Pr. o něco se s někým snésti, wegen etwas sich mit jemand vereinigen.

b) Um: o málo, fast, tantum non; o wlas se nechybili. *K.* má o sto owec wjc, než gá; prosyti o něco, um etwas bitten, petere rem ab aliquo; wolati o něco, um etwas schreien, etwas fordern: mage o den napřed, dostižen nebyl: o statek, o laupež se s někým děliti, rozděliti, mit jemand das Vermögen, den Raub theilen, dividere bona, praedam cum aliquo; o to sem přissel, darum - o základ, w záwod s nim běžjm, s. záwod, *Cyr.* wýpowěd o něco, Urtheilsspruch über etwas, sententia de re, něčjm o zem dáti, *Cyr.* wssemi rozpustilostmi o zem dati, s. dám; kdyby o dussi nebylo, wenn es nicht um d. Seele zu thun wäre; běžj mu o žiwot, s. běžjm; o něco připrawiti někoho,

jemanden um etwas bringen, privare aliquem re; o hrdlo přigjti, ums Leben kommen, vitam amittere, o zahynutj někoho usylowati, jemandes Verderben suchen, perniciem alicujus quaerere; o prsten hráti, einen Ring ausspielen, *D.* o zaklad se cwičiti, bogowati, in d. Wette lernen, streiten, s někým o něco zakládati, um etwas wetten, *Cyr.* o sstych wybjzegjcý sebe za bránu, *Com.* o málo, o mnoho nižssj od někoho, um wenig niedriger -; herež o to! ey was ist daran! *D.*

c) an: o něco zawaditi, an etwas stoßen, impingere, illidi, offendere; o něco se opřjti, opjrati, sich an etwas anstemmen, z. B. mit den Füßen, niti, conniti, inniti.

d) in, innerhalb, in: o tři roky bude welkým pánem, in drey Jahren ꝛc.

e) in der Zusammensetzung, er, be, auf, ab, um, aus; s. viele der folgenden Wörter.

III. Interjection ó! dann ist es lang: ó gaká nauze! ó Pane! auch mit dem Genit. ó mého plného srdce! *Neg.*

Ob, 1) eine trennbare, selten vorkommende Partikel, um; přjloha, rolj, která wždy ob geden rok osýwána býwá, - ein Jahr um das andere - alternis annis; Čzechowé od Němcůw toliko ob geden přjkop ležeti, *Haj.* ob den, einen Tag um den andern, alternis diebus; 2) eine untrennbare Partikel, um, be, er, ꝛc. circum, ob, amb (ἀμφι), re, &c. wie in obal, obásslo, občerstwjm, obdýlný, ꝛc.

Oba, *m.* obě, *f.* u. *n.* (verwandt mit bis, ambo, dem alten deutschen ba, bo, d. h. zwey, auch mit beyde,) ambo, æ, o, uterque &c.

Obabrám, al, ati, s. opiplám.

Obadám, al, ati, *sl.* (*& polon.*) *& D.* empfinden, wahrnehmen, inne werden, sentire, animadvertere, observare; obadala gjtě w sobě; nic sy neobadaly hast du nichts bemerkt? 2) *sl.* hören, audire.

Obad, s. d. Anm. zu Howadnice.

Obadwa, obědwě, s. oba.

Obadwogec, gce, *m. sl.* s. saurzice, Halbfrucht, *hung.* abajdótz.

Obahnjm se, *fut. ex.* il, iti, *sl.* werfen, v. Hunden ꝛc. parere.

Obak, u. obaky, *sl.* s. předce.

Obal, u, *m.* (ob-wal.) 1) s. obálka 2) Umschweif, *m.*; tropisch, z. B. im Reden, ambages, circuitio, ambitus.

Obalek, lku, *m.* vorh. 1); 2) fig. Beschönigung, color, praetextus.

Obalenice, *f.* Kopfzeug der mährischen Bauerweiber, *D.*; *sl. Nitr.* Haarbänder.

Obalcugem, s. přeobalcugem se.

Obalenka, y, *f.* s. obalenice.

Obaljm (ob-waljm), *fut. ex.* il, iti, s. obalugi.

Obaljok, u, *m. sl.* das Besetzl am Hemdermel.

Obálka, y, *f.* Umschlag, *m.* was man umschlägt des Einhüllens wegen, involucrum.

Obalkugi, owal, owati, beschönen, beschönigen, praetexere, *D* - kowánj, *n. verbale*, *D.*

Obalowacý, 1. z. B. obalowacý papjr, Packpapier, *n.* charta emporetica, charta involucris apta.

alugi (ob-walugi), owal, ᴉwati, ummwickeln; něco okolo ıěčeho, etwas um etwas, cir-:umvolvere; něčjm, mit et-pas, circumvolvere, obvol-ʹere, w něco, circumligare. *B.*
anugem, owati, *sl.* ſ. ozeljm :), *hung.* bánom.
apolný, 3. wechſelſeitig, mu-uus, obapolná láſka, wechſel-eitige Libe, *f.* amor mutuus, ᴉbapolná powinnoſt; - ně(*ol.* o-)apol,) *adv.* mutuo, in vices, n vicem: obapolně ſobě za-vázáni gſau. *Vel.* obapolně ge-)en na druhém přeſtáwagj, *K.*
ᴉar, u, *m. sl.* Abbrühen, *n.* perſusio ferventi aqua; - ro-wý, z. B. obarowá polewka, w njž ſe droby ze ſwině obwa-:ugj, etwa Abbrühſuppe.
)arám, al, ati, *sl.* ſolg.
)arjm, *fut. ex.* il, iti (ob-wa-:jm) *sl.* abbrühen: ſ. *boh.* o-)arjm; *hung.* abárlom.
)arugem, owati, *sl.* ſ. obárám.
)arwjm, *fut. ex* il, iti, anſtrei-hen, färben, incrustare, in-:ingere.
)áſlo, a, *n.* (v. obwázati) Wik-:elwerk, *n.* Flachswickel, *n.* pen-um (coli).
)auručnj, 1. der rechts u. links ſt, ambidexter, *Syl.*
)aſtrannj, u. oboſtrannj, zwey-eitig, zweydeutig, anceps: o-)aſtrannj odpowěd, *Cyr.*
)auljm ſe, il, iti, zahm werden, nitescere, *Ryb.*
)aut, obauti, ſ. obugi.
)auwám, al, ati, *reg. act.* Schu-)e od. Strümpfe jemanden an-:iehen, induere alicui calce-os, tibialia; näher beſtimmt agt man: někoho do ſtřewic, do punčoch obauwati, (*sl.* auch někomu, ſobě ſtřewjce, čižmy obaut); - ánj *n. verb.*

II. *rec.* obauwati ſe, ſich an-ziehen, induere sibi calceos, tibialia od. induere se calce-is, tibialibus: gako opice w cy-zý ſſkorně ſe obauwati, *prov. K.*

Obauzým, el, eti, ſchmähen, an-feinden, conviciari, maledi-cere, infestare: nepomlauweg a neobauzeg giných, *Pr.* - ně-koho vtrhawými ſlowy, *Cyr.*

II. *rec.* obauzeti ſe, mit der Präpoſ. s, ſich abgeben, ſich ſcheren mit einer Perſon; (auch ſcherzen?).

Obáwám ſe, al, ati, befürchten, beſorgen, metuere, timere, vereri; že, daß, ne; aby ne, daß nicht, ut od. ne non; 2) mit dem Genit. befürchten, metuere, timere z. B. rem: geſt ſe obá-wati, žeby, - es iſt zu befürch-ten, *Vel.* hlad geſt k obáwánj, Hungersnoth iſt zu befürchten, verendum est, ne fames ori-atur.

Obběh ſ. oběh.

Obběhnu, *fut. ex.* obběhl, ob-běhnauti, ſolg.

Obbjhám, al, ati, umlaufen, a) z. B. das Rad ꝛc. circumagi, circumire; b) einen Umgang machen, circuitu uti.

Občáhnem, *sl.* ſ. obſáhnu.

†† Občan, a, *m.* (*mor.*) Landes-bewohner, Staatsbürger, *m.* civis, - ſtwj - *n.* Staatsbür-gerſchaft, *f.* civitas; - ſký, 3.

Občerný, beſſ. náčerný.

Občerſtwenj, *n.* Erfriſchung, Er-quickung, *f.* recreatio, refe-ctio.

Občerſtwjm, ěl, eti, erquickt, er-friſcht werden, refocillari.

Občerſtwjm, il, iti, en, *imper.*

občerstwi, občerstwěme, občerstwěte, folg.

Občerstwugi, owal, owati, erquicken, erfrischen, reficere, recreare.

II. *rec.* Občerstwowati se, sich erquicken, erfrischen, se recreare, reficere od. refici, recreari.

Obcházka, *y, f.* Umgang, das Herumgehen, z. B. des Menschen, circuitus, ambitus.

Obcházým, el, *eti,* umgehen, a) herumgehen, circumire, ambire, okolo *něčeho*, etwas od. um etwas, rem; - *něco*, etwas umgehen, circumire, obire, *D.* obch. stráže (wogenské), Runden gehen, Wachten machen, obire vigilias; obcházeli s nimi trybuny, (*acc.*) sie gingen herum - obibant tribunos, *Vel.* b) Umweg nehmen, circuitu uti, daleko obcházeti, viel umgehen, longo circuitu uti.

II. *rec.* Obchazeti se, (*ol.*) mit etwas umgehen, versari circa aliquid; se lži, *Jer* 23, 14.

Obchod, u, *m.* 1) eigentlich, s. obcházka u ochoz a); 2) Handthierung od. Gewerbe, Metier, *n.* das Vortheil bringt, quaestus. b) Handel u. Wandel *m.* Verkehr, *n.* commercium; hospodářstwj gest neylepssj obchod, *Cyr:* obchod wésti, Handel treiben, quaestum exercere, *D.* po domjch obchod wésti, zbožj roznássetí, hausieren, merces ostiatim circumferre, institorem esse. c) od. konečnj střewo, Afterdarm, *m.* intestinum rectum; d) *sl.* Umgang, *m.* consvetudo; obchod s nečistými osobami, *Leschka.* e) Procession? f) Periode (Rhetor.)?

Obchodilý 3. abgetragen, z. B. ein Kleid, detritus.

Obchodjm, *fut. ex.* il, iti, *reg. acc.* abtragen, durch langes Tragen abnutzen, deterere.

Obchodjm, *præs.* il, iti, handthieren, Gewerbe treiben, negotiari, mercaturam facere, quaestum exercere, *Syl.*

Obchodnjk, *a, m.* Handelsmann, Gewerbsmann, negotiator, mercator, - nice, *f.* Handelsfrau, *f.* Handelsweib, negotiatrix, - nický, 3. handelsmännisch; - ictwj, *n.* Handelschaft, *f.* mercatura.

Obchoz, s. ochoz.

Občina, *y, f.* Gemeinanger, *m.* od. Gemeinwiese, Hutweide, *f.* campus herbidus communis, Koppelweide, *f.* Gemeingut, *n. D.*

Občizna, s. občina, *D.* z. B. d. Gemeinwiese zu Pilsen.

Obcowánj, *n.* s. obecenstwj; obc. swatých, d. Gemeinschaft der Heiligen, communio sanctorum; *tělesné* obc., Beyschlaf, *m.* concubitus, *D.* 2) Wandel, Lebenswandel, *m.* vita, mores; 3) s ženau od. manželské, s folg.

Obcugi, owal, owati, wandeln, leben, vivere; 2) umgehen, Umgang mit jemanden haben, uti aliquo; 3) Gemeinschaft haben, *Eph.* 5, 11.; 4) s ženau od. manželské, einem Frauenzimmer ehelich beywohnen, Beyschlaf begehen, concumbere, *B.* nexáduě a cyzoložně s nj obcowal; zdálo se mu we snách, žeby manželku swau obgimal, a s nj obcowal, B. b) Wollust treiben, buhlen, Ez. 16, 37. 3 Mach. 6, 4.; 5) *cum dat. rei,* a) sich theilhaftig machen,

heilnehmen; -cyzým hřjchům, B.-vtrpenjm mým se neliknuze, Com. b) ergeben seyn, abwarten; službám Páně spasytedlně obcowati, K. s gakau wážnostj skutkům B. obcowati slussj, K. - hodně tagemstwjm swatým; gak tomu, co Bůh slibowal, aneb čjm hrozyl, lidé obcowali, K.
bdálečný, 3. sl. entfernt, weitschichtig, remotus.
bdalekost, i, f. Abweite, f. distantia, D.
bdálný, 3. etwas entfernt?
bdank, u, m. obdankowánj, (abdankowánj, Syl.) n. Amtsentsagung, Abdankung, Dienstesentlassung, donatio rude.
bdanka, y, f. sl. Preis, m. proemium.
bdankugi, fut. owal, owati, dem Amte entsagen, abdanken, rude donari: žoldnéř se obdankuge, Com.
Anm. Statt des vorherstehenden Wortes, kann sehr wohl propausstjm, propustjm, gebraucht werden.
bdařjm, fut. ex. il, iti, en, beschenken, donare aliquem re; dlauhým wěkem ge obdařj; 2) mit etwas versehen, instruere - řenj, n verb.
bdarowánj n. (králowské), Beschenkung, Freyheit, f. libertas, privilegium, donatio Vel. obdarowánj wydáno gest, Com.
bdarugi, fut. ex. owal, owati, někoho něčjm, beschenken, donare aliquem re, od. alicui rem, dare alicui rem dono.
bděďjm, fut. ex. il, iti, erben, haereditate accipere: obděďj králowstwj nebeské, K.
Obdělám, fut. ex. al, ati, folg.
Obděláwám, al, ati, ummachen, einfassen, obducere: - ořechowé sskořepiny zlatem, Mand. 2) bearbeiten, kultiviren, colere: obdělávati stromy.
Obdělný, s. obdýlný.
Obden, s. ob.
† Obdiwenj, n. Bewunderung, f. admiratio? z tichého obdiwenj wysoké myssléénky wywodjš, Neg.
Obdiwugi, owati, bewundern?
Obdlauhlý 3. ablang, länglicht, oblongus, langwierig; - le, adv; - lost, i f. subst.
Obdlaužný 3. s. vorh. obdlaužné kopj, Vel. weitläufig, ziemlich lang, prolixus, diuturnus; knižka obdlaužná, nemoc obdlaužná; - ně adv. - nost, i, f. Weitläufigkeit, Länglichkeit, Länge, f. longitudo, prolixitas, diuturnitas.
Obdruhý 3. s obdruhé strany, jenseitig: ostrow s obdruhé strany, jenseitige Insel, D.
Obdržení, n. verb. v. folg. obdrženj žiwé, při zdánj společném statků manželských, Erhaltung bey Lebenszeit, acquisitio vita comite od. inter vivos.
Obdržjm, fut. ex. el, eti, erhalten, a) behaupten, z. B. sein Recht, einen Platz, tenere, obtinere, servare, conservare, tueri: pole obdržeti, das Schlachtfeld behaupten, siegen, vincere; při - od. při swau, den Prozeß gewinnen, causam lucrari, jure vincere, triumphare, Cyr. b) bekommen, erlangen, α) mit od. ohne Mühe, accipere, nancisci, adipisci, β) mit Mühe, consequi, γ) durch bitten, precibus consequi, precibus impetrare, auch

bloß impetrare, wo sich bitten verstehen läßt; žalobami održeti, ausklagen, *D.* - jwám, al, ati, *fr.*

Obdýlný 3. länglich, oblongus, obdýlná stopka třeſſnj, *Com.* 2) weitläuftig, prolixus: řeč obdýlná; - nost, i, *f.* s. obdlaužnost.

Obě, s. oba.

Obec, *gen.* obce, (ob-wěc), Gemeine od. Gemeinde, commune, communitas, publicum; insbesondere, 2) das Volk, d. Bürger, im Gegensatz des Raths od. der Vorgesetzten, populus, plebs: heytmanům y wſſj obce města Domažlic. - Žižka: obce měst Pražſkých, *Vel.* kanownjkům y obcy téhož města *Id.* obec se zběhla, *Com.* geben z obce *Id.* s wſſj obcý táborſkau, *Vel.* obec držeti, eine Volksversammlung halten (bey den Römern), comitia celebrare; 2) nach einigen, Staat, civitas, regnum, 3) swobod. obec, Freistaat, *m.* respublica; obec Řjmſká, die römische Rep., respublica Romana, *Com.* obec Řjmſká s rádnjmi Pány gegich, *K.* 4) Gemeinde, Gemeinheit *f.* ein Eigenthum der Gemeinde, publicum; s gměnjm swým se před ginými neſkrýwá, než má to gako na obec, *Com.* 5) Gemeinanger, *m.* campus herbidus communis, (seltene Bedeutung.)

Obecám, al, ati, *sl.* & *ol* s. ſtibugi.

Obecenſtwj, *n.* Gemeinschaft, *f.* communio, societas: kromě hluku a obecenſtwj lidſkého bydleti.

† Obecenſtwo, *n.* Publikum?

Obecnj 1. gemein, publicus, 2) s. obecný: obecnj lid, plebs, vulgus, obecnj pjſař, Gemeinschreiber, scriba publicus; ob. beyk, Gemeinstier, *m.* taurus publ. - ně *adv.* s. unter obecný.

Obecnj, jho, *m.* der Gemeinder, od. Gemeiner.

Obecnice, *f.* Gemeinde, Gemeinheit, *f.* ein Eigenthum der Gemeinde, publicum; 2) eine Person, d. d. Gemeinarbeit zur Strafe verrichten muß; 3) Gasthaus, Gemeinwirthshaus, *n.* deversorium: Kryſtus w obecnicy byl ſložen, když se narodil; 4) Gemeindehaus, *Huss.*

Obecnjk, a, *m.* der d. Gemeinarbeit zur Strafe verrichten muß.

Obecnjk, u, *m.* Gemeinde, *f.* publicum? *R.*

Obecnoſt, i, *f.* s. obecenſtwj, obecnoſt lidu od. lidſká, Gemeinschaft mit Menschen, mjſto od obecnoſti lidſké položeno; hlučná s ginými obecnoſt, *K.* wůli Božj w giſtau a dobrau známoſt a obecnoſt lidem uwoditi, *K.*

Obecný 3. gemein, a) gemeinschaftlich, mehrern gemein, communis; wůbec obecný, gemeinschaftlich, vermischt, promiscuus. *Syl.* b) gemeinschaftlich, der Gemeine, dem Staate gemein, communis, publicus; c) überall bekannt, vulgaris, communis, publicus, domácý a swému národu obecnau řečj mluwj, *K.* schlecht, nicht sonderlich, vulgaris, publicus; e) gewöhnlich, vulgaris, solitus; wogácy w obecném a měſtſkém oděwu; *f.* pöbelhaft, den Pöbel betreffend, plebejus, vulgaris; obecný člowěk, der gemeine Mensch, homo de ple-

e, plebs, vulgus; g) den Staat etreffend, publicus, communis, obecné dobré, s. dobrý; -dv. gemeinschaftlich, communiter, junctim; 2) gemeiniglich, lerumque, 3) insgemein, ulgo, plerumque.

ěd, a, m. (ob-ged), loc. sing. ě, Mittagsmahl, n. Mittagsmahlzeit, f. coena meridiana, prandium; oběd na přiwjtanau, Bewillkommungsmahl; pl. oběby, Mittagszeit. meridies; w oběby, Vel. před oběby, Id. -dnj, 1. zum Mittagsmahl gehörig.

Obědnice, f. Tafelzimmer?

Obědugem, dowal, dowati, sl. folg

obědwám, al, ati, zu Mittag essen, speisen, coenare, prandere; - wáwám. al, ati, fr.

Obegda, y, m. Schlankel, Herumstreicher, m. vagabundus.

Obegdu, fut. ex. obessel, obgjti, umgeben, a) herumgehen, circumire, ambire, něco, okolo něčeho, etwas, um etwas, rem: obegdu přátely mé, Vel. b) Umweg nehmen, circuitu uti: ten kausek cesty obegdu také, den kleinen Umweg kann ich auch machen; c) herumkommen zu etwas, zu jemand, divertere B. obegdeť k tobě kalich; 2) tropisch, z. B. hrůza mne obessla, ein Schauer überfiel mich, horror me incessit (occupavit.)

II. rec. obgjti se, mit o, selten mit v, gelangen, erlangen; obgjti se o penjze, o odpowěd; wjc se v pohana neznaboha, než v planého křesťana obegdem; paklibyse přespolnj w žádné rukogmě při témž prawě obgjti nemohl, Pr b) sl. & mor. mit bez, entbehren, entrathen, carere: bez toho se obegdu, das kann ich entbehren.

Obegmu, fut. ex. obgal, obegmauti, umfassen, umarmen (umhalsen), complecti, amplecti, amplexari.

Oběh, u, m. Umlauf, Kreislauf, m. circuitus, ambitus.

Oběhám, fut. ex. al, ati, sl. folg. 2) hin auch zurücklaufen: oběhám gá to za hodinu.

Obehnati, s. obeženu.

Oběhnem, hnauti, sl. s. oběhám.

Oběhnu, fut. ex. oběhl, oběhnauti, bespringen, sich begatten, v. männlichen Thieren, salire, inire

Oběhugem, sl. s. objhám.

Obeknu, obemknu (ob-mknu), ul, auti, umfassen, D.

Obehrám, fut. ex. al, ati, abgewinnen, lusu lucrari ab aliquo krále o 2000 tolarů obehral.

Obelhám (obelhu), fut. ex. al, ati, 1) über einen Lügen reden, mentiri ficta ab aliquo, obelhati smyšleně někoho; byl obelhán, Syr. - áwám, al, ati, fr.

Obelhawjm, fut. ex. ěl, ěti, sl. lahm werden, claudum fieri.

Obelhawjm, fut. ex. il, iti, sl. lahm machen, claudum reddere.

Oběljm, fut. ex. el, eti, weiß werden, albescere.

Obelisk, u, m. Obelisk, m. obeliscus, Kram.

Oberač, e, m. Ableser, m. decerptor, Leser, vindemiator.

Oberačka, y, f. sl. Ableserin, decerptrix, Leserin, vindemiatrix; 2) sl. s. winobranj.

Oberám, sl. s. objrám; - se, z. B. z wssj, sich selbst abklauben, sich Läuse abklauben; sich mit

etwas od. jemand abgeben, beschäftigen, occupari re.

Oberu, *fut. ex.* obral, obrati, obrán, abklauben, deglubere, auch wenn es für pflücken stehet, decerpere. 2) berauben spoliare, diripere, compilare, privare; 3) (*ol.*) ausklauben, erwählen, auserkehren, seligere, deligere; co Bůh proň obral; obral sobě čas; obrati sobě čas; obrati sobě krále.

Oběručnj 1. s. oboručnj, z. B: nůž, Wirkmesser, *n.* s. požjz.

Oberwu, *fut.* rwal, rwati, abrupfen, ausraufen, ausrupfen, evellere; oberwu se, sich d. Haare ausraufen; oberwalbych se, ich möchte mir die Haare ausraufen, *D.*

Obeslánj, *n. verb.* v. obesšli, Vorladung, Beschickung, *f.* evocatio, citatio: obeslánj wzýti na někoho, s. obesšli, *Syl.*

Obeslaný, 3. vorgeladen, beschickt, evocatus, citatus.

Oběšenec, nce, *m.* Gehenkter, Galgendieb, *m.* trifurcifer.

Oběšenj, *n.* Aufhängen, Erhängen, Aufhänkung, z. B. eines Diebes, suspendium.

Obesšli, obeslal, obeslati, obeslán, vorladen, beschicken, citare, evocare; - k práwu od. před práwo, před saudce, vors Gericht, vor den Richter; citare, diem dicere; - k swědomj, - zum Zeugnißablegen, *Pr.* - k gistému dni.

Obestřenj, *n.* Verdecken, *n.* obtectio; 2) Vorhang, *m.* Bedekkung, *f.* velamen, z. B. Kopfdecke, Schleyer, *m.* 1 Kor. 11, 10.

Obestru, *fut.* střel, střjti, verdekken, behängen, überdecken, obtegere; obestřel oponau swůg přjbytek; 2) *fig.* obestřel se proti nám hněwem, *Com.*

II. *rec.* obestřjti se, sich verdecken, obtegere se, *B.*

Oběšym, *fut. ex.* il, iti, (ob-wěšym). oběšen, aufhängen, z. B. einen Menschen, suspendere.

II. *rec.* Oběšyti se, sich hängen, erhängen, aufhängen, se suspendere.

Obět, i, *f.* (ob-wět, wět, altslawisch, Versprechen, Gelübde, n), Opfer, das man gelobet, u. dann überhaupt Opfer, *n.* sacrificium, sacrum; zápalná obět, Brandopfer, holocaustum, victima plane comburenda; obět za mrtwé, Todtenopfer, inferiae (arum).

Obetknu, *fut. ex.* kl, knauti; oběma rukama obetknauti (obegmauti), umklaftern, ulnis amplecti, *D.*

Obětnj 1. das Opfer betreffend, sacrificalis, sacrificus.

Obětnice, *f.* Opfertisch, *m.* mensa sacrificalis, ara.

Obětnjk, a, *m.* Opferpriester, *m.* sacrificulus, *Vel.*

Obětowánj, *n.* Opfer, *n.* sacrificatio; 2) Erbietung, *f.* oblatio.

Obětowáwám, al, ati *fr.* v. folg. *B.*

Obětugi, owal, owati, opfern, a) Opfer bringen, wenn das Opfer nicht genannt wird, sacrificare, sacrum facere; b) wenn das Opfer genannt wird, sacrificare; v. blutigen Opfern auch immolare; c) bieten, anbieten, offerre; nocleh obětuge, *R.* tropisch schenken, donare.

II. *rec.* Obětowati se, (podwoliti se, *mor.* pozwoliti se), sich anbieten, sich erbieten, offerre se, *D.*

Obezdjm, *fut. ex.* il, iti, um-

mauern, einmauern, muro circumdare, muro cingere, *Haj*. *D*.
bezenu, *fut. ex*. obehnal, obehnati, obehnán, *imper*. obežeň, herumtreiben, circumagere; 2) umſchließen, einſchließen, cingere; nepřátelé obehnali hrad; 3) obehnati měſto, muro cingere; - plotem, umzäunen, sepire; - hrázemi, eindeichen.
bežert, *adv. mor.* ohne Scherz, im Ernſt, serio.
bežernoſt, i, *f*. (oprawdowoſt) *mor*. Ernſt, *m*.
beznám ſe, ati, *sl*. s někým, Bekanntſchaft machen, notitiam contrahere.
bežralec, ſ. obžera.
bežralý 3. gefräßig, edax, vorax; - loſt, i, *f*. - gkeit, edacitas, voracitas.
Obezřenj, *n*. horizont, Geſichtskreis, *m*. horizon? *D*.
bezrjem, *fut. ex*. el, eti, *sl*. ſ. ohljdnu; - ſe, ſ. ohljdnu ſe.
bezřjm *fut. ex*. ol. ſ. opatřjm.
bežru, *fut. ex* al, ati, umfreſſen, anfreſſen, circumvorare.
II. *rec*. obežrati ſe, ſ. ožru ſe.
bgaſnjm, *fut. ex*. il, iti, erhellen, collustrare: obgaſnilo ſlunce chalaupku ſwětlem, *Neg*. aufklären, illustrare, ſ. obweſeljm, *D*.
bgedám, *sl*. ſ. obgjdám.
bgednám, *fut. ex*. al, ati, verſchaffen, conciliare, parare, comparare: rukogmě hodné obgednal, *Pr*. obgednáwati pomoc poſtrannau, *Vel*. dary krwj Kryſtowau obgednané; obgednám něco při někom.
bgedu, *fut. ex*. obgel, obgeti, umfahren, a) herumfahren, circumvehi; okolo něčeho, um etwas, rem; b) einen Umweg nehmen, vehi per ambages; 2) umreiten, umfahren, umſegeln, a) etwas, z. B. das Lager, circumequitare, circumvehi curru, circum navigare: obgel ge a pozadu na ně udeřil, *Cyr*. b) einen Umweg reiten, fahren, ſegeln, per ambages equitare, vehi, navigare, circumequitare, circumnavigare, ꝛc.
Objeljm, *sl*. ſ. objljm u. oběljm; 2) ſ. olaupjm, z. B. Rübe, Aepfel.
Obgetj, *n*. ſ. obgjmánj.
Obgezd, u, *m*. Umfahren, *n*. Umritt *m*., Umſegeln *n*., circumequitatio, circumvectio, circumnavigatio.
Obgjdám, al, ati, umnagen, circumrodere.
Obgjm, *fut. ex*. obgedl, obgjſti, vorh.
II. *rec*. obgjſti ſe, ſich umnagen; 2) *sl*. ſich übereſſen.
Obgjmám, al, ati, umfaſſen, umarmen, complecti, amplecti, amplexari; -ánj *n*. Umfaſſung, Umarmung, *f*. complexus, amplexus.
II. *rec*. obgjmati ſe, einander liebkoſen, umarmen, amplexari; fig. Cżeſká konfeſſy s Augſſpurſkau ſe wlaſtně ſrownawagjcý a obgjmagjcý, *Krocyn*.
Obgjždjm, žl, žti, ſ. obgedu; b) (gezdjm a prohljdám), bereiten, circumequitare, *D*.
Obgjždec, dce, *m*. Roßbereiter, equiso, domitor equorum, *R*.
Obhágce, *m*. Vertheidiger, Beſchirmer, Beſchützer, defensor, tuitor, tutor, patronus.
Obhágenj, *n*. Vertheidigung, Beſchützung, *f*. defensio.

Obhágjm, *fut. ex.* il, iti, s. obhagugi.
Obhagný 3. abwehrend, defensivus, obhagná wogna, Schutzkrieg, abwehrender Krieg, bellum defensivum, *R.*
Obhagowánj, *n. verb.* v. folg.
Obhagugi, owal, owati, mit dem Genit. vertheidigen, beschützen, beschirmen, defendere, defensare, tueri tutari.
Obhánjm, s. ohánjm.
Obhárám, al, ati, *sl.* obhořjm.
Obházým, el, eti, obhazugi, owal, owati, s. obmjtám.
Obhlaubný 3. etwas tief?
† Obhled, u, *m.* s. okolek obezřenj, *D.*
Obhlédnu, *fut. ex.* obhlédl, obhlédnauti, *reg. acc.* außersehen, explorare, Ez. 20, 6.; 2) s. vřknu, *D.*

II. *rec.* obhlednauti se, sich umsehen, um sich herum sehen, circumspicere.
Obhljdnu, obhljdl, obhljdnauti, vorh. obhljdli mu Angelé misso, *Com.*
Obhljdnutj, *n. verb.* v. vorh.
Obhořelý 3. z. B. od slunce, abgebrannt, deustus, *D.*
Obhořjm, *fut. ex.* el, eti, anbrennen, verbrennen, ustulari, Ez. 16, 4.; 2) von der Sonne verbrannt werden, deuri, B.
Obhrubný 3. gröblich, s. auch holemý, *D.*
Obida, y, *f. sl.* (& *russ.*), unrecht, *n.* injuria; 2) Unwille, *m.* indignatio.
Objdek, dku, *m dim.* v. oběd.
Objdem, obissel, objti, *sl.* s. obegdu.
Obidugem, owal, owati *sl.* někeho, zum Unwillen reizen, stomachum movere.
Obigi, *sl.* obigem, *fut. ex.* obil, obiti, folg.
Objgjm, eti, *sl.* objgám, ati, umschlagen, beschlagen, *sl.* auch abschlagen, z. B. ořechy, decutere.
Objhám, s. obbjhám.
Obilář, e, *m.* překupnjk, s. obilný, *D.* Kornjude.
Obilé, *n.* bess. folg.
Obilj, *n* Getreide, *n.* frumentum, fruges, auch in sofern es jährlich zu Markte gebracht wird, annona; těžké obilj, schwere Frucht, Weizen, Korn rc. *Vel.* obilj přiskakuge, připlácý, na ob. přirážj, das Getreide schlägt auf, annona ingravescit; ob. spadá, das Getreide schlägt ab, annona laxat, od. levatur, fit vilior; obchod w obilj, Getreide- od. Kornhandel, quaestus frumenti; -jčko, *a, n. dim.*
Obiljm, *fut. ex.* il, iti, en, überweißen, dealbare, trulissare, tectorio obducere.
Obilné, ého, *n.* Korngeld, *n.* vectigal frumentarium, *D.*
Obilnice, *f.* s. seypka u. stodola, Kornhaus, *n.* granarium.
Obilnjk, *a, m.* Fruchthändler, Getreidehändler, negotiator frumentarius, auch bloß frumentarius, *Syl.*
Obilný 3. das Getreide betreffend, frumentarius; ob. trh, Kornmarkt, *D.* ob. žid, (kdož obilj na draho skupuge, a chowá), Kornjude, dardanarius, annonae flagellator, *Syl.* & *Schell.*; bohyně obilná, Ceres, Ceres, *Syl.*
Objmám, *sl.* s. obgjmám.
Obinu, auti, umwickeln, involvere, circumvolvere, s. obwinu.
Objrám, al, ati, abklauben, deglubere: ob kost, an einem Bein

klauben, auch wenn es für abpflücken steht, decerpere, z. B. Beeren; 2) abraupen, arbores ab erucis purgare, auch bloß abraupen, d. Raupen wegschaffen, erucas tollere; 3) berauben, spoliare; 4) s. oberu: nĕkyhorffj za biskupy objráni byli; 6) od. sobĕ, ausklauben, ausklauben, auslesen, legere, deligere, eligere.

II. *rec.* objrati se s nĕčjm, sich mit etwas beschäftigen, befassen, occupari, re: - s domácý žiwnostj ɪc. sich mit etwas amüsiren, unterhalten, beläſtigen, occupari, teneri re, tempus fallere.

bhled, u, *m.* Gesichtskreis, *m.* horizon, *Neg.*

bhrnu, *fut. ex.* ul, auti, umscharren, z. B. d. Erde um d. Bäume, radendo sternere.

II. *rec.* obhrnauti se, (wůkol nĕčeho), umschließen, einschließen, cingere: wůkol domu se obhrnauti.

bitj (pobitj), *n.* Beschlag, *m.* z. B. v. Brettern, tegumentum, *D.*

Obklad, *m.* Parenthese?

bkládám, al, ati, umlegen etwas, um etwas, belegen, umlagern, circumdare, circumponere; - dřjwjm, holzen; - djlo, d. Arbeiter im Bergb. zur Arbeit anweisen, operariis pensum designare.

bkladek, dku, *m.* Umschlag, a) was man umschlägt, des Einhüllens wegen, involucrum; b) was man auflegt auf den kranken Theil, fomentum.

bkljčjm, *fut. ex.* il, iti, en, folg.

bklicugi, owal, owati, umringen, cingere, circumdare, circumire, ambire; umschließen, umzingeln, circumcludere, circumclaudere: strach mne obkljčil; bjdau, tĕžkostj obkljčen.

Obkráčjm, el, eti, umschreiten, mit Schritten abmessen, ambire, gressibus dimetiri.

Obkročjm, *fut. ex.* il, iti, vorh.

Obláč, e, *m.* insgemein, klaub, sſuta, *mor.* klob, Kloben Flachs *D.* ein geflochtener Bogen v. gehecheltem Flachs, der ein ganzes Schock ausmacht.

Obláček, čku, *m. dim.* v. obláč; 2) *dim.* v. oblak, Wölkchen, *n.* nubecula.

Oblačjm se, il, iti, sich wölken, nubilare; s. auch mračj se.

Oblačjm, el, eti, (ob-wláčjm), ankleiden, anziehen, induere vestes, nĕkoho, jemand, alicui, vestire aliquem; fig. nĕkoho w zlau powĕst, jemand verläumden, in übeln Ruf bringen, diffamare aliquem.

II. *rec* obláčeti se, sich ankleiden, anziehen, d. h. im Ankleiden begriffen seyn, induere sibi vestem, od. se veste, vestire se.

Oblačka, y, *f.* s. oblečenj, *D.*

Oblačnice, *f.* Toilettezimmer, Ankleidzimmer, P. Kleiderkammer, *f.* vestiarium, *D.*

Oblačný 3. (*abs.* oblačno), wölkig, nubilus.

Oblacynjm *fut. ex* ĕl, ĕti, wohlfeil werden, vilescere; -nĕnj *n. verb.*

Oblahnem, *sl.* s. oblehnu; 2) *sl.* krank werden.

Oblahoslawjm, *fut. ex* il, iti, en, beglücken, glücklich machen, beare, felicem reddere.

Oblahugem, *sl.* s. oblahnem.

Oblak, u, *m.* (ob-wlak), Wolke, *f.* nubes; 2) fig. Menge, *f.* mult:-

tudo, caterva, nubes, (*volucrum nubem dixit Virg. Aeneid.* 7. 206.): patryarchů a proroků oblak weliký *K.* oblakowé studentů, *Com.* - mocných swědectwj, *Cyr.*; *pl.* (*irreg.*) oblaka, bess. oblakowé; - kowý, 3. von der Wolke, nubilus, oblakowý slaup, Wolkensäule, *f.* columna nubila, *B.*

† Oblakoshánič, e, *m.* Wolkenversammler (Zeus), νεφεληγερετα & κελαινεφης, *P. Il.* (*Neg.* černomračnjk).

Oblamugem, *sl.* s. olomi, olomugi.

Oblásek, s. oblatek.

Oblasnost, i, *f. obs.* s. panowánj.

Oblásstnj, bess. obzwlásstnj.

Oblastnost, i, *f. obs.* s. obzwlásstnost.

Oblátek, átku, *m.* Kiesel, Kieselstein, *m.* silex.

Oblátka, y, *f.* hie u. da *sl.* s. oplatek.

Oblátkowý 3. aus Kiesel bestehend, siliceus, oblátkowá mauka, Kieselmehl, *n.* farina silicea, pulvis siliceus, *D.*

Oblauček, čku, *m. dim.* ein kleiner Bogen, arculus.

Oblaučný 3. bogenförmig, arcuatus.

Oblaučnost, i, *f.* d. Krümme des Gewölbes, curvatura od. curvamen fornicis, *D.*

Oblauk, u, *m.* (v. luk), Bogen, *m.* a) alles was bogenförmig gebaut ist, z. B. ein Schwibbogen, arcus; Bogengestell *n.* od. Wölbbogen; obl. wjtězný, Triumphbogen, arcus triumphalis, *Syl.* b) was sich bogenförmig krümmt, arcus: Bügel *m.* Bügef. *D.*; *sl. Lipt.* der eiserne Ring, woran dem Rindvieh d. Glocke v. Halse hängt; c) Rebenlaube *f.* Weingesenk? mergus in vite, *Ryb.* s. auch oblok.

Oblaupám, al, ati, folg. strom do kola oblaupati, kränzen, *D.*

Oblaupjm, *fut. ex.* il, iti, en, abschälen, z. B. Aepfel, Bäume, deglubere, decorticare, cortice privare; 2) berauben, spoliare, compilare; - někoho z sláwy, důstogenstwj obl. *K.*; s. auch oblupugi.

Oblázek, zku, *m.* Flinz (Stein), *D.* Kiesel *m.* silex, *D.*

Oblázkowý 3. v. Flinz; obl. kámen, vorh.

Obleč *mor.*, oblek, u, *m.* Anzug, *m.* Kleidung, s. oděw.

Oblečenj *n.* Einkleidung, vestitus; - eines Mönchs, inauguratio.

Oblečka, y, *f.* Unterhemde, *n.* indusium inferius; 2) *sl.* hie u. da s. sowek.

Oblečem, *fut.* ekl, ecy, *sl.* s. obleku; 2) überziehen, z. B. das Bettgewand mit Oberziechen.

Obledugem, *sl.* s. blednu.

Oblegi, *fut.* il, iti, begießen, perfundere: olowem obljti.

Oblehčjm, s. odlehčjm.

Oblehnu, *fut. ex.* oblehl, oblehnauti, obležen, belagern, obsidere, circumsedere, circumsidere; umlagern, circumsedere, circumsidere, obsidere.

Oblek, u, *m* s. obleč.

Oblekač, e, *m.* Anzieher, *m.* z - čka, y, *f.* - inn, *f.* qui, quae induit.

Oblékám, s. obljkám.

Obleku, *fut. ex.* oblekl, oblécy (oblécť), *part. pass.* oblečen, s. obláčjm; do zbroge se oblécy, *Cyr.* whrůzy se obleklo wogsko.

blemowánj, *n.* Staffirung, Einfassung, *f.* exornatio, instructio, circumdatio limbo.
blemugi, *fut.* owal, owati, besetzen (ein Kleid mit Treßen ꝛc.) circumdare, limbo &c.
blenjm, folg.
blenjm se, *fut.* iti, träge werden, pigrescere; - něnj, *n. verb.*
blepjm, *fut. ex.* il, iti, umschmieren, umkleben, oblinere limo, glutine obducere.
blestnu, *fut.* kl, knauti, folg.
blestugi, owal, owati, bestrahlen, irradiare, illustrare: oblestlo mne swětlo, *Com.* oblowa oblestuge zemi, *Id.*
bletugi, owal, owati, umfliegen, umflattern circumvolare.
blewa, y. *f.* Nachlaß, *m.* z. B. der Kälte, remissio, languor.
blewačka, y *f. sl.* das Begießen, besonders der Mädchen auf Ostern, perfusio.
blewjm, *fut. ex.* il, iti, folg. - wenj, *n.* Nachlassung, remissio.
blewugi, owal, owati, nachlassen, z. B. d. Kälte, d. Hitze, d. Krankheit läßt nach, zyma oblewuge ꝛc. remittere; 2) v. Menschen, nachlassen, müde werden, laß seyn, remittere, langvescere, pigrescere: w čitánj pjsem neoblewug; oblewowati w dobrém *B.* při swé powinnosti oblewowati, *K.*
bležen), *n.* Belagerung, *f.* obsessio, obsidio; Umlagerung, circumsessio; b) im Stande seyn zu liegen.
bležjm, *fut. ex.* el, eti, im Stande seyn zu liegen, sustinere jacere.
blezlina, y, *f.* kahler Fleck, glaritas, *D.* Glatze, *f.* calvitium calvities.

Oblezlý 3. kahl, calvus, glaber, oblezlý kožich, kahler Pelz.
Oblezu, *fut. ex.* oblezl, obležti, herumkriechen, repere circa; 2) kahl werden, calvum fieri, calvescere.
Oblјbce, *m.* Liebhaber (einer Sache), *Puchm.*
Oblјbeně, s. přigmu.
Oblјbenj, *n* Lust, *f.* Behagen, *n.* Gefallen, Geschmack, *m.* Belieben, *n.* libitus; něco w oblјbenj mjti, an etwas Gefallen haben.
Oblјbјm, *fut. ex.* il, iti, sich gefallen lassen, an etwas Gefallen haben, od. Geschmack, Belieben finden, placet mihi: někde sobě byt oblјbiti; gakákoli odpowěď od Cýs. přinesena bude, že gi oblјbj; s. auch oblibugi.
Oblјbka, y, *f.* s. oblјbenj.
Oblibugi, owal, owati, vorh.; Lust, Neigung, Begierde haben, cupiditate duci, studere, *B.*
Obličeg, e, *m.* (obě-ljce, od. v. oblý ?) Antlitz, Angesicht, Gesicht, *n.* Miene, *f.* facies, os, vultus: člowěk obličeg měnj, twáři meněnj, *R.* obličeg twáři, Miene, vultus, *l'air*, *B.*
Obligacý, *f.* zápis, Obligation, obligatio; - zemská, Staatsobligation, obligatio regni, status, stawowská, ständische, obligatio statuum.
Oblјčky, *f. pl. sl.* s. ledwiny.
Oblik, u, *m. sl.* *Göm.* Rechnung, *f.* rationes, computus.
Oblјkám, al, ati, s. obláčjm.
Oblјknu, *fut.* oblјkl, oblјknauti, s. obleku.
Oblјzám, *sl.* oblјžem, *fut. ex.* al, ati, án, s. oblizugi.
Oblјzka, y. *f.* s. blјzkost: w oblјzce s Izraelem bydljcý, *K.*

Obljznu, *fut. ex.* obljzl, obljznauti, ablecken (einmal), lambere (semel), lingere.

Oblizný, mezugicý saused, Gränznachbar, *D.*

Oblizugi, owal, owati, ablecken, lambere, lingere.

Oblo, woble, pozjrati, hastig verschlucken, ligurire, *Com. D.* nenasýcená ssselma wssecko oblo zžjrá, *K.*

Oblocnice, *f. sl.* s. okenice.

Obloha, y, *f.* d. Feste des Himmels, Himmels-Feste, *f.* Firmament, *n.* firmamentum; 2) Himmelskörper? běh obloh nebeských; podewssemi oblohami nebeskými se děsst rodj; mědi krásné weliká obloha, *Haj.* (Seltene Bedeutung.)

Oblok, u, *m. sl.*, oblauk, bogenförmiges Fenster, *hung.* ablak, s. okno.

Oblomjm, *fut. ex.* il, iti, s. olámi; 2) gelenk machen, agilem, habilem facere; 3) beugen, erweichen, flectere, mollire, mitigare, lenire: dal se prosbau oblomiti, *K.* mysl gegich neohebnau oblomil, *K.*

II. *rec.* Oblomiti se, gelenk werden, agilem, habilem fieri.

Oblowati, *obs.* statt mocně wládnauti.

Obloženj, *n.* Umlegen, *n.* Umschlag, *m.* circumdatio, obložen j zlatem, *B.*

Obložjm, *fut. ex.* il, iti, en, s. obkládám; 2) *obs.* für dlauho ležeti, zlenossiti.

Oblubugem, *sl.* s. oblibugi.

Oblud, *m. obs.* s. klam.

Obluda, y, *f.* Gespenst, *n.* Erscheinung, *f.* spectrum, larva, visum, phantasma; s. přjssera; b) Unhold, *m.* Scheusal, *n.*

Obludjm, *obs.* s. klamu.

Obludnjk, a, *m.* s. obluda b).

Obludný 3. s. přjsserný (fantastycký), scheußlich; - nost, i, *f.* scheußliche Beschaffenheit.

Oblupugi, owal, owati, abschälen z. B. Aepfel, Bäume, deglubere, decorticare, cortice privare; 2) s. laupjm, berauben, spoliare, *hung.* lopom.

Oblý 3. länglichrund, teres: wálec gest oblý, *Com.* oblá hůlka, Augenholz, (Bergb.) bacillum teres; - lost, i, *f.* länglichrunde Beschaffenheit.

Oblysenj, *n.* Glatze, *f.* calvitium.

Oblysý 3. etwas kahl, subcalvus, D.

Oblysým, *fut. ex.* el, eti, glatzköpfig werden, kahl werden, calvescere.

Obmantám, *fut.* al, ati, *sl.* übertölpeln, dementare.

Obmažem, obmazugem (*praes.*) *sl.* s. omaži.

Obměkčjm, *fut. ex.* il, iti, folg.

Obměkčugi, owal, owati, erreichen, a) weich machen, enthärten, mollire, emollire, mitigare; b) *trop.* biegsam, mitleidig machen; z. B. das Herz, den Menschen: - bezbožných národů obyčege; - čen j, *m.* - čowán j, *n.* Erweichen, *n.* emollitio: obměkčen j ortele *rc.*

Obměknu, *fut. ex.* kl, u. knul, knauti, weich, erweicht werden, mollescere.

II. *rec.* Obměkčiti se, sich erweichen lassen, molliri, mitigari, leniri.

Obmessený 3. bemoost, musco obductus: obmessený kámen, *Ryb.*

Obmesskám, *fut. ex.* al, ati, zuweilen mit Genit. versäumen,

áumen, nachläßig ſeyn, cunc-
:ari, cessare; někoho, jemand
ıufhalten, aliquem morari:
ıby ſtrana obmeſſkána neby-
.a, Pr. obmeſſkáwati někoho,
Pr. obm. něco, negligere; -
:wám, al, ati, fr. dobré Pá-
ıá ſwého obmeſſkáwati, -ver-
áumen, nachläßig treiben;
ſwých wěcý mnohých obme-
ſſká wati;-cýrkewnj ſlužebnoſt.
II. rec. obmeſſkati ſe, ſich
ıerſpäten, remoram pati: lod
e protiwnými wětry obme-
ſſkala.
ımeyſſljm, ſ. obmýſſljm.
ımezenj, n. verb. ſ. folg. und
:lamrowý.
ımezugi, owal, owati, ein-
ſchränken, mit Schranken od.
Gränzen umgeben, beſchränken,
inibus includere, finire, cir-
:umscribere: ſlunce obráce-
ı;m ſwým dny obmezuge,
Com. lidé gſau ſtwořenj obme-
ená, Leschka;moc obmezená;
zenj, n. Einſchränkung: s tjm
ıbmezenjm, mit der Einſchrän-
ung, Vel.
mezým, fut.ex.yl,yti,en,vorh.
mjtačka, ſ. ometačka.
:mjtám, al, ati, tünchen, te-
torio inducere, trulissare.
mjtka, y, f. Anwurf, m. Tün-
ıe, f. Tünchwerk, n. opus te-
torium, auch bloß tectorium.
mygi, fut. ex. yl, yti, abwa-
hen, waſchen, abluere:obmey
ıne od neprawoſtj Bože! Com.
myſl u, m. Liſt, f. dolus, ars;
wogenſký, Kriegsliſt, strata-
ema (atis), n. 2) Vorwand,
. praetextus: ſtatek ſwůg
od obmyſlem prodal, Pr. 3)
inn, Anſchlag, m. Specula-
on, f. Plác. 3, 6. obmyſl vči-
niti, invenire consilium; 4)
liſtiges Mittel, kluger Einfall:
tagným obmyſlem a zálohami
wjtězſtwj hledati
Obmyſljm, fut. ex. il, iti, erden-
ken, erſinnen, ſinnen, inveni-
re: obmyſlil důwtipnau chy-
troſt; für etwas ſorgen, bedacht
ſeyn, ſpekuliren, prospicere;
obmeyſſleti obecné dobré, K.
hned při začátcých toho zlého
lékařſtwj obmyſlil, Vel.
Obmyſlnjk, a, m. ein Liſtiger,
fraude, dolo utens Pr.
Obmyſlný, 3. ſ. chytrý, Vel.; -
člowěk, ein Menſch voller An-
ſchläge, ein ſpekulativer Kopf?
- ně, adv. dolose; - noſt, i f. ſ.
chytroſt, Dan. 8, 25.
Obmytj, n. Abwaſchen, n. ablutio.
Obmýwám, ati fr. v. obmygi K.
Obnadjm, obs. für obwnadjm.
Obnáſſjm, el, eti, umtragen, her-
umtragen, circumgestare:
oči po ſwětě ſem y tam obná-
ſſeti, hin u her blicken, Com.
2) fälſchlich angeben, deferre:
nepřjtomného a wzdáleného
krom očj a vſſj tagně obnéſti,
oſočiti geſt, (opp. obwinénj);
Oblaſſ.; obneſſeni byli bratřj
před králem od nepřátel.
Obnaženj, n. Entblößung, f. nu-
datio; b) Bloßſtellung, expo-
sitio, nudatio, objectio; - ný,
3 entblößt, bloßgeſtellt: obna-
žený geſt w ſwětě pobožných
obor, Com.
Obnažjm, fut. ex. il, iti, en, ſolg.
Obnažugi, owal, owati, ent-
blößen, z. B. den Leib, Degen,
ꝛc. Vel. nudare, retegere, a-
perire; b) bloßſtellen, nudare,
objicere. c) berauben, priva-
re; - někoho z důſtogenſtwj, K.
z dobré powěſti, K.

Obnemuožem, mohl, mocy, *sl.* erkranken.

Obnesu, *fut. ex.* obnesl, obnesti, obnesen s. obnássjm.

Obnosek, sku, *m.* Kappzaum? *D.* s. kawacon.

Obnosým, *fut. ex.* yl, yti, abtragen, z. B. Kleider, deterere gestando; - ssený, od. - sený, abgetragen, detritus.

Obnowa, y, *f.* Neuerung, Erneuerung, *f.* innovatio, renovatio.

Obnowenj, *n.* Erneuerung, a) Neumachen, renovatio, integratio, restauratio; obnowenj auřadů, wrchnosti, rady městské ꝛc. Magistratsrestauration, restauratio magistratus; - náboženstwj, reformatio; b) Wiederholung, z. B. des Treffens, Angriffs ꝛc. instauratio, integratio, repetitio; auch iteratio, wenn es zum zweytenmahl geschieht.

Obnowjm, *fut. ex.* il, iti, en, folg.

Obnowugi, owal, owati, erneuen, erneuern, a) wiederum machen, in seinen vorigen Stand setzen, novare, renovare, innovare, integrare, restaurare: - auřady ꝛc. s. obnowenj; rána se obnowuge, d. Wunde erneuert sich, vulnus recrudescit; b) wiederholen, z. B. das Treffen, den Aufruhr ꝛc. integrare, instaurare, repetere; auch iterare, wenn es das zweytemal ist:

Obnožka, y, *f. sl.* was d. Bienen an den Beinen tragen.

Obočj, *n.* Augenbraunen, supercilium, supercilia.

Obodza, y, *f.* (v. ob-wodjm ?) *sl.* s. oprat.

Oboge, s. obogj: oboge zed Babilonská, *B.*

Obogeček, čku, *dim.* folg. 2) Reißhader in der Mühle.

Obogek, gku. *m.* (ob-wjti) Halsband, *n.* (der Thiere), vinculum collare, auch bloß collare od. monile; psý obogek, Halsband, *n.* millus, *Syl.* 2) der Kragen am Hemde, limbus, obogek sukně, *K.* Job. 30, 18.

Obogetnj 1. oboručnj, z. B. obogetnj hrnec, ein zweyöhriger Topf, olla anceps; 2) Utraquista.

Obogetnjk, a, *m.* vorh.

Obogetný 3. zweydeutig, ambiguus, anceps; obmyslnými a obogetnými slowy přisahati; pjsmo gest zatemnělé a obogetné, *Com.*

Obogetnice, *f.* d. rechts u. links ist, ambidextra; 2) d. Achselträgerinn, fautrix duorum hominum inter se dissidentium

Obogetnjk, a, *m.* der rechts und links ist, ambidexter; Achselträger, *m.* fautor duorum hominum inter se dissidentium, favens duobus inter se dissidentibus, od. v. zweyen, fautor utriusque, favens utrique.

Obogj 1. *plur.* obogj, *m.* obogj *n.* oboge, *f. & n.* beyderley, a) v. beyden Arten, utriusque generis; b) beyde, uterque.

††Obogugi, owal, owati, bekriegen, bello impetere, *D.*

Obogžiwelnj 1. (obožiwelnj), beydlebig, was zugleich im Wasser u. auf der Erden lebt, amphibius; - zwjře, Amphibie, amphibium; ob. tworowé, amphibia.

Obohacugi, owal, owati, bereichern, ditare, locupletari,

livitem reddere; - cenj, n. Bereicherung, f. ditatio, locupletatio.
obatjm, fut. ex. il, iti, cen, orb.
okugem, owati, sl. auf beyde Seiten schlagen; 2) nur halb usdreschen.
ondjwám se, al, ati, sl. blöde, chüchtern seyn.
or, u, m. Haufen, m. caterva; woranů obor; hlaupý lidu bor, Com. pobožných obor, l. obor swěta slawných, K. bor wssech poddaných, K. obor řesťanstwa, K. weliký obor edlníků; wsseckey obor lidu becného; 2) Kreis, m. sphae-, D. obor swěta, auch bloß or, Erdkreis, Erdball, m. obus terrae; parnatý obor, unstkreis, m. athmosphae-, D. Neg.
ra, y, f. ein eingeschloßener lag, wo das Vieh weidet; ú. icher 2) Thiergarten, m. vi-rium, leporarium; 3) Lust-rten, viridarium, hortus luptarins.
řu, řal, řati, umackern, cir-marare, R.
rem, adv. haufenweise, cater-tim; obořem k smrti běžeti, ber Knall u. Fall! Ryb.)
řjm, fut. ex. il, iti, nieder-ßen, einreißen, z. B. ein Haus, ruere, dejicere, evertere, moliri; - enj, n. Einreißen, ederreißen, n. Einsturz, m. rutio, dejectio, demolitio; fahren, n. adgressio; na-řenj, s. na 2) a).
II. rec. obořiti se, einstürzen, fallen, einstürmen, ruere, bi, collabi, Vel. 2) na ně-ho, na něco, anfahren, angreifen mit Waffen, Worten, Schriften, aliquem adoriri, irruere -: tuze se spisy obořiti na někoho; obořili se pohané na něg.

Obornjk, a, m. Thiergärtner, custos vivarii; Lustgärtner, topiarius.

Oborný, ého, m. vorh.

Oboručka, y, m. f. der od. d. links u. rechts ist, ambidexter, - tra.

Oboručnj 1. der rechts u. links ist, beyderhändig, ambidexter; 2) oboručnj sekera, Zwerchaxt, f. bipennis, s. auch oběručnj.

Obořugi se, owal, owat s. obořjm.

Obostrannj 1. beyderseitig, zwey-deutig, doppelsinnig, anceps: podwodné a obostrannj odpo-wědi, Cyr. -ně, adv. utrimque, ambigue, Pr.

Obostřjm (obwostřjm), fut. il, iti, zuspitzen, acuminare; tyč obostřiti; obostřené kolj, Vel.

† Obpukawec, wce, m. bylina, cystanthe.

Obr, a, m. Riese, m. Heune, m. D. gigas, (antis.)

Obrábam, sl. s. obdělávám.

Obrácenj, n. Umkehrung, Um-wendung, f. inversio, conversio; 2) Bekehrung, a) Besserung, eines Menschen, correctio, emendatio alicujus od. revocatio ad bonam frugem; b) Besserung seiner selbst, α) in Ansehung des Lebens, mutatio vitae, reditus ad bonam frugem; β) in Ansehung der Gesinnung, mutatio mentis pravae; obrácenj k užitku, Anwendung, f. applicatio, translatio.

Obracowánj, n. vorh.

Obracowatel, e, m. Bekehrer, m. conversor.

Obracugi, owal, owati, *fr.* v. obrátjm.

Obracým, el, eti, s. obrátjm; anwenden, zueignen: to podobenstwj zbuchownéné na Galatské obracý, *K.* ta slowa na sebe obracel; verwenden, convertere, insumere: což nakradl, a nabral, to na wládake obracel; obráceti na swé rozkosse a pýchu; obracel gméno ku potwrzowánj marných slow, *Com.* 2) s. podorawám. Obracet se okolo někoho, *sl.* um jemandes Gunst sich bewerben; s. auch obrátjm.

Obradjm, abscheeren?

Obradowánj, *n.* Erfreuung, *f.* *f.* exhilaratio.

Obradugi, *fut. ex.* owal, owati, erfreuen jemand, exhilarare, laetitia, od. gaudio adficere.

Obramek, mku, *m. Lypt.* s prými)

Obrana, y, *f.* Beschützung, *f.* tutela, defensio, apologia; 2) Schutz, *m.* z. B. einer Person, praesidium, tutela; obrana cti, Ehrenrettung, defensio famae.

Obránce, *m.* Beschützer, Schirmer, *m.* tutor, defensor.

Obránjmi, *fut. ex.* il, iti, ěn, s. obraňugi.

II. *rec.* obrániti se, sich erwähren, einer Sache od. jemand, servare se: wida, že se mu neobránj, *Vel.*

Obrannj *i.* zum Schutze od. Bedeckung dienend, praesidiarius, defensivus; obrannj řeč, list, Schutzrede, Schutzschrift, *f.* apologia.

Obraňugi, owal, owati, beschützen, beschirmen, tueri, tegere, protegere, defendere; vor etwas, a re.

Obrastám, *sl.* s. obrostu, obrostám.

Obrat, *m.* ungewöhnlich statt obrácenj 1); na obrat, *adv.* schnell, confestim: dusse na obrat do nebe přestěhuge se, *Com.*

Obrátjm, *fut. ex.* il, iti, cen, umkehren, umwenden, vertere, invertere, convertere; w nic, od. w niwec obrátiti, redigere ad nihilum, abolere, sufferre, hřbet od. plece, den Rücken wenden, fliehen, tergum vertere, fugam capere; plásstěk na ruby, sich, seine Gesinnungen ändern, mentem mutare: obrátj na ruby vsta, že budau němá a pustá, *Lomn.* wssecko wzhůru na ljc, alles umkehren, omnia pervertere, mutare; - kartu, aufwählen, im Kartenspiel, *D.* - k vžitku, anwenden, in usum convertere; - w dobré neb zlé, zum guten, besten, übel deuten, auslegen, in mitiorem, in bonam, in malam partem interpretari; 2) bekehren, a) auf andere Gedanken, ad aliam mentem adducere, b) v. den Sünden abziehen, ad meliorem frugem, vitam, reducere, revocare; c) zur wahren Religion bringen, ad vera sacra adducere, insgemein convertere, - zum Christenthum, ad sacra Christiana, s. auch obracým.

II. *rec.* obrátiti se, sich umkehren, a) v. Personen od. Thieren, se vertere, convertere, od. verti, converti; b) mit k, u. *dat. pers.* od. *rei*, sich wenden, invertere se; c) v. leblosen Dingen, verti, converti; wjtr se obrátil, der Wind drehte sich, ventus se convertit:

obrátiti se na odpočinutj, sich zur Ruhe begeben, quieti (somno) se dare; d) sich verwandeln, immutari; w nepřjtele se mu obrátil; kragina w auslehlé obrácena; bykby se swět hned na ruby obrátil,-sich ganz umkehren, K. 2) sich bekehren, frommer werden, ad bonam, meliorem frugem, od. vitam redire, resipiscere, vitam mutare; 3) sl. zur wahren Religion übertreten, converti, dergl. přewrátiti se.

ratliwý 3. sich leicht umkehrend; d. Umkehrung betreffend, versatilis, tropicus.

ratnjk, u, m. der Wendstecken des Schusters, Handschuhmachers, baculus versorius, k. obr. sspičatý, d. Wendspindel desselben, baculus versorius, cuspidatus.

ratný 3. gewendig, gelenk, gelenkig, rege, behend, agilis, mabilis, promtus, expeditus; bratný wzhled, reger Blick; . gazyk. geläufige Zunge; - ně, dv. agiliter, promte, expedite; - nost, i, f. Gewendigkeit, Gelenksamkeit, Regsamkeit, agilitas, commoditas, promtitudo.

raubám, fut. ex. al, ati, s. brubugi 2) D.

raubený 3. gesäumet, randig, mbriatus.

aubjm, fut. ex. il, iti, en, s. brubugi 1): horu osadili, a tu dřjwjm obraubili, Haj. fig. lé giž město obraubil, er ist hon in der ganzen Stadt herum gegangen, D.

aučka, y, f. kleiner Reif; 2) Reifring, m. annulus.

ausek, sku, m. sl. s. obrus.

Obrausým, fut. ex. yl, yti, abschleifen, cote polire, cotis ope tollere.

Obraz, u, m. Bild, n. Aehnlichkeit, f. Abdruck, m. imago, effigies, simulacrum; b) in der Seele, Vorstellung, Idee, f. imago, idea; c) Bildniß, n. es sey, α) gemahlt, imago od. imago picta, pictura, auch effigies, &c. β) aus Wachs od. in Erz, Holz ꝛc. imago, icon, effigies, simulacrum, signum; obraz do kolenau, Kniestück, n. imago genutenus; ob. pod pás, Brustbild, Bruststück, m. imago dimidiata, herma; ob. rytý, s. rytina; ob. řezaný, geschnitztes Bild, sculptile, Syl. ob. dřewěný (maljřský), Gliedermann, ligneum hominis simulacrum, in omnem habitum gestumque versatile; russenj obrazů, Bilderstürmerey, f. iconoclasis, iconomachia; litec obrazů, Bildgießer, toreuta, ae, m.; toreutes, ae, m. caelator, rytec obrazů, Bilderstecher, Bildgraber, sculptor, scalptor -; kniha s obrazy, Bilderbuch, liber picturas continens; d) ob. wypodobněnj, Abriß, m. adumbratio, delineatio, D.

Obrazárna, y, f. Bildergallerie, f. Bildersaal, m. poecile, es, f. collectio tabularum pictarum: Wjdeňská c. k. obrazárna, Pelc.

Obrazec, zce, m. schema, z. B. der Deklinationen.

Obrázek, zku, m. dim. Bildchen, imaguncula, icuncula.

Obrážení, n. das Zurückprallen des Lichtes, Schalles, reflexio;

obr. zwuku, Wiederschall, *m.* resonantia, echo.

Obraženina, y, *f.* Beschädigung, *f.* Schaden, laesio: obraženina boků̊w, *Vel.*

Obrážjm, el, eti, abschlagen, decutere; 2) beleidigen, verletzen, laedere; plapolánj od blesku zrak obrážj; slunce gasnými paprssky obrážj oči, *B.* wjce zrak obrážj, nežli oswěcuge, *K.* 3) erschüttern, quatere, concutere; (*Ryb.* verschütten?): město se obrazylo zemětřesenjm; wssecka Europa obražena gest.

Obrážjm se, el, eti, zurückprallen, abprellen, sich brechen, reflecti, repercuti, z. B. zwuk, wiederschallen, resonare, vocem reddere: swětlo se w swatyni obráželo, *K.* obrážj se paprslek, - weicht v. der graden Linie ab; deflectit a linea recta; wlny se o břeh obrážely, - schlugen an das Ufer an, *D.* řeka o zdi města toho se obrážj.

Obraznj 1. Bild =.

Obraznjk, a, *m.* s. řezbář; 2) Bilderhändler, Bilderkrämer, negotiator effigierum, *D.* -ictwj, *n.* Bilderey, *f.* plastice, *f.*

† Obraznost, i, *f.* Einbildungskraft, Phantasie? *Ad. Neg. Ziegler.*

Obrazný 3. bildlich, typicus, *D.* - ně, *adv.* typice, figurate.

Obrazoruſſec, ſſce, *m.* Bilderstürmer, *m.* oppugnator imaginum, iconoclasta, *D.*

† Obrazotworný 3. z. B. moc, s. obraznost, *P. D.*

Obrazowý v s. obraznj.

Obrazým, *fut. ex.* yl, yti, žen, abschlagen, wegschlagen, zurückschlagen, decutere, repercutere, repulsare: křjdla někomu, d. Flügel jemanden stutzen; 2), 3), 4), s. obrážjm 2) 3).

Obrepcy od. obreptám, al, ati, obmurmurare; wsselike djlo obr.; dar obreptati.

Obřezák, a, *m.* Beschneidehobel des Buchbinders, dolabra incisoria, *D.*

Obřezám, *fut. ex.* al, ati, s. obřezugi.

Obřezanec, nce, *m.* od. obřezaný, Beschnittener, circumcisus.

Obřezánj, *n.* Beschneidung, *f.* circumcisio.

Obřezek, zku, *m.* ein beschnittenes Stückchen.

Obřezowánj, s. obřezánj.

Obřezugi, owal, owati, umschneiden, circumcidere; 2) beschneiden (d. Vorhaut), circumcidere; pachole obřezati, einen Knaben beschneiden.

Obřezým, *fut. ex.* el, eti, trächtig werden, v. Kühen, foetam fieri, *Lomn.*

Obřichatjm, *fut. ex.* ěl, ěti, großen Bauch bekommen, ventrosum fieri; 2) schwanger werden, gravidam fieri.

†† Obřjm, il, iti, groß, riesenmäßig machen? *Ad. Neg.*

Obřitný 3. Arsch=, obřitné ljce, Arschbacken, *m.* nates, clunes s. řitnj.

Obřjzek, zku, *m.* der Schnitt am Buche, sectura.

Obřjzka, y, *f.* Beschneidung, circumcisio, der Vorhaut, *f.* praeputium.

Obročenský 3. z. B. auřad, Kastenamt, *n.* annonae praefectura; - pjsař, Kastenschreiber, scriba annonarius (aerarii).

Obročenstwj, *n.* Kastenamt, *D.* s. obročenský auřad.

Obročjm, il, iti, koně, *sl.* Pferde füttern (mit dem Haber), pabulare.

Obročnj jho, *m.*, *sl.* kasnár, (*f.* - rka), Kastner, *m.* frumentarius.

Obročnj 1. z. B. auřad, Futteramt, *n.* annonae praefectura; - pjsař, Futterschreiber, scriba pabularis; (2) obročnj, zbytečný a gako w záloze, das Uebrige, der Hinterhalt, (Bergb.), superfluum, quod superest.

Obročnice, *f.* s. obilnice; 2) Kastnerinn, uxor frumentarii; 3) *sl.* Futtersäckchen, woraus d. Pferde fressen, capsula pabularis.

Obročnjk, *a*, *m.* s. obilnjk, *Syl.* b) Getreideherbeyschaffer, frumentator: k komornjku neb obročnjku, *K.*

Obročňowá, é, *f.* y od. obročnice, *f.* Kastnerinn, *f. D.*

Obroda, *y*, *f.* Feldwachs, *m.* Früchte, *f.* procreatio: obroda obilj se zdařila, *Lomn.*

Obrodjm se, *fut. ex.* il, iti, gerathen, bene procreari: mnoho wjna se obrodj, *K.* obrodj se gegich obilj, *K.* hognost wjna dobrého se obrodilo, *Vel.*

Obrok, u, *m.* hartes Futter, zum Essen, (*sl.* nur vom Haber), pabulum; 2) *obs.* Jahrgeld, *n. D.* od. überhaupt Nahrung, victus;) obmeyssleti obroky swé; Papež obroky prodáwal.

Obrokugem, owati, *sl.* s. obročjm (*boh.* souragiren?)

Obrostám, al, ati, bewachsen, (*neutr.*) mit etwas Wachsendem überzogen werden, vestiri, obduci, tegi, z. B. mit Grase, gramine, &c

Obrostlý 3. bewachsen, vestitus, obductus, tectus, z. B. trawau, mit Grase, gramine, masem, mit Fleische, carne &c.

Obrostu, *fut.* obrostl, obrůsti, s. obrostám.

Obrownám, *fut.* al, ati, gleich machen, in formam redigere, aequare; - střihánjm wlasy.

Obrowský 3. riesenmäßig, riesenförmig, giganticus.

Obrowý 3. Riesen, = giganteus: obrowý krok, Riesenschritt, *m.*

Obrsst, *a*, *m.* Obrist, *m.* tribunus, colonellus, -owá, é, *f.* inn, *f.* ꝛc.

Obrtljk, u, *m.* (v. obwrtjm), gistá záworka dokola se obracugjcý, *mor.* & *sl. Nitr.* Drehriegel, *m.* obex, pessulus versando aptus, verticillus: gako na obrtlicých strogené stolice, *Com.* zdá se mi gazyk, oči, nohy, wsse na obrtljku mjti, *Id.* 2) d. Falle an der Thüre, *D.*; am Fenster, Reiber; 3) Wirbel am Steigbügel, stapedum verticulus; 4) obrtljk-udidla, das Klöblein od. Wirbel im Gebiß zur Schaumkette, verticillus lupati; 5) obrtljček k otěži, der Kloben zum Zügel, agina habenae; 6) Weltpol, *n.* Himmelsachse, axis coeli? *Ryb.*

Obruba, *y*, *f.* 1. eigentlich, Umbau, *m.* circumsectura (lignea): hrad s dwěnásobnj obrubau, *Haj.* kázal sruby y obruby zbořiti, *Id.* obrubu zapálili, *Id.* 2) Saum, Rand, *m.* jeder Sache, Einfassung, *f.* ora: obr. studnice, Brunnengestelle, *n.* crepido, (inis), *f.* ambitus; obr. skel v wozu, Glasfutter, vitrorum integumentum, *R.* besonders eines Kleidungsstücks, fimbria, lim-

bus; obruby od oděwu gegich maučenjnowé Klesstěncy nesli.

Obrubugi, owal, owati, eigentlich umhauen, s. vorh.; 2) säumen, mit einem Saume besetzen, fimbriare, fimbriam circumducere; b) börteln (beym Klempner), plicare, marginare, R. 2) abästen, abstutzen, abhauen, amputare.

Obruč, e, f. Reif, m. der um ein Faß geschlagen wird, Faßreif, m. circulus, (orbis); čelnj obruč, Spannreif des Faßbinders, frontale, frontatus dolii circulus; obruč wnitřnj, der Futterreif des Siebmachers circulus internus; 2) obruč okolo měsýce, der Kreis um den Mond, halo.

Obruček, čku, m. s. obraučka v obruček obtlustný, Ryb.

Obručjm, obs. s. zaručjm.

Obručkugem sa, owati, sl. d. Ringe beym Eheverbündniß auswechseln.

Obrus, u, m. sl viel richtiger als obrus, (hung. abrasz), Tischtuch, mappa.

Obručj, n. coll. Reife; -ný, 3. Reif-; obručná tyč, Reifstock, m.

Obrwy, wů, m. pl. (sl.) Augenbraunen, cilia, supercilia, pl.

Obsadjm, fut. ex. il, iti, zen, umsetzen, herumbesetzen, circumdare, cingere

Obsah, u, m. (obsaženj, n.) Inhalt, Inbegriff, m. a) körperlicher Dinge, z. B. eines Raumes, summa; b) v. allem, was geredet od. geschrieben wird, argumentum, sententia, (tenor.)

Obsáhám, al, ati, einnehmen, occupare; s. auch obsáhnu.

Obsáhlý 3. umgefaßt, comprehensus, complexus.

Obsáhnu, fut. ex. obsáhl, obsáhnauti, obsažen, umfaßen, umgeben, complecti, amplecti, circumplecti; 2) umspannen, mit beyden Armen umfassen, complecti (amplecti) ambobus brachiis; 3) enthalten, in sich halten, in sich fassen, continere, complecti, comprehendere; 4) begreifen, in sich fassen, in sich enthalten, complecti, continere, comprehendere; rozkazem swým wssecky obsáhnauti; 5) s. obsáhám: Němcy w Čechách auřady předni obsáhli, Zalan.

Obsahugi, owal, owati, vorh.

Obsaženj, n. Umfassung, 1) Umgebung, Faßung in sich, complexus, comprehensio; 2) Begriff; a) Umfang, m. ambitus; b) Inbegriff, m. complexio, summa.

Obsažitedlný 3. umfaßlich, faßlich, comprehensibilis -; nost, i, f. subst.

Obsedjm, fut. ex. ěl, ěti, sitzen bleiben; im Sitzen sich behaupten, persedere; 2) in Besitz nehmen?

Obsednutj, n. Belagerung, f. circumsessio, Syl.

Obsednu, fut. ex. obsednul, obsednauti, s. obsedjm; 2) belagern, circumsidere.

Obsegi, fut. ex. el, obseti, ol. & K. besäen, conserere: obseti rolj, K. s. osegi.

Obsekám, fut. ex. al, ati, behauen, z. B. wrby, koppen, putare, D. s. osekám.

†Obserwatornj 1. z. B. lodstwo, armáda, Observationsflotte, 2c exercitus vigil, (observatorius), Kram.

Obskakugi, owal, owati, umhü-

psen, umspringen, circumsilire; 2) *sl.* okolo někoho, schmeicheln, adulari.
bskočjm, *fut. ex.* il, iti, vorh.
bsluha, y, *f.* Aufwartung, Bedienung, *f.* ministratio.
bsluhugem, owati, *sl.* bedienen.
bssagtnjk, a, *m. sl.* ein abgeschiedeter Soldat.
bssjrný 3. weitläufig, ausführlich, weitschichtig, copiosus, latus, (prolixus); - ně, *adv.* copiose, prolixe, - nost, i, *f.* Weitläufigkeit, im Reden, Schreiben, copia, ubertas.
bssit, u, *m. sl.* Abschied des Soldaten, donatio rude, dimissio.
bssjwám, *ati, sl.* s. ossigjm.
bssiwkář, e, *m. sl.* Flicker; 2) s. leckdo.
Obssupinec, nce, *m.* zrostlina, telopea.
bstarám, *fut. ex.* al, ati, s. ostarám: chleb obstarati.
bstarný 3. ältlich, vetulus.
bstarožný 3. (*Vel.* - nj), vorh.
bstaupjm, *fut. ex.* il, iti, umringen, circumdare, cingere: Krysta židé obstaupili; obstupte mne, versammelt euch um mich herum; ta bázeň a strach ge odewssad obstupuge, *K.* - ergreift-; obstupugjcý nás odewssad strach, *Com.*
stawek, wku, *m.* Pfänden, Confisciren, *n.* detentio, confiscatio.
stawjm, *fut.* il, iti, folg.
stáwka, y, *f.* z. B. kssaftu, djla, Einhalt, Verkümmerung, Verarrestirung, *f.* Beschlag, *m.* inhibitio, coërcitio, detentio.
stawugi, owal, owati, umstellen, umgeben, cingere, circumdare; 2) verkümmern, verarrestiren, inhibere, detinere: obst. djlo sausedu swému, *Pr.* pro dluhy ho obstawil, cestu konagjcýho, *Pr.* handlugjcý obstawiti; obst. statek dlužnjka vtecy chtjcýho, *Pr.*
Obstawuňk, u, *m.* s. obstáwka.
Obstjrám, al, ati, s. obestru.
Obstogjm, *fut. ex.* obstál, áti, bestehen, a) befunden werden, z. B. schlecht, gut bestehen, z. B. dobře obstál, er bestand gut (bey der Prüfung rc.) inventus est peritus; nedobře, schlecht, imperitus; nemůže tam zymau obstát, er kann dort vor Kälte nicht bestehen, ibi non potest frigus sustinere; 2) auskommen, subsistere: pohodlně mocy obstáti.
Obstogný 3. gültig, valens, validus, idoneus: platná, obstogná přjčina, *D.* - ně, *adv.* valide tolerabiliter.
Obstřebu se, *fut.* al, ati, zuviel saufen: obstřebal se wody, gako stna, *prov. sl.*
Obstrkám, *fut. ex.* al, ati, umstecken, mit etwas, circumdare.
Obstupugi, owal, owati, s. obstaupjm.
Obsussjm, *sl.* s. osussjm.
Obsychám, ati, *sl.* s. oschnu.
Obsýlám, al, ati, vorladen, beschicken, citare, evocare; obsýlagjcý list, schriftliche Citation.
II. *rec.* obsýlati se (s někým), jemand oft citiren, saepius citare; obsýlati se s někym před práwo, *Pr.*
Obsýlka, y, *f.* Vorladung, Beschickung, evocatio, citatio; Heischbrief, *m.* literae citatoriae, *D.*
Obtáčjm, el, eti, umwickeln, z. B. etwas um etwas, circumvolvere, mit etwas circumvolvere, obvolvere.

II. *rec.* Obtáčeti se, sich umwickeln, circumvolvi.

Obtáčka, y, *f.* Haarbändlein, zum Umwinden, Nestel, redimiculum, religamen; Heftschatte, *f.*

Obtah, u, *m.* Abzug (in der Buchdruckerey) ✕

Obtáhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, (*praes.* obtahugi), umziehen, circumdare; přjkopem město obt. *Vel.* b) arch w tiskárně, einen Bogen abziehen, colorem mittere, *D.* c) streichen mit dem Streicheisen (Gärb.), ad mundum radere, *R.*

II. *rec.* obtahowati se, sich umziehen, circumdari, tegi: wytlačený arch se obtahuge, t. g. na giný arch barwu paussti, - zieht sich ab, *D.* (vielleicht besser wytlačuge se)

Obtahowacý 1 Abzieh-, obt. kosa, das schneidende Abzieheisen des Kürschners, ferrum rasorium.

Obtaulenj (ruky), *n. mor.* Handkuß, *m.* osculatio manus, *D.*

Obtažugem, owati, *sl.* beschweren, gravare, molestare, onerare.

Obtěžkám, *fut.* al, ati, beschlafen, (eine Weibsperson), schwängern, impregnare, reddere gravidam, *Vel.* 2) *neutr.* schwanger werden, concipere.

Obtjženj, *n.* Beschwerung, *f.* Beschweren mit etwas, gravatio; b) Beschwerniß, *n.* Belästigung, *f.* onus, gravatio; býti někomu k obtjženj, zur Last - esse oneri.

Obtjžený 3. belastet, oneratus, onustus, beschwert, belästigt, aggravatus; nebuď obtjžené ucho twé.

Obtěžugi, owal, owati, beschweren, gravare, premere; belästigen, behelligen, jemand beschwerlich fallen, onerare.

II. *rec.* Obtěžowati sobě, (z. B.) přigjti), *sl.* tažiti se, schwer an etwas gehen, gravari (venire) *B.*

Obtjžjm, *fut. ex.* il, iti, vorh. obtjžj se mi, es wird mir schwer, lästig fallen.

Obtjžný 3. beschwerlich, molestus, gravis, incommodus; -ně, *adv.* mit Beschwerlichkeit, moleste; nost, i, *f.* Beschwerniß, *n.* Beschwerde, Beschwerlichkeit, *f.* molestia, incommodum, Last, *f.* onus; obecné obtjžnosti, Gemeinlasten, onera publica, *Com.*

Obtjžnůstka, y, *f. dim.* kleine Beschwerlichkeit.

Obtkám, *fut.* al, ati, umweben, circumtexere, obtegere; obtká ti leytka náduwka, *Puchm.*

Obtlaussťný 3. etwas dick, crassiusculus.

Obtlustný 3. vorh.

Obtočjm, *fut.* il, iti, en, s. obtáčjm.

Obtužný 3. hart, rauh, streng?

Obublám, *fut.* al, ati, s. obrepcy, bublám; třikrát obubláš penjz. než geg gednau dáš.

Obuch, u, *m.* malá sekerka na dlauhém topořisstì nasazená, gako čekan, *hung.* fokos balta, d. Hacke der (mährischen) Walachen rc. 2) *sl. Gömör.* Axtöhre, der Rücken an der Axt, securis aversa, caput securis, (apud *Nitr.* tylec); 3) *boh.* eiserner Hammerballen ✕

Obuda, y, *f. sl.* d. Werle? *Ryb.*

Obudjm, bess. probudjm.

Obudu se, obyl, obyti, verbleiben, manere, permanere;

neobudem se zde, hier werden wir nicht bleiben.
Obůg, s. obogj, uterque, *Com*.
Obugi, *fut.ex.* obul, obauti, *part. pass.* obut, s. obauwám.
Obulikugi, übertölpeln?
Obutj, *n.* Anziehen, *n.* s. obauwám.
Obutost, i, *f.* Tölpeley, Geckheit, *f.* stupiditas, rusticitas: obutost lidská, *K.* ta ceremonye obutosti lidské nápomocna býti měla, *K.*
Obutý 3. *part.* v. obugi: obutj Augustynyáni; 2) s. nesmyslný, hlaupý: Bůh gegich obutau a držimawau myslj pohnul, *K.* srdce w nessťěstj báznj a nesmyslnostj obutá, *K.*
Obuw, i, *f.* Strümpfe, Schuhe u. Stiefeln, Fußwerk, *n.* Fußbekleidung, *f.* calceamenta.
Obuwač, *e, m.* Anzieher.
Obuwák, u, *m.* (nástrog), Anzieher; - áček, čku, *m. dim.*
Obuwj, *n.* bess. obuw.
Obuwnjk, *a, m.* s. sswec; - cký, 3: Schuhmacher-, sutorius; - ctwj, *n.* Schuhmacherhandwerk, *m.* opificium sutorium.
Obwáďjm, ěl, ěti, anführen, vorführen, adduco: obwáďj proti mně swědky, *Com.*
Obwal? u, *m.* s. obálka.
Obwařjm, *fut. ex.* il, iti, folg.
Obwařugi, owal, wati, abkochen, z. B. Milch, Fleisch rc. decoquere.
Obwazek, zku, (*sl.* powygáček, čku), *m.* Binde, *f.* (Umband?), fascia; - na žilu, Aderbinde, Aderlaßbinde, *f.* fascia ad obligandam venam.
Obwáži, *fut. ex.* obwázal, obwázati, obwázán, s. obwazugi.
Obwázka, y, *f.* Wachterweizen, Kuhweizen? *m.* melampyrum arvense, *Lin.*
Obwazugi, owal, owati, umbinden, etwas mit etwas, circumdare rem rei.
Obwedu, *fut. ex.* dl, obwésti, herumführen, circumducere, obwésti zálohy; obwésti okolek z centrum, *Com.* 2) darthun, probare, docere; nessľechetnost přjsežnjmi obwedl *Pr.* sskodu hodnowěrnými lidmi hnedky obwésti, *Pr.*
Obwěněnj, *n.* Gegenvermächtniß, *n.* antipherna, *pl. R.* (obwěněnj se manželce stati má, *Ryb*).
Obwěnjm, *fut. ex.* il, iti, d. Mitgift, das Heyrathsgut bestimmen, geben, dotem aut antidotem dare, dicere, dare: panně to obwěniti má, *Pr.* cýrkew gako zwlásstnjmi klénoty tjm obwěňuge, *K.*
Obwěňugi, owati, vorh.
Obweselenj, *n.* Erfreuung, *f.* exhilaratio, oblectatio; Ergötzung, *f.* delectatio, oblectatio.
Obweseljm, *fut. ex.* il, iti, en, erfreuen, exhilarare, laetitia, (gaudio) adficere; erlustigen, exhilarare, oblectare, ergötzen, delectare, oblectare.
II. *rec.* obweseliti se, sich ergötzen, se delectare (oblectare), od. delectari, oblectari; sich erlustigen, exhilarari, oblectari, delectari.
Obwěsek, sku, *m.* Vorhängchen?
Obweselugi, owati, s. obweseljm.
Obwěsým, *fut. ex.* yl, yti, behängen, obducere, *D.*
Obwjažem, zati, *sl.* s. obwjži.
Obwjgjm, il, iti, s. obwiňugi.
Obwjňám, ati, *sl.* s. obwiňugi.

Obwiněnj, n. Beschuldigung, f. Beschuldigen, n. criminatio, accusatio, incusatio, insimulatio.
Obwiněný 3. angeklagt, accusatus
Obwinjm, fut. ex. il, iti, ěn, s. obwiňugi.
Obwinu, fut. ul, auti, s. obwinugi.
Obwiňowatel, e, m. Beschuldiger; accusator, actor, delator; - kyně, f. inn trix, - trix, - trix.
Obwinugi, owal, owati, umwickeln, umwinden, z. B. etwas, um etwas, circumvolvere, mit etwas, obvolvere, circumvolvere, einwickeln, (einhüllen), involvere, obvolvere
Obwiňugi, owal, owati, beschuldigen, accusare, incusare, insimulare, aliquem rei; criminari, aliquem de re, od. aliquem fecisse, &c. dare alicui aliquid crimini.
Obwinusstj, n. Hülle, Wickler?
Obwinutý 3 umgewickelt, eingewickelt, obvolutus, involutus.
Obwlássť, s. obzwlássť, K.
Obwlaženj, n. Befeuchtung, f. madefactio, auch wenn es stark geschieht, irrigatio.
Obwlažjm, fut. il, iti, folg.
Obwlažugi, owal, owati, befeuchten, humectare, madefacere, auch, wenn es durchbringend ist, rigare, irrigare.
Obwoz, u, m. Umweg, m. circuitus, ambitus; ambages, pl. f.
Obwrh, u, m. Anwurf, s. obmjtka, D.
Obwrhnu, fut. hl, hnauti, bewerfen, tünchen, incrustare, B.
Obwrhugi, owal, owati, vorh.
Obwykám, al, ati, gewöhnen, gewohnt werden, adsvescere rei, consvescere; zůriwosti obwykati; - cyzýmu panstwj.
Obwyklý 3. gewohnt, assvetus: skutkům dobrým obwyklé srdce; z obwyklé slepoty hlaudititi; 2) gewöhnlich, usitatus: obwyklý prostředek.
Obwyknu, fut. kl, knauti, s. obwykám.
Obwyssný 3. bergan, bergauf liegend, od. gehend, acclivis; - nost, i, f. Berganliegen, n. Abdachung, Abhangung, f. Abhang, m. declivitas, D.
Obý, obýho, s. obogj: nad tjm obým, Vel.
Oby! interj. wollte Gott! ó si! utinam!
Obyčeg, (v. ob-wyk), e, m. (sl. auch f.), Gebrauch, m. Gewohnheit, Mode, f. usus, mos, consvetudo; způsoby a obyčege dobrého pána, - Charakter, m. Vel. 2) Art, Weise, f. modus: wssjm obyčegem osskliwj opilstwj, K. ženy omrzalé obyčege a powahy strssawé a netrefné, K. obyčeg mjti, im Gebrauch haben, solere.
Obyčegjm, il, iti, in Gewohnheit bringen, zur Gewohnheit machen, consvescere: to sobě lidé zobyčegili, Vel.
Obyčegný 3. gebräuchlich, üblich, usitatus; sehr, tritus, vulgaris, gewöhnlich, solitus, consvetus; - ně, adv. usitate, ex more, more, ex consvetudine, od. consvetudine, usitate; plerumque, auch fere.
Obydlé, bess. folg.
Obydlj, n. Wohnung, f. domicilium, habitatio.
Obyt, u, m. vorh.
Obýwám, al, ati, wohnen, bewohnen, habitare, z. B. locum

n loco; auch incolere, co. e locum, u. in loco; - s ze- u. bey einem Frauenzimmer gen, beschlafen, concumbe- B. - ánj, n. Wohnen, n. in- latus, habitatio; Beschlafen, concubitus.

watel, e, m. Bewohner, Ein- hner, inhabitator; - lkyně tinn, f. - trix.

alowánj, n. Verklagung, An- age, f. actio in aliquem; a) egen eines Verbrechens, ac- isatio; b) wegen Ansprüche, eldsforderung, petitio.

zalowaný 3. Verklagter, egen Verbrechen, reus, wegen orderungen, reus od. unde etitur.

zalugi, fut. owal, owati, wán, gerichtlich anklagen, no- nen alicujus deferre, accu- are; verklagen, litem alicui ntendere, vocare in jus, re- m facere; a) eines Verbre- hens wegen, accusare, z. B. krádeže, wegen des Diebstahls, urti; b) wegen Ansprüche od. Geldforderungen, petere ab liquo: ne otrpně, ale městsky obzalowán gest, Vel.

bzenjem, sl. s. obezenu.

bzenjk, u, m. sl. Lypt. Schnit- terschmaus nach geendigter Erndte; s. obzjnky.

bzera, y, m. sl. (& boh.), obe- zralec, lce, m. Fresser, Verfres- ser, Schlemmer, m. mando, gluto, heluo, asota, s. hltoň, D.

bzerám, ati, sl. s. ohljdám.

bzerný 3. sl. auch pazrawý, mor. obzjrný, gefräßig, gulosus; - nost, i, f. Freßbegierde, f. vo- racitas; Fresserey, Völlerey, f. asotia: w těch týdnech ney- wětsſj obzernost w mase gest.

Obzero, a, m. im Rozma, Viel- fraß, ein Thier.

Obzerstwj, n. Fraß u. Völlerey, gula.

Obzin, u, m. sl. folg.

Obzjnky, m. pl. Erndtefest, n. fe- stum messorium, D. s. obzinek.

Obzjrám, al, ati, umfressen, amb- edere.

II. rec. obzjrati se, Völle- rey treiben, gulae indulgere, ebriosum esse.

Obzjránj se, s. obzernost.

Obzjrawý 3. abfressend, edax, vorax.

†Obziwa, y, f. Unterhalt, m. Er- nährung, f. sustentatio, Raut.

Obziwenj, n. Ernährung, f. Un- terhalt, m. sustentatio; - jčko, a, n. dim.

Obziwjm, fut. ex. il, iti, en, er- nähren, alere, nutrire, susten- tare, sustinere; 2) beleben, mit Leben versehen, animare.

II. rec. obziwiti se, sich ernäh- ren, alere se, sustentare se.

Obziwnu, fut. ex. obziwl, ob- ziwnauti, wieder lebendig wer- den, aufleben, reviviscere; - nutj, n. Aufleben, n. reditus in vitam.

Obziwugi, owal, owati, s. obzi- wjm, B.

†Obzorný 3. umsichtig, (projektirt v. Jungm.)

Obzwlásst, s. obzwlásstně.

Obzwlásstěnec, nce, m. s. ob- zwlásstnjk.

Obzwlásstně, adv. besonders, a) abgesondert v. andern, allein, ohne andere, seorsim, separa- tim; auch solus, auch singula- tim (singillatim), wenns so- viel ist, als einzeln: každá čeled obzwlásstně kwjliti bude, B. b) vorzüglich, über andere, ins-

besondere, praecipue, unice, maxime; ists soviel als zumal, so steht praesertim.

Obzwlásstnj 3. besonder, besonderer, besondere, besonders, a) abgesondert, separatus, secretus; b) eigen, eigenthümlich, nicht mit andern gemein, proprius: obzwlásstnj obdarowánj, nadánj, *Com.* obzwlásstnj půst, (*opp.* obecnj); c) vorzüglich, eximius, praecipuus, egregius, singularis; d) sonderbar, wunderbar, selten, rarus, mirus, singularis; - nost, i, *f.* das Vorzügliche, Vorzüglichkeit, *f.* praecipuum, singulare; besondere Beschaffenheit, Eigenschaft, *f.* peculiare: staw wdowský má swé obzwlásstnosti; (Vorzug, Privilegium? *Harant.*)

Obzwlásstnjk, a, *m.* Sonderling, alienus a more recepto, - nice, *f.* - inn, *f.*

Oč (für o co), worüber, um was, de quo: oč se hádáte? worüber zankt ihr euch? de, od. super qua re litigatis? oč se sadjme, (*sl.* stawjme)? was wetten wir? z. B. wenn es nicht geschieht, od. es geschieht? quo pignore certamus, nisi fit? oč (*intell.* se sadjme), že nepřigde? was gilts? oč, že tam musým gesstě gednau (giti)? was gilts, ich muß noch einmal hingehen?

Očadjm, *fut. ex.* il, iti, berußen, räuchern, fumificare.

Očadlý 3. berußt, atratus ex fumo: očadlý a osmahlý gako mauřenjn, *Com.* očadlé kotly; - lost, i, *f.* berußte Beschaffenheit, atrata indoles.

Očadnu, *fut. ex.* dl, dnauti, schwarz werden vom Rauche, atrari ex fumo: očadli od dýmu, *B.*

Očankám, ati, *sl.* s. ochláckolým.

Očaňkugi, *fut.* owal, owati, w vzdu pogjti, *mor.* ocanugi, *sl.* zazubadljm, aufzäumen, ein Pferd, frenum dare, ori imponere.

Očarowánj, *n.* Bezauberung, Behexung, *f.* fascinatio, incantatio

Očarugi, owal, owati, bezaubern, behexen, fascinare, incantare: očarug ge, *K.* (*sl.* počar gim); očarowán gest ten člowěk, *Kram.*

Ocas, u, *m.*, *sl.* chwost, u, *m.* Schwanz, Schweif, *m.* cauda, coda; na ocas sslapati někomu, jemand zusetzen, urgere, premere; ocas podolka v sukně, Schleppe, *f.* syrma, (atis); lissčj oc. Fuchsschwanz, *m.* b) Traubenperücke, *f.* Fuchsschwanz, capillamentum racemosum.

Ocasné, ého, Trinkgeld (dem Knecht) v. Viehe, wenn es verkauft wird, Schweifgeld, *n.* etwa caudale.

Ocasatý 3. mit einem Schwanze versehen, caudatus.

Ocásek, sku, *m. dim.* Schwänzchen, codicula.

†Ocásskowec, wce, *m.* alopecurus.

†Ocasnokwět, *m.* anthocercis?

Ocaun, u, *m.* s. ocun.

Oceán, u, *m.* Ocean, *m.* oceanus: při moři oceánu bydlegj, *Vel.*

Ocedjm, *fut. ex.* il, iti, durchseihen, abseigen, percolare.

Očekáwám, al, ati, mit u. ohne Genit. (zuweilen mit na: očekáwá na cýsaře, *Vel.*); a) warten auf jemand, od. etwas, einer Sache gewärtig seyn, exspectare, manere aliquem, opperiri aliquem, praestolari ali-

1. aliquem; b) mit Hoff-
g auf etwas warten, ex-
tare; c) mit Furcht aufet-
warten, exspectare, time-
) sich versprechen v. ic. ex-
tare; e) nöthig haben, ex-
tare, indigere, egere; f)
rstehen, exspectare, ma-
aliquem, imminere;
, n. Erwartung, f. exspe-
io.
, m. u. ocel, e, f. Stahl,
halybs; Vorstenstahl des
stenbinders, chalybs; ocel
ptočenj, Drehstahl, tornus;
ocowičný, Linsenstahl, tor-
lenticularis; o. hladjcý,
chlichtstahl, tornus laevi-
orius; b) od. o. k hlazenj,
Gärbestahl zum Blankrei-
(Klempn.), chalybs laevi-
orius (s. hladidlo); o. k to-
zhruba (hrubotoč),
rottstahl, tornus inciso-
; o. sspičatý, Spitzstahl,
n. acutus; o. k wydlabánj,
chstahl zum Ausstechen,
nus caelatorius.
m, il, iti, stählen, härten,
ucere chalybe, firmare.
wý 3. stählern, stahlähnlich,
hart, chalybaeus, Jz. 48, 4.
ka, y, f. sl. Eisenstahl, m.
uerstahl, chalybs.
owaný 3. s. unt. ocelugi.
owý 3. stählern, e chaly-
, chalybeus.
ugi, owal, owati, s. oceljm;
lowaná woda, Stahlwasser
welches glühendes Eisen ge-
rfen), aqua chalybea, Vel.
nerjm se, fut. ex. il, iti, sl.
Ekelkrankheit, (den Tsche-
r), bekommen.
jm se, bess. ocerjm se.
ek, pku, m. s. očepky, R.

Očepjm, fut. ex. il, iti, en, hauben, z. B. eine Braut, vitta tegere, imponere vittam alicui; o-čepiti se, d. Hauben aufsetzen, K.
Očepky, ů, m. pl. Dreschflegelkappe, f. vitta flagelli, D.
Ocerjm, sl. s. osstěrjm.
Očerstwenj, s. občerstwenj, B.
Očerstwjm, fut. ěl, ěti, s. občerstwjm, B.
Očerstwjm, il, iti, s. občerstwjm, il, iti, B.
Očerstwugi, s. občerstwugi, B.
Ocerugem, sl. s. osstjrám.
Očesám, fut. ex. al, ati, abpflücken, abnehmen (Obst), decerpere, demere, auferre; s. auch očessi.
Očesánj, n. Abnehmen, des Obstes, Baumes, carptura; B. 2) Kämmen, n. pexus.
Očesno, mor. s. česno.
Očesky, ů, m. pl. Kämmlinge, pl.
Očessi, očesám, fut. ex. sal, sati, kämmen, abkämmen, pectere, depectere.
Ocet, gen. octa, (ὄξος, acetum), Essig, m. acetum; oc. winný, Weinessig, acetum vinarium; o. růžowý, Rosenessig, oxyrhodon; o. piwnj, Bieressig, ac. cerevisiarium; oc. medowý, Honigessig, oxymel, oxymellitis; o. fialowý, Feigelessig, ac. violaceum; o. rautowý, Rautenessig, ac. rutellum, o. perný, ostrý, guter, scharfer Essig, ac. mordax; ostalý, abgestandener Essig, ac. moriens; o. zkažený, verdorbener Essig, ac. mortuum; do octa dáti máso, ic. od. w octě zmořiti, einbeitzen, macerare; kyselost octa, Essigsäure, f. aciditas aceti; co ocet kyselý, essigsauer acidus.

Ocetnj 1. Essig-, acetarius; ocetnj kyselina, Essigsäure, *f.* (Chemie), acidum aceticum; ocetnj džbán, Essigkrug, *m.* urceus acetarius.

Očež, s. oč.

Ocžon, (odzžon), *a, m. sl.* Vielfraß, *m.* gulo.

Och! *interj. indignantis;* 2) *sl. condolentis.*

Ochaba, *y, m.* abgespannter, kraftloser Mensch, (Schleppschwanz *m.*).

Ochablý 3. zemdlený, kraftlos, schlapp, schlaff, laxus, remissus, languidus, debilis.

Ochabnu, *fut. ex.* bnul, u. bl, bnauti, schlaff, kraftlos werden, languescere, debilitari, *D.* we swé zůřiwosti ochabli.

Ochabugi, owati, lappicht, schlapp, kraftlos zu werden anfangen, languescere.

Ochalebný 3. hintertückisch, verschmitzt (schmeichlerisch), subdolus, malignus: ochalebný, aulisný, nečistý, *K.* - ně, *adv.* subdole, malitiose: ochalebně se k Ssalomaunowi winuly, *Com.* (ochalebně, *in textu:* pokorně? *K.*)

Ochaunjm se, ěl, ěti, *sl.* s. lelkugi? *D.* b) *sl. Göm.* laß seyn, torpere, (ist wohl dasselbe, was okaunjm se.)

Ochechule, *f.* Meerjungfer, Sirene, *f.* Siren, (nis), *f.* - lnj, 1. Sirenisch, Syrenen-, Sirenius, Sirenaeus.

Ochlácholjm, *fut. ex.* il, iti, besänftigen, durch Liebkosungen, bezaubern, delinire, demulcere: toho ďábla sobě ochlácholili, *Cyr.* mysl ochlácholená.

Ochlada, *y, f.* Abkühlung, *f.* refrigeratio.

Ochladjm, *fut. ex.* s. ochlazugi.

Ochlama, *y, f. sl. Arv.* Schimpfwort, gleichsam Affe!

Ochlasta, *y, m.* & *f.* ein Besoffener, - ne, Versoffener, - ne, Säufer, - inn, potor, potator, - trix.

Ochlastám, *fut. ex.* al, ati, *sl.* oslopem, besaufen, inebriare.

II. *rec.* ochlastati se, *sl.* oslopati se, sich toll u. voll saufen, sich besaufen, inebriari, se inebriare.

Ochlazugi, owal, owati, abkühlen, refrigerare, frigefactare.

II. *rec.* ochlazowati se, kühl werden, refrigerari, refrigescere.

Ochlebjm se, *fut. ex.* zum Brod gelangen, Brod finden, victu provideri.

Ochljpený 3. herabhangend, demissus.

Ochlipjm, *fut. ex.* ěl, ěti, herabsinken, hängen, flaccescere: křjdla nám ochlipěla, *Com.*

Ochljpjm, *sl.* ochlápjm *D. fut. ex.* il, iti, en, s. ochlipugi.

Ochljpka, *y, f.* Stülpe, Krempe?

Ochlipugi, owal, owati, herabhangen lassen, herablassen, demittere: ochlipiti klobauk, - niederkrampen, *D.* osel ochlipuge vssi, *D.*

Ochlupatjm, *fut. ex.* ěl, ěti, sich behaaren, pilosum fieri.

Ochmeljm, *fut. ex.* il, iti, mit Hopfen würzen, humulo condire (cerevisiam).

II. *rec.* ochmeliti se, scherzweise, s. opiti se.

Ochmelka, *y, f.* Süfling.

†Ochmet, u, *m.* (eigentlich illyr.) zrostlina, loranthus.

† Ochna, *y, f.* zrostlina, ochna.

Ochořjm, eti, s. chořjm.

Ochotný 3. hurtig, celer, velox.

peditus; willig, freudig, a-
er, promtus, libens: ochot-
ke wssem saudce, Pr. auch
dem Dat. wssechněm gest
otný a hotowý, K. 2) was
n gethan wird: ochotný dar
s. ostydlý; - ně, adv. cele-
er, velociter, promte, li-
nter, propense: k posluſſen-
ij Božjmu ochotnegi stogi,
ochotně se k prácy mjti, K.
ost, i, f. Hurtigkeit, f. cele-
as, velocitas, Willigkeit,
eudigkeit, f. propensio ani-
, animus promtus: ochot-
st w službě, Aufwärtigkeit,
s. posluſſitedlnost.
tnowolný 3. v bereitwillig,
ter, promtus; -nost i, f. subst.
z, y, f. Umgang, m. a) z. B.
s Menschen, des Rades, &c.
rcuitus, ambitus; b) Kreis,
nkreis, m. tractus, circulus;
sté ochoze pod lehno gim dá-
; c) Ort, wo man herumgeht,
ś besondere Kreuzgang in Klö-
rn, circuitus, ambitus, por-
cus, Haj. d) Kreisweg der
áger, D.
rana, y, f. Schutz, f. z. B. ei-
r Person, Schirm, m. prae-
dium, tutela; w ochraně ně-
státi, in jemandes Schutz ste-
n, in tutela alicujus esse.
ránce, m. Schützer, Beschü-
r, Beschirmer, m. tutor, de-
nsor; angel ochránce,
chutzengel, angelus (genius)
itelaris, Com.
ránjm, fut. ex. il, iti, ěn. s.
hraňugi: ochránil ho od ná-
lj, Vel.
ránliwý 3. schützend, Schutz-,
itelaris.
ranný 3. verh. s. držjm 3).
raňugi, owal, owati, mit u,
ohne Genit. K. schützen, z. B.
etwas beschirmen, tueri, tuta-
ri, defendere.
Ochrapjm, fut. ex. ěl, ěti, heiser
werden, irraucescere, W'rat.
od křiku ochrapěti, sich heiser
schreyen.
Ochrapt m, verh.
Ochrastám se fut. ati, sich zusam-
men nehmen, sich fassen? Ryb.
Ochrastawjm, fut. ex. ěl, ěti, rau-
dig, krätzig werden, scabrum
fieri.
Ochrkel, kle, m. (chrkel), mor.
wýhoz, boh. powrhel, Auswurf,
m. deterrimum quidque.
Ochrknu, fut. kl, knauti, sich ent-
rüsten, entsetzen?
Ochrnu, fut. ex. nul, nauti, schlaff,
unthätig werden, languesce-
re: aud ochrnul, K.
Ochrnulý 3 schlaff, krank, lan-
guidus: ochrnulý, ſſlakem pora-
žený, K. ochrnulj audowé, Vel.
Ochromělý 3. zkřiwený, er-
krümmt, gelähmt, beschädigt,
verstümmelt, mutilus, clau-
dus, B.
Ochromjm, fut. ex. ěl, ěti, lahm
werden, erkrümmen, claudum
fieri, mutilari.
Ochromjm, fut. ex. il, iti, ver-
stümmeln, lahmen, mutilare,
claudum reddere.
Ochtáb (obs.) octava, feria,
festum: we čtwrtek po ochtá-
bu trj králů, Vel.
Ochudjm, fut. ex. il, iti, zen, s.
ochuzugi.
Ochudnu, fut. ex. dl, dnauti, arm
werden, ad egestatem redigi.
Ochuzugi, owal, owati, arm ma-
chen, reddere aliquem pau-
perem (egenum), aliquem
ad inopiam (egestatem) re-
digere.

Ochwat, u, *m. sl.* Rohkrankheit des Viehes, s. folg.

Ochwátjm se, *fut. ex.* il, iti, roh werden, abgeritten werden, exhaurire equitando: kůň se pod nim neochwátj; 2) sich übereilen, übernehmen, modum excedere: w tom se snadno zmýliti, a přjliš ochwátiti mohau, *Vel.* 3) *sl. Göm.* sich durch zu gieriges Essen, Saufen, gierigen Beyschlaf rc. schaden, erkranken.

Očernám, *fut.* s. černám.

Očernjm, *fut.* s. černjm.

Ocjedzam, *sl.* s. ocedjm.

Oči, s. oko; sokolowé oči, Falkenaugen, oculi lyncei, *D.* blýskawé oči, grelle Augen, lucidi, fulgidi oculi, *D.* sklenné, wsazecý oči, gläserne Einsetzaugen, vitrei, insititii oculi; sklenné oči, s. breyle, *R.* w oči chwáliti, ins Gesicht loben, in os laudare; do očj řjcy, ins Gesicht sagen, in faciem dicere, *D.* s očj gjti, aus dem Gesichte gehen, e conspectu, (ex oculis) abire; zmizeti s očj, sich aus dem Gesichte verlieren: to mu w oči wepleti chtěl; to se děge k dělánj bělma na oči Saskému kurfirsstu, *Com.* krom očj, s. podtagj; lékař očj, Augenarzt, *m.* medicus oculorum; potěssenj očj, Augentrost, deliciae oculorum; oči by rádi, huba nemůže, *prov.* d. Augen sind ihm größer, als der Bauch, *D.* prawda tuze w oči bode, *prov.* Žal. oči se mi měnj, *sl.* s. slepnu; oči na stlpok, *sl.* erstarrte Augen, contenti oculi; oči wygedat někomu, *sl.* unverschämt seyn, impudicum esse.

† **Očjsklo**, a, *n.* s. breyle, *D.*

Očisko, *n. augm. mor. & sl.* ein großes Auge, Glotzauge, *n.*

Očisstěnj, *n.* folg.

Očisstowánj, *n.* Reinigung, *f.* z. B. v. Schmutze, Fehlern, Sünden, rc. purgatio, expurgatio; ist's v. Sünden, so steht auch expiatio; geschieht's durch ein Opfer, so steht auch lustratio; očisstowánj P. Marye, s. hromnice 2); dům očisstowánj, Contumazhaus, *n.* domus purgatoria

Očisstugi, owal, owati, reinigen, rein machen, z. B. v. Schmutz, Sünden, entsündigen, purgare, expurgare; geschieht's durch ein Opfer, so steht auch lustrare; ist's v. Sünden, so steht auch expiare; 2) absolviren, freysprechen einen Verklagten, absolvere: kdyžby žaloby swé půwod neprowedl, obeslaný bude očisstěn, byť pak nic neodwedl, *Pr.* Auch mit dem Genit. Gryspek na poctiwosti opatřen, a toho nářku očisstěn, *Vel.*

II. *rec.* očisstowati se, sich reinigen, se purgare; s. vorh.

Očista, y, *f.* Reinigung, a) v. Schmutz, purgatio, expurgatio; b) v. der Anklage, purgatio: zmaucenj se Herodesowo na očistu a na bjlo tolikobylo, *K.* očista horaucým železem, Feuerprobe, *f.* experimentum per ignem; ordialia *D.*

Očistcowý 3. v. Fegfeuer, purgatorius: očistcowý plamen.

Očistec, tce, *m.* Reinigungsort der Seelen, *m.* Fegfeuer, *n.* purgatorium.

Očjstjm, *fut. ex.* il, iti, sstěn, s. očisstugi.

II. *rec.* očistiti se, s. očisstowa-

: mit dem Genit.: chce se to-
winy) očistiti, *Vel.*
mky, *adv. Lypt.* s. na bilo.
m, *fut.* al, ati, *sl.* abzählen.
3. Augen-, oculatus; očitý
dek, Augenzeuge, *m.* testis
ılatus; 2) sichtbar, augen-
inlich, evidens, intuitivus,
nifestus: očité gměnj (co
na spatřiti lze), bonum
dens, visibile, Pr. dobrý
n gest lidem očité a widomé
two, *Cyr.* očitý přjklad, ein
echendes Beyspiel; země za-
vená mohla gim vstawičně
tým, a gako makawým ká-
ıjm býti, *K.* - tě, *adv.* au-
ıscheinlich, zusehends, evi-
nter, aperte, manifesto:
raky očitě wjdáme, *Vel.*;
tě to widjme, man sieht es
t Augen; sám očitě se naň
wal; tuť se očitě widěti může
smjrná láska Boží, *K.*
věstwý 3. *obs.* s. zřegmý.
widomja, na očiwidomja,
v. sl. zusehends, manifesto,
ıerte.
kář, e, *m.* Okulist, oculista?
o, a, *n. dim.* Äugelchen, *n.* o-
ellus; 2) *sl.* das Aug am Ring,
cellus; po očku kaukat, schie-
n, limis tueri oculis; - na
čco, auf etwas, adspicere
intueri) aliquid oculis limis,
uch blos limis; někam po oč-
u kaukati, od. se ohlédati, ad-
picere limis oculis; očko we
ıeycy (weyceti) Hagel, *D.* Hah-
entritt, *m.* *D.* stračj očko, *sl.*
. pamětnjk 2).
kohruška, y, *f.* *sl.* s. osskeruše,
umn. Fl. P.
Očkowanec, nce, *m.* Impfling?
noculatus, -nice, *f.* inn, *f.* - ta.
kowatý 3. folg. *B.*

Očkowitý 3. äugig, mit Augen,
od. etwas Augenähnlichem ver-
sehen, ocellatus
† Očkownjk, a *m.* Okulist?
Očkugi, owal, owati, äugeln, oku-
liren, impfen, inoculare, oculos
inserere arbori; 2) vakziniren.
Oclonjm, s. odclonjm, odslonjm.
Očo, *sl.* s. oč.
Ocpám, *fut. ex.* al, ati, *sl.* herum
verstopfen.
Očpuljm, *fut. ex.* il, iti, (viell.
beff. odfspuljm), folg.
Očpulugi, (viell. beff. odfspulugi),
owal, owati, z. B. hubu očpu-
lowat, das Maul hängen, ringi.
II. *rec.* očpulowat se, verd.
Octář, e, *m.* Essigbrauer, Essig-
mann, *m.* coctor aceti; - řka,
y, *f.* Essigweib, *n.* foemina a-
cetum vendens.
Octárna y. *f.* ein Behältniß für Es-
sig, Essigkammer, *f.* acetarium.
Octjm, il, iti, mit Essig versäu-
ern, aceto perfundere.
Octnu se, *fut. ex.* octl se, octnau-
ti se, gerathen, gelangen, kom-
men, pervenire: kam se z swě-
ta octne, *Com.* sedjcý octl se na
zemi, *Id.* octl se na hlubinách,
w propasti; kde pak bych gá se
octl, abych tak měl hospodá-
řit, wo käme ich hin, wenn rc.
Octowatjm, ěl, ěti, zu Essig wer-
den, acescere.
Octowatý 3. essigartig, acetosus.
Octowina, y, *f.* *sl.* Essigsuppe
(mit Milchrahm), eine beliebte
Speise der Slowaken, juscu-
lum acetosum.
Octowý 3. zum Essig gehören, a-
cetarius; octowá nádoba, -ky-
selost; b) v. u. mit Essig zube-
reitet: octowá polewka, omáč-
ka, rc. c) zu Essig geworden,
acidum; octowé wjno, piwo.

Očuchám, al, ati, beschnauben, beschnausen, beschnuppern, odorare, explorare naribus.
Ocukřjm, *fut. ex.* il, iti, verzuckern, mit Zucker süß machen, sacharo condire.
Ocukrugi, owal, owati, vorh.
Očugem, *fut.* očul, očauti, *sl.* hören; b) wahrnehmen.
Ocun, u, *m.*, *sl.* naháč, e, *m.* Zeitlose, *f.* colchicum: - nowitý 3. zeitlosenartig, colchicaceus.
Očůwám, *sl.* s. očugem.
Ocýdjm, *fut. ex.* il, iti, ausputzen, purgare, *D.*
Ocýlka, s. océlka.
Od, zuweilen, besonders vor mehrern Mitlautern, ode, als: odedne, odemne, odewssad, odekryl, odebral, odehnati, ode Pána ꝛc. *præp. reg. genitivum*, von, a, ab, abs, de: kaupit od někoho, kaufen v. jemand, emere ab aliquo, u. de aliquo; od Boha swůg rod může prokázati, *Cyr.* od onud, aliunde, *Id.* to gest někdo odedwora, vom Hofe, *m.*; kněz z Slaného od sw. Walentjna, *Vel.* kurfirst od Reynu, *Id.* měsstan Girjk od zlaté husy, *Id.* od ledakudž sobě přjčinu bráti; gest mdlý od přirozenj. od. z přirozenj, er ist v. Natur schwach, natura est debilis; coby od toho platiti měl; od sta kop pět grossů; od fůry, od. od wezenj zaplatiti, Fuhrlohn zahlen, solvere pro vectura, *D.*; od hospody platiti; od ruky malowati, s. malugi; nazwán gest od gména mého, *B.* od mědi a mosazy se třpytj, *Cyr.* dwéře od vlice, Gassenthür, *f. B.* nedaleko od oltáře *Vel.* to wsse giné gest od předesslých domněnj, aliud ab -, *Vel.* odkud gste od Trenčjna, aus der Gegend von Trentschin. 2) seit, a, ex: od neděle v nás nebyl; od nynějsska, v. jetzt an, ab hoc inde tempore, *K.* od starodáwna, v. Altersher; od času do času, od. od času až do času, v. Zeit zu Zeit *B.* slowo od slowa, v. Wort zu Wort, de verbo ad verbum, od. blos ad verbum; den odedne, Tag für Tag; rok od roka, v. Jahr zu Jahr; od chlapa do chlapa, *sl.* Mann für Mann, viritim; od druh druha, *sl.* nach der Reihe, durch d. Bank, seriatim, singulatim; dům od domu žebrati, v. Haus zu Haus - ostiatim; 3) durch, per: od swého břemene vmřel, *Com.* od té rány vmřel, *Vel.* od geho rukau zahynul, *Cyr.* od meče segdau; wjce gich od ožralstwj zcházý, než od hladu; od toho nestonal a nezemřel; od rány morowé lidé welice mřeli; od moru dobře třetj částka zhynula, *Vel.* od ohně woda wře; od ohně mizý olowo; od drýáku neduh ho pustiti a z smrti kwitowati musý; 4) aus, de, ex: nic nebylo od střjbra, es war nichts aus (v.) Silber; weliký poklad od čistého ryzýho zlata, *Vel.* stawenj od dřewa, od kamene; domy od kamene stawěti, *Vel.* řemeslnjk od železa, *B.* krásobarwjř od rozličných barew, *R.* wsseliké djlo od dřjwj a kowů *K.* wěcy od břemen a zbroge; postawec od hedbáwj, *Mand.* obruba od oděwu; od gjdla a od pitj něco s sebau přinesti; wjce mně od peněz přidal; gjdlo od masa; s. auch kredenc; 5) wegen, prop-

: od radosti, od hněwu ne-
co činj; pole od weliké hoj-
sti obilj gako něgakým wy-
nem země některé gmeno-
ıti: od znamenitých darů a
ıostj někoho chwáliti; 6) wi-
r, contra: lékařstwj od zy-
ıice; od ssibenice pomáhati
komu; od čeho ge prut y
:zu - y kepen od dážda (de-
ě), sl.: woda ge od ohně, sl.;
dawider, contrarius: od to-
nebude, er wird nicht dawi-
r seyn, er wird's thun, non
it contrarius; od toho býti,
ıwider seyn, - nebýti -; při-
ımenauti něco částečně nebu-
: od wěcy, - abs re, Com. 8)
r, pro, od swé osoby (für
eine Person nemám k tomu
dné chuti; sami od swých o-
b, pro wlastnj potřeby do
jma přigjžděli, -sie allein für
h, für ihre Person, in Privat-
ıgelegenheiten, Vel. gá od swé
oby toto prawjm, Id. 9) für,
att, loco: řečnjcy který od
dj přewedau, Pr. mluwil od
ěho, - statt seiner, - loco, od.
omine et in persona -; tlu-
ıočil od nich; 10) bey, apud:
ıěl přjzeň od židů; od někoho
ástku mjti, bey jemand beliebt
:yn. Od čeho nedáš? sl. un-
:r welchem Preis willst du es
icht geben?

II. In der Zusammensetzung:
b, hinweg, zurück, de, ab, re.
a, y, f. Ode, f. oda.
aumrt, i, f. Absterben, n.
nors, D.; 2) Fallgut, n. bonum
:aducum, od vacuum, od. in-
estabile; - tnj, 1. heimfällig,
:aducus, D.
bawjm, fut. ex. il, iti, sl. s.
odbudu; 2) verrichten, perfice-
re, finire.

II. rec. odbawiti se, s něčjm,
sl. verrichten, fertig werden,
perficere, absolvere.

Odbawugi, owal, owati, vorh.
služby Božj ledabylo odba-
wowati.

Odbednjm, fut. ex. il, iti, auf-
schlagen, das Faß, aperire.

Odbednugi, owati, vorh.

Odběh, u, m. Ablauf, m. Flucht, f.
fuga.

Odběhám, fut. ex. al, ati, durch-
laufen, verrichten, currendo
perficere; rohy sy odběhati,
t. g. nezbednost swau wlast-
nj sskodau ztratiti, zkussenjm
zmaudřeti, zkrotnauti, sich d.
Hörner ablaufen, ferociam
deponere, D.

Odběhlec, lce, m. Überläufer,
Ausreißer, Deserteur, Heer-
flüchtiger, m. desertor, deser-
tor signorum; der zum Feinde
übergehet, transfuga, perfuga.

Odběhljk, a, m. vorh.

Odběhlý 3. ein Entflohener, Heer-
flüchtiger, transfuga, profugus

Odběhnu, fut. ex. hl, hnauti,
hinweglaufen, cursu auferri;
ist's soviel als wegfließen, de-
fluere; (-někoho, übertreffen?)

Odberám, al, ati, sl. etwas v.
jemand übernehmen, recipere;
2) s. odbjrám a), b).

II. rec. odberati se, sl. sich
beurlauben, valedicere; 2) s.
gitřjm se, suppurare.

Odbeyt, odbýt, s. odbudu.

Odbeywám, s. odbýwám.

Odběžný 3. im Stiche gelassen, de-
sertus; odběžný statek, Gant-
gut, Auktionsgut n. domy, za-
hrady, pole za odběžné polo-
ženy, Com. - ně, adv. durch Da-

vonlaufen, per fugam; 2) hurtighin, in der Eile, obiter, tumultuatim: wſſe tuto o tom odběžně pſſe.

Odbigi, *fut. ex.* odbil, odbiti, wegſchlagen, mit Schlägen entfernen, z. B. den Feind, depellere, dejicere.

II. *rec.* odbiti ſe, abprellen, repercuti; 2) *sl.* ſ. nahrýnám ſe.

Odbjgám, ati, *sl.* (*boh.* odbjgjm, el, eti), wegbrechen, decutere; 2) abhalten mit Zureden, retrahere, revocare; 3) vom Ufer abſtoßen, ablegen, solvere.

Odbigem, odbiti, *sl.* ſ. odbigi.

Odbjhám, al, ati, hinweglaufen, eben jetzt, od. auch oft; ſ. odběhnu.

Odbjrám, al, ati, nehmen von etwas, auferre, demere, b) wegnehmen, adimere: kwaltem odbjrati.

II. *rec.* odbjrati ſe, ſ. odberati ſe.

Odbitj, *n.* Wegſchlagen, *n.* depulsio.

Odbog, e, *m.* Rebellion, *f.* seditio; 2) Widerſtand, *m.* renisus, repugnatio, *B.* odbog činiti někomu, Widerſtand leiſten, repugnare, opponere se; čjm wětſſj odbog ſwět činj, tjm ſe gaſněgi Božj moc wyſkytuge, *Com.*

Odbognjk, *a, m* Rebell, Aufrührer, Aufwiegler, *m.* homo seditiosus, rebellis, detrectator imperii; odb. práwa, (který mocý ſwau práwu odpjrá), *Pr.* refragator juris.

Odbogný 3. rebelliſch, a) aufrühreriſch, seditiosus; b) widerſetzlich, widerſpenſtig, z. B. Herz ꝛc. seditiosus, rebellis, procax.

Odbogugi, owal, owati, *ol.* rebelliren.

Odboljm, *fut. ex.* el, eti, *cum accus. pers.* verſchmerzen, den Schmerz endigen, dedolere: toto ku potěſſenj geſt, koho dlauho bolelo, odbolelo, *Com.*

Odbrebencugi, *fut. ex.* owal, owati, ſ. brebencugi.

Odbřechámám, al, ati, *sl.* folg.

Odbřechnem, *fut.* chl, chnauti, *sl.* widerbellen; b) folg.

Odbreptám, odbrepcy, *fut.* tal, tati, widerſprechen, widerbelfern garriendo obmurmurare, contra obgannire, oblatrare alicui.

Odbreptáwám, al, ati, *verb.* odbreptáwati ſſafářům, *Com.*

Odbublám. *fut.* al, ati, widermurren, obmurmurare, *Syl.*

Odbudu, *fut ex.*, *sl.* odbawjm, odbyl, odbyti, *part. pass.* odbyt, *imper.* odbuď, mit dem Genit., ſelten mit dem Ackuſ., abfertigen, fertig mit jemand (od. mit etwas) werden, machen, daß er v. uns gehen kann; abſpeiſen, absolvere: ſtatkem ſwým wěřitelů odbyl, *Pr.* odbuďte mne honem; děwečka gi odbyla, že ho nenj doma; ſwadby odbyti: ſtaroſti odbyti, *Cyr.* penjze odbyti; - přjkrau odpowědj někoho; póſelſtwj odbudauce, *Com.* zprázdna odbyti někoho, mit leeren Worten u. mit eiteln Verſprechungen abſpeiſen; daher 2) wegſchaffen, v. ſich laſſen, verſtoſſen, dimittere, abdicare, *B.* připowěděl gi, že prwnj ſwé ženy odbude, a s nj ſe rozwede; ſyn djlem neodbytý; 3) verheurathen, verehlichen, maritare, matrimonio jungere;

cecha by ráda odbyla dceři;
verschleißen, divendere.
ignjk, s. odbognjk.
igce, m. Widersacher, Ge-
tr, m. adversarius: odbůg-
sobě mjti někoho.
yt, u, odbytek, tku, m. Ab-
, Verschleiß, m. venditio:
brý odbyt mjti na něco; na
byt (ledabylo), nur um es
zufertigen, obenhin, obiter,
m. ledabylo a na odbyt opě-
wati lekcý, Id.
ytj, n. Abfertigung, Absetz-
ig, f. absolutio, venditio.
ytný 3. absetzbar, verkäuflich,
igbar, vendibilis: odbytné
ží, gangbare Waare; leicht ab-
ertigen; - nost, i, f. Gangbar-
t, Absetzbarkeit, f. vendibili-
; Leichtigkeit abzufertigen.
ywám, al, ati, s. odbudu:
odlitby křikem odbýwati;
oha robotné, ceremonyemi
bb. K.; co lidé za mnoho let
abýwagj, to w malé chwjli
dbýwagj. 2) entgelten, luere,
iere (persolvere) poenam:
im sme někdy zhřeſſili, tjm
aké zase odbýwati musýme,
er quod quis peccat, per i-
lem punitur et idem; daher
) gelten, passiren, angesehen
verden, haberi: odbýwati za
obrého; Herodes také rád
htěl odbýwati za žida; za o-
becné lidi a měſſtany odbýwa-
i musyli; 4) entrichten, solve-
re, reddere; s. auch odbudu.
cházenj, n. s. odchod.
cházým, el, eti, hinweggehen,
abire, discedere, decedere;
- po něčem, nach etwas sich wen-
den, etwas treiben, sequi, de-
ditum esse, studere rei, mit
dem Genit. ꝛc. s. odegdu.

Odchod, u, m. Hinweggehen, n.
Abgang, m. abitus, discessus,
decessio, decessus.
Odchodné, ého, n. Abschieds-; na
odchodné, zum Abschied, K. pj-
seň na odchodné, Abschiedslied,
n. cantilena valedictoria; 2)
ol. Abgangsgeld, (Zoll auf der
Elbe, bey Leutmeritz).
Odchodněgſſj 1. sl. vornehmer,
praestantior.
Odchowám, fut. ex. al, ati folg.
- ánj, n. Auferziehung, f. edu-
catio: odchowánj Cýra. Cyr.
Odchowáwám, al, ati, erziehen,
auferziehen, educare, educere.
Odchoz, e, m. s. marš, R.
Odchrkánj, n. s. chrkánj.
Odchýljm, fut. ex. il, itl, en, weg-
wenden, abneigen, avertere,
declinare.
II. rec. odchýliti se, sich weg-
wenden, sich abneigen, averti,
declinari.
Odčesnu, fut. ex. ſl, snauti, ab-
stoßen, abbrechen (mit Gewalt),
abrumpere, avellere: zawa-
dě, odčesl sobě pytljk, Com.
II. rec. odčesnauti se, sich los-
spalten, avelli, abrumpi: ra-
tolest od snětu se odčesla, Com.
Odčjtám se, fut. al, ati, cum gen.
rei aut pers. sich lossagen, einer
Sache entsagen; etwas versto-
ßen, renunciare alicui, rei,
abdicare se aliquo, re, B.; s.
auch odečtu se.
Odcyzenj, n. Entfremdung, Ent-
fernung, f. alienatio, abalie-
natio; 2) Ausschließung, f. ex-
clusio; s. folg.
Odcyzowánj, n. vorh.: aby neby-
lo odcyzowánj žen od spasenj.
Odcyzugi, owal, owati, folg.
Odcyzým, fut. ex. yl, yti, entfrem-
den, a) entfernen, v. sich schaf-

sen, alienare, abalienare; b) entwenden, auferre; c) zurückhalten, v. etwas, abwendig, abspenstig machen, abalienare; retrahere: odcyzowati od obcowánj s lidmi; d) ausschliessen, excludere: wymazal ho z kſſaftu, a odcyzyl od wſſj naděge nápadu ku králowſtwj; odcyzeni od cýrkwe Čeſſi, gako kacýři, *Com.*

Oddálený 3. abgelegen, dissitus.

Oddáljm, *fut. ex.* il, iti, folg.

Oddalugi, owal, owati, entfernen, a) jemand, amovere, removere, amandare, amoliri; b) etwas, amovere, removere.

II. *rec.* oddalowati se, sich entfernen, discedere, abire.

Oddám, *fut. ex.* al, ati, s. odewzdám; üblicher 2) trauen, ehelich kopuliren, antrauen, copulare vinculo conjugali, jungere sacro ritu, *sl.* osobáſſjm: geſt pořádně s manželem swým oddaná, Pr. 3) s. dám napřed: ten mu w vkrutnoſti zhola nic neoddal, *Vel.* 4) vereinigen, conjungere: nebe s zemj w hromadu oddati; 5) widmen, beſtimmen, dicare, destinare: 4tý den oddán byl k ſlawenj beránka welik. *Vel.* ewangelium k památce Husa oddané; knihu wám za wlaſtni oddati a připsati, *Vel.*

II. *rec.* oddati se s někým, sich verehlichen, (v. Weibe), nubere, *Com.* někomu, něčemu, k něčemu, jemand sich ergeben, hingeben, anhängen, devovere se alicui, rei; k neymiloſtiwěgſſj přjzni a ſtálé miloſti se oddáwáme, Pr.; na něco, od. k něčemu, sich ergeben, sich widmen, se tradere, se dedere, se addicere: na uměnj se oddati; k prácy se odd., na to se wſſecken oddal, aby, ꝛc. *Vel.* na pokánj, Buße wirken, poenitentiam agere; - w něčj ochranu, sich in jemandes Schutz begeben.

Oddanice, *f.* eine Verlobte, Braut, *f.* sponsa.

Oddaný 3. ergeben, deditus, gewidmet, beſtimmt, dicatus, destinatus; getraut, copulatus; - noſt, i, *f.* Ergebenheit, Abhänglichkeit, *f.* devotio; s. oddám; 4).

Oddáwám, al, ati, s. oddám oddáwati knihu, widmen, dare, dicare, Pr. 2) *sl.* verloben, desponsare.

Oddawky, *gen.* oddawek, *f. plur.* Trauung, Copulation, *f.* copulatio conjugalis.

Oddáwna, *adv.* seit langer Zeit, jam pridem, a longo tempore: ležj oddáwna.

Oddech, u, *m.* Athemholen, *n.* Athemzug, *m.* spiritus, respiratio: bez oddechu, a) in einem Athem, z. B. reden, uno spiritu; b) ohne Absatz, z. B. trinken, arbeiten, ꝛc. sine intermissione, continuo; 2) Ausruhen, *n.* Erholung, *f.* Raſten, *n.* respirium, requies; oddechu nedati někomu, jemand nicht einmal ausruhen laſſen, nullum respirium concedere, *Cyr.* den oddechu, Raſttag *m.* dies quietis

††Oddechna, y, *f.* Raſtzimmer?

Oddechnu, *fut. ex.* oddechl oddechnauti, den Athem holen, ſchöpfen, athmen, respirare; 2) ruhen, raſten, quiescere.

II. *rec.* oddechnauti sy, ausraſten, ausruhen, requiescere.

Oddechnutj, *n.* s. oddech 1), 2).

ig, e, m. sl. s. oděw.
děłám, fut. ex. al, ati, án, abmachen, wegmachen, abthun, solvere, demere; 2) abziehen, herabziehen, z. B. das Fell, d. Hülse v. der Nuß ꝛc. detrahere, deglubere; 3) wegrücken, amovere: záwažj (na přezmenu) do centrum odděłati, neb přidělati, Com. 4) arbeiten, durch Arbeit bezahlt machen, laborando pensare od. compensare aliquid; 5) cum dat. rei, wegzaubern, praestigia sufferre, A. Neg.
děłáwám, al, ati, vorh.
dělenj, n Abtheilen, n. Abtheilung, f. distributio, divisio, sectio.
dělenec, nce, m. Dissident, Abtrinniger, m. apostata.
děljm, fut. il, iti, en, folg.
II. rec. odděliti se, sich scheiden, separari, avelli.
dělugi, owal, owati, abtheilen, eintheilen, dividere, partiri, dispertire, od. dispertiri; b) absondern, secernere; most od medu odděliti, ausseihen, D. - owánj, n. verb. Abtheilung, divisio; Absonderung, secretio.
denek, s. odzemek, D.
ěrek, rku, m. Nietnagel, m. beym Nagel sich ablösende Haut, reduvia.
eru, fut. ex. oddral, oddra- s. oddjrám.
ezmugi, fut. ex. owal, owasl. (desátek odbyti), abzehenen, decimam absolvere.
jl, u, m Abtheilung, f. ein getheiltes Stück, Abschnitt, pars, membrum, Com.
iram, al, ati, abreißen, abben, devellere, deterere.
II. rec. oddjrati se, sich abreißen, abreiben, develli, deteri.
Oddrápám, oddrápi, fut. ex. al, ati, abkratzen, wegkratzen, abradere, deradere.
Oddrbám, fut. ex. al, ati, abreiben, defriare.
Oddychám, al, ati, Athemholen, athmen, spirare, animam ducere, spiritum haurire od. ducere: nemůžeš ani oddychati; - ánj, n. Athemholen, n. respiratio.
II. rec. oddychati sy, seufzen, suspirare: co pak sy tak oddycháš?
Ode, s. od.
Odeberu, fut. ex. odebral, odebrati, odebrán, nehmen v. etwas, demere, auferre.
II. rec. odebrati se, sich begeben, sich wohin od. zu etwas verfügen, se conferre.
Odečtu, fut. ex. odčetl (sl. odčjtal), odčjsti, gezählt haben, abzählen, numerare, annumerare, B.
II. rec. odečtu se fut. ex. odčetl, odčjsti, s. odčjtám se: odečtu se sebe samého, Com. Pán se gich odečte, y ge od sebe zažene, K. oboru a společnosti toho lidu odčjsti se chcete, K.
Odedwau, v. zweyen.
Odegdu, fut. ex. odessel, u. odssel, odgjti, imper. odegdi, abgehen, fortgehen, z. B. v. einem Orte ꝛc.; hinziehen, decedere, abire; abreisen, proficisci; b) mit po, sich nach etwas wenden, sequi: po wssech bludjch a temnostech modlářských odcházeti; - po swých hławách a rozumu, K; odesslo geg (gi), sl. sie kam um das Kind, abortum fecit. 2) act. mit dem Akkus. verlassen,

w. jemand weggeben, relinquere: w těž lázni ho za mrtwého odſſel, er verließ ihn, in der Meynung, daß er todt ſey, *Vel.* K. h. *pag.* 614. & *sl. Nitr.*

Odegi, *fut.* odjl, odjti, ſ. odjwám.

Odegmu, *fut. ex.* odgal u. odňal, odgjti u. odnjti *part. pass.* odňat, ſ. odgjmám; aud odnjti, ein Glied abnehmen, ablöſen, *D.*

Odehnánj, *n.* Wegtreiben, *n.* Abtreibung, *f.* abactio, depulsio: odehnánj nemocy.

Odehnati, ſ. odeženu.

Odehnu, *fut. ex.* hnul, hnauti, abneigen, wegneigen, deflectere, declinare.

Odehrám, *fut. ex.* al, ati, abſpielen, abſchieben ꝛc. durch Spielen (zurück) gewinnen, ludendo lucrari, compensare: prohrané odehrati, *D.* 2) ausbören zu ſpielen: oſobu ſwau odehrati, *Ryb.*

Odělám, al, ati, ſolg.

Oděláwám, al, ati, ummachen, umthun, circumdare, circumjicere.

Odemjrám, ati, ſ. odemřu.

† Odemka, y, *f.* zroſtlina, glyceria.

Odemknu, *fut. ex.* odemkl, odemknauti, odemčen, *sl.* odemknut, aufſchließen, mit dem Schlüßel öffnen, recludere, clave aperire, reserare; od. záworu, aufriegeln, entriegeln, pessulum removere, *D.*

Odemřu, *sl.* odemrem, *fut. ex.* el, eti, dahin ſterben, mori obire: z toho ſwěta odemřjti; 2) *cum gen.*, *raro cum dat. pers.* hinterlaſſen, relinquere; djtek odemřjti; rodičowé ho přjliš čaſné odemřeli; rodičowé malým djtkám odemřeli, *Vel.* hladem odemřjti, durch Hunger erlangen, genium fraudando acquirere; bohatſtwj hladem odemřjti, ſich reich hungern wollen? *D.*

Odemſſjm, *fut. ex.* il iti, (v. od u. mech), abmooſen, a musco purgare.

Oděnec, nce, *m.* ein bewaffneter, geharniſchter Reiter, armatus; 2) Waffenträger, *m.* armiger.

† Odeněk, ňku, *m.* djl kořene, das Dicke der Wurzel, rhyzoma, (*opp.* ocas, wlaſenjčko.)

Oděnj, *n.* Rüſtung, *f.* (Harniſch *m.*), armatura; lehké, od. leichte Rüſtung, levis arm. *R.* lehkého oděnj wogák, lehce oděný wogák, leicht gerüſteter Soldat, veles, (itis) *m.* levis armaturae miles, *R.*

Oděnic, *obs. dim.* v. vorh.

Oděný 3. angezogen, indutus; 2) gerüſtet, geharniſcht, armatus.

Odepnu *fut. ex.* odep'al, odepnauti, *imper.* odepni, aufknöpfen, z. B. ein Kleid ꝛc. solvere, od. resolvere vestem; ſo auch odepnauti ſe, ſich aufknöpfen; 2) aufſchnallen, losſchnellen; aufhäkeln, diffibulare; - nutj, *n. verbale.*

Odepřenj, *n.* Verſagung, Abſchlagung, *f.* denegatio; b) Widerſpruch, *m.* Dagegenreden, *n.* repugnatio, contradictio, oblocutio; Läugnen, *n.* negatio.

Odepru, (řu), *fut. ex.* odepřel, odepřjti, odepřen, *imper.* odepři, abſchlagen, verſagen, negare, denegare; b) läugnen, negare, abnegare: dlužnjk wſſemu dluhu odepřel, - abnegavit, *Pr.* co ſe ſtalo, odepřjti ſe nemůže; c) widerſprechen, contradicere: odepřjti řečem něčjm, *B.*; d) ſich wider-

;en, reniti, se opponere; ná-mnému násylj odepřeli, K. ;u odepřel; s. opku se; -řenj, verbale.

II. rec. odepřjti se, cum genit. rs. odřei, verreden, geloben, nicht zu thun, serio negare, B. se facturum, adsevera-, se non facturum; b) ver-ugnen, abnegare, B. swého lastnjho gména se odepřel.

·psati, s. odpjssi.

·řenj, n. Verdammung, f. mnatio, condemnatio, Syl.

·ssli, fut. ex. odeslal, odeslati, deslán imper. odessli, zurück-schicken, m. remittere; 2) fort-schicken, wegschicken, dimittere; řezanau ceduli po někom ně-omu, Pr. to swé panně w dar deslal, Cyr.

·stanu se, fut. ex. odestal se, destati se, was geschah, unge-schehen werden, factum infe-tum reddi: co se stalo, odesta-se nemůže, prov. zu geschehe-nen Sachen muß man das Beßte eden, factum infectum red-i nequit, D.

·střu, fut. ex. řel, řjti, abdek-en, aufdecken, losdecken, de-egere, retegere, D.

·etkám, fut. ex. al, ati, zu Ende eben, abwirken, detexere, D.

·etnu, fut. ex. odťal, odtjti, bhauen, absecare, amputa-e, decidere.

·ěw, u, m. Kleid, n. vestis, vesti-entum; Kleidung, f. das, wo-it man sich kleidet, vestimen-um, vestitus; oděw smutku, Trauerkleid, vestis lugubris; Trauerkleidung, vestitus lu-ubris; swrchnj od. Oberkleid, miculum, vestis superior, oga; od. stkwostný, nádherný, Prachtkleid, vestis splendi-da, ornatus, mundus.

Oděwačka, y, f. sl. langes Tuch, d. Kinder auf dem Arm zu tragen

Oděwacý 1. Anzieh-, indutilis(?) oděwacý sukně. Oberkleid, a-miculum, vestis superior, toga: ssaty oděwacý, opp. ssa-ty postelnj.

Odewdám, fut. ex. al, ati, unver-heurathet seyn od. bleiben wollen, abstinere a nubendo: chtěl, aby se odewdala, - sie sollte auf das Heurathen Verzicht thun.

Oděwnjk, a, m. Kleidermacher, m. sartor; vgl. obuwnjk.

Odewru, (řu), fut. ex. odewřel, odewřjti, imper. odewři, ode-wřen, u. odewřjn, s. otewru.

Odewssad, adv. v. allen Seiten, od. Örtern, undique.

Odewstanu, fut. ex. wstal, wsta-ti, sich los machen, sich ablösen, abstehen, nicht schließen, solvi, separari: maso okolo zubů odewstalo.

Odewstáwám, al, ati, vorh. B.

Odewzdám, fut. ex. al, ati, über-geben, z. B. jemand ein Buch, Pfand, Brief rc. tradere; in d. Gewalt, tradere, dedere; et-was, das jemand gebührt, z. B. einen Brief, reddere, tradere. Ist's soviel als überlassen, an-vertrauen, so steht auch per-mittere, committere.

II. rec. odewzdati se, sich ü-bergeben, ergeben, überlassen, anvertrauen, se permittere, committere; - ánj, n. Überga-be, Überantwortung, f. tradi-tio, deditio; Übergebung einer Sache od. eines Menschen, tra-ditio, deditio.

Odewzdáwám, al, ati, vorh.

Odezenu, fut. ex. odehnal, ode-

hnati, odehnán, *imper.* odežeň, wegjagen, hinwegjagen, fugare, pellere; - moc mocý, Gewalt mit Gewalt vertreiben, vim vi repellere.

Odeznám, *fut. ex.* al, ati, práwně odsaudіti, aberkennen, abjudicare.

Odezwu, *fut. ex.* zwal, zwati, abfordern, abrufen, avocare, *D.*

Odfauknu, *fut. ex.* kl, knauti, abwehen, deflare, *B.*

Odfrknem, *fut. ex.* kl, knauti, *sl.* wegspringen, wegprellen, absilire.

Odfukač, e, *m.* Schwingmühle, *f.* mola ventilans.

Odfukugi, owal, owati, verb. 2) *sl.* & *mor.* schnaufen, schnauben, anhelare: ge tomu horko! gak odfukuge!

Odgedu, *fut. ex.* odgel, odgeti, s. odgjždjm; 2) *act.* verlassen; vgl. odegdu, *Zerot.*

Odgebnem, *fut. ex.* bel, (bl,) bnauti, *sl.* s. zcepenjm.

†Odgem, u, *m.* Wegnehmung?

Odgetj, *n.* folg. 2) Wegnehmung, *f.* ablatio.

Odgezd, u, *m.* Abfahrt, Abreise, *f.* discessus, discessio, profectio.

Odgjdám, al, ati, abessen, a) v. etwas essen, edere de re; b) durch Essen sich bezahlt machen, edendo pensare od. compensare aliquid.

Odgih, u, *m.* s. gih.

Odgihnu, *fut. ex.* odgihl, odgihnauti, aufthauen, schmelzen, aufgelöst werden, liquescere, liquefieri, tabescere, solvi; - nutj, *n.* s. odgiženj.

Odgjm, *fut. ex* odgedl, odgjsti, odgeden, s. odgjdám.

Odgjmám, al, ati, benehmen, adimere, demere, auferre, eximere; entreißen, eripere; subtrahiren, subtrahere (Arithm.) *Com.* berauben, spoliare, privare aliquem re; befreyen, liberare aliquem re u. a re; zbraň odg. entwaffnen.

Odginud, odginad, *adv.* anderswoher, aliunde.

Odgjti, *infin.* s. odegdu u. odegmu.

Odgitj, *n. verb.* Hinweggeben, *n.* Abgang, *m.* abitus, discessus, decessio, decessus.

Odgjždjm, ěl, ěti, abfahren (*neutr.*), zu Wagen od. Schiffe fortfahren, avehi, auch v. Schiffen, solvere, 2) hinwegreiten, avehi equo; 3) abreisen, proficisci, abire, decedere, discedere; s. auch odgedu.

Odgiženj, *n.* Aufthauen, *n.* z. B. des Eises, Schnees, tabes, solutio, liquefactio nivium, glaciei.

Odhad, u, *m.* Schätzung, Abschätzung, *f.* (der Güter), aestimatio, taxatio: odhad wykonati; 2) Versteigerung, *f.* licitatio.

Odhádám, *fut. ex.* al, ati, wycenjm, *D.* abschätzen, aestimare, taxare; lauky draze odhádagj *Parad.*; někomu něco, abstreiten litigando auferre; b) od. odhodlám, připjsti, anweisen, adsignare, *D.* - ánj, *n.* Abschätzung, *f.* aestimatio; b) Anweisung, *f.* adsignatio; - atel, e, *m.* Schätzer, aestimator.

Odhálјm, *fut. ex.* il, iti, folg.

Odhalugi, owal, owati, aufdekken, enthüllen, detegere, retegere.

Odhanjm, *fut. ex.* ěl, ěti, zurückschelten, tadeln, recriminari, Pr. on gest zase odhaněl; - něnj, *n.* s. odhánka.

Odhánjm, ěl, ěti, f. odezenu.
Odhánka, y, f. Zurückschelten, n. recriminatio, Pr.
Odhanitel, e, m. Zurückschelter, recriminator; -lkyně, f.- inn
Odhazugem, owati, sl. f. odhodjm
Odhliwjm se, fut. ex. (gleichsam odležeti, vležeti, obměkčiti se) sanft, milde werden, mitescere: Bůh se w sprawedliwém zůřenj swém odhliwj, Com.
Odhnetenj, n. Ausdrücken, Aufreiben, n. attritio, adstrictio.
Odhnetlý 3 aufgedrückt, attritus.
Odhnetu, fut. ex. tl, odhnjsti, z. B. nohu w obuwi, ausdrücken, aufreiben, atterere: odhněten od paut, Zal.
II. rec. odhnjsti se ic. odhnésti se, aufgedrückt werden, zerschwellen, atteri.
Odhněwám se, fut. al, ati, sl. aufhören zu zürnen.
Odhodjm, fut. ex. il, iti, wegwerfen, abjicere.
Odhodlám, fut. ex. al, ati, wozu bestimmen, destinare.
Odhodlaný 3. bestimmt, destinatus; b) geeignet, proprius?
Odhon, u, m. Abtrieb, m. abactio, D.
Odhospodářjm, fut. ex. f. dohospodářjm, D.
Odhowárám, sl. f. odmlauwám.
Odhrabám, odhrabi, fut. ex. al, ati, wegscharren, durch Scharren entfernen, radendo summovere, amovere; durch Rechen entfernen, wegrechen, pectine summovere, amovere,
Odhradjm, fut. ex. il, iti, zen, aufmachen, öffnen, entdecken, z. B. ein Loch, aperire, patefacere, pandere; 2) den Zaun abbrechen, dissepire, sepimentum tollere, sufferre.
II. rec. odhraditi se, z. B. od sauseda, sich durch eine Mauer, Zaun ic. absondern.
Odhřbětjm se? den Rücken wenden
Odhřjmám, fut. ex. al, ati, abwettern, detonare.
Odhrnu, fut. ex. nul, nauti, wegstreichen, amovere, amoliri.
II. rec. odhrnauti se, sich wegbegeben (v. mehrern), discedere.
Odhrozugi, owal, owati, folg. Com.
Odhrozým, fut. ex. yl, yti, abschrecken, abdrohen, absterrere, deterrere a re.
Odjdem, sl. f. odegdu.
Odjerám, sl. f. odjrám.
Odjewám, sl. f. odjwám.
Odjrám, al, ati, z. B. raucho, abschleißen, f. odru.
Oditý 3. f. oděný 1): ſkwostné odité, Vel.
Odiw, u, m. Wunder, Wunderzeichen, n. miraculum, mirum, res mira.
Odiwa, y, f. vorh.; üblicher 2) Schau, f. Spott, m. Schande, f. Abentheuer, Exempel, n. spectaculum: na odiwu wſſechněm nosyli; na odjwu wodjn, - zur Schau, -ad spectaculum, - adspectus causa, Com.
Odjwám, al, ati, kleiden, bekleiden, vestire; 2) bedecken, verhüllen, tegere; 3) rüsten, bewaffnen, armare.
II. rec. odjwati se, sich kleiden, vorh. b) sl. sich umwickeln in ein Kleid, Tuch ic. involvere, obvolvere se.
Odjwka, y, f. (plachta), Bekleidung der Kinder.
Odkad, f. odkud.
Odkál, sl. vorh.

Odkap, u, *m.* Traufe, Dachtraufe, *f.* stillicidium.
Odkapem, *fut. ex.* al, ati, *sl.* s. zcepenjm; 2) weggehen, (verächtlich), vadere: kedy guž odkape, od. pokape?
Odkaupjm, *fut. ex.* il, iti, ablaufen, emendo ad se pertrahere.
II. *rec.* odkaupiti se, sich loskaufen, redimere se: bohatj se neodkaupj před saudcem nebeským.
Odkawad, s. odkad.
Odkauzljm, *fut.* il, iti, entzaubern, praestigia tollere, *Neg.*
Odkaz, u, *m.* Vermächtniß, *n.* was im Testamente vermacht wird, Legat, *n.* legatum: odkaz od obce, Achterklärung? 2) *sl.* s. wzkázanj.
Odkázanj, *n.* verb.
Odkáži, *fut. ex.* odkázal, odkázati, folg.
Odkazugi, owal, owati, vermachen im Testamente, legare; 2) verweisen, relegare: k pjsmu ge odkazuge, *K.* 3) *sl.* s. wzkazugi.
Odkeda, odkedy, *sl.* folg.
Odkedayšška, *adv. sl.* seit wann? a quo inde tempore?
Odkjal, *sl.* s. odkud; odkjal ruka, odkjal noha, Landläufer, vagabundus.
Odklad, u, *m.* 1) Aufschub, *m.* dilatio, mora, odklad gest zlo-dêgem času; někomu dlauhé odklady vkládati, *Cyr.* pře gest na odkladu, - in pendenti, - in suspenso, *Pr.* bez odkladu od. odkladů, ohne Aufschub, sine dilatione, sine mora; 2) das Aufbewahrte, Zurückgelegte, conservatum, reconditum: neywětšj odkladowé bohatstwj

Odkladám, al, ati, weglegen, hinweglegen, ponere, seponere; 2) aufschieben, bis zu einer andern Zeit verschieben, auf den berüchtigten Nagel hängen, (Wieland), differre, proferre, prolatare, extrahere &c. neodkladeg s tau wěcý, *Vel.* s něčjm dlauho odkládati, - aufschieben; na dlauhé lokty toho (*sic!*) sobě odkládali, *Vel.* - dánj, *n. verbale.*
Odkládawý, 3. saumselig, tardus, *K.*
Odklegi, eti, (*obs.*) für klatby zprostiti, *Dal.*
Odklidjm, *fut. ex.* il, iti, zen, wegräumen, hinwegräumen, wegschaffen, amovere, summovere, amoliri; 2) od. z swěta odkliditi, umbringen, sufferre, interficere, *Syl.*
Odklizenj, *n.* Wegräumen, Schaffen aus dem Wege, *n.* amotio, summotio, amolitio.
Odklonjm, *fut. ex* il, iti, ěn, abneigen, wegneigen, declinare, deflectere.
Odklsnám, *fut. ex.* al, ati, *sl.* abzäumen, defrenare.
Odkogjm, *fut. ex.* il, iti, odchowám, *sl.* wydogčjm, aussäugen, abstillen, absolvere lactationem.
Odkopám, *fut. ex.* al, ati, folg.
Odkopáwám, al, ati, abgraben, durch Graben wegschaffen, fodiendo tollere: 2) mit dem Fuße, mit den Füßen wegstoßen, pede, pedibus amovere, summovere.
II. *rec.* odkopati se, *sl.* d. Decke mit den Füßen wegstoßen, sich aufdecken, retegere se.
Odkorek, rku, *m. mor.* s. kragina 2)
Odkrágjm, *frequ.* el, eti, s. odkrogjm.

Odkrageċky, *dim.* v. folg.
Odkragky, ů, *m. pl.* Schnitze, Abschnitzel, *m. pl.* segmenta, praesegmina, resegmina.
Odkragugi, owal, owati, wegschneiden, hinwegschneiden, abschneiden (mit dem Messer), abscidere, abscindere, praecidere; fig. gistý a sobě sprawedliwě odkrogený podjl, *K.*
Odkrautjm, *fut. ex.* il, iti, abdrehen, abwinden, detorquere, devolvere, 2) *sl.* zurückdrehen, (u. dadurch aufmachen), z. B. raurku na saudku.
Odkrjkaċka, s. odrjkaċka.
Odkřikám, al, ati, widersprechen, obgannire, reclamare, *Syl.*
Odkřiwjm, *fut. ex.* il, iti, en, abneigen, wegneigen, declinare, deflectere.
Odkroċjm, *fut. ex.* il, iti, abtreten, wegtreten, abscedere, discedere.
Odkrogjm, *fut. ex.* il, iti, en, s. odkragugi.
Odkrstjm se, *fut.* il, iti, něċeho, *sl. Göm.* s. odřjkám se, odzehnám se.
Odkrygi, *fut. ex.* odkryl, odkryti (odkreyt), *part. pass.* odkryt, *imper.* odkreg (odkry), s. odkrýwám.
Odkrywaċ, u, *m.* Entdecker, Enthüller, detector; - ċka, *f.* - inn, *f.* - trix.
Odkrýwám, al, ati, entdecken, aufdecken, losdecken, abdecken, entlarven, detegere, retegere.
Odkud (odkuď), odkudz, *adv.* woher? unde; odkad gsy? woher bist du? aus welchem Lande, od. Stadt? od. was bist du für ein Landsmann? cujas es?
Odkudkoli, *adv.* woher nur, woher auch, woher nur auch, undecunque, unde unde.
Odkudzto, *adv.* woher denn, unde: odkudzto wygde, *B.*
Odkugem, *fut.* owal, owati, *sl.* v. Eisen losmachen, solvere compedibus.
Odkukljm, *fut. ex.* il, iti, demaskiren, entlarven, larvam detrahere, demere.
Odkup, u, *m.* Abkauf, *n.* emtio.
Odkupitel, e, *m.* Abkäufer, Abnehmer, *m.* Kunde, *f.* emtor; lkyně, *f.* - inn, *f.* - trix.
Odkupný 3. abkäuflich, emendus; - ně, *adv.* od. odkaupenjm, emtione, *D.*
† Odkuřugi, owati, abdampfen?
Odkwetám, al, ati, folg. wše dobré odkwetá.
Odkwetu, *fut. ex.* odkwetl, odkwesti, abblühen, verblühen, deflorere, florem amittere.
Odkwitowánj, *n. verb.* v. folg. odkwitowánjm statku a dědictwj se odřjcy, *Pr.*
Odkwitugi, *fut.* owal, owati, quittiren, apocham dare, *Pr.*
Odlahnem, *sl.* s. odlehnu.
Odlatugi, *fut. ex.* owal, owati, ablatten, asserculos decutere.
Odlauċenj, *n.* Absonderung, *f.* separatio.
Odlauċjm, *fut. ex.* il, iti, absondern, trennen, separare, segregare, dirimere; auch mit dem Genit. odlauċili ho wšeho swěta, für od swěta, *Vel.*
II. *rec.* odlauċiti se, sich absondern, trennen v. jemand, abstinere usu alicujus, separari.
Odlaudjm, *fut ex.* il, iti, zen, ablocken, weglocken, alliciendo abducere, abalienare.

Odlaupám, *fut. freq.* al, ati, s. odlupugi.

Odlaupjm, *fut. ex.* il, iti, *imper.* odlup, folg.

Odlaupnu, *fut. ex.* odlaupl, odlaupnauti, *imper.* odlaupni, abschälen, abreißen, wegreißen, avellere.

II. *rec.* odlaupnauti se, sich abreißen, abschälen, avelli, abrumpi.

Odlegi, *fut. ex.* odlil, odljti, *part. pass.* odlit, *imper.* odlj (odley), abgießen, etwas v. etwas, defundere.

Odlehčjm, *fut. ex.* il, iti, erleichtern, leichter machen, levare, adlevare, reddere leviorem.

II. *rec.* odlehčiti se, *impersonaliter cum dat. pers.*; odlehčilo se mu, er verbesserte sich, in Hinsicht der Gesundheit, melior factus est (aegrotus).

Odlehnu, *fut. ex.* hl, hnauti, sich weiterhin legen, longius, remotius decumbere; 2) odlehlo mu, es ist ihm leichter geworden, levamen nactus est, *Com.*

Odlepjm, *fut. ex.* il, iti, ablösen, solvere.

Odlet, u, *m.* Hinstrich, *m.* Wegfliegen, *n.* avolatio.

Odletlý 3. (*ol.*) der Fortgeflogene, qui avolavit: odletlá dussička, *Kukop. Kr.* - *d.*

Odletjm, *fut. ex.* ěl, ěti, wegfliegen, fortfliegen, avolare; b) s. odskočjm, náhle se otwřjti, auffliegen, z. B. d. Thür.

Odležjm, *fut. ex.* el, eti, *cum gen. rei*, abliegen, krank liegen, decumbere, jacere: něčeho odležiti, krank v. etwas werden, und es dadurch gleichsam büßen.

II. *rec.* odležeti se (w nemocy,) sich aufliegen, adteri jacendo, *D.* s. proležjm se.

Odljtám, *fut. frequ.* al, ati, s. odletjm.

Odljtnu, *fut. unit.* tl, tnauti, s. odletjm.

Odljwaný 3. gegossen, fusus: odljwaný (ne bitý) groš, *Vel.*

Odložjm, *fut. ex.* il, iti, s. odkladám: stud odložiti, sich entblöden, non vereri, *D.* strach odložiti, d. Furcht ablegen, audere.

Odlučitedlný 3. absonderbar, trennbar, z. B. eine Partikel, separabilis: odlučitedlné partykule, *Djurgala.*

Odlučowánj, *n.* Absonderung, Trennung, separatio.

Odlučugi, owal, owati, s. odlaučjm.

Odlupugi, owal, owati, abschälen, ablösen, losschälen, deglubere.

II. *rec.* odlupowati se, sich schälen.

Odmak, odmaknu, *sl.* s. odměk 2), odměknu.

Odmastka, y, *f.* *sl. Lypt.* s. sslichta.

Odměkčjm, *fut. ex.* il, iti, erweichen, weich machen, mollire, mitigare, (mitificare).

Odměk, u, *m.* s. oblewa; 2) *sl.* s. odgib.

Odměknu, *fut. ex.* odměkl, odměknauti, weich werden, molliri, mollem fieri, wieder weich werden, d. Härte verlieren; 2) *sl.* aufthauen.

Odměna, y, *f.* s. odplata.

Odmjeňam se, ati, *sl.* s. odměnjm se.

Odměnče, ete, *n. Nitr.* s. podwržče.

Odměnjm, *fut. ex.* il, iti, ěn, s. odměňugi: tak gim Pán odměnj, *K.* za tu lásku Bohu od-

měňme; 2) *sl.* a) odm. penjze, - wechseln, permutare; b) někoho, jemandes Stelle vertreten, ablösen, vices agere.

II. *rec.* odměniti se, vorh. 1): rownými za rowné se odměniti, gleiches mit gleichem vergelten, par pari referre, retribuere, *Syl.* dobrým za dobré se odměňowat; auch mit dem Genit.: čehož se wám wssjm dobrým přátelstwjm odměniti nepominu, *Zerot.* 2) *sl.* sich auslösen, am Namenstage, i. e. dem Gratulanten etwas geben.

Odměnitedlný 3. vergeltbar, recompensabilis.

Odměnný 3. wechselseitig, gegenseitig, mutuus: odměnná láska, Gegenliebe, amor mutuus; odm. služba, Gegendienst, *m.* officium mutuum; 2) vergeltend, compensans: mysli odměnné dobrodinj wyhledáwá; pokuta odměnná (gednostegná), Wiedervergeltung, poena talionis, Pr. - ně, *adv.* mutuo: zase se odměnně a wděčně ke mně ukázal; - nost, i, *f.* wechselseitige Dienstleistung, mutua officia.

Odměňugi, owal, owati, s. odměnugi u. odplacugi; sskodnými skutky milost odměnowati.

II. *rec.* odměnowati se, vorh.

Odměřjm, *fut. ex.* il, iti, folg. 2) aussetzen, bestimmen, destinare: neměl na tom dosti, což mu otec kssaftem odměřil a odkázal; Bůh mi dnů mých na dlaň odměřil.

Odměřugi, owal, owati, abmessen, metiri, emetiri, demetiri; 2) s. odměřjm 2).

Odměssowánj, *n.* Absonderung, (auch d. natürliche im menschlichen Körper), secretio.

Odměssugi, owati, s. odmjsým.

Odmetám, ati, *sl.* folg. 2) *fut.* wegwerfen, abjicere.

II. *rec.* odmetáwati se od někoho, *sl.* abalienari.

Odmetu, *fut. ex.* odmetl, odmesti, abkehren, wegkehren mit dem Besen, averrere.

Odmezým, *fut. ex.* yl, yti, d. Gränzen ausstecken; durch Gränze absondern: spolku s giným nemagi, gsauce od nich odmezeni.

Odmjesým, *sl.* folg. 2) aufhören zu kneten.

Odmjsým, *fut ex.* yl, yti, absondern, secernere, segregare: ty knihy mezy apokryfa odmjsyli, *K.*

Odmjtám, al, ati, verstoßen, abwerfen, wegwerfen, remittere, abjicere: smělé daufánliwosti k Bohu neodmjtagj; 2) abranken, abblättern, pampinare: rýwa, která se odmjtá, palmes, (itis), *m.*

Odmlad, u, *m. sl.* hie u. da, das Einsäuern des Teiges, s. kwasnice.

Odmladjm, *fut ex.* il, iti, *sl.* d. Hefen od. den Sauerteig einmachen, fermento inficere.

Odmladnu, *fut. ex.* dl, dnauti, sich verjüngen, wieder jung werden, aufblühen (Job. 33, 26) reverti ad adolescentiam, reviviscere, reflorescere: odmladne tělo geho, *B.*

Odmládzám, ati, *sl.* s. odmladim.

Odmlátjm, *fut.* il, iti, das Dreschen endigen, trituraturam absolvere; 2) durch Dreschen abzahlen triturando persolvere, compensare.

Odmlauwám, al, ati, widersprechen, lose Worte geben, z. B. jemand, obloqui, contradicere, repugnare; b) s. odpjrám, *Syl.* c) *sl.* abrathen, dissuadere, dehortari.

Odmlčjm se, *fut. ex.* il, iti, verstummen, schweigen, obmutescere, mutum fieri: neodmlčug mi se, *B.*

Odmlknu se, knauti, vorh.

Odmluwa, y, *f.* odpjránj, *n.* Einrede, Widerrede, *f.* contradictio, *D.*

Odmluwač, e, Widersprecher, *m.* oblocutor, -čka, y, *f.* -inn, *f.* -trix; -čný 3. der gerne widerredet.

Odmluwjm, s. domluwjm 2).

Odmočjm, *fut. ex.* durch Nässe los machen, wegbringen, humore solvere.

Odmodljm se, *fut. ex.* il, iti, *cum gen. rei aut pers.* wegbeten, durch Beten v. sich wegschaffen, orando, precando tollere.

Odmokám, al, ati, weich werden, molliri, mollem fieri.

Odmoknu, *fut. ex.* odmokl, odmoknauti, vorh.

Odmotám, *fut.* al, ati, abspulen, abweifen, abwinden, devolvere, *D.*

Odmrsstjm, *fut. ex.* il, iti, ěn, wegschleudern, wegschnellen, wegwerfen, abjicere; 2) trop. abweisen, z. B. den Bittenden, rejicere, repellere, od. preces alicujus repudiare.

Odmrt, u, *m.* odmrtek, tku, *m.* odmrtky, *plur. sl.* s. odaumrt, Fallgut, *n.* bonum caducum.

Odmrzám, ati, s. odgjhnu; 2) *sl.* s. odměknu 2).

Odmrznu, *fut. ex.* nul, nauti, s. odgjhnu.

Odmu, *fut* se, odmul, odmauti se, schwellen, intumescere, *B.*

Odmygi, *fut ex.* odmyl, odmyti, abspülen, delavare, subluere: woda břeh odmyla, *D.*

Odmykadlo, a, *n. sl.* Holzschlüssel, od. Werkzeug zum Aufschliessen, clavis.

Odmykám, al, ati, s. odemknu.

Odnássjm, el, eti, s. odnesu.

Odňat, s. odegmu.

Odnavčjm, iti, s. odvčjm.

Odnjti, s. odegmu.

Odnechám, *sl.* s. nechám: odnechala wssecky oči, *sl.* sie hat alle Schaam verloren, omnem sensum pudoris exuit.

Odnechce se, *fut.* odnechtělo se, odnechtjti se, *imperson. cum dat. pers. & gen. rei. aut cum infin.* d. Lust verlieren, amittere libidinem.

Onedbám se, *fut. ex.* al, ati, mit dem Genit. verscherzen (etwas)?

Odněkud, odněkad, *adv* irgend woher, alicunde: odněkad ginud, od. odněkud ginud, anderswoher, aliunde, *D.*

Odnesu, *fut. ex.* odnesl, odnesti, odnesen u. odnessen, abtragen, wegtragen, davontragen, auferre, tollere, demere.

Odněkal, *sl.* s. odněkud.

Odnětj, *n.* Wegnehmung, *n.* Benehmen, *n.* demtio, ademtio.

Odnikud, *adv.* v. nirgendher; odnikud ginud, sonst nirgendsher, *K.*

Odnjt, s. odegmu.

Odnož, e, *f.* Schoß, Schößling, Ausläufer, *m.* palmes, flagellum; der Reiß zum Pfropfen, abgeschnittener Zweig, Satzholz, *n.* clavola, talea, germen.

Odnožjm se, *fut.* il, iti, folg.

Odnožugi se, owal, owati, ausschlagen, hervorsprossen, trei-

den, wachsen, sich bestauden, germinare, pullulare, fruticescere; 2) fig. sich ausbreiten, vermehren, repullescere, vires resumere: zase se odnožuge, a mocně powstáwá.
†Odnutjm, *fut.* il, iti, abzwingen? *D.* beß. wynutjm.
Odkrygem, *sl.* s. odkrygi.
Odolek, lku, *m. sl. Lypt.* s. podolek.
Odolám, *fut. ex* al, ati, *cum dat.* auspariren, ictum avertere; 2) bestreiten, gewachsen seyn, es mit jemand aufnehmen, parem esse &c. z. B. d. Arbeit, labori parem esse, od. vincere laborem.
Odoláwám, al, ati, vorh.
Odolen, u, *m. sl.* Baldrian, *m.* valeriana officinalis, *Lumn. Fl. P.*
Odomrem, *sl.* s. odemku.
Odorám, *fut. ex.* al, ati, abackern, arando demere.
Odonud, *adv.* v. dorten, dorther, illinc, isthinc.
Odopnem, *sl.* s. odepnu.
Odoprem, *sl.* odepru.
Odpad, u, *m.* Abfall, *m.* casus z. B. des Trauswassers, casus, delapsus: woda deßkowá s krowů odpad má; 2) Abtrünnigkeit, *f.* defectio.
Odpadám, al, ati, s. odpadnu; - áwám, al, ati, *fr.*
Odpadenj, *n.* s. odpad 2): weliké odpadenj lidu.
Odpadlec, lce, *m.* Abtrünniger, *m.* apostata, desertor religionis, defector; - dlkyně, *f.* - ge, *f.* defectrix.
Odpadlský 3. z. B. odpadlské a pokladacké včenj, Zal. vorh.
Odpadlstwj, *n.* Abtrünnigkeit, *f.* apostasia, Zal.
Odpadlý 3. abgefallen, caducus; 2) abgebacken, abrindig, z. B. odpadlý chléb, abgebackenes Brod, wenn d. Krumme v. der Rinde absteht, s. folg.
Odpadnu, *fut. ex.* odpadl, odpadnauti, abfallen, a) hinwegfallen, decidere, delabi, defluere; b) abtrünnig werden v. jemand abfallen, deficere, desciscere ab aliquo, a re: 2) abbacken, z. B. chléb odpadne, odpadl (s. vorh.), crusta panis solvitur, soluta est; - nutj, *n. verb.*
Odpárám, *fut.* al, ati, abtrennen, solvere, separare, *D.*
Odpásám, *fut.* al, ati, losgürten, aufgürten, recingere, des Gürtels berauben, entgürten, discingere.
II. *rec.* odpásati se, sich losgürten, recingere, discingere se: sám se odpásal.
Odpássi, odpássi se, vorh.
Odpasugi, - se, vorh.
Odpausstjm, *sl.* auch odpaussкam, ěl, eti, s. odpustjm; odpaussteti sobě, sich erlauben, indulgere sibi, proterve agere: přiliš sobě odpaussteti, *Hist. pers.*
Odpautjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* abwenden, abtreiben (vom Vogel, der Junge hat), abalienare, abigere, vgl. odpudjm.
II. *rec.* odpautiti se, abwendig werden, abalienari.
Odpečetjm, *fut. ex.* il, iti, das Siegel erbrechen, aufbrechen, z. B. resignare, aperire; fig. Bůh mu smysl pisem otwjrá a odpečetuge, *K.*
Odpečetugi, owal. owati, vorh.
Odpeku se, kl, odpecy se. *sl.* odwigem sa, s. odpadnu 2).
Odpěnjm, iti, beß. opěňugi.
Odpjerám, *sl.* s. odpjrám.

Odpigi, *fut. ex.* il, iti, zum Theil austrinken: swého odpiti.
Odpigjm, el, eti, vorh.
Odpjljm, *fut. ex.* il, iti, s. odpilugi; 2) *sl.* absägen, serra abscindere.
Odpilky, ů, *m. plur.* Feilstaub, *m.* scobis, scobs.
Odpilugi, owal, owati, abfeilen, mit der Feile wegnehmen, lima tollere, auferre, deterere; 2) s. odpjljm 2).
Odpjnám, al, ati, s. odepnu.
Odpjrám, al, ati, abschlagen, läugnen, renuere, abnuere, detrectare; widersprechen, obloqui, contradicere, repugnare; 2) widerstehen, resistere, obsistere, reniti, adversari, opponere se; adversari, obluctari, repugnare; -ánj, *n. verb.*; s. auch odepru.
II. *rec.* odpjrati se, vorh. (wenig üblich).
Odpjrawý 3. abschlägig, abnegans, renuens, renitens, obsistens, &c. *D.*
Odpis, u, *m.* Abschrift, *f.* apographon, exemplar, (copia), *D.*
Odpisowánj, *n. verb.* v. odpisugi.
Odpjssi, *fut. ex.* odepsal, odepsati, s. přepjssi, *D.* 2) antworten, Antwort schreiben, zurückschreiben, respondere, 1 Ezdr. 2, 25. *& sl*
Odpláči, *fut. ex.* odplakal, odplakati, abweinen, durch Weinen abbüßen, fletu pro aliqua re satisfacere.
Odplacowánj, - se, *n. verb.* v. folg.
Odplacugi, owal, owati, s. odplatjm.
Odplácým, el, eti, vorh.
Odplata, y, *f.*, *mor.* záplata, Vergeltung, a) des Guten u. Bösen, redditio compensatio; b) des Guten, remuneratio; - tka, y, *f. dim.* půgčka za odplátku, *prov.* wie man einen lohnt, so wird man wieder belohnt.
Odplátce, m. s. odplatitel.
Odplatjm, *fut. ex.* (auch oplatjm, *D.*), il, iti, cen, belohnen, lohnen, a) für eine gute Handlung, proemio adficere, proemium dare, remunerari aliquem, od. rem; b) bestrafen, poena adficere; 2) vergelten, wiedervergelten, referre, reddere: odplatiti zjž za eš, Gleiches mit Gleichem vergelten, par pari referre, *Lomn.* nelaskawě odplacuges nám auřjmnau lásku ? *Neg.*
II. *rec.* odplatiti se, vergelten, něčjm, mit etwas, referre, reddere; zlým za dobré, *Vel.* zle mi se odplacugete, *K.* rownym za rowné se odpl. *Cyr.* Gleiches etc. s. vorh. auch mit dem Genit. gá se wám toho wrchowatě odplatjm, *Id.*
Odplatitedlný 3. vergeltbar, proemio adficiendus: skutkowé Božj přjgemnj a odplatitedlnj, *K.* - ně *adv.* něco sobě odplatitedlně konati, *Cyr.*
Odplatitel, e, *m.* Belohner, Vergelter, *m.* remunerator; - lkyně, *f.* - inn, *f.* - trix.
Odplatný 3. vergeltend, remunerans: wěc odplatná.
† Odplaulý 3. abgesegelt.
Odplauti, s. odplugi.
Odplawjm se, *fut. ex.* il, iti, absegeln, abschiffen, navem solvere, auch blos solvere, portu exire, hinwegschiffen, avehi nave, od. navibus.
Odplawugi, owal, owati, abströmen, fluxu auferre: Rýn mnoho odplawuge z swých zemj, *D.*

Odpljwám, al, ati, ausspeien, exspuere, despuere; - ánj, n. Ausspeien, n. exspuitio.

Odplugi, fut. ex. ul auti, sl. auch odplowal, odplowati, schwimmen), absegeln, solvere navem, nave; b) s. odplynu.

Odplynu, fut. ex. ul, auti, wegschwimmen, hinwegschwimmen, natando avehi.

Odpočinek, nku, m. sl. s. odpočinutj, unterm folg.

Odpočinu, fut. ex. ul, auti, imper. odpočiň, ruhen, a) ausruhen, requiescere, quiescere; b) ruhig seyn, unthätig seyn, quiescere; - nutj, n. Ruhen, n. Ruhe, f. quies, requies; Ruhetag, Rasttag, m. dies quietis.

II. rec. odpočinauti sy, ausrasten, ausruhen, a) ruhen v. der Arbeit, rc. requiescere; b) genug ruhen, satis quiescere.

Odpočjtám, fut. ex. al, ati, s. odpočtu; - ánj, n. Abrechnung, f. computus, D.

Odpočiwadlo, a, n. Ruheplatz, m. Ruhestätte, Ruhestelle, f. quietorium; Ruhebett, n. grabatus serviens quieti.

Odpočjwám, al, ati, ruhen, a) ausruhen, requiescere, quiescere, quiete uti; b) ruhig seyn, unthätig seyn, quiescere.

Odpočjwánj, n. Ruhen, n. quies; Ferien, pl. feriae, (vacationes), D.

Odpočjwka, y, f. kleine Rastung, Pause, f. Absatz, m.? pausa.

Odpočtu fut. ex. il, iti, scheiden, ablösen, disjungere, solvere, Syl.

Odpogugi, owal, owati, vorh.

Odpolednj, n. mor. & sl. Nachmittag, m. tempus pomeridianum: dobré odpolednj winssugem, (Gruß).

Odpolu, adv. halb, semi: odpolu nahý, halbnackt, seminudus.

†† Odpolukonj, centauri?

Odpor, u, m. Widerstand, m. renisus, od. renixus, repugnatio; na odpor se stawěti, s. odporugi; na odpor mluwiti, s. odmlauwám; na odpor pak, dagegen aber, contra vero, K. odpor wésti, držeti, widersechten, repugnare; 2) Mißhelligkeit, f. Hader, Zwist, m. dissidium; 3) Einwurf, m. Einwendung, f. oppositio, objectio, exceptio: odpor odwesti, d. Einwendung widerlegen, objectionem refutare; 4) der gerichtliche Widerspruch, objectio, oppositio, (invalidatio): kssaftu od. zápisu trhownjmu rc. odpor činiti, od. učiniti, od. wložiti, Pr. odpor kssaftu neb kssaftownj gest gako něgaká obstáwka, Pr. 5) überhaupt gerichtliche Vertheidigung, defensio: při žalobě neb odporu swém sám osobně stál; Pr. newěděl, coby na odporu mluwiti měl; odpor powedu; u. endlich 6) gerichtlicher Streit, lis, controversia, Iz. 45, 9. w odpory se dáti; na odpor wstupowati s někým.

Odporca, a, m. sl. folg.

Odpornjk, a, m. Widersteher, Widerstreber, Gegner, m. Gegenpart, m. adversator, pars adversa: půwod a geho odpornjk, Pr.

Odporný 3. (abs. odporno), widerwärtig, fatal, a) zuwider, entgegen, adversus, contrarius: odporná strana, Gegentheil, Gegner, m. adversarius; b) mürrisch, morosus, difficilis; c) widerspenstig, con-

tumax; widerstrebend, repugnans; - ně, *adv.* widerwärtig, adverse; - nost, i, *f.* Widerwärtigkeit, *f.* a) Beschwerlichkeit, z. B. des Geruchs, des Unglücks, gravitas, molestia; b) Unglück, *n.* malum, res adversa.

Odporugi, owal, owati, widerstehen, resistere, obsistere, reniti, occurrere, obviam ire, opponere se, repugnare, adversari; widerstreben, widerfechten, reniti, reluctari, adversari, repugnare; Einspruch thun, intercedere, *D.*

II. *rec.* odporowati se, mit dem Genit. widerstreben, adversari: odporowati se přirozeného pořádku; (selten.)

Odpowěd, i, *f.* Antwort, *f.* responsio, responsum; 2) Absagung, *f.* Aufkündigung der Freundschaft, Anbietung der Fehde, renunciatio: násylj, odpowědi, *Vel.*

Odpowědjti, s. odpowjm.

Odpowědnj 1. (v. odpowěd 2), z. B. nepřjtel, abgesagter Feind, Fehder, *m.* apertus, capitalis hostis, *D.* dwa starj odpowědnj nepřátelé Smrt a Žiwot, *Com.*

Odpowědnjcký 3. z. B. list, (wjsebná odpowěd), Fehdebrief, *m.* litterae declarantes inimicitiam, *D.* - ctwj, *n.* Fehde, *f.* bellum, *D.*

Odpowědnjk, a, *m.* (v. odpowěd 2), abgesagter Feind, Fehder, *m.* apertus, capitalis hostis: odpowědnjk Pražanůw, *Vel.* 2) Rebell, *m.* rebellis, homo seditiosus, detrectator imperii.

Odpowědný 3. z. B. nepřjtel, üblicher odpowědnj.

Odpowjdám, al, ati, antworten, versetzen, respondere, reponere: o hubách mluwiti, a o sliwách odpowjdati, *prov.* ungeschickt antworten, mißverstehen, de alliis loqui, et de coepis respondere, *prov.* *Syl.* b) widerschallen: wrchy odpowjdagj, d. Berge geben Widerschall, saxa et solitudines voci respondent; c) entsprechen, respondere: slowo slowu wssudy odpowjdá, *Com.* 2) widersprechen, obloqui, contradicere, repugnare: 3) verantworten, Rechenschaft geben, rationem reddere rei od. de re, ze sskod odpowjdati (práw býti); z toho před Bohem werně a těžce odpowjdati bude, *Vel.* 4) aufsagen, entsagen, renunciare: čeledjn mu službu připowěděl, - odpowěděl, *Pr.*; s. auch odpowjm.

II. *rec.* odpowjdati se, mit dem Genit. zuweilen Infin. entsagen, renunciare, abdicare se: krtu se zase odpowjdali, *Haj.* odpowěděl se auřadu; odpowěděl se masa gjsti, *K.* - dánj se, *verbale.*

Odpowjdánj, *n.* Antworten, *n.* responsio; Verantwortung, Rechenschaftgebung, *f.* redditio rationis; Aufsagen, Absagen, *n.* renunciatio; odp. hlasu, Widerschall, *m.* echo; Entsprechung, *f.* responsio.

Odpowjm, *fut. ex.* odpowěděl, odpowědjti, antworten, respondere: odpowěděl gim chorus takto, *Vel.* 2) abschlagen, versagen, recusare, negare, denegare, abnuere: almužnu mu odpowěděl; 3) absagen, alle Freundschaft aufsagen, Wass-

ser u. Weide absagen, Krieg anbieten, renunciare, bellum denunciare, indicere, *Syl.*: odpowěděli králi Albrechtowi, *Vel.* Hradeckým odpowěděl, nagjmage palice, *Id.*; s. auch odpowjdám.

II. *rec.* odpowědjti, s. odpowědjti se u. odřjkám se.

Odpracem, *fut.* atat, atati, *sl.* wegräumen, weglegen, removere, seponere.

Odpratugem, owati, vorh.

Odprawjm, *fut. ex.* 1) eigentlich wegschaffen, wegräumen, amoliri, amovere; wegschicken, abfertigen, abweisen, v. sich thun, rejicere, repellere; 1 *Sam.* 18, 13.; 2) hinrichten, mit dem Tode strafen, supplicio adficere; s cesty odprawiti někoho, jemand aus dem Wege (aus der Welt) schaffen, räumen, *Vel.* s. odklidjm; 3) *sl.* öfnen, aufmachen, aperire: co gest zaprawено, odprawiti.

Odprawugi, owal, owati, vorh. auch halten, celebrare: masopůst odprawowati, *Com.*

Odprázdnjm se, *fut. ex.* il, iti, sich entledigen, liberare, exonerare se.

Odpřisahám, hl, hnauti, abschwören, abjurare: falešně wěcý k wěrné ruce přigatých odpřisahati, odswědčowati.

II. *rec.* odpřisahati se, mit dem Genit., vorh. odpřisahati se náboženstwj křesťanského.

Odpřisáhnu u. odpřisáhnu se, *fut. ex.* hl, hnauti, vorh.

Odprosa, y, *f.* Abbitte, *f.* deprecatio, Pr.

Odprosenj, *n.* vorh.

Odprossowánj, *n.* vorh.

Odprossugi, owal, owati, *cum acc. pers. aut gen. rei*, abbitten, Abbitte thun, deprecari, deprecatione uti, petere veniam: odprossuge činů swých, *Com.*

Odprosým, *fut. ex.* yl, yti, vorh.

Odprowodčj, jho, *m. sl.* Begleiter, Reisegefährte, *m.* comes.

Odpuchnu, *fut. ex.* chl, chnauti, (*sl.*) d. Geschwulst verlieren, detumescere.

Odpudjm, *fut. ex.* il, iti, abwendig machen, abalienare; b) abtreiben, abigere, depellere.

Odpuditel, e, *m.* Abtreiber, *m.* abactor.

Odpůrce, *m.* s. odpornjk.

Odpusstěnj, *n.* Verzeihung, Vergebung, *f.* venia, remissio: s odpusstěnjm, mit Respekt zu melden, cum reverentia, salva venia: na potřebu přirozenau (s odpusstěnjm) nepowolil, *Com.* & *sl*; wsseobecné odpusstěnj winy (přestupnjkům), Amnestie, *f.* amnestia, *Vel. D.* b) Urlaub, *m.* Erlaubniß, Entlassung, *f.* Abschied, *m.* dimissio, (ablicentiatio); odpusstěnj wzýti od někoho, sich beurlauben: wzal odpusstěnj ode dwora; dal mu odpusstěnj, er hat ihn entlassen, beurlaubt, dimisit eum.

Odpust, u, *m.* Erlaubniß, *f.* venia.

Odpustjm, *fut. ex.* il, iti, *praes.* odpausstjm, *cum dat. pers.* & *acc. rei*, verzeihen, vergeben, ignoscere alicui rem, veniam alicui dare rei alicujus, condonare alicui aliquid; verschonen, Mitleid haben, parcere, 1 Kor. 7, 28. 2) *cum acc. pers.* erlauben, concedere, ut &c. pati, sinere.

Odpustitedlný 3. z. B. hřjch, ver-

zeiblich, remissibilis, condonabilis, K.

Odpustky, ů, m. plur. Ablaß, m. in der röm. Kirche, d. Erlassung der zeitlichen Strafe, indulgentiae, pl. 2) Erlassung, f. remissio, Judit. 11, 11. 8) od. dowolenj, Erlaubniß, f. venia.

Odpůtjm, s. odpautjm.

Odputnám, fut. ex. al, ati, sl. losmachen, (entfesseln), solvere, expedire.

Odpýtám, fut. ex al, ati, sl. abbitten, deprecari.

Odpytugem, owati, vorh.

Odr, wodr, u, m. Pfahl im Weingarten, vallus, palus; 2) specula, aucupum? Dubrav. hist.

Odra, y, f. der Fluß Oder, f. Viadrus, Odera.

Odrábám, al, ati, sl. s. odrobjm.

Odrádce, odraditel, e, m. Abrather, m. dissuasor.

Odradjm, fut. il, iti, s. odrazugi.

Odrádzám, sl. s. odrazugi.

Odránka, y, f. Wisch, m. 1) ein Stückchen Papier, scida, scheda; 2) etwas Verächtliches, quisquiliae; Lumpenzeug, Stoppelwerk, n. nugae, pl., auch v. einer Schrift, Scharteke.

Odrastám, sl. s. odrostám.

Odrawka, y, f. Flickwerk, n. reparatio? Ryb.

Odraz, u, m. odražení, n. Abschlag, m. decussio; 2) eine gewiße große haarigte Raupe, Hundssattel, m. D.

Odrážám, sl. s. odrážjm.

Odraženice, f. ein Geschwür an der untersten Seite des Fußes, welches v. einem heftigen Stoße entsteht.

Odraženina, y, f vorh.

Odraženj, n. verb. v. folg. dobytka a stáda odraženj, n. diebisches Wegtreiben des Viehes, abigeatus, Pr.

Odrážjm, praes. el, eti, s. odrazým

Odrážjm, fut. freq. el, eti, s. odrazým; bess-zodrážjm.

Odrážka, y, f. s. srážka; 2) der Klippel, Anschlager in der Mühle, pulsabulum; 3) sl. Ableitung des Flußes, Baches (beym Fischen), derivatio.

Odrazugi, owal, owati, widerrathen, dissuadere: odrazowal ho od té cesty, K. od předsewzetj, rc. odradili mu(to) někteřj, Vel. odrazowal mu, aby negezdil, Id.

Odrazým, fut. ex. yl, yti, žen, abschlagen, a) z. B. ein Stück, decutere; b) zurück schlagen, z. B. d. Feinde, d. Attake, den Sturm, repellere; auch abschlagen, abprellen, repercutere: odrážeti stjn s obrázku na stěnu, den Schatten vom Bild auf d. Wand werfen; 2) abwendig machen, abhalten, abalienare, avocare, dejicere: o-krutnost, swau náchylnost lidu od sebe odrazyl; od předsewzetj někoho odrazyti, B. mage ge od toho odrážeti, gesstě ge dostřjil, K. 3) absegeln, solvere navim, od. bles solvere: odrazyli od ostrowa; 4) abziehen, deducere: odměnu sy hned odrazyti může, Kram. 5) sl. wodu, potok, andämmen, ableiten, derivare; b) sl. & Pr. odraz. wola, woly, krávy rc. (od stáda), wegtreiben, depellere, abigere.

II. rec. odrazyti se, abprallen, zurückprallen, resilire, resultare, repercuti; 2) abrücken, fortgehen, abire, discedere.

Odrbám, fut ex. al, ati, abreiben,

z. B. Zähne, defricare, atterere; b) durch Reiben vermindern, atterere, deterere; c) durch Reiben wegschaffen, deterere, terendo auferre; někoho, jemand derb durchhecheln, perstringere.

Odřeknu, *fut. ex.* odřeknauti u. odřjcy (odřjct), absprechen, z. B. das Leben (vom Arzte), abjudicare alicui vitam, desperare de alicujus vita, negare, aliquem vivere posse; b) antworten, versetzen, respondere? *P.* - nutj, *n.* Absprechen, Absagen, *n.* abjudicatio; Antworten, *f.* responsio.

II. *rec.* odřeknauti se, od. odřjcy se, mit u. ohne Genit. verreden, serio negare; entsagen, renunciare: odřjcy se sebe samého, *Com.*

Odreptáwám, al, ati, widermurren, widerbellen, obgannire, obloqui, - ánj, *n. verb.*

Odřezám, odřezi, *fut.* odřezal, odřezati, abschneiden, abscindere, desecare, resecare.

Odřezanec, nce, *m.* s. odštjpenec: odřezanec od cýrkwe sw. *Vel.*

Odřezanost, i, *f.* Abfall, *m.* apostasia (?).

Odřezek, zku, od. odřezky, ků. *m. plur.* Abfall, *m.* Abschnitzel, *m. pl.* resegmina, *D.*

Odřezugem, owal, owati, *sl.* s. odřezám.

Odrhám, al, ati, 1) eigentlich, s. odrhnu, drhnu; dobře někoho odrhnauti, odrhati; 2) vorwerfen, verweisen, exprobrare, *B.* přjkrau řečj rebellii odrhal, *Com.* odrhá mu swědomj, das Gewissen macht ihm Vorwürfe; odrhati hřjchy lidu; wšsetečně a zpurně židům nenawist k Samarytánům odrhagjc; důtkliwě gim gegjch předešlý způsob odrhá, *K.* - áwám, al, ati, *fr.*

Odrhnu, *fut. ex.* nul, nauti, raufen, räufeln, z. B. den Flachs, abstreifen, z B. d. Blätter eines Zweiges, destringere, detrahere; 2) aufscheuern, purgare, detergere.

Odřjekám, *sl.* s. odřjkám.

Odřihávám, s. řihám.

Odřjkačka, y, *f.* Gosche, *f.* Maul, *n.* bucca.

Odřjkám, *fut.* ati, s. odřjkáwám.

Odřjkám se, *praes.* al, ati, mit u. ohne Genit. verreden, serio negare; entsagen, renunciare; 2) *sl.* über der Taufe halten, spondere in baptismo.

Odřjkáwám, al, ati, aufsagen, hersagen, z. B. d. Lektion, Buchstaben, &c. recitare.

Odřjtjm, *fut. ex.* il, iti, abwälzen, abbrechen, avellere, amoliri, z. B. ein Stück Mauer.

II. *rec.* odřjtiti se, abfallen, abgetrennt werden, z B. ein Stück Wand, Mauer, avelli.

Odrobjm, *fut. ex.* il, iti, abfröhnen, angariu persolvere, compensare; 2) *sl.* abarbeiten, labore pensare.

Odrobinka, y, *f. sl. & mor.* s. drobeček.

†Odrodilec, lce, *m.* ein Ausgearteter, degener.

Odronjm, *fut.* il, iti, *sl.* v. dem Baume durch Werfen (Obst) abschlagen.

Odrost, u, *m.* Heranwachsen, *n.* succrescentia.

Odrostám, al, ati, folg. *B.*

Odrostlý 3. erwachsen, entwachsen, adultus: giž odrostlegšj osenj, *K.*

Odrostu, *fut. ex.* odrostl, odrůsti, heranwachsen, adolescere, pubescere, succrescere; mit dem Genit. entwachsen, aetate excedere, rem, od. ex re: metly odrůsti, der Ruthe entwachsen.
Odru (ku), *fut. ex.* odřel, odřjti, abschinden, z. B. d. Haut, detrahere, deglubere: čelo, ruku sobě odřjti: ein Vieh, glubere, deglubere, pellem detrahere
Odrubek, bku, *m. sl.* Rumpf, *m.* truncus.
Odřw, e, *f.* od. odřwj, *n.* (*D.*); mezy stěnau a odřwj, *Haj.* od. mezy dwekmi a odřwjm býti, *prov.* (newěděti co sobě počjti), zwischen Thür u. Angel stecken, inter sacrum et saxum stare, od. inter malleum et incudem esse, *D.*
Odsáčem, *fut.* folg.
Odsacugem, owati, *sl.* s. odsočjm.
Odsad, u. odsud, *adv.* v. hier, hinc: když odsad se odebereme; slowa odsad wzatá.
Odsadec, dce, *m.* der Griff am Hufeisen, etwa ansa soleae.
Odsadjm, *fut. ex.* il, iti, zen, s. odsazugi; 2) absetzen, abspänen, ablactare: nemluwňátko od prs odsaditi.
Odsádzám, dzati, *sl.* s. odsazugi.
Odsaudjm, *fut. ex.* il, iti, zen, *praes.* odsuzugi, aburtheilen, judicare, decidere, *D.* s. odsauzený; verurtheilen, damnare, condemnare: odsaudili ho za takowého, talem eum judicarunt, *Pr.* někoho na prowaz, do wyhnanstwj, *u.* b) *cum acc. pers. & genit. rei,* durch gerichtlichen Ausspruch aberkennen, absprechen, verlustig erklären, damnare aliquem rei, abjudicare rem; hrdla někoho odsauditi, zum Tode verurtheilen, capitis damnare; hrdla y statku odsauzen gest, *Pr. Haj.* odsaudil ho knjžetstwj geho.
Odsaustrugi, owal, owati, abdrechseln, detornare.
Odsauzenj, *n.* Verurtheilung, *f.* damnatio, condemnatio, *D.* - k smrti, na smrt, zum Tode, capitis: k něčemu ginému, zu sonst etwas, ad rem.
Odsauzený 3. verurtheilt, damnatus, condemnatus; pře odsauzená, abgeurtheilter Rechtshandel, lis decisa, *D.*
Odsawad, *adv.* v. nun an, ab hoc tempore.
Odsazugi, owal, owati, absetzen, wegsetzen, amovere, removere; 2) büßen, etwas durch etwas wieder gut machen, luere; co we zlosti wyděláme, to musýme střjzliwj odsazowat; s. auch odsadjm.
Odsedám, al, ati, s. odsednu.
Odsedjm, *fut. ex.* durch Sitzen im Gefängniße bezahlen.
Odsedlám, *fut. ex.* al, ati, absatteln, demere equo ephippium: koně odsedlati; -áwám, al, ati, *fr.*
Odsednu, *fut. ex.* odsedl, odsednauti, wegrücken, amoveri: odsedneme ho, (odwrátjme se od něho) *K.*
Odsekám, *fut. ex.* al, ati, abhauen, amputare, desecare, abscindere, decidere.
Odsjál, odsjel, *adv. sl.* v. nun an, v. da an, abhinc.
Odskakugi, owal, owati, s. folg.
Odskočjm, *fut ex.* il, iti, abspringen, wegspringen, abprellen, zurückprellen, resilire.

Odskok, u, *m.* Absprung, *m.* desultura, resultus, *D.*

Odslaužjm, *fut. ex.* il, iti, abdienen, reservire; b) mssi odslaužiti. d. Messe zu Ende lesen, sacrum missae absolvere, *Vel.*

II. *rec.* odslaužiti se (někomu) *sl.* Gegendienst leisten, reddere officium; b) überhaupt s. odměnjm se.

Odslonjm, bess-als odclonjm, od. oclonjm, (v. alten solnce, slonce, vgl. *opp* zaslonjm,) il, iti, *sl.* &Com aus dem Lichte gehen: odsloň, od. odsloň mi, gehe aus dem Lichte, apage, noli officere lumini.

Odsluhugi, owati, s. odslaužjm.

Odsotjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* s. odstrčjm.

Odspjlám, al, ati, *ol.* statt, žert přegmauti.

Odspjm, *fut. ex.* al, ati, *sl. reg. accus.* verschlafen, od. etwas thuend entschlafen: odspal sajku w posteli.

Odsskrabky, ů, *m. pl.* Gekrätze, *n. D.* detrimenta, *pl.*

Odsskrjepjm, *fut.* il, iti, *sl.* abstreiten, verbis eripere.

Odsspuljm, s. ocpuljm.

Odsstádzám, al, ati, *sl. Göm.* schonen, z. B. Kleid, (*russ.* šc'az'u, schonen).

Odsstěbetám, odsstěbecy, *fut. ex.* abschwatzen, garritu absolvere, perficere: odsstěbece swé hodiny gako straka, *K.*

Odsstěkám, al, ati, widerbellen, oblatrare, *Syl.*

Odsstinoha, y, *f. sl. Göm.* Spottnahme der Weibspersonen.

Odsstjpenec, nce, *m.* Abtrünniger, *m.* apostata, *m.* schismaticus, *K.*

Odsstjpjm *fut. ex.* il, iti, abspalten, avellere, diffindere.

II. *rec.* odsstjpiti se, abgespaltet werden, avelli, diffindi.

Odsstjpnu, *fut. ex.* pnul, u. pil, pnauti, abzwacken, abzwicken, avellere, (forcipe, unguibus).

Odstanu se, odstal, odstati, werden, fieri: odestal se sprostým wogákem.

Odstaupenec, nce, *m.* s. odsstjpenec, odpadlec.

Odstaupenj, *n.* Abtreten, *n.* abscessus; 2) Abfall, *m.* defectio, 2 Tym. 2, 3

Odstaupjm, *fut. ex.* il, iti, *imper.* odstup, abtreten, wegtreten, abscedere, discedere: odstup to ode mne! es sey ferne v. mir: odstup to od nás, abychom vtjkati měli! *Vel.*; 2) mit dem Genit. abtreten, aufgeben, entsagen, renunciare, nuncium dare, resignare: odstaupil Polákům Lislandu, *Vel.* odstaupil mu kralowstwj, *Id.* těch měst musyli gim zase odstaupiti; s. postaupjm; biskup aby vřadu toho odstaupil; odstaupiti kalicha; hospodářstwj odstaupiti, d. Haushaltung aufgeben; 3) den wahren Glauben verlassen: kterj odstaupiti nechtěli, mordowati kázal; 4) *ol.* mit dem akk. verlassen, deserere: odstaupj nade'gia wsse kr'est'any, *Ruk. Kr.* 5) *sl.* zastaupeného koně odstaupiti, dem Pferde den Ziehstrang od. Riemen zwischen den Füßen herausnehmen.

II. *rec.* odstaupiti se, *sl.* weichen, Platz machen, cedere.

Odstawče, ete, *n.* Abspänling, *m.* z. B. Kind, Ferkel rc. infans &c. ablactatus od. ablactandus.

Odstawjm, *fut. ex.* il, iti, en, absetzen, a) wegsetzen, amovere,

removere; od řemesla někoho *sl.* einem das Handwerk einstellen, inhibere ab opificio; b) v. der Mutter, z. B. ein Kalb, depellere a lacte, ab uberibus, ablactare.
Odstawugi, owati, vorh.
Odstihnu se, (nach einigen), s. odstnu se,
†Odstjn, u. *m.* Schattirung, nuance? ? *Jungm.*
Odstnu se, *fut. ex.* odstl se, odstnauti se, s. octnu se, *Vrbensky:* kam se z města odstl ✓ ztratiw dobré, w zlém se odstl, *Id.* kde se w den hněwu odstne nesslechetnjk ✓
Odstonem, *sl.* s. odstúni.
Odstonati, s. odstúni.
Odstonáwám, al, ati, nach od. in der Krankheit durch wiederholtes Ach, wehklagen, seufzen.
Odstranjm, *fut. ex.* il, iti, auf d. Seite schaffen, beseitigen, s. odklidjm.
Odstrassjm, *fut. ex.* il, iti, en, abschrecken, absterrere, deterrere a re.
Odstrauhám, *fut. ex.* abschaben, abradere, deradere.
Odstrčenj, *n.* Verstossung, Absetzung, *f.* amotio ab officio &c.
Odstrčjm, *fut. ex.* il, iti, en, wegstossen, detrudere, removere, rejicere; děti od dědictwj odstrčiti, Pr.
Odstrižek, žku, *m.* z. B. papjru, Papierstreif, *m.* segmentum chartae, *R.*; *pl.* odstrižky, folg. b) Schawine, *f.* resegmina auri bracteati.
Odstrižečky, ů, *m. pl.* Abschnitzel, *pl.* praesegmina, resegmina *D.*
Odstrkugi, owal, owati, vorh.
Odstrogjm, *fut. ex.* il, iti, koně, abschirren, loris, jugo liberare, *D.*
Odstrogugi, owal, owati, vorh.
Odstruhugi, owati, s. odstrauhám
Odstružky, ů, *m. pl.* Abschnitzel, segmenta, resegmina, quae abraduntur.
Odstúni, *fut. ex.* odstonal, odstonati, mit dem Genit. wegen etwas krank werden, propter od. ob rem aegrescere, aegrotum (aegrum) fieri.
Odstupowánj, *n.* Wegtreten, *n.* secessio, decessus; odstup. moře, Ablauf des Meeres, Ebbe, *f.* refluxus maris, s. odtok.
†† Odstupnjk, bess. odpadlec, odstjpenec, stržek *rc.*
Odstupugi, owal, owati, s. odstaupjm.
Odstydjm se, *fut. ex.* ěl, ěti, mit dem Genit. durch das Schämen befreyt werden, per pudorem liberari re, od. a re.
Odsud, s. odtud.
Odsudek, dku, *m.* s. odsauzenj, κρισις, *Apoc.* 18, 10.
Odsuzugi, owal, owati, s. odsaudjm.
Odswědčjm, *fut. ex.* iti, folg. s. odpřisahám.
Odswědčjm se, *fut. ex.* il, iti, bezeugen, darthun, erweisen, welikau přjsahau se toho odswědčil a očistil, že nic toho neměl; přjsaha austnjm odswědčenjm k wykonánj přissla, Pr.
Odswatjm, *sl.* folg.
Odswětjm, *fut. ex.* il, iti, aufhören zu feyern, finem feriis imponere; slawnost odswětiti; (2) d. Weihe benehmen, z. B. der Kirche, dem Priester, exaugurare, damnare, chrám, kněze odswětiti ✓)
Odsylám, al, ati, s. odessli; - k Bohu modlitbý; - ánj, *n.* *verbale.*

ýlatel, e, m. z. B zbožj, Speteur, insgem. expeditor, qui ittit, Kram.
ýrkugi, owal, owati, syrnaost odnjti, abschwefeln, sulhure liberare, D.
tad, s. odtud.
tadto, adv. v. hieraus, isthinc.
tah, u, m. Verzug, m. mora, moratio, K. bez odtahů (plur.) ohne Verzug, sine mora, haud unctanter; 2) s. odtaženj b);
yr. R. k odtahu traubiti, Cyr.
táhnu, fut. ex. odtáhl, odtánauti, odtažen, a) etwas wegziehen, od. entfernen, abducee; b) fortgehen, ziehen, abire, bscedere, decedere; c) němomu něco, bess. srazým, vgmu.
tahugi, owal, owati, vorh.
tál, sl. s. odtud.
tamtud, od. odtamad, v. dorter, illinc.
tancugi (wytancugi, zwyřakugi), abtanzen, saltando ersolvere, D.
taženj, n. Abzug, a) Abziehen iner Sache v. der andern, deluctio subtractio, detractio;) Abzug des Heeres, decessus, lecessio.
tekám, al, ati, folg.
teku, (ču), fut. ex. odtekl, odecy (odtect, odtýct), abfließen, lefluere.
teplenj, s. oteplým, - enj, Vel.
testy, ů, m. pl. s. třjsky, K.
tjnám, al, ati, s. odetnu.
tisknu, fut. ex. skl, sknauti, vegdrängen, wegschieben, reprimere.
tiskugi, owal, owati, vorh.
tlačjm, fut. ex. il, iti, s. dotlajm, 2) wegdrücken, reprimere.
tnu, odtal, odtjti, s. odetnu.
tok, u, m. Abfluß, m. defluxus: odtok a přjtok moře, Ebbe, u. Fluth, fluxus & refluxus (maris), D.

Odtrhnu, fut ex. odtrhl, odtrhnauti, odtržen, abreißen etwas v. etwas, abrumpere, avellere, revellere, deripere: od modlářstwj ge odtrhnauti chtěl, K. 2) abrücken, (neutr.), se amovere, recedere: odtrh. od města wogsko; - nutj, n. Abreißung, f. avulsio; Abrückung.

II. rec. odtrhnauti se, abreißen, abgerißen werden, abrumpi; b) sich trennen v. etwas, v. jemand, separari, avelli; c) abtrünnig werden, deserere.

Odtrhugi, owal, owati, vorh.

II. rec. odtrhowati se, abrücken, wegrücken, recedere; b) u. c) s. vorh. b) u. c) 1 Sam. 25, 10.; od kalicha se odtrhowati.

Odtrženec, nce, m. s. odpadlec: održency od Boha, Cyr.

Odtrženj, n. s. odtrhnutj.

Odtucha, y, f. s. odtussenj.

Odtud, adv. daher, dannen, v. dannen, inde; tam odtud, v. dort, illinc, istinc; odtud gest, že-, daher kommt es, daß-, hinc est, fit, ut - Com. odtud až potud, prov. der Krug geht so lange zu Wasser, bis er bricht, D.

Odtudto, adv. v. hier, hinc, v. da an, abhinc.

Odtudž, adv. eben daher, etiam inde: odtudž z Kunstátu, Vel.

Odtussenj, n. Rast, f. respirium, requies, B. odtussenj mjti.

Odtussjm, fut. ex. il, iti, folg.

Odtussugi, owal, owati, Frist geben, Hoffnung machen, (od. vorhersagen)? dobře mi odtussug, neb syc samy wěcy na zlémstogj

Odwcjm, fut. ex. il, iti, en, angewöhnen, z. B. einem etwas, ali-

quem desvefacere a re, dedocere aliquem aliquid.

II. *rec.* odwčiti se, sich abgewöhnen, desuescere, desvesieri, dediscere.

Odwčugi, owal, owati, *verb.*

Odugi se, odul, odauti, *part. pass.* odut, aufdunsen, aufschwellen, subinflari, intumescere: od. se gako puchýř; chléb se oduge, y člowěk; 2) *sl.* aufgeloffen, tumidus.

Odulý 3. (odutý), z. B. chléb, s. odpadlý, *D.*

Odwmrtj, *n.* s. odaumrtí, 2).

Odmrtnj 1. das Fallgut betreffend caducus; b) ledig, keinen rechtmäßigen Besitzer od. Erben habend, z. B. haereditas, possessio; odaumrtnj grunt, ein angestorbener Grund.

Odomku, s. odemku, *Vel.*

Odundám, *fut. ex.* al, ati, wegthun, removere.

Oduraweelý 3. geschwollen, tumidus.

Oduřawjm, *fut. ex.* il, ěti, s. opuchnu.

Oduřilý 3. oduřilá zlatá žila, *Vel.* Herb. 208.

†Odur, u. *m.* zrostlina, azalea.

Odůrka, y, *f.* Kahr, *f. D.*

Odutj, *n. verb.* v. odugi.

Odutý 3. bausend, aufgeschwollen, aufgedunsen, turgens, turgidus; 2) *sl.* s. odpadlý: odutý chléb.

Odůwám se, ati, *sl.* s. odugi se.

Odwzdjm, *fut. ex.* il, iti, abzäumen, defrenare.

Odwzljm, *fut. ex.* il, iti, auflösen, losbinden, enodare.

Odwáděcý 1. Ableitungs-, derivativus, *Neg.*

Odwádjm, ěl, ěti, s. odwedu.

Odwádzám, ati, *sl.* verb. 2) *sl.* abrathen, retrahere, dissuadere.

Odwaha, y, *f.* bess. odwážliwost.

Odwálám, *fut ex.* al, ati, *sl.* s. odwalugi; 2) das Brod alles walken.

Odwaljm, *fut. ex.* il, iti, en, s. odwalugi.

Odwáljm, *fut. freq.* el, eti, folg. 2) s. odwálám 2) ✝

Odwalugi, owal, owati, abwälzen, wegwälzen, amoliri, devolvere; 2) *sl.* - kruh chleba, - herabschneiden, groß u. gewaltig: taký kus (kruh) chleba sy odwalil!

Odwar, u, *m.* Absud, *m.* decoctum.

Odwárka, y, *f.* Tunke, (Brühe) *f.* v. gedürrten Pflaumen; Frikassee, *D.* embamma (jus) pruneum; (eingemachtes Fleisch, caro conditanea, *R.*)

Odwázi, *fut. ex.* odwázal, zati, zán, s. odwazugi.

Odwážjm, *fut. ex.* il, iti, s. odwazugi.

II. *rec.* odwážiti se, *cum genit. rei*, wagen, sustinere: žiwota se odwážiti, *Com.*

Odwážjm, *praes.* odwážel, odwážen, s. odwezu.

Odwážka, y, *f.* Abfuhr, *f.* devectio, *D.* b) *sl.* auch Vorspann, praejunctura.

Odwážliwý 3. verwegen, audax, temerarius, confidens; -wost, i, *f.* Verwegenheit, audacia, confidentia, temeritas.

Odwažugi, owal, owati, abwiegen, (abwägen), pendere, ad libram exigere.

Odwazugi, owal, owati, abbinden, losbinden, solvere.

Odwedu, *fut. ex.* dl, odwesti, odweden, abführen, a) wegführen, jemand, od. etwas, deducere, abducere; b) ableiten, z. B.

asser, derivare; auch in der ramm: slowo odwedené, ab- eitetes Wort, - derivati- m, *Djurgala*; bezahlen, ab- igen, abführen, z. B. Zinsen solvere, pendere, *Vel.*; 2) ergeben, etwas das jemand)ört, reddere, tradere; na sto odwáděti, einliefern.

'égi, odwál, odwjl, odwáti, wjti, s. odfauknu; b) *sl.* ausdö- i d. Frucht zu würseln.

ezu, *fut. ex.* odwezl, odwezti, wezen, *imper.* odwez, abfüh- i, wegführen, mit dem Wa- i, avehere, devehere.

igi, *fut. ex.* odwil, odwjti, odmotám.

jgjm, el, eti, vorh., *sl.* auch es odwjgeti, - remittere.

jrám, s. otwjrám.

isly 3. herabhangend, pen- lus, dependens; - ost, i, *f.* hängigkeit, *f.* dependentia.

isnu, *fut. ex.* sl, snauti, *sl.* hängt; aufgehängt werden, spendi; b) schlaff werden, ccescere.

láčjm, *fut. ex.* il, iti, folg.

lečem, kl, wlecy, *sl.* folg.

leku, *fut. ex.* kl, odwlécy, gschleppen, wegschleifen, weg- hen, abstrahere, absporta- (trahe), *B.*

lhám, ati, *sl.* folg.

lhnu, *fut. ex.* odwlhl, od- hnauti, feucht werden, hu- escere, humidum fieri.

lhugem, owati, *sl.* vorh.

od, u, *m.* Widerlegung, *f.* re- tatio, Pr. 2) Abführung, Be- hlung, *f.* Abtrag, *m.* solutio, nsio, satisfactio; 3) Abga- , Abgebung, Übergebung, *f.* dditio, traditio.

odjm, *praes.* iti, s. odwozugi.

Odwodjm, *fut. frequ.* il, iti, s. od- wedu.

Odwodnjk, a, *m.* Entführer, *m.* raptor, -nice, *f.* -inn, *f.* -trix. *D.*

Odwogjm, *fut. ex.* il, iti, verdop- peln, zweymahl thun, begehen, z. B. hřjch, duplicare, gemi- nare.

II. *rec.* odwogiti se, verdop- pelt werden, duplicari, *Troj.*

Odwolám, *fut. ex.* al, ati, s. od- woláwám.

Odwolánj, *n.* Widerruf, *m.* revo- catio; 2) k wyššjmu práwu, Appelation, appellatio, pro- vocatio.

Odwoláwagjcý se, Apelant, *m.* Appellant, *D.*

Odwoláwám, al, ati, widerru- fen, revocare; 2) *sl.* abrufen, avocare.

II. *rec.* odwoláwati se, sich berufen auf -, provocare ad hominem od. rem; 2) sich durch jemandes Beyspiel entschuldi- gen, se defendere (excusare) alicujus exemplo; 2) einen zum Zeugen anführen, uti te- stimonio alicujus.

Odwolenj, *n.* wlastnj wůle od- loženj a na cyzý se oddánj, Re- signation, *f.* resignatio, *Com.*

Odwoljm, *fut. ex.* il, iti, gewählt haben, ? *Huss.*

II. *rec.* odwoliti se, *cum dat. rei*, absagen, absteben, nunci- um mittere: odwoliti se hřj- chům.

Odwozugi, owal, owati, abmah- nen, abducere, dehortari ali- quem, dissuadere alicui; 2) ablehnen, tropisch, abwenden; z. B. d. Schuld, amovere, re- movere, avertere; einen Ein- wurf, refutare, widerlegen et-

wat, confutare, diluere, convincere.

Odwozým, *fut. ex.* yl, yti, s. odwezu.

Odwrácenec, nce, *m.* Abtrünniger *m.* desertor, apostata: Julián odwrácenec od wjry kř. *Cyr.*

Odwracugi, owal, owati, s. odwrátjm.

Odwracým, el, eti, *vorh.*

Odwrátjm, *fut. ex.* il, iti, cen, abwenden, abkehren, z. B. Unglück, Gefahr rc. avertere, depellere, propulsare, d. Augen, avertere, deflectere, declinare, dejicere; sein Gemüth, avertere, deflectere.

Odwrhu, *sl.* odwrhnem, *fut. ex.* odwrhl, odwrcy, odwržen, wegwerfen, abjicere; wjno se odwrhlo, *sl.* der Wein ist abgestanden,

Odwrhugi, owal, owati, *vorh.*

Odwrkáwám, ati, *sl.* s. odbreptáwám.

Odwykám, al, ati, *folg.*

Odwyknu, *fut. ex.* odwykl, odwyknauti, mit u. ohne Dativ, entwöhnen, sich abgewöhnen, desuescere alicui rei, desvefieri a re.

Odzáblina, y, *f. sl.* s. odznobenina.

Odzábnu, *fut.* odzábl, odzábnauti (odzábsti), abfrieren, frigore solvi, *D.*

Odžehnám, *fut. ex.* al, ati, durch Segensprechen vertreiben, z. B. d. Krankheit, sortilegio tollere.

Odžehnám se, *fut. ex.* al, ati, mit dem Genit. eigentlich durch zauberische Segensprecherey v. sich abwenden, sortilegio tollere: bjdy se odžehnati, Jz. 47, 11. *coll.* 12. b) überhaupt v. etwas sich befreyen, lossagen, auch durch Gebet, rc.

Odzemek, mku, *m.* (stonek), Erdstamm, truncus, *D.*

Odzgon, s. ocgon.

Odznobenj, *n.* *folg.*

Odznobenina, y, *f.* Frostbeule, *f.* pernio.

Odznobjm, *fut. ex.* il, iti, z. B. nohy, ruce sy odznobil, d. Füße, d. Hände sind ihm erfroren, (er hat sich d. Füße, d. Hände erfroren).

II. *rec.* odznobiti se, s. oznobiti se.

Odzowjem, *fut. sl.* zwal, zwati, abrufen, avocare.

††† Odzpomohu, das knechtisch übersetzte abhelfen, s. pomohu.

Odzubadljm, *fut. sl.* iti, s. odklsnám.

Odzwonjm, *fut.* iti, s. zwonjm; *fig.* odzwoniti někomu za něco, züchtigen: teni wám strasslíwě odzwonj! *A. Neg.*

†Oedmanka, y, *f.* zrostlina, Oedmania.

Ofauknu, ofuknu, *fut. ex.* kl, knauti, anblasen, adflare, *D.*

II. *rec.* ofauknauti se, anfahren (im Zorne), anschnarchen, increpare: řekl, ofukna se, tlumočnjk, *Com.*

Oféra, y, *f.* Opfer, *n.* Opfergang, *m.* sacrificium, sacrum; 2) *sl.* Opfergeld in der Kirche, donum, (offertorium).

Ofermežugi, *fut. ex.* owal, owati, s. fermežugi; *fig.* beschönigen.

Oférnj I. z. B. oférnj pytljk, s. pytljček.

Oférugi, *praes. & fut.* owal, owati, opfern, darbringen, sacrificare, immolare.

II. *rec.* oférowati se, sich anbiethen, se offerre: oféruge se ku poslaužení, *Com. & sl.*

‡Oficýr, a, *m.* Offizier beym Mi-

itár, praefectus militaris, nsgemein officialis; - řka, y, . Offizierssfrau, conjux officialis, - ůw, owa, owo, *adj. poss.* dem Offizier gehörig; - :čin, a, o. *adj poss.* der Offiziersfrau gehörig; - řský 3 Offizier - ská onyforma; - ſky, *adv.* nach Art der Offiziere, more praefectorum militarium; ſtwj, *n.* Offiziersrang, Würde, dignitas, officium, munus, praefecti militaris, *Kram. P.*
fka, y, *f.* Euphemia, (Nahme) *Vel.*
linek, nku, *m. sl.* flink, *boh.* s. polířek.
linkugem, owati, *sl.* s. poplawkugi.
rkám, al, ati, beschnarchen; 1) *sl.* anſprützen, conspergere.
II. *rec.* ofrkati se, s. ofaufnauti se.
rknu se *fut. ex.* anschnarchen, ncrepare, vorh. *Ryb. D.*
uknu, s. ofauknu: ofuklo ho *sl.* der Schlag hat ihn gerührt, apoplexia tactus est.
g, folg.
Ogasňugi, owal, owati, erhellen, illustrare, *Raut.*
ge, *n. sl. & mor.* og, wog, *boh.* Deichsel, *f.* temo; obrátiti oge *prov.* das Fersengeld geben, fugam capessere: obrátili oge spátkem a utjkali, *Cyr.*
ginjm, *fut. ex.* il, iti, ginjm potáhnauti, bereifen, pruina obducere, *D.*
gko, a, *n. dim.* v. oge, *Cyr.*
gnice, *f.* Klobendeichsel, *f.*
gr, u, *m.* zeme připálená žlutá, Berggelbe, *n.* ochra; ogř olowěnné barwy, Bleygelb, ochra plumbaria, factitia; ogř modrý, Bergblau, *n.* sit

caeruleum od. montanum, *R.*
Ohánjm, el, éti, z. B. oh někoho, něco, d. Fliegen v. iemand, od. etwas abwehren; - prohibere, arcere, avertere, wegtreiben, pellere, depellere; 2) fächeln, fächern, Wind machen (durch den Fächer 2c.), ventulum facere alicui.
II. *rec.* oháněti se, fechten, z. B. mit den Händen, d. Hände bewegen, agitare manus; 2) sich fächeln, fächern, ventulum sibi facere; 3) sich wehren, bemühen, sich zu erhalten, pracně se oháněti, sich kümmerlich hinhelfen; má se co oháněti, er muß sich kümmerlich behelfen, ohání se gak může.
Oháňka, y, *f.* Schwanz, *m.* cauda; 2) Fliegenwedel, *n.* muscarium; 3) *mor. & sl.* s. focher (flabellum).
Ohaňkář, e, *m.* Fliegenwedelmacher.
Ohař, e *m.* (v. alten ogar), Jagdhund, *m.* (wohl nicht Schafhund) canis venaticus, *hung,* agár, d. h. Jagdhund, *m.*
Ohárám, ati. *sl.* s. obořjm.
Oharek, rku, *m.* 1) überhaupt, s. opalek: nádoby k oharkům, thymia materia, Ger. 62, 19; 2) der Butzen v. der Kerze, myxus; 3) ein Endchen Licht, *D.* 4) *mor.* (*& sl.*) s. okurka.
Ohawa, y, *f.* Gräul, *m.* a) Abscheu, *m.* horror, abominatio, b) abscheuliche Sache, res horrenda, abominatio; ohawa lidského pokolení, *vulgo* mrcha člowěk, Abschaum des menschlichen Geschlechts, foedus, abominabilis homo.
Ohawjm, il, iti, verunstalten, deformare, turpare; na těle

někoho ohawiti, raniti, kosti polámati, Pr.

Ohawnjk, a, m. ein gräulicher Mensch, homo foedus.

Ohawný 3. gräulich, a) gräßlich, erschrecklich, horrendus, terribilis: ohawná smrt; b) abscheulich, garstig, foedus: ženy ohawnými wěcmi okydány, K. ohawné gméno, Ekelnahme, appellatio ignominiosa, D. - ně, adv. horrendum, horrifice; foede; -nost, i, f. s. ohawa.

Ohbj, n. Bug, m. Biegung, f. flexus; 2) Abweg, m. diverticulum.

Ohbitý 3. gewandt, geschickt in Bewegung, agilis, flexilis, Har.

Ohebný 3. biegsam, beugsam, flexibilis, flexilis: ohebné srdce, Com. - nost, i, f. - keit, f. - bilitas.

Oheň, hně, m. Feuer, a) das brennt, leuchtet, ignis, auch flamma, wenns so viel ist als Flamme; auch ardor: oheň plápolagjcý, Flammenfeuer, ignis flammabundus, D. prwnj, druhý, třetj oh. erstes, zweytes, drittes Feuer (Bergb.) primus, secundus, tertius ignis; strogený, dělaný oheň, rozkossné ohně, Feuerwerk, Kunstfeuer, n. ignes festivi, D. oheň vdělati, rozdělati, roznjtiti, Feuer anmachen, anzünden, ignem accendere, facere, excitare; ohněm a mečem ge hubil, Com. b) Feuerbrunst, f. incendium; oh. z domu wyskočil, Vel. oh. w zemi, Erdbrand, m. incendium terrae, D. c) Schlacht, f. pugna; oheň pekelný, od. studený oh. od. oh. sw. Antonjna, (auch čerwený oh. ?) boh. & sl. (sl. auch pokolwár), Höllenbr. eine Höllenraude, Brandbarke, f. eine große Entzündung, v. welcher d. Glieder gleichsam absterben: Zykm. cýsaři oh. pek. nohu zapálil; y vmřel, Vel. s. auch pekelný; c) Hitze, f. ardor, ignis, d) Hitze, Heftigkeit, f. z. B. des Brandweins, der Affekten rc. ardor, ignis: ssjpy gedowaté, které ohněm zlosti kugj, Bůh na hlawy gegich obracý, K. oheň turecké vkrutnosti, Vel. e) Röthe, f. ignis, flamma; f) das Funkeln, z. B. der Augen, Edelsteine rc. ardor, ignis, flamma, fulgor; g) Feuer der Kanonen, Musketen rc. emissio; h) Lebhaftigkeit, vigor. i) sl. Rothlauf, m. erysipelas: před dymem vtjkage, w ohni se octne K. prov. aus dem Regen in d. Traufe, incidit in scyllam &c.

Oheňpara, y, f. sl. s. aurocky.

Oheybám, s. ohýbám.

Oheybadlo, s. ohýbadlo.

Oheybnu, bess. ohnu.

Ohkám, ati, sl. seine Unzufriedenheit durch Wiederholung das oh, oh! zu erkennen geben.

Ohladjm, fut. ex. il, iti, polieren, levigare; 2) abstreicheln (mit der Hand), demulcere.

Ohlas, u, m. Widerschall, m. resonantia, imago vocis, echo; 2) sl. Nachricht, f. Bericht; m. nuncium: ohlas dati někomu.

Ohlássenj n. Ankündigung, Bekanntmachung, f. nuncium, promulgatio; 2) od. ohlássenj se, Erklärung, f. declaratio: Insinuation, f. insinuatio: toto mé sprostné k Wassj Milosti ohlássenj, Cyr.

Ohlásska, y, f. d. Aufbietung neu-

er Eheleute, renuntiatio, promulgatio.

Ohlassugi, owati, folg.

Ohlásym, *fut. ex.* yl, yti, ssen, ankündigen, a) bekannt machen als Nachricht, nuntiare, significare, indicare; b) bekannt machen zur Nachachtung, befehlen, denuntiare, 2) aufbieten, öffentlich bekannt machen, z. B. Verlobte auf der Kanzel, renuntiare, promulgare aliquem.

II. *rec.* ohlásyti se, někomu, dem rufenden Antworten, respondere; - w něčem, (was nicht immer ausgedrückt wird), sich erklären, äußern, contestari, se declarare; w tom se před práwem ohlásyl; ohlásyl se před práwem, že -, Pr. k wůli mé, w kteréž sem se dáwno ohlassowal, ochotné státi budau, *K.* k wůli Boží že státi chce, se ohlásyl, *K.* w čem se tuto předewssjm swětem ohlassugi, *Vel.* - k někomu, od. u někoho sich melden, insinuare se: s. ohlássenj; 3): ohlásým se v wás, když tady půgdu.

Ohlaw, i, *f.* Halfter, capistrum; koni ohlaw dáti, ein Pferd halftern, equo capistrum imponere, *D.*

Ohlawek, wku, *m. sl,* der obere Theil des Schuhes, superior pars calcei; 2) s. folg.

Ohláwka, y, *f. dim.* v. vorh.; 2) *mor.* s. vorh.

Ohlawně *f. sl.* s. stub, *n.* oprawa na studni.

Ohlawnjk, u, *m.* Kappenring, *m.*

Ohlazugi, owal, owati, s. hladjm

Ohle! *sl. interj. mirandi.*

Ohlechlý 3 taub, surdus: lidé rychem ohlechlj.

Ohlechnu, chnauti, s. ohluchnu, *Haj.* swět ke wssemu, což mu se koli prawj, káže, zpjwa neb pisse ohlechl, *Syr.*

Ohled, u, *m.* Rücksicht, *f.* Augenmerk, *n.* respectus, ratio, ohled mjti, ansehen, respicere; 2) *pl.* ohledy, *sl.* Beschau, *f.* w ohledy gjti, auf d. Beschau, (des Frauenzimmers) gehen.

Ohlédám *fut. ex.* al, ati, án, s. ohledáwám.

Ohlédám se, s. ohljdám se.

Ohlédnu, *m.* ohlednu se, s. ohljdnu, ohljdnu se.

Ohledaná, e, *f.* na ohledanau tu částku knjhy wen pustil. *Com.*

Ohledánj, *n. verb.* v. ohledám.

Ohledatel, e, *m.* z. B. zbožj, Waarenbeschauer, *D.*

Ohledáwám al, ati, mit dem Genit. untersuchen, besehen, quaerere, exquirere, perquirere, inquirere, scrutari, cognoscere, investigare, explorare: ohledáwal gegich vssj, nosu, *Com.*; - wánj, *n. verb.*

Ohledčj, jho, *m. sl. Göm.* ein Beschauer der zu heirathenden: ohledčj gi přissli!

Ohledugi, owati, s. ohledáwám: wjna ohledáwána byla, *Vel.*

Ohlezenj, ohlézým se, *Wrbensky.*

Ohljdám se, al, ati, s. ohlijzjm se na něco: etwas berücksichtigen, respicere, spectare, considerare: slussj se wám na to bedliwě ohlédati

Ohljdnu, *fut. ex.* dl, dnauti, besehen, untersuchen (einmal) explorare, cognoscere, perquirere.

Ohljdnu se *fut. ex.* ohljdnu, ohljdnauti, folg. dřjwe než se ohlednau, křikwač je, *Vel.*

Ohljzjm se, el, eti, sich umsehen,

a) um sich herumsehen, circumspicere se, circumspectare se, auch blos circumspicere, circumspectare; stehet dabey noch etwas, so bleibt se weg, z. B. po někom, nach jemand, circumspicere od. circumcircumspectare aliquem; b) zurücksehen, respicere, respectare; po něčem, nach etwas, rem u. ad rem, s. auch ohljdám.

Ohlodám, al, ati, benagen, adrodere: ohlodá pupence na stromě, K.

Ohlodek, dku, m. sl. s. ohryzek, 1), 2).

Ohluchnu, fut. ex. ohluchl, ochluchnauti, taub werden, surdum fieri, auditum amittere, s. auch ohlechnu.

Ohlussjm, fut. ex. il, iti, betäuben, taub machen, surdum reddere; 2) s. hlussjm; -ssenj, n. verb.

Ohlussugi, owal, owati, vorb.

Ohmatám, al, ati, s. omakám, D.

Ohnauti, s. ohnu.

Ohnautka, y, f. Fischangel, f. Fischhamen, m. Kesser, m. hamus, D.

Ohnem, sl. s. ohnu.

Ohnetený, s. odhnetlý: ohnetený hřbet.

Ohneta, s. odhnetu.

Ohnice, f. mor. řepice, sl. hořčice planá, boh Ackerrettig, Ackersenf, n. sinapis arvensis, L. D. s. ohniwa.

Ohnček, čku, m. dim. ein kleines Feuer, Feuerchen, n. igniculus; 2) s. mák wlčj.

Ohnjem (ohnjm), něl, ohniti, sl. feurig seyn, Feuer v. sich geben.

Ohnigi, fut. nil, njti, ringsherum abfaulen, putrescere, putrefieri.

Ohnipal, u, m. Entzündung, f. inflammatio, D. (nach Lesckka dasselbe was ohinpara).

Ohnipara, s. aurocky.

Ohnisko, a, n sl. folg.

Ohnisstě, n. mor. & sl. auch ohnisko, a, n. Feuerherd, m. focus.

Ohnisstko, a, n. dim. eine kleine Feuerstätte, Kohlpfanne, f. foculus.

Ohniwa, y, f. (auch ohnicey D.), Hederich, m. raphanus raphanistrum, Lin. D.

Ohniwáček, čka, m. Phönix, ein fabelhafter Vogel, phoenix.

Ohniwjm, ěl, éti, feurig werden, glühend werden, candescere.

Ohniwo, a, n. sl., kraužek boh., Kettenglied, n. annulus catenae.

†† Ohniwow, u, m. (pl. ohniwowowé!) Feuerspeyender Berg, mons ignivomus? Neg.

Ohniwý, 3. feurig, igneus, ardens; 2) feuerroth, igneus: ohniwý (krwawý) praporec, Blutfahne, velum flameum, D. ohniwá kaule, Feuerballen, m. Feuerkugel, f. ohniwy ssjp, Feuerpfeil, m. telum igneum, D. ohniwý kleg, Weinöhl, n. naphtha; -wost, i, f. das feurige Wesen, conditio ignea.

Ohnizjl, a, m. Molch, Salamander, m. stellio, salamandra.

† Ohňostrog, e, m. Feuerwerk, n. ignes artificiosi, festivi, Kram.

Ohnu, fut. ex.. ul, auti, ut, biegen, krümmen, z. B. einen Ast rc. flectere, inflectere, curvare, incurvare, inclinare; 2) fig. beugen, bewegen, flectere, k dobrému řádu ge ohnul, K. ohnauti ho k tichým obyčegum, K.

II. rec. ohnauti se, sich biegen, flecti &c. incurvescere.

;ò! *sl. interj. admirandi.*
hoblugi, *fut. ex.* owal, owat, ab-
hobeln, runcinare, dolabra ab-
adere, polire, ded lare.
holjm, *fut. ex* il, iti, en, absche-
ren, enthaaren, tondere, de-
tondere.
hořjm, *fut. ex.* il, iti, abbren-
nen, (*Neutr.*) aduri.
owárám, *ati*, *sl.* s. omlau-
vám; 2)
oworjm, *fut.* iti, vorh.
rabám, *fut.* al, ati, umscharr-
en, herumscharren, circum-
adere.
rabky, *pl.* s. aubrabky.
rablo, *n. sl* s. hřeblo.
rada, y, *f.* überhaupt Verwah-
ung, Befestigung *f.* od. womit
nan etwas in dieser Absicht
mgiebt, cinctura, munimen-
um; daher b) der befestigte Ort
elbst, Festung, *f. B.* Boha za
ewnau ohradu mjti; přednj
hrada pewnosti, Außenwerk,
. propugnaculum exterius,
). c) Zaun, *m.* Umzäumung, *f.*
Geschräge, *n.* sepes, sepimen-
um; ohrada owčj, Pferche, *f.*
eptum.
radjm, *fut. ex.* il, iti, zen, u.
en, überhaupt mit etwas um-
eben, bezirken, der Verwah-
ung, Befestigung wegen, mu-
iret also a) verwahren, befe-
igen, in Sicherheit setzen, z. B.
nen Ort, munire, commu-
ire, firmare; auch fig. ohra-
iti pobožna srdce před tjm
ludným mudrowánjm, *Com.*
ředewssjm nebezpečenstwjm
: - poctiwost děwečky, *K.* b)
mzäumen, circumsepire, se-
ire; mezemi ohraditi, s. ob-
ezyti: gistými mezemi ohra-

bil Bůh moc králowskau, *Vel.*
s. auch oplotec.

II. *rec.* ohraditi se, sich ver-
wahren, befestigen 2c. se com-
munire &c. 2) fig. sich sicher-
stellen, verwahren, munire se,
listem se ohraditi, *Pr.*

Ohradnj 1. Festungs-, ohradnj
koš, Schanzkorb, *m.* etwa cor-
bis serviens munitioni.

Ohrádzám, *ati*, *sl.* vorh.

Ohrazenice, *f. pl.* ein Dorf im
Bunzl. Kr.

Ohrazugi, owal, owati, s. ohra-
djm.

II. *rec.* ohrazugi se, s. ohra-
diti se.

Ohře, *f.* ein Fluß in Böhmen,
Eger, *f.* Egra.

Ohřebjm se, *fut. ex.* ila, iti, ab-
füllnen, füllnen, Füllen werfen,
pullum (hinulum) parere,
od. blos parere.

Ohřeblo, *sl.* s. hřeblo.

Ohřegi, *fut. ex.* ohřil (ohřál) o-
hřjti (ohřáti), *part. pass.* oh-
řit, wärmen, calefacere, fo-
vere; erwärmen, calefacere,
tepefacere, fovere; 2) auf-
wärmen, z. B. Speise, Wasser
2c, recalfacere, denuo cale-
facere, auch recoquere, wenns
zugleich wieder gekocht wird.

II. *rec.* ohřjti se, sich wärmen,
erwärmen, se calefacere, ca-
lefieri, calescere.

Ohřiwadlo, *a*, *n.* Feuerpfanne,
Gluthpfanne, Bettpfanne, *f.*
Kohlenbecken, *m* foculus.

Ohřjwám, al, ati, s. ohřegi: ruky
za ňadry ohřjwati, d. Hände
in Schooße haben, faulenzen,
manum habere sub pallio.

Ohrňám, *ati*, *sl.* s. ohrňugi.

Ohrnu, *fut. ex.* ul, auti, aufschür-
zen, succingere, z. B. das Kleid,

vestem: b) od, wykasati, aufstreifen: lokty ohrňuge, *Com.*

II. *rec.* ohrnauti se, sich aufschürzen, succingere se, succingere vestem, succingi.

Ohrňugi, ohrňugi se, owal, owati, vorh.

Ohromjm, *fut. ex.* il, iti, en, (gako hromem ohlussiti), der Empfindung berauben, attonare, stupefacere, abstupefacere; bestürzen, percellere; (attonitum reddere, *Com.*: hlasem swým nepřátely ohromuge, *K.* ohukne, ohromj, (*in textu* okřikne), *K.*

II. *rec.* ohromiti se kecj, rasch anfahren, asperius appellare, *Syl.*

Ohromný 3. gewaltig, erschrecklich, horrendus, percellens; - ně, *adv.* horrende, *K.*

Ohromugi, owal, owati, s. ohromjm.

Ohrossilý 3. (člowěk), derb, massiv, gestalt, solidus (indolatus), crassus, *Lomn.*

Ohrozým se, *fut. ex.* yl, yti, Muth fassen, sich ermannen, animum capere: ohrozyl se předce, a ssel k králi, *Cyr.* ohrozyl se a opřel nepřjteli, *Plac.*

Ohrubný 3. s. obhmbný v

Ohryzek, zku, *m.* Kröbs, *m.* ein abgenagter Apfel, pomum circumrosum, praerosum: gest v něho gako směti a ohryzek, *K.* to za směti a za ohryzek pokládá, *K.* 2) Adamsbissen, Kröbs, Griebs, Gröbs (im Halse), *m.* Drossel, *f.* Kehlkopf, *m.* guttur, jugulum.

Ohrýzám, al, ati, folg.

Ohryzu, *fut. ex.* ohryzl, ohryzti, umnagen, circumrodere.

Ohuknu, *fut. ex.* kl, knauti, s. okřiknu: okřikni, ohukni, *K.* s. auch ohromjm.

Ohyb, u, *m.* Bug, *m.* Biegung, *f.* flexus; 2) Hutkrempe, etwa fulcrum pilei.

Ohýbadlo, *a, n.* Biegscheibe, *f.* beym Büttner, *D.*

Ohýbám, al, ati, s. ohnu: zlé náklonnosti ohýbati, *K.* 2) dekliniren (Gramm), declinare, *Com.* - ánj, *n.* Dekliniren, *n.* declinatio.

Ohybký, *sl.* s. hybký.

Ohybný 3. beugsam, biegsam, flexibilis, flexilis.

Ohýnám, *ati, sl.* s. ohýbám.

Ohyzda, *y, f.* Gräuel, a) Abscheu, *m.* horror, abominatio; b) abscheuliche Sache, res horrenda, foeda, (abominatio, *Tertull.*) 3) Schande, *f.* macula ignominiae, (s. spustina?)

Ohyzdjm, il, iti, verunstalten, deformare, dehonestare, turpare.

Ohyzdný 3. gräulich, a) gräßlich, erschrecklich, horrendus, terribilis; b) abscheulich, garstig, foedus; - ně, *adv.* horrendum, horrifice; foede; - nost, i, *f.* s. ohyzda.

Ohyzdugi, owati, s. ohyzdjm.

Oka, *y, f. sl.* ein Maaß, 2 1/2 Pf. od. 2 1/4 Halbe.

Okáč, e, *m.* Glotzer, *m.* großäugiger Mensch, *D.*

Okadjm, s. folg.

Okádzám, al, ati, *sl.* beräuchern.

Okaga, *y, f. sl.* Name der Ziege.

Okále, *m. pl. sl.* die u. da große Augen, (verächtlich).

Okaličjm, *fut.* il, iti, *sl. Göm.* jemand verstümmeln, verwunden, mutilare, vulnerare.

Okaljm, iti, *sl.* s. objljm.

Okamženj, *n.* Augenblick, *m.* sehr

urze Zeit, punctum tempo-
is, momentum: w tom okam-
enj, diesen Augenblick, hoc
momento; w okamženj, Au-
enblicklich.
kamžilý 3. augenblicklich, v.
rzer Dauer, momentaneus(?)
kamžliwý 3. verb. kde okam-
liwých wěků nenj wjc, Neg.
p. s. odkap, D.
asám se, fut. al, ati, sl. kasa-
icy 2c. sy wzhůru wyzdwi-
nauti, obrnauti, a připnauti,
ch aufschürzen, succingere se.
atice, f. ostráč. Neunaugen, f.
etromizon fluviatilis, Lin.
ampetra minor, caecilia,
culata, Syl.
atý 3. großäugig, magnos
culos habens; 2) löchricht,
it vielen Vertiefungen u. Lö-
ern versehen, ocellatus: oka-
é djlo, K. testo okaté od chmele
aunjm se, él, ěti, ungern da-
an gehen, sich weigern, cun-
tari, tergiversari, hl. k. 1,
. 461. regl. ochaunjm se.
aukjm, fut ex. il, iti, beräu-
ern, mit Rauch erfüllen, fu-
mo implere, suffumigare.
ausám, okaussi, fut. ex. okau-
al, okausati, okausán, praes.
kusugi, umnagen, circumro-
ere.
aussjm, el, eti, s. okusým.
autkugi, owal, owati, in Win-
el kriechen, sich verbergen, ver-
tecken, correpere in late-
ram, delitescere.
auwám, ati, sl. s. okugi.
auzlenj, n. s. okarowánj.
auzljm, fut. ex. il, iti, en, s.
arugi: okauzlený chrám, Har.
áži, fut. ex. okázal, okázati,
ká án, zeigen, weisen, deuten,
stendere, monstrare; a) se-

ben lassen, se conspiciendum
dare.
II. rec. okázati se, sich sehen
lassen, se conspiciendum dare
Okázka, y, f. Zeugung, Darzei-
gung, Vorzeige, f. ostensio:
na okázku to přinesl, er brachte
es zum Vorzeigen (als Muster),
ostendendi causa (specimi-
nis loco) tulit; 2) Anzeige, f.? D.
Okénce, okenečko, dim. s. okénko.
Okenice, f. sl. auch obločnice,
Fensterladen, m. valvae li-
gneae fenestrales; 2) ein ins
Gevierte gehaunes Stück Eis, D.
-čka, y, f. dim. auch Deckel, z.
B. des Ventils in der Orgel,
auch das Ventil selbst, valvula,
Okenko, a, n. dim. Fensterchen, n.
fenestella; okenko we zdech,
(djra k střjlenj), Schießloch, n.
cavum cubitale, R.
Oklamám, fut. ex. al, ati, s. o-
klamáwám.
Oklamánj, n. Betrügerey, f.
fraudulentia.
Oklamáwám, al, ati, betrügen,
hintergehen, fallere, decipe-
re, inducere aliquem, impo-
nere alicui, verba dare alicui.
Oklamawatedlný 3. betrüglich,
fallax in errorem inducens,
B.; -ně, adv. s někým činiti, K.
Oklasým, fut. yti, Lypt. s. obo-
kugem, 2).
Oklátjm, fut. ex. il, iti, erschüt-
tern, wankelnd, wackelnd ma-
chen, labefactare; B.
Oklegugi, fut. ex. owal, owati,
beleimen, glutine obducere.
Oklep, u, m. sl. (oklepaný snop),
s. oklep.
Oklepám, fut. al, ati, folg.
Oklepáwám, al, ati, abklopfen;
a) herab od. herunter klopfen,
decutere, excutere; b) klopfen,

prügeln, verberare, pulsare; fig. paubé oklepané a zopdlané tlachánj a tlampánj, lauter abgedroſſenes Zeug. *D.*

Oklepechlý 3. herabhangend, flaccus, *Ryb.*

Oklepek, pku, *m. sl.* ſolg.

Oklérka, y, *f. mor.* ſ. oklep.

Oklepkugem, *fut.* owati, *sl.* ſ. obokugem 2); trop. ſ. omlauwám.

Oklesnjm, *sl.* ſolg.

Oklestjm, *fut. ex.* il, iti, behauen, d. Zweige abhauen, z. B. einen Baum, putare.

Oklesſtěk, ſſtjku, *m.* klacek, ſtonek, key, Knüttel, truncus fustis, *D.*

Oklesſtky, ů, *m. pl.* das Reis vom Baume, Hochholz, *n.* sarmenta, Knüttelholz, *n. D.*

Oklicaun, u, *m.* ſ. oklesſtěk, ků, *D.*

Oklika, y, *f.* Umſchweif, *m.* a) Umweg, *m.* d. Krümmung, des Weges, ambages, *pl.* circuitus, dispendium, anfractus; b) trop. z. B. in Reden, ambages, circuitus, ambitus.

Oklikowatý 3. gewunden, Krümmungen habend, tortus, habens sinus od. flexus, curvus; oklikowaté perſpicylle, trauby, *Com.*

Oklikugi, owal, owati, winden, Krümmungen beybringen, sinuare: řeku oklikowati a ſtočiti, *Cyr.*

Okno, *a, n. sl.* auch oblok, u, *m.* Fenſter, *n.* fenestra; 2) *sl.* der Eingang der Erzgrube, *hung.* akna; ſklepowé okno od. beſſ. okno na ſklepě, Kellerfenſter, mřižowané okno, Gitterfenſter *m.* fenestra clathrata; faleſſné okno, blindes Fenſter, ficta fenestra.

Oko, *a, n.* (οκκος, oculus), *dual.* *nom.* oči; *f. gen.* očj, *dat.* očjm, *acc. & voc.* oči, *loc.* očjch, *instr.* očima, *pl. nom.* oka, *gen.* ok, *dat.* okům *&c.* Auge, *n.* a) womit man ſieht, oculus. In dieſem Falle muß immer der Dual, anſtatt des Plurals gebraucht werde; wywalené weliké oko, Glotzauge; očj pozdwihnauti, d. Augen aufheben, oculos tollere, levare, allevare; oči ſklopiti, d. Augen niederſchlagen, oculos demittere; po wſſech geho wěcech oko neſl, ſ. néſu na oko, zum Schein, dicis causa: na oko ſe ſtawěti, heucheln, simulare: takowý ſe na oko zdá býti, *Vel.* na oko vkázati, augenſcheinlich zeigen, vor d. Augen legen, obtuitu exponere: každá wěc na oko vkázána geſt, Pr. na oko wjdame, že - i. e. očitě, Pr to mi geſt na oko, *Cyr. III.* 11. gakoby geden druhému z oka wypadl, totéž widj, cýtj *rc. Com.* má ten oko na něho, *sl.* - račj oko, Krebsauge, *n.* Krebsſtein, *ol.* žernowky rakowé, rakůwky, *mor.* žernůwky, *sl.* rakowičky, rakowiny, *D.* wranj oko, Einbeere, *f.* paris quadrifolia, *Lin*; wranj oka, ſ. čičorjtka, *Vel. Har.* zagečj oko, Heil aller Welt, ſ. zagečj, kuřj oko, ſ. kuřj rit; pſý oko, Schaamloſer, pudoris expers, κυνωπα; *Neg. P. II.* wolowé oko, *sl.* eine Art Weintrauben; b) was einem Auge ähnlich iſt, (*pl.* oka), α) Auge *n.* Knoſpe, *f.* oculus gemma; β) Auge, ein augenfarbiger Fleck, z. B. des Pfauenſchwanzes *rc.* oculus; γ) Auge, d. Maſche im Stricken, macula, (tibialis): δ) ein Loch, Schleife,

)linge, lemniscus, *B.* Auge
den Würfeln, Punkt, pun-
im: ε) Loch, *n.* Vertiefung in
ie, Teige, ocellus; ζ) Bohne,
gelschlinge, *f* Gericht, *n.*
idicula laqueus; η) d. Nar-
m Ey, cicatricula; ϑ) oko
diwa, das Auge des Ham-
rs, oculus mallei; ι) das
h, wodurch sich der Faden
ym Weber) abwindet, Aug,
llus; λ) das Öhr des Seifen-
ders, ansula, ae, *f.* gedno
), es, Eß, *n.* eins, unio, dwě
, dwa esse, Alleiß *u.* canis,
nio, tři oka, drye, Tres, drey,
nio, čtyři oka, quater, Qua-
, *n.* vier, quaternio; pět ok,
k, Zinck, fünf, quinio; ssest
jk, Ses, sechs, senio; sedlo
ssest ok-; auch auf den Spiel-
ten: gedno oko, es, Eß, *n.*
io, dwě oka, tauß, Tauß, *m.*
nio; tři oka, trogák, dreyer,
nio; čtyři oka, čtwerák, vie-
quaternio; pět ok, paták,
ser, quinio, ssest ok, ssesták,
ser; senio, sedm ok, sedmák,
ener, septenio; osm ok, o-
ák, achter, octinio; dewět
neuner, *m.* novenio; deset
kněžna, *sl.* králka, zehner,
cennio, decas; s. auch oči.
jm se, *fut. ex.* il, iti, s. okogjmy
áči okogili se panowánjm.
, e, *m.* *obs.* s. okrsslek; b)
nnbahn, *f.* der Kreis bey den
tterspielen, stadium. *D.*
lečný v. okolek, *D.*
ek, klu, *m.* Umkreis, *m.* a)
rkellinie, z. B. eines Rades
peripheria, perimetros,
cumferentia, *Com* b) Um-
ig, *m.* ambitus, circuitus;
olek obezřenj, s. obhled
olek, (okolj) studenj, kalter
Luftkreis, regio frigida, *Neg.*
- teplý 2c. c) fig. s. oklika: okol-
ků vžjwati; okolky a okliky
obcházela koruna; s. auch okol-
kugi; 2) der Hof um dem Mond,
halo, area luuae, od. blos ar-
ea; 3) *plur.* okolky, das Um-
schweifel des Riemers, liga-
menta, quibus fimbria su-
perinducitur.

†Okolesk, *a, m.* s. herynk, *R.*

Okolj, *n.* Umgebung, Gegend, *f.* regio peripheria; 2) Bezirk, Kreis, *m.* circulus: okolj zá-dunagské 2c. w vhřjch; 3) s. o-kolek; c): skrz okolj a zápolj.

Okoličnost, i, *f.* Umstand, *m.* Be-schaffenheit, *f.* Zustand, *m.* con-ditio, (circumstantia), *Com.*

Okoličný 3. *sl.* auch okolitý, s. okolnj.

†Okoljk, u, *m.* umbella, bey den Pflanzen.

Okolkugi, owal, owati, umschwei-fend werden, ambagibus uti in loquendo: okolkowala ře-čj. - zápolj dělala, *K.* - kowánj *n.* *verb.* bezewsseho okolkowá-nj prostě mluwiti, *K.*

Okolnj 1. *mor.* okoličný 3. benach-bart, nahe herum liegend, vi-cinus: nepřátelé wássi okolnj, *B.* národowé lidu Božjmu o-kolnj, *K.*

Okolo, *praep.* u. *adv.* mit u. ohne Genit. umher, herum, circa, circum; kolem, okolo, rings-umher, circa circum; okolo toho, okolo něho, darum, um dieses, *D.* 2) vorbey, vorüber, z. B. vor eiuem Hause vorbey, praeter, trans, d. mit andern Wörtern sich vereinigen; 3) um, herum, circiter: okolo dewáté hodiny, okolo welké nocy; 4) in der Gegend, wenn sie gleich

nicht rund ist, *sl.* okolonás *sl.* okolo chleba, wjna, sena ꝛc. robiti, *sl.* sich mit dem Acker-, Weinbau beschäftigen.

Okolostogičnost, *i, f.* da dieß Wort das ganz buchstäblich übersetzte, circumstantia ist, so erklärt sich, *D.* laut dagegen; freilich aber gilt das auch v. dem allgemein üblichen deutschen Umstand; usus tyrannus -; bess. okoličnost.

Okolowánj, *n.* Umschweif, *m.* ambages, *Com.*

Okomhnutje, *n. sl.* s. okamženj.

Okopám, *fut. ex.* al, ati, behacken mit der Hacke, pastinare.

II. *rec.* okopati se, sich verschanzen, se circumvallare, *Haj. Vel.*

Okopáwač, e, *m.* Behacker, *m.* Umgraber, pastinator; - ačka, *y, f.* - inn, *f.* - trix; 2) Krauthacke, *f.* s. krace, *D.*

Okopáwám, al, ati, s. okopám, okopati se.

Okoralý 3. z. B. chléb, země, v. kůra, harsches Brod, sprödes Brod, panis asper, duriusculus.

Okorawělý 3. vorh.

Okorawjm, *fut.* ěl, ěti, Rinde, Haut bekommen, rindig werden wie Brod, Erde, ꝛc. indurare.

Okořenjm, *fut. ex.* il, iti, s. kořenjm.

Okořjm, rindig werden? *Leschka.*

Okorowánj, *n.* Umschweife, *pl.* ambages.

Okorugi, owal, owati, s. okolkugi: nemnoho okorowati, kurz reden, *Syl.*

Okotjm se, *fut. ex.* s. kotjm se.

Okow, *a, m.* Schöpfeimer, *m.* Ahm, *f.* urna, (modiolus, *D.*); 2) *sl.* Eimer *m.* (Maaß), urna, (amphora *D.*), *boh.* wědro; - wek, wku; - wček, wčku, *m. dim.*

Okowám, *fut. ex.* al, ati, beschlagen, mit Eisen befestigen od. verwahren, z. B. Thür, Rad, ꝛc. firmare, od. munire rem, z. B. kolo okowati, ein Rad beschlagen, munire (firmare) rotham canthis; koně okowati, ein Pferd beschlagen, munire pedes equi soleis. Oft ist es so viel als bedecken, tegere, inducere, z. B. ein Rad, mit Schienen, tegere (inducere) canthis, ein Pferd, equi pedes inducere (tegere) soleis; 2) fesseln, compedibus includere, Mark. 6, 4. & *sl.*

Okowánj, *n.* Beschläge, *n.* munimenta, *pl. D.*

Okowina, *y, f. sl. mor.* s. okuge; okuge z mědi, s. měď.

Okowáček, *u, m. sl.* s. okownjk.

Okownj 1. *sl.* eimrig.

Okownjk, *u, m.* ein eimeriges Fäßchen, urna.

Okowy, ů, *pl.* Eisen u. Bande, vincula, compedes; w okowách přiwezen.

Okozljm se, *fut.* il, iti, s. kozljm se.

Okračugi, owal, owati, 1) koně, aufsitzen, insidere; 2) um etwas herum treten, hinzugehen meiden, sich beugen, wegbeugen, declinare gressum: chytře okračowati něco, herum gehen um etwas (wie die Katze um den heißen Brey), nicht grade zu vermeiden suchen, subdole declinare, circumire, s. auch okročjm.

Okrádám, al, ati, folg.

Okradánj, *n. verb.* v. folg. okradánj obce, Diebstahl der öffentlichen Gelder, peculatus, *Com.*

Okradomky. *sl.* s. kradmo.

Okradu, *fut ex.* okradl, okrasti, okraden, bestehlen, z. B. jemand. od. jemandes Haus ꝛc. compilare, expilare, depeculari.

Okragček, čku, *m. dim.* v. folg. linteolum.

Okragek, gku, *m.* Borte, *f.* der Rand, z. B. des Ufers, margo; 2) od. *plur.* okragky, Borte am Tuch, Anschrote, *f.* extremitas panni, linter; 3) das erste abgesägte Stück v. einem Block, (s. kragina 2. v); 4) kragic, skrogek chleba.

Okrágjm, *fut. ex.* il, iti, s. ořezám.

Okrasa y, *f.* Schmuck, a) Putz, verschönerte Gestalt einer Person od. Sache, cultus, ornatus; b) daß, wodurch etwas schöner wird, z. B. Kleider, ornatus, ornamentum; c) der Frauenzimmerschmuck, mundus muliebris, u. bloß mundus; d) Aufsatz, *m.* z. B. auf den Tisch, Kopf ꝛc. *D.*

Okrásljm, *fut. ex* il, iti, schmücken, zieren, verschönern, ornare, exornare, *B. K.*

Okrássljm, dess. okrásljm.

Okrasslugi, owal, owati, s. okrásljm.

†Okrat, u, *m.* (eigentlich *illyr.*) zrostlina, atraphaxis.

Okraucam, al, ati, *sl.* umwickeln, umwinden, obvolvere.

Okrauhlice, *f.* wodnice, řepa bjlá, runde Wasserrübe, rapum rotundum, sive album, *K.* 2) eine Art runder Pflaumen.

Okrauhljček, čku, *m. dim.* Milchtöpfchen, *n.* auch Krügchen zum trinken, urceolus.

Okrauhljk, u, *m.* Milchnapf, *m.* sinum; Krug, *m.* urceus; 2) der Stabhobel beym Tischler, dolabra rebus rotundandis *R.*

Okrauhlý 3. rund, kreisförmig, rotundus; le, - *adv.* rotunde; - lost, i, *f.* Ründe, Rundheit, *f.* rotunditas.

Okraužený 3. abgezirkelt, circinatus; 2) abgehobelt, abgestutzt, runcinatus, truncatus, *Ryb.*: okraužený holobrádek, *Wrat.*

Okraužjm, *fut. ex.* il, iti, abzirkeln, circino describere, circinare; 2) um jemand einen Kreis schließen, in Kreis schließen, cingere circum circa; *Plac.* 3) abhobeln, runcinare, truncare, abstutzen.

Okřegi, *fut. ex.* okřal, okřáti u. okřjti, sich erfrischen, se recreare, recreari; sich erquicken, se reficere, recreare, refici, recreari; 2) genesen, convalescere, consanescere: z toho okřál, *Vel.* okřjwagjcý z nemocy. *Com.*

Okřehkj, ů, *m. pl.* (auch okřehek, *sing.*?) Meerlinsen, Antengrün, *n.* lemna minor, *Lin.*

Okřidlj, *n.* (v. křjdlo), Landenge, Erdenge, *f.* isthmus; 2) Flügel, *m.* (Soldaten), ala militaris, cornu.

Anm. Nach *Leschka* soll es einen flügelförmigen Theil einer Insel, der sich in die See ausdehnt, bedeuten. In *B.* ist okřjklj, was in Luthers Uebersetzung Anfurth (statio, locus appellendi), u. in der lat. Übersetzung sinus heißt.

†Okřidlice, *f.* zrostlina, hiraea.

† Okřjdljm, *fut. ex.* il, iti, křjdla dáti, beflügeln, *D.*

Okřik, u, *m.* Geschrey. *n.* clamor.

Okřiknu, *fut. ex.* okřikl, okřiknauti, okřiknaut, anschreyen.

jemand od. etwas, clamare, acclamare aliquem, rem: okřiknut geſt, aby neſtřjlel, nehdzel, Pr. okřikl wětry (Kryſtus), K.; b) ſchelten, increpare, acclamare, Com. Iz. 30, 17.; -nutj, n. Anſchreyen, n. acclamatio, Schelten, n. increpatio.

Okřikugi, owati verb.

Okřjn, u, m. Napf, m. catinum, catinus; b) (weliká mjſa, -sl. Nitr. dřewená mjſa,) Abraumſchüßel, f. D. Ryb. auch hölzerne Backſchüße; D. sl. ſ čeren, Kelterkaſten, m. Trotte, f. lacus torcularius, D.

Okřjwám, al, ati, ſ. okřegi.

Okriwjm, fut. ex. ěl, ěti, krum werden, claudum fieri.

Okroceny z. zahm, gezähmt, kirre, cicur, mansvetus.

Okročený z umſchritten, folg.

Okročjm, fut. ex. il, iti, umſchreiten mit beyden Füßen umfaſſen, pedibus divaricatis complecti.

Okročně, adv. mit abgeſpreizten Füßen, wie ein Reuter zu Pferde, divaricatis pedibus: okročně na koni gezdily děwky, Haj

Okrom, ſ. krom.

Okrotjm, fut. ex. il, iti, cen, zahm machen, cicurare, mansuefacere, cicurem reddere, domare.

Okrotlý z. zahm geworden, cicuratus: okrotká opice.

Okrotnu, fut. ex. okrotl, okrotnauti, imper. okrotni, zahm werden, mansvescere, mansvefieri, cicurem reddi.

Okrſáwám, al, ati, ſ. zakrſám.

Okrſſlek, ſſlku, m. (v. okreſt), Kreis, m. orbis, gyrus, circulus: ženy w ſwých okrſſlcých tancowaly, K. b) od. okrſſlek země, zemſký, Erdball, m. Erdenrunde, n. orbis, splaera, Com. okrſſlek horký, regio calida, (athmosph.) K. Umfang, m. ambitus: okrſſlek toho ſtawenj, Cyr. c) Zauberkreis, m. den d. Zauberer machen, circulus praestigiatorum, K.

Okrſtjm, sl. folg.

Okrtjm, fut. ex. il, iti, ſ. krtjm.

Okruh, u, m. ſ. ſtrogek; 2) ſ. kragjc; 3) sl. circa Holicsium, 1/4 sessionis colonicalis.

Okrutjm, fut. iti, sl. ſ. okraucám.

Okraužj, n. Gekröſe, Geſchlinge, n. z. B. telecý okružj: Kalbgekröſe, intestina, (orum); 2) Krauſe am Hemde, Latze, f. D. limbulus, patagium indusii R.

Okružky, ů, m. pl. Abdraht, Drähſpäne, ramenta, R. D.

Okružlje, n. sl. Kalbsgekröſe, n. Geſchlinge, n. mesenterium.

†Okružniwka, y, f. hauba, mesenierica.

Okrwácým, fut. ex. el, eti, někoho, blutig machen, blutrinſtig ſchlagen, cruentare, cruentum reddere; 2) bluten, Blut v. ſich fließen laſſen, sanguinem mittere; od. voller Blut ſeyn, sangvine madere, cruentum esse.

Okrwawjm, fut. ex. ěl, ěti, bluten, Blut v. ſich fließen laßen, sanguinem mittere, od. voller Blut ſeyn, sanguine madere, cruentum esse.

Okrwawjm, fut. ex. il, iti, blutig machen, cruentare, cruentum reddere.

Oktáwa, y, f. Oktawe, f. (Muſik), octava, R.

Okuge, j, f. pl. sl. okuliny, Eiſenſchlag, m. z. B. des Erzes, recrementum, scoria, retrimentum.

Okugi, fut. ex. okul, okauti, sl. okowal, okowati, ſ. okowám.

Okukljm, fut. ex. il, iti, einhül-

len, involvere, obducere; fig. wáſſněmi a náklonnoſtmi okuklený.

Okuláre, ů, m. pl. acc. okuláry, sl. & Com. ſ. breyle.

Okulatjm, fut. ex. il, iti, kugelrund machen, rotundum reddere.

Okulhawjm, fut. ex. ěl, ěti, lahm werden, claudum fieri, B.

Okuliny, f. pl. sl ſ. okuge.

Okurčina, y, f. Gurkenkraut, n. herba cucumeris.

Okurčiſſtě, n. Gurkenfeld, n. cucumerarium.

Okurka, y, f. sl. vhorka, y, f. Gurke, f. cucumis, (eris).

Okurkowý 3. d. Gurke od. Gurken betreffend: okurkowý ſalát, Gurkenſalat, acetaria e cucumeribus.

Okurtawjem, ěti, sl. den Schwanz verlieren, decurtari.

Okuſatjm, fut. ex. il, iti, abſtutzen, detruncare, (cauda privare), Kyb. D.

Okuſſenj, n. Koſten, n. einer Speiſe, gustatio.

Okuſugi, owal, owati, umnagen, circumredere.

Okuſým, fut. ex. yl, yti, praes. okauſſjm, koſten, etwas weniges v. einer Speiſe od. Tranke zu ſich nehmen, gustare; beſonders um den Geſchmack einer Sache zu unterſuchen, gustare od. gustando experiri; b) verſuchen, probiren, tentare: okuſyti ſwého ſſtěſtj, ſein Heil verſuchen, fortunam tentare; D. 2) erfahren, ertragen, experiri: polehčenj wětſſjho okauſſel, K. doſti okauſſjm boleſtj, K. toho citedlně okauſſjme, že Bůh nás miluge, K.

Okwětj, n. ſ. kwět.

Okwetu fut. ex. tl, okwěſti, umblühen, flore circumdari, P.

Okydnu, fut. ex. dl, dnauti, bewerfen, bedecken mit etwas Unfläthigen, tegere, consperpere: - praſſiwinau wrch hlawy, B. ſ. kydám.

Okylawjm, ěl, ěti, sl. einen Bruch bekommen, rumpi, herniacum fieri.

Okýnko, ſ. okénko:

Olách, a, m. sl. Walach, m. Vallachus.

Oláchy, pl. sl. Walachin, n. Valachia.

Olámi fut. ex. mal, mati, abbrechen, defringere,; - liſtj, abblättern, pampinare.

Olamugi, owal, owati, vorh.

Olaupjm, fut. ex. il, iti, en, abſchälen, z. B. Äpfel, Bäume, deglubere, decorticare, cortice privare; auch deliberare, v. Bäumen; 2) bevortheilen, fraudare, defraudare.

Olauſkám, fut. al, ati, enthülſen, desquamare, desiliquare.

Olauſſčjm, fut. iti, sl vorh.

Oldřich, a, m Ulrich, Ulricus:

Oleander, od. Olander, dru, m. ſ. růžebobkowá, Vel.

Oleg e, m. Öhl, n. oleum: borowý oleg, Kienöhl, oleum pineum, D. zwonečkowý oleg, Johannisöhl, oleum ribes? D. žlautkowý oleg, Eyeröhl, ol. ex vitellis ovorum, D. ſemenenj oleg, Hanföhl, ol. cannabinum, D. dřewěnný ol. ſ. dřewěný; ořechowý, Nußöhl, ol. nucis moschatae; - terpentýnowý, Terpentinöhl, ol. terebinthinae; přilewati olege na oheň, K. prov. das Übel ärger machen, někomu záda (zadek) dřewěnym olegem (t. g.

holj) namaſtiti, *prov.* ſ. auch krumholcowý, kmjnowý, lněný ꝛc.

Olegen, *a*, *m*. ſ. loſa, *m*.

Olegkář, e, *m*. Öhlmann, *m*. der das Öhl zum verkaufen herumträgt, olearius.

Anm. In Ungarn heißen olegkáři d. allgemein, auch im Auslande bis nach Holland bekannten Thurotzer Slawaken (Turkané), welche verſchiedene (mitunter vielleicht auch verdächtige) Wäſſer od. Öhle, (d. ſie olegky heißen, u. zum Theil ſelbſt bereiten), als Arzneymittel herumtragen, u. hauſirend verkaufen.

Olegna, *y*, *f*. folg.

Olegnice, *f*. Öhlmühle, *f*. mola olearia, (ein neuer Botaniker will auch d. Pflanze Elais, Olgaſter ſo heißen).

Olegnjk, *a*, *m*. Öhlmüller, *m*. molitor olearius; Öhlmann, *m*. olearius; 2) ſ. nadymač vſſj, *Com.* u. zrádce.

Olegný 3. v. Öhl, olearius; olegný kal, olegné kwaſnice, Öhldruſen, Öhlheſen, *n*. fraces, amurca; olegný kámen, ſ. kámen; der Öhlſtein des Kupferſtechers, lapis olearis, *R.*

Olegowý 3. ſ. vorh.

Oleſſnjk, *u*, *m*. der wilde Paſtinake, daucum od. daucon. (*Berckt.* will überhaupt selinum ſo heißen; Verwirrung!)

† **Oliban**, *u*, *m*. beſſ. kadidlo.

Oljwa, (*K.* oliwa), *y*, *f*. Öhlbaum, *m*. oliva, olea; oljwa čeſká, (mé liſtj gako drmek, a owoce gako prawá oljwa), ol. mirysná, ol. fragrans? ol. boemica, sive elaeagnus (Theophrasti), *Vel. Herb.* oljwa leſnj, wilder Öhlbaum, oleaster, *Vel. sl.* 2) Symbol des Friedens.

Oliwetſký 3. v. Öhlbaum, olivarius: hora Oliwetſká, Öhlberg, mons olivarius od. olivarum, *B.*

Oliwierka, *y*, *f*. zroſtlina, Oliviera.

Oljwka, (*K.* oliwka), *y*, *f*. *dim.* ein kleiner Öhlbaum; 2) Öhlbeer, olea, oliva, radiolus.

Oliwowi, *n*. eigentlich eine Menge v. Öhlbäumen, Öhlgarten, olivetum.

Oliwowý 3. v. Öhlbaum, oleagineus, oleaginus; oleg oliwowý, ſ. oleg dřewěný; zahrada oliwowá, Öhlgarten, olivetum; dem Öhlbaum ähnlich: oliwowá barwa.

Oljzám *fut. ex.* al, ati, ablecken, lambere, lingere.

Olizugi, owati, vorh.

Olm, *a* *m*. Olm, *m*. (mit hand u. fußförmigen Gliedern verſehenes Fleiſch; farbet, amphibienartiges Fiſchchen, im See der Magdalenen-Grotte in Krain,) proteus anguinus, *P.*

Oločem od. olokám ſe, al, ati, *sl.* ſich beſaufen, inebriari.

Olomauc, e, ſ. Holomauc.

Olomugi, owal, owati, beklauben, defringere, glubere, carpere; *D.*

† **Olowěnka**, *y*, *f*. Bleyſtift, *m.* *D.*

Olowěnný 3. bleyern, aus Bley, plumbeus, e plumbo.

Olowina, *y*, *f*. olowěnná ruda, Bleyerz, Glanzerz, *n*. plumbum minerale, galena, *B.* wýpalná olowina, čerwený práſſek, kalimirtes Bleyweiß, rothes Pulver, sandix.

Olownice, *f*. Senkbley, *n*. Bley-

loth, Senkbley, *n.* Bleywurf, *m.* bolis (idis), *f.*

Olownjk, *a, m.* Bleygießer, *m.* plumbarius: *D.*

Olowo, *a, n.* Bley, *n.* plumbum; wáhy na olowo, Bleywage; točené olowo, gewundenes Bley, plum. tortille; olowo tabulnj; Tafelbley, plum. quadraturarum.

Olowrant, *u, m, sl.* (*Lypt.* owrant), s. swatčina; -ty, ů, *pl.* Vesperzeit, *f.* tempus pomeridianum.

Olowrantugem, owal, owati, *sl.* Vesperbrodessen, merendam sumere.

Olsse, s. wolsse.

Olssj, *m.* olssina, *y, f. mor.* s. wolssowj.

Oltář, *e, m.* Altar, *n.* altare, ara; weliký oltář, *mor.* hrubý oltář, Hochaltar, Hauptaltar, Frohnaltar, altare majus, principale; -řjk, -řjček, čku, *m. dim.* Altärchen, *n* arula, *D.*

Oltárnj 1. den Altar betreffend: swátost oltárnj, das Sakrament des Altars, sacramentum altaris, eucharistia, sacra coena.

Oltářnjk, *a, m.* Altarist, *m.* altarista, *Vel. D.*

Oltárowý 3. s. oltárnj.

Olupugi, owal, owati, s. olaupjm 1): b) s. laupjm 2): olupowati kostely.

Olůwko, *a, n.* Bleystift, *m.* Bleyfeder, *f.* stylus cerussatus, insgemein, cerussa.

†Olyra, *y, f.* zrostlina.

Olysým, *fut. ex.* el, eti, kahl werden, calvum fieri, calvescere.

Omáčený 3. *part.* v. folg.; fig. Schein, fucatus falsus: -čené křesťanstwj, (bez prawdy twárné), *K.*

Omáčjm, el, eti, s. omočjm.

Omáčjwám, ati, *fr.* v. vorh.

Omáčka, *y, f* Tunke, Brühe, *f.* embamma (atis), jus; tenká omáčka, Klare, *f. D.*

Omakám, *fut. ex.* ati, folg.

Omakáwám, al, ati, betasten, contrectare, attrectare.

Omakám, ati, *sl.* mit Beschwerde kauen, wie die alten zahlosen Leute.

Omakčjewám, *sl.* s. obměknu.

Omál, s. omnjem.

Omálomocnjm, *fut. ex.* čl, čti, den Aussatz bekommen, lepra corripi, affici.

Omama, *y, f. mor.*, mámenj, *n.* Gespenst, *n.* spectrum

Omámený 3. wahnsinnig, verblendet, bethört, dementatus, infutuatus, stupefactus, *B K.*

Omámjm, *fut. ex.* il, iti, bethören, in stuporem conjicere, infamare.

Oman (woman), *a, m.* Alant, inula od. inula helenium. *Lin.*

Omanowý 3. z. B. omanowé piwo, wino, Alantbier, Wein.

Omancem od. omantám, al, ati, *sl.* einnehmen durch eine Zauberkraft, praestigiis demulcere.

Omarený 3. *sl.* laß, languidus,

Omarjewám, ati, *sl.* laß werden, languescere.

Omasta, *y, f. sl.* s. mastné; 2) womit man das Viehfutter fetter macht, polenta.

Omastek, stku, *m.* Milchwerk, *n.* etwas Geschmolzenes, Fettes; 2) *sl.* vorh.

Omastjm, *fut ex.* il, iti, fett machen, v. Speisen, pinguefacere

re; hnogem zemi omastiti, den Acker düngen, - stercorare.

II. rec. omastiti se, fett werden, pingue fieri, Jz. 34, 7.

Omat, u, m. Betasten, n. tactus: omatem gako slepý wssecko dělá, Com. D.

Omatám s. omakám.

Omazi fut. zal, zati, umschmieren, beschmieren, circumlinire.

Omdlenj, n. s. omdljwánj.

Omdlewám, s. omdljwám.

Omdléwánj, s. omdljwánj.

Omdljm, fut. ex. el, eti, u. jti, folg.

Omdljwám, al, ati, in Ohnmacht fallen, ohnmächtig werden, animi deliquium (syncopen) pati.

Omdljwánj, n. Ohnmacht, f. deliquium.

Omeg, e, m. zrostlina, ammi, Bercht.

Oměg, s. woměg.

Omelj, n. auch omelina, sl. Lypt. Tannenzweige, (zum Besen).

Omelje, u. sl. s. melj.

Omeljna, y, f. sl. s. drobeček.

Omelka, ý, f. s. kassnjk, D.

Omelo, a, n. sl. s. omelje; 2) sl. Lypt. Reisbesen, m. v. Tannenzweigen.

Omeluch, a, m. Misteldrossel, Schnarrdrossel, Mistelzimmer, m. turdus viscivorus, Lin.

Ometačka, y, f. Mauerkelle, Tünchkelle, f. trulla, ae, f.

Ometal, m. Abkehrinstrument?: kropáč, swjce, ornát, ometal, Zal.

Ometám, s. omjtám.

Omětám se, tal, tati, sich herum machen um etwas, circumcursare: ometali se chutně okolo těch kontrfektů, Com.

Ometlo, a, n. sl. s. pometlo.

Ometu, fut. ex. ometl, omesti, ometen, abkehren, mit dem Besen wegschaffen, z. B. den Staub, averrere, scapis auferre.

II. rec. omesti se, trop. isch, sich betrügen, defraudare se.

Omey, e, m. panský kmjn, černý kmjn, Ammen, m. melanthium, nigella, D.

Omeyljm, fut. ex il, iti, s. omýljm: on gest omeylen, Pr.

II. rec. omeyliti se, s. mýliti se.

Omezym, fut. ex. yl, yti, begrenzen, limitibus circumscribere.

Omhljem, fut. el, eti, sl. von Nebel naß werden.

Omhljm, fut. il, iti, sl. v. Nebel naß machen.

Omjnám, al, ati, sl. hnetu, drücken, adterrere: čižma mne omjna.

Omjtám, al, ati, freq. v. ometu.

Omknem, fut. kl, knauti, sl. d. Haut abstreifen.

II. rec. omknauti se, d. Haut durch abstreifen verlieren: dobře se neomknu, er hätte mögen aus der Haut springen.

Omkýnám, ati, sl. vorh.

Omládj, sl. s. mládj.

Omladjm se, fut. ex. il, iti, grüne Zweige bekommen, frondescere.

Omladky, ů, m. pl. Kindbett, n. puerperium.

Omladnice, f. (boh.) s. ssestinedělka.

Omladnu, fut. ex. dl, dnauti, s. slehnu; 2) sl. s. omladnu.

Omlazenj, n. s. omladký.

Omlátjm, fut. ex. il, iti, cen, dreschen, abdreschen, flagellare fruges.

Omlatnjk, u, m. sl. Lypt. Drescherschmaus nach geendigtem Dreschen.

Omlauwám, al, ati, vorwerfen,

worrúcken, objicere, exprobrare: omlauwati dobrodinj někomu, - vorrúcken, vorhalten; - objicere, *Cyr.* 2) - někoho, f. pomlauwám: oml. někoho lžmi a nepráwymi pohaňky, *Vel.* omluwen byl v cýsaře; 3) *ol.* f. wymlauwám.

II *rec.* omlauwati se, f. omluwiti se.

Omljem, *fut.ex.* eti, *sl.* betrügen.

Omluwa, y, *f.* Nachrede, Verläumdung, *f.* calumnia, obtrectatio; křiwé postrannj omlúwy; newinné zrádnými a křiwými omluwami před někym sočiti; 2) (*ol.*) Entschuldigung, *f.* excusatio, *K.*

Omluwjm, *fut.ex.* il, iti, f. omlauwám.

II. *rec.* omluwiti se, sich entschuldigen, sich ausreden, se excusare: uctiwě se w tom omluwil.

Omluwný 3. der zu entschuldigen ist, excusabilis, *Vel.*

Omlzek, zku, *m.* f. mlzek; 2) ein schon ausgesogener Schlozer.

Omnjem, *fut.* omál, omáti, *sl.* f. omjnám.

Omnožjm se, *fut. ex.* il, iti, *sl.* Junge werfen, parere.

Omočjm, *fut.ex.* il, iti, *praes. iterat.* omáčjm, eintunken, eintauchen, mergere, immergere, - péro, - d. Feder, pennam immergere, inserere in atramentum.

Omok, u, *m.* Farbwisch, Eisenschwämmwisch, *m.* des Lohgerbers, aspergimen? *R.*

Omoklý 3. befeuchtet, durch Regen kothig geworden.

Omoknu, *fut ex.* kl, knauti, feucht, naß, kothig werden, z. B. der Weg.

Omráčjm, *fut. ex.* il, iti, en, niederschlagen, zu Boden schlagen, percellere: powolil napoly omráčený mukami, *Com.* hromem byl omráčen, er ist vom Blitze getroffen; oči někomu omráčiti, d. Augen blenden, praestringere oculos, *D.*; b) f. předěšym, Jz. 61, 20.

Omrdený 3 *sl.* aufgeblasen, verdrießlich, iratus, morosus.

Omrknu, *fut. ex.* kl, knauti, benachten, vom Dunkel überfallen werden; advesperari: hospodu má, kdekoli omrkne, *B.*

Omrškám, *fut. ex.* al, ati, abstäuven, stäupend abnutzen: metlu o d tky swé omrskati.

Omrwina, *sl.* f. omelina.

Omrzalý 3. *K.* folg.

Omrzelý 3 verdrießlich, mürrisch, taediosus; - lost, i, *f.* - keit, *f.* - sitas.

Omrzenj, *n.* Überdruß, *m.* taedium: omrzenj wšeho, *Com.*

Omrzlý 3. umfroren; 2) *sl.* f. omrzelý.

Omrzým, *fut.ex.* yl, yti, zu Eckel, zur Abscheu werden, nauseari, abominationi esse, Syr. 20, 6. žena muži omrzela; omrzý mu manželka; auch: ta rada měšťská giž ge omrzela. *Vel.* 2) (nach den Neuern) *act.* Abscheu, Eckel verursachen, nauseam movere: omrzel mne, wypramuge, *ic Dlabač.*

Omša, y, *f. sl* f. mše.

Omyčné, ého, *n. sl.* v. Werk, stupeus: košile z omyčného.

Omygi, *fut.ex.* omyl, omyti, *part. pass.* omyt, abwaschen, abluere, f. mygi.

Omykacý 1. z. B. kosa, f. myzdřjcý.

Omykám, al, ati, rupfen, f. my-

kám: swini, kůži 2c. omykati, - abhaaren, - depilare.

II. rec. omykati se, einander rupfen, zausen, vellere, vellicare se; 2) sl. betroffen seyn, sich betroffen fühlen, confundi.

Omyl, u, m. Irrung, f. Irrthum, m. Versehen, n. error, peccatum; na omylu býti, ungewiß seyn, zweifeln, dubium haerere: dlauho na omylu byl, newěda, kterau má wzýti, Vel.

Omýljm, fut. ex. il, iti, irren, in Irrthum führen, in errorem inducere, deludere: on gest omýlen, Pr.

II. rec. omýliti se, sich geirrt haben, errasse.

Omylný 3. irrig, nicht richtig, erroneus, falsus, fehlbahr, fallibilis, D. - ně, adv. falso, perperam, per errorem; - nost, i, f. Fehlbarkeit, Betrüglichkeit, (D.) errandi facilitas.

Omýwám, al, ati, frequ. v. omygi.

On, ona, ono, (vergl. das Wallische hwa, hon, hyn, yn, dänisch, han, er, Adel.) genit. geho, u. ho, něho, gi, nj, er, sie, es, is, ea, id, ille, illa, illud, iste, ista, istud. Der plur. nom. Oni u. Ony wird in Slowaken durchgängig, in Mähren großentheils, auch in Briefen statt des sonst, besonders in alten klass. Schriften üblichen Wy, welches auch der größte Theil der heutigen gelehrten Böhmen beybehalten, (wykati), gebraucht, (onikati): Oni gsau dobrý pán, Sie sind ein guter Herr, tu es bonus Dominus, u. s. w. dieß Oni u. Ony, bedeutet sonst auch Hochsie, Hochdieselben. Es wird auch vor dem Nomen gesetzt: poněwadž on kněz Ressel, Syr.; ale ay on každý téměř w pláč! Com; aby ona Johanna w tom we wssem statku po něm Pawlowi zůstalém byla, 2c. Pr. Das emphatische on s. man P. II; on týž, ona též, ono též, er derselbe, sie dieselbe, es dasselbe, idem ille, eadem illa, idem illud: gako Bůh zdělal oděw Adamowi, a Ewě, tak y on týž přioděl ge; on sám, ona sama, ono samo, er selbst, sie selbst, es selbst, ipse, od. ipsemet, ipsamet, ipsummet.

Onaby, s. onudy.

Onak, s. ginák (vgl. onen): ginj chtěli tak, a ginj onak, Com.

Onakwěgssj, sl. s. odchodněgssj.

Onakwý 3. sl. s. odchodněgssj.

Onaký 3. comp. onačegssj, superl. neyo-ssj, s. ginaký: neyonačegssj a neypředněgssj, Žal.

Onam, adv. dorthin, illuc, auf d. Frage: wohin?

Onda, sl. s. ondy.

Onde, obs. s. tam.

Onde, y, onde, adv. hie u. da, hic et illic, passim, Vel. K.

Ondjm, sl. ěl, ěti, s. onikámě D.

Ondjem, al, ati, sl. etwas zu unrechter Zeit thun? Ryb.

Anm. Ondjm, (ondjem), braucht man, wenn jemand das rechte Wort nicht einfällt: ondjal mna, hřessil mna, 2c.

Ondřeg, e, m., sl. Ondro, a, Andreas, Andreas; - ček, čka, dim.

Ondy, sl. s. onehdy.

Onécý, ondcý, onocý, sl. ein gewisser, unbekannter.

Onehda, folg.

Onehdy, adv. neulich, jüngst, nuper.

Oněkdy, sl. vorh.

Oněmjm, sl. oněmjem, fut. ex. ěl, ěti, verstummen, stumm wer-

den, obmutescere, a) sprachlos werden, mutum fieri; b) stillschweigen, conticescere: k těm řečem Cynna oněměl, *Vel.*

Oněmjm, *fut. ex.* il, iti, stumm, sprachlos machen, mutum reddere; ad silentium redigere: to člowěka toho oněmilo, *K.*

Onemocnjm, *fut.* ěl, ěti, erkranken, in morbum incidere.

Onen, ona, (onna), ono, (onno), *gen.* onoho, oné, onoho, jener, jene, jenes, ille, a, ud; na onom swětě, in jener Welt, in vita futura, s onéno strany, jenseitig, jenseits, ultra, trans; za onoho času, in jener Zeit, quondam, prisco tempore: onen-onen, jener, dieser, ille-hic, *Com.* 2) w onen teyden, vorige Woche (*acc.*), priore hebdomada; wynes onu misu wen, trage mir d. andere Schüssel heraus.

Onenkrát, *adv.* damals, tunc, tum, eo tempore, illo tempore, (vgl. tenkrát).

Onezdrawjm, *fut.* ěl, ěti, *sl.* s. onemocnjm.

Onikám, al, ati, *sl.* sie sagen zu jemand, (erzen), in 3ia persona compellare aliquem: on gi tyká, a ona mu oniká.

†Onkoba, y, *f.* zrostlina, oncoba.

Onuce, *f.* Hader, *f.* lacinia; a) Fußhader, in d. Stiefel, Tschismen; b) Wischhader, Wischlappen, lacinia abstersoria, od. ad abstergendum.

Onudy, *adv.* dorthin, illac; 2) *obs.* s. tudy.

Onudyno, vorh.

Onuocý 3. *sl.* s. onécý.

Onú, ona, ono, *sl.* s. onen.

Onych, u, *m. Com.* u. onychl, e, *m.* Onichel, ein Edelstein, onyx, (ychis), mex, *f. R.*

Onychjn, u, *m.* nebst, Nagelstein (Edelstein), onychinus, *R.*

Opáčenj, *n.* Wiederhohlung, *f.* repetitio

Opáčený 3. wiederhohlt, repetitus.

Opáčjm, *fut. ex.* il, iti, s. opakugi; 2) *sl.* erfahren, nachforschen durch Betasten, Greifen, (*cum dat. pers.* auch im unzüchtigen Sinn), tactione, contrectatione cognoscere; b) überhaupt erfahren, schauen: opáč, či giž odessel ten žebrák, schau doch, ob etc. 3) *sl.* besuchen, invisere: prissli sme wás opáčit.

Opačina, y, *f.* (*sl.*) Steuerruder, Kehrruder, *n.* gubernaculum, *hung.* kormány.

Anm. Das Ungrische apacsó, (*sl.* apačow), d. h. eine hölzerne Holzstange, mit einem am untern Ende angebundenen Stein, woran d. Fischer d. Wassertiefe erkennen, scheint aus opačina od. zunächst aus opáčjm b) entstanden zu seyn.

Opačitý 3. s. folg.; perversus, *Syl.*

Opačnj 1. (vorh.) verkehrt, a) entgegengesetzt, contrarius, inversus: slowa ta opačnj smysl magj, inversum, contrarium sensum, *K.* opačnj mluwenj, ironia, *K.* 2) schlecht, verkehrt, perversus, praeposterus: opačnj maudrost.

Opačnost, i, *f.* verkehrtes Wesen, inversa, perversa res, indoles.

Opačný 3. s. opačnj, *R.*

Opakugem, owati, *sl.* s. opáčjm.

Opadalky, lek, *f. pl.* s. pádel. *D.*

Opadám, *fut.* u. *praes.* al, ati, s. opaonu.

Opadáwám, al, ati, folg.
Opadlý 3. abgefallen, eingefallen, opadlegssj twář, *D*.
Opadnu, *fut. ex*. dl, dnauti, abfallen, a) herabfallen, z. B. Obst, Blätter zc. decidere, delabi; b) sinken, abnehmen, vermindert werden, subsidere, decrescere, minui; woda opadla, moře opadlo, - hat sich gelegt, *Huss*.; chaulostiwý opadá, - sinkt, - subsidet, *Com*.
Opágám, (jm), ati, *sl*. s. opogugi.
Opak, u, *m*. Widerspiel, *n*. contraria res, factum contrarium, Ez. 16, 34.; 2) *sl*. ábichte, verkehrte Seite, s. rub.
Opak, *adv*. verkehrt, hinterwärts, perverse, inverse, retrorsum: oblečen gsa opak w kuklu, w nocy přenessen, *Vel*. posadiw ho opak na oslicy, *Vel*. na opak, auch blos opak, od. wopak, umgekehrt, viceversa: wopak synowé swěta činj, *Syr*. wopak swázané ruce, rückwärts gebundene Hände, ligatae post tergum manus, *R*.
Opakowánj, *n*. Wiederholung, *f*. iteratio, repetitio.
Opakugi, owal, owati, wiederholen, repetere.
Opalacý 1. z. B. lopata, Wurfschaufel, *f*. ventilabrum.
Opálám, al, ati, schwingen, auswannen, *D*. Wind auf etwas erregen u. dadurch reinigen, z. B. Getreide, ventilare, vannare, z. B. frumentum; 2) fig. s. opětugi: gedny a též wěcy (obsah modliteb) až do osstkliwosti opálá, *K*. z posměchu a potupy ta slowa opětugi a opálagj, *K*. něco sobě w swém mozku opálati a kol dceti, - animo volvere, Žal. 3) *sl*. hin u. her bewegen, ultro, citroque agitare.
II. *rec*. opálati se, *sl*. schlenkern, sich hin u. her bewegen, agitare.
Opalek, lku, *m*. Löschbrand, *m*. titio exstinctus, torris exstinctus.
Opálený 3 abgebrannt, deustus.
Opáljm, *fut. ex*. il, iti, en, anbrennen, verbrennen, versengen, adurere, amburere; - kolv, d. Pfähle anflammen, - praeurere, *D*.
Opálka, y, *f*. Schwinge, *f*. Futterschwinge, Futterwanne, *f*. vannus pabularis, od. blos vannus, ventilabrum, s. pálka.
Opalugi, owal, owati, s. opáljm; - prazmu, s. prazma.
Opanowánj, *n. verb*. v. folg. opanowánj města, - Bezwingung, *Com*.
Opanugi, *fut. ex*. owal, owati, d. Herrschaft erlangen über -, potiri.
Opar, u: *m*. Dunst, *m*. vapor.
Opařjm, *fut. ex*. il, iti, en, verbrühen, z. B. mit Wasser, nimio calore aquae laedere; ist's etwas anders als Wasser; so steht der Genit. desselben statt aquae; ist's so viel als mit heißen Wasser begießen, so steht perfundere aqua ferventi; 2) abbrühen, z. B. ein Schwein, pilos porci aqua fervida tollere, od. auferre; ein Geflügel, pennas avis aqua &c.
II *rec*. opařiti se, sich mit heißem Wasser verbrennen.
Opášám, *fut. ex*. al, ati, án, umgürten, etwas mit etwas, cingere, accingere, succingere.
II. *rec*. opášati se, sich umgürten, se cingere, accingere,

succingere, od. cingi, accingi, succingi.

Opasek ſku m. Gürtel, Geldbeutel, m. den man um den Leib gürtet Geldlatze, f cingulum, zona, crumena.

Opáſſi, *fut. ex.* ſal, ſati, ſ. opáſám.

Opaſugi, owal, owati, ſ. opáſám, *B.*

Opat, a, m. Abt, m. abbas.

Opatek, tku, m. der Theil der Fußbekleidung, worinn d. Ferse ist, Hinterleder, n. an den Schuhen, Hinterquartier, n. Absatz, m. calx calcei, *B.*

Opathawjm, *fut. ex.* ěl, ěti, grätschelnd werden, auswärts gebogene Füße bekommen, varum fieri.

Opatkář, e, m. Absatzschneider, *D.*

Opatřenj, n. Besichtigung, f. inspectio, contemplatio; 2) Versorgung, provisio: mohl by lepſſj opatřenj mjti, - Unterhalt, - *K.* opatřenj mládenců z ſtolu králowſkého, *K.*; Besorgung, f. curatio: ta wěc rychlého opatřenj potřebuge, Pr. do dalſſjho opatřenj, provisorisch, interim, *Vel.*

Opatřjm *fut. ex* il, iti, en, besichtigen, inspicere, contemplari; 2) verschaffen, conciliare, adferre, parare, comparare; 3) versorgen od. versehen mit etwas, prospicere alicui de re od. rem, od. instruere aliquem re; ſſkoly miſtry opatrowali, *K.* ſtrážj opatřiti někoho; 4) zu Wege bringen, besorgen, curare, efficere, procurare: opatřil, aby před ſaudem ſtáti nemuſyl, *Vel.* že to při wládaři opatřj; ať geſt na poctiwoſti opatřen od ſaudce, - für seine Ehre Sorge tragen, - prospiciat honori ejus; neyopatřeněgſſj kraginy, *K*

II. *rec.* opatřiti ſe, il, iti, něčjm, sich versorgen, versehen, prospicere sibi: pewnoſtmi ſe opatřj, *K.*

Opatřitel, e, m. Verschaffer, Versorger, m. curator, procurator, *K.* 2) episcopus?? ἐπίσκοπος? *Proch. B.* 1 Pet. 2, 26. - lkyně, *f.* - inn, *f.* - trix.

Opatrný 3. vorsichtig, bedächtig, bedachtsam, providus, cautus, circumspectus; klug, prudens; - ně *adv.* provide, caute, circumspecte, prudenter; - noſt, i, *f.* Vorsichtigkeit, Bedächtlichkeit, Bedachtsamkeit, *f.* providentia, provisio, cautio, prudentia; Klugheit, *f.* prudentia.

Opatrowánj, n. Wartung, *f.* curatio; 2) Behütung, Bewahrung, Beschützung, *f.* custodia, tutela, defensio, conservatio; opatrowánj Božj, d. Vorsehung, providentia, administratio rerum creatarum.

†Opatrownj, jho, m. Beschauer, m. lustrator? *K.*

Opatrownjk, a, m. Wärter, Pfleger, m. curator; opatrownjk wčel, Bienenmann, Bienenwärter, curator apum; 2) Behüter, Beschützer, m. custos, tutor, servator, defensor; - nice, *f.* curatrix; 2) Schützerinn, *f.* tutrix.

Opatrugi, owal, owati, warten, abwarten, pflegen, curare, 2) behüten, bewahren, beschützen, bewachen, custodire, tueri, servare, custodire; opatrowat někoho na zámku, - custodire; opatrug tě P. Bůh! Gott behüte dich, beym Abschied

nehmen, vale od. auch Deus te tueatur.

II. rec. opatrowati se, sich versorgen, pflegen curare; 2) Vorsicht brauchen, vorsichtig seyn, cavere, providere: před auklady se opatrowati.

Opatský 3. äbtlich, abbatialis.

Opatstwj, n. Abtey, f. abbatia; 2) Abtwürde, f. dignitas abbatialis.

Opaučám se, al, ati, sl. zerlechzen, d. Reise verlieren, wie ein Faß.

Opaussčám, ati, sl. s. opausstjm.

II. rec. opausstati se, sl. verzogen, nachlässig seyn, animum despondere.

Opausstěnj, n. s. opusstěnj.

Opausstjm, ěl, ěti, s. opustjm.

Opautám, al, ati, fesseln, vincire, s. folg

Opautánj, n. Fessel, pl. vincula, w opautánj swém se kochá boháč, Com.

Opaženj, n. Tafelwerk, n. tabulatum, Ex. 96, 29. B. cath.

Opážjm, fut. ex. il, iti, täfeln, tabulare, ibid. s. taflugi, B.K. 2 Par. 3, 6

Opečugi, owati, s. ostarám, Syl.

Opekám, al, ati, s. opeku.

Opekanec, nce, m. sl in der Nähe der Gluth od. Flamme gebackene länglichrunde Klößchen (Neckeln), eine Weihnachtsspeise, f. etwa pastilli usti: makowé (a medowé) opekance

Opeku, (ču), fut. ex. opekl, opecy (opect, opyct), opečen, abbacken, anbacken, z. B. Brod, coquere; b) backen, dörren, z. B. Obst, torrere; 2) abbraten, braten, assare.

Opelichám, fut. ex. al, ati, sich mausen, d. Federn ablegen, pennas ponere.

Opelichawost, i, f. Kahlheit, f. calvitium, calvities.

† Opelka, y, f. zrostlina, opelia.

Openec, nce, m. wopenec, (v. opnu), mor. & sl. oponka, y, f. sl. auch zádussnjk, a, m. Gundermann, m. Gundelreben, glecoma hederacea, Lin., hung. földi borostyán, kereknádra fű, Lumn. F. P.

Opěnjm, fut. ex. il, iti, auch ossumugi, abschäumen, absäumen, despumare.

Opěnka, y, f. ein gewisser Schwamm.

Opěnowačka, y, f. (sl. auch zufánek, nku, m.) Schaumkelle, f. Schaumlöffel, m. trulla, ligula, (spatha, Syl.)

Opentljm, fut. ex. il, iti, s. přewedu; beschummeln, beschuppen, hintergehen, inducere, decipere.

Opěnugi, owal, owati, s. opěnjm.

Opepřený 3. mit Pfeffer gewürzt, gepfeffert, piperatus.

Opepřjm, fut. ex. il, iti, en, pfeffern, piperare, pipere condire; fig. opepřené maso hrozným hněwem Božjm, K.

Opera, y, f. Oper, f drama musicum (melicum), směssná opera, komische Oper.

Operacý, f. Operation, f. operatio, e. g. medicinae, Com.

Operadlo, a, n. sl. Lehne, f. fulcrum, reclinatorium.

Operu, sl. operem, fut. waschen, abluere, emundare.

Opeřenj, n. Befiederung, f. provisio pennis.

Opeřený 3. befiedert, pennatus od. pinnatus, z. B. Vogel, opeřená střela, gefiederter Pfeil, telum pennatum, sagitta

pennigera; 2) hustým tastowánjm opeřeno? *B.*

Opeřjm, *fut. ex.* il, iti, befiedern, mit Federn versehen, z. B. einen Vogel, bekielen, pennis (plumis) instruere avem, pennas (plumas) addere avi; so auch Pfeile.

II. *rec.* opeřiti se, Federn bekommen v. Vögeln, sich bekielen, plumescere.

Operugi, owal, owati, operiren, operare, *Com.*

Opěšalý 3. zu Fuß, ohne Pferd, equo privatus, pedes (itis)

Opěšám, *fut. ex.* al, ati, od. el, eti, zu Fuß werden, peditem fieri: s konj sesedali a opěšali, *Troj.*

Opět, *adv.* wieder, wiederum, iterum; opět y opět, zu wiederholten malen, iterum iterumque, iteratis vicibus.

Opěti se, *sl.* s. opnu.

Opětně, *adv.* wiederhohlt.

Opětowánj, *n.* s. opakowánj.

Opětugi, owal, owati, s. opakugi.

Opěty, bess. opět.

Opičák, *a, m.* ein Affe männlichen Geschlechts, simius.

Opice, *f.* der weibliche Affe, simia; 2) ein Affe weiblichen, od. männlichen Geschlechts; na opice wynesti někoho, jemand für einen Narren halten, äffen, ludibrio habere, illudere; chytiti od. mjti opicy, s. unter mám; 3) verächtlicher Nachahmer: Izraelsstj byli Ammonytstých opice, *K.* - čka, *y, f.* od. - čátko, *a, n. dim.* Äffchen, *n.* simiolus, simiola.

Opichám, al, ati, stampfen, zerstampfen, tundere, pinsere.

Opichárna, *y, f.* Stampfmühle, *f.* pistrinum, mola tudicularia.

Opičj 1. v. Affen, simininus; opičj nos, Affennase, nasus simus; opičj twář, lásta ic. *D.*

Opjerám, *sl.* s. opjrám.

Opigenj se, *verb.* v. folg.

Opigi, *fut. ex.* opil, opiti, betrinken, inebriare.

II. *rec.* opiti se, sich betrinken, se inebriare od. inebriari.

Opjgjm, el, eti, *freq.* v. vorh.

Opilec, lce, *m.* Trunkenbold, *m.* potor, potator; 2) od. stoklas, ssmatúch, Schwindelhaber, *m.* Schwindelkraut, *n.* Dollrich, Lolch, lolium temulentum, *Lin.*

Opilka, *y, f.* Trunkenboldin, *f.* potatrix; 2) s. opilec 2)?

Opilky, s. odpilky.

Opilstwj, *n.* Trunkenheit, ebrietas.

Opilugi, owal, owati, ohoblugi, bestoßen, s. pilugi.

Opilý 3. betrunken, ebrius.

Opjnám, al, ati, umhängen, velare: zastřenj koltrami se opjná; b) s. okasám.

II. *rec.* opjnati se, sich umheften, umgürten, cingi, cingulo muniri, *B.* 2) s. okasám se.

Opiplám, *fut. ex.* al, ati, *sl.* obabrám, betasten, contrectare; - prsy, *Ez.* 23, 3.

Opjrám se, al, ati, *fr.* v. opru.

Opjssi, *fut.* opsal, opsati, beschreiben, bess. wypjssi.

Opisský, ů, *m.* Hülsen, d. sich beym Stampfen ablösen, canicae, quisquiliae.

Opjtám se, *fut. sl.* s. ptám se.

Opiti, s. opigi.

Opitj, *n.* Trunkheit, *f.* inebriatio: pád aneb hřjch z opitj posslý.

Opitugem se, *sl.* s. ptám se.

Oplácenj, *n.* Zurückzahlen, *n.* restitutio, *B.*

Opláči, *fut. ex.* oplakal, oplakati, beweinen, flere deplorare, deflere, lacrymare, lacrymis prosequi, rem.

Oplaçugi, owati, s. oplatjm.

Oplácem, el, eti, vorh.

Oplakáwám, al, ati, *freq.* v. opláči.

Opláknu, s. wypláknu.

Oplan, *a, m. sl.* Taugenichts, nauci homo.

Oplanjm, *fut. obs.* s. obnažjm, oholjm.

Oplaskugi, owal, owati, sich setzen, (v. Geschwulst u. dergl.) subsidere, detumescere: otok oplaskuge.

Oplatek, tku. *m.* Oblate, *f.* orbiculus farinaceus, crustulum farinaceum, insgemein hostia: swalený oplatek, trubička. Hohlhipre, *f. D.*

Oplátka, y, *f.* Erwiederung, Vergeltung, *f.* remuneratio, relatio.

Oplatjm, *fut. ex.* il, iti, cen, eigentl. zurückzahlen, solvere debitum, restituere, Syr. 29, 2; b) erwiedern, vergelten, referre aliquid, remunerari, reddere.

Oplatkař, e, *m.* Pastetenbäcker, *m.* crustularius.

Oplchalý 3. kahl, calvus, glaber; -lost, i, *f.* Kahlheit, calvitium, calvities.

Oplchám, *fut. ex.* al, ati, kahl werden, calvum fieri, calvescere.

Oplchawost, *i, f.* lezenj wlasů, das Ausgehen, Ausfallen der Haare, defluxus capillorum.

Oplecko, *a, n. sl.* ein kurzes Frauenzimmerhemd, Brust- od. Achselhemd.

Oplem, *fut. ex.* eti, *sl.* schnellen, betrügen, defraudare.

Oplegi se, *fut. ex.* oplel, opleti, *sl.* s. omesti se (ometu se).

Oplen, u, *m. sl.* (wopljn *boh.*), das Kopfstöckel, am Wagen, worauf d. Leitern liegen, sustentaculum capitatum.

Oplessjwjm, *fut.* ěti, *sl.* s. oplchám.

Opletám, al, ati, s. opletu.

Opletám se, knaupeln, fig. *D.*

†Opletnjk, u, *m.* zrostlina, calystegia.

Opletu, *fut. ex.* opletl, oplesti, opleten, umflechten, circumplectere.

Oplotec, tce, *m.* Krippe, *f.* Flechtwerk, *n.* crates, *D.* oplotcem ohraditi, krippen.

Oploteň *f.* v pažení, d. Tennewand, praesepia, i. e. septa horrei, *R.*

Oplotim, *fut. ex.* il, iti, cen, umzäumen, circumsepire, *Syl.*

Opluhawjm, *sl.* s. pluhawjm.

Oplýwám, al, ati, mit dem Instrument der Sache, eigentlich überfließen, redundare: kalich můg naléwáš, až oplýwá, *B.*; 2) Überfluß haben an etwas, abundare, redundare; 2) mit der Präposit. w, u. dem Lokal z. B. oplýwati w rozkossech, äußerst schwelgerisch seyn, luxuria diffluere.

Oplzlý 3. unflätig, unzüchtig, z. B. Worte, ꝛc. obscoenus, spurcus, *K.* - ně, *adv.* spurce, - lost, i, *f.* - gkeit; - gkeit, *f.* obscoenitas.

Oplznem, *fut.* zl, znauti, *sl.* s. oplchám.

Opnu, opnu se, *fut.* opal, opnauti (*sl.* opěti), s. opjnám

Opodál, *adv.* fern, weit, in einiger Entfernung, procul, lon-

ge, longinque, auch mit od. opodál od města, *Vel.*

Opogený 3. betrunken, potulentus, vinolentus, temulentus: fig. swětem opogený člowěk, *Com.*

Opogjm, *fut. ex.* il, iti, betrinken, inebriare.

Opogný 3. berauschend, vi inebriandi praeditus; opogný nápog.

Opogugi, owal, owati, s. opogjm: opoguge ge dobrými wěcmi swými, *B.*

II. *rec.* opogowati se, sich betrinken, überfüllen, inebriari, *B.*

Opomjnám, *ati*, *sl.* s. připomjnám.

Opominu, *fut. ex.* nul, nauti, unterlassen, stehen lassen, intermittere, differre.

Opomjtám, al, ati, verwerfen, verachten, rejicere, contemnere; - ánj, *n. verb.*

Opona, y, *f.* Vorhang, *m.* velum, plaga; b) Bettvorhang, velum lecti, *Com.* c) plachta ssjfowá, Segel, *n.* velum, (seltene Bedeutung, s. plachta); oponu roztáhnauti, vela pandere; 2) Zwerchfell, *n.* diaphragma, (atis).

Oponka, y, *f. dim.* v. vorh. kleiner Vorhang; 2) *mor.* & *sl.* s. openec, *Lumn F. P.*

Opotjm se, *fut. ex.* il, iti, schwitzen, sudare.

Opowážjm, se. *fut. ex.* il, iti, sich unterstehen, sich entblöden, sich erwinden, audere, sustinere, sich erkühnen, audere; 2) *cum genit. rei* od. *pers.* wagen, der Gefahr aussetzen, in discrimen adducere, periculo objicere: opowážiti se žiwota swého, *B. Cyr.* opowážil se toho nebezpečenstwj, er wagte sich an d. Gefahr, *Cyr.* opowážil se smrti pro někoho; desýti osob z wogska swého se opowážil, - setzte der Gefahr aus, *Vel.* vgl. odwážjm se.

Opowážliwý 3. verwegen, frech, audax, temerarius, confidens; -wě, *adv.* audacter, confidenter, temere; - wost, i. *f.* Verwegenheit, Frechheit, *f.* audacia, confidentia, temeritas.

Opowažugi se, owal, owati, s. opowážjm se.

Opowěd, i, *f.* Melden, Ansagen, *n.* indicatio (insinuatio) praevia, bez opowědi ohne sich zu melden; s opowědj něco činiti.

Opowjdač, e, *m.* Ansager, *m.* indicator, insinuator, nunciator.

Opowjdám, al, ati, s. opowjm.

Opowidatel, e, *m.* s. opowjdač.

Opowjdka, y, *f.* bess. opowěd.

Opowjm, *fut. ex.* opowěděl, opowědjti (opowěděti), jemand melden, insgemein insinuare, jemands Gegenwart od. Ankunft anzeigen, nunciare alicujus praesentiam, adventum; k králi ho opow. *Cyr.* b) überhaupt ankündigen: opowjdati shromážděnj zwučným traubenjm, *K.*

II. *rec.* opowědjti se, sich melden, seine Gegenwart bekannt machen, indicare praesentiam suam; 2) melden anzeigen, bekannt machen, significare, indicare, aperire.

Opowrhlý 3. s. opowržený.

Opowrhnu, *fut. ex.* opowrhl, opowrhnauti, opowržen, s. opowrhugi.

II. *rec.* opowrhnauti se, s. opowrcy se.

Opowrhu, *fut. ex.* opowrhl, opowrcy, opowržen. vorh.
II. *rec.* opowrcy se, sich zu sehr erniedrigen, muthlos seyn, niederträchtig handeln, se abjicere, animum abjicere, abjectum esse, *B.*
Opowrhugi, owal, owati, verachten, (verwerfen), contemnere, despicere, aspernari, spernere.
II. *rec.* opowrhowati se, s. opowrcy se.
Opowrženec, nce, *m.* ein niederträchtiger Mensch, Auswürfling, abjectus homo.
Opowrženj, *n.* Verachtung, *f.* contemtus, contemtio; 2) Niederträchtigkeit, animus abjectus.
Opowrženliwost? - *f.* Niederträchtigkeit, *f.* animus abjectus; illiberale turpe facinus: nižádné opowrženliwosti se nedopausstéti.
Opowržený 3. verachtet, verwerflich, contemtus, despectus; 2) muthlos, niedergeschlagen, abjectus: to mne činj mnohem opowrženěgssjho, das macht mich viel muthloser, abjectiorem me reddit; - nost, i, *f.* s. opowrženj: tisýcerým opowrženostem se podrobiti; 2) Muthlosigkeit, Niedergeschlagenheit, Fassungslosigkeit, abjectus animus.
Opozdjm se, *fut. ex.* il, iti, sich verspäten, morari; - děnj *n.* Verspätung, *f. K.* moratio, cunctatio.
Oprahám, al, ati, s. opráhnu.
II. *rec.* opráhati se, folg.
Opráhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, wztáhnauti, *sl.* zahnati, mit dem Instr., ausholen, auf, in d. Höhe heben, intendere, efferre, tollere: opráhl rukau swau, aby uderil, *K.* opráhl rukau, *B.* - holj. *B.* mečem na měsſa *B.* b) mit dem Akkus. opráhali mne, sie schlugen, hauten mich? *Com.*
Opráhám se, üblicher oprahám: byť se nepřátelé na wás opráhali, nic wám neuſſkodj.
Opráhnu se, s. opráhnu.
Opraný 3. ausgewaschen, lotus.
Oprasſkowaný 3. opatý (opiatý) (v. přeska, praska), gegürtet, (eigentlich geschnallt), gerüstet, cinctus: oprasſkowáni gsauce ukrutnosti, *K.*
Oprasſkugi, owal, owati, umschnallen, umgürten, cingere; vgl. vorh.
Oprássjm, *fut. ex.* il, iti, en, abstauben, z. B. ein Buch; 2) pulvere purgare, auch pulverem excutere libro.
Oprassiwjm, *fut. ex.* ěl, ěti, d. Krätze bekommen, scabie infici, *K.*
Oprassnice, *f.* s. prasnice.
Oprassugi, owati, s. oprássjm.
Oprasým se, *fut. ex.* yl, yti, ferkeln, parere.
Oprat, oprať, i. *f.*, *mor.* oprata, (viell. obrata?) Lenkseil, Leitseil, *n.* versoria, ae, *f.* funis versorius.
Oprátka, y, *f. dim.* ein kleines Lenkseil, kleines Seil, funiculus versorius, resticula.
Opratnj 1. z. B. opratnj kůň, Leitseilpferd, *n.* equus versorius.
Oprawa, y, *f.* Verbesserung, a) Befreyung v. Fehlern, emendatio, correctio; b) wenn man etwas noch besser macht, mutatio in melius; 2) Ausbesserung,

f. reparatio, z. B. chrámu, *B.* 3) oprawa na studni, Einfassung des Brunnes, crepido, (inis), *f.*

Oprávce, *m.* Flicker, plicator, *D.* 2 *ol.* s. zprávce.

Oprawdiwý 3. ächt, authentisch, genuinus, *D.* -wě, *adv.* wahrhaftig, vere; -wost, i, *f.* Ächtheit, Wahrhaftigkeit, *f.* genuina indoles, sinceritas, veritas.

Oprawdowý 3 wahrhaftig, verus, (bess. verb.); 2) ernstlich; a) nicht scherzhaft, severus, gravis, serius: od oprawdowých wěcý někdy prestati, *Com.* b) nachdrücklich, gravis, severus, acer; c) nicht erdichtet, serius, verus; -wě, *adv.* vere; a) severe, graviter serio: o stawenj chrámu se oprawdowě pričinili, *K.* b) graviter, severe, acriter: oprawdowě ge k tomu probuzuge, *K.* c) serio, vere: oprawdowě sme audowé Krysta *P. Konf.*; -wost, i, *f.* Ernst, *m.* Ernsthaftigkeit, severitas, gravitas.

Oprawdu, *adv.* im Ernst, wahrhaftig, wirklich, revera, vere, sane, profecto, bud žertem, aneb oprawdu, *Vel.* oprawdu to mjnjm, ich meyne es im Ernst; oprawdu ge tu zyma; oprawdu nic newjm, gá nebudu pjti, oprawdu nebudu pjti.

Oprawenj, *n.* Verbesserung, *f.* a) Befreyung v. Fehlern, emendatio, correctio; b) wenn man etwas noch besser macht, mutatio in melius: oprawenj wjna; 2) Ausbesserung, reparatio, refectio; Flicken, *n.* refectio, reparatio; 3) *sl.* ohrada, Einfassung, Umgebung, *rc.* cinctura.

Oprawjm, *fut. ex.* il, iti, en, verbessern, a) v. Fehlern befreyen, emendare, corrigere: b) besser, od. vollkommener machen, mutare in melius; wjno gednostegné a neoprawowané; 2) ausbessern, reparare, Kleider flicken, sarcire, reficere, reparare; 3) *sl.* s. ohradjm, einfassen, umzäunen, *rc.*

II. *rec.* oprawiti se, gesund werden, gut werden, verbessert werden, curari, restitui, *Ez.* 47, 8.; 2) besser thun, berichtigen: opraw se w swých slowjch.

Oprawitel, e, *m.* Verbesserer, *m.* emendator, corrector; 2) der umfaßt, umzäunt, *rc.*

Oprawka, y, *f.* Flickerey, *f.* Flickwerk, *n.* refectio, reparatio; 2) Feile, Verfeinerung, *f.* lima: to oprawky potřebuge, lima opus habet.

Oprawugi, owal, owati, s. oprawjm.

Oprchlý 3. entblößt, v. dem etwas abgefallen ist, nudatus, z. B. hlawa, strom, ein entblätterter Baum, *rc.*

Oprchnu, *fut. ex.* chl, chnauti, entblößt werden, nudari, s. vorh.

Opreyskám se, *fut. ex.* s. rozpuknu se, disrumpi, *D.*

Oprsky od. oprstky, ů, *m. pl. sl.* das zurückgelassene beym Essen od. Trinken.

Opru, (řu), opřeš, *fut. ex.* opřel, opřjti, stemmen, imponere.

II. *rec.* opřjti se, sich stemmen, inniti; 2) *cum dat.* sich widersetzen, resistere: gim se opřeli, a o to se zasadili, *Vel.* někomu se zmužile opřjti; zgewné mocy se opřeli a bránili; opři se sám sobě.

Oprſſjm, *fut.* eti, s. oprchnu.

Opruzugi, owal, owati, bess. zpruzugi: slané wěcy opruzugj cesty moče.

Opsánj, n. Beschreibung, bess. wypsánj.

Opsati, s. opjssi.

Opspolý, ol 3. s. nestydatý? Hr. z. G

Opsugi, fut ex owal, owati, sl. & ol. d. h. lzhaněti, osočiti, co psa.

Opsy (u) se, fut. ex. el, eti, hündisch werden, cani similem fieri, D.

Optám se, fut. ex al, ati, mit u. ohne Genit. befragen, fragen, quaerere ex aliquo, percontari ex od. ab aliquo auch aliquem; interrogare od. rogare aliquem.

Optykus, a, m. Optiker, opticus, Com.

Opúčam se, s. opaučam se.

Opuchám, ati, s. opuchnu.

Opuchlina, y, f. s. otok.

Opuchlý 3. s. oteklý.

Opuchnu, fut. ex. chl u. chnul, nauti, aufschwellen, intumescere.

Opučjm se, fut. iti, s. opaučám.

Opuka, y, f. Tof od. Tofstein, tofus, tophus, op. zemlená, zermahlener Tofstein, coementum.

Opusstěnj, n. Unterlassung, f. intermissio, omissio; 2) Verlassung, a) das im Stiche Lassen, relictio, desertio; b) wenn man davon gehet, relictio; c) wenn man jemand ohne Hilfe läßt, desertio.

Opusstěný 3. unterlassen, omissus; 2) verlassen, im Stiche gelassen, ohne Hilfe gelassen, hilflos, desertus.

Opustjm, fut. ex, il, iti, unterlassen, intermittere, omittere; 2) verlassen, a) im Stiche lassen, relinquere, deserere, b) ohne Hilfe lassen, deserere, c) v. etwas fortgeben, relinquere; 3) z. B. wodau, mit Wasser ringsherum einschließen, aqua circumdare, aqua circumfundere: wodami wssudy opusstěn byl, K. B. 4) nicht achten, nicht befolgen, non observare, Žal. 119, 53.

Opykám, fut. ex. al, ati, boh. (nicht sl.), bereuen, poenitere.

Opýtám se, fut. ati, sl. s. optám se.

Opytugem se, owati, sl. vorh.

Oř, e, m. bogowný kůň, Knitpferd, n. Gaul, m. Kriegspferd, n. dextrarius, caballus.

Oráč (wořáč), e, m. Ackermann, Ackersmann, Pflüger, arator, B. 2) Ackerknecht, Kleinknecht, m. servus ad aratrum.

Oračka, y, f. s. oránj; w oračku se dáti, K.

Oracý, f. Oration, Rede, f. oratio; 2) sl. adj. 1. term. s. orný.

Oracyna, y, f. sl. Ackerfeld, geackertes Feld, n. arvum.

Orakulnj 1. das Orakel betreffend: orakulnj duch, Cyr.

Orakulum, n. Orakel n. oraculum, (gen. pl. orakul u. orakulj, Cyr.)

Orám, od. oři (oru, -αρῶ, arare, ären, (im Elsaß), angl. ear, holl. aeren), oral, orati, pflügen, ackern, arare; lenochem orati s. lenossjm, Cyr.

Oránj, n. Ackern, Pflügen, n. aratio.

Oranina, y, f. s. oracyna.

Orant, u, m. s. hledjk, Vel.

Orawa, y, f. der Fluß Orawa, Arva; 2) Bergschloß, Orawa, Arva; 3) d. Landschaft, Orawa od. Arva, jetzt das Arwaer Comit. in Ungarn, Comitatus Arvensis.

Orawec, wce, *m.* ein Arwaer od. Arwer, Arvensis.
Orawka, y, *f.* Arwaerinn, *f.* Arvensis, *f.*
Orawský 3. Arwaer, Arvensis; -ský od. po-sku, *adv.*
Orba, y, *f.* s. orání, Ackerwerk, *n.* aratio, Syr. 7, 16. 3 Mach. 12, 1. Landwirthschaft, *f.* agricultura.
Orbonanka, y, *f.* ? *Ryb.*
Orda, y, *f.* stádo, Horde, *f.* caterva, *D.*
Ordunk, u, *m.* (*obs.*) Schlachtordnung, *f.* acies.
Ordynugi, owal, owati, ordinieren, zum Geistlichen weihen, consecrare,(ordinare), *Kroc.* - nowánj, *verb.*
Ořech, u, *m.* Nuß, *f.* nux; wlaský ořech, welsche Nuß, nux juglans, auch blos juglans, (ndis); ljskowý oř. s. leskowec; králowský od. wlaský oř. Haselnuß v. der rothen Art, *Vel. Herb.* panenský oř. Bartnußbaum, corylus sativa (fructu maximo, rotundo); b) d. Frucht dav. ořech Indyanský aneb mořský, Indische od. Meernuß, *f.* nux Indica, *Vel.* 3) oř. swinský, Saubrod, Erdrübe, Waldrübe, *f.* cyclaminus, panis porcinus, *Vel.*; wodnj oř. s. kotwice 3), zemský oř. *sl.* s. ořjssek zemský; 2) Nußbaum, *m.* nux; 3) na lu u. na kussi, (kost, na kterauž se střela nakládá), d. Nuß am Bogen, astragalus, epitoxis, fibula ossea, na ořech přiložiti, s. napnu, *Syl.* 4) Arschei en, *n.* Arsslöffel, *m.* specillum ani, *Syl.* 5) d. Nuß am Feuerschloß, capitellum, 6) d. Nuß beym Schloße, foramen excussorii, *R.*

Ořechowec, wce, *m.* s. kriwatec; 2) *sl.* s. ossleych.
Ořechowý 3. nußbäumen, aus Nußbäumen, nuceus.
Orel, *gen.* orla, *m.* (vgl mit) Adler *m.* (adel-aar, großer Vogel), aquila mas, mořský orel, soll nach *D.* dasselbe, was kostilomec seyn.
†**Orelánjk**, u, *m.* zrostlina, bixa.
Orem, *sl.* s. oru.
†**Ořessák**, u, *m.* juglans, Nußbaum?
Ořessec, ssce, *m.* *sl.* s. ossleych.
Ořessj, *n.* od. ořessina, y, *f.* Nußwäldchen, *n.* nucetum; b) zrostlina zemských ořechů, z njž y kwjtí ořessjm slowe, herba et flores lathyri tuberosi, bunii, ornithogali.
Ořessina, y, *f.* Haselstaude, *f.* corylus.
†**Ořessnjwka**, y, *f.* zrostlina, pyrenula.
Ořezám u. ořeži, *fut. ex.* ořezal, ořezati, beschneiden, circumscindere.
Orğan, u, *m.* *sl.* s. warhany; -ár, a, *m.* Orgelmacher, organarius; -rka, y, *f.* -inn, -ria, -růw, -rčin, *rc.* wie bey, mlynář; -nysta, y, *m.* s. warhanjk.
Orğanugem, owal, owati, *sl.* a f der Orgel spielen, organum tangere.
Orğowán, u, *m.* *sl.* *Göm.* s. bez wlaský.
Oři, s. orám.
Orientský 3. orientalis; orient. perla, *Syl.*
Ořjssek, *sl.* orjessok, ssku, *m.* *dim.* Nüßchen, *n.* nucula; ořjssek zemský, nach einigen, kastan zemský, *sl.* zemský ořech, Erdnuß, u. zwar, a) Erdeichel, Erdfeige, *f.* lathyrus tuberosus,

Lin. D. b) Erdkastanie *f.* bunium, *Lin.* 2) Trüffel, *f.* tuber; d) Vogelmilch, *f.* ornithogalum; 2) *sl.* hie u. da, s. muškátowý ořech; 3) ořjšky weliké y malé, große u. kleine Pfeffernüße (Zuckerbeck.), dulcia piperata.

Orkáš, u, *m. mor. & Lomn.* s. kaupě 2); orkáš zaplatiti, *Lomn.*

Orljčátko, *a, n dim.* junger Adler, pullus aquilae.

Orlice, *f.* das Weibchen des Adlers, der weibliche Adler, aquila femella; (es wird auch oft überhaupt für orel gesetzt); 2) - Orlitz, *f.* Adlerfluß, *m.* im Königgr. Kr. Aquila.

Orljče, ete, *n.* s. orljčátko.

Orljček, čka, *m. dim.* v. orel; 2) *gen.* čku, *m.* Leberkraut, Balsamkraut, *n.* aquilegia, (nach *D.* s. gatrnjk.)

† **Orličenec**, nce, *m.* zrostlina, aquilaria?

Orlicj 1. Adler-, Adlers- od. vom Adler, aquilinus; orlicj kámen, Adlerstein, *m.* aetites; orlicj nos, Habichtsnase, *f.* nasus aquilinus od. aduncus; orlicj kapradj, Adlerkraut, *n.* pteris aquilina.

† **Orličnice**, *f.* zrostlina, aquilicia.

Orlog, e, *m. obs.* horologium.

Orlowý 3. s. orlicj: orlowý řád, Adlerorden, ordo equester aquilae.

Ornát, u, *m.* Meßgewand, *n.* vestis liturgica, stola.

Orné, ého, *n.* Ackerlohn, *m.* merces pro agricultura, *D.*

Ornice, *f.* d. h. orna země, *Puchm.*

Orný 3. pflügbar, was gepflügt werden kann, arabilis.

Orobaňka, y, *f.* Erwenwürger, *m.* (Pflanze), orobanche, *D.*

† **Orobinec**, nce, *m.* zrostlina, typha.

Orodowánj, *n.* Fürbitte, *f.* deprecatio, intercessio.

Orodownjk, *a, m.* Fürbitter, deprecator, Fürbitter bey Gott, intercessor, interpellator; -nice, *f.* -inn, *f* deprecatrix, interpellatrix.

Orodugi, owal, owati, (v. orare?) Fürbitte einlegen, intercedere, deprecari.

Orsácký 3 *sl.* (im gem. Leben, vom Ungr. ország, Reich, Land), gemein, Land-, publicus, orsácká cesta, s. sylnice; 2) vorzüglich, praecipuus: o - á zyma, grimmige Kälte, orsácký pacholek, egregius masculus.

Orscy, e, *m.* Schmalzblume, *f.* ficaria.

Orseyl, z čeho lakmus dělagj.

Ort, u, *m.* (viell. v. quart, quert?) der vierte Theil v. etwas, z. B. v. Thaler, Ort, quadrans, 4ta pars, ferton: ort (ferton) gedné hřiwny, 16 grošů Pražských, *Vel.*

Ortel, e, *m.* Urtel, *n.* gerichtlicher Ausspruch, Urtheil, *n.* sententia, judicium, posledni ortel, Endurtheil, *n.* sententia finalis, slepý ortel, gerichtliche Meynung auswärtiger Rechtsgelehrten? na nawčenj a sleré ortele do Magdeburku posýlá, *Vel.* ortel wynášeti, sententiam ferre.

Ortelnj 1. das Urtel betreffend.

Ortelugi, owal, owati, Urtheil sprechen, verurtheilen, sententiam ferre, damnare; *K.* knihy k sčálenj -; neposlušné k zlořečenstwj.

Ortutjm, *fut. ex.* il, iti mit Quecksilber bestreichen, belegen, insbesondere verquicken, amalgiren, metalla mercurio friare et in massam redigere.

Oru, s. orám.

Orudj, *n. obs.* folg.

Oružj, *n. obs.* s. zbraň; nach *Leschka* s. nádobj, náradj.

Orwu, *fut ex.* orwal, orwati, raufen, (beraufen), vellere.

Ořwu, *fut. ex.* ořwal, ořwati, umbrüllen, circummugire, circumrudere.

Orygināl, u, *m.* Original, *n.* Urschrift, originale, - lnj 1. Original., originalis: oryginálnj exemplář, *Cyr.* oryginálnj kniha, *K.*

Oryon, a, *m.* s. kosa 2), *B.*

Os, y, *f.* Achse, *f.* am Wagen, axis, os nebes od. swěta, Himmelsachse, *f.* axis coeli, *D.* 2) od. wos, a, *m.* (*boh.* nicht *sl.*), Wespe, *f.* vespa.

Osa, y, *f.* vorh. 2) (*sl.*), Wespe, *f.* vespa.

Osáchnu, *fut. ex.* chl, chnauti s. osáknu: osáchli lidé; hned osáchnauti, a meč swůg zas schowati.

Osada, y, *f.* kolonye, Kolonie, *f.* colonia; 2) Kirchspiel, *n.* ecclesia; 3) Kirchsprengel, *m.* dioecesis ecclesiastica: arcybiskup w zemjch swé osady ꝛc. *Vel.* 3) *sl.* s. děbina, wes.

Osadjm, *fut. ex.* il, iti, zen, besetzen, occupare, praesidium imponere: osaditi bránu strážnými, *Com.* strážnými někoho; lidem osaditi lod, ozbrojiti, - bemannen; 2) besetzen, bestellen, einsetzen, constituere: aurad někým osaditi, *Pr.* osazowali aurady, kým se gim widělo; osaditi jaud proti

někomu; 3) ansiedeln, Wohnung verschaffen, illocare, *B.*

II. *rec.* osaditi se, sich ansäßig machen, sich ansiedeln, sedem ponere, domicilium figere, illocare se.

Osadnj 1. das Kirchspiel, den Kirchsprengel betreffend, dioecesanus; d. Kolonie betreffend, colonialis.

Osadnjk, a, *m.* Kolonist, Anbauer, Ansiedler, neuer Einwohner, Fremdling, Eingezogener, *m.* (sonst auch nowý osadnjk); 2) Kirchkind, *n.* attributus templo, consors templi; - ice, *f.* Ansiedlerinn, Kirchkind, *n.* colona; consors templi, dioecesana, 3) s. děbinčan, wesnjk.

Osáknu, *fut. ex.* kl, knauti, langsam durch abträufeln trocknen, trocken werden, sensim siccari, exarescere; versiegen, vertrocknen, exarescere: osákly wody potopy; řeka osákne, - wird allmählig versiegen, vertrocknen, *B.*; fig. schwinden, evanescere: oni tak s chrámem, oběřmi a ceremonyemi osáknau, i. e. pomalu gich vbýwati bude, *Com.* vgl. sáknu, sákám, osýknu.

Osamělý 3. einsam geworden, einsam, solitarius, - le *adv.*

Osamjm, *fut ex.* ěl, ěti (sám zůstanu), einsam werden, solitarium fieri: osaměl a o ýřel, *Com.* - jwám, al, ati, *fr.*

Osamotě, *adv.* s. samotně.

Osamotnjm, *fut.* ěti, s. osamjm.

Osapjm se, *fut. ex.* il, iti, na někoho, mit Worten anpacken, anfahren, increpare aliquem, invehi in aliquem.

Osatý 3. besäet, inseminatus, *K.* osatá země.

Osauch, u, *m.* podplamenice, *f. sl.* posuch. Kuchen v. Kornmehl, *D.*
Osaussek, ssku, *dim.* vorh.
Osazenj, *n.* Besatzung, *f.* praesidium; 2) Besetzung, occupatio; 3) Einsetzung, Bestellung, *f.* constitutio; 4) Ansiedelung.
Osazený 3. besetzt, munitus; 2) bestellt, eingesetzt, constitutus; 3) angesiedelt, illocatus.
Osazugi, owal, owati, *s.* osadjm. II. *rec.* osazowati se, *s.* osaditi se.
Osázým, el, eti, u. osázeti se, vorh. wssecka mjsta swými prátely osázel.
†Osbekowa, bess. Osbekowka, y *f.* zrostlina, Osbekia, Osbekia.
Oschnu, *fut ex.* oschl u. osechl, oschnauti, abtrocknen, trocken werden, siccescere, siccum fieri: od krwe osechl, *Vel.*
Osebe, *adv. sl.* absonderlich, seorsim, singillative, privatim, particulariter: každý osebe, jeder besonders (aparte), singulus.
Oseč, i, u. e, *f.* d. Weinbeere, d. schon abgetropft u. nun in d. Presse zum Keltern gelegt wird; wjno zoseče, Preßwein, Kelterwein, *m. sl.* auch pressowanec, vinum tortivum, Tresterwein, *m.* lora, lorea; 2) Umhau, *s.* záseka: oseči ty rychle zapálili, *Haj.*
Oseček, čku, *m.* (osečka, y, *f.?* - v. osekám), Span, *m.* v. Holz, ramentum, segmentum (recisamentum, *R.*) osečky, *Com.*
Osedám, al, ati, *s.* osednu.
Osedjm, *fut ex.* el, eti, sitzen bleiben, persedere, z. B. in equo; 2) *act.* brüten, incubare: osedeti weyce.
Osedlám, *fut. ex.* al, ati, z. B. koně, satteln, sternere equum, ephippium imponere equo; 2 besetzen, (i. e.) bemeistern, obsidere: čert lstj lidi osedláwá, *Cyr.* lakomstwj dáti se osedlati, *Syl.* - áwám, al, ati *fr.*
Osedlost, i, *f.* Ansäßigkeit, Haus, Äcker, ꝛc. domicilium, immobilia: ze swých osedlostj wytisknut gest, *Com.*
Osedlý 3. angesessen, ansäßig, angesiedelt, sedem, domicilium habens, insgemein, domiciliatus; a) Äcker od. liegende Gründe habend, possessionem od. possessiones habens; b) ein Haus habend, haussäßig, domum habens.
Osednu, *fut ex* dl, dnauti, osezen, einnehmen, occupare, implere, Iz. 34, 11. osedli a opanowali tu zemi, *Syr.*
Osegi, *fut. ex.* osál u. osel, selterner osýl, osýti, osát, oset, osyt, besäen, conserere, inseminare, *B.*
Osek, u, *m.* eigentlich Behau, etwas Behauenes, od. auch Abgehauenes, segmentum, wovon *dim.* oseček; üblicher 2) der Weinstock, so beschnitten wird, pes vinaceorum, *R.*; 3) *gen.* Ossegg, ein Kloster im Leutmer. Kr. Osseca. Vgl. osekáwám.
Osekám, *fut. ex.* al, ati, *s.* obraubám, u. folg. osekati sudy (obruče) wjna wlačkowitého, *Vel.* osekati mu dal ruce, y nohy, *Id.* nehodná wjna osekáwati, *Id.* - ánj, *n. verb.*
Osekanec, nce, *m. sl. s.* key.
Osekáwám, al, ati, behauen, a) durch hauen bearbeiten, z. B. Bauholz, *n.* axasciare, ascia dolare, dedolare; b) d. unnö

thigen Zweige abhauen, z. B. einen Baum, putare; 2) *freq.* v. osekám; - wánj, *n.* Behauen; Bearbeiten, durch Hauen, exasciatio; b) Abhauen, Behauen, *n.* öfteres Abhauen, putatio, frequentior putatio.

Osel, *gen.* osla, *m.* (As, os, bedeutete ursprünglich jedes große Thier, Adel.), Esel, *m.* asinus; 2) ein Gestell des Seilers, der Esel, asinus machinarius; 3) ostré prkno pro zkrocenj wogáků, na čtyřech nohách wyzdwižené, das hölzerne Bild eines Esels, auf welchem Soldaten zur Strafe reiten müssen, asinus, Adel.; 4) niedriges Scheltwort: Esel, asinus.

Osem, s. osm.

Osemokowny, *sl.* s. osmiokowny.

Osenj, *n.* Saat, *f.* a) Saatfeld, *n.* seges; b) das emporgewachsene Getreide, seges(etis), sementis.

Oset, u, *m.* Ackerdistel, *f.* Schartenkraut, *n.* serratula arvensis, *Lin.* s. srpek.

Oseti, *n.* s. osenj.

Osetý 3. s. osatý, osetá mjsta, *B.*

Oseypám (osýpám), al, ati, herumschütten, passim spargere (fundere); vergl. osypám.
II. *rec.* oseypati se, blattern, d. Blattern haben, variolis laborare.

†Oseypček, pčku, *m.* zrostlina, variolaria.

Oseypka, y, *f.* d. Blatter, Pocken, variola.

Osjaknem, *sl.* s. osáknu.

Osjewám, *sl.* s. osýwám.

Oskočjm, s. obskočjm, *Haj.*

Oskoruffe, s. woskeruffe.

Osla, y, *f.* *sl.* Wetzstein (der Mäher) in länglichter platter Gestalt, cos; 2) ein Wecken Butter.

Oslabjm, *fut. ex.* il, iti, en, schlaff machen, laxum reddere, solvere, remittere, laxare, (debilitare), - jwám, al, ati, *fr.*

Oslablý 3. geschwächt, debilitatus, *B.*

Oslabnu, *fut ex.* oslabl, oslabnauti, erschlaffen, schlaff werden, erschlappen; schwach werden, laxum fieri, laxari, solvi, remitti, debilitari.

Oslabugi, owati, s. oslabjm.

Osladčugi, owal, owati, versüßen, reddere dulcem; - čowánj, *n. verb. K.*

Osladič, u. osladyč, e, *m.* Engelsüß, *n.* polypodium.

Osladjm, *fut.* il, iti, s. osladčugi.

Osladnu, *fut ex.* dl, dnauti, süß werden, dulcescere.

Oslák, e, *m.* Eseltreiber, *m.* asinarius; 2) *sl.* Wetzsteinmacher od. Verkäufer, s. osla.

Oslátko, a, *m* *dim.* Eselchen, asellus.

Oslawenec, nce, *m.* der Glorreiche, Verherrlichte, glorificatus, gloria splendens, *A.Neg.*

Oslawenj, *n.* Verherrlichung, Herrlichkeit, *f.* Verklärung, *f.* illustratio, gloria, glorificatio.

Oslawený, 3. verherrlicht, illustratus; 2) hochgepriesen, celebratus; 3) *sl.* verklärt, seelig, glorificatus, defunctus: má oslawená dcera.

Oslawjm, *fut. ex.* il, iti, en, folg.

Oslawugi, owal, owati, verherrlichen, illustrare, decorare; 2) lobpreisen, preisen, celebrare, laudibus celebrare: oslawowati tě budu, Hospodine, *B.* 3) verklären, ins bessere Leben

abrusen, glorificare, aeterna gloria donare.
Oslazugi, owal, owati, s. oslad-augi.
Osle, ete, n. dim. v. osel, junger Esel, asellus.
Osledjm, fut. ex. obs. s. oběhám, shromáždjm, Dalem.
Oslepenec, nce, m. mit Blindheit Geschlagener, Verblendeter, ex-coecatus. coecus.
Oslepjm, fut. ex. il, iti, blenden, verblenden, des Gesichtes berauben, excoecare, B. s. zaslepjm.
†Oslepnjk, u, m. zrostlina, excoecaria.
Oslepnu, fut. ex. nul, nauti, erblinden, blind werden, visu privari, excoecari.
Oslepugi, owati, s. oslepjm.
Oslička, y, f. dim. v. oslice; 2) dim. v. osla.
Oslice, f. Eselinn, f. asina.
Osljček, čka, m. s. oslátko.
Oslič 1. v. Esein, Esels-, osličj mléko, Eselsmilch, n. lac asinae; osličj mlýn, eine Mühle, d. durch Esel getrieben wird; osličj hřbet, s. hřbet.
Osljk, a, m. s. osljček; mořský osljk, Stockfisch, m. salpa, asellus.
Oslinjm, fut. ex. il, iti, mit Speichel benetzen, sputo madefacere.
Oslizlý 3. schlüpfrig (schmierig) werden durch das Angeben v. Schimmel, (ist fast nur vom Fleische gebräuchlich); lubricus ex mucore; angegangen, putridus, mucidus.
Osliznu. fut. ex. il, iti, osliznauti, schlüpfrig (schmierig) werden, wie das angegangene Fleisch, s. vorh.
Oslnu, fut. ex. nul, nauti, blind werden, s. oslepnu; oslnul od blesku, B. Com. na obě oči oslnul, Pelz.
Oslnutj, n. Blindwerden, n. amissio visus.
Oslobeyk, a, m. onocentaurus B.
Oslobodjm, iti, sl. s. oswobodjm.
Oslohonec, bess. oslář 1).
Oslona, y, f. zatměnj zraku, Blindheit, f. coecitas.
Oslopem, fut. ati, sl. s. ochlastám. II. rec. oslopati se, s. ochlastati se.
Osloprd, u, m. zrostlina, Eselsfurz, m. onopordon.
Oslowatjm, ěl, ěti, eseldumm werden.
Oslowice, f. Eselshaut, f. pellis, cutis asinina.
Oslowina, y, f. s. oslowstwj.
Oslowý 3. v. Eseln, asininus; oslowá kůže, s. oslowice, - zum Schreiben, palimpsestus; -hlawa, Eselskopf, m. caput asininum; oslowská palice, Eselskopf (Schimpfwort).
Oslowský 3. eselhaft, asininus, asino similis; oslowské djtek milowánj, Com.
Oslowstwj, n. Eseley, f. stoliditas asinina.
Oslůw, owa, owo, adj. poss. dem Esel gehörig, asini, asininus.
Oslýchám, al, ati, folg.
Oslyšjm, fut. ex. il, iti, nicht erhören, versagen, negare, denegare, abweisen, rejicere, oslyšeti někoho w geho žádosti.
Oslyšugi, owal, owati? bess. oslýchám.
Osem, s. osm.
Oslzlý 3. s. oslizlý: oslzlé maso, angegangenes Fleisch, Ryb.
Osm, sl. osem, mor. osum, gen. osmi, acht, octo; po osmé, achtens, octavo; po osmi, je acht,

zu acht, octoni; po osmi stech, je achthundert, octingeni.

Osmahlý 3. (vgl. smaha, smahnu,) abgebrannt v. der Sonne, v. dem Rauch, adustus.

Osmahnu, *fut.* hl, hnauti, abbrennen v. der Sonne, vom Rauche, gebräunet werden, aduri.

Osmahugi, owal, owati, vorh.

Osmák, u, *m.* Achter, *m.* octonio; 2) s. unter oko.

Osmdesát, osmdesáte, *gen.* osmdesáti, achtzig, octoginta; po osmdesáti, je achtzig, octogeni.

Osmdesátekrát, *adv.* achtzigmal, octogies; osmdesátkrát opětowaný (osmdesaternásobný), achtzigerley, octogesies repetitus.

Osmdesatiletý 3. achtzigjährig, octogenarius, octoginta annorum.

Osmdesátnjk, *a, m.* Achtziger, *m.* Achtzigjähriger, octogenarius; -nice, *f.* Achtzigerinn, *f.* -ria.

Osmdesátý 3. achtzigste, octogesimus.

Osmeljm se, *fut. ex.* il, iti, sich erkühnen, ermannen, audere: gen se osmél, a řekni mu.

Osmělugi se, owal, owati, vorh.

Osmerka, y, *f.* achteimriges Faß, *D.*; 2) *sl.* s. osmička.

Osmernásobný 3. achtfach, achtfällig, octuplus, -ně, *adv.* octuplo.

Osmernitenná drátew, achtfädiger Pechdrath, *m.* octuplum cheleama.

Osmerý 3. (*abs.* osmero) achterley, v. acht Arten, octo generum.

Osmidenný 3. achttägig, von acht Tagen, acht Tage dauernd, octo dierum, octiduus.

Osmička, y, *f.*, *sl.* osmerka, y, *f.* Achter, *m.* eine Zahl v. achten, octans, octonio; Achttheil, Achtel? *D.* s. osmina.

Osmidjlný 3. achttheilig, octo partium.

Osmihodinný 3. achtstündig, octo horarum.

Osmihrannjk, u, *m.* Achteck, *n.* octangulum, *D.*

Osmihranný 3. osmihraný, achteckig, octangulus.

Osmjk ?

Osmiletý 3. achtjährig, octennis, octo annorum.

Osmiměsýčný 3. achtmonathlich, octo mensium.

Osmina, osminka, y, *f.* Achtel, *n.* octava pars, octans; 2) *sl.* s. osmička.

Osminohý 3. achtfüßig, octipes.

Osmiokowni 1. *sl.* s. osmiwěderni; osmiokowni sud, s. swidnický sud.

Osmiřadý 3. achtreihig, octo ordinum.

Osmiročnj 1. *sl.* s. osmiletý.

Osmispogený 3. achtspännig, octojugis.

Osmispřežený 3. vorh.

Osmistranný 3. achtseitig, octagonus.

Osmistý 3. achthundertste, octingentesimus.

Osmitisýcý 3. achtzigtausendste, octies millesimus.

Osmiuhelnjk, s. osmihrannjk.

Osmiuhelný 3. s. osmihranný.

Osmjwám, al, ati, *sl.* auslachen, deridere.

Osmiwědernj 1. achteimrig, octo urnarum.

Osmkrát, -te, *sl.* osemráz, *adv.* achtmal, octies; po osmkrát opětowaný, achtmalig, octies repetitus (factus), *D.*

Osmmecýtma (osm mezy (dwěma) desýtma), acht u. zwanzig,

duodetriginta, - tmý 3. der acht u. zwanzigste, duodetricesimus.
Osmnáct, - te achtzehn, octodecim, duodeviginti: osmnácte set tisýců, achtzenmahl hundert tausend, duodevicies centum mil
Oswnáctka, y, f. eine Zahl von achtzehn.
Osmnáctkrát, sl. osemnáctráz, adv. achtzehnmal, duodevicies, deciesocties.
Osmnáctnjk, a, m. Achtzehner, m. achtzehnter Theil, Achtzehntel, n. duodevicesimarius, D.
Osmnáctý 3. der achtzehnte, duodevicesimus.
Osmradjm se, sl. s. ostěnjm se.
Osmudjm, fut. ex. il, iti, anbrennen beym Kochen, aduri.
Osmý 3. der achte, octavus.
Osnowa, y, f. Weberzettel, Anzettel, m. Anschere, f. stamen; 2) Flechtband, n. textura.
Osnowánj, n verb. v. osnugi.
Osnowak, e, m. Anzettler, m. (bey den Webern) (staminarius?)
Osnugi, fut. ex. owal, ati, anzetteln, ordiri, exordiri telam, s. nasnugi; 2) anlegen, anzetteln, anspinnen, struere, moliri, machinari: spolu to osnowali, D. 3 ol. gründen, befestigen, fundare, firmare: čest osnowal, Dalem. s. auch nasnugi.
Anm. Einige Neuern treiben auch mit diesem Worte, in der letzten veralteten Bedeutung (wofür založiti seit Jahrhunderten üblich ist), einen wahren Unfug
Osoba, y, f. Person, f. persona, osoba mužská ženská, Manns-, Weibsperson, f. mas, femella, přísežná os., beeidete Person, jurata persona; zástawná os. Geißel, m. obses, Com. po osobách něco činiti, nach Ansehung der Person -, cum respectu personarum -.
Osobenj, n. Anmaßung, f. arrogantia.
Osobjm sy, fut. ex. il, iti, sich zueignen, sich anmaßen, Anspruch machen, behaupten, vindicare, arrogare sibi.
Osobitný, 3. sl. abgesondert, separatus, specialis; vorzüglich, praecipuus; - tně od. tě, adv. s. osebe.
Osobnj 1. was man in eigener Person thut; hlásanj osobnj; osobnj opatrowánj dobytka; b) privat, privatus: přjhody osobnj y obecnj, Vel.
Osobnost, i, f. Persönlichkeit, f. insgemein personalitas: Krystus w swé osobnosti nás wykaupil.
Osobný 3. persönlich, d. Person betreffend, personalis: zlost a nenáwist osobná K.; 2) groß v. Person, wohlgestalt, (sl. držný): člowěk osobný; 3) viell. ansehnlich, groß, insignis, magnus; to město gest osobné, Mand. - ně, adv. persönlich, a) selbst in eigener Person, ipse; b) gegenwärtig, praesens, coram.
Osobolib, a, m. der (als Richter) Ansehen der Person berücksichtiget, (Com. scheint es nur scherzweise gebildet zu haben).
Osobugi sy, owal, owati, s. osobjm sy.
Osoh, u, m. sl. (v. sáhati, dosáhati?) s. užitek: osoh mu bere, zieht Nutzen dav.; nenj to bez osohu; osoh robit někomu; robj to pre swog osoh, sl.; 2) Interesse, Zins vom Capital, census, usura, interusurium: osoh dáwat, platit.
Osohugi, owal, owati, sl. Nutzen

haben, Vortheil genießen, fructum percipere.
Osočjm. *fut. ex* il, iti, angeben, deferre, 1 Sam. 19, 27, falsch anklagen, anfeinden, calumniari, traducere; v saudcůw někoho osočiti, *Vel* někoho před někým; s. obnássjm.
Osočitel, e, *m.* Angeber, falscher Kläger, Anfeinder, delator, calumniator, traductor, obtrectator; -lkyně, *f.* -inn, *f.* -trix, - trix.
Osočowánj, *n.* - *verb.* v. folg.
Osočugi, owal, owati, s. osočjm.
Osoljm, s. posoljm.
Osožjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* Nutzen bringen, prodesse; heilsam seyn, z. B. Arzney, salubrem esse.
Osožný 3. *sl.* nützlich, utilis, heilsam, salutaris.
Ospa, y, *f.* Haferschrot, *m.* far avenaceum, *D.*
Ospalec, lce, *m.* Schläfer, *m.* dormitor; - lkyně, *f.* - inn, - *f.* - trix.
Ospalý 3. schläfrig, a) schlafbegierig, somniculosus, somnolentus, somni cupidus, b) unthätig, träumerig, langsam, somniculosus, segnis, veternosus, tardus: wrchnost ospalá procýtj a dotře, *K.* - le, *adv.* schläfrig, ꝛc. somniculose, somnolenter, tarde, segniter: ospale pracowati; - lost, i, *f.* Schläfrigkeit, *f.* a) Schlafbegierde, *f.* cupiditas dormiendi, somnolentia; ist's so viel als Schlafsucht *f.* veternus; b) Unthätigkeit, Langsamkeit, *f* veternus, segnities, tarditas somnolentia.
Ospánliwý 3. - wě, *adv.* - wost, i, *f.* vorh.
Ospati, *ol.* s. osýpati.
Ospice, *f.* s. osutiny.
Ospraweblnjm, *fut. ex.* il, iti, ěn, rechtfertigen, gerecht machen, justificare; b) absolviren, lossprechen einen Verklagten, absolvere, *D.* - něnj, *n.* Rechtfertigung, *f.* justificatio, Absolviren, *n.* absolutio.
Ospraweblňugi, owal, owati, vorh.
Osrdj, *n.* wnitřnosti okolo srdce, praecordia, Geschlinge, *n.* Eingeweide, *n.* z. B. Herz, Lunge, viscera, exta.
Osrkám, al, ati, folg.
Osrkugi, owal, owati, zischenden Laut v. sich geben, wenn es einen brennet, u. überhaupt weh thut: a nim rowně osrkowati a plakati musyl, *Com.*
Ossacenj, *n.* Kleiden, *n.* vestitus; - ný 3. s. ossatjm.
Ossacugi, *fut. ex.* abschätzen, aestimare, taxare.
Ossala, y, *f. mor.* Blendwerk, *n.* s. mámenj.
Ossáljm, *fut. ex.* il, iti, betrügen, übersetzen, circumvenire, dementare.
Ossancugi, *fut.* owal, owati, umschanzen, z. B. eine Stadt, circumvallare, *Syl.* - cowánj, *verb.*
Ossarpaný 3. *sl.* s. otrhaný.
Ossatjm, *fut. ex.* il, iti, cen, kleiden, bekleiden, vestire.
Ossaucham, *fut.* al, ati, *sl.* abwetzen, deterere.
II. *rec.* ossauchati se, sich hin u. her wetzen, adterere se.
Ossatka, y, *f.* Backschüssel, *f.* mactra, ae, *f.*
Ossaustám, *fut.* al, ati, abwetzen, abstreifen, abreiben, atterere, abradere: ossaustané a oblá-

mané obrázky, *Com.* - aný 3. abgerieben, abgestreift, abrasus, nudatus, attritus: neyossaustanéggssi mossna, i.e. kurwa, *Syr.*

Ossčjm se, *fut. ex. sl,* sich bebrungen: sol se osskala, das Salz ist naß geworden, sal humorem contraxit.

Ossediwjm, *fut. ex.* wěl, wěti, ergrauen, grau werden, canescere.

Ossem, u, *m.* Betrug, *m.* dolus, fraus, *Ryb.*

Ossemetjm, *fut. ex.* il, iti, betrügen, fallere, fraudare, *Ryb.*

Ossemetný 3. hinterlistig, insidiosus, dolosus, fraudulentus; verschlagen, vafer; - tně, *adv.* insidiose, per insidias, dolose, fraudulenter; - tnost, i, *f.* Hinterlist, insidiae, *f. pl.* dolus; Verschlagenheit, *f.* vafrities.

Ossetkjm, *fut. ex.* il, iti, pflegen, warten, besorgen, curare aliquem aut rem.

Ossetrugi, owal, owati, vorh.: ossetrowati w nemocy.

Ossidjm, *fut ex.* il, iti, zen, bevortheilen, fraudare, defraudare; - někoho o něco, - iemand um etwas, - aliquem re.

Ossigi, *fut. ex* ossil, ossiti, nähen, umnähen, circumsuere.

Ossjgjm, el, eti, vorh.

Ossinjem, *fut. ex* nul, nauti, *sl.* schlagen, percutere.

Ossinugem, owati, *sl* vorh.

Ossipaná, é, *f.* hie u. da, *sl.* s. swinř.

Ossitj, *n.* Umnähen, *n.* 2) d. Einflechtung am Schlegel, *D.*

Ossitka, y, *f.* Brodkorb, *m.* panarium, corbis panarius, *Ryb.* 2) Kästlein, *n.* arca, (*R.* fiscella), *B.* chatrná ossitka Mogžjsse zachowala.

Anm. *B. Exod.* 2. steht für ossitka, im lat. (richtig) fiscella scirpea; im deutschen hingegen Kästlein.

Osskapjm, *fut. ex.* ěl, ěti, schlaff werden, den Kopf hängen, flaccescere, *Lomn.*

Osskekjm, il, iti, s. osstekjm.

Osskekjm se, *ol.* s. osskljbnu se u. osstjrat se: chléb se osskekil, *sl.* d. Rinde ist v Brod abgestanden

Osskeruffe (wosskeruffe), *f.* Spierlingbaum, Sperberbaum, *m.* (*Tomsa*), Eschrose, *f.* Eschrösl, *n.* sorbus domestica, *D. hung.* barkótza, berkenye, 2) Escheritzen, *pl. D.* Arschitzen, *Lumn.* Speerling (d. Frucht), sorbum.

Osskeruffowý 3. v. Sperlingsbaum, Speerlings-: wosskeruffowý strom, vorh. 2)

Osskjrám, osskjeram, al, ati (zuby), *sl.* s. osstjrám u. *recip.*

Osskbám, *sl.* s. osskubám.

Osskbaný 3. *sl.* abgerupft, deplumatus, 2) abgerißen, zerlumpt, rancidus.

Osslebjm, *fut. ex.* il, iti, z. B. zuby, na někoho, blöcken, exserere.

II. *rec.* osskebiti se, sich aufthun, hiare.

Osskebugi, owal, owati, s. osskebjm.

II. *rec.* osskebowati se, folg.

Ossk jbám se, al, ati, od. osskebugi se, owal, owati, folg.

Osskljbnu se, *fut. ex.* osskljbl se, osskljbnauti se, (*ol.* osskekjm se, *D.*) sich v. einander thun, sich öffnen, hiare, das Maul fletschen, es breit auseinander ziehen, Zähne fletschen, d. Zähne blöcken, Gesichter schneiden; dentes nudare, ringi; na někoho se osskebowati, - anblöcken, *K.*

Osskliwě, *adv.* garstig, häßlich,

abscheulich, foede, turpiter; 2) ekelhaft, fastidiose.

Ossklivec, wce, *m.* ein garstiger, unflätbiger, eckelhafter Mensch, homo turpis.

Ossklivenj, *n.* s. ossklivost.

Ossklivjm, il, iti, s. ohawjm 2), Eckel machen, movere (creare) fastidium, nauseam, taedium; 3) - někoho, verhaßt machen, verunglimpfen, obtrectare; někoho v giných ossklivititi, Pr. ossklivititi někoho v lidj, *K.* II. *rec.* 1) ossklivititi se, *cum dat. personae*, Eckel erregen, eckelhaft werden, esse fastidiosum. ossklivj se mi, (*sl.* hnusý se mi), z. B. pokrm, es eckelt mir vor der Speise, nauseo cibum; 2) ossklivititi sobě, eckelhaft seyn, thun, fastidire. nauseare, b) *sl.* verabscheuen, abominari.

Ossklivost, i, *f.* Abscheu, *f.* aversatio; 2) Eckel, *m.* fastidium, nausea; w ossklivosti mjti, verabscheuen, aversari, detestari, z. B. rem, auch abhorrere.

Ossklivůstka, y, *f. dim.* eine kleine Übelkeit, nauseola.

Ossklivý 3. (*abs.* ossklivo), garstig, häßlich, turpis, deformis; 2) s. ohawný; 3) eckelhaft, a) Eckel erweckend, fastidiosus, nauseam creans, nauseosus, *D.* b) Eckel empfindend, fastidiosus: ossklivým býti na něco, eckelhaft seyn, fastidire, nauseare; ossklivo přigjti, einen Eckel bekommen, nauseare aliquid; mně ge tak ossklivo, *sl.* tak se mi hnusý, mir ist so eckel, habeo nauseam, *D.*

Ossklubám, ossklubi, *fut. ex.* al, ati, berupfen, deplumare, bezwicken, vellere, *D.*

Osskodugem, owati, *sl.* Schaden verursachen, damnificare.

Osskrábám, osskrábi, *fut. ex.* al, ati, abkratzen, abradere, deradere; 2) betrügen, decipere: o penjze osskrábati někoho, *Vel.*

Osskrabugi, owal, owati *verb.*

Osskrd, u, *m* Bille, *f.* d. Dille der Müller, Spitzhammer, Mühleisen, *n.* malleus molaris, *Lesch.* nach andern Beil, *n.* subscus ferrea.

Osskrdisstě, *n.* Beilenstiel, *m.* manubrium.

Osskrjem, *fut. ex.* el, eti, *sl.* einen Schlag versetzen, percutere.

Osskrobjm, *fut. ex.* il, iti, (d. Wäsche) aussteifen, stärken, corroborare lintea.

Osskubám, bess. ossklubám.

Osskulawjem, *fut. ex.* ěl, ěti, scheel werden, eluscor.

Osskwarek, s sskwarek, *D.*

Osskwrljm, *fut. sl.* iti, ansengen, absengen, adurere.

Osslechtjm, *fut. ex.* il, iti, zieren, exornare: dary Božjmi osslechtěn; - těnj, *n.* Zieren, *n.* exornatio.

Osslechťowánj, *n. verb.* v. folg.

Osslechtugi owati, s. osslechtjm.

Ossleych, u, *m. sl.* ořechowec, ořessec, Aschlauch, Äschlauch, *m.* Schallote, *f.* allium porrum, allium ascalonicum; ossleych menssj, *sl.* pažitka, y, *f.* Schnittlauch, allium schoenoprasum, *D. Lin.*

Ossmátrám, al, ati, *sl.* antasten, antappen, attrectare.

Ossmul, od. ossmalam?

Ossmrda, y, *m.* & *f.* Klepper, Kleppermensch, Klepperinn, concur-

sans, simulans speciem seduli, *D.*
Osſmrdám ſe, *al, ati,* geſchäftig thun, simulare speciem seduli.
Osſmrdawý 3. potočitý, ochotný, geſchäftig, simulans speciem seduli, sedulus; - woſt, i, *f.* - keit, *f.* - litas.
Osſpičatjm, *fut. ex.* ěl, ěti, ſpitzig werden, peracui.
Osſpičatjm, *fut. ex* il, iti, abſpitzen, ſpitzig machen, acuminare, peracuere.
Osſpice, osſpička, y, *f. mor.* ſ. pálčiwá neſſtowička.
Osſpicugi, *fut. ex.* owal, owati, ſ. osſpičatjm, il, iti.
Osſtábla, y, *f. sl.* Damenbret, *n.* abacus, alveus lusorius.
Osſtara, y, *f. sl.* Unannehmlichkeit, Ungelegenheit, molestia.
Osſtárám ſe, *ati, sl.* mit etwas Ungelegenheit haben.
Osſtarný 3. *sl.* unangenehm, widerlich, ingratus, molestus.
Osſtěnjm ſe, *fut ex.* il, iti, werfen (gebären), v. Hunden, parere.
Osſtěpačka, y, *f.* Zimmeraxt, *f.* Zimmerbeil, Breitbeil, *n.* ascia.
Osſtěpek, pka, *m. sl.* ein runder, in verſchiedene (ſchöne) Formen gepreßter, gefärbter, u. ſehr ſchmackhafter Käſe, bey den Berg-Slowaken, caseus pressus.
Osſtěpjm, *fut. ex.* iti, ſ. ſſtěpjm.
Osſtěpiſko, a, *n.* ſolg. *K.*
Osſtěpiſſtě, *n.* der Schaft des Spießes, hastile.
Osſtěpugi, owati, ſ. oteſáwám; b) dielen, mit Dielen belegen, sternere tabulis, contabulare.
Osſtěrjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* auch ocerjm, ſ. osſtjrám.
II. *rec.* osſtěriti ſe, ſ. osſtjrati ſe.
Osſtjp, u, *m.* Spieß, *m.* hasta; osſtjp lowecký, Fangeiſen, *n.* Knebelſpieß *m.* venabulum, -pček, čku, *m. dim.* Spießchen, *n.* hastula.
Osſtjpám, osſtjpi, *fut. ex.* al, ati, bekneipen, vellicare.
Osſtipcoházeč, e, *m.* Lanzenträger, hastarius (miles), *Cyr.*
†Osſtipcolomič, e, *m.* Lanzenkundiger, hastatus, αιχμητης, *P. Il.*
Osſtjpec, pce, *m* ſ. osſtjp; 2) k obјráni jablek, Apfelbrecher, Apfelpflücker, beſſ. *sl.* rozſſtěp.
Osſtipiſko, a, *n.* ſ. osſtěpiſſtě: dřewce a osſtipiſka, *K.*
Osſtjpnjk, a, *m.* Harpunier, etwa jaculator cetarius.
Osſtjrám, al, ati, das Maul, d. Zähne fletſchen, ringi, dentes nudare.
II. *rec.* osſtjrati ſe, na někoho, lachen, lächeln auf jemand (in verächtlichem Verſtande); 2) ſich öffnen, v. Flachshäuptlein, Samenkapſeln, u. drgl. ringi, aperiri.
Osſtrbawjm, *fut. ex.* ěl, ěti, *sl.* Zähne verlieren, Zahnlöcher bekommen; 2) Scharte bekommen, findi, (fissuram accipere).
Osſuchám, ſ. osſauchám.
Osſuchnem, *fut. ex.* chol, chnauti, *sl.* ſtreifen, ſchlagen, percutere; 2) mit Waſſer übergießen, aqua superfundere, *Ryb.* ſ. osſuſtnem.
Osſudjm, *sl.* ſ. osſidjm.
Osſuljm, *fut.* il, iti, ſ. osſidjm, *D.*
Osſumělý 3. abgenutzt, detritus, ſ. otřelý, *D.* osſumělá kytlice, osſumělý kabát, kahler Rock, detrita tunica; 2) ohne Schönheit, verblüht, flore privatus.
Osſumjm, *fut. ex.* ěl, ěti, d. Schönheit verlieren, privari forma: po winobraní na winicých wſſecko napořád osſumj, *K.*

Ossumugi, owati, s. opěnjm.
Ossust, a, m. sl. Narr, m. morio, stultus.
Ossustnem, fut. stol, stnauti, sl. s. ossuchnem 1), 2); b) od. ossustjm, s. opentljm.
Ossuzdjm, fut. sl. verb. 1):
Osswářjm, fut. il, iti, Nitr. s. očistjm 1).
Ost, i, f. sl. s. osyna; 2) Fischgräte, f. spina piscis.
Ostanu, fut ex. ostal, ostati, übrig bleiben, relinqui, reliquum esse; 2) zurück bleiben, a) nicht mitgehen, remanere, restare; b) zurück gelassen werden, remanere, relinqui, ostaňte s Bohem, sl. lebet wohl! c) übrig bleiben, restiren, z. B. Geld, das noch zu bezahlen ist, rc. remanere, relinqui, restare, residere; d) nicht folgen od. folgen können, z. B. aus Müdigkeit, remanere; 3) werden, fiere: klisna ostala brebná, d. Stutte hat angesetzt, equa concepit, D. 4) act. verlassen, deserere: nynj ho gesstě ta pýpýcha neostala.
Ostarám, fut. al, ati, versorgen, mit etwas versehen, prospicere alicui de re, od. rem: obecné dobré ostarati, Vel. s. auch ostarávám; -dnj, n. verb.
Ostarám se, fut. al, ati, alt werden, senescere.
Ostarávám, al, ati, s. ostarám: wrchnosti slussj obmeyssleti a ostárawati wsseckо dobré wlasti; Bůh cýrkew včiteli dobrými ostarawá.
II. rec. ostarawati se, s. ostarám se.
Ostarek, rku, m. Kalbfell, Kalbleder, n. v. einem größern Kalbe, Bütt,ing?
Ostařjm, fut. ex. il, iti, s. ostarám se.
Ostařjwám, al, ati. verb.
Ostaružný, s. obstarožný.
Ostatek, tku, tka), m. Überschuß, m. residuum, reliquum; swaté ostatky, heiligeÜberbleibsel, Reliquien, reliquiae sacrae; ostatky z těla, Cyr. b) das Letzte, übrige, ultimum; do ostatka, gänzlich: ged ho do ostatka vmořil; wálka ten národ do ostatku k záhubě přiwedla; až do ostatka a do čista ten rod wyhladil a wykořenil.
Ostatnj 1) übrig, a) was noch vorhanden ist, reliquus, b) ander, reliquus, ceterus; 2) sl. s. poslednj; -tně, adv übrigens, ceterum; de reliquo, quod reliquum est, quod superest.
Ostauzým, eti, s. ostuzugi?
Ostauzým se, el, eti, s někým, s něčjm, mit jemand, mit etwas sich abgeben, sich scheren, Verdruß haben, K. Com. & sl. Nitr. s tjm lidem často ostauzeti se, a půtky mjwati musyl, K. vgl. auch ostudjm se.
Ostáwám, al, ati, übrig bleiben, relinqui, reliquum esse; 2) zurückbleiben, remanere, relinqui; 3) wohnen, habitare.
Ostawče, ete, n. entwöhntes Kind, ablactatus infans, D.
Ostawjm, fut. ex. il, iti, en, hinterlassen, zurücklassen, beym Sterben, relinquere; 2) absetzen, v. der Mutter, z. B. ein Kalb rc. depellere a lacte, ab uberibus &c.; entwöhnen ein Kind, lacte depellere, ablactare; 3) obs. s. opustjm.
Ostawugi, owal, owati, verb.
Osten, gen. ostnu, m. Stachel, Treibstachel, m. stimulus acu-

Ostrowtipný 3. scharssinnig, acutus, sagax, ingeniosus; - ně, *adv.* te, - acriter, - se; - nost, i, *f.* Scharssinn, *m.* Scharssinnigkeit, *f.* acumen, sagacitas, ingenium.

Ostrožka, y, *f. dim.* v. ostroha; 2) Rittersporn, s. stračka.

†Ostrožnatka, y, *f.* zrostlina, centranthera.

Ostrožnjk, a, *m.* Sporer, *m.* opifex calcarium.

Ostrozubý 3. scharszahnig, acrium dentium (acridens): ostrozubá tlama twá, *Roz'nay.*

† Ostroswazka, y, *f.* zrostlina, oxystelma.

†Ostrozwučná hudba, Spinet? *R.*

Ostruha, y, *f.* Sporn, *m.* des Reiters, calcar; 2) (v drátnjka kde se kotauč drátu přiwesý), Sporn des Drathmüllers, calcar; 3) *sl.* das Schlüsselbein der Vögel, clavicula; 3) fig. Aneiferung *f.* incitamentum: ostrohy potřebuge, ne vždy, *K.* ostruha mocně pobádagjcý nás; ostruha rýtjřská, s. swalnjk králowský, *Vel.*

Ostruhowý, s. ostružný.

Ostruhugi, *fut. ex.* owal, owati, s. ostrauhám.

Ostružina, y, *f.* Brombeere, Ackerbeere, *f.* a) Brombeerstaude, *f.* rubus caesius, (*D.*), rubus fructicosus *Lin.*; b) (üblicher in *pl.* ost - y), d. Frucht, Brombeere, mora rubi; 2) *sl.* Obstschale, *f.* cortex.

Ostružinowý 3. Brombeeren-, z. B. o - wý keř, *Vel.*

†Ostružka, s. ostrožka.

Ostružky, ů, *m. pl.* Abschnitsel, *n.* (mit einem Messer gemacht), praesegmenta, segmina, *pl.*

Ostružliny, *pl. sl.* vorh. 2) s. ostružina 2).

Ostružný 3. Sporn-, calcarius; ostružné (ostruhowé) kolečko, Spornrädlein, *n.* rotula calcaria.

Ostrw, e, *f.* s. folg.? mjsto ostrwe, *Vel.*

Ostrwa, y, *f.* (*ol.*), osekané ratolesti kmene, vom Stamm abgehauene Zweige.

Ostrý 3. (*abs.* ostro) scharf, a) nicht stumpf, z. B. Spitze, Messer, Degen, acutus; b) v. Sinnen, z. B. ostrý zrak, scharfes Gesicht ꝛc. acutus; c) vom Verstande, acutus, subtilis: ostrý rozum, durchdringender Verstand; d) heftig, empfindlich, stark, groß, streng, z. B. Geruch, Kälte, ꝛc. acer, acutus, vehemens; e) strenge gegen andere, z. B. Gesetz, Mensch ꝛc. acer, severus, acerbus: ostrý mugest, *Com.* ostrý a přjkrý kazatel zákona, *Vel.* f) munter, lebhaft, z. B. Gedächtniß, acer, vegetus; g) hell, durchdringend, z. B. Schall, acutus; h) rauh, uneben, asper, Luk. 3, 5.

Ostuda, y, *f.* Schererey, *f.* Plagen, *n.* vexatio; s. ostauzým se; 2) Plage, Noth, Mühe, *f.* molestia, negotium; 3) der od. d. es uns macht; daher 4) Fratzengesicht, *n.* häßliches Muster, häßlicher Mensch (Schandbalg, *m. D.*) turpis, s. potwora; 5) finsteres, mürrisches, fatales Gesicht, importunus vultus.

(Ostudám, ati, s. ostudjm? *Ryb.*)

Ostudenjewám, ati, *sl.* s. ostydnu.

Ostudjm, *fut. ex.* il, iti, um d. Ehre bringen, privare aestimatione; anfeinden, exosum reddere, *Ryb.*

II. *rec.* ostuditi se, sich um d. Ehre bringen, sich Geringschätzung zuziehen, exosum fieri, contemtui esse, *Id.* to se mi giž ostudilo, ich bins überdrüßig worden, *Cyr.* Přjd. 7. 101. 2) ostuditi sobě, někoho, něco, etwas überdrüßig werden, fastidire, myst sobě tu wěc ostudj a zošskliwj, *Com.* ostudj sobě babicy, wezme w aumyst mladicy, *Lomn.* Vrgl. ostauzým se (u. ostydnu ?).

Ostuzugi, owal, owati, vorh. -zowánj, *n. verb.* ostuzowánj newinných, *Plac.*

Ostýchám se, s. osteychám se.

Ostydám, ati, s. ostudenjewám.

Ostydlý 3. ungestümm, ungeschliffen, mürrisch, fatal, überdrüßig, difficilis, importunus, fastidiosus; 2) mißfällig, fastidiosus: neschotný dar gest ostydlý, *Syr.*

Ostydnu, *fut. ex.* dl, dnauti, überdrüßig, mißfällig, gleichgültig werden, fastidiosum esse: to gim wssecko w čas božských pomst ostydne, *K.* ostydla mu fregjrka, *Plac.* 210. Vgl. ostuditi se ?

Osud, u, *m.* Schicksal, *n.* Verhängniß, Geschick, *n.* fatum, sors; osud Božj, das Verhängniß Gottes, fatum divinum.

†Osudenka, y, *f.* Fee, *f.* ? *Jungm.*

Osudj, *n.* s. nádoba: osudj popelnj, Aschenkrug, Aschentopf, *m.* urna, *D.* fig. für Leib od. insbesondere für Geschlechtstheile: swým osudjm wládnauti, 1 Tes. 4, 4. -jčko, a, *n. dim.*

Osudnj 1. vom Schicksale bestimmt, verhängt, fatalis: na koho osudnj pokuty dogjti magj; 2) s. nesstastný, fatal, fatalis, *D.* osudnj moc, Fatalität, *f.* insgemein fatalitas, *D.*

Osudný 3. s. osudnj 1): osudné wloženj.

Osugi, *fut. ex.* ul, auti, *part. pass.* osut, (osypám), umschütten, überschütten, vollaufschütten, (mit trocknen Sachen), circumfundere, offundere; b) fig. welikými sliby ho osuwsse, s sebau do Uher potáhli.

II. *rec.* osauti se, s osypati se, Ausschlag bekommen, pustulis obduci; b) bess. osugi se, osauti se, herab od. zusammen fallen in einen Schutt, corruere.

Osuhel, hli, *f.* *sl. Lypt.* ein dichter Winternebel.

Osuhlost, i, *f.* Hang zum Zorn, zur Bosheit ? *Lesch.* nach *B.* vgl. folg.

Osuhlý 3. armselig ? Jana křtitele žiwot wtrpný, a způsob osuhlý.

Osum, s. osm.

Osupjm se, *fut. ex.* il, iti, na někoho, anfahren, anschnarchen, beschnarchen, belfern, derb anrennen, invehi in aliquem, increpare aliquem.

Osupliwý 3. wadiwý, kausawý, bärbeißig, asper, *D.* -wost, i, *f. subst.*

Osuvugi se, owati, vorh. *Huss.*

Osussjm, *fut. ex.* il, iti, abdörren, siccare; b) versiegen, austrocknen, arefacere, *Ps.* 74, 16. (Ez. 18, 16).

Osutj, *n* osutina, y, *f.* (v. osugi), Ausschlag, *m.* pustulae, 2) *pl.* osutiny, Masern, Flecken auf der Haut, eine Krankheit, morbilli, os. dětinské, Kinderflecken.

Osutý 3. (v. osugi), ausgeschlagen, der Blattern, Masern hat, morbillis obductus: osuté dě-

orbus; 2) verwittwet, vidua, viduata; 3) kinderlos, der Kinder beraubt, improlis.
Osyřjm, *fut. ex.* el, eti, verwaisen, zur Waise werden, orbum (orphanum) fieri; 2) verwittwen, Wittwe werden, fieri viduam, viduari; 3) kinderlos werden, prolibus privari.
Osýti, s. osegi.
Osytý 3. s osatý.
Osýwám, al, ati, s. osegi, *B.* 2) osýwám mauku, popel ꝛc. sieben, sichten, cribrare; s. prosýwám.
Otáčjm, el, eti, otáčjn, s. otočjm: nástrahami otáčjn.
Otáčjm se, s. ossmrdám se, *D.*
Otáčiwý 3. geschäftig, sedulus; - ost, i, *f.* - keit, *f.* - itas, concursatio.
Otáčka, y, *f.* wsseccko, čjm se něco otáčj, womit man umwickelt, umwindet; 2) das Stroh, welches d. böhm. Bauern um den Plattfuß wickeln, wenn sie d. Stiefel anziehen, etwa obvolucrum.
Otáčný 3. drehbahr, versatilis, versabilis; - ost, i, *f.* keit, -litas.
Otaslugi, *fut. ex.* owal, owati, täfeln, contabulare, *B.*
Otagi, *fut. ex.* otál, otati, geschwollen, intumescere: otál žaludek, *Wrat.* (selten).
Otáhlice, *f.* Bogenrock, Rundrock des Frauenzimmers, etwa rotunda tunica.
Otáhlý 3. knapp, eng, angustus: otáhlé suknicky, *Huss, Pelz.*
Otáhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, umgeben, mit etwas langem od. breitem, obvolvere, *B.*
Otahugi, owal, owati, vorh.
Otalugi? s. ochaunjm se?

Otápek, pku. *m.* sskralaup, d. Haut auf der Milch, crusta, *D.*
Otarasugi, *fut.* owal, owati, umschanzen, circumvallare, *Haj.*
Otawa, y, *f.* Grumet, Afterheu, Herbstheu, *n.* foenum chordum, od. blos chordum; *russ.* auch otawa.
Otawjm se, *fut. ex.* il, iti, znowu zrůsti, wieder ausschlagen, hervor sproßen, gemmescere, pullulare, frondescere: pařez se otawuge, *K.* 2) fig. sich erholen, zu Kräften kommen, refici, vires resumere.
Otawugi se, owal, owati, vorh.
Otažjem, *fut. ex.* žel, žeti, *sl.* s. otažjewám.
Otázi se, *fut. ex.* otázal se, otázati se, mit u. ohne Genit. der Person, jemand fragen, rogare, interrogare aliquem, quaerere ex aliquo.
Otažjewám, al, ati, *sl.* schwer werden, graviorem fieri, gravescere.
Otázka, y, *f.* Frage, a) auf d. eine Antwort erwartet wird, quaestio, interrogatio; b) auf d. keine Antwort verlangt wird, od. eine Materie zur Untersuchung, Fragestück, Problem, *n.* Aufgabe, *f.* quaestio, problema (atis,) *n.* *D.*
† Otaznj článek, Problem? vorh.
Otazowacý 1. fragend, Frag-, interrogativus: otazowacý mjstogméno.
Otazowánj, *n.* Fragen, Befragen, *n.* Fragerey, *f.* interrogatio, sciscitatio.
Otazugi se, owal, owati, s. otázi se.
Otčenáš, e, *m. sl.* Vaterunser, *n.* oratio dominica.
Otčenášek, sska, *m.* s. nábožnjček

Otčjm, *a, m.* Stiefvater, *m.* vitricus.

†**Otčina**, *y, f.* Heimath, *f.* patria? *Rautenk.*

Otčizna, *y, f.* väterliches Erbtheil od. Gut, väterliches Erbe, patrimonium.

Otcow, *sl.* s. otcůw.

Otcowrah, *a, m.* Vatermörder, *m.* parricida, patricida.

Otcowský 3. väterlich, paternus, patrius; 2) nach Vaterart, paterni moris; 3) v. Vater herstammend od. geerbt, patrius; otcowské kráľowstwj; -ský, *adv.* patrie, paterne, more paterno.

Otcowstwj, *n.* Vaterschaft *f.* insgem. paternitas; b) Väterlichkeit, *f.* amor, affectus paternus: Boha a geho mnohého otcowstwj sobě newážili *K.* lidé otcowstwjm Božjm se chlubj.

Otcůw, otcowa, otcowo, *adj poss.* dem Vater gehörig, paternus, patris.

Otec, otce, *m.* (*αττα*, *rom.* Atta (nach *Festus*), *hung.* atya, *turc.* ata & dada, *angl.* dada), Vater, pater; otec čeledný, Hausvater, paterfamilias; ot. duchowný, s. kmotr, *Syl.* b) w kláštere panenském, Vater im Frauenkloster, praefectus monialium; otec wlasti, pater patriae, *Vel.* otcowé nižšjch rodů, patres minorum gentium, *Id.* otec akademie, fundator, *Vel.*

Otečenj, *n.* Schwellen, Aufschwellen, Anlaufen, *n.* tumor.

Otěhotnjm, *fut. ex.* ěla, ěti, schwanger werden, concipere, impregnari.

Otěhotnjm, *fut ex.* il, iti, schwängern, ein Frauenzimmer, impregnare, reddere gravidam.

Otekám, (otýkám) al, ati, s. oteku.

Oteklina, *y, f.* s. otok.

Oteklý 3. geschwollen, angeschwollen, tumidus, turgidus.

Oteku (ču), *fut. ex.* otekl, otečy (otect, schwellen, anschwellen, aufschwellen, z. B. Fuß, Brust, rc. tumescere, turgescere.

Oteljm se, *fut. ex.* il, iti, kalben, parere od. parere vitulum.

Otelugi se, owati? *K.*

Otemnjm, *fut. ex.* ěl, ěti, *sl.* s. oslepnu; -jwám, al, ati, *fr.*

Otenčjwám, al, ati, *sl.* dünn werden, attenuari, emaciari.

Otenčjm, *fut ex.* il, iti, dünn machen, attenuare.

Otep, *i, f.* Bund, *m.* z. B. Heu, Stroh, fascis, sarcina.

Otepice, *f. sl.* (dochowice), s. došek.

Otepjm, *fut. ex.* il, iti, *sl. Nitr.* obilnj gámu slamau (otýpkami) wyslati, d. Getreidegrube mit Stroh belegen.

Otépka, *y, f.* s. otep.

Otepljm se, *fut ex.* il, iti, folg.

Oteplugi se, owal, owati, warm werden, erwarmen, calescere, calefieri; oteplugé se, es wird warm, v. der Witterung, tempestas calescit.

Oterkugi, owal, owati, *sl. Nitr.* s. obokugem 2).

Otesám, *fut. ex.* al, ati, behauen, durch Hauen bearbeiten, z. B. Bauholz, exasciare, ascia dolare, dedolare.

Otesáwám, al, ati, vorh. *B.*

Otesek, sku, *m.* behauenes, abgestumpftes Stück Holz; b) fig. unförmlicher, gleichsam abgestumpfter Mensch, deformis.

Otessem, sati. sl. s. otesám.
Otewřenj, n. Öffnen, Aufmachen, n. Öffnung, f. apertio; otewřenj těla, Anatomie des Körpers, dissectio; 2) Öffnung, Spalte, f. z. B. am Kleide, apertura: swrchnj otewřenj sukně, K.
†Otewřenka, y, f. zrostlina, anarrhinum.
Otewřenost, i, f. Offenherzigkeit, candor, ingenuitas: gich k sobě domácnost a otewřenost, Com.
Otewřený 3. geöffnet, aufgethan, apertus, patens, patulus, otewřený list, Patent, n. edictum, litterae patentes, Vel. 2) offenherzig, ingenuus, candidus: otewřený člowěk, Cyr. otewřená a wysoká mysl, Vel. offenbar, öffentlich, manifestus, apertus: otewřenau wálku začal, Cyr. otewřená bitwa, Id. otewřenau mocý nic nemohauce rc. Zal. otewřený nepřjtel swobody gegich, Vel.
Otewřhuba (Ryb. otwřhuba), y, m. Gähnaffe, Maulaffe, m. stultus, stolidus, D.
Otewru (řu), fut. ex. otewřel, otewřjti, otewřen u. otewřjn, aufmachen, öffnen, aufschließen, aperire, patefacere, pandere.
II. rec. otewřjti se, aufgehen, sich öffnen, v. Fenstern, Thüren rc. aperiri, patescere; otewřjti se někomu, sich entdecken, sensa sua pandere; s. auch otwjrám se.
Otginowad, obs. s. odginud.
Otjk, a, m. dim. v. Otta.
Otjnám, al, ati, umhauen, circumsecare.
Otiptawjm, schleimig werden?
Oteykám, al, ati, ringsherum bestecken, occupare, distinguere.
Otěž, i, f., sl. stahel, a, m., mor. stihlo, a, n. u. stjhel, a, m. Zügel, f. habena, frenum.
Otjrám, al, ati, s. otru.
Otjži se, s. otáži se, B.
Otka, y, f. Reute, Pflugreute, Pflugscharre, f rallum; 2) podawač při pjle, eine Reute bey der Sägemühle, rallum serratorium.
Otkám, fut ex. al, ati, abweben, detexere.
Otlačjm, fut. ex. il, iti, en, durch Drücken beschädigen, verwunden, premendo laedere, sauciare; otl. koně, - aufreiben, atterere; 2) sl. austreten, calcaturam frumenti absolvere.
Otlak, u, m. sl. eine aufgedrückte Wunde.
Otlaukám, al, ati, sl. otlkám, s. otluku.
Otlkem, sl. s. otluku.
Otlučený 3. abgestoßen, detusus: otlučený pařez.
Otluku, fut. ex. otlaukl, otlaucy (otlauct), otlučen, abschlagen, herabschlagen, z. B. Nüße rc. decutere; 2) abstoßen, durch Stoßen abnutzen, tundendo deterere; o vssi někomu něco otlaukati, vorwerfen, objicere, oggerere: wždy nám tjm vssi otlaukagj, že rc. - nobis oggerunt, Zal.
Otnad, obs. s. otkad.
Otňuž, obs. s. odkudž.
Otobuož, adv. sl. um destomehr, eben darum, eo magis, recte ideo.
Otočenj, n. verb. v. folg. b) s. okolek 1), peripheria circuli.
Otočjm, fut. ex. il, iti, cen, umwickeln, z. B. etwas um etwas,

circumvolvere; 2) umdrehen, intorquere, circumagere; 3) um u. um besetzen, umgeben, umzingeln, cingere, circumdare, *B.* město hokami otočeno bylo.

II. *rec.* otočiti se, sich umdrehen, se circumagere, invertere; 2) sich umwickeln, etwas um sich wickeln, umgeben, obvolvi, *B.*

Otočnjk, u, *m.* Vergißmeinnicht, flores teucrii, trissago; *Vel.* myosotis scorpioides, *Linn.* (Einige Neuern wollen so heliotropium heißen!) 2) Turban, *m.* Gewinde, *n.* Kopfbinde, Türkischer Bund??

Otočugi, owal, owati, s. otočjm; otočowala a roztočowala se kniha, *K.*

Otok, u, *m.* Geschwulst, *f.* tumor; twrdý otok, verhärtete Geschwulst, scirrhus; otok ődsnj, s. vogeď, *Vel.* čerwený otok, s. unter oheň.

Otrapa, y, *f.* Drangsal, *n.* Plage, Rackerey, *f.* adflictio, malum; 2) *ol.* Behexen, *n.* incantatio (od. Extase?)

Otrapjm *fut. ex.* il, iti, behexen, (entzücken od. in Extase bringen?), infascinare: sladkost zpjwánj ge otrapila.

Otřásám, al, ati, s. otřesu.

Otřasu, otřásti se, s. otřesu.

Otrautjm, u. - se, *fut.*, *ol.* & *sl.* s. odřjtjm u. - se, obrazým, - se.

Otrawa, y, *f.* Gift, *n.* venenum, (Arsenik, s. vtreych, *Leschka.*)

Otráwjm, *fut. ex.* il, iti, vergeben, vergiften, mit Gift vergeben, veneno necare.

Otrawný 3. giftig, venenatus; 2) od. otrawowý, arsenikalisch, arsenicalis, *Lesch.*

Otřjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* herrecken, exporrigere: otřiw mu řit.

Otřelý 3. abgeschabt, abgetragen, detritus, z. B. Kleid; abgewischt, detersus.

Otřepky, *f. pl.* Trister, *m.* retrimenta, *Syl.*

Otřesu, *fut. ex.* otřásl, otřásti, abschütteln, excutere (pulverem); 2) erbeben, erzittern, tremere, contremiscere.

Otrhám, *fut. ex.* al, ati, án, abreißen, ringsherum, wie Kleider, circumlacerare; 2) abnehmen, herabnehmen, z. B. Obst, demere; 3) abflücken, a) z. B. Blumen, decerpere; b) d. Federn, avellere; list. otrhati, entblättern, folia decerpere.

II. *rec.* otrhati se, sich d. Kleider abreißen, abnützen, deterere vestes.

Otrhanec, nce, *m.* Lump, Lumpenkerl, *m.* zerlumpter Mensch, Bursch, Kahlarsch, *m.* pannis obsitus, nauci, pannosus.

Otrhaný 3. zerlumpt, abgerissen, lacerus, pannosus: chodj otrhaný, er geht zerlumpt daher, vestibus est laceris; otrhaný kabát, abgerißener Rock, lacera tunica.

Otřjsstěný 3. s. ztřjsstěný: otřjsstěný welikým strachem, *K.*

Otrlý 3. otužený, zatwrdlý, abgehärtet, induratus: zmužilých a otrlých lidj zřazenj, *K.* k snášenj křiwd otrlý, *Com.* soldát musý býti otrlý, *Id.* otrlý w Bohu, *Id.* - lost, i, *f.* Abhärtung, *f.* induratio, durities.

Otrnjm, *fut. ex.* il, iti, mit Dornen vermachen, umzäunen, sepire sentibus.

Otročice, s. otrokyně?

Otroči, jho, *n. obs.* Schiffergeld, Knechtgeld, *n.*

Otročim, il, iti, býti otrokem? *Puchm.*

Otročina, y, *f.* sklavisches Gesindel, servum pecus.

Otrocký, 3. *com.* otročtěgssj, *superl.* neyotročtěgssj, *Com.* sklavisch, knechtisch, servilis: otrocká bázeň; - cky, po otrocku, *adv.* serviliter.

Otroctwj, *n.* Sklaverey, Knechtschaft, *f.* servitus, mancipatus.

Otrok, *a, m.* Sklave, Leibeigner, Knecht, mancipium, servus; - kyně, *f.* Sklavinn, Leibeigene, *f.* mancipium, serva, otrok bachora, Sklave seines Bauches, gulosus, *Com.*

Otrowa, *sl.* bess. otrawa.

Otru (ru), *fut. ex.* otřel, otřjti, otřen, abwischen, a) durch Abwischen wegschaffen, z. B. Unreinigkeit, Thränen rc. abstergere, detergere; b) durch Abwischen reinigen, z. B. d. Lippen, abstergere, detergere.

II. *rec.* otřjti se, sich abwischen, se abstergere; 2) *trop.* sich an jemand reiben, aliquem lacessere: otjrati se někomu o oči, o vssi, gazyk, jemand stets unter d. Augen kommen, sich hören lassen, zum Gegenstand des Geschpräches sich machen, *Com.*

Otrubnjk, *a, m.* Kleyenhändler, *m.* furfurarius.

Otruby, *f. pl.* (v. otru), Kleye, *f.* furfur, canica, - bný, 3. aus Kleye, furfureus: otrubný chléb, Kleyenbrod, *n.* panis furfureus, - bowý 3. bess. otrubný.

Otrus, u, *m.* eigentlich trus, co se natrausý, s. otrusyna; üblicher 2) od. otrus hlawy, Hauptgrind, *m.* porrigo.

Otrusky, *m. pl. sl.* Schlacken, *m.* recrementum, scoria.

Otrusyna, y, *f. mor.* Brocken, *m.* mica; - nka, y, *f. dim.*

Otrutjm, *fut.* iti, *Nitr.* s. owalim.

Otta, *u.* Otto, *m. gen.* Otty, *dat.* Ottowi, *acc.* Ottu rc. Otto, Otto, *Vel.*

Otupný 3. *sl.* schauerhaft, schauderhaft einsam, ängstlich, bang, unbehaglich, anxius: strz otupnau paussť gjti; w těchto pustých gizbách ge otupno; otupno mi ge samotné w domě; otupný mi ge čas, rc.

Otužjm, *fut. ex.* il, iti, befestigen, fest machen, od. machen, daß etwas feststehe od. bleibe, nicht wanke; aussteifen, firmare, confirmare, stabilire; geschiehts durch binden, adstringere; otužiti obruče na sudě; durch Einschlagen od. Einstechen, figere; 2) abhärten, durare, indurare, firmare.

II. *rec.* otužiti se, sich abhärten, se durare, indurare, firmare.

Otužugi, owal, owati, *verb.*

Otwjrám, al, ati, s. otewru.

Otwjránj, *n.* Aufmachen, Öffnen, Aufschließen, *n.* aperitio; otwjránj nebe, Himmelspaltung, *f.* Glanz in der Luft, da es scheint, als öffne sich der Himmel, chasma (atis), *R.*

II. *rec.* otwjrati se, aufgehen, geöffnet werden, aperiri; 2) *cum dat. pers.* sich einem entdecken, zu erkennen geben, indicare, mentem suam aperire; s. otewřu.

† Otwor, bess. otewřenj.

Otwořjm, *fut.* il, iti, *sl. & ol.* s. otewru.

Otýkám, s. oteykám.

Otypka, *y, f. dim* Bund, *m.* Bündchen, z. B. Heu, Stroh, Reiser, fascis, fasciculus; dřjwj w otypkách, od. otypky, Bundholz, *n.*

Owa, *ol.* für tato.

Owad, s. d. Anmerk. zu howadnice.

Owaljm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* einen derben Schlag versetzen, valido ictu ferire.

Owanu, *fut. ex.* owanul, owanauti, anwehen, adflare, *D. Ryb.*

Owčák, *a, m.* Schäfer, Schafhirt, *m.* opilio, (upilio), pastor ovium; *-áčka, y, f.* -inn, *f.* uxor, opilionis; *-áčký* 3. den Schafhirten betreffend, pastoralis, pastoricius; owčácký pes, Schafhund, *m.* canis oviarius.

Owčárna, *y, f.* Schäferhaus, *n.* Schäferhütte, *f.* tugurium; 2) *sl.* owčinec.

Owce, *f.* Schaaf, *n.* ovis; owce dwauzubj, zweyjähriges Schaf, bidens.

Owčj I. v. Schafe, ovillus, oviarius; owčj kožich, Schafpelz, *m.* pellis ovilla, rheno ovillus; owčj kůže, Schaffell, *n.* pellis ovilla; o. maso, Schaffleisch, *n.* caro ovilla; o. mléko, Schafmilch, *n.* lac ovillum: o. sýr, Schafkäse, *m.* caseus ovillus; o. hnůg, Schafmist, *m.* fimus ovillus; o. nůžky, Schafschere, *f.* forfex oviaria; o. ssocowice, Schaaflinse, *f.* colutea, *Vel.*

Owčička, *y, f. dim.* Schäfchen, *n.* ovicula.

Owčjn, *a, m.* Schafstall, *m.* ovile.

Owčinec, *nce, m.* vorh.

Owdowělý 3. Verwittweter, zum Wittwer, zur Wittwe geworden, viduus, viduatus, vidua, viduata.

Owdowjm, *fut.* ěl, ěti, verwittwen, zum Wittwer, zur Wittwe werden, viduum, viduam fieri.

Owečka, *y, f.* s. owčička; 2) od. berusska, Kellerwurm, *m.* asellus, oniscus, *Lin.*

†**Owěnčenec**, nce, *m.* zrostlina, crossostylis.

†**Owěnčjm** *fut. ex.* bess. owěncugi.

Owěncowánj, *n.* Bekränzung, *f.* sertis redimitio, *K. ad.* I. *Math.* 7, 14.

Owěncugi, *fut. ex.* owal, owati, kränzen, bekränzen, serto, corona redimere, *K.*

Owes, *gen.* owsa, *m.* Haber, Hafer, *m.* avena.

Owesnice, *sl.* owsenice u. owsenka, *f* Muskatellerbirne, pirum muscatum od. superbum.

Owesnička, *sl.* owsenička, *y, f.* Haberfischlein, *n.* Grütze, *f.* Mütterlos, *n.* apua, minutissimus pisciculus, *graece* ἀφυα, *hung.* téjhal, ökle; 2) Haberbirne, *f. D.* s. vorh.

Owesnjk drnowý, Rasenschmerle *f.* ?

Owesnisstě, *sl.* owsenisstě, *n.* Haberacker, *m.* Haberfeld, *m.* ager avenarius; 2) Haberstoppel, *m.* stipula avenacea.

Owesný 3., *sl.* owsený, aus Haber, avenaceus; owesná mauka, Habermehl, *n.* farina avenacea; owesné piwo, Haberbier, *n.* cerevisia avenacea; owesná sláma, Haberstroh, *n.* stramentum avenaceum; owesná kasse, Haberbrey, *n.* puls avenacea.

†**Owitokwět**, u, *m.* hypoestes.

Owěsým, *fut. ex.* yl, yti, hängen lassen, demittere, hlawu, nos, křjdla owěsyti.

Owládam od. owládzem, *fut. ex.*

al. ati, sl. überwinden, superare.

Owoce, sl. auch owocje, n. Obſt, n. Obſtfrüchte, plur. poma; ſſtěpné owoce, gepfropftes Obſt, poma insiticia; plané o., ungepfropftes O., rané (raučj) o., Frühobſt, poma praecocia; pozdnj (ležaté) o., Spätobſt, poma serotina; padané o., das abgefallene O., poma cadiva; owoce pochybilo, das Obſt gerieth nicht, B. 2) fig. ſ. požitek.

Owocenoſný 3.? fruchttragend, ſ. owocný 2).

Owocnice, f. Obſtkammer, f. cella pomaria, pomarium, 2) foemin. v. owocnjk.

Owocnjk, a, m. Obſthändler, Obſtmann, Öbſter, Öbſtler, m. negotiator pomarius.

Owocný 3. das Obſt betreffend; owocný trh, Obſtmarkt, m. forum pomarium; owocný ſklep, Obſtkeller, m. cella pomaria; owocné krmě, Obſtſpeiſen, fercula e fructibus; 2) obſtbringend, obſttragend, z. B. Herbſt, Baum, pomifer; owocný ſtrom, Obſtbaum, m. pomus, f.

Owoctjm (ooctjm), fut. ex. il, iti, ſäuern, mit Eſſig ſauer machen, acidum reddere aceto.

Owolatim, fut ex. ěl, ěti, ěn, einen Kropf bekommen, strumam contrahere, D.

Owonjm, fut. ex. ěl, ěti, durch Riechen abnützen, den Geruch benehmen, odore privare.

Owrant, ſ. olowrant.

Owraždjm, fut. ex. il, iti, ſ. rozzlobjm ſe, entbrennen, exscandescere, Plac. (od. einen Mord begehen?): když ſe welicý páni a wrchnoſti gednau owraždj, potom včiněni býwagj tyranowé.

Owoſčený 3. sl. gewichſt, cera illitus.

Owoſkugi, fut. ex. owal, owati, mit Wachs überziehen, cerare, R.; sl. auch wichſen, cera illinere.

Owrhugi, owati, ſ. obmjtám.

Owſař, e, m. Haberhändler, m. avenarius.

Owſenák, u, m. sl. Haberbrod, n. panis avenaceus.

Owſenka, ſ. oweſnice.

Owſený, owſeniſſtě, owſenice ꝛc. sl., ſ. oweſný, oweſn. ꝛc.

†Owſowitý 3. z. B. zroſtlina, haberartig, avenaceus.

Owſſednjm, fut. ex. ěl, ěti, gemein werden, vilescere, quotidianum fieri, D.

Owſſem, adv. allerdings, freilich, utique, (omnino), scilicet, nempe; 2) geſchweige denn, viel weniger, nedum: nedbalcy neljbj ſe miſtru zemſkému, owſſem tedy nebeſkému; nenj podobné, aby tehdáž průchod mjti, owſſem před krále předſtaupiti a ſauditi ſe měli; 3) durchaus, penitus: žádného owſſem neſſanowal, Vel.

Owſſiwawjm, fut. ex. ěl, ěti, sl. lauſig, werden, Läuſe bekommen, pediculis infici.

Owſyha, y, f. mor. folg.

Owſyna, y, f. tauber od. wilder Haber, Flughaber, Windhaber, m. avena fatua.

Owſýř, e, m. Gerſtenwalch?

Owýſek, ſku, m. dim. v. owes.

Owýſkář, e, m. Haberbauer, m. colonus avenarius, D.

Ozáblina, y, f. Froſtbeule, f. pernio.

Ozáblý 3. zymau zkřehlý, er-

roren, frigore correptus, rigens.
ábnu, *fut. ex.* ozábl, ozábnauti, obirieren, sehr frieren, erstarren, frigore derigere.
ag od. naozag, auch naozagst v. o zagisto), *adv. sl.* im Ernst, ntlich, serio; wirklich, in der That, actu.
agstně, *adv. sl.* gewiß, certo.
agstný, ozagsný 3. *sl.* (*russ.* ozagšc'ny), s. oprawdowý.
ahawost hrobu? *Com. Prax. iet.* 366.
anka, y, *f.* Bethengel, *m.* Genander, Erdweihrauch, *m.* chamaedrys: ozanka menssj, Gamenderlein, Katzenkraut, *n.* eucrium, chamaedrys, *Lin. Lesch. Lumn hung.* kis sarlófű, gamándor fű, oz. wlnitá, teucrium scordioides. S. d. Anmerk. zu zelenec.
ant, u, *m.* (*vulgo*), *sl.* ozon, auch ertowo howno, Alant, assa oetida.
brogjm, *fut. ex.* itl, bewaffnen, armare, armis instruere; bemannen z. B. ein Schiff, implere viris, armis.
doba, y, *f.* Zierde, Verzierung, f. Schmuck, *m.* decus, ornatus, decor, ornamentum; ozdoba hlawy, Kopfputz, *m.* ornatus capitis; 2) bey der Kanone, od. beym Stück, d. Friesen; *pl.* ozdoby, d. Fileten des Buchbinders, ornamenta.
Ozdobilka, Figur? (*Rhet.*)
dobjm, *fut. ex.* il, iti, en, s. ozdobugi.
dobný 3. zierlich (schmuck), ornatus, pulcher, venustus, elegans, concinnus; - ně, *adv.* - te, - chre, - ste, - anter, - ne; - nost, i, *f.* Zierlichkeit, *f.* ornatus, pulchritudo, venustas, elegantia, concinnitas.
Ozdobugi, owal, owati, zieren, verzieren, schmücken, ornare, exornare, decorare; condecorare.
Ozdrawjm, *fut. ex.* ěl, ěti, gesund werden, convalescere; - enj, *n. verb.* Genesung, *f.* recuperatio sanitatis, restituo.
Ozdrawjwám, al, ati, verb.
Ožebrácjm, s. ožobrácjm.
Ožeh, u, *m.* (hlaweň?) Feuerbrand, *m.* titio? *D.*; 2) *sl.* der Stiel der Feuerkrücke, manubrium rutabuli; 3) *sl.* s. papek.
Ožehám, al, ati, z. B. hence, *sl.*, s. wypáljm; (*ol.* žehám, žehl, soviel als páljm, wypalugi).
Ožehnu se, ožehnauti se, soviel als opálit se, *Huss.*
Ozelenj, *n. verb.* Verschmerzung, *f.* oblivio; Bereuung, poenitentia.
Ozelenjm, *fut. ex.* ěl, ěti, *sl.* grün werden, viridem fieri: od gedu ozeleněl, *sl.*
Oželjm (*sl.* auch oželjem), *fut. ex.* el, eti, mit dem Genit. verschmerzen, aufopfern, verlieren, resolvere (immolare), oblivisci (superato dolore): aby gen žiw byl, by ho (syna) měla y oželeti, *K.* wssého swěta oželeti, *Com.* raděgi wssého oželeti; na to několik zlatých oželjm; 2) bereuen, poenitere: oželjš ty to, gestli tak uděláš.
II. *rec.* oželeti se, sich resolviren, sich entschließen mit Resignation, se resolvere, periculum facere, adire, *hung.* elszánni magát; *sl.* auch verzogen.
†Ozemanjm, *fut. ex.* il, iti, adeln?
Ozembuch, a, *m. sl.* Stocknarr,

m. stultus, stipes; 2) ein dicker u. kurzer Mann; 3) sylné wjno, ein starkberauschender Wein.
Oženjm, *fut. ex.* il, iti, verehelichen, verheurathen, nur v. Mannspersonen, maritare.
II. *rec.* oženiti se, heurathen, sich verheurathen, sich verehlichen, ducere in matrimonium, ducere uxorem, auch blos ducere.
Ožeru, *fut. ex.* ožral, ožrati, umnagen, circumrodere; 2) besaufen, besoffen machen, inebriare, wjnem, mit Wein, vino inebriare, vino obruere aliquem, ebrium reddere: ožjral strážné páleným, *W'rat.*
II. *rec.* ožrati se, sich besaufen, se inebriare, vino inebriari, se vino obruere, vino obrui.
†Ozew, zwu, *m.* Widerschall, *m.* echo?
Ozeywám se, s. ozýwám se.
Ozgon, s. ocgon.
Ozher, bess. wozher.
Ozhřiwka, bess. wozhřiwka.
Ozhřiwý, bess. wozhřiwý.
Ozjabnem, *sl.* s. ozábnu.
Ožidlj, *n. obs.* s. okružj, Halskrause, *f.* collare plicatile, *D.* (bey *Dalem.* jedlo).
Ozjeram se, *sl.* s. ozřjm se.
Ozjewám se *sl.* s. ozýwám se.
Ožjerám, *sl.* s. ožjrám.
Ožigi u. ožiwu, *fut. ex.* il, iti, *sl.* & *K.* aufleben, lebendig werden, reviviscere, *B.* ožiwme, *K.*
Ožjhám, *sl.* s. ožehám.
Ožjnek, nku, *m.* folg. ein altes Erndtefest, nach beendigter Erndte, noch bey den heidnischen Slawen, z. B. im Preußischen; vgl. zážinek; ožjnek slawiti, *Kram.*
Ožjnky, s. obžjnky, *D.*

Ožjrám, al, ati, s. ožeru.
Ožjránj se, s. ožralstwj.
Ožjwám, al, ati, s. ožigi; 2) v. o u. zwu, *sl.* ozůwám, s. omlauwám.
Ožlkel, *a, m. sl.* Gelbsucht, *f.* icterus, morbus arquatus, morbus regius.
Ožlknem, *fut. ex.* kel, knauti, *sl.* s. ožlutnu.
Ožlutjm, *fut ex.* il, iti, gelb machen, flavum reddere, *D.*
Ožlutnu, *fut. ex.* tl, tnauti, gelb werden, flavescere.
Oznámenj, *n.* Ankündigung, a) Bekanntmachung ohne Befehl, *m.* nuntiatio, denuntiatio; b) Bekanntmachung mit Befehl, denuntiatio; 2) Verkündigung, *f.* nuntiatio, denuntiatio.
Oznámjm, *fut. ex.* il, iti, en, s. oznamugi.
II. *rec.* oznámiti se, w něčem, sich erklären, declarare: w tom se mu sám oznámil, *Vel.*
Oznamowatel, e, *m.* Anzeiger, Ankündiger, Verkündiger, nuntius, indicator, denuntiator; 2) † Intelligenzblatt, *n.* Anzeiger, *n.* indicator.
Oznamugi, owal, owati, ankündigen, a) bekannt machen, als Nachricht, nuntiare, significare, indicare, denuntiare: o pomstě nad nepřáteli gim oznamowal, *K.* b) bekannt machen zur Nachachtung, befehlen, denuntiare; 2) verkündigen, nuntiare, significare, denuntiare, auch certiorem facere aliquem; z. B. de re, od. mit dem Akkus. u. Infin. 3) o něčem, v. etwas schreiben, handeln, reden, scribere, disserere de re: o tom swým mjstem obšjrněgi oznamjm, *Vel.*

znobenina, y, f. s. odznobenina.
znobjm, s. odznobjm.
II. rec. oznobiti se, abfrieren, derigero frigore, D.
Ožobráčjm, fut. ex. il, iti, sl. zum Krippel machen, mutilare.
Ozon, u, m. sl. s. ozant.
Ozorný 3. sl. streng, hart, durus, severus, austerus, inclemens; 2) s. osobný, 3).
Ožralec, lce, m. Säufer, Versoffener, Trunkenbold, m. potor, potator; - lkyně, f. Säuferinn, f. potrix, potatrix.
Ožralstwj, n. Besoffenheit, Versoffenheit, Trunkenheit, f. ebrietas.
Ožralý 3. besoffen, inebriatus, ebrius.
Ožran, a, m. sl. s. ožralec.
Ožranica, y, f. sl. s. ožralkyně.
Ožrati se, s. ožeru.
Ožřebjm se, fut. ex. il, iti, sl. s. ohřebjm se.
Ozrem od. ozrjem se, sl. folg.
Ozřjm se, fut. ex. ozřel, ozřjti, ol. (sl. ozrjem sa), s. ohljdnu se.
Ozub, u, m. (ocelowý na podkowě), der Stollen, od. d. Spitze am Hufeisen, dens, auricula soleae equinae.
Ozubec, bce, m. Zacken, m. Zäckchen, n. denticulus; Zünglein, n. Dorn, m. in der Schnalle, infibula.
Ozwánj, n. Antwort, f. responsio: k gegich wolánj včinila ozwánj.
†Ozwěna, y, f. echo ?
Ozwu se, fut. ex. ozwal, ozwati, sich melden, antworten, sonum edere, respondere: musým na něy desetkrát wolati, než se mi ozwe; k tomu se hned on ozwal, Cyr.; 2) s. opowjm se: otčy sám se ozwal; 3) laut widersprechen, einwenden, dawiderschreyen, reclamare.
†Ozýrka, y, f. zrostlina, osyris.
Ozýwám se, al, ati, vorh. choti swé se ozýwati; ozýwati se k žalobám, - laut widersprechen, - reclamare; - ánj, n. verb.
Ozýbnu, mor., s. ozábnu.
Ozym, u, m. (sl.), Winterfrucht, f. fructus hybernus, hyemalis; 2) Wintergetreide, n. frumentum hybernum; 3) Wintersaat, f. sementis hyberna, hyemalis, Leschka.
Ozymina, y, f. sl. vorh. 2).
Ozymnj 1. folg.
Ozymý, 3. Herbst-, od. Winter-, autumnalis, hyemalis: ozymý gečmen, ozymé obilj, Vel. ozymé y garé osenj, Id. k. h.

P.

Pa, eine untrennbare Partikel, d. nur in wenigen Zusammensetzungen für po vorkommt, u. v. derselben Bedeutung ist.
Paběrek, rku, m. Nachlese des Weins, auch des Obstes auf den Bäumen, racematio, der Ähren, spicilegium.
Paběrkowánj, n. vorh.
Paberkugi u. paběrugi, owal, owati, nachlesen, Nachlese halten, des Weines 2c. racemari, der Ähren, spicas legere.
Pabernjk, a, m. Nachleser, Ährenleser, racemator; spicas legens; - nice, f. inn, - inn, f. trix.
Paběrugi, s. paberkugi.
Páč, u, m. Beitze, s. močenj.
Páč, e, m. ? železný sochor, Brechstange, f. Hebeisen, Brecheisen,

n. vectis ferreus, frangibulum ferreum.

Pařech. u, m. wápno pjskem rozdělané, Ryb

Pařesky, ů, pl. s. pařesy.

Pařesný 3. v. schlechterm Flachse, stupaeus, folg.

Pařesy ů, pl. Werg, n. stupa. Das erste bey Hecheln heißt kaudel (sl. auch klky), das zweyte, welches feiner u. besser ist, pařesy u. pařesky, v. pa od. po u. česám; 2) im verächtlichen Verstande Kopfhaare, Schopf, m. capilli: popadnu tě za pařesy; za pařesy se chytiti, sich einander in d. Haare fahren.

Pach. u, m. v. páchnu, s. puch.

Páchám, al, ati, begehen, thun, ausüben, im nachtheiligen Sinn, v. bösen Handlungen, z. B. einen Mord, Laster, Sünden, patrare, committere; 2) sl. Lypt. folg.

Páchnu, páchl, páchnauti, riechen, einen Geruch v. sich geben, olere: račinau páchnauti, krebseln, cancrum olere; fig. wěcy časné smrtj páchnaucý, K. wásse gjdla lidskými mozoly páchnau, K. swětem páchnaucý člowěk, Com. 2) ol. vorb. 1); 2) sl. riechen, act. odorare: či nepáchneš? riechst du nicht? on tam nesmj ani páchnaut, er darf nicht einmahl hin riechen, (keinen Schritt hin thun.)

Pacholátko, a, n. Knäbchen, Knäblein, n. puerulus, puellus; 2) Stange, f. zum Bierziehen, pertica.

Pacholčj. 1. s. pacholský.

Pacholčjm, il, iti, als Knecht dienen, famulari.

Pachole, ete, n. Knabe, m. puer; 2) Keil, m. z. B. des Binders, cuneus, (nach R. Kloben des Binders, retinaculum); 3) der Knecht, der Hackel an der Hobelbank (Tischl.) scrinarii plutei uncus; 4) zubaté pachole od. hospodářjček, Lichtknecht, Lichtstecher, m etwa sustentaculum candelarum aculeatum; 5) das Knechtel bey der Mühle; 6) s. zauwák; pacholata. pl. Ballenknechte (Buchdr.) paxilli sustinendis pilis.

Pacholectwj, n. Knabenalter, n. aetas puerilis, pueritia.

Pacholecý 1. Knaben-, puerilis.

Pacholek, lka, m. (viell. bess. paholek (sl.); vgl. holek, holka, pa-robek), Knecht, m. famulus, auch servus; domácý pach. s. domácý; plawecký pacholek, Bothsknecht, nauta.

Pacholjček, čka, m. s. pacholátko.

Pacholjk, a, m. Knabe, m puer.

Pacholisko, a, n. vorh. malé pacholisko, Cyr.

Pacholský 3. s. otrocký, D.

Pachorjm se, il, iti, sl. stolzieren, dick thun, superbire.

Pachtjm, il, iti, za něčjm, sl. s. bažjm.

Pachtowánj, n. verb. v. folg.

Pachtugi se, owal, owati, sich stark, gewaltsam anstrengen, intendere, contendere se, auch ohne se.

Páčjm, il, iti, winden, drehen, torquere: páčiti weř něčj; aus den Angeln heben, emovere cardine (postes); 2) sl. s. hledjm: páč, páč!

II. rec. páčiti se, sich werfen, z. B. d. Thüre, sich zurückwerfen, nicht anschließen, se rejicere, resilire; 2) sich weigern, tergiversari; 3) sl. s. ljbjm se.

Pačjsám, al, ati, auszausen,

ausheckeln, pectinare, carminare.

Pačjsky, ů, m. Hede, f. D. Kragelpfucken, flocci lini vel stupae, R.

Packa, y, f. sl. Patzl, ferula.

Packám se, ati, sl. s. máchat se.

Pacydlo, a, n. K. (in textu cýl: wystawjš ge za cýl, střely swé proti nim), Ps. 21, 13.

Pacyent, a, m. Patient, Com.

Pád, u, m. Fall, m. Fallen, n. casus, lapsus: wzal pád až k smrti, Vel. těžký pád wzal ten člowěk, fig. Id.; 2) Endung, f. (Gramm.) casus, D.

††Pada, y, f. Vers? Jungm.

Padák, u, m. s. poklopec 1), D.

Padalec lce, m. Kupfereideze, f. seps, (od. viell. soviel als wřjtenice, Aaleideze, lacerta anguina?)

Padám, al, ati, fallen, a) z. B. auf d. Erde vom Baume, Himmel, Pferde rc. cadere, decidere, labi; k nohám, sich zu den Füßen werfen, projici, prosterni ad genua; sněh padá, es schneit, ningit; kraupy padagj, es hagelt, grandinat; b) hinein fließen, incidere, illabi, c) einstürzen, cadere, ruere, labi; d) fehlen, labi, peccare; e) geworfen werden, cadere; z. B. v. Würfeln; f) sterben, gewöhnlich vom Viehe, aber auch v. Menschen, cadere, mori, perire, interire, occumbere: nikdež pěkněgi nepadá wogák, gako když padá w boyi; g) sich vermindern, abnehmen, minui: woda padá; h) gerathen, darein fallen, incidere, z. B. do neštěstj, do nemocy padati; i) auffallen, fallen, incidere: do očj padati; k) sl. sich ereignen, eintreffen, accidere, contingere: mrcha čas padl na nás; zlý rok padl.

II. rec. padati se, klaffen, zerlechzen, wie Erde, Wand rc. hiare, s. pukám se.

Padánky, ů, pl. s. pádel, Neg.

Padaný 3. z. B. padané owoce, das abgefallene Obst, cadiva poma.

Padauch, a, m. Bösewicht, m. nebulo, nequam; Lotterbube, Galgenschwengel, m. ein Schimpfwort, nebulo, scelestus, sceleratus, scelus.

Padaucnjk u. padaušnjk, viell. dasselbe was padauch.

Paducý 1. s. paducý.

Padáwám, ati, fr. v. padám.

Padawý 3. oft fallend, caducus.

Pádel, u. m. s. padané owoce.

Pádem, adv. schnell, in Galopp, über Hals u. Kopf, celeriter, cursu citato.

Paděra, y, m. Racker, Potzenkippel, m. (Schimpfw.) nequam.

Padesát, padesáte, gen. padesáti, fünfzig, quinquaginta.

Padesátek, tku, m. der fünfzigste Theil, pars quinquagesima.

Padesátka, y, f. d. Zahl fünfzig, Fünfziger, m.

Padesátiletý 3. fünfzigjährig, quinquaginta annorum, auch (insgemein nur v. Menschen) quinquagenarius.

Padesátkrát, adv. fünfzigmal, quinquagies, quinquagesies.

Padesátnjk, a, m. Fünfziger, a) einer v. den fünfzig Herrn (im Kollegio), quinquagintavir; b) fünfzig Jahre alt s. padesátiletý; c) der über 50 gesetzt ist, praefectus 50.

Padesátý 3. fünfzigste, quinquagesimus.

Pádež, beſſ. pádel, *D.*
Pádjm, il, iti, ſ. cwálám.
Padla, y, *f.* liſſtj, Fuchsſcheide, *f.* aus drey flachen Hölzern, beym Kirſchner, pyramis (idis), *f. R.*
Padláš, e, *m. sl.* ſ. hůra 2).
Padlj, *n. mor.*, medowice *boh.*, Honigthau, *m.* melligo, *f.*
Padlina, y, *f.* Klaffung, *f.* hiatus, *D.*
Pádlo, a, *n.* Falle, *f.* an der Thüre.
Padlý 3. gefallen, herabgefallen, deciduus; padlý mraz, ſ. gjnj; padlá oſoba, gefallene Perſon, fig.
Padnu, *fut.* padl, padnauti, ſ. padám: ta wěc zle padnauti nemůže; gakbykoli ty orakulnj odpowědi padly, *Cyr.* padna k nohaum, kleče, fußfällig, genubus flexis; w při padnauti, den Proceß verlieren, causa cadere, Pr.
Padný 3. was ſchwer auffällt, gravis: padná ruka.
Padrty, padrtky, ů, *m. pl.* Fetzen, ſ. kloc, *D.*
Padučnice, *f.* Fallſucht, fallende Sucht, *f.* epilepsia, morbus caducus (comitialis).
Padučý 1. fallend, z. B. padučý nemoc, ſ. worh.
Páĝ, e, *m.* ſ. pay.
Paĝáč, e, *m. mor.* & *sl.* eine Art kleiner runder Kuchen, Pagatſchl *n.* (nach Adel. unrichtig Aſchenkuchen, - auch im *vocab.* v. 1482. ſteht: Aſchenkuchen od. pogatz).
Paĝamenty, ů, *pl. ol.* wſſeligaké staré dělané ſtřjbro, gako lžjce, knoflјky ꝛc. Pagamentſilber, *n.* argentum laboratum.
Paged, u, *m.* žiwý wlas aneb červ, který až do koſti zžjrá, der Wurm am Finger, paronychia, phagedaena, *Com.*
Pagedjm ſe, iti, *sl.* erboſt ſeyn, excandescere.
Pagedný 3. *sl. Lypt.* ſ. hltawý.
Paĝoda, y, *f.* Götzentempel, *m.* Pagode, fanum.
Paheyl? *D.*
Pahnoſt, *Nitr.* ſ. nehet (paznehet.)
Pahola, ata, *n. sl.* ſ. pachole.
Paholek, *sl.* ſ. pacholek.
Pahorek, rku, *m.* ſ. pahrbek, *D.*
Pahrbčitý 3. ſ. kopcowitý.
Pahrbek, bku, *m.* Hügel, *m.* auf der Erde, collis, tumulus, clivus.
Pahrbkowatý 3. ſ. kopcowitý.
Pahrbkowý 3. Hügel-: zem k způſobu pahrbkowému zhůru wywržená, Pr.
Pahreba, y. *f. sl.* ein Haufen glühender Kohlen.
Pahrom, insgemein Parom, a. *m. sl.* ſ. Peraun, *Leschka.*
Paitáš, e, *m. sl.* (v. Beute, *hung.* pajtás), Kamerad, *m.* socius, consors; - ſſka, y, *f.* - inn, *f.* socia.
Pajtáſſjm ſe, *sl.* ſ. towaryſſjm ſe.
Pak, *conj.* denn, bey einer Frage, a) bey den Fragwörtern, quis, quid, ubi, unde &c. nam, welches dieſen Wörtern angehängt wird, z. B. kdo pak? wer denn? quisnam? co pak? was iſt's denn? quidnam est? b) bey andern bleibt's weg, z. B. co pak nenj doma? iſt er denn nicht zu Hauſe? nonne est domi? 2) aber, at, sed, verum, vero, autem; předewſſjm pak ſmatenau tu ſměſycy, podlé huſtoſti a řjdkoſti ſtupňů na čtyři twárnoſti rozdělil, *Com.*
II. *adv.* hernach, ſ. potom.

Paka, y, f. sochor, Hebebaum, m. vectis, D.
Pakáž, e, f. zawazedla, Bagage, f. (vom altfranz. bague, Reisemantel), impedimenta, n.
Paket, u, m. Paquet, m. fasciculus.
Pakli, conj. s. gestli.
Pakljk, u, m. Päckchen, n. fasciculus.
Pakost, ol. s. sskoda; pakost, i, f. Bein od. beinartiger Überzug, m. crusta ossea: zubowé gsau twrdau pakostj potaženi.
Pakosta, y, m. ol. eine Gattung Krieger, Cant. mil. Tab. 2) heilloser, gefährlicher Mensch?
Pakostjm, il, iti, gliederreißen, arthritidem conciliare, Ryb. 2) s. sskodjm.
Pakostnice, f. Gliederkrankheit, f. Gliederwehe, n. Gicht, f. arthritis, (tidis) f. morbus articularis.
Pakostný 3. ol. s. zlý, sskodný.
Pakowánj, n. verb. v. folg.
Pakugi, owal, owati, packen, colligare, componere.
Palác, e, m. Pallast, m. palatium; 2) Saal, m. conclave, triclinium, Syl. († oecus ? ?)
Paladráně, ol. wsseliký oděw proti zymě, aneb pro dessť, Wettermantel, m palendra, R.
Paladyum, n. Palladium, Palladium; 2) ein neues Erz, Palladium, palladium.
Pálám, al, ati, flammen, edere: oheň pálá, K.
Palanda, y, f. lehacý lawice, Britsche, f. lectus robureus, D.
Palaš, e, m. plaský kord, Fuchtel, f. ensis latus, D.
Palatýn, a, m. der Palatinus (in Ung.) Palatinus (comes): palatýn aneb wýwoda Walasský, Vel. - owá, é, f. (edler als - nka), d. Gattinn des Palatinus, conjux Palatini.
Palaucek, čku, m. dim. v. folg.
Palauk, u, m. eine schlechte Wiese, auch überhaupt Wiese, pratum.
Palcát, u, m. Streitkolben, m. clava.
Palczom, ol. caesaries, D.
Pálčiwý 3. hitzig, calens, fervens, fervidus, calidus, ardens; pálčiwá nesstowička, Hitzblatter, f. phlyctena; p-wý nežit, Haraut.; - wě, adv. ardenter, ferventer, fervide; - wost, i, f. Hitze, f. aestus, calor, fervor, ardor: má pálčiwost w žiwotě.
Palec, lce, m. Daumen, m. pollex; palec zssjrj, ztlaussťj, daumdick, pollicaris; 2) d. große Zehe, hallex, pollex; palce, pl. Däumlinge, Kämme im Kammrade, dentes tympani.
Paleček, čku, m. dim. v. vorh. 2) der Däumling in der Mühle, Lesch. paleček kořenný, lederner Daumring, digitale loreum, R.
Palečkugi, owal, owati, füchseln, betrügen, im Spiele, mit Hilfe des Daumes, imposturam facere, Ryb.
Palečnj 1. Daumen-, pollicaris; palečnj kolo, Kammrad, n. rota pectinata, tympanum.
Palečnice, f. Daumstock, m. Daumenschraube, f. in der Tortur, D. Handfessel, Com. Handschelle, f chiropedia, Ryb. instrumenta ad comprimendos pollices.
Palečnjk, u, m. Däumling, m. ein Überzug über dem Daumen; p. chocholatý, Knaulgras? n.
Pálené, ého, n. od. pálené (Zen-

né) wino, Brandwein, *m.* crematum; pálené z wjna, Franzbrandwein, *D.*

Pálenj, *n.* Brennen, *n.* ustio.

Pálenice, *f. sl.* s. winopalna, -ctwo, a, *n. sl.* Brandweinbrennerey, *f.*

Pálenjk, a, *m.* s. winopal; -jčka, y, *f.* -inn, *f.*

Pálenka, y, *f. sl.* s. pálené.

Pálenkář, e, *m. sl.* Brandweinverkäufer, venditor cremati (sicerae); -řka, y, *f* -inn, *f.* cremati venditrix.

Palerugi, owal, owati, poliren, polire, laevigare: ofstipec palerowati (brusem, rasspkem), *Cyr.*

Palestra, y, *f.* lopatka, Balaster, *f.* ferula.

Paleta, y, *f.* Pallete, *f.* segmentum: stříbrné pljssky na palety rozřezáwá kreyčj, *R.*

Palič, e, *m.* Brenner, der jemand brennt, ustor; 2) Mordbrenner, der Feuer anlegt, incendiarius; palič piwa, s. páljm; 3) der Palitscher See in Ung. *P.*

Palice, *f.* (vgl. Bolzen?), Kolbe, Keule, *f.* (zum Schlagen), clava; proti palicy nenj ssermu, *prov.* viele Hunde sind des Haasen Tod, nec Hercules contra duos; 2) Schlägel, *m.* zum Einschlagen, fistuca; 3) Formkopf, Hirnschädel, *m.* forma capitis, *D.* 4) der Besetzschlägel des Maurers, pavicula rotunda ad complanandum solum, *R.* 5) *sl.* Stock, *m.* zum Tragen, s. hůl; 6) *sl.* Stockstreich, *m.* ictus baculi: dali mu 20 palic; 7) *sl.* Gewalt, *f.* potestas: pod geho palicau sem; dřewěnná palice, Holzschlägel, Hoge, *f.* tudes; pal. na dno, Bodenschlägel, *D.* p. na čepce (čepečnjk?) Haubenstock, *m.* caput ligneum (vittale); pal. na klobauk, Hutstock, *m.* pal. od. bochnjk sýra, Käselaib, *m.* libo casei; p. na blinku (v hrnčjře), Thonschlägel, volgiolum, *R.*

Palička, y, *f. dim.* Stößel, *m.* pistillum; b) Klöppel, Spitzenklöppel, *m.* claviculus ad conficiendos denticulos; 2) Schlagholz des Hutmachers, tornabilis tudes; c) Pistlichen, *n.* (Seifens.) tudicula; d) Klopfholz, *n.* tudes; e) pěstnj palička, Fausteisen des Klempners, pugnus ferreus; f) p. k letowánj, Lötkolbe, *f.* clava feruminatoria; g) Kolbe, *f.* d. büschlige Samenähre einiger Gewächse, arista, od. panicula, od. umbella; h) Narrenkolbe, Wasserkolbe, Rohrkolbe, *f.* typha, *Lin.* 2) Brennerinn, Mordbrennerinn, ustrix, incendiaria; 3) *sl.* kleiner Stock, bacillus; 4) *pl.* paličky, d. Döcklein, od. Tangenten am Klavier, plectra:

Paličné, ého, *n.* Brandschatzung, *f.* tributum incendiarium.

Paličnjk, a, *m.* Keulenträger.

Palicowatý 3. kolbicht.

Palicugem, owati, *sl.* Stockschläge geben, baculo verberare.

Paljk, u, *m.* Ballen, *m.* fasciculus; w paljk swázati, einballen, in fascem colligare, *D.*

Páljm, il, iti, brennen, a) durch Brennen verletzen od. doch beschwerlich fallen, od. erhitzen, urere aliquem od. aliquid, z. B. slunce mě pálj, d. Sonne brennt mich; auch ohne Akkus. z. B. slunce tuze pálj, d. Sonne brennt sehr, kopřiwa pálj (bess. *sl.* prhlj, daher prhlawa), die

Nessel brennt ꝛc. urere; auch fervere, vom Feuer od. v. der Sonne; b) durch Brennen verzehren, z. B. Wachslicht, Oehl ꝛc. brennen, urere; c) durch Brennen zubereiten, od. hervorbringen, excoquere od. coquere; wápno páliti, Kalk brennen, calcem coquere od. excoquere; cyhly, hrnce páliti ꝛc. Ziegel, Töpfe brennen ꝛc. lateres &c. coquere; páliti piwo na ženné wjno (piwo pálené) *Vel.* distilliren, destillare, cremare; pálené páliti, Brandwein brennen; traud páliti. Zunder brennen, linteа in fomitem comburere; d) feuern, Feuer machen, ignem facere. sustentare: leyny dobytčjmi pálj mjsto dřjwj *Mand.*

II. *rec.* páliti se, sich brennen, uri, aduri.

Paljňa, *n. sl.* s. pelyněk.

Paljrna, *y, f.* winopalna, *D.*

Palirugi, owati, poliren, polire, laevigare: na modro wypalir owaná zbrog, *Cyr.*

Palita, *y, f.* barwjřské prkno, na němž se barwy mjchagj, Palete, *f.* abacus pictorius.

Páljwám, *al, ati, fr.* v. páljm.

Paliwo, *a, n., sl.* kuřiwo, Brennmaterial, *n.* als: Brennholz, Brennstroh, Brennrohr, Steinkohlen, ꝛc. b) Walddosten?

Páliwý 3. hitzig, fervens, fervidus, - wost, *i, f.* Hitze, *f.* aestus, fervor, ardor.

Pálka, *sl.* s. opálka.

Palko, *a, m. sl. dim.* v. Palo.

Pallas (Pallada), *gen.* Pallady, *Com.* Pallas, Pallas, Minerva.

Palleta, *y, f.* Ballete, *f.* scheda, *R.*

Palma, *y, f.* Palme, *f.* Palmbaum, *m.* palma; b) Siegeszeichen, Palme, Preis um den man siegt, palma, *P.* má palmy wjtězné, *Com.* bodlawá palma, Christdorn, *m.* d. stechende Palme, Stechpalme, Stechbaum, ilex aquifolium.

Palmowj, *n. coll.* Palmenzweige, frondes palmae, *B.* weliký swátek palmowj (v židů), *Vel.* 2) Palmenwald, *m.* palmetum, *Cyr.*

Palmowý 3. Palmen-, aus Palmen, palmeus.

Palo, *a, m. sl.* s. Pawel.

Paloš, *e, m. sl.* Pallasch, *m.* ensis: na paloſſe se wywolati.

Palota, *y, f. sl.* Saal, *m.* in herrschaftlichen Häusern, *hung.* & *russ.* palota.

Palub, *u, m. ol.* ein gewißes Wasserstück, *Haj.*

Palugi, owati, *ol.* fliehen, traben, fugere, *Kuk. Kr.* čert palowal ze zámku, *Puchm.*

Palubice, *ol.* s. pauta, *Id.*

Památka, *y, f.* Andenken, *n.* Erinnerung, *f.* recordatio, memoria; památku swětiti, das Gedächtniß feyern, memoriam celebrare; 2) Gedächtnißtag, *m.* dies memorialis, memoria annua; *D.* stoletá památka, Jubelfest, *n.* jubileum, *D.* 3) Denkmal, Monument, *n.* monumentum; 4) ständische Obligation in Mähren.

Pamatné, ého, *m.* při saudjch, quid? *Vel.* kal. h. 437.

Pamatný 3. (v. památka), denkwürdig, merkwürdig, memorabilis; 2) (v. pamatugi 3), feierlich, solennis: den pamatný narozenj Faraonowa, *B.*

Pamatugi, owal, owati, gedenken, an etwas sich erinnern, reminisci, recordari, memi-

nisse; 2) erinnern, jemand, monere, admonere, commonere; žádného nepamatowal, *Com.* dáti se w bludu y nižšjmu pamatowati, *K.* 3) das Gedächtniß feyern, auch schlecht hin feyern, celebrare: Herôdes obyčey měl, den narozenj swého slawně pamatowati; welikunoc pamatowati; když se pamatuge hod narozenj P. Krysta, *Vel.*

II. *rec.* pamatowati se, sich erinnern, daran gedenken, meminisse, recordari, reminisci; 2) sich fassen, se colligere, se recipere; animum colligere, recipere; sich fassen, mäßigen, moderare se: aby se pamatowali, a mjrněgi sobě počjnali, *Com.*

Pamberk, *a, m.* Bamberg, eine Stadt in Bayern, Bamberga.

Pamět, *i, f.* Gedächtniß, *n.* memoria; to mu w čerstwé paměti zůstalo, *Cyr.* za paměti našich předkůw, *Wrat.* od paměti swěta, bey Menschengedenken, post hominum memoriam; za paměti lidské, nostra memoria, *Vel.*; z paměti, nazpamět, auswendig, memoriter; nenj paměti lidské, aby který sněm tak dlauho trwal, *Vel.* slawné paměti, glorwürdigen Andenkens, gloriosae memoriae; wysoce slawné a swaté paměti cysaři Řjmsstj, *Pr.* swaté paměti, seeligen Andenkens, piae memoriae; 2) Geschichte, *f.* historia, memoria scripta: w pamět gest vwedeno, memoriae proditum est; pamět dáti někomu o něčem; o tom muži tu pamět nacházýme, že *rc.* *Vel.* 3) paměti *plur.* Denkwürdigkeiten, memoires, Geschichtbücher, historia: w pamětech hystorických zapsané; z pamětj od předků zaznamenaných; nalézáme to w pamětech; w lidských hystoryjch a pamětech.

Pamětliwý 3. (*obs.* pamětliw), eingedenk, memor; -wost, *i, f.* gutes Gedächtniß, memoria felix.

Pamětnj 1. selten, -ný, *v.* pamět, dem Gedächtniße od. Andenken dienend, memorialis; pamětnj list, Erinnerunszettel, *m.* libellus memorialis; p. penjz, Denkmünze, *f.* numus memorialis; p. knjžka, Handbuch, Handbüchlein, Merkbuch, *n.* enchiridion; p. knihy, commentaria, *Com.* pamětné znamenj; pamětná kniha, Mal. 3, 16.

Pamětnjk, *a, m.* der etwas gedenkt, qui recordatur, meminit: nebylo pamětnjkůw, aby kdy Čechowé tak hrdinské taženj včinili; der sich erinnern kann, bey dessen Andenken etwas geschehen, memor; ani pamětnjka nenj, kterýby to swědčil, že *rc.* *K.*

Pamětnjk, *u, m.* Vergißmeinnicht, *n.* myosotis (idis) palustris, *f.* *Lin.* 2) Erinnerungsschrift, Zeitung, *f.* pamětnjk Lwowský, (ist eigentlich pohlnisch).

Pamlsky, *ů, m. pl.* Leckerbissen, *m.* Leckerbißchen, *n.* cupedia (orum), *u.* cupediae (arum).

Pammasyn, *u, m.* Wezelský barchan, Bombasin, Wesler Barchet, pannus xylinus Vesoliensis, *R.*; -nowý 3. Bombasin-.

Pampaussky, *ů, m. pl. sl.* eine Art Krapfen, Pfannkuchen.

Pamuk, u, *m. sl.* (*turc.* pambuk, *graece* παμβος), s. bawlna.

Pán, *a*, *m.* (vgl. das gothische Fan u. βανος, Gipfel, hoch, Oberherr; daher Bann, Bannerherr, Panier, Banneretus, (Dufresne) &c.), *voc. sing.* pane, *genit. pl.* pánů, *dat.* pánům, Herr, a) Gebieter, Befehlshaber, dominus; pán těla cýsař, pán ducha Bůh, *Vel.* Herr in Rücksicht seiner Bedienten, herus; ein großer Herr, Fürst, princeps; b) domácý pán, Hausherr, herus, paterfamilias od. familiae, *D.* c) Eigenthümer, dominus, z. B. eines Ackers, Hauses, Buches rc. auch possessor, besonders v. liegenden Gründen; d) pán gruntu, statku, *sl.* zemský pán, Grundherr insgemein, dominus terrestris; e) Edelmann, nobilis, *D.* pán od stawu, od. stawowský, Standesherr, dominus e statibus, *P.* pán wálky, der Krieg führt, od. führen läßt, *Vel.* tři páni (římssti), triumviri (Anton. &c.) *Vel.* pan přjtel, *Id.* g) Ehemann, maritus, conjux, vir; h) Gott, Deus, z. B. gméno Páně, der Name des Herrn; i) s. hrdina; k) Herr, als ein Titel, dominus, vir amplissmus &c. Wašsnost Pane, Euer Gestrenge, *D.* l.) Mensch od. Mann, homo, vir, u. v. jungen Leuten adolescens; na welikého pána hráti, od. na pány hráti, großherrisch thun, groß thun, jactare se, superbire; gá pán, ty pán, kdo bude swině pásti? *prov. sl.* wir können nicht sämmtlich große Herrn seyn; gaký pán takowá čeládka, gaký farář, takowá osádka, *prov. Syl.* 2) der Hirtengott Pan, Pan, *Vel.*

Anm. Wenn das Wort pán einem andern Substantiv (außer Bůh, Gežjš, Krystus), vorgesetzt wird; so verliert es den Akzent, z. B. pan kmotr (nicht pán kmotr), pan Jan, pan Petr rc. Auch sagt man, ehrenvoll, Cýsař pán, cýsařowna panj, (nicht pan cýsař, panj rc.)

Panáček, čka, *m. dim.* Herrchen.

Paňátko, a, *n.* s. páně 2).

Panaussek, sska, *m.* s. panáček; 2) *mor.* ein Pfaffe.

Panax, *a*, *m.* Heilkraut, *n.* panax; -xowý 3. z. B. p-wé gummi, Saft des Heilkrauts, opopanax, *R.*

Panchart, s. pankhart.

Pančucha, *sl.* s. punčocha.

Pancýř, e, *m.* Panzer, *m.* lorica.

Pancýřnjk, *a*, *m.* Panzermacher.

Pancýřowý 3. pancýřowá kossile, Panzerhemd, *n.* indusium hamis ferreis consertum; p-wý řetěz, Panzerkette, torques squammatus.

Pandrák, *a*, *m. sl.* s. konrád.

Páně, der veraltete, nur noch in der Bedeutung, Gott, (Christus) üblicher Genit. des Subst. pán, z. B. léta Páně, im Jahre des Herrn; ruka Páně rc. (doch schreibt noch *Vel.* k. h. 629. Páně Zdeňkůw syn); 2) *gen.* ěte, *n.* Herrchen.

Pánek, nka, *m. dim.* s. panáček; 2) ein böhmischer Zunahme.

Panenka, *y*, *f. dim.* Jungferchen, virguncula; panenka Marya, Jungfrau Maria; 2) Docke, *f.* s. lautka.

Panenský 3. jungferlich, virgineus, virginalis; po panensku, *adv.* jungfräulich, more virgi-

nis; 2) Nonnen-, nonalis; panenská ulice (w Pressburku), Nonnenbahn, *f.* platea monialium, p-ský klässter, *Vel.*

Panenstwj, *n.* Jungferschaft, *f.* virginitas; Jungferstand, *m.* status virgineus.

Pánew, nwe, *f*, *sl.* pánwa y, *f.* Pfanne, *f.* trulla.

Panj, *f.* Frau, a) Frauensperson, femina, mulier; b) verheurathete Frauensperson od. Ehefrau, *α*) überhaupt, nupta, marita, v. angesehenen Frauen, matrona; *β*) d. Gattinn jemandes, uxor, conjux, marita; c) Frau vom Hause, Hausfrau, materfamilias, auch domina, hera, s. auch domácý; d) Gebieterinn, Herrinn, z. B. in Rücksicht des Gesindes, hera, domina &c. krásné panj, Aktricen od. Gauklerinnen, (bey Hofe) *Vel.*; s. auch pán.

Panic, e, *m.* Junggesell, a) eine unverheurathete Mannsperson, caelebs; b) der noch kein Frauenzimmer erkannt hat, expers concubitus, - cký 3. junggesellig, caelibeus; - ctwj, *n.* Junggesellenstand, *m.* caelibatus.

Panička, y, *f.*, *sl.* s. panenka; panjčka, y *f. dim.* v. panj; panjčko! liebe Frau!

Pánjk, u, *m.* *sl.* s. panáček.

Panjmama, y, *f.* Mama, *f.* mater; stará panjmama, Ahnfrau, *D.*

Pankét, u, *m.* (*ol.*) Banket, *m.* (aus dem ital. Banchetto, feyerlicher Schmaus), convivium, epulae; - tnj 1. z. B. hry, *Cyr.*

Panketugi, owal, owati, gastiren, banketiren, convivari, prodige vivere; - towánj, *n. verb.*

Pankhart, a, *m.* (v. Bank, *opp.* Ehebette? Adel.) cyzoložné; Hurensohn, Kotzensohn, uneheliches Kind, nothus, spurius; - tice, s. Hurentochter, *f.* spuria: 2) Mittelseide, *f.* sericum mediocre.

Panna, y, *f.* Jungfer, *f.*; a) dem Alter nach, virgo, virago, b) dem Stande nach, lediges Mädchen, innupta; 2) s. lautka; 3) das Himmelszeichen, Jungfer, virgo; stará panna, *α*) Hagestolze, - inn, *f.* misogama; *β*) s. kozenka; domácý panna, s. domácý.

Pannák, a, *m.* s. lautka.

Pannář, e, *m.* Hurenjäger, der den Jungfern nachjaget, scortator.

Panoha, y, *f.* (*ol.*) s. wětew.

Panoš, e, *m.* (panošška? y, *m.*) eigentlich ein Edelmann in Diensten eines Herrn, Edelknecht, Knappe, Junker, *m.* adolescens nobilis; - šstwj, *n.* *subst.*

Panosse, *ol.* s. towaryš.

Panost, *f. obs.* Herrlichkeit.

Panowánj, *n.* Herrschaft über andere, imperium, ditio, potestas.

Panowitý 3. herrisch, herrschsüchtig, imperiosus, imperandi cupidus; - tost, i, *f.* - gkeit, Herrschsucht, *f.* - sitas.

Panownjk, a, *m.* Herrscher, dominus, moderator, potens, z. B alicujus &c; Beherrscher, dominator; - nice, *f.* - inn, *f.* - trix, potens; - trix.

Panožitý 3. ästig, ramosus, *D.*

Panská, é, *f.* (*int.* služka), Kammermädchen, *n.* Kammerjungfer, virgo cubicularia, ornatrix.

Panské, ého, *n. sl.* Frohnarbeit, *f.*

Herrendienst, *m.* angaria, (robotta): na panské choditi.

Panský 3. herrschaftlich, d. Grundherrschaft betreffend, dominicus, dominicalis: panská hruška, Kaiserbirn? - ský, po pansku, s. po.

Pansskář, a, *m. sl.* Frohnarbeiter, - rka, y, *f.* - inn, *f.*

Pansstina, y, *f. sl.* das herrische Wesen: pansstina se ho chytá; giž pansstinau páchne; 2) s. panské.

Panstwj, *n.* Grundherrschaft, Herrschaft, *f.* dominium.

Panstwo, a, *n.* Adel, *m.* d. Adelichen, nobilitas, nobiles.

Pant, u, *m.* (mittellat. banda, bandum, *pers.* bend). das eiserne Band, z. B. an der Thür, vinculum (?); 2) *sl.* hie u. da s. hambálky; panty, *pl.* Thürbänder od. Gesperr an Kutschwagen, antepagmenta, (orum), *R.*

Pantáta, *gen.* pantáty, *dat.* pantátowi rc. *m.* Herr Vater, Vater, pater.

Pantaljr, u, *m. sl.* (vom ital. bandeliera), Bandelier, balteus.

Pantel, pantlika rc. *sl.* s. pentle rc.

Pantofel, fle, *m.* Pantoffel, *m.* solea, crepida, sandalium.

Pantoflowý 3. Pantoffel-; p-wý strom, Pantoffelholz, *n.* Korkbaum, *m.* suber.

Pantok, u, *m.* kladnj sekera, Holzaxt, *f.* securis lignaria, *D & sl.*

Panugi, owal, owati, herrschen, a) Herr od. Oberherr seyn, regieren, dominum esse, imperium tenere, dominari, imperare, z. B. an einem Orte, in loco: panugjcý knjže Brunsswjcké, der regierende rc. *Vel.* nad někým, něčjm, zuweilen auch mit dem Dat. über jemand, imperare alicui, dominari in aliquem: panugj mysli geho wássně, *Com.* b) herrschen, z. B. an einem Orte od. in einer Sache, alles darinn vermögen, regnare, dominari; c) Oberhand haben, vorzüglich vermögen, im Schwange gehen, regnare, vigere; d) bändigen, z. B. über seine Begierden herrschen rc. dominari, imperare, moderari; e) *sl. cum dat pl.* gelten, valere: nebude ti to dlauho panowat.

Panůžka, y, *f. dim.* v. panoha.

Pánwice, *f.*, *sl* auch pánwa, Pfanne, a) d. Barsenpfanne, armilla, *Syl*, b) d. Zündpfanne, *f.* trulla incendiaria.

Pánwička, y, *f. dim.* Pfanne, f a) d. Zündpfanne, trulla incendiaria; b) d. halbkugelige Vertiefung in den Knochen zu den Gelenken, acetabulum.

Pánwičkář, e, *m.* Kesselflicker, refector ahenorum.

Papa, s. papinka.

Papáček, čka, *m.* s. gjdce.

Papám, al, ati, pappen, essen (Kinderspr.), papare. pappare.

Papaussek, sska, *m.* Papagey, *m.* psittacus; sskowý 3. Papagey-, psittaceus; p-wá lázeň, Paperlbaad, ein Ort in Prag.

Papek, u, *m.* Ofenstange, *f.* pertica fornacalis; *illyr.* z'aridlo.

Páper, u, *m.* (auch pápero), *sl.* Flaum, wolliges Wesen, lanugo; *pl.* pápery, s. prach, 2).

Paperj, *n. coll. boh.* Kiele v. geschlissenen Federn, *D.* caules; 2) nach *Lesch.* nicht Kiele, sondern Flaumfedern; Kiel heißt kostonek.)

Paperka, y, *f.* Kiel, *m.* v. geschlies-

ſenen Federn, caulis; 2) ein mit dergleichen Kielen gefüll- tes Bett. (Nach *Leschka* wohl richtiger Flaumfeder u. mit Flaumfedern gefülltes Bett; ſ. prach, prachowka.

Páperkowý 3. z. B. páperkowá peřina, vorh. 2)

Papež, e, *m.* Pabſt, *m.* papa, pontifex maximus; p. neprawý, neřádný, Gegenpabſt, antipapa, *D.* dělati ſe papežem a nemjti Řjma, *prov.* Obláſſ. 2) *sl.* Päbſtler, Katholik, catholicus, papista; - žka, - inn, *f.*

Papeženec, nce, *m.* *Com.* ſ. papež 2).

Papeženka, y, *f.* ſ. papežka.

Papeženſký, 3. ſ. papežſký, - ſký koſtel, - ſká wjra, *Com.*

Papežnjk, a, *m.* Papiſt, *m.* papista.

Papežſký 3. päbſtlich, pontificius, papalis; p-ſké země, Kirchenſtaat, *m.* patrimonium Petri.

Papežſtwj, *n.* Pabſtthum, papatus, pontificatus.

Papičkám, papkám, *sl.* *dim.* v. papám.

Papičko, a, *n.* ſ. papinka.

Papjer, *sl.* ſ. papjr.

Papinka, y, *f.* *sl.* Eſſen, *n.* (Kinderſpr.) cibus.

Papjr, u, *m.* Papier, *n.* charta; pſacý papjr, Schreibpapier, charta scriptoria; p. k tlačenj, tlačitelſký (tiſkarſký), Druckpapier, ch. impressoria; prorážegjcý od. proſakugicý pap. Fließpap. Löſchpapier, charta transmittens litteras, notas; regálnj p., Regalp., ch. Claudiana, regia, regalis, p. kancelářſký, Kanzleyp. ch. epistolaris; - p. tenký, poſſtowſký, Poſtp. ch. augusta, veredaria, (postalis); p. weljnſký, od. weljn, welén, Velenp. ch. velinensis? p. obalowacý, obálkowý, Packp. segestre, (is), *n.* ch. emporetica, &c.

Papjrek, rku, *n.* *dim* Papierchen, *n.* ein Stückchen Papier, chartula, scida, scheda.

Papjrna, y, *f.* Papiermühle, *f.* mola chartaria, officina chartaria.

Papjrnj, Papier-, chartarius, p. trubla, nůžky ꝛc.

Papjrnjk, a, *m.* Papiermacher, Papierer, Papiermüller, opifex chartarius, molitor chartarius; 2) Papierhändler, negotiator chartarius; - nice, *f.* Papiermacherinn, *f.* conjux, uxor, opificis chartarii; Papierhändlerinn, negotiatrix chartaria; - ctwj, *n.* Papiermacherey, *f.*; Papierhandel, *m.*

Papjrowý 3. papieren, aus Papier, chartaceus, charteus.

Paplauch, a, *m.* *sl.* Rotzbube, *m.*

Paplon, u, *m.* *sl.* Decke, *f.* ſ. dek, stragulum alexandrinum, parapetasma, (atis), *n.*

Paprček, čku, *m* *sl.* Klaue, *f.* der kleinern Thiere, wie der Schweine, Schafe, Rehen, ꝛc. ungula; fig. dám ti po paprčkách, ich werde dir auf d. Finger (Pratzen) klopfen.

Paprjm ſe, il, iti, *sl.* herumſtochern, ruere, excutere.

Paprſek, ſku, *sl.* Weberkamm, *m.* ſ. paprſlek.

† Paprſkowka, y *f.* radiaria, *Ber.*

Paprſlek, paprſſlek, ſlku, ſſlku, *m.* Strahl, *m.* z. B. der Sonne, des Lichtes, auch des Waſſers, radius; 2) od. růr, Weberkamm, *m.* Blatt, *n.* pecten textcrum; ſ. auch nitenice; 3)

od. paprssek, D. v brány, Egebalken, m. 4) Ritt, m. (über tausend Zähne habend, - Tuchmach.) pecten, R.
Paprslkowý 3. Strahlen-.
Paprslkugi, u paprsslkugi, owal, owati, strahlen, radiare.
†Paprsslitec, tce, zrostlina, actinophyllum.
Papryce, f. d. Stange, um welche sich der Mühlstein dreht.
Papryka, y, f. sl. & hung. s. pepř.
Papuče, f. pl. sl. eine Art Pantoffeln.
Papule f. sl. & mor. niedrig s. vsta.
Papulugem, owati, sl. s. hubugi.
Par, u, m. sl čjm se těsto zapařuge, Sauerteig v. Hopfen.
Pár, a, m. ein Pair in Frankr., magnas, (Par), P.
Pár, u, m. Paar, n. par; po páru, po dwau, paarweise, immer zwey u. zwey, bini; pár nožů, Besteck, Gesteck, n. D.; 2) sl. Ehepaar; pár ssjat, sl. ein Anzug Wäsche: to ge k tomu pár, sl. das ist zu dem das Seitenstück.
Pára, y, f. Dunst, m. z. B. vom Wasser, ꝛc. vapor, halitus, nebula; 2) sl. anima sensitiva, anima brutorum: pes nemá dusse, gen páru.
Paráda, y, f. Parade, f. pompa, pompa militaris; Pracht, Üppigkeit, f. splendor, magnificentia; p-dy robit, sl. Muthwillen treiben, lascivire; - dnj z. B. swětnice, plac, wůz ꝛc. Parade-, solennis.
Parádko, a, n. dim. v. folg. s. auch parátko.
Paradlo, a, n. Spielwerk, Spielzeug, n. (der Kinder), crepundia, (orum), res lusoriae; v. ssnj paradlo od. üblicher parádko, Ohrlöffel, m. auriscalpium; zubj parádko, Zahnstocher, dentiscalpium; s. auch parátko.
Paragok, gka, m sl. ein Schwarm von heurigen Schwarm, Jungferschwarm.
Paragraff, u, m. Paragraph, m. paragraphus, Vel.
Parallela, y, f. Parallele (math. Geogr.), parallela, Com.
Párám, páři, páral, párati, auftrennen, überhaupt, solvere, dissolvere; etwas Genähtes, dissuere, etwas Gewirktes, retexere; zuby párati, d. Zähne ausstochern, dentes scalpere; rowně mu párat gako ssjt, prov. es nützt ihm gleich viel, ob er dieß od. jenes thut.

II. rec. párati se, sich auftrennen, solvi, dissolvi; 2) spielen, etwas zum Zeitvertreibe thun, (v. Kindern), ludere; 3) verweilen, sich lange aufhalten, verziehen, (tandeln u. handeln,) morari, commorari; kdož se bude s tjm párati?, wer wird sich damit abgeben? párati se w nose, d. Nase klauben, D. páragj se člowěku we wnitřnostech, Com.
Pařát, u, m. pazaur, Klaue, f. unguis.
Parato, a, n. eine lange Stange, das Obst abzuschlagen.
Parátko, s. parádko; parátko ručničné, Kugelzieher, virga hamata, R.
Paratugem, owati, sl. ssantugem.
Párawý 3. tändelnd; párawé práce, Hl. Čestn.
Paráž, u, m. sl. Lypt. glühende Kohlen.
Parchám, al, ati, sl. mit den Fingern wühlen.
Pardon, u, m. Pardon, m. indulgentia, venia, D.

Pard, a, m. folg.
Pardus, a, m. Pard, Pardel, Parder, m. Pantherthier, n. pardalis, pardus.
Pardus, u, m. Schilling, Fetzer, m. pardus dáti, Schilling geben, castigare, pardusem za smilstwo trestánj, *Vel.* djtěti metlau pardus dal, *Id. Syl.* s. chlost.
Párek, rku, m. dim. v. pár.
Pařenj, n. Bähen, n. Bähung, f. fotus; 2) Dampfbad, n. fomentatio, *Com.* 3) das Gebrühte, Brühfutter, n. *D.* 4) *sl.* s. pýřenj.
Pařenice, *f. sl.* eine Gelte zum Käse; -čka, y, *f. dim.* b) hölzerne Schöpfkanne, bey der Schäferey.
Pařenina, y, *f. sl.* s. pára 1).
Pařez, u, m. der Stock v. einem Baume, caudex, codex, truncus; -zný, 3. Stock-, p-né dřjwj, Stockholz n.
Parğamén u. parğament, u, m. Pergament, n. charta pergamena, membrana; -tka, y, f. Pargamentbirn, f. pyrum pergamenum; -tnjk, a, m. Pergamentmacher, Pergamenter, membranarius, -nice, f. inn, f. -ria; -towý 3. aus Pergament, e pergamena.
Parğaména, y, *f. sl.* Schreibbüchlein, n pugillares; 2) Tafel, f. od. Deckel, m. am Buche: kniha bez parğamén.
Parğamutky, tek, *pl. f. sl.* Bergamotten, (Birne).
Pařjm, il, iti, en, bähen, fovere; 2) brühen, z. B. Hühner, Schweine 2c. aqua fervida perfundere; 3) dunsten, vaporare; 4) *sl.* heiß machen, ängstigen: tak rsou parja!
II. *rec.* pařiti se, sich bähen, se fovere; 2) sich erhitzen, z. B. Mehl, Heu, 2c. calefieri, fervefieri.
Pářjm se, il, iti, sich paaren, a) sich vereinigen, se copulare, se componere, se jungere, od. copulari, jungi &c. b) sich begatten (v. Vögeln), coire.
Pařjwám, ati, *fr.* v. pařjm.
Paříž, e, *f.* d. Stadt Paris, Parisii od. Lutetia Parisiorum, auch blos Lutetia; -žan, a, m. Pariser, m. Parisius, Parisiensis, -nka, y, f. inn, f. -ensis; žský 3. Pariser, Parisiensis.
Párky, u, m. *pl.* Handknöpflein, globuli (noduli) manicales.
Parkameřice, *f. ol.* eisenbeschlagener Streitkolben, clava praeferrata.
Parkan, u, m. plac mezy měststými zdmi, Zwinger, Platz an der Mauer, pomoerium; 2) *sl.* ein starker Zaun v. Pfosten, Brettern.
Parkán, u, m. ſſamlat, Kamelot, m. camelotum, *D.*
Parlament, u, m. Parlament, n. parlamentum, (senatus).
Parma, y, f. Barbe, Barme, f. ein Fisch, a) Flußbarbe od. Barbe schlecht hin, barbus od. cyprinus barbus; b) mořská panna, See- od. Meerbarbe, mullus barbatus; 2) Parma, a) eine Stadt, Parma; b) Land, n. ducatus Parmensis.
Parmazan, a, m. Parmesankäse, m. caseus Parmensis, *Vel.*
Párna, y, f. Schweißbad, (Dampfbad? *D.*) n. balneum sudatorium; Schwitzstube, f. vaporarium, *R.*
Parnatost, i, f. Dampf, Dunst, m. vapor.
Parnatý 3. dünstig.

Parnj 1. Dampf-, vaporarius; parnj lod, Dampfschiff.
Párnice, f. Dampfbad, Schweißbad, n. vaporarium, balneum sudatorium; 2) sl. Vorsaahme.
Parnjk, u, m. Dampfloch im Bräuhause, vaporarium, R. 2) Dampfboot, n. navis vaporaria?
Parno, a, m. Schwühle, Hitze, f. schwühles Wetter, tempestas fervida.
Parnost, i, f. Dampf, m. exhalatio: parnosti neb mrákoty wyzdwihugicý se (k obloze), R.
Parný 3 (abs. parno), heiß (v. der Witterung), calidus, fervidus: dnes ge parno, es ist heute heiß, hodie sol urit. tempestas est fervida; 2) schwühl, aestuosus, fervidus; ge parno es ist schwühl, tempestas est fervida; -ně, adv. fervide.
Párný 3. (abs. párno.) sl. in ein Paar zusammen gehörend: párné nože, Messer u. Gabel zusammen gehörend, gepaart; ty dwě děti párno spolu chodj.
Parob, a, m. ol. s. ginoch.
Parobek, bka, m. sl. & pol. s. ginoch, mládenec; - bstwj, n. s. mládenectwj, panictwj.
Parocha, -chna, y, f. sl. s. paroka.
Parog, e, m. sl. Jungferschwarm.
Paroh, u, m. Zinken, m. besonders am Horn, am Hirschgeweih, ramus; pl. parohy, Hirschkolben, (Gehörn, n.) cornu cervinum tenerius, D.
Paroka, y, f. wlasenka. Perücke, capillamentum, coliendrum, R. - ák, e, m. Perückenmacher, insgemein capillamentarius.
Parola, y, f. sl. s. slib.
Parom, u, m. sl. & D. s. Peraun; 2) Donnerkeil, m. tonitru, fulmen: paromowá skála (střela), sl. K. Honth. Donnerkeil, m. eigenlich Krystall, crystallum.
Parostlina, obs. s. porostlina.
Parowec, wce, m. sl. Göm. kyselá polewka z paru chlebowého, Sauersuppe, Gährsuppe, f.
Parožek, parůžek, žku, m. dim. Zinkchen, n. ramulus; -žky, pl. Arme am Leuchter, brachia.
Parožkowý 3. z. B. swjcen, Armleuchter, candelabrum brachiatum.
†Parožnatec, tce, zrostlina, chara.
Parožnatý 3. Arm-, brachialis; parožnatý swjcen, Armleuchter, wie die Juden haben, candelabrum brachiatum.
Parožné, ého, n. Geweihgeld, n.
Parsůn, u, m. sl. Gesichtsbildung, f. facies: gakého ge parsůnu?
Párta, y, f. sl. Kopfputz, m. (gewöhnlich v. Borte), des Dorfmädchens, corona puellaris.
Partesy, ů, pl. sl. d. musikalischen Noten, Musikalien, chartae musicae.
Partýka, y, f. s. kragic chleba, Syl. 2) od. partéka, sl. s. kaupě 2)
Partykulárnj 1. opp. wežegný, Com.
Partýta, y, f. praktyka? praktykami a partýtami, Vel.
Partytura, y, f. sl. Choralbuch, Notenbuch, n. liber melodiarum choralium.
Paruba, y, f. s. raseka 1).
Párugi, owati, paaren: páruge kože, paaret zusammen, aequales alutas copulat, R.
Paruňkowý 3. s. wosk.
Paruk, i, f. sl. was man zwischen 2 Finger fassen kann; - ka, y, f. dim. degte mi gen s (za) parukku soli.
Páry, ol. s. máry.

Parypa, y, *sl.* s. oř; wčený kůň, equus instructus, caballus, *Ryb.*

Parysska, y, *f. sl.* eine rothe längliche Birne, pyrum crustuminum, *Syl.*

Pás, *gen.* pásu, Gürtel, Gurt, *m.* cingulum, zona; průtržnj pás, Bruchband, *n.* subligaculum herniosi; pás ke kordu, s. kbynk; auf der Kanone, přednj, prostřednj *ec.* pás, - Gürtel, zona, *R.* nebeský pás, clima, *Com. Kram.*

Pas, u, *m.* Paß, Paßport, *m.* syngraphus, insgemin litterae passuales, salvus conductus; b) zuweilen, enger Paß, fauces, angustiae.

Pasačka, y, *f.* Hirtenmädchen, *n.* puella pastrix; auch blos pastrix.

Pasák, *a, m.* Hirtenknabe, Hirt, *m.* pastor: - čký 3. s. pastussj.

Pásám, al, ati, *fr.* v. pasu.

Pásáwám, ati, *fr.* 2. v. pasu:

Pásek, sku, *m. dim.* ein kleiner Gürtel, cingulum, zonula; b) Handbinde, *f.* fascia, zonula manualis; pásek v kolen, Knieriem, Kniegürtel, *m.* cingulum genuale; c) s. podwlaky, *D.*

Pasek, *sl.* s. posek.

Paseka, y, *f.* Hau, Gehau, *n. D.* sylva caedua; 2) Abholz, *n.* sarmenta; 3) Abholzung, *f.* sylvae caesio; 4) *sl.* Weide, Steppe, *f.* locus desertus, tesqua.

Pásemnice, *f.* Fitze, *f.* Fitzband, *n.* Fitzfaden, *m.* forago, (inis), *f.* 2) zostera, herba?

Pasenj, *n.* Hüten, Weiden, *n.* pascuatio.

Paska, s. pasačka, *D.* 2) *sl.* großer geflochtenes Kuchen, wie der Oster-Weihkuchen der Rußnaken.

Paskala, y, *f. sl.* Getös, Getümmel, *n.* strepitus: nerob paskalu.

Paskalugem, *sl.* Getös machen.

Paskawa, y, *m. Lypt.* s. nezdobnjk.

Paskonný, s. poskonný.

Paskuda, y, *m.* & *f. sl.* ein Schimpfnahme, gleichsam passkuda od. sskůdce, sskudnjk; - nice, der, die Schaden thut.

Paskudnjk, *a, m.* vorh.; - nice, *foemin.* dav.

Paskudnjk, u, *m. sl.* s. hostec.

Pásměnka, y, *f.* zrostl., taenitis.

Pásmo, a, *n.* Gebinde, *n.* eine Zahl v. zwanzig, an einigen Orten auch v. 40 Fäden.

††Pasmo nebe, Himmelsstrich? *D.*

Pasmýnka, y, *f. mor.* s. pásemnice, *D.*

Pasnice, *f.* Schürze, *f.* praecinctorium; - čka, y, *f. dim.*

Pasowánj, s. pasugi.

Pasowka, y, *f.* Zapfenbirne, Taselbirne, *f.* etwa epistomopyrum.

Pasport, u, *m.* s. pas, *Syl.*

Passa, y, *f. sl.* s. pastwa.

Passát, u, *m.* der Passatwind, *m.* ventus certus, status.

Pássi, páchal s. pácham.

Passige, *f. sl.* Passionsgeschichte; *pl.* passige, derselben Gesang, passionis Christi cantus.

Passigowý 3. Passions-, z. B. týden, Charwoche, *f.* hebdomas antepaschalis; p-wý kwět, Passionsblume, *f.* passiflora, *Linn.*

Passkljn, u, *m.* Kappkeil, *m.* cuneus capitatus.

Passkriwec, wce, *m.* s. ostuda 2) *D.*

Passkrta, y, *f.* - tný, - tnost, *sl.*, s. mlsný, -nost; -tjm, s. masskrtjm.

Passkwil, e, *m.* Pasquill, *m.* li-

bellus famosus: - ant, a, m. Pasquillant, autor lib-i f-i.
Passow, e, m. d. Stadt Passau, n. Passavia.
Passowánj, n. Einschwärzung der Waaren, illatio clandestina (mercium), D.
Passteta, s. passkyta, R.
Passtrnák, a, m. Pastinake, f. Pastinak, Pasternak, m. Pastinakwurzel, f. pastinaca, Lin.
Passtyka, y, f. Pastete, f. artocreas; -ář, e, m. Pastetenbäcker, Cyr. - řka, y, f. - inn, f. čka, y, f. dim. p-čky nadjwané, gefüllte Pastetlein, artolagani, R.
Pask, hie u. da sl. s. pěšk.
Pást, pásti, s. pasu.
Past, pask, i, f. (v. padnauti, wie wlast v. wládnauti,) d. Falle, z. B. der Mäuse, rc. decipula, s. auch přehljdám.
Pastaussek, sska, m. s. pastucha? Ryb.
Pastausska, y, f. s. pastussina, D.
Pastca, y, f. sl. s. past, Falle.
Pastewnjk, u, m. mor. s. pastwa.
Pastewný 3. zur Weide gehörig; p-ný dobytek, Weidevieh, n.
Pastorálka, y, f. Pastoraltheologie, f. theologia pastoralis.
Pastorčence, pl. sl. Stiefkinder, privigni.
Pastorek, rka, m. Stiefsohn, m. privignus; 2) das Getriebe in der Mühle, tympanum e fusis constans, R.
Pastorkyně, f. Stieftochter, f. privigna.
Pastornj 1. Stief-, z. B. pastornj syn, Stiefsohn, privignus; 2) stiefväterlich, novercalis: pastornj rodičowé.
Pastucha, y, m. Gemeinhirt, m. pastor communis, (publicus).
Pastussj 1. den od. d. Hirten betreffend, pastoralis, pastorius, pastoricius.
Pastussina, y, f. Hirtenhaus, n. casa pastoricia.
Pastwa, y, f. Weide, Futter, n. pabulum.
Pastwec, gen. pastewce, Hirt, m. pastor.
Pastwina, y, f. s. pastwisstě.
Pastwisko, a, n. folg.
Pastwisstě, n. Hut, Hutung, Weide, Viehweide, f. pascuum u. pl. pascua; - ný 3. z. B. p-ná rolj, Weid-, pascuus, R.
Pastýř, e, m. Hirt, m. pastor; -řka, y, f. - inn, f. uxor pastoris, pastrix.
Pastýrna, sl. s. pastussina.
Pastýřský 3. s. pastussj: - ská hůl, pjseň, pjsstala rc. - řstwj, n. Hirten-Gewerb, beym Viehe, officium pastoris, officium pastoricium; b) bey der Gemeinde, munus pastoris, auch pastoratus.
Pasu, pásl, pásti, imper. pas, hüten, weiden, pascere, fig. rozkossi pásti, Syl. břicho swé pásti, K. po někom pásti, gattern, s. čjhati; pásti po newěstkách očima; pasau očima protulugjce se, rc. B.
II. rec. pásti se, weiden, auf der Weide fressen, pasci; fig. sami sebe pássli, K. při tom se kněžj gegich čistě pasau, K.
Pasugi, owal, owati, z. B. na rytjřstwo, zum Ritter schlagen, in ordinem equestrem recipere; - owánj, n. verb.
II. rec. pasowati se, sl. ringen, luctari.
Pasýnek, nku, m. sl. s. pastwisstě.
Pasynka, y, f. s. pasnice.
Pasýř, e, m. Gürtler, zonarius;

-kka, y, f. -inn, f. -na, -řſký 3. -řſtwj, n. wie bey pekař.

Pata, y, f. Ferſe vom Fuße, calx; 2) der unterſte Theil, pars infima; pata hory, der Fuß eines Berges, radix, auch pes; pata w ſlaupu, Säulenfuß, m. basis; (3) Hammer? D.) paty vkázati někomu, fliehen, tergum vertere, D. w patách za někym giti, einem auf dem Fuße nachfolgen; nemá to ani hlawy ani paty, ſ. hlawa; kdo nemá w hlawě, muſý mjt w patách, d. Vergeßlichkeit büßen oft d. Füße, prov. sl. od wrchu hlawy až do paty nohy, a capite ad calcem, Syl.

Patáček, sl. ſ. paták 2).

Patáčky, ů, m. pl. mor. ſ. zagečj ſlez.

Paták, u, m. Fünfer, Zahl v. fünfen, pentas, (adis), f.; 2) mor. ſ. greſſle; 3) sl. hie u. da Siebner, Siebenkreuzerſtück, septenarius; 4) ſ. oko λ); paták bez oka, (gen. a) quadruplator: čtwerácy, aneb gakž řjkáme patácy bez oka (i. e. ſſpehýři), Vel.

Patalion, u, m. (πατασσω, ſchlagen, ſtreiten, mittellat. battuo, franz. battre), Batalion, (Soldaten), cohors, Kram.

Patchám ſe, al, ati, krumm gehen, varum esse, claudicare, D.

Patchawjm, ěl, ěti, anfangen krummbein zu werden.

Patchawý 3. Krummbein, grätſchelnd gehend, loripes, varus. -woſt, i. f. Krummgehen, n. D.

Pátečnj 1. Freytag-; páteční den.

Pátek, tku, m. Freytag, m. dies Veneris; weliký pátek, Charfreytag (der ſtille Freytag, dän. u. angelſ. der große Freytag, gr. παρασκευη μεγαλη), dies parasceves, dies mortis Christi, passio Domini, (d. vorhergehende Nacht: nox passionis).

Pátek, tka, m. ein böhmiſcher Zuname,

Patělat, ſ. pakolat.

Patent, u, m. ſ. otewř. liſt, R.

Páteř, e, m. Rückgrath, n. spina dorsi; páteř hory, Bergrücken, m. clivus, Syl. 2) Reihe, f. (zuweilen verächtlich), series; páteř dětj; páteř ſe wyčjtá wěcý welikých, Com. tytule a ſýdel geho páteř wyčjtá, Obláſſ.; (daher viell. auch ſelbſt Rückgrath -); 3) Roſenkranz, m rosarium, corona globulorum precatariorum; 3) eine Schnur voll Kügelchen, Steine, Perlen, funiculus, linea: má páteř na ſwém hrdle, na kterémžto geſt ſto welikých perel oryentſkých.

Páterky, ſ. pátryky.

Paternáſobný 3. fünffach, quintuplex.

Paterný 3. z. B. paterná zymnice, quintana febris: w zymnicy paternau vpadnauti.

Patero, a, n. patero přikázanj cýrkewnj, d. fünf Gebote der Kirche, D.

Paterý, á, é, (abs. patero), adj. nom. u. acc. pl. patery, fünferley, quinque generum: patery knihy Mogžiſſowy, d. fünf Bücher Moſis, pentateuchus, D.

Patěſky, ů, m., pl. Lauer, m. Treſterwein, m. lora, lorea, posca (pusca), oxycraton.

Patha, y, m. pathaun, a, m. krummgehender, Krummbein, claudus.

Pathám, -hawý, ſ. patchám ſe.

Patička, y, f. dim. v. pata.

Patka, y, f. vorh., 2) sl. od. náſy-

rek, ein kleiner Herd, bey dem Hause, aggestus; 3) *sl.* s. pétka.

Patnáct, patnácte, *gen.* patnácti, fünfzehn, quindecim.

Patnáctiletý 3. fünfzehnjährig, quindecim annorum.

Patnáctka y, *f.* d. Zahl fünfzehn.

Patnáctkrát, *adv.* fünfzehnmal, quindecies.

Patnáctnjk, a, *m.* Fünfzehner, eine Münze, *D.*

Patnáctý 3. fünfzehnte, quintus decimus, od. decimus quintus.

Patnjk, u, *m.* Eckstein, *m.*

Patočka, y, *m.* böhm. Zuname.

Patokář, e, *m.* Frischbiermann.

Patoky, *f. pl.* Kofent, Afterbier, Nachbier, Mittelbier, Frischbier, *n.* cerevisia secundaria.

Patělat, u, *m.* -towý 3. *sl.* s. fátěl.

Patoprstica, *sl.* s. pětiljstek.

Patorastý, *sl.* s. paternásobný.

Patoročný, *sl.* s. pětiletý.

Patřenj, *n.* Ansehen, *n.* das Sehen auf etwas, adspectus, intuitus, spectatio.

Patřjm, il, iti, ansehen, sehen nach etwas, anschauen, intueri, contueri, adspicere, adspectare, spectare; 2) s. náležjm: komu patřj tá zahrada? cti muže gak patřj; ona má gjt, kam patřj; gak slušsj a patřj, wie es sich gehört, und gebührt, prout decet.

Patrný 3. augenscheinlich, manifestus, evidens; 2) kenntlich, ausgezeichnet, facile noscendus, insignis, notabilis: patrný gest manžel gegj w branách, *B.* 3) deutlich, perspicuus, clarus, luculentus, planus: wěc nad swětlo polednj patrněgšsj, - nad slunečnj swětlo, res luce meridiana clarior; - ně, *adv.* manifeste, evidenter, insigniter, notabiliter; perspicue, clare, plane.

Patro, a, *n.*, *sl.* leśenj w stodole, Emporscheune, Vorscheune, *f.* Gerüst in der Scheuer, *n.* pars superior horrei; (*Ryb.* d. Oberdecke eines Zimmers, tegumentum; das ist aber strop); co s patra, unversehens, plötzlich, de repente, ex abrupto, *Syl.* hněw B. na wás co s patra spadne, *K.* co s patra spadlý, *Syl.*

Patron, a, *m.* Patron, Gönner, patronus, fautor, *K.* adjutor, *Syl.* sw. Floryán, patron národu Polského, *Vel.* držj geg za patrona a pomocnjka wězňůw, *Vel.* 2) Schiffseigenthümer, Schiffsherr, nauclerus, navicularius; -nka, y, *f.* -inn, *f.* - na.

Patron, u, *m.* s. modla 2), *Syl.*; 2) Patrone, *f.* zum Schuß, etwa embolus igniarius, *R.*

Patrykář, a, *m. sl.* der Rosenkränze u. dergl. verkauft.

Patryky, ů, *m. pl. sl.* s. páter 2).

Patrye, *f.* (v. battre, was auch schießen bedeutet, vgl. patalion), wysoké mjsto pro děla; y sama ta děla k střjlenj přistrogená, Batterie, *f.* agger tormentarius, et ipsa tormenta.

Patržel, petružlen, *m. sl.* s. petržel.

Patset, *ol.* s. padesát.

Patuch, u, *m. obs.* Badtuch, Badeschürze, *f.* castula, *Com.*

Patý 3. der fünfte, quintus; po páté, fünftens, zum fünftenmal, quinto; pátá částka, s. pětina; půl páta, půl páty, fünfthalb *D.*

Pautec, unrichtig für půtec.

Paukek, čku, *m. dim.* v. puk, pupenec; 2) s. puchýřek.

Pauch, u, *m.* ? Holbe, *f.* in der Mühle, *D.* Vorschützbaum in der Mühle, *Lesch.* 2) Holm, *m.* bey Gerüsten, jugum, *D.*
Pauchle, beſſ. folg.
Pauchně, *n.* plané gablko, Hagapfel, Holzapfel, *m.* malum sylvestre, *D.*
Pauchnu, ſ. puchnu.
Paučnjk, u, *m.* raucha ſýtkowatá, gako pawučina, gakoby pawaučnjk, Kopstuch, *n.* (Schleyer, *m. R.*) flammeum, flammeolum, *B.*
Paudruſſka (půldruſſka?) y, *f. sl Nitr.* leinenes Tuch, wie Tiſchtuch, etwas darinn zu tragen; auch Kopſtuch.
Pauhý 3. lauter, Stock-, merus, purus, putus, od. purus putus: pauhý Čech, Stockböhme, purus putus Bohemus; pauhá prawda; od pauhého rána až do wečera; - hoſt, i, *f.* Lauterkeit: pauhoſt duſſe.
Pauk, *sl.* ſ. pawauk.
Paukle, ſ. pauchně, *D.*
Paupátko, *a, n. dim.* Knöspchen, Knöspleín, *n.* calyculus; 2) folg. 2).
Paupě ete, *n., nom. pl.* paupata, Knoſpe an Blumen, z. B. Roſen ꝛc. calyx; 2) Puppe, a) ein Mädchen, pupa, pupula, b) Docke, ſ. lautka 1); c) ein Liebkoſungswort, *α*) gegen Mannsperſonen, pupus, pupulus, pusio; *β*) gegen Weibsperſonen, pupa, pupula.
Pauſa, *y, f.* Pauſe, *f.* pausa, *Syl.*
Pauſſť, tě, *f.* Einöde, *f.* locus desertus, solitudo; 2) Einſiedeley, *f.* sedes eremitae.
Pauſſtěnj, *n.* Laſſen, *n.* pauſſtěnj krwe, Aderlaß, *f.* Aderlaſſen, *n.* sectio venae: pauſſtěnj baňkami, Schröpfen, *n.* scarificatio.
Pauſſtjm, ěl, ěti, ſ. puſtjm; 2) zugeben, concedere: to že geſt, pauſſtjm, *Com.* žilu pauſſtěti, auch blos pauſſtěti, aderlaſſen, venam incidere; o někom z hola pauſſtěti, verzweifeln, desperare; klaſy pauſſtěti, Ähren bekommen, aristas emittere; ſwětlo od ſebe p. ꝛc. - oči po pannách; *Com.* duſſi r. *Id.*; -jwám, al, ati, *fr. B.* racy klepeta pauſſtjwagj, - pflegen ſich d. Scheren abzuſprengen.
Pauſſtka, y, *f.* domus deserta, *D.*
Pauſtenjk, *a, m.* Einſiedler, *m.* Einſamlebender, solitarius, vitam solitariam degens; beſonders im Walde, Waldbruder, Eremit, *m.* eremita, anachoreta; - nice, *f.* Einſiedlerinn, eremita, *D.* - jcký 3. einſiedleriſch, solitarius; - ctwj, *n. subst.*
Pauſtewnjk, vorh.
Pauſtka, *y, f.* Verwüſtung, *f.* das Leere, d. Wüſte, locus desertus, vastus: ſſkoly pauſtkau ležj, - vacuae sunt; -unbeſetzt; domu Božjho pauſtkau zanechawagj, *K.* ſlužby Božj pauſtkau ležj, *K.*
Paut, pauť, i, *f.* Wallfahrt, Kirchfahrt, *f.* peregrinatio; na pauti choditi *K.* 2) *ol.* überhaupt Weg, via, iter; daher folg.
Pautec, tce, *m.* d. Abtheilung der Kopfhaare, oben am Scheitel, od. vielmehr der Weg dazwiſchen der ſpottweiſe auch d. Lausallee heißt, via comae discriminatae: pautců neb workočů, *K.*
Pautko, *a, n. dim.* v. pauto; 2) der Bund an der Geige, ligamen, *R.*

Pautnice, *f.* Pilzerinn, *f.* peregrinans foemina.
Pautničj 1. auswärtig, fremd, extraneus, peregrinus: rozličným pautničjm včenim swe denj.
Pautnjk, *a, m.* Pilger, Pilgrim, Wallfahrter, *m.* peregrinator religiosus, od. tendens in locum sacrum; - cký 3. zur Pilgerschaft gehörig; - p-cký klobauk, Reisehut, petasus, pileus viaticus.
Pauto, *a, n.* Eisen, *n.* Fessel, vinculum: pauto na ruku, Handeisen, Handfessel, Handschelle, *f.* manica; p. na nohu, Fußeisen, Fußschelle, compes.
Pauz, hie u. da *sl.* s. pawůza.
Pauzderko, *a, n. dim.* v. folg.
Pauzdro, *a, n.* Futter, Futteral, *n.* theca; p. na patrony, Patrontasche, pera embolorum igniariorum; p. na pistole, Holster, Hulster, *f.* theca; nůž a widličky w gednom pauzdru, Besteck, *n. D.* -na flasse, s. plostopauzdro.
Pauze, *adv.* lediglich, pure, pute, a) gänzlich, prorsus, plane; b) nur, tantummodo.
Páw, *a, m.* Pfau, *m.* pavo.
Pawaučj 1. v. Spinnen, z. B. pawaučj přjze, s. pawučina.
Pawaučina, s. pawučina.
Pawauk, *a, m.* Spinne, *f.* ein Insekt, a) d. ein Gewebe macht, aranea; b) d. langbeinige, phalangium; páw mořský (černokrewka? *D.*), Blackfisch, (loligo *R.*) Dintenfisch, *m.* sepia, *R. D.*
Pawaukowý 3. Spinnen-, araneus: pawaukowé plátno, bess. pawučina, *B.*
Pawel, wla, *m.* Paul, Paulus.
Pawěza, *y, f.* Schild, *m.* eine Art Schutzwaffen, a) langer, scutum; b) runder, clypeus, clypeum; (Tartsche, *f.* pelta); - zka, *y, f. dim.*
Pawezni 1. zum Schilde gehörig, scutarius, *R.*
Pawezen-a, *y, f.* zrostl. clypeola.
Pawezník, *a, m.* mit einem Schilde versehen, scutatus, clypeatus; 2) Schildmacher, scutarius, *R.*
Pawian, *a, m.* der Affe Pavian; insgemein papio, *m.*
Páwice, *f.* Pfau, (weibl.)
†Pawiznice *f.* zrostl., lecanora.
Pawlač, *e, m.* Altan, Gang, *m.* an einem Gebäude, Gallerie, (*D.*), solarium, subdiale, maenianum; - čka, *y, f. dim.*
Pawlaka, *f.* Schafot?
Pawljna, *y, f.* Pauline, *f.* Paulina.
Pawowánj, *n.* Bergbau, Bauung, *f.* cultura fodinarum, *D.*
†Pawonka, *y, f.* zrostl., pavonia.
Páwowý 3. v. Pfauen, pavoninus.
Pawrba, *y, f.* s. zlatoleyči, *D.*
Pawučina, *y, f.* Spinnengewebe, *n.* aranea, araneum, od. rete araneae; pawučiny přetkáwati, *prov.* vergebliche Arbeit verrichten, Aethiopem lavare; - nka, *y, f. dim.*
Pawučnjk, *u, m.* Florkappe?
Pawugi, *obs.* bauen.
Pawůza, *y, f., sl.* pawůz, pauz, *a, m.* (vgl. palus?), Heubaum, Wiesbaum, *m.* pertica foenaria.
Pawůznjk, *a, m.* langer Mann, longurio, trabalis homo.
Pawůznjk, *u, m.* Heubaumstrick, um ihn anzubinden, restis.
Pawůzný 3. Heubaum-; p-zný prowaz, vorh.
Pay, *e, m.* chlupaté hrubé sukno,

Krya, Bey, Boy, Fris, m. pannus crispus, villosus, R.

Paychowen, wnk, f. sl. Sechtelschaff, n. worinn d. Wäsche gelangt (gesechtelt) wird.

Payr, u, m. sl. s. peyr.

Pazauch, u, m. Nebenzweig, Nebenschoß, m. stolo.

Pazaur, u, m. Klauen, a) der Nagel od. das Hornige an der Zehe der Thiere u. Vögel, unguis; b) verächtlich v. Menschen, statt Hände od. Finger, ungula od. unguis; c) s. pazaurek 2).

Pazaurek, rku, m. dim. v. vorh. a) Flintenstein, Feuerstein, m. pyrites, ae, m. silex.

Pazaurowatý 3. mit Klauen versehen, K.

Pazderj, sl. pazderje, n. coll. d. Flocken des Flachses, Hanfes, flocci, hung. pozdorja.

Pazderna, y, f. Brechhaus, n. domus ubi linum vel canabis frangitur?

Pazdero, a, n. d. Flocke des Flachses, Hanfes, floccus.

Paždj, n. u. f. d. Achsel, ala, axilla; 2) bess. podpaždj, Achselhöhle, cavum alae, R. pod paždj Ewu wedl, Neg.

Paždjk, u, m. Reiber, kleiner Riegel, m. pessulus.

Paže, n. s. paždj 1), Jer. 38, 12; 2) Arm des Mannes, humerus; 3) Ranke, f. claviculus, s. pazauch.

Páže, ete, n. Page (Pasche), z. B. bey einem Fürsten, Edelknabe, m. puer nobilis aulicus.

Paženj, n. s. oploteň; b) Pfählen, n. palatio.

Pažerák (požerák), u, m. sl. s. požeradlo, a).

Pažjm, il, iti, pfählen, einpfählen, Pfähle einschlagen, pedare, impedare; 2) Ryb. mit Dach versehen?

II. rec. pažiti se, fest werden, vom Erdreiche, solidari.

Pažjř, e, m. Büchsenschäfter, m.

Pažit, i, f. sl. grüner Wasen, Grasfleck, m. cespes.

Pažjtka, y, f. sl. s. offleych menssi, D.

Pažitnjk, a, m. s. trpělka.

Paznehet (paznoht), u, m. d. Klaue an vierfüssigen Thieren, Huf, m. ungula; nedwědj paznehet, Bärenklau (Pflanze), acanthus.

Pažrawec, wce, m. sl. s. hltoň; - wice, f.

Pažrawý 3. sl. s. hltawý, obžerný.

Pazucha, y, f. sl. s. paždj.

Pcháč, e, m. pcháčj, n. mor. s. oset, bodlák, D.

Pchám, (pichám), pchal, pchati, s. pichám; 2) sl. einstopfen.

Pec, y, f. Ofen, m. fornax, zum Heitzen, Backen 2c. fornax, furnus; chladjcý pec, Kühlofen, fornax refrigeratorius; wětrná pec, Windofen, furnus anemicus, R. kdož w pecy býwal, giného tam ožehem hledá, prov. Vel. wie der Schelm, so denkt er.

Pecanka, y, f. Ofenmäuerl, n.

Pečárka, pečjrka, y, f. sl., hauba, Champignon, fungus pileolo lato orbiculari, candicante; a) wild, agaricus campestris, Lin. b) Mistpilz, Mistschwamm, m. agaricus fimetarius, Lin.; s. cykánka 2).

Pecauch, a, m. sl. s. pecywálek.

Péče, f. Sorge, f. für etwas, cura, curatio; péči mjti (wésti), Sorge tragen, curare rem, curam gerere rei.

Pečem, sl. pekl, pécy, s. peku; slunce peče, d. Sonne sticht.

Pecen, cnu, *m.* ein Laib (Brod), panis.
Pečenář, e, *m.* Bratkoch, *m.* coquus assorum (assarius); - řka, y, *f.* ein Weib welches Gebratenes verkauft, od. auch bratet, Bratenweib, femina assa-veniens.
Pečeně, *f.* Braten, *m.* assum, caro assa; elecý pečeně, Kälberbraten assum vitulinum; škopowá p. Schöpsenb. assum vervecinum; ledwjnkowá p., Nierenb., assum renum; weprowá p., Schweinb. offa (assa) suilla.
Pecenec, s. pecen.
Pečenj, *n.* Backen, *n.* 2) Braten.
Pečénka, y, *f.* *dim.* v. pečeně.
Pečený 3. *part. constr.* v. peku.
Pečeť, i, *f.* Siegel, Insiegel, *m.* sigillum, signum: pečeť wisutá, bulla, *Vel.*; papežská p. od. rybářský prsten, Fischerring, *m.* annulus piscatoris, *D.*
Pečetjm, il, iti, siegeln, signare, obsignare.
Pečetnj 1. zum Siegel gehörig; pečetnj prsten, Siegelring, *m.* annulus signatorius; pečetnj wosk, Siegelwachs, *n.* Siegellack, *m.* lacca signatoria.
Pech, a, *m.* Petr, Petrus, *Klat.* - chowá, é, *f.* Peters Weib, uxor Petri.
Pechorjm se, il, iti, *sl.* streben, (lächerlich), contendere.
Pěchota, y, *f.* Fußvolk, *n.* peditatus, copiae pedestres, pedites; 2) zu Fuß seyn, *n.* pěchotau choditi y běhati.
Pěchowatka, y, *f.* Pflasterschläger (Werkzeug), *m.* tudes.
Pěchugi, owal, owati, stampfen, tundere, *D.*
Pechůr, (pěchaun *boh.?*) a, *m.* *sl.* Infanterist, miles pedestris; 2) Fußgänger, pedes.
Peči (peku) se, *obs.* s. pečugi tuze.
Pečjrka, *mor.* s. pečárka.
Pečitý 3. gebraten, z. B. pečité gjdlo, auch blos pečité, Gebratenes, *n.* assum.
Pečiwo, a, *n.* Back, *m.* Gebäcke, *n.*; s. pečenj 1).
Pecka, y, *f.* Stein, *m.* der harte Kern im Obste, ossiculum; slimowá pecka, Pflaumenstein, ossiculum pruni; 2) Felsen im Acker, *D.* 3) vzel rudy, fester Kern im Erz, centrum metalli; *pl.* pecky, Blumenkelch, *m.* calices florum.
Pécka, y, *f.* s. pjcka.
Peckowitý 3. z. B. peckowité owoce, Steinobst, poma ossuosa.
Pečliwý 3. sorgfältig, diligens, curam gerens; - wě, *adv.* diligenter, accurate; - wost, i, *f.* Sorgfalt, *f.* diligentia, cura.
Pecnář, e, *m.* Brodbecker, *m.* pistor panarius; - řka, y, *f.* - inn, *f.* - trix - ria, &c. ůw-; stwj rc. wie bey pekař.
Pecnec, ence, *m.* s. pecnjček.
Pecnj, Ofen-.
Pecnjček, čku, *m.* *dim.* Laibchen, (Brod).
Pečowánj, *n.* Sorgen, *n.* curatio; 2) Kummer, sollicitudo, *D.*
Pečowitý 3. sorgenvoll, sollicitus, curis distentus: pečowitj lidé; - tost, i, *f.* *subst.*
Pecowka, y, *f.* ein gewisses Getränk (aus Obstkernern) der alten Böhmen, *Haj.*
Pecuch, a, *m.* *sl.* Ofensitzer.
Pečugi, owal, owati, sorgen, für etwas Sorge tragen, curare rem, curam gerere rei.
Pécy, s. peku.

Pecyčka, *f. dim.* Steinchen im Obste, ossiculum.

Pecyna, y, *f.* der Schutt v. einem alten Ofen.

Pecywál, a, *m.* folg.

Pecywálek, lka, *m.* ein liederlicher Bube, der auf Öfen od. auf den Feuerherde sich zu wälzen pflegt, Ofenhocker, Bärenhäuter, *m.*

Pecywálka, y, *foemin.* v. vorh.; 2) eine Art Mehlspeise, *sl.* podpopelnjk, *mor.* poplanauch.

Pedál, a, *m.* warhanjcké podnožky, Pedal, Fußklavier, *n.* pedale, *R.*

Pedesjat, *sl.* s. padesát.

Pěgi, pěl, pěti, krähen, vom Hahne, oucurrire, canere, cantare; 2) *ol.* s. zpjwám v. Menschen: páter pěti, den Rosenkranz singend beten. (D. Neuern gebrauchen es auch vom Dichtergesang)

Pěhy, ů, *sl.* Leberflecken, vitiligo.

Pěhawý 3. *sl.* leberfleckig, vitiliginosus; pěhawý kůň, *hung.* pej?)

Pek, u, *m. sl.* Hitze, *f.* aestus.

Pekáč, e, *m.* Bratpfanne, *f.* sartago, frixorium, *Syl.*; - ček, čku, *m. dim.*

Pekař, e, *m.* Bäcker, *m.* pistor; - řka, y, *f.* - inn, *f.* uxor, conjux, marita pistoris, pistrix: - řůw, owa, owo, *adj. poss.* dem Becker gehörig; - řčin, a, o, *adj. poss.* der Beckerinn gehörig; - řský, 3. den od. d. Becker betreffend, Becker-, pistorius; p-ský chléb, Beckerbrod; - řstwj, *n.* Beckerhandwerk, *n.* opificium pistorium.

Pekárna, y, *f.* Backhaus, *n.* officina pistoria.

Pekáwám, al, ati, *fr.* v. peku.

Pekelec, lec, *m.*, *mor.* pekelce, *n.* *sl.* kautskow, (v. kaut u. skowati, schowati), Hölle, *f.* der enge Raum zwischen dem Ofen, u. der Wand, *D.* hořegšj pekelec, d. Oberplatte am Ofen, abacus fornacis.

Pekelni 1. s. pekelný.

Pekelnjk, a, *m.* Höllengott, bey den Alten deus infernus, od. inferorum, Pluto; 2) der sich in der Hölle als verdammt befindet, Höllenbraten, *m* Höllenkind, *n.* s. přisaudjm 3); - nice, *f.* Höllengöttinn, bey den Alten, dea inferorum, Proserpina, Hecato; 2) d. sich in der Hölle befindet.

Pekelný 3. höllisch, in der Hölle befindlich, infernalis, stygius: pekelné bolesti, auzkosti, křiwdy, pekelný oheň, Karfunkel, *m.* ignis sacer, (morbus), *Ryb.* oheň pekelný mu nohy zapálil; s. auch oheň.

Peklo, a, *m.*, *ol* poklo, pokolo, v. *obs.* poku, jetzt peku; *hung.* pokol), d. Hölle; a) d. Hölle hinter dem Ofen, caverna post fornacem, angulus post fornacem; b) der Ort der Verdammten nach dem Tode, tartarus, tartara, (orum), orcus improbis destinatus, infernus; 2) unter dem Weberstuhl, fovea sub textrina, od. sub machina textoria; 3) *ol.* s. oheň studený; 4) in *B.* s. hrob.

† Pěkněnka, y, *f.* zrostlina, cosmus.

† Pěknička, y, *f.* zrostl., agathaea.

† Pěknolist, u, *m.* zrostlina, calophyllum.

† Pěknomázdřec, rce, *m.* zrostlina, Nicandra.

† Pěknortec, rtce, *m.* zrostlina, calopogon.

† Pěknosenec, nce, *m.* zrostlina, calochortos.
† Pěknostwol, u, *m.* zrostlina, doryanthes.
Pěknický 3. *dim.* v. pěkný, sehr schön, allerliebst, bellulus; pěknicce, *adv.* bellule, *K.*
Pěkný 3 (vgl. φαεινος, venustus, fein?), schön, a) v. Ansehen od. Gestalt, pulcher, formosus, z. B. Mensch, Gesicht, Gestalt, Farbe ꝛc; pěkná uměnj, schöne Wissenschaften, artes elegantiores; pěkná mauka, feines Mehl, farina tenuis; vortrefflich, herrlich, rühmlich, z. B. Stimme, Gesang, Wetter, Buch ꝛc. pulcher, praestans, praeclarus; e) sanft, gütig, lenis; pěkné předkladánj, *Har.* pěknými slowy namluweni, *Vel.* - ně, *adv.* pulchre, praeclare, bene, leniter; pěkně krásně, *sl.* gar schön: ty hrussky ona wěru pěkně krásně pogedla; - nost, i, *f.* Schönheit, *f.* pulchritudo.
Peku, peču, pekl, pécy, (péct, u. pýct,) pečen, *imper.* pec (peč), (phöniz. bek, Brod, hebr. bag, jede Speise, βῶ, erwärmen, Bajae, &c.) backen, z. B. Brod, Kuchen ꝛc. coquere, pinsere; 2) braten, z. B. Fleisch, assare, torrere.
Pelech, u, *m.* s. brloh, u. folg. swůg pelech někde mjti, *Wrat.* 2) Hurennest *n.*? *D.*
Peleš, e, *f.* Lager, *n.* der Thiere, cubile, *K.* d. Höhle, spelunca; peleš kurewská, vorh. *D.* peleš lotrowská, spelunca latronum, *B.* pelesse rauhánj machometského, *Vel.*
Pelessjm se, il, iti, Unzucht treiben, Schandthaten verüben, turpia agere.
Pelest, i, *f.* Leiste, *f.* Brett, *n.* asser: k lawičkám (pelestěm) na lodech přibiti gsau za hrdla, *K.* 2) Bettleiste, Bettseite, *f.* pars spondae, *Lesch.*; Fußbrett eines Bettes, *D.*
Pelhřimow, a, *m.* kön. Stadt, im Bechiner Kr. Pilgramium.
Pelichám, al, ati, sich mausen, d. Federn ablegen, pennas ponere.
Pelikán, a, *m.* Pelikan, *m.* Vogel, pelicanus, pelecanus; 2) Pelikan, Zahnzange, ein chir. Instrument, pelicanus, volsella, dentiducum.
Peltram, u, *m.*, *sl.* auch tárkan, Bertram (Pflanze), *f.* pyrethrum.
Pelyněk, ňku, *m.* Wermuth, *m.* absinthium, apsinthium; p. mořský, Wurmsaamen, *m.* absinthium, seriphium (marinum), *R.* s. auch polyněk.
Pelyňkowý 3. v. Wermuth, z. B. pelyňkowé wjno, Wermuthwein, vinum absinthiatum, od. absinthites.
Pemrlice, *f.* Stockhammer, *m.* (Steinm.) malleus mollaris; Hammer der Bergknappen, malleus fossorum; pemrlice zubatá, Stockhammer des Marmorpolierers, malleus dentatus
Pemzljk, s. penzljk.
Peň, *gen.* pně, der Stamm eines Baumes, truncus, stips, stipes.
Pěna, y, *f* (záběl), Schaum, *m.* Gäscht, Gescht, *m.* spuma; 2) Schlacken, *m* z. B. des Erzes ꝛc. recrementum, scoria, retrimentum, p. střjbra od od střjbra, Silberschlacken, scoria argenti, helcysma; 3) mořská pěna, Bimstein, *m.* pumex; pě-

na skla, Glasgalle, f. Glasschlacken, fel vitri, anatron.
Penálik, u, m. sl. s. sstryptordlek.
Pěnawý 3. schäumig, spumeus, spumosus.
Peňaz, sl. s. penjz.
†Pěněnka, y, f. zrostlina, cardamine.
Peněžák, a, m. reicher Kautz, s. boháč.
Peněžjm, il, iti, zu Gelde machen, s. zpeněžjm.
Peněžitý 3. Geld betreffend, pecuniarius, numarius, peněžitá pokuta, Geldstrafe, f. mulcta numaria, auch blos mulcta; pen. pomoc, Geldhilfe, f. peněžitá summa; peněžitá aneb měststá pře, Vel. 2) geldmachend, pecuniosus: peněžitá zpowěd; 3) geldreich, pecuniosus: lasskugi, ssasskugj peněžitj blázni; peněžitj boháči, Com.
† Peňežna, y, f. Bank, f. cassa, f. aerarium, s. peněžnice.
Peněžný 3. Geld-, geldreich, pecuniosus; peněžný měssec, stlad, Geldbeutel, m. ꝛc.
Peněžoměnec, nce, s. měnec, B. Geldhändler, numularius.
Peněžstwo, a, n. sl. coll. Gelder.
Pěnj, n. (kur od. kohautů, auch kuropěnj), n. Hahnengeschrey, n. cantus galli; daher als eine Zeit, gallicinium.
Pěnice, f. Grasmücke, f. curruca, luscinia altera, Klein, motacilla luscinia, Lin. p. hluchá, taube Grasmücke, curruca surda, R. p. weliká, große Grasmücke, curruca major, R. -kka, y, f. dim.
Pěnjm, il, iti, schäumend machen, spumare.
II. rec. pěniti se, schäumen, jäschen, säumen, spumare, spumas agere.
† Pěnissnjk, u, m. zrostlina, (eigentlich russ.), rhododendron; -witý 3. rh-dendreus.
†Pěnitý 3. s. pěnawý, P.
Penjz e, m. (v. pensa? hung. pénz), ein Stück Geld, a) eine Münze, numus; pamatnj penjz, od. penjz pocty, Denkmünze, Ehrenmünze, numus memorialis, numus honoris; b) eine Summe, pecunia; penjz přjwoznj, s. přjwozné, Syl. p. od lázně, Badegeld, balneaticum, Božj penjz, s. záwdawek; 2) Pfennig, m. denarius: p. sw. Petra, Abgabe an den Pabst; pl. nom. acc & voc. penjze, gen. peněz, dat. penězům, loc. penězých, instr. penězy, seltener penězmi, Geld, pecunia numi, aes; ssiroké penjze, bares Geld, drobné p., klein Geld, pecunia minuta; hotowé, auch wyčtené p., baares Geld, pecunia praesens, numerata; ražené, bité p., klingende Münze, aes paratum; střjbrné penjze, Silberg., měděnné p. s. měďáky; papjrowé p., Papierg. p. chartacea; obřezané, zlehčené penjze, Kippergeld, Wippergeld, aes circumcisum, adulteratum; wcepnj p., das Geld, welches nach Bergwerksunkosten wöchentlich übrig bleibt; konwencyonálnj p., Conventionsg., p. conventionalis, wážné, newážné, dobrého zrna p., vollwichtiges, ungewichtiges G. v. gutem Korn u. Schrott, justi, injusti ponderis, bonae ligae, p. zapůjčené penjze, Aktivschuld, f. creditum, pecunia credita; slože-

né penjze, Darlage, *f.* aes depositum; welikými penězmi to přeplatil, *Vel.* týmž to za čtwery penjze y wýsse prodáwali. *Id.* penězy se přelstiti dáti, *B.* dluh na penězých, Geldschuld, *f.* nomen, a) zu zahlende, passive, pecunia debita, aes alienum; b) einzunehmende, active, creditum, pecunia credita; měssec na penjze, Geldsack, *m.* crumena, marsupium; peněz žádostiwý, geldgierig, cupidus aeris, avarus; kdo má penjze, má poctiwost, *prov. sl.*

Penjžek, žku, *m.* (auch penjžček), *dim.* v. penjz; 2) Bisamkorn, Bisamkraut, *n.* hibiscus abelmoschus; 3) p. menssj, s. štěničnjk; 4) p. (winutý), Egelkraut, Pfennigkraut, *n.* lysimachia numularia, *Lin.*, *hung.* pénzlevelű fű.

Penjžek, žka, *m.* Pfennigfuchser?

Pěnka, y, *f. dim.* v. pěna; 2) *sl. Lypt.* Stütze des Steges, im Wasser.

Pěnkawa, y, *f.* Fink, *m.* fringilla, humenečnj p., Heerdfink, *D.*

Pennál, e, *m.* Federbüchse, *f.* theca pennaria, *D.*

Pěnokrewný 3. s. horkokrewný.

†Pěnowěnka, y, *f.* zrostlina, spumaria.

Pentle, *f.* Band, *n.* Binde, *f.* z. B. am Kopfe, taenia; -lička, y, *f. dim.* Bindchen, Bändchen, *n.* taeniola.

Pentljk, u, *m.* Haarband (v. Seide, *D.*) vinculum crinale; -ář, e, *m.* Bandmacher, effector taeniarum; -řka, -řský, 3. -řstwj, Bandmacherey, *f.* rc. wie bey pekař.

Penycýl, u, *m. sl.* sskryptorálek.

Penzljk, u, *m.* Pinsel, *m.* zum Mahlen od. Anstreichen, penicillum, penicillus, peniculus; penzljk k čárkám, Liniepinsel, penicillus linearis; p. wlasowý, Haarp., p. capillaris.

†Penzý, *f.* Pension *f.* stipendium; pensio, *Kram.*

Penzyonista, y, *m.* Pansionär, Pensionist, *m.* stipendiatus, (pensionatus).

Pepjch, a, *m. sl.* s. třpělka; 2) ein Schimpfname.

Pepjssk̄a, y, *f. sl.* vorh 1).

Pepř, e, *m.* Pfeffer, *m* piper; pepř potočný, Flohkraut, *n.* Flohpfeffer, Wasserpfeffer, polygonum hydropiper, *Lin.* pepř myssj, s. wssiwec; pepř turecký (Indyanský), *sl.* auch čerwený u. papryka, türkischer rother Pfeffer, siliquastrum, piper Indicum, *Herb.* capsicum annuum, *Linn.*

Pepřjm, il, iti, pfeffern, piperare, pipere condire.

†Peprnec, capsicum? s. pepř tur.

Peprný 3. *sl.* s. perný.

†Pepřowec, wce, *m.* zrostlina, schinus.

Pepřowý 3. v. Pfeffer; p-wý strom, Pfefferbaum, *m.* piperis arbor, *R.*

Pěra, y, *f. mor.* & *Nitr.* s. piroh.

Peraffin, u, *m. sl. Lypt.* s. petržel.

Peraun, *ol.* Perun, a, *m.* (v. peru), Jupiter, Donnerer, Jupiter, Zeus; -nowý 3. Jupiters., Jovis; p-wá skála, střela, s. paromowá skála.

Perautka, y, *f. dim.* v. peruk.

Peřawka, y, *f* s. pepřj.

Pérce, *n.* s. pýrko.

Perchta, y, *f.* ? *Lomn.*

Percoch, u, *m.* hutnj nemoc, dussnost hawjřská, Hüttenkatze,

Bergsucht, *f.* morbus metallicorum.

Peregrýn, u, *m.* Berggrün, *n.* chrysocolla.

Peřený 3. s. pernatý: peřená a křjdlatá zwěř, *Com.* nepeřené ptactwo, *Id.*

Peřest, i, *f.* bunte Beschaffenheit.

Peřestý 3. (v. péro), bunt, was mehr als eine Farbe hat, buntfleckig, (besonders v. Federn), varius; peřestá wolawka, Rohrdommel, ardea stellaris, *Linn.*

Pergament, rc. s. pargamén.

Pergamutky, s. pargamutky.

Perja, perje, *n. sl.* so g.

Peřj, *n. coll.* Federn, pennae; peřj po obau stranách brku, Fahne, *D.* 2) od. kytka z peřj, Federbusch, *m.* crista, s. chodjm; -jčko, *a, n. dim.*

Peřjm, il, iti, federn, Federn v. sich fahren lassen, z. B. Betten, plumas emittere.

II. *rec.* peřiti se, brky paussteti, kielen, caules pennarum accipere, *D.*

Peřina, y, *f* Federbett, *n.* culcita plumea; swrchnj, spodnj p. s. swrchnice spodnice: peřiny žabj, s. žabokřeky (žabosstřeky), Froschlaich; -nka, *y, f dim.* Federbettchen, Federküssen, *n.* culcita plumea; zum Kopfe, cervical; b) Bäuschlein, *n.* (Arzney k.) plumaceola.

†Peřinnjk, u, *m.* Bettsack, etwa stragularium, *P.*

Peřjtworce, *m.* Federschmücker, plumarius, *R.* -řenj, *n* Federschmückerkunst, plumaria textura, od. ars plu-ae t-ae, *R.*

Perk, u, *m.* galowá skála, unfruchtbarer Felsen (Bergb.), sterile metallum, purum saxum.

Perkán, u, *m* Perkan, *m.* textile laneum, trium liciorum, *R.*

Perkmistr, *a, m.* zprávce hor, Bergmeister, magister metallicorum; 2) Bergmeister im Weingebirge, magister montium vitiferorum: perkmistr (w Praze) měl y swé konssely, *Vel.*

Pérko, pýrko, *a, n. dim.* eine kleine Feder, pennula, pinnulla, eine kleine Flaumfeder, plumula; 2) s. peřj 2) und péro 3): bez pýrka neodegdeš, *Lomn.*

Perkowj, *n.* drobná galowá skála, Bergschutt, *m.* Stücke eines unfruchtbaren Felsens, fragmenta sterilis saxi.

Perkowice, *f.* Berghaut, Erz u. Bergschutt aus der Grube zu ziehen, corium extrahendis metallis.

Perkytle, *f.* hawjřská kápě, Bergkappe, *f.* bardocucullus.

Perla, *y, f.* Perle, *f.* unio, margarita; -ička, *y, f. dim.* Perlchen.

Perljček, čku, *m.* s. konwalinka; (*hung.* gyöngy-virág, d. h. Perlenblume), *Leschka.*

Perljk, u, *m.* Hammer zum Schlagen, malleus; 2) Vorschlaghammer des Sporers, malleus dissecans; perla k prowrtánj, eiserner Schlägel, zum durchbohren (Maur.), tudes ferrea, *R.* 4) *mor.* s. nebozyzek, *D.*

Perlokwět, u, *m.* s. perljček, *Lesch.*

Perlowec, Diadem, Perlenschmuck?

† Perlowka, *y, f.* s. unter folg.

Perlowý 3. Perlen-, z. B. perlowá matka, Perlenmutter, matrix margaritae; perlenfarbig, colore margaritarum; točenice perlowá, *K.* perlowá

kořalka (perlowka), Perlenbrandwein.

Perna, y, f. Barn, m. Banse, Banze, f. D. 2) Futteral für d. Federn ? ?

Perňa, sl s. pýřenj.

Pernactwo, a, n. s. ptactwo; p. zemské, Erdgeflügel, n. aves terrestres, D.

Pernař, e, m. s. pennál, D.

†Pernatice f. zrostlina, trichinium.

Pernatjm, ěl, eti, flück werden, Federn bekommen, plumis obduci.

Pernatý 3. Feder tragend, penniger, pennatus, pinnatus, federig, plumeus, plumosus, z. B. pernatý prach, Flaumfeder, pluma.

Perně, f. s. přjstodolky, R. 2) adv. v. perný.

Pernice, f. ein gewißes Gefäß zum Distilliren.

Pernjk, u, m. (v. perný), sl. medownjk, Lebkuchen, Pfefferkuchen, m. placentula, placenta mellita, libum mellitum.

Pernjkář, e, Lebküchler, Pfefferküchler, Lebzelter, pistor libarius; - řka, - řků, -řowic, -řčin, - řský, - stwj, wie bey pekař od. Abraham.

Pernjkowý 3. v. Pfefferkuchen.

Perný 3. (für peprný), Pfeffer-, piperatus; scharf, beißend, pikant, vom Geschmacke, Speise, Trank, acer; perná hořčice, Vel. perná wůně, scharfer Geruch, odor acer; perná gjcha, Pfefferbrühe, f. jus piperatum; perná práce ꝛc.; 2) mit Federn gefüllt, v. Federn, plumeus: perných ssatů nemagj, Com. - ně, adv. acriter; b) herb, hart, acerbe: to welmi perně wlastnjmi žiwoty zaplatiti musyli, Vel. to děti a wnukowé perně platiti musegj, Id. perně zažiti něčeho, Cyr. z toho před Bohem perně a těžce odpowjdati bude, Vel; nost, i, f. Schärfe, f. das Pikante, acrimonia, acumen.

Péro, a, n. Feder, f. a) an geflügelten Thieren, penna, pinna; b) od. psacý péro, Feder, Schreibfeder, penna, penna scriptoria; c) něco w péru zadržeti, - verschweigen, v. etwas nicht schreiben, Vel. d) d. Feder in der Uhr, in Schlößern, elater; péro wlasowé, Haarfeder, elater capillaris; e) péro k reysowánj, Reißfeder, graphium; f) s. peřj 2), 3); sl. auch Blumenstrauß, m. Bouquet, fasciculus florum.

Perořjzek, zku, s. sskryptokálek.

†Pérownjk, u, m. zrostlina, struthiopteris.

Perpendykul, u, m. Perpendikel, m. perpendiculum; - lárnj, p-lár, p-laris; -ně adv p-lariter.

Persán, u, m. Reinfarn, (d. weiße Reinfarn), tanacetum, R. ptarmica, Com.

Perský 3. persisch, persicus; Perská země, Persien, n. ein Land, Persia, Persis, (idis).

Perspektýw, u, m. Fernrohr, n. telescopium, D.

†Persoonka, (Persůnka), y, f. zrostlina, persoonia.

Perssan, a, m. Perser, Persa.

Persye (u. Persy, R), Persien, n. Persia.

Pertrom, s. peltram.

Peru, (vgl. ferio), pral, práti, imp. per, schlagen (derb), z. B. jemand; daher 2) waschen, d. Wäsche, a) eigentlich mit dem

Waschbläuel, (pjstem); b) überhaupt waschen, auch Geräthschaften, Obst, Getreide rc. lavare; von festen Körpern ist mygi üblich; 3) Strahlen schießen, werfen, v. der Sonne, radios vibrare: nynj zem slunce pere; nynj mi neywjc slunce pere do sklepa.

II. *rec.* práti se s někým, sich raufen, sich schlagen mit jemand, pugnare cum aliquo; s kantorem se práti (bljti se), *prov.* ein Kalb machen, vomere, *D.*

Perut, i, *f.* eine Feder aus dem Gansflügel, Schwinge; *fig.* plamenná peruť; 2) Floßfeder, *f.* pinna.

Perutj, *n. coll.* pérka na křjdle, Flügelfedern, pennae: křjdla twá hrozná a perutj twé neyhorssj, 2 *Esd.* 11, 46.; b) Floßfedern, pinnae.

Peryod, u, *m.* Period, *m.* periodus.

Peryoda, y, *f.* Periode, *f.* Zeitraum, *m.* periodus.

Pes, *gen.* psa, *m.*, *nom. pl.* psy, Hund, *m.* canis; pes stawjcý, Wachtelhund, canis indagator, canis coturnicum aucuparius, *D. R.* pes honjcý, Bürschhund, *D.* pes na gezewce, Dachsh., pes weliký englický, Dogge, pes mořský, Meerh. canis marinus, *R.* pes mořský weliký, großer Meerh., canis carcharias, ae, *m.* p. bodlawý, Stachelh., mustelus spinax, *R.* p. hladký, glatter Seeh. mustelus levis, *R.* p. mořský perestý, Sternh., galeus asterias, *R.* p. mořský sywý, blauer Hundfisch, galeus glaucus, p. masářský, Fleischhackerh., Bullenbeißer, (engl. Dogge), canis molossus, p. westý chlupatý, zottigter Dorfh., c. villosus; p. wzteklý, *sl.* běsný, wüthender H., c. rabidus, s. auch ohař, wěžnjk, sljdnjk rc. 2) niedriges Schimpfwort, Hund, Hundsvolk; p. po něm, *sl.* hohl ihn (es) der Geyer! dá mi psa! *sl.* den Geyer gibt er mir! zažige toho, co pes mydla, es wird ihm bekommen, wie dem Hunde das Grasfressen; dwau dworů pes, *sl. prov.* Schmeichler beyder Partheyen; pes psu brat, *prov. sl.* s. druh druha hledá, semper graculus assidet graculo; nebude ze psa slanina, ani z wlka beranina, *prov. sl.* nehleď na psa, ale čj pes, *prov. sl.* &c. suchý yako pes, hundsmager.

Pesak, a, *m.* Meersaufisch, *m.* squalus?

Pěseň, sni, *sl.* s. pjseň.

Peskugi, owal, owati, hunzen, herunter machen, objurgare, increpare.

Peský 3. hündisch, hundsvöttisch, nequam; pesky, po pesku, *adv.* nequiter, *n.*

Pestwj, *n.* s. sselmowstwj, Hundsvötterey.

Pěssák, a, *m. sl.* & *mor.* Infanterist, Fußknecht, *m.* miles pedester, pedes; 2) Handrobotter, (*opp.* Fuhrrobotter, mit Gespann), operarius manualis.

Pěssec, ssce, *ol.* vorh.

Pessek, sska, *m. dim.* v. Pech, kleiner Peter, *Klat.*

Pěssj 1. zu Fuße, pedester, z. B. pěssj lid, s. pěchota; pěssj dráb, s. pěssák 1); p. mlýnek, *mor.* Handmühle, *f.* mola manuaria; p. robota, Fußfrohne, *f.*

Pěssina, y, *f.* Fußsteig, Fußweg,

m. semita; - nka, *y, f. dim.* ein ſchmaler Fußſteig, *f.*

Pěſſky, *adv.* zu Fuße, z. B. gehen, pedibus, auch pedes, (itis), z. B. přiſſel pěſſky.

Pěſſt, u. *m.* (bie u. da *sl.* Peſſt, i, *f.*) d. berühmte Stadt Peſt in Ung. Pestinum, Pesthum, *Vel.*; - an, *a, m.* ein Peſter, Pestiensis; - nka, *y, f.* - inn, *f.* P-sis; - nſký 3. Peſter, Pestiensis, Pestanus.

Pěſt, i, *f.* Fauſt, *f.* zuſammengeballte Hand, pugnus; zakatá pěſt, geballte Fauſt, pugnus, *D.* železná p., Fauſteiſen, *n.* des Hutmachers, pugnus ferreus; vderenj pěſtj, Fauſtſchlag, *m.* ictus pugni.

Pěſtaun, *a, m.* Pfleger, Erzieher, educator: pěſtaun a včitel geho synů. *Vel.*; 2) Zuchtmeiſter, *m.* disciplinam exercens; - nka, *y, f. mor. et sl.* ſ. chowačka.

Pěſtaunſtwj, *n.* Pflege, Erziehung, *f.* auch das Amt; b) Zucht, *f.* disciplina: gak pěſtaunſtwj přeſtalo, wlaudila ſe k djtkám ſwoboda a proſtopaſſnoſt; nad cýrkwj tyranſtwj, mjſto pěſtaunſtwj prowodili, *K.*

Peſter, u, *m.* ſ. folg. u. vgl. peſtřec.

Peſteřec, řce, *m.* ein auf den Bäumen wachſender, weicher, eßbarer Schwamm, manchmal v der Größe eines Topfes od. Hutes, tuber lignarius esculentus, der große Holzſchwamm.)

Pěſtka, *y, f. dim.* Fäuſtchen, *n.* pugillus.

Pěſtnj 1. Fauſt-, pěſtnj palička, ſ. železná pěſt, p. prawo, Fauſtrecht, *n.* jus fortioris, *D.*

Pěſtnice, *f.* rukawice bez prſtů, Fäuſtling, *m. D.*; 2) *pl.* pěſtnice, Fauſtſchläge, ictus, verbera pugni., *Ryb.*

Pěſtnjk, *a, m.* Fauſtfechter, *m.* pugil.

Pěſtownjk, *a, m. sl.* ſ. pěſtaun.

†Peſtřec, erce, *m.* zroſtlina, lycoperdon, *Berchth.*

Pěſtugi, owal, owati, mit den Händen oft anrühren, attrectare, tractare, *Syl.* 2) mit der Fauſt, od. auch ſonſt ſchlagen, pugnis verberare, *Com.* 3) das Kind auf dem Arm tragen, pflegen, fovere, nutrire.

II. *rec.* pěſtowati ſe, einander (mit der Fauſt) ſchlagen: pěſtugj ſe o mjſta pjſſkalkami -; 2) ſich amüſiren, vergnügen, delectari, oblectari: bedliwě ſe s žalmy pěſtowati, *K.* matky ſe s nemluwňátky na dlanjch neb na rukau rozkoſſně a miloſtně pěſtugj, *K.*

Peſtúwám, ati, *sl. fr.* v. vorh.

Peſtwj, *n.* Muthwillen, *m.* Schelmerey, *f.* petulantia.

Peſtwo, *a, n. sl.* vorh.

Pět, *gen.* pěti, fünf, quinque; Pět koſtelů, Fünfkirchen, eine biſchöfl. Stadt im Baraner Komitat, Quinque-Ecclesiae.

Peta, *sl.* ſ. pata.

Pěták, u, *m. sl.* ſ. paták 3).

Petéče, *f. pl.* Fleckfieber, *f.* Petetſchen, petechiae, (arum), febris petechialis, *D.*

Pěti, (pieſſe), *ol.* ſ. pjm.

Pětidcat, *ol.* ſ. padeſát.

Pětidennj 1. fünftägig, quinque dierum.

Pětigroſſák, a, *m.* ſ. patnáctnjk, *D.*

Pětihranatoſt, i, *f* fünfeckige Beſchaffenheit, pentagonum.

Pětihranatý 3. ſ. pětihraný.

Pětihranjk, u, *m.* Alpfuß, *m.* Alpkreutz, *n.* signum pythagori-

cum, pentalpha, *D.*; 2) Fünfeck, *n.* pentagonum, *D.*
Pětihraný 3. fünfeckig, pentagonus; - ně, *adv.*
Pětiletý 3. fünfjährig, a) fünf Jahr alt, z. B. Mensch, Wein, rc. quinquennis; b) alle 5 Jahre geschehend, quinquennalis; c) fünf Jahre dauernd, quinquennalis.
†Pětilist, u, *m.* zrostlina, pentaphyllum.
Pětiljstek, stku, *m.*, *sl.* pětiprstice, Fünffingerkraut, Fünfblatt, *n.* potentilla reptans, *Lin.*
Pětjm se, il, iti, (*sl.*) den Schritt zurückhalten, gradum retinere, cunctari.
Pětiměsýčný 3. fünfmonatlich, quinquemestris.
Pětina, y, *f.* *sl.* Fünftel, *n.* quinta pars,
Pětinásobný, s. paternásobný.
Pětipán, a, *m.* Fünfherr, quinquevir; - nský 3. z. B. auřad, Fünfherrenamt, *n.* quinqueviratus.
Pětiprstek, stku, *m.* s. petiljstek.
Pětiprstice, *f.* wstáwač, Wunderbaum, *m.* Kreuzblume od. Wurz, Stendelwurz, *f.* testiculus, palma Christi, *R. Herb.*
Pětirohý, 3 fünfzackig.
†Pětirožec, žce, *m.* zrostlina, penthorum.
†Pětirožnjk, u, *m.* fünfzackige Gabel, *Neg. Il.*
Pětistý 3. fünfhundertste, quingentesimus.
Pětiuhelný 3. s. pětihraný.
†Pětizubý 3. s. pětirohý, *P. Il.*
Pětka, y, *f.* d. Zahl fünfe, quinio, pentas, *f. D.* 2) *sl.* Fünfguldenbankozettel.
Pětkrát, fünfmahl, quinquies.
Petlice, *f.* d. Klammer, an einer Thüre, fibula, d. Haspe, Häspe am Schloße, cardo, *D.* b) d. Anlegkette, Kettel, Anlage, *f.* Narb, *f.* Klampe, *f.* *omnia D.* (*Exod.* 26, 6. fibula, *B. a.* 1488.)
Pětmecýtma, *adv.* fünf u. zwanzig, viginti quinque; - tmý 3. 25ste, vicesimus quintus.
Pětnáct, *sl.* s. patnáct.
Pětnjk, u, *m.* Fünfer, eine Münze welche 5 Kreuzer gilt.
Pětoraký 3. *sl.* s. paternásobný.
Petrenec, nce, *m.* *sl.* *Göm.* ein kleiner Heuschober.
Petr, a, *m.* Peter, Petrus; den sw. Petra w okowách, Kettenfeyer, *f. D.*
Petřjn, u, *m.*, *loc. sing.* Petřjně, Lorenzberg in Prag, mons Petrinus.
Petrljk, u, *m.* Krebsreuse, *f.* nassa cancrina, *D.*
Petrow, a, *m.* Petersburg, Rußlands Hauptstadt, Petropolis; - wan, a, *m.* ein Petersburger, Petropolitanus; - nka, y, *f.* - inn, *f.* - na; - wský 3. P-ger, Petropolitanus.
Petrowina, y, *f* s. holota, zběř, *D.*
Petrowský 3. Bandit, *m.* sicarius, latro, *D.* 2) s. unter Petrow.
Petružka, y, *f.* *sl.* folg.
Petržel, petružel, e, *f.* Petersilie, *f.* petroselinum, (od. apium petroselinum, *Lin.* 2) eine Art Weinrebe, am Laube der Petersilie ähnlich; - lnj 1. Petersilie-.
Petrželnjk, a, *m.* s. zelnjk (zahradnjk).
†Petunka, y, *f* zrostl., petunia.
Pewám, ati, *sl.* (vgl. pěgi), singen, (Kinderspr.)
Pewnjm, il, iti, ěn, befestigen, a) festmachen, firmare, confirmare, stabilire; geschieht's durch Binden, adstringere;

durch Einschlagen od. Einstechen, figere; b) verwahren, in Vertheidigungsstand setzen, z. B. einen Ort, durch d. Mauern, Palisaden, Graben rc.

II. *rec.* pěwniti se, sich befestigen, se munire, *Harant.*

†Pewnodrn, u, m. zrostlina, maba

†Pewnonitka, y, f. zrostlina, holostema.

†Pewnopeněc ňce, m. zrostlina, stereocaulon.

pewný 3. fest, a) dicht, derb, nicht locker, z. B. Erde, rc. solidus; so auch v. Knoten, solidus, adstrictus; fest anliegend, knapp, adstrictus, arctus; b) dauerhaft, klemmig, firmus, stabilis; c) nicht nachgebend, fest stehend, firmus, stabilis, solidus; d) beharrlich, stabilis, firmus, obstinatus, obfirmatus, pertinax; e) verwahrt, sicher, z. B. ein Ort, tutus, munitus; - ně, *adv.* solide; arcte, adstricte; firme, firmiter, stabiliter; - solide, obstinate, obfirmate, pertinaciter; tuto; - nost, i, f. Festigkeit, *α)* Dichtheit, soliditas; *β)* Dauerhaftigkeit, firmitas; *γ)* Beharrlichkeit, firmitas, constantia, stabilitas; *δ)* Sicherheit, firmitas: 2) Festung, Feste, f. arx, castrum.

peycha, - chám, s. pýcha.

Peychawka, y, f. Bofist, m. Bubenfist, m. lycoperdon bovista, *Lin.*

peychowen, s. paychowen.

peychugi, owati, *mor.* s namočjm.

Peyr, u, m. s. pýřenj; 2) folg.

Peyř, e, u. peyr, u, m. Quecke, Wurzel des Queckengrases, radix tritici repentis; 2) Queckengras, n. Hundsgras, Graswurz, f triticum repens, *Lin.*

Peyřj, *n. coll.* s. pýřj, pýřenj *K.*; 2) Milchhaar, n. Gauchbart, m. d. ersten Barthaare, lanugo.

Peyřjčko, a, *m. dim.* vorh. p. na kwětu, pappus, lanugo.

Peyřjm se, il, iti, erröthen, schamroth werden, rubescere, rubere, erubescere.

Peyřowý kořen, s. peyřj 1).

Peysek, bess. pýřek.

Peyssek, sska, *m.* ein Stolzer, homo superbus.

Peysska, y, *m.* f. vorh.

Pezýnek, nku, *m.* Pösing, königl. Freystadt im Preßb. Komitat, Bazinium, Bazinga.

Pffa! *interj.* pfi! phi!

Pfuy, pffy! vorh. *Com. D.*

Pjaď, i, *f. sl.* s. pjď.

Pjark, u, *m. sl. Lypt.* s. ssterk, grober Sand, glarea.

Pjatek, *sl.* s. pátek.

Picawa, picawka, y, f. Kolmeise, Hansmeise, Graumeise, *f.* parus minor, *D.*

Pjce, f. Futter zum Essen, für Vieh, pabulum; pjce pařená, Brühfutter, suchá p., raubes Futter, *D.*

Pjch, u, m. Stampfschlägel, Fallbock, m. fistuca, pavicula.

Pjchač, e, m. Kneiper, Stecher, punctor; 2) Kneipwurm, *m. D.* - čka, y, f a) K-rinn, f. punctrix; b) Stecherey, Kneiperey, f. punctio.

Pjchák, u, m. Stampfmühle, f. s. opichárna.

Pjchám, al, ati, stechen, a) mit der Nadel rc. pungere; b) empfindlich kränken, stechen, beißen, pungere, mordere; c) do očj pjchat (fig.), in d. Augen stechen, arridere, placere;

d) pjchá mě, mich sticht's, sentio punctionem, od. dolorem acutum, pungor; na prsech, in der Brust, in pectore; 2) durchziehen, perstringere: pjchal nás často důtklivými slowy; dobré bydlo ho pjchá, *prov*. das Futter sticht ihn; pjchagj tě rauby, hledáš wýprasku, dich juckt's gewiß, *D*.

Pjchánj, *n*. a) Stechen, *n* z.B. mit der Nadel, punctio; b) auf der Brust, im Halse, punctio, auch dolor acutus; pjchánj w bocých, Seitenstechen, *n*. pleuritis; p. v srdce, Herzweh, *n*. dolor cordis, cardialgia.

Pich, üblicher *pl*. pichowé, *m*. Sprengbänder, welche einen stehenden Dachstuhl halten, subscudes, *f. pl. R*.

Pichawý 3., *sl*. auch pichlawý, stachelig, z. B. Gewächs, Worte, aculeatus.

Pichnu *fut*. chl, chnauti, s. pjchám.

†Pichlokwět, u, *m*. zrostl., ardisia.

Pjcka (nicht pýcka, *sl*. piecka) y, *f*. *dim*. Öfchen, *n*. fornacula.

Pickám, ati, bess. čičám, *Syl*. Siehe auch d. Anm. zu gebu.

Pickowina, y, *f*. schweinener Rippenbraten, *m*. petaso, (onis), *m*. *R*.

Pickugi se, owal, owati, *ol*. sich füttern, *Huss*.

Picnatý 3. feist, ausgefüttert, saginatus.

Picnj 1. zur Fouragirung gehörig, pabulatorius, *R*.

Picnjk, *a*, *m*. *ol*. wogák na picowánj, *Dal*. Fouragirer.

Picnjk, u, *m*. Futterboden, *m*. tabulatum pabulare, *D*.

Picowánj, *n*. Furagirung, *f*. pabulatio; 3) od. kljzenj obilj, frumentatio.

Picugi, owal, owati, Futter holen, fouragiren, pabulari.

Picý, zum trinken, Trink-, z. B. picý med, s. medowina; picý nádoba, Trinkgeschirr, *n*. vas potorium, poculum.

Picým, yl, yti, füttern, mästen, saginare, (impinguare), *K*.

Pjď, i, *f*. Spanne, *f*. spithama.

Pjdjm, il, iti, spannen, mit der Spanne messen, spithama metiri; 2) mit der Spanne umfassen, spithama amplecti; † -(werse), scandiren ?

II. *rec*. pjdjm se? (po něčem), *A. Neg*. (Weil man dopjdjm se sagt, folgt nicht gleich, daß man auch pjdjm se sagen könne -. Nach *Tomsa cum gen*. sich sehnen ??)

Pjdimužjček, čka, *dim*. folg.

Pjdimužjk, *a*, *m*. s. trpaslík.

Pjdimužný 3 Zwerg: pjdimužnj hospodáříčkowé, *Cyr*.

Pjdlo, *a*, *n*. Trunk, *m*. Trinken, *n*. potio, potus, *Lomn*. (Selten).

Pjdnj 1. spannenlang.

Pjdrmášek, ška, s. trpaslík, *Syl*.

Pjera, y, *f*. s. piroh, pěra.

Pjero, rko, *sl*. s. péro.

Pjeseň, *sl*. s. pjseň.

Pjesok, *sl*. s. pjsek.

Pjest, *sl*. s. pjst 2)

Pigák, *a*, *m*. Trinker bibax, a) der trinkt, potor; malý pigák, ein schlechter Trinker, malus potor, homo potus exigui; b) Säufer, potor, potator.

Pigán, *a*, *m*. Säufer, potor, *B*.

Pigawice, *f*. Blutigel, *f*. hirudo, sanguisuga.

Pigawka, y, *f*. vorh. *D*.

Pigi, pil, pjti, pit, *part. pass*. pit, *imp*. pj, trinken, bibere; zdrawj, od. zázdrawj pjti, Gesundheit trinken, salutaria bibe-

re, *R*. na bratrſtwj pjtk, Bruderſchaft trinken, jus fraternitatis sancire poculis, *R*. pilbych ꝛc. ich möchte trinken, ich habe Durſt, sitio; 2) einſaugen, imbibere: zem wřelau krew pige, *Rukop. Králodw*.

II. *rec. impers*. pige ſe, pilo ſe mi ꝛc. *sl*. durſten: w nocy ſe mi welmi pilo, ich durſtete ſehr (u. trank viel.)

Pigjm, el. eti, *fr*. v. pigi, *B*.

Pigjwám, al, ati, *fr*. v. vorh. wjno dobré rád pigjwám.

Pjha, y, *f*. Sommerflecken, *m*. Sommermal, *n*. Sommerſproſſe, *f*. lentigo, lenticula.

Pjhowý 3. leberfleckigt, maculis hepatitis figuratus, *Ryb*. pjhawé gablko.

Pjhowatý 3. ſommerfleckig, ſommerſprößig, lentiginosus.

Pjka, y, *f*. Pike, *f*. hasta.

Pikauš, e, *m*. Kabaliſt, Ränkeſchmied, Komplotiſt, *m*.

Pikel, *m*. Kaballe, *f*. Komplot?

Piklet, u, *m*. *sl*. ſ. přjklet.

Piklink, a, *m*. Böckling, gebböckelter Hering, *m*. halec ſumo siccatum, halec ſumosum.

Piknoſý od. pikonoſý, 3. der eine platte, aufwärts gebogene, aufgeworfene Naſe hat, Stumpfnäßchen, simus, *Cyr*. *VIII*. 572.

Pikuljk, a, *m*. *sl*. Ohrraundel, Alraun, *m*. hilfreicher Hausgeiſt; ein, in einem Gefäße eingeſchloßener dienſtbarer Geiſt, Spiritus, *boh*. hoſpodářjček; 2) Hanswurſt, Bajadzo, *m*. histrio, scurra.

Pila, y, *f*. Säge, *f*. serra; rozwrhowacý pila, Spaltzeug des Zimmerm., serra fissoria; p. k čjpkům, Schließſäge, serra pro clausulis; p. oſtrá k přknům, Stichſ. serra acutior; p. s oblaukem, Laubſ. s. frondenti ornatui accommoda; p. k děrám (děrawka?) Lochſäge, Stoßſ., s. ampliandis foraminibus; pilau třjti, řezati, ſägen, serra scindere, Iz. 10, 15; 2) ryba mořſká, Sägfiſch, *m*. serra, monstrum marinum, serratam cristam habens, *R*. ſ. pilowec; 3) Bretmühle, Sägmühle, *f*. mola serraria.

Pilař, e, *m* Sägenſchmied, faber serrarius; 2) Bretmüller, Bretſchneider, *m*. sector tabularum, od. molitor serrarius; -řka, y, *f*. -binn, *f*. uxor fabri serrarii; 2) -inn, -inn, *f*. sectrix, uxor s-ris tab.

†Pilát, u, *m*. zroſtlina, anchusa.

Pilaus, ſ. filaus, *D*.

Pile, *f*. *ol*. ſ. pilnoſt.

Pjljm, il, iti, *sl*. ſägen, serram ducere, serram reciprocare, serrare; 2) ſ. pilugi; 3) † ſ. poſpjchám?

Piliny, *f*. *pl*. *sl*. Sägeſpäne, *pl*. serrago.

Piljř, e, *m*., *sl*. ſtlp, Pfeiler, *m*. pila, columella, columen.

Pilka, y, *f*. *dim*. eine kleine Säge, Handſäge, serrula.

Pilnjk, u, *m*. Feile, *f*, lima; hruby pilnjk, Raſpel, *f*. radula; drobný p., feine F., tenuis l., wydlabacý p., Hohlf., l. cavatoria; p. na cýn, na ocel, Zinn-, Stahlf., lima limando stanno, chalybi; hladký p., Schlichtf., l. subtilior; p. s oblaukem, Bogenf., l. arcuata; p. gehlowý, Nadelf., l. acuta; p. křiwý, Rüſſelf., l. inflexa; p. ploſkatý, Beſtoßf., l. decussoria.

Pilnikář, e, *m*. Feilenhauer, *m*.

faber limarius; -ẗka, -ẗský ɾc. wie bey pekař.

Pilnugi, owati sl. fleißig seyn, abwarten, industrium esse, curare: rilňowati robotu.

Pilný 3. (obs. pilen, pilno), fleißig, a) sehr geschäftig, industrius, auch sedulus, wenn's so viel ist, als ämsig; b) sorgfältig, diligens, accuratus; öfter, häufig, creber, frequens; d) wichtig, nothwendig, gravis, necessarius: w neypilnégſſi čas ho opuſtili, K. w neypilnégſſj čas mu přiſpjwal, K. o neypilnégſſjch wécech ſwých budu mluwiti, B. pilno mi ge, sl es ist (mir) dringend (pressant); e) genau, accuratus: ſami s ſebau w pilný a bedliwý ſaud wegděte, K. -ně, adv. industrie, diligenter; crebro, frequenter; accurate: když neypilněgi ſe djwali na hry, Vel. zewrub pilně počjtati, K. to welmi pilně wypiſuge, K. -noſt, i, f. Geschäftigkeit, Thätigkeit, f. industria; pilnoſt k něčemu přiložiti, na něco pilnoſt wynaložiti, Fleiß anwenden, adhibere &c. ist er anhaltend, assiduitas; b) Bemühung, Geflissenheit, f. studium: pilnoſt má o ſwé y Božj wěcy, K. c) Sorgfalt, f. diligentia; d) Wichtigkeit, gravitas; e) Genauigkeit, Bestimmtheit, Präcision, diligentia, acribia.

Pilorožec, žce, m. Sägethier, n. calopus? R.

Pilowec, wce, m. Sägefisch, m. squalus pristis, Sl. Čeſký.

Pilugi, owal, owati, feilen, limare, lima polire.

Pilule, f. Pille, f. pilula; -lka, y, f. dim.

Pjm, selten für pigi: pjme, bibimus, Vel.

Pinetnj 1. was ein Pint enthält.

Pinka, y, f. (Jozefinka), insgem. für Pepi, Josephina; 2) sl. s. pěnkawa.

Pinkus, ein jüdischer Name, Pineas.

Pint, u, m. sl. Nitr. Arbeitermahl nach vollbrachter Arbeit z. B. Schnitte, (Erndte).

Pinta, y, f. Pint, Pinte, 4 Seidel, od. 2 ungr. Halben, größer als jetzige böhm. Maaß. pinta; 2) obs. Binde, f. fascia: pinty na hlawě neb na plecých, K. černé pinty na klobaucých noſý, Vel.

Pintljk, u, m. Halsbinde, f. collare, fascia collaris.

Pjpa, y, f. ſpeklý wozher, der Buzen in der Nase, D. 2) sl. s. fagſka.

Pjpec, pce, m. mor. & sl. auch pjpet, Phipps, Pipps, m. (der Hühner), etwa coryza.

Piperát, u, m. Pfefferkraut, Senfkraut, n. lepidium piperitis, (idis), R. Herb. Com.

Pipjſſka, s. pepjſſka.

Pipkám, ati, sl. dim. v. pigi; 2) saufen, heluari.

†Pipla, y, f. zroſtlina, lycopsis.

Piplám, al, ati, sl. babrati, mor. pýſkati, Com. u. piplati ſe, babrati ſe, pýſkati ſe, w něčem, betasten, palpare; s. opiplati.

†Piplowitý 3. boragineus.

Piprem, sl. s. paprjm ſe.

Piptjm, il, iti, pipen, v. (jungen) Vöglein, Küchlein, pipire, pipiare, pipare.

Pjrkoneſka, y, f. zroſtlina, pennisetum, Bercht. I. 264; pappophorum?? Id. p. 266.

†Pjrnatice, f. zroſtlina, perotis.

†Pjrnatka, y, f. zrostlina, lagoecia; - kowý 3. lagoecius.
†Pjrnohlawka, y, f. zrostlina, pterocephalus.
Piroh, u, m. u. piroha, y, f. insgemein Zwetschken- od. Kästatschkeln, eine Mehlspeise, russ. pirog, artocreas? Durich.
Pirol, a, m. čerwenokřjdlatý, oriolus phoeniceus, Lin. Klaſ.
Pirta, y, f. eine am Rücken weiße Kuh.
Pisačka, y, f. sl. s. psanice.
†Pjsadlo, a, n. Schreibgriffel, m. stylus.
Pisák, a, m. folg.
Pjsař, e, m. Schreiber, m. a) der etwas schreibt, scriptor; b) der für Lohn schreibt, od. in Diensten ist, Kancellist, m. scriba; 2) Notár, Notarius, (jetzt üblicher Notarys; - řka, y, f. a) Schreiberinn, f. scriptrix, scriba; b) od. pjsařowá, é, f. d. Frau des Schreibers, auch des Notárs, Notárinn, f. uxor scribae, Notarii; - řský, 3. - stwj; ꝛc. wie bey pekař; pjsař zemský; teyný pjsař, s. sekretář; městský p. Stadtschreiber, scriba civitatis, scriba populi, Syl. (nach) Ryb. Rentschreiber, scriba in exigendis vectigalibus; p. radnj, Rathsschr., amanuensis curiae, Id. krewnj p., Gerichtsschreiber, Laterculensis, Id. p. početnj, Rechnungsschreiber, scriba rationum, Id. neywyšſj pjsař, Kanzler, scribarum praefectus, Id.
Pjsařjk, a, m. Unterschreiber, Substitut, m. subscriptor, Syl.
†Pjsarna, y, f. Schreibstube, f. (Bureau, n.), conclave scriptorium, (cancellaria).
Pjsťany, f. pl. gen. Pjsťan (v. pjsek), Pistschan, ein berühmtes Bad, u. Dorf im Trentsch. Kom. an der Waag, Pöstyinium, hung. Pöstyén.
Pjščitý 3. sandicht, voller Sand, arenosus; pjščitá půda, Sandboden, m. solum arenosum; pjščité moře, Sandwüste, f. eremus sabulosa, Harant. pjščitá ryba, Sandfisch, piscis arenarius, Syl.
Pjsebný 3 schriftlich, scriptus; pjsebná žaloba, Klagschrift f querela scripta; - ně, adv scripto.
†Pjsečnice, f. zrostlina, arenaria.
†Pjsečnjk, u, m. zrostlina, hydrophylax.
Pjsečný 3. sandig, sandartig, arenaceus; 2) s. pjščitý.
Pjsek, sku, m. Sand, m arena; zum Schreiben, arena scriptoria; p. na formu, Formsand, arena formarum; 2) gen. -ska, (od zlatého pjsku), Pisek, eine Stadt im Prachiner Kr. Piseca, (Arenaria).
††Pjsemný, eine unnütze Neuerung für das seit Jahrhunderten übliche pjsebný. Gegen einen solchen usum, (penes quem arbitrium! &c. Hor.) vermag d. Etymologie nichts: Hunderte v. Beyspielen, auch in andern Sprachen, beweisen es. - So auch pjsemnost, welchem man d. Bedeutung v. schriftlichen Urkunden ꝛc. aufbürdet, für pjsmo, pjsma, pjsebné důkazy, swědectwj ꝛc.
Pjseň, sně, f. Lied, n. Gesang, m. carmen, canticum, cantio, cantilena; pjseň na poděkowánj, Dankl ied, hymnus, cantio testandae gratiae; p. pokoge, Friedenshymne, f. hy-

mnus pacis, *P.*; pjſně Salomaunowy, das hoheLied, canticum canticorum, *D.* pjſeň žaloſtiwá, Klaggedicht, *n.* elegia, *D.* p. chwály od. chwalitebná, *K.* ſ. chwalitebný; p. ſwětſká, *sl.* auch pochabá, Liebeslied, carmen amatorium, *Syl.*

Pjſk, (od péra) u, *m.* Kiel, Federkiel, *m.* caulis pennae.

Pjſkač, e, *m.* Pfeiffer, der pfeifet, tibicen, fistulator; 2) Hoboiſt, tibicen, *R.* -čka, y, *f.* -inn, *f.* - cina.

Piſkáček, čka, *m.* hwizdáček, Grieshuhn, *n.* glareola, *Kl. D.*

Pjſkám, al, ati, pfeifen, z. B. mit dem Munde, wie der Wind, d. Schlangen, auf der Flöte ꝛc. sibilare; iſts auf einer Pfeife, ſo ſteht auch tibia canere; 2) ſ. piptjm; 3) *sl.* beflecken, ſ. pjſſi; - ánj, *n. verb.* Pfeifen, *n.* des Windes ꝛc. sibilum, sibilus; cantus fistulae (tibiae); Pipen, *n.* pipitus.

II. *rec.* pjſkati ſe (w něčem), in etwas ſtöbern, wühlen.

Pjſkle, ete, *n.* (v. pjſkati), ein junger pipender Vogel, Piperling, *m.* pipio.

Pjſknu, *fut.* pjſkl, pjſknauti, pfeifen (einmal), sibilare; 2) ſ. piptjm; 3) mucken, muckſen, mutire: proti tomu *ani* piſknauti neſměl, *Com.*

Piſkoř, e, *f.* (v. Beißker?) Aalraupe, Aalquappe od. Quappe, *f.* gadus lota, *L.* 2) Beißker, (weil er ſich mit den Zähnen an d. Steine anhängt), mustela varia? *D.* Fiſchguren? *m. D.* 3) *sl. gen.* a, *m.* Pfeifröhrchen, v. Federkiel, v. Rohr ꝛc. auch beym Dudelſack.

Piſkora, y, *f.* čjk, Schleimbeißer, Wetterfiſch, *m.* (in Ung. auch (Tſchike), cobitis fossilis, *Ryb.* - řka, y, *f.* vorh. 1); 2) eine Art Mehlſpeiſe.

Piſkot, u, *m.* Gepfeiſe, *n.* fistulatus, *Com.* 2) ſ. pjſſkot.

Piſkowatý 3. ſ. pjſčitý.

Pjſkowý 3. ſ. pjſečný; pjſkowý kámen, Sandſtein, *m.* lapis arenaceus.

Pjſmák, a, *m.* der viel lieſt, beſonders d. Bibel.

Piſmě, ene, *n.* ſolg.

† Pjſmena, y, *f.* beſſ. litera. Es ſollte nach dem Slaw. Pjsmja, welches nach dem griech. γραμμα gebildet iſt, pjſmě, od. pjſmeno heißen, aber nicht pjſmena, *fem. sing.*

Pjſmo, a, *n.* Schrift, a) Buchſtaben, literae, typi, formae literarum; pěkné pjſmo, ſchöne Schrift, pulchrae literae; b) Schreiben, *n.* scriptura, c) etwas geſchriebenes, scriptum; auch ſchriftliches Inſtrument, Dokument, instrumentum, documentum scriptum; *pl* pjſma, Briefſchaften ꝛc. *D.* ſwaté pjſmo, (nach *K.* unterſchieden v. ſpiſy: - něgaké ſpiſy lidſké), d. heilige Schrift, d. Bibel, Biblia, (orum), libri sacri, divini, codex sacer.

Pjſmolitec, tce, *m.* Schriftgießer.

Pjſnička, y, *f. dim.* Liedchen, *n.* cantiuncula; pochabá od. ſwětſká pjſnička, *sl.* weltliches Liedchen: neſſkodj pěknau pjſničku po druhé zazpjwati, *prov.* non nocebit bis dicere, quod bene dicitur, *Plato.*

Pjſničkář, e, *m.* Bänkelſänger, cantor, cantator circumforaneus; - řka, y, *f.* - inn, *f.* - trix - nea.

† Pjſonka, y, *f.* zroſtlina, pisonia.

Pjſſták, a, *m.* ein junges Huhn.

Pjsskala, *sl.* s. pjsskala.

Pjssek, sska, *m.* der Bauer im Schachspiele, latro, latrunculus

Pjssi, psal, psáti, *sl.* pjsal, pjsati, schreiben, scribere, 2) *ol.* mahlen, zeichnen; daher nach jetzt *sl.* gak ho blechy zapjsaly! o Flöhflecken; (u. zapýstati, beflecken? wssecek gsy zapjstaný (w twáři), - befleckt, beschmutzt.)

II. *rec.* psáti se, sich schreiben, sich nennen: psal se toliko pán z Kunstátu, *Vel.*

Pisskot, u, *m.* Zuckerbrod, *n.* Pistote, *f.*? copta, ae, *f.* copta saccharo condita, crustula dulciaria, *R.*

Pjsstala, y, *f.* (vgl. mit fistula), Pfeife, *f.* eine Röhre, darauf zu pfeifen, fistula, tibia; aus Rohr, calamus, arundo, *f.* pjsskala sladce znj, když ptáčnjk ptáčata wábj, *prov. Com.*; - lka, y, *f.* *dim.*

Pjsskalnj 1. Pfeifen-, *R.*

Pjsskalnjk, *a, m.* Pfeifenmacher, Flötenbohrer, tibiarius; - cký, 3. Pfeiffenmacher-, *R.*

Pjsskalnisstě, *n.* Pfeifenstock, Windstock, *m* in der Orgel, abacus fistulatorius.

Pisskba, y. *f.* Pfeifen, *n.* cantus tibiae, fistulatio.

Pisstec, sstce, *m.* Pfeifer, der da pfeifet, tibicen, fistulator.

Pisstjm, ěl, ěti, pfipen, pipen, den Laut: pip, v. sich geben, pipire, pipiare, pipulare; 2) überhaupt schreyen (pfeifen,) v. Vögeln, *K.* hladem pisstět, vor Hunger pfeifen; 3) hervorquellen, scaturire: sstáwa z zelených zapálených dřjnek wen pisstj, *Vel.*

Pjsstitý 3. s. pjsstitý.

Pjst, u, *m. loc. sing.* u, ic. Nabe am

Nabe, modiolus; 2) Schlägel, Bläuel, *m.,mor.* kyganka, pavicula, tudicula lotricis, s. peru; 3) (selten) s. tlaučck.

Pistacý, *f.* Klokočka, welsche Pimpernuß, Pistacienbaum, pistacia, pistacia vera, *Lin.* 2) d. Frucht davon, Pistacie, pistacium, *R.*

Pistol, e, *f.*? Pistole, *f.* etwa pistola, insgem. pistoleta, *f.*

Pjt, pjti, s. pigi.

Pjtač, e, *m. sl.* Brautwerber.

Pjtám, al, ati, *sl.* petere, verlangen; to nepjtá gest, *fig.* die Aufbewahrung dieses Dinges kostet nichts; pitám se, s. ptám se.

Pitedlný 3. Trink-: kwasy pitedlné, *Isocr.*

Pitel, e, *m.* Trinker, Zechbruder, potor, *Com.*

Pitelna, y, *f.* Trinkstube, caupona, conclave potorium, *Lesch.*

Piterna? y, *f.* Trinkhaus, *n.* oenopolium, cella vinaria, *Vel.* (viell. eins mit dem vorh.)

Pitj, *n.* Trinken, *n.* potio, *B.* 2) Trunk, *m.* Getränk, *n.* potus: sladká pitj.

Pitka, y, *f.* Trinken, Saufen, *n.* potatio: do pitek se dáwagj, *Com.*

Pitný 3. trinkbar, potabilis, potulentus: pitná woda, Trinkwasser, aqua potoria.

Pitomec, mce, *m.* s. blb, *D.*

Pitomý 3 (vom *obs.* pitati), zahm, kirre, (heimlich), v. Thieren, cicuratus, mansvefactus, z. B. pitomá kachna, einheimische Ente, anas domestica; 2) v. Menschen, dumm, betäubt, stupidus, exsurdatus.

Pitrusse, *f.* s. prazma, *D.*

†Pitulnjk, u, *m.* (ist eigentlich *russ.*) zrostlina, galeobdolon.

Pitwám, al, ati, *sl.* hie u. da auch

pistwám, ausnehmen, der Eingeweide berauben, z. B. Fische, exenterare.

Pitwor, u, m. sl. Vorhaus, n. atrium.

Pjwám, (v. pjm), s. pigim.

Pjwáwám, s. pigjwám.

Piwec, wce, m. Bierwirth?

Piwičko, bess. sl. piwečko, a, n. dim. v. piwo.

Piwko, a, n. vorh.

Piwné, ého, n. Biergeld, n. vectigal cerevisiae.

Piwnj 1. das Bier betreffend, cerevisiarius; piwnj sud, Bierfaß, n. vas cerevisiarium.

Piwnice, f. Bierkeller, m. cella cerevisiaria; 2) sl. überhaupt Keller, auch Weinkeller, (hung. pincze), weil piwo (v. pigi) ehedem überhaupt ein Getränk bedeutet haben mag.

Piwnjk, u, m. Bierkeller?

Piwný 3. s. piwnj: - ná poléwka.

Piwo, a, n. Bier, n. cerevisia, cervisia; piwo bjlé, Weißbier, Weitzenbier, n. cer. triticea; p. bledé, lichtes, bleiches B., c. sublucida; p. gečné, staré, Gerstenb., c. hordeacea; p. hořké (hořčák), Bitterb., c. amara; p. kořeněné, Kräuterb. Pitschkauer B., c. medicata; p. marcownj (březnowé), Merzenb., c. martia; p. popenežnj, Prager Landb., c. Pragensis ex tritico et hordeo, numularia; p. omankowé, Alantb., c. enulata; p. Borecké, Görkauer B., c. Görkaviensis; piwo pálené, od. wjno zenné, gebranntes B., *Vel.* s. auch bába, barewný, ležák; waření piwa, Bierbrauen, n.

Piwodus, a, m. s. čeſſpiwo.

Piwoňka, y, f. Pöonie, Pfingstrose, f. paeonia.

Pjwowár, u, m. Brauhaus, braxa, ae, f. officina cerevisiaria.

Piwowárčj, jho, sl. folg.

Piwowarec, rce, m. sl. s. sládek.

Piwowarné, ého, n. Abgabe vom Brauhause, vectigal braxatorium, *Vel.*

Piwowarnjk, a, m. sl. s. sladek.

Piwůňka, s. piwoňka.

Pizacý, pl. Satteltasche, f. pera sellaris, hippopera, *Klat.*

Pjzda, y, f. *D.*; sl. d. weibliche Schaam, cunnus, vulva.

Pjzdjm, iti, busariren? chudoba nauzy pjzdj, d. Noth verfolgt Armuth?

Pjžmo, a, n. Bisam, m. moschus, muscus; 2) sl. pjžma, y, f. Bisamblume, f. centaurea moschata.

† Pjžmowěnka, y, f. zrostlina, adoxa.

Pjžmowý 3. v. Bisam; p-wý srnec, Bisamthier, n. moschus moschifer, *Linn.*; p. wá kočka, Bisamkatze, f. felis moschelina; p-wá myš, Bisammaus, f. guessella, resellula, *R.*; p-wý kwjtek, Bisamblume, f. p-wá kulička, Bisamkugel, f. Bisamknopf, m. globulus moschatus; p-wý česnek, Bisamknoblauch, m. allium moschatum, *Lin.* p-wý chraust, (pjžmowec?) Bisamkäfer, m. cerambyx moschatus, *Lin.*; p-wý čapjnůſek, Bisamkraut, n. ?

Plac, u, m. Platz, m. locus, spatium: pochlebnjcy neywětſſj plac magj při dwořjch; na plac s tjm (zbauřenjm) wyſſel, aby na slowo wzat byl, *Vel.* 2) Ring, m. forum; ſſermjřský plac, Fechtplatz, Fecht-

boden, *m.* palaestra, ludus gladiatorius; zářvodnj pl., turnagský pl. rc. *D.* něco (důwody) *na plac přiwesti*, - aufstellen, anführen, in medium adducere; 3) s. bogisstě: wssickni na placy zůstali, -gefallen, *Cyr.*

Pláč, e, *m.* Weinen, *n.* ploratus, fletus; ist es Wimmern, Quäken, z. B. der kleinen Kinder in der Wiege, vagitus: toho mi do pláče ljto, - bis zum Weinen, *Com.*

Plácač, e, *m.*, *sl.* latač, *mor.* latař, Flicker, *m.* refector, reparator; 2) Plauderer? - čka, y, *f.* - inn, - trix; 2) s. plásťačka; 3) s. plácanina.

Placář, u, *m.* Stampfkletz, Tennebár, *m.* tudicula.

Plácanj, *n.* Flicken, *n.* refectio.

Plácanina, y, *f.* Geflicke, *n.* refectio, *D.* Flickerey, *f.* Flickwerk, *n.* reparatura; beym kränklichen Körper, curatio temporaria.

Placatý 3. flach? - tý kragek, flacher Kragen?

Pláce, *f. sl.* s. plat: gaká prace, taká place, *prov.*

Placek, čku, *m.* Kuchen, *m.* aus Korn, Platz, *m.* farreum, *R.*

Plaček, čka, *m.* Weiner, Greiner, *m.* der weint, plorator.

Placenj, *n.* Zahlen, *n.* pretii numeratio, *B.*

Plácet, s. plácým.

Placetnjk. *m.* s. placač 1)?

Placha, y, *f.* (plocha) s. kragina.

Plachetka, y, *f.* das Kopftuch der Bauerweiber, linteum velamen capitis; 2) überhaupt *dim* v. plachta, Tüchelchen auch Grastüchelchen, 2c.

Plachetnjk, *a, m.* Segeltuchmacher, *m.* confector carbasorum.

Plachost, i, *f.* Wildheit, feritas.

Plachta, y, *f.* Tuch, *n.* pannus linteus; 2) Leilaken *n.* Bettuch, *n.* lodix; 2) das Segel am Schiffe, velum; plachtu natáhnauti, natahowati, spustiti, Segel aufziehen, herablassen, velum subducere, demittere; 3.) *sl.* d. Vorhänge bey einer Sechswöchnerinn: za plachtau ge, sie ist in 6 Wochen; 4 pl. oděwacý (šál, u, *m.*) Shaal, *m* velamen (persicum), shaal; 5) trávonj pl., Grastuch), s. trávnice; 6) wozowá od. woznj p., *sl.* poňwa, y, *f.*

Plachtice, *f. dim.* v. vorh.

Plachý 3. scheu, ängstlich, voller Furcht, pavidus, timidus; v. Thieren, z. B. Pferden, consternatus; 2) wild, ferus; - ost, i, *f* Wildheit, feritas.

Pláči, plakal, plakati, *imper.* plač, mit dem Genit. zuweilen mit nad u. na, weinen, flere, plorare, lacrymare: plakal sem na swau bjdu. Ists so viel als weinen, quäken, z. B. der Kinder in der Wiege, so steht auch vagire.

Placka, y, *f.* s. placek.

Plačko, a, *m. sl.* der gern, od. viel weint.

Plačka, y, *f.* s. plačnice.

Pláčky, ů, *m. pl.* s. pláč.

Plačnice, *f* Klageweib, *n.* Klagefrau der Alten, praefica.

Plačtiwý 3. weinend, flens, plorans, lacrymans, lacrymabundus; 2) weinerlich, flebilis; - wě, *adv.* flebiliter.

Plácým (plátcým), plácel, pláceti, *mor.* látám, flicken, reficere; zdrawj pláceti, kränkeln u. mediciniren; ledacos p., plesťati, schwatzen, garrire.

Plahočjm se, potlaukám se, herumschlenkern, herumschweifen, vagari; 2) *sl.* im Koth herum gehen, serpere, volutari.

Plagbas, u, *m. sl.* s. pleweys.

Plága, y, *f. sl.* ferula, plaga; 2) der Schlag damit; 3) Plage, *f.*

Plákám se, *sl.* s. máchati se.

Plakáwám, al, áti, *fr.* v. pláči, *Ps.* 137.

Plám, ál, áti, flackern, lodern, etwa micare, od. flammare, *russ.* pilat'.

Plamen, (vgl. flamma), Flamme, *f.* flamma; střelčj plamen, Sternbutz, *m.* acontia, ae, *f.* stellae trajectio, *R.*

Plamenitý 3. flammicht, flammig, flammeus, flammatus, *D.* b) flammend, flammabundus.

Plamenný 3. vorh.

†Plamenowka, y, *f.* zrostlina, phlox.

Plamjnek, plamýnek, nku, *m. dim.* Flämmchen, *n.* flammula; 2) Brunnkraut, *n.* Blatterwurz, *f.* clematis flammula, ranunculus flammula.

Plamjnkowý, 3. z. B. wěnec, ze zlatých neb střjbrných pljšků udělaný, Flammelkranz, *m.* corona e bracteolis aureis vel argenteis, *R.*

Plampač, e, *m.* Hochzeitredner, *m.* etwa orator nuptialis; 2) Schwätzer, garrulus, blatero.

Plampám, al, ati, schwatzen, garrire.

†Plán, u, *m.* Entwurf, Grundriß, *m.* descriptio, delineatio; 2) trop. Entwurf einer Sache, Plan, *m.* ratio, modus, ordo agendae rei, insgemein planum; podlé plánu, planmäßig.

Plaň, e, *f.* Wildling, *m.* ein junger wilder Obstbaum, pomus sylvestris tenera, (auch planě); 2) s. planiště? ? *Ryb.*

Plaň. i, *f.* Ebene, z. B. der Erde, planities, aequor, aequum; auch campus, wenn es ein ebenes Feld od. Gefilde ist; 2) Halsreifen beym Binder, *D.* am Bierfasse. *R.* circulus anterior.

Planda, s. flanda, *Ryb.*

†Planerka, y, *f.* zrostl. planeria.

Planéta, y, *f.* u. *m.* Planet, *m.* planeta od. planetes, *m.* planéty lidem čjsti, Nativität stellen, prognosticen exercere? *Syl.*

Planétář, e, *m.* folg.

Planétnjk, a, *m.* Planetenleser, Zeichendeuter, *m.* astrologus, planetarius.

Planžjer, *sl.* s. planýř.

Planička, y, *f.* s. pláňka.

Planjm, il, iti, ebenen, eben machen, aequare, complanare, aequum reddere; b) lesy planiti, ausrotten, ausstocken, exstirpare, eradicare.

Planjm, ěl, ěti, planým býti, schlechter werden, ausarten, degenerare: patronowé planj a chladnau, *Com.*

†Planina, y, *f.* Fläche, *f.* superficies: dutá kaulowá planina, *Neg.*

Planiště, *n.* Pflanzgarten, *m.* Baumschule, *f.* plantarium.

Pláňka, y, *f. dim.* ein kleiner Wildling; 2) *sl. & mor.* a) ein wilder Apfelbaum, pomus sylvestris; b) dessen Frucht, Hagapfel, (auch Holzbirn? *Lesch.*)

Plaňka, y, *f.* Planke, *f.* planca, tabula; -ky, *pl.* Zaun v. Planken, Stangen, Brettern, planca

Plaňkugi, owal, owati, umzäunen, verpallisaden, sepire, circumvallare; vgl. vorh.

II. *rec.* plaňkowati ſe od někoho, ſich durch einen Zaun, durch Planken, v. jemand absondern, *Vel.*

Planta, y, *f.* *mor.* Mannskittel, *m.* ſ. halena, *D.* 2) *sl.* *Nitr.* ſ. přjſada 2).

Plantawý 3. *sl.* lahm, claudus.

Plantám ſe, ati, *sl.* ſ. kulhám.

Planý 3. wild, auf dem Felde wachſend, agrestis; od. im Walde wachſend, sylvester; 2) *sl.* *Göm.* ſchlecht, z. B. planý člowěk, planý papjr, plané wjno ꝛc.; auch *K.* plané wjno wydáwá; země planá wyprahlá, *K.*

Planýř, ſ. pranýř.

Planžet. u, *m* Blankſcheit, *n.* etwa regula muliebris, blankschitum.

Plápol, u, *m.* Flamme, *f.* Flakkern, *n.* ardor: plápolem wjno rozpaluge.

Plápolám, al, ati, flackern, lodern, brennen, aufflammen, ardere, flagrare: plámen plápolá, *B.*; w milosti plápolati, vor Liebe brennen, amore ardere; oheň plápolagjcý, Flammenfeuer, *n.* *B. D.* 2) ſich (ſchnell) bewegen, fliegen, wehen, volitare: praporec plápolagjcý, *Wrat.* - ánj, *n. verb.*

Plapolawý 3. lodernd; fliegend, ardens; volitans.

Plaſknem od. plaſnem, kl, knauti, *sl.* detumescere.

Plaſkonohý 3. breitfüßig, latipes, *D.*

Plaſkonoſý 3. breitnaſig, simus.

Plaſſjm, il, iti, ſcheu machen, pavidum reddere, pavorem (timorem) incutere alicui; auch v. Pferden, consternare; 2) ſcheuchen, a) in Furcht jagen, pavorem alicui incutere; b) jagen, fugare.

II. *rec.* plaſſiti ſe, ſcheu werden, pavescere, pavidum fieri; auch v. Thieren, z. B. Pferden, consternari; 2) ſich entſetzen, horrescere: plaſſiti a děſyti ſe.

Pláſſť, ě, *m.* Mantel, *m.* pallium, mantellum; pláſſť noſyti, einen Mantel tragen, gestare (deferre) pallium; fig. Schuld, *f.* culpa; pobožnj w ten pláſſť oblácjni býwagj, že gſau nepokognj; pod pláſſť něčj lézti, - Schutz; - ſſtěk, ſſtka, *m.* *dim.* ein kleiner Mantel, palliolum; pláſſtěk z hliny v zwonáře, Mantel, *m.* pallium proplasmatis; - ſſtjček, čku, daſſelbe.

†Pláſſťkugi, owal, owati, bemänteln?

Pláſt, u, *m.* Waben, *m.* im Bienenſtocke, favus.

Pláſtew, twe, ſ. pláſtwa, y, *f.* Honigſcheibe, Honigtafel, *f.* favus, *D.*

Plaſtnice, *f.* Honigbiene Arbeitsbiene, *f.* apis mellifera, *D.* fictrix.

Plaſtowánj, *n.* Honigmachen, *n.* mellificium; b) Honigleſe *f. D.*

Plaſtugi, owal, owati, z. B. med, Honig machen, mel facere, mel conficere, mellificare.

Plat, u, *m.*, *loc. pl.* jch, Sold, *m.* stipendium, merces; plat ročnj, Jahrgeld, *n.* Jahrgehalt, *m.* pecunia annua, stipendium annuum; plat na měſýc, od. měſýčný, Monatsgeld, pecunia menstrua; pl. od. včenj, Lehrgeld, didactrum, minerval; p. za robotu, Dienſtgeld, pecunia, qua operae redimuntur; p. auročnj, Gülte; p. za

wezenj od. od fůry, Frachtgeld, merces vecturae, *D.* platy, pl. z. B. z winic, Steuer, Abgabe, *f.* tributum; to nenj nic na plat, das nützt nichts.

Plát, u, *m.* Platte, *f.* a) ein dickeres Blech, lamina; b) Münzstück, *m.* lamella, *R.* c) flache Schüssel, patina, patera; pláty, *pl. ol.* s. brněnj.

Plátam, al, ati, s. plácým.

Plátce, *m.* Zahler, Bezahler, *m.* solvens.

Platec, tca, *m. sl.* vorh.

Plátek, tku, *m. dim.* ein Blättchen v. Metall, lamella, bracteola; pl. ocelowý, d. stählerne Scheibe des Buchbinders, orbis chalybeus; 2) kleine flache Schüssel, patella.

Plátenjk, a, *m.* Leinwandhändler, negotiator lintearius, od. blos lintearius; -nice, *f.* -inn, *f.* -ria; -nictwj ꝛc.

Plátenka, y, *f.* leinenes Weiberkleid, *n.*

Plátenkář, a, *m. sl. Nitr.* s. pytlikář.

Plátenný 3. leinwanden, linteus.

Plateysa, y, *f.* (*R.* plateysek, *m.*) Platteiß, Plattfisch, *m.* platessa, od. pleuronectes platessa, *Lin.*

Platil, (platjk?) a, *m.* s. plátce.

Platjm. il, iti, cen, zahlen, solvere, pendere, numerare; hotowými penězy, baar, solvere numerato, repraesentare, solvere pecunia praesenti; napřed, voraus, ante solvere, repraesentare; 2) büßen, entgelten, luere: hořce platiti, *Vel.*

II. *neutr.* gelten, a) einen Werth haben, in Achtung seyn, in pretio esse, pretium habere; b) kosten, esse, licere, vendi, constare, stare. z. B. Getreide gilt 2 Gulden, est (licet &c.), constat magno &c. zač platj obilj? was gilt das Getreide? platj tuze, málo, gilt viel, wenig, est magni, parvi &c. constat magno &c. pšenice platj dwa zlaté, der Weizen wird zu 2 fl. verkauft, mandel žita platil za 6 kop, *Vel.* strych žita platil půltřetjho groše, *Id.* c) passiren, z. B. in der Rechnung, ꝛc procedere, auch adnumerari: to platj, das lasse ich gelten, concedo, *D.* d) Kraft haben wirksam seyn, vermögen, pollere, valere; e) einen gewissen gleichen Werth haben mit etwas, aequare, valere pro; zwědj, po čem to hoře platj, *prov.* sie werden dafür büßen, *Vel.*

Impers. platj, nicht wahr? gelt? itane: platj, žes ty dala rozděliti? *Cyr.*

Platiwý 3. der gut od. schlecht zahlt.

Platně, *adv.* gültig, brav, valide, solide, eximie: wlastswau platně wyswobodil, *Vel.*

Plátno, a, *n.* Leinwand, *f.* linteum; pl. rowné, ebendrähtige Leinwand, pl. klížené, Steiffleinwand, Schelte, *f.* pl. klížené s wodau, gewässerte Steifleinwand, etwa linteum crasse gummitum; pl. klížené měkké, weiche Steifl., tela leviter gummita, pl. tenké, s. kment; s. auch pohanský.

Platno, *adj. abs.* s. platný.

Platnost, i, *f.* Gültigkeit, a) der Münze, bonitas, pretium; b) Festigkeit, stabilitas, firmitas; c) Glaubwürdigkeit, fides au-

ctoritas; d) Stattfindung, Rechtmäßigkeit, jus; ten slib žádné platnosti nenese, i e. nemá, Pr.; e) Einfluß, Ausschlag, m. momentum: rada nebo žádné platnosti w židů neměla; 2) Nutzen, Vortheil, m. commodum, utilitas: to mu žádné platnosti nepřináššj.

Platnůstka, y, f. dim. v. vorh. Vel.

Platný 3. (abs. platen, platno), gültig, a) geltend, seinen Werth habend, valens, idoneus, bonus: platnj prostředkowé; b) fest, unveränderlich, z. B Friede 2c. ratus, firmus; c) glaubwürdig, tauglich, z. B Zeugniß 2c., bonus, fide dignus; auch v. Personen, locuples; d) stattfindend, valens, locum habens; 2) nütze, utilis: platnu býti, frommen, prodesse, *D.* platnj a oprawdowj otcowé wlasti zahynuli, *Wrat.* cos tu platen? was bist du hier nütze; co ge mi to wsseckro platno?

Platnýř, e, m. Klempner, faber bractearius; Blechschmied, Plattner, faber laminarius; -řka 2c. wie bey pekař.

Platwa, y, f. *sl.* der Balken, an welchem d. Sparren befestigt sind.

Plautew, s. pleytwa.

Plautwám, s. pleytwám.

Plauti, s. plugi.

Plawba, y, f. Schiffahrt, Fahrt, f. navigatio, cursus.

Plawca, *sl.* s plawec.

Plawčj, n. den Schiffer betreffend: plawčj weslo.

Plawec, wce, m. Schiffer, nauta; -čký 3. Schiff-, nauticus: plčký pacholek, Schiffknecht 2c. -ctwj, n. Schiffahrt, d. Kunst, f. ars navalis.

Plawek, wka, m. s. venice, *D.*

†Plawenka, y, f. zrostl., nectris.-

Plawidlo, a, n Flöße, f. Floßgraben, m. canalis lignis demittendis, *D.*

Plawjm, il, iti, schiffen, schiffend wohin schaffen, z. B. Waaren, nave portare; 2) flößen, Holz 2c. demittere per aquam (fluvium); 3) schwemmen, z. B. Pferde, Schaafe 2c. proluere, lavare.

II. *rec.* plawiti se, schiffen, segeln, navigare; 2) fließen, diffluere, defluere; swjčka se plawj, d. Kerze rinnt.

Plawka, y, f. strohgelbe (od. gelbrothe?) Kuh, *D.*

Plawnice, f. Schwemme, f. der Ort dazu, locus lavationis.

Plawný 3. schiffbar, navigabilis.

†Plawuň, ě, m. (ist eigentlich russisch), lycopodium.

†Plawuňowitý 3. lycopodius.

Plawý 3. (vgl. flavus), gelbroth, falb, fulvus, (*Com.* bleichroth, gilvus, helvolus), plawý kůň, fahles od. falbes Pferd, der Falbe, equus gilvus, *D.*

Plaz, u, m. Pflughaupt, n. dentale.

Plazenj, n. Kriechen, n. reptatio, reptatus; Schleppen, Schleifen, n. raptatio.

Plazým se, yl, yti, kriechen, a) v. Schlangen, Würmern, serpere, repere, reptare; b) v. Menschen, Thieren, Gewächsen od. andern Dingen, repere, reptare.

Plazým, yl, yti, schleppen, schleifen, auf der Erde, raptare: slepky po zemi plazyl, *Mand.* (selten).

Plch, a. m. Bilchmaus, f. glis; (2) s. nořice ? ? *Lesch.*)

Plchác, s. plechác.
Plchám, ati, sl. s. velichám.
Plchatý 3. sl. s. plechatý.
Plchawý 3. s. plechatý, D.
Plchnu, chl, nauti, s. velichám, ljnám, plechatjm: wlasy mi plchnau, sich hären, mausen, capillos, pilos amittere.
Plchý, 3. ol. s. plechatý.
† Plchokwět, u, m. zrostlina, lisianthus.
† Plchoplod, u, m. zrostlina, calotropis.
Plec, e, m. krátký tesáček (za pásem), Stoßdegen, m. ensis ad punctim pugnandum, Syl.
Pleč, e, m. -čka, y, f. s. plewač.
Plece, f. pl. (vgl. πλαται, D.), d. Schulter am Viehe, armus; 2) sl. R. les. 49, 22. &c. sing. plece, n. rameno swrchnj, (am Menschen), Schulter, Achsel, f. humerus: kdo má ssiroká plece, ten mnoho vnese, prov. Vel.
Plech, u, m. (πλαξ, πλακος, franz. plague), Blech, n. lamina; železný p., Eisenbl, l. ferrea; zlatý plech, K. stolnj plechy, Schenkblechen, laminae mensales, R. ohnutý plech, Schelichen (Berg.), lam. curvata, R. namáčjcý plech, Hellpfannel, n. Erhellungsblech des Gürtlers, lanx pertusa, tribus filis ferreis retenta; p. ssraubowý, Schraubenbl., lamina chalybea formandis cochleis.
Plechác, e, m. Kahlkopf, m. ein Mensch mit einem kahlen Kopfe, calvus, recalvus; 2) sl. s. plechowka; 3) pl. plecháče, Geld, Blech, n.
Plecháček, čka, dim. v. vorh. 1).
Plecháček, čku, m. sl. Nitr. ein Gefäßchen v. Blech, z. B. zum Pfeffer, vasculum lamineum.

Plechář, e, m. s. platnýř.
Plechárna, y, f. Blechhütte, f.
Plechatjm, ěl, ěti, s. lysým.
Plechatý 3. kahl, ohne Haare, calvus.
Plechota, y, f. s. čistotnost, u. plechý; 2) Kahlheit, f. calvities.
Plechowice, f. s. plechowka; 2) Beinharnisch, m. tibialia laminea vel ferrea, 1 Sam. 17, 6. 3) od. plechowá, brněná rukawice, Blechhandschuh; 4) Handleder beym Schuster, manica sutoria, R. D.
Plechowička, y, f. dim. v. vorh.; plechowička na sstemsljky, d. Bunzenbüchse, pyxis reponendis scalpris.
Plechowka, y, f. blecherne Kanne, cantharus lamineus.
Plechowina, y, f. Blech, n lamina; měděnná plechowina, aes coronarium, fors & Blechmünze, f. numus bracteatus.
Plechowý 3. blechern, lamineus.
Plechý 3. sauber, reinlich, nett, mundus; Nettigkeit liebend, amans munditiei: sswárný a plechý oděw, K.
Plecnatý 3. s. ramenatý.
Plecytý 3. sl. vorh.
Plegi, plel, pléti, jäten, runcare; mit der Hacke, sarrire.
Plekno, a, n. ol. Schlachtschwert, n.
Plémě, (sl. plema, n.), gen. plemene, s. plemeno.
Plemenice, f. Heckmutter, mater fecunda: to ge dobrá plemenice! (žena welmi plodná).
Plemenjm, il, iti, gebähren, hecken, foetificare, procreare, parere; 2) pflanzen, plantare.
II, rec. plemeniti se, sich vermehren, augeri.
Plemenitý 3. sl. folg.; -tost, i, f. Fruchtbarkeit, f. fecunditas.
Plemenný 3. fruchtbar, fetifer,

fetificus, sobolifer; - nný dobytek, Faselvieh, *n.* pecus serviens feturae.

Plemeno, *a*, *n.* d. gebohrne, geheckte Frucht, fetus, fetura; Fasel, *f.* Gezücht, Geschlecht, *n.* genus, (*hung.* fajta).

Plen u, *m.* (od. i, *f* ?) Beute, *f.* praeda, *D.* 2) *ol.* d. Einziehung der Güter, publicatio, (confiscatio) bonorum, *D.*

Plena, *y*, *f.* *sl.* & *russ.* Sprung im Eisen, ruptura in ferro.

Plena, *y*. *f.* Windel, *f.* fascia; plena mozkowá, Gehirnhäutchen, *Vel.*; 2) Kopftuch der Weiber ?

Plénjm, il, iti, verwüsten, vastare, pervastare, populari, depopulari: plenil z kostela obrazy, *Vel.*

Plenka, *y*, *f.* *diminut.* v. plena, kleiner Sprung im Eisen.

Plénka, plénečka, *y*, *f.* *dim.* Windelchen *n.* fasciola.

Plent, u, *m.* ruda chudá čerwenoswětlá, Blende, *f.* eine leere Bergart, metallum sterile nigricans

Plenta, *y*, *f.* Blende, *f.* Blendleder, *n.* s. klapka, *D.*

Ples, u, *m.* s. plésánj; 2) s. taneck? Siehe d. nachstehende Anm.

Plésám, *al*, *ati*, (*dim.* pléskám), eigentlich frohlockend d. Hände zusammenschlagen, klatschen, plaudere: rukama plesati, *B.* üblicher 2) frohlocken überhaupt, ovare, exsultare laetitia efferri, triumphare; 3) tanzend springen, hüpfen vor Freude, exsultare, tripudire, *Ps.* 84, *Jer.* 50, 11. (seltene Bedeutung); - ánj, *n.* Frohlocken, Jubel, *m.* ovatus.

Anm. Einige Neuere wollen durchaus, daß dieß Wort tanzen bedeute, weil pljesat' im Russ. tanzen heißt. u. tanec ein deutsches Wort ist; allein d. bisherige Bedeutung ist zu bestimmt u. fest, u. tanec, tancugi, zu einheimisch u. üblich, als daß diese Neuerung statt finden könnte; usus! -.

Plésen, sné, *f.* Schimmel, *m.* mucor; 2) Kahm, *m.* z. B. auf dem Biere, mucor.

Plesk, u, *m.* Klitsch, *m.* s. pleskot: plesk, třesk; 2) *interj.* klacks: gedny dwéře plesk, druhé dwéře třesk!; třesk plesk robit, *sl* tumultuari.

Pleskač, e, *m.* Plauderer, Schwätzer, *m.* Klatschmaul, garrulus, *D.* pleskač nevčený, - ačka, *y*, *f.* a) Schwätzerinn, garrula; b) s. pleskačka.

Pleskačka, *y*, *f.* s. pleskač; 2) Fliegenklappe, *f.* muscarium; 3) Zeugpritsche, *f.* in der Papiermühle, ferula contundendae massae, *R.*

Pleskám, *al*, *ati*, klatschen, a) einen klatschenden Schall machen, z. B. mit der flachen Hand, plaudere: pleská rukama, *Cyr. Com.*; prsſj gen pleská, - daß es klatscht; 2) schwatzen, plaudern, garrire, confabulari; 3) někoho, jemand einen Klatsch geben, ferire; něco, něčjm, z. B. o zem, werfen.

Pleskanec, nce, *sl.* s. mák wlčj.

Pleskanice, *f.* Platzregen, *m.* *Ryb.* od. kothiges Wetter, *T.*

Pleskatý 3. (vgl. plasknem), flach, breit, latus: pleskatý nos.

Pleskawý 3. s. žwawý.

Plesknu, *fut.* pleskl, plesknauti, s. pleskám; po licy někoho p., s. polickugi.

Pleskonohý 3. flachfüßig, palmipes, plancus; nach *Lesch.* breitfüßig, ssirokonohý pansa, ae, *m.* mit Schwimmfüßen versehen, *R.*
Pleskonosý 3. der eine breite Nase hat, Affennase, simo (onis), simius, *R.*
Pleskot, u, *m.* Klatschen, *n.* Geklatsche, *n.* plausus, sonitus, crepitus.
Plesnjk, *a. m. mor.* s. porybný.
Plesniwec, wce, *m.* Rainblume, *f.* stoechas, *Lin.*; 2) s. auplawiěnjk? *Ryb.* 3, nach *Lumn.* gelbe Strohblume, gnaphalium arenarium, *Lin.* sárga gyopár; starý plesniwec, alter Geck, canus stultus.
Plesniwjm, ěl, ěti, schimmeln, mucescere, mucorem ducere.
Plesniwina, y, *f.* Schimmel, *m.* z. B. auf dem Brode ꝛc. mucor, situs.
Plesniwý 3. schimmlicht, mucidus; p-ý kůň, *ol.* ssedý, Apfelschimmel, Schimmel, *m.* equus albus; - wost, i, s. vorh.
Pleso, a, *n. sl.* & *siles.* See, *m.* Sumpf, *m.* lacus, ein gutes altes, auch jetzt noch besonders v. den karpatischen Seen übliches Wort: Strbské (bezedné) pleso, rybj p.; rozlil mleko, a celé pleso vrobil, *sl.*
† Plesowna, y, *f.* Tanzboden, Tanzsaal, *m.* *Leschka.*
Pleš, e, *f.* nach andern *m.* Glatze, *f.* calvities; b) d. Platte des Geistlichen, tonsura, *D.*
Plessák, a, *m.* s. plecháč; 2) s. unter pljssek.
Plessatý, s. plechatý.
Plesscooký, 3. *sl.* s. okáč.
Plesse, *adv.* v. plechý, munde, pure.
Plessi, plesses, - plesáme, plesal, plesati, s. plesám 2): dusse má plésse k tobě Bohu, *B Com.*
Plessina, y, *f.* s. pleš 1).
Plessiwec, wce, *sl.* s. plecháč 1). 2) ein Marktfl. im Gömörer Komitat, Pelsőtzinmu.
Plessiwina, *f.* vorh.
Plessiwý 3. s. plechatý.
Plesska, y, *f.* Apostemröhrlein, Apostemröslein, Pfaffenröhrlein, *n.* Löwenzahn, *m.* taraxacum.
Plesstjm, *fut.* iti, s. pleskám 8).
Plek, i, *f.* (*ol.*) d. (gesunde) Gesichtsfarbe, *f.* color faciei, *D.* krásná plek, schönes Fleisch, *D.* (*sl.* plť, *russ.* plot).
Pletánek, nku, *m.* runder, meist geflochtener Kuchen, wie ein Bretzel.
Pletenec, nce, *m.* ein geflochtener größerer Kuchen; 2) pletenec z klasů, Ährenkrone, *f.* corolla, *R.* 3) Korb, *m.* bess. koš.
Pletenj, *n.* Flechten, *n.* nexus, textus.
Pletenice, *f.* Gewirre, Wirrwar, *n.* perturbatio; 2) Deckfisch, *m.* stromateus.
Pletenina, y, *f.* Flechtwerk? Geflechte, *n.* *D.*
Pletj, *sl.* pletje, *n.* Jäten, *n.* Kraute, *f.* runcatio, s. plegi.
Pleticha, y, *f.*, pletka, *R.* & *sl.*, Finte, *f.* nugae; 2) Intrigue, Wickerey, *f.* machinatio, dolus; *D.* 3) s. pletenice; 4) Schwank, *m.* etwas Drolliges, ridiculum? *Ryb.*
Pletichář, e, *m.* Schwätzer, läppischer Mensch, homo fabulosus, nugator; negedni pleticháři ten smysl odtud táhnau, *K.* 2) Krummacher, Intriguenmacher, machinator; 3) verworrener Mensch, Phantast, *m.* conturbatus nugator, *Ryb.* & *sl.*: - řský 3. läppisch, fabu-

losus, verwirrungsvoll, perplexuosus, turbulentus, ränkevoll, dolosus

Pletikoš, e, *m. mor.* s. kossař, kossinař.

Pletinoh, a, *m.* ein Scheltwort, *Haj.*

Pletiwo, a, *n.* s. pletenina, *D.*

Pletka, y, *f.* Schlinge, d. man jemand legt, laqueus, pedica? - ky, *pl.* a) Fitzgarn, *n.* an den Hühnerfüßen, tricae, *R.*; b) Geschneide?(Geschmeide? Barden?) *n. D.* c) s. pleticha, 1): smyšlénka neb pletka, *K.* 2) *sl.* Flechte: prowaz ze dwau, ze trj pletek, (we dwé, tré) pletený.

Pletkář, *m.* s. pletichář, *D. & sl.*; - ářka, y, *f.*

Pletle, *f.* ein mit kupfernen Tropfen besprengtes Erz, metallum aereis guttis respersum, *R.*

Pletu, pletl, plésti, pleten, flechten, plectere, nectere, stricken, acubus texere, *D.*; kragky plésti; klöppeln, denticulos conficere; 2) *K. & sl.* schwatzen, nugari: neplek! noli blaterara! noli nugari! tento plete wšše w hromadu, ačkoli welebné a důstogné zápolj sobě k řeči strogj, *K.* s. auch kolo.

II. *rec.* plésti se, sich flechten, sich mengen in etwas, immiscere se: neplek se do toho, od. w to; on se do wšseho plete; 2) irren, herumirren, oberrare, obversari; schweben, z.B. před očima, na yazyku, na mysli se plésti, vor Augen, in Gedanken rc. schweben, versari ob oculos, in mente, obversari animo: kde se gen plete celý den? pořád se mi tu plete; 3) w něčem se diwně plésti, verwirren, confundere aliquid, *K.*

Plewa, y, *f.* Spreu, *f.* palea, acus, (eris); plewa lidj, Pöbel, *m.* faex hominum.

Plewač, e, *m.* Jäter, Gäter, *m.* runcator; mit der Hacke, sarritor; - čka, y, *f.* inn, *f.* - trix, - trix.

Plewel, i, *f*? Gätgras, *n.* eruncata herba, *D.* 2) *Bercht.* will hollosteum so heißen.

Plewen, *m.* s. plewnice?

Pleweys, u, *m.* Bleyweiß, *n.* cerussa; - snjk, a, *m.* Bleistift.

Plewinec, nce, *mor.* s. plewnice.

†Plewnatěnec, nce, *m.* zrostlina, palaeolaria.

Plewnatý 3. voller Spreu, acerosus.

†Plewnatyně, *f.* zrostlina, achyranthes.

Plewnice, *f.* Spreuboden, *m.* palearium.

Plewnjk, u, *m.* vorh.

†Plewnoměššnjk, u, *m.* zrostlina, xysmalobium.

Pleytwa, y, *f. pl. gen.* pleytw, u. pleytew, Fischohr, *n.* Fischließe, Fischkieme, *f.* branchia; 2) *pl.* Floßfedern, pennae piscium, quibus natant.

Pleytwám, al, ati, verschwenden, disperdere: abys nepleytwal marně, *Com.* ožralcy dary Božjmi pleytwagi nenáležitě, *Vel.* nemrhati obilj, a nepleytwati w něm, *K.*

Pleytwowý 3. Kiemen-, p-wá kožka, Kiemenhaut, *f.*

Pleywám, *dur.* v. plowám.

Pljce, *f. pl.* Lunge, *f.* pulmo; pljce mořské, Meerling, pulmo marinus, (zoophytou), *Syl.* chlubné pljce, Prahler, ma-

gniloquus, *Cyr.* neslané pljce, Lümmel, *m.* rusticus.
Plichta, y, *f.* gleiche Würfe im Spiele, wo andere zusetzen müssen; 2) *sl.* (*mor.* plisstěnice), garstiges regnerisches Wetter.
Plichtjm se sich mengen in etwas, se immiscere rei.
Plj'ko, a, *n.* *dim.* eine kleine Lunge, pulmunculus.
Plicky, *f.* *pl.* *gen.* plicek, das Lungenmuß,-zsekané, minutal, *n.* *R.*
Plicnj 1. d. Lunge betreffend, z. B. plicnj neduh, Lungenkrankheit, morbus pulmonum, morbus pulmonaris.
Plicnjk, u, *m.* Lungenkraut, *n.* a) jedes Kraut für Lungenkrankheiten, herba pulmonacea; b) Lungenflechte, *f.* lichen pulmonarius; c) Hirschkohl, Hirschmangold, Brustlattich, *m.* pulmonaria officinalis, *Linn.* - kowý 3. z. B. prach.
Pljcownjk, *sl.* s. pljcnjk, b)
Pljcowý 3. z. B. pljcowá polewka, barwa, Lungen-, pulmoneus.
Pljenný 3. *sl.* s. plemenný.
Pligi, plil, pljti, speien, Speichel auswerfen; za někým pljti, jemanden nachspucken, aus Schimpf, Verachtung, *K.* kdo proti nebi plige, na twář geho se slina wracý a padá, *prov.* wer Höhere, od. das Heilige verunglimpft, beschimpft, rc. der verumglimpft, beschimpft sich selbst.
Plihám se *sl.* pluhám se, sich besudeln, inquinari: giné kasseš, a sama se plihaš, *Klat.*
Plihanice, *f.* s. nečas.
Plihawec, wce, Barbe, Barme, *f.* ein Fisch, mullus, trigla; 2) unflätiger, abscheulicher Mensch, fastidiosus, foedus, *sl.* pluhawec.
Plihý 3., *sl.* pluhawý, abscheulich, garstig, turpis: plihé powětřj a mha, (*vend.* ploha, Platzregen): tělo mlátowité, plihé a welmi nestatečné, *Vel.*
Plik, u, *m.* bochnjk střjbra neb y zlata w hutnj pecy sehnaného, Silberlaib, massa argenti, *R.* ein Blick Silber, panis argenteus, *Syl.* 2) 26 tisýc zlatých cyhel neb plikůw, *Vel.*
Pljna, y, *f.* bess. pléna, plénka-čka.
Pljnečka, pljnka, bess. plénka.
†Plinyowka, y, *f.* zrostlina, Plinia.
Plinu, *fut. ex.* nul, nauti, s. pligi, *Deut.* 26, 9. *Vel.*
Pljseň, bess. pléseň.
Pliska, y, *f.* Bachstelze, Bachamsel, *f.* motacilla.

Anm. Nach *Com.* u. *D.* soll pliska u. trasořitek eines seyn; allein *sl.* sind es zwey verschiedene Vöglein, das eine mit gelbem, das andere mit weißem Bauch; dieß letztere ist vielleicht pliska.

Pliskač, bess. pleskač.
Pljskám, bess. pleskám 2).
Pljskanice, bess. plés[k]anice.
Pljsnjm, il, iti, en, schelten, z. B. jemand, objurgare, increpare aliquem; -jwám, al, ati, *fr.*
Pliš, e, *m* aksamjt pla[ň]ý, Plüschsammet, *m.* heteromallum sericum, *R.*
Pljssek, bess. plések, sku, *m* *dim.* Blättchen, v. Metall, lamella; pljssek strauhacý, Schabklinge, *f.* des Geigenmachers, u. Zinngießers, lamina rasoria; pl. tážnj, Ziehklinge desselben, l. tractoria; p. k hlazenj, Ziehklinge des Tischlers, l. tractilis; penjz z pljssku, Blechmünze,

numus bracteatus; 2) Pelz-rock, Unterrock, *m.* tunica pelle munita; 3) fig. *pl.* pljssky, Geld: má pljssky, plessáky, er hat Blech (Geld).

Pljssa, s. plesska.

Pljssť, pléssť, e, *f.*, *mor.* pljsstenice, Regenzeit, *f.* tempestas pluviosa.

Plissťjm, *fut.* il, iti, plaudern, plappern. effutire.

Pljt, pljti, s. plegi u. pligi.

Pliwadlo (wpliwadlo, *R.*) a, *n.* Spuckkästchen, sputorium.

Pljwám, al, ati, s. pligi.

Pliwatko, s. pliwadlo.

Plíwnu, nauti, s. plinu. *Wrat.*

Pljž, *e, m.* s. plž u. slimák.

Pljžjm se, il, iti, kriechen (v. Schnecken), serpere, repere, reptare.

Pln, s. plný; plň, s. plnjm.

Plně, *adv.* völlig, plene: týden giž prssj, plně tyden.

Plnič, e, *m.* der Aufschläger in den Bergwerken, der das Erz in d. Kübel füllt.

Plničký 3. *dim.* ganz voll: plničkau sklenicy wypiti.

Plnjm, il, iti, *imp.* plň, füllen, voll machen, complere, implere; 2) erfüllen; a) Genüge thun, z. B. sein Versprechen, einen Befehl, das Verlangen *rc.* satis facere rei, auch implere rem; b) thun, z. B. den Befehl, das Gesetz *rc.* satisfacere, implere.

Plnitel, *e, m.* Vollbringer, confector, perfector.

Plnomocenstwj, *n.* Vollmacht, *f.* a) völlige Macht etwas für jemand zu thun, plena potestas; b) d. Schrift dazu, s. list.

Plnomocnjk, *a, m.* Bevollmächtigter, plena potestate instructus, auch blos procurator.

Plnomocný 3 verb.

Plnost, i, *f.* Fülle, *f.* a) Vollseyn, *n.* plenitas, plenitudo; b) Überfluß, *m.* abundantia; c) Menge, *f.* copia,

†Plnowstnjk, u, *m.* zrostlina, metastelma.

Plný 3. (*abs.* pln, plna, plno), voll, plenus; plná tři léta, plná rada; po wssj rowině plno konj, wozůw a lidj sem y tam běhá, *Cyr.* plno lidu bylo wssudu po poljch, *Id.* wssudy plno na swětě neossemetnosti, *K.* přigit někomu na plnau, einem grade recht (unrecht) kommen.

Ploce, Plötze, s. plech, *Syl.*

Plocha, *y, f.* Fläche eines Körpers, superficies, *D.* spodnj plocha, Grundfläche, *D.* železo na plochu, Flacheisen, *n.* ferramentum pro plano, *R.*

Plochoklenutý 3. z. B. knoflík, flachgewölbt, plane arcuatus, *R.*

†Plocholistný 3. homalophyllus.

†Plochosstjtka, y, *f.* zrostlina, solorina.

Plod, u, *m.* Frucht, Leibesfrucht, *f.* fetus; rybj plod, Fischbrut, *f.* 2) p. zemský, Erzeugniß (der Erde), Produkt, *n.* procreatio (productum), *Ryb.*

Plodjm, il, iti, zeugen, hervorbringen, z. B. Kinder (meistens nur v. Thieren), progenerare, procreare, gignere, progignere; fig. erzeugen, stiften, parere, gignere.

†Plodina, *y, f.*? s. plod zemský.

Plodistwost, s. plodnost.

Plodistwý 3. s. plodný.

Ploditedlný, bess. folg.

Plodný 3. fruchtbar, (meistens nur v. Thieren), foecundus, fructuosus, fertilis, frugifer. -ně, adv foecunde, fertiliter; -nost, i, f. Fruchtbarkeit, f. foecunditas, fertilitas.

Plosk, u m. sl. Göm. ein ächt slawisches Wort; vgl. ploský; hung. palaczk, eigentlich eine auf zwey Seiten flache Flasche, f. lagena; Blutzer, urceus.

Ploska, y, f. Fläche, Oberfläche, f. auch eines Degens, superficies; ploskau bjti, fuchteln, latere ensis percutere; ploska nohy, Fußsohle, f. planta.

Ploskáč, e, m. zweizeilige Sommergerste, f. hordeum distichon.

Ploskatý 3. sl. s. ploský.

†Ploskolusk, u, m. zrostlina, platilobium.

Ploskonohý 3. plattfüßig, plancus.

Ploskopauzdro, a, n. Flaschenfuteral, n. Flaschenkeller, m. theca lagenaria, Leschka.

†Ploskostopnjk, u, m. zrostlina, polycarpia.

†Ploskosýmka, y, f. zrostlina, drusa.

†Ploskowěnka, y, f. flustrum, Berchth.

Ploský 3. flach, platt, planus, compressus; ploský nos, eine platte Nase, nasus simus; -ost, i, f. s. ploska.

Plosska, y, f. folg.

Plosstice, f. (v. ploský) s. stěnice.

Plosstičnjk a, m. Wanzenkraut, n. cimicifera, od. cimicifuga.

Plot, u, m. (v. pletu), Zaun, m. sepes, sepimentum; p. samorostlý, lebender Zaun, sepes viva, R.; - Flechtwerk, n. D.

Plotnj 1. zum Zaun gehörig, z.B. plotnj kůl, Zaunpfahl, vallus, sudes, palus.

†Plotnice, f. zrostlina, anthericum.

Plowáč, e, m. Schwimmer, natator; -čka, y, f. -inn, f. -trix.

Plowacký 3. Schwimmer-.

Plowacý 1. Schwimm-; plowacý sskola, od. plowacká sskola, s. plowárna.

Plowám, al, ati, schwimmen, nare, natare: koráb na wodách plowal, Vel. -ánj, n. Schwimmen, n. natatio, natatus; -áwám, al, ati, fr.

†Plowárna, y, f. Schwimmschule, schola natatoria.

Plowatedlný 3 s. plawný R.: zemi plowatedlnau včiniti nemůžeš.

Plowu, plowes, plaul, plauti, s. plowám.

Plozenj, n. das Zeugen als Vater, procreatio, generatio.

Plssice, f. Spitzmaus, f. mus noricus, Gram. ling. boh. a. 1716.

Plsť, i, f. Filz, m. verdichtete Wolle, coactile, lana cocta.

Plsta, y, f. Filzstiefel, m. ocrea, calceus e coactilibus.

Plstěk na gehly, Nadelfilzel, n. aciarium?

Plstěnice, f. Kopfbedeckung der alten Krieger, dicker Filzhut, cudo, (onis), m. Haj.

Plstěný 3. v. Filz.

Plstka, y, f. Filzschuh, m. udo, m. calceus e coactilibus.

†Plstniwka, y, f. zrostlina, byssus jolithos.

Plť, i, f. s. wor, D. & sl.

Pltj, f. boh. vorh.

Pltnjk, a, m. Flößer, Floßknecht, m. insgemein, ratiger, D. & sl. s. plawec.

Plúca, n. sl. s. pljce.

Plucar, u, m. Pfebe, f. pepo od. cucurbita pepo, *Linn*. Nach *Ryb*. Kürbiß, f. was richtiger seyn mag.
Pludrhozny, f. pl. Pluderhosen, *Vel*.
Plugem, *sl*. s. pligi u. plugi.
Plugi, plaul, plauti, schwimmen, schiffen, natare, navigare; 2) fließen, fluere: w rágj plowau potokowé mléčnj a stredni; sig pluges w chudobě, *Syr*. chcessli maudrem mužem slauti, deg řečem (vtrhawým) mimo se plauti, *prov. Vel*.
Pluh, u, m. Pflug, Ackerpflug, m. aratrum; k pluhu město odsauditi, - zum Schleifen, *Vel*. 2) *sl*. s. žiwnost: to ge můg pluh.
Pluha, y, f. *sl*. grausliches Weibsbild.
Pluhák, a, m. *sl*. s. plihawec, 2).
Pluhám, ati, *sl*. s. pluhawjm.
II. *rec*. pluhati se s někým, s něčjm, *sl*. sich abgeben, verunreinigen, maculare se.
Pluhař, e, m. der Pflüge verfertigt.
Pluhawjm, il, iti, *sl*. verunreinigen, maculare.
Pluk, u, m. Trupp, m., Regiment Soldaten, n. insgemein regimen, regimentum, *russ*. polk.
Pluko, *obs*. Hausen Reiter, *D*.
†Plukownjk, a, m.? Obrist, m. tribunus, praefectus, chiliarchus, insgemein colonellus, *russ*. polkownjk.
Plundrák, a, m. *sl*. der deutsche weite Hosen trägt.
Plundrugi, owal, owati, plündern, wüste machen, praedari, vastare, *B*. 2) lästern, schänden, proscindere conviciis: welmi haněti a plundrowati, (selten); - owánj, n. *verb*.

Anm. Pléniti (hubiti, laupiti), könnte dieß Wort ersetzen.
Plundry, f. pl. s. unter nohawice, *Syl*.
Plurál, a, (*sl*. le), m. der Plural, (Gramm.) pluralis, (numerus).
Plusťjer, m. *sl*. Blutgeschwür.
Plusk, u, m. Ohrfeige, f. colaphus, *croat*. plyuszka.
Pluskám, al, ati, *mor*. & *sl*. s. kančjm, swinjm.
Plusknem, *fut*. *sl*. ohrfeigen.
Plússk, *sl* s. plissk.
Plůta, y, f s. nečas, flota, *D*.
Plůtek, (plotek), tku, m. *dim*. Zäunchen, n. sepicula.
Plutj, n. Schwimmen, natatio, natatus; 2) Schiffen, n. navigatio.
Pluwanje, n. *sl*. vorh.
Plužný 3., plužnj i. zum Pfluge gehörig: p-ný dobytek, Ackervieh, n. pecus ad aratrum, *D*.
Plwač, e, m. Spucker, m. *Vel*.
Plwám, al ati, s. pligi.
Plymut, a, m. d. Stadt Plymuth, *Kram*.
†Plyn, u, m. azotum, *Berchth*.
Plynný 3. fließend, fluidus; plynný gazyk (řeč), *Neg*. - nost, i, f. das Fließende, z. B. einer Rede, flumen orationis.
Plynu, ul, auti, schwimmen; 2) *trop*. fließen, fluere: plyne w slzých, *Neg*. plynaucy oblak, *Id*. sladká mu z vst plynula slowa, *P*.
†Plynutý 3. s. plynný.
Plytký *sl*. s. mělký.
Plýtwám, s. pleytwám.
Plž, e, m. Wegschnecke, Gartenschnecke, f. *D*. limax, *Linn*.; 2) plž u. plžek, plížek, *mor*. & *sl*. slíž, slížek, Schmerle, f. cobitis barbatula, *Linn*. *D*. (*boh*.

auch mkeň, mřeněk?); 3) eine Mehlspeise, *mor.* ssljž, *sl.* auch žjk, fundulus; (3) *sl.* gewisse den Tschiken ähnliche Fischlein?)

plzeň, zně, (v. plž?), Pilsen, *n.* kön. St. in Böhmen, Pilsna, Plsna.

plzensko, a, *n.* der Pilsner Kreis, circulus Pilsnensis, *ol.* Voitlandia.

plzenský 3. Pilsner, Pilsnensis.

plžjk, *a, m. sl.* Gründling, *m.* ein Fisch; - ky, *pl.* s. nudle.

plzký 3. schlüpfrig, lubricus, *Ps.* 73, 18. od smilstwj tělesného plzký stupeň gest k duchownjmu; na mjstech plzkých státi; plzká cesta, *K*, schlüpfrig, im moral. Verstande, lubricus: plzkost saudu lidského, *Com.* - kost, i, *f.* lubricitas: plzkost střew; - wjry, *Com.*

plzno, *ol.* s. vžitečno, *russ.* polezno.

plznu, plznem, nul, nauti, *sl.* s. ljnám se: plzne, er verlieret d. Haare; plzne mu srst.

pněwj, *n. obs. coll.* v. peň.

pnjček, čku, *m.* folg.

pnjk, u, *m. dim.* v. peň, *m.* Rumpf, *m.* truncus; 2) odřezek, Stürzel, *m.* resex; s. auch sspalek.

pnjm, pněl, pnjti (na křjži), hängen, am Kreuze, pendere, *K.*

pnu, p'al, (pial), pnauti, (alt pjti), *part. pass.* p'at (piat), knüpfen, heften, zusammenfügen, nectere, constringere, oči na někoho pnauti, d. Augen auf jemand heften, oculos defigere; 2) ausdehnen, ausstrecken, tendere, extendere. S. d. composita: rozepnu, zapnu, napjnám.

II. *rec.* pnauti se, sich dehnen, strecken, se extendere, extendi; 2) hinauf klettern, eniti, ascendere; sich erheben, empor heben, vergere sursum: wěže, wlasy se wzhůru pnau; 3) sich brüsten, stolzieren, efferre se. S. auch wypjnám se.

po, *praepos.* (vgl. post, be, alt preußisch po, i. e. bey; daher Preußen (Poreußen), Porussia, Borussia).

I. mit dem Akkus. 1) bis, (Maaß anzeigend), tenus, usque: dál nemohl, gen po Dunag; po kolena, po pás, po vssi byl v wodě; 2) durch, hindurch, v. der Zeit, per, intra: po wssecken čas žiwota swého; časy po wssecky se Boha báti máme; po dwě nocy, zwey Nächte hindurch, duabus noctibus; 3) von, seit, a, ab: dnes mu dám wečeři, a po dnessnj den, (v. heute an), nic; nenj na tom, aby se po dnessnj den wjce s kým w něgaké saudy dáwati měl; 4) nach, pro: po někoho poslate, nach, um jemand schicken, pro aliquo mittere; aby posláno bylo po sedláka do Stádic, *Vel.*

II. mit dem Lokal, 1) nach, an, vermöge, ex, secundum, juxta: po hlase, po řeči, po peřj poznati, an der Stimme, - ex voce -; po kladiwu porozuměti, gaký gest kámen; po tom se domeysslim; po zpráwách a domněnjch lidských nesauditi; dáno mu gméno po dědu, *Vel.* po osobách (parthenisch), náchylnostech a wássnjch swých, anobrž y po darjch nic nečiniti; po geho hlawě wssecko činj, *Vel.* po prawdě powěděti, - vere; po rodičjch a prá-

teljch swých bohatstwj dostati; po manželu to zdědila, (d. i. eigentlich vermöge, nach), juxta,per,nicht:nach,post; so auch:) po knězy modlitbu řjkati, nachbeten;po giných něco mluwiti, nachsagen, das Gehörte; s. auch saudjm; žena po manželu owdowělá; mast, po které wlasy rostau;po rybách nebugnj tak tělo gako po mase; po domácku, häuslich, familiariter; po lidsku, menschlich, humanitus; po zemansku, nach Art der Adelichen, dem Adel gemäß, more nobilium; po zpátku odssel, rücklings,*Kram.* po čtwermo leze,*Id.*po slowensku; po nahu bogowati, als nackend -; po nahu mezy meči běhati; po listech, po poslech málo se působj, durch Briefe, Bothen-, per epistolas, nuncios -; po něgaké potřebě ho poslal, *Vel.* to se po přjčině stalo, *sl.*; po dobrém ti prawjm, ich sage dirs im Guten, *D.* po wůli býti někomu,in jemandes Willen sich fügen; weliké pány po swé ruce, od. po swé straně mjti, - auf seiner Seite, zum Beystand;nenj mi po ruce,musým sy ginač stat, - nach der Hand; 2) nach, (post), a) po někom bjti, tlaucy, vhoditi, vdeřiti, nach jemand schlagen, petere aliquem ictu; po něčem sáhati,nach etwas greifen, petere rem manibus; po někom, od. po něčem se ptáti, s. ptám; kaukati, djwati se po někom, nach jemand sehen, adspectare aliquem; po něčem dychtiti, mřjti, nach etwas trachten, sich sehnen,appetere, desiderio alicujus vel rei teneri -; po swé cti státi, s. stogjm; po sobě hnauti lid; wssickni lidé po bludjch a temnostech odessli, s. odegdu; b) hinten nach od. hinter, od. wenn es dem vor entgegensteht, α) bey Sachen, Personen, u. Thieren, secundum, post, z. B. přissel po mně, er kam nach mir, post me venit; gdi po swých, gehe hinweg, abi! po sobě zanechati něco; po smrti; dům po domu. čeleď po čeledi gazykem sstárati; β) bey einer Zeit, secundum, post, ex, z. B. po třech letech, nach 3 Jahren, post tres annos; když bylo po stwořenj, - Beendigung; rok po roku, v. Jahr zu Jahr; hodinu po hodině, den po dni; 3) in, über, auf, zu, - längst, per, in: gábych negedl po vlicy nic, - auf der Gasse ꝛc.; po wssem swětě se to děge; po městě, po městě běhati, hwjzdati ꝛc., po Dunagi gel; po zemi y po wodě, zu Land u. zu Wasser, terra marique; po břehu, längs, längst dem Ufer; padne gich po boku twém tisýc, - an deiner Seite ꝛc., mně po boku stogj; po lewé ruce, rechts, rechter Hand, a dextris; po prawé straně gjti, po schodech dolů sgjti; po domjch chodj (žebře); po sskolách syna dáti, - studieren lassen;lámagjce po domjch chléb, - hin u. her in Häusern, domatim; po tmě, po swětle, im Finstern, beym Licht; po nocy se taulati, bey der Nacht, *Cyr.* po střjzwu to včinil, - in der Nüchternheit, *Syr*; po zadu, a ne w twář ho widěl; po těle někomu rány zdělati; 4) zu, à, per, per, *distributive*; po

čtyřech twářjch měli, Ez. 10, 21.; po hausjch, rottenweise, po kusu, stückweise; dal gim po gablku, po penjzy, dedit singulo singulum pomum, &c. po gednom oku měli; wjno po čtyřech bjlých penězých; platili dělnjkům po bjlém penjzy na den, ale ke strawě, *Vel.*; ta knjžka prodáwá se po zlatém, - zu od. à 1 fl.; zwjš, po čem to platj; po gednom, po dwau, zwey u. zwey, immer zwey u. zwey, zu zwey u. zwey, bini; po půl hodinách, po půlhodině, zu halben Stunden; gednomu kazdému po gisté summě odkázala; po nossi držjwj nosý; 5) längs, nach, über, tenus: po hlawách létati, s. letjm; po hlawě se swrcy; po hlawě do studnic skákali, *Com.* po hlawě házeti někým; po nohách se ze žiwota matky narodil; spusť ho po koncy; b) mit gsem, a) gar seyn, aus seyn, zu Ende seyn, hin seyn, finiri, evanescere, praeterire, interire: do rána bude po mně, bis Morgen wirds mit mir aus seyn; brzy bude po té zymě; gest po pjsni, das Lied ist aus, - finita est; b) s. o, u. do: mně po tom nic nenj, es gehet mich nichts an, nihil ad me pertinet, od. attinet; co gest po bohatstwj, když zdrawj nenj! co po něm, laß man ihn gehen, es liegt nichts an ihm.

Besondere Redensarten: po chwjli mjti, Muße, Zeit haben, otium habere, vacare; po oku hleděti, schielen, limis adspicere; po břichu, leider! proh dolor! malum! po žiwotu, po zdrawj něčjm pochybowati, - zweifeln an, - dubitare de &c.

III. in der Zusammensetzung, an, be, alles, viel, ein wenig, z. B. pobyti, ein wenig seyn, dauern, sich aufhalten, popracowati, ein wenig arbeiten, pogměl rozkossj, *Com.* &c. (schätzbare Eigenheit der slawischen Sprache!). - Dieß po wird in pů verändert, wenn das o lang werden sollte, z. B. průchod, půgdu, půwod &c.

Pobádač, e, *m.* Antreiber, impulsor; - čka, y, *f.* - inn, *f.*

Pobádám, al, ati, antreiben, ermuntern, anreizen, impellere, incitare, concitare, instigare.

Pobaucým se, *mor.* s. plachočjm se.

Pobaurám, *fut.* s. rozbaurám, *D.*

Pobawjm se, *fut.* s. pobudu, *D.*

Poběhal, poběh, a, *m.*, *sl.* poběhag, e, *m.* s. poběhlec, wssudybud.

Poběhám, *fut. ex.* al, ati, ein wenig herum laufen, paululum, (paulisper), circumcursare, concursare; ein wenig herumstreichen, paulisper vagari, p. circumvagari; b) mit po, z. B. po wssech poběhal, s. sběhám.

Poběhánj, *n.* Abtrünnigkeit, *f.* defectio, apostasia; - od prawé wjry.

Poběháwám, al, ati, ein wenig, oft laufen, cursitare.

Poběhlec, lce, *m.* Verlaufener, fugitivus; Landflüchtiger, profugus, *Com.* poběhlec z wogny, s. odběhlec; p. od wjry, s. odsstjpenec.

Poběhlost, i, *f.* s. poběhánj.

Poběhlý 3. entflohen, fugitivus; 2) s. odsstjpenec

Poběhnu, *fut.* hl, hnauti, s. běžjm; 2) mit dem Genit. abtrünnig werden, verlassen, desere-

re: wsseho, což sprawedliwého gest, poběhli, *K.* Boha swého poběhli *K.* 3) verwerfen, tadeln, rejicere; p. skutků Božjch; opatrowánj Božjho, *Cyr.* S. auch pobjhám.

Pobělawjm, ěl, ěti, weißlich werden, albidum fieri.

Pobělawý, 3. weißlich, subalbus, albidus; -wost, i. *f.* weißliche Farbe, *f.* color albidus.

Poberu, *fut. ex.* bral, ati, (alles) nach u. nach wegnehmen (omnia) accipere, aufferre, tollere.

Pobeyt. s. pobudu.

Pobeywém, pobýwám, al, ati, sich aufhalten, degere: pannám neylépe doma pobýwati.

Pobjdka, y, *f.* Aufforderung, *f.*

Pobjdnu, *fut.* dl, dnauti, s. pobjzým: ti dwa se k bitwě pobjdli, - aufgefordert, *Vel.*

Pobjeljm, *sl.* s. pobjljm.

Pobjgám, *sl.* s. pobjgjm.

Pobigeč, e, *m.* der hölzerne Gefäße mit Reifen befestigt, vietor; 2) Schindeldecker, Dachdecker, tector scandularius.

Pobigečka, y, *f.* ein kleines Beil, womit die Schindelnägel eingeschlagen, od. d. Reife um ein Faß geschlagen werden, Schlägel, Böttcherschlägel, *m.*

Pobigecý 1. zum Beschlagen, zum Decken dienlich.

Pobigi, *fut. ex.* pobil, pobiti (pobit), *part. pass.* pobit, (viele od. alle) erschlagen, (multos vel omnes) occidere, sternere, exanimare: ptactwo kraupy pobily; 2) beschlagen, mit Reifen befestigen, munire circulis; 3) decken, ein Dach mit Schindeln, Kupfer rc. scandulis, aere tegere: médj pobitá wjžka, Žal. 4) verschlagen v. Hagel, concutere; so auch mráz pobil winice, *Vel.*

Pobjgjm, el, eti, *fr.* v. vorh.

Pobjhám, al, ati, oft laufen, cursitare; 2) mit dem Genit. abweichen, recedere: pořádku pobjhati, Pr. maudrosti pobjhá, *K.* nestihlá dobrota Božj nepobjhá půhonů a rozsudků, *K.* netopýři swětla prawdy B. pobjhagjcý, *K.* chrámu a města Geruzaléma wssetečně pobjhagj, *K.* 2) verwerfen, tadeln rejicere, improbare; s. poběhnu.

II. *rec.* pobjhati se, zum zweytenmahl rindern, sich belaufen, iterum (secundo) appetere venerem, subare.

Pobjljm, *fut. ex.* il, iti, en, weiß machen, dealbare; 2) alles od. viel weiß machen.

Pobjrám, al, ati, nach u. nach nehmen, sumere, accipere: kolowrátek, (na němž se přede), zle pobjrá.

II. *rec.* p-ti se, sich aufmachen, auf den Weg machen, se auferre: p-reyme se, laßt uns gehen.

Pobitj, *n. verb.* v. pobigi.

Pobjzým, el, eti, nöthigen, a) zwingen, durch Schläge, Drohungen, Gründe, Bitten rc. cogere; b) einladen, auffordern, invitare; od. bitten, petere, contendere ab aliquo; rogare aliquem &c. -zenj, *n. verb.*

Poblatjm, *fut. ex.* il, iti, cen, mit Koth beschmieren, besudeln, beschmutzen, luto foedare, inquinare, maculare.

Poblaudilý 3. der sich verirrt hat, qui abberravit: poblaudilá od prawdy mysl, *K.*

Poblaudjm, *fut. ex.* il, iti, irren; fehlen, errare; peccare.

Poblauzenj, *n.* Vergehen, *n.* Ir-

rung, *f.* Irrthum, *m.* error, lapsus, peccatum.

Pobledlý 3. etwas blaß, subpallidus: pobledlé zlato, *Cyr.* (*opp.* ryzý zlato).

Pobočnj 1. u. pobočný 3. d. Seite betreffend, Neben-, lateralis, collateralis; pobočný průchod, s. přjstawek; pobočným způsobem; - nj djtě, *Com.* i. e. pankhart; - p. krewnj přátelé, collaterales; - ně, *adv.* seitwärts, a) v. der Seite, ex obliquo; b) gegen d. Seite, in latus, versus latus; c) neben bey, collateraliter.

Pobočnice, *f.* Strangtasche, *f.* 2) s. towaryšska (při boku), manželka, *Com.*

Pobočnjk, a, *m.* s. towaryš pobočnj, manžel, *Com.*

Pobočnjk, u, *m.* Dolch, *m.* (Seitengewehr, *n.*), pugio, sica; 2) plechowé pobočnjky, blecherne Seitenbedeckung der Pferde, *Cyr.*

Pobodec, Treibstachel, s bodec.

Pobodu, *fut.* dl, poboſti, einmal stechen, spornen, pungere.

Pobegugi, *fut.* owal, owati, bekämpfen, besiegen, z. B. Feinde, vincere, superare; b) kleinen Krieg führen, ein wenig streiten.

Poboněk, ňku, *m.* (auch poboňka, y, *f.* - *Ryb.*, vgl. *polon.* bobon, zabobon, *hung.* babona, superstitio), Fabel, *f.* Aberglaube, *m* fabula, superstitio: poboňky swými diwně lid mámil; poboňky a pověry prowozowati, *Cyr.*; *pl.* poboňky, Fabelwerk, *n.* *D.* lžmi a neprawými poboňky lidi omlauwá, *Vel.*

Poboňkář, e, *m.* Abergläubiger.

Pobořjm, *fut.* il, iti. alles einreißen, niederreißen, z. B. Häuser, disturbare, diruere, destruere, disjicere.

Pobožnjček, - jčka, *f.* s. nábožnjček, - jčka, y, *f.*

Pobožnůstka y, *f.* s. nábožnůstka; - ář, - ářka, s. nabožnůstkář, - řka, - Andächtlerinn.

Pobožný 3. andächtig, a aufmerksam, attentus; b) fromm, Gott ergeben rc. pius, studiosus Dei, religiosus; - ně, *adv.* attente, cum attentione; pie, religiose; - nost, i, *f.* a) Aufmerksamkeit in Anhörung od. Lesung rc. geistlicher Dinge, attentio; b) eine besondere Uebung der Religion, z. B. Beten, Singen, exercitium religionis.

Pobrat, - ti, s. poberu.

Pobřjslo, a, *m* Strohband, *n.* Strohseil, *n.* womit man d. Garben, Strohbunde rc. zusammen bindet, funis stramineus (napura, nepura, *f. R.*); 2) fig. zweydeutig, anceps, a) doppelsinnig: slowa na pobřjsljch zawěšená, auf Schrauben gesetzte Worte, in dubio, ambiguo posita verba; b) doppelt dem Ausgange nach, ungewiß, anceps: wálka gest gako na wáze a na pobřjsle, *Cyr.* toho negistj, nýbrž toho na pobřjsle zanecháwá, *Cyr.* c) bedenklich, mißlich, anceps,

Pobrunátnělý 3 dunkelröthlich, rubellus, subruber: listj pobrunátnělé, *Vel.*

Pobuda, y, *m.* *f.* s. tulák, (viell. auch pobudák; *hung.* bitang): ty gsy zde pobuda, gá pak gsem zde zrozený, *K.* naděleg z njch pobud neb tuláků *K.* 2) *part. fut.* v. pobudu: pobuda,

(pobudauc) nebudem, swěta nepřebudem, *prov. mor.* alle sind wir sterblich, alles Irrdische nimmt ein Ende.

Pobudu, *fut. ex.* pobyl, pobyti, lange, od kurze Zeit seyn, dauern, verbleiben, sich aufhalten, diu, vel paulum (paululum) durare, manere, morari. So auch pobyti (pobeyti) sy: ta sy tam dnes pobyla; málo sem sy tam pobyl.

Pobůsti, s. pobudu.

Pobyti, *n. verb.* v. pobudu.

Počapky, *sl.* s. počepky; b) *Nitr.* Überbleibsel v. Gastmahl.

Počas, u, *m.* mračný počas, *R.* dobrých počasů, zdrawého powětrj, *Vel.*; wohl richtiger počasy

†Počasenka, y, *f.* zrostlina, meteorus.

†Počasnice, *f.* zrostlina, meteorina.

†Počaslowec, Barometer? ?

Počastugi, s. častugi.

Počasý, *n* Wetter, *n.* Witterung, *f.* tempestas; rozdjlnost počasý, Maud. 7, 19. Es ist *sing.* s. auch nepočasý.

Počátečnj 1 den Anfang od. die Anfangsgründe betreffend.

Počátečník, a, *m.* Anfänger, *m.* tyro, initians; -nice, *f.* - inn, *f.* initians.

Počátečný 3. ursprünglich, principalis, primigenius, primus; - ně, *adv.* anfänglich, anfangs, ursprünglich, initio, principio, ab initio, a primo.

Počátek, tku, *m.* Anfang, *m.* initium, principium, exordium; s počátku, s. vorh. počátečně; od počátku swěta, seit Entstehung der Welt; Ursprung, *m.* origo; 3) Anfänger, der etwas anfängt, Urheber, inceptor, auctor; 4) od. půwod, Grundursache, *f.* causa primaria; *pl.* počátkowé, Anfangsgründe, principia; prwnj počátkowé mudrctwj, d. Anfangsgründe der Weltweisheit, *D. pl.* Počátky, Potschatek, eine Stadt im Bechiner Kr. Poczateczium; 5) *gen.* - tka, Poczatek, ein Städtchen in Mähren.

Počekám, *fut.* ati, s. počkám, *K.*

Pocelugi, s. celugi.

Pocenj, *n.* Schwitzen, *n.* sudatio.

Počepj, *n.* Neige, *f.* extremum; 2) s. náklonek: rjsse křesťanská giž gest na samém počepj, *Vel.*

Počepky, best. podčepky.

Počernjm, *fut.* il, iti, schwarz machen a) einer Sache eine schwarze Farbe geben, nigrum (atrum) reddere, nigrificare; b) besudeln, foedare, maculare; russig machen (d. Wäsche 2c).

II. *rec.* počerniti se, sich schwarz machen; a) sich eine schwarze Farbe geben, se nigrum reddere, nigrificare; b) sich besudeln, se foedare, maculare.

Počernalý 3. folg.

Počerný, *sl.* v. Menschen, s. náčerný.

Počesám, (pačesám) u. počessi, *fut.* sal, sati, s. česám.

Počestný 3. ehrbar, honestus, honestum; 2) bescheiden, eingezogen, modestus, moderatus, pudens; - ně, *adv.* - ste, sto, - te, - nter; - nost, i, *f.* -rkeit, -nheit, *f* honestas, honestum; modestia, pudor: společného milowánj wážnost a počestnost, *K.* Ehre, honor: ku počestnosti a sláwě tělo přistupuge, (selten).

Pocestný, ého, *m.* Reisender,

Wandersmann, *m.* viator; -pocestná, é, *f.* Reisende, *f.* viatrix.
Pocestný 3. fremd, auswärtig geboren, peregrinus; -ost, i, *f.* *sl.* Wanderschaft, s. cesta.
Počesugi, owati, bess počesám.
Počet, čtu, *m.* Zahl, *f.* a) Anzahl, *f.* numerus; počet let, Jahrzahl, numerus annorum; aera, ae, *f.*; počet křestanský, aera Christiana: w sedmém stoletj křestanského počtu, *Kram.* b) das Kennzeichen, d. Figur einer Zahl, nota numeri, auch numerus; 2) Rechnung, *f.* Conto, *m.* ratio, *D.*; Rechenschaft, Rechnungen, *f.* ratio: wydeg počet z wládařstwj swého; počet přigjmati od nich měli, *Vel.* poručnjcy počet syrotkům čiňte, *Pr.* počet klásti, držeti, Rechnung stellen, abrechnen, computare; bez počtukrát, unzähligmal, innumeris vicibus, *Com.*
Početj, *n.* Anfang, *m.* initium, principium, exordium; 2) Empfängniß, *f.* conceptio, conceptus.
Početnj 1. d. Zahlen od. d. Rechenkunst betreffend, arithmeticus; početnj uměnj, Rechenkunst, *f.* arithmetica; p-nj gméno, Zahlwort, *n.* (Gramm.) numerale.
Početnice, *f.* Rechenbrett, *n.* Rechentafel, *f.* tabula arithmetica.
Početnjk, u, *m.* Zähler, *m.* in der Rechenkunst, eine Zahl bey den Brüchen, numerator od. numerus numerans.
Poceytjm, s. pocýtjm.
Pochábel, a, *m.* *sl.* Narr.
Pochabjm se, iti, *sl.* s. possetim se.
Pochabý 3. *sl.* s. possetilý, s. auch pjsnička: pochabé sypanice, *sl.* Brandblattern.
Pochautka, y, *f.* od. pochautky, -tek, *f. pl.* s. pochůtka.
Pochawina, y, *f. mor.* s. prchliwost.
Pochawý 3. -ost, i, *f.* *mor.* vorh.
Pocházým, el, eti, entstehen, entspringen, seinen Anfang nehmen, oriri, nasci, existere, proficisci, originem trahere, descendere; 2) abnehmen, sich vermindern, minui: zrak mi pocházý; gen pocházeti, müßig herumgehen; wždy dále pocházeti, weiter gehen, sich verbreiten, *K.* -někoho, jemand überlaufen? -zenj, *n. verb.* -zýwám u. zýwáwám, *fr.* 1. 2.
Pochlaubám se, al, ati, s. pochlubjm se.
Pochleba, y, *m.* s. pochlebnjk.
†Pochleba, y, *f.* folg. *P.*
Pochlebenstwj, *n.* Schmeicheley, *f.* Schmeicheln, *n.* adulatio, assentatio.
Pochlebnjk, a, *m.* Schmeichler, adulator, assentator; -nice, *f.* -inn, *f.* -trix; -njček, čka, *m.* *dim.* so viel als pochlebnjk.
Pochlebný 3. schmeichlerisch, adulatorius, assentatorius, blandus; schmeichelhaft? z. B. slowa.
Pochlebowánj, *n.* Schmeicheln, *n.* adulatio, assentatio.
Pochlebugi, owal, owati, schmeicheln, überall beypflichten, adulari, assentari, blandiri; -sobě, sich, -*K.* w tom sobě pochlebugem, že s wás mocy mjti nebude, *Vel.*
Pochlpčjm, *fut.* il, iti, *sl.* raufen, zausen, vellicare.
Pochlubjm se, *fut. ex.* il, iti, mit u. ohne Instrum. sich rühmen, z. B. einer Sache, gloriari re, se jactare, jactare rem.

Pochodjm, *fut.* il, iti, eine Zeit lang gehen, aliquandiu incedere, ingredi, ire; b) mit po od. dem Akkus. herumgehen, umgehen, obire, circumire: po wssech těch kragjch od. wssecky krage pochodil; dobře, zle pochoditi, od. zchoditi, pogezditi, gut, übel ankommen, anlaufen, *D.* 2) *praes.* s. pocházým 1): pochodj od druhého syna; - jwám, al, ati, *fr.* ze ženských panowánj a rozkazowánj mnoho zlého pochodjwá, pflegt zu entspringen, - solet nasci.

Pochodně, *f.* Fackel, *f.* Windlicht, *n.* fax, facula.

Pochodnjk, a, *m.* Fackelträger, gestator facis.

†Pochodnownjk, u, *m.* zrostlina, cereus.

Pochop, *a, m.* Häscher, Gerichtsdiener, *m.* lictor.

Pochop, u, *m.* z. B. pochop bráti, rozběhnauti se, Anlauf nehmen, *D.* 2) s. pochopenj, *Ryb.* odkudž k takowému přemysslowánj pochop wzal, *Com.*

Anm. Einige der Neuern wollen damit den Begriff (Logik) ausdrücken; s. folg.

Pochopenj, *n.* Begreifung mit der Seele, intelligentia, comprehensio; Begriff, *m.* (Logik), notio, *D*; Griff, *m.* captus.

Pochopený 3. gefaßt, mit dem Verstande, comprehensus.

Pochopjm, *fut. ex.* il, iti, en, s. popadnu: pochopiti zbrog zum Gewehr greifen; üblicher 2) fassen, mit der Seele, begreifen, verstehen, capere, intelligere, assequi, perspicere.

Pochopitedlný 3. begreiflich, quod intelligi, capi potest, -nost, i, *f.* -keit, *f.* 2) folg. poch-nost kněžj, *K.*

Pochopnost, i, *f.* Fassungskraft, *f.* captus.

Pochopný 3. s. pochopitedlný.

Pochopugi, owati, s. pochopjm.

Pochotný 3. anmuthig, svavis; pochopná wůně, angenehmer, delikater Geruch; 2) s. chutný: pochotněgssj chléb, *K.* což ssenkugi, wsseligak pochotná gest, *K.* - nost, i, *f.* Anmuth, *f.* Wohlgeschmack, *m.* amoenitas, svavitas, *D.*

Pochowám, *fut. ex.* al, ati, begraben, beerdigen, zur Erde bestatten, humare, sepelire, tumulare; 2) ein wenig pflegen, auf den Schooß, auf d. Arme nehmen, z. B ein Kind, paululum fovere; 3) ein wenig zu essen gegeben haben; -áwám, *fr.*

Pochramjm, *sl.* folg.

Pochromjm, *fut. ex* il, iti, někoho, *Com.* jemand lahm, zum Krippel machen, zerstümmeln, mutilare.

Pochůtka, y, *f.* Leckerbissen, *m.* scitamentum; 2) Konfekt, *n.* opus dulciarium; něco na pochůtku dáti, - sy nechati, *u.*

Pochutnáwám sy, al, ati, gelüsten nach etwas, adpetere, concupiscere, sich Lust, Gout machen: před wečerem giž odtud vhljdage Syon, pochutnáwati sobě bude proti němu, *K.*

Pochwala, y, *f.* Lob, *m.* Beyfall, *m.* laus.

Pochwáljm, *fut.* mit u. ohne Gen. il, iti, en, beloben, laudare: pochwálim gich král, *B.*

Pochwilé, *obs.* recreatio.

Pochwist, *f.* Mißwitterung?

Pochwy, (ů? *Ryb.*) *f.* Pferde-

schmuck, *m.* Geschirr, *n.* phalerae.

Pochyba, y, *f.* bess. pochybnost.

†Pochybek, bku, *m.* zrostlina, androsace.

Pochybjm, *fut ex.* il, iti, fehlen, einen Fehler machen, etwas versehen, peccare; 2) mangeln, deesse, deficere, Oz. 9, 2. 3) d. Frucht nicht bringen, abgeben carere fructu, Mat. 3, 4. mest pochybj gjm, *B.* owoce oliwy pochybilo, *B.* pochybj wám winný kmen, *B.* - o někem, o něčem, s. zaufám, *B.* aniž o Božjch zaslibenjch pochybjm, *K.* sám o swém žiwotu (auch o sobě) pochybil (w nemocy), *K.* -běnj, *n.* Versehen, *n.* Fehler, *m.* peccatum, lapsus; Mangeln 2c.

Pochybnost, i, *f.* Zweifel, *m.* dubitatio, dubium; 2) Zweifelhaftigkeit, z. B. einer Sache, Bedenklichkeit, *f. D.* conditio dubia.

Pochybný 3. zweyfelhaft, z. B. Sache, dubius, incertus: nenj pochybné, že Astyages, otec Darypůw, slaul také Aswerus, *K.* - ně, *adv.* dubie, dubitanter.

Pochybowánj, *n.* Zweifeln, *n.* dubitatio.

Pochybugi, owal, owati, zweifeln, dubitare, dubium esse.

Pochytjm, il, iti, s. popadnu; b) etwas auffangen (erlernen), sich merken.

Počkám, al, ati, s. posstjm.

Počigi *fut* počjl počjti, s. rcýtjm.

Počjnagjcý 1. *partic.* v. folg. b) ein Anfänger, tyro, *K.*

Počjnám, al, ati, anfangen, a) den Anfang mit etwas machen, incipere, exordiri, inchoare; b) den Anfang nehmen, incipere, initium capere; c) s. počnu 2), *B.* - ánj, *n. verb.*

II. *rec.* počjnati sobě, sy, sich betragen, verfahren, gerere se: maudře, audatně, rozkossně 2c. sobě počjnati, sich weise 2c. tapfer betragen; nad stádem vkrutně sobě počjnagj, *K.* (ausgezeichnete Slavonismen!); 2) Muthwillen treiben, petulantem (lascivum) esse, lascivire.

Počjnatel, e, *m.* Anfänger, Urheber, auctor; - kyně, *f.* inn, *f.*; 2) s. počátečnjk.

Počinek, nku, *m.*, bess. počátek, *D.* 2) Handkauf, *m.* das erste gelösete Geld, primus quaestus, *D.*

Počjslo, a, *n.* s. čjslo, Anzahl? *D.*

Počjsstěnj, *n.* Abführung, *f.* Purgiren, *n.* purgatio; 2) Purganz, *f.* abführendes Mittel, purgans, medicamentum purgativum.

Počjsti, s. počtu.

Počjtám, al, ati, rechnen, a überhaupt, ohne zu sehen, ob man zusammenrechnet, od. abziehet 2c. ratiocinari, numeros tractare: učj se počjtat, er lernt rechnen 2c. b) zählen, numerare: počjtati dukát 1 zl. 52 kr. zu - rechnen, *Kram.* c) mit in Rechnung bringen, computare, rationem habere od. ducere: to mi Bůh nepočjtá, *Com.* d) zusammen rechnen, computare, z. B. res od. numerum inire z. B. rerum &c. auch rationem putare; s někým počjtati, mit jemand abrechnen, Rechnung mit ihm halten, rationem cum aliquo putare, inire; 2) achten, schätzen, rechnen, aestimare, ponere, reputare, *B.* stříbro za bláto,

zlato za pjsek počjtati; - ánj, *n.* Rechnen, Zusammenrechnen, Zählen; Achten, *n.* ratiocinatio, computatio; numeratio; aestimatio.

II. *rec.* počjtati se, gerechnet werden, gelten, aestimari; Maud. 7, 9.

Počitář, e, *m.* Rechner, ratiocinator; 2) Rechenmeister, Lehrmeister in der Rechenkunst, magister(doctor)arithmeticae; 3) Rechnungsführer, *m.* ratiocinarius; - řstwj, *n.* Rechenkunst, *f.* arithmetica.

Počkag! *sl. interj.* minandi; 2) insultandi.

Počkám, al, *ati*, *cum praep. & acc.* warten, auf jemand, od. etwas, erwarten, exspectare, z. B. aliquem, praestolari aliquem et alicui, manere aliquem; 2) ohne Akkus. warten, bleiben, verziehen, manere exspectare, praestolari, opperiri.

II. *rec.* počkati sy, lange warten müssen, diu exspectare debere.

Počnu, *fut. ex.* počal, počjti, anfangen, a) den Anfang mit etwas machen, incipere, exordiri, inchoare; b) den Anfang nehmen, incipere, initium capere; c) machen, z. B. co mám počjti, od. co sobě (sy) mám počjti? was soll ich anfangen? quid faciam? co s tjm člowěkem počnu? od. co sy s tjm člowěkem počnu? was soll ich mit diesem Menschen anfangen? quid hoc homine faciam; d) empfangen, schwanger werden, concipere.

Pocta, y, *f.* Verehrung, *f.* a) Ehren, *n.* cultus, veneratio; pocta Božj, cultus divinus; b) Schenken, *n.* donatio; c) Geschenk, *n.* donum, *K.* d) *s.* připigenj: poctu wzýti, přigmauti, newzýti, Bescheid thun, nicht thun, respondere, compotori imponere, fallere compotorem, *R.* e) *sl.* ein Geschenk, welches d. Gäste zur Hochzeit schicken, donum nuptiale.

Počta, y, *f. sl. s.* pošta.

Poctjm, *fut. ex.* il, iti, mit dem Akkus. verehren, colere, venerari; b) schenken, donare, dono dare; někoho darem nesmrtedlnosti ic. poctiti; zuweilen mit dem Genit.: kdo ho ctj, těch on také poctj, *K.* hostě poctiti, - bewirthen, *Vel.*

Poctiwice, *f. pl.* Beinkleider, braccae, feminalia.

Poctiwý 3. ehrlich, a) ehrbar, honestus; poctiwé slowo, Ehrenwort, *n.* fides, promissum: na poctiwé slowo propuštěn, *Kram.* b) rechtschaffen, bonus, probus, integer, sanctus; c) keusch, züchtig, pudicus, castus; d) ehrbringend, ehrenvoll, honorificus: gemu y giným poctiwé gest to, *Vel.* - wě, *adv.* honeste, probe, integre, sancte, honorifice: poctiwě mluwj o sformowánj člowěka w žiwotě matky, *K.* poctiwě zaplatiti, ehrlich bezahlen, solvere diligenter, cum fide; pudice, caste; - wost, i, *f.* Ehrlichkeit, *f.* a) Ehrbarkeit, *f.* honestas, b) Rechtschaffenheit, *f.* probitas, sanctitas, integritas, fides.

Počtowý 3. *s.* početnj, *Syl.*

Počtu, *fut.* počtl, počjsti, worunter zählen od. rechnen, nume-

rare, referre; počjsti za gjdlo, für das Essen rechnen, imputare; draho gim oběd početl hospodář, *Vel.* něco za něco někomu, anrechnen, imputare; achten, halten, erklären, habere, reputare, declarare; za kacýře někoho počjsti; - erklären, - declarare; počten gest mezy bohy; s. auch počjtám.

II. *rec.* počjsti se, s. počjtati se; b) s někým, zusammen rechnen, abrechnen, Rechnung halten, rationes inire, computare.

Poklugem, owati, *sl.* s. počjtám.

Pokwermo, *adv.* auf vieren, (z. B. kriechen), quadrupedum more.

Počty, ů, *m. sl.* d. Zahlen, numeri: 2) Rechnung, *f.* arithmetica; 3) Berechnung, *f.* rationes, computus.

Počůrám, *fut.* al, ati, beharnen, bepissen, commingere.

Pocykám, al, ati, *fut. sl.* vorb.

Pocynugi, *fut.* owal, owati, verzinnen, stanno obducere.

Pocýtjm, *fut ex.* il, iti, mit dem Genit. empfinden, fühlen, sentire, 2) viel ausstehen, erdulden, leiden, pati, perpeti, perferre tolerare; zymy strachu, auzkosti, bolesti pocýtiti; - dosti nevohodlj, *Com.*

Pocykugi, owal, owati, vorh.: wnitřně něco -; po tři dny bolest pocykowal; po tři dny pocykowalo wogsko moru hubjcýho.

Pod, vor mehrern Mitlautern pode, z. B. podemnau, unter mir, *praep.* auf d. Frage wohin? mit dem Akkus. u. auf d. Frage wo? mit dem Lokal, unter, a) in Rücksicht einer höheren Sache, d. darüber ist od. stehet, z. B. pod stromem seděti, unter dem Baume sitzen; pod strom wstaupiti, unter den Baum treten rc. sub, subter; auch menssj, nižssj pod giné; hlawu pod meč, někoho pod stráž dáti; pod pečetj, mit Siegel versehen, sub sigillo; list pod dátum w Praze 29. zářj, 1462. pod swau mocy a ctj králowskau slibowal; gest pod trunkem, er hat einen Rausch, est ebrius; pod rukau, unter der Hand, s. podtagj, *D.* pod nos mluwiti, leise, unvernehmlich sprechen; b) unten an, unten bey, z. B. pod wrchem, unter dem Berge rc. sub, infra; c) wenn es eine Unterthänigkeit, Subordination, Unterwerfung, rc. anzeigt, sub; pod platy cysařů zůstáwati; pod plat sobě uwesti někoho; žena pod mocý muže stojjcý; statek nezáwadný pod tjm práwem mjti, pod zpráwu náležegjcý; d) unter (unter der Strafe), sub: pod hrdlem od. pod ztracenjm hrdla, s. hrdlo 2); pod wěčným zatracenjm rc., pod utopenjm mu zapowěděl, *Vel.* e) s. za: pod Jozefem II., pod Pontským Pilátem, unter Joseph II. rc. So auch: pod hrau, pod pracý, pod kázanjm spal, pod mssj klekel rc. während, - durante -; pod dobrým přátelstwjm ge k sobě pozwal, unter dem Vorwand rc. *Vel.*

Pod, komm, veni.

Podacý 1. (v. podati), od. podacý práwo, Kirchensatz, *m.* Patronatsrecht, *n.* jus patronatus, *D.* pán poddácý (sic!) té fáry, *Vel.*

Podacye, *f.* s. kmetcý statek, *R.*

Podagra, y, *f.* dna, Podagra, *n.* podagra.

Podagrycký 3. podagrisch, podagricus, *Com.*

Podál, *adv.* s. opodál.

†Podalirka, y, *f.* zrostlina, podaliria.

Podám, *fut. ex.* al, ati, án, bey den Schriftstellern mit dem Genit. im gemeinen Leben bald mit dem Genit., bald mit dem Akkus., reichen, darreichen, z. B. die Hand, porrigere, praebere: podal mu ruky, *Cyr.* - hlawy, krku do wazby, *Vel* pomocy nám sstědře podáwá Bůh; zulangen, zureichen, hinlangen, darreichen, suppeditare, subministrare, praebere, porrigere: gédro celé Biblj ostatkům cýrkwe České podané, - dargereicht, im Drucke herausgegeben, *Com.* b) aufgeben, aufwerfen, vorlegen, z. B. zur Berathschlagung, proponere: podal toho na swé rady, *K.* přjmluw na konssely p-ti, *Pr.* c) verweisen: stran neyprwé na smlauwu přátelskau podáwati, *Pr.* k otrpnému práwu, *Vel.* mezy gizdné cýsařské podán, *Id.* podali se o tu při na saud, *Id.* 2) bieten, v. Käufern, antragen, liceri, od. licitari rem (pretio).

II. *rec.* podati se, sich geben, remittere, tendi: sukno se podáwá, das Tuch gibt sich.

Podánj, *n.* Darreichung, *f.* porrectio; b) Aufgabe, *f.* Antrag, propositio, (problema): podánj nějaké někomu učiniti, *Cyr.* gakoby to podánj přigiti pomýssel, *Com.* c) Thema, *n.* thema, *Cyr.*

Podařilý 3. wohlgerathen, felix, qui spei respondet: podařilé djtě, podařilý manžel.

Podařjm se, *fut ex.* il, iti, gerathen, a) gut v. Statten gehen, succedere, provenire; b) v. Gewächsen, provenire; c) gelingen, cedere, procedere, succedere.

Podarkugi se, owati, s někým, *sl. Lypt.* wem immer anbieten.

Podauročný 3. od podplatný, z. B. lán, Zinshube, *f.* laneus vectigalis, *R.*

Podaw, u, *m.* Nothzucht, *f.* stuprum violentum, *Pr.*

Podawač, e, *m.* Handlanger, *m.* ministrator; 2) eine Reute bey der Sägmühle, rallum; - čka, y, *f.* H-inn, *f.* ministratrix.

Podáwám, al, ati, *fr.* v. podám: podáwati wečeři Páně, das h. Abendmahl austheilen; posměwačné otázky na někoho p-; podáwagj ho sobě, s. melj ho, *D.* ty konfessý sobě swaté swatých rukau podáwagj, *Kroc.* p. přjčin, - angeben, *Pr.*; s. auch slowo; 2) ertheilen, geben, tribuere: čest Bohu náležitau někomu podáwati a činiti; wědliček p., reizen, höhnen, *Com.* s. widličky.

II. *rec.* podáwati se, s. podati se; b) sich erbieten, offerre (se); c) nacharten, gleich thun, similem esse; obcowánjm na giné se nepodáwá, -gleich seyn, nacharten, gleich thun -; podal se na otce.

Podáwánj, *verb.* v. vorh. Anbot, *n.* & *m.* oblatio.

Podáwjm, *fut. ex.* il, iti, mit dem Genit., viele, mit dem Akkus. alle erwürgen, multos, omnes suffocare; b) s. dáwjm: podáwil ho býk.

II. *rec.* dáwiti se, bess. wracým.

Podawky, wek, *f. pl.* Reichgabel, *f.* zum Heu, od. Getreide, furca, furca foenaria.

Podbahnjm, iti benebeln?

†Podbanka, y, *f.* Filialbank, (Unterbank), *f* ? *P*

Podběhnu, *fut.* hl, hnauti, s. podegdu: podběhl mu ten omyl.

Podběl, u, *m.*, *sl.* auch podbělek, lku, *m.* Huflattig, *m.* tussilago farfara; nach *Lumn* dasselbe, *hung.* marsilapu, kis édes lapu.

Anm. *D.* hat sowohl unter Huflattig, als auch unter Anblatt, squamaria, (hier wohl irrig,) podběl; nach *Bercht.* soll poděl, petasites seyn.

Podberem, *sl.* s. podeberu.

Podbigi, *fut.* il, iti, folg.

Podbjgjm, el, eti, unterschlagen, bepfählen, mit Pfählen unterstützen, befestigen, palare, fistucare; koljm podbjgeti; grunt koljm dřewěným podbjgený; (auch soviel als pod sebe sy podmanjm?)

Podbjl, u, *m. mor.*, *sl.* podbilek, lku, *m.* s. podběl u. podkowka, Huflattig? (Nach *Bercht.* podbjlek, lathraea, Schuppenwurzel, *f.*)

Podbiskupj, jho? *m.* Chorbischof, suffraganeus; podbiskupj dwa aneb suffragáni, *Vel.* 2) minores pontifices, im alten Rom, *Vel.*

Podbjrám, al, ati, s. podeberu; b) *sl* zeideln, favum eximere (demetere): wčely podbjrati.

Podbjrám se, al, ati, geschwürig werden, schwären, eitern, suppurare, in pus abire.

Podborownjky, ů, *m. pl.* eine Art eßbarer Schwämme, *Herb.* viell. dasselbe was podburky?; ryzce sind es nicht.

Podbradek, dku, *m.* s. lalok; 2) Kinnkette, Schaumkette *f.* am Pferdegebiß, (Kinnreif, *m.*) lupati catenula cum uncis.

Podbřemenj, *n.* když gest kdo pod břemenem poroby, Unterwürfigkeit, Last, *f.* servitus, onus, *K.*

Podbřjssek, ssku, *m.* Unterbauch, Schmerbauch, *m.* venter infimus, abdomen; 2) Bauchfleck, Bauchstück, *m.* etwa caro abdominalis, *D.* 3) z. B. lissčj, Fuchswammen, *n.* lacinia.

Podbřjsskowý, *3.* Unterbauch-, lissčj p-ý, mit Fuchswammen; čuba lissčj podbřjsskowá, *Vel.*

Podbrussina, y, *f.* *sl* s. podbřjssek.

Podburky, ů, *m. pl.* *sl. Nitr.* (že pod bukjm, borowjm, rostau), *Lypt.* rynzyky, *boh.* ryzce, *Vel.* Reißken, eine Art Schwämme.

Podbůžek, žka, *m.* s. půlbůh, *D.*

Podčepky, ů, *m.* Tropfwein, *m.* Tropfbier *etc.* was beym Zapfen in das Untersätzel tropft, vinum &c. stillatitium.

Podchwátjm, *fut.* iti, s. podchytjm.

Podchwostina, y, *f.* *sl.* s. farkaš.

Podcházým, el, eti, s. podegdu.

Podchycugi, owati, folg.

Podchytám, ati, folg. - áwám *etc.*

Podchytjm, *fut. ex.* il, iti, cen, unterstützen, etwas mit etwas, z. B. das Haus, suffulcire, auch fulcire, sustentare, adminiculari; - w řeči, subsumere.

Podcudky, ů, *m. pl.* (*boh.* wäre es podcydky, v. cýdjm, *sl.* cúdjm). Ausreiterig, *n.* Gerödtsel, *n.* (schlechtes Korn).

†Podcybulj, *n.* lecus, (pars bulbi), *Bercht.*

Podbacý, s. podacý.

Podbám, *fut. ex.* al, ati, ergeben, übergeben, tradere, dedere; 2) unterthan machen, subjicere potestati alicujus.

II. *rec.* poddati se, sich ergeben, se tradere, se dedere; 2) unterthan werden, subjici imperio (potestati) alicujus.

Poddaná, é, *f.*, *foem.* v. folg.

Poddaný, ého, *m.* Unterthan, *m.* a) überhaupt, civis; b) in Rücksicht des Fürsten od. der Obrigkeit, subjectus potestati alicujus; c) in Rücksicht des Grundherrn (in Ungarn), subditus; 2) Leibeigener, *m.* mancipium; -ná, é, *f.* -inn, *f.* Leibeigene, *f.* subdita, mancipium, serva.

Poddaný 3. unterthänig, unterworfen, subjectus alicui, subjectus potestati (imperio) alicujus; 2) leibeigen, servus, a, um; -nost, i, *f.* Unterthänigkeit, in Rücksicht der Leibeigenschaft u. Frohndienste, servitus.

Poddaubnjk, u, *m.* s. kotrč.

Poddáwám, al, ati, s. poddám.

Podděkan, a, *m.* Unterdechant, *m.* specialis, visitator, subdecanus. *Syl.*

Podďělám, *fut.* ati, untersetzen, subjicere: pod střáky podďělaná kola, *Com.*

Podduty 3. hohl, concavus.

Poddymný 3. (y-j, 1.) zahm, cicur: poddymnj holubowé, (co se w dymnjku, t. g. w poklopě na střeše chowagj); b) gewöhnlich, s. obecný, z. B. hřjch.

Podeberu, *fut. ex.* podebral, ati, unten wegnehmen, infra demere, tollere; fig. hlawu podebrati (wýnem), s. owigi se, *Syl.*

II. *rec.* podebrati se, s. podbjrám se.

Poděbrady, *f. pl.* Stadt (u. Schl.) im Königgr. Kr. Podiebrad, *n.* Podjebradum: král Giřj z Poděbrad, nesmrtedlné paměti!

Podednj, *n.* das Dicke v. Biertrebern, so sich unten am Boden setzt, sedimentum siliquarum, *R.*

Podegdu, *fut. ex.* podešel, podgjti, unterlaufen, subire; sich ereignen, accidere, intervenire: nepodešlali někaká pohoršenj; podegde nedbalstwj, -neswornost, *Com.*

Poděgi, *fut. ex.* poděl, podjti, hinthun, hinlegen, redigere, amovere, ponere; -jwám, al, ati, *fr.*

II. *rec.* podjti se, poděl se sc. hinkommen, sich hin wenden, redigi, vertere se, *B.* newjm kam se mi klobauk poděl; kam se poděgi? 2) s. děgi se, dál se: gak se nám geště poděge! -uns ergehen?

Podegmu, *fut. ex.* podgal, podgjti, hinreißen, fesseln, capere: nedal se podgjti wšlechtilé kráse a wýtečnosti gegj; dary podgatý; 2) befallen, occupare: hrůza podgala pokrytce, Iz. 33, 14. bázeň weliká podgala wšecko; záwrat ho podgjmá, *Com.* wůně ho podgala, -durchdrang ihn; 3) in d. Höhe winden, subducere, elevare.

Podekřj, *n.* kleine Staude, suffrutex.

Poděkugi, *fut.* owal, owati, danken, sich bedanken, gratias agere; někomu, jemand, bey jemand, alicui; za něco, für

etwas, pro re; - kowánj, n. Dank, m. Danksagung, f. grates, pl., gratiarum actio; poděkowánj učiniti, - abstatten, - docházeti rc.

II. rec. poděkowati se, vorh. p-ti se z auřadu, dem Amte entsagen, munere se abdicare.

Podělám, fut ex. al ati, mit dem Genit. viel fertig (zu Ende) machen, multum absolvere: 2) mit dem Akkus., a) alles fertig machen, omnia absolvere; b) in der anständigern Sprechart für posrat.

II. rec. podělati se, in der anständigern Sprechart für posrati se; - do kalhot, in d. Hosen hoffiren, D.

Podělim, fut. ex. il, iti, cum gen. pers. & instrum. rei, viele betheilen, multis impertire, multos participes reddere; 2) mit dem Akkus. alle betheilen, omnibus impertire; poděliti strany rozsudkem, Pr.

II. rec. poděliti se (o něco), sich theilen, divisionem instituere: podělili se o to dědicowé, Pr.

Podělugi, owati, s. vorh. u. zdjljm se, Cyr.

Podemeli, fut. podemlel, podemljti, unterwühlen, subruere.

Poden, für pod něho, pod něg.

Podepru, (ku), fut., podeprel, podepřjti, praes. podpjrám, unterstützen; a) etwas unter etwas, z. B. den Arm unter den Kopf, suffulcire; b) etwas mit etwas, z. B. das Haus, den Kopf rc. auch fig. mit Worten, Gründen rc. suffulcire, fulcire, sustentare, adminiculari.

II. rec: podepřjti se, sich anlehnen, z. B. an einen Baum, se ad arborem, arbori acclinare.

Podepsat, - ati, s. podpjšši.

Podeschnu, fut. schl, nauti, abtrocknen, siccescere: osypky podeschly.

Podešstjm od. podsstjm, fut. sskal, sskati, sl. unterbrunzen.

Podeššwa, y, f. sl. s. podšsew; 2) Fußsohle, f. planta pedis.

Podesteli, fut. ex. podestlal, podestlati, unterstreuen, substernere.

Podestlánj, n. verb. v. vorh. b) Streu, f. stramentum, s. spodnj peřina, Com.

Podestru, fut. střel, střjti, s. podstjrám.

Poděsým, fut. yl, yti, viele od. alle erschrecken, terrere.

Podetnu, s. podtnu.

Podeyzny, f. pl. Schwellen, (Bergb.) limina, Syl.

Podezdjm, fut. ex. il, iti, zděn, mit Mauer unterstützen, muro fulcire; - jwám, al, ati, fr.

Podežeru, fut. podežrati, unternagen, unterfressen, subrodere; - žránj, n. verb.

Podezřelý 3. verdächtig, suspectus; - le, adv. - cte; lost, i, f. s. podezřiwý u. postrannj.

Podezřenj, n. Argwohn, Verdacht, m. suspicio.

Podezřiwý 3., sl. potwáraw ý, argwöhnisch, suspicax, suspiciosus; - wost, i, f. argwöhnisches Wesen.

Podgahen, s. podjahen.

Podgarnj 1. was im Frühling erscheint, geschieht od. wächst, Frühlings-, vernalis: čas podgarnj.

Podgedenj, n. verb. v. podgjm.

Podgedu, fut. ex. podgel, podge=

ti, zufahren, (v. unten), subvehi: podgeli sme Cypr, K.
Podgedy, ů, m. pl. mor., boh. kurděg, Scharbock, m. scorbutus.
Podgem, u, m. sl. Wagenwinde, f. trochlea, sucula; 2) † Unternehmung??
Podgeseň, ol. s. podzym.
Podgetj, n. verb. v. podegmu.
Podgezd, u, m. Unterweg?
Podgjm, fut. ex. podgedl, podgjsti, s. podežeru.
Podgima, y, f. s. podgem; 2) od. podyma, sl. Reibscheit, Richtschnur, f. amussis, regula.
Podgjmám, ati, s. podegmu.
Podgitj, n. verb. v. podegdu.
Podhazugem, owati, sl. s. podhodjm.
Podheytman, a, m. Unterhauptmann, Vel.
Podhlawnice, f. s. podusska; -čka, y, f. dim.
Podhlawnj 1. was unterm Kopf ist.
Podhljdač, e, m. ein argwöhnischer Mensch, suspicax, Cyr.
Podhljdám, al, ati, někoho, argwöhnen, Argwohn haben, in Verdacht haben, suspicari, subdole observare; - bližnjho swého, B.
Podhljdawý, s. podezřiwý.
Podhodjm, fut. ex. il, iti, zen, unterwerfen, etwas unter etwas, subjicere; 2) unterschieben, etwas an d. Stelle eines andern, subdere, subjicere, supponere; 3) das Gestohlene heimlich hinlegen, clam restituere, B.
Podholjm, fut. il, iti, unterrasiren, subtondere: Arabsstj wlasy swé podholowali, K.
Podhončistý 3. sl. gut scheselnd, gut in Körnern ausgebend, z. B. owes, getmen.
Podhorec, rce, m., pl. podhorcy, sl. Bewohner der Gegenden unter dem Gebirge.
Podhořj (-rje), n. sl. der Fuß des Berges, pes montis.
†Podhornj, alpestris, subalpinus, z. B. herba, Berchth.
Podhradj, n. der untere Schloßgrund, plaga subarcensis; 2) der Nahme einiger Städtchen in Ungarn.
Podhrdlek, lku, m. der Vordertheil des Halses, m. jugulum; 2) Kehlriemen, m. subjugulare, subjugularis capistri catenula.
Podhubek, bku, m. vorh. D.
Podhuckám, al, ati, sl. anhetzen.
Podjahen, hna, m. subdiaconus.
Podjem, ěl, ěti, sl. s. podégi.
Podjl, u, m. Erbtheil, m. Theil der Erbschaft, pars (portio) haereditatis; za podjl býti od. se dostati, zu Theil werden, obtingere: hlubinám, zadnjm kautům, za podjl se dostati, Com.; s. gsem.
Podjlný 3. abgetheilt, in partes divisus; b) betheilend: sprawedlnost podjlná, justitia distributiva, Com.
Podiw, u, m. in der Redensart: ku podiwu, z. B. krásné město, Vel. zur Verwunderung, zum Erstaunen, - wunderschön, ad stuporem -.
Podjwám se, fut. ex. al, ati, na něco, ansehen, sehen nach etwas, anschauen, d. Augen auf etwas richten, intueri, contueri, adspicere, adspectare, spectare; 2) sehen, wohin sehen, nach etwas sehen, spectare; podjwám se do swé zahrady, ich

will in meinen Garten sehen, visam, invisam, videbo hortum meum; 3 *cum dat. rei*, betrachten, considerare; - ánj se, *n. verb*.

Podjwaná, é, *f.* Schau, *f.* spectaculum; pro podjwanau shromážděný lid.

Podiwenj, *n.* Verwunderung, *f.* admiratio.

Podiwjm se, *fut. ex.* il, iti, mit u. ohne Dativ sich verwundern, mirari, admirari, z. B. hominem, rem, auch de homine, de re.

Podiwný 3. wunderbar, admirabilis, mirus, mirabilis: podiwné djlo Božj, hřjmánj, *Žal.*; - ně, *adv.* admirabiliter. mirandum in modum, mire, mirabiliter.

Podkabátek, tku, *m.* kamizola, y, *f.* Kamisol, *n.* Unterröckchen der Mannspersonen, camisia, ae, *f. R.*

Podkám, al, ati, *sl.* abrufen, avocare.

Podkamnj *n.* der Ort unter dem Ofen.

Podkaljm, *fut.* unterschwämmen: litina lauku podkalj neb zanese.

Podkasalý, 3. aufgeschürzt, succinctus, expeditus, *fig.* verschmitzt, vafer, versutus: podkasalý lotr, *B.*

Podkasám, *fut.* al, ati, pod se, unter sich bringen, subjicere sibi: podkasati pod se a podmaniti lidi, *Vel.* swět mne sobě nepodkasal, *Com.*

II. *rec.* podkasati se, sich aufschürzen, succingi.

Podkassem, sati, *sl.* verb.

Podkaurjm, *fut.* il, iti, en, *praes.* podkurugi, beräuchern, a) mit Rauch erfüllen, fumo implere, fumigare; b) mit Rauchwerk, z. B. Blumen, Weihrauch, zur Gesundheit, od. Reinigung, suffire, auch suffumigare; hlawu podkauřiti (wjnem), s. opigi se, *Syl.* c) *sl.* den Ofen heitzen, calefacere; - řenj, *n.* Beräucherung; Reinigung rc. Heitzen, *n.* suffumigatio, suffitus; calefactio.

Podklad, u, *m.* Brandbock, *m.* Brandreite, *f.* Brandeisen, *n.* fulcrum focarium, *R.* 2) s. postlánj na koně, deka, *R.*

Podkládám, ati, s. podložjm.

II *rec.* podkládati se, sich unterlegen; 2) sich erbieten, se offerre; podkládal se, že to může vkázati; 2) *sl.* schmeicheln, adulari.

Podkladek, dku, *m.* Unterlage, *f.* subiculum, statumen; 2) *sl.* das Ey, so man den Hühnern im Neste zurückläßt, ovum index; *pl.* podkladky, kleine Brandreiten, s. podklad.

Podklestjm, *fut.* il, iti, v unten abstutzen, (einen Baum).

Podklonjm, *fut. ex.* il, iti, beugen, unter etwas, inflectere; - ssigi swau pod gho, *K.* hřbet pod metlu, *K.*

Podkolenj. *sl.* podkolenje, *n.* Kniebeuge, Kniekehle, *f.* poples, (itis); 2) Kniekehle am Strumpfe, poples; 3) *sl.* der untere Schenkel, crus.

Podkomořj, jho, *m.* auřednjk zemský w Čechách, Unterkämmerer, subcamerarius; - ſtwj, *n.* d. Würde, Amt desselben.

Podkoně, *obs.* s. marsstaljř.

Podkopač, e, *m.* Minirer, cunicularius.

Podkopám, *fut. ex.* al, ati, án, untergraben, z. B. ein Haus,

Berg rc. suffodere; - ánj, n. - Untergrabung, suffossio; - áwám, al, ati, fr.
Podkopáwač, s. podkopač; Untergräber; - čka, - inn, f. zrádná podkopáwačka smrt, Neg.
Podkowa, y, f Hufeisen, n. solea ferrea; podkowu přibiti, ein Hufeisen aufschlagen, soleam impingere ungulae (z. B. equi), - bey den Alten, inducere soleam; fig. wšetečná děwečka brzy podkowu odwrže, zgikrnatj a w břiſſe oteče, a za to sebrance sobě vhonj, Syr. 2) das Eisen auf der Sohle des Stiefels, solea; s. auch folg.
Podkowám, al, ati, s. vorh. podkowu přibiti; auch čižmy podkowati rc. sl.
Podkowář, e, m. Hufschmied, faber ferrarius.
Podkowka, y, f. dim. v. podkowa. 2) Huflattig, m. tussilago.
†Podkowěnka, y, f. zrostlina, hyppocrepis.
Podkownj 1. das Hufeisen betreffend, z. B. podkownj hřebjk, s. folg.
Podkownjk, u, m. Hufnagel, m. clavis solearis.
Podkožnj, s. zákožnj.
Podkragugi, owal, owati, s. podkrogjm.
Podkragj, n., sl. chotár, u, m. Gebiet, n. Bezierk, m. z. B. einer Stadt, territorium, ager; ist es ein Land, terra.
†Podkrál, e, m. Unterkönig, prorex, Kram.
Podkřjdlj, n. Nebenast, m. stolo, Herb.
Podkřjdlnice, f Nebenflügel, m. penna alis subjecta, B
Podkrogjm, fut. ex. il, iti, en, unten abschneiden (mit dem Messer), subter abscindere.
Podkrokewnice, f. sl. i. e. trám pod krokwel s. krokewnice?
Podkrowj, n. (R. podkrowy, Dachboden, m. locus subtegulanus, pavimentum.
Podkugi, ul, auti, s. podkowám.
Podkurážjm se, fut. il, iti, sl. s. podnapigi se.
Podkukugi, owal, owati, s. podkaukjm.
Podkůwám, al, ati, sl. s. podkugi.
Podkytle, Unterkittel? Haj.
Podla, sl. s. podlé.
Podlaha, y, f. Estrich, Boden, Fußboden, m Diele, f. pavimentum, solum; b) podlaha chrámu mramorem podlážděná, der obere Boden, tabulatum supremum; podlahu klásti, dělati, dielen, sternere tabulis; s. auch dlažba, dlážka, dlažjm.
Podlahnem, hl, sl. s podlehnu.
Podlámi, fut. ati, s. podlamugi.
Podlamowač, e, m. Abblatter, pampinator; - čka, y, f. - inn, f. - trix.
Podlamugi, owal, owati, v. unten einreißen, z. B. d Mauer, murum ab imo subruere; 2) abblatten, der Blätter berauben, z. B. den Wein abblatten, vitem od. vineam pampinare.
Podlátám, al, ati, sl. Szakolcz. einen Fleck unternähen, flicken.
Podlaubj, n. bedeckter Gang, Bogengang, m. Bogenlaube, f. porticus.
Podláwjm, fut. iti, durch Drücken verderben, premendo vitiare.
Podlážděný 3 gepflastert, stratus, s. pod aha.
Podláždjm, fut. iti, s. dlažjm.
Podlažený, s. podlážděný, B.
Podlažjm, fut. s. dlažjm.
Podlážka, y, f. dim. v. podlaha.

Podlažnice, *f.* Dielenkopf, *m.* pseudomutulus, *D.*
Podlé, *praep. reg. gen.* nach, gemäß, nach Beſchaffenheit, vermöge, secundum, ex, pro: podlé ſwých mjſt wſſickni dobře činiti máme; podlé ſlowa Božjho ortelowati; b) zu jemandes Vortheil: podlé někoho ſtáti, býti; podlé wás ſtogj kronykáři; ſlowo Božj podlé mé ſtrany geſt, - iſt auf meiner Seite; podlé někoho ortel wyneſti, a pře geho že geſt dobrá, potwrditi.
Podlegi, *fut. ex.* podlil, podljti, *part. pass.* podlit, untergießen, suffundere.
Podlehnu, *fut. ex.* hl, hnauti, unterliegen, succumbere.
Podlémořſký, ſ. pomořſký, Žal.
Podleſák, a, *m.* Holzbauer, rusticus lignarius; - čka, y, *f.* - inn, *f.* - ca lignaria.
Podleſſťka, y, *f.* Schlüſſelblume, *f.* primula veris, *Vel.*
Podleſý, *n.* d. Gegend unter dem Walde, ora subsylvana; 2) *ol.* eine Gegend unweit Prag, *Vel.*
Podletj, *n.* ſ. garo.
Podlezáček, čka, *m.* Kriecher, Schmeichler, Fuchsſchwänzer, *m.* adulator; - čka, y, *f.* - inn, *f.* - trix.
Podlézám, al, ati, ſ. podlezu.
Podlezu, *fut.* podlezl, podlezti, unterkriechen, subrepere, subterrepere.
Podlepjm, *fut.* il, iti, en, unten anpappen, ankleben, subter adglutinare.
Podlhowatý, *sl.* ſ. podluhowatý.
Podlinky, *ol.* oblemowánj ſukně.
†Podliſtný 3. hypophyllus, *Bez.*
Podlizač, e, *m. sl.* Schmarozer, *m.* parasitaster, assentator.
Podljzám, ſ. podlézám.
Podljzawý 3. *sl.* ſchmeichleriſch.
Podlizugem ſe, owati, *sl.* ſchmeicheln, ſchmarotzen, vulpinari, adulari.
Podloha, y, *f.* z. B. kuſu, Untergeſtelle, *n.* pedamentum, *R.*
Podlom, u, *m.* ſ. ſmjtka.
Podlomjm ſe, *fut.* iti, ſich beugen: podlom ſe někdy pokorně, *Lom.*
Podložjm, *fut. ex.* il, iti, en, unterlegen, a) etwas unter etwas, supponere, subdere, subjicere, substernere; b) etwas mit etwas, substernere.
Podložek, žku, ſ. podkladek, 2).
Podluhowatý 3. länglicht, oblongus.
Podlup, u, *m.* podlupek, pku, *m.* Krautblatt, *n.* folium recentius brassicae capitatae, *pl.* podlupky, ů, *m.* eine gute Speiſe davon, Prokuli, *hung.* polugyka.
Podlužný 3. (*abs.* podlužen), ſ. powinný.
Podlý 3 ſ. chatrný, ſſpatný, *Com.* 2) *sl.* & *russ.* (p. člowěk,) ein Niederträchtiger, turpis homo; - loſt, i, *f. sl.* Geringfügigkeit, ſchlechte Beſchaffenheit, exilitas.
Podlýzám, beſſ. podlézám.
Podmanjm, *fut. ex.* il, iti, en, unterwerfen, unterwürfig machen, subjicere.
Podmaňugi, owati, vorh. *B.*
Podmáſlj, *n.*, *sl.* cmár, cmer, Buttermilch, (Kernmilch *D.*), *f.* oxygala, ae, *f.* oxygalum, *R.* lac quod restat post butyri confectionem; (podmáſlj iſt *sl.* der Brey, (Satz), der nach dem Schmelzen (Auskochen) der Butter bleibt.)
Podmáſnjk, u, *m.* Butternapf am Butterfaſſe, *n.* *D.*

Podmazi, *fut.* iti, unterschmieren; nedal sobě palce podmazati, er ließ sich nicht bestechen, *Syr.* podmazuge Egyptskému (t. dary), *K.*
Podměšťák, a, m. Unterstädter.
Podměsýčný 3. sublunarisch, sublunaris: žiwly podměsýčné.
Podměstj, n. Baufeld, Bauland, n. arvum; Unterstadt, *f.*
Podměstský 3. was hinter der Stadt ist, z. B. poplužj podměstská, vorh.
Podmět, u, m. Unterschleif, *m.* defraudatio, suppressio.
Podmětek, tku, *m.* vorh.
Podmetu, *fut. ex.* podmetl, podmésti, podmeten, unter etwas kehren, mit dem Besen, subterverrere.
Podmjlám, al, ati, unterwühlen, subruere.
Podmjstrj? Untermeister.
podmjtám, al, ati, s. podmetu; 2) s. podorávám.
Podmol, u, m, *sl.* podmola, y, *f.* v. Wasser unterwühltes Ufer.
Podmrskugi, owal, owati, züchtigen, castigare: mnohými metlami nás podmrskowati ráčj.
Podnapigi se, il, iti, etwas mehr trinken, einen Spitz bekommen, paululum inebriari.
Podnapilý 3. betrunken, ebrius.
Podnapitý 3. vorh.
Podnebe, *n. sl.* Baldachin, *m.* s. podnebj 2).
†Podnebj, n. Himmelstrich, *m.* Klima, *n.* clima, (atis), *n. P. D.* (dasselbe auch *croat.* nach *Ryb.*) 2) w vstech, Gaumen, *m.* palatum; 3) der Himmel oder dem Bette, coelum.
Podnécugi, owal, owati, s. podpalugi.
Podnes, *adv.* bis heute, hodiedum.
Podnesek, sku, *m.* Gänseküchlein, v. der zweyten Brut, foetus serotinus, *D.*
Podnesu, *fut.* nesl, nesti, v. unten heben, aufheben, (tragen), podnesla woda lodj, *Com.* zraku podnesti, *Id.* 2) v. Hühnern, d. zu den Brüteyern, worauf d. Bruthenne sitzt, Eyer legen: podnášj, podnesla, podnášela kwočku.
II. *rec.* podnesti se, zu Falle kommen, vitiari, stuprari, *D.*
Podnět, u, *m.* Zunder, *m.* fomes; k tomu ohni podněty zakládali, *Com.* podnět hřjchu, *K.* 2) Trieb, Antrieb, *m.* Reizung, *f.* instinctus, stimulus.
Podnětliwý 3. erregend, reizend, irritans, stimulans: podnětliwé tance.
†Podnik, u, *m.* Unternehmung?
Podnikám, al, ati, folg.
†† Podnikatel, Unternehmer?
Podniknu, *fut. ex.* podnikl, podniknauti, *reg. accus.* sich unterziehen, z. B. einer Arbeit, Sache, Gefahr ꝛc. suscipere, subire, auch sustinere; obřjzku y wsseckо náboženstwj žid. podnikl; - služby krále, břemena městská ꝛc.
Podnjtjm, *fut. ex.* il, iti, cen, s. podpáljm.
Podnjžka, y, *f.* přjčnj dřewo, na němž hřjdel ležj, das Stöckel, worauf der Gründel ruht, sustentaculum scapi; 2) das Reibscheit, ein Querholz über d. Deichselarmen, terma, (atis), *n.* vibia, ae. *f. R.*
Podnož, e, *f.* Schemmel, *m.* scabellum, scabillum, -žka, y, *f.* *dim.* -žnj, 1. Schemmel- u. dergl.

Podnožek, žku, *m.* der Tritt des Blasenbalgs beym Glasblaser, insile.

Podnožj, *n.* s. podnož, *D.*

Podnožky, *f. pl.* Weberschemmel, Trittschemmel, *m.* d. Tritte, insilia, (ium) calcatoria, (orum), *R.*

Podob, u, *m.* bess. folg.

Podoba, y, *f.* Ansehen, *n.* d. äußere Gestalt, species: on gest celá podoba otcowa, - der ganze Abdruck; b) Gestalt: nad njmi se stkwjcý podoba wznássela, *Neg.* blesk a giné ohniwé podoby, *Id.* 2) Art, *f.* species: přirozenau náklonnostj každá podoba swau podobu widěti žádá.

Podobám se, al, ati, k něčemu, das Ansehen haben, als ob rc. videri; wssecko se k tomu podobá, es hat allen Anschein dazu; 2) *cum dat. pers.* gefallen: ne wssecko se mi y tu podobá, *Com.*

Podobenstwj, *n.* Gleichniß, *n.* similitudo, simile.

Podobjm, il, iti, vorstellen, abbilden; a) v. Personen, exprimere, repraesentare, fingere, effingere; b) v. Gemählden od. Zeichen, repraesentare, exprimere, indicare, significare.

II. *rec.* podobiti se, sich stellen, so thun als ob man etwas wäre, oder thäte, da es doch nicht Ernst ist; s. přetwářjm se, *Syl.* 2) *cum praepos. & instr.* ähneln, Aehnlichkeit haben, similem esse: včenj saducegské podobj se s wěrau Samarytanů; podobily se welikému moři, *Vel.*

Podobizna, y, *f.* Bildniß, *n.* effigies, imago, simulacrum; b) Idee, *f.* idea, *D.*

Podobnjček, čka, *m.* sehr ähnlich, persimilis; celý podobnjček otce swého, der ganze Abdruck seines Vaters.

Podobnjm, il, iti, vergleichen, comparare cum -: něco k něčemu podobniti; 2) ähnlich machen, adsimilare; sskolami swými k národům cyzým se podobnili, *K.*

Podobný *3.* (*abs.* podoben, podobno), gleich, ähnlich, similis; 2) wahrscheinlich, verisimilis: gest také dosti podobné; podobněgssj gest ten smysl; to se widj býti podobné, *K.* s. auch sy[l]ný; 3) schicklich, conveniens: podobná wěc gest; - ně, *adv.* similiter; - nost, i, *f.* Aehnlichkeit; Wahrscheinlichkeit, similitudo; verisimilitudo.

Podobrotky, od. podobroty, *adv. sl.* gütlich, gutwillig, sponte.

Podobogj, (*int.* způsobau), sub utraque; 2) podobogj, *adj.* 1. utraquistisch, *m.* Utraquisticus: předněgssj z podobogjch měsstanů, *Com.*

Podobugi, owal, owati, s. podobjm, - se: k Bohu se podobowati.

Podocasnjk, u, *m.* s. farkas.

Podogjm, *fut. ex.* il, iti, abmelken, mulgere.

Podogna, y, *f. sl.* das Querholz bey der Deichsel, wodurch sie grade steht; s. podnjžka 2).

Podol, *a, m.* i, *f.* Ortsnamen.

Podolec, lce, *m.* eine Vorstadt in Jungbunzlau.

Podolek, lku, *m.* überhaupt jedes Kleides Saum, *m.* Gebräme, *n.* limbus: podolek raucha, plásstě, *B.* b) Hemdstock, *m.*, *sl.* auch

ſtań, i, *f.* pars inferior indusii; c) *sl.* auch Weiberhemd, *n.*

Podolſko, *a, m.* Podolien, *n.* Podolia.

Podopjerám, *al. ati, sl.* unterſtützen, alle, fulcire.

Podoprem, *sl.* ſ. podepřu.

Podorám, *fut.* al, ati, folg.

Podoráwám, al, ati, unterpflügen, brachen, ſtürzen, felgen, subarare, vervagere, proscindere.

Podoſſčjm ſe, *fut.* čati, *sl.* unter ſich im Bett brunzen.

Podoſſwa, *y, f. sl.* ſ. podeſſwa.

Podotknu, ſ. dotknu, berühren.

Podowádjm, *fut.* ěl, ěti, ein wenig Muthwillen treiben, paululum lascivire; ein wenig Scherz treiben, paululum jocari; 2) ein wenig zanken, poltern, paululum jurgare.

Podowádzám, *fut.* al, ati, *sl.* alle herbey führen, adducere.

Podowážám, *fut.* al, ati, alles herbey fahren.

Podpal, u *m.* was zum Unterzünden dient, fomes; b) im mor. Verſtande, Anreizung, *f.* Anreizungsmittel, *n.* incitamentum, irritamentum: podpal k hřeſſenj někomu činiti, *Har.* podpalů lidſkým přem nedáwati, *Pr.*

Podpalač, *sl.* ſ palič.

Podpáljm, *fut. ex.* il, iti, ſ. podpalugi.

Podpaliſtá, é, *f.* Nahme einer (am Bauche dunkelbraunen?) Ziege.

Podpalka, *y, f* ein Nahme der dunkelbraunen Kühe.

Podpalugi, owal, owati, unterzünden, succendere; 2) trop. entzünden, accendere, incendere, succendere, inflammare, auch irritare, excitare: k wſſemu zlému někoho p.; - k neſſlechetnoſtem neſtydatými ſſperky, *K.*

Podpaſek, ſku, *m.* ſ. podwazek.

Podpaſugi ſe, owal, owati, ſich umgürten, cingi, succingi.

Podpatkář, e, *m.* Abſatzſchneider.

Podpatek, tku, *m.* Abſatz, *m.* am Schuh, fulcrum calcei, calx calcei.

Podpauſſtjm, ěl, ěti, ſ. podpuſtjm.

Podpauſſtka, *y, f.* Eingeſchnittenes, Eingelaſſenes, Fricaſſee, *f.* cibus collectitius, *R.* carnes concisae atque frixae, *Schell.*

Podpaždj, ſ. paždj.

Podpaždnjček, podpažnjček, čka, *m.* Schooßhündchen, catellus gremialis.

Podpaždnjk, u, *m.* Kreuzgeſpanne am Thore, *D.*

Podpeřjm, *fut.* il, iti, mit einem Federbuſch od. Blumenſtrauß ſchmücken: podpeřená hlawa, *Com.* přiſſel podpeřený, *sl.*

Podpjrám, *sl.* podpjerám, ati, ſ. podepru.

Podpis, u, *m.* Unterſchrift, *f.* subscriptio.

Podpjſařj, jho, *m.* ſ. pjſařjk, *Syl.*

Podpjſſi, *fut. ex,* podepſal, podepſati, folg.

Podpiſugi, owal, owati, unterſchreiben, a) etwas unter etwas, subscribere, z. B. den Nahmen, nomen; b) etwas mit ſeinem Nahmen, z. B. eine Rechnung, subscribere, z. B. rationes: podpiſowali ſe k gegich nowým artykulům, *Com.* podepſal ſe w konfeſſý, *Vel.* podpiſowání liſtů, *Id.*

Podplamenice, *f.* Brodkuchen, *m.* placenta panaria.

Podplamenjk, u, *m. sl.* s. podpopelnjk.
Podpláſſtj, *n.* der Raum unter dem Mantel: wytáhl z podpláſſtj knihu ꝛc.
Podpopelnjk, u, *m.* Aſchenbrod, *n.* panis subcinericius, *D.* s. pecywálka.
Podpopelný, 3. Aſchen=, subcinericius: p-ná placka, Aſchenkuchen, *m.* focacia, *B.*
Podpora, y, *f.* Stütze, z. B. des Baumes, Hauſes ꝛc. fulcrum, statumen; fig. Stütze, praesidium, fulcrum.
Podprazj, *n.* der Ort unter der Schwelle, *D.*
Podprſý, *n.* der Theil unter der Bruſt.
Podpruh, s. popruh.
Podpůrce, *m.* Unterſtützer, sustentator, fulcrum; 2) Kavent, Sicherſteller, *m.* praes; - ctwj, *n.* Verſicherung, *f.* cautio, s. pogiſſtěnj, *Syl.*
Podpuſta, y, *f.* d. auf dem Weinſtock beym Beſchneiden, einen Daum hoch gelaſſene Rebe, d. künftig tragen ſoll, Stürzel, *m.* resex, *m.* suffrago, custos, praesidiarius palmes.
Podpuſtjm, *fut.* il, iti, ſſtěn, v. unten laſſen, subter mittere: země ſe wſſech ſtran wodami obwlažená neb podpuſſtěná; zahrady podpauſſtěti (wodau); b) ſchmoren, z. B. Fleiſch, dämpfen, carnem in testa tecta vapore suo mollire, auch bloß mollire vapore; mléko podp., s. ſyřjm; c) p. piwo, *sl.* den Gährſtoff in das Bier thun.
Podrahnim ſe, il, iti, s. pozdrawjm ſe?
Podramenice, *f.* Achſelküſſen, *m.* pulvinus axillaris, *B. D.*
Podrápem, *fut.* al, ati, *sl.* ritzen, kratzen, scindere, scarificare; 2) ſchleißen, alle, z. B. Federn.
Podroſtem, *sl.* s. podroſtu.
Podrauſſjm ſe, iti, s. podnapigi ſe, *Cyr.*
Podražec, žce, *m. sl.* wlkowé gablko, Oſterluzey, aristolochia od. aristolochia clematis, *Linn.*
Podražek, žku, *m.* Holzwurmkraut, *n. Tham, Lesch.*
Podrážjm, *praes.* eti, s. podrazým.
Podrážka, y, *f.* Doppeln od. Beſohlen der Schuhe, soleatio.
†Podražnice, *f.* zroſtlina, diodia.
Podrazyl, a, *m.* ein böhmiſcher Zunahme.
Podrazým, *fut. ex.* yl, yti, žen, *imper.* podraz, *praes.* podrážjm, umſtoßen, subvertere: hněw pod ſebe p. *MS.*; 2) doppeln, beſohlen, d. Schuhe, ſie verſohlen, beſohlen, soleare, soleas suppingere (subdere) calceis; wjnem ſe dobře podrazyti, ziemlich tief ins Glas ſchauen, ſich betrinken, *Val.* myſl člowěka wjnem ſe podrazý, *Isocr.*
Podrbám, *fut. ex.* al, ati, ein wenig reiben, krauen, kratzen, paululum fricare, scabere, scalpere; 2) *sl.* den Beyſchlaf verrichten, coitum absolvere; - áwám, al, ati, *fr.*
II. *rec.* podrbati ſe, ein wenig krauen, ſich ein wenig reiben, kratzen, paululum fricare, scabere, scalpere.
Podregentj, jho, *m.* Unterregent, *Com.*
Podřeknu ſe, *fut. ex.* podřekl ſe, podřeknauti ſe, u. podřjcy ſe, ſich verſprechen, ſich verreden, nicht das ſagen, was man ſa-

gen wollte, labi in loquendo.

Podreywám, ati, s. podrýwám.

Podřez, u, m. Unterschneiden, n. succisio; podřez wčel, Nehmen des Honigs, mellificium, *Syl.*

Podřezák, u, m. sl. Messer, d. Honigwaben zu unterschneiden.

Podřezám, podřezi, *fut. ex.* al, ati, folg. gazyk podřezati, d. Zunge lösen, linguam solvere, *Syl.* hrdlo p. dřezati někomu, fig. s. zkazyti. podřeže lotrům hrdlo, *Vel.*

Podřezáwám, al, ati, unten od. v. unten abschneiden mit dem Messer, mit der Säge, succidere, subcidere; s. vorh.

Podřjdjm, bess. podzřjdjm.

Podřjmám, s. dřjmám.

Podřitek, tku, m. Arschleder, Bergleder n. der Bergleute, subligaculum (tegens nates); 2) Sitz, m. Polster, n. u. dergl. 3) nach *D.* Arschbacken, Hinterbacken, nates.

Podřjznu, *fut.* zl, s. podřezám.

Podrobenj, n. *verb.* v. folg.

Podrobjm, *fut.* iti, en, v. pod, u. rob, rab, roba, robim, unterwerfen, unterwürfig machen; 2) v. po u. drobjm, bröckeln, terere, friare, s. drobjm.

Podrobugi, owal, owati, vorh. 1)

Podrostám, al, ati, s. podrostu.

Podrostlý 3. unterwachsen, z. B. mit Fleisch, passim tectus carne, vestitus carne.

Podrostu, *fut. ex.* podrostl, podrůsti, unten, od. unter etwas wachsen, succrescere, subcrescere.

†Podrownjkowý 3. unterm Aequator gelegen, wachsend.

Podrtjm, *fut. ex.* il, iti, cen, alles zerbröckeln, omnia comminuere, friare, conterere; 2) zerschmettern, contundere, disjicere, conterere.

Područj, n. Unterordnung, Abhängigkeit? z područj Jůdowa, *Ii.* (*in textu*: aby nebyli podddáni Jůdowi); z područj něčjho odstaupiti.

Podruh, a, m. Häusser, Einlieger, m. a) ohne eigenes Haus, inquilinus, ohne Acker, Einlieger, rusticus rure carens; 2) Pilgrim, m. hospes, peregrinus, *Ps.* 39, 13.

Podruhyně, f. des Häuslers Weib, inquilina.

Podružj, f. Miethe, f. gemiethete Wohnung, od. das Wohnen zur Miethe, conductum; na podružj býti, zur Miethe wohnen, habitare in conducto; wohnen in fremden Ländern, hospitatio: podružj cyzokraguým nedowolowati.

Podružstwj, n. Bewohnung ohne Eigenthumsrecht, Miethung, Häuslerey, f. inquilinatus, *B.*

Podrychtář, e, m. Unterrichter, subjudex, *Vel.*

Podrygi, *fut. ex.* podryl, podryti (podreyti), s. podrýwám.

†Podrymek, mku, m. die 2 letzten sich reimenden Sylben im weiblichem Reime, wie: zala, - dala; - mkowý, 3. diese Reimsylben betreffend, z. B. p-wá hlasnice, *Puchm.*

Podrýwám, al, ati, untergraben, unterwühlen, suffodere: stolice podrýwati; tichá woda břehy podrýwá, *prov.* stille Wässer sind tief (betrüglich).

Podržjm, *fut. ex.* el, eti, ein wenig halten, a) z. B. in der Hand, auf dem Schooße rc. paululum tenere, retinere; b) erhalten,

aufrechthalten od. zurückhalten, z. B. daß etwas od. jemand nicht falle ꝛc. paululum tenere, retinere, sustinere; 2) eine lange Weile halten, dauern, z. B. das Kleid, longo tempore durare.

Podsadek, dku, m. Untersatz, m. suppositum.

Podsadjm, fut. ex. untersetzen, besetzen, supponere, subter collocare; podsaditi punčochy, Strümpfe besetzen, tibialia reparare.

Podsádka, y, f. Besetz n. etwa circumdatio.

Podsazenj, n. Untersetzen, n. suppositio: b) Beleg eines Weiberrocks, circumdatio limbo, limbus, D.

Podsebitj, n. ol. Knebelbart, Schnurbart, m. mystax, barba superior.

Podsebytj, n. Fußboden, m. Diele, f. z oken a z podsebytj kamenjm házeli? Haj.

Podsedek, dka, m. Hintersaß, m. s. chalupnjk, D. 2) s. pjsařjk, Syl.

Podsedlnjk, a, m. Sattelpferd, n. equus sellaris od. subsellarius.

Podsednj 1. z. B. p. kůň, vorh.

Podsekám, fut. al, ati, unten od. v. unten abhauen, succidere.

Podsekriwonohý 3. einwärts gebogene Schenkel habend, varix.

Podsjena, n. sl. s. podsynj.

Podsjerám, sl. s. pod-seru.

Podskočjm, fut. ex. il, iti, unterspringen, subtersilire; 2) act. někoho, überlisten, überschnellen, circumvenire: podskočiti nepřjtele. Cyr. (ὑποτεμνειν).

Podsladjm, fut. ex. il, iti, aussüßen, subdulce reddere.

†Podslunečnjk, u, m. zrostlina, sida (ist eigentlich russisch).

Podspodek, adv. sl. hinunter, subtus.

Podspodnjcy, ků, m. pl. Gegenfüßler, antipodes.

Podsšew, sšwu, m. d. Sohle an den Schuhen, solea.

Podsšigi, fut. ex. sšil, sšiti, (sšit), part pass. podsšit, s. podsšjwám; wětrem podsšitý, s. postřelený, D. lotrem podsšitj blázni, Syr. Istj podsšitj lidé, K.

Podsšitý 3. s. unter dem vorh.

Podsšjwám, al, ati, unternähen, subsuere, subtersuere; boty p., Stiefel beschuhen, ocreas subducere, D.

Podsšiwka, y, f. sl. Unterfutter, n. pannus subdititius; 2) das Beschuhen der Stiefel, subductura.

Podsšklubám, p-sšklubi, fut. al, ati, berupfen, vellere:) - dwám, al, ati, fr. fig. každý nás podsšklubáwá, es rupft, zupft uns jederman.

Podsškubám, vorh.

Podsškubugi praes. owati, vorh.

Podstarssj, iho, m. der Altgesell im Bräuhause.

Podsštěwač, e, m. - čka y, f. folg.

Podsštěwáček, čka, m. Hetzer, Anhetzer, m. concitator; - čka, y, f. - inn, f. - trix.

Podsštjwaček, vorh.

Podsštjwám, al, ati, hetzen, concitare, irritare.

Podstata, y, f. Wesen, n. worinn eine Sache besteht, substantia, essentia; 2) Masse, f. massa: hustá podstata, v. dichten Soldatenhaufen in Schlachtordnung; zůstali předce w swých podstatách wogácy, Cyr. 3) Ansehen, n. auctoritas: co on na-

kydž, to takowau wážnost a podstatu, yako slowo B., míti musý; podstatu. lásku v poslussenstwj při lidu wálečném měl, *Vel.*

Podstatný 3. wesentlich, essentialis; 2) ansehnlich, wichtig, nachdrücklich, gravis: podstatná pomoc proti Turku, *Vel.* podstatněgssj gest ten, který od někoho nossen býwá; -ně, *adv.* liter, -niter: dosti podstatně toho dowodil: p-ně ho zastál, *Cyr.* Karel IV. kralowal w řjssi podstatně a mocně 39 let, *Vel.* -nost, i. *f.* Nachdruck *m.*; Ansehen, *n.* Auctorität, gravitas, auctoritas, *Cyr.*

Podstaupjm, *fut. ex.* il, iti, *reg. acc.* sich unterziehen, unterwinden, z. B. einer Arbeit, Gefahr rc. suscipere, subire, auch sustinere; unternehmen, occipere.

Podstaw, u, *m.* folg. *R.*

Podstawek, wku. *m* Fuß, *m.* Gestell, *n.* Postament, *n.* basis, stylobata.

Podstawjm, *fut. ex.* iti, folg.

Podstawugi, owal, owati, unterstellen, untersetzen, etwas unter etwas, supponere, subdere, subjicere.

Podstjlám, *sl.* podstjelám, al, ati, s. podestěli.

Podstjrám, al, ati. unterbreiten, substernere.

Podstolj, *n. mor.* Tischgestell, *n.* pedes mensae; 2) *sl.* s. stolowna, stolownice.

Podstrčjm, *fut.* iti, s. podstrkugi.

Podstřel, u, *m. sl.* cardus Mariae.

Podstřeljm, *fut.* iti, *sl.* s. postřeljm; 2) verhexen, mit der Hexerey schaden.

Podstřessj, *n. sl.* s. podsynj.

Podstrk, u, *m. fors* Vorwurf *m.* Beschuldigung, *f.* criminatio: vspokogte se a nechegte těch podstrkůw, *Solf. p.* 178.

Podstrkugi, owal, owati, unterstecken, hinunterstecken, subjicere, subdere, supponere; 2) unterschieben, a) etwas unter etwas, subdere, subjicere, supponere, submittere; dárky podstrkowati, *Com.* b) etwas an d. Stelle eines andern, besonders etwas Unrechtes, subdere, subjicere, supponere.

Podswinče, ete. *n.* Spanferkel, *n.* porcellus subrumus.

Podsynj, *n.* Schutzdach, Wetterdach, *n.* porticus.

Podsýpky, *f. pl. sl.* folg.

Podsyp, u, *m.* s. podsypánj; b) was gestreut wird.

Podsýpám, al, ati, unterschütten, (trockne Sachen), suffundere, fundere: gečmen dobře podsýpá; - gibt gut aus (beym Dreschen); pods. humence, s. nastražjm; - ánj, *n. verb.*

Podsýwám, al, ati, sieben, cribrare: podsýwati mauku.

Podtagj, *adv.* heimlich, ingeheim, occulte, clam, secreto, tecte.

Podťal, s. podtnu.

Podtatranský 3. Unterkarpatisch, subcarpaticus.

†Podtaženec, nce, *m.* (podtažený rým), eine Art Reim, wie: wssudy - chudý, *Puchm.*

Podtinač, e, *m.* Umbauer; folg. *K.*

Podtjnám, al, ati, s. podtnu.

Podtkám, *fut.* al, ati, unterweben, subtexere.

Podtlaukawám, al, ati, unterschlagen, succutere; - drát, einbecken, unterschlagen, filum ferreum substringere.

Podtnu, *fut. ex.* podťal, podtjti, unten abhauen, succidere, subcidere; - ſtrom w korábu, den Maſt kappen; fig. naděgi podtjti, incidere spem, absecare spem.

Podtrauſým, *fut.* yl, yti, unterſtreuen, ſubſternere.

Podtrhnu, *fut. ex.* trhl, hnauti, ſolg.; ſýtě podtrh. d. Netze zuziehen, zuſchlagen, retia concludere; p. pod meč, unter das Schwerd bringen, enſi ſubjicere; p. nohy někomu ſſeredně, durch Liſt zum Falle bringen, *Sol.* 2) hintergehen, fallere: ſwau leſt giných ku podtrženj a oklamánj prowedl, *K.*

Podtrhugi, owal, owati, niederwerſen, ſternere, dejicere, fig. někoho pod ſwé ſýti podtrhowati, *Cyr.* 2) unterſtreichen, linea ſubnotare, auch blos ſubnotare; ſ. auch vorh.

Podtýčjm, unterſtützen, ſ. týčjm.

Podubaný 3. ſ. pozobaný, *D.*

Podvčjm (podvčám), *sl.* bereden, überreden, perſvadere; 2) belehren, condocefacere; - ſe, ein wenig begreifen, exercitari.

Poduſſka, *y, f., sl.* auch hlawnice, Küſſen, *n.* worauf man ſitzt od. liegt, ꝛc. pulvinus, pulvinar, culcita; zum Kopfe, Haupt- od. Kopfküſſen, pulvillus, pulvinus capitis, od. blos pulvinus, pulvinar; p k pletenj, Klöppelpult, *n.* pluteus texendis denticnlis; trunk na poduſſku vdělati, einen Schlaftrunk thun potum aute ſomnum bibere.

Poduſſtička, *y, f. dim.* Küßchen, pulvillus, pulviuulus.

Podvſta, podvſtwa, *y, f. sl.* Näsling, *m.* Naſe, *f.* ein Fiſch, cyprinus naſus.

Podwádjm, čl, čti, ſ. podwedu.

Podwal, *u, m.* das Untergeſtell in der Mühle, od. der Klotz, worauf ſich der Wellbaum dreht; 2) ſ. základ.

Podwala, *y, f.* vorh. 2) podwalami a podporami vtwrzená (lod), *Com.*

Podwaz *u, m. sl.* ein Werkzeug beym Büffelwagen.

Podwazek, zku, *m.* Knieband, *n.* vinculum genuale, auch blos genuale; Kniegürtel, *m.* obſtrigillum, *R.*

Podwáži, *fut. ex* podwázal, podwázati, podwázán, ſolg.

Podwazugi, owal, owati, unterbinden, unten binden, ſubligare.

Podwečer, *adv. sl.* abends, ſub veſpere.

Podwedu, *fut. ex.* wedl, wéſti, weben, hintergehen, betrügen, fallere, decipere, inducere aliquem, imponere alicui, verba dare alicui.

Podweſeljm ſe, *fut.* il, iti, ſich guten Muth trinken, *Vel.*

Podwička, *y, f. sl.* ſ. náčelnjk.

Podwiky, *f.* ? ſmutkowé ženſké rauchy, Flerkappe, *f.* Trauerſchleyer, *m.* pepla, (orum), *R.*

Podwinek, nku, *m.* Papierchen, worauf der Zwirn aufgerollt wird.

Podwjwám, al, ati, dreſchen nach Art der Römer?

Podwlačky, *pl. f.* Unterziehhoſen, perisomata, caligae.

Podwlaky, *f. pl.* Geſimſe, *n.* antes; Unterzug im Gebäude, ſubſtructum, *R.*

Podwljkacý 3. unterzieh-: p-cý ſpodky, ſ. podwlačky.

Podwod, *u, m.* (v. pod-wedu, wie Verführen), Betrug *m.* dolus, fraus.

Podwodjm, iti, s. podwozugi.
Podwodnjk, a, m. Betrüger, m. fraudator, impostor; - nice, f. - inn, f. - trix, - trix.
Podwodný 3. betrüglich, dolosus, fraudulentus; p. hráč, falscher Spieler, dolosus lusor; - ně, adv. - se, - nter.
Podwog, e, Oberschwelle, f. limen superius, limen superum.
Podwogný ğroš (14 peněz), podwogný penjz? Vel.
Podwoljm se fut. sich verpflichten; verbinden, se obligare, se obstringere: podwolil se táhnauti do Vher, Vel. - w něco, sich erbieten, offerre, Pr. - lenj, n. Verpflichtung, Verbindung zu etwas, obligatio.
Podwolugi se, owati, vorh.
Podworám, áwám, bess. podorám
Podworný 3. sl. zum Hof gehörig, podworný ğrunt, intravillanus fundus.
Podwozky, ů, m. plur. das unter den Wagen, beym Zusammenführen in d. Scheuer, gefallene Getreide.
Podwozugi, owati, s. podwedu.
Podwracugi, owati, folg.
Podwracým, cel, coti, umkehren, subvertere; 2) stürzen, umstürzen, vernichten, zu Grund richten, evertere; - cenj, n. verb.
Podwrat, u, m. Sturz, Umsturz, ruina, bess. podwrácenj.
Podwrátjm, fut. il, iti, vorh.
Podwrhnu, fut. ex. podwrhl, podwrhnauti, folg.
Podwrhu, podwržeš, fut. ex. podwrhl, podwrcy, podwržen, unterschieben, s. podstrku- gi, 2) b).
Podwrhugi, owati, vorh.
Podwrknu, fut. verrenken?
Podwrssj n. Berggrund, m. plaga submontana.
Podwrtliwý 3. das leicht umstürzt, versatilis: kaule okraühlá a podwrtliwá.
Podwrtnu se, fut. wrtl, wrtnauti, gleiten, stürzen, subverti, ruere: podwrtnau se nohy gehö, B.
Podwržče, čete, n. Wechselbalg, m. Wechselkind, n. infans subdititius. (Aberglaube! doch wird es zuweilen v. einem ungerathenen Kinde, z. B. welches einen großen Kopf, großen Bauch 2c. hat, gesagt).
Podwrženec, nce, m. s. podwržče, u. pankhart, Cyr.
Podwržený 3. unterschoben, subditus, subdititius, subditivus, suppositus.
Podymné, ého, n. Herdgeld, Kamingeld, (Abgabe), fumale, D.
Podymný 3. z. B. podymný desátek, Pr.
Podzámčj, n. sl. Schloßberg (in Preßburg,) plaga subarcensis.
Podzamnau, ind. Liebestrank, potio amatoria, philtrum, Syl.
Podzednice, wohl richtiger pozednice, f. ein Balken, der ganz auf der Mauer liegt.
Podzemnj 1. unterirdisch, subterraneus; p. oheň, Erdfeuer, n. ignis subterraneus.
†Podzemnice, f. zrostl., arachis.
Podzemský 3. vorh.
Podzjnám, s. přizjnám.
Podznjem, fut. sl. vorh.
Podzřjzený 3 untergeordnet, subordinatus: práce giným podzřjzené; p-né wrchnosti.
Podzym, u, m. Herbst, m. autumnus, auctumnus.
Podzymkátko, a, n. Herbstling, m. ein Schaaf, D.

Podzymek, mku, m. s. podzym.
Podzymnj 3. den Herbst betreffend, Herbst-, autumnalis.
Poeta, y, m. Dichter, m. poeta,
-stwj, n. Dichterey, Com.
Poetický 3. folg. Vel.
Poetický 3. poetisch, poeticus; -cky, adv. -ce.
Pofardm, sl. sich fort packen.
Poffdé, s. paffdé.
Pogachám, sl. stark gehen, s. pogechám.
Pogatý 3. part. constr. v. pegmu.
Pogdu, fut. ex. possel, pogjti, praes. pochážým, folgen, entstehen, sich entspinnen, oriri, nasci, sequi; práwě pogde, nezůstane nic, es geht gerade auf, D. 2) vergehen, zu Grunde gehen, perire, interire; strom pogde, - erstirbt; hladem pogjti; oči mrákotau possly, - erblindet; 3) sl. s. půgdu.
Pogechám, fut. al, ati, gehen, ziehen, vadere: - cwalem pogecháte, Puchm.
Poged, u, m. s. otok dásnj, Vel.
Pogedám,-dati,sl.zuweilen essen.
Pogednám, fut. ex. al, ati, ausrichten, ausführen, exsequi; 2) vergleichen, conciliare; -ánj, n. - A-ung, A-rung, V-chung, f. exsecutio; c-tio; nach den Neuern auch (schriftliche) Abhandlung, dissertatio; -áwám, al, ati, fr. různjcý se pogednáwáni býti magj, Com.
II. rec. pogednati se, einig werden im Kaufe, convenire.
Pogednau, adv. auf einmal, gleich, sogleich, illico; 2) bald, leicht, facile.
Pogedu, fut. s. gedu.
Pogem, sl. s. pogjm, essen.
Pogetj, n. verb. v. pogmu.
Pogezd, u, m. Hinfahrt, f. Hinritt, m. profectio curru, equo, equitatio: pogezdy wrchnosti činiti; pogezd daleký do Frankreychu, Vel.
Pogezdjm, iti; zle, s. pochodjm.
Pogezdný, ého, m. Wirthschaftsbereiter, m. obequitator (inspector) oeconomicus.
†Pogezerný 3. z. B. zrostlina, See-, Sumpf-? lacustris?
Pogjdánj, n. Essen, n. s. hody, K.
Pogjm, fut. ex. pogedl, pogjsti, mit dem Genit. viel aufessen, multum exedere, consumere edendo; 2) mit dem Akkus. alles aufessen, omnia exedere, consumere, edendo; 3) essen, edere.
Pogim, pogis, 3.pl. pogj, praes., pogil, pogiti, pogen, verbinden, vereinigen, zusammenfügen, conjungere, coadunare, B. 2) s. napogim, (wenig üblich).
II. rec. pogiti se, sich vereinigen, jungi; dobrá přjzeň se gednomyslnostj pogj a wjže: ty werse se řjhodně spolu pogj, K. s njm se mjsý a pogj, K.
Pogjmám, al, ati, s. pogmu; -ánj, n. verb.
II. rec. pogjmati se, sl. sich begatten, treten, nur v. Vögeln, coire; -sy, zum Weibe nehmen, ducere.
Pogisstěnj, n. Versicherung, f. durch Bürgen, Geld, Wechsel, Handschrift, Caution, f. cautio, satisdatio: pogisstěnj dluhů na statcých, hypotheca, Pr.
Pogistjm, fut. iti, sstěn, folg.
Pogisstugi, owal, owati, versichern etwas, jemand wegen etwas Sicherheit geben, z. B. durch Bürgen, Wechsel ec. cavere alicui de re, satisdare

alicui; bescheinigen, apocha testari, recognoscere, *D.* pogissťuge neohssáblé Božj mocy (*gen.*)*K.* toho skutku y N. p-ge, *K.* základowé a pogissťowánj na statcých, *Vel.*

Pogitj, *n.* Entstehung, *f.* Ursprung, *m.* ortus, origo.

Pogměl, s. pomĕgi.

Pogmu, *fut. ex.* pogal, pogjti, (pogmauti), *part. pass.* pogat, *praes.* pogjmám, nehmen, mitnehmen, mitbegreifen, fassen, sumere, ducere: w gednu spřež ge pogal; w neykratssj slowa pogaté důwody, *Com.* w počet pogjmá wsseckо; pogmauc w počet y ten rok,-mitrechnen, connumerare, computare; pogjmá w to y dobré a rozumné lidi; ženu, manželku, auch manžela pogjti, pogimati, sich eine Frau, einen Mann nehmen, ducere uxorem, nubere; 2) ergreifen, occupare: blud ho pogal, der Irrthum ergriff ihn, hat sich seiner bemächtiget,-eum occupavit; lakomau žádostj pogat, *Cyr.* prorockým duchem pogat, *Id.* pogal ho náhlý nedub, *Vel.* hněw ho pogal, der Zorn ergriff ihn; koně w uzdu p. einzäumen, infrenare; pogatý bludem člowěk, *B.* 3) einnehmen, fig. capere: to auprjmné wyprawowánj pogme Leona; 4) fassen, begreifen, intelligere, capere.

II. *rec.* pogjti, pogjmati se, sich einander heurathen; b) sich gatten, s. păřiti se, *D.*

Pogjždjm, ěl, ěti, sachte fortreiten, equitare lente; b) hinfahren, hinreiten, s. pogezd.

Pognačkám, *fut. sl.* zerquetschen.

Pogslowce, *n.* Nebenwort? (Gramm.) conjunctio.

Pohabem, *fut.* al, ati, *sl.* zusammen raffen, corradere.

Pohádám, *fut. ex.* ati, eine Weile od. Zeit rathen, muthmassen, conjectare.

II. *rec.* pohádati se, zanken, in einen Wortwechsel gerathen. altercari.

Pohádka, y, *f.* Räthsel, *n.* a) etwas zu errathen; p-ka slownj, Worträthsel, Charade, *f.* logogryphus, *P*; b) Mährchen, Histörchen, *n.* fabella; c) problema, *n. Com.*

Pohadrugi se, s. pohádati se.

Pohan, a, *m.* Heide, *m.* ignarus veri Dei; od. mit den Kirchenscribenten, paganus, ethnicus, gentilis; -nka, s. unten.

Poháňám, ati, *sl.* s. pohánjm.

Pohanbjm, *fut.* s. pohanjm; 2)? - pod nos někoho, einen Nasenstieber geben.

Poháněný 3. *sl.* s. pohánkowý.

Pohaněnj, *n.* Beschimpfung, *f.* ignominia, contumelia, opprobrium, *B.*

Poháněnj, *n.* Treiben, Forttreiben, *n.* pulsus.

Pohanjm, *fut. ex.* ěl, ěti, ěn, beschimpfen, ignominia, contumelia adficere aliquem, ignominiam alicui injungere; panny, ženy něčj, poh. schänden, stuprare, *Vel.* 3) ein Heide werden, s. zpohanjm.

Pohánjm, *praes.* ěl, ěti, forttreiben, weiter treiben, propellere; Pferde rc. am Wagen treiben; b) fordern, besonders vors Gericht, citare, evocare, in jus vocare.

Pohanina, y, *f.* nach einigen (auch nach *Brcht.*) s. mák polnj,

anemone; nach *Ryb.* s. pohánka.

Pohanka, y, *f.* Heidinn, *f.* ethnica, pagana, ignara veri Dei.

Pohánka (langes á), y, *f. sl.* & *mor.* (*boh.* sollte das a auch lang seyn), v. pohan, fran. blé sarrasin, Buchweitzen, *m.* Heidekorn, *n.* Heidel, *m.* (Hade), polygonum fagopyrum, *Linn.*

†Pohánka, y, *f.* zrostlina, cynosura, *Berchthold.*

Pohánkowý 3. v. Heidekorn; pohánkowá (*sl.* pohánčená) kaſſe, Heidelbrey, *m.* puls e polenta polygoni fagopyri; p-wé kraupky, Heidelgrütze, *f.* polenta polygoni fagopyri.

Pohanský 3. heidnisch, paganus; pohanské plátno, Zwillich, *m.* pannus lineus bilix; -nsky, po p-sku, *adv.* more pagano; -stwj, *n.* Heidenthum, *n.* (Heidenschaft; Mangel der Erkenntniß des wahren Gottes, od. Mangel der christl. Religion, ethnicismus, paganitas; -stwo, *a, n. coll.* d. Heiden, pagani, ethnici.

Pohár, u, *m. sl.*, *boh.* pohár, *e. m.* (*ital.* bicchiere, *angl.* beaker, mittellat. bicarium, picarium; βικος, vom alten back, hohl), Becher, *m.* Trinkglas, *n.* poculum.

Pohladám, *sl.* s. pohledám.

Pohladjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig glätten, paululum levigare; 2) ein wenig streicheln, paululum mulcere.

Pohlauplý 3. blödsinnig?

Pohlawě, s. po: střela njm Tymoklea tam pohlawě, *Vel.*

Pohlawek, wku, *m.* Ohrfeige, *f.* colaphus; pohlawek dáti, eine Ohrfeige geben, colaphum infringere.

Pohlawj, *n.*, *sl.* pohlawa, y, *f.* Geschlecht, *n.* Inbegriff derer, d. wegen der Fortpflanzungsart zusammen gehören, z. B. das männliche u. weibliche Geschlecht; pohlawj mužské, ženské, sexus masculinus, femininus; náklonnost pohlawj, Geschlechtstrieb, *m.* instinctus sexus, *Leschka.*

Pohlawkugi, owal, owati, Ohrfeigen geben, colaphizare.

Pohlawné, ého, *n.* Kopfgeld, *n.* Kopfsteuer, *f.* census in capita, exactio capitum.

†Pohlawnj 1. slowce, Geschlechtswort, *n.* *Kautenk.*

Pohlazugi, owati, s. pohladjm.

Pohleugi, owal, owati, s. pohltjm.

Pohled, u, *m.* Ansehen, äußere Gestalt, species; na pohled (na oko) mrtwý, scheintodt.

Pohledám, al, ati, mit u. ohne Genit. ein wenig oder lange suchen, paululum od. diu quaerere; b) suchen, aufsuchen, quaerere, inquirere, *B.* -dwám, al, ati, *fr.* suchen, quaerere; -něčeho, ansuchen um etwas.

Pohleděnj, *n.* Ansehen, *n.* Sehen auf etwas, adspectus, intuitus.

Pohledjm, *fut.* ěl, ěti, eine Weile nachsehen, sehen nach etwas, anschauen, aliquamdiu intueri, contueri, adspicere, adspectare, spectare; b) s. auch pohljdnu.

Pohljadnem, *fut.* dol, *sl.* folg.

Pohljdnu (pohlédnu), *fut. ex.* pohljdl, pohljdnauti, blicken, wohin sehen, den Blick wohin werfen, adspectum conver-

tere in aliquem, in rem, oculos conjicere in-, conspicere.

Pohlodek, dku, *m.* Kuchen für d. Dienstmägde.

Pohltjm, *fut. ex.* il, iti, cen, *praes.* pohlcugi, verschlingen, verschlucken, glutire, deglutire, devorare: oheň pohltj wsse-cko, *Vel.*

Pohlubugi, owati, sich tiefer gründen? pohlubugj k přebýwánj. *K.* (*in textu*: newstupnégi se sadj w příbytcých swých), Ger. 49, 8.

Pohnaný, *part.* v. poženu.

Pohnat, -ti, *infin.* v. poženu.

Pohnjem, *sl.* s. pohnu.

Pohnogjm, *fut.* il, iti, en, bedüngen, stercorare.

Pohnu, *fut. ex.* ul, auti, *imper.* pohni, mit dem Instrum. bewegen, etwas körperliches in Bewegung setzen, rühren, movere; 2) mit dem Akkus. bewegen, rühren, einen Eindruck machen, movere, commovere.

II. *rec.* pohnauti se. u. sebau, sich bewegen, sich rühren, regen, movere se, moveri: gak se pohnu, tak ge mi zyma; nedal sebau nikam od sprawedlnosti pohnauti, *Vel.* 2) ausbrechen v. einem Orte, proficisci; - na někoho, aufgebracht werden, commoveri: welmi se na něho pohnul, *Vel.*

Pohnutedlný 3. beweglich, a) was sich leicht bewegt, od. bewegen läßt, z. B. ein Stein, mobilis; b) was andere leicht bewegt, z. B. eine Rede, ad movendum aptus, facile movens, auch gravis; - ně, *adv.* 1) mit schneller Bewegung, mobiliter; 2) mit Rührung, cum gravitate, od. ita, ut animum moveat; - nost, i, *f.* Beweglichkeit, α) eines Körpers, mobilitas; β) einer Rede, facultas movendi animum.

Pohnutj, *n.* Bewegung, *f.* a) des Leibes od. einer körperlichen Sache, motus, motio, commotio; o) Unruhe, z. B. unter den Leuten, sowohl im guten, als im bösen Verstande, motus, turba.

†Pohnutka, y, *f.* Beweggrund?

Pohoda, y, *f. sl.* schönes Wetter: dobrau má pohodu.

Pohodjm, *fut.* il, iti, hinwerfen, projicere; 2) *sl.* treffen, hin, den Weg finden: on tam nepohodj.

Pohodlj, (pohodlé), *n.* (v. po u. hod), Bequemlichkeit, *f.* commoditas.

Pohodlný 3. bequem, gemächlich, commodus; - ně, *adv.* - de; - nost, i, *f.* - lichkeit, *f.* commoditas.

Pohodnu se, *fut.* dl, dnauti, sich überwerfen, altercari, *Com.* pohodli se o reliquie geho, *Vel.* s Petrem se pohodl, *Id.*

Pohodný, ého, *m.* ras, Abdecker, Fallmeister, Feldmeister, Kafiller, *m.* detractor pellium pecoris morticini.

Pohon, u, *m.* s. půhon.

Pohonič, e, *m.* Antreiber, Viehtreiber, s. honák; 2) s. auch poháněk.

Pohoř, e, *m.* oheň, Brand, *m.* ignis, ardor; 2) ein Dorf im Bunzlauer Kreise.

Pohořelec, lce, *m. sl.* Abgebrannter, Brandbettler, *m.* incendium passus, mendicans incendiarius; - lkyně, *f.* - inn, - inn, *f.* inc. - ssa, m-ns - ria.

Pohořelisstě, *n.* Brandstätte, *f.*

locus aedificii incendio absumti.

Pohořelné, ého, n. pomoc pro pohořelé, Brandsteuer, f. collecta incendiaria, D.

Pohořelý 3. ein Abgebrannter, incendium passus.

Pohořenisko, a, n. sl. s. pohořelisstě; 2) sl. Brandschaden, m. damnum incendio factum: na pohořenisko pjtat.

Pohořj, m. hory, pl. Gebirge, n. montes, jugum montium.

Pohořjm, fut. il, iti, ganz verbrennen, viel in Brand aufgehen, comburi; 2) sl. Feuersbrunst erleiden.

Pohorssenj, n. Ärgerniß, n. Anstoß, m. offensio; pohorssenj dáti, Ärgerniß geben, offendere aliquem.

Pohorssjm, fut. ex. il, iti, eigentlich schlechter machen, (horssj včiniti): pohorssowánj mince, Haj. üblicher 2) ärgern, Anstoß geben, offendere aliquem, esse offensioni alicui.

II. rec. pohorssiti se, schlechter werden; 2) sich ärgern, an etwas Ärgerniß nehmen, offendi re.

Pohorssitedlný 3. der sich leicht ärgert, ärgerlich, iracundus, stomachosus, facile offendendus; - nost, i, f. - chkeit, f.

Pohorsslivý 3. anstößig, beleidigend, skandalös, offensivus, scandalosus; poh. přjklad; 2) vorh.; - ost, i, f. A-gkeit, indoles offensiva; 2) vorh.

Pohorssugi, owati, s. pohorssjm.

Pohospodářjm, fut. il, iti, übel wirthschaften; pohospodářili tam wogácy (laupiwsse), Vel.

Pohostinný 3. někde, v někoho, přjchozý, fremd, peregrinus, hospes; p-né práwo, Gastrecht, n. jus hospitum, D. - nstwj, n. dasselbe; Ablager, n. D. b) der Stand eines Fremdlings; -nnost, i, f. Aufenthalt im fremden Lande, inquilinatus.

Pohostinu, adv. in der Fremde, loco peregrino; - býti, außer dem Vaterlande, in der Fremde seyn, peregrinum, inquilinum esse, B. opilých sudců mysl gest pohostinu, wssecka wězý w konwičkách, Vel

Pohotowě, adv. bey der Hand, in Bereitschaft, z. B. býti, mjti, - seyn, haben, ad manus, od. praesto esse, habere.

Pohowjm sobě, (sy), fut. ěl, ěti, sich pflegen, sich gütlich thun, se fovere.

Pohrabáč, e, m. Kohlenkrücke, f. Schür- od. Herdhaken, rutrum carbonarium, batillum, batillus; železný p., auch Krücke, D. - ček, čku, m. Essenklinge, f. Eßspieß, m. D.

Pohrabám, sl. pohrabem, fut. al, pohrabati, rechen, rastro colligere.

Pohrabáwám, al, ati, s. pohrabugi; 2) scharren, radere terram.

II rec. pohrabáwati se, vorh. 2); slepice pohrabáwá se w smětech.

Pohrabugi, owal, owati, nachrechen, z. B. Ähren, Heu, Stroh rc. rastro, (pectine) colligere.

Pohrádka, y, f. sl. schlechte Bettstatt.

Pohragi, fut. pohrál, pohráti, ein wenig spielen, paululum, (paulisper) ludere.

Pohráwám, al, ati, spielen, schökern, ludere; - s ženau, B. b) s někým, jemand zum Besten,

(Narren) haben, ludificari, ludificare: milosrdenstwj Božj s sebau pohráwati nedá; s něčjm gako swině s wěchtem pohráwati, *K.*
Pohrážjm, eti, *fr.* v. pohrozým.
Pohrbený 3. gekrümmt, incurvatus, *Ps.* 38, 7.
Pohřbený 3. *part.* v. pohřbjm.
Pohřbetnjk, u, *m.* Rückenriemen, *m.* am Reitzeug, lorum dorsale.
Pohřbjm. *fut.* il, iti, en, begraben, beerdigen, (einen Todten), humare. sepelire, humo tegere. tumulare; - enj, *n.* Beerdigung, sepultura.
Pohřbugi, owal, owati, vorh.
Pohrdač, e, *m.* Verächter, contemtor.
Pohrdám, al, *ati*, *án*, *reg. instr.* verachten, contemnere, despicere, aspernari, spernere; - ánj, *n.* s. pohrdnutj.
Pohrdawý, 3. der verachtet, contemtor, *K.* - wost, *i*, *f. subst.*
Pohrdnu, *fut.* dl, dnauti, s. pohrdám.
Pohrdnutj, *n.* Verachtung, *f.* contemtus, contemtio: to w zlehčenj a pohrdnutj vwozuge; hrdé a drzý služebnjky Božjmi pohrdnutj.
Pohřeb, hřbu, auch hřebu, *B. m.* *loc. sing.* u, Begräbniß, a) Begraben, *n.* Beerdigung, *f.* humatio, sepultura; b) Leichenbegängniß, *n.* funus, exequiae; c) Begräbnißstätte, *f.* sepulchrum: we Freyberce gest pohřeb kurfirsstů Saských, *Vel.*
Pohřebnj 1. d. Leiche betreffend, funebris; p. pjseň, Begräbnißlied, *n.* cantio funebris; p. kázanj, Leichenpredigt, *f.* oratio sacra funebris.
Pohřebnice, *f.* s. hřbitow, *Com.*
Pohřebugi, s. pohřbugi.
Pohřessjm, *fut.* il, iti, někoho, jemand irre gehen, vermissen, jemand, desiderare: nepohřessil přes 20 osob, *Vel.* pohřessil sem ho, ich bin ihn irre gegangen? *D.*
Pohřjchu! *interj.* suspirandi, dolendi, leider! proh dolor! malum! toho zlého pohřjchu až posawad zakussugj; na opak se pohřjchu widj wssudy mezy křesťany, *Com.* to se pohřjchu gesstě toho roku stalo, *Vel.* ačkoli pak nastogte giž k tomu pohřjchu přisslo, wiewohl es, o Jammer! schon dazu leider! gekommen ist, *Vel.*
Pohřjssjm, s. pohřessjm.
Pohřjžjm, *fut.* il, iti, en, (u. pohřižen, *K.*) untertauchen, (*act.*) mergere, demergere, submergere; aby wssemi zlými wěcmi se wssech stran obestřjn, prolit, progat, a w nich pohřjžen byl, *K.* w bezbožnostěch poh-ný, *K.* gako pohřjžený w nemjrné žádosti pomsty, *Vel.* w rozkossech rc. versunken; b) in d. Tiefe stürzen, praecipitare; zeměttřesenj městečka podwrátilo, a na djle pohřjžilo, *Vel.*
Pohřjžugi, owal, owati, vorh.
Pohrnu se, *fut.* nul, nauti, sich häufen, sammeln, strömen, confluere, *B.* s. hrnu.
Pohrobek, bka, *m.* Nachwaise, *m.* posthumus; - bkyně, *f.* - ma.
Pohrobjm, *fut.* iti, s. pohřbjm.
Pohrom u. *m.* Sturm, Andrang, *m.* bey der Belagerung, impetus, oppugnatio, *Ryb.*
Pohroma, y, *f.* unglückliches Verhängniß, Schicksal, *n.* (Hůjch, *m. D.*), fatum, sors sinistra:

pohroma a záhuba na něg přišpadla, *Cyr.* 2) Brandmal, *n.* Brandflecken vom Donner.

Pohromadě, *boh.*, *sl.* spolu, *adv.* beysamen, simul, una.

Pohromjm, *fut.* il, iti, niederdonnern, niederstürmen?

Pohrožugi, owal, owati, drohen, bedrohen, minitare.

Pohrozým, *fut. ex.* yl, yti, ein wenig drohen, paulum minari, comminari; 2) bedrohen, objurgare, Mat. 8, 26.

Pohrůžčiwý 3. voll Drohung, minax: psánj vkrutné a pohrůžčiwé.

Pohrůžka, üblicher pohrůžky, *pl. f.* Drohung, *f.* Drohworte, minae.

Pohubjm, *fut. ex.* il, iti, en, *reg. acc.* verwüsten, devastare, verheeren, depopulari; - benj, *n.* V-stung, V-rung, *f.* vastatio, depopulatio, Verderbung, corruptio.

Pohuckám, *fut.* al, ati, *sl.* s. folg.

Pohůnek, nka, *m.* Kleinknecht, Kleinenke, Unterknecht, Beyknecht, *m.* Nach *R.* Roßbube, *m.* puer equarius; spottweise, Bengel, Lümmel, *m.* stipes.

Pohwizd, u, *m.* i. e. hwjzdánj, a) v. Menschen; b) vom Winde.

Pohwizd (Pogwizd), *a, m.* Windgott, bey den alten Slawen, Aeolus. S. *Sauberti de sacrif. Vet. p.* 106.

Pohwizdugi, owal, owati, za někým, jemand nachpfeifen (aus Spott), exsibilare, explodere, *Com.*

Pohybný, bess. pohnutedlný.

Pohybowadlo, *a, n.* Bewegkraft, *f.* Bewegwerkzeug, *n.* elater, momentum; b) in der Uhr das Getriebe, *n.* elater, *R.*

Pohybowánj, *n.* Bewegung des Leibes (Commotion), od. einer körperlichen Sache, motus, motio, commotio: činjm sy pohybowánj.

Pohybugi, owal, owati, *reg. instr.* bewegen, etwas körperliches in Bewegung setzen od. rühren, movere, commovere; b) das Gemüth, d. Menschen, rühren, erschüttern, concutere, quatere; eben so *trop.* pohybowal Wyssehradem -.

II. *rec.* pohybowati se, sich bewegen, se movere, commovere.

Pohynjem, *fut.* nul, *sl.* s. folg.

Pohynu, *fut.* ul, auti, zu Grunde gehen, (v. vielen), perire, interire.

†Poincyanka, *y, f.* zrostlina, poinciania.

†Poiretka, *y, f.* zrostlina, poiretia.

†Poiteowka, *y, f.* zrostl., poitea.

Pokál, *u, m.* großer Becher, Pokal, *m.* bancalium, *Cyr.*

Pokáljm, *fut.* el, eti, en, besudeln, inquinare, maculare, contaminare, foedare.

Pokaljm, *fut.* iti, s. zakaljm.

II. *rec.* pokaliti se, *sl.* s. podělat se.

Pokánj, *n.* Buße, *f.* a) Bereuung, *f.* poenitentia; b) äußerliche Bußwerke; pokánj činiti, Buße thun, poenitentiam agere; weřegné pokánj, Kirchenbuße, poenitentia publica.

Pokapám, *fut.* al, ati, betröpfeln, irrorare, stillando madefacere; 2) *sl. neutr.* (v. vielen) umkommen, s. kapám 2), u. odkapem.

Pokárám, *fut. ex.* al, ati, ein wenig strafen, a) ein wenig schelten, paulum punire, objurgare,

reprehendere; b) ein wenig züchtigen, paulum punire, castigare.

Pokaſſláwám, al, ati, hüſteln, huſten, tussitare, *D.*

Pokaupjm, *fut. ex.* il, iti, aufkaufen, coemere; alles kaufen: giž ſy wſſecko pokaupil?

Pokauſſjm, el, eti, en, u. jn, verſuchen, zum Böſen reizen, sollicitare; 2) vexiren, necken, ſeinen Spaß haben, ludere, illudere; - jwám, al, ati, *fr.*

II. *rec.* pokauſſeti ſe o něco, wagen, verſuchen, tentare, experiri; pokauſſel ſe o to, ſ. pokuſým ſe; fig. anwandeln: pokauſſj ſe o něho zymnice, - wandelt ihn an.

Pokautnj 1. was im Winkel iſt, Winkel=: temnoſti pokautnj opuſtiti.

Pokautnjček, čka, *m.* lichtſcheuer Menſch, lucifuga.

Pokautný 3. geheim, heimlich, clandestinus, occultus; - ně, *adv.* - ne, - te; - noſt, i, *f. subst.*

Pokawád, *adv.* ſ. pokud, 2).

††Pokaza, y, *f.* ſ. aukaz.

Pokaždé, *adv.* jedesmal, allezeit, omni tempore, semper.

Pokazugem, *sl.* ſ. vkazugi.

Pokazým, *fut. ex.* yl, yti, žen, *imper.* pokaz, *praes.* kazým, verderben, ſchlecht machen, (v. Menſchen u. Sachen), perdere, corrumpere, depravare, (v. Sitten ſagt man: poruſſiti mrawy.)

II. *rec.* pokazyti ſe, verderben, ſchlechter werden, perdi, depravari, corrumpi.

Poklad, u, *m.* Schatz, *m.* ein Vorrath, v. Dingen, d. man aufhebt, thesaurus, beſonders des Geldes, thesaurus, gaza.

Pokladak, e, *m.* ſ. podwodnjk: takowj pokladaci, genž plátce býti nechtěgj, penjze zapjragj, *Vel.*

Pokladacký 3. betrügeriſch, *Žal.*

Pokládám, al, ati, legen, ponere, collocare; pokl. žiwot: - aufopfern, dahingeben, *B.* vitam ponere; 2) ſ. oklamáwám; 3) rechnen, dafür halten, habere, judicare, ducere: to korunowánj pokládagj léta 14. . *Vel.*; to ſobě za hanbu, za welikau maudroſt rc. pokládá, er rechnet es ſich für eine Schande, groſſe Weisheit an, hoc habet pro re sibi turpi, pro magna sapientia, od. judicat hoc esse sibi turpe, esse magnae sapientiae &c; za zlé pokládati, übel nehmen, übel auslegen, vitio vertere; za těžké ſobě pokládati, ſchwer an etwas gehen, gravari; 4) ſ. podwedu; kupcy, kteřjž ſwé wěřitele pokládagj a vtjkagj, - plátce býti nechtěgj, penjze zapjragj, *Vel.* -ánj, *n. verb.* pokladánj a pokrytſtwj, *Syr.* ſ. auch položjm.

II. *rec.* pokládati ſe, ſich erbieten, profiteri, promtum esse: pokládá ſe, že wſſecko chce, což gednom gemu geſt možného včiniti. Auch mit der Präp. v. u. dem Akkuſ.: w něco ſe pokládati, weř ſe pokládati.

Pokladnice, *f.* Schatzkammer, *f.* thesaurus, aerarium; Sparbüchſe, *f.* numorum conditorium: řemeſlnická p., Handwerkslade, *f.* etwa arca opificum; p. hliněná, irdene Sparbüchſe, capsula fictilis.

Pokladnj 1. Schatz=: p komora, Schatzkammer, aerarium; *Vel.*

Pokladnjk, a, m. Schatzmeister; a) bey den Schatzkammern, thesaurensis, od. praefectus aerarii; b) überhaupt praefectus aerarii; neywyšſſj král. pokladnjk, (in Ung.) tavernicorum regalium magister.

Poklaknem, kl, sl. ſ. pokleknu.

Poklaſný, ého, m. Oberdreſcher, m. Scheueraufſeher, horrearius.

(Pokláwám ſe? pokláwala ſe kůže s připálenjm, Com. Lab. ſ. ſtr. 37. (ſcheint ein Druckfehler ſtatt potkáwala zu ſeyn)?

Poklaudzám, ati, sl. ſ. poklidjm.

Poklauzám ſe, al, ati, langſam kriechen, ſchleichen, (gleiten), reptare.

Pokleknu, fut. ex. poklekl, pokleknauti, niederknien, provolvi in genua.

Poklepačka, y, f. Klatſcherinn, f. garrula.

Pokleſáwám, al, ati, öfters ſtraucheln, saepius offendere, labi.

Pokléſek, ſku, m. ſolg.

Pokléſka, y, f. Fehltritt, m. lapsus, 1 Par. 21, 3.

Pokleſlý 3. ein wenig geſunken; pokleſlý ſtaw cýrkwe, K.

Pokleſnjm, fut. sl. ſ. po-kleſtjm.

Pokleſnu, fut. ex. ſl, ſnauti, ſtraucheln, gleiten, offendere; labi. II. rec. pokleſnauti ſe, vorh. ſtraucheln, fehlen, labi, B.

Poklička, y, f. der Deckel eines Topfes, operculum; k tomu hrncy doſti té pokličky, prov. wie der Hafen, ſo iſt der Deckel, dignum patella operculum.

†Pokličnjk, u, m. zroſtlina, thylacium.

Poklid, u, m. přjročj. n. Anſtand, m. dilatio, cunctatio; 2) Ausſöhnung, f. Vergleich, m. Friede, m. complanatio, pax; měyte poklid, i. e pokog.

Poklidjm, fut. ex. il, iti, ſ. klidjm 1) 2); 2) viele od. alle hinrichten, multos tollere; 3) ol. ſ. pokogjm.

Poklidnj I. liſt, u, m. Anſtandsbrief, m. literae moratoriae.

Poklinkám, fut. al, ati, berauſchen, inebriare.

Poklis, ſ. pokléſek? Haran.

Pokljſka, y, f. ſ. pokléſek: od poklјſek pozdwihowati.

Poklјzým, yl, yti, sl. poklúzám, aufräumen, wegräumen, amovere, amoliri.

Poklona, y, f. Verbeugung, inclinatio corporis, salutatio; auch religiöſe Verehrung.

Poklonjm ſe, fut. il, iti, ſich verbeugen, corpus inclinare, salutare.

Poklop, u, m. Klappe, f. Schlag, m. Thüre, f. z. B. des Heubodens, des Taubenſchlags; Fallthür, f. ſonſt zapadacý dwéře, D. (mor. wěko, z. B. na gatce); valva; Butterfaßdeckel, m. operculum, R. Brunnendeckel, puteal; Kaffer, m. ſ. wikýř; 2) das Vorſchütz bey der Mühle.

Poklopec, pce, m. Vogelſchlag, Meiſekaſten, m. decipula, transenna; 2) Latz, Hoſenlatz, m. Hoſenklappe, f. lacinia.

†Poklopenec, nce, m. zroſtlina, eupomatia; auch eudesmia?? juxta eundem Bercht.

Poklopjm, fut. il, iti, ſolg.

Poklopugi, owal, owati, umſtürzen (act.), subvertere.

Poklúpek, pku, m. ſ. poklopec, D.

Poklusám, fut. ex. al, ati, ein wenig traben, a) vom Pferde, paulisper tolutim incede-

re; b) vom Reiter, paulisper tolutim equitare, vehi.

Pokłznem se. nauti, sl. glitschen, lubricando cadere.

Pokobjm se, *fut.* il, iti, anschnarchen, increpare; pokobiti se na někoho.

Pokochám se, *fut. ex.* al, ati, sich ein wenig ergötzen, paululum delectari.

Pokog, e, *m.* Friede, *m.* a) wenn kein Krieg ist, od. der Krieg aufhört, pax; pokog udělati, pokog zřjditi a způsobiti, Frieden machen od. stiften, pacem facere, conciliare, componere, conficere; b) Ruhe, z. B. im Lande, Hause, zwischen Eheleuten 2c., im Gemüthe 2c. pax, otium; deg mi pokog, nech mne s pokogem, laß mich mit Frieden, *D.* pokoge nedati, keine Ruhe lassen, non missum facere, (pacem non dare), necheg kordu s pokogem, *Cyr.* deg sobě pokog, laße das, laß ab davon; rušitel pokoge, Friedensstöhrer, Friedensbrecher, turbator pacis; saudce pokoge (pokogný), Friedensrichter, arbiter judex pacalis, *Schel.*; 2) Zimmer, *n.* conclave, cubiculum, (diaeta); ženský p, Frauenzimmer, gynaeceum.

Pokogiček, čku, *m. dim.* Zimmerchen, cubiculum; 2) Ruhe, Friede, pax.

Pokogjk, u, *m. dim.* v. vorh. 1); mnjšský pokogjk, Klause, Mönchszelle, *f.* cella.

Pokogjm, il, iti, besänftigen, beruhigen, einschläfern, placare, mitigare: pokogj a ukládá bolestj hlawy, *Vel.*

Pokogny 3. friedfertig, friedsam, friedlich, pacatus, pacis amans; 2) ruhig, der Ruhe hat, quietus, otiosus, tranquillus; 3) Friedens-: pokogná y wálečnj zpráwa, *Cyr.* - ně, *adv.* - te, - te, se, - lle.

Pokogowý, ého, Zimmerwärter?

Pokolenj, *n.* Geschlecht, *n.* a) der Inbegriff aller, d. durch Geburt u. Ähnlichkeit zusammen gehören, z. B. der Menschen, Thiere, Fische, Bienen, Hunde, *n.* genus, gens; b) Gattung, Art, *f.* genus: ssesté pokolenj hub gest 2c. *Vel.* 2) *sl.* s. rod, progenies.

Pokonnj 1. p-ný 3. *ol.* & *sl.* s. poslednj.

Pokora, y, *f.* Demuth, *f.* Herablaßung seiner selbst, Erniedrigung, demissio sui, animus demissus od. modestia, auch humilitas; 2) *sl. Tlur.* s. smutek: w pokoře chodit, Trauerkleid tragen.

Pokořjm, il, iti, demüthigen, demüthig machen, deprimere, frangere; b) herabniedrigen?

II. *rec.* pokořiti se, sich demüthigen, zum Kreuze kriechen, se frangere, se humilem reddere, se demittere, modestum fieri.

Pokornjčký 3. *dim.* v. folg. wsselikak se pokornjčkým ukazuge. *K.*

Pokorný 3. demüthig, a) v. Menschen, demissus, modestus, auch wehmüthig humilis: b) v. Dingen, z. B. Bitten 2c. demissus, modestus, humilis; - ně, *adv.* demisse, modeste.

Pokosým, *fut. ex* yl, yti, *sl.* abmähen, defalcare, *Ung.* megkaszálni.

Pokosstowáwám, ati, *fr.* s. folg.

Pokosstugi, *fut.* owal, owati, ein wenig versuchen.
Pokotjm se, *fut.* iti, sich wälzen; - dolů, hinunter rollen, sich wälzen, devolvi; 2) Junge werfen, v. vielen: owce se pokotily.
†Pokožka, y, *f.* epidermis, *Bercht.*
Pokračugi, owal, owati, fortschreiten, progredi; před se, někam; 2) w něčem, fortsetzen, continuare: p. w djle, ein Werk fortsetzen, opus continuare; 3) s někým, verfahren, tractare, gerere se.
Pokračowánj, *n.* Fortschreiten, *n.* progressio; Fortsetzung, *f.* continuatio; pokračowánj w letopisých, Fortsetzung der Annalen.
Pokrádám, al, ati, folg.
Pokradu, *fut.* dl, dnauti, od. pokrásti, stehlen, furtum committere, *B.*
Pokragný 3. äußerst, extremus.
Pokrápám, al, ati, tropfen, tröpfeln, (*neutr.*) in kleinen Tropfen herunterfallen, vom Regen, stillare: začjná pokrápat, es wird regnen, denn es tröpfelt schon; - áwám, al, ati, *fr.*
Pokratochwjljm, *fut.* ex il, iti, ein wenig kurzweilen, Kurzweile treiben, paululum jocari.
Pokrautka, y, *f.* Brödchen, pastillus; 2) Aal, *m.* *D.*
Pokrčemnjk, a, *m.* Schenkläufer.
Pokrčjm, *fut.* ex. il, iti, falten, corrugare; p. čelo, d. Stirne falten; pokrčiti rameny, (*instr.*) d. Achseln zucken, als Zeichen der Bedenklichkeit, Mißfallens ꝛc.
II. *rec.* pokrčit se, s. skrčjm.
Pokrcmám, *fut.* al, ati, *sl.* zusammenknittern, falten, z. B. ein Papier, Leinwand.

Pokrewný 3. verwandt, sangvine junctus, *Ryb. Lesch.*
Pokřičjm, *fut.* el, eti, ein wenig schreien, paulolum clamare.
Pokřidugi, *fut.* owal, owati, kreiden, creta linire, *D.*
Pokrjewka, *sl.* s pokrýwka.
Pokřik, u, *m.* Lerm, *m.* Geschrey, *n.* tumultus, rumor; pokřik udělati; p. possel o této mé přjhodě, *Cyr.*
Pokřiknu, *fut. ex.* kl, knauti, anschreien, zurufen, inclamare.
Pokrm, u, *m.* Speise, *f.* Essen, *n.* cibus.
Pokrmjm, *fut. ex.* il, iti, *reg. acc.* ein wenig speisen, zu essen geben, paulisper cibare (aliquem); 2) ein wenig füttern, Futter geben, paulisper pascere; 2) ein wenig mästen, paulisper saginare, pinguefacere.
Pokrop, u, *m.* s. pokropenj.
Pokropjm, *fut. ex.* iti, besprengen, spargere, adspergere, conspergere; -penj, Besprengung, sparsio, adspersio.
Pokrow, u, *m.* Decke, *f.* tegumen, *D.* b) Leichentuch?
Pokrowec, wce, *m.* *sl.* Decke, *f.* s. čalaun, koberec.
Pokrstjm, *sl.* folg.
Pokřtjm, *fut. ex.* il, iti, taufen, baptisare, baptisma impertiri, conferre.
II. *rec.* pokřtiti se, getauft werden, sich taufen lassen, baptizari.
Pokruta, y, *f.* Kuchen, *m.* Fladen, *m.* libum, *B.* b) Zuckerbrod?
Pokrwnj 1. s. pokrewný, *Ryb.*
Pokryctwj, bess. pokrytstwj.
Pokrytec, tce, *m.* Gleißner, Heuchler, simulator virtutis, hypocrita.

Pokrytstwj, *n.* Gleißnerey, *f.* simulatio virtutis, hypocrisis.

Pokrytý 3. s. zakrytý 2); verstellt, simulatus, fictus, falsus, *Syl. B.* pokryté srdce, vorh. pokrytá twárnost, pokryté přátelstwj; - tě, *adv.* te. - cte, - se: p-tě se mjti k někomu.

Pokrywač, e, *m.* Dachdecker, Dekker, *m.* tector; 2) bess. pokrywáček, - čka, *m.* lichtscheuer Mensch, lucifugus, tenebrio; - čka, y, *f.* inn, *f.* - trix; 2) eine Lichtscheue, lucifuga.

Pokrýwám, al, ati, decken, das Dach decken, tegere.

Pokrýwám se, al, ati, sich versteckt halten, latitare; před někým, sich verstecken, abscondere se, *B.*

Pokrýwka, y, *f. sl. Göm.* s. poklička.

Pokud, pokudž, *adv.* soweit als, quousque; 2) so lange, so lange als, quoad, quamdiu; pokudž neyspjsse, je eher, quantocius, *Pr.* pokudž na mně, so viel an mir, s. gsem; pokudž neywětssj možnost gest; pokudž mu neywjce od. neywýsse možné gest, soweit nur immer möglich, *Pr.*

Pokukugi, owal, owati, begucken, besehen, adspicere, *D.*

†Pokůrný 3. Rind-, corticalis, z. B. herba, *Berchtold.*

Pokussenj, *n.* Versuchung, *f.* tentatio: těžké kolotánj a pokussenj mysli; 2) *ol.* s. okus.

Pokussitel, e, *m.* Versucher, Nekker, Schürteufel, *m.* tentator; - lka, y, *f* - inn, - inn, *f.* -trix.

Pokusým, *fut. ex.* yl, yti, *reg. gen.* leiden, erdulden, aussteben, pati, perpeti, ferre, perferre: mnoho mordů, nesslechetnostj *ic. Vel.* 2) versuchen, probiren, auf d. Probe stellen, tentare: pokusyti, dobřeli struny nataženy, *R.*

II *rec.* pokusyti se, wagen, d. Dreistigkeit haben, audere: nesmjm se pokusyti promluwit na něg; 2) pokusyti se o něco, wagen, unternehmen, audere: z. B. rem: pokaussel se, port gim odnjti, *Vel.*

Pokuta, y, *f.* Strafe, a) jede Strafe, poena; p. hrdla ztracenj, Lebensstrafe, poena vitae, p. capitis; b) Strafe mit Verlust, mulcta; p. peněžitá od. blos pokuta, Geldstrafe, mulcta numaria, emenda; c) aufgelegte Buße vom Beichtvater, poenitentia; pokuta milosrdenstwj, ?) *Vel.*

Pokutný 3. strafbar, poenalis; pokutná a trestánj hodná wěc, *Vel* pokutné práwo, Strafgericht?

Pokutugi, owal, owati, strafen, punire, auch mulctare; v. einem Verluste, z. B. an Geld, Leben *ic.*

Pokynu, *fut.* ul, auti, pokýwnu, zakýwám rukau neb hlawau, winken, nicken, nutare, nutum dare: hlawau pokyna, odssel; - nutj, *n.* Wink, *m.* nutus.

Pokynugi, owal, owati, vorh.

Pól, u, *m.* der Pol, polus, axis' *Negedly.*

Pol, *adv. sl* halb, semi.

Pola, y, *f. sl.* s. polowice, (daher dopoly, wpůly tě přetne *ic.*); 2) Kopftuch der Weiber.

Poláčka, y, *f.* Pohlinn, Polona; 2) pohlnischer Kreutzer.

Polagka, y, *f. sl.* s. poleg.

Poláčký, bess. polský.

Polahku, *sl.* langsam, lente.

Polahunky, *sl.* vorh.
Polák, a, *m.* Pohle, *m.* Polonus; 2) Hosenpauker, *D.*
Polámi, *fut. ex.* al, ati, án, *reg. acc.* zerbrechen, (*act.*), frangere, diffringere, confringere.
II. *rec.* polamáti se, zerbrechen (*neutr.*) frangi, diffringi; 2) sich verheben, sich im Heben verrenken, luxari tollenda re.
Polan, a, *m.* s. Polák.
Polapim, *fut. ex.* il, iti, en, s. pochytim; 2) aufraffen, zusammenraffen, erhaschen, colligere, corradere; - Oniby sami rádi wsseckо polapili.
Polárnj 1. Polar-, polaris; polárnj působenj, Polarwirkung, (Physik.)
Polaubota, y, *f.* Halbstiefel, *m.* ocrea brevior.
Polaudám se, ati, s. potlaukám se: mezy skáljm a gestkyněmi (na paussti) se polaudal, *Cyr.*
Polaubákownice, *f. Vel.* (dieses war viell. kürzer, als hákownice)
Polauhedbáwný, s. polohedbáwný.
Polauhlas, u, *m.* halbhörbare Stimme, vox obtusa.
Polauhlasým, yti, mit halber, niedriger Stimme singen?
Polauhlawj swiňské, halber Schweinskopf, zum Essen zubereitet, sinciput suillum, *R.*
Polauletj, *n.* (bess. polůletj? *Ryb.*) halbes Jahr, semestre.
Polauletnj 1. folg.
Polauletný 3. halbjährig, semestris, (semestralis).
Polaupský 3. halblautsprechend.
Polaupwičný, *Vel.* bess. polowičný.
Polauwozý, *n.* ošmiwěderni sud, *Com.* Fuder, Fuderwein, ein gewisses Weinmaaß, culeus.
Polauwratj, *n.* Thorflügel, *K.*
Polazugem, owal, owati, *sl.* an Weihnachten u. Neujahr mit dem Wunsche v. Hause zu Hause gehen, wie es d. Kinder zu thun pflegen.
Polke (Polča, y,) *f. sl.* Apollonia.
Poldruha, *sl.* s. půldruha.
Polďňa *sl.* halber Tag, semidies.
Pole, *n.* Feld, *n.* a) d. Ebene der Erde, Fläche, *f.* campus; b) Acker od. Inbegriff der Äcker, Gefilde, *n.* Flur, *f.* ager, rus; gitrnj pole, s. klučenina, *D.* poborané pole, Felge, *f.* ager subaratus; pole srupné, Herren- od. Edelmannsacker, ager nobilitaris, *R.* swaté p. s. krchow; přes pole cdgiti, verreisen, über Land gehen, peraegre proficisci; byl někdo přes pole, *Cyr.* c) Fach *n.* Abtheilung, *f.* z. B. im Spielbrett, forulus, area: gedno toho mostu pole, *Com.* d) Krieg, *m.* bellum; do pole giti, zu Felde gehen, in castra od. bellum proficisci, ire; polem od. w poli ležeti, zu Felde liegen, bello vacare; e) Schlachtfeld, *n.* locus pugnae, auch campus: mnoho gich w poli padlo, polem přemohli a porazyli Saraceny, *Vel.* polem se potkati, eine Schlacht liefern, pugnam committere; pole obdržeti, das Feld behalten, siegen, vincere, superiorem discedere, victoriam reportare, *Vel.*
Polězjm, iti, *fut.* alles heilen.
Polednagssi, *sl.* s. polednj.
Poledne, *n.* Mittag, *m.* a) d. Mitte des Tages, meridies; w po-

ledne od. o polední, zu Mittage od. Mittags, tempore meridiano; w prawé polednegerade zu Mittag, ipso meridie; k poledni od. okolo poledne, auch o polednách, gegen Mittag, um Mittagszeit, circa meridiem, circiter meridiem, před polednem od. dopoledne, vormittags, ante meridiem, tempore antemeridiano; od poledne, sl. auch popolední, nachmittags, post meridiem; b) Himmelsgegend, f. Süd, Süden, m. meridies.

Polednj 1. (bey den Neuern, comp. polednégffj, superl. nejp-ffj), mittägig, zur Zeit des Mittags, meridianus; b) gegen Mittag liegend, z. B. Länder, meridianus, australis; c) was am Mittage ist od. geschieht, meridianus.

Polednice, f. sl. (auch boh.) zu Mittage herumgehende Hexe, ein eingebildetes Gespenst, das mit dem Wirbel im Staube fliegen soll.

Polednjčko, a, n. (polednjček, čka, m.) Mittagsruhe, f. Mittagsschlaf, m. meridiatio; polednjčka požjwati, (polednjčkowati), Mittagsruhe halten, meridiari.

†Polednjčkugi, owati, vorh. P.

Poledňugem, owal, owati, sl. das Mittagmahl halten, prandere; b) Mittag halten, meridionari.

Poleg, e, m. Pulev, pulegium, mentha pulegium, Linn.; planý p., wilder P., mentha arvensis.

Polegi, fut. ex. politi u. polit, part. pass. polit, imper. polj (poley), begießen, perfundere, rigare, irrigare; begießen, anschütten, perfundere: lekl se, gakby ho wodau polil.

Poléhač, m. -čka, f. s. postawač.

Poléhám, al, ati, sich hie u. da, sich nach u. nach legen, wie das Getreide; b) bettlägerig zu werden anfangen, kränkeln; s. polehnu.

Polehaučku, adv. dim. s. polehku.

Polehčenj n. Erleichterung, a) des Schiffes, Leibes rc. exoneratio, levatio; v. andern Sachen, levatio; b) was Erleichterung macht, levamen, levamentum, laxamentum.

Polehčjm, fut. il, iti, folg.

Polehčugi, owal, owati, mit dem Genit. erleichtern, leichter machen, durch Auspacken rc. od. entledigen, z. B. ein Schiff, den Leib, exonerare, levare; břicha p., se wyklíditi, sich erleichtern, ventrem levare, D. p. swé teskností, Com. b) leichter machen etwas, α) erträglich, reddere leviorem, z. B. d. Last rc. β) thunlicher machen, z. B. eine Sache, reddere faciliorem.

Polehku, adv. langsam, nicht schnell, tarde, lente; 2) leise, z. B. gehen, leniter.

Polehnu, fut. ex. hl, hnaut, sich legen, z. B. alles Getreide, decumbere.

Polehugi, s. polihugi; 2) faulenzen, pigrari.

Polekám, fut. ati, gewöhnlich nur v. Fischen, s. pomru: ryby polekaly, d. Fische sind abgestanden.

Poléknu, fut. lékl, knauti, polécy, part. pass. polečen, aufstellen, z. B. Netze, tendere plagas: na něho polékli, a do swých tenat ho popadli, K.

Polektám, *fut. ex.* al, ati, ein wenig kitzeln, paulisper titillare; -ávám, al, ati, *fr.* vorh.

Polenj, *n. coll.* Scheite, *pl.*, lignum sectum, ligna secta.

Polenko, *a, n. dim.* v. folg.

Poleno, *a, n.* Scheit, *n.* pars ligni secta.

Polenochugi *fut. ex.* owal, owati, aus Faulheit liegen od. sitzen, faulenzen, pigrari, dormitare.

Polepssim. *fut. ex* il, iti, *reg. gen.* verbessern, emendare, corrigere: polepssil Plzenskem erbu, *Vel.* polepssiti sy, sich seinen Zustand verbessern, sortem suam reddere meliorem; 2) *sl.* zum gekauften, z. B. Kirschen ein wenig zugeben, superaddere.

II. *rec.* polepssiti se, sich bessern, resipiscere, *B.*

Polepssitel, *e, m.* Verbesserer, corrector, emendator; p. chyb, corrector, in der Buchdruckerei? *K*, bess. naprawitel (od. nápkawčj?)

Polesnj 1. zum Wald gehörig, sylvestris: polesnj zwjře, Waldthier, *n.* fera.

Polesnictwj, *n.* Försterey, Waldbereiterey, *f.* sylvanatus?

Polesný, ého, *m., sl.* auch borár, Förster, *m.* praefectus saltus, sylvae, sylvanus, *R.*

Poleti, *obs* s. hořjm.

Poletjm, *fut.* il, iti, hinfliegen rc. s. letjm.

Poletowánj, *n. verb.* v. folg.

Poletugi, owal, owati, flattern, fliegen, volitare; zas začjná snjh poletowati.

Polewač, e, *m.* Gießer, *m.* fusor; 2) Begießer, rigator; -čka, y, *f.* -inn, -inn, -trix; 2) Gießkanne, *f.* nasiterna; 3) *sl.* (na welikunoc), Begießer der Jugend zu Ostern, perfusor.

Polewám, bess. als poljwám.

Polewečnjk, s. poljwečnjk.

Polewka, bess. als poljwka.

Polezám, ati, ein wenig kriechen, sich schleppen, reptare.

Polezjm, *fut.* el, eti, ein wenig liegen, paululum cubare, jacere.

Polezu, *fut.* s. lezu.

Polhák, u, *m. sl.* Stutz, *m.* sclopus.

Poljbenj, *n.* Kuß, *m.* Mäulchen, *n.* osculum, basium, svavium; p. ruky, Handkuß, *m.* osculatio manus; p. pokoge, Friedenskuß, osculum pacis, *R.* v. Gidášské, Spr.

Poljbjm, *fut. ex.* il, iti, *imper.* polib, *praes.* ljbám, küßen, einen Kuß geben, osculari aliquem, dare osculum (basium, svavium) alicui; w ústa ho poljbil, *Cyr.*

Police, *f.* Schrank, *m.* z. B. für Geräthe, scrinium, armarium; 2) od. krancle, Gesims, *n.* coronis, *D.*

Políček, čku, *m.* Maulschelle, Maultasche, *f.* alapa, colaphus: políček někomu wytjti ohrfeigen, *Cyr.*

Polične, *n.* swinské, s. polaublawj, *R.*

Polička, y, *f. dim.* Schränkchen, *n.* armariolum, scrinium; 2) Politschka, eine St. im Chrud. Kr. Police'zka; 3) Politschka, eine Stadt in Mähren.

Poljčko, a, *n. dim.* v. pole, Feldchen, *n.* kleines Feld, agellus, s. půlko.

Polickowánj. *n. verb.* s. unter dem folg.

Polickugi, owal, owati, po ljcy

bjti, in d. Backen, ins Gesicht schlagen, Maulschellen geben, colaphizare; - kowánj, n. das Schlagen mit Fäusten über d. Backen, colaphizatio.

Policye, f. Polizey, f. politia, (policia); auřad policye, auřednjk od policye, Polizeyamt, n. Polizeybeamter, m.

Poljenko, sl. s. poljnko.

Poljewám, sl. s. poljwám.

Polihugi, owal, owati, sich oft niederlegen, cubitare; 2) sl. kränkeln, minus valere.

Poljkám, al, ati, verschlingen, verschlucken, einschlucken, deglutire: poljká požeradlem, K. - ánj, n. s. polknutj.

Poljknu, lјkl, bess. poléknu.

Poljnko, bess polénko.

†Polistnjk, u, m. z rostlina, phyllanthus.

†Polistý 3. bifrons, e. g. herba.

Politj, n. verb. v. polegi, politj zubů, Zahnschmelz.

Politowánj, n. verb. v. politugi, Bedauern, n. Bedauerung, f. Mitleiden, n. miseratio, commiseratio, misericordia; politowánj hodný, bedauernswerth, mitleidenswerth, miserandus, commiserandus, commiseratione dignus, miserabilis.

Anm. Politowánj für poletowánj ist unrichtig.

Politugi, fut. owal, owati, reg. gen. bedauern, Mitleid haben, vicem alicujus dolere, misereri aliquem.

Anm. Politugi für poletugi ist unrichtig.

Politycký 3. politisch, politicus; p-cké vměnj, Staatswissenschaft, scientia politica; - cky, adv. - ce.

Polityk, a, m. Politiker, weltlicher Mensch politicus: politycy y duchownjcy, Com.

Politye, f. weltliche Regierung: politye a cýrkwe podwrácenj, Com.

Poljwám, bess. poléwám, al, ati, begießen, perfundere, rigare, irrigare; pol. hrnce, glasuren, incrustare, polire; 2) einbrennen, einbrühen, das Viehfutter, ferventi aqua perfundere; - ánj n. verb.

Poljwčička, y, f. dim, v. poljwka.

Poljwečnjk, a, m. Schmarotzer, parasitus, Syr. - nice, f. - inn, f. - ta.

Poljwka, bess. polévka, y, f. Suppe, f jusculum, jus; p. z wody, Wassersuppe jusculum aquaticum; p. sylјcý, Kraftf., Kraftbrühe, jus roborans; p. kapaná, Haders. D p. z piwa od. piwnj, Biers., jusc. cerevisiarium; winná p., Weins., j. vineum; p. z mléka; Milchs., j. lacteum; zapražená p., eingebrennte S., j. incoctae farinae; p. z raubenin, Haberschleim, m. j. avenaceum, cremor avenaceus; p. kmjnowá, s. kmjnowice; zelná, s. kysel; p. bobowá, z bylin od. bylinná, chlebowá od. žebrácká, hrachowá, ššocowičná, z hub, s kraupami, z masa, maučná, z nudlj, syrná, z ryb, z sswestek, z wagec, reyžowá, Bohnen-, Kräuter-, Brod, Erbsen-, Linsen-, Schwamm-, Graupen-, Fleisch-, Mehl-, Nudel-, Käse-, Fisch-, Pflaumen-, Eyer-, Reißsuppe, jusc. fabaceum, herbile od. herbarum, e pane od panarium pisinum, e lentibus, fungi-

num, ex hallica, carneum, farinaceum, e funiculis farinaceis? caseatum, piscium, e prunis, crocatum, intritum oryzae; p. sedlská (z chleba wřelau wodau politého), s. aukrop; p. čistá, lautere S., j. merum. p. ze slepice, Hühners, j. gallinaceum; p. swábská, schwäbische zerfahrene Eyers, j. svevicum e pane friabili, ovis et carnis liquamine; p. z gečných krup, Gerstens. Gerstenschleim, m. j. hordeaceum; wlaská p., Gift, n. aqua toffana: aby wlaskau polјwkau nakrmen a napogen nebyl, *Vel.* či poliwku gjm, toho pjsničku zpjwati vmjm, *prov. Syr.* dem man dienet, v. dem spreche man gut, dem sey man ergeben.

Poljwkářka, y, *f.* Suppenweib, *n.* juscularia.

Polizač, e, *m.* Näscher, liguritor; - čka, y, *f.* - inn, *f.* trix.

Polka, y, *f.*, *sl.* Polče; 2) s. angřesst; 3) s. Poláčka 1) *Vel.*

Polknu, *fut.* knauti, s. poljkám.

Polknutj, *n.* Verschlingen, Verschlucken, *n.* devoratio.

Polkoráb, a, *m. sl.* Schloßhauptmann, *m.* praefectus arcis.

Polleta, s. palleta: - celnj, *Kram.*

†Polichowka, y, *f.* zrostlina, pollichia.

†Pollka, y, *f.* zrostlina, pollia.

Pollukně, *n. sl. Thur.* halbes Lukno, s. lukno.

Polnj 1. was auf dem Felde od. Acker befindlich ist, od. wächst, campester, agrestis; a) zum Krieg od. Feld gehörig, Feld, castrensis, bellicus; polnj wůdce, heytman, leženj, trauba *rc.*

Polnička, y, *f.* planá gablon, neb brusska, Holzbirnbaum, Hagapfelbaum, *m.* pirus, pomus agrestis; 2) das Obst dav.

Polnjk, a, *m.* Flurschütze, *m.* custos agrorum.

††Polnost, Felder?

Pologitro, a, *n.* halbes Joch, semijugerum, *R.*

Poloh, u, *m. al. ol. & mor.* Entbindung, *f.* Gebähren, *n.* partus? přissla do polohu, ležj w polohu *rc.*

Poloha, y, *f.* (*ol.*) Lage, *f.* situs; *Hněwkowsky, ex MS. Sleidani;* s. položenj.

Polohedbáwj, *n.* Halbseide, *f.* semisericum, (od subsericum).

Polohedbáwný 3. od. - nj 1. halbseiden, subsericus.

†Polohlasnice, *f.*? semivocalis (litera); - čný rym, *k.* p. chrtkrt. *Puchm.*

Polokolkugi, owati, Circumflexe machen?

Polokruh, u, *m.* s. půlkola, *D.*

Pololánjk, a, *m.* Halblöhner, Halbhüfner, etwa semihubarius.

Pololetnj, s. polauletý.

Pololidé, *pl.* Halbmenschen.

Polominulý čas, halbvergangene Zeit, (Gramm.) imperfectum, *Ziegler.*

Polomrtwý 3. halbtodt, semivivus.

†Polonitnjk, u, *m.* zrostlina, pleurandra.

Polooblauk, u, *m.* Halbbogen, *m.* hemisphaerium, *R.*

Poloobuwka, y, *f.* s. pantofel, *R.*

Poloostrow, s. polostrow.

†Poloslowce, *n.* Partizip, *n.* participium, *Ziegl.*

†Poloslowj, *n.* vorh. *Rautenkranz.*

Polostrow, s. půlostrow, *D.*

Polosudj, *n*. Halbfaß, *n*. etwa semivas.
Polowic, e, *f*. folg.: za druhau polowic *Kram.*
Polowičátný 3. s. polowičný: polowičátnj a wlažnj křesťané, *K.*
Polowice, *f*. Hälfte, *f*. dimidium, dimidia pars, auch medium; -čka, y, *f. dim.*
Polowičné, ého, *n. sl.* s. sauržice.
Polowičný 3. u. -nj 1. halb, semi: polowičný bratr, Halbbruder, semifrater, frater non germanus.
Polowka, y, *f*. (polowánj), *sl. Göm.* Jagd, *f*. venatio.
Polowlasem, *adv.* sukno polowlasem česati, zur halben Wolle überrauchen, - mediam lanam tenus, *R.*
Polozakrytý 3. halbgedeckt, z. B. Wagen, semitectus.
Položenj, *n*. Legung, *f*. z. B. einer Sache an einen Ort, positio, collocatio; 2) Lage, *f*. d. Art, wie ein Ding liegt, einer Landschaft, Stadt, eines Gartens, Hauses rc. situs; 3) Satz, *m* axioma, atis), *n*. thesis: z. B. hlawnj položenj, Grundsatz, principium, *D.*
††Položenka, y, *f*. Satz, Redesatz?
Položjm, *fut. ex.* il, iti, en, legen, machen, daß etwas wo zu liegen komme, ponere, collocare; základ p., den Grund legen, z. B. zum Gebäude, ponere, (jacere) fundamenta rei alicujus; cýle, s. wytknu, žiwot; 2) den položiti, einen Tag ansetzen, bestimmen, dicere, constituere diem; 3) sněm položiti, mit od. ohne *dat. pers.* einen Landtag ansetzen, ausschreiben, comitia indicere; 4) oheň položiti, Feuer unterlegen, anzünden, z. B. eine St. incendere, *Vel.* položjm i tu gednu hystorgi, i. e. napjšši, *Vel.* 5) verderben, niederreißen, demoliri: položil a zbořil zdi okolo města; město popelem položiti, -einäschern -, exurere, in cineres redigere, *Vel.* 6) nieder machen, sternere; položil nepřátel přes sto tisýc, *Vel.* negpředněgšsj bogownjky položiti; 7) dafür halten, achten, habere, reputare: učenj gegich potupil a za nic položil; položil ge za ššelmy a zlopowěstné, *Vel.* lež se nemůže položiti za prawdu; něco sobě za málo p., wenig achten, geringschätzen, vilipendere, *K.* za směti a powrhel položils to; za nic položil, *Cyr.*
II. *rec.* položiti se, sich legen, z. B. ins Bette, auf d. Erde, ponere (collocare) se, decumbere; spát se položiti, sich schlafen legen, decumbere dormiendi causa, auch ire cubitum; bytem se položiti, ein Quartier, eine Wohnung beziehen, hospitium sumere; na ruce Božj se položiti, sich ganz Gott anvertrauen, *Com.*; 2) a) mit, b) ohne dem Wort polem, sich lagern, castra ponere, metari; c) položiti se wogskem, dasselbe.
Položitý 3. abhängig, abschüßig, declivis, devexus; -tost, i, *f*. Abschuß, *m*. Abhängigkeit, z. B. des Daches, Hügels, declivitas, devexitas.
Položnice, *f*. s. ššestinedělka.
Polska, y, *f*. so hieß ehedem Schlesien, als es zu Pohlen gehörte, *Vel.*

Polsko, *a*, *n*. das Land Pohlen, *n*. Polonia.

Polský 3. pohlisch, pohlnisch, Polonicus; -sky, po p-sku, *adv*.-ce.

Polsstář, *e*, *m* Polster, *n*. pulvinus, torus; 3) Kelter? prelum in torculari, *sl*. kňaz; 3) p. pod kántry, hölzerne Pölster der Läger, pulvini lignei, *R*. radnj polsstář, (fig.) gakž na radni polsstář dosednau-, *Vel*. 4) fig. na měkkém polsstáři naděge odpočjwati; polsstáře pookládati, schmeicheln, adulari, *Com*.

Polsstářek, řku, *m*. *dim*. s. polsstářjček; b od. břjsko, Bausch, *m*. Bäuschlein, halbrunde Erhöhung, sinus, *D*. Compresse? bey Wundärzten, penicillus.)

Polsstářjček, čku, *m* *dim* Polsterchen, *m*. pulvillus.

Polt, u, *m*. wepřowý, od. polt slanin, auch polta, *y*, *f*. Speckseite, succidia, ae, *f*. *R*. *polon*. polec', *russ*. polot.

Poltjm, il, *iti*, (rozpoltjm), entzwey hauen, dissecare.

Poltrubj, *n*. Teichröhre, *f*. canalis piscinae, *R*.

Polturák, u, *m*. *sl*. halber Poltraken, Münze, insgemein, media poltura.

Poluda. s. obluda: nočnj poluda.

Poludnje, *n*. *sl*. s. polednj.

Poludňugem, *sl*. s. poledňugem.

Polugem, owati, *sl*. jagen, venari.

Polusse, *f*. *sl*. Polyxena, der Nahme; -sska, *y*, *f*. *dim*.

Polutugem, *sl*. s. politugi.

Poluwačka, *sl*. s. polowka.

Polůwka, s. polowka; b) *boh*. Hälfte?

Polyněk, *sl*. s. pelyněk; panenský polyněk, *sl*. römischer Wermuth, Frauenwermuth, *m*. *hung*. bárány-üröm, *Lumn*. *Fl*. *Poson*.

Pomahač, *e*, *m*. Gehilfe, *m*. adjutor, socius; -čka, *y*, *f*. -inn, *f*. -trix, -ia.

Pomáhám, al, *ati*, s. pomohu.

Pomakám, *fut*. *ex*. al, ati, ein wenig greifen, berühren, betasten, paululum tangere, contrectare, attrectare.

Pomaličku, *adv*. *dim*. folg.

Pomalu, *adv*. langsam, nicht schnell, tarde, lente; 2) gemach, sachte, leniter. pedetentim.

Pomám, s. pomégi.

Pomámenec, nce, s. possetilec.

Pomámjm, v. vielen, s. mámjm.

Pomastjm, *fut*. s. mastjm.

Pomatenec, nce, *m*. im Kopfe verworren, delirus, confusus.

Pomatený 3., possetilý, irre, delirus, confusus: -ně, *adv*. -se: p-ně mluwiti, irre reden, delirare in loquendo.

Pomásti, s. pomatu.

Pomatekjm se, *fut*. il. iti, (bess. als pomatjm se), der Mutter nacharten, referre matrem.

Pomatjm se, vorh.

Pomatu, *sl*. pomatjem, *fut*. *ex*. tl, pomásti, verwirren, confundere.

†Pomaučenec, *m*. zrostl., aletris.

Pomaunjm, *fut*. besudeln?

Pomazánj, *n*. Salbung *f*. unctio; poslednj p., d. letzte Öhlung, extrema unctio; 2) Beschmieren, *n*. Beschmierung, *f*. unctio, perunctio, obductio.

Pomazanice, *f*. Butterwecke, *f*. (Butterweck, *m*.), massa butyri oblonga.

Pomazánka, *y*, *f*. Anstrich, *m*. linimentum; střjbrná na rudě pomazánka, *R*. 2) kleine Butterwecke, vorh.

Pomazaný 3. *part.* vom folg.
Pomaži, *fut. ex.* zal, zati, zán, *imper.* pomaž, beschmieren, illinere, perlinere, obducere; inducere, ungere, perungere, auch wenn es eigentlich besudeln ist, foedare, inquinare, maculare; 2) salben, ungere, inungere.
Pomazugi, owal, owati, *fr.* v. dem vorh.
Pomčjm, *fut. ex.* il, iti, berücken, verstricken, fangen, illaqueare, irretire, *R.*
Pomeč, i, *f.* Sprenkel, *m.* pedica, tendicula.
Pomecy, tal, s. pometám 1).
Poměgi, *fut. ex.* pomël, (*Com.* pogměl), pomjti, *reg. gen.* eine kleine od. lange Weile etwas haben; na krátký čásek pomël sem práce.
Pomege, s. pomyge.
Pomegný 3. Spülicht-, p-ný sskopek, Spülschaff, *n.* Gosse, eluacrum, labrum.
Pomeli, *sl.* pomelem, mlel, mleti, *fut. ex.* ausmalen, commolire.
Pomeljm, lil, liti, *sl.* zerbröckeln, comminuere.
Poměň, i. e. po méně, in geringerem Maaße, in kleinerer Anzahl: poměň se na auřady třeli, *Vel.*
†Poměnka, y, *f.* zrostlina, myosotis?
Pomĕrám, *fut.* ati, *sl.* abmessen, vieles od. alles, emensurare.
Pomĕrjm, *sl.* s. smjřjm.
†Pomerulka, y, *f.* zrostlina, pomerulea.
Pomesyna? y, *f.* Apfelsiene, Pomesine, *f.* malum aurantium Sinense; b) - Baum *n.* citrus aurantium Sinense, *Linn.*
Pomesskám, *fut. ex.* al, ati, ein wenig verweilen, verziehen, paulisper morari, commorari
Pometám, *fut ex.* al, ati, *sl.* wegwerfen, abjicere; 2) *sl.* mißgebähren, v. Thieren, abortum facere.
Pomĕti, s. pomĕgi.
Pometlo, *sl.* ometlo, a, *n.* Besen, *m.* ein strohener Wisch, womit der Backofen ausgekehrt wird, Kehrwisch, *m.* scopae; a) *mor.* Kehrbesen, *m.* scopae.
Pometlář, e, *m.* Besenbinder, vinctor scoparum.
Pomeznj r. d. Gränze betreffend, an der Gränze liegend, angränzend, limitaneus, collimitaneus: králowstwj Izraelským p-nj, *K.*, mĕsto p., Gränzstadt.
Pomezý, *n.* Gränze, *f.* limes.
Pomjchám, ati, *praes.* vermischen, commiscere, confundere.
Pomjchám, *fut.* ssel, sseti, vorh.
Pomjessám, *fut.* al, ati, *sl.* mischen, permiscere.
Pomjgim, el, eti, s. pominu.
Pomigitedlný, s. pominutedlný.
Pomilugi, *fut.* owal, owati, vorh. eine Weile, (eine Zeit lang) lieben, aliquamdiu amare.
Pominu, *fut. ex.* ul, auti, (*neutr.*) a) vergehen, evanescere; b) verstreichen, v. der Zeit, elabi, praeterlabi, praeterire, decurrere, 2) (*act.*) mit dem Genit. α) übergehen, vorüber, vorbeygehen, praetermittere, transmittere, praeterire, *B.* pominauti se odsluhowati *Cyr.* - unterlassen; mlčenjm p., mit Stillschweigen übergehen, silentio praeterire; β) nicht achten, zurücksetzen, verachten, spernere: rozkazu cýs. w něčem pominauti; γ) verlassen, de-

serere: hněw ho pominul, *Vel.* mladá horkost ho pominula.

II. *rec.* pominauti se smyslem (s smyslem, rozumem, pamětj), v. Sinnen kommen wahnsinnig, am Verstande verrückt werden, mente capi, Pr. 2; *sl.* s. pominu a): bodag sy sa pominuw! pereas!

Pominulý 3. s. minulý.

Pominutedlný 3. vergänglich, fluxus, caducus, fugax, fragilis; - nost, i, *f* -keit, *f.* fluxa ratio, conditio, fragilitas.

Pominutj, *n.* v. der Zeit, Vergehen, Verschwinden, *n.* b) Übergehen, *n.* praeteritio; c) p. smyslem, Wahnsinn, *m.* delirium.

Pomjtám, al, ati, wegwerfen, abjicere; 2) verachten, spernere: pomjtati někým.

Pomknu, - se, *fut. ex.* ul, auti, s. pomykám, - se.

Pomknám, ati, *sl.* vorh.

Pomláška, y, *f.* Ostergabe, *f.* in Böhmen, am Ostermontag, für Kinder, donum paschale.

Pomlaskáwám sobě, s. mlaskám. 2).

Pomlátjm, *fut. ex.* il, iti, cen, eine Weile dreschen, aliquamdiu triturare; 2) todt schlagen, v. vielen od. allen, occidere; 2) zerdreschen, triturare, triturando minuere, Iz. 41, 16.

Pomlauwám, al, ati, nachreden, verleumden, falso criminari, detrahere de alicujus fama, (diffamare); - ánj, *n.* s. pomluwa.

Pomlčjm, *fut. ex.* el, eti, ein wenig schweigen, paulisper tacere, silere.

Pomlčky, *adv.* still, ohne Geräusch, tacite, in silentio.

Pomljti, pomljt, s. pomeli.

Pomlkáwám, al, ati, eine Weile schweigen, tacere.

Pomlsky, ů, *pl.* s. pamlsky.

Pomluwa, y, *f.* Nachrede. Verleumdung, *f.* criminatio falsa, obtrectatio.

Pomluwač, e, *m* Verleumder, criminator mendax, obtrectator; -čka, y, *f.* -inn, *f.* - trix - ax, - trix.

Pomluwjm, *fut.* il, iti, eine Weile reden, aliquamdiu loqui; diskuriren, colloqui, sermocinari, sermonem conferre; 2) s. pomlauwám.

Pommáda, y, *f.* Pomade, *f.* crinonia, ae, *f.* unguentum melinum? *R.*

Pomnikwas, a, *m.* Mannsnahme.

Pomnu, *fut. exact.* něl, něti, *imper.* pomni, gedenken, sich erinnern, reminisci, recordari, meminisse: pomni na mne, Vergißmeinnicht, (Blume)

Pomoc, y, *f.* Hilfe, *f.* Hilfsmittel, *n.* Hilfsquelle, *f. D.* praesidium, adjumentum, subsidium, suppetiae (arum), opis (ops; Beytrag, *m.* Beyhilfe, *f.* symbola, subsidium.

Pomocnjk, a *m.* Gehilfe, *m.* adjutor, socius; Helfer, adjutor, auxiliator; - nice, *f.* - inn, *f.* - trix, - ia; -inn, *f.* -trix, -trix.

Pomocný 3. s. nápomocný; b) hilfleistend, conducibilis; ta woda mi ge pomocná k zdrawj.

Pomodljm se, *fut.* s. modljm se.

Pomodralý 3. blaulich, subcaeruleus: - lost, i, *f. subst.*

Pomohu, *fut. ex.* mohl, mocy, helfen, juvare; někomu pomocy z swěta, s. zabigi, *Syl.* někomu na nohy p., unterstützen,

befördern, juvare; předjwně mu sstěstj na nohy pomáhá, *Vel.*

Pomořan, *a, m., nom. pl.* Pomořané, Meer-Küstenbewohner, accola maris; 2) ein Pommer, Pomeranus; -nka, *y, f.* -inn, accola maris; 2) -inn, *f.* -na.

Pomoranč, *e, m.* pomorančj, Pomeranze, *f.* pomum aurantium: 2) Pomeranzenbaum, *m.* malus aurantia, od. aurantium od citrus aurantium, *Lin.* -čowý 3. z.B. kwět, Pomeranzenblüthe, *f.* flos pomi aurantii; -čnice, *f.* Pomeranzenweib.

Pomordugi, *fut.* viele morden.

Pomořj, *n.* d. Gegend, das Land am Meere, Küstenland, *n.* Seeküste, *f.* Seestrand *m.* Seeland, *n.* ora, od. ora maritima; 2) das Land Pommern, Pomerania.

Pomořjm, *fut. ex.* il, iti, tödten, viele od. alle, enecare; pán nesslechetnjky pomořj.

Pomorsko, *a, n. sl.* s. pomořj 2).

Pomořský 3. am Meere liegend od. wohnend, maritimus; město p-ské, Seestadt, civitas maritima, *K.* 2) v. Pommern, Pomeranus; knjže Pomořské, *Vel.* Srbowé Pomořsstj, *Vel.*

Pomory, *f. pl.* s. Pomořj.

Pompa, *y, f.* Pomp, *m.* pompa, *Kram.*

Pomráká se, kalo, kati se, sich ein wenig wölken, paulum nubilare.

Pomrskám, al, ati, s. pomrsstjm.

Pomru (ku), pomřeš, *fut. ex.* el, eti, sterben, v. vielen od. allen, mori: děti mi pomřeli.

Pomrsstjm, *fut. ex.* il, iti, hauen, mit einer Peitsche, percutere, flagro admonere.

II. *rec.* pomrsstiti se, sich antreiben, stimulos sibi addere.

Pomrwa, *y, f. mor.* s. mrwa 2).

Pomrwjm, *fut.* il, iti, s. pohnogjm, *D.* 2) s. mrwjm 1) 3).

Pomrwnost, *i, f. mor.* s. mrwa 3).

Pomrznu, erfrieren, v. vielen.

Pomsta, *y, f.* Rache, *f.* vindicta, ultio; s. auch přičinjm.

Pomsstěnj, *n.* Übung der Rache, Rächen, *n.* vindicatio.

Pomstjm, *fut. ex.* il, iti, rächen, vindicare, ulcisci; toho se wrchowatě pomstil, *Vel.* pomstj mne nad protiwnjkem mým; zuweilen *cum gen. rei*, auch za něco, vindictam sumere de-: gestli mu křiwdu swau poručjš, může tě pomstiti, *K.*

II. *rec.* pomstiti se, sich rächen, vindictam sumere; zuweilen *cum gen. rei:* pomstil se té potupy, *Vel.*

Pomstitedlný 3. was man kann, od. was sich läßt rächen, ahndbar, vindicabilis; wost, *i, f.* -keit, *f.* -litas.

Pomstiwý, s. mstiwý.

Pomůcka, *y, f. dim.* v. pomoc.

Pomyge, *j, f. pl.* Spülicht, *n.* eluvies; zlatnické pomyge, Spülwasser der Goldschmiede; -gný 3. s. pomegný.

Pomykám, al, ati, rücken, *(act.)* movere; pomykati někým, s. postrkati, *K.*; -bjjze, anrücken, admovere.

II. *rec.* pomykati se, rücken, *(neutr.)* moveri.

Pomysljm u. pomysljm sy, *fut. ex.* il, iti, denken, gedenken, cogitare.

Pomysslenj, *n.* Gedanke, *m.* cogitatio; co gen k pomysslenj, wssecko má, alles Erdenkliche;

gá bych mu včinil pomyſſlenj, ich thäte ihm alles Erdenkliche zu gefallen; b) Bedenken, *n.* consideratio, recogitatio; (má toho s pomyſſlenj, er muß es überlegen, od. da hat er was zu überlegen? *Com.*)

Pomyſſlený 3. gedacht: s pomyſſlenau toho mage, abych ſe tam kdy wjc wráceti měl, nur zu sehr den Entschluß faſſend, nimmer ꝛc.

Pomýſſljm, el, eti, *praes.* ſ. pomyſljm; pomýſſljm na to žiwě, ich denke daran lebhaft, stark, *K.*

Pomýtko, *a, n.* ſ. řeſa.

Poň *sl.*, *ol.* poně, ſ. aſpoň.

Ponadž, *obs.* ſ. pokudž.

Ponáhljm, *sl.* ponáhlám ſa, ſ. náhljm, poſpjchám.

Ponaprawjm, *fut. ex.* iti, folg.

Ponaprawugi, owal, owati, ein wenig berichtigen, tantisper emendare, corrigere; b) ausbeſſern, sarcire, *B* -enj, *n. verb.*

Ponařjkám, al, ati, ein wenig klagen, ſeine Unzufriedenheit äußern, paulisper queri, conqueri.

Ponarozſýpám, *fut.* ati, *sl.* vieles hie u. da verſtreuen.

Ponáſſam ſa, ati, *sl. cum dat. pers.* höhnend nachäffen, fastuose, irrisorie repraesentare verba et gestus alicujus, ludificare.

Ponaſſky, *adv. sl.* nach unſerer Art, more, ritu nostro fandi, agendi, more patriae nostrae.

Ponatahugem, *fut.* owati, *sl.* alle aufziehen, z. B. Saiten.

Ponaukač, *e, m.* Anreitzer, concitator; -čka, *y f.* -inn, *f.* -trix.

Ponaukám, al, ati, (*ol.* ponauceti), antreiben, ermahnen, anreizen, incitare, admonere; -ánj, *n.* Antreibung, admonitio, impulsus.

II. *rec.* ponaukati ſe, *sl.* ſich antragen, offerre se.

Ponawrátjm ſe, *fut.* il, iti, wieder kommen, redire.

Ponawrhu, ſ. nawrhu: toho nám toliko trochu (w ſwé řeči) ponawrhl, *Cyr.*

Ponawrženj, ſ. nawrženj 2).

Ponawržený 3. *part.* entworfen, designatus, adumbratus.

Ponazeytřj, ſ. nazeytřj, *R.*

Pondělagſſj 1. *sl.* montägig.

Ponděle, *f.* pondělek, lka, *m.* pondělj, *n.* (v. po-neděle), Montag, *m.* dies lunae.

Ponebj, *n.* Stock, *m.* Stockwerk, *n.* Geschoß, *n.* tabulatum, contignatio; ſwrchnj aneb hořegſſj ponebj, Oberſtock, *m.* tab. superius, c superior; ſeltener 2) Baldachin, *m.* der Himmel zum Tragen, Traghimmel, umbella, umbraculum; 3) ober dem Bette, pavimentum, *B.*

Ponechám, *fut.* al, ati, *reg. genit.* eine Weile laſſen, zurück laſſen, per aliquod tempus relinquere.

Poněkterý 3. *sl* ſ. některý.

Poněkud (poněkad), *adv.* gewiſſermaſſen, einigermaſſen, quadamtenus, quadantenus.

Poněmějm, *fut.* il, iti, deutſch machen, germanisare: čeſſtinu poněměiti.

II. *rec.* poněměiti ſe, ſ. zněměljm ſe, *Neg.*

Ponenáhlu, ſ. poznenáhla, *K.*

Poneſu, *fut.* ſ. neſu; 2) tragen, leiden, tolerare: muku vkrutnau poneſe.

Poneſſwářjm, *fut.* ſ. neſſwářjm.

†Ponětj, *n.* Begriff, *m.* notio? *Jung.*

Poněwadž, *conj.* weil, wenn es eine Ursache anzeigt, quia, quoniam.

Poněwjerám se, *ati*, *sl.* hin u. her schleichen, oberrare, *russ.* ponyriajuti, 2 *Tim.* 3, 6.

Poneyprwé, poneyprw, *adv.* zum erstenmal, primum; 2) anfangs, initio: poneyprw wssem se to ljbilo.

†Ponjmacý moc, Vorstellungs-Vermögen? *Jungm.*

Ponikám, *obs.* s. mjgjm.

Ponjženj, *n.* Demüthigung, z. B. jemands, depressio, coërcitio &c. - seiner, sui, auch demissio sui.

Ponjžený 3. demüthig, unterthänig, demissus, modestus, humilis; ponjžený služebnjk, *sl.* gehorsamster od. unterthäniger Diener (Gruß); - ně, *adv.* - se, - ste; ponjženě děkugi, ich danke unterthänig od. -nigst; -nost, i, *f.* Demuth, Herablassung, *f.* seiner selbst, Erniedrigung, demissio sui, animus demissus od. modestia, auch humilitas.

Ponjžjm, *fut.* il, iti, en, mit dem Genit. folg.

Ponižugi, owal, owati, *reg. gen.* demüthigen, demüthig machen, deprimere, frangere: ponjžili dussj swých, *B.*

II. *rec.* ponižowati se, sich demüthigen, se demittere, se frangere, se humilem reddere, modestum fieri, (insg. se humiliare).

Ponocná, é, *f.* des Nachtwächters Weib, conjux, uxor, marita vigilis nocturni.

Ponocný, ého, *m.* Nachtwächter, vigil nocturnus.

Ponocugi, owal, owati, d. Nachtwache halten, vigilias agere.

Ponos, u, *m.* *sl.* s. stjžnost.

Ponosugi se, *sl.* sich beschweren, klagen, Klage einlegen, conqueri, queri.

Ponowjm, *fut.* iti, *sl* ausbessern, reparare, renovare, redintegrare.

Pont, Pontus, *gen.* Pontu, Pontus, Pontus, *Cyr.*

Ponožka, y, *f.* *ol.* osydlo nožnj.

Ponůcka, y, *f.* Nachtwache, *f* vigilia, vigiliae nocturnae; ponůcku držeti, s. ponocugi.

Ponukač, e, *m.* Antreiber.

Ponuknu, *fut.* *ex.* ponukl, knauti, *imper.* ponukni, *reg. gen.* anreizen, concitare, incitare, instigare, excitare, impellere, irritare.

Ponuknutj, *n.* Anreizung, *f.* Anreizen, *n.* concitatio, incitatio, instigatio, irritatio.

Poňwa, y, *f.* *sl.* Wagentuch, *n.* (großes Tuch v. grober Leinwand), velum currus; *russ.* ponjawa, *croat.* ponyawa.

Poobědnj 1. nachmittägig, pomeridianus, postmeridianus; poobědnj hodiny we hrách trawiti.

Poobědugi, owal, owati, das Mahl gehalten haben, pransum esse, *B.*

Poobědwám, *fut.* al, ati, ein wenig zu Mittag essen, paululum coenare, prandere.

Poobgedám, ati, *sl* alles umessen, v. allen Seiten abnagen, circumrodere, derodere.

Poobjrám, *fut.* al, ati, alles abklauben, omnia decerpere.

II. *rec.* poobjrati se, sich abklauben, ab[illegible]en, colligere, decerpere de se; 2) s něčjm, sich ein wenig abgeben, beschäftigen, mit etwas, tractare.

Pooblaupjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig abschälen, decorticare, *B.*
Pooblewjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig nachlassen, nicht mehr so heftig seyn, z. B. d. Kälte, der Schmerz, paululum remittere od. se remittere.
Poobrátjm, *fut. ex.* il, iti, cen, ein wenig umkehren, umwenden, vertere, invertere, convertere.
II. *rec.* poobrátiti se, sich ein wenig umkehren, umwenden, se paululum vertere.
Poodchowám, *fut. ex.* ein wenig auferziehen, educare, enutrire.
Pooddáljm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig entfernen, aufschieben, differe: smrti cýle pooddáliti.
Pooddechnu, *fut. ex.* chl, chnauti, ein wenig rasten, sich erholen, respirare, *Vel.* - nutj, *n.* kleine Rast, Erhohlung, *f.* respirium.
Poodegdu, *fut. ex.* ein wenig weggehen, fortgehen, paululum abire, decedere.
Poodegmu, *fut. ex.* gal, gjti, abnehmen, erleichtern, alleviare: poodegme nařjkánj mého postel má, *B.*
Poodepru, *fut. ex.* el, eti, ein wenig widerstehen, resistere: w tom mu málo poodepřel.
Poodewru, s. pootewru.
Poodkládám, al, ati, folg.
Poodložjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig weglegen, hinweglegen, paulisper ponere, deponere; 2) ein wenig aufschieben, bis zu einer andern Zeit verschieben, paulum, paululum, paulisper differre, proferre, prolatare, extrahere.
Poodpočinu, *fut.* nul, nauti, ein wenig ruhen, requiescere.
Poodřezáwám, *fut. ex.* al, ati, abschneiden, abscindere; fig. někomu wssecky auskoky, zámyssly poodřezáwati.
Poodrhám, s. odrhám.
Poodrostu, s. odrostu; - tlý 3.
Poodsádjm, *fut.* il, iti, ein wenig weiter setzen, amovere: cýle žiwobytj swého poodsaditi.
Poodsednu, *fut. ex.* il, iti, ein wenig fortrücken, sich ein wenig weiter setzen, amoveri.
Poodstaupjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig abtreten, wegtreten, paulisper abscedere, secedere.
Poodstrassjm, *fut.* il, iti, ein wenig abschrecken, deterrere.
Poodtáhnu, *fut. ex.* táhl, táhnauti, tažen, ein wenig hinweg ziehen jemand od. etwas, paululum abstrahere; 2) sich ein wenig wegbegeben, paululum abire, discedere.
Poodtahugi, owal, owati, verb.
Poodtrhnu se, *fut.* hl, hnauti, ein wenig bey Seite gehen, secedere, *B.*
Poodwjrám u. pootwjrám, s. pootewru.
Poohlednu se, *fut. ex.* sich ein wenig umsehen, circumspicere.
Pookřegi, *fut.* il, iti, sich ein wenig erholen, recreari, *B.*
Poonemocnjm, *fut.* ěl, ěti, krank werden, v. vielen od. allen.
Poopjerám, *fut.* ati, *sl.* auswaschen, alles od. einiges; 2) hinlehnen, alles od. einiges.
Pooptučám se, *fut.* ati, *sl.* zerlechzen, d. Reife verlieren, v. mehrern.
Poopustjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig od. eine Zeitlang stehen od. fahren lassen, remittere: poopustiti strach.
Pootewru (ru), *n.* poodewru,

fut. ex. wřel, wřjti, wřen, u. wřjn, ein wenig aufmachen, öfnen, paululum aperire, patefacere, pandere: pootewřjti oči, fig. *K.*

II. *rec.* pootewřiti se, ein wenig aufgeben, sich öfnen, v. Fenstern, Thüren 2c. paulum aperiri, patescere.

Pootrhám, *fut ex.* al, ati, alles ablesen, decerpere.

Pootwjrám, *fut. sl.* s. zotwjrám.

Poozhřjm, *fut. ex.* il, iti, en, mit Rotz beschmutzen, besudeln, muco maculare, commaculare, inquinare, foedare.

Pop, *a, m.* russischer, (auch heidnischer) Priester, etwa popa; b) verächtlich Pfaff, sacrificulus, popa: pohanſſtj popi, *Com.*

Pooznámjm, s. oznámjm, *Com.*

Popadám, *praes.* al, ati, fassen, ergreifen, anfassen, ertappen, erwischen, capere, prehendere, apprehendere, comprehendere, arripere; 2) anfallen, angreifen, befallen, z. B. eine Krankheit, invadere: křeč mě popadá do prsu; 3) ducha od. duch (*K.*) pop. Athem holen (schwer), ducere spiritum od. spirare; 2) *fut.* fallen, v. allen, collabi: wſſecy na zem popadali.

II *rec.* popadati se, *sl.* Ritzen bekommen, aufspringen, z. B. d. Haut: ruky sa mu popadaly.

Popadám, *praes.* al, ati, *sl.* ein wenig u. oft fallen; 2) erwischen, v. allen, arripere.

Popadnu, *fut. ex.* dl, dnauti, *part. pass.* den, *imper.* popadni, fangen, greifen, erwischen, nehmen, prehendere, arripere; někoho za hrdlo p., beym Kragen (Hals) fassen, břitwu p.

Popálenina, *y, f.* Brandschaden, *m.* Brandwunde *f* ambustum.

Popáljm *fut. ex* il, iti, en mit dem Genit. viel verbrennen, comburere concremare; 2) mit dem Akkus. a) alles verbrennen, comburere, concremare: b) stark, an vielen Örtern verbrennen, mit Feuer, durch übermäßige Hitze verletzen, vehementer adurere.

II. *rec* popáliti se, sich stark, an vielen Örtern verbrennen, mit Feuer, durch übermäßige Hitze verletzen, vehementer, valde uri, aduri.

Popalugi, owal, owati, vorh.

Popásám, al, ati, s. popasu.

Popásnj 1. bis zu den Hüften reichend: pop. kabát, Wamms, *n.* tunica.

Popasu, *fut. ex.* pásl. pásti, ein wenig weiden, z. B. das Vieh, d. Schaafe, auf der Wiese 2c. paulum (paulisper) pascere; fig. oči na něčem, *K.*

II. *rec.* popásti se, ein wenig weiden, auf der Weide fressen, paulum pasci.

Popatřjm, *fut ex.* schauen, Rücksicht nehmen, adspicere, respicere, *B.*

Popaušſtjm, ěl, ěti, s. popuſtjm.

Popauzenj, *n verb.* v. folg.

Popauzým, el, eti, *reg. gen* s. popudjm: popauzý k hněwu matky swé, *B.*

Popchnem, *fut. sl.* s. pichám.

Popel, *a, m.* ein böhm. Name.

Popel, *a,* u. *e,* Asche, *f* cinis; giſkrnatý p., glimmende Asche, favilla; popelem lehnauti, zur Asche niederbrennen, in cineres converti; zůſtati na popeli, *prov.* den Korb bekommen, herus uxore excidit.

Popelák, u, m. Aschenfaß, n. cinerarium.

Popelář, e, m. Äschner, Aschenbrenner, ustor cinerarius; 2) Aschenhändler, m. der d. Asche sammelt, cinerarius; -řka, y, f. inn, -inn, f. trix, -ia, -ria; -řčin, a, o, adj. poss. der Äschnerinn gehörig ꝛc.

Popelatý, sl. popelastý 3. aschfarbig, cinereus, cinericius; popelatá barwa, s. barwa.

Popelawý 3. vorh. D.

Popelec, lce, m. Aschermittwoch, m. dies cinerum.

Popelečnj 1. -ný 3. den Aschermittwoch betreffend.

Popelečnjk, u, m. s. popelnjk, u., m.

Popelice, f. Fehe, f. mus ponticus, (nicht Hermelin; s. chramosteyl).

Popeličj 1. d. Fehe betreffend, Fehe; p-čj plášť, Fehemantel, m. D.

Popeljm, iti, sl. mit Asche bestreuen, cinere conspergere.

Popeljm se, il, iti, scharren, wühlen im Sande od. Asche, v. Hühnern.

Popeliště, n. Aschenherd, m. cinerarium.

Popelka, y, f. s. popelice, D.

Popelnjček, čka, m. ſſediwá sýkora, Graumeise, f. parus fuscus, cinereus, Klein., cinerarin, Linn.

Popelnjk, a, m. -nice, f. s. popelář, -řka.

Popelnjk, u, m. (beſſ. popelownjk)? Aschenpflanze, cineraria integrifolia, D. 2) Urne, f. Aschenkrug, m. urna?

Popelný 3. Aschen-, aschig, cinereus.

Popelowý, 3. vorh.

Popelwál, a, m. -wálka, y, f. Aschenbrödel, n. Aschenkuchen, m. placenta in favilla cocta; 2) s. pecywálek, -lka.

Popelwálek, lka, sl. s. kuchta.

Popeněžnj 1. der Gelde?

Popeněžný 3. (-nj 1.), co dwa haljře nestogj, geringschätzig, diobolarius, i. e. minimi pretii: popeněžná chasa, kráwa, ꝛc.

Popeněžnice, f. s. haldecká kurwa, Syl.

Popeřjm, fut. ex. il, iti, en, federig machen, plumis conspergere.

Poperu, fut. popral, poprati, schlagen, bezwingen, überwinden, dedolare, vincere, superare; 2) waschen, lavare.

Popiatý 3 überzogen, verharscht, crusta obductus, z. B. rána popiatá.

Popichám fut. al, ati, án, stechen, pungere; 2) viele Löcher durch Stechen machen, pungendo multa efficere foramina; 2) stark verwunden, viele Wunden zufügen, multa vulnera inferre.

Popichnu, fut. chl, chnauti, vorh. 2); b) anspornen, incitare, stimulare.

Popichugi, owati, vorh.; slowy popichowati, ansticheln, D.

Popjgjm, od. popjgjm sy, sl. popjgám sy (sobě) gel, geti, gemächlich forttrinken, Gläser ausleeren: tance, popjgenj, K.

Popjljm, fut. ex. iti, sich befleißen, anstrengen, studere; b) (sl.) alles od. viel sägen, omnia serra scindere.

Popjnám se, al, ati, sich erheben, efferre se; pýchau se popnul; přewelice se w swé mysli popnauti; Cyr. popnut gest w mysli tjm wjtězstwjm, Vel. s. auch popnu.

Popjnek, nku, m. sl. Stange, f.

Popjnok, nku, *sl.* vorh.
Popjrám, al, ati, s. popru; 2) *cum dat. pers. & acc. rei*: popjrati někomu něco, versagen, denegare, (wenig üblich).
Popis, u, *m.* Schätzung, *f.* descriptio; Beschreibung, Konskription, conscriptio; Inventar, *n.* inventarium, *D.*
Popisowánj, *n.* vorh. a)
Popisugi, owal. owati, beschreiben, conscribere, *B.*
Popjssi, *fut. ex.* popsal, popsati, popsán, vorh. *B.* 2) beschreiben, voll schreiben, chartam complere litteris, *Ez.* 2, 10. 3y 5, 1.
Popka, y, *f. sl.* Puppe, *f.*
Poplakati, *fut. ex.* poplakal, poplakati, *imper.* poplač, eine Weile weinen, aliquamdiu flere.
Poplach, *sl.* s. kuriolach.
Poplanauch, u, *m.* s. podplamenice.
Poplanjm, *fut.* il, iti, ausrotten, ausstocken, exstirpare, eradicare.
Poplatek, tku, *m.* Zins, *m.* Abgabe, *f.* tributum, vectigal; p. z wěcý prodagných, Accise, *f.* vectigal rerum venalium, *D.* *pl.* - tky, dasselbe.
Poplatjm sy, *fut. ex.* il, iti, lange zahlen müssen, diu solvendum esse. (bess. naplatjm se); b) *sl.* (sich) alles bezahlen: wssecky swé dluhy sy poplatjm, ich werde mir alle meine Schulden bezahlt machen; β) ich werde alle meine Passivschulden tilgen.
Poplatnj 1. zinsbar, dem Zinse unterworfen, z. B. Mensch, Acker, auch accisbar, *D.* vectigalis, tributarius.
Poplatnice, *foemin.* v. folg.; 2) Accise, *f.* locus, ubi vectigalia solvuntur, *D.*
Poplatnjk, a, *m.* ein zinsbarer Mensch, vectigalis, tributarius.
Poplénjm, *fut. ex.* il, iti, *reg. acc.* verwüsten, devastare, pervastare, depopulari; - němj, *n.* Verwüstung, deletio, devastatio.
Poplesskám, *fut. ex.* al, ati, klopfen, (streicheln), z. B. někomu na ramena, jemand auf d. Achseln, - blande pulsare humeros alicujus, permulcere humeros alicujus: po hřbetě, zadu poplesskati, blande pulsare &c. *Syr.*
Poplesskáwám, áwati, verh.
Popligi, *fut. ex.* lil, liti, bespeyen, z. B. ein Kleid, conspuere.
Popljwám, al, ati. *fr.* v. vorh.
Popluzj, *n.* Baufeld, Bauland, *n.* arvum; eigenes freyes lediges Gut, allodium, *K.*
Popluznj 1. z. B. popluznj dwůr, Meyerhof, *m.* villa, - znjk, a, *m.* Meyer?
Poplynu, *fut.* s. plynu.
Popnu, *fut.* nul, nauti, erheben, efferre; k wysokomyslnosti ho popnuli, *Vel.* 2) něčjm, bess. potáhnu, überziehen.
Popnu se, *fut. ex.* s. popjnám se.
Popoběhnu, *fut. ex.* běhl, hnauti, *imper.* popoběhni, ein wenig laufen, paulisper cursare.
Popobjhám, al, ati, vorh.
Popočkám, (popočkám sy, unrichtig statt počkám sy), *fut.* al, ati, ein wenig warten, paululum exspectandum esse: popočkeg, postůg! *K.*
Popogdu, *fut. ex.* ssel, gjti, *imper.* popogdi, ein wenig weiter gehen, paulum procedere, progredi.
Popogedu, *fut. ex.* gel, geti, *imper.* popogeď, ein wenig weiter

fahren, (*neutr.*) z. B. im Schiffe, paululum provehi.
Popogjždjm, ěl, čti, verb.
Popol, *sl.* s. popel.
Popolednj, s. vooběďnj; 2) *sl. subst. n.* Nachmittag, *m.* tempus pomeridianum.
Popolébám, al, ati, folg.
Popolehnu, *fut.* lehl, hnauti, *imper.* popolehni, herbey od. wegrücken, sich ein wenig näher od. weiter legen, accedere vel recedere.
Popenec, nce, *m.* Gunderrebe, *f.* chamaecissus, (Epheu, Gundermann, *m.* glecoma hederacea, *Ryb.*)
Poposedám, al, ati, folg.
Poposednu, *fut. ex.* sedl, sednauti, fortrücken (*neutr.*), sich weiter setzen, promoveri.
Popostrčjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig fortschieben, weiter schieben, promovere.
Popotáhnu, *fut. ex.* táhl, hnauti, fort ziehen, weiter ziehen, protrahere, trahere.
Popowezu, *fut. ex.* wezl, wezti, fortführen, weiterführen, fortfahren, etwas weiter fahren, provehere.
Popracugi, *fut. ex.* owal, owati, ein wenig arbeiten, paululum operari.
Poprad, u, *m.* der Fluß Poprad in Ober-Ungarn, Popradus; 2) Deutschendorf, ein Marktfl. in der Zips, Popradum.
Poprássjm, *fut. ex* il, iti, bestäuben, pulvere conspergere.
II. *rec.* poprássiti se, bestäuben, pulvere conspergi.
†Poprassnice, *f.* zrostlina, isaria.
Poprat, -ti, s. poperu.
Poprawa, y, *f.* d. Hinrichtung des Missethäters, supplicium; poprawu na někom wykonati; 2) s. poprawisstě, *Com.* Pr. 3) *obs.* s. prawomocnost, *D.* moc práwa, *Syl.*
Poprawce, *m.* Scharfrichter, carnifex; 2) *obs.* s. prawomocnjk, *D.*
Popraw; m. *fut.* iti, s. naprawjm; 2) s. otracugi: poprawiti nad někým; poprawiti se, *sl.* a) s. polepssiti se; b) fetter werden, v. Thieren.
Poprawisstě, *n.* Gerichtsstätte, Gerichtsstatt, Gerichtsstelle, *f.* Richtplatz, *m.* wo Missethäter abgethan werden, locus supplicii; -ssný 3. z. B. p-né mjsto, auch blos p-ssné, dasselbe.
Poprawnj, 3. d. Hinrichtung des Missethäters betreffend, z. B. pop. meč, Richtschwerd, *n.* gladius carnificis; p-nj osoba, Scherg, *m.* lictor.
Poprazj, n. záprazj, n. Gräthe, *f.* am Hause, *D.*
Popředku, *adv. sl.* v. vorne, primo loco; b) zum voraus, praevie; c) voraus, prae, ante.
Poprchá, *impers.* es fängt an zu regnen; p-áwá, es regnet ein wenig.
Poprdám, furzen, öfters.
Popředu, *adv.* vorn, auf der vordersten Seite, in fronte, in antica parte, in primo.
Popřegi, *fut. ex.* přál, přjti, *imper.* popřeg, gönnen, a) zugestehen, gestatten, concedere, permittere; b) geben, tribuere.
Popřebárám, *fut.* al, ati, *sl.* an vielen Orten durch u. durch brennen.
Popřehrazugi, *fut. ex.* owal, owati; na přjhradky rozděliti, abfachen, in loculos dispescere.
Popřekragugem, *fut.* owati, *sl.*

alles od. einiges entzwey schneiden.

Poprem, *fut.* el, eti, *sl.* durch Feuchte faulen, verwesen, wie Leinwand.

Popřeprahugem, *fut.* owal, owati, *sl.* umspannen, alle.

Popřestanu, *fut. ex.* stal, stati, ein wenig aufhören, intermittere: mor byl popřestal, ale opět rc. *Haj.* abstehen, ablassen, remittere: - od dobýwánj města.

Popřestáwám, *fut.* ati, vorh.

Popřetřásám, *fut.* s. přetřásám.

Popřetrhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, ein wenig beylegen, endigen, componere, dirimere.

Popřetřjbjm, *fut.* s. přetřjbjm: malicko pozkuse a popřetřjbě rozličným pokussenjm lidu swého, *K.*

Poprjecky, *adv. sl.* queer.

Poprjeky, *sl.* vorh.

Popřjkrý 3. aufwärts gähe, acclivis, *R.*

Poprodljm, *fut. ex.* lil, ljti, ein wenig säumen, Einhalt thun, desistere, cessare: poprodlj Bůh mau hodinkau, *Com.*

Poprskám, *fut ex.* al, ati, bespeyen, bespritzen, conspuere.

Popru(řu), *fut* el, eti, läugnen, negare: nepopřel se býti králem.

Popruh, u, *m.* (grober) Gurt, *m.* Sattelgurt, Reitgurt, *m.* auch auf den Butten, rc. cingulum, zona; pop. náramenný, ssanda, Achselseil, *n.*

Poprwé, s. poneyprwé.

Popsánj, *n.* s. popis.

Popstwo, *a, n. coll.* d. Pfaffen, *K.* s. pop.

Poptáwám se, al, ati, herumfragen, quaeritare, *D.*

Popudjm, *fut. ex.* il, iti, reizen, irritare; concitare, *B.*

II. *rec.* popuditi se, en'brennen, sich entrüsten, excandescere, *B.*

Popudliwý 3. reizbar, besonders zum Zorn, irritabilis, iracundus; - wost, i, *f.* Reizbarkeit, *f.* - litas, - dia.

Popukám se, *fut.* al, ati, zerbrechen, zerplatzen, rumpi, dirumpi.

Popustjm, *fut. ex.* il, iti, sstěn, *praes.* popausstjm, nachlassen, zurückgehen lassen, weiter od. locker machen, abspannen, z. B. einen Strick, Bogen, remittere; raucho, ssat popustiti, erweitern; 2) abtreten, überlassen, z. B. sein Haus rc. concedere alicui domum.

Popuzugi, owati, s. popudjm.

Por, u, *m.* Lauch, *m.* Porree *f.*? porrum; p. zahradnj, winičný od. lesnj, wilder od. Hundslauch, por. agreste; 2) viele Zentner fassendes Gefäß im Bergbau.

Porábám, *ati, sl.* beschäftigt seyn, verrichten: co porábáte?

Pořád, *adv.* fort u. fort, beständig, immer, semper; 2) *sl.* gleich, sogleich illico, mox.

Pořád, u, *m.* bess. pořádek.

Porada, *sl.* s. rada, a) b).

Pořádám, al, ati, ordnen, a) in Ordnung od. Reihe stellen, rangiren, ordinare, disponere; b) in gehörige Ordnung bringen, ordinare, constituere.

Pořádek, dku, *m.* Ordnung, Reihe, *f.* ordo, series; po pořádku, nach der Reihe, ordine, ex ordine; 2) Zunft, *f.* der Handwerker, collegium, corpus, (ceha).

pořádenjk, a, m. ? *Ryb.*
Pořadj, n. (rynky, čtwrti města), Strassen, *pl. f.* vici, *Com.* po pořadj žebrati, *K.*; 2) Reihe, *f.* Rang, *m.* series?
Poradjm se, *fut.* iti, s. radjm, - se: s Waňkem se p-ti, s. vteku.
pořádka, y, *f.* Reihe, *f.* ordo: na mně prwnj pořádka, ego sum primus; na tobě pořádka bude abys pil; opět pořádka na nás přissla, *Cyr.* 2) Klasse, *f.* classis (třjda), *Paral.* 9,22.
Pořádně, *adv.* ordentlich, a) der Ordnung gemäß, ex ordine, od. ordine, ordinatim; c) zu gehöriger Zeit, justo tempore; d) zu einer gewissen Zeit, tempore certo, tempore definito; e) wirthschaftlich, frugaliter, diligenter.
Pořádnost, i, *f.* Ordnung, *f.* ordentliche Einrichtung, ordentliche Beschaffenheit, ordo; 2) pořádnost vdělati, Richtigkeit machen, solvere, pořádnost na sto zlatých, *Kram.*
Pořádný 3. ordentlich, a) der Ordnung gemäß, ordentlich eingerichtet, z. B. Hauswesen, Wandel, Leben ꝛc. ordini conveniens, recte institutus, recte constitutus, Ist es soviel als in Ordnung gestellt, so steht auch digestus, dispositus, z. B. Bibliothek; b) Ordnung liebend, z. B. ein ordentlicher Mensch, ordinis amans; ist es in der Wirthschaft, frugi, z. B. homo frugi od. frugalis; c) der gewöhnlichen Ordnung gemäß, gewöhnlich, z. B. der ordentliche Pfarrer, Hochzeit, Predigt, Mahlzeit ꝛc. ordinarius; d) förmlich, feierlich, z. B. Hochzeit ꝛc. solennis; e) gehörig, legitimus, justus, z. B. Maaß: pořádná manželka, pořádný dědic, *Vel.* p-ný slib. *Pr.*
Poradugem se, *fut.* owati, *sl.* sich ein wenig freuen.
†Porana, y, *f.* zrostlina, Porana; auch *croat.* porana.
Poranjm, *fut. ex.* il, iti, en, verwunden, vulnerare, sauciare.
Poraučegjcý 1. *partic.* v. folg. 2) mandator, *Pr.*
Poraučjm, *fut. ex.* el, eti, (*hung.* parantsolni), befehlen, a) Befehl ertheilen, imperare, praecipere alicui, jubere; b) auftragen, mandare alicui, auch credere, wenn es soviel ist, als anvertrauen, z. B. rem alicui; c) verlangen, haben wollen, jubere, velle, poscere, z. B. poraučegi něco? befehlen Sie etwas? num quid vis? poscis od. jubes? 2) empfehlen, commendare, auch tradere, wenn es soviel ist, als übergeben; 3) vermachen, im Testamente, legare.

II. *rec.* poraučeti se, sich empfehlen, a) Abschied nehmen, salutare; b) fortgehen, abire, discedere: poraučjm se, ich empfehle mich Ihnen, vale! insgemein, me commendo.
Porauchám, al, ati, zerbrechen, ruiniren: porauchaná lodj.
Porauhám se, s. rauhám se; ženy gegich na zdech se gim porauhaly, na ně powolávaly, *Vel.*
Porausám se, ati, v. Thau an Füßen naß werden.
Porážjm, el, eti, a) eigentlich niederwerfen, zu Boden werfen, umstoßen, sternere; zdi porážeti, *Vel.* b) fig. z. B. pjsmo sw. bludy poražj; přjmluwy těch porazyl, *Vel.* náram-

ným strachem poražen, *B.* slowo slowa porážj, *Lomn.* bjda bjdu porážj, ein Elend, wächst aus dem andern; c) fällen, z. B. das Wild, den Feind, Baum, sternere, dejicere, caedere: 3) schlachten, mactare; s. auch porazým.

II. *rec.* porážeti se, ringen, sich balgen, luctari.

Porážka, y. *f.* Niederlage, *f.* eines geschlagenen Heeres, clades, strages; 2) *boh.* (bess.) s. srážka 1), Abschlag, *m.* Abzugsgeld, *n* Abschoß, *m.* ? porážka na platu, Pr.

Porazým, *fut.* yl, yti, žen, s. porážjm: wogsko porazyti, ein Kriegsheer schlagen, exercitum caedere; - na hlawu, s. hlawa 7; porazyt polem někoho, auf dem Schlachtfeld jemand schlagen, eine Niederlage anrichten. *Vel.* gelena, den Hirschen pürschen, cervum sclopeto dejicere, telo ferire; ssłak ho porazyl, (*sl.* auch blos porazylo ho), der Schlag hat ihn gerührt, apoplexia tactus est; mrtwicý poražený, *Vel.* c) abziehen, im Rechnen od. Zahlen, deducere, subtrahere: na geho djle mu to porazyl, Pr. porazý mu 1 zl. *Vel.*

Porcelán, u, *m.* Porcellan, *n.* 1) d. Erde, terra porcellana; 2) d. Arbeit daraus, opus porcellanicum; Geschirr, vas porcellanicum; - nowý 3. porcellanen, porcellanicum; země, fabrika p-wá, P-erde, -fabrik, terra, fabrica porcellana.

Pořečj, *n.* s. pořičj, *D.*

Poředjm, iti. *obs.* s. spořádám.

Pořekadlo, a, *n.* s. powjdačka; 2) s. přjsłowj: pořekadlo obecné *K.*; mnohým gsme w pořekadlo dáni, *Krocyn.*

Porepcy od. poreptám, *fut. ex.* poreptal, poreptati. ein wenig murren, murmurare.

Poretugi, *fut.* owal, owati, herstellen, wiederbringen restituere: poretowali gich w tom splaſſenj, *K.* - towánj, *n.* Herstellung, W-gung, *f.* restitutio: pro poretowánj swého zdrawj do teplic ſſel. Die Anm. zu februnk gilt auch v. diesem Worte

Pořezám, *fut. ex.* al, ati, schneiden, verwunden, ritzen, secare, vulnerare.

II. *rec.* pořezati se, sich schneiden, se secare, vulnerare.

Pořeznice, *f.* Schnittbank, *f.* des Tischlers u. des Silberdrathziehers, equuleus.

Pořeznjk, u, *m.* police na železa, Eisenrahm, *m.* repositorium scalprorum.

Porffyr, u, *m.* Porphyr, *m.* porphyrites, ae, *m.*

Porffirián, a, *m.* pták, porphirion, *B.*

Porjadok, dku, *m. sl.* s. pořádek 1), 2); *pl.* porjadky, s. robota 1); daher - dnjk, Frohndiener.

Pořjč, e, *m.* verher Dorf, jetzt ein Theil der Prager Neustadt, Porschitsch, Por'zic'.

Pořičj, *n.* (v. po, - řeka) Aue, *f.* (am Fluß), locus graminosus ad flumen; b) Augarten bey Wien? *P.* c) s. Pořjč, *Vel.*

Pořjčký 3. z. B. pořjčká brána, das Porschitzer Thor in Prag, *Vel.*

†Pořičný 3. Ufer-, riparius, z. B. herba, *Bercht.*

Pořjdjm, *fut ex.* il, iti, zen, ausrichten, ins Werk richten, efficere, perficere, ist auch proficere, wenn es so viel ist, als

Nutzen stiften: ty s njm nic nepořjdjš, du wirst mit ihm nichts ausrichten; pořjdj co Kec v Jankowa, *prov.* er wird gar nichts ausrichten.

Pořjz, e, *m.*, *sl.* oběručnj nůž, Wirkmesser, Schnittmesser, *n.* des Silberdrathziehers, falcula; 2) Tischler-Schnittmesser, *n.* concisorium, falcula; c) Fiedermesser *n.* beym Glaser, *D.* d) Sattler-Schnittmesser, falcula bimanubriata; e) prohnutý pořjz, das Krummeisen beym Böttcher, falcula, *D.*

Pořjzenj, *n.* Ausrichten, *n.* Ausrichtung, *f.* procuratio, effectus; a) Veranstaltung, adparatio, institutio; b) Vollziehung, *f.* effectio, exsecutio: nenj s njm žádného pořjzenj, man kann mit ihm nichts ausrichten, nil possum cum eo proficere; 2) Testament, *n.* der (schriftliche) letzte Wille eines Sterbenden, testamentum: o swých wěcech pořjzenj učiniti.

†Porlierka, y, *f.* zrostlina, porliera.

Poroba, y, *f.* s. poddanost.

Porobenj, *n.* Unterjochung, *f.* subjugatio; *sl.* verrichten; b) Anzaubern *n.*

Porobjm, *fut.* il, iti, *sl.* alles thun, verrichten, perficere; 2) (*boh.* udělati) verhexen, anzaubern, fascinare, incantare; porobili mu, es ist ihm angethan.

Porod, u, *m.* Geburt, a) Gebähren, *n.* partus; b) was gebohren worden, Leibesfrucht, *f.* partus.

Porodjm, *fut. ex.* il, iti, gebähren, parere, gignere, partum edere, eniti.

Porodnj 1.; por. dům, Gebährhaus, etwa enixorium.

Porostlina, y, *f.* Gesträuch, *n.* arbustum, frutectum.

Porok: bez poroká! (abych toho newrčil, *Com.*) s. newrčný, Kamenmira.

Porokugi, owati, *obs.* s. pohanjm, potrestám.

†Porost, u, *m.* Röhrich? ulva.

†Porostowitý 3. ulvaceus.

Porostu, *fut.* zunehmen, heranwachsen, succrescere, augeri, *B.* s. rostu.

Porosýjm, bethauen, s. rosým.

Porownám, *fut. ex.* al, ati, vergleichen, z. B. streitende Partheyen, conciliare; auch zuweilen componere; - něco, in Richtigkeit, ins Reine bringen, componere.

II *rec.* porownati se, sich vergleichen, einig werden, den Zank fahren lassen, conciliari, concordem fieri, convenire; b) Verabredung treffen, Vertrag machen, pacisci, decidere, convenire, transigere.

Porownánj, *n.* Vergleichung, *n.* streitender Partheyen, conciliatio; 2) Vergleich, *m.* Verabrede, Übereinkunft zweier Partheyen wegen etwas, Vertrag, *m.* pactum, pactio, conventum.

Porozberám, *fut.* ati, *sl.* viel od. allesausklauben.

Porozháňám, *fut.* ati, *sl.* allesauseinander treiben, dispellere.

Porozhostjm se, *fut. ex.* il, iti, sich entkleiden? v. allen, s. rozhostjm se

Porozkladám, *fut.* ati, *sl.* alle auseinander stellen, dislocare.

Porozložjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig auseinander setzen, legen, dislocare.

Porozmluwjm, *fut.* iti, sich ein wenig unterreden, colloqui.
Poroznjtjm se, *fut. ex* il, iti, (w prchliwosti), ein wenig entbrennen, excandescere.
Porozrážjm, s. zrozrážjm.
Porozssjřjm, s. rozssjřjm; -knihu.
Porozumjm, *fut.* ěl, ěti, folg.
Porozumjwám, al, ati, einsehen, verstehen, perspicere, intelligere; 2) merken, wahrnehmen, animadvertere, observare, sentire.
Porozhazugi. *fut. ex.* owal, owati, auseinander werfen, alles od. viel, disjicere; - litery, ablegen (Buchdr.)
Porozugi, owati *fr. v.* porodjm, *K.*
Porozwážjm, *fut. ex.* ein wenig überlegen, perpendere, *K.*
Porozwjgjm, *fut.* s. rozwjgjm.
Porozwinu *fut.* al, ati, ein wenig von einander rollen, od. wickeln, paululum evolvere.
Port, u, *m.* s. přjstaw, *B.* port milosrdenstwj Božjho, *K.*
Porta, y, *f.* Borte, bess. obruba, okragek, *D.*
Porter, u, *m.*? damassk a porter.
†Portlandka, y, *f.* zrostlina, portlandia.
Portně, *pl. f. sl.*, tresně, Borten.
†Portupege, *f.*? Portupee, *n.* pensile ex balteo od. manubrio gladii, (ist eigentlich russisch).
Porub, u, *m. sl. Nitr.* Repartition, z. B. der Steuer, repartitio; vgl. raubjm, raubnj.
Poručenj, *n.* Befehl, *m.* Geheiß, *n.* Auftrag, *m.* imperium, jussum, jussus, praeceptum, (*hung.* parantsolat); poručenj dáti, Befehl geben, befehlen, jubere, imperare, praecipere, 2) Vermächtniß, *n.* legatum.
Poručenstwj, *n.* vorh. 2); Vormundschaft, *f.* tutela; 2) (selten), Testamentmachen: když měl umřjti, kázal synů swých před sebe k poručenstwj zawolati.
Poručjm *fut. ex.* il, iti, en, s. poraučjm. Mám sobě prácy wássi poručenu, - commendatum -; činjm se wám poručena, ich empfehle mich Ihnen, *Vel.* bud Bohu poručeno. *sl.* poručeno Pánu Bohu! Gott befohlen! wohlan! à la bonheur! euge! 2) vermachen, testamento legare.
Poručnjk, *a, m.* der befiehlt, praeceptor; p. nad wogáky, Oberstleutenant, *m.* protribunus? *R.* 2) Aufseher, *m.* curator rei, qui rem attendit; por. pře, Sachwalter, patronus, causidicus; 3) Vormund, *m* Gerhab, *m.* tutor administrator haereditatis; p. krewnj, gesetzmäßiger V., legitimus t., mocný otcowský poručnjk má moc gako otec, *Pr.* 4) mandatarius, *Pr.* - nice, *f.* - inn, *f.* conjux protribuni; d. befiehlt, quae praecipit; A-inn, *f.* - trix; S-inn, *f.* conjux patroni; V-inn, *f.* tutrix.
Porussenj, *n.* Verderbung, Verletzung, *f.* perditio, corruptio.
Porussený 3. *part.* verdorben, verwest, verschlimmert, corruptus; w panenstwj, porussená dcera, zu Falle gebracht, *B.*
Porussjm, *fut.* il, iti, s. porussugi.
Porussitel, e, *m* Verderber, corruptor, perditor.
Porussugi, owal, owati, *reg. acc.* verderben, schlechter machen,

verletzen, perdere, corrumpere, depravare; p. penězy, dary, bestechen, corrumpere, *Vel.* w panenstwj dceru., beschlafen, entehren, deflorare, *B.*

Porussitedlný 3. verweslich, corruptibilis, interritui, putredini obnoxius; b) der verdorben werden kann, im moralischen Sinn, corruptibilis; -nost, i, *f.* V-lichkeit, Verderblichkeit, *f.* corruptibilitas.

Porůznu, *adv.* besonders, apart, separatim: počjtati knihy porůznu, *K.*

Porybný, ého, (*R.* porybnj, jho), *m.*, *mor.* plesnjk, Teichverwalter, Fischmeister, piscarius.

Porysko, *a*, *n.* (verkürzt aus toporysko, welches auch bey den Neutraern üblich ist), Stiel, *m.* z. B. der Axt, Hacke, ꝛc manubrium.

Posada, *y*, *f.* Hühnerhaus, *n.* gallinarium, ornithon, (auch Hühnersteige, hřád?); 2) Vogelhaus, *n.* Kaue, *f.* aviarium, ornithon; 3) Fischerkorb, *m.* sporta, fiscella.

Posadjm, *fut. ex.* il, iti, setzen, hinsetzen, z. B. das Kind auf den Stuhl, collocare, ponere; 2)(wenig üblich) einsetzen, erheben, constituere: složil ho s auřadu, a mjsto geho poposadil a zřjdil giného.

II. *rec.* posaditi se, sich setzen, sich niedersetzen, sedere, considere: na swé stolicy, u. na swau stolicy se posadil, *Vel.* posaděgi se, setzen Sie sich nieder, conside.

Posádka, *y*, *f. dim.* ein kleines Hühnerhaus, gallinarium, ornithon; 2) Fischerkörbchen, scirpiculus; b) Besatzung, Garnison, *f.* praesidium; *pl.* posádky (hauby), eine Art Schwämme, *Herb.* 400. *a.*

Posádzám, *fut.* ati, *sl.* s. posadjm: - chléb do pece.

Posauch, *sl.* s. osauch.

Posaudjm, u. posaudjm sy, *fut. ex.* il, iti, bedenken, überlegen, cogitare, considerare, reputare: posaudjm té pře wassj, *B.* zdrawě něčeho p., *Cyr.* wsseho toho obzwlásstně posaudjme, *Id.* 2) *sl.* schief beurtheilen: Ludé tě posaud a.

Posaužený (nicht posauzený), 3. užssj včiněný, enger gemacht, angustior.

Posaužjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig enger machen, modicum angustum reddere, angustare, coarctare, *D.*

Posawád, s. dosawád.

Posazugi, owal, owati, s. posadjm: posazowati hyšpana nad Francauze; - w náboženstwj odporném mladé lidi.

II. *rec.* posazowati se, sich aufsetzen, aufrichten, se erigere; b) sich setzen, adsidere.

Posázým se, el, eti, vorh.

Poscanec, nce, folg.

Poscánek, nka, *m.* Bettbrunzer.

Poscát, - ti, s. posstjm.

Poscáwám se, ati, *fr.* v. posstim se.

Poschodj, *n.* Stock, *m.* Stockwerk, *n.* tabulatum, contignatio, *Kram.*

Poscýpnu, *fut. ex.* poscýpl, poscýpnauti, krepiren, umkommen, v. vielen od. allen, perire.

Posečenj, Abmähung, desectio; - ný 3. abgemäht, desectus, demessus.

Posečkám, *fut. ex.* al, ati, ein wenig harren, exspectare, *B.*

Posed, u, *m.* Stickwurz, Stickwur-

zel, *f.* Zaunrübe, Bumsrübe, *f.* bryonia alba, földi tök, karó répa; pos. černý, Waldrebe, *f.* clematis.

Posedám, ati, *fr.* v. posednu, *Cyr.*

Posedáwám, al, ati, sitzen bleiben: doma posedáwati.

Posedĕnj, *n.* z. B. společné; na gednom posedĕnj, ꝛc. s. na.

Posedjm, *fut.ex.* ěl, ěti, eine Weile sitzen, aliquamdiu sedere.

Posedlý 3. besessen, obsessus: čertem posedlý, vom Teufel besessen; milowánjm sebe posedlj lidé, *Vel.*

Posednu, *fut. ex.* sedl, dnauti, *imper.* posedni, sich weiter od. näher setzen, considere longius vel propius; 2) *act.* befallen, angreifen, ankommen, invadere, incessere: posedl ge Satan, *Vel.* to zlé ho posedá, *Id.*

Posednutý 3. befallen, ergriffen, besessen, obsessus, invasus.

Posedný? s. neposedný.

Posegi, s. osegi, *B.*

Posek, u, *m. sl. Göm.* das Zeigungsglied des Ochsen, od. Schafbocks, u. drgl. Ochsenzaun, virga, penis tauri, arietis, taurea.

Posekám, *fut.ex.* al, ati, (posýcý) abhauen, desecare, decidere; niederhauen, niedermetzeln, concidere; abmähen, demetere; 2) blessiren, verwunden, vulnerare, sauciare; 3) abmähen, das Gras, demetere, falcare.

Posel, sla, *m.* Bothe, *m.* nuntius; slawný p., Ehrenbothe, legatus solennis, auřednj p., Amtsbothe, nuntius praefecturae; p. pokoge, Friedensb., caduceator; p. na sněm stawů, *Vel.*

Poselacý 1. Send-: p. list, Sendschreiben, *n.* epistola.

Poselkyně, *f.* Bothinn, *f.* nuntia.

Poselnice, *f. obs.* Dienstmagd.

Poselstwj, *n.* Bothschaft, *f.* nuntius; Gesandschaft, legatio; w poselstwj choditi, bothenlaufen.

Poseru, *fut.* sral, posrati, bescheißen, concacare,

II. *rec.* posrati se, in d. Beinkleider, in's Bette ꝛc. scheißen, sich durch sein Koth besudeln.

Posezenj, *n.* Sitzen, *n.* sessio.

Poshowjm, *fut. ex.* ěl, ěti, sich gedulden, Geduld haben, longanimem esse; b) warten, exspectare: poshowjm na gmeno twé, *B.*

Posjal, *adv. sl.* s. potud.

Poskakowač, e, *m.* Hüpfer, saltator.

Poskakugi, owal, owati, hüpfen, salire, radostj poskakowati, vor Freude in d. Höhe hüpfen, laetitia exsultare.

Poskládám, al, ati, zusammen legen, viel, aufschlichten, componere.

II. *rec.* poskládati se, *sl.* gemeinschaftlich beytragen, zahlen, zu etwas, conferre.

Poskljdjm, *fut ex.* il, iti, wegräumen, tollere: y laupežnjků, což mohl posklizil.

Poskočjm, *fut.* il, iti, vorh.

Poskok, u, *m.* Sprung, *m.* saltus; na poskoku býti, i. e. pohotowě, *K. Vel. Cyr.*

Poskonnice, *f.* s. konopě poskonná.

Poskrýwám, *fut.* al, ati, *sl.* alle verstecken.

Poskrotjm, *fut.* ein wenig bezähmen, domare:-tyranstwj něčj.

Poskusým, *fut.* yl, yti, *reg. gen.* versuchen, paululum experiri; aby stálosti židů wjce poskusyl.

Poskytám, al, ati, folg.

Poskytnu, *fut.* tl, tnauti, folg.
Poskytugi, owal, owati, *reg. gen.* darreichen, hinreichen, darbieten, liefern als Autor, praebere, offerre, suppeditare.
Poslabjm, *fut. ex.* il, iti, nachlassen, remittere -: tu gsau s hotowými wsty, poslabiwsse swých rasů.
Poslamka, y, *f.* Strohsack, *m.* saccus stramento refertus; auch Grobtuch auf dem Bette, lodix crassior, *R.*
Poslanec, nce, *m.* Gerichtsfrohn, Gerichtsdiener, *m.* apparitor, viator.
Poslauchám, al. ati, s. poslechnu; 2) zuhören, auscultare: poslauchati zákona, *B.*
Poslaupně, *adv.* nach der Geschlechtsfolge, per gradus: possli od něho kurfirsstowé Brandenb. poslaupně takto: *Vel.* poslaupné přiwadlo dědictwj nań, t. g. po krwi a přjbuznosti, skrze odaumrti, Pr.
Poslaupnost, i, *f.* Zeitfolge einer Sache auf d. andere, Rückung in d. Stelle eines andern, Reihe, *f.* auch Nachfolgung im Amte, successio, series; p-ost králů, d. Folge der Könige, successio, series; p-ost knjžat, d. Folge der Fürsten, successio; b) Abstammung, cognatio; takowau poslaupnostj a pořádkem possli z něho; poslaupnost swau od někoho mjti, cognatum esse alicui; poslaupnost w dědictwj, nápad, Erbfolge, *f.* successio haereditaria.
Poslaupný s. poslaupné včenj, Tradition, *f.* traditio, *Kram.*
Poslaužení, *n.* Aufwartung, Bedienung, *f.* ministratio, ministerium; 2) *obs.* für pohřbenj.
Poslaužjm, *fut.* il, iti, dienen, bedienen, ministrare, adesse alicui; sobě sám k něčemu p., sich wozu verhelfen, im übeln Verstande, sibi consciscere, *Cyr.* sobě s tjm neyhůře poslaužil, *K.* to mu k vmenssenj slávy poslaužj, *Vel.*
Poslechnu *fut.* chl, chnauti, *praes.* poslauchám, mit u. ohne Genit. zuhören, audire, auscultare: gděte, poslechněte, kdo pak to tluče; poslechni gen, co gá ti powjm; 2) gehorchen, folgen, gehorsamen, obedire, obtemperare, parere: poslauchati gich budau, *B.*
†Posled, u, *m.* folg.: k posledu, *Puchm.*
Posledek, dku, *m.* das Letzte; k posledku, zuletzt, gegen das Ende, postremo, postremum, ad extremum.
Poslednj i. letzte, ultimus, postremus, extremus, novissimus; b) neuerer, recentior: starodawnj y poslednj wěkowé, *Cyr.* poslední saud, das jüngste Gericht, judicium extremum; - ně, *adv.*, *comp.* posléz, *superl.* neyposléze, letztens, a) zum letzten, endlich, ultimum, tandem, postremo, denique &c. b) neulich, nuper, nuperrime.
Posléze, *comp.* v. posledně, *B.*
Poslice, *f.* Bothinn, *f.* nuntia.
Poslinek, nku, *m. sl.* Obst zum Speichel beym Spinnen.
Poslintám, *fut. ex.* al, ati, begeifern, polluere saliva.
Poslowá, é, *f* Gesandtinn, d. Frau des Gesandten, conjux legati, nuntii.
Posluchač, e, *m.* Zuhörer, audi-

tor, auscultator; - čka, y, f. - inn, f. - trix, - trix.
Posluchačný 3. ? *Ryb.*
Posluchacý 1. Hör.: p-cý syň, s. folg.
†Posluchárna, y, f. Hörsaal, m. auditorium, *D.*
Posluchy, ů, m. pl. Horchen, Lauschen, n. auscultatio: na posluchy, na zwědy gjti, kundschaften, *D.*
Posluha, y, f. Bedienung, f. ministratio, *Com.*
Posluhugi, owal, owati, s. poslaužjm: p-ti křest swatý, - ertheilen, - conferre, peragere; p. welebnými swátostmi, slowem Páně ɾc. sprawedlnostj, *Vel.* ɾc. posluhowánj welebných swátostj, Kons.
Poslussenstwj, n. Gehorsam, m. obedientia, obtemperatio; p-wj prokázati, zachowati, Gehorsam leisten, obedire obtemperare, obedientiam praestare, morem gerere.
Poslussný 3. (abs. ssen, ssna, ssno), reg. gen. obediens, obtemperans, morigerus; - ně, *adv.* obedienter; - nost, i, f. s. poslussenstwj.
Anm. Selten findet man es mit dem Dat. konstruirt, wie: práwům poslussen budu, *Vel.*
Posložitedlný 3. dienstfertig, officiosus; - nost, i, f. - gkeit, f. - sitas, *Cyr.*
Poslyssjm, *fut.* s. slyssjm.
Posmeknu, *fut.* kl, knauti, mit dem Genit. ein wenig rücken: malíčko stolic -, *Com.*
Posměch, u, m. Spott, m. Gespötte, n. Verhöhnung, f. ludibrium, ludificatio, irrisio.
Posměgi se, *fut. ex.* mál, máti, s. posmjwám se, Spr. 20, 17.
Posměssnjk, - čka, f. sl. s. posměwač.
Posměssný 3. spöttisch, s. posměwačný; - ně, *adv.* cum cavillatione.
Posměwač, e, m. Spötter, ludificator, irrisor; s. auch *Prov.* 21, 24.; - čka, y, f. - inn, f. - trix.
Posměwáček, čka, m. vorh.
Posměwačný 3. spöttisch, cavillatorius, cavillans.
Posmjssek, ssku, m. s. posměch, *B.* posmjssky rozličné činil; žerty a posmjssky swé z někoho mjti, *K.*
Posmjwám se, al, ati, *reg. dat.* spotten, sein Gespötte treiben, verspotten, ludere, ludificari, ridere, ludibrio habere, illudere, irridere, cavillari.
Posmýkánj, n. Herumschleppen, Herumstoßen, jactatio: dal nás w posmýk. mezy národy, *Com.* gméno w posmýkánj wydati; b) Rappuse, direptio, *B.*
Posnjdám, *fut. ex.* al, ati, frühstücken od. gefrühstückt haben, s. snjdám.
Posnopné, ého, Garbenzehent, m. decima, *D.*
Posmoljm, *fut. ex.* il, iti, pechen, picare, pice illinere.
Posoljm, *fut. ex.* il, iti, en, salzen, mit Salz bestreuen, salire, sale condire.
Posotjm, *fut.* il, iti, *ol.* & *sl.* s. postrčjm.
Pospart, u, m. Geleitsbrief, m. epistola assertoria.
Pospas, u, m. sl. (post pastum, *croat.* poszpaszt), s. konfekt.
Pospěch, u, m. Eilen, n. Hast, f. festinatio: na pospěch, eilig, festinanter.
Pospěssný 3. - ně, s. spěssný, spěssně: krátké a pospěssné poznamenánj geho cesty, *Vel.*
Pospjchám, *praes.* ati, s. pospjssjm.

Possylám, al, ati, ol. s. Zertugi.

Posspjm, fut. ex. al, ati, eine Weile schlafen, aliquamdiu dormire.

Posspjnám, fut. al, ati, sl. alles zusammen heften.

Pospjssjm u. pospjssjm sy, fut. ex. il, iti, eilen, festinare, properare, accelerare, auch maturare; s něčjm, mit etwas, rem: netoliko pospjssiti nám bylo potřebj, ale téměř y kwapiti gsme musyli, Vel.

Pospjssil, a, m. ein eilfertiger Mensch, D. b) ein böhmischer Zunahme.

Pospodu, adv. unten, unterwärts, subter: pospodu schäzely wody.

Pospokogjm, fut. s. spokogjm: zwrážena myst Judskau pospokogil, K. pospokogili wsseho lidu, B.

Pospolitý 3. sl. gemein, gering, vulgaris.

Pospolitost, i, f. s. pospolnost.

Pospolný 3. gemein, communis; - ně. adv. s. pospolu; - nost, i, f. Gemeinschaft, f. communitas; Einheit, f. unio: Jzrael ztratil gakož swau wlast, pospolnost, tak y gméno, K. wssecka pospolnost a gednota lidu Jzraelského. K.

Pospolu, adv. beysammen, simul, una: 2) sl. bald, hurtig, cito, mox.

Posprwu, adv. am Anfang, am ersten, principio, initio.

Posraný 3. beschißen.

Posrážjm, fut. s. srážjm: posrážeti srst na kůži, D.

Possaužjm, fut. ex. il, iti, en, eine Weile plagen, per aliquod tempus (aliquamdiu) vexare, incommodis adficere, fatigare; - enj, n. verb.

II. rec. possaužiti se, sich eine Weile plagen, aliquamdiu vexari &c.

Possadesen, u, m. sl. (gemein) z hodů poslané něco, Bescheidessen, n. apophoretum.

Possaupnu, fut. ex. nul, nauti, fortschieben, s. postrčjm.

Possawlugi, owati, niedersäbeln.

Posséám, sl. s. po žičjm.

Possediwělý 3. graulich, subcanus.

Possem! interj. für pod sem, so ruft man d. Schafe, &c.

Possepcy, s. posseptám; 2) zischen, pfeifen, sibilare, B.

Possepky, sl. folg.

Possepmo, adv. z. B. possepmo řjcy, s. folg.

Posseptám, fut. ptal, ptati, flistern, do ocha, ins Ohr, insusurrare ad aurem: někomu, zu jemand, alicui insusurrare.

Possermugi, fut. ex. owal, owati, ein wenig herumfechten, depugnare.

Possetěný, s. possetilý, Proch.

Possetilec, lce, m. Schwärmer, m. enthusiasta, fanaticus; 2) ein aberwitziger Mensch, m. vesanus.

Possetilý 3. schwärmerisch, fanaticus, B. aberwitzig, unsinnig, delirus, vesanus, demens, desipiens, K. - le, adv. dementer, more vesani; - lost, i, f. Schwärmerey, f. fanaticismus; Aberwitz, Unsinn, m. delirium, vesania, dementia, amentia.

Possetjm se, fut. ex. il, iti, aberwitzig werden, vesanum od. amentem od. dementem fieri, K.

Possetřjm, fut. il, iti, s. ssetřjm u. folg.

Possetřugi, owal, owati, ein wenig beobachten, considerare.

†Possewnatice, *f.* zrostlina, spathodea.
Possigi, *fut. ex.* il, iti, viel nähen, multa suere; 2) das Dach mit Stroh decken, tegere, operire, *D.* chalupa dosský possitá; 3) überziehen, contegere, obducere; kožich damasskem possiti.
Possikem, *adv.* abschüßig, declive: possikem neb půležitě, co pulpitec.
Possissmám, *fut. ex.* al, ati, beschmutzen, maculare, commaculare, inquinare, foedare.
Possitý 3. *part.* v. possigi.
Posswám, ati, s. possigi 2), 3).
Posskłbnem, *fut. sl.* s. sskłubám.
Posskłubugi, owati, s. sskłubám.
Posskodjm, *fut.* iti, schaden: zemětřesenj tam welmi posskodilo, *Vel.*
Posskopjm, *fut. sl.* s. sskopjm; 2) entwenden, surripere.
Posskrabák, u, *m.* v pekařů, Aufreiber, *m.* radula.
Posskrabek, bku, *m.* Aufreibsel; 2) *sl.* s. postruheň.
Posskrabek, bka, *m.* letztgebohrnes Kind (scherzweise).
Posskrabugi, owati, s. podrbáwám.
Posskwrljm, *fut.* iti, *sl.* ein wenig versengen.
Posskwrna, y, *f.* Flecken, *m.* im Kleide, od. sonst; macula, labes; -nka, y, *f. dim.* Fleckchen, macula, labecula.
Posskwrnjm, *fut ex.* il, iti, en, beflecken, besudeln, verunreinigen, maculare, commaculare, foedare, inquinare, polluere, contaminare.
II. *rec.* posskwrniti se, sich beflecken, se maculare &c. od. maculari.
Posskwrňowánj, *n. verb.* folg.
Posskwrňugi, owal, owati, mit u. ohne Genit. *K.* s. posskwrnjm.
Posslapám, *fut. ex* al, ati, niedertreten, z. B. Gras rc. conculcare, proculcare; -áwám, al, ati, *fr.*
Possli, *fut. ex.* poslal, poslati, poslán, *imper.* possli, schicken, senden, z. B. Menschen, Briefe rc. mittere; als Gesandten, legare; jemand des Bittens wegen, allegare: někomu něco w dar poslati, zum Geschenk -, *Vel.*
Posslý 3. entstanden, ortus; 2) geschwächt, corruptus: posslé oči.
Possmatám, al, ati, antasten, attrectare, contrectare, *D.*
Possmaurjm, *fut.* il, iti, s. possmuřugi.
Possmaurný 3. (*abs.* possmaurno), trübe, z. B. Witterung; düster, turbidus, nubilus; -nost, i, *f.* Dunkel, *m.* Finsterniß, *f.* das Düstere, caligo, obscuritas.
Possmeknem, *sl.* s. posmeknu.
Possmuřugi, owal, owati, trüben, verfinstern, umwölken, obnubilare: possmuřugi twářj swých, *B.*
II. *rec.* possmuřowati se, sich verfinstern, sich verdüstern: possmuřuge se nebe; *fig.* heucheln: zewnitř se possmuřowánj, v. Andächtlern rc. *K.* nepossmuřug se před lidmi, *B.*
Possmyknem, *sl.* s. posmeknu.
Posspiljm, iti, *fut.* höhnen, foppen, zum Besten haben.
Posspincem, *sl.* folg. - se, sich bescheißen.
Posspinjm, *fut.* folg.
Posspiňugi, owal, owati, beflecken, commaculare: hřjchy se posspiniti.

Possta, y, f. Post, f. a) Postwesen, n. Postanstalt, z. B. zum Verreisen, res veredaria, od. cursus publicus; b) bess. posstowský wůz (delizanec), Postwagen, vehiculum cursus publici, insgemein currus diligentiae, bess. currus celer; c) Poststation, f. statio cursus publici; d) Posthaus, n. domus cursus publici; e) Bothschaft, f. nuntium, nuntius, Ger. 6, 31.

Posstář, e, m. sl. Postmeister, postae magister; - řský 3 s. posstýřský.

Posstaupjm (dolů), fut. il, iti, einige Schritte herab thun, Vel.

Posstěstj se, fut. ilo, iti, glücken, succedere, procedere.

Posstilka, y, f. d. Sümpfe des Seifensieders, lacus, (us), m. R.

Posstjm, fut. kal, ati, bebrunzen, anbrunzen, beharnen, commingere.

Posstjpám, fut. ex al, ati, stechen, z. B. wie d. Biene, Mücke, der Floh, pungere; 2) beißen, z. B. wie d. Schlange, Gans mordere; 3) nach Wrat. sehr zerstechen, zerbeißen.

Posstipkám, fut. sl. bekneipen.

Posstjwač, e, m. Anhetzer, m. concitator, impulsor; - čka, y, f. - inn, f. concitatrix.

Posstiwáček, čka, m. vorh.

Posstjwám, ati, fr. v. posstwu, reg. gen. posstjwali k tomu cýli Čechů, Com.

Posstolka, bess. postolka.

Posstowský 3. Post-, etwa postalis

Posstrk, a, m. sl. s. žluwa.

Posstwu, fut. ex. wal, wati, anhetzen, z. B. den Hund, immittere, incitare, instigare, concitare: posstwané Satanem swědomj; - ánj, n. verb.

Posstýř, e, m. s. posstář, (nach Com. Postillion).

Posstýřský 3. d. Post betreffend, Post-; p-ský kůň, s. kůň.

Posswa, y, f. (sl. üblicher pl. posswy), Scheide, f. z. B. des Degens, vagina; posswy šraubu, Schraubhülsen, cochleae matres, R. 2) Schoßbalg des Getreides, m. vagina; 3) d. Hülse beym Sporer.

Posswička, y, f. dim. Bälglein, n. vaginula.

Postačám, fut. ati, sl. alles, (aus allen Fäßern) herauszapfen; 2) s. nadwaži.

Postačjm, fut. il, iti, folg. klecken, erklecken, sufficere: lekuge, co neydál mohau gemu oči postačiti, K.

Postačugi, owati, vorh. Cyr.

Postament, u, m. s. podstawek, Fußgestell, n. D.

Postanowjm, fut. iti, folg.

Postanowugi, owati, einsetzen, constituere: nařjzenj gistá mezy sebau postanowugjce, (sehr wenig üblich für ustanowugi).

Postarám se, fut. ex. al, ati, besorgen, Sorge tragen, sorgen, curare rem.

Postat, ě, f. sl. ein Strich des Getreideackers, (od. auch Weingartens), im Bearbeiten, welches d. Schnitter auf einmal zum Abschneiden fassen.

Postaupám, al, ati, folg.

Postaupjm, fut. ex. einen Schritt thun, gressum figere, fortrücken, promoveri; 2) zurücktreten, weichen, recedere; 3) cum praep. po, & cum instrum. a) post-ti po někom, jemandes

Parthey ergreifen, ihm folgen, partes alicujus sequi: swět po nich postaupil; po té slepotě postaupili; b) p. po něčem, nach etwas streben, jagen, sectari; po ssrěsti, po zlatu p., *B*. po smilné žádosti, po chwále, po potupě něčj; s. auch postupugi u pokračugi.

II. *act. cum gen.* abtreten, überlassen, z. B. sein Haus, cedere alicui domum od. domo.

Postaupenec, nce, *m*. Anhänger, assecla: lehčegi bude postaupencům, nežli wůdcům.

Postaw, u, *m*. 1) eigentlich Gestell, *n*. etwa structura, machina; cukrowý postaw, Zuckergestell, Aufsatz, *m*. mit 6 Thee- od. Kaffeelöffeln, argenteum structile sacharo accommodatum, *R*. postaw wčel, Bienengewirk, *n*. postaw na tkánj den rc., Rahme, *f*. eiserne Böden zu wirken, machina texendis ferreis cribrorum fundis; d. Tuchmacherrahme; daher üblicher 2) das Stück Tuch selbst auf der Rahme aufgezogen, od. ein Ballen Tuch, volumen panni; walchář přigal k wyprání postawy, Pr. 3) *sl. Göm.* überhaupt Wolltuch, *hung.* posztó.

Postawa, y, *f*. Gestalt, *f*. äußere Beschaffenheit, species, forma, facies, figura, habitus (statura); 2) für postaw (wohl unrichtig -), z. B. postawa wčel, sukna; s. vorh.

Postawač, e, *m. sl.* Müßiggänger, cessator; -čka, y, -inn, *f*. -trix.

Postáwám, al, ati, öfters einhalten, stehen bleiben saepius desistere; b) *sl.* faulenzen, cessare.

Postawcowý 3. v. Wolltuch: chodj wrausse postawcowém.

Postawec, wce, *m*. Tuch, *n*. pannus, *B*. zlatým postawcem odjn.

Postawjm, *fut. ex.* ěl, ěti, bebauen, z. B. einen Ort, inaedificare locum.

Postawjm, *fut ex.* il, iti, en, stellen, machen, daß jemand od. etwas stehet, statuere, sistere, consistere; w bezpečnosti ge postawj -, sicher stellen; postaweni w pokutách a trestánj; w krjži, w těžkosti postawený, - versetzt; proti sobě postawiti, confrontiren; postawiti na mjstě, Pr. s. mjsto, (*Ryb.* transigere?); b) s. ustanowjm: auředníky postawiti, *B*. za kazatele postawiti; 2) swau na wrchu postawiti, d. Oberhand behaupten, superare, *Com* na nohy někoho p., jemand auf d. Beine helfen, erigere, juvare.

II. *rec.* postawiti se, sich stellen, erscheinen, comparere: před práwem, před saud rc.; proti někomu, sich widersetzen, resistere; proti někomu, za někoho - rukogmjm se postawiti, als Bürge - Pr. postawil se papeži za nepřjtele, *Vel.*

Postáwka, y, *f*. Stellung, Positur, *f*. status: králi s takowau postáwkau podáwal, *Cyr.*

Postawnjk, u, *m*. Stangenleuchter, etwa candelabrum perticale.

Postawný 3. stattlich, v. guter ansehnlicher Gestalt, egregiae staturae: postawněgssjm aneb wětssjm se zdá býti, *Cyr.* - nost, i, *f*. gute Gestalt, statura.

Postawugi, owal, owati, aufstellen, stehend machen, statuere.

Postěhugi se, owal, owati, weg-

ziehen, v allen od. vielen, migrare, *B.*

Postel, e, *f.* Bette, *n.* a) eigentlich das Aufgebettete: postel lože mého, *B.* b) überhaupt jede Lagerstatt, zum Schlafen, Ruhen, lectus; p. s nebesy, Himmelbett, lectus cum pavimento; p. podstrkacý Rollbett, Schubbett, parabystus, lectus ductilis; p. k zahálenj, Faulbett, scinipodium; smrtedlná p., Sterbebett, lectus moribundi; 2) d. hölzerne Bettstätte, *f.* Bettgestelle, *n.* sponda.

Posteli, *fut.* s. steli.

Postelka, y, *f. dim.* Bettchen, *n.* lectulus; 2) *sl.* Nachgeburt, *f.* secundinae; postelka octu 2c. s. matka.

Postelkyně, *f. sl.* s. postelnice.

Postelnj 1. d. Bettstäte betreffend, etwa lecticalis.

Postelnice, *f. sl.* s. ſſestinedělka.

Posteſkne se, ein wenig 2c. s. steſkne.

Posteſknu sy, *fut.* posteſkl sy, posteſknauti sy, folg.

Postěžugi sy, *fut. ex.* ein wenig klagen, seine Unzufriedenheit äußern, paulum queri, conqueri.

Postjhám, al, ati, mit u. ohne Genit. verfolgen, persequi: postjhagjce sobě toho, co zmeſſkali, *K.* Farao lid tyranſky postjhal; 2) auf einander folgen, einholen, excipere se, adsequi: postjhá wražda wraždu, es folgt Mord auf Mord; 3) něčeho na někom -, suchen: můžeš na něm swého postjhati, Pr.

Postihař, e, *m. sl. Poson. & D.* s. ljhař.

Postihnu, *fut. ex.* hl, hnauti, postižen, erwischen, deprehendere; b) einholen, einbringen, adsequi, compensare: postihne na wečeři, co v obědu obmeſſkal; c) begreifen, comprehendere: kdo tě postihnauti může; d) erklecken, sufficere.

Postjm, il, iti, in der Redensart: postiti pátky, soboty 2c. an Freytägen 2c. fasten, jejunio transigere &c. *K.*; -jwám, al, ati, *fr.*

Postjm se, il, iti, fasten, jejunare; -jwám, al, ati, *fr.*

Postjnám, *fut. ex.* alle od. einige niedersäbeln, decolare.

Postjrám, *sl.* postjerám, *fut.* al, ati, alles abwischen, wegwischen, abstergere; 2) überziehen, s. postru.

Postjſkám, *sl.* folg. - se, einander ein wenig liebkosen.

Postiſkugi, *fut.* owal, owati, ganz od. alles zusammendrücken, conterere.

Postižitedlný 3. begreiflich; - nost, i, *f.* - keit.

Postlánj, *n. verb.* v. posteli; 2) Bettgewand, *n.* lectisternia, (orum), *n.* postlánj sedla, Satteldecke, *f.* stragula, ae, *f. R.*

Postnj 1. Fasten-, p. kázanj, Fastenpredigt, etwa concio quadragesimalis; p. den, Fasttag, dies jejunii, dies esurialis, p. gjdlo, cibus esurialis, victus sine carne.

Postogim, *fut. ex.* stál, státi, eine Weile stehen, aliquamdiu stare

Postolka, beſſ. als poſſtolka, y, *f.* drawý pták, (Raba pt.) Hemerling, *m.* Widwol, galgulus, galbulus, *Syl.* Würgwehe, Wannenweher, Wiedwachel, *m.* tinnunculus, *Ryb.* (nach *D.* Klein-Graukopf, *m.* falco cenchris ?)

Postoly, *sl.* s. ſſkorně, *Haj.*

Postoloprty, *f. pl.* ein Städtchen im Saatz Kreise, Postelberga, (vormals das Kloster: Apostolorum Portae.)

Postonáwám, al, ati, kränkeln, tenui uti valetudine, minus valere.

Postraně, *adv.* auf der Seite, besonders, seorsim: napomenauti postraně.

Postranice, *f.* Seitenbrett, *n.* assis lateralis; b) Seitenbäume des Wagens, lateralia tigna, *R.* c) p. udidla, d. Stange am Pferdegebiß, lupati brachia.

Postrannj 1. (*Vel.* auch -ný 3.), d. Seiten betreffend, lateralis; 2) Neben=, secundarius: p. pře, Nebenhandlung, *f.* actio secundaria; p. darowé, Nebengeschenke, *Wrat.* p. wěcy, Nebendinge, res secundariae; pomoc postrannau obgednáwali, *Vel.* 3) schal, falsch, vanus falsus, illegitimus: p. a křiwá zpráwa; postrannj a lstiwé žaloby; podezřelosti postrannjmi řečmi zplozené; na postrannj a galowý saud o něčem nedbati; 4) unrechtmäßig, illegitimus: p. žena, djtě, syn, *B.*

Postrapkám, *fut. ati, sl.* Fransen bilden, durch Austrennen ꝛc.

Postrauhacý 1. z. B. nůž, Falz, *m.* Falzeisen, Falzmesser, *n.* bey den Gerbern; p. železo, s. myzdřjcý.

Postrauhám, *fut.* s. strauhám; p. na ruby, falzen, bey den Gerbern, *D.*

Postrčjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig weiter rücken, (schoppen), paulum promovere.

Postřeljm, *fut. ex.* il, iti, verwunden, blessiren durch Schießen, vulnerare, sauciare; penězy postřeliti, bestechen, *Syl.*

Postřelený 3. *part.* v. vorh. 2) od. wětrem podšitý, angeschoßen, semivesanus.

Postřjbřjm, *fut. ex.* il, iti, versilbern mit Silber überziehen, argento obducere, inargentare.

Postrjebrjm, iti, *sl.* vorh.

Postrjezka, *sl.* s. postřjzka.

Postřihač, e, *m.* Tuchscherer, *m.* tonsor pannarius; -čka, y, *f.* -inn, *f.* conjux, uxor tonsoris pannarii; -čký 3. Tuchscherer=; -ctwj, *n.* Tuchschererhandwerk, *n.* opificium tonsurae pannariae.

Postřihám, al, ati, beschneiden, alles zusammen schneiden, scindere, conscindere.

Postřjkám, *fut. ex.* al, ati, besprützen, spargere, adspergere, conspergere.

Postřjljm, *fut. ex.* el, eti, viel od. alles wegschießen.

Postřjzka, y, *f.* Anstand, statio, s. čekaná, *D. & sl.*

Postřjzwu, s. po 3).

Postrkám, ati, s. postrkugi, *K.*

Postrkáwač, e, *m.* k náramku, v saustružnjka, der Schieber, zur Armschiene, protrusorium.

Postrkugi, owal, owati, s. postrčjm: geden druhým postrkowal.

Postrogjm se, *fut.* s. strogjm: že se hned za nj postrogj, *Vel.*

†Postrminec, nce, *m.* zrostlina, epacris, (Botan).

†Postromnjk, u, *m.* epidendrum, *Bercht.* Postromice soll dasselbe seyn? *Id.* o Zrostl. 1. 270. Ist viell. aus Versehen zweymal getauft worden.

Postrpjm, *fut. ex.* ěl, ěti, en, sich gedulden, exspectare.

Postru, *fut. ex.* postřel, postřjti, überziehen, etwas mit etwas, inducere, obducere.

Postruh, u, *m.* Ausstreichbaum od. Schabbaum, *m.* beym Gärber, auch Abstoßbaum, *m.* scabellum, *R. D.*

Postruheň, hně, *m. sl.* ein Laibchen v. dem im Troge zusammengeschabten.

Postruhnjk, u, *m. dim.* v. vorh.

Postupowánj, *n.* Fortschreiten, *n.* progressio; b) Verfahren, *n.* agendi ratio: powlowněgssj p., mitior processus; takowým postupowánjm to včinil, že ꝛc.

Postupugi, owal, owati, s. postaupjm; po rozkossech postupowati, -nachgeben, -deditum esse, *Cyr.* auch verfahren, agere: přjsně nepostupug, *Com.*

Postykám, *fut.* ati, *sl.* alles ansädeln.

Postylion, a, *m.* Postillion, etwa postalis auriga, veredarius.

Postýlka, bess. postelka.

Postýlka, y, *f. dim.* v. folg.

Postylle, *f.* Postille, *f.* postilla, (orum), *n.* wssech postyllj, *Com.*

Postyskugi sobě, (sy), owal, owati, s. steyskám sobě.

Posuch, *sl.* s. osuch.

Posuchu, *adv. sl.* trocken, über Land: po suchu y po wodě, terra, marique.

Posudek, dku, *m.* ein schiefes Urtheil, judicium sinistrum; 2) extraordinarium judicium, *Pr.*

Posudné, ého, *n.* Faßgeld, *n.* Bier- (od Wein-) Steuer, vectigal cerevisiae.

Posugi, *ol.* s. posypám.

Posuňk, ňku, *m.* hnutj těla y audů, twářenj, Gebehrde, *f.* (Possen, *f.*) gestus, *Syl.*

Posupugi, owal, owati, anschnarchen, anschnauben, increpare: posupowati wssecko; na wssecko posupowal.

Posuzowač, e, *m.* schiefer Beurtheiler.

Posuzugi, owal, owati, schief beurtheilen, sinistre judicare: takť vmějj pokrytcy giné posuzowati, gsauce sami téhož ortele hodni, *K.*

††Poswatna, poswatnice, Sakristen ? ?

Poswátné, ého, *n. mor.* Kirchengut, *n.* s. zádussj.

Poswátný 3. geweiht, sacratus; heilig, geheiligt, sacer, consecratus: rok židowský poswátný; poswátné mjsto, heiliger Ort; penjze poswátné.

Poswěcenj, *n.* Weihe, *f.* inauguratio, initiatio, sacratio, consecratio; p. dostati, d. Weihe bekommen, sacrari, consecrari; p. chrámu, d. Kirchweihe, a) Einweihung der Kirche, inauguratio aedis, od. templi; b) Kirchweihfest, *n.* encaenia templi.

Poswěcugi, owal, owati, heiligen, heilig od. tugendhaft, gottselig machen, sanctum (pium) reddere, sanctificare, (bey Kirchenvätern).

Poswědčjm, *fut. ex.* il, iti, zeugen, bezeugen, testari; auch mit dem Kopf nicken, annutum dare capite; -čenj, *n.* Bezeugung, testatio; Kopfnicken, *n.* nutus capitis.

Poswět, u, *m.* s. log ?

Poswětáč, e, *m. sl. Göm.* hölzerner Fackelleuchter, etwa faculabrum.

Poswětjm, *fut. ex.* il, iti, cen, einweihen, inaugurare, conse-

crare, dedicare; 2) heiligen, heilig od. tugendhaft, gottselig machen, sanctum (pium) reddere, sanctificare; 3) mit dem Genit. segnen, benedicere: pokemů modlitbami poswětil.
Poswjcenj, n. Kirchweihe, Kirchmesse, Kirmse, f. a Kirchweihfest, n. encaenia templi, solenne annuum templi consecrati, b) der Schmaus dabey, epulae encaeniales, paganalia annua; - jčko, a, n. dim.
Poswjcenjčkugi, owal, owati, Kirchweihe halten, encaenia celebrare, D.
Poswinjm, s. zaswinjm.
Poswjtjm, sl. poswjetjm, fut. ex. il, iti, leuchten, es hell um jemand machen, einem leuchten, lumen admovere alicui; p-ti někomu na prawau cestu, K. kdo mi poswjtj domů? wer wird mir nach Hause leuchten? 2) trop. - někomu; a) hinter das Licht führen, decipere, D.; b) sl. & Pr. sich rächen, (durch Mordbrennen), vindictam sumere: poswjtjm ti, až se tobě y giným stesкne, Pr. c) domů poјw. někomu, wypráſſiti záda, bitjm domů hnáti, jemanden heim leichten, D.
Poswrchu, adv. oberflächlich, in superficie, Žal.
Posycy, s. posekám.
Posyla, y, f. Stärkung, f. confirmatio, corroboratio; 2) Stärke, Macht, f. vis, potentia; 3) Vorschub, m. subsidium: posylu dáti.
Posylák? s. posel, Bothe.
Posylám, al, ati, s. poſſli.
Posyljm fut. il, iti, s. posylnjm.
Posýlka, y, f. Geschicke, n. Schikken, n. z. B. der Kuchen, welche d. böhmischen Bauern ihren Befreundeten vor der Kirchweihe od. Kirchmesse (Kirmse) zu schicken pflegen, missio.
Posylněnj, n. s. posyla 1).
Posylnjm, fut. ex. il, iti, reg. gen. stärken, z. B. den Magen, den Muth ꝛc. firmare, confirmare, roborare, corroborare.
Posylňugi, owal, owati, verb.
Posylugi, owal, owati, verb. B.
Posypádko, a, n. Streusand, m. arena scriptoria; 2) Streusandbüchse, Sandbüchse, f. theca arenaria.
Posypám fut. al, ati, bestreuen, conspergere, adspergere.
Posypáwám, al, ati, verb.
Posýřalý 3. gelabt, geronnen, v. der Milch.
Posýřjm, fut. ex. il, iti, laben, gerinnend machen, z. B. d. Milch coagulare.
II. rec. posýřiti se, gerinnen wie d. Milch, coagulari, K.
Posýřugi, owal, owati, verb.
Pot, u, m. Schweiß, m. sudor; chudý musý tu swého potu y krwe netoliko nastawiti, ale y nechati, Vel. pot englický, eine gewiße Krankheit, Vel.
†Pota, y, f. zrostlina, pothos, (ist eigentlich kroatisch).
Potáč, e, m. eine voll gesponnene Spindel od. Spule, auch überhaupt Spindel, fusus, Syi.
Potácým se, el, eti, boh. brábo- rám, sl. tockám se, al, ati, torkeln, taumeln, hin u. her wanken, titubare, vacillare; - cenj, n. verb.
Potagemný, beſſ. tagný.
Potagmo, adv. s. tagně, Neg.
Potah, u, m. Muthmaßung, f. conjectura, opinio, suspicio, praesumtio, Pr. o tom zlém

skutku má (saudce) gisté potahy, *Vel.* na toho člowěka gest potah, *Id.* má saudce naň o těch wěcech gisté potahy, *Id.* potah bráti, hádati, muthmaßen, verdacht schöpfen, colligere, conjecturare, *Syl.* 2) Neugung, *f.* Hang, *m.* inclinatio? wssého swěta potah po sobě má, *Com.* 3) Zugvieh, Gespann, *n.* pecus vectarium, jumentum: wůz má dlauhý potah, *Vel.* 4) *sl.* ein gewißes Werkzeug beym Büffelwagen; 5) Bezug?? *Jungm.*

Potahljk, *sl.* natahák, u, *m.* Reifzieher, *m.* uncus tractorius.

Potáhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, *part.* potažen, 1) *act.* eigentlich etwas weiter ziehen, anziehen, attrahere; 2) *trop.* z. B. lid čáry a kauzly po sobě potáhli, - zogen an sich; auch mit dem Genit. giných za sebau potahuge, aby s njm hasyli, - sausen, *K.* potáhl ho wedlé sebe na tauž wognu; k zlému někoho, - bewegen, k bludům giné potahugj; - králowstwj na sebe, - an sich ziehen ꝛc. britwu potáhnauti, zbřiditi - anziehen; lutnu p., d. Laute beziehen, chelyn nervis instruere; k saudu, k prá wu, vor Gericht fordern, vocare; 3) überziehen, etwas mit etwas, inducere, obducere: hůl zlatem p., *Kram.* 4) hinleiten, hinwenden, vertere: schwálně tuto řeč na rodiče sem potáhl; 5) *sl.* stehlen, schnipfen, subducere; 6) *neutr.* ziehen, wandern, anrücken, proficisci, migrare, *B.* proti Filometrowi potáhne, *K.* gak zapřáhli, tak potáhnau, *prov. K.* II. *rec.* potáhnauti se, sich überziehen, überzogen werden, obduci: když se zagjtřený wřed zawře, strupem se potáhne, *Com.* na něco se p., streben nach etwas, petere: na statek, na wjce se p.; tjm práwem potahowal se na králowstwj, *Vel.*

Potahugi, owal, owati, *vorh.*

Potagebně, potagemně, *sl.* s. tagně.

Potákám se, ati, *sl.* s. potácým se.

Potancugi sy, *fut.* owati, ein wenig tanzen.

Potápjm, ěl, ěti, u. -se, s. potopjm.

Potápka, y, *f.* wodnj slepička, das kleinere Wasserhuhn, fulica atra, *Leschka*; s. lyska.

Potatjm se, *fut. ex.* il, iti, arten, eigentlich dem Vater nacharten, similem esse.

Potaužjm, *fut.* il, iti, *reg. gen.* ein wenig klagen, queri: křiwd swých pobožnému srdcy potaužiti.

Potaz, u, *m.* Berathschlagung, *f.* Rathschlag, Antrag, *m.* rogatio, interrogatio, consultatio: potaz držeti, mjti; do potazu gjti, *Vel.* ssel potaz, *Com.* wssedsse w potaz, krátce spolu promluwili, *Vel.*; 2) s. potah 2)?? *Ryb.*

Potažen, s. potáhnu.

Potázi se, *fut.* zal se, zati se, z. B. s dobrau (nehmlich radau) se potázati, sich gut rathen, sibi bene consulere.

Potažkáwám, *sl.* s. potěžkáwám.

Potažnjk, a, *m.* Anspänner, *m.* der Zugvieh hält, etwa jumentarius: - ice, *f.* inn, *f.* - ia.

Poté, *adv.* s. potý.

Potěcha, y, *f.* s. potěssenj.

Potěh, u, *m.* Knieriemen, Spannriemen, *m.* bey den Schustern, lorum adstrictorium.

Poteku, *fut.* s. teku.
Potěnie, *n. sl.* s. pocenj.
Potenku, *sl* nicht reichlich.
Potentát, *a, m.* Beherrscher, *m,* dominator, *B. Cyr.* potentátowé swěta tohoto, *K.*
Potepu *fut.* il, iti, schlagen, prügeln, ferire, verberare.
Potěr, u, *m.* Brut, d. jungen Fische, (auch Fischleich, *m.? D.*), foetus, progenies.
Potěssčjm tjm) se, *(ol.) fut.* sich auf den Weg machen, vadere.
Potěssenj, *n.* Trost, *m.* Tröstung, *f.* solatium, consolatio; 2) Vergnügen, *n.* voluptas, oblectatio; - jčko, *a, n. dim.*: gaké také potěssenjčko.
Potěssený 3. getröstet, vergnügt, consolatus; b) trostreich, solatiosus; - ně, *adv.* s. potěssitedlně; potěsseně k němu promluwil, *Žal.*
Potěssjm, *fut. ex.* il, iti, en, *reg. gen. K.* trösten, solari; 2) vergnügen, ergötzen, delectare, oblectare.

II. *rec.* potěssiti se, sich trösten, se solari: potěssugte se těmito slowy; 2) sich vergnügen, se delectare, oblectare, od. delectari, oblectari; potěssowati se nad láskau něčj sobě činěnau.

Potěssitedlný 3. tröstlich, trostvoll, zum Trösten dienlich. consolatorius, plenus solatii; - ně, *adv.* solatiose.
Potěssitel, e, *m.* Tröster. consolator; - lkyně, *f.* - inn, *f.* -trix.
Potěssowánj, *n.* öfteres od. fortgesetztes Trösten, consolatio.
Potěssowatel, s. potěssitel.
Potěssugi, owati, s. potěssjm.
Poteykám se, s. potýkám se.
Potěže, *obs.* s. potáhnu.

Potěžkáwám, al, ati, wägen, an der Hand, librare, pendere: potěžkáwal gedné y druhé krabice, *Vel.*
Potjal, -lto, *adv. sl.* s. potud.
Potjažem, *fut.* zati, *sl.* viel abrupfen; 2) zerraufen.

II. *rec.* potjazat se, untereinander raufen.

Potichaučku, *n.* potichu, *adv.* allsachte, lente.
Potjhnu, allmälig zu seyn aufhören?
Potjm se, il, iti, schwitzen, sudare; sklenice se potj, d. Gläser beschlagen.
Potjnám, al, ati (dřjwj), umhauen, caedere, *Haj.*
Potjračka, y, *f.* Flachsschwinge, *f.* lignum cultriforme, vel bacillus ferreus.
Potjrám, al, ati, *reg. acc.* s. potru; potjrá pod swau moc wssecky, *Cyr.* - dnj, *n. verb.* s. potřenj; - áwám, al, ati, *fr.*
Potjratel, e, *m.* contritor.
Potjrka, *f. mor.* s. potjračka.
Potisk, u, *m.* was schiebt, druckt, premens; b) Schub, Druck, *m.* pressio.
Potjskám se, al, ati, einanderstoßen, drücken, trudere se, conquassare se, *B.*
Potka, y, *f. sl.* s. sstilec, *Leschka.*
Potkám, *fut. ex.* al, ati, *reg. acc.* begegnen, a) entgegen kommen, v. ungefähr, occurrere, incidere in aliquem obvium fieri alicui, obviam venire, offerri; b) wiederfahren, accidere evenire; 2) alles weben, beym Weber, pertexere; -ánj, *n. verb.* na potkánj se wadit, alle Weile zanken.

II. *rec.* potkati se, *cum praep.* s, 1) vorh. a); 2) zusammentref-

sen, auf eins hinauskommen, coincidere: summa se potká 3) se summau; 3) od. potkati se bitwau, bogem, p-ti se polem, streiten, Schlacht liefern, confligere: polem se potkal s Turkem, *Vel.* zbrogné od. wogenský se potkali *Vel.* potkawsse se neyprwé slowy hanliwými, potom y kamenjm gedni na druhé házeli; 4) widerfahren, betreffen, accidere, contingere alicui: s welikým zlým se potkati; s hněwem, nemilostj něčj, s newděčnostj se potkati, *K.* s zlořečenjm -, *K.*

Potkan, a, *m.* *sl.* s. myš německá; potkan zemnj, Erdratze, fuchsbrauner großer Ratze am Harz, stellt den Hühnern nach, mus decumanus, *Pallas*, (denn *Linn.* kannte sie nicht).

Potkánj, *n. verb.* v. potkám, Begegnung, *f.* occursus, &c.

Potkáwám, - se, s. potkám, - se.

Potknu se, *fut. ex.* kl, u. knut, knauti, anstoßen (mit dem Fuß), straucheln, anlaufen, offendere, *Com.* potkly se nohy, *K.* trop. něco se spolu w řeči potkli, sie geriethen in einen Wortstreit, altercabantur; - nutj, *n.* Anstoß, *m.* offensio, offendiculum.

Potkýnám se, al, ati, *sl.* vorh.

Potlačjm, *fut.* il, iti, unterdrücken Menschen, opprimere; b) niedertreten, drücken, proculcare, atterere, *B.* - čenj, *n.* Unterdrückung, Niedertretung, *f.* oppressio, proculcatio.

Potlačitel, e, *m.* Unterdrücker, *m.* oppressor.

Potlačowánj, *n.* wiederholte od. fortgesetzte Unterdrückung, oppressio.

Potlačugi, owati, s. potlačjm.

Potlaskám, *fut. ex.* al, ati, ein wenig klatschen, plaudere.

Potlaučka, y, *m.* Landstreicher, Vagabund, *m.* omnivagus.

Potlaucy, s. potluku.

Potlaukám, al, ati, öfters schlagen, icto: kygem geg potlaukal.

Potlaukám se, al, ati, herumstreichen, streifen, vagari, circumvagari.

Potlčiem, *fut.* tlkol, tlcy, *sl.* s. potluku.

Potljem, *fut.* tleti, *sl.* s. tljm 1), 3), u. zbranjm.

Potlkám se, ati, *sl.* s. potlaukám.

Potlkeň, ňa, *m.* *sl.* s. potlaučka.

Potlučenj, *n.* u. potlučenina, y, *f.* Hagelschlag, *m.* calamitas.

Potlukač, e, *m.* s. potlaučka.

Potluku, potlučeš, *fut.* potlaukl, potlaucy (potlauct), potlučen, blessiren, verwunden durch Schlagen, vulnerare; 2) viel od. alle zerschlagen, contundere, auch zerstossen, kleinstoßen, viel; zerbrechen, z. B. hrnce potlauct, frangere, confringere; 3) zerschlagen, wenn vom Hagelschaden d. Rede ist, contundere; 4) ein wenig schlagen, pulsare: na dwéře ꝛc. potlaucy, anklopfen, pulsare, *B.*

Potmě, *adv.* im Finstern, in tenebris, in obscuro: co pak potmě pjsseš?

Potměchut, i, *f.* Hintschkraut, *n.* solanum dulcamara, *Linn.*

Potměllus, *sl.* auch potměluch, a, potměllusek, ška, *m.* Duckmäuser, Kalmäuser, homo tectus, obscurus, umbraticus; -ský 3., - stwj, *n.* Duckmäuserey, *f.* obscuritas.

Potměssigi, ssil, ssiti, kalmäusern,

tectum, umbraticum, falsum esse, *D.*

Potměšſilý 3. heuchleriſch, falſch, falsus, tectus; p-lý člowěk, ſ. potměšlus; p-ilý náboženſtwj.

Potnj 1. Schweiß, z. B. potnj raucha, Schweißtuch, *n.* sudarium.

Potnice, *f.* Schweißbad, *n.* balneum sudatorium, (nach *R.* Schweißſtube, ſ. párna); 2) *ol.* Schweißtuch, *n.* sudarium, *D.*

Potnu ſe, *fut. sl.* pokal, potjti ſe, z. B. ſekerau, ſich (mit einer Hacke) eine Wunde hauen.

Potný 3. Schweiß koſtend?

Potočjm, *obs.* umherſenden.

†Potočněnka, y, *f.* zroſtlina, rivularia, *Bercht.* 2) samolus? *Idem.*

Potočitý 3. (který ſe ſnadně potáčj, otáčj, okolo práce), geſchäftig, gewendig, agilis, sedulus; -toſt, i, *f.* -gkeit, -litas, -litas; hbitěgšj potočitoſt tělem y rozumem, *Com.*

Potočnj 1. Bach-, rivalis.

Potočnjk, u, *m.* Waſſerpeterſilie, *f.* Waſſerpeterlein, *n.* apium graveolens, *Linn.*; 2) Bachbunge, *f.* veronica bacabunga, *Linn.*

Potok, a, *m. loc. sing.* ku, u. ce, Bach, *m.* rivus; deſſtowý p., Regenbach, *m.* torrens.

Potom, *adv.* hernach, nach der Hand, deinde, post.

Potomek, mka, *m.* Nachkommen, Nachkömmling, *m.* progenies, unus e posteris.

Potomně, *adv.* künftig, ins künftige, künftighin, in posterum, posthac, postea.

Potomnj 1. künftig, futurus, posterus, insequens; -p čaſy.

Potomſtwo, a, *n.* Nachkommenſchaft, *f.* Nachkommen, *pl.* posteritas, posteri, progenies.

Potonu, *fut. ex.* ul, auti, unterſinken, desidere, subsidere, pessum ire.

Potopa, y, *f.* Waſſerfluth, *f.* inundatio, eluvio, eluvies, diluvium.

Potopec, pce, *m.* obruč mřežowaná, Triſt, Einſenker beym Färber circulus ferreus clathratus.

Potopjm, *fut. ex.* il, iti, en, untertauchen, z. B jemand, mergere, demergere, submergere; fig. potopen geſt we wlaſtnjm zyſku celý ſwět, *Vel.*

II. *rec.* potopiti ſe, untertauchen od. ſich untertauchen, mergi, demergi, submergi.

Potopowačka, y, *f.* Fleiſchgabel, *f.* creagra.

Potopugi, owal, ati, ſ. potopjm.

Potowý 3. Schweiß-, potowá djrka, Schweißloch, *n.* porus.

Potracenj, *n.* Verlieren, *n.* amissio; b) Mißgebähren, *n.* abortus.

Potracugi, owal, ati, ſ. potratjm.

Potřáſám, al, ati, ſchütteln, ſtark bewegen, erſchüttern, quassare, concutere.

II. *rec.* potřáſati ſe, ſich ſchütteln; nad někým, *K.* mißhandeln, divexare aliquem, *Com. Kroc.*

Potratjm, *fut. ex.* il, iti, verlieren, einbüßen, um etwas kommen, amittere, perdere; 2) mißgebären (v. Menſchen), abortum facere: žena potratila, *Vel.*

Potrauſým, *fut. ex.* yl, yti, beſtreuen, conspergere, adspergere.

Potrawa, y, *f.* Nahrung, *f.* Nahrungsmittel, alimentum, nutrimentum.

Potrawna, y, f. s. ſſpižjrna, *Lesch.*
✝Potrawnjk, a, m. Trakteur, obsonator; -nice, f. -inn, -trix.
Potrawný 3. d. Nahrung, (das Nahrungsmittel) betreffend.
✝Potrawoſlowj, n. Trophologie?
Potřeba, y, f. Noth, Nothwendigkeit, f. necessitas; Nothdurft, f. necessitas; nuzná potřeba, dringende Noth, großer Nothfall, absoluta necessitas; 2) Bedarf, m. nöthig, ohne Substantive, opus, necesse, necessarium; 3) Gebrauch, m. Gebrauch machen, n. usus; 4) besonders im Plur. Werkzeuge, pl. instrumenta; 5) Nothdurft, f. opus naturae; na potřebu, od. na potřebu přirozenau gjti; swau potřebu dělati, seine Nothdurft verrichten, ventrem exonerare; audy těla ku potřebě od přirozenj dané; 6) *adv.* s. potřebj: kdeby potřeba bylo, *Com.* 7) *pl.* potřeby, s. potřebné wěcy: domownj potřeby (koſſjky, koberce 2c.) *Vel.* *Cyr.* potřeby wogſku shromáždil, *B.*
Potřebj, n. nöthig, ohne Substantive, opus, necesse necessarium.
Potřebný 3. (*abs.* potřebno), nothwendig, nöthig, necessarius; bezelſtně potřebný, *Pr.* wyſoce potřebný, *Vel.* 2) nothdürftig, a) bedürftig, egens, indigens; b) dürftig, arm, egenus, egens; -ně, *adv.* nothwendig, nothwendigerweise, necessario; -noſt, i, f. Nothwendigkeit, Erforderung, Erforderniß, f. necessitas.
Potřebowánj, n. Gebrauch, usus.
Potřebowáwam, al, ati, fr. v. folg.
Potřebugi, owal, owati, *cum gen.* *rei, vulgo & cum acc.* brauchen, nöthig haben, uti re; 2) gebrauchen, Gebrauch machen v. etwas, sich bedienen, uti re, usurpare rem, adhibere rem.
Potřenj, n. Vertilgung, f. Untergang, m. prostratio, desolatio, destructio, conquassatio, *B.* 2) Bestreichung, f. linitus.
Potřepám, *fut. ex.* al, ati, klopfen, s. třepám, potřepati na ramena, auch blos potřepati, auf d. Achsel klopfen, blande pulsare humeros; potřepal gi, *Wrat.* 2) ein wenig schwatzen, plaudern, unnütz reden, paulisper garrire, confabulari.
Potreſcy, treſtati, s. potreſtám.
Potreſſtjm, *fut.* iti, *reg. acc.* verrückt machen, verrücken, mente dejicere, vesanum reddere, *Cyr.*
Potreſtám, *fut. ex. reg. gen.* bestrafen, punire, poena adficere aliquem &c.; mit Worten bestrafen, castigare verbis.
Potrhám, *fut. ex.* al, ati, án, (alles) zerreißen, lacerare, discerpere, concerpere, rumpere, dirumpere; p. se, sich zerreißen, z. B. mit der Arbeit.
Potrháwám, al, ati, vorh.
II *rec.* potrháwati se, na někoho, angreifen, toben, anfallen, adgredi, impetere, *Com.*
Potrhnu, *fut.* hl, hnauti, anziehen, attrahere: potrhni, geď! fahre zu! impelle! 2) niederwerfen, sternere, dejicere.
II. *rec.* potrhnauti se, na někoho, s. potrháwati se; za meč se potrhnauti, vom Leder ziehen, ensem stringere.
Potrhugi se, owal, owati, vorh.
Potrjem, *sl.* s. potru.

Potřimiska, *y, m. sl.* (*& boh.*) Schmarotzer, Tellerlecker, *m.* parasitus.

Potřjsskám, *sl.* potrjesskám, *fut. ex.* al, ati, zertrümmern (mit Getöß, confringere, *B.*

Potřjsnjm, *fut. ex.* il, iti, pokáleti, beflecken, commaculare: krwj potřjsniti, *D.*

Potrkám *fut. ex.* al, ati, án, durch Stoßen mit Hörnern verwunden, cornibus vulnerare.

Potrmacým se, *fut. ex.* el, eti, s. trmácým se, *B.*

Potrosskotám, al, ati, s potřjsskám.

Potrowjm, *fut.* il, iti, *sl.* verzehren.

Potrpjm, *fut reg. gen.* s. trpjm.

Potru (řu), *fut. ex.* třel, třjti, třen, u. třjn, bestreichen, beschmieren, linere, illinere, oblinere, obducere; 2) zerbrechen, zermalmen, conquassare; 3) aufreiben, vernichten, vertilgen, zerbrechen, zu Grunde richten, delere, conficere, destruere, absumere, profligare; -nohama, zertreten, conculcare.

Potrubugi, owati, absatzweise blasen, s. traubjm, *K.*

Potrwám, *fut.* ati, eine Weile währen, a) sich aufhalten, diversari; b) da seyn, superesse, *Dan.* 11, 36.

Potrzka, *y, f.* Aufruhr, *m.* seditio, *K.* 2); Angriff, Anfall, *m.* Attaque, *f.* (im Privatleben), impetus, incursus, impressio.

Potuchlina, *y, f. sl.* Schimmel, *m.* situs.

Potuchnu, *fut. ex.* chl, chnauti, dumpfig, mützend, müfflich werden, putescere, corrumpi situ: potuchlá mauka; 2) vergehen, verschwinden, evanescere: dobřj počátkowé aby nepotuchli.

Potůček, čku, *m. dim.* Bächlein, *n.* rivulus.

Potud (potud), *adv.* bisher, adhuc, hucusque, ad hoc tempus; potud o tom, od. až potud o tom, so viel hievon, de his hactenus, *Syl.*

Potupa, *y, f.* Verachtung, *f.* contemtus, contemtio.

Potupenj, *n.* vorh.

Potupjm, *fut. ex* il, iti, en, *reg. acc.* verachten, sich über etwas hinweg setzen, despicere, contemnere, aspernari, spernere: artykulowé potupeni a zawrženi, *Vel.*

Potupitel, *e, m.* Verächter, contemtor.

Potupnjk, *a, m.* vorh.

Potupný 3. verächtlich, a) verachtungswerth, contemtu dignus, contemnendus; schlecht vilis, humilis, abjectus; b) mit Verachtung verbunden, schimpflich, conjunctus cum contemtione; -*ně, adv.* contemtim, cum contemtu.

Potupugi, owati, s. potupjm.

Poturčjm se, *fut.* il, iti, Türk werden, *Kram.*

Potutedlný 3. heimtückisch, hämisch, subdolus, malignus; -*ně, adv.* -le-gne, p-ně haniti, p-ně se wlauditi, *Com.*; -*nost, i, f.* Heimtücke, *f.* malignitas (occulta): kdoby tak bezbožné potutedlnosti w něm hledal?

Potutmu, *mor.* s. podtagj.

Potužjm, *fut.* iti, *sl.* zuziehen, fester machen; potužjm se, *sl.* sich betrinken.

Potwáram, al, ati, *sl.* s. podhljdám u. nařjkám 3): potwáragj ho s nj.

Potwárawý 3. *sl.* s. podezřiwý.

Potwora, y, *f.* 1) Monstrum, *n.* monströse Geburt, Ungeheuer, *n.* monstrum, *sl.* čudo; 2) Wunderthier, ein unbekanntes wunderliches Thier, monstrum, portentum, larva: nelahodnj zpěwowé ptáků a potwor, *K.* p. mořská, Ungeheuer, monstrum marinum.

Potwořjm, *fut.* il, iti, *sl.* s. potwárám.

Potwořjm se, il, iti, wunderliche Geberden machen, eine wunderbare Gestalt annehmen; sich verunstalten, deformare se: newědj gak se magj potwořiti w oděwu, w chodu y w gi nych marnostech, *K.*

Potwornjk, a, *m.* v. Menschen, s. potwora: ten zlotřilý potwornjk, *Vel.*

Potworný 3. wunderbar v. Gestalt, monströs, monstrosus, monstruosus, larvatus.

Potworstwj, *n.* Monstrosität, monstrositas: potworstwj w krogjch, *Com.*

Potwrdjm, *fut. ex.* il, iti, zen, bestätigen, a) befestigen, bestärken, erhärten, z. B. eine Sache, durch Beyspiele, Aussage 2c. firmare, confirmare, probare; b) gültig machen, für gültig erklären, firmare, confirmare, stabilire, ratum facere aliquid, auch comprobare.

Potwrzám, *obs.* s. ostřjm, narážjm (sylně).

Potwrzenj, *n.* Bestätigung, *f.* Erhärtung, confirmatio.

Potwrzugi, owati, s. potwrdjm.

Potý, *adv. ordinativ.* alsbald, eo ipso, hinc.

Potykač, e, *m.* s. ffermjř, pěstnjk; 2. Fortsteckuagel, *m.* der Stößel am Pfluge, plonum, clavus, quo nectitur aratrum, *R.*

Potýkadlo, a, *n.* bess. bogisstě.

Potýkám se, al, ati, streiten, certare, dimicare, pugnare, contendere; s pokussenjm se potýkati; polem se potýkati s. potkám se; 2) s. klopeytam: kůň se potýká, - stößt an.

Potýkánj, *n.* Streiten, *n.* Streit, *m.* pugna, prelium, contentio, certamen; 2) s. klopeytánj.

Potýkawý kůň, s. klesawý.

Powčenj, *n.* Belehrung, Anleitung, Unterweisung, Handleitung, *f.* Unterricht, *m.* edoctio, institutio.

Powčjm, *fut. ex.* il, iti, čen, *cum acc. pers. & dat. rei*, belehren, unterweisen, docere, edocere.

II. *rec.* powčiti se, ein wenig lernen, vernehmen, discere, intelligere, percipere, animadvertere, *B.*

Powčowánj, *n.* s. powčenj.

Powčowatel, s. včitel, *Com.*

Powčugi, owati, s. powčjm.

Powgedu, *fut. ex.* gel, geti, ein wenig fortfahren, reiten, proficisci.

Powgdu, *fut. ex.* powssel, powgiti, ein wenig entweichen, secedere: to z mysli lidem powsslo, *K.*

Powkážj, *fut. ex.* zal, zati, mit wenigen zeigen, anführen; 2) für wykážj, anweisen, assignare, *D. Leschka.*

Powkrotjm, *fut. ex.* il, iti, cen, ein wenig be änftigen, paulum lenire, mitigare, placare: bolestj swých powkrotiti, *K.*

II. *rec.* powkrotiti se, sich ein wenig legen, nachlassen, paulum remittere, quiescere: powkrotil se plamen, *K.*

Povlehnu, *fut.* hl, hnauti, f. povtichnu.

Povleknu se, *fut.* ein wenig erschrecken, terrefieri.

Povlewјm, *fut. ex.* ein wenig nachlassen, nachgeben, paululum remittere: zyma povlewila; povlewiti přjteli, a w něčem s njm za dobré mjti.

Povličný 3. p-nj 1. Gassen-, povličná pjseň, Gassenlied, *n.* canticum de trivio.

Povmenssјm, *fut.* il, iti, *reg. gen.* ein wenig mindern, minuere, *K.*

Povpadám, al, ati, fallen, v. vielen, od. einigen, incidere: negedni w nemocy povpadali; b) auf eine Zeit verfallen, z.B. in eine Krankheit.

Povpokogјm, *fut.* il, iti, etwas stillen, besänftigen, mitigare: vkrutenstwј gegich povpokogil, *Vel.*

Povpomenu, *fut. ex.* mahnen, flagitare, petere.

Povpomјnám, al, ati, vorh.

Povprázdnјm, *fut.* il, iti, Platz machen, ausweichen, locum facere: vteka, neprátelům swým odedwora povprázdnil.

II. *rec.* povprázdniti se, sich ein wenig Zeit nehmen.

Povsknјm se, *fut.* il, iti, ein wenig lächeln, schmutzen, subridere

Povsmeknu, *fut. ex.* kl, knauti, stehlen, schnipsen, furto subducere, *K.*

Povstaupјm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig weichen, nachgeben, paulum cedere: swé důstognosti a wssemohaucnosti povstaupě, *K.*

Povtichnu, *fut.* chl, chnauti, sich legen, ein wenig aufhören, remittere: wјtr povtichl.

Povtuchnu, *fut.* chl, chnauti, vergehen, verschwinden, mitigari, praeterire: hněw otce proti synu poowblewil a povtuchl; povtuchlo včenj Pražské.

Pow, pol, *sl.* halb, semi.

Powada, y, *f. ol.* f. pochybenj.

Powadјm se, *fut.* il, iti, f. wadјm se.

Powaha, y, *f.* Beschaffenheit, *f.* z. B. einer Sache, Person, Art, ratio, conditio, status; přirozená powaha, natürliche Beschaffenheit, natura, indoles; v. mysli, Gemüthsart, *f.* indoles, animus: dobrého otce powahy na sobě má král; 2) (selten) f. powážený: bezewssј powahy, ohne alle Überlegung.

Powal, u, *m.* ein schwacher Stamm, wie man aus dergleichen d. Dekke der Stube, indem man sie nebeneinander legt, zu machen pflegt; vgl. folg. powalem padnaut, wie ein Stamm hinfallen, dahin stürzen, corruere.

Powala, y, *f. sl. Göm. &c.* d. Dekke der Stube, tabulatum supremum, f. hůra; vgl. vorh.

Powálám, *fut.* al, ati, *sl.* f. powálјm; - se, einstürzen; b) beschmutzt werden; c) niederkommen, parere: žena se mu powálala.

Powaleč, e, *m.* Landstreicher, der ohne Geschäft herum zieht, planus, erro, vagabundus.

Powalený 3. niedergerißen, gestürzt, prostratus, deturbatus, *B.*

Powalјm, *fut. ex.* niederreißen, niederwerfen, stürzen, prosternere: powaliti zdi městské; v. zwěř, *Cyr.*

II. *rec.* powaliti se, stürzen, ruere, irruere, *B.*

Powálјm, *fut. freq.* il, iti, en, wälzen, herumwälzen, volve-

re, volutare; 2) *sl.* d. Ableger in d. Gruben ablegen, gruben im Weingarten, defodere, propagare vites.

II. *rec.* powalowati se, sich wälzen, herumwälzen, volvi, volutari; 2) herumziehen, herumstreichen, nichts thun, vagari.

Powanu, *fut.* nul, nauti, wehen, ein wenig, flare, spirare, *B.*

Powápenjm, *fut. ex.* kalkig machen calce commaculare.

Powařm, *fut. ex.* il, iti, eine Weile kochen, (*act.*), aliquamdiu coquere.

II. *rec.* powařiti se, eine Weile kochen, (*neutr.*) sieden, aliquamdiu fervere; gekocht werden, aliquamdiu coqui.

Powáženj, *n.* Bedacht, *m.* Überlegung, *f.* consideratio, circumspectio.

Powáži, *fut.* zal, zati, binden, ligare, vincire; - hrnce, d. Töpfe mit Drath überziehen, (*sl.* dratowati).

Powážjm, *fut.* il, iti, bedenken, überlegen, cogitare, considerare, reputare: powažte kwjtj polnjho, *B.*

II. *rec.* powážiti sobě (sy), bedenken, reputare secum, apud animum cogitare, od. blos reputare.

Powážám, al, ati, *sl.* folg.

Powážjm, (v. wozým), el, eti, düngen, laetificare, stercorare: hnogem rolj powážeti.

Powažitedlný 3. angesehen, conspicuus, *D.* 2) *sl.* achtbar, achtungswerth (bey den Titeln), suspiciendus, colendus: Pane mně welice powažitedlný!

Powazka, y, *f.* Kuhweizen, Wachtelweizen, *m.* melampyrum arvense, *Linn.* nach *D.* auch Klebekraut, swjzel, galium aparine? nach Math. herb. soviel als lnice; auch nach *Bercht.* myagrum.

Powážka, y, *f.* Düngen, *n.* Düngung, *f.* stercoratio.

Powážliwý, *f.* bedächtig, nachdenkend, s rozwážliwý.

Powazugi, owati, s. powáži.

Powažugi, owati, s. powážjm.

Powdám, *fut.* al, ati, (alle) verheurathen, nur v. Frauenzimmern, (omnes) maritare.

II. *rec.* powdati se, heurathen wenn v. mehreren od allen Töchtern d. Rede ist, nubere.

Powděčen, s. wděčný.

Powěděnj, *n.* Spruch, *m* z. B. aus der Bibel, dictum: p. onoho poety, *Cyr.*

Powědomec, mce, od. powědomnjk, *a, m. sl.* s. wěštěc.

Powědomost, i, *f.* Wissenschaft, d. man v. etwas hat, Kentniß, *f.* Wissen, *n.* scientia, cognitio, notitia; vměnj a powědomosti těch wěcý nemá, *Cyr.*

Powědomý 3. (*abs.* powědom, p-ma, p-mo), bewußt, Wissenschaft habend, conscius sibi, rei: gá sobě negsem ničeho powědom, ich bin mir nichts bewußt, nullius rei mihi sum conscius; gedni druhých gsau powědomi, že magj ɛc. 2) bekannt, a) bewußt, was ich od. andere kennen od. wissen, notus, cognitus; b) Kenntniß habend, z. B. v. einem Orte; notitiam habens loci &c.: neypowědoměgssj práw, *Com.* trj gazyků dobře powědomý, *Vel.*

Powedu, *fut.* s. wedu; - prácy.

II. *rec.* powesti se, ausschlagen, erfolgen, gedeihen, eveni-

re: wěc se ginák powedla, d. Sache ist anders ausgeschlagen; len se dobře powedl, *D.*
III *rec* powedu sobě, s. wedu.

Powěgi, *fut.* powál, s. pomanu.

Powěra, y, *f.* Aberglaube, *m.* superstitio.

Powěrák, u, *m.* Hakennagel, *m* *D.*

Powěrčiwý 3. abergläubig, v. Personen, superstitiosus -wě, *adv.* -ose; -wost, i, *f.* -gkeit, *f.* -sitas.

Powěrec, rce, *m.* abergläubiger Mensch, homo superstitiosus.

Powěrečnjk, a, *m.* vorh.

Powěrečný, -nost, s. powěrčiwý.

Powěrkář, e, *m.* s. powěrec, *Com.*

Powěrný 3. abergläubisch, v. Sachen; -ně, *adv.*

Powěrky, *f. pl.*, *gen.* powěrek, abergläubische Sachen, s. powěra.

Powesno, u. powesmo, a, *n.* schwinghandvoll ausgebrochenen Flachs od. Hanf, Riste, Banste, *f.* cauda.

Powěst, i, *f.* Gerücht, *n.* a) was man spricht u. hört v. jemand, od. v. etwas, fama, rumor; b) der Ruf, in dem ein Mensch steht, fama: w powěst, w po řjk wgjti ruchbar werden, divulgari, rumore spargi, *Syl.*

Powěsým, *fut.* yl, iti, ssen, hängen, anhängen, appendere, suspendere, *B.* erb geho na pranéř powěssen, *Vel.* hlawu geho na zeď powěsyli; na dřewě powěssen; powěsyti někomu nedwěda od. welblauda na nos, einem eine Brille auf d. Nase setzen, *D.* -lez někomu, einem etwas aufhängen, *D.* 2) alle hängen, Joz. 10, 26. bess. zwěssjm.

Powětřj, *n.* Luft, d. uns umgibt, d. wir einathmen rc. aër, coelum, anima, auch aura; nezdrawé powětřj, böse Luft, aër insalubris; 2) *ol.* Wetter, *n.* Witterung, *f.* tempestas; 3) Sturmwind, *m.* procella, *Vel.*

Powětrnák, u, *m.* *sl. Nitr.* Windmühle, *f.* mola pneumatica.

Powětrnost, i, *f.* Blähung, *f.* Wind, *m* flatus: powětrnostmi rozduté břicho, *Cyr.*

Powětrný 3. (*abs.* powětrno), lüstig, Luft-, aëris, aëreus; p-ná koule, Luftballon, *m* globus aërobaticus; p-né nebe, s. tenké powětřj, *D.* p-ný kalendář, Witterungskalender, p-ný ukaz, Lufterscheinung, phoenomenon, meteoron, *Neg.*

Powěz, s. powjm.

Powez, *fut.* s. wezu.

Powěžný, ého, Thurmwächter, Thürmer, *m.* custos in turri, *K.*

Powjdačka, y, *f.* Erzählung, *f.* Histörchen, *n.* narratio.

Powjdám, al, ati, sagen, Worte vorbringen, dicere, ajo, fari: newjm, co powjdá. Nechodte semnau, to wám powjdám. Do péra powjdat, in d. Feder sagen, diktiren, dictare; 2) erzählen etwas vergangenes, narrare, commemorare, referre, exponere.

Powidla, del, *n. pl.* ein ächtböhmisches Wort, Latwerge, *f.* electuarium, sonst lektwař, (dürre, gekochte Zwetschgen?)

Powigáček, čku. *m.* (*sl.*) Aderbinde, Aderlaßbinde, *f.* fascia.

Powigadlo, a, *m.* überhaupt womit etwas umgebunden wird; 2) Wiegenband, Windelband, *n.* vinculum, ligamen.

Powigák, u, *m.* vorh.

†Powigelka, y, f. zrostlina, cissampelos.

Powigi, *fut ex.* il, iti, ummwinden, einwickeln, circumligare, circumvolvere; 2) windeln, z.B. ein Kind, fasciis involvere: zas má dceru, giž sem gj tři dcery powila.

Powjgjm, el, eti, vorh.

Powjm, *fut. ex.* powěděl, powědjti, powědjn, *imper.* powěz, sagen, Worte vorbringen, dicere, ajo, fari; powědjti na někoho, verrathen, prodere, indicare.

Powinen, s. powinný.

Powinně, *adv.* pflichtmäßig, vi officii.

Powinnost, i, *f.* Pflicht, Schuldigkeit, *f.* officium, partes, *pl.* 2) Eidesleistung, beeidetes Versprechen, z.B. ein Regent, jusjurandum: král včinil stawům powinnost, y také potwrdil swobod, *Vel.* powinnost králowskau činil král Polákům, *Id.* powinnost manskau, *Id.* 3) (selten), Amt, *n.* munus: se wssech p-stj ssazen potupně.

Powinný 3. (*abs.* powinen, powinna, powinno, schuldig, a) der etwas zu geben od. zu thun verbunden ist, obligatus, debens: tjm mi gest powinen; b) was man schuldig ist, debitus: dluh mně powinný.

Powjwám, al, ati, v. powanu.

Powláčjm, *fut.* il, iti, s. wláčjm.

Powlaka, y, *f.* Überzug, *m.* superindumentum; b) Ziehe, Betziehe, *f.* indumentum lodicis, *D.* c) Augenfell, *n.* der schwarze Staar, cataracta: powlaka kalná, cataracta.

†Powleka, y, *f.* zrostlina, helxines, (ist eigentlich russisch).

Powlečenj, *n. verb. v.* folg. *m.*; p-nj přes posswu, Überzug der Scheide, vaginae obductio, *R.*

Powleku, *fut.* kl, wlecy, überziehen, superinducere: polsstáři powlecy, auspolstern.

Powlowný 3. langsam, sachte, sanft, gelind, lentus, lenis, placidus; -ně, *adv.* -iter, -nte, -de; powlowný běžk, *Vel.* powlowný wětřjček, gelinde Luft, *D.* powlowněgssj zyma; powlowný oheň; gil powlowný neb djlný, *K.*; řeka magic oklikу, powlowněgi ssla, *Cyr.* powlowně gela, *K.* powlowně wisecý, *Com.* malý, powlowný wrch *Syl.* tisse a powlowně půgdau potokowé gegich, *K.*; -nost, i. *f.* Langsamkeit, Gelindigkeit, *f.* das Sanfte, lenitas, lenta ratio

Pownuk, u, *m.* Antrieb??

Powod, u, *m.* Führen, *n.* (der Pferde zum Prunk), ductus: koně, které na powodě wésti dal.

Powodec, dce, *m.* Zugseil, funis ductarius.

Powodnj 1. z. B. město, Wasserstadt, *f.* (d. am Wasser liegt, wie ein Theil v. Ofen).

Powodeň, dně, *f.* (bey *Haj. m.*), Ergießung, Überströmung, Austretung, *f.* z. B. eines Flußes, exundatio; fig. powodeň hrozných zdmutků geg zachwátila, *K.*

Powodnjk, *a, m.* Prunk- od. Geleitspferd, paripus, *hung.* vezeték-ló, *Vel.*

Powoge, *f. sl.* s. swlačec menssj, convolvulus, *Linn.*

Powognjček, čku, *m.* s. powigáček.

Powognjk, u, *m. sl.* vorh.

Powolám, *fut. ex.* al, ati, berufen, a) rufen, z. B. zu sich, in ein Amt rc. vocare; ist es so.

wiel, als zu sich entbieten, v. einem Höhern, evocare; b) zusammen rufen, convocare.

Powognjk, u, *m.* s. powigák.

Powolánj, *n.* Beruf, *m.* a) Berufung, *f.* z. B. zu einem Amte ic. vocatio; b) Pflicht, *f.* Amt, *n.* officium, munus, partes.

Powoláwám, *al, ati,* s. powolám; 2) *na někoho*, öfters zurufen, saepius acclamare, inclamare; b) *za někým*, - aus Hohn -.

Powolenj, *n.* Bewilligung, *f.* concessio, permissio, auch consensus, wenn es so viel als Übereinstimmung ist.

Powoljm, *fut.* il, iti, en, bewilligen, gestatten, concedere alicui rem, annuere alicui: prosbě něčj p-ti, willfahren, auch permittere alicui, ut &c. wenn es zugestehen, erlauben, überlassen od. d. Macht geben ist; 2) nachgeben, nachlassen, z. B. ein Band, ein Seil, remittere.

II. *rec.* powoliti sobě, sich gütlich thun, manches erlauben, indulgere genio, genium curare: aby někdo nečj-kal: když sobě powoljm, potom pokánj wywoljm, *K.* powol sobě, hodug! *K.*

Powolný 3. nachgiebig, obsequiosus, facilis; 2) willfährig, officiosus, obsequiosus, facilis: služby swé powolné wzkazugi ic. *Syr.* služby swé wždycky powolné, s žádostj wýborného zdrawj Waššj Milosti wzkazugi, *Cyr.* -ně, *adv.* obsequenter, officiose; - nost, i, *f.* Nachgiebigkeit, *f.* facilitas; 2) Willfährigkeit, obsequentia, obsequium, officium; ženy mužům powolnosti zachowati nechtěly, *Haj.*

Powolugi, owati, s. powoljm.

Powoněnj, *n.* s. woněnj.

Poworáwám, *al, ati,* nachackern.

Powoskugi, s. woskugi, *D.*

Powozný, ého, *m.* Wagenmeister, magister rei vehicularis; 2) Fuhrmann, *m.* ein Gestirn, auriga, heniochus, arctophylax, arcturus, brotes.

Powozým, *fut. ex.* yl, yti, ein wenig herumführen, fahrend, paulisper circumvehere.

II. *rec.* powozyti se, sich ein wenig herumführen lassen, paulisper circumvehi.

Powracám se, *sl. fut.* s. bligi.

Powraz, u, *m. sl.* s. prowaz.

Powraznjk, *sl.* s. prowaznjk.

Powrchnj 1. äußerlich, externus; powrchnj swattost, *K.* 2) oberflächlich, superficialis, *Bercht.* powrchnj wěcy, *sl. Trents.* bewegliche Güter, mobilia; - ně, *adv.* extrinsecus; b) obenhin, oberflächlich, obiter: ne powrchně a běžně powolánj činiti; - nost, i, *f.* Oberfläche, *f.* summum, superficies.

Powrchu, *adv.* äußerlich, extrinsecus: powrchu toliko nábožnj, *K.* 2) v. oben an, a summo.

Powrhel, e, *m.* Auswurf, Ausschuß, *m.* das Schlechtere, deterrimum quodque, peripsema, *n.*: za smětí a powrhel položils, *K.* auch v. Menschen, Auswurf, Fegopfer, *n.* peripsema: budau powrhel a mrzácy v pohanů, *K.* powrhel od. ohawa lidského pokolenj, Abschaum des menschlichen Geschlechts.

Powrhu, *fut.* hl, wrcy, wegwerfen, abjicere; zbraň powrcy,

das Gewehr strecken, v. sich wersen, tela abjicere.
Powřjslo, s. pobřjslo.
Powrženec, nce, *m.* Findelkind, *n.* Findling, *m.* infans expositus; dum powrženců, Findelhaus, *n.* domus expositorum.
Powržený 3. *part.* v. powrhu; hingeworsen; powržené djtě, vorh.
Powstalý, entstanden, s. folg.
Powstanu, *fut. ex.* stal, stati, sich erheben, a) v. Sitzen, Liegen, aufstehen, surgere: poobřerstwj a gako na nohy powstane, *R.* b) entstehen, aufkommen, den Anfang nehmen, zum Vorschein kommen, exoriri, adparere; powstal wjtr, p-la powěst, p-la walka, *Vel.* po Konsstantýnowi powstal Julián; c) sich aufmachen, discedere, dare se in viam; d) proti někomu, před někým, aufstehen, assurgere alicui; β), sich jemand widersetzen, sich empören, consurgere contra aliquem: powstal lid obecný proti wrchnosti, *Vel.*
Powstáwám, al, ati, vorh. 2) *fut. sl.* aufstehen, v. allen: páni gesstě nepowstáwali (z postelj).
Powsynoha, y, *f. sl. Göm.* žena s klewetami po wsy chodjcý, Klatscherinn, garrula.
Powycházým, el, eti, ein wenig hinausgehen, itare.
Powydané djlo, s. djl.
Powydáwám, *fut.* al, at, *sl.* alles ausgeben, expendere; 2) alle od. einige (Töchter) verheurathen.
Powydchnutj, *n* kleine Rast, Rube, respirium.
Powydychnu, u. powydchnu sy, *fut. ex.* chl, u. chnul, chnauti, ein wenig austasten, requiescere.

Powyhogjm se, s. wyhogjm se.
Powyk, u, *m.* üblicher *plur.* Lerm, *m.* Getöse, Geräusch, *n.* tumultus, strepitus.
Powymlauwjm, *fut.* il, iti, ein wenig entschuldigen, excusare.
Powynássjm, el, eti, folg.
Powynesu, *fut.* nesl, nesti, etwas (ein Stück Weges, ein Stückchen) tragen, paulisper ferre, gerere, gestare, portare.
Powypusstjm, s. wypustjm; powypusstěnj krowu, Wetterdach, *n.* subgrunda, *f.*
Powyrazým, *fut.* yl, yti, ein wenig ausschlagen, a) herausschlagen, durch Schlagen herausbringen, paulum elidere, excutere; b) hervorbrechen, zum Vorschein kommen, erumpere, apparere; Knospen bekommen, gemmare, gemmascere; junge Zweige od. Blätter bekommen, frondescere: powyrazenj mysli, Erholung, Ergötzung, *f* recreatio.

II. *rec.* powyrazyti se, sich ein wenig ergötzen, se paululum oblectare, paululum oblectari, delectari.
Powyrostu, *fut. ex.* rostl, růsti, ein wenig aufwachsen, in d. Höhe wachsen, succrescere, paululum adolescere: rádbych kausek powyrostl, ich möchte gern etwas größer werden.
Powyrozkládám, *fut.* al, ati, *sl.* alles auseinander legen.
Powyroztahugem, *fut.* al, ati, *sl.* alles herausziehen.
Powyskytnu se, s. wyskytnu se.
Powyspjm se, *fut.* al, ati, sich ein wenig ausschlafen.
Powýssjm, *fut. ex.* il, iti, en, *reg. gen.* erheben, tollere: hlasu powýssiti; b) erhöhen, in Anse-

hung der Würde, des Ansehens ꝛc. tollere, attollere, evehere, efferre; -ssenj n. Erhebung, Erhöhung, sublatio, evectio.

Powyssugi, owal, owati, vorh. p. se, sich erheben, Syr. 25, 4.

Powystanu, s. vowstanu a: powystal z mjsta swého, Vel.

Powzbuzugi, s. wzbuzugi.

Pozabúdzám, u. pozabýwám, fut. al, ati, sl. alles vergessen, oblivisci.

Požádám, fut. al, ati, reg. gen. begehren, Begierde haben nach etwas, concupire, concupiscere; 2) bitten, durch Bitten etwas zu erlangen suchen, petere, orare, rogare; 3) fordern, postulare, Luk. 12, 20; -ánj, n. verb.

Pozadek, dku, m. sl. sspatněgssj obilj, Aftergetreide, n. frumentum deterius.

Pozadu, adv. hinten, pone, post, retro, a tergo; hinten an, pone, post, a tergo; hinten auf, pone, post, a tergo; v. hinten her, v. hinten zu, a tergo, a parte aversa.

Pozahanbjm, fut. ex. il, iti, ein wenig beschämen.

Požahugi, fut ex. al, ati, sudy, d. Fäßer auspichen, impicare, R.

Pozament, u, m. drobné hedbáwné djlo, Posament, seidene Borten, sericeus limbus; pozamentýr, a, m. s. prymkár, D.

Pozanechám, fut. ex., reg. gen. ein wenig lassen, a) unterlassen, paululum mittere, omittere; b) verlassen, zurücklassen, paululum relinquere.

Pozapalugem, fut. owati, sl. alles anzünden, incendere.

Pozapomenu, fut. ex. menul, u. mněl, menauti, ein wenig vergessen, paulum oblivisci: gá na to, od. toho pozapomněl.

Požár, u m. Brandstätte, f. bustum &c. s. folg.; 2) s. dým, pára, Syl.

Požáry, ů, m. pl. Dunst, Dampf, m. z. B. vom Wasser ꝛc. Höherauch (auch střjzaha, D.) vapor, halitus; aufsteigender Dampf, exhalatio; 2) Brandstätte, f. der Ort, wo ein Todter verbrannt u. beerdigt wurde, bustum; 3) Brandstätte überhaupt; s. zbořeniny, K.

Pozasměgi se, s. zasměgi se.

Pozassjwám, fut. al, ati, sl. alles vernähen.

Pozastarám se, fut. ex. ein wenig (od. völlig) Wurzel fassen, inveterascere, irradicari.

Pozastawjm, fut. ex. il, iti, ein wenig aufhalten.

II. rec. pozastawiti se, ein wenig stehen bleiben, stille halten, subsistere.

Pozastawugi, owati, praes. vorh. 2) fut. s. zastawjm, verpfänden, versetzen, alles nach u. nach, oppignorare: wssecky ssaty sy pozastawowal.

II. rec. s. pozastawiti se; 2) nad něčjm, sich worüber aufhalten, notare, perstringere.

Pozatahugem, fut. owati, sl. alles überziehen, obducere.

Pozatwrdnu, fut. dl, dnauti. ein wenig hart werden, indurescere

Požatý 3. part. v. požjti, abgeschnitten, abgehauen, abgemäht, demessus.

Pozaufám, al. ati, ein wenig verzweifeln, desperare: dusse s pozaufánjm zápasyla, ale nezaufala, Com.

Pozaun, u, m. Posaune, f. buccina, tuba, tuba ductilis; -ár,

a, m. Posaunenbläser, Posaunist, m. tubicen, buccinnator.
Pozaytrek, rku, m. s. der dritte Tag
Pozbawjm, fut. ex. il, iti, reg. gen. berauben, privare: toho tě gá pozbawjm, ich will dich deß befreyen, dessen entledigen, hac re te liberabo, privabo; -wenj, n. verb. Beraubung ꝛc.
Pozblaudjm, fut. ex. il, iti, ein wenig irren.
Pozbudu, fut. pozbyl, pozbyti, reg. gen. verlieren, amittere, perdere, privari: aud žiwosti pozbyl; los werden, v. etwas, solvi. befreyt werden, liberari: toho člowěka nemohu žiwau wěcý pozbyti, - auf keine Art -.
Pozbylý 3. verloren, vermißt ꝛc. s. vorh.
Pozbytj, n. Verlierug, z. B. p-tj rozumu, Verlierung des Verstandes, Wahnsinn, m. delirium; 2) Loswerden, n. solutio, liberatio.
Pozbywám, al, ati, s. pozbudu.
Pozčám, bess. pozičám.
Pozčernám fut. al, ati, ein wenig schwarz werden, nigrescere; -nalý 3. ein wenig schwarz, nigrescens, nigricans.
Pozdálečj, adv. v. weitem, e longinquo: pozdalečj obkličuge wogsko pewnost.
Pozdě, adv., comp. pozděgi, superl. neypozděgi, spät, sero, tarde; tuze pozdě, zu spät, nimis sero; pozděli pak ge? pozdě wstal.
Pozděsým se, fut. ex. il, iti, ein wenig erschrecken.
Pozdj se, impers. ilo se, iti se, es wird Abend, vesperascit, advesperascit.
Pozdjm, il, iti, (opozdjm), verspäten, 1) aufhalten, morari; 2) aufschieben, differre,
II. rec. pozditi se, säumen, zögern. cunctari.
Pozdjrám, fut. ex. al, ati, enthülsen, deglubere.
Pozdnj 1. spät, was spät ist, geschieht, komm, wächst, reift ꝛc. serus: tuze pozdnj, zu spät, nimis serus, auch blos serus: pozdnj bycha honěnj, K.
Pozdnjče, ete, n. Spätling, was später als gewöhnlich, geworfen, od. ausgebrütet, geheckt, gereift worden ist, serotinus.
Pozdnjšstě? vorh. D.
Pozdráhám se, fut. ex, al, ati, sich ein wenig weigern, paululum recusare, detrectare.
Pozdrawek, wku, m. Zechen, n. symposium, daher hung. puzderék, wenn man Gesundheit trinkt.
Pozdrawenj, n. Gruß, m. Begrüßung, f. salutatio: laskawému čtenáři pozdrawenj!
Pozdrawjm, fut. ex. il, iti, en, s. uzdrawjm; 2) grüßen, salutare aliquem: pozdraw tě Pán Bůh, Gott grüße Dich! od. sey gegrüßt! salve, salveto! salvus sis! jubeo te salvere! pozdraw Pán Bůh! helf Gott! bey Niesen, prosit!
II. rec. pozdrawiti se, genesen, convalescere, consanescere.
Pozdrawowánj, n. s. pozdrawenj.
Pozdrawugi, owati, grüßen, salutare aliquem: slawným gménem otcem wlasti neyprwé pozdrawen, Vel. 2) grüßen lassen, z. B. otec tě pozdrawuge, der Vater läßt dich grüßen, pater jubet te salvere, te salutat.
Pozdřjmám, s. zdřjmám K.
Pozdržjm, fut. ex. el, eti, aufhal-

ten, a) verzögern, morari, tenere, detinere, retardare; b) ab- od. zurückhalten, retinere.

II. *rec.* pozdržeti se, sich aufhalten, wo verweilen, morari, manere; b) - nad něčjm, sich über etwas aufhalten; c) sich zurückhalten, enthalten: pozdržjm se, ne hned pomsty wedu na bezbožné, *K.*

Pozdržugi, owal, owati, vorh.

II. *rec.* p-wati se, sich aufhalten, a) wo verweilen, morari, manere; b) mit der Präpos. nad, u. dem Instr., tadeln rc. perstringere, vituperare, notare

Pozdwihač, e, *m.* Aufheber, elevator; -čka, y, *f.* -inn, *f* -trix, *R.*

Pozdwihnu, *fut. ex.* hl, hnauti, wižen, *reg gen.* erheben: a) in d. Höhe heben, z. B. eine Last, den Kopf rc. tollere, attollere, efferre; ist so viel als in d. Höhe richten, auch suberigere: pozdwihni očj swých wůkol, a wiz, *Vel.* b) seine Seele zu Gott, tollere, attollere; c) verursachen, z. B. Krieg, Aufruhr, movere; d) *cum gen. pers.* aufrührerisch machen, ad seditionem sollicitare: gedněch proti druhým pozdwihowati, *Vel.*

II. *rec.* p-nauti se, sich erheben, a) aufstehen, se tollere (attollere), surgere; b) emporsteigen, tollere se, surgere: w mysli se pozdwihl, *K.* c) sich empören, seditionem movere, obedientiam recusare: pozdwihli se sedláčy proti pánum, *Vel.*

Pozdwihugi, owal, owati, *reg. gen.* vorh. fig. rád pozdwihuge, - bechert, - potat; nic se tjm nepozdwihug, *Com.*

Pozdwiženj, *n.* Erhebung, *f.* a) Hebung *f.* in d. Höhe, elatio, levatio, sublatio; b) *trop.* des Geistes, elatio od. sublatio animi; c) lidu, od. blos pozdwiženj, Aufstand, Aufruhr, *m.* Rebellion, Empörung, seditio: pozdwiženj weliké a baucka w obcy, *Vel.*

Pozdychám, *fut. ex.* al, ati, umkommen, den Geist aufgeben, v. allen od. einigen, exspirare, Job 36, 12.

Pozednice, *f.* Mauerlatten, *pl.* canterii murales, *R.*

Pozegtřj, s. pozeytřj.

Požehnám, *fut. ex.* al, ati, *cum dat. pers.* & *cum vel sine gen. rei*, segnen, beglücken, z. B. v. Gott, formare, beare; bey Kirchenscribenten auch benedicere; a) mit dem Genit segnen, a) Gutes anwünschen, precari alicui bona; b) Abschied nehmen, abire, discedere: požehnaw Kjma, do židowstwa se nawrátil; požehnal ho, er nahm v. ihm Abschied, *Vel.* požehnal sem gich tu, a ssel odtud, *Com.* c) mit dem Kreuze bezeichnen, cruce signare; - áwám, al, ati, *fr.*

Požehnánj, *n.* Segen, *m.* a) Gebetsformel, *f.* preces, formula precum; b) Anwünschung, *f.* precatio prospera, precatio fortunae; někomu požehnánj dáti, jemand seinen Segen geben, precari alicui bene; c) Gedeihen, Wachsthum, *n.* incrementum; d) Heil, *n.* salus; od. Glück, *n.* felicitas; e) Reichlichkeit, *f.* Vorrath, *m.* copia.

Požehnaný 3. *part.* gesegnet, gebenedeiht, benedictus.

Poželenj, *n.* Mitleiden, *n.* mise-

ratio: poželenj čitedlné nad bjdami lidſkými.

Poželjm, *fut. ex.* bemitleiden, misereri alicujus, poželj ſe, ſ. zželj ſe, (*ol.* wünſchen).

Pozemdljm, *fut.* il, iti, ein wenig ermatten.

†Pozemnice *f.* zroſtlina, epigea.

Pozemſký 3 irdiſch, d. Erde betreffend, darinn befindlich, terrenus, terrester; pozemſký ſtatek, p-ſké zbožj, Landgut, Feldgut, *n.* ditio terrestralis, immobile bonum, praedium.

Pozelenalý 3. ſ. přjzelený, *D.*

Pozemſſťan, *a*, *m.* Erdbürger, terrae incola, terrigena, *Lind.*

Poženu, *fut. ex.* hnal, hnati, hnán, vorladen, citare, evocare; pohn. někoho z nářku; požene a obeſſle ho giná ſtrana, Pr. z té pokuty může ge pohnati, Pr. Auch iſt poženu das Futurum v. ženu.

Pozeynu, *fut. ex.* nul, u. y'al, nauti, ein wenig aufſchürzen, succingere.

Požeracý 1. z. B. p. trauba, Speiſeröhre, *f.* oesophagus, gula.

Požeradlo, *a*, *n.* Schlund, *m.* a) z. B. des Menſchen, fauces, gula, oesophagus; b) Abgrund, *m.* vorago, gurges, *Com.*

Požerák, u, *m. sl.* vorh.

Požerák, *a*, *m. sl.* ſ. pažrawec.

Pozerám, al, ati, *sl.* ſ. pohljdám.

Požeru, *fut. ex.* požral, požrati, požrán, *imper.* požer, (nicht požři, verſchlinge), alles aufſreſſen, verſchlingen devorare.

Pozewnitř, *adv.* v. außen, extrinsece, *Vel.*

Pozeytřek, třka, *m.* der Tag, der zunächſt auf den morgenden folgt.

Pozeytřj, *adv.* übermorgen, perendie.

Požhogjm ſe, *fut. ex.* il, iti, ſich erholen, beſſer werden, convalescere.

Požhu, ſ. popáljm.

Požhru, Zal. beſſ. požřu.

Požičag, e, *m. sl.* ſ. půgčka.

Požičjm, *fut.* il, iti, *sl.* & *ol.* leihen, mutuo dare; - ſy, ſich ausleihen, mutuo accipere.

Požilý 3. genießbar, nutzbar, utilis: požilegſſj lékařſtwj.

Požjnám al, ati, ſ. přižjnám.

Požjnky, *f. pl.* (požjnánj, *n.*) *gen.* požjnek, d. Schröpfe, Schröpfen, *n.* Beſchneiden des Weizens, amputatio.

Požjrám, al, ati, verſchlucken, verſchlingen, vorare, devorare, glutire; oblo požjrati, haſtig freſſen, hineinwürgen, tuburcinari.

Požjti, ſ. folg. u. požnu.

Požigi, *fut ex.* il, iti, ſ požjwám; b) verdauen, zehren, concoquere; beſſ. zažigi.

Požjnek, ſ. ožjnek; a) ſ. požjnky.

Požitečný 3. verdaulich, verdaut, facilis concoctu: požitečné lékařſtwj a nápog, *Vel.*

Požitek, tku, *m.* Frucht, *f.* Nutzen, *m.* utilitas: kaupiti ſe wſſemi práwy, půžitky, přjſluſſnoſtmi, *Vel.*

Požitj, *n. verb.* v. požigi.

Požjwám, al, ati, *reg. gen.* genießen, a) mit Nutzen od. Vergnügen haben, od. beſitzen, frui: král té měny neylépe požil, *Vel.* b) eſſen, vesci, edere.

Požjwánj, *n.* Genuß, *m.* a) Genießung, einer angenehmen Sache, od. Gebrauch mit Vergnügen, od. Vortheil, fructus; b) Eſſen, *n.* usus.

Požjwatel, e, *m.* Nutznießer, usu-

fructuarius; -ltyně, f. -inn, f. -ria, Pr.

Požiwenj, n. Unterhalt, m. Nahrung, f. intertentio, victus: vlisně se k těm, od njchž požiwenj magj, vkazugj, K z gruntů swých požiwenj mjti.

Pozkaželý 3. etwas verdorben, corruptae formae: biskup gest pozkaželé řecké slowo, K.

Pozkrotjm, fut. ex. il, iti, ein wenig zähmen, domare.

Pozkusým, reg. gen. ein wenig versuchen rc. s. zkusým, K.

Pozlacenj, n. Vergoldung, f. inauratio, deauratio.

Pozlacený 3. part. vergoldet, inauratus, auratus.

Pozlacugi, owal, owati, folg.

Pozlatjm, fut. ex. il, iti, cen, vergolden, inaurare, deaurare.

Pozlátka, y, f. folg. Lesch.

Pozlátko, a, n. Blattgold, Blättergold, Goldblatt, n. bractea auri, D.

Pozlatnjk, a, m. Vergolder, inaurator.

Požlutlý (požlautlý, Vel.), 3. gelblich, golden, subflavus, helvolus: požlutlá a gako mosazná twář, K.

Pozlehčjm, fut. ex. il, iti, erleichtern, levare, (alleviare), B.

Pozměnjm, fut. ex. il, iti, reg. gen. ein wenig verändern, modifiziren, paulum mutare, immutare, vertere, modificare.

Poznačjm, fut. il, iti, sl. s. poznamenám.

Poznalý 3. erkannt, agnitus, cognitus; poznalé prawdě odpjrati, einer erkannten Wahrheit widerstreben.

Poznám, fut. ex. al, ati, erkennen, a) kennen, agnoscere, cognoscere; po něčem, an etwas, ex re; b) bemerken, wahrnehmen, agnoscere; c) einsehen, finden, sehen, agnoscere, cognoscere; poznal se w swých winách, - gestand, K. - muže, Beyschlaf haben, concumbere viro, B. - áwám, al, ati, fr.

††Poznam, u, m. Bezeichnung ? ?

†Poznama, y, f. Verzeichniß ?

Poznamenám, fut. ex. al, ati, bezeichnen, signare, notare, designare, describere; 2) aufzeichnen, aufschreiben, notare, annotare, perscribere; do počtu poznamenánu býti.

Poznamenánj, n. Bezeichnung, f. designatio, descriptio, notatio; 2) Aufzeichnung, notatio, annotatio, perscriptio; 3) Verzeichniß, n. index, consignatio.

Poznánj, n. Erkentniß, f. a) Kenntniß, f. cognitio, agnitio; b) Anerkennung, z. B. seiner Sünden rc. agnitio, cognitio; 2) Posen, eine Stadt in Pohlen, Posonium (beff. Posnanium), Vel.

Poznanský 3. aus Posen, Posoniensis, Vel.

Poznatedlný 3. kenntlich ? D. sonst patrný.

Poznawatel, e, m. Kenner, m. scrutator: poznawatel tegných a skrytých wěcý.

Poznenáhla, u. hlu, gemächlich, sachte, leniter, pedetentim.

Poznowu, adv. v. neuem, denuo.

Požnu, sl. požnem, fut. ex. požal, požjti, part. pass. požat, abschneiden, abmähen, demetere.

Pozobaný 3. part. v. zobu, pozobu; 2) blatternarbig, D.

Pozobúdzám, *fut.* ati, *sl.* alle od. einige aufwecken vom Schlafe.
Pozoňka, y. *f.* (gemein), Preßburger Metzen.
Pozor, u, *m.* Acht, Achtung, Aufmerksamkeit, *f.* attentio; pozor dati, dáwati, Acht geben, aufmerken, genau zuhören, od. zusehen, beobachten, attendere; dáti sy pozor, sich in Acht nehmen, cavere od. cavere sibi.
Pozorliwost, i, *f.* s. pozornost 1)
Pozornjk, a, *m.* Beobachter? s. pozorowatel.
Pozorný 3. aufmerksam, attentus, intentus; 2) hell, sonorus, pozorný hlas, helle Stimme, vox sonora, canora; - ně, *adv.* attente; pozorně se stawěti, aufmerken, adhibere mentem *Syl*; - nost, i, *f.* Aufmerksamkeit, *f.* attentio, intentio animi, auch diligentia, z. B. in audiendo; 2) Helligkeit, *f.*
Pozorowacý 1. Beobachtungs-, observatorius; p-cý pljšek, Leseblech des Schriftgießers, lamella accurationis, *R.*
Pozorowatel, e, *m.* Beobachter, observator; - lkyně, - inn, *f.* - trix.
Pozorugi, owal, owati, mit u. ohne Genit. aufmerken, Acht geben, observare, attendere, animum advertere; 2) bemerken, beobachten, wahrnehmen, animadvertere, observare, notare.
Pozošjwám (posšjwám), *fut.* ati, *sl.* alles zusammen nähen.
Pozpátku, *adv.* rücklings, retro: pozpátku odešel, *Kram.*
Pozpjwám, *fut. ex.* al, ati, eine Weile singen, aliquamdiu canere, cantare.

Pozprawjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig berichtigen, zurecht machen, in Ordnung bringen, in ordinem redigere, emendare; swých wěcý pozprawiti, *B.* pozprawená pjsma wedlé textu Hebr. *K.* pozprawil se po porážce, *Vel.*
Pozředňu, *fut. ex.* dl, od. dnul, nauti, ein wenig dünn werden, dilui.
Pozřim, (*sl.* pozrem), *fut.* el iti, blicken, schauen, adspicere.
Požřu, *sl.* požrem, *fut. ex.* požřel, požřjti, *imper.* požři (nicht požer), verschlucken, deglutire; prachu požřjti nedáti, *vrov.* stets beunruhigen, perturbare, *Syl.*
Požugem, *fut.* owati, *sl.* alles zerkauen.
Pozůstalý 3. hinterstellig, rückständig, residuus, restans; b) hinterlassen, superstes; - lost, i, *f.* Überbleibsel, *n.* reliquum, residuum, (restantia); 2) Verlassenschaft, Hinterlassenschaft, *f.* Nachlaß, *m.* bona relicta, auch blos bona.
Pozůstanu, *fut.* tal, tati, folg.
Pozůstáwám, al, ati, übrig seyn, reliquum esse, restare: to na něm zdleži, pozůstáwá, das hängt v. ihm ab, in eo situm est, *D.*
Pozůstawjm, *fut. ex.* il, iti, hinterlassen, zurücklassen, z. B. jemand od. etwas beym Sterben, relinquere.
Pozůstawugi, owati, vorh.
Pozwaný 3. *part. constr.* geladen, vocatus.
Pozwážám, *fut.* ati, *sl.* alles, (z. B. Frucht) zusammen führen, convehere.
Pozwu, *fut. ex.* zwal, zwáti,

zwán, *imper.* pozwi, einladen zu Gaste rc. invitare, vocare.

Pozytýw, u, *m.* warhánky zpátečnj. Rückpositiv, *n.* pars organi postica, *Syl. K.* b) Positiv, *m.* (Gramm) gradus positivus.

Pra, eine untrennbare Partikel, ur, ab, pro, in dem Worte proavus, u. andern ähnlichen; 2) erz, summus, maximus.

Prabába, y, *adj.* Urgroßmutter, abavia.

Prabábin, a, o, 1. der Urgroßmutter gehörig; prabábin bratr, Bruder der Urgroßmutter, abavunculus; prabábina sestra, Schwester der Urgroßmutter, abmatertera.

Praboh, a, *m. sl.* Urgott? do sta prabohů! zum Wetter! in drey Teufelsnahmen!

Prač, e, *m.* Schläger, Raufer, verbero; b) Arschpauker (der Kinder) *D.* 2) *sl.* Wäscher, lotor.

Pračata, *n. pl.* Gassen od. Reihe? s. folg. běhati skrz pračata, Gassen laufen, virgis caedi, pračata tohoto swěta, *Com.* 2) nach *R.* Schleuderer, Steinwerfer, fundibularii.

Prače, ete *n.* (v. peru, práti), *Lesch.* der Singular vom vorh. Spitzruthe, Spießruthe, virga?

Práce, *f.* Arbeit, *n.* Arbeiten, *n.* labor, b) Bearbeitung einer Sache v. einem Künstler, opus auch labor; c) was gearbeitet od. verfertigt wird, Werk, *n.* opus; d) Geschäfte, *pl.*, Beschäftigung, negotium, occupatio; prácy sy dáti, sich Mühe geben, operam dare, studere, *D.* mnohau prácy wésti, viel Mühe u. Arbeit haben, magnum sustinere laborem, *Syl.* prácy wzložiti, zawaliti rc. neměti nic na prácy, nichts zu thun haben.

Pracem, s. pratám.

Prach, u, *m.* Staub, *m.* z. B. der Erde, des Mehles, der Kräuter rc. pulvis: w prach se obrátiti, zu Staube werden, in pulveres verti: ani za prach, ani za mák, gar nichts, ne hilum quidem; prach nic, dasselbe; na prach pokažen, er ist im Grunde verdorben, *D.* do prachu wyměsti, snjsti, wylizati rc. *sl.* ganz -; fig. z prachu ho pozdwihl, *K.* b) prach pernatý, am häufigsten nur prach, Flaumfeder, *f.* Flaum, *m* pluma; c) prach ručničný, sehr häufig nur prach, Pulver, *n.* zum Schießen, pulvis pyrius, pulvis ignifer; d) prach na wlasy, s. pudr; 2) eine untrennbare Partikel, grund, gar, s. prachfaleſſný rc.

Prachář, e, *m.* Pulvermüller, Schießpulvermacher, auch Verkäufer, molitor, venditor pulveris igniferi.

Prachárna, y, *f.* Pulvermagazin, -Thurm, -Kammer rc. camera, turris pulveris pyrii; 2) Staubboden in der Mühle.

Prachatice, *f. pl.* Prachatitz, *n.* k. Frey- u. Kreisstadt, Prachaticium.

Prachem, *adv.* eigentlich der Instr. v. prach, gar, gänzlich, völlig, plane, omnino, prorsus: wſſickni prachem zahaljme.

Prachensko, od. Prachenský krag, der Prachiner Kreis, circulus Prachinensis.

Prachfaleſſný 3. grundfalsch, falsissimus, *D.*

Prachleniwý 3. grundfaul, pigerrimus, *D.*

Práchniwjm, ěl, ěti, morsch, (mürbe, faul) werden, modern, marcescere, putrescere.

Práchniwost, i, *f.* Morschheit, Mürbigkeit, *f.* z. B. des Holzes, caries, marcor.

Práchniwý 3. *sl.* morsch, faul, (v. Holze), cariosus, putridus.

Práchno, *a. m. sl. & mor.* Zunder v. vermorschtem Holz, fomes.

Prachowka, *y, f.* ein mit Flaumfedern ausgestopftes Bett; 2) Staubsieb, *m.* cribrum pulveraticum.

Prachowna, *y, f.* die Pfanne am Flintenschloß, Pr. nach *Ryb.* das Zündloch; 2) bess. prachárna; 3) *sl.* Pulvermühle, *f.*

Prachowý 3. flaumig, aus Flaumfedern bestehend, od. damit erfüllt, plumeus; prachowá peřina, Federbett, *n.* culcita plumea.

Prachpolitý 3. *mor.* ganz begossen, perfusus.

Pracht, u, *m. obs.* Pracht, *f.*

Prachzlý 3. grundböse, pessimus.

Pracka, *y, f. sl.* s. přeška; *pl.* zdwihacý pracky, laté střz břjdel prostřčené, Heble, Hebtatzen beym Weißgärber, vectes lignei elevatorii.

Pračka, *y, f.* s. pranice, *Com.*

Pračka, *y, f. sl. & russ.* s. prabdlena.

Pracný 3. mühsam, mit vieler Mühe, verbunden, operosus, laboriosus; to gest pracné, das kostet Mühe; pracný (dělný) dům, Arbeitshaus, *n.* ergastulum, *D.* 2) *obs.* s. stonawý; -ně, *adv.* operiose, laboriose.

Pracowánj, *n. verb.* v. pracugi: pracowánj hlawau, Kopfarbeit, *f.* labor animi.

Pracowitý 3. arbeitsam, laboriosus, operosus, sedulus, industrius; -tost, i, *f.* -keit. *f.* labor, sedulitas, industria.

Pracownjk, *a, m.* bess. dělnjk, *D.*

Pracugi, owal, owati, arbeiten, a) sich mit einer Arbeit beschäftigen, eine Arbeit verrichten, opus facere, laborare; b) sich Mühe geben, laborare, elaborare: o to pracugi, aby nás rozdwogili, *Vel.*; ku porodu pracowati, in Kindesnöthen seyn od. liegen, kreissen, parturire, partu laborare, puerperio laborare; k smrti pracowati, in letzten Zügen liegen, animam agere, *Syl.* přes swět pr., herumreisen, itinerari, iter facere, *K.* Pr. o hrdlo pr., *sl.* höchst schwer arbeiten, zu Tode sich arbeiten.

Pracý 1. zum Waschen gehörig, z. B. pracý necky, Mulde, *f.* Waschtrog, *m.* alveus, s. auch pratcý.

Pracyčka, *y, f. dim.* Werkchen, *n.* ein kleines Werk, z. B. Büchlein, *rc.* opusculum.

Prádák, *a, m.* s. prádelnjk.

Praděd, *a, m.* Urgroßvater, Ahnherr, *m.* abavus, *D.*

Prádelnj 1. z. B. cedulka Waschzettel, *m. Kram.*

Prádelnjk, *a, m.* Spinner, *m.* nens, lanificus, *D.*

Prádelský, ého, *m.* Waschhausherr etwa possessor lotorii; -ská, é, *f.* Waschfrau.

Pradenář, e, *m. sl.* s. přezák; -ařka, *y, f.* -inn, *f.*

Prádénko, *a, n. dim.* v. folg.

Prádeno, *a, n.* Strähne, *f.* bey den Spinnerinnen, ein Strang gesponnenen Garnes v. einer bestimmten Anzahl Fäden, Garnstück, *n.*

Pradiwo, a, n. sl. Gespinst, was zum Spinnen ist.
Prácky, f. pl. sl. Spinngesellschaft, Kunkel, f., s. přástwa.
Přadlák, a, mor. } s. přádelnjk.
Přadlec, lce, m. }
Pradlena, y, f., sl. prácka, Wäscherinn, mit Wasser, lotrix, lavatrix.
Přádlj, m. Spinner, m. netor, nens: př. wlny, Wollspinner, netor lanae, lanificus; 2) Spinnerinn, netrix, nens; přádlj wlny, Wollspinnerinn netrix lanae, lanifica.
Pradlice, f. sl. vorh. 2)
Pradlj, m. Wäscher, mit Wasser, lotor, lavator; 2) f. s. pradlena, welches jetzt üblicher ist.
Přádliné, f. s. přádlj 2) R.
Přadlnice, f. Spinnstube, f. atrilicium, R.
Prádlo, a, n. (v. peru). Wäsche, f. lintea, (orum); 2) Waschen, n. mit Wasser, lavatio, lotio: na prádlo mi tu nenechal peněz? 3) Waschhaus, n. etwa lotorium, lavatio.
Přádlo, a, (v. předu), Gespinst, n. netum, fila; 2) Spinnerey, f. Spinnen, n. netio.
Přadýnko, richtiger přadénko.
Prádza, y, f. sl. s. prádlo.
Pray (prey), sl. s. prý.
Pragem, práti, sl. s. přegi; 2) wohlbekommen, conducere.
Pragný 3. sl. s. přegný.
Práh, u, m. Schwelle, f. limen, Grundbaum, m. D. přes práh gjti, über d. Schwelle gehen, superare limen; od samého prahu žiwota, v. Kindheit an, ab ipso vitae limine, ab incunabulis, Syl. 2) ol. Wasserfall, cataracta, m. Durich.
Praha, y, f. Prag, d. Hauptstadt Böhmens, Praga, sl. auch Prahy, pl.: byl w Prahách, (viell. weil es aus mehrern Städten besteht); stará Praha (ol.) i. e. na Augezdě, při menssjm městě Pražském, kde kostel sw. Prokopa, Vel. kal. h. 304. Praha nebyla w geden den wystawěna, es kann nicht alles auf einmal werden.
Práhám, ati, sl. einspannen, (Zugvieh), jungere.
Prahaussle, f. Neg. bess. přehřsstj.
Prahlý 3. s. len.
Prahnu, hl, hnauti, dorren, dürr werden, torreri; žjžnj prahnauti, K.
Prak, u, m. Schleuder, funda; 2) catapulta, Vel.
Prakewnjk, a, m. Schleuderer, m. funditor, (so Cyr.; nicht prakownjk).
Prakownjk, bess. vorh.
Prakowý 3. z. B. kámen, Schleuderstein, m. lapis missilis, R. B.
Praktycký 3. praktisch, (Philos.), practicus; p. rozum, praktische Vernunft, Neg. p-ký lékař, ein ausübender Arzt, medicus practicus; - cky, adv. - ce, P.
Praktyka, y, f. List, f. Rank, machinatio, diwnau praktykau wyhnán z králowstwj, Vel. &c.
Praktykant, a, m. sl. Praktikant, practicans.
Praktykugi, owal, owati, Ränke, Anschläge, Kabalen machen, machinari: proti katolikům praktykuge, Com. falsse, fortele praktykugi, K. praktykowal o to skrze listy a dary; 2) sich in etwas üben, exerceri, (seltenere. u. neuerere Bedeutung).
Prál, verkürzt aus prawil, er sagte.

Prám, u, *m*. Fähre, Schiff zum überfahren, ponto, ratis transitoria; prám dřjwj, ein Floß Holz, rates, *R*. 2) *sl*. für prým, Borte; 3) *sl*. *adv*. s. hned.

Pramen, u, *m*. d. fortströmende Quelle, (Wassers) Strom, *m*. fons, scatebra, *Cyr*. 2) pramen střjbra, cauk, Silbergang, *m*. vena argenti; 3) ein Pram Holz, besteht aus mehrern Flößen, ratis, *D*. 4) pramen wlasů od. chumáč, ein Büschel Haare, Haarflechte, *f*. *D*. 5) (*ol*.) s. pletka 2): prowázek třjpramenný, dreyfaches Stricklein, *Huss*. 6) Strahl, radius.

Pramen, a, *m*. *sl*. Strich des Landes, Gegend, Strecke, *f*. plaga, tractus.

Pramének, nku, *m*. *dim*. Quellchen, *n*. fonticulus.

Pramenitý 3. voll Quellwassers, scaturiginosus; 2) Quell-, scaturiens, (selten, bess. folg.)

Pramenný 3. z. B. p-ná woda, Quellwasser, aqua scaturiens, *Haj*.

Pramenjm se, il, iti, quellen, hervorkommen, entspringen, z. B. Wasser, scaturire, provenire.

Pramice, *f*. eine kleine Fähre.

Pramynek, bess. pramének.

Prampauch, u, *m*. Schwibbogen, *m*. Bogenmauer, Säulenbogen, *m*. Arkade, *f*. arcus, testudo, fornix, *Syl*. (nach *R*. Bogenpfeiler, pila parastata).

Praneweřta, y, *f*. d. Gattinn des Enkels, pronurus.

Pránj, *n*. Schlagen, *n*. percussio, 2) Waschen, lotio.

Přánj, *n*. Wunsch, *m*. optatio; 2) Gönnen, *n*. favor.

Pranice, *f*. Schlägerey, Rauferey, *f*. pugna, rixa.

Pranostyka, y, *f*. Prognostik, Sterndeuterey, *f* astrologia.

Pranostykář, e, *m*. s. planétnjk.

Prant, u, *m*. (*obs*.) s. brant.

Pranýř, e, *m*. Pranger, Schandpfahl, *m*. palus publicus ignominiosus, pegma infamiae.

Praporec, rce, *m*. Fahne, *f*. vexillum, signum militare, auch blos signum; 2) eine Abtheilung der Soldaten, (Compagnie), manipulus: praporec v gjzdných 300, v pěšjch 600 mužů, *Vel*. praporec 400 knechtů wede podheytman, *Id*. praporcy, *pl*. s. přednj wogsko, *R*. p-eček, čku, *m*. *dim* Fähnchen, *n*. vexillum; p-čnjk, a, *m*. Fähnrich, signifer.

Praprabába, y, *f*. Urältermutter, od. Urgroßmutter, atavia, (seu abavia, proaviae mater, *R*.)

Praprabábin, *a*, *o*, *adj*. *poss*. der Urältermutter, od. Urgroßmutter gehörig; praprabábina bába, Dritturältermutter, Mutter im 6ten Glied, intavia, ataviae mater, *R*.

Prapraděd, *a*, *m*. Urältervater, Ururgroßvater, atavus.

Praprdědek, dka, *m*. vorh.

Praprdědůw, owa, owo, *adj*. *poss*. dem Urältervater, od. Ururgroßvater gehörig: praprdědůw otec, děda praděd, Zweyt-uraltvater, Vater im 5ten Glied, atavus? abavi vel abaviae pater, *R*.

Prapravnuk, *a*, *m*. Großurenkel, Ururenkel, abnepos; -nučka, *y*, *f*. -inn, *f*. abneptis.

Prarog, e, *m*. s. parog.

Prasák, *a*, *m*. Saumeyer, Sauhirt, Schweinigel, subulcus.

Prasátko, *a*, *m*. Schweinchen, Ferklein, *n*. Spannferkel, porcellus;

prasátko na nebi, Siebengestirn, n. hyades, suculae, R.
Prase, ete, n. (vgl. porcus?) Schwein, a) ein bekanntes Thier, sus, porcus, R. diwoké prase, ein wildes Schwein, aper; b) ein säuisches Mensch, sus, porcus. pl. prasata, Borstenvieh, n. setigeri, D.
Anm. sl. bedeutet prase ein Ferkel, u. nicht ein Schwein.
Prasecý 1. d. Schweine betreffend, suarius.
Prasecyna, y, f. sl. Spannferkelfleisch, gebratenes Spannferkel.
Prask, u, m. Knick, m. Krach (Kracher), m. crepitus, fragor; 2) s. unter puk; 3) sl. interj. knicks.
Praska, ol. für preska.
Praskač, e, m. Knaller, crepans, (flagello); 2) Peitsche, f. verber, flagellum, scutica, flagrum.
Praskacý 1. Knall-, s. zlato.
Praskám, al, ati, krachen, knastern, knistern, crepare, crepitare, strepere; knallen, schnalzen, mit der Peitsche, flagello crepare; praskánj bičů, B. 2) sl. prügeln, peitschen, flagellare; -áwám, al, ati, fr. -ánj, n. verb. s. praskot.
†Praskawka, y, f. eine Pflanze.
Praskawý 3. krachend, crepans; praskawé sklo, Knallglas, n. vitrum fulminans, D.
Prasknu, fut. kl, knauti, s. praskám: sklenice praskla, das Glas hat geknickt.
Praskokrk, u, m. eine Art Weide, salix valde fragilis.
Praskorky, m. pl. s. netyze.
Praskot, u, m. s. prask, das Geklatsche (mit der Peitsche).
Praslica, y, f. sl. s. přeslice,
Prášlo, a, n. (ol.) für zdutj wody.
prasnice, f. Faselschwein, n.
†Prassatenka, y, f. zrostlina, peziza.
Prasséjm, il, iti, sl. s. praskám.
Prássek, sska, m. dim. Stäubchen, n. pulvisculus: 2) Pulver zum Einnehmen, pulvis medicus; čerwený pr., s. olowina; pr. pro dáwenj, Brechmittel, n. vomitorium; zubj pr., Zahnpulver, pulvis dentifricus, dentifricium.
Prássek sska, m. Müllerjunge, Staubjunge, m. ein Lehrling des Müllers, tyro molaris.
Prasselma, y, m. Erzschelm, m. magnus impostor, sceleratus, fraudulentus.
Prássenice, f. Gestöber, n. des Schnees, Schneegestöber, n. volatus vagus nivis.
†Prassilka, y, f. zrostl., puccinia.
Prássil, a, m ein böhm. Zunahme.
Prássjm, il, iti, stauben, Staub erregen, excitare pulverem, od. pulveres, movere pulverem, pulverare.
II. rec. prássiti se, stauben, Staub v. sich geben, pulverare, prássj se, es staubt, pulverat; 2) stöbern, wie Staub fliegen, volitare; sněh se prássj, es stöbert, nives circumvolitant.
Prassina, y, f. Sommervogel; 2) s. prassiwina.
Prassiwec, wce, m. ein krätziger, schäbiger Mensch, scabiosus; aby tě prassiwec, od. krkawec, dásel! daß dich der Guckguck! D.
Prassiwjm, ěl, ěti, schäbig, krätzig werden.
Prassiwina, y, f. Räude, Krätze, f. scabies, Grind, m. porrigo.
†Prassiwka, zrostl., (nicht prassiwénka,) lepraria; 2) mor. voth.

Prassiwý 3. ráudig, krätzig, schäbig, scabiosus, grindig, scabiosus, porriginosus; -wost, i, f. s. prassiwina.

Prasskugj, owal, owati, einen Staubjungen abgeben, bey den Müllern.

†Prassnatec, tce, m. zrostlina, acrostichum.

Prassnatý 3. staubig, pulverulentus; prassnatá, sypká země, Gartenerde, f.

Prassnice, f. Schwein, das Junge gemacht hat.

Prassnjk, u, m. prassný mlýn, Pulvermühle, f. mola pulveris igniferi; 2) s. prachárna (selten): 3) prut winičný do země položený, a potom když kořeny pustil, odřezaný a přesazený, Rebengesenk, mergus.

Prassný 3. s. prassnatý; 2) sl. trächtig, (nur v. Schweinen).

Prasstěnj, n. Knastern, Prasseln, n. crepitatio: 2) s. vhozenj.

Prasstjm, fut. il, iti, derb schlagen, s. vhodjm; -něčjm, někým, niederwerfen, (niederknallen), prosternere, dejicere.

II. rec. prasstiti se, z.B. o stůl, s. vhoditi se; prasstiti sebau, niederstürzen, niederfallen, praecipitari, corruere, concidere.

Prasstjm, praes, ěl, ěti, knastern, prasseln, krachen, crepare, crepitare, strepere: oheň prasstj, K. led prasstj; mrzlo gen prasstělo.

Prástewnjk, a, m. Kunkelmann, der in d. Kunkel gehet; -nice, f. d. in d. Kunkel gehet, Kunkelweib.

Prástka, y, f. mor. & sl. s. prástwa.

Prastrepc. ce, m Aeltervaters Bruder, propatruus.

Prástwa, y, f. Kunkel, Kunkelstube, Spinnstube, f. na prástwu git, chodit, in d. Kunkel gehen, zum Spinnen zusammen kommen; 2) ein v. denjenigen, d. in d. Kunkel gehen, gegebener Schmaus; prástwu strogiti, einen solchen Schmaus geben, ausrichten.

Prasým u. prasým se, yl, yti, ferkeln, parere porcellos.

Prasynec, nce, m. Christmonat, Heilmonat, n. December.

Prát, práti, s. peru.

Pratačka, y, f. sl. Räumerey, f.

Pratám (pracem), pratal, pratati, sl. s. vkljzým, kljdjm, räumen.

II. rec. pratati se, Raum haben, s. měštknauti se; b) weichen, Platz machen, loco cedere, abire.

Pratchán, a, m. der Großvater meiner Gattinn, Großschwiegervater, prosocer

Pratchyně. f. d. Großmutter meiner Gattin, Großschwiegermutter, f. prosocrus.

Pratcý, s. pracý; pratcý kotel, Waschkessel, m. caldarium; pratcý lawice, Waschbank, f. scamnum lotorium.

Prátelé, s. přjtel.

Práteljm se, il, iti, Freundschaft machen, sich befreunden, amicitiam inire: s nimi se přjznili a prátelili.

Prátelský 3 freundschaftlich, amicus, benevolus, officiosus, -sky, adv. amice, amanter, benevole.

Prátelstwj, n. Freundschaft, f. a) Verwandschaft, cognatio, propinguitas, krewnj prátelstwj, Blutsfreundschaft, consanguinitas; b) d. gegenseitige Liebe,

gegen einander, amicitia, amor; přátelstwj austnj, listownj, s. listownj, *Lomn.*
Přátelstwo, *a, n.* Freundschaft, *f.* d. Verwandten, cognatio, cognati, propingui.
Prateta, *y, f* děda sestra, des Großvaters Schwester, *f.* proamita, *R.*
Pratnj, s. opratnj.
Praud, u, *m.* Strom, *m.* der Gang od. Lauf eines flüßigen Körpers, flumen, cursus; praudem teče hogný potok krwe lidské, *Vel.*
Praudjm, il, iti, zum Zorn reizen, exacerbare.
Praudnjk, *a, m.* Harder, *m.* mugil, *Harant.*
Praugec, gce, *m.* bábin bratr, Großoheim, Bruder der Aeltermutter, proavunculus.
Prauh, u, *m.* folg., 1), 3): prauh nebe neb pás, *Com.* Himmelsstrich; prauh neb pás země, *Neg*
Prauha, *y, f.* Strieme, *f.* vibex; 2) Narbe, *f.* cicatrix; 3) Streif, *m.* stria.
Praut, u, *m.* richtiger prut.
Prautek, tečku, *m. dim.* folg.
Prautek, tku, *m. dim.* Rütchen, Rüthlein, Zweiglein, *n.* virgula; 2) in *B.* auch für los, podjl.
Prautěnný 3. aus schwanken Reisern bestehend, vimineus.
Prautj, *n. coll.* schwanke Reiser, z. B. zum Flechten, d. Gerten, Ruthen, vimina; Gestrüppe, *n.* virgultum, *R.*
Praužek, žku, *m. dim.* v. prauh, Strichel, *n.* Akzent, *m.* accentus, apex, *D.*
Praužka, *y f.* üblicher *pl.*, *sl. Göm.* gewiße gestreifte kleine Aepfel.
Praužkowaný, 3 *sl.* gestreift, z. B. Polster, striatus.
Práw. práwa, práwo, *adj. abstr.* in folgenden u. ähnlichen Redensarten: práw býti (něčeho), für etwas stehen, Mann seyn, gut stehen, spondere; on w té při práw zůstal, - hatte Recht, gewann den Proceß, *Pr.* kdo gezwás práw neb kriw, wer - Recht od. Unrecht hat, *Cyr.* lidem práwu býti, - Recht wiederfahren lassen, suum tribuere, *Pr.* když sem mu potratil chcy mu práw býti, - ersetzen, - compensare, satisfacere, *Pr.* ze sskod autratných práw býti, dasselbe; žádný sám sobě nemůže práw býti, - sich Genugthuung verschaffen, *Pr.*
Prawačka, *y, f.* d. d. rechte Hand gehörig gebraucht.
Prawák, *a, m.* der d. rechte Hand gehörig gebraucht; prawák y lewák, der rechts u. links ist, ambidexter.
Práwám, al, ati, *fr.* v. peru.
Přáwám, ati, *fr.* v. přegi, *Com.*
Prawda, *y, f.* d. Wahrheit, a) d. in einer Sache, in Worten ist, wenn nicht gelogen wird, veritas; prawdiwá prawda, d. gewiße Wahrheit, certa veritas, *Com.* hmotná a holá prawda, derbe u. trockne Wahrheit, sicca, seria veritas; makawá pr. s. makawý; gest w prawé prawdě welmi diwná wěc 2c. *Vel.* sladká gest prawda, (pjseň Egyptská), *Id.* b) Wirklichkeit, *f.* veritas: gméno a tytul má bez prawdy, *K.* w prawdě, na mau prawdu, wahrlich, vere, vero, profecto, sane, nae; gaké čj w prawdě gsau, *K.* s. auch kontrfekt; c, etwas Wahres, verum; prawdu řjcy, d. Wahrheit sagen, verum dicere; powěz prawdu probiges hlawu, *prov. sl.* veritas odi-

um parit; k prawdě, (k wjře) podobný s. podobný 2); d) *sl.* & *ol.* s. sprawedlnost: gaká ge to prawda? má se gemu prawda stati, *Durich.* e) *sl. adverbialiter*, ja, freylich, allerdings, utique: mati ti to dala? prawda že ona, freylich sie.

Prawděpodobný 3. s. podobný 2); - nost, i, *f.* Wahrscheinlichkeit, *f.* verisimilitudo.

Prawdiwý 3. wahrhaftig, wahr, wirklich, verus: prawdiwá o wěcech wědomost; - wost, i, *f.* Wahrhaftigkeit, *f.* veritas; - wě, *adv.* vere, sane, profecto.

Prawdomluwný 3. wahrhaftig, wahrredend, verax; - nost, i, *f.* Wahrhaftigkeit, *f.* veritas.

Prawdotwárný 3. vorh. ??

Prawě, *adv.* recht, a) gehörig, richtig, recte; b) wahr, vere: prawě saudití, Pr. 2) grade, just, eben, commodum, commode.

Prawé ého, *n.* das Wahre, Richtige, Wahrheit, *f.* veritas: to měg za neproměnitedlné prawé, *Com.* za prawé dáti někomu, - recht geben.

†Prawěnka, *y, f.* zrostl., justitia.

Prawěný 3. *part.* erwähnt, obbesagt, supradictus, memoratus.

Prawice, *ol.* desnice, *f.* d. rechte Hand, dextra od. dextra manus.

Prawjdko, *a, n.* Richtscheit, *n.* amussis, regula: podkladacý prawjdko, Setzlinie, *f.* (Buchdruck.), regula supposititia.

Prawidlný 3. regelmäßig, richtig, gehörig beschaffen, rectus; b) den Regeln gemäß, conveniens regulis od. regulae; - nost, i, *f.* Regelmäßigkeit, *f.* rectum, recta ratio, ordo, consensio cum lege; - ně, *adv.* recte, convenienter regulis. (Gebildet v. prawidlo, gerade so, wie kadidlný v. kadidlo).

Prawidlo, *a, n. gen. pl.* prawidl, Richtscheit, *n.* amussis, regula; 2) Winkelhaken, *m.* eisernes Linial (Buchdr.) gnomon, regula: weliké prawidlo, Waaglatte (Maur.) libella, *f.* 3) Regel, *f.* Grundsatz, *D.* regula, lex, praescriptum, praeceptum, principium, fundamentum.

Prawjm, il, (prál), iti, eno, sagen, Worte vorbringen, dicere, ajo, fari: prawil to býti ssalbau, *Com.* - ku péru, diktiren, dictare.

Práwnj, jho, Gerichtsverwalter, Justiziarius, judex, justitiarius, *D.*

Práwnj 1. gerichtlich, judicialis; - *adv.* in judicio: pře se práwně wede, *Vel.*

†Práwnjk, *a, m.* Advokat, Advocatus, causidicus, od. überhaupt juris consultus, *Zingl. Dlab. Jungm.*

Práwno, *a, n.* Slowenské, Německé, Windisch-, Deutsch Proben, Marktflecken in Thurótz, Próna.

Prawnučka, *y, f.* Urenkelinn, *f.* proneptis.

Prawnuk, *a, m.* Urenkel, *m.* pronepos; prawnuka dcera, Zweyt-Urenkelinn, Klein-Nichte, *f.* abneptis; prawnuka wnučka, Dritturenkelinn, Tochter im 6. Glied, atneptis, *f.* prawnuka prawnučka, Viert-Ur-Enkelinn, Tochter im 6. Glied, trineptis; prawnuka syn, Zweyt-Ur-Enkel, *m.* Klein-Neffe, *m.* abnepos; prawnuka wnuk, prawnuk, Dritt-Viert-Ur-En-

kel, Sohn im 6.6. Glied, atnepos, trinepos.

Práwo, a, n. Recht, n. Befugniß, f. Fug, m. jus; práwo přirozené, Naturrecht, jus naturae; p-městské (swětské), bürgerliches R., j. civile; p. obecnj (obecné), obzwláßtnj, allgemeines, Privatrecht, j. publicum, j. privatum, pr. obecne, pr. wssech národů, Völkerr., jus gentium; Syl. p. a zřjzenj zemské, Landr., j. municipale, provinciale, Syl. p. autrpné, peinliches R., Halsgericht, Fehmgericht, j. criminale, auch capitale; p. wogenské, Kriegsr., j. bellicum; Kriegsgesetze, j. militare, leges militares; p. odměnné, Vergeltungsr., j. talionis; p. swětské aneb cýsařské, městské práwo, weltliches R., bürgerliches R., j. civile, Syl. p. Božské, göttliches R., j. divinum; p. stawnj, Arretirungsrecht? j. detentionis (arrestationis); p. stané, erstandenes R. (wegen versäumter Appellation u. drgl.) sententia in contumaciam lata, (sub cujus publicatione judices stant); p. hraničné, Gränzr., Gränzent., j. finium regundorum; swolené p. obecné, plebiscitum, Vel. po práwě gjti, od. práwem gjti, rechten, gerichtlich suchen, verfolgen, jure procedere; práwem se řeď, a po něm gdi, Vel. co práwo chce mjt, to musý gjt, prov. Com. podlé práwa, gesetzmäßig, z práwa, dasselbe: wlastně a z práwa mu to náležj, Vel. za práwo dáti (poswědčiti), einem Recht geben, s. auch očitý u. hostinský; přjsnost práwa, s. milost 2) D.; 2) Gesetz, n. (einzelnes), lex, praeceptum: práwo Božské: nepokradeš, Pr. ten práwo wynesl a ustanowil, Vel. to za práwo wynesl, Id práwa 12ti tabulj, leges (Romanae) 12. tabularum; 3) od. moc práwa, Gerichtsbarkeit, f. Gerichtszwang, m. jurisdictio, potestas; 4) Bill, f. Gesetzesvorschlag, m. lex.: práwo swé přednesl, Vel. 5) Gericht u. Ort wo Gericht gehalten wird, locus judicii, jus, judicium; před práwo obsýlati, obeslati, poháněti, s. obessli, u. pohánjm; ku práwu státi, před práwem se postawiti, vor Gericht kommen, in judicium venire; práwa gdau, zastawena negsau, Pr. 6) Geldbuße, Geldstrafe, f. (od. Gerichtsgebühr?) mulcta, (birsagium): od stawůňku 6 grossů práwa dey rychtáři, Pr. s. auch doktor.

Práwokrewnjk, a, m. Gerichtsverwalter?

††Prawomluwnost, i, f. Jurisprudenz? jurisprudentia.

Prawomocnjk, a, m. s. práwnj, D.

Prawomocnost, i, f. Rechtskräftigkeit, Rechtskraft, f. vis juris; 2) Gerichtsverwaltung, D. Gerichtsbarkeit, jurisdictio.

Prawomocný 3. rechtskräftig, vim juris habens; - ně, adv. juxta jus.

Prawopis, u, m. Rechtschreibung, f. orthographia.

Prawopisebnost, i, f. vorh.

††Prawopjsemnost? Jungm.

Prawost, i, f. Recht, n. aequitas, Iz. 59, 14. 2) das Rechte, Richtigkeit, f. rectum, Iz. 26, 10.

Práwotah, a, m. Proceßverzögerer, Com.

Prawotjm, iti, *sl.* gerichtlich suchen, Proceß führen, litigare.
II. *rec.* prawotiti se, Proceß führen, rechten, litigare.
Prawowěrný 3. od. prawowěřjcý, 1. rechtgläubig.
Prawý 3. (*abs.* prawo), recht, nicht link, dexter, z. B. der rechte Arm, Hand, Fliegel; w prawo, na prawo, rechts, nach der rechten Hand (Seite) hin, ad dextram, dextrorsum; s. auch lewý, u. folg.
Prawý 3. (vgl. probus, βραβος, brav), recht, a) wahr, wirklich, verus: tomu sami za prawé dáti musýte, *Ki.* b) den Gesetzen gemäß, legitimus: pominul prawých dědiců, *Vel.* z křiwé při prawau včiniti, *K.* c) gehörig beschaffen, rectus: w prawém běhu s koně spadl, *Vel.* d) ächt, sincerus, (autenticus): to prawé a nepodwržené gest *Com.* e) *sl* s. přjmý; im Bergbau, prawá wěc, grader Gang, vena recta; s. auch na b).
Prdza, y, *f. mor.* & *sl.* s. přjze.
Prazák, a, *m. mor.* s. přezák.
Prázdnjm, il, iti, leeren, leer machen, vacuefacere, vacuum reddere, exinanire; 2) s. zahálјm; - něnj, *n. verb.* b) s. zahálenj.
†Prázdnohlawka, y, *f.* zrostlina, ascophora.
Prázdnost, i, *f.* d. Leere, od. das Leere eines Ortes, Buches, Kopfes rc. vacuum, inane, vacuitas, inanitas; 2) Muße, *f.* vacuitas a negotiis: k něčemu sobě prázdnost způsobiti, *Cyr.* w času prázdnosti; prázdnost mjti, Muße haben, otium habere; snažný y w prázdnosti zaměstknaný gest, *Com.*

Prázdný 3. (*abstr.* zden, zdna, zdno, auch zen, zna, zno), leer, a) nichts in sich enthaltend, z. B. Haus, Beutel, Glas, Stadt, Hafen, Stroh, Hände, Magen rc. vacuus, inanis; wjry prázdný, treulos, perfidus; b) ledig, erledigt, unbesetzt, vacuus, inanis, vacans, z. B. Wagen, Pferd, Papier, Stuhl, Platz rc. prázdný aurad, prázdně léno, ein offenes Lehn; c) frey, befreyt, missend (mit dem Genit.) liber, privatus: když swé tagné nemocy prázdna gest; dluhů prázden budeš; žádá ženy prázen býti; aby wssech zemj geho prázden byl, - meiden soll, *Vel.* prázden země, města, dworu, *Id.* milosti Božj prázdni; s. auch Gerem. 49, 12; d) blind, imaginarius, z. B. bitwa na prázdno, blinder Lärm, imaginaria pugna; bjti se na prázdno, einen blinden Lärm machen, imaginarias dimicationes parare; e) (*ol.*) s. zahálіwý: prázdný člowěk, *Vel.*
Prazan, a, *m.* ein Prager, Pragensis; - nka, y, *f.* -inn, *f.* Pragensis, *fem.*
Prázen, zna rc. s. prázdný.
Praženice, *f. sl.*, sskwařenice, *mor.* Eyer u. Schmalz, gerührte Eyer, ova frixa.
Praženka, y, *f.* Mehlspeise, etwa Sterz, *m.* Schmoren.
Pražený 3. gedörrt, gebraten, geröstet, tostus.
Pražek, ě, *m.* der Gatte der Enkelinn, progener.
Pražjm, il, iti, en, dörren, braten, rösten, torrere; 2) s. zaženu, zahnati: nazpátky praženi byli, *Cyr.*

Prazina, y, f. der erhöhte Vorplatz an den Fenstern.
Prazlodėg, e, m. Erzdieb, m maximus fur, furum maximus.
Prazma, y, f. Brassen, m. (Brachse, Brachsme, f.), ein Fisch, sparus, *Linn.* mořská prazma, Meerbrassen, sparus pagrus, *Linn.* 2) (v. prazim), Sange, f. gesängte od. gedörrte Kornähren, spica tosta, mola salsa: děti opalugjce prazmu, zapálili (město), *Vel.*(3) s. prazenice, *Lesch.* (wenig üblich.)
Pražský, 3. v. Prag, Prager, Pragensis, -sky, po p-sku, *adv.* more Pragensium.
Prcawka, y, f. Holzkirschbaum, prunus cerasus avium, *Linn.*
Prch, *obs.* s. prchnutj.
Prchal, a, m. Flüchtling, m. transfugus.
Prchám, al, ati, s. prchnu, a), b), *Com.*
Prchle, s. prchliwě.
Prchliwý 3. jähzornig, jäh, hitzig, praeceps irae, iracundus; -wě, *adv.* iracunde; -wost, i, f. Jähzorn, m. Hitze, ira praeceps, iracundia.
†Prchlobliznjk, u m. zrostlina, dulichium.
†Prchlonitnjk, u, m zrostl., astus.
†Prchloplewnjk, u, m. zrostlina, mimetes.
Prchlý, 3. vorh.
Prchnu, *fut. ex.* prchl, prchnauti, entlaufen, a) entweichen, entfliehen, entspringen, aufugere, fugere, auch relinquere aliquem: b) entfliehen, entgehen, effugere, devitare, evitare, vitare, evadere; c) eilend laufen, schnell fliehen, volare, *B.* 2) *sl. Nitr.* s. pelichám; -nutj, *n. verb.*

Prcka, y, f. s. frcka.
Prčina, y, f. s. prk.
Prd, u, m. Furz, Farz, m. crepitus ventris.
Prdauch, u. prdoch, a, m. Farzer.
Prdaus, a, m. od. prdausek, ska, m. *sl.* který se prdausý.
Prdausým se, yl, yti, *sl.* s. bortiti (boriti se?), *Lesch.*
Prdel, e, f. Arsch, Steiß, m. Ausgang des Mastdarms, podex, anus; -lka, y, f. *dim.*
Prdelatý 3. arschig.
Prdjm, ěl, ěti, furzen, farzen, pedere.
Prdlaun, a, m. Furzer.
Prdlawka, y, f. ein viele Winde verursachender Rettig.
Prdlawý, der oft furzet.
Prdnutj, s. prd.
Prdoch, a, m. s. prdlaun.
Pře, *sl.* pre, eine untrennbare Partikel, in der Zusammensetzung, a) mit den Bey- u. Nebenwörtern, sehr, valde, vehementer; b) mit den Zeitwörtern, über, zu viel, entzwey 2c. 3) *sl.* oft für pro: prechladjm, prodám 2c. 2c für prochladjm, prodám, auch prebaba für prababa, prepreděďo, preprewnučka 2c. für prapravnučka.
Pře, f. Streit, m. mit Worten, contentio, certamen. Ist es ein gelehrter Streit, so steht auch lis, controversia; 2) Rechtssache, f. Rechtshandel, m. dica, lis, causa; pře o haně, Injurienklage (Proceß), actio injuriarum; pře o hrdlo, od. pře otrpná, peinlicher Proceß, causa capitalis; pře z wýtržnosti, z raněnj, zchroměnj, zbitj, zerwánj, Pr. z strany cti, Ehrensache 2c. při mjti, einen Proceß haben, habere litem; insgemein processum habere,

certare cum aliquo in judicio; při ztratiti, (prohrati, propecy), we při padnauti, klesnauti, pře neobdržeti, prosauditi, den Proceß verlieren, cadere causa, auch cadere formula; pře giž gest ztracena, odsauzena, *K.* při wyhrati, den Proceß gewinnen, vincere causa (auch causam) od. judicio; při rozhodnauti, rozwesti, den Streit entscheiden, heben, litem decidere.

Přeběda! *interj.* heu miseriam! auch běda, přeběda! o Jammer, über Jammer!

Přeběhlec, lce, *m.* Überläufer, perfuga, *R.*

Přeběhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, durchlaufen, a) z. B. einen Ort, Raum, Feld ꝛc. percurrere, emetiri, b) mit Worten, mit Munde, nach der Reihe erzählen, percurrere; c) mit den Augen, auch Schrift, Buch, (durchlesen), percurrere, perlustrare, oculis: knihy a spisy něčj přeběhnauti. d) mit der Seele od. mit Gedanken durchdenken, percurrere animo; e) (*neutr.*) verstreichen, dahingehen, elabi, avolare: léta přeběhla, - drahná chwjle ꝛc. f) mit Laufen zubringen: celý den gen přeběhal; g) *sl.* s. předběhnu; - nutj, *n. verb.* Durchlaufen, *n.*

Přeběhowám, al, ati, přeběhugem, owati, *sl.* s. vorh.

Prebenda, y, *f.* Pfründe, praebenda, beneficium ecclesiasticum; 2) Nahrungsgeld, Traktament, *n.* praebita, (orum) *n.*

Přeběrač, e, *m.* Klauber, purgator; - čka, y, *f.* - inn, *f.* - trix.

Přeberný, přeberčiwý, 3. *sl.* s. wybjrawý.

Přeberu, *fut. ex.* bral, brati, zu viel wegnehmen, nimis multum od. nimium auferre, demere, tollere; 2) durch zu viel Ausklauben das Schlechtere wählen: abys nepřebral, a zase abys nedobral, *Lomn.* 3) lesen, klauben, durchklauben, z. B. den Salat, Erbsen, Linsen ꝛc. das Unreine einzeln hinwegnehmen, purgare; 4) erschöpfen, exhaurire: stodoly a sklepy lidské přebrati se mohau, *Com.*

II. *rec.* přebrati se, z. B. wjnem, sich mit Wein überladen, obruere se vino; Überfluß haben, exuberare: strom se přebral gablky: s. auch verh. 4).

Přebigi, *fut. ex.* il, iti, zu viel schlagen, z. B. zu viele Stunden, v der Uhr, nimis multas ictu indicare horas: 2) im od. durch Schlagen überwinden; w kartách někoho, ginau kartu zabiti, abstechen, *D.*

Přebjhám, al, ati, hin u. her laufen, discurrere; 2) übersteigen, superare: přebjhali co na auroky z důchodůw, *Vel.* má něco mimo swau potřebu statku přebjhagjcyho, *K.*

Přebjljm, *fut. ex.* il, iti, überweißen, dealbare; s. bjljm.

Přebjračka, y, Klauberey, *f.*

Přebjrám, al ati, s. přeberu; 2) p. prsty, z. B. na warhanech, na pjšťale ꝛc. spielen.

II. *rec.* přebjrati se, z. B. w penězých, hrušťkách, w statstwu, w pokrmjch, *K.* a) mit Geld ꝛc. spielen, sich beschäftigen; b) ausklauben, bess. wybjrati (přjliš).

Přebjrawý, s. wybjrawý, *K.*

Přebjrka, y, f. Klaubtrube, f. D.
Přeblaženy, überglückselig.
Přebolestný 3. sehr schmerzlich, a) v. dem Leibe, valde dolens, dolorosus; b) v. der Seele, valde acerbus; -ně, adv. cum magno dolore.
Přebředu, fut. ex. dl, přebřjsti, selten přebresti, Job. 28, 4. (wodu), durchwaten, vado transire.
Přebřjsti, s. vorh.
Přebrodjm, il, iti, sl. vorh.
Přebudu, fut. ex. byl, byti, länger als etwas dauern, diutius perdurare: mněl sem, že swět přebudu; s. pobuda.
Přebydlj, n. Unterkunft, f. receptio.
Přebytek, tku, m. Überschuß, m. redundantia, Syl.
Přebýwám, al, ati, s. obýwám; 2) s. zbýwám, überzählig seyn, Syl. - ánj, n. verb.
Preč (préč, B.), s. pryč, Vel.
Přečekám, fut. ex. al, ati, ausdauern, d. Zeit aushalten, abwarten, exspectare; 2) überleben, s. přečkám.
Přecenjm, fut. ex. il, iti, zu hoch schätzen, immoderate aestimare.
Preceptor, a, m. včitel djtek, Com. Präceptor, praeceptor docens.
Přechàzka, y, f. Übergang, m. z. B. über einen Graben, transitio, transitus; 2) sl. s. procházka.
Přecházým, el, eti, s. přegdu.
Přechlapjm, fut. ex. iti, sl. übertreffen, s. přepanossjm.
Přechmeljm, fut. ex. überhopfen; fig. ona mu potom přechmelj, gak sme negednau widěli, Lom.
Přechodjm, fut. ex iti, (act.) mit Gehen zubringen: celý den přechoditi, den ganzen Tag (müßig) herumgehen; b) s. přegdu.
Přechowám, fut. ex. al, ati, s. přechowáwám.
Přechowáwač, e, m. Hehler, z. B. beym Stehlen 2c. occultator, receptator; - čka, y, f. - inn, f. - trix, - trix.
Přechowáwám, al, ati, aufnehmen, Aufenthalt verstatten, receptare; b) insgeheim, unerlaubt jemand beherbergen, wie Diebe, occultare: blud přechowáwati mezy sebau; - ánj, n. v.
Přechudý 3. sehr arm, perpauper
Přechuwač, e, m. sl. Wollkrampler, carminator.
Přechwáljm, fut. il, iti, übermäßig loben, plus justo laudare.
Přechytrám, fut ex. al, ati, überlisten, circumvenire.
Přečiněnj, n. Verbrechen, n. delictum, admissum, commissum.
Přečinjm, fut. ex. il, iti, verbrechen, etwas begehen, committere, delinquere, admittere; - někomu něco, beleidigen, laedere.
Přečinka, y, f. sl. s. přjhrada.
Přečisstowánj, verb. v. folg.
Přečisstugi, owal, owati, reinigen, läutern, purgare.
Přečistjm, fut. ex. il. iti, vorh.
Přečjtám, fut. al, ati, durchlesen, überlesen; b) durchzählen, s. čjtám.
II. rec. přečjtati se, s něčjm, öfters zählen: s některými wěcmi vstawičně se přečjtagj, Cyr.
Přečkám (přečekám), fut. ex. al, ati, reg. gen. überleben, superesse, superstitem esse, super vivere, jemand, alicui, Vel. žiwotem někoho, dasselbe; 2) s. přečekám.
Přecljček, čku, m. dim. v. folg.

Přecljk, u, *m*. (mittelat. pretiolum, eine Art Süßkuchen, auch mittellat. bracellus, brachiolum), Prezel, (Kringel), *m*. spira; *pl*. precljky, Ringsteine beym Pfluge, annuli, *R*. - kář, e, *m*. - řka, y, *f*. Prezelmann, Prezelweib, *n*. vir, mulier spiras vendens.

Přečo, *sl*. s. proč?

Přecpám, *fut. ex*. al, ati, überfüllen, überstopfen, nimis implere.

Přečtu, *fut. ex*. přečetl, přečjsti, přečten, s. přečjtám, a).

Před, (vgl. προ, pro), vor mehrern Mitlautern přede, auf d. Frage wo? mit dem Instrum. u. auf d. Frage wohin? mit dem Akkusativ, vor, a) von der Zeit, wenn es dem nach entgegenstehet, ante, z. B. předemnau, vor mir, vor meiner Zeit, ante me; přededněm, vor Tage, ante lucem, auch abhinc, z. B. před třemi lety, vor 3 Jahren, abhinc tres annos, tribus abhinc annis, léta před Krystem p. 387 Galli Řjm wzali, *Vel*. b) in Gegenwart, vor jemandes Augen, coram, apud; před lidmi něco dělati, vor Leuten etwas thun, coram hominibus &c. předemnau, vor mir, in meiner Gegenwart, coram me; před přjtomnostj mnohých wzáctných lidj to učinil, - in Gegenwart -; před rukama, bey der Hand, praesto: gest skutek před rukama; před někým se pokořiti, sich vor jemand demüthigen, se coram aliquo demittere; před prá wem winiti někoho; před někým tiše uklauznauti; báti a třasti se před někým, před něčjm; c) wenn es dem hinter entgegen steht, ante, pro: před wraty státi, seděti, vor dem Thore stehen, sitzen, ante portam stare, sedere; přede dweřmi, vor der Thüre, ante januam; někoho přede dwéře postawiti, jemand vor d. Thüre stellen, aliquem ante januam collocare; gjti před krále ꝛc.; to mi se gesstě pořád před očima plete, s. pletu se; d) diesseits, cis; před mořem, jenseits des Meeres, cis mare; před Dunagem ꝛc. d) s. nad: on před ginými práwo a lepšj sprawedlnost má, *Pr*. e) s. proti: gich mjsto salášů před horkem užjwali, *R*; s. auch hágjm ꝛc.

II. In der Zusammensetzung, vor, prae, ante.

Předám, *fut. ex*. al, ati, zuviel geben, nimis multum dare; kdo předal, ten prohral, vergeben ist verspielt; 2) hie u. da *sl*. für prodám; - dwám, al, ati, *fr*.

Předběhnu, *fut. ex*. hl, hnauti, vorlaufen, im Laufen zuvorkommen, praecurrere; 2) überlaufen, durch Laufen übertreffen, antevertere, superare aliquem.

Předběhuně, *f*. Vorgängerinn, *f*. předběhuně zymnic.

Předběžný 3. vorläufig, praevius; - ně, *adv*. - vie.

Předbjhám, al, ati, vorh.

Předc, *ol*. für před se.

Předce, (v. před se), *adv*. doch, dennoch, jedoch, tamen; předce wšak, jedoch, *D*. žalost wždy předce a předce potkáwá, *Cyr*. 2) s. pořád, fort; gel předce mimo to křjdlo, *Cyr*. nuž s námi předce, darauf mit uns fort; nechť gdau předce, sie sollen fortgehen, abeant.

předchautka, y, f. Vorgeschmack?
Předcházým, el, eti, s. předegdu; - giné, (acc.) pokorau, Com. - swým přjkladem, Cyr. 2) vorgeben, vorausgeben, praecedere, praeire: ta wěc předcházý, diese Sache geht voraus; s. auch ruka.
Předchůdce, m. Vorgänger, m. antecessor; Vorläufer, m. praecursor, anteambulo.
Předchwátjm fut. il, iti, cen, vorher einnehmen, wegnehmen, vorausnehmen, praeoccupare, antecapere, praeripere; b) vorlaufen, praeoccupare, praecurrere: nohy předchwátiti chtěly oči, Vel. s. folg.
Předchwátnu, fut. tl, od. tnul, nauti, vorh. entreißen, wegschnappen; praeripere: někomu wjtězstwj, klénot a dar předch.; předchwácen gsa smrtj, wykonati nemohl, Vel.
Předchutnánj, n. Vorschmack, m. praesensio.
Předčigi, čil, čjti, s. předcýtjm.
Předčjm, (v. předek), čil, čjti, přewyssugi, übertreffen, praestare, antecellere, antecedere, superare: dary zwláštnjmi giné lidi předčj, Com. - ctnostj nad giné, Vel. w skutcých hrdinských nad giné předčj, Id. auch blos: gedni (stawowé), druhé předčj, Id. giným we wssem dobrém předčiti, K. nad giné krále předčil důstognostj, K. 2) Vorrang, Vorzug haben, sich auszeichnen, vor jemand, vorgesetzt seyn, praeesse: předčj aneb zprávu držj nad giným; to w duchownjm smyslu na ty, kterj giným předčj, slyssj se, K. spolutowarysstům w žiwotu ctném y w včenj zdrawém předčil, K.
Předcyt, u, m. předcýtěnj, n. Vergefühl, n. Voremofindung, Ahndung, f. insgemein praesensio.
Předcýtjm, fut. ex. il, iti, ahnden, ahnen, vorher empfinden, vorher merken, od. gewahr werden, praesentire.
Předdomj, n. Vorhof, m. vestibulum.
Předdunagec, gce, od. Předdunagčan, a, m. - nka, y, f. sl. der od. d. diesseits der Donau (in Ungarn) wohnt, cisdanubianus, - na.
Předdunagj, n. der Theil Ungarns diesseits der Donau, circulus cisdanubianus, P. - gský, 3. diesseits der Donau, cisdanubianus.
Předdwořj, bess. přededwořj.
Předednj 1. früh, was vor Tage ist, od. geschieht, antelucanus: předednj pilnost, K.
Přededweřmi, vor der Thür, ante januam; b) praesto: da, bey der Hand, wálka přededweřmi gest, K.
Přededwořj, n. Antritt, m. Vorsaal, atrium, D.
Předegdu, fut. ex. předessel, předgjti, imper. předegdi, vorkommen, zuvorkommen, z. B. jemand, praevertere, antevertere, antevenire; daher trop. z. B. einem Übel, occurrere, obviam ire: předegděte hněw Božj, Com. gestliže se to nepředegde, Id., Cyr. nebezpečenstwj předgjti a vwarowati.
Předehra, y, f. Vorspiel, n. prolusio, praeludium.
Předek, dku, m. Vordertheil, n. pars prior (antica), předek lodj, das Vordertheil des Schif-

fes, prora; 2) Vorzug, m. der höhere Werth, der vorzügliche Platz vor andern, Vorrang, m. principatus, praepositio; mjti předek, den Vorzug haben, Syl. 3) sl. der Vorlauf v. Brantwein; pl. předky, Vorschuß, m. (Bierbr.) primula cerevisiae.

Předek, dka, m. Vorfahr, m. a) Vorgänger im Amte, decessor; b) einer v. denen d. vor uns gelebt, unus e majoribus: bud otec geho aneb předek giž z toho swěta sesslý, Pr předkowé, d. Vorfahren, majores.

†Předberka, s. antycypátka, P.

Předělám, fut. ex. überarbeiten, noch einmal bearbeiten, retractare, denuo elaborare.

Předeno, s. přadeno.

Předepsati, s. předpjssi; -ánj, n. verb.

Předessli, fut. ex. předeslal, předeslati, předeslán, imper. předessli, voran senden, schicken, praemittere.

Předesslý 3. vorig, superior, prior; předesslý rok, voriges Jahr, anno superiore, (priore); p-lý týhoden (teyden), vorige Woche, superiore hebdomada; -le, adv. neulich, nuper; 2) vorhin, im vorhergehenden, superius: gak z předessle powědjno; -lost, i, f. Vergangenheit, Vorzeit, f.

Předestřenj, n. wýmluwa, Behelf, m. Vorschützen, n. excusatio; praetextus, D.

Předestru, fut el, jti, vorbreiten, praesternere; 2) př. před oči, vorlegen, proponere; 3) vorschützen, vorwenden, praetexere, praetendere.

Předěsým, fut ex. yl, yti, ssen, erschrecken, in Schrecken setzen, perterrere, perterrefacere, exterrere.

Předewssjm, vor allen Dingen.

Předgedu, fut. ex. gel, geti, vorfahren, fahrend zuvorkommen, vehendo antevertere, od. superare; vorreiten, überreiten, reitend zuvorkommen, equitando praecedere (antecedere, superare).

Předgjmám, al, ati, vorgreifen, occupare rem.

Předgjzdjm, ěl, ěti, s. předgedu.

II. rec. předgjzděti se, einander vorfahren, vorreiten, alter, alteri od. alterum antevertere vehendo, &c.

Předgjzdný, ého, m. Vorreiter, dux eques, antecessor equester.

Předhrdlj, n. Kehle, Gurgel, f. guttur, jugulum.

Předýnko, a, n. dim. v. předeno,

Přediwo, a, n. Gespinst, f. netum, fila.

Předházka, y, f. Vorwurf, m. objectio.

Předhonjm, fut. ex. il, iti, vorlaufen, im Laufen zuvorkommen, praecurrere.

Předhorj, n. Vorgebirge, n. promontorium.

Předhradj, n. Vorburg, f. antemoeniale? proarx?

Přediwný 3. sehr wunderlich, wunderbar, mirificus; -ně, adv. höchst wunderbar, sonderbar, seltsam, mirandum in modum.

Předkem, adv. s. předně.

Předkládám, al, ati, auftragen, vorlegen, apponere; 2) vortragen, mit Worten, vorstellen, proponere; předkládá gim slowo Božj, K. 3) vor-

ziehen, Vorzug haben, anteponere, anteferre: vžitkům swým obecné dobré.
Předkraéugi, owal, owati, vorschreiten, im Schreiten vorkommen, praecedere, praegredi.
Předkugem, owati, *sl.* s. předčjm.
Předkupitel, e, *m.* - lka, s. folg.
Předkupowač, e, *m.* - čka, y, *f.* Vorkäuser, *m.* - inn, *f.* praeemtor, - trix.
Předkupugi, owal, owati, vorkaufen, praeemere; předkupowati se geden druhého, antevertere alios emendo; ante alios emere; -wánj, lichwa zc. *Vel.*
Předkyně, *f.* Vorfahrerinn.
Předlice, *f.* Spinnerinn, *f.* netrix, nens.
Předložený 3. vorgelegt, vorgesetzt, appositus.
Předloženj, *n.* Vorlegen, *n.* 2) Vorschlag, *m.* Projekt, *n.* propositio.
Předložjm, *fut.* iti, s. předkládám.
Předměstj, *n.* Vorstadt, *f.* suburbium.
Předmět, u, *m.* (nicht *f.*!) Gegenstand, *m.* objectum, materia, *D. P.*
Předmjtám, al, ati, vorwerfen, objicere.
Předmluwa, y, *f.* Vorrede, *f.* Vorwort, *n.* Vorbericht, *m.* praefatio: p-wa na knihu, *Cyr.* - nj, 1. † Vorrede.
Přednášjm, el, eti, vortragen; b) s. předkládám 2), *Com.*
Přednégšj 1. vordere, prior; b) vornehm, v. erstem Rang, vorzüglich, praecipuus: přednégšj páni, proceres.
Přednesu, *fut. ex.* sl, sti, sen (ssen), s. přednášjm.
Přednj 1. *comp.* přednégšj; *superl.* neyp-šj, vordere, prior; přednj čelo lodj, s. předek lodj; přednj wogsko, Avantgarde, *f.* primum agmen; přednj mauka, Weißmehl, *n.* 2) s. vorh. b) přednj páni; - ně, *adv.* erstlich, primum, primo.
Přednice, *f.* Vordertheil, *m.* pars prior (antica).
Přednost, i, *f.* Vorzug, *m.* der höhere Werth, principatus, praepositio; 2) höhere Würde, oberste Stelle, *f.* locus superior, *B.*
Přednůstka, y, *f. dim.* v. vorh.
Předoběднj 1. vormittägig, antemeridianus.
Předobrotiwý 3. sehr gütig, perbenignus; - ně, *adv.* -ne.
Předobrý, 3. sehr gut, *D.*
Předohlásým, *fut ex.* yl, yti, voraus verkündigen, praenunciare.
Předohlassugi, owati, vorh.
Předortelowánj, bess. předsudek, *Vel.*
Předoznámenj, *n.* Anzeigen, *n.* omen signum, *D.*
Předoznamugi, owal, owati, vorher ankündigen, praenunciare, voraus bekannt machen, praedicere.
Předpasek, sku, *m.* s. fěrtoch, Nowiny Pressp urské.
Předpecký, ého, *m.* Ofenjudel, (Becker.), focarius, *K.*
Předpekelnj 1. was vor der Hölle ist; předpekelnj propast.
Předpeklj, *n.* Ort vor der Hölle: w předpeklj zůstáwati.
Předpis, u, *m.* Vorschrift, *f.* praescriptum, praescriptio; - ný 3. vorschriftlich.
Předpisk, u, *m.* Präludium auf der Flöte, *Com.*
Předpjšši, *fut. ex.* psal, psáti, psán, *imper.* předpiš, vorschrei-

ben, Vorschrift geben, verordnen, praescribere.
Předpisugi, owati, vorh.
Předplacenj, n. Vorausbezahlung, Pränumeration, *f.* praenumeratio, *P.*
Předplacugi, owal, owati, s. předplatjm.
Předplamennjk, u, *m. sl.* Aschenkuchen, *m.*
Předplátce, *m.* Pränumerant, Vorausbezahler, praenumerans.
Předplatek, tku, Pränumerationsbetrag, *m.* s. předplacenj.
Předplatjm, *fut. ex.* il, iti, pränumeriren, z. B. auf ein Buch, insgemein, praenumerare, *P.*
Předplatitel, e, *m.* s. předplátce.
Předpodletj, *n. sl.* erster Frühling, primum ver.
Předpolednagssj, *sl.* s. předobědnj
Předpolednj, *n.* Vormittag, *m.* tempus antemeridianum.
Předpolednj 1. vormittägig, antemeridianus, *R.*
Předposlednj 1. vorletzte, penultimus, *Vel.*
Předpowědač, e, *m.* Weissager, *m.* vates; -čka, y, *f.* -inn, *f.* vates, fatidica.
Předpowěděnj, *n.* Vorhersagung, *f.* praedictio.
Předpowědnjk, a, *m.* s. předpowědač, *Syl.*
Předpowjdám, al, ati, vorhersagen, praedicere.
Předpowjm, *fut. ex.* powěděl, wěditi, *imper.* předpowěz, vorh.
Předpraporečnjk, a, *m.* der den Fahnen vorgeht, Fahnenjunker, antesignanus, *Com. R.*
Předrapim, *fut.* iti, *sl.* durchreißen, ein Loch hinein reißen.
Předraženj, *n.* přeplacenj, Abgeboth, *D.*
předřečený 3. s. prawený.
Předřjkám, u. předřjkáwám, al, ati, vorsagen, was ein anderer nachsagen soll, praefari praeire alicui voce, dictare; b) vorsagen, sagend jemanden vorgehen, diktiren: předřjkagje připomjnati něco někomu.
Předržjm, *fut. ex.* il, iti, zu lange halten, nimis diu tenere; 2) über die Zeit halten, übergehen, vergehen lassen, předržeti swůg čas, k. p. k gedenj; 3) bess. přechowáwám 1).
Předsadnost, i. *f.* Vorzug, Vorsprung, *m.* praestantia; - před někým mjti, superare.
Předseberu, bral, brati, s předsewezmu, *Vel.*
†Předsedjcý, ýho, *m.* Präsident.
Předsewezmu, *fut. ex.* wzal, wzýti, vornehmen, Willens werden, statuere, constituere, decernere, consilium, capere; předsewezmu sobě, předseberu sobě, dasselbe.
Předsewzetj, *n.* Vorsatz, *m.* consilium, propositum, sententia, animus.
Předsklepi, *pl. m. sl.* Vorleben, vor den Häusern zu Lublau in der Zips, zur Bequemlichkeit der Jahrmärkte, porticus.
Předslowce, *n.* Vorwort, (Gram.) praepositio.
Předslowj, *n. Puchm.* bess. vorh.; nach andern, Artikel, Geschlechtswort, articulus.
Předsrdj, *n.* Brusthöhle, *n.* pectus, Syr. 11, 31. *B. cathol.*
Předstanem, stál, stati, *sl.* sich vor jemand hinstellen: před stat na cestě někomu, den Weg verlegen.
Předstaupjm, *fut. ex.* il, iti, vortreten vor jemand, vor sein Ge-

sicht, in conspectum alicujus prodire.

†Předstawa, y, f. Vorstellung, f. repraesentatio? D.

†Předstawěcý moc, Vorstellungsvermögen (Log.)? Jungm.

†Předstawěnj, n. Vorstellung, Idem.

Předstawjm, fut. ex. il, iti, vorstellen, zur Betrachtung, a) vor Augen, proponere ob (ante) oculos, ponere ante (ob) oculos; b) der Seele jemandes, zu Gemüthe führen, vorlegen, proponere animo alicujus, auch alicui; dobře sy to předstawuge, er macht sich einen guten Begriff davon, D. 2) vorziehen, anteponere; d) setzen über etwas, od. über jemand, praeficere, B.

Předstawugi, owati, vorh.

Předstjhám, al, ati, folg.

Předstjhnu, fut. ex. hl, hnauti, stižen, reg. acc. zuvorkommen, antevertere, anticipare; nenáhlý náhlého předstjhá, Com.

Předstjrám, al, ati, s. předestřu.

Předsudek, dku, m. Vorurtheil, n. praejudicium.

Předsuzowánj, n. praejudicium (in jure), Com.

Předswětj, n. Morgenzeit, f. antelucanum.

Předsýlám, al, ati, s. předešli.

Předsym, adv. sl. vorhin, antehac.

Předsýnj, n. Vorhalle, f. Vorhaus, vestibulum; pr. chrámowé.

Předtisý, n. sl. das Land, der Kreis diesseits der Theiß (in Ungarn), circulus cistibiscanus; -san, a, m. -nka, y, f. incola cistibiscanus, -na.

Předu, dl, přjsti, spinnen, nere; fig. předeme wěčné náwrzky (m.) - Entwürfe, Neg.

Předwkázanj, n. Vorbedeutung, f. Zeichen, n. omen: předwkázanjm něgaké wěcy býti; - we snách mu dokazowal, K.

Předwkáži, fut. ex. zal, zati, vorbedeuten; voraus anzeigen, dřjwe nežli ho to nesstěstj potkalo, bylo mu poněkud we snách předwkázáno: ta přjhoda mu to nesstěstj předwkázala; takowé proměny předwkázal Bůh mnohými zázraky; předwkázanj wěčnosti, Com.

Předwkazugi, owati, vorh.

Předwkládám, al, ati, vorbestimmen, praefinire, praedestinare, K. Com.

Předwložjm, fut. il, iti, vorh.

Předwčeregssek, sska, m. der vorgestrige Tag, dies ab hinc tertius, Schel. dies antehesternus

Předwčeregssj 1. vorgestrig, antehesternus.

Předwčjrem, sl. předwčerom, adv. vorgestern, nudius tertius.

Předwečernj 1. vorabendlich.

Předwezmu, fut. ex. wzal, wzýti, z. B. mjsto, einen Platz zum ersten einnehmen, occupare locum.

Předwrhu, vorwerfen, s. wrhu.

Předwržek, D. weit bess. předmět.

Předwrženj, n. Vorwurf, m. objectio.

Předwyznamenám, s. předwkáži.

†Predykát, u, m. das Prädikat eines Edelmanns, praedicatum, P.

Předzpěw, u, m. Vorgesang; -wák, a, m. -wec, wce, m Vorsänger, procentor?

Předzřjdjm, fut. ex. il, iti, zen, vorbestimmen, praefinire, praedestinare.

Předzřjzenj, n. Vorbestimmung, praefinitio, praedestinatio, K.

Předzwěděnj, *n.* Vorherwissen, *n.* praescientia; 2) Vorsehung, *f.* providentia.

Předzwěstugi, owati, voraus verkünden, voraus sagen, praedicere, praenunciare.

Předzwězugi, owati, folg.

Předzwjdám, al, ati, vorher wissen, praescire, praecognoscere; vorhersehen, praevidere, prospicere; 2) ahnden, dunkel vorher empfinden, od. merken, praesagire; - ánj, *n. verb.*

Předzwjm, *fut.* zwěděti, vorh.

Prefekt, u, *m.* Präfekt, praefectus; *Neg.* - tka, y, *f.* od. owá, é, *f.* - inn, *f.* ský, 3. stwj, *n.* wie bey pekař.

Přeflárjm, *fut.* iti, *sl.* verschwenden, verschleudern, prodigere.

Přegdu, *fut. ex.* přessel, *sl.* přegssel, přegiti, *imper.* přegdi, mit u. ohne Akkus. übergehen, a) hinüber gehen, transire; b) vorbey gehen, praeterire, transire; c) überschreiten, excedere; d) *sl.* s. progdu.

Přegedu, *fut. ex.* přegel, přegeti, mit u. ohne Akkus. überfahren, a) (*act.*) jemand, transvehere, transmittere, trajicere; přes řeku, über einen Fluß, fluvium; b) (*neutr.*) fahrend hinüber gehen, trajicere, transmittere, transvehi, transire; 2) überreiten, über einen Haufen reiten, equitando sternere.

Přegem, *sl.* s. přegi; 2) s. progjm.

Přegi, přál, přjti, mit dem Dativ der Person, mit u. ohne Genit., im gemein. Leben auch mit dem Akkus. der Sache, od. auch Person, gönnen, a) wünschen, optare; b) nicht mißgönnen, haud invidere; 2) wünschen, etwas gern sehen, optare, velle, in votis habere: gák milosrdný otec přál sem žiwota z toho srdce, *K.* přálabych, aby giž bylo teplo, ich wünschte, daß es schon warm wäre, velim, optem, ut tempestas jam calescat; 3) *cum dat. pers. aut rei*, gern haben, z.B. on mi přege, er hat mich gern, ille me amat; tomu přegi, ich habe es gern, das gefällt mir, hoc mihi placet, amo hoc.

Přegjdá se, (mi, ti, rc.) alo, ati, ekeln, Ekel verursachen (v. Speisen), nauseam, taedium creare: přegjdala se gim manna, *Com.* přegjdá se mi to, mir ekelt davon, fastidio cibum.

Přegjm, *fut. ex.* přegedl, přegjsti, aufessen, exedere, consumere edendo.

II. *rec.* přegjsti se, mit dem Genit. sich überessen, abessen, nimio cibo obrui; 2) ekeln, sich Ekel an etwas essen, fastidire, s. vorh. přegedl sem se ryb, od. ryby se mi přegedly, ich habe mich an Fischen abgegessen, *D.*

Přegimač, e, *m.* - čka, y, *f.* der, d. etwas auffängt, od. einem etwas entzieht, interceptor; - trix.

Přegjmám, al, ati, s. přegmu.

II. *rec.* přegjmati se, (něčjm, s někým), abwechseln, variare: regimentem se s ženami přegjmagj, *Com.*

Přeginačjm, *fut. ex.* il, iti, verändern, mutare, commutare, immutare, vertere.

Přeginačugi, owati, vorh.

Přegýř, e, *m.* Münzpräger, Silbermünzer, signator argenti, *R.* argentarius, *Syl.*

Přegjt, s. přegdu, u. přegmu.

Přegjždjm, ěl, ěti, s. přegedu.

Přegmu, *fut. ex.* přegal, přegjti, *imper.* přegmi, auffangen, wegnehmen, intercipere, - listy, Briefe auffangen, *D.* 2) übernehmen, recipere, suscipere: po smrti otce na se přegali dluhy, *Vel.* stráž přegjti, d. Wache ablösen, succedere in excubiis; přegma řeč Adam wece, *Neg.*

II. *rec.* přegjti se, s. přegjmati se.

Přegný 3. (*sl.*) nicht mißgünstig, favens.

Přegtugi, owal, owati, Erz v. der Erde scheiden, separare a terris mineras; - týř, e, *m.* Erzseparator.

Přehádám, *fut. ex.* al, ati, überzeugen, einen der etwas nicht gestehen, od. einräumen will, überdisputiren, convincere aliquem.

Přehanebný 3. sehr schändlich, perturpis.

Přehánjm, ěl, ěti, übertreiben, a) über etwas treiben, superpellere, agere, z. B. Vieh; b) zu sehr treiben, z. B. Vieh, supra vires pellere, nimis pellere; so auch einen Menschen, nimis impellere; c) bezwingen, verfolgen, persequi; durch einander treiben, karniffeln: ten ge vmj přehánět; 2) hin u. her treiben, dispellere; 3) přeháněti ohněm (rudu), schmelzen, (*act.*) liquefacere; (selten: durchläutern, perpurgare, destillare); 4) *sl.* s. prohánjm.

II. *rec.* přehánětí se, vorbey gehen, praeterire: baurka se přehánj.

Přehánka, y, *f.* Übergang, *m.* kurzer Regen, Strichregen, transitio, transitus (pluviae); 2) Antreibung (gewaltsame) zu etwas; Verfolgung, z. B. přehánka k giné wjře, na wognu rc., persecutio.

Přehaudám, ati, *sl.* geigen (oft), schön geigen.

Přehaussli, *n.* od. přehaussel, bess. přehrssti.

Přehazowačka, y, *f.* Durchwurf, *m. D.*

Přehazugi, owal, owati, überwerfen, hinüberwerfen, transjicere; 2) hin u. herwerfen, disjicere.

Přehled, u, *m.* Übersicht, *f.* summa.

Přehleda, y, *m.* der leicht od. alles nachsieht, verzeiht: komissaři nařjzeni Nedbal a Přehleda.

Přehledám, *fut. ex.* al, ati, án, durchsuchen, perscrutari, inquirere, scrutari.

Přehlédám, al, ati, s. přehljdnu.

Přehledáwám, al, ati, vorb.

Přehledjm se, ěl, ěti, durch Schauen verderben, geschwächt werden, v. den Augen: přehleděly se oči, *K.*

Přehlédnu, s. přehljdnu.

Přehldám, al, ati, s. přehljžjm: na čas mu přehljdá.

Přehljedugi, owati, s. přehledám.

II. *rec.* přehljdati se, s něčjm, öfters durchsehen: s některými wěcmi se vstawičně přehljdagj; b) *impers.* někomu někdy dosti se dlauho s pomstau přehljdá, na někoho pak pogednau gako pask spadne, *K.*

Přehljdánj, *n.* Nachsicht, *n.* indulgentia.

Přehljdawý 3. nachsichtsvoll, indulgens; - wost, i, *f.* vorb.

Přehljdnu, *fut. ex.* dl, dnauti, übersehen, a) etwas vor sich hin beschauen, z. B. eine Gegend, prospicere, perspicere; b) durchsehen z. B. eine Lektion,

eine Arbeit ꝛc. perlustrare oculis, auch ohne oculis: přehledl (ſtetl) Jzraelſké, *K.* c) nicht bemerken, non observare, non animadvertere; d) übergeben, transire, transmittere; e) nicht achten, z. B. einen Fehler überſehen ꝛc., přehlédá mu lichwy, *Vel.* ukrutenſtwj geho přehlédá Bůh. Iſt es ſo viel als verzeihen, ſo ſteht auch ignoscere; 2) nachſehen, a) beſehen, invisere, inspicere; iſt es ſo viel als unterſuchen, durchgehen, ſo ſteht auch examinare, investigare; b) Nachſicht haben, indulgere; 2) *sl.* ſ. prohljdnu, hljdám ꝛc.

II. *rec.* přehljdnauti ſe, ſich verſehen, a) etwas nicht ſehen, non abservare, negligere, praetermittere; b) fehlen, peccare, labi: y Řjmané někdy ſe přehlédli, *Vel.*

Přehljdnutj, přehlédnutj, *n.* Verſehen, *n.* delictum.

Přehljžjm, el, eti, (nur *boh.*), überſehen, durchſehen, z. B. eine Lektion, eine Arbeit ꝛc. perlustrare oculis, auch ohne oculis; 2) nachſehen, a) beſehen, invisere, inspicere; iſt es ſo viel als unterſuchen, durchgehen, ſo ſteht auch examinare, investigare; b) Nachſicht haben, indulgere; ſ. auch přehlédám; - žjwám? *fr. A. Neg.*

Přehnaný 3. *part.* v. folg. 2) fig. übertrieben? ſ. přjliſſný.

Přehnati, ſ. přeženu.

Přehodjm, *fut. ex* il, iti, überwerfen, hinüberwerfen, transjicere.

Přehonjm, *fut. ex.* il, iti, ſ. überlaufen, durch Laufen, übertreffen, antevertere, superare aliquem cursu &c.

Přehořjm, *fut. ex.* el, eti, entzweybrennen, (*neutr.*) urendo (ardendo) rumpi.

Přehořký 3. ſehr bitter, ſehr empfindlich, peracerbus: přehořký pláč, hněw přehořký, *K.*

Přehrada, y, *f.* ſ. přjhrada, Schranken, *pl.* cancelli, *R.*

†Přehradečnjk, u, *m.* zroſtlina, porcellia.

Přehradjm, *fut. ex.* il, iti zen, ſcheiden durch eine Mauer, Scheidewand, Zaun, u. drgl. muro, pariete, sepe &c. separare; - přjčnj ſtěnu, pokogjk, abkleiden, *D.*

Přehrazugi, owati, vorh.

Přehrozný 3. ſchaudervoll, perhorridus; 2) übergroß, ingens, permagnus.

Přehrſſlj, přehrſſtlj, beſſ. přehrſſtj, v. hrſt, *n.* Gäſpe, *f. D.* beyde Hände voll, *D.* Gauf, Gauſen, *m. D* duplex vola, *Schell.*; beſſ. quantum duplici vola capi potest.

Přehudem, *fut.* dl, hauſti, *sl.* durch Geigen, a) verderben, b) verlieren.

Přehybugi, owal, owati, überbeugen, zurückbeugen, retro flectere; b) über etwas, flectere super re: přehybowati hlaſy, d. Stimme moduliren, - ſe, ſich überbeugen, ꝛc.

Přehybák, u, *m. sl.* ſ. zawiňák.

Přeinačjm, iti, *sl.* verändern.

Přek, přjek, *ol. & sl.* ſ. přjč.

Překabatjm, *fut.* iti, *sl.* überliſten.

Překacugem, owati, *sl.* überſtürzen.

Překárám, ati, *sl.* reizen, hetzen, lacessere, vexare.

Překaupjm, *fut. ex.* il, iti, überkaufen, zu viel kaufen, nimis multa emere; 2) viel kaufen,

multa emere; 8) einen in den Kauf fallen, *D.*

překaussám, překaussi, *fut. freq.* kaussal, kaussati, folg.

překausnu, *fut. ex.* kausl, kausnauti, *part. pass.* kausnut, entzwey beißen, dentibus rumpere.

překaza, y, *f. Vel.* s. překážka.

překáži, (žem), *fut.* zat, zati, *sl.* übertreffen: w robotě někoho -.

překážjm, el, eti, mit u. ohne Dativ, hindern, verhindern, impedire, prohibére, obstare, officere, impedimento esse: tjm sobě nic nepřekážey, das halte dich nicht ab! hoc te non impediat.

překážka, y, *f.* Hinderniß, *n.* impedimentum, obstaculum: na překážku, ku překážce býti, hinderlich seyn, esse impedimento; překážku učiniti, ein Hinderniß in den Weg legen, impedimento esse, obicem ponere.

Překazliwý 3 ? hinderlich, *D.*

překazým, *fut.* yti, s. překážjm.

překladač, e, *m.* - čka, y, *f.* Übersetzer, translator, *m.* - inn, *f.* interpres.

překládám, al, ati, s. přeložjm.

překladatel, e, *m.* s. překladač.

překlagem, *fut.* překlati, *sl.* s. proklinam.

překlopjm, *fut.* iti, umstürzen, niederwerfen, dejicere: překlopj rámeček tiskař, wirft das Rähmlein nieder, dejicit marginculam, *R.*

překocenj, *n.* Umsturz, s. překotjm.

†překonec, nce, *m.* zrostlina, chiococca.

překopám, *fut.* al, ati, folg.

překopáwám, al, ati, durchgraben, perfodere.

překoprcnem, *fut.* cl, cnauti, *sl.* umstürzen; - se, überpurzeln.

překot, na překot, über Hals u. Kopf, praeceps: na překot causá, *K.*

překotjm, *fut.* il, iti, (dur. káceým), umstürzen (*act.*) z. B. einen Stuhl, Topf ꝛc. subvertere; fig. stürzen, praecipitare: někoho osočiti a překotiti, *Vel.*

II. *rec.* překotiti se, a) umstürzen, umgestürzt werden, subverti, everti; b) umfallen, collabi, corruere; 2) sich überschießen, hinpurzeln, cadere praecipitem.

překotně, *adv.* voreilig, praecipitanter: nic wssetečně a překotně před sebe nebrati.

překračugi, owal, owati, s. překročjm.

překrbáljm, *fut. sl.* hinüberwälzen

překowám, *fut. ex* al, ati, v. neuem beschlagen, z. B. ein Rad, denuo munire (firmare) rotam canthis; ein Pferd, denuo munire pedes equi soleis; - áwam, al, ati, *fr.*

překrágjm, *fut. ex.* el, eti, s. překrogjm.

překragugi, owati, s. překrogjm.

překrásný 3. sehr schön, perpulcher.

překrautjm, *fut. ex.* il, iti, cen, zu sehr drehen, nimis torquere; 2) durch Drehen zerreißen, torquendo rumpere.

překřičjm, *fut.* el, eti, überschreyen, vincere od. superare clamore, od. voce: - sobě hlas, sich heiser schreien.

překrykugi, owati, vorh.

překročjm, *fut. ex.* il, iti, *praes.* překračugi, überschreiten, z. B. einen Graben ꝛc. egredi, od. excedere, transire, mit dem

Akkus. trop. z. B. das Maaß, Ziel ꝛc. excedere, transilire, migrare.
Překrogjm, *fut.* il, iti, *praes.* překragugi, entzwey schneiden, mit dem Messer, dissecare.
Překřtjm, *fut. ex.* il, iti, wiedertaufen, aufs neue, zum zweytenmal taufen, rebaptizare; 2) einen andern Namen geben, s. přezdjm; -jwám, al, ati, *fr.* pobožnj od swěta a synů geho diwnými gmény překřtjwánj býwagj.
Překrucugi, owati, s. překrautjm.
Překrygem, *fut.* ryl, ryti, *sl.* zum Schein, aus Scherz verstecken, stehlen.
Překugi, *fut. ex.* owati, s. překowám.
Překupčjm, *fut.* iti, *sl.* im Handel Verlust haben.
Překup, u, *m.* Aufkaufen, Vorkaufen, *n.* praeemtio, coëmtio: na překup kupowati, *Syl.*
Překupkyně, *f. sl.* folg.
Překupnice, *f.* Auf-, od. Vorkäuferinn, propola, emens ante alios; coëmtrix.
Překupnjk, *a, m.* Auf- od. Vorkäufer, *m.* propola, praeemtor, emens ante alios, coëmtor.
Překupugi, owal, owati, Vorkaufen, emere ante alios, antevertere alios emendo; aufkaufen, coëmere.
Překusugi, owati, s. zweykám.
Překwačjm, *fut.* überfallen, opprimere: noc mne překwačila.
Překwapjm, *fut. ex.* il, iti, schnell u. unverhoft über einen kommen, überraschen, überrumpeln, occupare, repente supervenire; -enj, *n. verb.*

II. *rec.* p-ti se, s. vkwapiti se, *Neg.*
Překwjljm, *fut.* iti, durchweinen.
Přelámi, *fut.* ati, s. přelomjm.
Přelamugi, owal, owati, entzwey brechen, frangere, diffringere, infringere, s. auch přelomjm
Prelát, *a, m.* Prälat, *m.* praelatus, praesul; -stwj, *n.* Prälatenwürde, *f.* dignitas praelati.
Přelaudjm, *fut.* iti, s. přeluzugi.
Přelegi, *fut. ex.* lil, ljti, u. přelit, *part. pass.* přelit, *imper.* přelj (přeley), s. přeljwám.
II. *rec.* p-ti se, sich besaufen, inebriari, *Vel.*
Přeletjm, *fut. ex.* ěl, ěti, überfliegen, transvolare.
Přelewač, e, *m.* der Wachs, od. Bley gießt, zur Zauberey, od. Wahrsagerey.
Přeléwám, s. přeljwám.
Přeležely 3. folg. 2) verlegen, zu lang gelegen, situ corruptus.
Přeleženj, *n. verb.* v. folg. 2) Nachtlager, *n.* přeleženj a nocleh, *Vel.*
Přeležjm, *fut.* el, eti, z. B. celý den, celau noc, den ganzen Tag, d. ganze Nacht hindurch liegen, toto die, tota nocte cubare, jacere; b) lang liegen, diu jacere: přeleželá země, s. přjloh.
II. *rec.* p-ti se, durch Liegen verderben, situ corrumpi.
Přelezu, *fut. ex.* zl, zti, hinüberkriechen, rependo transire; 2) hinübersteigen, transcendere, supra scandere.
Přelháwám, al, ati, folg.
Přelhu, (žu), lžeš, *fut.* lhal, lháti, belügen, durch Lügen hintergehen, mendacio (mendaciis), od. mentiendo fallere aliquem, mentiri alicui.
Přeljčjm, *fut. ex.* il, iti, v. neuem

schminken, denuo fucare, infucare.
přelsseny, *obs.* s. přjlissný.
přeljwám, al, ati, hinübergießen, transfundere; b) übergießen, zu voll gießen; - ný 3. *part.* přeljwaný ssibal, Erzschalk, *m.* purus putus sycophanta.
II. *rec.* přeljwati se, überfließen, überströhmen, z. B. Fluß, abundare, inundare, redundare.
přeljwaný 3. s. unterm vorh.
přelomjm, *fut. ex.* il, iti, en, s. přelamugi: twrdost a nepoddanost zkrocená a gako přelomená, *K.*
přelozjm, *fut. ex.* il, iti, überlegen, a) v. einem Ort auf den andern, transponere, translocare; 2) zu stark belegen, überlegen, z. B. den Wagen, nimis onerare; 3) übersetzen aus einer Sprache in d. andere bringen, transferre, convertere, interpretari; 4) über einander legen, transversim ponere: ruce swé na křjž přeložil.
přelozugi, gar schlecht für překládám; s. d. Anm. zu nakládám.
přelsstěnj, *n.* Überlistung, *f.* circumventio, dolus.
přelstjm, *fut. ex.* il, iti, überlisten, defraudare.
přelstný 3. sehr listig, summe dolosus.
přelud, u, *m. ol.* das Bild in der Seele, Phantasie, *f.* phantasma, *pl.* přeludowé, daemonia.
přeluda, y, *f.* s. obluda, *D.* Kobold, Gespenst, *n.* daemon subterraneus, spectrum, *B.* přeluda nočnj, *K.* můra; b) *ol.* s. lest.
přeludnjk, *ol.* s. podwodnjk.
přeluzugi, owal, owati, locken, pellicere.
přemáhám, al, ati, s. přemohu.
přemazi, *fut. ex.* azal, azati, azán, *imper.* až. s. přemazugi.
přemáwám se, ati, *sl.* hin u. her laufen, ziehen.
přemazugi, owal, owati, v. neuem ausschmieren, beschmieren, denuo illinere, inducere; 2) ausstreichen, auslöschen, delere, tollere; zápisowé dluhůw přemazanj a zrussenj, *Vel.*
přemecy, s. přemetám.
přeměgi, (přemám), ěl, ěti, zuweilen gehabt haben, habere: přeměl sem množstwj nemocý, ich habe viele Krankheiten gehabt, überstanden, - toleravi.
přemeli, *fut.* mlel, mljti, *imper.* přemel, v. neuem mahlen, in der Mühle, denuo molere; 2) durchwühlen, z. B. Erde, invertere.
přemena, *sl.* s. proměna.
přemětjm, *fut.* iti, folg.
přeměřugi, owal, owati, übermessen, v. neuem messen; b) zu viel messen; - se: s některými wěcmi se vstawičně přeměřugi, - messen u. abermal messen, *Cyr.*
přemětač, e, *m.* Verläumder, *m.* obtrectator; - čka, y, *f.* - inn, *f.* - trix.
přemetu, *fut. ex.* přemetl, přemesti, überkehren, verrere.
přemetám, *fut.* přehazugi; 2) *praes.* s. vorh.
přemeyssljm, s. přemýssljm.
přemilý 3. sehr lieb, allerliebst, dilectissimus, pulcherrimus.
přemistrný 3. überkünstlich, z. B. djlo, nimis artificiosus, - ně, *adv.* - se.
přemistrugi, *fut. ex.* owal, owati, überkünsteln, durch zu großes Künsteln fehlen: přemistro-

wal, (přiženěnj se), *Syr*. 2) das Meistern übertreiben? *P*.

Přemjtač, s. přemětač.

Přemjtám, al, ati, wenden, überwerfen, versare; na mysli přemjtati, denken, mente, animo versare, agitare, volvere, *Syl*. fig. bljžnjho přemjtá, *K*. s. přetřásám; slowo Božj přemjtati.

Přemlátjm, *fut*. il, iti, cen, v. neuem dreschen, denuo flagellare, triturare; 2) zu sehr dreschen, nimis triturare.

Přemljwám, ati, s. přemeli.

Přemlauwám, al, ati, folg.

Přemlem, *sl*. s. přemeli.

II. *rec*. př-ti se, wieder gemahlen werden; 2) *sl*. zu- u. abgehen: mnoho se tu dnes lidj přemlelo.

Přemluwjm, *fut*. il, iti, 1) *cum acc. pers*. überreden, machen, daß jemand etwas glaubt, od. thut, persvadere alicui, permovere aliquem, *Vel*. 2) sich versprechen, s. přeřjeknaut se; 3) zu viel sagen, mehr als nöthig sagen, nimium dicere, falsum dicere: krátkým mluwenjm nepřemluwjš; duch sw. w pjsmě sw. ani nepřemluwil, ani nenedomluwil, *Com*.

Přemnoho, *adv*. gar viel, nimis.

Přemnožjm, *fut*. iti, überhäufen, obruere.

II *rec*. př-ti se, überhäuft werden.

Přemnožstwj, *n*. sehr viel, große Menge, *f*. plurima, *Ryb*. -krát, *adv*. sehr oft, persaepe.

Přemočjm, *fut*. il, iti, zu sehr benetzen, nimis madefacere, humectare; b) zu sehr einweichen, nimis macerare: b) zu sehr rösten, wässern, z. B. Flachs, Hanf, nimis macerare.

II. *rec*. p-ti se, durch Weichen od. Rözen im Wasser verderben.

Přemocný 3. überaus mächtig, praepotens: wšech wěcý přemocný, allmächtig, omnium rerum praepotens, *Syl*. - ně, *adv*. - tenter.

Přemohu, *fut*. *ex*. hl, mocy (moct), možen, *praes*. přemáhám, überwinden, überwältigen, a) besiegen, bezwingen, übermannen, z. B. Feinde ꝛc. vincere, superare. devincere &c. b) *trop*. z. B. Hindernisse, Begierden ꝛc. vincere, superare, devincere.

II. *rec*. přemocy se, sich überwinden, sich Gewalt anthun, se vincere, animum suum vincere; 2) pitjm a gedenjm se přemáhati, sich übernehmen, mensuram, modum excedere.

Přemoknu, *fut*. kl, knauti, zu sehr (von Regen) befeuchtet werden, nimis madefieri (pluvia); daher v. Flachse, Hanfe, zu sehr geröstet werden, nimis macerari; 2) Flüßigkeit v. sich hindurch lassen: ty sliwy přemokly (skrz ssátek) ꝛc.

Přemonstrák, a, *m*. Premonstratenser (Mönch).

Přemowánj, *n. verb*. v. přemugi.

Přemřelý 3. *sl*. s. přezáblý.

Přemrskám, al, ati, folg.

Přemrsstjm, *fut*. il, iti, zerschlagen, entzweyschlagen, diffringere: prutem swým železným přemrssti ge.

Prems, a, *m*. Bräme, Brämse, *f*. verschiedene Werkzeuge zum Drucken od. Klemmen, harpago; kolo s premsem, s. kolo.

Přemudřjm se, *fut*. il, iti, folg. lisska se přemudřila.

Přemudřugi, *fut*. owal, owati,

überklügeln, überweislich d. h. unweslich handeln, insipienter agere: zdá mi se, žes to přemudrowal.

Přemugi, owal, owati, verbrämen, fimbriam obducere, fimbriare, *Com.* 2) fig. blenden, den Anstrich geben, fucum facere: neprawau při pěkné ljčj a premugj.

Přemykač, e, *m.* -čka, y, *f.* s. překupnjk, hokyndř ic. *Syl.*

Přemykám, ati, s. hokyndřjm, *Syl.*

Přemysl, a, *m.* der erste Herzog in Böhmen, (Prometeus, nach *Dubrav.* so wie Nezamysl, Epimeteus?)

Přemyssljm, el, eti, nachdenken, durchdenken, meditari, cogitare, *B.* - enj, *n. verb.*

Přemysslowánj, *n.* Betrachtung, Durchdenken, *n.* meditatio. *B.*

Přemysslugi, owati, s. přemyssljm.

Přenačudugem se, owal, owati, *sl.* sich sehr u. viel wundern.

Přenadiwjm se, iti, *sl.* vorh.

Přenáhlim, *fut.* iti, *sl.* übereilen.

Přenáramný 3. übergroß, überaus gewaltig, praemagnus, vehemens; p-ná bolest; - ně, *adv.* höchlich, *D.*

Přenásledowánj, *n.* Verfolgung, *f.* Plogen, *n.* agitatio, exagitatio, insectatio.

Přenásledugi, owal, owati, verfolgen, plagen, premere, agitare, exagitare.

Přenássjm, el, eti, s. přenesu; - se, *sl.* s. stěhugi se.

Přenazdjwám, *fut.* al, ati, viel Namen ausgeben, indere nomina: diwných wymysslených gmen někomu přenazdjwati.

Přendáwám, ati, an einen andern Ort verlegen, transponere: to což má, wdowé přendáwá.

Přenebezpečný 3. halsbrecherisch, überausgefährlich, periculosissimus.

Přenegeden 3. gar mancher, *Com.*

Přenelitostně, *adv.* grausam.

Přenessenj, Übertragung, *f.* v. einem Orte in den andern, translatio.

Přenestydatý 3. sehr unverschämt, impudentissimus; - ně, *adv. B.*

Přenesslechetný 3. unzüchtig, sceleratissimus, *B.*

Přenesstastný 3. sehr unglücklich, infelicissimus; -ně, *adv.* -me.

Přenesu, *fut. ex.* sl, sti, sen, u. ssen, übertragen, v. einem Orte in den andern, transferre: na sebe y na swé potomky důstognost knězstau přenesl, *K.* něco na papjr př., etwas zu Papier bringen, literis prodere, literis mandare, *Syl.*

Přenj, v. přu, (selten).

Přeničemně, *adv.* s. ničemně.

Prennar, a, *m.* kterýž střjbro přepaluge, Silberbrenner, (Bergb.) perpurgator argenti; - rna, y, *f.* Brennhütte, *f.* ustrina; - nnowé střjbro, Brandsilber, Feinsilber, argentum excoctum, purum, *Syl. R.*

Přenocłehugi, *fut.* owal, owati, nocleh dáti, beherbergen, hospitio excipere, *D.*

Přenocugi, *fut.* owal, owati, übernachten, noctare, *B.*

Přenuzný 3. blutarm.

Přenohy, *sl.* s. nohy? *Ryb.*

Přeobalcugem sa, owati, *sl. Lypt.* sich dürftig behelfen.

Přeoblečem, lekl, lécy, u. - se, *sl.* s. převleku se.

Přeoblékám, ati, *sl.* vorh.

Přeobracám, al, ati, *sl.* umkehren.

Přeobugem, *fut.* bul, bauti, - se, d. Schuhe verändern.
Přeonačjm, *fut.* s. zginačjm.
Přeopáčjm, iti, *sl.* s. opáčjm, 1.)
Přeorám, (ori), *fut.* al, ati, umackern, v. neuem ackern, denuo arare; 2) durchackern, durchpflügen: meze přeorati, *prov.* über die Schnur hauen, limites transgredi.
Přeorávám, al, ati, vorh.
Přeosegi, *fut.* sel, sýti, durchsieben, cribrare.
Přeostrý 3. sehr scharf, peracutus.
Přepáčjm, *fut.* iti, *sl.* s. ohlednu; 2) nachsehen, connivere.
Přepáčky, *pl. sl.* s. ohledy.
Přepadenj, *n.* nemoc, Abnehmen, *n.* atrophia, *Syl.*
Přepadly 3. eingefallen (im Gesicht)?
Přepadnu, *fut. ex.* dl, dnauti, dnaut, überfallen, über den Hals kommen; repente supervenire: přepadnauti neprjtele; přepadnaut gest od 40 reytarů, *Com.* p-ti se, einfallen im Gesichte?
Přepáljm, *fut.* iti, en, folg.
Přepalowač, e, *m.* Brenner, ustor, *D.*
Přepalugi, owal, owati, durchbrennen, perurere; 2) schmelzen, machen, daß etwas zergeht, besonders v. Silber, Gold, liquefacere, solvere, resolvere; 3) destilliren, destillare, bylinky přepalowati, (wodku z nich páliti), Kräuter abziehen, - destillare; přepalowané wodičky, Hlas. Česty.
Přepanossjm, *fut.* il, iti, übertreffen, zuvorthun, praecellere, superare, vincere, *Syl.*
Přepásám, al, ati, folg.
Přepássi, *fut.* pásal, pásati, umgürten, praecingere: - se zjnj 2c. *B.*
Přepatrný 3. sehr deutlich, augenscheinlich, valde perspicuus, evidens.
Přepausstjm, iti, s. přepustjm; , těnj, *n. verb.*
Přepažjm, *fut. ex.* il, iti, in der Mitte pfählen, Pfähle einschlagen, in medio palare, impedare; 2) s. přehradjm.
Přepažugi, owati, vorh.
Přepelka, y, *f. sl.* s. moteyl; 2) od. prepelica, *f.* Wachtel, *f.* perdix.
Přepečem, (přepeku), pekl, pecy, *sl.* zu sehr braten, backen.
Přeperjm se, *fut.* u. *praes.* il, iti, sich mausen, d. Federn ablegen, pennas ponere.
Přeperu, *fut.* přepral, prati, v. neuem waschen, z. B. d. leinenen Kleidungsstücke, Obst, Getreide 2c. lavare; někoho, im Prügeln über jemand Meister werden, vincere verberando.
Přepewný 3. sehr fest, s. pewný.
Přepigi se, *fut.* iti, sich übertrinken, nimium bibere, *Cyr. Vel.*
Přepjgjm, (gám), el, eti, *sl.* Verlöbniß halten, welches mit Trinken bestättigt wird; - enj, *n.* Verlobniß, sponsalia, *pl.*
Přepjgjm se, il, iti, vorh.
Přepilugi, *fut.* owal, owati, entzwey sägen, serra discindere, *Wrat.*
Přepjnám, al, ati, s. přepnu.
Přepjrám, ati, s. přeperu.
Přepisowatel, e, *m.* Abschreiber, antigraphus, librarius; - lka, y, *f.* - inn, *f.* - pha.
Přepjssi, *fut.* psal, psati, abschreiben, describere, transscribere.
Přeplacým, el, eti, folg.
Přepisugi, owati, vorh.

Přepjtám, *fut.* al, ati, *sl.* s. odprosým, b) mit Respekt reden: přepitugem, howno zná; p-ti se, um Erlaubniß, um Entlassung bitten, veniam, indultum petere.

Přepitugem, owati, *sl.* vorh.

Přeplatjm, *fut. ex.* il, iti, überzahlen, nimium solvere: welikými penězy to přeplatil, *Vel.*

Přeplaut, s. přeplowu.

Přeplawjm, *fut* il, iti, überschiffen, jemand, trajicere.

II. *rec.* přeplawiti se, hinüberschiffen, trajicere.

Přepligi, *fut.* plil, pliti, drüber speyen, supra spuere.

Přeplnjm, *fut.* il, iti, überfüllen, nimis implere.

II. *rec.* p-ti se, sich überfüllen, a) sich überessen, nimium cibi ingurgitare, nimio cibo obrui; b) s. přepigi se.

Přeplňowánj, - se, *verb.* v. folg.

Přeplňugi, owati, s. přeplnjm.

Přeplowám, *fut.ex.* al, ati, überschwimmen, tranare, od. transnare, tranatare, od. transnatare.

Přeplowu, *fut.* plaul, plauti, vorh

Přeplynu, *fut.* ul, auti, vorh.

Přeplzký 3. sehr schlüpfrig, s. plzký

Přepnu, *fut.* přep'al, přepnauti, überspannen, nimis extendere; b) auch tropisch? z. B. přep'atá očekáwánj, fantazý! *P.* s. přjlissný.

Přepochotný 3. sehr lieblich, svavissimus: přepochotný choti můg! *Com.* s. pochotný.

Přepočjtám, *fut.* al, ati, durchrechnen, computare.

Přepotěssený 3. sehr angenehm, trostvoll, gratissimus: přepotěssené včenj, *K.*

Přepřáhám, al, ati, umspannen.

II. *rec.* p-ti se, abwechseln in der Arbeit, per vices laborare: gednák stráž držeti, gedni musyli a družý dělati, ꝛc. a tak se přepřáhati, *K.* 2) umspannen: s koňmi do giného wozu se přepřáhali, *Cyr.*

Přepracugi, bess. předělám.

Přeprawjm, *fut.* il, iti, z. B. přes wodu, wrch ꝛc. über einen Fluß, Wasser, Berg ꝛc. schaffen, trajicere.

Přepřjliš, auch přespřjliš, *adv.* zu sehr, nimis, *K.*

Přeprosým, *fut. ex.* yl, yti, erbitten, durch Bitten bewegen, exorare.

Přepru, *fut. ex.* přel, přjti, überführen, überzeugen, convincere: wás nepřepře žádný; w tom se nedám přepřjti, das lasse ich mir nicht abstreiten; 2) ausstreiten, etwas abdisputiren, disputando alicui eripere, od. extorquere: on mi to pořád chtěl přepřjt.

Přeprudký 3. sehr heftig, vehementissimus.

Přepsotný 3. sehr elend, valde (admodum) calamitosus.

Přepusstěnj, *n.* Zulassung *f.* permissio; z přepusstěnj Bozjho.

Přepustjm, *fut.* il, iti, zulassen, zukommen lassen, permittere; bjl toho přátelům swým přepustil, *Vel.* přepustiti dům, ein Haus hingeben, *D.* 2) máslo přepustiti, - zerlassen, schmelzen, liquefacere, *Vel.* 3) *sl.* frey sprechen, frey lassen, aus der Lehre, Dienst.

Přepyssný 3. sehr stolz; -ně, *B.*

Přerážjm, el, eti, folg.

Přerázým, *fut. ex.* yl, yti, žen, *imper.* přeraz entzwey schlagen, discutere: hnáty přerazyti.

II. *rec.* p-ti se, entzwey springen, dissilire; s. auch pssjm.

Přeřeknu, *fut.* řekl, řeknauti, u. rjcy, s. prořeknu.

II. *rec.* p-ti, u. přeřjcy se, sich versprechen, sich verreden, nicht das sagen, was man sagen wollte, labi in loquendo.

Přeřezám, přeřeži, *fut. freq.* al, ati, án, entzwey schneiden, mit dem Messer, dissecare; 2) entzweysägen, serra dividere.

Přeřjdjm, *fut. ex.* iti, s. zředjm.

Přeřjkám, al, ati, hersagen, dicere: modlitbu přeřjkal, *Cyr.*

Přerobjm, *fut.* iti, *sl.* umarbeiten, b) durcharbeiten; cestu pr. bahnen.

Přerodjm se, *fut.* iti, umgeschaffen werden, mutari: přerodil se na krotkého člowěka.

Přerostu, *fut.* rostl, růsti, mit dem Accus. überwachsen, über etwas, od. jemand, supercrescere alicui, od. crescere supra rem, od crescendo superare aliquem od. rem; 2) ohne Accus. zu groß werden, nimis excrescere.

Přerownám, *fut.* ati, folg.

Přerownáwám, al, ati, noch einmal schlichten, ordnen, denuo disponere, ordinare, componere.

Přerozkossný 3. anmuthsvoll, amoenissimus; -ně, *adv.* -me.

Přerozličný 3. sehr verschieden, diversissimus; - ně, *adv.*

Přerussjm, *fut.* il, iti, en, umstoßen, ungültig machen, evertere, irritum reddere, rescindere: práwo přerussil, *Vel.*

Přerůsti, s. přerostu.

Pres u, *m sl.* preš, e, *m.* d. Presse, z. B. des Weines, Buchdrukkens 2c. prelum; ist es so viel als Kelter, so steht auch torcular.

Přes, vor mehreren Mitlautern přese, *praep. reg. acc.* über, a) oberwärts, oberhalb, z. B. über die Erde, über den Thurm hervorragen 2c. supra, super; b) drüber, eine Mehrheit, od. Vorzüglichkeit anzuzeigen, z. B. přes deset let, über zehn Jahre; přes sto tolarů, über hundert Thaler 2c. supra, super; c) außer, super, supra, praeter; přes to, s. nad to; außer dem, praeterea; d) hinüber, über, trans, ultra; z. B. přes řeku gjti, über den Fluß gehen, ire trans flumen, transire flumen; tam byl přes podzymek, - über den Herbst, *Vel.* e) durch, über, per: přes trh, přes cestu, über Markt, über den Weg, z. B. gehen, tragen, per forum &c. f) wieder, contra: přes zákaz činiti, g) hie u. da, *α)* s. bez, krom, β) s. skrze.

Anm. Sehr irrig wird es manchmal mit skrz verwechselt.

Přesaděný 3. *sl.* s. přesazený.

Přesadjm, *fut.* il, iti, versetzen, übersetzen, transponere, translocare, transplantare; 2) überladen, nimis onerare; hospodář se čeledj a dobytkem nepřesazuge; 3) *(ol.)* überspannen, brechen, rumpere: přesádjš mi skoro srdce.

II. *rec.* přesaditi se, sich versetzen, transponi, Luk. 17, 6.

Přesáhám, ati, folg.

Přesáhnu, *fut.* hl, hnauti, überlang seyn, longiorem esse: ten žiwot wsseliký čas přesáhá, *Com.*

Přesahugi, owati, vorh.

Přesaudjm, *fut.* il, iti, falsch ur-

theilen, im Urtheilsprechen fehlen, *Com.* 2) někoho, über jemand das Recht erhalten den Proceß gewinnen, causa superare: někoho přesauditi, a co psa přes hůl přewrcy.
Přesaukám, *fut.* ati, s. přesukugi.
Přesauzený 3. *part.* v. folg. wěc přesauzená, nález w moc wessly, judicatum, *Syl.*
Přesazený 3. versetzt, translocatus, transplantatus.
Přesazugi, owati, s. přesadjm.
Přeschnu, *fut.* chl, chnauti, zu sehr trocknen, zu trocken werden, nimis siccari, siccescere, arefieri; 2) vertrocknen, arescere, exarescere, siccari: některé řeky přeschly, *Vel.*
II. *rec* p-ti se, dasselbe 2): studnice se přeschla, a zas se wyprýsstila.
Přeschowám, *fut.* ati, *sl.* s. překrygi.
Přeschýnám, ati, *sl.* s. přesychám.
Přesedám, al, ati, sich anders, od. anders wohin setzen; 2) *cum dat. pers.* ekeln, nauseari; to mi přesedá, das ekelt mir; y ty gegich prebendy gim p-nau.
Přesedawý 3. trpký, herb, acerbus, *Syl.* - wě, *adv.* - be.
Přesednu, *fut.* dl, dnauti, s. přesedám.
Přesedjm, *fut. ex.* ěl, ěti, z. B. celau noc, celý den, d. ganze Nacht, den ganzen Tag hindurch sitzen, tota nocte, tota die sedere.
Přeseň für přes něg od. přes něho
Přeseknu, kl, knauti, s. přetnu.
Present, u, *m.* Präsent, *n.* donum, *Cyr.*
Presentugi, owati, *sl.* das Gewehr präsentiren, telum prae se tenere.

Přesewssecky, t. g. přes wssecky.
Přeska, y, *f.* (přezka, v. přehu od. přahu, *D.*) Schnalle, *f.* fibula: v. w padagícý, spaussťěcý, Einfall- od. Einlösungsschnalle in der Uhr, fibula illabens, laxatoria, *R.* na přesku zapnauti, opnauti, přesťau zatáhnauti, zuschnallen (kreisen), fibulare, confibulare, *Syl.*
Přesťačka, y, *f.* Übersprung, *f.* transsaltatio.
Přesťakugi, *sl.* auch přesťacugi, owal, owati, s. přesťočjm.
Přesťář, e, *m.* der d. Schnallen verfertigt od. verkauft; - řka, y, *f.* d. d. Schnallen verkauft.
Přesťočjm, *fut.* il, iti, überspringen. a) drüberspringen, transilire; b) etwas überhüpfen, übergehen, z. B. ein Zeile im Lesen, transilire, transire, praeterire; c) jemand vorgezogen werden, transilire aliquem.
Přesťočně, *adv.* flüchtig, obiter: tu toliko přesťočně některé položjm, *Lomn.*
Přesťok, a, *m.* s. odsstjpenec.
Přesťok, u, *m.* Übersprung, *m.*
Přeslawný 3. überaus berühmt, glorreich, gloriosus; b) sehr feyerlich, perquam solennis; c) sehr herrlich, magnificus, *B.* - ně, *adv.* - se. - niter, - ce.
Přeslechnu, *fut.* chl, chnauti, verhören, a) z. B. einen Zeugen, audire aliquem, quaerere ex aliquo; 2) überhören, nicht hören, non audire.
II. *rec.* přeslechnauti se, verhören, falsch hören, non recte audire.
Přeslen, u, *m.* Wirtel an der Spindel, verticillus; 2) Bettfuß, *m.* (Pflanze), clinopodium, *hung.* pereszlen.

Přeslenice, *f.* zroſtlina, chloromyron.

Přeslice, *f.* Rocken, Spinnrocken, *m.* colus: ſſlechtictwj po přeslicy, Kunkeladel, *m.* etwas, nobilitas muliebris; přátelé po přeslicy, ſ. krewnj.

Přeslička, y, *f.* Kanenkraut, Zinnkraut, *n.* equisetum; - wodnj, Armleuchter, *m.* (Pflanze), chara; 2) *dim.* v. vorh.

Přeslicnjk, a, *m.* Rockenmacher, od. Verkäufer.

†Přesličnjk, u, *m.* zroſtlina, casuarina; - kowitý 3. - neus.

Přesljdjm, *fut.* il, iti, ausſpüren, indagare: přesljdili pſy wſſecko, *Puchm.*

Přesljnek, nku, *m.* *dim.* ein kleiner Wirtel, verticillus.

Přeslýchám, al, ati, ſolg. - ánj, *n. verb.*

Přeslyſſjm, *fut.* iti, *sl.* ſ. přeslechnu.

Přesmeknu ſe, *fut.* kl, knauti, durchſchlüpfen, perlabi.

Přesmutný 3. ſehr traurig, moestissimus; 2) ſehr kläglich, tristissimus: to tak přesmutné neſſtěſtj ſám ſobě způſobil.

Přesmyk, u. *m.* ein enger Paß, fauces, *pl.* angusta via, pylae.

Presnj 1. d. Preſſe betreffend, torcularius, *R.*

Přesnice, nic, *pl. f.* ungeſäuertes Brod, Kuchen, Mazzeſſe, *f.* der Juden, azyma(orum), panis azymus; 2) das Feſt der ungeſäuerten Brode, dies od. festum azymorum: den přesnic aneb nekwaſſených chlebů, zelený čtwrtek, *Vel.*

Přesnočnj 1. was d. Nacht hindurch iſt, od. geſchieht, nocturnus.

Přesný 3. ungeſäuert, azymus; přesný chléb, ungeſäuertes Brod, panis azymus; - noſt, i, *f.* ungeſäuerte Beſchaffenheit, 2) fig. Reinheit, *f.* sinceritas: pjsma ſwatá w ſwé přesnoſti zůſtanau, w přesnoſti ſwé zachowaná, *K.*

Přesoljm, *fut. ex.* il, iti, überſalzen, nimis sallire: mnoho kuchařů přesolj polewku, viele Köche verſalzen den Brey, *D.*

Presowna, y, *f.* ſ. lis, Preßhaus, *n.* torcularium, torcularia cella.

Presownjk, a, *m.* Keltermeiſter, Preßmeiſter, Preſſer, *n.* torcularius, preli moderator, *R.*

Přespěſſný 3. ſehr geſchwinde, perceler.

Přespjm, *fut.* il, iti, durchſchlafen, z. B. die Nacht; 2) *sl.* ſchwängern, deflorare.

II. *rec.* p-ti ſe, hie u. da, *sl.* zu Falle kommen, stuprari; přespala ſe, přespal ſe s nj.

Přespolnj 1. fremd, a) auswärtig geboren, alienigenus, peregrinus; b) ausländiſch, peregrinus.

Preš, *sl.* ſ. pres.

Přeſſacugi, owati, überſetzen, übermäßig ſchätzen, nimio aestimare.

Přeſſatjm ſe, *fut. ex.* il, iti, ſich verkleiden, vestem mutare; - w způſob wěznů, *Wrat.*

Přeſſibalý *sl.* Durchtrieben, versutus, veterator.

Přeſſinjem ſa, *fut.* nul, nauti, *sl.* überſtürzen.

Přeſſjwám, ati, ſ. ſſigi.

Přeſſjwka, y, *f.* ſ. loktuſſe.

Přeſſkoda, (weliká ſſkoda), als *interj.* o přeſſkoda! Hlaſ. Čeſt. ſſkoda přeſſkoda! Schade über Schade.

Přeſſkřjpjm, *fut.* iti, überſchrey-

en, überstreiten, clamorosa disputatione vincere.

Pressow, a, m. d. St. Eperies in Ober - Ung. Eperiesinum; -wan, a, m. ein Eperieser, Eperiesiensis, auch Eperiensis, m. f. - nka, y, f. - inn, f. - wský 3.

Přessowanec, nce, m. sl. Kelterwein, Tresterwein, vinum torcularium, lora, lorea.

Presspurčan, a, m. - nka, y, f. ein Preßburger, eine - inn, f. Posoniensis, od. incola Posoniensis.

Presspurek, rku, m. d. St. Preßburg, in Ung. Posonium, *hung.* Posony; -rský 3. Preßburger, Posoniensis.

Přesstárám, s sstárám.

Přesstěkaný 3. *sl.* s. přessibaly.

Přesstěkugi, *fut.* owal, owati, übertreffen, antecellere: staw wdowský, gak panenstwj, tak manželstwj přesstěkuge: přesstěkowal w tom praděda swého Řáto, *Vel.*

Přesstiknem, *fut.* kl, knauti, umspannen.

Přesstreychugi, owati, s. přetrhnu

Pressugi, bess. presugi 1).

Přestalý 3. das nachgelassen od. aufgehört hat, finitus: na znamenj přestalé potopy.

Přestanu, *fut. ex.* tal, tati, aufhören, a) mit dem Genit. od. Infin. ablassen, ein Ende machen, desinere, desistere, facere finem: počal pýchy přestáwati, *K.* - hřjchů, *K.* nepřestal té nadutosti, *K.* přestal hřessiti, b) ein Ende bekommen od. haben, desinere, finem habere; 2) na něčem přestati, a) beruhen bey etwas, es beruhen lassen, zufrieden seyn mit etwas, contentum esse re, auch acquiescere in re, od. quiescere re; 3) *sl.* s. přewrátiti se, 2) -ánj, *n. verb.*

Přestarám se, *fut.* al, ati, zu alt werden, z. B. zum Heurathen: dcera se přestarala, *B.*

Přestarý 3. sehr alt, *D.*

Přestatý 3. *sl.* abgestanden, verraucht, z. B. wjno.

Přestaupenj, *n.* Übertretung, z. B. des Gesetzes, violatio.

Přestaupjm, *fut.* il, iti, übertreten, a) hinübertreten, transire; b) überschreiten, dawider handeln, transilire, migrare; c) k někomu, sich zu jemand schlagen, desciscere ad aliquem.

Přestáwám, al, ati, s. přestanu; - wánj, *n.* z. B. na swém losu, Zufriedenheit, Zufrieden seyn.

Přestawjm, *fut.* ěl, ěti, anders bauen, aliter aedificare; 2) umsetzen, anders setzen, z. B. Ofen 2c. aliter ponere.

Přestáwka, y, f. přestánj, Absatz, *m. D.* Abschnitt, *m. D.* sectio; b) Ruhepunkt, punctum quietis, pausa.

Přestawugi, owati, s. přestawjm.

Přestěhugi, *fut. ex.* owal, owati, übersetzen, wegführen, anderwärts ansiedeln, translocare, traducere, transplantare: djl z nich přestěhowal do těch kragin. *Cyr. & B.*

II. *rec.* přestěhowati se, hinüberziehen, übersiedeln, (*neutr.*) transmigrare, transire.

Přesteli, *fut. ex.* přestlal, přestlati, *imper* přestel, folg.

Přestjlám, ati, folg. - ánj, *verb.*

Přestlánj, *n. verb.* v. přesteli.

Přestláwám, al, ati, anders bet-

ten, aliter lectum sternere; áni, - *n. verb.*

Přestogjm, *fut.* ál, áti, eine Zeit lang stehen, per aliquod tempus stare: celý den přestogi; 2) ausstehen ausgestanden haben, perferre: welkých muk přestáli.

II. *rec.* p-ti se, *sl.* durch langes Stehen verderben, situ corrumpi.

Přestraſſjm, *fut.* il, iti, en. erschrecken, in Schrecken setzen, terrere, perterrere, perterrefacere, exterrere, territare, terrorem alicui incutere od. injicere.

Přestrčjm, *fut* il, iti, en, anders stecken, hineinfügen, aliter inserere; 2) hinüber schieben, transmovere, transferre.

Přestřihnu, *fut.* hl. hnauti, *folg.*

Přestřihugi, owal, owati, mit der Scheere entzwey schneiden, *B.* fig. přestřihnauti zlau radu něčj; přestřihugeš nám žiwot, *Com.*

Přestřiženj, *n. verb.* v. přestřjhnu.

Přestrkugi, owati, s. přestrčjm.

Přestrogugi, owal, owati, anders bereiten ꝛc s. strogjm; 2) verarbeiten, fabrizieren, elaborare; přestrogowánj wěcý, *Com.*

†Přestup, u, *m.* zrostlina, smilax: (ist eigentlich vchlnisch).

†Přestupek, pku, *m.*? *Rautenk.* s. přestaupenj.

†Přestupnička, y, *f.* zrostlina, smilacina.

Přestupnjk, a, *m.* Übertreter, z. B. des Gesetzes, violator; -nice, *f.* - inn, *f.* - trix.

Přestupný 3. z. B. přestupný den, Schaltag, *m.* dies intercalaris; přestupný rok, Schaltjahr, *n.* annus intercalaris.

Přestupugi, owati, s. přestaudjm.

Presugi, owal, awati, keltern, pressare (torquere) uvas; 2) pressen, ausdrücken, exprimere, cogere vi: presowali na nich klénoty.

Přesukugi, owal, owati, zusammen drehen, contorquere; z. B. cwerny, zwirnen, fila dupliciter, contorquere; len dwakrát přesukowaný, *B* s saukám.

Přesúſſám, se, ati, *sl.* sich auslüften, trocknen: penjze se přesúſſagú.

Přesuſſjm, *fut.* iti, (*sl.*) austrocknen laſſen, exsiccare; 2) zu sehr austrocknen.

Přesutý 3. übervoll, zu voll, überschwänklich, redundans; - tě, *adv.* wrchowatě a přesutě odpłatiti.

Přesuzowač, e, *m.* s. přemětač.

Přesuzugi, owal, owati, s. přesaudjm 1), 2); b) s. přetrásám, *K.*

Přeswědčjm, *fut.* iti, überzeugen, convincere; čenj, *n.* Ü-gung, convictio, persvasio.

Přeswětjm, *fut.* il, iti, v. neuem weihen, denuo lustrare: kostel přeswětiti, očistiti, *Com.*

Přeswětlý 3. grall, schimmernd, lucidus, fulgidus, *D.*

Přesychám, al, ati, s. přeschnu.

Přesycený, übersatt, satur; -nost, i, *f.* Übersättigung, *f.*

Přesycugi, owati, s. přesytjm.

Presydent, a, *m.* Präsident, Präses, *m.* praeses: presydent komory, *Vel.* - stwj, *n.* Präsydentenwürde, *f.* Amt, *n.* munus, dignitas praesidis; - towá, é, *f.* od. tka, y, *f.* - inn, *f.* praeses auch conjux praesidis.

†Presydugi, owati, prásidiren? *P.*

Přesyljm, (sy), *fut.* yl, yti, *sl.* übermäßig anstrengen: přesylil

sem sy ruku, tak že mne giž dáwno bolj; přesyliti se, über macht thun.
Přesypám, ati, hinüber schütten, trockne Sachen, transfundere, s. sypám.
Přesypáwám, al, ati, vorh.
Přesytjm, *fut.* il, iti, übersättigen, nimis saturare; fig. hřjchy a neprawostmi se přesycowati.
Přesjwám, al, ati, durchbeuteln, z. B. Mehl, percribrare.
Přeta, *abs.* s. hrozba.
Přetáčám, ati, *sl.* s. přitočjm.
Přetáhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, přetažen, *imper.* přetáhni, hinüber ziehen, jemand od. etwas, trahere illuc, transferre: b) übersetzen, überladen, nimis onerare: robotami nepřetáhnauti; obírá a přetahuge poddané, *Vel.* 2) über etwas hinziehen, wandern, marschiren, transire: přetáhli hory Bawoři, *Vel.* 3) zu weit hinziehen, hinüber drehen; 4) rosyčku slunečnj ꝛc. přetahowati, abziehen, destillare? *R.*) 5) *sl.* übersetzen, schnellen beym Zahlen, Verkaufen, *n.* nad slussnost přetahowati (w ceně) někoho, *Vel.*

II. *rec.* p-ti se, sich ranzen, pandiculari; b) durch übermäßiges Ziehen erkranken.
Přetahowačka, y, *f.* přetahowacý prkno, Aufzugsbrett des Maurers, asser inducendis partibus, *R.*
Přetahugi, owati, s. přetáhnu.
Přetancugi, im Tanzen übertreffen; 2) tanzend zubringen, z. B. d. Nacht.
Přetěkám, al, ati, *fut.* d. Zeit hindurch streichen.
Přetekám, al, ati, folg.
Přeteku, *sl.* přetečem, *fut. ex.* tekl, técy, *imper.* přeteč, überfließen, abundare, redundare, restagnare; 2) *sl.* s. předběhnu.
Přetesám, al, ati, folg.
Přetessi, *fut.* tesal, tesati, über d. Schnur hauen, nimis asciare; 2) das Maaß überschreiten, fehlen, verbrechen, delinquere.
Přetichnu, *sl.* s. vtichnu, p. křik.
Přetjm, *ol.* s. hrozým.
Přetjnám, ati, s. přetnu.
Přetisknu, *fut. ex.* kl, knauti, neu auflegen (ein Buch), reimprimere, recudere; - nutj, *n.* Auflage, *f.* recusio.
Přetjžjm, *fut. ex.* il, iti, überlasten, nimis onerare; přetjžili přirozenj pokrmem, *Com.*
Přetkám, *fut. ex.* al, ati, überweben, aliter texere: pawučinu přetkáwat, *prov.* leeres Stroh dreschen, unnütze Arbeit machen, aethiopem lavare.
Přetnu, *fut.* přeťal, přetjti, *imper.* přetni, entzwey hauen, caedendo dividere, rumpere, transsecare; fig. duch sw. přetjná swětské panowánj swým knězjm, *Kroc.*
Přeto, *sl.* s. proto.
Přetočjm, *fut.* il, iti, überdrehen; 2) in ein anderes Faß abzapfen, 3) zu viel abzapfen, od. auszapfen.
Přetřásám, al, ati, durchschütteln, excutere; 2) s. přetřepám.
Přetrasu, *fut.* asl, ásti, vorh.
Přetráwjm, *fut. ex.* il, iti, verzehren, impendere, *Pr.* b) bess. ztráwjm (stráwjm): přetráwiti wěčnau noc, *Neg.*
Přetřebugi, owati, s. přetjhjm: Satan Cýrkew pi-buge, Kaz. d.

Přetřepám, *fut. ex.* al, ati, *reg. acc.* nachreden, nachtheilig reden v. jemand, durchhecheln, (ausrichten), taxare, male loqui de aliquo; -áwám, al, ati, *fr.*
Pretrhám, *fut.* al, ati, *folg.*
Přetrhnu, *fut.* hl, hnauti, přetržen, (*sl.* pretrhnut) *imper.* přetrhni, zerreißen, entzwey reißen, (*act.*) rumpere, dirumpere: koně přetrhnauti, (w žiwotě násylným taženjm), *Pr.* 2) steuern, wehren, Einhalt thun, obsistere, resistere, reprimere, cohibere, compescere: z. B. hřjchy, den Sünden; začaté wěcy přetrhnauti, *Vel.* 3) unterbrechen, interrumpere; Rathauz oheň přetrhl, *Vel.* řeč někomu přetrhnauti, přetržené wiwčowánj 2c. 4) pjsmo linvj (přesstreychugi), durchstreichen, inducere lineam, *Syl.*
II. *rec.* přetrhnauti se, zerreißen, z. B. das Band zerreißt, solvi, rumpi, dirumpi; 2) sich zerreißen, z. B. mit der Arbeit, rumpi; 3) sich brechen, gemindert, geschwächt werden, z. B. Hitze, Kälte, frangere se; minui; zyma se přetrhla, - hat sich gebrochen.
Přetrhnutj, *n. sl.* přetrženj.
Přetrhugi, owal, owati, *vorh.*
Přetřjbjm, *fut. ex.* reinigen, (mit Gewalt, Unannehmlichkeit), perpurgare; přetřjbjm ge wěgečkau, *B.* pole gegich přetřjbil, *B.* přetřjbjm, přepurğugi gako kowy, *K.* s. auch po přetřjbjm.
Přetrpjm, *fut. ex.* 1) *cum dat. pers.* někomu něco, einem nachsehen, aequo animo ferre, tolerare; 2) erdulden, ertragen, perpeti, tolerare, sustinere: přetrpěw-ſſe mnoho wálek, - těžkostj, nesstěstj.
Přetrubowánj, *verb. v. folg.*
Přetrubugi, owal, owati, wechselsweise blasen, fractum sonum edere buccina, *Lev.* 10,7
Přetrwám, *fut.* al, ati, 1) *neutr.* ausdauern, durare, perennare: přetrwati celý rok; celý den bez gjdla přetrwal, *Cyr.* 2) *act.* überleben, supervivere, superstitem esse alicui: přetrwati někoho.
Přetrženj, *n.* Zerreißung, *f.* z. B. einer Sache, diruptio.
Přetržjm, *fut.* il, iti, theuer verkaufen, pluris vendere.
Přetwářilec, lce, *m.* ein Verstellter, simulator, *Neg.*
Přetwářjm, intorquere? *Ryb.*
Přetwářjm se, el, eti, allerhand Gebährden machen, gesticulari; b) allerhand Gestalt annehmen, transformari, *Cyr.* p-jm se po někom, jemand nachäffen, temere imitari: přetwářeným hlasem řekl, *Kram.*
Přetwářka, y, *f.* Larve *f.*?
Přetwářnjk, a, *m.* Pantomimist, *m.* mimus, histrio; - nice, *f.* - inn, - ma.
Přetwařugi, owal, owati, *s.* přetwářjm: hlas něčj přetwariti, - nachahmen, - imitari, *Kram.*
Přetwořilý 3. p-wořila řeč, *Ryb.*
†**Přetwořugi**, owal, owati? umschaffen, ungestalten, umarbeiten, verarbeiten? *Puchm.*
Přetwrdý 3. sehr hart, perdurus.
Přetýkám, *s.* přetěkám.
Přewbohý 3. sehr arm.
Přewčjm se, *sl.* il, iti, übergelehrt werden.
Přewkrutný 3. sehr grausam; -ně, *adv.*

Přewsslechtilý 3. sehr artig, schön, pervenustus, -le, *adv.*
Přewtěssený 3. sehr angenehm, pergratus; -eně, *adv.*
Přewádjm, eti, s. přewedu.
Přewálčjm, *fut.* il, iti, folg. Boha zdaž oni přewálčj?
Přewál;m, *fut. ex.* el, eti, überwältigen, besorgen, bello vincere, debellare, *K.* 2) *fut. fr.* folg.
Přewalim, *fut. ex.* il, iti, umwälzen, etwa transvolvere.
II. *rec.* přewaliti se, sich umwälzen, hinüberwälzen, transvolvi; b) *sl.* s prowaliti se, 1)
Přewalugi, owati, vorh.
Přewárám, *praes.* ati, *sl.* folg.
Přewařjm, *fut. ex.* il, iti, überkochen, (*act.*) aufkochen, etwas kochen, coquere; 2) noch einmal kochen, denuo coquere.
II. *rec.* přewařiti se, überkochen, (*neutr.*) a) kochen, coqui, b) sehr kochen, coqui nimis
Přewařugi, owati, vorh.
Přewaz, u, *m.* Hauptbalken, *m.* tignum primanum.
Přewázi, *fut.* wázal, wázati, wázán, *imper.* přewaž, *praes.* přewazugi, umbinden, anders binden, denuo ligare; 2) *sl.* in der Mitte binden, z. B. den Sack.
Přewážjm, *praes.* eti, s. přewezu.
Přewážjm, *fut.* iti, s. přewažugi.
Přewazugi, owati, s. přewázi.
Přewažugi, owal, owati, abwiegen (abwägen), pendere ad libram exigere; 2) überwiegen, mehr wiegen, schwerer seyn, praeponderare.
Přewazým? eti, *D.* s. zawazým.
Přewedu. *fut.* wedl, wésti, weden, *imper.* přewed, überführen, hinüberführen, traducere: přewedl, na něho swé práwo, *Pr.* - na sebe monarchyi, *K.* a) hintergeben, betrügen, hinters Licht führen, inducere aliquem.
Přewěgi, *fut.* wál, wjti, noch einmal würfeln z. B. Getreide, denuo ventilare.
Přewelebný 3. sehr herrlich, magnificus
Přewelice, přewelmi, *adv.* zu sehr, gewaltig, nimis nimiopere.
Přewelíký 3. sehr groß, pergrandis, summus.
Přewěrný 3. ganz treu, wahrhaftig, perquam fidelis: přewěrný Bůh, *Com.*
Přewět u, Abtritt, cloaca, Za.
Přewezmu, *fut. ex.* wzal, wzýti, auffangen, intercipere; listy přewzal; přewzal se blížnjho negednau a roztrásl?
Přewezu, *fut.* zl, zti, *imper.* přewez, *praes.* přewážjm, hinüberführen, überführen, zu Wagen, zu Schiffe, transvehere.
II. *rec.* p-ti se, hinüberfahren.
Přewigi, *fut.* il, iti, *part. pass.* přewit, *imper.* přewj, anders winden (über einander) z. B. Garn, denuo glomerare; 2) s. přewjwám.
Přewjgjm, el, eti, vorh.
Přewinu, *fut. ex.* ul, auti, anders winden, (auf etwas), aliter involvere rei, aliter volvere in rem; 2) anders windeln, z. B. ein Kind, aliter od. denuo fasciis involvere.
Přewinugi, owati, vorh.
Přewjrám, al, ati, verschliessen, verschränken, praecludere: stranř pod branau, njm se přewjrá, aby s wazy do města nemohli, *Vel.*

Přewisnu, *fut. ex.* sl, u. snul, snauti, überhängen, superpendere, *B.*

Přewjwám, al, ati, s. přewěgi; 2) rügen, tadeln, cribrare, Job. 6, 26.

Přewláčjm, *fut.* il, iti, hinüberschleppen, trahere alio; (überschleppen, occare: přewláčiti getel sylnau bránau, *Puchm.*

Přewládozem, *fut.* dal, dati, *sl.* überwältigen, viribus superare, vincere.

Přewleku, wlečeš, *fut. ex.* wlekl, wlécy, umkleiden, anders kleiden, aliter vestire.

II. *rec.* přewlecy se, sich umkleiden, mutare vestes.

Přewljkám, al, ati, folg.

Přewljknu, *fut.* wljkl, wljknauti, s. přewleku.

Přewodjm, *praes.* il, iti, s. přewádjm.

Přewor, *a, m.* Prior, *m.* Prior; -rka, *y, f.* -inn, *f.* Priorissa, ský 3. -stwj ꝛc. wie bey kancljř.

Přeworám, bess. přeorám.

Přewoz. -znjk, s. přjwoz, -ky, *Syl.*

Přewožugi, owal, owati, s. přewážjm, v. přewezu, *Cyr.*

Přewrácenec, nce, *m.* ein verkehrter Mensch, perversus homo, *K. Com.*

Přewracený 3. verkehrt, a) umgekehrt, eversus, perversus, versus, inversus; b) verwandelt, versus, mutatus; c) unrecht, perversus, auch praeposterus: besonders der Ordnung nach, z. B. res, auch homo praeposterus; der verkehrt handelt; -ně, *adv.* inverse, retro, perverse, prave, praepostere; -nost, i, *f.* Verkehrtheit, *f.* perversitas, pravitas.

Přewracuzi, owati, s. přewrátjm

Přewracým, el, eti, vorh.

II, *rec.* přewraceti, se, sich wälzen, umkehren; 2) s. přewalatiti se; 3) *sl.* p-ti se w knize ꝛc. durchblättern, pervolvere.

Přewrátjm, *fut.* il, iti, cen, verkehren, a) umdrehen, vertere, invertere, pervertere; b) verwandeln, vertere, mutare; c) verderben, z. B. d. Worte, das Recht, der Verstand, das Herz ꝛc. detorquere, pervertere, depravare, corrumpere.

II. *rec.* přewrátiti se, abfallen, sich wegwenden, degeben, averti, deficere: od někoho se k ginému snadně přewrátiti; 2) zur unwahren Religion übertreten, a vera religione desciscere, apostatam fieri.

Přewrcy, s. přewrhu.

Přewrhám, al, ati, s. přewrhu; 2) počet klásti, držeti, überschlagen? ungefähr berechnen, *Syl.*

Přewrhlec, lce, *m.* Abtrünniger, apostata; b) Ruchloser, Verruchter? dwa měšťané přewrhlcy, *Com*

Přewrhlý 3. eigentlich umgestürzt; 2) niederträchtig, ruchlos, teter, abjectus, illiberalis, Tyt 2, 3. přewrhlý posel, Fama, *K.* 3) *sl.* s. přessibalý.

Přewrhnu, *fut.* s. folg.

Přewrhu, wržeš, *fut.* wrhl, wrcy, *sl.* wrhnauti, wržen, *imper.* přewrž, umstürzen, z. B. einen Stuhl, Topf ꝛc. evertere, subvertere: wjtr zeď tlustau přewrhl, *Vel.* kozelec přewrcy, abtrünnig werden, *Syl.*

II. *rec.* přewrch se, umstürzen; a) umgestürzt werden, z. B. der Wagen, everti, subverti; b) umfallen, collabi, corruere; b) abarten, ausarten, de-

generare; d) - sy, abwechseln, richtiger prowrcy sy, welches siehe.

Přewru, eti, s. přewjrám.

Přewrženj, n. Umwersung, f. eversio, subversio.

Přewundám, fut. al, ati, z. B. stůl, knihy, überstellen, anders wohin, transponere, transferre: střewa přewundati, R.

Přewýssený 3. part. v. folg. - ně, adv. überschwänklich, effuse, abunde, K.

Přewýssjm, fut. il, iti, übertreffen, praestare, antecedere, antecellere, superare, vincere.

Přewyssugi, owati, vorh.

Prewýt, s. prewét, Syl.

Přewzatý 3. s. přewezmu.

Preys, u, m. Preis, n. Plünderung, direptio, praeda: wssebo swobodný preys, Vel. preys pustiti na město, d. Stadt preisgeben (den Soldaten), urbem relinquere direptioni, proponere ad praedam; - na králowstwj; preys pustil na wsy knězské, Vel. někomu swobodný preys na město pustiti, Cyr.

Preysk, s. prýsk.

Preyssťěnj, bess. prýssťěnj.

Preyssťěnina, s. prýssťěnina.

†Preyssťěninowatý, s. prýssk-tý.

Preyssťjm se, s. prýssťjm se.

Preytýř, e, m. Erzklauber, separator metalli, Syl.

Preyz, e, m. preyz žlabowý, Einkehlstein, m. Einkehle, f. collicia, ae, f. tegula colliciaris, (nach R. preyze, f. cybla žlábkowitá, Hohlziegel, f. imbrex).

Přeza, y, f. mor. & sl. s. přjze.

Přežádaucý, sehr erwünscht, desideratissimus.

Přežádostný 3. sehr sehnlich, cupidus, ardens; - ně, adv. cum desiderio.

Přezák, a, m. Garnhändler, negotiator filarius; - čka, y, f. - inn, f. - trix - ia.

Přezarmaucený 3. sehr kläglich, traurig, tristissimus.

Přezauwám, al, ati, s. přezugi.

Přezděnek, nku, m. Alcove, f. u. drgl. zotheca, alcova.

Přezdjm, fut. ex. il, iti, einen Spottnahmen, Spitznahmen geben, nomen ridiculum irrisorium) imponere: přezdjwagi mu sok, Com.

Přezdjwám, (richtiger přezýwám), al, ati, vorh.; - wáwám, al, ati, fr.

Přezdjwka, y, f. Spitznahme, Stichelnahme, Spottnahme, nomen ridiculum, nomen irrisorium.

Přežehnám, fut. al, ati, sl. den Segen über etwas sprechen, segnen, benedicere; - ávám, al, ati, fr.; - ánj, n. verb.

II. rec. p-ti se, sich mit dem Kreuze segnen, das Kreuz über sich schlagen, cruce se signare.

Přeženu, fut. ex. hnal, hnati, hnán, imper. přežeň übertreiben, a) aus einem Orte in einen andern, depellere, transpellere: dobytek s gedné pastwy na ginau; b) hinüber treiben, super agere: přes potok koně - ; c) übermäßig treiben, ermüden, super vires agere, nimis agere; 2) ohněm, schmelzen, läutern, liquefacere; (3) bezwingen? Hyst. o Persek.)

II. rec. p-ti se, vorbey eilen, praetervolare: ty, y ony bjdy gako něgaká wichřice se přehnaly, K. 2) vorbey fahren, a) selbst, zu Schiffe, Wagen, prae-

U

tervehi, transvehi; außer diesen bey den Fällen, praetervolare; b) vorbey fliegen, praetervolare; c) vorbey fliehen, praeterire fugiendo, od. praeterfugere; d) vorbey fließen, praefluere, praeterlabi.

Přezerám, ati, *sl.* s. přezřjm, prohljdnu, u. přehljdnu.

Přežeru se, *fut.* žral žrati, sich besaufen, crapulari; b) sich überfressen, nimis vorare: náramně se gjdlem a pitjm přežragj, *Vel.* (auch sich Ekel fressen? dobytek se na té trávě přežral; *Recentiores*).

Přežigi, *fut.* il, iti, *sl.* überleben, superesse, supervivere; b) durchleben, zurücklegen, supervivere: giž sme ten rok přežili.

Přežjrám se, ati, s. přežeru se.

Přežiwač, e, *m.* (ryba) Käuer, Raubrassen, *m.* scarrus.

Přežjwám, al, ati, wiederkauen, ruminare, remandere; 2) *sl.* leben, vitam ducere: gako přežjwáte? wie lebet ihr, wie gehts euch? -ánj, *n.* Wiederkauen, *n.* -ung, *f.* ruminatio.

Přežiwjm se, *fut.* iti, sich eine Zeit lang durch ernähren, erhalten.

Přezka, y, *f.* s. přeska, *Syl.*

Přezkusým, *sl.* s. zkusým, ausforschen.

Přezmen, u, *m.* Schnellwage, *f.* statera.

Přeznám, *fut. ex.* al, ati, verkennen, aus Irrthum für etwas anderes halten, als es ist, non agnoscere.

Přeznamenitý 3. sehr vorzüglich, perexcellens, peregregius; -ně, *adv.* -enter, -gie.

Přezowu, zwati, s. přezwu.

Přezračný 3. (*abs.* -čno), dunkel, wie in der Dämmerung, subobscurus.

Přezralý 3., *sl.* přezratý, überzeitig.

Přezrem, el, eti, (jti), *sl.* folg. 2) ál, ati, überzeitig werden.

Přezřjm, *fut.* el, jti, übersehen, etwas vor sich hin beschauen, z. B. eine Gegend, prospicere, perspicere.

Přezugi, *fut.* přezul, přezauti, *praes.* přezauwám, d. Schuhe umwechseln, permutare.

II. *rec.* p-ti se, dasselbe.

Přežugem, *fut.* žaul, žauti, *sl.* folg.

Přežúwám, ati, *sl.* folg.

Přežweykám, bess. přežwýkám, *fut. ex.* al, ati, vorkauen, vorkäuen, premandere.

Přezwjdám, ati, folg.

Přezwjm, *fut.* zwěděl, zwěděti, *imper.* přezwěz, auskundschaften, explorare, *Cyr.*

Přezwu, *fut.* zwal, zwati, zwán, *imper.* přezow, *sl.* s. přezýwám.

Přežwykugi, owati, s. přežweykám.

Přezymjm se, *fut.* iti, *sl.* sich verkühlen, infrigidari.

Přezymugi, *fut.* owati, *sl.* überwintern, hyemare; a) über Winter bleiben, perhyemare; b) über Winter wohnen; c) über Winter halten, per hyemem durare.

Přezýwám, al, ati, (*sl.*) s. přezdjm: přezýwagj ho kapustau.

Přezýwka, y, *f.* s. přezdjwka.

Prhlawa, y, *f. sl.* s. kopřiwa (páliwá).

Prhljm, il, iti, *sl.* brennen, v. der Brennessel, urere.

Při, *praep. reg. loc.* bey, a) neben, apud, juxta; b) in, in, circa, z. B. při té wěcy se musý powážiti, bey dieser Sache ist zu

bedenken, in hac re &c. giž gest při letech, - bey Jahren; mocný gest P. Bůh a má při wssech wěcech swau wůli; při přjtomnosti něčj odpowěd dáti; při střjzliwosti býti; při hrdle zůstawiti; při posled, gak y při giných wěcech wůlj Božj se zprawowati; opatrowánj B. při wěcech lidských popjrati; Angel poselstwj Božj při bl. panně kjdil; c) unter, während, inter, in, z. B. při gjdle, beym Essen, inter coenam, od. in coena; stalo se to při času slawnosti; při památce vmučenj Kr. P.; bylo gako při poledni, - um Mittagszeit; d) an, (bey), in, apud: obdržel při Papežj, *Vel* při ženě gedné stal se přjklad; to se při ženách schwaluge; ohyzdné neprawosti při té ženě páchali; aby při nich něco swého zýskali; nic při něm neobdrželi ꝛc. djtky při prsech matek; ne při gednom se to stáwá; při penězých nedostatek trpěti; při wssech wěcech gak při zdrawj, tak při statku se mu dobře wede; - in Rücksicht, in Betreff -; při neymenssjm, aufs allerwenigste, ad minimum.

II. In der Zusammensetzung: a) an, zu, herzu, ad; b) etwas, ein wenig, paulum, sub.

Při wird lang, a) in der Zusammensetzung mit den Beywörtern u. den dav. abstammenden Neben- u. Hauptwörtern, wenn d. Beywörter nicht konstruirte Mittelwörter, od. Präterita Neutra sind. z. B. in přjhodný, přjhodně, přjhodnost, přjležity, - tě, - tost ꝛc. nicht aber in přikrytý, připálený, přirozený ꝛc. b) in den zusammengesetzten Hauptwörtern, wenn sie nicht *Nomina verbalia* sind, d. unmittelbar vom Infinitiv u. Partizip, einige auch vom Präteritum abgeleitet werden, z. B. přjbytek, přjchod, přjčina, přjhoda ꝛc.; nicht aber in přihledač, přikázanj, přibýwánj, přirozenj, ꝛc.

Přjadky, přjáham, *sl.* s. přádky přáhám ꝛc.

Přjast, *sl.* s. předu.

Přjátel, *sl.* s. přjtel.

Přibarwjm, *fut.* il, iti, ein wenig bräunlich färben, z. B. pečeni, - bräunen.

Přibawjm, *fut.* il, iti, *sl.* lang aufhalten.

Přjběh, u, *m.* Begebenheit, *f.* Zufall, *m.* casus, auch res, auch res gesta, wenn es eine That ist; auch narratio; wenn es eine Geschichte ist; pauhý přjběh, reine Erzählung, pure Wahrheit; 2) *gen.* a, i. e. přiběhlec, advena, s. poběh ec; (d. Türken nennen denjenigen, der ihre Religion annimt, pribeg.)

Přiběhlec, lce, *m.* s. unterm vorh.

Přiběhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, *imper.* přiběhni, zulaufen, herzulasen, gelaufen kommen, accurrere: on přiběhne, a zas odběhne.

Přiberu, *fut. ex.* bral, bráti, dazu nehmen, adsumere.

II. *rec.* p-ti se, ankommen, herzukommen, v. Menschen u. Thieren, advenire; 2) *sl.* sich anschicken, s. přistrogjm: pokud se k tomu přibral, minula hodina.

Přibeyti, přibýti, s. přibudu.

Přibeywám, bess. přibýwám, al,

ati, bald, *personaliter cum nom.* bald *impers. cum gen.* zunehmen, wachsen, größer werden, crescere: přibýwá nám zas blata

Přibigi, *fut. ex.* bil, biti, u. bit, *part. pass.* přibit, *imper.* přibj, anschlagen, etwas durch Schlagen befestigen, anheften, z. B. ein Brett etc. affigere; na křjž, ans Kreuz, affigere cruci; cwočky přibiti, aufzwecken, *D.*

Přibjgjm, el, eti, vorh.

Přibjhám, al, ati, zulaufen, herzulaufen, accurrere.

Přibjrám, al, ati, dazu nehmen, adsumere.

II. *rec.* přibjrati se, s. přiberu.

Přibljžjm, iti, nahe bringen.

Přibljžjm se, *fut. ex.* sich nähern, herzutreten, appropinquare, *B.*

Přibližugi se, owati, vorh.

Přjbor, *a, m.* d. Stadt Freyberg in Mähren.

Přjbram, *i, f.* ein Städchen im Berauner Kreise.

Přibránek, nka, *m.* Schlafkamerad, *m.* socius lecti.

Přjbudek, dka, *m.* Angebäude, s. přjstawek 1), *D.*

Přibudu, *fut. ex.* přibyl, přibyti, s. přibeywám: musylo wody přibyti.

Přjbuzenstwj, *n.* Verwandschaft durch Blut od. nicht, propinguitas; durch Blut, consanguinitas, agnitio; durch Heurath, adfinitas.

Přjbuznost, i, *f.* vorh.

Přjbuzný 3. verwandt, es sey durch Blut od. Heurath, propinguus; gest mi w krwi přjbuzný, *Cyr.* ist es durch Blut, cognatus, consanguineus, cognatione conjunctus; po otcy, (po meči), v. Vaters Seite, agnatus; po matce, (po přeslicy), v. Mutterseite, cognatus; durch Heurath, adfinis; přjbuzný wjry, gazyka, Religions-, Sprachverwandter, consors, cognatus religione, lingua; 2) in der Gramm. voces consonae, adfines, *Puchm.*

Přjbyk, *a, m.* Eigennahme, Adaukt, Adauctus.

†Přjbydlitel, *e, m.* Anwohner, accola? -dlj, *n.* Anwohnung? *D.*

Přibylý 3. der dazu gekommen, adauctus; přibylý hřjch, *opp.* přirozený, *K.*

Přjbytek, tku, *m.* Zugabe, Zunahme, *f.* Wachsthum, *n.* accessio, incrementum; 2) Wohnung, habitatio, domicilium, sedes.

Přjbytný 3. z. B. přjbytný měsýc, Schaltmonat, mensis intercalaris, od. intercalarius; 2) zufällig, Neben-, accidens: statek přjbytná při člowěku wěc, *Com.* (s. přjpadný 1).

Přibytj, *n.* s. přibýwánj.

Přibýwám, ati, s. přibeywám.

Přibýwánj, *n.* Zunehmen, *n.* Wachsthum, *n.* Vermehrung, *f.* incrementum, auctus.

Přjč, z. B. na přjč, *sl.* auch přjekom, in d. Queere, in transversum, ex transverso, in obliquum, oblique.

Přičeljm, *ol.* s. přihogjm.

Přjce, přjca, *y, f. sl.* d. Dürrsucht der Kinder, (großer Bauch, dünne Füße): to djtě ge w přjči

Přičernjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig schwärzen, paululum denigrare.

Přičerwenám, *fut. ex.* al, ati, etwas roth od. röthlich werden, rubellum (rubidum) fieri.

Přjčerwený 3. etwas roth, röthlich, rubellus, rubidus.

Přičesám, *fut. ex.* al, ati, abkäm-

men, depectere; 2) mehr abnehmen, herabnehmen, z. B. Obst, plusculum pomorum auferre, demere.

Přikesáwám, al, ati, vorb.

Přjřesy, ů, m. pl. d. Hitzblattern um ein Geschwür, od. eine Wunde, phlyctenae.

Přichauljm, fut ex. anschmiegen, adplicare; - se, sich -, se -.

Přicházým, el, eti, s. přigdu; - na mysl, in Sinn, in mentem, Com. pokrmowé mu k duhu přicházegj, K. - bekommen ihm wohl; 3) erreichen eine Zeit, gelangen, an einen Ort, attingere: téměř ke sta letům přicházýwali; 3 einfallen, incidere: ten swátek přicházel na podzym; - k hodnostem rc. s. přigdu; 4) vorkommen, scheinen, dünken, videri: přicházel mi wždycky gako slepý; těžko mi přicházý toho nechati, es kommt mir schwer an, dieß zu lassen, D. - ýwám, al, ati, fr.

Přichlacholjm se, fut. ex. sich einschmeicheln, blanditiis se (nimiopere) insinuare.

Přjchlop, (přjklop), u, m. Nebengebäude, Angebautes, z. B eine Kammer; - pek, pku, m dim.

Přichlopjm, sl. s. přiklopjm.

Přjchod, u, Ankunft, f. Ankommen, n. an einem Orte, adventus.

Přjchodné, ého, n. Anzugsgeld, n. etwa vectigal aditiale, adventuale.

Přichowám, fut. ati, sl. zur Zucht lassen, aufziehen, enutrire.

Přichowám sobě, fut. al, ati, ersparen, erwerben, acquirere.

Přjchowek, wku, m. was man v. Zeit zu Zeit erspatet, das Ersparte, peculium; wogiti ženu s přjchowkem, d. Kuh mit dem Kalbe bekommen, prov. D. vgl. přichowám.

Přjchoz, e, m. s. přjchod, D.

Přjchozý, ýho, m. Fremdling, m. ein Fremder, peregrinus, hospes, advena.

Přichránjm, fut. ex. il, iti, beschützen, tueri, protegere, defendere; - něnj, n. verb.

Přichýljm, fut. il, iti, s. nachýljm; b) sich zuwenden? z. B. ein Gut, eine Erbschaft.

Přjchylný 3. geneigt, a) Neigung habend zu etwas, propensus, proclivis; b) günstig, propensus ad rem &c.; -nost, i, f. Geneigtheit, f. a) Neigung zu etwas, propensio, proclivitas, b) Neigung, Zuneigung, Gunst, f. gegen jemand, od. etwas, propensio, studium.

Přichystám, fut. ex. al, ati, zuschicken, zubereiten, parare.

II. rec. p-ti se, sich zuschicken, zubereiten, parare se.

Přichytjm se, fut. ex. reg. gen. sich anhängen, hängen, od. kleben bleiben, ankleben, adhaerescere, inhaerescere; b) sich dazu schlagen, adsociari.

Přjčjm, il, iti, cum dat. pers. vel rei, entgegen seyn, dawider reden, contradicere, repugnare: papežency tomu přjčiti nebudau, Com.

II. rec. p-ti se, vorb. sich sträuben, sperren, reniti.

Přjčina, y, f. Ursache, f. a) das, wovon etwas herrührt, od. entsteht, Urheber, Urheberinn rc. causa; prwnj přjčina, Grundursache, causa primaria, causa principalis; b) das, warum etwas ist, od. seyn soll, causa, ratio: přjčina nástrognj, causa instrumentalis; přjčina

nástrogný wssemohaucý Kry- sta hlas,(při wzkřjssenj),Konf. galowá přjčinka, Beschönigung, f. praetextus, Syl. poslednj p., Endursache, causa finalis? D. bez přjčiny, ohne Ursache, sine causa, sine ratione, temere; bezewssj přjčiny, ohne alle Ursache, sine ulla causa, temere; z té přjčiny, od. za přjčinau tau, K. od. pro tu přjčinu, tau přjčinau, aus der Ursache (deswegen), hac de causa, hanc ob causam; za přjčinau, od. přjčinau drahoty rc. (mit dem Genit.)wegen, ob, causa; c) Veranlassung, f. Anlaß, m. causa, ansa, materia: přjčina se mi dala, Vel. z toho přjčinu wzali hubiti rc. Id. žoldy, holdy a gakýmikoli nesprawedliwými přjčinami statek sháněli, K. d) Verhältniß, n. Umstände, Angelegenheit, f. Fall, correlatio, conjunctio, casus, rerum adjuncta: při buzenstwjm aneb giným přjčinami gemu připogen, K. gakby se w takowých přjčinách chowati měli, Vel. mnozý w takowých přjčinách, (t. g. w persekucý) rc. Com. w takowé přjčině, Cyr. ten přjklad se w podobné přjčině zběhl, Vel.

Přjčinek nku, m. Zuthat, additamentum.

Přičiněnj, n. Hinzuthung, adjectio, additio, appositio; 2 Bestreben, n. Bestrebung, f. studium. z. B. rei, nisus, auch opera; wenn es so viel als Mühe, Bemühung, Bestreben, n. ist: přičiněnj o českau literaturu, Kram. mým přičiněnjm, durch mein Bestreben, mea industria.

Přičinjm, fut. ex. il, iti, hinzuthun, addere, adjicere, apponere: práw sobě přičiniti, Pr. přičinil gim swobod, Vel. přičinili ste hřjchů, B. hřjch k hřjchu přičinj, B. ne aby zlého mezy lidi přičjněli; nesnázý sobě nepřičjněl, K. cum acc. anlegen, zugreifen, admovere: ruku swau ku pomstě nad bezbožnjky přičinil, K. aby k neprawosti rukau nepřičjněli; k nosům swým kwjtj přičiňowali.

II. rec. p-ti se, sich bestreben, z. B. nach etwas, o něco, studere rei, operam dare rei, auch niti, eniti, anniti, elaborare: oprawdowě se přičinil o naprawenj služby Božj, K. b) mehr werden, adaugeri: bolesti se mu wjc přičinilo; c) -k něčemu, sich wozu bequemen.

Přičjnjm, praes. ěl, ěti, imper. přičjněg; - něti se, vorh.

Přičiňugi, owati, vorh. Vel.

Přjčinka, y, f. dim. v. přjčina.

Přjčinliwý 3. betriebsam, industrius, actuosus, strenuus, navus, (gnavus); - nost, i, f. - mkeit, f. industria, gnavitas, insgemein activitas.

Přjčinna, y, f. Farbe, f. Bestrich, m. (Becker.), linitus, R.

Přičjsti, s. přičtu.

Přičjtám, al, ati, s. přičtu.

Přjčka, y, f. was in d. Queere gehet, steht rc. z. B. Queerwand, f. paries intergerinus; přjčky, pl. Queertritte, Queerstäbe am Bortenwirkerstuhl, transtra, (orum); přjčkau, queer, nach der Queere, transversim, oblique.

Přjčkem, adv. vorh. přjčkau, Com.

Přikmuzený 3. brandicht, ustionem redolens.

Přjčni 1), queer, transversus, obliquus: přjčni cesta, Queerweg, via transversa; p. trám, Queerbalken, Zwerchbalken, m. transtrum, tignum transversarium; p. mázdra, Zwerchfell, n. diaphragma, (atis); p. wěc, s. křjžowá wěc.

Přjčnjk, u, m. trám, Queerbalken, m. tignum (transtrum) transversarium, *Leschka*; 2) *Puchm.* taufte so eine Art schlechten Reim, kde meznice se rymuge s kládcem, wie budu, dubu, etwa Queerreim.

Přjčnjk, a, m. Queerkopf, m. homo perversus, praeposterus, qui in transversum agit aut loquitur.

Přjčtenj, n. Zurechnen, Zuschreiben, n. adscriptio.

Přičtu, *fut. ex.* čtl, čjsti, čten, *imper.* přičti, *praes.* přičjtám, zurechnen, zuschreiben, beymessen, tribuere, adscribere, imputare, auch conferre in aliquem: cožkoli dobrého má, gemu přičjtá, *K.* přjčitali gj přjčinu smrti geho, *Vel.* přičetl sobě to za poctu, *Cyr.*

Přicwičugi se, owal, owati, sich mehr üben: w slowu Božjm se wždy wjce a wjce přicwičowati.

Přid, für přigd, s. přigdu.

Přidázám, ati, *sl.* s. přidogjm.

Přidám, *fut.* al, ati, folg. přidati se k spolku ꝛc. s. přichytjm se, b).

Přidáwám, al, ati, zugeben, dazugeben, od. fügen addere, adjicere; přidáwati srdce, Muth machen, animare, - starosti, d. Sorge vergrößern ꝛc. přidati, přiznati barwu, bedienen, im Kartenspiele, *D.* 2) zunehmen vergrößern, z. B. beym Stricken, amplificare.

Přjdawek, wku, m. Zugabe, Zulage, Beyfüge, f. additamentum: 2) Anhang, m. was zu einer Person od. Sache noch hinzu gefügt wird, z. B. der Anhang zu einem Buche, Zusatz, m. appendix; auch Einschiebsel, n. insertum, interjectum, *D.*

Přidáwjm, *fut.* il, iti, zudrücken, comprimere.

†Přjdawné gméno? Adjectiv, n. nomen adjectivum, *Hanka.*

Přiděďjm, *fut.* il, iti, *cum dat.* berathen, zueignen, zumessen: přiděditi zbožj wěčné někomu.

Přjděgi (přjzegi), *comp.* v. napřed, weiter herwärts: ten zámek ležj sem přiděgi.

Přjdek, dka, *m. siles.* s. přádelnjk.

Přidělám, *fut. ex.* al, ati, án, anmachen, daran machen od. fügen, adjungere, auch alligare; wenn es anbinden ist, u. affigere, wenn es anheften ist; 2) noch dazu verfertigen, praeterea, insuper, facere, efficere, conficere; 3) mehr hinzuthun, adjicere; s. auch oddělám 3).

Přiděláwám, al, ati, vorh.

Přjdělek, lku, m. Angemachtes, adjunctum, affixum, dazu Verfertigtes.

Přidjrám, al, ati, halb abhäuten: kůži masa přidjrati, das Fleisch halb an der Haut lassen, cute privare media parte.

Přidlužugi se, owal, owati, immer mehr Schulden machen, contrahere plus aeris alieni.

Přidlužjm se, *fut.* il, iti, vorh.

Přidogjm *fut.* il, iti, *sl.* das Kind

an d. Brust legen, tränken, adlactare.

Přidruha? zákopy přidruhám dělati, *Haj*.

Přidružjm se, *fut.* sich zugesellen, beygesellen, adsociari: přidružil se mezy nás.

Přidružugi se, owati, verb.

Přidržanliwy, bess. přidrženliwý, 3. ergeben, zugethan, addictus; 2) anhängend, fest bleibend, adhaerens: počestného powolánj přidrženliwý; -wě, *adv.* -wost, i, *f.* Ergebenheit, *f.* studium, observantia.

Přidrženj, *n. verb.* v. přidržjm; b) (kus kartáče), der Anhalter am Baum, beym Gärber, tenaculum.

Přidrženliwý 3. s. přidržanliwý.

Přjdržjm, *praes.* u. *fut.* el, eti, anhalten, an etwas halten, z. B. mit den Händen fest halten, tenere retinere aliquid: 2) někoho k něčemu, antreiben, impellere, adhortari.

II. *rec.* p-ti se, mit dem Gen. anhängen, a) fest bey etwas od. jemand bleiben, inhaerere, desidere, manere, auch bey etwas verbleiben, inhaerere rei, od. in re &c. toho se zuby y nehty přjdržegi, *Cyr.* b) ergeben seyn, zugethan seyn, favere alicui, deditum esse alicui, sequi.

Přidržowánj, *n. verb.* v. folg.

Přidržugi, owati, s. přjdržjm.

Prjechod, *sl.* s. průchod.

Prječjm, *sl.* s. přjčjm.

Přjdwor, u, *m.* Vorhof, *m.* vestibulum.

Prječin, u, *m. sl.* Fach, s. přihrada.

Prjehlawek, wku, *m. sl.* der Obertheil des Fußes, od. Schuhes.

Prjek, u, *m. sl. & ol.* s. přjč; 2) *sl.* d. Queere, transversum; 3) Queergang, *m.* meatus transversus, via transversa; 4) das Verkehrte od. Widrige in Reden, u. Handeln.

Prjekladnjk, u, *m. sl. Lypt.* Futter- od. Heukasten, *m.* im Stall.

Prjekom, *adv. sl.* s. přjč.

Prjekorjm sa, *sl.* s. přjčjm.

Prjeloh, u, *m. sl.* Brachfeld, s. přjloha.

Prjepasnjk, a, *m. sl.* Teufel, tentator.

Prjepošt, *sl.* s. probošt.

Prjetos, a, *m. sl. Lypt.* der untere Balken in einer hölzernen Wand.

Prjestor, *sl.* s. prostor.

Prjésť, i, *f. sl* Dürrsucht, Schwindsucht, *f.* phthisis; z prjesti kapat, an der Schwindsucht leiden.

Prjésskornbok, (prezsskornpek), u, *m. sl.* Fließey, *n.* unreifes Ey, ohne harte Schale.

Prjewoz, *sl.* s. přjwoz.

Prjezowisko, a, *n. sl.* s. přjgmenj: to mu ge prjezowisko, das ist sein Zunahme, *russ.* prozwi's'ce, Spottnahme, *m.*

Přifercugi, *fut. sl.* s. fercugi.

Přifregugi (sobě), *fut.* ein wenig den Amouren ergeben seyn: prawj o Karlowi, že sobě z mládi rád přifregowal, *Vel.* přifregug kuchařce o kus pečeně, *Klat.*

Přifrndoljm se, s. fiflugi.

Přigdu, *fut.* přissel, prigiti, *imper.* přiď, kommen 1), v. Menschen u. Thieren, *α*) eigentlich, z. B. an einem Ort, venire; ist es so viel als gelangen, so steht auch pervenire; ist es so viel als ankommen, so steht auch advenire; *β*) trop. statt gelangen od. fallen, gerathen, z. B. k hodnostem přigiti, zu Ehrenstellen gelangen,

venire, (pervenire), ad honores; w nenáwiſt, w nebezpečenſtwj, ke ſſkodě ꝛc. in Haß, in Gefahr, pervenire, od. venire; k letům od. k ſprawedliwým letům přigjti, majorenn werden, Pr. do křiku př., ins Geſchrey kommen; k ſobě př., a) zu ſich, zur Beſonnenheit kommen, ad se redire, animum recipere: ſami k ſobě přiſſedſſe, welmi ſme toho pykali, *Vel.* b) ſich erholen, refici, animum, vires recipere; k ſnjženj př. humiliari; na to ſem přiſſel, a to vſaudil, *Cyr.* přiſſel k wyručenému a doptal ſe ho, Pr. ſewſſj ſwau ſláwau na nic přigde, *K.* což gednau čertu w hrdlo přigde, toho žádný newykaupj, *prov. Vel.* γ) o něco přigjti, verlieren, ſ. o; 2) v. lebloſen Dingen, α) wenns ſoviel iſt, als herbey kommen, advenire, venire, z. B. přigde čas, d. Zeit wird kommen; až můg čas přigde, pomſtjm ꝛc. *K.* hodina přiſſla, d. Stunde iſt gekommen; přiſſlo mi na myſl, *K.* přiď co přiď, es mag kommen wozu es will, quidquid fuerit, *D.* β) gelangen, wiederfahren, zu Theil werden, venire, pervenire: kniha k ztrátě přiſſla, - in Verluſt gerathen; panſtwj k rozdělenj přiſſlo; ſpor mezy ſtranami k wyſlyſſenj přiſſel, Pr. pře přiſſla k ſwému zawřenj, Pr. myſſlenj leſu přiſſlo na nic, *K.* na takowau nauzy přiſſel; γ) überbracht werden, z. B. přiſſlo pſanj, es iſt ein Brief gekommen, ꝛc. venire, advenire, adferri; δ) folgen, sequi: na něčj miſto přigjti, an jemandes Stelle kommen, succedere; ε) zu ſtehen kommen, koſten, constare; zač přigde ten dům? wie hoch kommt, wie viel koſtet das Haus? nepřigde draze, es kommt nicht hoch; 3) přigde, *impers.* přiſſlo *cum & sine dat. pers.* dazu kommen, geſchehen, evenire, contingere: to rozwažugi, načby nám potom někdy přigjti mohlo, - was uns dann wiederfahren könnte; přiſſločby na twrdo ſkočiti, man müßte etwas Hartes erfahren, in eine harte Nuß beißen *Vel.* Mitridatowi na to přiſſlo, že ho ſyn geho k ſmrti přinutil, *Vel.* mělo gim také na to přigjti, aby trápenjm wyti muſyli, *K.* přigde na to, že Bůh giných powolá, *K.* přigde wám vtjkati, *Com.* ale což wjce mluwiti? přeſtati mi přigde, a rozžehnati ſe s tebau, wlaſti milá! *Id.* když na neytěžſſj přigde, vteče ſe do chrámu, *K.* přiſſlo geſt až na wálku; napoſledy přiſſlo k kordům, *Vel.* tuť přigde na řeč, da geſchah d. Rede; přigde tu toliko na penjze, hier kommt es bloß aufs Geld an, *D.* gak co přiſſlo, tak odeſſlo, *prov. Vel.* wie gewonnen ſo zerronen, male parta, male dilabuntur; ſ. auch na 1), b).

Přigednám, *fut.* al, ati, noch dazu anſchaffen, praeterea (insuper) parare, comparare.

Přigedu, *fut. ex.* gel, geti, gefahren od. geritten kommen, advehi.

Přjgem, gmu, *m.* Einnahme, *f.* was man einnimmt z. B. des Geldes, Einkünfte, *pl.* reditus, vectigal, auch fructus, quaestus.

Přjgemce, *m.* der etwas an ſich, od. in Empfang nimmt, Empfänger, Annehmer, susceptor.

Přjgemný 3. angenehm, annehm-

lich, gratus, jucundus, svavis, acceptus; - ně, *adv* - de-viter; - nost, i, *f.* Annehmlichkeit, *f.* angenehme Beschaffenheit, das Angenehme, svavitas, dulcedo, jucunditas, gratia.

Přigetj, *n.* Annahme, Annehmung, *f.* z. B. einer Sache ꝛc. acceptio; *za syna*, an Kindesstatt, adoptio.

Přjgezd, u, *m.* d. Ankunft, das Ankommen an einem Orte, zu Wagen od. reitend, adventus: *přjgezd swůg Kr. konal do Geruzaléma.*

Přjgezdné, ého, *n.* Anrittsgeld, *n. D.*

Přigjdám, *al, ati*, dazu essen, simul comedere; (gisty počet chlebůw sobě přigidali ? ? *Vel.*)

Přigjmač, *e, m.* Hehler, *m.* z. B. beym Stehlen, occultator, receptator, s. přjgemce, (wenig üblich), susceptor; - čka, *y, f.* Hehlerinn, An-inn, E-inn, *f.* - trix, - trix; - trix.

Přigjmám, *al, ati*, annehmen, a) in Empfang nehmen, an sich nehmen, sumere, accipere; *za syna*, an Kindesstatt, adoptare; *za měšťana*, als Bürger; facere civem; *včitele, služebnjky*, Lehrer, Bediente, assumere, conducere mercede; b) aufnehmen, recipere, z. B. *na milost*, zu Gnaden, in gratiam; - *s wděčnostj a oblibeně*, wohlgefällig, *K.* *přigjti za wděk*, für lieb nehmen, boni consulere, *Syl. K.* *za auda gednotělného a wlastnjho geg přigmau*, *K.* c) empfangen, bewillkommen, z. B. einen Fürsten, recipere, suscipere: *wolenj a přigjmánj knjžete Korytanského*, *Vel.* d) übernehmen, auf sich nehmen, recipere, suscipere, accipere; e) sich gefallen lassen, billigen, gut heißen, nicht verschmähen, z. B. Rath, Bitten, Entschuldigung ꝛc. accipere, probare, admittere; f) folgen, sich eigen machen, z. B. eine Religion annehmen, sequi formulam ecclesiae &c. 2) kommunizieren, das h. Abendmahl empfangen, uti sacra coena: *k přigjmánj gjti*, zur Kommunion gehen, ad sacram coenam accedere; 3) einnehmen, Einnahme haben, accipere (reditus): *na malau mjru neb wáhu prodáwá, na wětšj přigjmá*, *K.* 4) einnehmen (Arzney), sumere (medicinam); 5) *k sobě př.* über sich nehmen, in se assumere.

Přigjmánj, *n.* Annehmen, Annehmung *f.* Empfang, *m.* acceptio, receptio; 2) Kommunion, *f.* das h. Abendmahl, sacra coena; *k přigjmánj gjti*, zur Kommunion gehen, accedere ad sacram coenam (synaxim); 3) od. *př. do kassy*, Einnehmen, Einkassiren, *n.* acceptio redituum, (incassatio); - *léku*, sumtio medicinae; 4) *př. osob*, Ansehen der Personen, respectus hominum.

Přigjmatel, *e, m.* Annehmer, Empfänger, ꝛc. qui accipit, recipit, sumit ꝛc.; s. přigjmám.

Přigjždjm, *ěl, ěti*, *iter.* v. přigedu.

Přjgměnj, *n.* folg.

Přjgmj, *n.* Zunahme, *m.* den jemand führt, cognomen; - *dáti*, geben, cognomen tribuere, cognominare; - *mjti*, - haben, cognominari.

Přigmu, *fut. ex.* přigal, přigjti,

u. přigmauti, *part.pass.* přigat, *imper.* přigmi. s. přigjmám.
II. *rec.* pr-ti se, *sl.* s. vgmu se 1).
Přihackugi, *fut.* owal, owati, häkeln, unco, fibula jungere, *D.*
Přihán m, čl, čti, s. přizenu.
Přihárám, s. hárám; přihárala sem, sie kam hergeschoßen, *D.* 2) *sl.* anbrennen, aduri; přihárá mu, es brennt ihm nahe, er kommt ins Gedränge.
Přiharcugi, owal, owati, herbeylaufen, ferri, herbeyreiten, adequitare.
Přihazugi, owati, s. přihodjm.
Přiházým, *fut.* eti, vorh.
Přihází se, *praes impers.* elo, eti, sich ereignen, sich begeben, sich zutragen, accidere, evenire, contingere: kacýřstwj se přihází trogjm obyčegem: přihází se w okamženj, čehož čáka w roce nenj, *prov. Leschka,* accidit in puncto, quod non speratur in anno.
Přjhbj, *n.* Bug, *m.* flexus; b) Gelenk, *n.* vertebra; př. w hřbetě, w páteři, ein Gelenk im Rückrath, spondilus; př. pod kolenem, Kniebeuge, Kniekehle, *f.* Kniebug, *m.* poples.
Přiheybám, al, ati, s. přihnu.
Přihladič, e, *m.* scharfer Schlichtmond des Weißgärbers, planula acutata.
Přihladjm, *fut.* il, iti, zen, ein wenig glätten, paulum levigare; anglätten; přihladiti se, *sl.* sich d. Haare schön kämmen.
Přihládzám, ati, *sl.* vorh.
Přihlassugi se, owal, owati, sich zu etwas bekennen, profiteri: k učenj obnowenému se stále přihlassugi; Bůh se k nám slowem swým přihlassuge; k tomu se přihlásyli, že chtj rc. *K.* auch mit dem Dativ: přihlásyli se té smlauwě, *K.*
Přihlásým se, *fut.* yl, yti, vorh.
Přjhlbice, bess. přjlbice.
Přihledač, e, *m.* Aufseher, *m.* inspector, curator rei, qui rem attendit, *Syl.*; -čka, y, *f.* -inn, *f.* -trix.
Přihlédám, přihljdám, ati, folg. -ánj, *n.* Aufsicht, *f.* curatio, inspectio.
Přihlédnu, přihljdnu, dl, dnauti, Achtung geben, sorgen, attendere, curare: přihlédali k tomu aby čjm spjsse sslo djlo Božj, *K.* k wám přihlédnu, *K.* -nutj, *n. verb.* s. přihlédánj.
Přihljžjm, el, eti, *boh.* (nicht *sl.*) s. přihlédám; 2) Honig ausnehmen, mel excipere, eximere.
Přihlobjm, *fut. ex.* il, iti. *sl.* zuschlagen, durch Schlagen befestigen, tundendo firmare, *Ryb.*
Přjhluchý 3. ein wenig taub, subsurdus.
Přihlučjm se, *fut.* il, iti, herbeyströmen, confluere: zástup weliký nepřátel se přihlučil.
Přihnu, *fut.ex* ul, auti, zuneigen, acclinare, inclinare; b) einbiegen, inflectere.
Přjhoda, y, *f.* Zufall, *n.* Begebenheit, *f.* Ereigniß, *n.* casus, eventus, eventum; přjh. z dopusstěnj Božjho, Schicksal, Zufall, *m.* fatum, Př. řemeslo pro přjhodu aneb na zdařboh dělati, sein Handwerk auf Abentheuer treiben, -coece, incerto eventu, *D.*
Přihodjm, *fut. ex.* il, iti, *praes.* přihazugi, zuwerfen, dazu werfen, adjicere; 2) über einen

werfen, superinjicere: koho král oděwem swým přihodj.

II *rec.* p ti se, s. přihážy se.

Přjhodný 3. bequem, gelegen, füglich, commodus, opportunus; -ně, *adv.* - de, - ne; - nost, i, *f.* Be-keit, G-heit, *f.* - ditas, - nitas: přjhodnost sobě danau zádostiwě prigal.

Přihogjm, *fut. ex.* il, iti, anheilen, sanando adjungere, conjungere.

II. *rec.* p-ti se, angeheilt werden, sanando adjungi.

Přjhonka, y, *f.* d. Lire, ein hölzerner Keil hinter dem Stöckel am Pfluge, cuneus organicus.

Přihospodářjm, *fut. ex.* il, iti, erwirthschaften, durch Wirthschaftlichkeit erwerben, frugalitate (diligentia) acquirere.

Přjhořký 3. bitterlich, subamarus.

Přihotowjm, *fut. ex.* il, iti, en, zubereiten, vorbereiten, parare, apparare, praeparare, instruere.

II. *rec.* p-ti se, sich zubereiten, se parare &c.

Přihrabám, *fut. ex.* al, ati, hinzurechen, pectine admovere; 2) hinzuscharren, radendo admovere; 3) noch mehr zusammen rechen, z. B. Heu rc. plus pectine, colligere, congregare.

Přjhrad, u, *m. sl. Nitr.* folg.

Přjhrada, y, *f.* eigentlich was durch ein Brett, Wand, Mauer rc. abgesondert ist, (přehrazeno gest), also Fach, *n.* z. B. eines Schrankes rc. loculus, forulus auch loculamentum, auch forus; Beylade, *m. D.* 2) Scheidewand im Gebäude, auch soviel als komora, gizba; -dka, y, *f. dim.*

Přjhradek, dku, *m.* Queermauer, *f.* septum, Izai. 41, 12, 14.; b) die u. das s. vorh.

Přihradjm, *fut. ex.* il, iti, zen, ein wenig vermachen, zumachen, paulum obsepire, claudere; 2) mit hinein einschließen (mit der Mauer), cingere circum circa: Adryán přihradil zdi, Boži hrob k městu.

Přihrám, sobě, *fut.* folg.

Přihráwám sobě, al, ati, zu Zeiten, oft spielen, interdum, saepius ludere.

Přihrážám, ati, *sl.* s. přihrozým.

Přihrazugi, owati, s. přihradjm.

Přihrbený 3. etwas gebogen, gekrümmt, incurvatus, pressus.

Přihřegi, *fut.* al, ati, *sl.* aufwärmen, calefacere.

Přihřmjm, *fut.* ěl, ěti, anbrechen, stürmisch, mit Ungestümm jemand anfallen, auf jemand losstürmen, irruere.

Přihrozým, *fut.* yl, yti, *sl.* drohen, mit Drohen gebieten, comminari.

Přjhrsstj, (-sstlj), *n.* beyde Hände voll, duplex vola.

Přjhryzek, zku, *m.* Anbiß, *m.* admorsus, *D.*

Přihuzám, ati, *sl.* schwer u. spät herbey schleichen, adrepere.

Přjkaderawý 3. etwas kraus.

Přikágjm, el, eti, *iterat.* s. přikogjm.

Přjkaukám, s. přikukám.

Přikauknu, *fut. ex.* přikaukl, kauknauti, s. přihljdnu.

Přikaupjm, *fut. ex.* il, iti, zukaufen, plus emere.

Přikausnu, *fut. ex.* kausl, kausnauti, zubeißen, dazu beißen, u. essen, simul comedere.

Přikaz, u, *m.* folg. *D.*

Přikázanj, *n.* Gebot, *n.* Befehl,

m. praeceptum, imperium, jussus, jussum: desatero Božj přikázanj, od přikázanj Božjch deset, d. zehn Gebote Gottes, decalogus.

Přikazatel, *e, m.* Gebieter.

Přikáži, *fut. ex.* kázal, kázati, kázán, *imper.* přikaž, gebieten, befehlen, imperare, jubere, praecipere.

II. *rec.* přikázati se, sich ergeben, widmen, überlassen, addicere se: Bulgaři přikázali se k poslušnosti cýrkwe křesťanské; od něho odstupowali, a přikazowali se k ginému; rádi se k dworům panským přikazugj, *Vel.*

Přikazugi se, owati, *verb.*

Přjklad, u, *m.* Beyspiel, *n.* exemplum, specimen: přjklad gak s obecnjm lidem zacházeti slušj, *Com.* k sausedu pro přjklad nechoditi, *prov. Vel,* ku přjkladu, na přjklad, zum Beyspiel, exempli gratia, causa; pod přjkladem ohně a wody mluwj o bjdě lidské, *K.* b) Gegenbild, *n.* antitypum? *D.* c) Muster, *n.* exemplar.

Přikládám, al, ati, *s.* přiložjm.

Přjkladnjk, a, *m.* Mustermann? *m.* der zum Beyspiele dient.

Přjkladnost, i, *f.* Musterhaftigkeit, *f.* das Vorleuchten mit gutem Beyspiel, exemplar: přjkladnostj slaužiti.

Přjkladný 3. exemplarisch, was andern zum Beyspiel, zur Nachahmung, dienen soll, exemplaris, auch recti exempli, auch rectus, sanctus, z. B. Leben, Wandel etc. Beyspiel-, ähnlich: přjkladné mluwenj, *K.* - ně, *adv.* recte, sancte.

Přikladu, *fut.* kladl, klásti, *imper.* přiklaď, zudecken, bedecken, z. B. mit etwas, contegere: tu geg položil, a hnogem přikladl.

Přiklegugi, owati, *s.* přiklżjm, *D.*

Přiklekám, al, ati, *folg.*

Přikleknu, *fut.* přiklekl, přikleknauti, hinzuknieen, niederknieen, in genua provolvi.

Přiklesnu, *fut.* sl, snauti, ein wenig straucheln; - nutj, *n. verb.* přiklesnutj korauhewnjka, *K.* *s.* klesnu.

Přiklesstjm se, *folg.* *Hne'wkow.*

Přiklestjm se, *f. ex* sich anmachen, ankleben: přiklestiti se k dřewu.

Přjklet, piklet, u, *m.* *sl.* atrium; (mjsto mřežemi přehraděné? *Leschka.*)

Přiklžjm, *fut.* il, iti, anleimen, agglutinare.

Přjklop, u, *m.* *s.* korbeljček 2), u. poklop; b) Lichtkappe, v. Blech, cucullus, *R.*

Přiklopjm, *fut. ex.* il, iti, zudecken, z. B. mit dem Deckel, operire, tegere, contegere.

Přiklopotám, (- pocy), *fut.* al, ati, na koni, hinzu, herzutraben, (reiten), advehi equo, *Haj.* 2) herrumpeln, adoriri: hmotně na někoho přiklopotati, *Ryb*

Přiklusám, přiklussi, *fut.* sal, sati, herzutraben, reiten, venire, adequitare: nepotřebj geg wolati, sám přiklusse.

Přikmotřjm se, *fut.* il, iti, *sl.* sich anvettern, *s.* přilichotjm se, *D.* 2) *sl.* h e u. da, ungebeten wohin kommen, sich ungebeten zugesellen, adsociari.

Přikogjm, *fut. ex.* il, iti, en, d. Brust geben, säugen, dare (praebere) alicui mammam, ubera.

Přjkop, u, *m.* Graben, *m.* fossa; přednj, zewnitřnj přjkop Au-

ßengraben der Vestung, fossa exterior: na přjkopech (w Praze,) am Graben, zu Prag.
Přjkopa, y, f. Dan. 9, 25, sl. prjekopa, vorh.
Přikopám, fut. ex. al, ati, dazu graben, affodere; 2) durch Graben etwas hinzuthun, affodere.
Přikopáwám, al, ati, vorh.
Přjkopytj, n. ßlapadlo, a, n. der Fuß am Strumpfe, pes, D.
Přikořenjm se, fut. ex. il, iti, anwurzeln, radices agere.
Přjkořj, n., sl. prjekor, u, m. Kränkung, Widerwärtigkeit, (Schabernak, m.) Schur, f. vexatio, molestia, f.
Přjkořist, i, f. vorh.? Ryb.
Přjkořjzeň, zně, f. vorh. (wenig üblich): přjkořjzné a protimyßlnosti mnohé činiti, Ryb.
Přikowám, fut. al, ati, anschmieden, accudere, cudendo adjungere.
Přikračugi, owal, owati, zutreten sich nähern, appropinquare; s žalobau k obeßlanému, anklagen, d. Anklage vornehmen; - k někomu pořádem práwa o dluhy rc. Pr. s. auch přikročjm.
Přikradnu se, fut. dl, dnauti, (krásti) se, sl. sich heimlich wohin einschleichen, clam irrepere.
Přikrádám (sobě), al, ati, (sich) dazustehlen, plus furari: přikrádá sobě (gako Gidáš), K.
Přikrágený 3. nach dem Modell, Maaß zugeschnitten, ad formulam sectus.
Přikrágjm, el, eti, s. přikrogjm.
Přjkře, adv. steil, praerupte; 2) jähe, praecipitanter; 3) s. přjsně: přjkře domlauwati někomu, K.
Přikreywám, al, ati, beß. přikrýwám.
Přjkřj: po přjkřj gsau, i. e. po stráni gsau.
Přjkrm, u, m. Zuspeis? Zugemüse? obsonium.
Přikročjm, fut. il, iti, s. přikračugi: wßemi obyčegi k tomu přikročil, aby ho toliko mohl vdusyti a zahladiti; práwem k někomu přikr., gerichtlich verklagen, belangen, lege aliquem postulare.
Přikrogjm, fut. il, iti, zuschneiden, nach dem Model, od. Maaß, z. B. Tuch, Zeug, secare ad formulam.
Přjkrost, i, f. Jähe, Abschüßigkeit, Steilheit, f. jäher, steiler Ort, praecipitium, praeceps, auch praeceps locus; př. pahrbku, Abschuß, m. declivitas, s. stráň; 2) s. přjsnost.
Přjkrow, u, m. s. přikrywadlo, Syl. 2) Leichentuch, Bartuch, n. pannus funebris.
Přjkrý 3. náhle wysoký, jähe, a) steil, abschüßig, praeceps, praeruptus: nedobytý přjkrý zámek, Cyr. b) hitzig, voreilig, praeceps: netak zpřjkra přistawugte - proti nám, K. c) s. přjsný, twrdý: přjkrá pohrůžka, B. přjkrá kázeň; přjkrá zyma, Vel. Com.
Přikrygi, fut. ex. přikryl, přikryti, (přikryt, přikrept), part. pass. přikryt, imper. přikry, zudecken, operire, tegere, contegere; fig. přikryge gi hanba, - ßláwa, B. přikrywá ßzami oltár, B.
Přikrytj, n. Hüllen, n. Hülle, f. tegumentum, operimentum B.

Přikrytý 3. gedeckt, tectus: přikryty wůz, verhängter Wagen.
Přikrywač, e, m. Verdecker, m. tector; b) Bedacher, m. D. -čka, y, f. -inn, f. -trix.
Přikrywadlo, a, n Decke, f. tegmen, (tegumen, tegimen), tegumentum, tegimentum, tegmentum, operculum; b) Bettdecke, f. tegmen, stragulum, n. stragula, f. R.
Přikrýwám, al, ati, s. přikrygi.
Přikrýwka, y, f. mor. s. poklička; (auch Kopfhülle?)
Přikukám, al, ati, někomu, ausschelten? Haj. Lomn.
Přikusugi, owati, s. přikausnu.
Přikwačjm, fut. ex. il, iti, bedecken, besonders mit etwas schweren, obruere; 2) schwer u. unverhoft über jemand kommen, fallen, heftig herstürzen, repente irruere, impetum facere: přikwačila ho powodeň hrozných zámutků, K. přikwačili to rumowé, Pr. přikwačilo ge zahynutj, Vel. drjwj w lese zázračné ge přikwačowalo, K. přikwačil Bůh Egypt wlnami mořskými, Com. mnohými těžkostmi přikwačiti někoho; (den swátečnj na ně přikwáčil, Vel. selten).
Přikwačugi, owal, owati, verb.
Přikwapjm, fut. il, iti, herbeyeilen, adcurrere: přikwapj na nás, než se nadégeme, Vel.
Přikwitnem, fut. tl, tnauti, sl. ungebeten, unverhofft herbey kommen.
Přjkyslý sl. säuerlich, subacidus
Přilahodjm, fut. il, iti, durch Schmeicheleyen herbey locken, allicere, blanditiis allicere.
Přilákám, al. ati, s. přilaudjm, D.
Přilaučjm, fut. ex. il, iti, hinzufügen, adjungere, annumerare.
II. rec. p-iti se, sich beyfällig machen, adjungere se: k druhé straně se přilaučiti.
Přilaudám se, al, ati, folg.
Přilaudjm, fut. il, iti, anlocken, herzu u. hinzu locken, allicere.
II. rec. p-ti se, herzu u. hinzu schleichen, adrepere.
Přilauzenj, n. verb. v. vorh.
Přjlaz, u, m. mor., sl. prjelaz, Lücke durch einen Zaun, wo man durchgehet, (přelézá se).
Přjlbice, f. Pickelhauben, Sturmhauben, f. galea, cassis, Haj.
Přilehám, al, ati, folg.
Přilehnu, fut. ex. lehl, lehnauti, anrücken, sich näherlegen, propius accumbere; 2) anschliessen, (neutr.) genau an etwas passen, sich anfügen, jungi, conjungi, z. B. d. Thür schliesset nicht an rc. 3) sich an jemand od. an etwas hinlegen.
Přilegi, fut. ex. přilil, přiljti, reg. gen. zugiessen, adfundere, suffundere; -éwám, al, ati, dasselbe: wody do moře přiléwati, prov. lauze k blátu přiléwati, prov. K. das Übel noch ärger machen.
Přjlepek, pku, m. Anhang, a) was an einer Sache hängt, od. daran gehengt wird, appendix; b) was zu einer Sache od. Person noch dazu gesügt wird, appendix: lidské přjlepky (k pjsmu sw.), K.
Přilepjm, fut ex. il, iti en, ankleben, anleimen, ankleistern, anpappen, agglutinare.
II. rec. p-piti se, ankleben, (neutr.) sich anhängen, d. i. hangen, od. kleben bleiben, adhaerescere, inhaerescere.

Přilepssjm, *fut.* il, iti, (někomu), mit dem Genit. zulegen, zusetzen, vermehren, adjicere, addere: žoldu gim přilepssj, *Vel.* II. *rec.* p-ssiti sobě, sich seinen Zustand verbessern, fortunam suam meliorem reddere.

Přilet, u, *m.* Anflug, *m.* advolatus, *B.*

Přiletjm, *fut.ex.* ěl, ěti, zufliegen, herzufliegen, advolare.

Přilepugi, owal, owati, s. přilepjm: wssi oslowé někomu přilepowati.

Přiležjcý 1. anliegend, beyligend, adjacens, *D.* z. B. Brief: ostrow přiležjcý Sotland, *Vel.*

Přiležjm, el, eti, beyliegen, liegen bey etwas, adjacere; b) beyschlafen, accubare, *Syl.* c) s. přináležjm (selten): gakž na pjsma sw. přiležj, *K.*

Přiležitě, *adv.* gelegen, commode, opportune, in tempore.

Přiležitost, i, *f.* Gelegenheit, *f.* a) Bequemlichkeit, z. B. des Hauses, commoditas; b) Thunlichkeit, *f.* commoditas, auch facultas, potestas, copia, z. B. Gelegenheit jemand zu sehen, Bücher zu kaufen rc. c) gelegene Zeit, occasio, locus, opportunitas, tempus.

†Přiležitostný 3 ? Gelegenheits-, přiležitostné kázanj, bess. kázanj při přiležitosti, při přiležitostech.

Přiležitý 3. gelegen, bequem, z. B. eine gelegene Zeit rc. commodus; b) schicklich, accommodus; k přjtomné materyi přiležitá pjsma swatého powěděnj, *Com.* k tomu časn přiležitá pjseň, *Vel.* tuto přiležité gest, abychom přiwedli rc. -opportunum. *Id.*

Přilezu, *fut. ex.* zl, zti, *imper.* přilez, herzu u. hinzu kriechen, adrepere.

Přilhu, (přilžu), přilžeš, *fut.ex.* přilhal, přilhati hinzulügen, adfingere, falso adjicere, (addere).

Přilichotjm se, *fut. ex.* il, iti, sich zu jemand, in jemandes Haus einschmeicheln, schmeichelnd kommen.

Přiljčjm, *fut. ex.* il, iti, schminken, fucare: tjm modlářstwj swé přiljčil, *K.*

Přiljpám, al, ati, s. přilepjm. II. *rec.* p-ti se, s. přelepit se.

Přiljsám se, *fut.* al, ati, s. přilichotjm se, *D.*

Přiliš, *adv.* zu, zu sehr, allzu, nimis, nimium; přiliš mnoho, zuviel, nimis multum; přiliš málo, zu wenig, nimis parum; přiliš weliký, allzu groß, nimis magnus; přiliš malý, allzu klein, nimis parvus; co přiliš, to přiliš, allzu viel ist ungesund.

Přilissný 3. übermäßig, übertrieben, überspannt, nimius, immodicus, effusus; přilissná dobrota, ge holá žebrota, *prov.* allzu viel ist nicht gut, omne nimium nocet; -ně, *adv.* immodice, supra modum; -nost, i, *f.* Übermaaß, *n.* Überfluß, *m.* Übertriebenheit, *f.* überspanntes Wesen, abundantia.

Přiljwám, al, ati, s. přilegi.

Přilizugem se, owati, *sl.* s. podlizugem se.

Přilnu, *fut. ex.* ul, auti, ankleben, anhängen, adhaerescere; fig. slepě k Assyrským přilnuli, *K.* přilnula dusse geho k nj, *B.*

Přilnulý 3. anklebend: -k zemi.

Přiloh, u, *m.* solg. *D.*

Přjloha, y, *f.*, *sl.* prjeloh, co se přeležj, Brachacker, *m.* Brachfeld, *n.* vervactum, ager requietus, *hung.* parlag; 2) nach einigen Neuern soll es auch Beylage, *f.* Beleg, *m.* (přiložený spis) heißen; allein přjloha kommt nicht v. přiložjm (*iter.* přikládám, daher přjklad-) her, sondern v. přeležjm. Přjložek wäre richtiger.

Přjložek, s. unter dem vorh.

Přiložjm, *fut. ex.* il, iti, zulegen, dazulegen, dazuthun, adjicere, addere: musým přiložit na oheň, můg oheň mi spj, mein Feuer ist ausgegangen; 2) legen, darauf legen, imponere; z. B. flastr na ránu, Pflaster auf d. Wunde, emplastrum imponere (apponere) vulneri; 3) k něčemu ruce přikládati, Hand anlegen, manum operi admovere; - pilnost, Fleiß anwenden; 3) *cum acc. pers. & instr. rei*, dasselbe: byl pochowán a kamenem twrdým přiložen, *Haj.*

Přjložnj 1. z. B. přjložnj rolj, s. přjloha.

†††Přiložugi, ganz unrichtig für přikládám, s. d. Anm. unter nakládám.

Přilučjm *fut.* iti, *obs.* s. připogjm.

Přjluda, y, *f. ol.* Anlockung.

Přjluži, *n.* ? *Ryb.*

Přiluzugi, owati, s. přilaudjm.

Přjm, přel, přjti, entgegen seyn, dawidersprechen, contradicere; b) leugnen, verneinen, negare: nepřjm toho, das leugne ich nicht.

II. *rec.* přjti se, dasselbe; nepřjm se, ich habe nichts dagegen, *D.*

Přimackám, *fut. ex.* al, ati, andrücken, apprimere, *B.*

Přimalugi, *fut.* owal, owati, hinzumahlen, appingere; stjn př., ausschattiren, *D.*

Přjmalý 3. *sl.* allzuklein, justo minor.

Přjmám se, *sl.* s. přigiti se.

Přimažj, *fut. ex.* přimazal, přimazati, přimazán, anschmieren, etwas an etwas, allinere.

Přimazugi, owati, vorh.

Přjměnek, nku, *m.* was man mehr ausgewechselt hat.

Přiměřám, ati, *sl.* s. přeměř m.

Přjměrek, měrku, *m.* was man mehr ausgemessen hat.

Přjměřený 3. angemessen, commensuratus, aptus, *D.*

Přjměřj, *n.* (v. při u. mjr, Friede), Stillstand, Waffenstillstand, induciae, (arum), armistitium.

Přiměřjm, *fut.* il, iti, messen, anpaßen, durch Messen verglei-chen, erforschen, metiri, mensurare; 2) mehr ausmessen, plus emetiri; zumessen, admetiri.

Přiměřugi, owati, vorh.

Přiměssugi, owati, s. přimjsým.

Přjmět, u, *m.*, *pl.* přjměty, Hitzblase, Hitzblatter, *f.* phlyctaena, pustula, papula.

Přimetám, *fut.* al, ati, etwas über etwas werfen, superinjicere: přimetalo mne kamenjm, *B.*

Přjmětnjk, u, *m.* folg.

Přjmětný 3. z. B. přjmětné kořenj od. přjmětnjk, Kreuzwurz, *f.* Kreuzkraut, *n.* Baldgreis, *m.* senecio vulgaris, *Linn.* wlaský přjmětnjk, Cardobenedikt, *m.* carduus benedictus, (nach *Bercht.* soll Jacobaea přjmětnjk heißen ?)

Přimjchám, *fut.* al, ati, folg. -ánj, *n.* s. přimjchánj.

Přimjessám, ati, sl. s. přimjsým.
Přimjssenj, n. Einmischung, Einmengung, intermixtio, admixtio.
Přimisugi, owal, owati, folg. zmjnku o něčem přimisowati.
Přimjsým, fut. ex. yl, yti, einmengen, einmischen, daruntermischen, immiscere, admiscere, intermiscere: přiměssuge se k bauřliwým, Vel.
II. rec. p-syti se, sich einmengen einmischen, se immiscere, admiscere, intermiscere.
Přimjtám, al, ati, zuwerfen, dazuwerfen, adjicere.
Přmknu, fut. ex kl, knauti, hinzurücken, anschließen, admovere, adjungere; s. auch pomknu.
Přimlauwám, al, ati, cum dat. pers. & rei, anfahren, bedrohen, objurgare, B.
II. rec. p-wati se, s. přimluwjm se; 2) für etwas sprechen, seine Meynung sagen, seine Stimme geben, sententiam dicere, suffragium dare &c. nechtěl se w radě židowské proti Apesstolům přimlauwati; nechtěl se k tomu přimlauwati, ale odwozowal ge od toho; wssickni pořádně přimlauwegte se a raďte k tomu.
Přjmluwa, y, f. Fürbitte, f. Fürwort, n. deprecatio; 2) Stimme, Beystimmung, Meynung, f. Urtheil, n. opinio, suffragium, (votum), Syl. při wažowánj sprawedlnostj lidských přjmluw po pořádku na konssely podáwati, Pr. přjmluwau swau k některé straně přistaupiti, - seine Stimme geben.
Přjmluwce, m. Fürbitter, m. deprecator.
Přjmluwčj, jho, m. subst. vorh.; 2) adj. 1. fürbittlich, intercessorius, deprecatorius, commendatitius: list přjmluwčj, bittliche Fürsprache, f. epistola deprecatoria, intercessio scripta, auch litterae commendatitiae; schriftliche Recommendation, Syl.
Přimluwjm se, fut. ex. il, iti, Fürbitte einlegen, deprecari, intercedere.
Přjmluwnice, f. Fürbitterinn, f. deprecatrix, D.
Přjmluwný 3. s. přjmluwčj, 2): psanj přjmluwné a schwalugicý
Přimnožjm, fut. iti, s. přispořjm, Huss.
Přjmo, adv. grade, a) in grader Linie, nicht krumm od. schief, recte, recta; b) grades Weges, grade zu, z. B. gehen, recta via, od. recta auch recte.
Přimokám, al, ati, fut. přimoknu, kl, knauti, durch den Regen, od. d. Nässe ankleben, befestigt werden.
†Přjmokwět, u, m. zrostling, hybanthus.
Přjmořj, n. Seuche, kleine Pest, f. pestis, contagio? Vel. k. h. 440.
Přjmořský, s. pomořský, Žal.
Přjmrazek, zku, m. ein kleiner Frost, s. mráz.
Přimrazým, fut. ex. yl, yti, machen, daß etwas anfriert, facere, ut aliquid gelu adstringatur alicui rei, gelu conjungatur cum re.
Přimrzám, al, ati, folg.
Přimrznu, fut. ex. zl, znauti, anfrieren, gelu adstringi alicui rei, gelu conjungi cum re.
Přimussugi, owati, folg.
Přimusým, fut. ex. s. přinutjm, D.: přimusyli ho k zpowědi, Com. přimussugj lidi, aby rc. Id.

Přjmý 3. grade, grade gehend, nicht krumm, z. B. Linie, Weg, rectus; -ost, i, *f.* Geradheit, *f.*

Přimyslim, *fut. ex.* il, iti, anmuthen, adfingere, *D.*

Přinahljm, *fut.* il, iti, *sl.* zum Eilen betreiben: přinahlit někomu; p-ti sy, sich übereilen.

Přináležjm, el, eti, zugehören, a) ein Eigenthum seyn, esse proprium alicujus, auch bloß esse alicujus; b) gebühren, deberi: to k nám přináležj, das geht uns an; takowý skutek přináležj k geho auřadu.

Přinapomáhám, al, ati, behilflich seyn, beyspringen, adesse auxilio.

Přinapomohu, *fut.* hl, mocy, vorh.

Přináššjm, el, eti, s. přinesu.

Přinaučjm se, *fut.* il, iti, noch hinzulernen, d. i. mehr lernen.

Přinawrátjm, *fut.* iti, wiederherstellen, restituere; -ácenj, *n. verb.*

Princypál, a, *m.* Principal, *m.* insgem. principalis: princypál, gehož se pře dotýče, *Vel.*

Přinda, y, *f.* Rückharnisch, *m.*

Přinesu, *fut.* sl, sti, *part. pass.* přinesen u. přinessen, *imper.* přines, bringen, herzubringen, durch Tragen, adferre, apportare; přináššeti owoce, *K.* 2) *sl.* gebähren, parere: přinesla mu chlapca.

Přinjzký 3. *sl.* zu niedrig, justo humilior.

Přjnos, (newěsty) u, *m.* Nachhochzeit, *f.* repotia, (orum).

Přjnoza, y, *f.* ein großes Messer, z. B. Küchenmesser, Vorschneidmesser, *D.*

Přinucenj, *n.* Zwang, *m.* Zwingen, *n.* coactus.

Přinucený 3. gezwungen, genöthigt, coactus; - ně, *adv.* - ete.

Přiňuchámwám, ati, *sl.* dazu riechen, nur v. Hunden.

Přinucugi, owal, owati, folg.

Přinutjm, *fut. ex.* il, iti, cen, zwingen, cogere.

Přiobdýlný 3. etwas länglich, oblongulus.

Přiobtjžjm, *fut. ex.* il, iti, noch mehr beschweren, aggravare, onerare.

Přioceleny 3. mit Stahl bekleidet, chalybe vestitus, tectus: přiocelenými boky, *Com.* gestählt, gehärtet, duratus.

Přioceljm, *fut. ex.* il, iti, stählen, härten, firmare, durare.

Přioděgi, *fut. ex.* děl, auch děl, djti, děn, u. djn, bekleiden, bedecken; 2) fig. versehen, schmücken, ornare, instruere: mocý ducha sw. přioděnj, *K.* gménem křesťanským se přiod., *Com.* tytuli oněmi y oněmi se přiod., *K.* Bůh ge swau sprawedlnostj přioděge, *K.*

Přioděnj, *n.* Bekleidung, Bedeckung, *f.* vestis, tegumentum.

Přiodjwám, al, ati, s. přioděgi.

Přiokrássljm, ausschmücken, s. okrássljm.

Přioprawjm, *fut.* il, iti, *cum gen.* ein wenig erhöhen, verbessern, reddere melius: titulů přioprawiti, *Com.*

Přiosobjm, *fut.* il, iti, s. přiwlastnim, *D.*

Přiostřjm, *fut. ex.* il, iti, ein wenig scharf, spitzig machen.

Přjpad, u, *m.* s. přjpadnost.

Připadám, al, ati s. připadnu; 2) hinken, claudicare, *D.*; 3) zufallen, zukommen, obtingere, obvenire: kterážto pochwala wlastně připadá na wrchnost swětskau.

Přjpadek, dku, *m.* Akzidens, *n.*

etwas, das nicht nothwendig zum Wesen einer Sache gehört, Zufälligkeit, zufällige Eigenschaft, accidens; z připadku, zufälligerweise, ex accidente.

Připadlý 3. zufällig, z. B. připadlý neduh, Symptom, *n.* Zufall, *m.* (bey Krankheiten), symptoma, *n.* 2) was zugefallen ist, z. B. připadlé dědictwj.

Připadnost, i, *f.* Fall, Zufall, *m.* Vorfall, casus; w té připadnosti, dießfalls, hoc in casu, *D.* - nůstka, y, *f. dim.* kleiner Vorfall.

Připadnu, *fut. ex.* dl, dnauti, z. B. na někoho, überfallen, opprimere; na něco, z. B. cepy na snopy připadagj, *K.* fallen darauf, - incidunt; 2) zufallen, zu Theil werden, heimfallen, z. B. Erbschaft, Reichthum, Königreich ꝛc. contingere, obvenire alicui, venire alicui, pervenire ad aliquem: připadlo na ně králowstwj, *K.* - knjžetstwj plným práwem; statek na mne připadl, das Gut ist mir heimgefallen, *D.* 3) einfallen, a) treffen, incidere: swátek připadne, připadá w neděli, - fällt an einen Sonntag, *D.* b) in d. Gedanken kommen, venire in mentem, succurrere, *Com.*

Připadný 3. zufällig, fortuitus, adventicius; t. g. připadné, a toto bytné; 2) passend, angemessen, entsprechend, füglich, geeignet, schicklich, aptus, idoneus, accommodatus, conveniens; rannj čas, gakožto neypřipadněgšj, w modlitbách tráwiti; ten smysl gest neypřipadněgšj, *K.* k wěcy připadná gména, *K.* - ně, *adv.* zufällig, forte, fortuito, casu; b) apte, accommodate, convenienter; připadně sen bratrem smrti se gmenuge, *Com.* připadně geg k tomu připodobňuge, *K.*

Připal, u, *m.* Zündholz (kleines), Zündstroh u. drgl. (sonst auch zánět), Brand, *m.* Fürfeuer, Vorfeuer, *n. mor.* připala, y, *f. D.*

Připálenina, y, *f.* Angebranntes, Brand, *m.* adustum, *B.* hrnce smaha a připálenina se držj, *K.* smrdj připáleninau, riecht angebrannt; 2) Brandblase, *f.* pustula ex adustione? *D.*

Připálený 3. angebrannt, v. einer Sache, adustus.

Připáljm, *fut. ex.* il, iti, en, anbrennen, z. B. d. Haare, Speise ꝛc. adurere; 2) einbrennen, z. B. ein Zeichen, inurere.

II. *rec.* připáliti se, anbrennen, (*neutr.*) angebrannt werden, aduri.

Připalowacý 1. zum Brennen gehörig, z. B. připalowacý železo, ein eisernes Werkzeug zum Brennen, Brenneisen, *n.* cauterium.

Připalugi, owati, s. připáljm.

Připamatugi, *fut.* owal, owati, s. připomenu, *Syl.*

Připásám, *fut. ex.* al, ati, angürten, subligare; připásat sobě meč, sich den Degen angürten, accingere gladium sibi, accingere, od. succingere se gladio.

Připaska, y, *f.* ? zlatau připasku mu dala, *Haj.*

Připássem, sati, *sl.* s. připásám.

Připasugi, owal, owati, vorh.

Připausstjm, ěl, ěti, s. připustjm.

Připecek, čku, *m. sl.* eine (gemauerte) Sitzbank am Ofen.

Připečetjm, *fut.* il, iti, ansiegeln, jungere cera signatoria.

Připeku, (ču, *sl.* čem), kl, pecy, anbrennen, adurere.

II. *rec.* p-cy se, durch Brennen ankleben, pinsendo adhaerere.

Připěnj? *n. Dur.* s. přjzpěw.

Připerný 3. etwas scharf, s. perný; -nost, i, *f.* hořkost a přjpernost bukwice čerwené, *Vel.*

Připjgenj, *verb.* v. folg.; př. na zdrawj, pocta, Ehrentrunk, *m.* *D.* s. pocta.

Připigi, *fut.* pil, piti, zutrinken, einem zutrinken, vortrinken, propinare, praebibere alicui z. B. Wein, einen Becher, Gesundheit, - vinum, poculum, salutem: připjgegj sobě weliké nádoby, *K.* připil mi ten kostjk a darowal, *Cyr.* připil mi ten kostjk, trop. *Com.* kdyby mu co připiti wěděli, čjmby ho ku pádu přiwedli, gistěby 2c. *Vel.*

Připjgjm, el, eti, vorh.

Připjljm, *fut.* il, iti, sich befleißigen, studere, operam dare: připjliti k maudrosti, *B.* 2) s. přispjssjm, 3) *sl.* noch mehr dazu sagen.

Připinak a, *m.* Holzbock, *m.* ricinus, *D.*

Připjnám, al, ati, s. připnu.

Připinek, nku, *m. sl.* Zuspann, das zugespannte Zugvieh, (z. B. auf einem schlechten Weg.)

Připis, u *m.* Zuschrift, *f* a) Aufschrift, inscriptio: pod připisem na Pána N. *Kram.* bess. Pánu 2c. b) Dedikation, *f.* dedicatio; 2) Abschrift, Kopie, *f.* exemplum, exemplar.

Připjssi, *fut.* připsal, připsati, připsán, *imper.* připiš, dazuschreiben, adscribere; 2) zuschreiben, a) schriftlich anweisen, od. zueignen, z. B. ein Haus, adsignare, b) beylegen, beymessen, z. B. sich od. jemand Ruhm, Verdienst, Schuld, 2c. adscribere, adsignare, inscribere, tribuere: ist es so viel als schieben, z. B. d. Schuld, so steht auch conferre, conjicere, z. B. culpam in aliquem. Auch sich etwas zuschreiben, anmassen: připsat sobě, vgjmati se, vindicare, assumere; c) dedizieren, dedicare, consecrare, inscribere.

Připisugi, owal, owati, vorh.

Připlácým, el, eti, zugeben, beym Auszahlen, addere, adjicere.

II. *neutr.* aufschlagen, vermehrt werden, vom Preise, z. B. zboží, obilj 2c. připlácý, d. Waare, das Getreide 2c. schlägt auf, pretium mercis, frumenti crescit, augetur, ingravescit.

Připlásstkugi, owal, owati, ein Mäntelchen geben, (bemänteln,) colorare rem, praetextum formare.

Připlatek tku, *m.* Zugabe, beym Auszahlen, additamentum solutionis; 2) eiserne Sohle am Pfluge, fulmenta ferrea, *R.*

Připlatjm, *fut.* il, iti, en, s. připlácým; b) mit dem Genit. bezahlen:, poenas dare: krwj swau toho připlatiti musyl.

Připlawenj, *n. verb.* v. folg. připlawenj ssifu, Einlauf, *m.* Einlaufen des Schiffes, *D.*

Připlawjm, *fut.* il, iti, anflößen, heranflößen, z. B. Holz 2c. advehere, subvehere.

II. *rec.* p-ti se, anschiffen, z. B. an eine Insel 2c. adnavigare, navem adpellere.

Připlichtjm se, *fut.* il, iti, sich zu-drängen, beymengen, beygesellen, immiscere se, adjungere se, venire non rogatus.
Přjplichtný 3. der sich gern zudringt, anhängt, adhaerescens.
Připlod, u, *m.* folg.
Přjplodek, dku, *m.* Nachzucht, *f.* propages, progenies, soboles, incrementum: přjplodek telat.
Připlowu, *fut.* plaul, plauti, anschwimmen, adnare, adnatare.
Připlynu, *fut. ex.* ul, auti, vorh.
Připnu, *fut.* přip'al, připnauti, anheften, z. B. mit Stecknadel, adfigere, suffigere; 2) anschnallen, fibula vincire (alligare) ad aliquid.
II. *rec.* p-ti se, sich anhängen, adplicari: gesstěrka k ruce sw. Pawla se přip'ala.
Připochlebjm, *fut. ex.* il, iti, (ein wenig) schmeicheln, adulari, adulatione se insinuare: chtěgjce Herodesowi připochlebiti.
Připochlebjm se, *fut. ex.* il, iti, někomu, *K.* sich einschmeicheln, blanditiis, (auch ohne blanditiis) arrepere, od. irrepere, se insinuare: k někomu se připochlebiti, *Vel.*
Připodobjm, *fut.* iti, s. podobjm.
Připodobnjm, *fut. ex.* il, iti, én, vorh. 2) vergleichen, in Vergleichung setzen, z. B. ctnost k neprawostem, Tugend mit dem Laster rc. comparare, conferre, componere, z. B. rem cum re.
II *rec.* p-ti se, sich gleich stellen, imitari, adsimilare se.
Připodobňugi, owal, owati, s. připodobjm, u. vorh.
Přjpogek, gku, *m.* Anfuge, adjunctum, *D.*

†Připogenec, nce, *m.* Adjunkt, *m.* adjunctus, *P.*
Připogený, ého, *m.* vorh. *D.*
- nstwj, *n.* Adjunktur, *f.* *D.*
Připogjm, *fut. ex.* il, iti, en, anfügen, hinzufügen, hinzuthun, mit etwas verbinden, adjungere.
II. *rec.* p-ti se, sich gesellen, adjungere se, *Com.*
Připogugi, owal, owati, vorh.
Připomáhám, al, ati, s. přinapomáhám: předsewzetj něčjmu připomáhati.
Připomenu, *fut.* ul, auti, folg.
Připomjnám, al, ati, *cum dat. pers. & cum vel sine acc. rei*, erinnern, monere, admonere, commonefacere aliquem de re, od. rei; in Erinnerung bringen, in memoriam reducere, revocare, memoriam rei instaurare; 2) erwähnen, Erwähnung machen, memorare, commemorare, tangere rem, mentionem facere (injicere) rei: po smrti wssickni ho dobrým připomjnagj, *Vel.* dobrým, zlým rc. připomjnati, entgelten: to mu wsseligakau milostj králowskau na budaucý časy připomjnati budem, *Vel.* - ánj, *n. verb.*
Přjponka, y, *f.* Heft, *n.* ansa.
Připonuknu, *fut. ex.* kl, knauti, mit dazu bewegen; to mne k tomu připonuklo, *Com.*
Přjpowěd, i, *f.* Versprechen, *n.* a) wenn man etwas verspricht, promissio, pollicitatio; b) was man verspricht, Zusagung, *f.* promissum, fides, stipulatio, *Syl.* p. držeti (zdržeti, splniti, wywaditi), promissum facere, promissum servare, fidem exsolvere; 2) Eheberedung, *f.* Eheverlöbniß, *n.* spon-

salia, (orum); 3) od. stawunk, stawowánj, Kummer, *m.* Arrest, aufs Vermögen, condictio bonorum, Pr. p. na statky lidské, (obstawenj statku, Pr.); 4) Freysprechung, s. připowjm.

Připowědné, ého, *n. sl.* k. p. v mlatců w Trenčjně, Einstandsmahl, *n.*

Připowědnj 1. z. B. připowědnj žaloba, Kummerklage, *f.* actio de retentione rei.

Připowědnjk, *a, m.* Versprecher, promissor; 2) Kummerer, condictor bonorum; -nice, *f.* -inn, *f.* promittens; 2) - inn, *f.* -trix b).

Připowjdám, al, ati, s. připowjm.

Připowjdka, y, *f.* s. přjslowj, *Com.*

Připowjm, *fut. ex.* připowěděl, připowědjti, *part. pass.* připowědjn, *imper.* připowěz, versprechen, zusagen, verheißen, z. B. Bücher, Tochter, rc. promittere, polliceri, pollicitari, despondere: čeledjn mu službu připowěděl, Pr.; folgt im böhmischen u. im deutschen der Infinitiv od. daß darauf; so steht lieber promittere, polliceri, pollicitari od. ostendere. Ist es ehelich, od. statt verloben, so steht gern despondere, spondere; 2) *sl. & mor. cum acc. pers.* za mistra, za towarysse, freysprechen, in d. Zunft aufnehmen lassen, magistrum creare, tirocinio exsolvere *D.*

II. *rec.* p-ti se, sich versprechen, sich verloben, se despondere; 2) Kummer suchen, condicere bona: k statku něčjmu se přip., Pr. 3) něčemu, beytreten, accedere: připowěděl se té smlauwě, *K.*

Připozdjwá se, *impers.* alo, ati, es wird spät, Abend, vesperascit, *Com.*

Připraham, al, ati, folg.

Připrahnu, *fut. ex.* hl, hnauti, anspannen, z. B. Pferde rc. jungere equos; k wozu, an den Wagen, currui; 2) zuspannen, z. B. Pferde, adjungere; 3) *sl.* někoho do roboty rc. antreiben, adigere.

Připráteljm se, *fut.* il, iti, s. přikmotřjm se, 1) *D.*

Připrawa, y, *f.* Zubereitung, *f.* paratio, paratus, praeparatio; 2) Vorbereitung, *f.* praeparatio; wogenské p-wy, Kriegsrüstung, apparatus belli; 3) Vorrichtung, *f.* Rüstwerk, Zeug *n.* Mechanismus, materia, mechanismus, instructus; gezdecká připrawa, Reitzeug, instructus equestris.

Připrawený 3. *part.* v. folg.

Připrawjm, *fut. ex.* il, iti, en, zubereiten, zurechtmachen, z. B. Leder, Speise rc. parare, apparare, praeparare, instruere; 2) vorbereiten, zurüsten, praeparare; 3) bringen, a) bewegen zu etwas, adducere auch movere; b) etwas wohin bringen, adducere, od. perducere; připrawila ho do wězenj, - hineingebracht, geholfen; před práwo, před saud - někoho p., in judicium sistere; c) od sebe připrawiti, auseinander bringen, trennen, dirimere, sejungere; d) o něco p., um etwas bringen, privare, spoliare aliquem re; o hrdlo, auch o bezhrolj geg připrawil, *K.*

II. *rec.* p-ti se, sich zubereiten, se parare &c. k něčemu, zu etwas, ad rem; 2) sich vorbereiten, se praeparare; 3) sich anziehen, aufputzen, *B.* auch rü-

sten, se induere, (arma) induere: do smutku se př., *Cyr.* - w swátećnj raucho, *K.* do zbroge se př.; 4) o néco se př., sich um etwas bringen, privare, spoliare se re.

Připrawitel hedbáwj, e, *m.* Seidenbereiter, praeparator serici, *R.*

Připrawowánj, *n. verb.* v. folg. připrawowánj den před welikonocý? *Vel.*

Připrawugi. owal, owati, *verb.*

Přjpřez, i, *f.* Vorspann, *m.* Pferde zum Wagen, equi vehiculares (od. praejunctorii).

Přjpřeznohlasná, (slabika), wo 2 Jerry sind, *Dur.* I. 111.

Připsánj, *n.* Zuschreibung, z. B. eines Hauses, adsignatio; statt Beylegung, Beymessung, *f.* adscriptio.

Připsati, s. připjssi.

Připussták, a, *m.* s. hynsst, *K.*

Připustjm, *fut. ex.* il iti, sstěn, zulassen, sich nahen lassen, den Zugang verstatten, admittere; b) gestatten, gelten lassen, concedere: to připausstjm, das lasse ich gelten, *Neg.* c) in der Landwirthschaft, beylassen, sich begatten lassen, admittere: býk připausstjn býwá, *B* d) *sl.* připustiti (sy) k srdcy, beherzigen, auch zu Herzen nehmen, sich kränken; e) *sl.* - beym Messen (der Längen), zugeben.

Přjpustné, ého, *n.* Hengstgeld, *n. D.*

Přirábám, ati, *sl.* s. při-robjm.

†Přjramek, mku, *m.* s. náramek; 2) ausgenehtes Achselbesetzchen am Hemd.

Přjražek, žku, *m.* Aufschlag, *m.* auctus, *D*

Přirážjm, el, eti, s. folg. b) aufschlagen, augere: přirážeti summy na žiwnosti; na obilj přirážj, das Getreide schlägt auf, *D.* 2) sich hinschlagen, wenden, nahen, accedere: řeka k městu přirážj; - ženj, *n. verb.*

Přirazým, *fut.* yl, yti, zuschlagen, schlagend zumachen, z. B. d. Thüre, cum impetu claudere; 2) mit Gewalt hinschlagen, antreiben, incutere, adpellere: wjtr náwi k skále přirazyl; gednau na záhon přirazyti, mit der Egge einmal überfahren.

II. *rec.* přirazyti se, hinzuschlagen, dazukommen, accedere.

Přirčenj, *n.* Zusagen, Versprechen, *n.* fides, promissum, promissio; 2) Zuerkennung, a) z. B. einer Erbschaft, adjudicatio, addictio; b) z. B. einer Strafe, irrogatio, adjudicatio.

Přiřezám, přiřeži, al, ati, verschneiden, z. B. den Nabel, rescindere, resecare, *B.* 2) zuschneiden, formare; - dno, den Boden zuschneiden, formare fundum dolii; - záwám, al, ati, *fr.*

Přiřjkám, al, ati, folg.

Přiřknu, *fut. ex.* přiřkl, přjřjcy, u. přiřknauti, zusagen, versprechen, verheißen, promittere, polliceri; - za něco, s. slibugi, *Pr.* 2) zusprechen, zuerkennen, adjudicare, addicere.

Přjroćj, *n.* (placenj dluhu), přjměřj, lhůta, *Syl.* poklidný list, *D.* eiserner Brief, zum Besten des Schuldners, literae moratoriae; 2) od. přjrok, *D.* Frist, Fristung, *f.* Verlängerung des Termins, induciae, prorogatio, dilatio: neprodléwegž wrátiti se, nebo ta wěc dlauhého přjroćj netrpj, *K.*

Přjroda, y, *f. ol.* Natur, *f.* natura, (in alten Vokabularen). Einige der Neuern wollen es statt přirozenj einführen.
Přirodjm, *fut.* s. rodjm, generando adaugere.
Přirostám, ati, s. přirostu.
Přjrostek, stku, *m.* Anwachs, *m.* incrementum, accretio.
Přirostlý 3. angewachsen, accretus.
Přirostu, *fut.* přirostl, přirůsti, anwachsen, a) k něčemu, an etwas, increscere alicui rei; b) heranwachsen, in d. Höhe wachsen od. zunehmen, crescere, accrescere, augeri; so auch vom Wasser, wo man auch tumescere, intumescere sagt.
Přirownám, *fut.* al, ati, vergleichen, in Vergleichung setzen, něco k něčemu, etwas mit etwas, comparare, conferre, componere, rem cum re; b) gleichstellen, s. rownám.
Přirownáwám, al, ati, vorh.
Přirozenj, *n.* Natur, *f.* natura; běh p-nj, der Gang der Natur, ratio naturae; 2) Gemächt, *n.* s. maudi, *D.*
Přirozený 3. natürlich, angeboren, naturalis, innatus; p-ný gazyk, Muttersprache, *B.* b) s. rozený: přirozený Kryg, *B.* -ně, *adv.* - liter; - nost, i, *f.* Natürlichkeit, *f.* naturalitas; 2) nach den Neuern, Natur, *f.* natura, s. přirozenj.
Přjručka, y, *f.* s. rukowět; b) Handbuch, *n.* enchiridion.
Přjručnjk, a, *m.* Adjutant?
Přjručnj, jho, od. přjručnjk, a, *m.* Adjutant?
Přjsada, y, *f.* (v. přisadjm), Zusatz, *m.* additamentum, z. B. des Kupfers zum Silber, temperatura: groš Pražský s třemi obručemi bezewšj přjsady (od Wácl. II.) *Vel.* 2) v. přesadjm, Pflanze, *f.* Setzling, *m.* (*sl.*) planta.
Přisadjm, *fut. ex.* il, iti, zen, zusetzen, hinzufügen, addere, adjicere; - djtě k prsům, Kind anlegen, *D.* přisadil k mincy třetj djl mědi, *Vel.*
Přjsaha, y, *f.* Eid, *m.* Schwur, *m.* jusjurandum; wogenská př., Soldateneid, sacramentum; přjsahu skládati (složiti, činiti, učiniti), einen Eid ablegen, jusjurandum dare alicui, přjsahu držeti (zdržeti), den Eid halten, jusjurandum servare, conservare; přjsahu zrušiti, den Eid brechen, jusjurandum violare; přjsahu rušjcý, eidbrüchig, violator jurisjurandi; zrušenj přjsahy, Eidbruch, *m.* violatio jurisjurandi.
Přisahač, e, *m.* der gern schwört.
Přisahám, al, ati, schwören, jurare; někomu, od. zu jemand, jusjurandum dare alicui, jurare alicui: Gá N. na tom přjsahám Pánu B. že sem ꝛc. Pr. přisahám skrze nebeské slunce, *Cyr.* skrze Boha, *K.* bey Gott; přisahám Bohu, ich schwöre bey Gott, - per Deum; přjsahu, kterau přisáhl mu, *B.* křiwě přisahati, falsch schwören, perjurare, pejerare; wysoce se přisahati, hoch u. theuer schwören, dejerare, sancte jurare, *Syl.*

II. *rec.* přisahati se, schwören, jurare, s. vorh.
Přisáhnu, *fut.* hl, hnauti, vorh.
Přisámbohu, přisámbůh, od. přisaubohu, gemein für přisahám Bohu, bey Gott!

Přisaudjm, *fut. ex.* il, iti, zen, zuerkennen, od. zusprechen, a) den Ausspruch thun, daß einem etwas zukommen, od. zu Theil werden soll, z. B. Erbschaft rc. adjudicare: mzdu přisauditi; to mi na něm přisauzeno, Pr. ortel, který wěčné spasenj přisaudj; b) den Ausspruch thun, daß einer etwas leiden soll, z. B. Strafe rc. irrogare, auch adjudicare; c) hinzurechnen (durch einen Gerichtsspruch), adjudicare: Krystus gako w počet pekelnjků přisauzen; d) durch sein Urtheil bestättigen, judicio suo approbare, Luk. 23, 24.

Přisaukám, *fut.* andrehen, etwa adplicare: nitku k druhé přis.

Přisaussám, *ati, sl.* s. přisussjm.

Přisazenj, *verb.* v. přisadjm, přisazenj pěsti, Zusatz des Faustballens am Tischlerhobel, applicatio pugni, *R.*

Přjsažný, *sl.* s. přjsežný; -ná wěrnost, Huldigung, homagium; -njctwo, *a, n. sl.* Geschwornernamt, *n.*

Přisazugi, owati, s. přisadjm.

Přischnu, *fut.* chl, chnauti, antrocknen, adarescere od. inarescere; rána přischla, *sl.* d. Wunde hat aufgehört zu eitern.

Přischránjm, *fut. ex.* il, iti, ersparen, parcere, compendium facere rei.

Přisečený 3. s. posečený, přisečená tráwa (řádek yegj), Žal 72, 6.

Přisedám, al, ati, s. přisednu.

Přjsedjcý, ýho, *m.* z. B. eines Gerichts, Beysitzer, assessor, *Com.* 2) in der Nähe liegend, stehend; vicinus, adjacens: blјzko přjsedjcý město; p-cý okolnj králowé a města; mjsta Řjmu přjsedjcý (vgl. mit sauseď, u. folg.)

Přjsedjm, ěl, ěti, s. přisednu; přjseděti k práwu, zur Gerichtsbarkeit (Jurisdiktion) gehören; blјže wod přjseděli obywatelé, - wohnten nahe an rc. *Vel.*

Přjsedla, y, *f.* Beysatz bey einer Säule, daß sie nicht so leicht sinke?

Přjsednjk, *ol.* s. sauseď, *Dal.*

Přisednu, *fut.* sedl, u. sadl, dnauti, sich über etwas, auf etwas setzen, considere super rem: přisedls mi sukni.

Přisehnu, *fut. ex.* nul, nauti, ein wenig bücken, beugen, paululum inclinare, incurvare.

II. *rec.* p-ti se, sich ein wenig bücken, paululum inclinari, demitti, incurvari, od. se paululum inclinare; b) sich hinzuneigen, *B.*

Přisekám, ati, zuhauen: kamenj² přisekáwá tabule, - haut d. Tafeln zu, -secat lapides in tabulas, *R.*

Přiseknu, *fut.* kol, knauti, *sl.* quetschen: přisekol sy prst medzy dwere.

Přiseyрám, ati, s. přisýpám.

Přjsezenj, *n.* Beysitz, *m.*

Přjsežný, ého, *m.*, *sl.* auch božeujk, ein Geschworner, juratus.

Přjsežný 3. geschworner, juratus, sacramento adstrictus: přjsežný pjsař, swědek rc.

Přiskáči, *fut.* skákal, skákati, hüpfend wohin kommen, saltando pervenire.

Přiskakugi, owal, owati, zuspringen, adsilire; 2) aufschlagen, sich vermehren, z. B. cena přiskakuge a spadá, der Preis schlägt auf rc. crescere, augeri: tomu třemu ceny přiskakuge,

Vel. zbožj, obilj přiskakuge, d. Waare, das Getreide schlägt auf, pretium mercis, frumenti crescit, augetur, ingravescit.

Přjskoček, čku, *m.* s. přjražek, *D.*

Přiskočjm, *fut.* iti, s. přiskakugi.

Přjskok, u, *m.* Anspringen, *n.* adsultus, *D.*

Přiskrbnjm, u. přiskrbnjm sy, *fut.* il, iti, kärglich thun, abdarben, sich, se fraudare, negare sibi: na swém hrdle přiskrbniti, abdarben, defraudare genium suum, negare naturae, quod appetit, *Vel.*

Přiskřjpnu, *fut. ex.* pl, pnauti, quetschen, z. B. zwischen der Thür, klemmen, premere.

II. *rec.* p-nauti se, sich d. Hand, od. den Finger rc. (zwischen der Thür) quetschen, klemmen.

Přislaužjm, *fut.* il, iti, *sl.* das Abendmahl darreichen, ausspenden, administrare.

Přisljbjm, *fut.* il, iti, verheißen, promittere, polliceri; - běnj, *n.* s. přirčenj.

Přislibugi, owati, vorh.

Přjsljpám, al, ati, aufbürden, Schuld geben, conjicere culpam in aliquem: přisljpati něco někomu; 2) s. přezdjwám.

Přisljpánj, *n. verb.* v. vorh. 2) Klebeläppchen, *n. D.*

Přisljpawý 3. Spott-, cavillatorius: přisljpawých slow mu podáwá, *K.*

Přjslowce, *n.* Nebenwort, Beywort, *n.* adverbium, *Neg.*

Přjslowj, *n.* Sprichwort, proverbium, adagium; 2) Nachrede (Warnung), *f.* rumor, infamia: warug se wssech těch wěcý, kterésby tobě k něgakému přjslowj býti mohli.

Přjslowný 3. sprichwörtlich, proverbialis; - ně, *adv.* proverbialiter.

Přisluhowánj, *n. verb.* v. folg. 2) Amtspflege, administratio muneris: kněz přisluhowánj w kostele drži; přisl. swé w slowu y w swátostech začal; 2) Handreichung, Aufwartung, *f.* suppeditatio, *B.* 3) d. Kommunion, eigentlich das Reichen des h. Abendmahls, administratio, sacra communio.

Přisluhowatel, e, *m.* administrator; - stwj, *n.* administratio. *D.*

Přisluhugi, owal, owati, mit u. ohne *dat.* bedienen, aufwarten, Dienste leisten, als Bedienter, ministrare alicui, apparere; - p. nemocnému přestlánjm, ossetřenjm.

Přjslussegjcý 1. *part.* zugehörig, pertinens &c. s. přjslussjm.

Přjslussenstwj, *n.* Zugehör (Zubehör), *n.* was dahin gehört, eo pertinentia, od. quae eo pertinent: země Budessjnská se wssjm přjslussenstwjm, *Vel.* statek Syonský se wssjm přjslussenstwjm, *Id.* přjslussenstwj lodj, *Kram.*

Přjslussjm, *praes.* el, eti, gehören, Beziehung wohin haben; pertinere: ty částky k nj přjslussegj, *K.* 2) sich geziemen, decere: to přjslussj na welebnost B. *Cyr.*

Přjslussny 3. schicklich, anständig, geziemend, decens, conveniens, dignus; - ně, *adv.* - nter, - enter, - ne; b) angemessen, congrue, *Eph.* 4, 16; nach dem Ebenmaaß, proportionirt, 1 Král. 7, 9. 11. - nost, i, *f. subst.* s. auch požitek.

Přismjwám se, al, ati, (*sl.*) entgegen lachen, arridere.
Přismjwánj, *n.* Anlachen, *n.* adrisio, *D.*
Přismrkak, e, *m.* Karesirer, *m.* fregowný přismrkači, *Syr.*
Přismudjm, *fut.* il, iti, z. B. kaffi, anbrennen, adurere, *D.*
Přismudlina, y, *f. sl.* das Angebrannte, adustum.
Přismudnu, *fut.* dl, nauti, anbrennen, (*neutr.*), aduri: mléko přismudlo; -nutj, *n. verb.*
Přisnigem,(p-gi) se, il, iti, *sl* im Traume erscheinen, geträumt werden: přisnil se gj fregik; toby se mi nebylo přisnilo.
Přisnjm sobě, *fut.* sich träumen lassen, somniare de re.
Přísný 3. strenge, a) in Ansehung der Worte, Handlungen, z. B. Richter, Vater, Gesinnung, Urtheil, severus, auch austerus, asper, durus, přjs. muž, trest; b) hart, rauh, z. B. Winter, Leben, Kälte rc. durus, asper; -ně, *adv* streng, a) gegen andere, od. sich, severe, austere, aspere; b) rauh, hart, z. B. Leben rc austere, aspere; -nost, i, *f.* Strenge, a) z. B. des Menschen, Richters, Urtheils, severitas: přjsnost práwa v. h-sla, *Vel.* b) Rauhigkeit, Härte, *f.* asperitas, austeritas, duritia, durities.
Přisoljm, *fut.* il, iti, noch einmal salzen, denuo salire; 2) *sl.* -někomu, scharf zusetzen, aspere adgredi.
Přisolugi, owal, owati, vorh.
Přispárjm, il, iti, *iterat.*, *sl.* přispárám ati, s. přispokjm.
Přispěgi, *fut. ex.* spěl, spěti, *imper.* spěg, erscheinen, helfen wollen, succurrere, auxilio, od. subsidio venire, *B.* přisp. na pomoc; hned gim přispjwá Bůh, *K.* Bůh pokutami na pomstu přispěl.
Přispjssim, auch přispjssim sy, *fut. ex.* eilen, festinare, properare.
Přispjwám, al, ati, s. přispěgi.
Přjspora? y, *f.* folg.
Přispořenj, *n.* Zuwachs, *m.* Vermehrung, *f.* augmentum, auctio, accessio: darů přispořenj někomu žádati.
Přispořjm, *fut* il, iti, s. spořjm; 2) vermehren, zugeben, augere, *B.*
Přispořugi, owati, vorh. *K.*
Přjsprostý 3. *sl.* zu einfältig, idioticus, simplex.
Přisſancugi, *fut.* owal, owati, zu- od. anschanzen.
II. *rec.* p-ti se: k městu se přisſancowali (chtjce ho dobýwati), *Cyr.*
Přjssera, y, *f.* (v. ssero), Gespenst, *n.* Poltergeist, *m.* spectrum, *n.*
Přjsserný 3. einem Gespenst ähnlich, mißgestaltet, deformis: nepatrný, přjsserný a otrhaný muž; přjsserný krog.
Přjssewek, angenähter Fleck?
Přissidjm sobě, *fut.* durch Betrug sich noch hinzuschaffen.
Přissigi, *fut.* přissil, přissiti, annähen, adsuere; - jwám, al, ati, dasselbe.
Přissikugi, owal, owati, anmessen, anpassend machen, accommodare, aptare; 2) *sl.* herbeyführen, herbeyschaffen, bringen, adducere, advehere, adferre: přissikugte mi toho člowěka; vgl. wssikugi, *Cyr.*
Přissjwám, al, ati, s. přissigi.
Přisskiebugi se, owal, owati, anlächeln: trossku se přisskiebowati, *Com.*

Přjsskwara, y, f. das Angebrannte beym Rösten, adustum; 2) Blase f. auf der Haut, pustula.
Přisskwárám, al, ati, folg.
Přisskwařjm, fut. il, iti, - se; s. sskwařjm.
Přisskwrknu, fut. ex. kl, knauti, anbrennen (ansengen, versenkt werden), aduri, Dan. 3, 27.
Přisskwrlý 3. angebrennt, adustus: p-á srst.
Přisslý 3. was angekommen ist.
Přisspendljm, fut. il, iti, heften mit der Stecknadel, affigo, Syl. D.
Přisspendlugi, owati, vorh.
Přisstelky, pl. Nothhelfer beym Seifensieder, vasa suppletiva K.
Přjsstj, n. Ankunft, f. das Ankommen an einem Orte, adventus.
Přjssti 1. künftig, nächstkünftig, futurus, proximus; přjsstj neděli, künftigen Sonntag, proximo die solis; přjsstj čas, Folgezeit, f. tempus subsequum.
Přjsstipek, pku, m. Schubfleck, m.
Přjsstipkář, e, m. Schubflicker.
Přisstipkugi, owati, flicken.
Přisstjwač, e, m. Fuchsschwänzer, m. sycophanta, Com. s. auch posstiwač, Anhetzer; - čka, y, f. - inn, f.
Přisstiwáček, čka, m. vorh.
Přisstjwám se, al, ati, někomu, na někoho, hetzen, concitare: přisstjwati se na nemocné.
Přisstknu, fut. ex. knul, knauti, adlatrare? gazykem směle přisstknauti, coby (quasi) přihodil.
Přist, přjsti, s. předu.
Přistanu, přistal, přistati, sich zu etwas hinstellen, assistere; 2) (nul, nauti), anlanden, einlaufen, portum tenere; 3) sl. přistati k dceři nečj, zur Tochter ins Haus einheurathen, jure matrimonii in familiam pervenire, s. přiženjm se; mezy wogáky přistati, sl. Soldat werden; 4) sl. p-ti k něčemu, einwilligen, zufrieden seyn, consentire, adquiescere; impers. přistane, cum dat. pers. sl. es geziemet, schickt sich, steht wohl an, addecet, convenit: pěkně mu přistane ten kabát, - steht ihm gut, paßt ihm gut an; wssecko mu přistane, es steht ihm alles an; to ti nepřistane.
Přjstarý 3. s. obstarný.
Přistaš, e, m. sl. der zur Tochter ins Haus eingeheurathet hat.
Přistaupám, ati, s. přjstupugi.
Přistaupjm, fut. ex. herzu u. hinzutreten, adsistere, accedere; 2) auf etwas treten, conculcare: přistaupil sy mi plássk; 3) zutreten, beytreten, dazu kommen, od. sich schlagen: k náboženstwj čistému přistaupil; 4) antreten, adgredi: k auřadu swému a kněžstwj služebnému přistaupil; 5) k někomu, s. oben 1); b) jemanden angreifen, adoriri: mocý, práwem přistaupiti k někomu, lege, jure agere: k statku něčjmu pořádem práwa o sprawedlnost swau přist. Pr. 6) sl. kommunizieren; - enj, n. verb.
Přjstaw, u, m. Hafen, m. wo d. Schiffe einlaufen, portus; př. mořský, Meerhafen, m. portus maritimus.
Přistawadlo, a, n. vorh. Vel.
Přistáwám, al, ati, s. přistanu.
Přjstawek, wku, m. Angebäude, n. adstructum, D. 2) d. Abseite bey den Gärbern.
Přistawenj, n. verb. v. folg. 2) Angebäude, n. worinn d. Schießer

geben, (Weissgärb.), adstructa moles.

Přistawim, *fut.* ěl, ěti, hinzubauen, adstruere: piljřek chrámu přistawjm.

Přistawjm, *fut.* il, iti, stellen an etwas, adstituere, statuere, constituere, apponere; 2) anlegen, etwas an etwas legen, z. B. eine Leiter, apponere, admovere: zwřjkra proti někomu přistawowati, hart zusetzen, *K.* 3) *sl.* k dceři p-ti, d. Tochter durch přjstawky, (folg.) verheurathen; 4) s. stawjm, still stehen heißen.

Přjstawky, ů, *pl. m. sl.* solche Heurath, wo der Mann zu dem Weibe ins Haus wohnen kommt; s. auch přistaš.

Přjstawný 3. gedungen, mercede conductus, z. B. přjstawný služebnjk; přjstawná čeled, *Vel.*

Přistawugi, owati, s. přistawjm.

Přistehnu, *fut.* hl, hnauti, anheften durch Nähen, adsuere; - nutj, *n. verb.*

Přistěhowanec, nce, *m. sl.* Ankömmling, Ansiedler, Kolonist, advena, colonus.

Přistehugi, owal, owati, s. přistehnu.

Přistěhugi, owal, owati, 1) einziehen, hineinziehen, z. B. ins Haus, immigrare: 2) einem einziehen helfen, adjuvare aliquem in immigrando.

II. *rec.* p-howati se, vorh.

Přistěradlo, a, *n.* Hülltuch, *n.* Hülle, *f.* Kopftuch, tegumen, *n.*

Přjstěrek, rku, vorh.

Přistjhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, ertappen, deprehendere.

Přistjrám, al, ati, s. přistru; -ánj, *n. verb.*; b) Hülle *f.* velum, *Ex.* 26, 7.

Přjstodolek, lku, *m.* Banse, Banze, *f.* pantex? üblicher *pl.* - lky, Bansen, latera horrei; do přjstodolků skládati, einbansen.

Přjstogenstwj, *n.* Beystand, *m.* Beyhilfe, *f.* assistentia, *Syl.* z přjstogenstwj toho kněze milost wyplýwala, *K.*

Přjstogjm, il, iti, an jemand, an etwas stehen, adstare; přjstogjcý auřednjk, *Vel.* Kr. twáři B. wždycky přjstogicý, *K* b) beystehen, assistere, *B.* wdowám proti mocným přistogj, *Vel.*

Přistrach, u, *m.* Furcht, *f.* Grauen, *n.* terror, *Ps.* 34, 5. 91, 5. v weikém přistrachu bydleti; před přistrachem bezpečnosti opatřiti někoho; b) Furcht vor den Gespenstern, u. zuweilen das Gespenst selbst.

Přistrágám, *praes.* ati, *sl.* s. přistrogjm.

Přistanec, nce, weřege, Wandsäule, Thürpfoste?

Přistrčjm, *fut. ex.* il, iti, herzu od. hinzuschieben, admovere: klinek swůg k něčemu přistrčiti, *prov.* sein Schärflein wozu beytragen.

Přistřeljm, *fut. ex.* il, iti, s. přiběhnu: přistřelil, gako ss:p, *D.*

Přistřenj, *n.* Bedeckung, Verhüllung, *f.* velatio.

Přjstřessek, ssku, *m.* Vordach, *n.* protectum.

Přjstřessj, *n.* vorh. b) Obdach, *n.* tectum: ku pohodlj přjstřessj nemohl užiti.

Přistřiham, al, ati, zuschneiden, z. B. das Kleid, insecare et formare.

Přjstrkawý 3. (k očjm), s. brlooký, *Syl.* übersichtig, kurzsichtig.

Přistrkugi, owal, owati, s. přistrčjm; sklenicky (poháre) pri-

střkowati, mit den Weingläsern anstoßen, - collidere; *D.*

Přistrog, e, *m.* Zubehör, apparatus, Präparat, *n.* Vorrichtung, praeparatum, instrumentum; p. na stole k gjdlu, Kouvert, *n. D.*

Přistrogný 3. hübsch zusammengeräumt, elegant?

Přistrogim, *fut.* il, iti, en, zurüsten, parare, apparare; 2) zubereiten, zurecht machen, z. B. Speise *rc.* parare, apparare, praeparare, instruere, koně přistr., einschirren, *D.* aby mi přistrogili zemi a wodu, *B.* 3) ankleiden, induere vestes; někoho, jemand, alicui, vestire aliquem; - enj, *n. verb.*

II. *rec.* přistrogiti se, sich zubereiten, se parare &c. 2) sich ankleiden, induere sibi vestes, induere se.

Přistru, (ťu), *fut. ex.* střel, střjti, *part. pass.* přistřjn, überdecken, bedecken, verhüllen, tegere, contegere, velare; s. auch sstědře.

Přistup, u, *m.* Zutritt, Antritt, Beytritt, *m.* aditus, accessus; přistup řeči, Eingang der Rede, exordium; 2) Audienz, *f. D.*

Přistupné, ého, *n.* Antrittsgeld, *n.* pecunia pro accessu, *D.*

Přistupnjk, a, *m.* Akcessist?

Přistupný 3. Zutritt-, Antritts-, aditialis; přistupná, počátečná řeč, Antrittsrede, *f.* oratio aditialis; 2) zugänglich, accessibilis; 3) nahbar, herablassend, höflich, civilis, humanus: přistupný, snadný gest křesťan, *Com.*; -nost, i, *f.* Herablassung, Höflichkeit, civilitas: dobrotiwost a přistupnost, *Cyr.*

Přistupowánj, *n.* Hinzunahen, *n.* z. B. zum h. Abendmahl, accessus, s. auch přistup.

Přistupugi, owati, s. přistaupim.

Přistwořim, *fut.* il, iti, anerschaffen, ingignere, *Com. Cyr.* wěrným gest přistwořena maudrost, *B.* přistwořená té wěcy moc, *K.*

Přisudek, dku, *m.* Zuerkennung, a) z. B. einer Erbschaft, adjudicatio, addictio; b) z. B. einer Strafe, irrogatio, adjudicatio; c) Beyurtheil, *n. D.*

Přisukugi, owati, s. přisaukám.

Přisussjm, *fut.* iti, *sl.* versiegen, d. Milch verlieren, vom Weibe, auch v. der Kuh *rc.* kráwa giž přisussila.

Přisuzugi, owati, s. přisaudim.

Přiswágám sy, ati, *sl.* s. přiswogim

Přiswědčenj, *n.* Beyfall, *m.* adsensus: přiswědčenj Božj.

Přiswědčugi, owal, owati, beypflichten, billigen, Beyfall geben, adsentire, adsentiri, comprobare, od. probare, *K.*

Přiswogim sy, *fut.* iti, *sl.* s. osobim sy.

Přisycham, al, ati, s. přischnu.

Přisyljm, *fut.* iti, *sl.* s. nutjm.

II. *rec.* přisyliti se, sich Gewalt anthun.

Přisypám, *fut. ex.* al, ati, zuschütten, hinzuschütten (trockne Sachen), affundere.

Přitahawý 3. anziehend? - wost, i, *f.* Anziehungskraft? vis attractiva.

Přitáhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, přitažen, anziehen, an sich ziehen, attrahere, ad se trahere; 2) herzuziehen, trahere; - loď háky, entern, ferreis manibus navem devincire; 3) zuziehen, zusammenziehen, contrahere; 4) anrücken, (*neutr.*) ein-

marschiren, *D.* sich nähern, appropinguare, accedere.
Přitahugi, owati, verb.
Přitáwjm, čti, bess. přitopugi.
Přitauljm, *fut.* iti, anschmiegen, adplicare: dítě k prsům; př. ruku, *mor.* d. Hand küssen, s. obtauljm.
II. *rec.* p-iti se, sich anschmiegen: p-wati se co psýček, *Cyr.*
Přitaužjm, *fut. ex.* il, iti, *cum gen.* straffer, fester anziehen, zuziehen, antreiben, anstrengen, adstringere; b) strenger, härter machen, durius reddere: přituž put geho, *B.*
Přitekám, al, ati, folg.
Přiteku, (ču), přitečeš, *fut.* přitekl, přitecy (přitect), zufliessen, adfluere; b) herzulaufen, rennen, adcurrere.
Přjtel, *m. pl.* přátelé, *gen.* přátel u. přátelů, *dat.* přátelům rc. Freund, *m.* a) Verwandter, propinguus, cognatus, necessarius; durch Blut verwandt, consanguineus; b) der uns liebt, dobrý přjtel, guter Freund, amicus; prawý př., wahrer Freund, verus amicus &c. srdečný, neylepssj přjtel, Busenfreund, intimus amicus; wětssj, größerer, amicior; neywětssj, größter, amicus summus, od. amicissimus; sstaupený přjtel, tegný př., vertrauter Freund, familiaris, *Syl.* neytegněgssj př., intimus amicus, *Id* prawnj př., Beystand vor Gericht; c) přjteli! Freund! als eine Anrede an Unbekannte, amice! S. auch krewnj.
Přjteljček, čka, *m. dim.* Freund, amicus.

Přjtelkyně, *f.* (*obs.* přjtelnice), Freundinn, *f.* amica.
Přitenčjm, *fut.* il, iti, *sl.* dünner, feiner machen, (subtilare).
Přjtěžka, y, *f.* Kuhstrick, *D.*
Přjti, přjt, s. přegi.
Přjt se, s. pru se.
Přitjnám, al, ati, zuhauen; přitjnati hřeben, den Kamm zuhauen, secando formare pectinem.
Přitjracý 1. *part.* v. folg. př-cý kartáč, Strichbürste, scopae, setacea, *R.*
Přitirám, s. přitru; - kůži solj, - Salz geben, linire sale.
Přitissknu, *fut. ex.* kl, knauti, přitisstěn, andrücken, etwas an etwas, imprimere, urgere ad aliquid, od. ad se; auch statt fest umarmen, arcte complecti; 2) andrücken (Buchdrucker.) addere, conjungere &c. 3) ausdrücken, ausdrucken, z. B. das Siegel rc. imprimere; 4) zudrücken, zusammendrücken, comprimere.
II. *rec.* p-ti se, 4 Mogž. 22, 25.
Přjtisstěk, sstku, *m.* Andruck, *m.* *D.* adpressum.
Přitjžjm *fut. ex.* il, iti, *cum gen.* d. Last vergrößern, schwerer machen, adgravare; 2) erschweren, z. B. d. Arbeit rc. ärger machen, reddere difficiliorem (graviorem, molestiorem), auch praegravare: přitjžili odsauzenj swého.
II. *rec.* p-žiti se, sich verschlimmern, z. B. Krankheit, fieri peiorem: přitjžilo se mu, der Kranke wurde schlimmer.
Přitkám, *fut.* al, ati, anweben, anschroten (Tuchm.), attexere, texendo adjungere.
Přjtlaček, čku, s. přjtisstěk.

Přitlačim, *fut.ex.* iti, s. přitisknu.
Přitlaukám, al, ati, folg.
Přitluku, (ču), přitlučeš, *fut.ex.* přitlaukl, přitlaucy, přitlučen, *imper.* přitluč, anschlagen, etwas durch Schlagen befestigen, affigere.
Přitmj, *n.* s. saumrak, *D.*
Přitnu, *fut.* tal, tjti, s. proniknu: lehká zem nepřitne dosti k kořenům, *Puchm.*
Přitočjm, *fut. ex.* il, iti, dazu wikkeln, advolvere; 2) noch mehr auszapfen, z. B. Bier ꝛc. plus e dolio promere; 3) mehr aussieben, plus cribro excernere.

II. *rec.* p-ti se, sich hinwälzen, advolvi; b) durch Krümmungen wohin gelangen, per flexus aliquo pervenire: opatrn sée přitočily, *Com.* c) zu Pferde reitend ankommen, adequitare, *Vel.*

Přjtok, Anfluß, s. odtok, *D.*
Přjtomný 3. (*abs.* přjtomen), oft mit dem Dativ allein, auch mit při, gegenwärtig, was gegenwärtig, od. zugegen ist, anwesend, praesens; přjtomným býti, gegenwärtig seyn, esse praesentem, adesse, esse praesto: smrti otce přjtomna byla, *Vel.* přjtomen byl té slawnosti, *Id.* - ně, *adv.* gleich in Gegenwart, itzt, für itzt, impraesentiarum: tu přjtomně zřjdil ho za wládaře; b) selbst gegenwärtig, in eigener Person: swýma wlastima přjtomně slyšel; - nost, i, *f.* Gegenwart, *f.* Anwesen, Beyseyn, Anwesenheit, praesentia.
Přitopjm, *fut.* il, iti, noch mehr einheizen, magis calefacere.
Přitopugi, owal, owati, verb.
Přitowaryšjm se (k někomu), *fut.* il, iti, sich jemand zugesellen, adjungere se alicui.
Přitrefjm se, *fut.* il, iti, dazu gerathen, v. ungefähr kommen, forte advenire, forte divertere: to když dělali, přitrefil se k tomu; do toho domu se přitrefil.

II. *rec. cum vel sine dat. pers.* sich ereignen, contingere: přitrefilo se mu to mimo naděgi.

Přitrefugi se, owati, verb.
Přitrhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, geschwind zuziehen, zusammenziehen, celeriter (cito) contrahere; b) durch Zuziehen fangen: čihat mage ptáky přitrhnauti, do gámy se schylugе, *K.* c) herbeyziehen, anziehen, attrahere, adducere: žádný nepřigde ke mně, leč koho otec můg přitrhne, *K.* d) (*neutr.*) geschwind anrücken, anziehen, angezogen kommen, celeriter, (velociter, cito) accedere, *B.*
Přitru, (ču), el, eti, durch das Reiben, Anstossen beschädigen, allidere, allidendo laedere, deterere: oslice Bálomowi nohu přitřela; nohu sy přitřel, zdwihage kámen, *K.*
Přjtrpký 3. etwas herb, subacerbus.
Přjtrž, e, *f.* Unterbrechung einer Sache, Einhalt, Unterlaß, *m.* interruptio; 2) Ende, *f.* finis; přjtrž učiniti něčemu, abolere, Oz. 2, 11.; bez přjtrže, ununterbrochen, continuus, continenter, perpetuo; - žka, y, *f.* dasselbe.
Přituhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, zäher werden, tenaciorem fieri, 2) ein wenig frieren, ohne

subst. od. *impersonaliter*, paululum gelascere.

Přitulenj, s. přitaulenj.

Přitulugi, s. přitauljm.

Přituzjm, s. přitauzjm.

Přitwárám, *ati, sl.* s. přiwjrám.

Přitwořjm, *fut.* iti, *sl.* s. přiwřu; 2) bess. přistwořjm.

Přjtwor, u, *m. sl.* (*vulgo* pitwor), Vorhaus, *n.* Vorsaal, Antritt, *m.* atrium.

Přitwrdjm, *fut.* il, *iti*, fester machen, firmare; b) zusechsnen, annieten, z. B. d. Hufeisen dem Pferde, adstringere; hřebjky přitwrzugj stany, *K.*

Přitwrzugi, owati, vorh.

Přitýkám, s. přitekám, zuflieβen, *D*

Přivčastnjm, *fut.* K, iti, theilhaft machen, Theil nehmen lassen, participem facere, *B.* býwagj k wěčné sláwě přivčastněni, *K.*

II. *rec.* p-ti se, sich beygesellen, adjungere se: přivčastnil sem se k bezbožným, *Com.* přivčastnj se k tomu stawu, *Id.*

Přjvček, čku, *m.* Aufgedinge, *n.* Aufgedingegeld, *n.* aes pro receptione in disciplinam; 2) scherzweise, d. ersten Schläge des Lehrjungen.

Přivčjm, *fut.* iti, gewöhnen, adsvefacere; - se, sich.

Přivkradnu, *fut. ex.* dl, krasti, nebstbey etwas stehlen.

Přivskaupjm, *fut. ex.* il, iti, etwas dazu (noch) ersparen, parcere: kdybych sobě byl přivskaupil, a přichowáwal, *Vel.*

Přiwábjm, *fut. ex.* il, iti, en, herzu u. hinzulocken, allicere.

Přiwádjm, ěl, ěti, s. přiwedu.

Přjwal, u, *m.* Platzregen, Guβregen, *m.* imber; auch přjwal sněhu, *B.*

Přiwáljm, *fut. fr.* eti, folg.

Přiwaljm, *fut.* il, iti, anwälzen, advolvere; 2) herzu u. hinzu wälzen, advolvere, subvolvere; 3) über jemand, über etwas stürzen, obruere; dům se zřjtil, a přiwalil dwa lidi.

II. *rec.* přiwaliti se, herbeyströmen, herstürzen, invadere, irruere, turmatim ruere.

Přiwalugi, owati, s. přiwaljm.

Přjmám, al, ati, *fr.* v. přegi.

Přiwandrugi, owal, owati, einwandern, immigrare, *D.*

†Přiwánjm, ěti, *iterat.* v. přiwonjm: přiwánj y k wassj včenosti.

Přjwara, y, *f.* Zuspeise? *f.* obsonium.

Přjwarek, rku, *m.* Zugebräu, *n.*

Přiwařjm, *fut. ex.* il, iti, dazukochen, z. B. mehr Fleisch, plus coquere; 2) dazu brauen (bräuen), plus coquere.

Přiwařugi, owati, vorh.

Přiwázaný 3. *part.* v. přiwáži.

Přjwažčiwý 3. prudký, heftig, frevelhaft, kühn, praeceps, protervus, temerarius; verwegen, temerarius, *D.* - wě, *adv.* temere: přjwažčiwě, wssetečně činil, *K.* - wost, i, *f.* Verwegenheit, Frechheit, *f.* temeritas, *B.*

Přjwažek, žku, *m.* Zuwage, *f.* adpensum.

Přiwáženj, *n.* Zufuhr, *f.* advectio; b) Einfuhr, *f.* invectio: přiwáženj počjtá se na 7 milionů; wywáženj 2c.

Přiwáži, *fut.* přiwázal, zati, zán, *imper.* přiwaž, s. přiwazugi.

Přiwážjm, *praes.* el, eti, s. přiwezu.

Přiwážjm, *fut.* iti, s. přiwažugi.

Přiwazugi, owal, owati, anbinden, durch Binden befestigen, alligare, deligare, devinci-

re &c. k něčemu, an etwas, ad aliquid in re.

Přiwažugi, owal, owati, zuneigen, acclinare, inclinare: sub přiwážiti; 2) dazu wegen (wägen, (durch d. Wage erforschen,) plus pendere.

Přiwedu, *fut.* přiwedl, přiwesti, přiweden, *imper.* přiweď, zuführen, zu Fuße, z. B. Käufer, adducere; 2) bringen, a) durch Führen, z. B. Menschen wenn sie gehen, adducere; b) bewegen zu etwas, adducere, auch movere: nemohu ho ku paměti přiwesti; k swé náklonnosti přiwesti někoho; c) stürzen, z. B in Noth ꝛc. redigere, adigere; na neywětšsj nauzy, *K.* na žebrotu, an den Bettelstab, ad egestatem; na mizynu, in Verlegenheit, ad incitas; na neywětšsj nauzy *K.* trestem k ochromènj, *Pr.* do nebezpečenstwj, do auzkosti, in Gefahr, Noth ꝛc. addducere ad &c. w pochybnost a hádku něco; d) etwas wohin bringen, adducere od. perducere, z. B. ke koncy, k mjstu, k skutku, *K.* zu Ende, zu Stande bringen, efficere: to k mjstnému koncy přiwedeno bylo, *Vel.* k cýli swému, *K.* to Bůh k nápravě přiwede, *K.* k mjstu, s. mjsto; ku paměti, *B.*; k tomu přiwedli, že se gich poddanj strachugi, sie haben es dahin gebracht, *Vel.* giž k tomu přiwedl, k čemu směrowal, *Id.* 3) anführen, vorbringen, hinsetzen, erwähnen, z. B. Worte eines Schriftstellers ꝛc. afferre, ponere, memorare, auch uti, z. B. verbis; přjklad přiwesti, ꝛc.

Přjwěrek, rku, *m.* Beyschluß, *m.* z. B. zu einem Brief, acclusum.

Přjwěsek, Anhang, *m.* Anhängsel, *n.* Beyfüge, *f.* appendix: *pl.* přjwěsky, insgemein, hengry, Nachhänger des Seilers, appendiculae variae, *K.*

Přiwěšsugi, owal, owati, folg.

Přiwěšým *fut ex.* yl, yti, anhängen od. anhenken, etwas an etwas, appendere: pečet přiwěsyti.

Přiwét, s. prywét.

Přjwětiwý 3. holdselig, freundlich, liebreich, comis, benignus, blandus; b) reizend, angenehm, dulcis, jucundus gratiosus, svavis, -wě *adv* holdselig, freundlich, comiter, benigne: blande; c) reizend, angenehm, svaviter, dulciter, jucunde, blande; - wost, i, *f.* Holdseligkeit, *α*) das liebreiche Wesen, comitas, benignitas, gratia; *β*) d. Annehmlichkeit, gratia, svavitas, dulcedo.

Přiwětšsjm, *fut.* il, iti folg.

Přiwětšsugi, owal, owati, mit dem Genit vergrößern, steigern, augere: pomsty sobě přiwětšsugete, *K.* hřjchu *B* hněwu, trápenj, pobožným nátisků ꝛc. přiwětšsil twého panstwj, *Cyr.*

Přiwezmu, *fut.* wzal, wzýti, dazu nehmen, adjungere: přiwezmu (sy), *Com* k sobě přiwzýti wogáky, *Cyr.*

Přiwezu, *fut. ex.* zl, zti, zen, *imper.* přiwez, zuführen, zu Wagen od. Schiffe, subvehere, advehere.

Přiwigi, *fut.* přiwil, přiwjti, noch hinzuwinden, adnectere, adglomerare.

Přiwjgim, el, eti, verh.

prywilegium, *gen. pl.* prywilegij, *Com.* u. prywilegj, *Vel.* privilegium: prywilegium na to se mu dalo, *Com.*
přiwjňám, *sl.* s. přiwiňugi.
přiwinu, *sl.* přiwingem, *fut. ex.* ul, auti, hinzuwickeln, advolvere: k sobě někoho, an sich schließen, sibi (blande) admovere; b) aufnehmen, suscipere.
II. *rec.* p-ti se k někomu, k něčemu, sich zugesellen, zu jemand wenden, adjungere se alicui rei, confugere, conferre se ad aliquem: k otcy se přiwinula, a v něho bydlila: přiwiň se k wozu tomu, *B.* 2) sich einschmiegen, se insinuare.
přiwiňugi, owati, vorh.
přiwjrám, ati, s. přiworu.
přiwjtám, *fut.* al, ati, bewillkommen, a) zu jemand sagen: willkommen! sein Kompliment machen, salutare, od. dicere: salve! b) empfangen, excipere; zlé přiwjtati někoho, einen übel anlassen, male excipere, *D.*
přiwjtaná, é, *f.* na přiwitanau nám to poslal, - zur Bewillkommung, *Har.*
přjwlač, Kesser, *m.* an einer langen Stange.
přiwlastnjm, *fut. ex.* il, iti, zueignen, eigen machen od. geben, addicere.
II. *rec.* p-niti sobě, (sy), sich zueignen, sich anmassen, behaupten, vindicare, arrogare sibi.
přiwlastňugi, owati, vorh.
přiwnadjm, *fut. ex.* il, iti, durch Köder od. Lockspeise anlocken, anködern, ankörnern, inescare; - denj, *n.* Anköderung, Ankörnerung, *f.* inescatio.
přiwodjm, *praes. dur.* u. *fut. ex.* il, iti. s. přiwedu.
přiwolám, *fut. ex.* herzu, herbey u. hinzurufen, advocare; - láwám, al, ati, *fr.*
přiwolenj, *n.* Einwilligung, Genehmigung, Genehmhaltung, *f.* Beyfall, *m.* Beystimmung, adsensio, adsensus, consensus.
přiwoljm, *fut.* il, iti, einwilligen, genehmigen, beystimmen, beyfallen, adsentire, adsentiri alicui.
přiwolugi, owati, vorh.
přiwonjm, *fut. ex.* ěl, ěti, anriechen, k něčemu, etwas an etwas riechen, olfacere aliquid, odorari aliquid.
přjwora, y, *f.* Verschluß, Schloßthüre, Schranke, u. drgl. clausura: ssranky, přjhrady, přjwory, *Com.* přes přjworu wrcy, *prov.* über die Schnur hauen, *D.* b) *sl. Lypt.* lange Stange im Zaun, zur Befestigung desselben.
přjwoz, u, *m.* Überfahrt, *f.* a) Überfahren, *n.* trajectus, transmissio, transmissus; b) Ort wo man überfährt, trajectus.
přjwozné, ého, *n.* Fahrgeld, *n.* portorium.
přjwoznj 1. zur Überfahrt gehörig, přjwoznj lodj, Fähre, *f.* ponto.
přjwoznjk, a, *m.* Fährmann, *m.* portitor.
přjwozný, ého, *m.* vorh.
přiwozugi, owal, owati, s. přiwodjm; důwody př.; přiwozuge přjklad, *Com.*
přjwrh, u, *m.* Zuwurf, *m.* adjectio; s. auch das *dim.* přjwrzek.
přiwrhu, *sl.* přiwrhnem, přiwrhl, přiwrcy, přiwržen, zuwerfen, a) dazu werfen, adjice-

re; b) dazu thun, od. fügen, adjicere, addere.

Přjwrssj, *n.* Anberg, *m.* Vorgebirge, *n.* Anhöhe, *f.* promontorium, *Haj. D.*

Přiwru, (ku), přiwřeš, *fut.* přiwřel, přiwřjti, (*act.*) z. B. dwéře, d. Thüre anlehnen, sie nicht völlig zumachen, fores non penitus claudere; kdež gest mnoho rukau přiwjreg, *B.* 2) (*neutr. infin.* přiwieti, u. přiwřjti, durch Sieden größer werden, coquendo augeri.

Přiwsstjpjm, *fut.* il, iti, hinzupflanzen; - k kmenu, *K.*

Přiwstanu (sobě), *fut. ex.* wstal, wstati, sehr früh aufstehen, aus dem Bette, surgere diluculo, antelucari, *B.* w gitie přiwstáweg k němu, *B.*

Přiwstáwám, al, ati, vorh.

Přjwržek, žku, *m.* Zugabe, *f.* additamentum, mantissa.

Přiwtěljm, *fut.ex.* il, iti, einverleiben, conjungere, adjungere; přiwtělil země; auch addere, auch inserere, wenn es soviel ist, als hinzufügen.

Přiwydělám sy, *fut.* iti, noch hinzu, (noch extra) sich verdienen.

Přiwykám, al, ati, s. přiwyknu.

Přiwyklý, s. zwyklý.

Přiwyknu, *fut.* kl, knauti, gewohnen, gewohnt werden, adsvescere, consvescere, něčemu, etwas z. B. prácy (*dat.*), der Arbeit ꝛc. adsvescere rei (*dat.* od. ad rem, od. auch re; - nutj, *n.* Gewohnung, *f.* adsvefactio.

Přiwymysljm, *fut.* iti, folg.

Přiwymýssljm, el, eti, noch hinzu erdichten, ersinnen, fingere: nowé bludy k starým přiwymýsslegj.

Přiwyskakugi, owal, owati, mitspringen, hüpfen, una saltitare, *Com.*

Přjwyssek, sku, *m.* Aufschlag, *m.* Erhöhung, *f.* auctus; přjwyssek platu ꝛc. 2) Aufschlagsgebühr, *f.* z. B. bey den Zöllen, auctus vectigalis.

Přjwzetj, *n.* Hinzunahme, Hinzuziehung, *f.* assumtio.

Přjwzteklý 3. ungestümm, praeferus.

Přjz. přjze, s. přjzegi.

Přizdwihnu, *fut.* hl, hnauti, přizdwižen, *imper.* přizdwihni, ein wenig aufheben, paululum attolere, levare, allevare.

Přizdwihugi, owati, vorh.

Přjze, *f.* Garn, *n.* Fäden, *pl.* fila; hrubá od. křečná přjze, grobes Garn, crassa fila; tenká přjze feines Garn, subtilia fila.

Přjzegi, *comp.* v. napřed, s. neypřjze: o tolik dnj přjzegi nowý kalendář gde před starým, Zalanský.

Přjzelený 3. grünlich, subviridis.

Přjzemnj 1. z. B. listj.

Přjzeň, zně, *f.* (v. přjti, přáti), Gunst, *f.* Wohlwollen, *n* favor, benevolentia, gratia, přjzně dogjti, dosáhnauti, in Gunst kommen, sie erlangen, inire gratiam; od někoho, bey jemand, apud aliquem, od. alicujus; přjzeň sobě způsobiti, přjzeň ztratiti, sich in Gunst setzen, d. Gunst verscherzen (verlieren), conciliare sibi gratiam, favorem, gratia excidere.

Přiženjm se, *fut. ex.* il, iti, durch d. Heurath wohin gelangen, ducendo uxorem pervenire: přiženil se w Litoměřicých; - přiženěnj se, *verb.*

Přiženu, *sl.* přiženjem, *fut. ex.*

přihnal, přihnati, herzutreiben, appellere; - sobě něco, gewinnen, erwerben, lucrari, K. b) neutr. na někoho, s. přiteku, b).

Přizerám, ati, sl. s. přihlédám, u. dohlédám.

II. rec. p ti se někomu, sl. einem genau ins Gesicht sehen; b) cum praep. k, & dat. rei, etwas genau ansehen: dobře se k tomu přizři.

Přizjhám, ati, sl. anstecken, am brennenden Licht.

Přižjnám, al, ati, schröpfen, den Weizen verschneiden, amputare.

Přižinka, y, f. s. požjnky.

Přižlutnu, fut. tl, tnauti, gelblich werden, flavescere.

Přiznám, ati, s. přidáwám? D.

Přiznám se, fut. al, ati, bekennen, a) gestehen, es geschehe freywillig, od. ungern, fateri, confiteri; b) öffentlich heraus sagen, kein Geheimniß daraus machen, profiteri; c) cum dat. rei, eine That gestehen, rem fateri: přiznal se skutku, Vel d) sl. mit k, etwas für sein Eigenthum ansehen.

Přiznamenám, s. poznamenám, Syl. od. naznamenám.

Přiznánj, n. Bekenntniß, a) Bekennen, n. freywillig od. nicht, confessio, professio; b) d. Worte des Bekenntnißes, verba confessionis od. professionis; auch confessio od. professio selbst.

Přiznáwám se, ati, s. přiznám se.

Přiznáwacý 1. Bekenntniß-: ljstek přiznáwacý, Empfangsschein, m. Recepisse, n. apocha, syngrapha, Vel. p-ý cedule, gak mnoho zbroge wzal, Id.

Přjznjm se, il, iti, sich befreunden, affinitate se jungere: s nimi se přjznili a přátelili, K.

†Přjzniwec, wce, m. Gönner, fautor?

Přjzniwý 3. günstig, gewogen, geneigt, benevolus, amicus, favens, propensus: Pane mně laskawě přjzniwý! Cyr.

Přjzpěw, u, m. prosodia? Durich.

Přizpěwugi, owal, owati, mitsingen, concinere, Com.

Přizrem se, eti, sl. s. přizerám.

Přizřjm, fut. el, eti, zusehen, adspicere.

Přjzwisko, a, n. mor. s. přjgmj.

Přjzwučný 3. přjzwučná prozodye, Dehnprosodie? Hne'wkow. přjzwučná slabika neb dlauhá, Puchm.

Přjzwuk, u, m. Sylbenton, m. accentus.

Prk, u, m. Bockgestank, m. z. B. der stinkende Schweiß unter den Armen, Achselgestank, m hircus

Prkenák, u, m Brettnagel, m. clavus trabalis.

Prkénce, prkénko, s. prkýnko.

Prkennj 1. Bretter betreffend, tabularis; prkennj pila, Brettsäge, f. serra tabularis.

Prkenný 3. brettern, e tabulis factus, auch oft ohne factus.

Prkno, a, n. (vgl. Bricke, ein kleines Brett, mittellat. brica, franz. brigue, Ziegelstein imbrex, sl. deska, Brett, n. Bohle, f. Diele, f. D. tabula, asser, m. assis, (assix), f. česacý pr. Kammbrett des Kirschners, asser pectendis pilis; kuchyňské pr., Küchenbr., tab. culinaris, plathanus; postrkowacý pr, Rückbr. des Seilers, asser ductilis, foraminosus; b) Schiebbr, des Büch-

senmachers, asser protrusilis; spolehacý p., Lehnbr. des Weißgärbers, pluteus alutarii; pytljčkowé (prowrtané) p., Beutelbr. m. der Orgel, sacculorum receptaculum; p. k mytj, Waschbr. (Buchdr.), tabula lotoria, R. klauzawé p., s. klauzawý; p. k djlu, Werkb. des Handschuhmachers, asser operarius; roztahowacý p. (pro cýwky), Schweifbr. des Posamentirers, vara; prkny pokládti, brettern, asseribus sternere; kláda na prkna, Brettklotz, m. truncus tabularis

Prkýnko, *a*, *n. dim.* Brettchen, Brettlein, *n.* asserculus.

Prljk, *u*, *m.* beff. perljk.

Prljm. s. prhljm.

Pro, *praep reg. acc.* um, wegen, a) aus Ursache, propter, ob, ergo, causa: pro otce, des Vaters wegen, propter patrem, patris causa; pro zaljbenj jemu, um ihm zu gefallen; pro zdrawj Cýsaře dal strogiti nákladné hody a diwadla; ležeti pro nemoc; pro wžiwenj; ať wssickni, kterj mohau pro starost a pro mladost, wzhůru gsau! wssickni lidé pro mladost, pro starost běželi k obráněnj města, *Vel.* pro mne sobě děleg co chceš, meinetwegen -; pro welikau radost se ti nechtělo pjti; gesstěbys spal, a nemůžeš pro muchy; pro milý Bůh! *Com.* pro Boha! pro Pána Boha! um Gottes willen! um Himmelswillen! per deum! per deos! per immortales deos! b) de, z. B. pro tu přjčinu, dieser Ursache wegen, hac de causa; c) bey erlaubt seyn (dürfen) steht gern per, z. B. nesmjm pro matku, ich darf nicht wegen der Mutter, non licet mihi per matrem; d) ist es so viel als vermöge, od. auch als für, so steht auch pro; f) ist es so viel als in Ansehung, so steht de; 2) nach, z. B. pro někoho poslati, nach, um jemand schicken, arcessere aliquem, od. mittere arcessitum (*supin.*) aliquem; pro něco gjt, nach etwas gehen, es holen wollen, od. holen, petere rem, od. ire petitum (ad petendam) rem, z. B. gdi pro wjno, gehe nach (um) Wein, pete vinum, i petitum vinum (*vulgo*: ito pro vino); dogdi pro piwo; musým gjti pro ni, aby sem ssla; pro někoho hlas dáti, Stimme geben, stimmen, suffragium ferre, *Com.*

II. In der Zusammensetzung: durch, auf ꝛc. per &c.

Dieß pro wird in prů verwandelt, wenn das o lang werden sollte z. B. průchod, průgezd, průwod ꝛc.

Próba, *y*, *f. sl.* s. průba, a), b); 2) Probestück, *m.* to ge próba ba ze střjebra; 3) Probepredigt. *f.* sermo docimasticus, probaticus.

Probugem, *owati*, *sl.* s. prubugi; 2) sich unterstehen, audere, attentare: probug to vrobit!

II. *rec.* p. ti se, *sl.* vorh. 2); b) s někým, sich messen, anbinden mit jemand.

Proběhlec, *lce*, *m.* ein bewanderter, welterfahrner Mensch, vir multa expertus, peritus.

Proběhlý 3. vergangen, praeterlapsus.

Proběhnu, *fut. ex.* hl, hnauti,

durchlaufen, percurrere: proběhnauti kniby.

II. *rec.* p-nauti se, auslaufen, herumlaufen, discursare; 2) sich auslaufen, sich durch Laufen stärken, currendo corroborari.

Proběljm, *fut. ex.* el, eti, weißlich werden, albescere.

Proberu, *fut. ex.* probral, probrati, hin u. her wegnehmen, passim auferre, demere, tollere.

II. *rec.* p-ti se, sich erholen, zu sich kommen, se colligere; probrala se trosstu z omráčenj teho, *Com.* zrak se mu trosstu probere, *Id.* z předěssenj toho y snu se probral, *K.* 2) s. proniknu (ungewöhnliche Bedeutung): mauka rozdělaná we wodě probrala se w sstěrbiny hljny, Hl. Česk. I. 2, 97.

Probigi, *fut. ex.* probil, probiti, u. probit, *part. pass.* probit, *imper.* probj, durchschlagen, a) durchlöchern, pertundere rem; b) durch Schlagen durchbringen, z. B. einen Nagel, adigere clavum ad summam oram rei; c) einschlagen: probiti hlawu, s. prawda; to mi hlawu probjgj, *sl.* das macht mir schweren Kummer u. Sorgen.

II. *rec.* p-ti se, z. B. skrze wogsko, sich durchschlagen, vi sibi viam aperire.

Probjhám, al, ati, s. proběhnu.

Probjrač, e, *m.* Klauber, Leser; probjrač wlny, Wollleser, lanarius, *R.*

Probjrám, al, ati, s. proberu.

Problážnjm, *fut. ex.* iti, folg.

Problazňugi, owal, owati, zuweilen närrisch seyn, thun, interdum insanire, stultum esse.

Probledelý 3. blaß aussehend, pallescens: woda barwy probledelé, blaß aussehender Urin.

Probleknu, *fut. ex.* kl, knauti, ausschwatzen, effutire.

Problem, u, *m.* Problem, *n.* Aufgabe, problema, *n. P.*

Probleptnu, *fut.* nul, nauti, etwas herausplatzen, *D.*

Probodnu, *fut. ex.* dl, dnauti, u. probůsti, proboden, durchstechen, z. B. jemand, transfigere.

Probodugi, owati, vorh.

Probořjm, *fut. ex.* il, iti, en, durchbrechen, zerbrechen, perrumpere rem.

II. *rec.* p-iti, se, brechen, entzweygehen, zerbrochen werden, einstürzen, frangi, rumpi: most se probořil, *Vel.* chlapec sedl na postel, a postel se probořila; 2) einsinken, z. B. in gefrornen Koth, prolabi, *D.*

Probořugi, owati, vorh. *Com.*

Probosst, a, *m.* Probst, Praepositus; probosst kaply králowské, *Vel.*

Probosstůw, owa, owo, *adj. poss.* des Probstes, -tský, 3. Probst-; -stwj, *n.* Probstey, *f.* praepositura &c.

Probraušým, *fut.* yl, yti, acuere: probraušyl sy rozum z čtenj knih, *Kram.*

Probrjslo, bess. pobřjslo.

Probudjm, *fut. ex.* il, iti, zen, erwecken, aufwecken einen Schlafenden, expergefacere, somno excire, excitare, suscitare e somno, auch blos excitare suscitare; wenn sich d. Idee als Schlaf leicht verstehen läßt.

II. *rec.* p-ti se, aufwachen, aus dem Schlafe, expergisci, evigilare, somno solvi.

Probúwám, ati, *sl.* s. probugem.

Probuzenj, *n.* Erweckung, Aufweckung, *f.* excitatio.
Probuzugi, owal, owati, ſ. probudjm, zuweilen mit dem Genit. lidu ſwého Jůdſkého probuzuge, *K.*
Probýř, e, *m.* Probirer, explorator.
Proč, *adv.* warum, a) wenn kein Wort vorhergeht, worauf es ſich bezöge, cur, quare, quam ob rem, qua de causa, quam ob causam, quapropter, auch quid; *α)* bey Fragen, z. B. proč ſe ſměge? warum lacht er? cur ridet? *β)* wenn keine Frage iſt, z. B. newjm proč ſe ſměgeš, ich weiß nicht warum du lacheſt, nescio cur rideas? nenj ſe ho proč báti, *Vel.* proč ne, warum nicht, cur non, quare non &c. auch ſteht quidni; doch nur bey einer Frage, z. B. proč ſe neſměgeš? warum lachſt du nicht? quidni rides? pročbych ſe neſmál? warum ſollte ich nicht lachen? quidni rideam? b) wenn es ſich auf etwas Vorhergehendes, z. B. aliquid, causa, res, nihil, bezieht, dann ſteht propter, *cum acc. pronominis* qui; doch ſteht auch cur, quare, quam ob rem.
Procedjm, *fut.* ſ. cedjm.
Procedugi, owati, *obs.* procedowal ſaudce w té wěcy, *Vel.*
Procenjm, *fut.* iti, biethen, feilbiethen, primum liceri: procenila ge tři ſta zlatých, *Vel.*
Proces, u, *m.* ſ. pře: proces ſaudů wyšſſjch, *Vel.* ſaudný proces práwa, *Id.* proces práwa, *Id.* proces ſúr pře, *Id.* (u. *sl.*); proces práwnj, *Com.*
Procesſý od. procesý, *f.* Proceſſion, *f.* pompa, (processio): ſlawnau procesý včinil Rokycan, *Vel.*
Proč3, *conj.* weswegen, ideo, quare.
Procházka, y, *f.* Spatziergang, *m.* a) Ort, wo man ſpaziert, spatium, ambulatio; b) Spaziergang, *m.* Luſtwandeln, *n.* spatiatio, ambulatio, deambulatio.
Procházým, el, eti, durchgehen, durch einen Ort, transire; 2) umher durchziehen, peragrare; auch *trop.*: mor gednák po wſſem ſwětě procházel, *Vel.* procházela řeč, žeby ſe lidé *rc.* *Id.* procházý powěſt od Turků, *Id.* procházeli ohně onde y onde, *Vel.* *β)* paſſiren, gelten, haberi: žádný pod gménem giného neprocházeg, *Vel.* *γ)* überſehen, nachgeſehen werden, ignosci: to wſſecko gim procházý, (za winu ſe nepokládá), *K.* -ýwám, al, ati, *fr.* -zenj, *n. verb.*
II. *rec.* p-ti ſe, ſpazieren, luſtwandeln, ſich ergehen, spatiari, deambulare, ambulare; 2) ſ. procházým 2), auch protulugi ſe.
Prochladjm, *fut. ex.* il, iti, abkühlen, refrigerare.
II. *rec.* p-ti ſe, ſich abkühlen, refrigerare se, refrigerari; vgl. auch 3. Mach. 4, 46.
Prochladnu, *fut. ex.* dl, dnauti, auskühlen, kühl werden, refrigerari.
Prochlaſtám, ati, *fut.* verſauſen.
Prochodjm, *fut. ex.* il, iti, zen, durchgehen, a) wundgehen, eundo vulnerare; b) durchgehen, zerreißen, eundo lacerare
Prochrnjm, *fut. ex.* el, eti, (proſpjm), im Schlafe, ſchlafend zu-

bringen, dormiendo transigere, *Ryb.*
Prokinjm, *fut. ex.* il, iti, verwirken, committere, delinquere, delinquendo perdere: zločinec žiwot prokinil, - verwirkte das Leben, noxam capitalem commisit.
Procýtjm, *fut. ex.* il, iti, erwachen, aufwachen, a) aus dem Schlafe, expergisci, evigilare, somno solvi; b) trop. aus der Trägheit u. Unthätigkeit, expergisci, z. B. das Gewissen wacht auf.
Procykugi, owal, owati, vorh.
Prodag, e, *m.* Verkauf, *m.* venditio; na prodag býti, zu verkaufen seyn, venalem esse; na prodag mjti, feil haben, venale habere; prodag od ruky, Handkauf, primus quaestus, *D.*
Prodagný 3. verkäuflich, feil, venalis; komu y duſſe prodagná, eine feile Seele, *D* 2) was leicht verkauft wird, leicht abgeht, vendibilis; prodagnu býti, feil seyn, venalem esse.
Prodám, *fut. ex.* al, ati, verkaufen, vendere, venditare, venum dare; pod čepem prodáwati, auszapfen, e dolio vendere; liſſčj ocasy prodáwati, s. pochlebugi, *Syr. D.*
Prodánj, *n.* Verkaufen, *n.* Verkaufung, *f.* venditio.
Prodarečkugi, owati, vertändeln?
Prodarugi, *fut. ex.* owal, owati, verschenken, durch Verschenken durchbringen, donando dilapidare: probodugi, prodarugi, *Vel.*
Prodawač, e, *m.* Verkäufer, *m.* venditor; - čka, y, *f.* - inn, - trix.

Prodáwám, al, ati, s. prodám; - wánj, *n.* s. prodánj.
Prodáwawý 3. verkaufslustig?
Prodeg, s. prodag.
Prodegný, s prodagný.
Prodělám, *fut. ex.* al, ati, eine Oeffnung durch etwas machen, durcharbeiten, durchstechen, durchgraben, perfodere, *Cyr.* 2) verlieren, im Handel, perdere; s auch prorazým.
Prodělánj, *n.* Verlust, *m.* damnum.
Prodělawám, al, ati, s. prodělám; 2) *fr.*
Proderem, (ru), *fut.* dral, drati, durchwetzen, durchlöchern, durchreiben rc. z. B. Schuhe.
Proderu se, *fut. ex.* dral, drati, sich durchdrängen, durch andere sich durcharbeiten, perrumpere, urgendo transire; 2) durchdrängen, durchkommen, pervadere, penetrare.
Prodjwám se, al, ati, durchbrechen, prorumpi: wředy prodjwagj se a tekau wen, *Vel.*
Prodlabám, *fut.* al, ati, durchhöhlen, durchlöchern (besonders mit einen Stemmeisen, dlátem), perforare.
†Prodlaužhenec, nce, *m.* zroſtlina, tanaecium.
Prodlauženj, *n.* Verlängerung, *f.* productio; der Zeit nach, productio; prolatio (prolongatio); 2) Fristung, z. B. des Lebens, conservatio.
Prodlaužený 3 folg. prodlaužený wěk nebýwá wždy člowěku k užitku.
Prodlaužilý 3. verlängert, productus, prolatus: žiwot prodlaužilý; za prodlaužilá léta B. wás zdržug a opatrug; - lost, i, *f.* Verlängertseyn, *n.*

co gest po prodlaužilosti žiwota, gestli bjdný a žalostný?

Prodlaužjm, *fut. ex.* il, iti, *reg. gen.* verlängern, a) länger machen, facere (reddere) longiorem, producere; b) der Zeit nach, z. B. den Termin, producere, proferre, prolatare, prorogare; c) weiter hinaus setzen, z. B. den Termin, proferre, prolatare; 2) fristen, a) aufschieben, z. B. den Tag ꝛc. differre, proferre; c) verlängern, retten z. B. das Leben, conservare.

II. *rec.* p-iti se, lang währen: prodlaužiloby se připomjnati, longum foret enarrare.

Prodlaužný 3. langwierig: to wyčjtati, byloby welmi prodlaužné, *Vel.*

Prodleně, *adv.* verzögert, differendo.

Prodlenj, *n.* Verzug, *m.* Zögerung, *f.* mora, moratio.

Prodlený 3. s. prodlaužený: potom w prodlených časých, *K.* w prodleném času, in der Folge der Zeit, sequiori tempore, *Cyr.*

Prodlewám, al, ati, s. prodljwám: prodléwá wrátiti se.

Prodléwawý, zauderhaft, tardus

Prodljm, *fut. ex.* il, iti, verziehen, zaudern, verweilen; auch *cum instr. vel praep.* s, *vel infin.* něčjm prodljti, mit etwas verziehen, verzögern, verschieben, morari rem, differre rem, extrahere rem: saudowé welmi prodlenj, *K.* dlauho peneyrpw přigjti ho prodléwal, *Vel.* prodléwáš retuňkem, *Id.* b) *cum gen.* s. prodlaužjm, *B.* prodluž mi žiwota.

II. *rec.* p-ljti se, lange währen, perennare, *B.*

Prodljwám, al, ati, vorh.

Prodlužilý 3. verschuldet, obaeratus, obligatus aere alieno.

Prodlužjm, *fut. ex.* il, iti, verschulden, in Schulden setzen, z. B. ein Haus, obligare aere alieno.

Prodlužugi, owal, owati, s. prodlaužjm; 2) vorh. ?

Prodru, drati, s. proderem.

Prodru se, s. proderu se.

Prodrobowánj (hlasu), *n.* das Koloriren im Gesang, chroma, *Syl.*

Prodrobugi (hlas), owati, koloriren im Gesange, s. vorh.

Profant, profiant, s. prowiant.

Profaus, a, *m.* Profos, Rumormeister, quaestor castrensis, tribunus capitalis, (lictor regimenti).

Profer, s. žid, *Vel.*

Proffes, u, *m.* s. profaus, *Vel.*

Profreymarčjm, *fut. ex.* il, iti, vertauschen, eintauschen, cambiare, permutare, *D.*

Progdu, *fut. ex.* prossel, progjti, *imper.* progdi, durchgehen, a) durch einen Ort zu Fuße, transire; b) durchwandern, durchziehen, peragrare: progjti swět; to protiwenstwj mnohé kraginy prosslo; c) durchsehen, percurrere oculis, perlustrare, percensere, recensere: knihu, ein Buch durchblättern; 2) angehen, erträglich seyn, ferri (tolerari), posse, esse tolerabilem &c.: zyma gest tam, ale progde; progde mu to, promine se, *Vel.* gesstě to progde, es geht noch hin, *D.* 3) verhallen, verstreichen, effluere: letům progjti nedati; prosslo giž tomu 6 let; 4) übersehen werden, ignosci; wssecko gim to prosslo; kdyby to ginym

prosslo, *Com.* 4) passiren, gelten, haberi: proti nimby mohl Epikur za angela progjti, *Vel.* aby za starožitného, prawého žida progjti mohl. S. auch das *freq.* procházým.

II. *rec.* progjti se, spazieren gehen, deambulare, spatiari.

Progednám, *fut. ex.* al, ati, vermiethen, verpachten, locare, elocare.

Progednatel, e, *m.* s. pronágemnjk, Pr.

Progednáwám, ati, s. progednám; 2) *freq.* davon.

Progedte, *n. indecl.* Himmelreich, *n.* (ein Spiel), ludus puparum, *Syl.*

Progedu, *fut.* progel, progeti, *imper.* proged, durchfahren mit dem Wagen, durchreisen, od. durchgehen; na koni, durchreiten, pervehi, transvehi; clo zaumyslně progel, Pr. *Vel.* 2) durchreiten, pervehi, transvehi; v. einem Orte zum andern fahren, reisen, peragrare: progel wsseckа králowstwj, *Vel.* progjžděl králowstwj swé, *Id. act.* koně progeti, anreiten, *D.*

II. *rec.* p-ti se, spazieren fahren, excurrere vehiculo animi causa; 2) spazieren reiten, animi causa equo excurrere, animi causa equo vehi.

Progezdný, ého, *m.* (cest), Straßenbereiter, viocurus.

Progjm, *fut. ex.* progedl, progjsti, verzehren, ausgeben auf das Essen, z. B. Geld, consumere; 2) vernaschen, z. B. Geld, abligurire. S. auch mjkowé pljce.

Progjmám, al, ati, durchdringen, penetrare: progjmá mne moc ducha sw.; puch wnitřnosti mi progjmá, *Com.* progat cytedlnostj, *Id.* pochotná wůně ho progala, *Id.* S. auch pohřjžjm.

Progjzdce? s. progezdný.

Progjždjm, ěl, ěti, *fr.* v. progedu; koně progjžděti, Pferde bereiten, etwa equos domare, docere.

II. *rec.* p-ti se, s. progeti se.

Progjždka, y, *f.* Spazierfahrt, *f.* vectatio animi causa; 2) Spazieren reiten, *n.* equitatio animi causa; geti na progjždku, spazieren reiten, fahren, animi causa equo excurrere, vectari.

Prognostykugi, owal, owati, sterndeuten, aus den Sternen vorhersagen, prognosi praedicere: prognostykowal hwězdář smrt krále, *Vel.* prognostykowal, že se to na Čechy wztahuge, *Id.*

Prohandlugi, owal, owati, s. prokupčjm.

Prohaussel, sslu, *m.* ? *Ryb.*

Proházka, y, *f.* Zwischenwort, *n.* interjectio; 2) Durchwurf, *m.* trajectio.

Prohazowačka, y, *f.* Durchwurf, *m.* etwa crates; - drátěnná, Durchwurfgatter zum Kalk, crates ferrea purgandae calci, *R.*

Prohazugi, owal, owati, s. prohodjm; 2) aufwerfen, (Gärb.), agitare, *R.*

Proheybám, al, ati, s. prohnu.

Proheyřjm, s. prohýřjm.

Proheysám, *fut.* ati, vorh.

Prohlásenj, prohlássenj, *n.* Kundmachung, *f.* notificatio, promulgatio; b) Erklärung, *f.* declaratio.

Prohlásska, y, *f.* auch prohlásse-

nj, *n.* Aufgebot, *n.* Verkündigung, promulgatio, renunciatio.
Problassowánj, *n.* s. prohlásenj.
Prohlassowánj se, *n.* Verlauten, *n.* significatio, declaratio: prohlassowánj se Bozj k nám časté o opatřenj.
Prohlassugi, - se, owati, folg.
Prohlásým, *fut. ex.* yl, yti, kund, (kundbar, bekannt) machen, vulgare, divulgare, proclamare, promulgare; 2) s. prowolám, proscribere, *D.*
II. *rec.* p-yti se, kund, (kundbar), bekannt werden, vulgari, notum fieri omnibus, in vulgus exire; 2) sich verlauten lassen, sich erklären, significare, ostendere (declarare): prohlásyl se, že nebude znáti, než přátely a nepřátely.
Prohlaupjm, *fut. ex.* il, iti, hlaupé kusy dělám, eintölpeln, eseln, dumm, plump handeln, od. gehandelt haben, stupide agere; *D.*
Prohledacký 3. optisch, opticus?
Prohledacstwj, *n.* d. Optik, (ars) Optica, *Com.*
Prohledacý 1. durchsichtig, pellucidus.
Prohlédám, od. prohljdám, al, ati, s. prohljdnu.
Prohljdawý 3. vorsichtig, providus, prudens, *K.*
Prohljdka, y, *f.* Beschau, Revue, *f.* inspectio, lustratio.
Prohljdnu, u. prohlédnu, *fut.* hljdl, (hlédl), dnauti, durchsehen, a) durch etwas, spectare, per rem; b) besehen, besichtigen, inspicere, percurrere, (perlustrare) oculis, perspicere: prohlédl domy králů a knjžat, *Vel.* ssel giných swěta stran prohlédati, *Com.* 2) d. Augen öffnen, oculos aperire; 3. sein Gesicht wieder bekommen, visum recipere; 4) k něčemu, wornach sehen, beabsichtigen, spectare rem; prohlédal k odplatě, *Kroc.* k tomu, cožby sprawedliwého bylo, bedliwě prohlédal, *Cyr.* k tomu se prohlédati má, a ssetřiti, *Vel.*
Prohljženj, *n. verb.* v. folg. prwogska, Musterung, *f.* recensus, *R.*
Prohljžjm, el, eti, vorh. a), b).
Prohlubně, od. prohlubeň, bně, *f.* überhaupt tiefe, große Grube, besonders im Wasser, od. d. man für Wasser, für einen See rc. ausgräbt; hlubina, abissus, profundum: prohlubně dělati, auswühlen, *Cyr. D.* prohlubně a spády welmi nebezpečné w Dunagi; 2) Eisloch; 3) fig. z prohlubně hřjchů mých mne wychwak.
Prohnaný člowěk, durchgetrieben, propulsus; b) s. wyfikaný.
Prohnati, s. prozenu.
Prohnetu, *fut.* tl, prohnjsti, z. B. těsto, durcharbeiten, depsere.
Prohnigi, *fut.* il, iti, durchfaulen, putredine absumi.
Prohnu, *fut. ex.* ul, auti, *part. pass.* prohnut, *imper.* prohni, einbeugen, einbiegen, inflectere, incurvare; 2) zurückbeugen, zurückbiegen, reflectere.
II. *rec.* p-nauti se, sich einbeugen, einbiegen, inflecti, incurvari; 2) sich zurückbeugen, zurückbiegen, reflecti.
Prohodjm, *fut. ex.* il, iti, zen, durchwerfen, trajicere; 2) dazwischen werfen, injicere: ani slowjčka neprohoditi pro ně·

koho; w rozprawkách swých některá prohoditi slowa, ein Wort im Reden hinwerfen, fahren lassen, doma leccos hubau prohoditi. S. auch prowrhnu.
Prohodugi, *fut.* owal, owati, verschmausen, verprassen, heluari, luxu dilapidare od. effundere, profundere, abligurire.
Prohořjm, *fut. ex.* el, eti, durchbrennen, peruri, perardere, perardescere.
Prohospodářjm, *fut.* il, iti, verwirthschaften, perdere, absumere.
Prohragi, *fut. ex.* hral, hrati, verspielen, den kürzern ziehen, a) im Spielen, vinci lusu, od. ohne lusu; ist v. Geld d. Rede, amittere; z. B. penjze prohrati, Geld verspielen, amittere pecuniam lusu; b) im Proceß, vinci causa, cadere; c) im Treffen, vinci, victoriam perdere: bitwu prohrati, od. pole prohrati, d. Schlacht verlieren, succumbere, inferior discedere.
Prohrám, al, ati, *sl.* vorh.
Prohřessenj, *n.* Versündigung, *f.* nefas, delictum.
Prohřessjm, *fut. ex.* il, iti, sich versündigen, nefas committere, peccare, delinquere, noxam admittere: proti něčemu, proti někomu, an etwas, an jemand, in aliquem &c. Unrichtig: prohřessiti se na něčem z. B. na literatuře.
Prohřsstj, -sstlj, -sslj, *n.* bess. přehřsstj.
Prohudu, s. přehudem, b).
Prohýbám, al, ati, s. prohnu.
II. *rec.* prohýbati se, s. prohnauti se.
Prohýřjm, *fut.* iti, s. prohodugi.
Prokausám, prokaussi, *fut. freq.* al, ati, folg.
Prokausnu, *fut. ex.* sl, snauti, *part. pass.* prokausnut, *imper.* prokausni, durchbeißen, perrodere, peredere.
Prokázanj, *n.* Erweisung, *f.* declaratio; b) Darthuung, demonstratio; c) Erzeigung, *f.* praestatio.
Prokáži, *fut. ex* prokázal, prokázati, prokázán, *imper.* prokaž, erweisen, a) darthun, d. Wahrheit einer Sache zeigen, z. B. durch Gründe, probare, docere, demonstrare: od bohů swůg rod může prokazáti, *Cyr.* to na sobě skutečně prokazowal a wykonáwal, *Id.* prokázal newinnu swau, *K.* b) zeigen, an den Tag legen, z. B. sein: Liebe ꝛc. declarare, praestare: znamenj wděčnosti k Wassj Mil. prokazáné, *Cyr.* srdcem, ossy radost prokazugj, *K.* paterně swau moc w obhagowánj cýrkwe prokáže, *K.* prokaž důstognost a sláwu swau, *B.* mistrowstwj swé prokazugj, *Vel.* mocy wnitřnj zewnitř prokazowánj, *K.* prokazowal na sobě držmawost při službách B. *K.* c) erzeigen, wiederfahren lassen, z. B. Wohlthaten, Liebe, Böses ꝛc. praestare, (tribuere) alicui beneficia, adficere aliquem beneficiis; čest prokázati (u. prowkázati, *D.*) Ehre erweisen, honorem alicui tribuere od. habere, honore aliquem adficere &c. láska Božj k njm prokázaná, *B.* žádám, že mi to přátelstwj prokážete. *Z'erot.*
Prokazugi, owal owati vorh.

Proklagi, s. proklegi.
Proklatec, tce, *m.* ein verfluchter Mensch, detestatus, maledictus.
Proklatý 3. s. prokletý, *K.*
Proklegi, *fut.* lel, ljti, verfluchen, exsecrare, devovere, detestari; b) in Bann thun, excommunicare; Papež toho Cýsaře Ludwjka Bawořského proklel, *Vel.*
Proklektám, *fut.* al, ati, gurgeln, gargarizare.
Proklestjm, *fut.* il, iti, prosekám, s. klestjm: cestu sobě wolnau, a pas proklestil; proklestil sobě cestu k geho srdcy, *Neg.*
Prokletj, *n.* Verfluchung, *f.* Verfluchen, *n.* exsecratio, detestatio.
Prokletý 3. verflucht, a) der verflucht worden, devotus, detestatus: národowé Bohem prokletj, *K.* b) gottlos, improbus, sceleratus, scelestus.
Prokljnám, al, ati, s. proklegi.
Prokljnánj, *n. verb.* v. folg. 2) Schwur, *m.* juramentum, *Is.* 66, 16. s. proklegi.
Proklnu, *fut. ex.* nul, auti, *imper.* prokln, *B.*
Proklubám, *fut.* al, ati, aufhacken, mit dem Schnabel öfnen, aufpicken, rostro aperire.
Prokný 3. *ol.* s. geden každý.
Prokoli (prokolu), *fut.* klal, klati, durchbohren, todtstechen, transfigere, confodere.
Prokopám, *fut. ex.* al, ati, án, durchgraben, perfodere; -áwám, al, ati, *fr.*
Prokřehnu, *fut.* mürbe machen?
Prokřiknu, *fut.* kl, knauti, folg. *B.*
Prokřikugi, owal, owati, jauchzen, plaudere: gemu na čest prokřikowala, *K.*

Prokuchařjm, *fut.* il, iti, (statek) s. prohodugi, decoquere, *Syl.*
Prokupčjm, *fut* il, iti, einhandeln, verlieren, per mercaturam everti facultatibus, *D.*
Prokurátor, (prokurator, *Syl.*), ora, (nicht tra), Anwald, *m.* procurator, causae patronus, Pr.-řský, -řstwj, *n.* ꝛc. wie bey probošt ꝛc.
Prokwasým. *fut.* yti. s. prohodugi.
Prokwětám, al, ati, hin u. wieder blühen, florere: proroctwj sliby Božjmi onde y onde prokwětagj, *K.*
Prolakomjm, *fut. ex.* ěl, ěti, durch Habsucht um etwas kommen, avaritia perdere: swědomj y dusse prolakoměti, *Vel.*
Prolámi, *fut. fr.* al, ati, s. prolomjm.
Prolamugi, owati, vorh.
Prolegi, *fut.* lil, ljti, u. ljt, (proleyt), *part. pass.* prolit, *imper.* prolj, (proley), durchgießen, transmittere fundendo, auch ohne fundendo, wo es sich verstehen läßt; proljwati držku, viel saufen, potare: fig. zlými wěcmi obestřjn, prolit, progat, *K.* 2) vergießen, profundere: krew prolewali, *K.*
Prolenossjm, *fut.* il, iti, verfaulenzen, ignavia consumere, amittere.
Proletjm, *fut.* ěl, ěti, durchfliegen, pervolare, transvolare: on proletuge přirozenost, *Neg.*
Proletowánj, *n verb.* v. vorh. 2) Geflatter, *n.* volatus, *D.*
Proletugi, owati, s. proletjm; 2) flattern, fliegen, volitare: začjná proletowati snjh.
Prolewač, e, *m.* der da vergießt, effusor.

Proléwám, al, ati, vorh. - ánj, n. verb. ∫. prolitj.
Prolezám, ati, ∫. prolezu.
Proležely 3. wundgelegen, cubando attritus; b) verlegen, z. B. Waare, situ od. vetustate corruptus,
Proležjm, fut. ex. el, eti, durch Liegen verlieren, cubando amittere.
II. rec. p-žeti ∫e, ∫ich wund liegen, cubando atteri; b) ∫ich verliegen, wie d. Waare, situ oorrumpi, vetustate corrumpi
Prolezly 3. durchkrochen: čerwy prolezlý a zwrtaný.
Prolezu, fut. ex. lezl, lézti, imper. prolez, durchkriechen, perrepere, perreptare: ti lotra∫y mu zemi na∫trze prolezli, Vel.
Prolitj, n. Vergießen, n. Vergießung, f. effusio: prolitj newinné krwe, wražda, Blutschuld, f. D.
Prolitugi, be∫∫. proletugi.
Prolјwám, ∫. proléwám.
Prolhutjm, fut. il, iti, auf∫chieben, differre, terminum prorogare, Neg.
Prolom, u, m. rozpuklina, Bruch m. in der Erde.
Prolomenj, n. verb. v. folg. prolomenj oblaků, Neg. be∫∫. protrženj.
Prolomjm, fut, ex. il, iti, en, praes. prolamugi, durchbrechen, zerbrechen, perrumpere rem: zeď, bránu prolomiti; ∫. auch led.
II. rec. prolomiti ∫e, brechen, zerbrochen werden, z. B. das Eis, frangi, confringi, rumpi.
Prolomugi, owati, vorh. B.
Proluky, ků, m. pl. Orion, Ryb.
Prolýzám, ati, be∫∫. prolezám.
Promařjm, fut. ex. il, iti, ver∫chwenden, perdere: kolik let ∫e promařj, Neg.
Promarnjm, unnütz zubringen, vorh.
Proména, y, f. Veränderung, Änderung, f. mutatio, commutatio, immutatio, conversio; 2) Abwechselung, vices, vicissitudo.
Proměněnj, n. vorh.
Proměněný 3. part. v. folg. verändert, mutatus.
Proměnjm, fut. il, iti, ěn, verändern, ändern, mutare, commutare, immutare, vertere; 2) wech∫eln, vertau∫chen, commutare, permutare, z. B. rem cum re; penjze, Geld, commutare, od. permutare pecuniam; - jwám, al, ati, fr.
II. rec. p-iti ∫e, ∫ich verändern, se mutare, mutari.
Proměnitedlný 3. veränderlich, mutabilis, mobilis, -no∫t, i, f. -keit, f. - litas, litas.
Proměnný (proměný, Ez. 16, 13), 3. mannigfältig, abwech∫elnd, varius; p-ný kůň, ∫. ∫traka 2), Syl.; -no∫t, i, f. -keit, Abwech∫elung, Veränderung, f. varietas.
Proměňugi, owal, owati, ∫. proměnjm; 2) abwech∫eln, z. B. d. Handarbeit mit dem Lernen, variare: proměňowati mu∫ýš w cwičenj tomto, Com. kdež wždycky proměňowati, a ne wždycky při gedné materyi zů∫tati dobré ge∫t, Id.
Proměra, y, f. ∫chodek na obilj, Einmaß, n. D.
Proměřjm, fut. ex. il, iti, durch Me∫∫en verlieren, vermindern, einme∫∫en, metiendo amittere
Prome∫∫kám, fut. ex. al, ati, ver∫äumen, negligere; -ánj, n. verb.
Promě∫∫ugi, owal, owati, ∫. promi∫∫jm.

Promjchám, al, ati, abrühren; s. promjssjm.
Promjgjm, el, eti, folg.
Prominu, *fut. ex.* ul, auti, nachsehen, Nachsicht haben, indulgere, veniam dare; 2) nachlassen, remittere: těm osobám, swědkům, gsau přjsahy od starodáwna prominuty.
Prominutj, *n.* Nachsicht, *f.* venia, indulgentia.
Promjrám, al, ati, hie u. da, an verschiedenen Orten sterben, passim mori.
Promjssjm, el, eti, vermischen, unter einander mischen: proměssugj se mezy staré wogáky; nočnj temnosti potěssenjm swětla swěc promjsseti.
Promjsým, *fut.* yl, yti, vorh.
Promlaskám, *fut.* ati, z. B. statek, s. prozeru.
Promlauwám, ati *fr.* v. promluwjm, *Syl.* -ánj, *n. verb.* Gespräch.
Promlčenj, *n. verb.* v. folg.
Promlčjm, *fut. ex.* el, eti, durch Schweigen vorbeygehen lassen, tacendo praetermittere; 2) durch Schweigen verlieren, tacendo (silendo) amittere; p-eti swé práwo w dlauhém času; promlčeti léta, práwo, verjähren, gesetzwidrig schweigen.
Promlčugi, owal, owati, vorh.
Promlsám, *fut.* al, ati, vernaschen, abligurire.
Promluwa, y, *f.* folg. *D.*
Promluwenj, *n.* Anrede, Rede, *f.* allocutio: promluwenj měl o tom w kollegi, *Vel.* promluwenj k pobožnému čtenáři, *K.*
Promluwjm, *fut. ex.* il, iti, vorbringen, sagen, proferre dicere; 2) s někým, od. k někomu, jemand anreden, appellare, alloqui, affari aliquem; 3) anfangen zu reden, indem man stumm war.
Promočjm, *fut. ex.* il, iti, durchnässen, permadefacere: dešťjček ani prachu nepromočil, *Harant.*
Promokám, al, ati, durchregnen, perpluere; 2) durchaus naß werden, permadescere: střewjce promokagj.
Promoklý 3. durchaus naß, plane (omnino) madidus.
Promoknu, *fut.* kl, knauti, s. promokám.
Promrhám, *fut ex.* al, ati durchbringen, verschwenden, prodigere, profundere, effundere.
Promrsstjm, *fut. ex.* il, iti, durchstoßen, durchwerfen, durchspießen, trajicere, transverberare, transfigere: kopjm promrsstěn, *Vel.*
Promrzalý 3. (auch promrzelý), verhaßt, odiosus, *Com.* promrzelá nocy! *Neg.*
Promrznu, *fut. ex.* zl, znauti, durchfrieren, (vom Froste durchdrungen werden), frigore penetrari: řeky až do dna promrzly, *Vel.*
Promýwám, al, ati, auswaschen, eluere: tjm promýweg ránu, *Vel.*
Pronágem, gmu, *m.* Vermiethung, *f.* Verpachtung, locatio; -mnjk, a, *m.* Verpachter, *m.* Vermiether, locator.
Pronagetj, s. pronágem.
Pronagjmám, al, ati, folg.
Pronagmu, *fut. ex.* pronagat, pronagjti (selten pronagmauti), *part. pass.* pronagat, *imper.* pronagmi, verpachten, locare, elocare; geschiehts an d. Meistbietenden, so steht auch vendere.

Pronárod, u, *m.* Geschlecht, besonders Nachgeschlecht, *n.* pronepotes: po wsseckа léta národů, y pronárodů, *B.* vstaupili w cesty pronárodů swých, *B.* od národu do pronárodu, für u. für, *a generatione ad generationem seram.*

Pronássjm, el, eti, folg.

Pronesu, *fut. ex.* pronesl, pronesti, pronesen, u. pronessen, *imper.* prones, durchtragen, *pervehere, od. portare per &c.*; 2) verrathen, a) s. prozradjm, (unrichtig): pronásseli tegné wěcy, *Vel.* Pr. pronesl hoště a wygewil, *Vel.* raddu pronesl, Pr. - radu nepřátelům, *K.* b) äußern, zu erkennen geben, an den Tag legen, *manifestare, testari, praeseferre*: láska neossemetná tu wjru pronássegjcý, *K.* pronássj to plačtiwými slowy, *K.* tjm swé bláznowstwj pronássj, *K.* pronássj tjm způsobem oheň zlosti srdce swého, *K.* sprawedlnost swau pronesl y w tom, *Cyr.* vmyslu pronessenj, (kssaft), Pr. giž tehdáž gaký sy wtip božský na sobě pronássel; kwánjm zalost pronássj, *K.* 3) pr. zbožj, schwärzen, paschen?

II. *rec.* pronesti se, sich müde tragen, *defatigari ferendo, (gerendo, gestando, portando)*; 2) sich verrathen, *prodere se*; 3) sich erklären, äußern, zu erkennen geben, *manifestare, (auch manifestari), declarare, testari*: tudy se pronássel, že sprawedlnost miluge, *Vel.* někoy také w bohatstwj se pronesti, *Id.* mnes zastřeliti mjnil, a w tom sy se pronesl, *Id.* geho dobrota nestjzylá pronássj se zachowáwánjm wěcý, *Kroc.* pronássj se w něm ostrost wtipu, *Vel.* w neywětssjm přátelstwj se pronásseti, sich zeigen, *testari*; to se pronese a wygde na gewo, es wird herauskommen, *Pjs.*

Proň, für pro něg.

Proněž, proniž, *obs.* s. protež.

Proneweřený, auch proneweřilý 3. untreu, *infidus.*

Pronikám, al, ati, durchdringen, durchkommen, *pervadere, penetrare*: proniká k wnitřnjmu gádru, *Com.* tam pronikl, *Id.* 2) *act.* durchjagen, durchstoßen: skrze mjsta tagná a audy ženám rozpálené rožny pronikali, *Id.*

Pronikawý 3. durchdringend, z. B. Schall, Kälte, Schmerz, *acer, vehemens, penetrabilis*: ostré a pronikawé oči, *Vel.* 2) durchdringlich, *penetrabilis, pervius*; -wě, *adv. acriter, vehementer*; -wost, i, *f.* Durchdringlichkeit, *f. penetrabilitas.*

Proniknu, *fut.* kl, knauti, s. pronikám.

Pronussec, Schwärzer?

Pronusska, y, *m.* Denunziant?

Proňž, für pro něgž (selten).

Propadám, al, ati, durchfallen, z. B. durch etwas, *cadere, (decidere) per aliquid*; - dáwám, al, ati, *fr.* S. auch propadám.

II. *rec.* p-ti se, s. propadnauti se.

Propadenj, *n.* Einbüßen, *n.* Verlust, *m.* besonders als Strafe, *amissio*: pod propadenjm celé summy, *Vel.* propadenj cti, hrdla, statku, s. propadnu.

Propadený 3. eingezogen, konfiszirt, *publicatus, in fiscum redactus*: statek w pokutě pro-

radený 3. eingezogene Güter, bona publicata, *Syl.* 2) überhaupt gerichtlich verloren, abgesprochen, mulcta: propadené pokuty nedal a nepoložil, Pr. 3) verteufelt, vertrackt, exsecratus: propadenj ſſibalowé.

Propadisko, *a, n. sl.* folg.

Propadlina, *y, f.* Erdfall, *m.* labes terrae.

Propadlý 3. versunken, prolapsus: lidé propadlj.

Propadnu, *fut. ex.* dl, dnauti, durchfallen, z. B. durch etwas, cadere, (decidere), prolabi per aliquid: ſkrze koš prop. durch den Korb fallen, repulsam pati, *Syl.* 2) verlieren, einbüßen, mit Verlust gestraft werden, amittere, perdere, multari: čeſt, hrdlo y ſtatek prop., in d. Acht erklärt werden, proscribi; propadl gemu pokutu 6. kop ğroſſů čeſkých, *Vel.* ze ſwého wlaſtnjho tolik propadá Cýſaři, *Id.*

II. *rec.* p-nauti ſe, versinken, mergi, demergi, submergi; 2) *trop.* verlohren gehen, perire: co pak ſe mu rozum propadl? iſt er den unsinnig geworden? delirusne factus est? ſtrachem ſe propadá, er iſt versunken vor Schrecken, *Com.*

Propáljm, *fut. ex.* il, iti, en, durchbrennen, perurere: ceychem propálený, *K.*

II. *rec.* p-liti ſe, durchbrennen, peruri: propálil ſe papjr když ſwjčka naň padla.

Propanketugi, ſ. prohodugi, *Syl.*

Propaſt, *i, f.* Abgrund, *m.* abyssus, *Com.*

Propauſſtjm, ěti, ſ. propuſtjm; -ſſtjwám, al, ati, *fr. Gen.* 34, 14.

Propeku, (ču), propečeš, *fut.* propekl, propecy, (propect), propečen, *imper.* propeč, durchbacken, z. B. Brod ꝛc. percoquere; 2) durchbraten, plane assare; 3) *fig.* verlieren.

Properu, *fut.* prati, ſ. propjrám.

Propeychám, al, ati, durch Stolz verscherzen, ob superbiam multari.

Propichacý 1. z. B. gehla, Stechnadel des Goldstickers, acus punctoria.

Propichnu, *fut. ex.* chl, chnauti, *imper.* propichni durchstechen, a) jemand, transfigere; b) durchgraben, perfodere.

Propigi, *fut. ex.* propil, propiti, *part. pass.* propit, *imper.* propj, vertrinken, a) durch Trinken verzehren, bibendo (od. potando) consumere od. absumere; b) durch Trinken einbüßen, bibendo od. potando perdere, insg. perpotare.

Propjrám, ati, durchwaschen.

Propitek, tku, *m.* Trinkgeld? was vertrunken wird: čas gim geſt poſſetiloſti propitkem, *Neg.*

Propitné, beſſ. ſpropitné.

Propláknu, *fut. ex.* kl, knauti, ausspülen, auswaschen, durch Waschen reinigen, z. B. den Mund ꝛc. eluere; fig. něco málo latinau, wlaſſinau ꝛc. vſta ſobě propláknauti, -degustare -, *Vel.*

Proplawjm, *fut. ex.* ausschwemmen, eluere.

Propleſſtjm, *fut. ex.* il, iti, ausplaudern, effutire, enuntiare.

Propletám, al, ati, durchflechten, perplectere, pertexere.

Propocenj, *n.*? Durchschweißen, Ausdünstung, *Berchth.*

Proporcy, *f.* Verhältniß, *n.* Pro-

portion, proportio: kamenj tessj, aby wsse wedlé proporcý slussně stálo, *K.*

Propowěd, i, *f.* Spruch, Satz, *m.* dictum, sententia; pamětnj propowěd, Denkspruch, *m.* symbolum, sententia, scita sententia.

Propowěděnj, *n.* verb. to gest propowěděnj Platona mudrce, *Vel.*

Propowjdka, y, *f.* Spruch, *m.* a) Satz od. Stelle aus der Bibel ꝛc. dictum, sententia; základnj prop., Grundsatz, *m.* principium, *D.* pamatnj p., s. pam. propowěd, *D.* b) witziger Gedanke, Motto, sententia, dictum, apophtegma, (atis), *n.*

Propowjm, *fut. ex.* propowěděl, propowěditi, vorbringen, sagen, proferre, dicere: onen starý Kato welmi pěkně propowěděl, *Vel.*

Proprawjm, *fut. ex.* il, iti, en, durchbringen, z. B. einen Faden, transmittere; 2) bahnen, cestu, den Weg, viam facere, aperire, munire: proprawiti z sebe wodu, *Vel.* proprawuge ta bylina prsy, *Id.* proprawiti se (cestau zatrženau), *Kr.*

Propssjm, *fut. ex.* iti, s. propichnu.

Propučjm, *fut.* il, iti, *sl.* z. B. wřed, aufstechen, dirumpere.

Propůgčjm, *fut. ex.* il, iti, en, *imper.* propůgč, folg.

Propůgčugi, owal, owati, gestatten, zukommen lassen, gewähren, verleihen, dargeben, concedere; propůgčowati hlasů swých k přerozkossné muzyce, *Com.*

II. *rec.* propůgčowati se, (někomu w něčem), Gefälligkeit erweisen, zu Willen seyn, praestare officium, gratiam facere, morem gerere &c. Bůh se gim milostiwěgi propůgčuge, *Syr.* w platných službách se prop. někomu, wichtige Dienste erweisen; aby se w tom poselstwj nepropůgčowal, -soll sich nicht unterziehen, -ne suscipiat; zbytečné a neopatrné w přátelstwj se propůgčowánj, *K.* aby se mi propůgčil, -sui copiam faciat, *Cyr.* welně se gim propůgčuge, *Id.* propůgčuge se mu w službách, *Id.* (času se propůgčiti uměti, sich in d. Zeit schicken zu wissen?)

Propuknu, *fut.* kl, knauti, folg. 1); b) losbrechen, an Tag kommen, z. B. etwas Geheimes, Verschwörung ꝛc. pandi.

Propuknu se, *fut.* kl, knauti se, aufbrechen sich eröffnen, z. B. ein Geschwür ꝛc. rumpi, aperiri; 2) fig. sich unverhofft ereignen, contingere: když se něco nowého w swětě propukne.

Propusstěnj, *n.* Entlassung, *f.* a) Loslassung, Abdankung, Freylassung, *f.* missio, dimissio; b) Befreyung, z. B. v. der Pflicht, liberatio, remissio officii; prop. z auřadu, ze slibu ꝛc. s. folg. ljstek propusstěnj, Abschiedsbrief, *m.* litterae dimissoriae.

Propusstěný 3. *part.* v. propustjm; prop. wogák, abgedankter Soldat, exauctoratus, rude donatus, (miles).

Propustjm, *fut. ex.* il, iti, sstěn, entlassen, a) gehen lassen, dimittere, mittere, missum facere; b) befreyen, z. B. v. der Pflicht ꝛc., aliquem solvere, exsolvere, liberare: z auřadu, ze slibu, z klátby, záwaz-

ku, z kázně (*K.*) rc., der Pflicht rc. entlassen: propustili mincmistra z powinnosti swé y počtu, *Vel.* prop. manželku, - sich scheiden, - repudiare, *B.* Ist entlassen so viel als abdanken, loslassen des Amtes, Dienstes entlassen, so steht auch mittere, dimittere; c) freylassen, zulassen: bylo obstawené (stawenj) zas mu propustili, *Pr.*

Prorada, y, *f.* Hochverrath, *m.* s. zrada.

Proràdce, *f.* s. zrádce, *Syl.*

Proradjm, *fut.* iti, s. zradjm.

Prorážec, žce, *m.* Durchschlag, *m.* des Sattlers, Glasers, tudicula; beym Handschuhmacher Durchschlageisen, *n.* tudicula dentata.

Prorážek, e, *m.* Durchbruchsmeißel (Klemp.), tudicula perforatoria, *R.*

Prorážený, *n.* Durchschlag, *m.* pertusio.

Prorážjm, el, eti, folg.

Prorazým, *fut. ex.* yl, yti, *imper.* proraz, durchschlagen, a) ein Loch hineinschlagen, pertundere rem; b) durchdringen, penetrare; prorazyti záwady, über Hindernisse siegen, *Com.* cestu pror., d. Bahn brechen, viam aperire, *B.* wssecko prorážj, *Koc.* my swau prosbau neprorazýme, wir werden mit unserer Bitte nicht durchdringen; c) Feuchtigkeit durchlassen, humorem transmittere: papjr prorážj, prosakuge; d) laxiren, alvum solvere, od. ciere; 2) durchstoßen, a) durch Stoßen öffnen, durchbrechen, tundendo aperire; b) durch u. durch stoßen, z. B. mit dem Degen, transverberare, transfigere; 3) fig. prorážj mne co hrom ta myssléńka, *Neg.*

II. *rec.* p-ti se, sich durcharbeiten, durchbrechen, perrumpere: prorazyl se skrze ledowé hory, *Vel.*

Prořeknu, *fut. ex.* prořekl, knauti, s. propowjm.

Proreptáwám, al, ati, wenig od. schön murmeln, susurrare: pramýnek wodičkau proreptáwagjcý.

Prořez, u, *m.* Durchschnitt, *m.* z. B. mit einem Messer, sectio.

Prořezám, prořeži, *fut.* prořezal, prořezati, *part. pass.* prořezán, *imper.* prořež, u. prořezeg, durchschneiden, persecare, perscindere; 2) durchsägen, serra dissecare.

Prorocký 3. prophetisch, propheticus; - cky, *adv.* more prophetarum; - ctwj, *n.* Prophezeyung, *f.* vaticinium, praedictio, vaticinatio, monitum, od. monitus.

Prorok, a, *m.* Prophet, *m.* propheta, vates divinus.

Prorokugi, owal, owati, prophezeyen, vaticinari, praedicere, canere. (In *B.* zuweilen auch Prophezeyungslieder bey der Musik singen).

Prorokyně, *f.* Prophetinn, *n.* prophetissa, *Vel.*

Proroſtám, ati, prorostu, *fut.*, iti, durchwachsen: proroſtá někdy swoboda pýchau, *K.* suky proroſtlé a zawilé dřewo, *K.*

†**Proroſtljk**, u, *m.* zroſtlina, Durchwachs, *m.* bupleurum; - kowý 3. b-reus, *Bercht.*

Prorubám, ati, s. prosekám.

Prorýwám se, al, ati, sich durchgraben, durchwühlen, fodiendo sibi viam facere: prorý-

wagj se skrz wnitřnosti země, *Com.*

Prosaudjm, *fut.* il, iti, zen, den Proceß verlieren, cadere causa: při prosauditi, *Pr.* 2) verrechten, verprozessiren, litigando absumere.

Prosba, y, *f.* Bitte, *f.* preces, precatio, rogatio: neplatná prosba, Fehlbitte, repulsa, preces inanes. *D.* prosba pro Boha, Bitte um Gotteswillen, obsecratio, *Syl.*

Proschnu, *fut. ex.* chl, chnauti, austrocknen, trocken werden, siccari, exsiccari, siccescere, exsiccescere.

Prosebnjk, a, *m.* Bitter, Bittsteller, petitor, rogator, supplicans, *Syl.* -nice, *f.* -inn, *f.* -trix, -trix, supplicans.

Prosebný 3. Bitt-, prosebné psánj, prosebný list, Bittschreiben, *n.* Bittschrift, *f.* libellus supplex, litterae supplices, epistola supplicatoria; prosebná žádost, *Vel.* -ně, *adv.* precibus, precando.

Prosecye, *sl.* gemein für processye

Prosegi, *fut.* eti, (ýti), s. prosýwám 2).

Prosekám, *fut.* al, ati, durchhauen, z. B. etwas, dissecare; 2) aufhacken, aufhauen, durch Hacken od. Hauen öffnen, z. B. Eis, rastro perfringere, od. scindere, aperire.

II. *rec.* p-ati se, sich durchhauen, gladio, (ferro) viam sibi facere, od. aperire.

Prosenj, *n. verb.* v. prosým.

Proseypám, s. prosypám.

Proskakowánj, Durchspringen; b) Durchschlagen, *n.*; c) hin u. her Springen, *n.* saltatio ultro citroque, *B*, s. folg.

Proskakugi, owal, owati, durchspringen, transilire, saltu transire: manchmal auch blos übertreten: gegich končiny proskakowali, *K.* proskočjce wsseckny nesnáze, *Vel.* 2) durchschlagen, Feuchtigkeit durchlassen, humorem transmittere, z. B. papjr proskakuge; das Papier schlägt durch, charta transmittit humorem, od. atramentum; wěc suchá proskočj wlhkostj, zapogj se, *K.* 3) hervorstechen, hervorsprossen, entstehen, ausbrechen, prosilire, prorumpere, oriri; proskakugjcý pokřik, *Com.* powěst omylná proskočila; y w tom giž zlé vžiwánj proskakuge, *Vel.* proskakugj zhusta nemocy, -brechen aus, hie u. da; 4) hin u. herspringen, ultro citroque saltare, *B.*

Proskočjm, *fut. ex.* il, iti, vorh.

Proskřipec, s. prosstipec, *D.*

Proskulugi, owal, owati, ein Bellen erregen, latrare: dobrý auhledssj hned proskuluge, kdy z zwjře vhljdá, *Cyr.*

†Proskurnjk, u, *m.* zrostlina, althaea, (ist eigentlich russisch).

Proslýchám, al, ati, hie u. da (zuweilen) hören, frequenter audire: proslýchá se zhusta.

Prosný 3. d. Hirse betreffend.

Proso, a, *n.* Hirse, *f.* milium, od. panicum; proso Indyanské, *sl.* curok, u, *m.* Sorgsaamen, sorgum.

Prosočjm, *obs.* s. prozradjm, *Dal.*

Prosodye, s. prozodye.

Prosoljm, *fut. ex.* il, iti, durchsalzen, sale probe condire, probe salire.

Prosowina, y, *f.* Hirsenstroh, *n.* stramen miliarium.

Prospěch, u, *m.* Fortgang, *m.* in einer Sache, das v. statten Gehen, Gedeihen, *n.* successus, progressus; Zunehmen, *n.* in etwas, z. B. im Lernen, in der Tugend ic.

Prospěgi, *fut.* prospěl, prospěti, Fortgang machen, zunehmen in einer Sache, proficere: ze zlého w horssj prospjwati, *K.* widjteli, že nic neprospjwate? ay lid pestaupil po něm, *B.* 2) nützen, nützlich, zuträglich seyn, proficere, prodesse.

Prospěssný 3. nützlich, zuträglich, utilis, proficuus, salutaris; -ně, *adv.* salutariter, utiliter.

Prospjm, *fut. ex.* prospal, prospati, verschlafen, durch Schlafen versäumen, dormiendo negligere.

II. *rec.* p-ti se, ausschlafen, genug schlafen, satis dormire.

Prospjwagjcý 1. *part.* v. folg. počjnagjcý a prospjwagjcý, - proficientes, *K.*

Prospjwám, al, ati, s. prospěgi.

Prosska, (ke), ata, *n.* (richtiger prostka? *sl.*), Mißgeburt, *f.* 2) Schimpfname gegen d. Kinder, Einfaltspinsel, *m.* stipes.

Prossenj, prosenj, *n.* Bitten, *n.* rogatio.

Prossigi, *fut.* prossil, prossiti, *part. pass.* prossit, *imper.* prossj, durchnähen, filis interjectis suere; papjrem knihu -, ein Buch mit Papier durchschießen.

Prossjwám, al, ati, vorh.

Prossjwanec, nce, *m.* der eine prossjwanice trägt, *Haj.*

Prossjwanice, *f.ol.* eine Art Panzerhemd, *n.* thorax, od. cataphracta ex corio persuta, *R.* lněný pancýř, aneb lněná prossjwanice, Θωραξ λινεοσ, *Cyr.* 2) ein leichtgekerbter Rock, vestis charaxata, *R.*

Prossleby, ů, *pl. m.* düstere Aspekten u. Streife an den Wolken.

Prosskrábám, prosskrábi, *fut. ex.* al, ati, durchkratzen, scalpendo rumpere (aperire), z. B. d. Haut; geschiehts mit den Nägeln, so steht auch unguibus statt scalpendo.

Prosskrivec, s. prosstipec.

Prosskwařjm, *fut.* il, iti, folg.

Prosskwarugi, owal, owati, durch Schmelzen verlieren, liquefaciendo amittere: posskwarugi žiwot, zlato, *Com.*

Prosslapám, *fut.* al, ati, durchtreten, a) durch Treten öffnen, calcando aperire; b) den Fuß durch etwas setzen, pedem trajicere; c) durch Treten mengen, calcando miscere, z. B. hlinu.

Prossle, ete, *n.* (od. prossleta, prossče?) *sl.* Mißgeburt, *f.*

Prosslý 3. vergangen, elapsus, praeteritus, finitus; 2) s. zběhlý? člowěk prosslý, Welt- od. Menschenkenner, *K.* w wěcech politických prosslý, *Com.* w wěcech wálečných zběhlý a prosslý, *K.* 3) durchdrungen, penetratus: zkažený, nečistý a gedem hřjcha prosslý, *K.* s. auch prožluklý.

Prosstěpj, *n. coll.* s. polenj.

Prosstěpina, y, *f.* s. sstěpina.

Prosstip, u, *m.* folg. *Syl.* 2) Ritz, *m.* z. B. am menschlichen Körper, fissura, *R.*

Prosstipec, pce, *m.* Kloben, *m.* bey den Vogelstellern, Vogelkloben, *m.* ames, itis, *m.* petaurum.

Prosswechtám se, *fut.* al, ati, sich durchwetzen, wie z. B. die Rädchen im Uhrwerk, etwa perteri.

Prost, a, o, *adj. abstr.* 1) cum gen.

sine praepos., *rarius cum praepos.* od, frey, los, entledigt, beraubt, liber, solutus, liberatus, exsors, immunis &c. prost wšeho zlého, *K.* - nebezpečenstwj, wězenj; služebnjk pána prost gest, - freygelassen; prosti sme od přjsahy; prost od ženy, 1 Kor. 7, 27. 2) *ol.* s. prostý, (daher wahrscheinlich das ungr. paraszt, Bauer).

Prosťáček, čka, *m.* ein Einfältiger, Unwissender, simpliculus, *Cyr.*

Prosťácky, po prosťácku, *adv. sl.* einfältig, nach Art der Unwissenden, more idiotarum.

Prostawjm, *fut. ex.* ěl, ěti, durch Bauen verlieren, aedificando consumere, perdere: celé země na to prostawěli, *Vel.*

Prosťák, a, *m.* Unwissender, Einfaltspinsel, *m.* idiota: hlupcy a prosťácy, *K.* - čka, y, *f.* ein dummes Weib.

Prostě, *adv.* einfältig, a) schlechthin, schlechtweg, ohne Kunst u. Schmuck, simpliciter, *B.* prostě, bezewšeho okolkowánj mluwiti, *K.* slowa prostě, podlé litery rozuměti, *K.* b) rechtschaffen, simpliciter, integre.

Prostěradlo, a, *n.* Betttuch, *n.* lodix; b) leinenes Tuch, linteum, *B.*; - dko, a, *n dim.*

Prostjčce, *adv. dim.* sehr einfach, z. B. žiwu býti, *Com.*; einfältig, simpliciter.

Prostice, *f.* s. beřka, auch große Butte: putna neb prostice, *Har.* 2) Salzkufe, *f.* cupa, modius, *D.* neWěř žádnému, lečbys prwé s njm prosticy soli ztráwil. nemini fidas, nisi cum quo prius modium salis absumseris, *prov. Syr.*

Prostirač, e, *m.* Tafeldecker, *m.* structor, convivii exornator.

Prostjradlo, bess. prostěradlo.

Prostjrám, al, ati, s. prostru.

Prostnost, i, *f.* Rechtschaffenheit, *f.* integritas, sinceritas, rectitudo.

Prostočistý 3. einfach, simplex: prostočistá těla, *Com.* b) lauter, purus?

Prostogjm, *fut. ex.* prostál, prostáti, durch Stehen versäumen, stando negligere; 2) durch Stehen ein Loch machen: pořád tu na ně pes čeká, až gámu může prostáti.

II. *rec.* p-áti se, verfallen, verfallen seyn, v. Pfändern, Erbschaften *rc.* esse commissum, perire: základowé se prostáli, *Pr.*

Prostolibý 3. naiv, simplex, nativus; - bost, i, *f.* - vität, simplicitas.

Prostopášjm? ausgelassen seyn.

Prostopašnjk, a, *m.* lüderlicher, zügelloser Mensch, petulans, dissolutus.

Prostopášný 3. - ně, s. rozpustilý, - le; - nost, i, *f.* s. rozpustilost; 2) Unzucht, *f.* unzüchtiger Wandel, lascivia, 2 Petr. 2, 7.

Prostor, u, *m.* s. prostranstwj: ruhačům wolný prostor paušti, *Žal. & sl.*

Prostornjk, u, *m.* Horizont? *D.*

Prostořečnost, i, *f.* schnappichte Beschaffenheit, Geschwätzigkeit, *f.* loquacitas.

Prostořeký 3. *comp* prostořečegší, *Puchm.* dreist im Reden, schnappig, planiloquus; geschwätzig, loquax: gazyk nezkrocený a prostořeký, *K.*

Prostowlasý 3. mit fliegenden, freyen Haaren, passis crinibus.

Prostranek, nku, *m.* Strang *m.* am Wagen, an einem Pfluge, woran d. Pferde ziehen, funis, subjugium, retinaculum, *R.*

Prostranno, *abs.* v. folg. *na prostranno mne wywedl, B.* pase ho *na prostranně, B.*

Prostranný 3. geräumig, weitläufig, laxus, spatiosus, amplus, capax: činiti sobě přjliš ſſiroké a prostranné swědomj, *Vet.* - ně, *adv.* laxe, spatiose; - nost, i, *f.* Geräumigkeit, Weitläufigkeit, laxitas, spatiositas

Prostranow, großer Platz, Ring?

Prostranstwj, *n.* Raum, *m.* eines Ortes, Zwischenraum, od. Zeit, spatium: po nesmjrném prostranstwj rozljhal se hlas stwořitele, *Neg.* weliké prostranstwj, der weite Raum, (Baukunst), laxamentum, *R.* b) Zwischenraum, spatium, intervallum, interstitium.

Prostřjm, *fut. ex.* il, iti, durchstecken, perserere.

Prostřed, *adv. reg. gen.* mitten, in der Mitte, in medio; prostřed domu, *lesa, města,* mitten im Hause, Walde, in der Stadt, in media domo, in media sylva &c. prostřed moře, mitten im Meere, in medio maris, medio in mari; b) auch mit Präpositionen: v prostřed národů; do prostřed se sstupte, - in d. Mitte, *Com.* až do prostřed, bis in d. Mitte; w prostřed země, *Id.* gako w prostřed wěku cýrkwi swé žiwot přestřihl, *K.* na prostřed vlic zabit, *B.*

Prostředák, a, *m.* eines vom mittelmäßig großen Geflügel.

Prostředek, dka, *m.* f. prostřednjk 2), *Syl.*

Prostředek, dku, *m.* Mitte, *f.* medium, media pars; w prostředku, in der Mitte, in medio: z prostředku swého wybrali to mužů; b) (měsýce), idus, *Com.* 2) Mittel, *n.* a) Hilfsmittel, via, ratio; b) wider etwas, remedium.

Prostředkugi, owal, owati, unterhandeln, Unterhändler seyn, vermitteln, conciliare, (interconciliare): prostředkowali mezy Efraimem a Manassesem, *K.* mezy stranami prostředkowal, *Vel.* mezy králi, *Id.* prostředkowánjm Zbinka Lwa *rc. Com.*

Prostředně, *adv.* mittelmäßig, mediocriter, modice.

Prostřednj 1. in der Mitte befindlich, der, die, das mittelste, medius, a, um; prostřednj prst, Mittelfinger, *m.* digitus medius; p. mauka, Mittelmehl, *n.* farina media; 2) mittelmäßig, a) d. Mittelstraße haltend, nicht zu groß, nicht zu klein *rc.* mediocris, medius, modicus; b) nicht sonderlich, schlecht, mediocris, modicus.

Prostřednictwj, *n.* Vermittelung, *f.* intercessio.

Prostřednjk, a, *m.* Vermittler, *m.* z.B. einer Sache, compositor, auch intercessor, doch ohne Genitiv; 2) Schiedsmann, Schiedsrichter, *m.* arbiter.

Prostřednost, i, *f.* Mittelmäßigkeit, *f.* mediocritas.

Prostředzemnj 1. mittelländisch, mediterraneus; - moře, f. moře.

Prostřelený 3. *part.* v. prostřeljm; prostřelené kořenj, f. hořec menssj.

†Prostřelenec, nce, *m.* Heilallerschaden, *D.* hippion, *Berchth.*

Prostřelim, *fut. ex.* il, iti, en, durchschießen, mit einem Gewehr, trajicere, (transsplodere.)

Prostřelugi, owati, verb.

Prostřib, u. *m.* Durchschnitt, mit der Scheere, *m.* scissio.

Prostřibám, al, ati, folg.

Prostřihnu, *fut. ex.* prostřihl, hnauti, *part. pass.* prostřižen, *imper.* prostřihni, durchschneiden, mit der Scheere, perscindere.

Prostřihugi, owal, owati, verb.

Prostřiljm, *fut. fr.* el, eti, s. prostřeljm: prostřjleti lodj, ein Schiff in den Grund bohren, navem perforare ac demergere.

Prostru, *fut.* prostřel, prostřjti, ausbreiten, ausdecken, sternere: prostři na stůl, decke auf, auf den Tisch, sterne mensam; 2) s. prodlaužjm: žiwot mu Pán Bůh prostřel.

Prostudjm, *fut. ex.* il, iti, auskühlen, (*act.*) z. B. eine heiße Speise, refrigerare, *Vel.*

Prostupugi, owal, owati, durchdringen, penetrare: wssemohaucnost B. wssecko prostupuge, *Com.*

Prostý 3. gemein, ohne Würde, ohne Ansehen, vulgaris, trivialis: za prosté obywatele a měsstany odbýwati; nic ho sobě newážj, gako kteréhokoli giného prostého člowěka, *K.* prostý wogák, gemeiner Soldat, miles gregarius; 2) ohne Gelehrsamkeit, ungelehrt, idiota, indoctus, simplex, *B.* neumělý, prostý a hlaupý, *K.* 3) ohne Kunst, schlechthin, simplex, *B.* prostá tráwa; tak zprosta o tom mluwj, *K.* na prosté oznamowánj nic nedbagj, *K.* 4) ohne List, rechtschaffen, integer, incallidus, probus, sincerus; 5) nicht zusammengesetzt, einfach, nicht doppelt, simplex, simplarius: geden prostý žold, *Vel.* 6) entledigt, frey, immunis, liberatus, liber, 3 Mogž. 26, 13. s. prost; 7) *sl. Göm.* s. pitomý: nebog se toho wola, ge welmi prostý.

Prostydnu, *fut.* dl, dnauti, auskühlen, *neutr.* verkühlen, refrigerari.

Prosygi, bess. prosegi, s. prosýwám 2).

Prosynec, nce, bess. als prasynec.

Prosým, yl, yti, *part. pass.* prossen, bitten; někoho, *gen.* za něco, jemand um etwas, u. etwas v. jemand, petere rem ab aliquo, rogare, od. orare aliquem aliquid; prosyti, aby &c. bitten, daß &c. petere, rogare, orare, ut &c. za někoho p., bitten für jemand, Fürbitte einlegen, deprecari, od. intercedere pro aliquo; p. pro Boha od pro gméno Božj, od. pro Krysta, um Gottes Willen bitten, obsecrare, *Syl.* prosým, ich bitte, wenn es allein steht, quaeso; giž pros, neb peklem hroz, předce při nich nic nezprawjš, ale oni gak zapřáhli, potáhnau, *K.* co pán prosý sluha musý, *prov. sl.* 2) *cum & sine gen. rei*, betteln, mendicare, mendicari.

II. *rec.* p-ti se, *sl. cum dat. pers.* verb. 2) um Entlassung, um Erlaubniß bitten.

Prosýpám, al, ati, dazwischen streuen, interspergere; b) an verschiedenen Orten hinstreuen, passim spargere: rozličné

wnady prosýpati někomu, *Cyr.* - ďwám, al, ati, *fr.* mokré wlasy popelem sobě prosýpáwagj.

Prosytebně, *adv.* bittlich (gar selten *K.* für prosebně).

Prosytel, e, *m.* s. prosebnjk?

Prosywadlo, a, *n.* Sieb, *m.* cribrum, incerniculum, *Syl.*

Prosýwám, al, ati, *fr.* v. prosým, 2) bess. přesýwám, durchsieben, percribrare.

Protah, u, *m.* Aufschub, *m.* dilatio, mora.

Protáhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, *part. pass.* protažen, *imper.* protáhni, s. protahugi.

Protahowačka, y, *f.* železko na wlasy, Haareisen, *n.* etwa ferrum crinale, *D.* 2) Reckscheit, Streckscheit, *n.* des Sattlers, ferramentum corii extensivum; 3) od. ſtrychna, y, *f.* Striche, *f.* des Weißgärb. ferramentum extensivum, *R.*

Protahowánj, *n. verb.* v. folg. - se, Strecken, Recken, *n.* pandiculatio.

Protahugi, owal, owati, durchziehen, z. B. einen Faden, trajicere; ſlaninu pr., spicken, laridum trajectare, *R.* 2) strecken, z. B. d. Beine, dehnen, ausdehnen, tendere, contendere, extendere, intendere; 3) verzögern, aufhalten, Dinge, z. B. Termin, Zeit rc. morari, ducere, producere, proferre, prolatare: saud protahowati; 4) *neutr.* Durchzug haben, durchziehen, durchwandern, transire, peragrare: wssecku zemi protáhli; protáh až k Nytře, *Vel.* protáhl sem až do Macedonye, *Id.*

II *rec.* p-ati se, sich strecken, se tendere &c. pandiculari; 2) in d. Länge gezogen werden: protáhla se wálka začatá, *Žal.*

Protancugi, *fut.* owal, owati, durch Tanzen verschwenden.

Protekám, al, ati, folg.

Proteku, (čn), *fut.* protekl, protécy, durchfließen, durchlaufen, perfluere, permanare, z. B. locum.

Protestacý, *f.* Protestation.

Pretestant, a, *m.* Protestant, *m.* protestans; - tka, y, *f.* - inn, *f.*

Protestugi, owal, owati, protestiren, protestari: Jan z Hušynce protestowal proti swým nepřátelům; protestugi a ohlaſſugi se proti tomu, *Vel.*

Proti (protiw), *praepos.* gegen, a) vom Orte, auf d. Frage wohinzu, versus; proti sobě, gegen einander, -über, e regione; b) wider, contra, in, adversus: zášstj proti mně, Haß gegen mich, odium contra me, od. odium mei; proti někomu přjkrého práwa užiti; pomoc proti hladu a žjzni; dobromyſſnost proti nedostatkům; proti wodě, dem Strome entgegen, contra torrentem; proti něčemu býti, refragari, c) in Vergleichung, gegen, prae: nic nenj proti tomu, es ist nichts gegen dieses, - prae hac re; on gest starý proti nj; d) für, pro: propuſſtěn proti zástawě ſſesti hradů, *Vel.* k. h. *pag.* 548. (*semel*).

Protiblesk, u, *m.* Widerschein? fulgentia.

Protičech, a, *m.* Wider-Böhme, antibohemus, *Kinsky.*

Protimluw, u, *m.* Widerspruch, *m.* contradictio, repugnantia, *Ryb.*

Protikryst, a, m. Antichrist, antichristus.

Protimyslný 3. verdrießlich, beschwerlich, unangenehm, molestus, ingratus; - ně, adv. moleste; - nost, i, f. Verdruß, m. Beschwerlichkeit, f. molestia.

Protjnám, al, ati, s. protnu.

Protinohý 3. protinozý lidé, Gegenfüßler, antipodes, D.

Protinožec, žce, m. Gegenfüßler? D.

Protinožka, y, f. vorh.? Ryb.

Protjrám, al, ati, s. protru: protjrati a drtiti chyby, omyly, d. Fehler durchhecheln, - percribrare.

Protisknu, fut. kl, knauti, durchdrücken, a) z. B. Saft, premendo transmittere; b) durch Drücken zerbrechen, premendo frangere.

II. rec. p-ti se, sich durchdrängen, durch andere; urgendo transire, perrumpere; 2) durchdringen, durchkommen, pervadere, penetrare.

Protisoběpatření, n. Widerschein, m (Astron.) oppositio.

Protiwa, mor. s. proti; 2) ein Mannsnahme.

Protiweň, wně, protiwizeň, zni, f. sl. Widerstreit, repugnatio.

Protiwenstwj, n. Widerwärtigkeit, f. Unglück, n. malum, res adversa; 2) Verfolgung, f. Plagen, n. agitatio, exagitatio, insectatio.

Protiwjm se, il, iti, sich widersetzen, adversari, resistere, obsistere, reniti, repugnare.

Protiwjn? s. protiwnjk.

Protiwjtr, u, m. reflatus.

Protiwnjk, a, m. Widersacher, Gegner, Antagonist, m. adversarius; - nice, f. -inn, -inn, - inn, f. - ria.

Protiwný 3. widersetzlich, repugnans, contumax; 2) widerwärtig, zuwider, entgegen, adversus, contrarius; 3) entgegengesetzt, oppositus, D. protiwná strana, Gegenparthey, adversarius, a, (contrapars); - nost, i, f. Widersetzlichkeit, f. contumacia; - ně, no, adv. a) widersetzlich, contumaciter; b) widerwärtig, contrario, adverse: newždycky protiwno bude.

Protiwugi se, weit bess. protiwjm se.

Protkáwám, ati, protkám fut., hineinweben, intertexere.

Protknu, fut. ex. tekl, u. tkl, tknauti, durchstossen, transfigere: protekl mečem wlastnj swé tělo, Com. Saul mečem swým se protkl.

Protlačjm, fut. iti, s. protisknu.

II. rec. protlačiti se, s. protisknauti se.

Protlaukám, al, ati, folg.

Protluku, (ču), protlučeš, fut. protlaukl, protlaucy, (protlauct), part. pass. protlučen, imper. protluc, durchschlagen, eine Oefnung hinein schlagen, pertundere rem; b) zusammenstossen: s peprem protlučená zelina, Vel.

Protnu, fut. protal, protjti, part. pass. protat, imper. protni, durchhauen, z. B. etwas, dissecare.

Proto, conj. deswegen, eo, ideo, propterea, ea de causa, hanc ob causam, idcirco &c. protože, weil, (wenn es eine Ursache anzeigt), quia, quoniam; protož, deswillen, weil, quia, quoniam.

Protráwjm, fut. ex. il, iti, verzeh-

ren, z. B. Geld, absumere, consumere.

Protřelý 3. folg. gest protřelého čela, er hat eine harte, freche Stirn, *D.*

Protřený 3. *part. pass.* v. protru: cesta zwoľná a protřená.

Protřesu, *fut. ex.* třásl, ásti, aufschütteln, durchschütteln, locker machen, excutere, succutere, laxare.

Protrhám, ati, *fut. fr.* folg.

Protrhlý 3. durchgerissen, mit einem Bruche behaftet, herniacus.

Protrhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, *part. pass.* protržen, durchreissen, (*act.*) etwas, rumpere, dirumpere, perrumpere: mezeru w hradbě protrhnauti; rybnjky woda protrhala, *Vel.* přispěl gim Bůh, a gako nebesa protrhl, *K.* b) verletzen: protrhl to neyswětěgssj prawo, *Vel.* 2) aufreissen, z. B. ein Geschwür, rumpere; 3) ze spánj protrhnauti, jähling aufwecken, erwecken, einen Schlafenden, repente expergefacere, somno excire, somno excitare; 4) unterbrechen, abrumpere: protržené vlice, *Com.* sstěstj někdy weliké nesstěstj protrhuge.

II. *rec.* p-ti se, durchreissen, (*neutr.*) rumpi, dirumpi, perrumpi: řeka se do strauhy protrhla, *Cyr.* 2) aufgehen, sich öffnen, v. Geschwüren, aperiri, patescere, dirumpi; 3) ze spánj (ze sna) se pr., jähling aufwachen, aus dem Schlafe, auffahren, repente expergisci, somno excuti; 4) s. wyskočjm, *R.*

Protrhnutj, *n.* Unterbrechen, *n.* interruptio.

Protrhugi, owati, s. protrhnu.

Protřjbjm, *fut.* s. třjbjm.

Protru, (ru), protřeš, *fut. ex.* protřel, protřjti, protřen, u. protřjn, *imper.* protři, aufreiben, durch Reiben öffnen, z. B. d. Augen, terendo aperire: *fig.* gr ossům oči protjrati, -recht in Anspruch nehmen, ausgeben, *Lomn.*

II. *rec.* protřjti se, sich durchdrängen, perrumpere per-: protřel se skrze haufy, *Vel.* prostředkem haufu ženského sotwa se na rynk protřel, *Id.*

Protrussugi, owal, owati, hin u. wieder streuen, passim spargere: leccos tobo z křehkosti onde y onde protrussuge, *K.*

Protulugi se, owal, owati, herumstreifen, flankiren, schweifen, vagari, circumvagari: paliči se protulowali, *Vel.* letnj na wětřjčku sedánj a protulowánj se, *K.* myslj swau se ginde protulowati; bezbožnost a neprawost sem y tam se mezy námi protuluge *K.*

Protrženj, *n.* Riss, *m.* ruptura, *B.* protrženj oblaků, Wolkenbruch, *m.* cataracta, ae, *f.*

Protýkám, al, ati, s. protknu; 2) s. protekám.

Prowdjm, *fut. ex.* il, iti, durchräuchern, perfumare.

II. *rec.* p-ti se, durchgeräuchert werden, perfumari: maso se dosti prowdilo.

Prowkáži, *fut. ex.* kázal, kázati, z. B. čest někomu, erweisen, testari.

II *rec.* p-ti se, sich beweisen, *D.*

Prowádjm, il, iti, s. prowázým, *Com.* 2) s. prowozugi: tyranstwj prowádj.

Prowálčjm, *fut.* il, iti, mit Krie-

gen durchdringen, bellando perdere: prowálěj wssecko, *Vel.*

Prowalenina, y, *f. fors* Röhrgeschwür, *n.* fistula.

Prowáljm, *fut. freq.* eti, folg.

Prowaljm, *fut. ex.* il, iti, en, wälzen durch rc. volvere per &c.

II. *rec.* p-iti se, aufgehen, v. Geschwüren, aperiri, dirumpi; 2) durchbrechen, (*neutr.*) prorumpi: led se pod nim prowalil, *Vel.*

Prowalugi, owati, vorh.

II. *rec.* p-ti se, s. prowaliti se; 2) sich wälzen, herumwälzen, volutari, volvi, volutare se, z. B. im Kothe.

Prowandrugi, *fut.* owal, owati, s. progdu.

II. *rec.* p-ti se, sich auf Reisen herumsehen, wandern, peregrinari, *Com.* fig. nikam se rozumem swým neprowandrowali, *Vel.*

Prowařjm, *fut. ex.* il, iti, durchkochen, (*act.*) z. B. Fleisch, percoquere.

II. *rec.* p-ti se, durchkochen, (*neut.*) z. B. maso se nechce prowařiti, - will nicht durchkochen, - percoqui, coquendo molliri.

Prowaz, u, *m.*, *sl.* & *ol.* powraz, Seil, *n.* Strick, *m.* Halse, *f.* funis, restis.

Prowazec, zce, *m.* ein kleines Seil, funiculus, resticula; spolehacý p., Lehnschnur, *f.* Anschlag, *m.* (Buchdr.), funis; 2) das Maaß v. 72 Ellen; pr. zemský, (nach Abbrennen der Landtafel) 52 Ellen; pr. winičný, 64 Ellen, *R.* - zček, zečku, *m. dim.* dasselbe.

Prowázek, zku, *m. dim.* Seilchen, Stricklein, *n.* funiculus, resticula.

†Prowaznenka, y, *f.* zrostlina, usnea.

Prowaznjk, a, *m.* Seiler, *m.* restio; - nice, *f.*, *sl.* - njčka, y, *f.* - inn, *f.* uxor restionis; - čký z. das Seilerhandwerk betreffend, restiarius; - nictwj, *n.* Seilerhandwerk, *n.* opificium restiarium.

Prowazolezec, zce, *m.* Seiltänzer, *m.* funambulus.

Prowazoskočec, čce, *m.* vorh.?

Prowázým, el, eti, begleiten, das Geleite geben, comitari, auch ehrenthalben wohin, z. B. nach Hause, aufs Schloß rc., deducere; - ýwám, al, ati, *fr.*

Prowedu, *fut. ex.* dl, prowesti, *imper.* prowed', durchführen, zu Fuße, z. B. Menschen, Thiere, ducere, per locum, traducere; herumführen, circumducere; z. B. někoho po domě; 3) verüben, perpetrare: co proti pobožným prowedau, *K.* mord od něho prowedený, *K.* prowedl y nad poslem ukrutnost, *Com.* wůli swau nad někým *K.* tyranstwj; moc prowésti, Gewalt ausüben, vim inferre; 4) darthun, erweisen, probare, demonstrare, docere: žalobu prowesti, *Pr.* prowedl to na něho, čjm ho nařkl, *Pr.* swau králku prowesti, seinen Plan, seine Anschläge durchsetzen, consilia perficere, *Vel.*

Prowětrám, *fut.* (*neutr.*) al, ati, der Wind wird mich durchwehen, aëre perflari.

Prowětřjm se, *fut. ex.* el, eti, sich auslüften, durch die Luft erfrischen.

Prowěgi, *fut.* prowjl, u. prowál, prowjti, u. prowáti, durchwe-

hen, perflare: pokog prowjwá čerstwé powětrj.

Prowegtnjk, u, *m.* der Durchschlag des Sporers, tudicula perforando ferro.

Prowéslo, (prowjslo), *sl.* s. pobřjslo.

Prowezu, *fut. ex.* zl, zti, durchführen zu Wagen, Schiffe rc. transvehere.

II. *rec.* p-ti se, ausfahren, (ein wenig) wohin fahren, vehi, *Vel.*

Prowiant, u, *m.* (bess. als profant, profiant), Proviant, *m.* penus, victus, commeatus (militaris); fig. prowiant neb potrawa wěčnosti, *Com.*

Prowiantnjk, a. *m.* Lieferant, *m.* od. Proviantmeister, frumentarii praefectus, *Cyr.*

Prowigi, *fut.* il, iti, durchflechten, durchwinden, pernectere, perplectere.

Prowjgjm, el, eti, vorh.

Prowincye, *f.* d. Landschaft Provence, Provincia, *Vel.*

Prowiněnj, (prowinněnj, *B.*) Verschulden, Versehen, *n.* Verschuldung, *f.* Verbrechen, *n.* Schuld, *f.* delictum, culpa, noxa.

Prowinilý 3. (prowinnilý *K.*), der etwas Böses begangen, sons.

Prowinjm, *fut. ex.* il, iti, verschulden, sich versündigen, verbrechen, delinquere, culpam contrahere od. committere; 2) verdienen, mereri.

Prowiňugi, owal, owati, vorh.

Prowjwám, ati, s. prowěgi.

Prowláčjm, *fr.* v. prowleku; 2) *obs.* s. prodlužugi.

Prowlačowaný 3. durchgeflochten, pertextus, perplexus: rozličným hedwábjm prowlačowaný, *Cyr.*

Prowlačugi, owal, owal, folg.

Prowleku, (ču, prowléknu), *fut.* prowlekl, prowlecy, *part. pass.* prowlečen, *imper.* prowlec, durchziehen, z. B. einen Faden, trajicere.

Prowodj? *m.* Beweisgeber.

Prowodjm, il, iti, s. prowázým; 2) s. prowozugi: prowodj cožkoli vmyslil; v wodě oheň moc prowodil, (nicht aučinkowal); *K.* daleko a ſſiroko swau moc prowodj, *K.* gakau moc prowoditi mělo ewangelium, *K.* slowo Božj w srdcých wywolených moc newyprawitedlnau prowodj, *K.* rytjřské kusy prowoditi, *Vel.* rozkosse, lenost prowoditi, *K.* modlářstwj prowoditi, *K.* žiwot lhostegný prow. *K.* prowoditi nádhernost, tance, *Vel.* reyd prowoditi, *Id.* kolby a kratochwile, *Id.* zemanstwj se poctiwěgi prowodj, kdo má zbožj, *Id.* 3) durchführen, z. B. durch Feuer, Ez. 20, 26. traducere; 4) mit sobě, s. počjnati sobě; welmi vkrutně a pyſſně sobě prowozuge, *Vel.* w gjdle y w ſſatech sobě stkwostně a nádherně prowozuge, *Id.* 6) auch hry prowoditi? Schauspiele aufführen; s. unter prowozugi.

Prowodnj 1. s. průwodnj; prowodnj neděle, der erste Sonntag nach Ostern, d. quasimodogeniti; prowodnj gistota, Geleit, *n.* Geleitsbrief, *m.* assecuratio de itineris securitate.

Prowolacý 1. zur Verauktionirung dienlich, z. B. p-cý list, Lizitazionsnachricht.

Prowolám, *fut. ex.* al, ati, aus-

rufen, proclamare: zwučně prowoleg bog, genž se na něg walj, K. 2) verauktioniren, auctionari; - ánj, n. Proklamation, z. B. eines Feldherrn, proclamatio, Kram. b) Verauktionirung, f. auctio.

Prowolawač, e, m. s. herold.

Prowoláwám, ati, s. prowolám.

Prowozugi, owal, owati, ausüben, a) in Ausübung bringen, exercere; b) thun, verrichten, üben, treiben, z. B. eine Sache, agere, facere, patrare: powěry, poboňky prowozowati, Cyr. škoky pr., Id. gedni nad druhé to vměnj prowozowali, Id. řemeslo p., Handwerk treiben, opificium exercere; kupectwj pr., Handel treiben, mercari, K. wůli swau pr., K. swau wůli nad ginými pr. Pr. prowozowánj náboženstwj, Com. Nach den Neuern auch hry prowozowati, für hráti, Theaterstücke aufführen; s. auch prowodjm 2); 2) darthun, erweisen, mit Gründen darthun, probare: půwod gest powinen prowozowati, Pr. 3) (selten), s. prowodjm 3): skrze prudký oheň pobožné prowozuge.

Prowrhu, - wržeš, fut. ex. hl, prowrcy, (sl. prowrhnauti), durchwerfen, z. B. durch ein Loch, trajicere; 2) sl. Nitr. cum dat. pers. abwechseln, Abwechselung machen mit etwas, mutare, variare: přewrhni sy, negez wždy poljwky.

Prowřjslo, s. powřjslo.

Prowrtám, fut. ex. al, ati, durchbohren, perforare, pertere-brare.

†Prowrtanec, nce, m. zrostlina, aucuba.

Prowundám, verschwenden?

†Prowynáššjm, Jungm. bess. wynáššjm.

Prowyškowánj, n. verb. v. folg.

Prowyškugi, owal, owati, jauchzen, frohlocken, exsultare, B. Syl.

Prozabrugi se, fut. owati, probrati se skrz skálu, durch den Felsen durchdringen, (Bergb.) penetrare saxum.

Prozádám, fut. ex. al, ati, ansuchen, petere: prozádal za městské práwo, Pr.

Prozahálјm, fut. ex. el, eti, versäumen, durch Müßiggang verlieren, negligere; b) müßig zubringen, in otio transigere.

Prozatjm, s. zatjm 2), indessen.

Prozalugi, fut. owal, owati, Klage einlegen, vorbringen, accusare, (actionem instituere), Pr.

Proženu, fut. ex. prohnal, prohnati, durchtreiben, z. B. Vieh 2c., pellere, agere per &c. skrze hrdlo a zadek prohnati (statek), s. prožeru 2), 3), Syl. clo zaumyslně prohnal, - vorbeygefahren, Pr. 2) durchstoßen, durch u. durch stoßen, z. B. mit dem Degen, transverberare, transfigere.

Prožertugi, fut. ex. owal, owati, durch Scherzen verlieren, verscherzen, jocando excidere re.

Prožeru, fut. ex. prožral, prožrati, durchfressen, peredere, perrodere; 2) verfressen, z. B. statek, abligurire, edendo absumere; 3) versaufen, durch Saufen verzehren, od. verbrauchen, z. B. Geld, potando absumere.

Prožjrám, al, ati, vorh.

Prožluklý 3. ranzig, stinkend, rancidus; fig. pýchau a tyran-

swým prozluklý antykryst, K. bezbožnosti naplněný, a gako něgakým gedem prossly a prozluklý; b) vertrakt, verbannt, detestatus, desperatus, improbus: to gest prozluklý chlapec, - vertrakter Bube; - kost, i, f. Ranzigkeit.

Prozodye, f. Prosodie, prosodia: - ycký 3. d. Prosodie betreffend, prosodisch, prosodicus; - cky, adv. - ce.

Prozpěwowánj, n. Jauchzen, n. exsultatio, cantatio.

Prozpěwugi, owal, owati, fröhlich singen, jauchzen, cantare, B.

Prozračitý 3. durchsichtig, pellucidus: kamenj od ohně prozračité.

Prozrádce, m. s. zrádce, Vel.

Prozračný 3. etwas hell, etwas licht, sublustris, z. B. prozračná noc, etwas helle Nacht, nox sublustris, Com. - nost, i, f. mäßige Helle, mäßiges Licht, Heiterkeit, exigua lux, serenitas.

Prozradjm, fut. ex. il, iti, zen, verrathen, bekannt machen, anzeigen, entdecken, etwas Böses od. Gutes, prodere, indicare; doch ist vom Guten lieber indicare gewöhnlich. (D. Neuern übersetzen auch das deutsche verrathen statt zeigen, zu wörtlich durch prozradjm, für die richtigern alten u. üblichen Ausdrücke: zgewowati, ukazowati, na gewo dáwati.)

II. rec. prozraditi se, sich verrathen, se prodere.

Prozrazugi, owati, vorh.

Prozřetedlný 3. vorsichtig, providus, cautus, circumspectus; - ně, adv. - de, - te, - cte; - nost, i, f. Vorsichtigkeit, Vorsicht, providentia, provisio, cautio, prudentia.

Prozřu (prozřjm?) fut. ex. prozřel, prozřjti, d. Augen öffnen, oculos aperire, adspicere; b) sehend werden, visum recipere, B.

Prs, u, m. (vgl. προσθιος, exterior? Adel.), Brust, f. d. fleischige Erhöhung an beyden Seiten der Brust, besonders des weiblichen Geschlechts, mamma, uber; od prsů, v. Kindesbeinen an, a teneris unguiculis, Syl. s. auch folg. u. prsy.

Prsa, pl. nom. irreg. v. vorh. Com., gen. prs: sytj se z prs, B.; sl. & mor. prsa, pl., pectus.

Prsáč, s. prsnáč.

Prprem se, al, ati, sl. wühlen, stöbern, s. pýřkám se.

Prsk, u, m. Feuerherd, m. focus; 2) od. pecowý čelesten, Ofenloch, n. praefurnium; (3) der Ofen selbst?

Prskám, al, ati, speyen, sprützen, sprühen, spuere; oheň prská, kůň prská; 2) kreischen, frigere, cruscire? D. - ánj, n. verb.

II. rec. prskati se, bocken, nach dem Bocke verlangen, v. den Ziegen, appetere venerem, subare.

Prskanec, nce, m. ein gewisses Geschoß, (ein gewisser Körper, welcher geschoßen od. abgeschoßen wurde), bey den alten Böhmen.

Prskawec, wce, m. Schnarr, m. turdus pilaris, Vel. R.

Prskawý 3. der da sprützet, speyt, spuens: wrch ohněm prskawý, ein feuerspeyender Berg, mons ignivomus.

Prsknu, fut. kl, nauti, s. prskám.

Prsnáč, e, m. starke, hohe Brust habend, validi pectoris.

prsnatjm, ěl, ěti, starke hohe Brust bekommen.
Prsnatý 3. starke od. hohe Brust habend, hochbrüstig, pectorosus.
Prsnj 1. d. Brust betreffend, darinn od. dabey befindlich, pectoralis.
prsnice, s. folg.
prsnjk, u, m. Brustluch, n. Bruststeck, m. D. Brustlatz, m. D. (sl. pruclak), selten Schnürbrust, f. pectorale, mamillare, strophium; 2) Brustholz n. des Posamentirers, pectorale; 3) sl. hie u. da, s. prs, mamma.
Prsotiny, f. pl. Brustriemen, m. antilena.
Prš, e, f. Staubregen, m. pluvia tenuis.
Prssenice, f. s. prsska.
Prssjm, el, eti, regnen, pluere: prssj, es regnet, pluit; prssj krew, kamenj, od. kamenjm, R. es regnet Blut, Steine, pluit sanguine, lapidibus; hwězdami prsseti se zdálo, Vel. 2) abfallen, decidere, Ez. 47, 12.
Prssjwám, al, ati, fr. v. vorh.
Prsska, y, f. dešť: kohauti kokrhagj, bude prsska.
Prsská, alo, ati, sl. rieseln, minutim pluere.
Prsť, i, f. Dammerde, Gewächserde, Gartenerde, f. humus; 2) Stauberde, f. terra pulverea; s prstj smásti, schleifen, eben machen, solo aequare.
Prst, u, m. Finger, m. 1) an der Hand, digitus; přednj prst, od. ukazatel, Zeigefinger, digitus index; prostřednj, od. dlauhý prst, Mittelfinger, digitus medius, od. longus, verpus, famosus; prst prstennj, auch srdečnj, auch zlatý, Goldfinger; p. poslednj, s. malík; chromé prsty, krumme Finger; skrze prsty na něco se djwati, durch d. Finger schauen, connivere, Vel. něco w prstech mjti, - am Griffe haben, D. prsty hráti, fingern; těžko gest djtěti s obry za prsty se tahati, prov. b) Zoll, m. pollex; prst gest čtyř zrn gečnjch zssjři, Pr. ani prstu zssjři, od. ztlausstj, nicht einen Finger breit, dick, ne latum quidem unguem; c) in B. für moc (Božj); 2) an Handschuhen, digitus; 3) d. Zehe, am Fuße, digitus pedis, auch blos digitus, wenn v. Fuße d. Rede ist: po prstech gjti, choditi, auf den Zehen gehen, ire gradu suspenso.
†Prsták, u, m. zrostl., phoenix.
Prstček, prsteček, tečku, m. dim. folg.
Prstek, stku, m. vorh. (eigentl. dim.)
Prsten, u, m. Ring, Fingerring, m. annulus; pečetnj pr., annulus signatorius; rybářský prsten, s. pečet.
Prstének, nku, m. dim. Ringel, Ringelchen, Fingerreifchen, n. annulus, annellus; 2) Ringelblume?
Prstenice, f. Ringschatulle, f. Ringkästchen, dactyliotheca.
†Prstenitec, tce, m. zrostlina, triguera.
Prstenkugi se, owati, sl. Ringe wechseln, Verlobniß halten, sponsalia celebrare: giž se sprstenkowali; b) boh. sich ringeln?
Prstennj 1. den Ring, Fingerring betreffend, annularis.
Prsjček, čku, m. dim. Fingerchen, Fingerlein, digitulus; prsjčky, plur. Händleinschwamm, Krötenpilz, m. D.

†Prstjkowec, wce, m. zrostlina, dactyloctenium.
Prstnj 1. Finger-, Zehe-, digitalis: prstnj článek, Fingergelenk.
Prstworec, sl. s. prustworec.
Prstýnek, s. prstének.
Prsy, ý, (od prsý Bachowých, K.) u. ů, m. pl., loc. prsech, Brust, f. der vordere Theil zwischen dem Halse u. Magen, pectus, thorax.
Prsyčky, čků, m. pl. dim. Brüstchen, kleine Brust, pectusculum.
Prk, ě, f., sl. pyrt, ungebahnter Weg durch Gesträuch, besonders Wildbahn: nedwědj prk.
Prt, u, m. s. prk.
Prtáčjm, il, iti, Schuhflicker seyn.
Prtačina, y, f. Schuhflickerey, f.
Prtáctwj, n. Flickerey, Pfuscherey, f.
Prták, a, m. Altflicker, Altkapper, Schuhflicker, m. veteramentarius.
Prtugi, owal, owati, flicken: prtugi postoly, Haj.
Pru se, přel, přjti, streiten, litigare.
Pru, sl. gemein für prw.
Průba, (od. pruba, K.), y, f. Probe, f. a) Versuch, m. periculum, tentamen: průbu držj, Com. b) Beweis, m. od. Kennzeichen, n. specimen; c) Prüfung, f. exploratio, spectatio.
Pruběř, e, m. s. prubýř.
Průběžný 3. obenhin, leichtweg gemacht, obiter, perfunctorie factus.
Prubicwičný 3. behutsam, cautus, Přjkl. řeči.
Prubisučný 3. d. Uebung betreffend, etwa exercitorius.
Průbog, e, m. überhaupt ein Instrument zum Durchschlagen, z. B. auch der Löcher in d. Erde, für d. Pfähle, Durchschlag, m. Pfriemen, beym Schneider, D. 2) Stempel, od. Durchschlag, Aufhauer, Löcher ins Eisen zu schlagen (bey Schloß.), tudicula perforatoria.
Průbowánj, n. verb. v. průbugi.
Prubownj 1. Probe-: prubownj střjbro, Probesilber, n. argentum probatum, R.
Průbugi, (prubugi, K.), owal, owati, s. zkaussjm, Zach. 13, 9. versuchen, prüfen, tentare: wogsko prubuge, šikuge a wede, K. to wměnj sem průbowal, Kram. průbugte hospodářit, Id.
Prubýř, e, m. Probirer, m. explorator, spectator; prubýř zemský, Land-, od. Reichsprobirer, Vel. -řský 3. Probir-, exploratorius; prubýřská pýcka, Probirofen, m. fornax exploratoria; prubýřský kámen, (černý mramor), Probirstein, zum Metall, lapis lydius.
Průčelj, n. swisle, Fronte, Stirnwand, f. frontispicium; p. chrámu, domu, viell. der vordere Theil, facies templi, B. cath.; p. swěta, Gegend, f. plaga mundi, (selten).
Pruch, u, m. Bruch, Erdfall, m. (Bergb.) vom äolischen βρηγη, für ρηγη, Bruch.
Průchod, u, m. Durchgang, m. transitus; 2) freyer Lauf, Fortgang, progressio: sprawedlnost má průchod; tomu chce B. aby ta wálka průchod měla, Fortgang haben, progressionem facere, Vel. pr. podzemnj, ein unterirdischer Gang, meatus subterraneus; des Ohrs, meatus auditorius; pr. bludný, Labyrinth, Irrgang im Ohr, labyrinthus.

průchodné, ého, n. Transitozoll, m. vectigal a transitu.
Průchodisstě, n. Durchgang, m. Ort, wo man durchgehet, transitus.
Průchodisstný 3. durchgangs-, durchgängig, transitorius, K.
Průchoditý 3. vorh. průchoditj domowé, Durchhäuser, domus transitoriae, Pr.
pruclok, pruslak, u, m. sl. Weste, f. Leibl, (Brustlatz), pectorale.
prudce, adv. heftig, gewaltig, vehementer, graviter.
prudlina, y, f. s. prudkowina.
Průdělek, lku, m. Verlust, m. beym Verkauf, Handel, jactura.
prudjm, il, iti, s. parjm: prazili, prudili, studili, bodli, Com.
†Prudkowina, y, f. scharfer Pflanzenstoff, m. materia plantarum acris, Berchth.
prudký 3. heftig, a) groß, stark, gewaltig, z. B. Kälte, Haß, Liebe etc., vehemens, magnus, gravis; brennend, z. B. Liebe etc. ardens; b) hitzig, im Affekt, z. B. Mensch, Naturell, vehemens, praeceps; auch wenn vom Zorne d. Rede ist, iracundus; -kost, i, f. Heftigkeit, f. vehementia; b) aestus, praecipitantia.
Průduch, u, m. Luftloch, n. z. B. Kellerloch, spiraculum, spiramentum, meatus aëris; b) überhaupt Oeffnung, f. apertura: oči, vssi a wssecky zewnitřnj průduchy, Com. průduchowé nebesstj, B.
Průdussina, y, f. großes Luftloch, Thorweg, m. (porta).
Průdussnj 1. z. B. průdussnj djra, vorh. pr. trubice, Luftröhre im menschlichen Körper, K.
†Průdussnice, f. Schweißloch, n. porus, Berchth.
Průgezd, u, m. Durchfahrt f. transitus, auch überhaupt Durchzug: těsné vličky obyčegně bez průgezdu gsau, Com.
Průgezdný 3. wo man durchfahren, durchziehen kann.
pruh, u, m. s. prauha, (vgl. popruh), Strich, m. pruh země, Erdstrich, m. zona; Strieme; pruhy modré od bitj, Kram.
Pruha, y, f. s. prauha.
Pruháč, e, m. mor., sl. bosmánka, Pasamanapfel, m.
Pruhatina, y, f. (ol.), pruhowaté sukno, gestreiftes Tuch.
Pruhlo, a, n. (ol.) Sprenkel, m. Schlinge, f. pedica, tendicula.
Průhled, u, m. Durchsicht, f. prospectus, D.
Průhon, u, m. Durchtrieb, m. propulsio per; b) Ort, Weg, wo das Vieh durchgetrieben wird, via pecuaria; (2) Ruthe?)
Pruhowatý, u. pruhowaný 3. gestreift, striatus: zeleně pruhowaný kabát, Kram.
Pruhowina, y, f. Falze, f. an den Säulen, stria, D.
Pruhugi, owal, owati, falzen, streifen, striare, D.
Průkop, u, m. Erdgang, m. cuniculus: králjk podrevwage, průkopů, krtice kopce dělá, Com. průkop proti průkopu dělati, kontraminiren, cuniculum excipere, R.
Průlom, u, m. Durchbruch, ruptio; b) Bresche, f. Mauerbruch, m. ruptura muri.
Průluk, u, m. (ol.) s. průduch, K. země plna gest průluků a wodnjch pramenů, Žal.
†Průměr, u, m. Durchmesser, m. diameter.

Průnos, u, *m.* Schwärzung, *f.* clandestina illatio mercium.

Průnosnjk, *a, m.* Schwärzer, Pascher, clandestinus illator mercium.

Průpad, u, *m.* Versenkung, prolapsus.

Průpowěd, i, *f.* s. propowěd.

Prus, *a, m.* s. Prussan.

Průsek, u, *m.* Durchhieb, *m.* dissectio.

Pruský 3. preußisch, borussicus, prussicus; - sky, *adv.* - ce.

Prussák, *a, m.* folg.

Prussan, *a, m.* ein Preuße, Borussus, Prussus.

Prussinky, nek, *f. pl.* s. brusnice.

Prustworec, rce, *m.* Kalmus, *m.* acorus, calamus odoratus; - rcowý 3. v. Kalmus, acorcus.

Prusskworec, bess. vorh. *D.*

Prusy, *f. pl. gen.* Prus, *dat.* Prusům, *acc. & voc.* Prusy, *loc.* Prusých, *instr.* Prusy, Preußen, *n.* Borussia, Prussia.

Prut, u, *m.* Ruthe, *f.* schwanker Zweig, Gerte, *f.* virga: roční prut, Jahrwuchs, *m.* (Nach *Berchth.* prut gest pěn za 1 rok trwagjcý); 2) als Maaß, Ruthe: prut 8 loket zdélj (na winicých), *Vel.* pr. měřiče zemského, Meßruthe, Meßstange, *f.* Meßstab, *m.* decempeda; p. od vdice, Angelruthe, virga (auch arundo, wenn sie v. Rohr ist,) piscatoria; p. kywadla, Pendulstange bey der Uhr, virga libramenti; pruty pohybowadla w hodinkách *rc.* 3) od. hůl, Barre, *f.* Barren, *m.* prut (cán) střjbra, Silberstab, *m.* virga argentea; pruty železné, od. železa, Eisenstäbe, Stangeneisen, bacilla ferrea; 4) *sl.* Weinrebe, *f.* sarmentum, palmes, vitis.

Průtah, u, *m.* Erstreckung, Dehnung, *f.* protractio; üblicher 2) Aufschub, *m.* dilatio; b) Indult, s. lhůta, *D.*

Prutj, *n.* (*sl.*) *coll.* viele Ruthen, virgulta; 2) folg.

Prutina, y, *f.* Gebüsch, *n.* ein mit Sträuchern bewachsener Ort, fruticetum, frutectum, virgultum.

Prutnatý 3. voll Ruthen, Gerten.

Průtok, u, *m.* Abfluß, *m.* defluxus.

Prutowánj, *n. verb.* v. prutugi, s. pruhowina.

Prutownjk, u, Raspel, *f.* radula?

Průtrž, e, *f.* Bruch, *m.* als eine Krankheit des Unterleibes, Hodenbruch, hernia, ramex.

Průtržnjk, *a, m.* Bruchschneider, *m.* sector herniarum.

Průtržnjk, u, *m.* Bruchkraut, *n.* sanicula, herba herniaria.

Průtržný 3. der einen Bruch hat, herniosus, ramicosus; b) Bruch-, p. ný pás, Bruchband, *n.* fascia hernialis: průtržné kořenj, s. rozchodnjk.

Prutugi, owal, owati, falzen, Streife machen, streifen, striare: stolice k falcowánj, prutowánj, Falzbank, *f.* (des Zimmermanns), sella striis et strigibus faciendis, *R.*

Průwod, u, *m.* Geleite, *n.* a) Begleitung, *f.* comitatus; b) begleitende Personen, Suite, *f.* comitatus; c) Beigang, *m. D.* d) průwod k hrobu, od. průwod pohřebnj, Leichenzug, *m.* pompa funebris; e) průwod s křjžem, Kreuzgang, *m.* processio (cum cruce); f) průwod bezpečnosti, Geleitsbrief, *m.* salvus conductus; 2) Beweis, *m.*

a) das Darthun einer Sache, auch vor dem Gerichte, probatio; b) das, wodurch etwas dargethan, erwiesen wird, Beweisgrund, *m.* argumentum.

Průwodce, *m.* Gefährte, Begleiter, Geleiter, Geleitsmann, *m.* comes, socius viae.

Průwodčj, jho, *m.* vorh. *B.*

Průwodnj 1. das Geleite betreffend, z. B. p-nj liſt, Geleitsbrief, literae de itineris securitate.

Průwodnjk, *a, m.* Gewährsmann, Gewährsleiſter, *m.* auctor, fidejussor?

Průwodný 3. erweislich, probabilis: to nenj průwodné, *K.* to ztěch ſlow průwodné geſt, *K.* - ně, *adv.* gründlich, mit Beweis; průwodně to obwedu, *Cyr.*

Pruzák, *a, m.* eine gemeiniglich blaue, an den Flügeln weißgestreifte Taube.

Průzina, *y, f.* Ruthe, Gerte, *f.* virga: pruzinau někoho mrſkati, *Syl.* 2) Strieme, *f.* vibex.

Pruzinka, *y, f. dim.* v. vorh. Streifgerte, virgula; p-ka w běhaunu, od. warhánky, Mühlklapper, *m.* d. Zunge, crepitaculum molendini, lingua tremula.

Pruzka, *y, f.* Sommerſproſſe, *f.* Sommerflecken, *n.* Sommermal, *n.* lentigo.

Pruzný 3. was d. Federkraft besitzt, elasticus, vim elasticam habens. vgl. zpruha; - noſt, i, *f.* Federkraft, vis elastica, vis recellendi.

Prw, prwé, *adv.* zuvor, ehe, eher, vorher, prius, ante: poněwadž prwé geſt wſſecko twé, co tobě dám Bože! *Com.* vorher, vor der Zeit, antea; prwé nez, ehe, eher als, prius quam, antequam.

Prwák, *a, m. sl.* der erſte Bienenſchwarm.

Prwek, wku, *m.* od. *pl.* prwky, durch d. chemiſche Zerſetzung entdeckte, od. gewonnene Elemente, elementa, *Berchth.*

Prwgeseň, seni, *f. sl.* Frühling, *m.* ver primum.

Prwnj 1. erſte (der, d., das), unter zweyen, prior; unter mehreren od. überhaupt primus, auch princeps; p-nj wěc, Erſtling, *m. D.* primitiae, (arum).

Prwnička, *y, f.* d. das erſtemal gebohren hat, primipara; 2) nach *Com.* bukwice bjlá, primula veris (ſelten); 3) nach *Vel.* Zerb. ſ. ſedmikráſa, bellis minor.

Prworodný 3. urſpringlich, primigenius, *D.*

Prworozenec, nce, *m.* der Erſtgebohrne, primo natus (primogenitus).

Prwopočátek, tku, *m.* Anbeginn, initium: s prwopočátku, ſ. poneyprwé, *Syl.*

Prworozenſtwj, *n.* Erſtgeburt, *f.* das Recht der Erſtgeburt, primogenitura, jus primogeniti.

Prworozený 3. erſtgebohren, primo natus, primus natu, v. zweyen, prior natu; hřjch prworozený, Erbſünde, *f.* peccatum originale; - noſt, i, *f.* vorh.

†Prwoſenka, *y, f.* zroſtlina, primula; -kowitý 3. primulaceus.

Prwoſpj, *n.* erſter Schlaf, der erſte Theil der Nacht, conticinium, *polon.* pervospy.

Prwoſka, *y, f. sl. & D.* ſ. prwnička; b) d. das erſtemal trächtig iſt, Kuh, Schaf ꝛc.

†Prwostwořenj, n. erstes Geschöpf, n. *Neg.*
Prwota, y, *f.* Vorzeit, *f.* Vorwelt?
Prwotelka, y, *f.* Kalbinn, d. das erstemal kalbet, primipara.
Prwotenstwj, n. s. přednost? od. Amtsalter, Anciennetät, *f.* prwotenstwj nad apoštoly, *Žal.*
Prwotinky garnj, s. prwnička, 3), *Vel.*
Prwotiny, *f. pl.* d. Erstlinge, *f.* primitiae: prwotiny Krystus, der Erstling Christus; od prwotin swěta, vom Anfang der Welt.
Prwotnj 1. Grund-, primitivus, originalis: prwotnj, půwodnj gazyk, Grundsprache, *D.* prwotnj žiwelná částka, Grundstoff, *m.*
Prwotnost, i, *f.* Vorzug, Vorrang, *m.* principatus, locus prior: prwotnost, králowstwj držeti, principatum tenere, *K.*
Prwotný 3. ursprünglich, principalis, primigenius, primus.
Prwšj, s. prwý, *Syl.*
Prwůstka, y, *f. sl.* s. prwoska.
Prwý 3. *sl. & ol.* (auch *boh.* in prworozený ɩc.), *comp.* prwšj, *sup.* neyprwšj, s. prwnj.
Prý, (pry), verkürzt aus prawj, er sagt, inquit.
Pryč, preč, weg, fort, od. hinweg; pryč s tjm, weg damit, tolle rem, ultro rem; preč s njm, fort mit ihm! tolle eum: gdi pryč, geh weg, abi, apage te; gděte pryč, geht weg, abite.
Prýč, e, *sl.* Auszehrung, verzehrende Krankheit, phthisis.
Pryka, s. bryka.
Prým, u, *m* Borte, Tresse, *f.* Possament, limbus, fimbria; b) wšeligaká řezba neywýš okolo sloupu, Säulenzierrath, d. Borten, zoophorus supra epistylium. *R.* 2) wřed hrdla, Bräune, Kehlsucht, *f.* Klamm, *m.* angina, synanche; (*inde sl.* prýmetjm sa? *Ryb.*)
Prymán, a, *m.* Primaner, primanus.
Prýmas, a, *m.* Primas, a) Magistratsrath od. dessen Vorsitzer, Präsident, praeses: prýmas, prwnj pán w radě, Vorsitzer, praeses, *Vel. Nomencl.*; prýmas menšjho města Pražského, *Vel.* prýmas neywyššj sudj, *Com.* b) namentlich in Ungarn, das Haupt der sämmtlichen Geistlichkeit, Primas, primas; -šstwj, n. Primat, n. primatus: prýmasstwj nad apoštoly.
Prýmetjm se, il, iti, *sl.* eitern, geschwären, suppurare.
Prýmetný, 3. *sl.* das Geschwür betreffend.
Prymicý, *f.* Primiz, *f.* primitiae.
Prymkář, e, *m.* Bortenmacher, Bortenwirker, *m.* limbolarius.
Prync, e, *m.* Prinz, princeps; dědičný prync, s. knjže koruny; prync Hyšpanye, *Vel.*
Pryncezka, y, *f.* Prinzessinn, *f.* princeps, principissa.
Prýsek, sku, *m. dim.* v. pres; 2) d. Lade des Bortenwirkerstuhls, tudicula, spatha.
Prýšt, u, *m.* s. prýšť.
Pryskám se, al, *ati*, abspringen, decedere, decidere: wápno se pryská se zdi.
Prýskám se, s. prýštjm se, s. auch wyprýskám se, u. wypryskugi se.
Pryskýř, e, *m.* Blutgeschwür, n. carbunculus; pr. pálčiwý, s. karbunkl 2).
Pryskýřek, řku, *m. dim.* v. vorh.
Pryskyřice, *f.* Harz, n. resina; -cowitý, od. cowý 3. harzig,

resinosus, *Vel.* - čný 3. vorh. b) harzähnlich, resinaceus.

Pryſkýřnjk, u, *m.* Hahnenfuß, Ranunkel, *m.* ranunculus.

Pryſſec, ſſce, *m.* Wolfsmilch, *f.* euphorbia (peplus); - cowitý 3. wolfsmilchartig, euphorbiaceus.

Prýſſť, e, *m.* *sl.* Geſchwürchen, ulcusculum, pustula.

Prýſſtěnj, *n.* Hervorquellen, scatebra, scaturigo.

Prýſſtěnina, *y, f.* Mineral, *n.* fossile; nach *Com. pl.* - ny, Bergſäfte, succi minerales.

Prýſſtěninowatý 3. Mineral-, mineralis, z. B. pramen, pára, *Sedlác'ek.*

Prýſſtjm, il, iti, *ol.* ſ. prſkám.

Prýſſtjm ſe, il, iti, prýſſků po těle doſtati, ausſchlagen, Ausſchlag bekommen, pustulis, ulcusculis obduci; 2) quellen, hervorkommen, entſpringen, z. B. Waſſer, scaturire, provenire.

Pryſyla, ſ. pryzyla, *Vel.*

Prýtowaný 3. wýborné prýtowané zlato, *K. in textu*: tažené.

Prywátný 3 (nj 1.), z. B. člowěk, Privatmenſch, privatus.

Prywét, u, *m.* Abtritt, *m.* secessus, cloaca.

Prywilegium, *n.* Privilegium, privilegium.

Pryzyla, *y, f.* (vgl. das alte bras, Feuer, βράζειν, brennen, ſchwed. braſſa, helles Feuer, folglich v. der hochrothen Farbe, nicht v. Braſilien -, es wurde vorhin aus Oſtindien geholt, - alſo genannt, Adel. Braſilienholz, *n.* caesalpinia sappan, *Linn.* lignum Brasilianum, *K. Vel.*

Pryzylowý 3. z. B. dřewo, vorh.

Przněnj, *n.* Beſudelung, Befleckung, *f.* contaminatio, pollutio, maculatio: krwe przněnj, Blutſchande, *f.* incestus, incestum.

Przujk, *a, m.* ſ. kurwář, (- nice, od. auch przna, *y, f.* ſ. kurwa); üblicher 2) Käfer, *m.* scarabaeus, od. scarabeus.

Prznjm, il, iti, beſudeln, beflecken, inquinare, maculare, contaminare, foedare, polluere; 2) ſ. kurwjm, *hung.* paráználkodni: zprznil gi, (děwku ꝛc.)

Ps, pſt! *interj.* silentium imponentis; 2) ps, canem vocantis.

Pſacý 1. zum Schreiben gehörig, Schreib-, scriptorius; pſacý péro, Schreibfeder, *f.* penna scriptoria; pſacý tabulka, Schreibtafel, *f.* tabula scriptoria, auch oft blos tabula, pugillares, codicilli.

Pſanec, nce, *m.* Beruchtigter, *m.* infamis.

Pſánj, *n.* (langes á, *B.*), Schreiben, *n.* a) d. Handlung des Schreibens, scriptio; vměnj pſánj, d. Schreibekunſt, ars scribendi; b) das Geſchriebene, od. was man ſchreibt, Schrift, *f.* scriptura, scriptum, literae, beſonders ein Brief, auch Sendſchreiben, literae, epistola; ſchwalugjcý pſánj, Empfehlungsſchreiben, literae commendatitiae; pſánj někomu včiniti; pſánj včinil Eleazarowi, *Vel.*

Pſanice, *f.*, *sl.* pjſačka, *y, f.* Geſchreibe, *n.*

Pſanjčko, *a, n. dim.* Brieſchen, *n.* Billet, *n.* epistolium, literulae.

Pſaný 3. *part.* v. pjſſi, *sl.* pjſaný, geſchrieben, scriptus; rukau pſaný, handſchriftlich, manu scriptus; b) poſitiv: pſaný zá-

kon, (*opp.* přirozený zákon), positives, geschriebenes Gesetz, positiva, scripta lex, *Kroc.* - ně, *adv.* (*opp.* vstně), s. pjsebně, *Com.*

Psář, e, *m.* Hundsvogt, *m.* canum alitor, custos.

Psát, od. psáti, s. pjssi.

Psjarka, (psgarka), *y, f. sl.* řjdká, spodnj žintice, pro psy, schlechtere Molken.

Psohlawk *a, m.* sonst mořský wlk, Hay, *m.* Hayfisch, *m.* canis carcharias, *Linn.*

Psohlawec, wce, *m.* Hundskopf, *m.* cynocephalus, *D.* 2) *sl.* (nach einer Volkssage), ein Tatarenvolk, deren Köpfe den Hundsköpfen ähnlich waren, u. bey Ungarns Verheerung d. in Wäldern versteckten Menschen aufspürten; 3) eine Art Affen, s. pawian; 4) *sl.* Schimpfwort, schlechter Mensch.

Psota, *y, f.* Jammer, *m.* Elend, *n.* miseria: coky (preč) psota nastranu! chudoba se žent, *prov. sl.* d. Armen heurathen troß des Elends; 2) (angeblicher) Krankheitsstoff der Epilepsie: a wyskočj z něho psota, zelená gako žluč, *Vel. Herb.*

Psotár, *a, m. sl.* s. bjdnjk.

Psotnice, *f.* s. zymnice, *Syl.*

Psotnjk, *u, m.* Fraiß, *f.* fallende Sucht, epilepsia, morbus caducus.

Psotný 3. elend, kläglich, miser.

Psotugem, owal, owati, *sl.* Noth leiden, miseria premi.

Psowina, *y, f.* s. psyna, holota, *D.*

Psowod, *a, m.* Hundsjunge, *m.* custos canum, *D.* b) der, u. - dka, *y, f.* die sich mit den Hunden beschäftigt.

Psowský 3. - ſtwj, s. peský, - ſtwj.

Pssaukám, *al, ati,* fisten, pedere.

Pssauk, *u, m.* Fist, *m.*

Pssaur, *u, m.* Fuks, *m. D.*

Pssenice, *f.* Weizen, *m.* triticum; - čka, *y, f.* dasselbe, (eigentlich *dim.*); p. wlaská, Staudenkorn, *n.* typha, *Vel. N.*

Pssenička, *a, n.* milium, *Berchth.*

Pssenčnisstě, *n.* Weizenfeld, ager triticeus, ager tritico destinatus.

Pssenčný 3. v. (aus) Weizen, triticeus; - p-ný chléb, Weizenbrod, *n.* panis triticeus; p-né piwo, s. piwo; p-ná mauka, Weizenmehl, *n.* farina triticea.

Pssenný 3. z. B. kasse, s. prosný.

Psseno, *a, n.* gemahlne Hirse, s. gáhly, *D. & sl.*

Pssic! s. kác: pssic macku! *D.*

Pssjm, *il, iti,* stechen, pungere, figere: osstipem obraz pssil, takže na zem padl a prerazyl se.

Psstros, s. pstros.

Pstrjen, *u, m. sl.* Nußschwamm, boletus hepaticus, *Wilden.* (esculentus amplus, mollis, carnosus, grato odore, carne alba, crescit in juglande), *Lumn. Flora P.*

†Pstrokwětka, *y, f.* zrostlina, pardanthus.

Pstros, *u, m.* (*ita B., non* psstros), Straus, *m.* Straußvogel, *m.* struthiocamelus.

†Pstrosynka, (psstrosynka), *y, f.* zrostlina, struthiola.

Pstru se, pstřel se, pstřjti se, sich zieren, (bunt), vestimento versicolore uti, *Ryb.*

Pstruh, *a, m.* (v. pstrý, (*pol.*), i. e. perestý, bunt, gefleckt, scheckig), Forelle, *f.* trutta, salmo fario; *hung.* pisztrang; pstruh losowý, Lachsforelle, trutta lacustris, salmonata, *K.*

Pstruhowý 3. Forellen-; pstruhowý salát, Forellensalat, lactuca truttea.
Pstružný 3. z.B. pstružný potok, Forellenbach, *m.*
Pstrý 3. s. unter pstruh.
Pstrylatý 3. buntscheckicht, maculosus, multicolor; - tost, i, *f.* buntscheckigte Beschaffenheit, maculositas, *Ryb.*
Pstrylawý 3. vorh. *Id.*
Psý 1. (*sl.* 3. psý, psjá, psje), hündisch, v. Hunden, caninus: psý kůže, Hundefell, *n.* pellis canina; psý sádlo, Hundefett, *n.* adeps caninus; psý dnowé, Hundstage, dies caniculares; psý lebeda, s. lebeda; psý gazyk, s. gazyk; psý mléko, Wolfsmilch, *f.* esula; psý, smrdutý rmen, Hundsdillen, Krötendillen, cynanthemis, cotyla foetida, *Syl.* psý hwězda, Hundsstern, *m.* sirius, canicula, *D.* psý sstěstj, slepe sstěstj, Hurenglück, *n.* psý drauh: na psým drauhu (drauku) někoho wywrcy, *prov. sl.* wie einen Hund über einen Prügel hinaus werfen.
Psyce *f.* Hündinn, *f.* canis (*f.*); obecná psyce, gemeine Gassenhure, prostibulum.
Psýčátko, *a, n.* folg.
Psýče, ete, *n.* folg.
Psýček, čka, *m dim.* Hündchen, *n.* catellus, catulus, canicula.
Psýhlawec, s. psohlawec.
Psýk, *a, m.* s. psýček, *B.*
Psým, yl, yti, folg.
Psým se, yl, yti, Unzucht treiben, wie d. Hunde, huren, stuprum, stupra facere, impudice vivere.
Psýmor, u, *m.* womeg, Hundstod.
Psyna, y, *f.* der Geruch von Hunden, Hundsgeruch, *m.* 2) Hurenpack, *n.* turba meretricia; 3) *mor* Fieber, *f* febris; 4) *sl.* Hundsbeschaffenheit, Hundsförtisches Wesen, canina malitia; 5) *sl.* schelmischer, boshafter Mensch, caninae malitiae homo.
Psynec, nce, *m.* Hundsstall, *m.* stabulum canarium; 2) Hurenhaus, *n.* lupanar; 3) schlechtes Häuschen, Loch, *n.* gurgustium; 4) Hundsdreck, *m. D.* bjlý psynec, album graecum, (drecum).
†Psyneček, čku, *m.* zrostl., vilsa.
Psynek, nku, *m.* Schürgrube, *f.* zur Malz, atriolum.
Psynky (čerwené), *f. pl.* Hintsch, Hintschkraut, dulcamara, od. solanum dulcamara, *Linn.*
Psysko, *a, n. sl. augm. m.* großer, grober Hund, *D.* 2) s. zurwal, furták: to ge welký psysko.
†Psýzelj, *n.* zrostlina, theligonum, *Berchth.*
Ptač, e, *f. coll. sl.* s. ptactwo; b) Vogelgeschlecht, *n.*
Ptáča, *n. sl.* s. folg.
Ptáče, ete, *n nom. pl.* ptačata, ein junger Vogel, pullus.
Ptáček, čka, *m.* Vögelchen, *n.* avicula; fig. dobrý ptáček, tu gsy! du sauberes Muster!
†Ptačenka, *y, f.* zrostlina, ornithidium.
Ptačj 1. d. Vögel betreffend, avi-arius; ptačj hnjzdo, Vogelnest, nidus avium; p. nos Schnabel des Vogels, rostrum; p. zob Rainweide, *f* Hartriegel, Kreuzdorn, *m.* ligustrum vulgare, *Linn.*
Ptačice, *f.* Weibchen vom Vogel?
†Ptačjgazyk, - ho -, u, *m.* zrostlina, ornithoglossum.

Ptáčjk, *a, m. dim. sl.* s. ptáče.

Ptačinec, nce, *m.* Vogelkraut, *n.* Vogelmeier, alsine media, *Linn. Lesch.* (nach *Ryb.* Feldwicke, Vogelwicke, *f.* aphaca, ae, *f.* (vicia campestris); 3) *mor.* Vogeldreck, *m.* stercus aviarium.

†Ptačjnoha, y, *f.* zrostlina, ornithopus.

Ptačjnůžka, y, *f.* zrostlina, ornithopodium.

Ptačjzob, *gen.* ptačjho zobu, s. ptačj.

Ptáčnice, *f.* Vogelhändlerinn, negotiatrix aviaria; 2) Voglerinn; 3) (selten), Vogelhaus, *n.* aviarium.

Ptačnice, s. prcawka, *D.* 2) Vogelflinte, *f.* sclopus aviarius.

Ptáčničj, 1. *sl.* ptáčnický, 3. z. B. kley, Vogelleim, *m.* viscum, viscus.

Ptáčnictwj, *n.* Vogelhandel, *m.* negotiatio aviaria.

Ptáčnjk, a, *m.* Vogelhändler, negotiator aviarius; 2) Vogler, Vogelfänger, Vogelsteller, *m.* auceps, Zal. 124, 7.

Ptáčnjk, u, *m. sl.* ein Kraut, agrilegium.

Ptáctwo, *a, n. coll.* Gevögel, *n.* Vögel, aves, alites, volucres.

Pták, *a, m.* (vgl. πταω), Vogel, *m.* avis, ales, volucris; wolawý (wábný) pták, Lockvogel, illex od. illix; drawý p., Raubvogel, avis rapax; zpěwawý p., Singvogel, oscen; pták po zpěwu od. po peřj poznán býwá, *prov.* den Vogel kennt man aus dem Gesang ꝛc. ex cantu plumisque dignoscitur avis; malj ptácy, malé hnjzda, *prov.* kleine Vogel, bauen kleine Nester, efficiuntur pro opibus nostris moenia; dobrý pták! *sl.* s. ptáček.

Ptakoprawec, wce, *m.* Vogelschauer, Vogelschreydeuter, *m.* augur, auspex; -ctwj, *n.* Vogelschauerey, *f.* augurium, auspicium.

Ptákoprawjm, il, iti, wahrsagen (aus dem Fluge der Vögel), augurari, *Com.*

Ptám, *ati, obs.* s. hledám: ptati sobě giného pána.

Ptám se, al, ati, fragen, a) někoho, (*gen.*), jemand, rogare, interrogare aliquem, quaerere ex aliquo; b) něco, etwas, rogare, interrogare aliquem, quaerere aliquid; c) na někoho, od. po někom, na něco, od. po něčem, nach jemand, nach etwas fragen, quaerere aliquem, od. de aliquo, percontari aliquem, od. de aliquo, interrogare de aliquo, rogare de aliquo, od. rem: neptey se na to.

Ptanj, *n.* Fragen, Befragen, *n.* interrogatio.

Ptanice, *f.* wěčné ptánj, Gefrage, *n.* Fragerey quaeritatio, *f.*

Půbědnj 1. s. poobědnj: půbědnj zbory mjwati, pro djtky.

Publikacý, *f.* Publication, *f.* publicatio.

Publikán, u, *m.* mýtnjk, celnjk, Zöllner, publicanus.

Publikowánj, *n.* s. publikacý.

Publikugi, owal, owati, kund machen, verlautbaren: kalendář publikowán, *Vel.*

Publikum, *n.* Publikum, publicum, homines.

Pučálka, y, *f.* zuvor im Wasser aufgeschwollene, dann geröstete Erbsen, Prägelerbsen, eine Speise, pisa frixa, od. tosta;

sl. pl. - ky, halbgesottene Erbsen od. Linsen.

Pukálnice, *f.* Prägelerbsenweib.

Půček, čku, *m. sl.* s. plžjky; 2) Nudel, die Gänse zu stopfen.

Puch, u, *m.* Aushauch, *m.* ein widriger Geruch, putor, foetor, *B. K.* puch stuchliny mě zarážj ze wssech kautů.

Puchawka, s. peychawka, *D.*

Pucheykowatý 3. s. bublinkowatý, *D.*

Pucheyř, e, *m.* Blase, *f.* auf der Haut, pustula; - řek, řka, *dim.*

Puchjer, u, *m. sl.* vorh.

Puchnem, (puchnu), chl, chnauti, *sl.* schwellen, tumescere: těsto puchne, *sl.* s. kynu.

Puchor, *a, m. sl.* gefüllter Schweinsmagen; b) unförmlich dick: auch ein Schimpfnahme der Kinder; ty puchor!

Puchořina, y, *f. sl. Nitr.* s. měchýř.

Puchýř, e, *m.* Pocher, qui aera tundit.

Puchýrna, y, *f.* huk, w njž se rudy stupami tlukau, Pochhütte zum Pochwerk, officina tusoria.

Půčjk, u, *m. dim. sl* kleine Knospe, gemmula florum; 2) Wimmerlein, auf der Haut, pustula.

Pučjm, il, iti, hervortreiben, z. B. ausspriessen, hervorspriessen, ausschlagen, germinare, s. folg.

Pučjm se, il, iti, ausspriessen, aussprossen, hervorspriessen, germinare, pullulare; brdőka se mu teprw pučj, *Cyr.* 2) ausschlagen, junge Zweige od. Blätter bekommen, frondescere.

Pucka, y, *f.* Steinhammer (Bergb.) malleus tusor, tudicula; 2) *sl.* geballte Faust.

Puclík, u, *m. sl.* Lichtscheere, *f.*

Pucugi, owal, owati, *boh.* besseholjm, barbiren.

†Pud, u, *m.* s. puzenj: pud a náklonnost.

Půda, y, *f.* (nach Frisch kommt Boden vom böhmischen pod her; Adel. widerspricht nicht, setzt aber auch βοθος hinzu), Boden, *m.* a) Erdboden, solum terrae, auch bloß solum: půda země, *Vel.* hlinisstná půda, leimiger Grund, solum argillaceum; b) der Grund auch bey andern Dingen, fundus: bjlé kwětiny (malowané) na černé půdě; c) der Boden oben auf dem Hause, wo das Gespärr ist, tabulatum supremum, (pavimentum).

Pudjm, il, iti, zen, reizen, in Bewegung setzen, erregen, concitare, stimulare; zum Zorne, irritare; 2) treiben, impellere.

Pudizymnice, *f.* Erdgalle, *f.* centaurium febrifuga, s. zeměžluč menssj, *Vel.*

Půdka, y, *f. dim.* kleiner Boden.

Pudlač, e, *m.* ein Topf mit einer langen Handhabe.

Pudljk, *a, m.* Budel, *m.* canis aquaticus.

Pudr, u, *m,* Puder, Haarpuder, *m.* pulvis cyprius, *D. R.*

Pudrugi, owal, owati, pudern, crines conspergere pulvere cyprio, *D.*

Pudska, (pucska, od. pusska), y, *f. sl.* Armbogen, *m.* arcus, *Ryb.*

Půgčec, čce, *m.* peněz, Geldausleiher, fenerator, creditor; anderer Dinge, z. B. der Kleider, commodator.

Půgčený 3. geliehen, a) z. B. Geld, mutuus; b) z. B. ein Buch, commodatus.

Půgčjm, il, iti, (aus po - gičjm), *reg. gen.* darlehnen, darleihen,

z. B. Geld, dare alicui pecuniam mutuo, od. mutuam; -čenj, verb. s. folg.

Půgčka, y, f. Darlehn, n. Darleihe, f. mutuum; půgčka za odplátku, prov. Wurst wider Wurst; 2) Versatzamt, Leihhaus, n. domus pignoratoria, (domus fiduciaria).

Půgčugi, owati, s. půgčjm.

Půgdu, fut. ex. ssel, gjti, sich aufmachen, proficisci, B.

Půgezd, u, m. Reise zu Wagen od. Pferde, iter, profectio: dalecý půgezdowé do Frankreychu, Vel.

Půhon, u, m. Vorladung, Citirung, f. evocatio, citatio: obeslánj swědom prwnj za půhon, druhé za důhon se klade, Pr.

Půhonný 3. d. Vorladung betreffend, z. B. půhonný list, Ladungsbrief; dćky půhonné aneb pamatné, Vel.

†Půhořj, n. Bergkette, f. Kette, Reihe v. Bergen, jugum montium.

Puk, u, m. sl. s. pupenec 1); 2) s. pup na chlebě; 3) od. prask, der Berst, ruptio; 4) Knall, m. strepitus.

Pukáč, e, m. mor. s. pukačka; 2) sl. eine Art Weintrauben, mit spitzigen Beeren.

Pukačka, y, f. Knallbüchse, Klatschrohr, Faustrohr, n. fistula sambucea.

Pukál, u, m. sl. ein Werkzeug, Knall zu machen.

Pukám, al, ati, prasseln, knallen, z. B. mit der Knallbüchse, crepero, fragorem edere; 2) bersten, s. puknu.

II. rec. p-ati se, s. puknu: zem se puká; 2) hervorsprossen, ausschlagen, pullulare; b) fig. tehdáž se giž modlářstwj welmi zhusta pukalo, -propullulabat; 3) sl. s. prýskám (prýsstjm) se 1): hlawa se mu puká.

Pukanec, nce, m. Pukantz, eine kön. Bergstadt im Honter Kom. Baka-Bánya.

Pukawec, wce, m. ein stinkendes Ey, ovum foetidum, (putidum).

Pukawka, y, f. Bombe, f. globus igneus missilis, R. & antiq. Ephemer. Poson. s. puma.

Pukla, y, f. Buckel, f. a) eine Erhöhung von Metall, z. B. auf Pferdegeschirren, umbo, bulla; b) Beschlag, m. z. B. an Büchern 2c. bulla, Vel. Com.

Pukléř, od. pukljř, ol. erhabener Ort am Schild, auch der Schild selbst, buccula, umbo clypei, clypeus, K. Haj.

Puklý 3. geborsten, ruptus, diruptus; puklá zeď, eine geborstene Mauer.

Puknu, fut. ex. pukl, puknauti, s. pukám 1); 2) von einander springen (mit Knall), platzen, bersten, Riß bekommen, rumpi, dirumpi: a horko gest mi, diw nepuknu horkem; smjchy by člowěk pukl, man möchte platzen vor Lachen; struna pukla, -abgesprungen, D. musý se to podati aneb puknauti, es muß sich biegen od. brechen, D. předce to gednau tjm člowěkem pukne, d. Sache wird dennoch einmal mit diesem Menschen brechen.

II. rec. p-auti se, sl. vorh.

Půl, indecl. reg. gen. halb, dimidius, dimidiatus; Hälfte, f. dimidium, semis, (in der Zusammensetzung semi), půl gablka, ein halber Apfel, dimi-

dium malum, dimidium, (medium) mali od. pomi; půl hodiny, eine halbe Stunde, semihora; půl kaule, Halbkugel, *f.* semisphaera, sphaera dimidia; půl ostrowa, Halbinsel, *f.* peninsula: půl člowěka a půl koně byli Hippokentauři, *Cyr.*

Půla, y, *f.* s. půle: in dem Ausdruck: w půly: přetne tě w půly, *B.*

Půlbůh, půlbohaž *m.* Halbgott, semideus, *D.*

Půldesátý 3. zehnthalb: s půldesátým pokolenjm, *K.*

Půldne, *n.* ein halber Tag, dimidius dies.

Půldruhý 3. anderthalb, sesqui alter: před půl druhým měsycem, *Vel.*

Půldrusska? s. paudrusska.

Půldwornjk, a, *m.* *sl.* der einen halben Bauerhof besitzt, colonus mediae sessionis.

Půle, *f.* Hälfte, *f.* dimidium, dimidia pars.

Půle, s. bess. pole.

Pulec, lce, *m.* Stinz, *m.* ein kleiner Fisch, salmo eperlanus, *Linn.* 2) ein unausgebildetes Fröschchen, Keilhaupt, Kaulhaupt, *m.* Brennschädel, Roßkolben, *m.* Kopfmüller, *m.* gobio, cottus, gobio capitatus, *Vel. N.*, *omnia D.* (Nach *Vel.* testudo? *Ryb.*)

Pulerugi, owal, owati, polliren, polire, *B. K.*

Půlhák, a, *m.* Stutz? (s. polohák, od. hákownice?): z půlháka postřelen král, *Vel.* - kowný 1.: půlhákowný ručnice, *Vel.*

Půljm, il, iti, mitten entzwey theilen, dimidiare.

II. *rec.* půliti se, sich theilen, dividi: wlasy se mu půlj.

Půlka, y, *f.* Hälfte, *f.* der halbe Theil, dimidium, dimidia pars, medium; 2) Halbseidel, *n.* semisextarius; 3) ein langes leinenes Kopftuch der slowakischen Bauerweiber.

Půlko, a, *n.* *dim.* kleines Feld, agellus.

Půlkočár, u, *m.* ein schneller Wagen mit 2 Rädern, essedum.

Půlkaule, *f.* Halbkugel, *f.* hemisphaerium.

Půlkrabě, ěte, *m.* Schloßhauptmann, *m.* praefectus castelli, *Ryb.*

Půlletnj 1. halbjährig, s. polauletnj; - ně, *adv.* sexto quoque mense.

Půlloketnj 1. v. einer halben Elle, semicubitalis.

Půllukna, s. lukno.

Půlnočnj 1. mitternächtig, Mitternachts-, a) v. der Zeit, noctis mediae, media nocte, z. B. půlnočnj hodina, Mitternachtsstunde, *f.* hora mediae noctis; v. der Gegend, septemtrionalis; p-nj wjtr, Mitternachtswind, *m.* aquilo, boreas, aparctias, septentrio.

Půlnocy, *f. indecl.* (nur der Instrum. hat půlnocý), Mitternacht, *f.* a) d. Zeit, media nox, medium noctis; o půlnocy, w půlnocy, um Mitternacht, media nocte; před půlnocý, vor Mitternacht, ante mediam noctem; po půlnocy, nach Mitternacht, post mediam noctem; b) d. Gegend, der Norden, septentrio; k půlnocy bydliti, ležeti, geti (gjti), gegen Mitternacht wohnen, liegen, reisen, ad septemtrionem (od. septemtrionem ver-

sus) habitare, jacere, (situm esse), proficisci.

Půlokna, od. půlokno? Halbfenster, n. semifenestra: od půloken prwnjch, *Vel.*

Půlosmák, u, m. Achthalber, m. (Münze v. 7 1/2 Gr.), *D.*

Půlostrow, u, m. Halbinsel, f. peninsula, *D.*

Pulpit, u, m. Pult, m. pulpitum; - k psánj, Schreibpult, pulpitum scriptorium: blјzko pulpitu státi, *prov.* am Ruder sitzen, ad gubernacula sedere, *Syl.*

Puls, u, m. Puls, Pulsschlag, m. der Ader, pulsus (arteriae); 2) *sl.* Absatz im Läuten.

Pulsowný 1. z. B. žjla, Pulsader, f. arteria.

Půlstřewičný 3. halbschuhig, semipedalis, *R.*

Půlzegdljk, u, m. Halbseidel, medius sextarius, hemina; - kowý, 3. z. B. p-wá mjrka, Halbseidel, n. hemina, acetabulum.

Půlzlatnjk, u, m. ein halber Gulden, semiflorenus.

†Pulteneyka, y, f. zrostlina, pultenea.

Puma, y, f. (βομβοσ, bombus, Ausdruck des Schalles), Bombe, f. globus igneus missilis.

Pumistr, a, m. Bürgermeister, m. consul, (selten).

Pumpa, y, f. Pumpe, f. antlia; - dář, e, m. Wasserpumper, aquilegus, *R.*

Pumpawa, y, f. od. bjlá pumpawa, *sl.* s. pupawa.

Pumpugi, owal, owati, pumpen, exantlare, antlia exhaurire, *D.*

Punčocha, y, f. Strumpf, m. zum Anziehen, tibiale; - ář, e, m. Strumpfwirker, m. textor tibialium; -řka, y, f. -inn, -trix t-um, uxor, conjux textoris tibialium; - řský 3. - stwj, Strumpfwirkerey, n. rc. wie bey pekař.

Punkt, od. punktjk, u, m. Punkt, m. punctum; b) s. článek 6); c) punktjk, Titel, Strichlein, n. apex, *B.* zřecý punktjk, Gesichtspunkt, locus unde res adspicitur, *D.*

Punktjčkugi, owal, owati, punktiren, punctare, s. malugi.

Punt, u, m. Bund, m. Verbindniß, n. Verschwörung, foedus, conjuratio; 2) Bund am Kleide, fascia, vitta, Iz. 3, 20; 3) Brustlatz, s. prsnjk, *R. D.* (Brusttuch), n. pectorale, mamillare, *Syl.*) 4) zawitj hlawy, Kopfbund, m. (Turban), tiara.

Puntjk, bess. punktjk.

Puntowánj, n. Verschwören, Zusammenrotten, n. conjuratio.

Puntowáwám se, ati, *fr.* v. puntugi se, *B.*

Puntowný 1. zum Bund gehörig: puntowný smlauwa.

Puntownjk, a, m. Rottengesell, Bundsgenoße, Eidgenosse, m. *D. R.* socius conjurationis, confoederatus.

Puntugi se, owal, owati, einen Bund machen, sich verschwören, conjurare: proti někomu s někým se puntowati.

Punugi, owal, owati železné nádoby obwařowati, den Hauerzeug härten (Bergb.), ferramenta chalybe durare.

Puodstolje, n. *sl.* in der gröbern Sprechart, s. podstolj 2).

Puogdem, *sl.* in der gröbern Sprachart, s. půgdem.

Puolka, *sl.* s. půlka 3).

Puost, sl. s. půst 1), 2).

Puotjk, a, m. sl. (kuwjk), der Todtenvogel, Kauz, dessen Geschrey od. Rufen: puoď, puoď (poď!) man als Vorboten des Todes eines Kranken ansieht.

Puotjkám, ati, sl. wie ein Kauz schreyen.

Pup, u, m. sl. so heißen gewiße Hervorragungen od. Auswüchse an Körpern, z. B. pup na chlebě; daher auch pupek.

Pupáček, čku, m. sl. folg.

Pupák, u, pupál, u, m. sl. Nitr. s. opekanec.

†Pupalka, y, f. zrostlina, oenothera; -kowatý 3. z. B. zrostliny, onagrae.

Pupawa, y, f. Eberwurz, Eberwurzel, f. carlina acaulis, Linn., hung. bába kalán, disznó-tövis, (nach Ryb. sl. Löwenzahn, m. Pfaffenröhrchen, n. Mönchskopf, m. leontalon taraxacum).

Pupček, od. pupeček, čku, m. der Butz am Obste, wo d. Blüthe gewesen, umbilicus pomi.

†Pupečnjk, u, m. zrostlina, hydrodactyle; -kowý 3. hydrodactyleus.

Pupek, pku m. Nabel, m. umbilicus; 2) nabelförmiges Geräthe, od. Werkzeug, z. B. Warze am Hohlringe, in der Mühle; 3. na chlebě, Anlauf, Anschuß, m. am Brod, s. pup.

Pupen, u, m. Knospe, a) an Bäumen, gemma, oculus; pupeny paussěti, s. pupenjm se; b) an Blumen, ꝛc. calix.

Pupenatý 3. knospig, gemmosus.

Pupenec, nce, m. s. pupen; 2) eine sich entfaltende Blumenknospe, calix; nawjme sobě wěnců z růžowých pupenců, prwé nežli swadnau, Sap. 2, 8; 3) s. puchcyř; 4) sl. d. Winde, convolvulus, Ryb.

Pupenjm se, il, iti, Knospen bekommen, knospen, gemmascere, gemmas agere, gemmas protrudere, Vel.

Pupjček, čku, m. dim. Näbelchen, n.

Pupkořezná bába, ol. Hebamme, f. Konáč.

†Pupkowec, wce, m. zrostlina, omphalea.

Pupkowý, 3. Nabel-; p—wá bylina, Bruchkraut, n. Durchwachs, m. perfoliata, bupleurum rotundifolium, Linn. hung. búvák-fü.

Pupownjk, u, m. s. pupkowá bylina, Durchwachs, Vel.

Půra, y, f. Schubkarren, m. (Bergb.) pabo, (onis), m.

Purğa, y, f. sl. ein an beyden Enden zugespitztes Hölzchen zum Spielen, das wegspringt, wenn man es mit einem Stab auf die Spitze schlägt: hra na purğu.

Purğácye, f. sl. purğácya, hie u. da auch furğácya, y, f. sl., Purgirmittel, n. laxativum; 2) Lagiren, n. purgatio.

Purkmistr, (purğmistr), a, m. přednj zprácwe města, Bürgermeister, m. consul (bey Vel. auch ein Konsul in der römischen Republik); -strowá, é, f. -inn, f. d. Frau des B-ers, conjux consulis; -ský 3. den B-er betreffend, consularis; -stwj n. Bürgermeisteramt, n. B-rstelle, consulatus, Vel.

Purkrabě (purğkrabě), gen. et acc.-bi, Vel. Burggraf, m. burggravius, (comes, palatinus); neywyšsj purkrabě, Oberstburggraf (in Böhmen), supre-

mus burggravius; - bka, y, f. Burggräfinn, burggravii conjux, (burggravia); - bský, 3. burggräflich, burggravialis; - bstwj, n. Burggrafenamt, n. Burggrafschaft, f. burggraviatus.

Purkrabj jho, m. Burggraf, ein Wirthschaftsbeamter, praefectus oeconomicus.

Purkrechtnj 1. zákupnj, emphyteutisch, emphyteuticus; p-nj práwo, zákup, Emphyteusis, f. emphiteusis; plat auročnj neb purkrechtnj; pronágem ğruntu pod plat purkrechtnj, Pr. ğrunt poplatný aneb purkrechtnj, Pr.

Průrnjk, a, m. trekýř, Schubkarrner, Trecker, vector, *Syl.*

†Purs)ka, y, f. zrostlina, purshia.

Působce, m. der etwas wirkt, bewirkt, Stifter, Verursacher, actor, effector.

Působenj, n. Wirkung, Wirksamkeit, f. efficientia, efficacitas, efficacia.

Působjm, il, iti, wirken, a) thun, handeln, agere; b) zu Wege bringen, auswirken, auch bilden, valere, efficere, perficere, formare: swau moc v wywolených bude působiti zásluha krwe Krystowy, *K.*; s. auch moc.

Působný 3. wirksam, efficax; - nost, f. W-keit, f. efficacia.

Působugi, selten für působjm.

Pussa, y, f. *sl.* Sau, f. sus.

Pussčička, *sl.* s. pusstička.

Pussička, pussika, *dim.* v. pussa.

Pusska, y, f. (πυξις, pyxis), Büchse, a) ein Behältniß, pyxis, *Vel.* b) zum Schießen, bombarda; 3) *ol.* s. pykssa, *D.*

Pusskář, e, m. Büchsenmacher, Büchsenmeister, m. (artifex) bombardarius; 2) Feldschütz: pusskář aneb polnj střelec *Vel.* (3. *sl.* überhaupt Schütz); - řka, y, f. - inn f. rin; -řský 3, - stwj, n. ꝛc. wie bey pekař; 2) *sl.* s. střelec.

Pusskowý 3. *sl.* s. pussný.

Pusskworec, bess. prustworec, *D.*

Pussný 3. (bussný ? v. bauchám), prach, *sl.* Schießpulver, pulvis pyrius.

Pusspan, u, m. (πυξος), Buchsbaum, m. buxus; -nowý 3. buchsbaumen, aus Buchsbaum, buxeus; b) den Buchsbaum ähnlich.

Pusstadlo, a, n. Laßeisen, n. scalpellum.

Pusstář, a, m. Springhengst, Beschäller, m. equus admissarius.

Pusstátko a, n. s. pusstadlo.

Pusstička, y, f. *dim.* v. pusska, Büchschen, Büchslein, n. pyxidicula.

Půst, *genit.* postu. m. Fasten, n. a) Enthaltung der Speise, jejunium, abstinentia cibi; b) Enthaltung des Fleisches, abstinentia carnis; půst mám, s. postjm se; 2) Fasttag, m. dies jejunii. 3) d. Fasten, vierzig Tage vor Ostern, tempus quadragesimale.

Pustat, ti, f. *sl.* folg.

Pustatina, y, f. *sl.* s. pustina; b) eine Pußta (Heide) in Ung. Vgl. pustotina.

Pustjm, *fut.* il, iti, pusstěn, *imper.* pusť; lassen, a) von sich geben lassen, z. B. Menschen, Blut, Rülps ꝛc. mittere; knihu na swětlo p.- ans Licht treten lassen, - in lucem emittere; dáti sobě pustiti, od. žilau sobě dát pustiti, Ader lassen (von Patienten), statt Ader schlagen lassen,

sanguinem mittere, od. jubere venam incidi, sinere venam incidi; pustiti, od. žilau pustiti, Ader lassen, (Chir.), venam incidere; slowo mimo vssi s wětrem pustiti, *K.* autok pustiti Angriff thun, Sturm laufen laßen, impetum, assultum facere; ssturm k městu pustiti, *Vel.* střelbu k pewnosti p. *Id.* pustil naň autrpné práwo, i. e. mučenj, *Id.*; pustiti, paussteti strach na někoho, - Furcht einjagen, timorem injicere; hlas pustj se o proměně auřadů, *Vel.* b) gehen lassen, α) erlauben zu gehen, sinere aliquem ire, z. B. někoho do zahrady p., - in den Garten lassen; β) v. sich lassen, z. B. Bedienten rc. mittere, dimittere, missum facere; wodu paussieti, s. močjm; 2) wjtr p., einen Wind lassen, flatus emittere, pedere; dussi pustiti, den Geist aufgeben, mori, *Com.* 2) loslassen, mittere: pes popadl wola za vcho, a nepustil, až mu vcho vtrhl; 3) abtreten, überlassen, z. B. sein Haus, cedere alicui aliqua re, z. B. domo, auch alicui aliquid: pustjm ti ten dům za 2000 zl. nadánj chudým k vžjwánj pusstěna byla; swobodu pustiti, erlauben, licentiam dare, *Syl.* wůli dětem p-ti, zu viel erlauben, indulgere, *Id.* 4) schießen lassen, fahren lassen, z. B. Seil, Zügel rc. remittere: vzdu sobě pustiti, a we wsseckо giti, *K.* 6) abschießen, fig. v. den Farben, fugere, evanescere; verschießen, d. Farbe verlieren, decolorari, colorem amittere; b) sich wegbringen, entfernen lassen, posse tolli: wápno každé pustj, to nechce pustit, bys ho sstrábala, yak chtěla; 7) ablassen, fahren lassen, abstehen v. etwas, entsagen, mittere, desistere, missum facere; renunciare (rei): pustil od bludu, auch po swém bludu; pustil od žaloby, od autoku, - stand ab, - missum fecit; wsseckeu hněw mimo sebe pustil, - ließ fahren; 8) verzagen, dejici de spe: plawcy o žiwotu swém pustili; pustil o sstěstj; do konce o sebe pochybowal a pustil; 9) austhauen (*neutr.*) schmelzen, aufgehen, sich auflösen, z. B. das Eis, liquescere, liquefieri, solvi, resolvi: té nocy pustilo, - fiel ein Nachlaßwetter ein; s. auch paussljm.

II. *rec.* p-iti se, sich einlassen, in eine Sache, descendere in rem, auch ingredi, subire rem, auch committere se in rem: tuze daleko se pustiti, sich zu weit einlassen, nimis longe progredi; pustiti se na moře, do swěta, do cyzých zemj, sich auf's Meer, in d. weite Welt, in fremde Länder begeben; pustiti se do pláče, do smjchu rc. *sl.* in Weinen, in Lachen ausbrechen, in risum verti; do Němec rc. se p., t. g. obrátiti; nepaussteg se tam, gehe nicht hin; 2) po někom, verfolgen, prosequi; Farao pustil se wogensky po Izraelowi; pustili se po nich, gakoby se lili na ně, *K.* po něčem, sich ergeben, nachgeben, dedere se, po nezřjzených žádostech se pustiti, *K.* 3) *cum gen.* v. etwas ablassen, missum facere: pustiti se swěta; s. spustjm se; 4) an·

sangen zu fließen, zu gehen: krew se mi z nosu pustila; blisty (ssrkawky) se mu pustily; pustil se déssť.

Pustnu, pustl, nauti, wüste werden, eingehen, zu Grunde gehen, in vastitatem redigi, labi, ruere, interire.

Pustina, y, f. Wüste, f. Wüsteney, f. desertum; pustiny tohoto swěta; ležj pustinau země, *Vel.*

†Pustoryl, a, m. zrostlina, philadelphus, (ist eigentl. russisch.)

Pustossjm, il, iti, sl. wüste machen, verwüsten, vastare.

Pustota, y, f. Wüstheit, f. Zustand der Verwüstung, vastitas: zemi w pustotu vwedl, *Vel.* w pustotu vpadlo město, *Id.*

Pustotina, y, f. vorh. pustotina hradu, *Haj.* pusté mjsto, pustina, pustotina, *Syl.*; b) s. pustatina b): pustotina aneb paussť (Horeb), *Vel.* P u t o w. s w.

Pustowka, y, f. sl. s. postolka, *Kyb.*

Pustownjk, -čka, f. sl. s. paustenjk.

Pustý 3. (abs. pusto), wüste, wüst, a) öde, vastus; b) ohne Einwohner, desertus, vastus; c) ungebaut, incultus.

Puk, puk! *interj.* vocandi gallinas, *D.*

Puténka, y, f. sl. s. putnice.

Putera, y, f. sl. eine Wanne zum Käsemachen.

Půtka, y, f. malá bitwa, Scharmützel, n. velitatio; b) Wortstreit, m. contentio, certamen; c) s. kwapka 2).

Putna, y, f. (*hebr.* bath, ein gewisses Gefäß, πυτος, βυττις, βουτιον, angelsächsisch bytte, franz. boute; nach *Lesch.* von slaw. pút, (*russ.* put, Weg, m. via), gleichsam putná nádoba, Reisegefäß, *hung.* puttony, Butte, Bütte, f. sinus, labrum, *Schel.* cupa dorsuaria, oenophorum, *Ryb. Jer.* 6,9. wodnj putna, Wasserbütte.

Putnám, al, ati, sl. feßeln, verkoppeln, copulare, vincire: koně, ptáka 2c. putnati, zaputnati.

Putnář, e, m. Buttenträger, m. (bey der Weinlese, racemifer); -řka, y, f. -inn, f. *Syl.*

Putnice, f. eine kleine Butte; 2) Schaube, f. Mantel, m. (Überhang, m. Oberkleid des Frauenzimmers, chlaena, laena, *Syl.* -čka, y, f. *dim.* davon.

Putowánj, n. Wandern, Reisen, n. peregrinatio; 2) Wallfahrt, f. peregrinatio religiosa; putowánj dusse, Seelenwanderung, metempsychosis, *Kram.*

Putownj 1. Reise-, putownj kniha, (gako wůdce), Reisebuch, *Vel.*

Putugi, owal, owati, reisen, wandern, peregrinari; 2) wallfahrten, peregrinari, -túwám, ati, sl. fr.

†Půwab, u, m. Reiz, m. illecebra, *Puchm.*; pl. půwaby, soll d. Reize, (charmes, attraits, z. B. d. weiblichen, (sonst krásy, wýtečnost, s. podegmu), ausdrücken, nach *Puchm.*; - bný 3. reizend? s. milostný 2).

Půwěrčiwý, s. powěrčiwý.

Půwod, a, m. Urheber, m. auctor, dux; 2) Kläger, (gerichtlicher), actor; 3) od. půwodkyně, f. -inn, f. auctor, auctrix. *Lomn.*

Půwod, u, m. Ursprung, f. origo; Grundursache, f. causa primaria, causa principalis, *D.*

Půwodce, m. s. půwod, a.

Půwodkyně, s. unter půwod, a. *D.*

Půwodnj 1. ursprünglich, principalis, primigenius, primus,

[illegible] -ně, *adv.* [illegible] aliter.

[illegible] *m.* Antrei[illegible] incitatio, [illegible]

[illegible] *m.* ſ. řemdycha.

[illegible] zroſtlina, calci[illegible]

[illegible] -tku, *m.* ſ. požitek: w pů[illegible] mjti.

[illegible] u, *m.* Gewaltthätigkeit auf einem Grundſtück, Frevel, *m.* violatio fundi, (vis minor): pych geſt, když kdo leſy (cyzý), keř winičný přeſeká, w potocých lowj ꝛc. Pr. 2) Frevel, *m.* Übermuth, Vermeſſenheit, *m.* insolentia: z pychuk geſt to mluwil prorok ten, nebogž ſe ho, *Deut.* 22, 19. pych prowodili nad lidem Božjm, *K.* z pychu ſwéwolně zhřeſſil, *K.* pych a nádhernoſt, *K.*

Pýcha, y, *f.* Stolz, *m.* Hoffart, *f.* Hochmuth, *m.* superbia, fastus, arrogantia: za pýchau palice chodj, *prov.* der Stolze kommt öfters übel an; 2) Übermuth, *m.* insolentia: w pýchu a vkrutnoſt proti prawým dědicům ſe wydá, *K.* vgl. pyſſně; 3) *sl.* Luxus, *m.* luxus.

Pýchám, al, ati, ſtolziren, ſtolz thun, superbire, *B.* kdo ſſtěſtjm pýchá, pozdě pýchy pyká, *prov. Cyr.*

Pyči, pyčeš, pykal ꝛc. ſ. pykám: gich litugeš a pyčeš, *Vel.*

Pýčka, (beſſ. pjcka od. pécka), *dim.* v. pec, Oefchen, *n.* fornacula.

Pyglugi, owal, owati, bügeln, laevigare, (ferramento laevigatorio), *D.*

Pykám, al, ati, (*boh., non sl.*) ſ. litugi 1): pykáli, že tě vrazyl? *Com.* - ánj, *n.* ſ. litowánj.

Pýkám, al, ati, *fr.* v. peku, beſſ. pékam.

Pykánj, *n. verb.* v. pykám, Reue.

Pýkáwám, ati, beſſ. pékáwám.

Piklink, a, *m.* vzený herynk, Böckling, halec infumatus.

Pyknu, *fut.* kl, knauti, ſ. pykám.

Pykſla, y, *f.* Doſe, Büchſe, *f.* pyxis; - lička, y, *f. dim.*

Pýř, ſ. peyř, u, *m. sl.*, perňa.

Pyramid, u, *m.* od. pyramida, y, *f.* Pyramide, pyramis, (idis) *f.*

Pýřenj, *n. sl.* pýřeň, u. perňa, (vgl. πυρ), Loderaſche, Flockaſche, *f.* glühende Aſche, cinis candicans, favilla candicans, od. blos favilla, *hung.* pernye.

Pýřenice, *f. mor.* vorh.

Pýřj, *n.* ſ. pýřenj.

Pýřjm ſe, ſ. peyřjm ſe, *B.*

Pýřkatý 3. gefiedert, pennatus.

Pýrko, pérko, *a, n. dim.* eine kleine Feder, parvus calamus; 2) eine kleine Flaumfeder, plumula; 3) Federbuſch od. Blumenſtrauß auf dem Hut, crista; 4) fig. Bekritteln, *n.* Hohn, *m.* cavillatio, irrisio: bez pýrka neodegdeš, *Lomn. & sl.*; *pl.* pýrka, wláſenjčko neb nitky w kwětu, d. Fäſerchen mitten in Blumen, filamenta, stamina, *Vel. N. & R.*

Pýro, beſſ. péro.

Pyrt (pirt), i, *f.* ſ. prt.

Pyruč, e, *m.* (v. baroccia, barotum, altlat. birota, birotum), Halbchaiſe, *f.* Pirutſch, etwa carpentum levius.

Pyſk, u, *m.* Lippe, *f.* unedler Lefze, *f.* labium, labrum; 2) Schnabel, *m.* des Vogels, rostrum: zagečj pyſk, Haſenſcharte, *f.* labium leporinum; dolegſſj, (ploſkatý) pyſk, hořegſſj pyſk

pyſſkaly v warhanů, d. untere u. obere Lefze, labium inferius, superius; 3) Rüſſel, *m.* rostrum.

Anm. *sl.* ſagt man pyſk nicht von Menſchen (außer im verächtlichen Sinne), ſondern nur v. Schweinen, Vögeln, u. drgl. auch ſlonowý pyſk, Rüſſel, proboscis.

Pyſkáč, e, *m. sl.* ein übermüthiger Menſch, superbus; 2) *boh.* ſ. pyſkatý?

Pyſkačka, y, *f. sl* d. Füllkanne mit einem Schnabel (Bierbrau.)

Pýſkám, al, ati, (*sl.*) beſudeln, inquinare, commaculare.

Pýſkám ſe, (pjſkám ſe), al, ati, w něčem, herum wühlen, herum arbeiten, (volutari): pýſkáme ſe nevžitečně w těch zemſkých wěcech, *Com.* - w zemi, *Id.* w ſláwě a rozkoſſech, *Id.*

Pyſkaně, (ňa), *sl. f.* d. gern ſchimpft u. zankt.

Pýſſjm ſe, *sl.* ſ. pýchám; - s něčjm, auf etwas ſtolz ſeyn.

Pyſſnjm, ěl, ěti, ſtolz werden, superbire.

Pyſkor, u, *m. sl.* ſ. purňa.

Pyſkatý 3. große Lippen habend, labrosus, labiosus; 2. 2) ſ. hubatý (který hubuge, der ein loſes Maul hat.)

Pýſſek, ſſka *m.* hoffärtiger, superbus.

Pyſſček, u, *m. sl. dim.* v. pyſk.

Pyſſnjm ſe, iti, ſ. pýchám.

Pyſſný, 3. ſtolz, hochmüthig, hoffärtig, superbus, elatus, fastuosus, arrogans; b) übermüthig, insolens; auch mit dem Dat. pyſſnj g au nám, - gegen uns, *Cyr.* Bohu pyſſnj byli, *K.* - ně, *adv.* superbe, fastuose, insolenter, arroganter: pyſſně ſe na nich wychlazowal, *K.* pyſſně a vkrutně hy mſtili, *K.* - noſt, i, *f.* ſ. pýcha.

Pytel, tle, *m.* (franz. bluteau, alt batel, mittell. buletellus), Sack, *m.* saccus, (Beutel); chmelničný pytel, Hopfenſack, sac. humularius; - zemj nacpaný, Erdſack, *D.* 2) *sl.* ſ. pytljk β), *Syl.*

Pytlačjm, il, iti, ſ. pytlařjm.

Pytlačka, y *f.* ſ. pytlářka.

Pytlák, a, *m.* folg.

Pytlář, e, *m.* Raubſchütz, Wildſchütz, Wilddieb, *m.* praedo ferarum, venator clandestinus, fur ferarum; - řka, y, *f.* des Raubſchützen Weib, uxor praedonis ferarum; řſtwj, *n.* Wildſchützengewerb, *n.*

Pytlařjm, il, iti, fremdes Wildprett, ohne Befugniß ſchießen.

Pytljček, čku, *m.* Säckchen, *n.* sacculus, saccellus; ofěrnj, p. Klingelbeutel, sacculus tinniens; p. na wlaſy, Haarbeutel, etwa sacculus crinalis; lékařſké pytljčky Kräuterſäcklein, sacculi medicinales.

Pytljk, u, *m.* ein kleiner Sack, a) v. Leinwand, Leder, ꝛc. saccus, sacculus; b) ein Beutel, α) zum Gelde, marsupium, crumena; maſtný pytljk, wohlbeſpickter Beutel, *Com.* β) zum Mehle, in der Mühle, incerniculum, *Syl.*

Pytlikář, e, *m. sl.* Mühl-Beutelmacher, incernicola; - řka, y, *f.* - inn. *f.* - la, od. - lae uxor - řſký 3. pytlikářſká wlna; - ſtwj ꝛc. wie bey pekař.

Pytlina, y, *f. sl.* das Beuteltuch.

Pytlowý 3. Beutel-, pytlowé plátno, vorh.

Pytlowánj *n.* (auch pytlo a, *n. sl.*); *verb.* v. folg. b) Beutelwerk, *n.* in der Mühle instructus in-

... (succretorius), ... incerniculi.

Pýcingi, owal, owati, beuteln, durch den Beutel (fein) mahlen, auf der Beutelmühle mahlen, incernere.

II. rec. p-ti se, fein gemahlen werden, tenuiter moliri; 2) fig. sl. strömen.

†Pýtwa, y, f. Chemie? Anatomie? *Berchth.*

Q.

Quadrát, u, m. čtyrhraný klobauček kněžský, Quadrat, pileolus quadratus *R.* 2) überhaupt etwas Viereckigtes, z. B. ein Brett, quadratum.

Quadrant, u, m. Quadrant m. (Werkzeug), quadrans; Quadrant des Steinschneiders, index basellae.

Quartýr, u, m. Quartier, besonders Soldatenquartier, n. mansio, hospitium; u někoho w quartýru býti, *R.*

Quartýrmistr, a, m. Quartiermeister m. militaris hospitii designator.

Quentjk, u, m. s. kwentjk.

Quitancý 1. Quittung, apocha, insgemein quietantia.

Quitugi, owal, owati, quittiren, apocham exhibere.

Anm. Vorstehende Wörter werden auch mit k geschrieben, z. B. kwitancý.

R.

Ráb, u, m. Raab, kön. Freist. u. Festung, in Ung. Jaurinum, *hung.* Győr.

Rab, a, m. sl. s. wězeň; 2) Sklav, m. mancipium: gá negsem twog rab.

Rabice, f. Raabfluß, in Ung. Arabon. 2) Schragen, m.?

Rabjn, a, m. Rabiner, Rabinus, *K.*

Rabowna, y, f. sl. s. žalář.

Rabownjk, a, m. sl. s. zagimač.

Rabstwj, n. sl., zágem, Gefangennehmung, Gefangenschaft, f. captivitas.

Rabugi, owal, owati, sl. s. zagjmám u. plundrugi.

Rábský, bess. Rawennatský, Ravennater, (Weintraube,) spionia, *R.*

Rabusse, f (*dalm.* rabbos), wrub, Kerbholz, Kerbstock, m. talea, tessera: na rabussi hřessiti.

Rác, e, m, sl. (*et Cyr.*) Raitze, m. Rascianus, Illyrius; 2) eine Art schwarzer Weintrauben; -cký 3. raitzisch, R-nicus.

Ráče, ete, n. solg. ein junger Krebs

Račeg, sl. s. rabsse.

Raček, čka, m. dim. Krebslein.

Rachetle, f. s. Raketle.

Rachna, y, f. ein Weib, das großes Maul, Gosche hat, foemina lingvae lascivae.

Račj 1. Krebs-, cancrinus; račjm chodem lézti; račjm chodem t. g. opáčně, zpátečně se wésti, übel ausschlagen, den Krebsgang gewinnen, male cadere, *Syl.* račj oko, Krebsstein, m. Krebsauge, n. oculus cancri, oculus cancrinus, lapis cancrinus.

Rachocenj, n. Geräusch, n. strepitus, fragor.

Rachotjm, il, iti, Geräusch machen, strepitum edere.

Račice, f. Krebsweibchen, n.

Račina, f. Krebsgeruch, m. odor cancrinus, r-nau páchnauti, krebseln, cancrum olere.

Rácjm, il, iti, geruhen, wollen, velle non, gravari (dignari); in höflichen Redensarten: *ani žádati, ani potřebowati neráčjte*, *Vel.* ze gste s aurazem domů přigeti ráčili, *Zerot.* nemocý nawsstjweni býti ráčjte, *Id.* 2) s. chtjti, chtjč mjti: kde a na které hranice Bůh ráčj, tu vrssj *K.* co hrdlo od. co dusse ráčj, hognost wsseho, d. Hülle u. Fülle, jeder nur mögliche Genuß, *D.* co gen dusse ráčj, alle ersinnliche Freude, *D.*

II. *rec.* ráčiti se, *cum praep. et instr. sl.* einander gut seyn.

Ráčký 3 Illyrius, Rascianicus, Raitzisch, despota Ráčký, *Vel.* za Račkau zemj, k wýchodu slunce, při auzkém moři, - *Cyr.*

Rád, od. rjad, u *m. sl.* s. nádobj.

Rád (altdeutsch reid, redi, fertig, schnell, engl. Ready, paratus), ráda, rádo, *plur.* rádi, rády, ráda, *adj. abstr. comp.* radssj, *sup.* neyradssj (*adverbialiter* raděgi (*K.* auch radsse), neyraděgi, gern, libenter: ráda se chtěwssi zmýti, *B.* rád sem chtěl s nim mluwiti; giž sem sama ráda, že se porownali; wděl rád z te dusse, *K.* rádbych tomu, ich wünschte es, id in votis habeo; rád (ráda) ho widjm od. mám, *sl.* ich liebe ihn, amo eum; rádo se mi přede, stáwá, *sl.* ich spinne, stehe auf, mit Lust; rád robj, rada tancuge, *sl.* er arbeitet, sie tanzt gern; rád gsem, *sl.* es freuet mich: rád gsem, že sy přissel; rád nerád, man mag wollen od. nicht, nolle velle; sive libenter, sive non: musyl rád nerád wýpowěd slysseti, *Com* s. auch raděgi.

Rada, y, *f.* Rath, *m.* a) den man giebt, od. bekommt: radu dáti, dáwati, Rath geben, consilium dare, suadere alicui, auctorem esse alicui; radu bráti (s někým), za radu žádat (někoho, sich Raths erholen bey jemand, zu Rathe ziehen, um Rath fragen, consulere aliquem, auch consilium petere ab aliquo, adhibere aliquem in consilium; newj sobě gaké rady dáti. *Cyr.* er weiß sich nicht zu rathen; b) Uiberlegung, Berathschlagung, consilium, deliberatio; radu bráti, wzýti (s ginými, *Vel.*) zu Rathe ziehen, adhibere aliquem in consilium, auch consulere aliquem: P. Boha k radě bráti, *Vel.* radu držeti, rady snásseti, *Syl.* überlegen, zu Rathe gehen, Rath halten, berathschlagen, consulere, consultare, in medium consulere, deliberare: rady o to mezy sebau skládali, *Com.* radu kowati proti krwi newinných; w radu zlau se scházeti; c) Rathschläge, *pl.* Plan, *m.* Anschlag, *m.* consilium: gisté a nepřemožené rady Boži, *K.* wykonánj rad a wloženj, *K.* rady a wsylowánj gegich tresce, zamjtá a kazý, *K.* po radě páni maudřj býwagj, *prov. sl.* sero sapiunt Phryges; d) Rathschluß, *m.* senatus consultum, Luk, 26, 61. (selten); e) eine Versammlung Menschen, d. zusammen kommen, etwas zu überlegen, consilium, senatus: stará rada, d. vorherige Rathsversammlung, Senat, od. dessen Mitglieder; *opp.* nowá rada; radu osaditi, den Rath besetzen, d. h. d Mitglieder ernennen, senatum legere *Vel.*

dworſk a wogenſká rada, Hofkriegsrath, insgemein consilium belli aulicum; f) eine einzige Person dieses Collegii, consiliarius, a consiliis: tayná rada, geheimer Rath, a consiliis secretioribus, rada w práwa, Justitzrath, m. ? P.

Anm. In der letzten Bedeutung schreiben einige (auch Com.) radda, nicht rada, z. B. radda saudu komornjho, Vel. G. G. skutečné tagné raddy, Neg. und es wäre allerdings zu wünschen, daß dieser Unterschied allgemein beobachtet würde.

Radamáš e, m. ein Abgott der heydnischen Böhmen.

Rádce, m. Rathgeber, consiliarius, consiliator, auctor, suasor; rádce, rada, senator, senatorius, consiliarius, Syl.

Raděgi, s. rád: raděgi woljm umřjti: wolj raděgi sebe k zkáze přiwesti, Vel.

Raden, dna, radno, s. radný.

Radjček, dim. v. rád, gar sehr gern, libentissime.

Radjm, il, iti, rathen, Rath geben, suadere alicui, consilium dare, auctorem esse alicui; k něčemu, zu etwas, suadere rem, auctorem esse rei, auch raditi od. něčho, Syl.

II. rec. raditi se (o něco), rathschlagen, berathschlagen, sich berathschlagen, überlegen, consultare, deliberare. 2) sich mit jemand berathschlagen, zu Rathe ziehen, um Rath fragen, consultare aliquem.

Radka, y, f. Weibsnahme.

Radlice, f., sl. lemeš, e, m. Pflugschar, f. vomis, vomer.

Rádlo, a, n. porh nach R. viereckiger Rührhaken, m. vomer.

Radnj, 1. (auch rádnj) Raths-, Raths-; senatus (genit.), z. B. radnj dům, Rathshaus, curia, od. sedes senatus; radnj pán, auch blos rádnj), Rathsherr, Rathmann, senator; r. pjsař, Rathsschreiber, scriba senatus; r. swětnice, s. folg. 1.

Radnice, f. Rathsstube, f. Rathzimmer, conclave senatus; 2) Rathhaus, curia od. sedes senatus, Syl.

Radný (rádný, K.) (abs. raden, dna, dno), rathgebend, suasor, suadens: djkám mým raden a pomocen byl, Pr. měl ho w podezřenj, žeby toho aučinku raden a nápomocen byl, suasor et adjutor; aby mu byla rádna k zachowánj hrdla, K. 2) weise, zu rathen fähig, consilii plenus: maudrý, radný, wzácný pán, Vel.

Radodagný 3. sl. der gern giebt, liberalis.

Radoň, (Raduň,) ě, m. Charon.

Radořečný, 3. sl. s. mluwný.

Radoſſť, ě, m. Radogast, der (660 Wien. Klafter) hohe Berg, also der höchste in Mähren, an der Schles. Gränze.

Radost, i, f. Freude, f. laetitia, gaudium.

Radostnjku, u, m. sl. Gevatterkuchen, den ihnen d. Wöchnerinn schickt; 2) s. Křtiny.

Radostný 3. freudig, erfreulich, Freude machend, laetus, hilaris; 2) mit Freude verbunden, laetus, hilaris; -ně, adv. laete, hilariter.

Radowanky, f. plur. gen. radowánek, Freudenmahl, Freudenfest, n. convivium laetum, charistia, Syl.

Radſſe, comp. v. rád.

Radugi se, owal, owati, sich freu-

en, gaudere, laetari; něčemu, se radowati, sich über etwas freuen, gaudere, laetari re, (percipere) gaudium (laetitiam) ex re.

Rasige, f. (aus dem Griech. γραφιον) folg. -gowý, 3. zum Griffel gehörig: rasigowé pauzdro, graphiarium.

Rasika, y, f. Griffel m. a) zum Schreiben stilus (stylus), graphium. b) zum Lesen, stilus; c) der Zeuger der Sonnenuhr, Com. 2) Zuchtruthe? virga: ti rasiku drží, a na aukadech sedj; Vel. (auch sl. Zuchtruthe,); -ška, y, f. dim.

Rasnowka, y, f. zrostl. Rasnia.

Rág, e, m. Paradies n. paradiseus; rág swatý, Eden, sedes Adami et E. Syl. b) der Himmel, der Sitz der Seeligen, sedes beatornm, B.

Ragský 3. Paradies-, z. B. ragské dřewo Paradisholz, Aloeholz, n. xylalole, agallochium; ragské gablko, Paradiesapfel, fructus mali pumillae. b) Koloquinthe, colocynthis; ragský pták, Paradisvogel, paradisea, Linn. pica paradisi, Klein. bey andern, manucodiata; ragský dwůr (ambjt), Klostergang, m. D.

Rak, a, m, Krebs, m. a) im Wasser, cancer; b) am Himmel, cancer; c) ein böses Geschwür, cancer, carcinoma.

Rakauský 3. österreichisch, austriacus; -šky, adv. -ce.

Rakausy, f. plur. (vom Schloß Rötz, ol. Rakez, Rakauz genannt, Dur.), genit. Rakaus, dat. Rakausům, acc. Rakausy, loc. Rakausych, instr. Rakausy, Oesterreich, Oestreich, Austria.

Raketle, f. Rackete, f. missile pyrium, (bolis? , Syl. (unter kaule).

Rákos, s. rákosy, R.

Rákoska, y, f. Rohrstock?

†Rákosnjk, u, m. zrostlina, arundinaria.

Rákosnjk, a, m. Rohrsperling, Rohrspatz, m. calamodites, passer arundineus, R.

†Rákosowec, wce, m. zrostl. thrinax.

Rákosowý 3. Schilf-.

Rákoš, e, m. sl. Geschrey, tumult; 2) Reichstag, m. comitia, (eigentl. polon.)

Rákosy n. Schilf, Rohr, n. arundo, canna, sl. ssáchor, ssássj; rákosy cukrowé, Zuckerrohr, n. Kram.

Rakowicky, rakowiny, s. unt. oko.

Rakowitý 3. rozžjrawý, krebsartig, canceraticus, D.

Rakowničán, a, m. ein Rakonitzer, Raconicensis; -nka, y, f. -inn f. Raconicensis.

Rakownjcko, a, n. der Rakonitzer Kreis, circulus Raconiciensis.

Rakownický 3. Rakonitzer, Raconiciensis.

Rakownjk, a, m. d. Stadt Rakonitz, in Böhmen, Raconicium.

Rakussan, a, m. Oesterreicher, m. Austriacus; -nka, y, f. -inn. f. -ca.

Rakwice, f. s. rakew:

Rakáwky, s. unter oko.

Rakyta, sl. s. rokyta.

†Rakytnjk, u, m. zrostl. hippophae, (ist eigentl. russisch.)

Rám, u, m. Rahm, m. um ein Bild rc. margo, ora; roztahowácý rám, Schweifrahme des Bortewirkers, expansile R.

Ramár, a, m. (aus dem deutschen Rammel, festuca), s. lamár, sstemstjk.

Rámec, mce, *m.* ein kleiner Rahm; ssicý rámec, Nährahm, jugum ad suendum.

Rámček, ečku, *m. dim.* Rähmchen, *n.*

Ráme, ene, *n.* (αϱμος, armus, engl., dän., schwed. Arm), Arm, *m.* der Untertheil des Arms, v. der Hand bis an den Ellenbogen, Unterarm, Vorderarm, *m.* brachium, *Syl.*

†Ramenáč, e, *m.* beylo žilec.

Ramenatjm, čl, ěti, breitschulterig werden.

Ramenatý 3. breitschulterig, latis humeris.

Ramenáty k oknu, Kreuzzirkel, arcus decussati.

Rameno, *a, m.* Arm, *m.* a) eines Menschen, überhaupt brachium, insbesondere der Oberarm, der Obertheil des Arms, v. der Schulter bis an den Ellenbogen, lacertus, *Syl.* pomazánj ramenau a plecý, *Vel.* swětské rameno, brachium seculare, *Vel.* swětského ramene pomoc, *Com.* 2) was dem menschlichen Arme ähnlich ist, z. B. rameno řeky, der Arm eines Flußes, brachium, ramus: rameno od oge. d. Armen an der Deichsel, crura temonis; ramena w mlýnském kolu ꝛc. 2) Schulter an Menschen, humerus: na ramenách nésti, nosyti, auf den Schultern tragen, humeris ferre, gerere, gestare, portare.

Raménko, od. ramýnko, *a, n. dim.* ein kleiner Arm, Aermchen, *n.* brachiolum.

Rameyzljk, Kugelzieher, *m. D.*

Ramjř, e, *m.* Handlanger in Schmelzhütten, operae fusorum.

Ramlice, *f.* Häsinn, *f.* lepus.

Ramlugi se, owal, owati, sich begatten, v. Haasen.

†Ramondka, *y, f.* zrostlina, ramondia.

Rampauch, u, *m.* (aus dem franz. rempart), Schwibbogen, *m.* fornix, arcus.

Ramugi, owal, owati, (*obs.*) verrammeln, obstruere.

Ramže, *f.* cybule neb česnek lesnj, Ramsel, allium ursinum, *Linn. R. A.* 301. *n.* 281. (wächst in den Wäldern bey Deutsch-Liptsche).

Rána, *y, f.* Wunde, *f.* vulnus; bodená rána, Stich, *m.* z. B. des Schwerdtes, der Nadel ꝛc. ictus, punctum; sečená rána, Streich, Hieb, *m.* ictus; střelená r., Schuß, *m.* suchá r., Faustschlag, ictus; r. meče, Schwerdtstreich, *m.* ictus gladii; 2) Schlag, Schuß, ictus; rána z děla, Stückschuß, tormenti ictus; na ránu zdálj, (bess. *sl.* na dostřelenj), einen Büchsenschuß weit; 3) Anlauf, Wurf, *m.* incursus, impetus; z rány mu uskočil, *Cyr.* přissel mu na ránu; z rány Bohu nikdo neuteče; z rány Bežj mocně wyskočiti; býti na ráně, aby na tě dèssť, sněh, kraupy, horko y zyma bjti mohlo; ten dům gest na ráně, das Haus liegt im Anlaufe, domus exposita est incursui; ránu zaměřiti, den Hieb od. Streich führen, ictum intentare; ránu zastawiti, den Hieb zurückhalten, auspariren, ictum inhibere, avertere: ránu sobě uhoniti, rány dostati, eine Wunde bekommen, vulnerari, vulnere affici; 4) Knall, *m.* fragor; ránu dáti, Knall geben.

Ráňám, ati, sl. s ronjm.
†Randř, e, m. - stwj, s. ranlék.
Ranc, s. ranec, *Leschka*.
Randa, y, f. sl. s. hadra.
Ráně, *adv.* früh, zeitig, frühzeitig, mature.
Ranec, nce, m. (aus dem deutsch.) Ranzen, Reisebindel, Felleisen, n. sarcina, *pure sl.* nosska, batoh, batůžek, *boh.* nůsse, nůsska, auch filec, (gebildet aus Filz, od. Felleisen).
Raněgi, *adv. comp.* v. raně, ráno, *B. Wrat.*
Raněnj, n. Verwundung, f. vulneratio, sauciatio.
Raněný 3. verwundet, sauciatus.
Ranhogič, e, m. s. ranlék, *Neg. D.* -ctwj, n. Wundarzeneykunst, f. chirurgia.
Ranjčko, a, n. *dim.* sehr früh, in aller Frühe, multo mane, bene mane; mit Anbruch des Tages, prima luce.
Ranjm, *fut. ex.* il, iti, en, verwunden, vulnerare, sauciare; srdce raniti, das Herz zerreißen, sauciare.
Ranlék, a, m. Wundarzt, m. chirurgus, medicus velnerarius.
Rannj 1. früh, was früh od. morgens ist, od. geschieht, matutinus; rannj čas; Frühstunden, matutinum tempus; rannjm gjtrem, in der Früh, mane; 2) s. folg. (selten).
Ranný 3. zur Wunde gehörig, vulnerarius; ranný lékař, s. ranlék; 2) Wunde habend, vulnerosus: ranná žena.
Ráno, a, n. Morgen, m. Frühzeit, Frühe, f. mane, tempus matutinum; dnes ráno, diesen Morgen, heute früh, bodie mane; zeytra ráno, den folgenden Morgen, postridie mane; k ránu, gegen Morgen, ante lucem; časně ráno, sehr früh, multo mane, bene mane, mit Anbruch des Tages, prima luce.
Ranocél, s. gitrocél, *Vel.*
Ranos, *adv.* diesen Morgen, hodie mane.
Rantjm se, (auch rantjm?) il, iti, s. tresstjm.
Ranúsšče, ete, n. sl. ein vor od. gleich nach der Hochzeit gebohrnes Kind.
Raný 3. früh, zeitig, frühzeitig, z. B. Obst, maturus, praecox.
Rap, u, m. s. důlek, Blattnarbe.
Rapawjm, ěl, ěti, blattersteppig werden.
Rapawina, y, s. rap.
Rapawý 3. sl. s. důlkowatý.
Rapina, y, f. rap.
Rapjr, u, m. Rappir, n. rudis, clava.
Rapocy, otati, s. rapotám.
Rapoš, e, m. sl. ein Blatternarbigter.
Rapot, u, m. sl. Geklapper.
Rapotač, e, m. Klappermaul, Schwätzer, garrulus; 2) Klappermühle, f. mola crepitans; 3) s. chřesteyš? -čka, y. f. Schwätzerinn, f. garrula; b) (sl.) Klapper, f. Ratsche, crepitaculum, crotalum.
Rapotám, al, ati, (sl.) klappern, crepitare, strepere: straka rapoce, sl.
Rarach, a, m. Teufel, folg.
Rarásšek, sška, m. der böse Geist, Teufel, daemon, (Vejovis, *Com.*)
Raroh, u, m. modrý sokol, Blaufuß, m. falco cyanopus, *Vel.*
Ras, a, m. Schinder, Fallmeister, m. a) Schinderknecht, excoriator morticinorum, foricarius, *Com.* gdi k rasu! gehe

zum Henker! abi adGaramantas! b) ein Marterer, Plager, carnifex; c) einSchimpfwort, carnifex; d) der andere aussaugt, hirudo.
Rasce, f. sl. s. kmjn (laušnj).
Rascowý 3. sl. s. kmjnowý.
Rásocha, s. razsocha.
Rasowka, y, f. Schinderinn, f. uxor foricarii.
Rasowna, y, f. Schinderey, d. Wohnung des Schinders, carnificina.
Rasowský 3. Schinder-: rasowský pacholek, s. ras a); -stwj, n. Schinderey, f. a) Arbeit des Schinders, excoriatio morticinorum; b) Plagen, Martern, n. carnificina.
Raš, e, m. grober wollener Zeug, Tuchrasch, pannus levior.
†Rasselinka, y, f. zrostlina, sphagnum.
†Rasselniwka, y, f. zrostlina, sphagum.
Rassma, y, f. sl. zerlumptes Weibsbild; -ák, a, m. zerlumpter Mensch.
Rassple, f. bess. struhák, u, m. Syl. Raspel f. radula.
Rastjem, tl, sl s. rostu.
Rásstubně, f. sl. Radstube.
Rasugi, owal, owati, schinden, plagen: chudé lidi rasugj, Puch.
Ratay, e, m. sl. & ol. s. rolnjk; 2) sl. auch s. nádwornjk, folg.
Ratagnjk, a, m. Schaffer, Meyerer, villanus, R.
Rátám, al, ati, sl. s. počjtám.
Rátanice, f. sl. s. počjtánj.
Rateyna, ratayna, y, f. Schaffer- od. Gesindestube, cubiculum villici, vel famulare.
Rathauz, u, m. s. radnj dům.
Ratice, f. sl. s. paprček.
Ratisstě, ratiště, n. Schaft des Wurfspiesses, hastile: lomoz ratisstj.
Ratolest, i, f. (russ. ljetoras, pol. latorosl, einjähriger Zweig), Zweig, m. ramus, germen; zelená ratolest, belaubter grüner Zweig, frons, (ndis); nach Berchth. turio, ramus novellus.
Ratolestjm se, il, iti, grüne Zweige bekommen, frondescere.
Ratolestný 3. voller Laub, od. belaubter Zweige, belaubt, frondosus.
Ratoljstka, -éstka, y, f. dim. Zweiglein, Zweigelchen, n. ramulus, ramusculus.
Ratugem, sl. s. retugi.
Raub, u, m. Pfropfreis, m. surculus, propago, talea; raub do aust děla, Mundpfropf, obturaculum oris tormenti.
Raubám, al, ati, hauen, einhauen, incidere; raubati mečem někoho, Cyr.
II. rec. r-ti se, s někým, sl. heftig streiten, acriter contendere, decertare, disputare.
Raubčj, jho, s. raubný.
Rauben, bně, Blockkasten, Brunnenkasten, s. obruba, u. srub.
Raubenj, n. vorh. 2) Gezimmer, Zimmerwerk, n. D.
Raubenina, y, f. opjchané kraupy owesné, Vel. Haberschleim, od. Haberbrey, als Speise.
Raubjček, čku, m. dim. ein kleiner Knebel.
Raubjk, u, m., sl. kolek u. koljk, mor. knutel, knytel, Knebel, m. ein kurzes dickes Holz, womit d. Garbenbänder zusammengezogen werden, bacillum; b) ein kurzes dickes Querholz, welches man denjenigen, d. nicht schreien sollen, in den aufgesperrten Mund bindet; auch den Gän-

sen sperrt man den Schnabel mit dergleichen auf, wenn sie in der Saat rc. Schaden thun.
Raubjm, il, iti, en, säumen, mit Saume besetzen; 2) v. (aus) Blöcken verfertigen; 3) *sl. Nitr.* repartiren, z. B. d. Abgaben.
Raubljk, u, *m.* s. raub.
Raubný 3. *sl. Nitr.* Repartierer, u. Einnehmer der Abgaben rc. vgl. Raubjm.
Raubugi, owati, s. ſſtěpugi, *D.*
Rauče, *adv.* s. rychle.
Raucha, y, *f.* Tuch, *n.* ein Stück leinenen Zeuges, linteum; potnj r., Schweißtuch, sudarium; 2) Schleyer, *m.* velum; smutkowá r., Trauerschleyer, velum lugubre.
Raucho, *a, n.* Kleid, Kleidung, vestis, vestimentum; raucho swátečné, festliches Kleid, festus cultus.
Raučj 1. s. raný.
Raučka, y, *f. dim.* v. ruka, Händchen, *n.* 2) Handhabe, *f.* Heft, Griff, *m.* manubrium, ansa, capulus.
Raudnjk, u, *m.* s. rudnjk, *R.*
Rauhač, e, *m.* s. rauhawec.
Rauhám se, al, ati, *reg. dat.* lästern, conviciari, probris incessere, od. lacerare, maledicere alicui, blasphemare: aby rauháno nebylo gméno Boží, *B.*
Rauhánj, *n.* Lästerung, *f.* a) Lästern, *n.* maledictio, conviciatio; b) Lästerworte, convicium, probrum, probra; rauhánj proti Bohu, Gotteslästerung, maledictum in Deum, blasphemia.
Rauhawec, wce, *m.* Lästerer, blasphemator, *Hus.*
Rauhawý 3. lästerlich, schimpfend, maledicus criminosus; gotteslästerlich, blasphemicus, auch impius; - wě, *adv.* maledice, criminose, blasphemice, impie; - wost, i, *f.* s. rauhánj.
Raunatý 3. einschürig: skopec raunatý, qui semel anno tondi solet.
Rauno, *a, n.* (vgl. *ἔριον*), Vließ, *n.* ein Fell mit der Wolle, (*sl.* rauno, d. ganze abgeschorne, sich aber noch zusammenhaltende Wolle v. einem Schaafe, vellus, *n.*
Raup, *a, m.* (viell. aus den deutschen Raupe) eine Larve od. Wurm, z. B. welche d. Pferde unterm Schweif am od. im Mastdarm haben, aus denen viell. hernach d. Bremsen, Roßbremsen werden; daher auch Bremse, s. střeček; *pl.* raupy, fig. der Rausch im Kopfe, Taumel, crapula, auch Begierde, Kitzel, *m.* lascivia: raupy w hlawě mjti, toll thun, insanire: raupy wyhnati někomu, den Kitzel vertreiben, lasciviam cohibere.
Raupowé kořenj, Schöllkraut, *n.* Schellwurz, *f.* chelidonium, *Linn.*
Raura, y, *f.* Röhrkasten, *m.* cisterna; 2) *sl.* Röhre.
Raurowé kořenj, Scharbocks-kraut ?
Raurnj 1. z. B. raurnj wěže, Röhrthurm, Röhrkasten, *m.* r. woda, Röhrwasser, *Vel.*
Raurnjk, a, *m.* zpráwce raurnj wěži, Röhrbrunnmeister, *Vel.*
†Raurowka, y, *f.* zrostlina, tubulina, (xylomicus).
Rausám se, ati, im nassen Grase streichen, waten.

Rausný 3. geraupert, gehoſt, (v. Tauben), *D*.
Rauſſka, y, *f*. Schleyer, *m*. Hülle (des Kopfes), velum, velamen.
Rauſſkář, e, *m*. Schleyermacher; -řka, y, *f*. -inn, *f*.
Rauſſnice, *f*. Kleidermacherinn; 2) Kleiderhändlerinn, negotiatrix vestiaria; 3) Kleiderkammer, *f*. vestiarium.
Rauſſnjk, a, *m*. Kleidermacher, confector vestium; 2) Kleiderhändler, negotiator vestiarius.
Rauſſnikář, e, *m*. Zeugmacher, Zeugweber, polymitarius, *K*.
Rauſy, *pl*. *m*. Hoſen des Federviehes.
Rauta, y, *f*. Raute, *f*. eine Pflanze, ruta.
†Rautička, y, *f*. zroſtl., fumaria.
Rautowitý 3. Rauten-, rutaceus.
†Rauwolfka, y, *f*. zroſtlina, Rauwolfia.
†Rawenal, u, *m*. zroſtlina, urania, (iſt eigentl. kroatiſch).
Raynice, *sl*. ſ. rendljk.
Ráz, raz, rázy, *sl*. für krát; 2) einmal, semel: geſſtě ráz ti powjm; 3) einſt, quondam: ráz ſem byl na lauce, a widěl ſem wlka: razom, gleich, illico.
Ráz, u, *m*. Schlag, *m*. ictus; gednjm rázem, gednau ranau, auf einen Hieb, uno ictu, *D*. rázem, (*sl*. rázom, na ráz), ſ. hned, *russ*. auch razom, ſogleich; vgl. das franz. tout à coup: gednjm rázem wſſickni ſtanau, *Jungm*.; daher 2) (üblicher) Gepräge z. B. der Münze, nota: ráz owcy, *K*. 3) ſſlak ho porazyl, když we Wjdni před králem w rázu ſtál? *Vel. cal. hist.*
Ráž, e, *f*. Kügelchen, *n*. globulus: w ráže (kulky) hráti, *Com*. (Nach *D*. Kügelchen v. Stein).
Razenj, *n*. *verb*. v. radjm, *Syl*.
Ražená ceſta, gebahnter Weg, via trita, *D*.
Rázřa, *sl*. ſ. rozdina.
†Rážkonoſec, ſce, *m*. zroſtlina, sphaerophoron, (lichen).
†Rážkowka, y *f*. zroſtlina, sphaeria, (xylonicus).
Ražný 3 *sl*. genichtig, z. B. Stock, justum pondus habens: ražná palice.
Rázporek, *sl*. ſ. rozparek, 2).
Rázporka, *sl*. Spreitze, *f*. Querſtänglein, ſ. rozporka.
Rázſocha, y, *f*. (*sl*.) na koncy rozdwogená ſocha, neb panoha, zweyzackigter Aſt, od Ruthe, ramus bifidus, bicornis, ſ. auch rozſoſſka;
Rázſoſſka, y, *f*. *dim*. vorh.
Razu, *ol*. für radjm.
Ražump, u, *m*. der Ort unter der Schacht, wohin das Erz zuſammengeführt, und dann hinauf gezogen wird, locus congesti metalli.
Rázwor, u, *m*. *sl*. ſ. zápora.
Razým, yl, yti, *sl*. nach etwas riechen, olere aliquid: to něčjm razý, (*boh*. razyti ceſtu, den Weg bahnen?)
Rda, y, *f*. *ol*. & *nunc* (*sl*.) rdza, rydza, rza, *boh* rez, Roſt, rubigo, (daher rdjm ſe -).
Rdauſým, yl, yti, würgen, den Athem hemmen, spiritum praecludere, angere; od. d. Kehle zudrücken, gulam oblidere, auch strangulare, od. den Hals würgen umdrehen, obtorquere collum.
Rdesno, a, *n*. Flohkraut, Dürrkraut, *n*. Dürrwurzel, *f*. polygonum persicaria.

Rdest, u, *m.* wodnj, Samkraut, *n.* potamogeton, *Vel.* (ist eigentlich poblnisch.)

Rdjm se, il, iti, (v. rda), errötben, a) roth werden, rubescere, rubere; b) schamroth werden, rubescere, erubescere.

†Reaumurka, *y*, *f.* zrostlina, reaumuria.

Reálnj 1. Real-, z. B. reálnj akademie, Realakademie, *Neg.*

Rebell, *a*, *m.* Rebell, rebellis: rebellem proti cysaři nebyl, *Com.*

Rebellugi, owal, owati, rebelliren, rebellare, *Com.*

Rebrjm se, il, iti, *sl.* abschüßig fahren, schleudern, (v. Schlitten), *boh.* ssneybrem se dáti, declivi procedere, *Vel.*

Rebro, *a*, *n. sl.* (*ol.* řebro), s. žebro, costa.

Recensent, *a*, *m.* Rezensent, censor, insg. recensens.

Recenzý, *f.* Rezension, censura.

Recepis, u, *m.* Empfangsschein, Rezepis, apocha.

Recept. u, *m.* Rezept, *n.* des Arztes, receptum, *R.*

Rečjem, *sl.* s. řeknu.

†Redutka, *y*, *f.* zrostl., redutea.

Refektář, *e*, *m.* refectorium, *D.*

Reflinek, reflink, s. rozwod, *D.* 2) *sl. Nitr.* eine Art Weintraube.

Reforma, *y*, *f.* Reform, *f.* reformatio, *Kram.*

Reformacý, *f.* Reformation, reformatio.

Reformát, *a*, *m.* ein Reformirter, Reformatus, Helveticae Confessioni addictus; - *tka*, *y*, *f.* - *te*, *f.* ta; - tský 3. den od. d. Reformirten betreffend.

Reğál, u, *m.* reğálowé warhany.

Regálnj 1. z. B. papjr, s. papjr.

Regent, *a*, *m.* Aufseher, curator: regenti statkůw na Morawě, *Com.* 2) Regent, Regierer, rector, (regens): Boleslaw cudný, regent koruny Polské, *Vel.* prynt regent (englický), *P.* - *tka*, *y*, *f.* Regentinn, *f.* rectrix, gubernatrix, *Com.*

Regiment, u, *m.* (*obs.*) Regierung, gubernatio: regiment neywyšsij přigjti a k němu přistaupiti; regiment a dobrý řád, *K.*

Registrátor, *a*, *m.* Registrant, registrator, *Kram.*

Registr, üblicher *pl.* registra, ster, Register, *m.* catalogus, index, *B.* Krystus do swých register zapisuge dobrodinj; registra přjgmu a wydánj, tabulae accepti et expensi.

Registřjk, (regstřjk), u, *m.* vorh. w registřjk milých swých pogjmati někoho; registřjk měsstanů, *Com.* reg. mosazný k krupicy, messingenes Sieb zum Gries, cribrum.

Registrowánj, *n. verb.* v. folg.

Registrugi, owati, registriren.

Registrum, řebřjk s děrami k cýwkám, Register, *n.* (Bortenwirk.), regula.

Reğyment, u, *m.* Soldatenabtheilung, Regiment, *n.* legio; 2) Kolbe, Keule, clava; reğymentem, gegž w rukau držel, ukrutně ho zbil, *Com.* - tský 3. Regiments-; 8) *sl.* allgemein, grob: reğymentská kurwa.

Reğule, *f.* Regel, *f.* regula, *K.*

Rehek, *hka*, rehe ček, *čka*, *m.* ein Vogel, (nicht Reiher, sondern viell. Regenvogel, numenius arquata, *Kl.*

†Reichelka, *y*, *f.* zrostlina, reichelia.

Rek, *a*, *m.* Held, *m.* heros.

†Rekoplodný 3. heldenzeugend; rekoplodný Český swět, *Sedl.*
Rekowný 3. folg.
Rekowský 3. heldenmäßig, heroicus; rekowské činy, Heldenthaten, *B.* r-ské skutky prowesti.
Rekowstwj, *n.* Heldenthat, *f.* facinus heroicum: rekowstwj na nepřáteljch dokazowati.
Rekrut, *a, m.* Rekrut, *m.* tyro.
Rekrutugi, owal, owati, rekrutiren, tyrones legere.
Rektor, *a, m.* Rektor einer Schule, rector, *Com.* rektor včenj Pražského, *Vel.* (*sl.* auch Schulmeister, Dorfschulmeister); -rka, y, *f.* - inn, *f.* uxor rectoris; - ský 3. Rektor-, rectoralis; - stwj, *n.* Rektoramt, *n.* munus rectoris.
Reku, *sl.* s. řku, (*ol.* řeku).
Relacý, *f.* Bericht, Relation, relatio, Pr. činili relacý, *Com.*
Remljk, u, *m.* Rehmling, (Rämmling)? *Leschka.*
Rén, *a, m.* Rennthier, *n.* tarandus, Rozm. Č.
Renát, *a, m.* Reiner, Renatus, *Vel.*
Rendljk, u, *m.* Bratpfanne, *f.* sartago, frixorium; - jček, čku, *m. dim.*
Rentmistr, *a, m.* důchodnj pjsař, Rentmeister, quaestor: rentmistr wydáwá penjze, *Cyr.* (auch d. röm. Quästoren nennt *Vel.* so.
Repetáč, e, *m.* t. g. rapotáč, *sl.* Mühle, scherzweise.
Repetjm, il, iti, plaudern, schnattern, blaterare, *Ryb.*
Repice, *f. sl.* Hederich, synapis arvensis.
Replika, y, *f.* Replik, replica.
Replikugi, owal, owati, repliciren, replicare: na odpowěd geho replikowal, *Vel.*
Repjm se, il, iti, *sl.* sich anhängen, ankleben, (daher řepjk).
Representant, *a, m.* Representant, insg. repraesentans, *Neg.*
††Rept, u, *m.* bess. reptánj, *Jung.*
Reptáč, e, *m.* folg.
Repták, *a, m.* ein mürrischer, murrender Mensch), murmurans: repták a mudrlant, *K.* 2) Ohrenbläser, *m.* susurrator maledicus, *B.*
Reptakyně, *f.* eine Murrende, murmurans, murmuratrix.
Reptám, od. repcy, reptal, reptati, murren, murmurare, fremere; reptám nad bjdau, *Neg.* reptá stwořiteli, *Id.*
Reptánj, *n. verb.* Murren, *n.* murmur: reptánj včinili mezy sebau.
Reptawý 3. mürrisch, mussitabundus, morosus.
Republika, y, *f.* Freystaat, *m.* Republik, respublica; - án, *a, m* Republikaner, republicanus; - nka, y, *f.* -inn, *f.* - na; -ský 3 republikanisch, republicanus
Requisycý, *f.* Requisition, requisitio.
Reserwo, *a, n.* Reservo, *n.* copiae reservatae: pro reserwo má se 60,000 mužů postawiti, *Kram.*
Reserwnj 1. Reservo-: reserwnj pluk, *Kram.*
Resolucý, *f.* Resolution, resolutio: cýsařská resolucý, *Com.*
Resydencý, *f.* Residenz, *f.* sedes, insg. residentia.
Resygnacý, *f.* s. odwolenj.
Resst, u, *m.* od. *pl.* ressty, *sl.* ressstuwánj, přjčnj trámy od gedné stěny k druhé, Gerüst, *n.* Querbalken, transtra, *pl.* machina pegma, (atis), *n.*

Resstuwánj, *n. sl.* Restiren, *n.* 2) vorh.

Resstant, u, *m.* Rest, *n.* was noch zu zahlen, residuum, (reliqua, restantia): wypomjnánj starých resstantů, *Vel.* b) *sl.* Restant, der noch zu zahlen hat, restans, reliquator.

Resstantnjk, u. *m.* vorh. b)

Ret, *gen.* rtu, *m.* üblicher im *plur.* rty, rtowé, Lippe, *f.* labium; s. pysk, (*russ.* rot, Mund, rotok, Mündchen).

Reta, *f.* Hilfe, Rettung, *f.* in der Redensart: na retu, zur Rettung: na retu wolal, až mu pomoženo, er schrie um Hilfe, Rettung, *Com.* na retu wolánj, *Id.* so auch *sl.* od. na ratu: na ratu křičel, *sl.* d. h. er schrie: rata! rata! Hilfe! Hilfe!

Retoryka, *f.* Rhetorik, *f.* rhetorica; -cký 3. rhetorisch, rhetoricus: způsob mluwenj retorycký, *K.*

Retowánj, *n. verb.* v. folg.

Retugi, owal, owati, ein eingebürgertes Wort, (wofür man jedoch wytrhnu, auch wyswobodjm, brauchen kann), retten, erretten, eripere, liberare: někoho retowati, *Cyr.* retowal mne, *Id.* retowali sebe, djtek swých y manželek, *B.*

Retuňk, u, *m.* Hilfe, *f.* Beystand, *m.* auxilium, *K.* retuňku proti násylj užiti nemohl; retuňkem něčjm sobě odněkud pomocy; retuňk učiniti někomu, auxilio esse.

†Retzka, y, *f.* zrostlina, Retzia.

Rew, u, *m.* Weinstock, vitis, 2 Král. 4, 39. Ez. 17, 6.

Réwa, y, *f.* s. vorh.

Rewem, rewati, *sl.* s. řwu.

†Reweň, wně, *m.* zrostlina, rheum, (ist eigentl. russisch).

Rewers, u, *m.* Revers, *m.* reversales: rewers od sebe pánům učinil, *Vel.* rewers krále Ferdynanda, *Id.*

Réwj, *n. coll.* Weinstöcke, vites.

Rewjčko, a, *n. dim.* vorh. Iz. 18, 5.

Rewjr, u, *m.* honbisstě, Revier, tractus terrae, *R.*

Rewolucy, *f.* Revolution, conversio rerum, (revolutio), *Kram. P.*

Réwowj, *n.* s. réwj, Oz. 2, 12.

Réwowý 3. vom Weinstocke, viteus, Ez. 15, 2. dřewo réwowé.

Reyč, e, *m.* (v. rýti), *mor.* reyl, u. rýl, Grabscheit, *n.* rutrum, pala.

Reyd, u, *m.* příkrá oklika na sylnicých neb cestách, krummer Weg, Umlauf, *m.* anfractus; 2) *fig.* Beschwerlichkeit, malum, molestia: y páni w týž reyd gjti musegj, gako gegich chlapi, *Vel.* 3) Herumtummeln, *n.* Tummel, *m.* agitatio: podlé wůle swé reyd prowodj, *Id.*

Reydenj, *n. verb.* vorh. 3).

Reydjm, il, iti, rollen, herumtummeln, herumtreiben, fatigare, *D.* reyditi s koněm, tummeln, exercere, in gyrum agitare; 2) *neutr.* wetzen, mit dem Hintern, agitare.

Reydisstě, *n.* Tummelplatz, *m.* Reitschule, *f.* locus fingendis et exercendis equis.

Reyha, y, *f.* strauha, Gassenrinne, *f. D.*

Reyko, a, *m. sl.* ein Nahme der Ochsen.

Reykotný 3. gewendig, agilis, promtus.

Reyl, e, *m.* s. reyč.

Reyma, s. rýma.

Reyn, u, *m.* der Fluß Rhein, Rhenus.

Reyn Koljn, Kölln, Colonia Agrippina: od Reyna Koljna, *Vel.*

Reynský, rýnský, ého, *m.* (gar irrig řjmský!) rheinischer Gulden, *m.* florenus rhenensis, *Vel. Com.*

Reynský 3. Rhein-, rheinisch, rhenanus.

Reynok, u, *m.* Roche, *f.* ein Fisch, raja; reynok bodlawý, Angelfisch, Stachelroche, raja aspera; ostrý reynok, Hechelroche, *D.*

Reypám, *al, ati,* s. rygi.

Reyrám, *al, ati,* Sprünge machen, springen, im Kreise mit Gesang herumtanzen, einen Reihen tanzen, saltare in orbem, choreas ducere, saltitare; (viell. vom englisch. raren?)

Reyry, ů, *m. pl.* Sprünge, saltus; Possenreißen, *n.* ludicrorum lusio; Reihentanz, Kreistanz, orbis saltatorius: reyry a stoky prowoditi, *Com.*

Reysowánj, *n. verb.* v. folg. 2) Zeichenkunst, *f.* graphis, (idis).

Reysugi, owal, owati, zeichnen, mahlerisch, delineare, designare, *K.*

Reyt, u, *m.* gitrnj pole, klučenina, Gereuthe, *n. D.*

Reythár, *a, m.* s. gezdec, *B.*

Reyže, *f.* Reis, *m.* eine Getreideart, oryza.

†Reyžitec, tce, *m.* zrostlina, oryzopsis.

Reyžowisstě, *n.* Getreideacker, etwa oryzetum.

†Reyžowitý 3. reisartig, oryzeus.

Reyžowý 3. Reis-, ex oryza.

Rez, *gen.* rze, (im gem. Leben auch reze), *f.* Rost, der sich anlegt, rubigo: rez na železe, Eisenrost, ferrugo; r. na mědi, Kupferrost, aerugo; 2) der Brand, a) im Getreide, robigo, uredo; b) der Bäume, uredo.

Rezák, u, *m. sl.* s. řezák.

Rezance, *m. pl. sl.* s. nudle.

†Rezan, u, *m.* zrostlina, stratiotes, (ist eigentl. russ.)

†Rezedka, y, *f.* zrostl., reseda.

Rež, *gen.* rži, *f.* (*sl. gen.* reži), Roggen, Rocken, *m.* siligo, secale.

Rezko, *sl. adv.* v. folg.

Rezký 3. *sl.* hurtig, flink, agilis; 2) *sl.* s. rezný, (selten).

Režnjk, u, *m.* režnj chléb, Rockenbrod, *n.* 2) s. stoklas, Rockentrespe, bromus secalinus, *Linn.*

Rezný 3. *sl.* scharf, pikant, frisch, acer: rezné wjno, piwo.

Režný 3. v. Roggen, secalinus; 2) roh, grob, ungebleicht, crudus: režné plátno (kanafas), Spr. 40, 5. *B. cath.* Zeltleinwand, linum crudum.

Rezonancý, *f.* v klawikordu, *P.* zněgjcý půda, *R.* Resonanzboden, *m.* tabulamentum resonantiae, *R.*

†Rezowitý 3. brandartig, uredineus.

Režucha, y, *f. mor.* s. řeřicha.

†Rheedka, y, *f.* zrostl., Rheedia.

Rhetsko, a, *n.* Graubündten, Rhetia.

Rjad, u, *m. sl.* s. řád, u, *m.*

Rjádjm, *sl.* s. řjdjm.

†Ricyowka, zrostl., riccia.

Rječice, *sl.* s. řjčice.

†Richerka, y, *f.* zrostl., richeria.

Rjedko, *sl.* s. řjdko.

†Riwinka, *f.* zrostl., rivinia.

†Rizoowka, y, *f.* zrostl., rizoa.

Rjedkow, *sl.* s. ředkew.

Rik, i, *f. sl.* der Sturz der Garben.

Rmautjm, il, iti, cen, betrůben, betrůbt machen, dolore afficere aliquem, moestum reddere, molestiam alicui creare, od. adferre.

II. *rec.* r-iti se, sich betrůben, trauern, contristari, perturbari, *B.*

Rmen, e, *m.* Kamille, *f.* anthemis, *Linn.* psý rmen, od. smrdutý rmen, Hundskamille, anthemis cotula; rmen wlastý, Wucherblume, *f.* chrysanthemum, *Linn.*

Rmenek, nku, *mor.* vorh.

Rmenowý, 3. Kamillen-.

Rmut, u, *m.* (v. mutiti, rmutiti), der Bodensatz, od. das Dicke (Trůbe) eines flieszigen Kőrpers, faex; daher 2) Oehlhesen, amurca; 3) Maisch (Maasch), *R.* s. mut.

Rmutný 3. beunruhigt, trůb, perturbatus: nic nad ten staw nenj rmutněgssjho a nepokogněgssjho.

Rob, a, *m. obs.* s. chlapec.

Roba, y, *f. ol.* & *sl.*, *mor.* Dirne, *f.* starkes, braves Weibsbild, besonders lediges, puella (solida); 2) Magd, *f.* ancilla.

Robátko, a, *n. dim.* s. děťátko.

Robě, ěte, s. djtě.

Robenec, nce, *m. ol.* Junge, *m.* s. hossek, *D.*

Robjm, il, iti, machen, bewerkstelligen, thun, facere, agere.

Robota, y, *f.* (arabisch robath, Kriegsarbeit), Frohne, *f.* Frohndienst, *m.* Roboth, *f.* angaria, opera serva, (robotta); robota potažnj, (s potahem), Fuhrfrohne, angaria jugalis; pěssj robota, Fuszfrohne, angaria manualis; 2) (*sl.*) Arbeit, labor: rukama a swau těžkau robotau se žiwj, *Cyr.*

Robotěž, e, *m. ol.* Knecht.

Robotjr, u. robotýř, e, *m.* Frohnbauer, *m.* rusticus servus; b) s. robotnjk; - řka, y, *f.* s. robotnice.

Robotjřský 3. den Frohnbauer, od. Frőhner, Frohndienst betreffend.

Robotnjk, a, *m.* Frőhner, Robather, *m.* vir angariam praestans; 2) Arbeitsmann, Arbeiter, laborator, laborans, operarius; - nice, *f.* - rinn, - rinn, *f.* foemina angariam praestans: 2) Arbeitsweib, = rinn, *f.* laboratrix, operaria.

Robotnjk, u, *m.* Holzwagen, *m.* plaustrum lignarium; - jček, čku, *m. dim.*

Robotný 3. s. pracowitý; 2) zum Frohndienst gehőrig; djlo robotné, s. robota 1). *B.* - tně, *adv.* robothmäszig, instar angariae: galowě a robotně swých powinnostj odbýwali, *K.* ceremonyemi tak robotně Boha neodbýwali, *K.* robotně swých hodin odbude, *K.*

Robotugi, owal, owati, frőhnen, robathen, servire, angariam praestare.

Ročák, a, *m. sl.* s. roček.

Ročár, u, *m.* Klippfisch.

Roček, čka, *m.* Jährling, *m.* z. B. Füllen, *n.* ein Jahr alt, anniculus.

†Rocela, y, *f.* roccella (lichen).

Rocenj, *n.* wenn sich d. Leute rotten, Rottirung, factio, turbae.

Rochám, al, ati, rochen, krachen, fragorem edere.

†Rochefortka, y, *f.* zrostlina, Rochefortia.

Rocheta, y, f. Rochette, f. (Naturgesch.) rochetta.

Roči se, impers. ge tomu rok, es jährt sich, D.

Ročka, y, f. sl. Schöpfeimer, m. situla.

Ročňák, a, m. s. ročák.

Ročňátko, a, n. einjähriges Kind, puer anniculus.

Ročně, ěte, n. vorh. D.

Ročně, adv. jährlich, quotannis, singulis annis.

Ročnj 1. jährlich, annuus, anniversarius; 2) einjährig, anniculus, unius anni.

Rod, u, m. Geburt, f. Geschlecht, n. Stamm, m. Abstammung, f. stirps, genus, z. B. z rodu chatrného, prostého, njzkého, v. schlechter Geburt ꝛc. rodu, z rodu slawného, wysokého a wzácného, v. vornehmer Geburt, illustri stirpe (auch loco) natus; rodem z Alexandrye, gebürtig aus Alexandrien, Vel. 2) s. rodina b); rod Jankowitý, Jahn Hagel, plebs, faex hominum.

Rodák, a, m. sl. Eingeborner, indigena.

Rodič, e, m. Zeuger, Vater, m. genitor; rodičowé, d. Eltern, parentes; 2) s. rodilý: rodič Rakownický, Vel. gsem rodičem města N.

Rodička, y, f. Gebährerinn, Mutter, f. genitrix; 2) folg.

Rodičůwbigec, u. rodičobigec, Vel. gen. gce, Elternmörder, patri, -matricida, percussor parentum.

Rodilý 3. gebürtig, natus, ortus; tu rodilý, od. doma rodilý, s. do mácý, Com.

Rodjm, il, iti, gebähren, parere, gignere, partu edere, eniti; 2) hervorbringen, gignere; 3) obs. s. chcy, -jwám, al, ati, fr. B.

II. rec. roditi se, gebohren werden, nasci, in lucem edi, gigni; 2) entstehen, hervorgebracht werden, oriri, gigni, nasci: newole z newole se rodj; 3) gerathen, v. Gewächsen, provenire.

Rodina, y, f. Familie, f. a) Kinder, liberi; b) Familie, das Geschlecht mit allen Anverwandten, familia, gens: přjtel měšček, a rodina Pán Bůh, prov. sl. wahre Freunde u. gute Anverwandte sind selten.

Roditedlný 3. Geburts-: mjsta roditedlná, Geburtstheile, genitalia (iorum).

Roditel, e, m. Zeuger, Vater, m. genitor; -lkyně, f. s. rodička 1), Syl.

†Rodnj 1. Familien-, rodnj tytul, Familientitel? P. rodnj list, Geburtsbrief.

Rodný 3. s. plodný: neyrodněgšj wčely, Vel.

†Rodopis, u, m. Geschletsregister? D.

†Roemerka, y, f. zrostlina, roemeria.

Rog, e, m. Schwarm, Bienenschwarm, m. examen apum, auch blos examen.

Rogim se, il, iti, schwärmen, v. den Bienen, fetus emittere; 2) v. Menschen, auflaufen, concurrere: welmi se o to rogiti a bauřiti počali; rogiti se proti někomu, Vel. Einige Neuern weichen auch hier etwas ab, u. sagen z. B. každá auzkost naň se rogj, A. Neg. nepřjtel se mocně rogj.

Rogownjk, u, m. Bienenkraut, n.

(nicht Melisse, meduňka), apiastrum; (Nach D. soll auch Kienpost, m. ledum palustre, Linn. so heißen?)

Roh, u, m. Horn, n. a) z. B. des Ochsen, cornu; fig. rohy srazyti, demüthigen, Syl. b) alles Hornigte, z. B. das Horn am Hufe, cornu; c) alles was wie Horn gestaltet ist, z. B. des Mondes, cornu; křjdlo aneb roh armády, Vel. duha rohama na horu obrácená stála, Id. warhanářský roh, Stimmhorn v. Messing, cornu concordationis; pl rohy, α) Haspelhorn, n. D. rohy v klobauku, Hutspitzen, f. cornua pilei; β) sl. d. Sparren, canterii; d) Horn zum Blasen, cornu; 2) Ecke, f. Winkel, m. angulus, z. B. rohowé, uhlowé ulic; dům na rohu, swětnice na rohu, boh. nárožnj; s. auch bydlo; srážj gim B. rohy, předivně gich ponižuge, K. In B. bedeutet roh zuweilen, Macht, Stärke.

Roháč, e, m. i. e. rohatý, rohy magjcý, Hörner tragend, Hörnerträger, corniger, cornutus; 2) Taucher, m. eine Art Wasservögel, mergus; 3) Schröter, ein Käfer, scarabaeus cervus, od. lucanus cervus, Linn. (Feuerkäfer, Feuerschröter? D.); 4) Hornfisch? Leschka; s. gehla mořská.

†Rohacenec, nce, m. zrostlina, aegiceras.

Roháčky, sl. s. keydy.

†Rohatěnka, y, f. zrostlina, ceratiola.

Rohatjm, ěl, ěti, Hörner bekommen, cornutum fieri.

Rohatina, y, f. Leimstange, f. pertica ancupatoria, (nach Com. u. R. Garnstange, Netzgabel, f. pertica, ames); 2) od. rohatka, Hornambos, m. incus cornuta od. bicornis; Sperrhaken, m. Sperrhorn, n. beym Schlosser, incus cornuta; 3) Wurfspieß, m. jaculum; 4) od. rohatka, (auch russ. rohatka), spanischer Reiter, ericius; pl. rohatiny, Gabel, f. furca: železné rohatiny, Lomn.

Rohatka, y, f. vorh.

†Rohatokwět, u, m. zrostlina, ceratosanthes.

†Rohatonitka, y, f. zrostlina, ceratostema.

Rohatý 3. gehörnt, cornutus.

Rohaun, a, m. Hahnrey, Hörnerträger, m. v. einem Ehemann, corniger; russ. rohonosec; -nstwj, n. Hahnreyschaft, f.

Rohljk, a, m. s. roreyk, Ryb.

Rohljk, u, m. Kipfel, Hörnlein, n. cornu, (arculatum); -kář, e, m. -řka, y, f. der od. d. Kipfel verkauft, D. -ljček, čku, m. dim.

†Rohokaz, u, m. onygena, (xylomicus).

Rohonoš, e, m. s. rohaun.

Rohowatjm, ěl, ěti, zu Horn werden.

Rohowitý 3. hornicht.

†Rohownjk, u, m. zrostlina, ceratonia.

Rohotrubač, e, m. Waldhornist, m. cornicen.

Rohowý 3. aus Horn, corneus.

Rohož, i, f. aus Binsen geflochtene Decke, storea matta, teges scirpea; fig. tato Satanowa rohož, kterauž tak mistrně spletl, dále hledj, Ohl.

Rohožka, y, f. vorh.

Rohula, y, f. sl. Nahme der Kuh.

Rohugi, owal, owati, impfen, inserere; 2) batzen?

Rok, u, u. a, m. (v. řku), Jahr, n. annus; rok městský, bürgerlicher Tag, dies civilis; opp. rok přirozený; rok po roce, s. po; z rok do roka, od. rok po roku, Jahr aus Jahr ein, p. Jahr zu Jahr, annue; takto rok, jetzt ein Jahr, annus est, Syl. gedenraz w roku, y to ge woku, prov. sl. seltenes Vergeben nimmt man auch übel; 2) Termin, m. Tagsatzung, f. terminus, zápis wztahowal se na placenj roků, Pr. stranám rok na zeytřj položiti, den Partheyen den morgenden Tag zum Erscheinen bestimmen, diem dicere, auch stranám čas a rok gmenowati, Pr. rok složiti někomu, dasselbe, Ger. 49, 12. státi s někým na roku, držeti s někým, jemand im Gerichtsstreit beystehen, stare ab aliquo, Syl. w čas oplacenj protahuge roku, B.

Rokle, auch roklj, f. Höhlung in der Erde od. im Berge, cavitas, hiatus, B. roklj, rozpadlina, propast, K.

Rokoš, s. rákoš.

Rokosy, s. rákosy, Syl.

Rokowánj, n. Berathschlagung, Conferenz, f. deliberatio, B.

Rokugi, owal, owati, berathschlagen, sich berathschlagen, deliberare: spolu o tom rokowali, gakby se pomstili, Cyr. rokowáno na něm o baukřu, Vel.

†Rokýt, u, m. nach Bercht. so viel als peň palmy, caudex?

Rokyta, od. rakyta, y, f. sl. folg.

Rokytj, n. Riedgras, n. carex, (Binse, juncus? Com.) hung. rakotya- od. rokotya-fa, silex.

Rokytisstě, n. ein Ort voller Riedgras, carectum, Syl.

†Rokytnjk, u, m. zrostl., calamus.

Rokytný 3. z. B. rokytné mjsto, Ried, carectum, Syl.

Role, (rola, y), f. sl. folg.

Rolj, f. Acker, m. ager.

Rolnička, y, f. Zopf? od. Rolle, Röllchen? Pražský posel.

Rolnjk, a, m. Ackersmann, m. arator, agricola.

†Rondeletka, y, f. zrostlina, Rondeletia.

Ronjm, il, iti, k. p. owoce s stromu, sl. herunter schlagen, zum Fallen bringen, decutere; 2) fallen lassen: ani slzy nevronil, Com. gedna slza druhau ronila, sl.; (russ. vron'aju, fallen lassen).

Ropauch, u, m. Eiszapfen, Eiszacken, m. stiria.

Rorate, pl. f. Roraten, rorate; -tnj 1. z. B. rorátnj pjsně.

Ropucha, y, f. sl. Kröte. f. bufo.

Roreyk, a, m., sl. dessťownjk, (že dessť obadá), Spierschwalbe, Kirchschwalbe, Mauerschwalbe, f. hirundo apus, Linn. hirundo muraria, Kl.

Rosa, y, f. Thau, m. ros: 2) Himmelsthau, Schwaden, festuca fluitans; s. auch rosyčka.

Rosmarýn, u, m. Rosmarin, m. rosmarinus, od. ros marinus; -nowý 3. den Rosmarin betreffend.

†Rosnatka, y, f. zrostlina, drosera; -kowitý 3. drosereus.

Rosnice, f. s. giřjček 2) D.

Rosnjk, u, m. Sonnenthau, m. drosera rorella.

†Rosnobeyl, e, m. zrostlina, roridulum.

†Rosnolist, u, m. zrostlina, drosophyllum.

Rosný 3. Thau-, rosná tráwa, Antengras, n. festuca fluitans.

Rosol, u, *m.* Sulze, od. Sülze, *f.* a) eine Salzbrühe, salsura; rosol rybj, Fischbrühe, *f.* muria, ae, *f.* garum; rosol herynkowý Häringsbrühe, Lake, muria harengorum.

Rosolka, y, *f.* Rosoli, *m.* aqua vitae, *R.*

†Rosolniwka, y, *f.* hauba, tremellum.

†Rosomala, y, *f.* zrostlina, altingia, (ist eigentl. kroatisch).

Rosowá kasse, Schwadenbrey, *m.* oryzaminon, *R.*

Rosst, u, *m.* Rost, etwas Gegittertes, crates, z. B. darauf zu braten, crates ferrea, od. blos crates, od. craticula.

Rosstj, bess. rozdj.

Rosstyk, u. *m.* eingesalzener Häring, harenga muriata, *Vel.*

Rosstýř, e, *m.* Roster, tostor metallicus, *Id.*

Rostlina, y, *f.* bess. zrostlina.

†Rostlinář, e, *m.* bess: zrostlinář.

†Rostlinictwj, *n.* rostlinný 3. rostlinstwj, lauter neue der Kritik unterliegende Wörter.

Rostu, rostl, růsti, *imper.* rost, (*sl.* rostni), wachsen, a) hervorkommen, entstehen, z. B. Pflanzen, Haare, Bart, nasci, provenire, crescere; b) zunehmen, größer werden, crescere; do dřewa růsti, sich beholzen.

Rosyčka, y, *f. dim.* v. rosa; rosyčka slunečnj od. blos rosyčka, bylina, Sonnenthau, *m.* ros solis, rorella, *Vel.*

Rosým, yl, yti, thauen, rorare; rosý, es thauet, rorat, *R.*

Rota, y, *f.* (*obs.*) Rotte, *f.* Hause, Anhang, *m.* caterva, turba; rota sto wogáků, desýti drábů *xc*, *Syl.* factio, secta: rota hadačská, *Cyr.* -zlodějská, Diebsrotte; knjžetem roty byl, *B.* 3 té roty a hnjzda byl, Žal. arcypohanská, nýbrž arcyďábelská rota, *Cyr.*

Rotjm, il, iti, *act.* zusammenrotten, concitare: židy proti Římanům rotili.

II. *rec.* rotiti se, spiknauti se, sich rotten, conspirare, conjurare: proti wrchnostem se rotj, *B.*

Rotmistr, a, *m.* desátnjk, Corporal, *m.* decurio; *Vel.* 2) Rottenmacher, factiosus.

Rotně, *adv.* rottenweise, turmatim.

Rotnjk, a, *m.* Rottengeist, Rottenmacher, factiosus, turbulentus homo; b) Rottgesell, *m.* consors (conjurationis).

†Rottbölka, y, *f.* zrostlina, Rottbölia.

Row, u, *m.* (v. rygi), *obs.* s. hrob; auch Grabhügel, *m.* (*russ.* row, fossa).

Rowal, s. rugi.

Rowáš, e, *m. sl.* talea; s. wrub; 2) das Werkzeug in der Sägmühle, welches den Stamm gegen d. Säge rückt.

Rowen, wna, wno, s. rowný.

Roweň, wně, *f.* folg. 2) seines Gleichen, similis sibi: hleď pojiti sobě (za ženu) roweň, *Lomn.* wsseliký twor wine se k swé rowni, *B.* žádné rowně sobě podobné nemá Bůh *K.*

†Rowenstwj, *n.* Ebenmaaß?

Rowina, y, *f.* Ebene, *f.* z. B. der Erde, Blachfeld, *n.* *D.* planities, aequor, aequum, auch campus, wenn es ein ebenes Feld, od. Gefilde ist; 2) od. hladký spodek, d. Bahne, planum dolabrae, *R.*

Rowinka, y, *f. dim.* kleine Ebene.

Rowinowatý 3. aus Ebene beſtehend: rowinowaté položenj kraginy.

Rownač, e, *m.* Schlichter, Ordner, compositor; eines Streites, compositor; - čka, y, *f.* - inn, -inn, *f.* quae componit.

Rownám, al, ati, ebenen, eben machen, aequare, complanare, aequum reddere; 2) ſchlichten, a) gerade machen, aequare; b) ordnen, disponere, ordinare, componere, c) beylegen, z. B. Streit, componere; 3) vergleichen, a) in Vergleichung ſetzen, comparare, conferre, componere, z. B. rem cum re: text proti textu přeloženj rownati, *Syr.* pazděrj s růžj rownati, *prov.* ungleiche Dinge vergleichen, aquilam noctune conferre, *Syl.* b) gleichſtellen, aequiparare: ſwé wýmyſlky Božjmu ſlowu rownagj, *K.* c) vereinigen, z. B. ſtreitende Partheyen, conciliare, auch zuweilen componere.

II. *rec.* rownati ſe, ſich vergleichen, a) einig werden, den Zank fahren laſſen, conciliari, concordem fieri, convenire: b) Verabredung treffen, Vertrag machen, pacisci, decidere, convenire, transigere; s někým, mit jemand, cum aliquo; mezy ſebau, unter ſich, inter se; c) ſich gleich ſtellen, aequiparare se: nerownám ſe mu, nechcy ſemu rownati, *Cyr.*

Rownatel, e, *m.* ſ. rownač; 2) der Mond des Weißgärbers, planula.

Rowně, *adv.* grade, a) in grader Linie, nicht krumm, od. ſchief, recte, recta; b) gleich, eben ſo, aeque, pariter: rowně geſt tobě tma gako ſwětlo *B.* rowně geſt gemu, gakoby neměl, *B.* rowně mu párat, gako ſſjt, *Lomn.* rowněž tak, eben ſo, *D.*

Rownjk, u, *m.* d. Linie Aequator? 2) *sl.* ſ. ſpolečnjk.

Rowno, *adv.* ſ. rowně a)

Rownodennoſt, i, *f.* Nachtgleiche, *f.* aequinoctium, 2) gleiche Länge des Tags u. der Nacht, aequinoctium.

Rownomjrnoſt, i, *f.* Gleichmäßigkeit, proportio, comparatio rerum juxta quantitatem, *R.*

Rownoſt, i, *f.* Gleichheit, *f.* aequalitas.

Rownowážný 3. rowný, horizontal? *D.*

Rownučký, *sl.* ſolg. a) b).

Rowný 3. (*abs.* rowen, wna, wno), gleich, a) grade, nicht ſchief, od. krumm, rectus, b) eben, nicht höckerig, od. ſteil, aequus, auch aequalis; rowné plátno ebenbrähtige Leinwand, *D.* c) eben ſo beſchaffen, aequus, aequalis, par: w bohatſtwj geſt mu rowen, er gleicht ihm an Reichthum, divitiis eum aequat, *D.* při aurazu rowné za rowné ſſlo, poena talionis, *K.* rowným za rowné ſe odplatiti, *Cyr.*

†Roxburgowka, y, *f.* zroſtl. Roxburghia.

Royaliſta, y, *f.* Royaliſt, *m.* regius, *Kram.*

†Royenka y. *f.* zroſtlina, Royena.

Roz, eine untrennbare Praepoſition, bedeutet in der Zuſammenſetzung, an, auf, aus, ein, ver, zer.

Rozaudnjm, *fut. ex.* il, iti, zergliedern, membra dissecare, *Ryb.*

Rozaumek, mka, *m.* ſ. ſadjlek: miſtři rozaumkowé chtj wſſecko lépe, než ty, uměti, *Syr.*

Rozawuſt, a, *m. sl. Lypt.* Maulaffe, der mit offenen Munde ge-

wöhnliche Gegenstände bewundert.

Rozbaurám,al, ati, s. rozbořjm.

Rozběhnu se, *fut. ex.* hl se,hnauti se, auslaufen, anfangen zu laufen, excurrere, exire, od. initium currendi facere, 2) ausholen, v. einem, der laufen od.springen will,Anlauf nehmen,incipere currere; fig.když se někdy neywjc na někoho rozběhnau, *K.* 3) v. einander fliehen, hieher u.dahin fliehen,diffugere; 4) *sl.* zerfallen, v. einander gehen.

Rozberu, s. rozeberu.

Rozbigi,*fut. ex.* il, iti, zerschlagen,entzweyschlagen,contundere, pulsando solvere, zerbrechen,frangere. 2) stany rozbiti, d. Zelte aufschlagen, tentoria (tabernacula) statuere, constituere.

II. *rec.* rozbiti se, zerbrechen (neutr.) frangi, diffringi.

Rozbjgjm, el,eti, vorh.

Rozbjhám se,ati, s. rozběhnu se.

Rozbjrám, al, ati, s. rozeberu; fig. überlegen, auseinanderlegen, zergliedern, perpendere, discutere: tak sobě to mysl má rozbjrala, *Com.*

Rozbitugi, owal, owati, theilen, partiri, dividere, gewöhnlich nur v. der Beute, vom Raube u. drgl. kořist, laupež rozbitowati.

Rozbjžka, y, *f.* Anlauf. *m.*

Rozboljm, *fut. ex.* el, eti, einen Schmerz bekommen, z. B. hlawa mne hrozně rozbolela.

Rozboljwám, al ati, vorh.

Rozbor, u, *m.* (chemický),bess.rozebránj, rozvogenj.

Rozbořjm, *fut. ex.* il, iti, en, einreißen,niederreißen, z.B. Häuser, rc. v. einander reißen, disturbare, diruere, destruere, disjicere.

II. *rec.* rozbořiti se, einstürzen, einfallen,ruere, labi, collabi. 2) zerfallen, auseinander fallen, dilabi, solvi: rozbořil se nám sud.

Rozbratřjm se,*fut.*il,iti, *sl.*s. rozkmotřiti se.

Rozbřeskuge se,owalo,owati,*impers.*es wird hell,es taget,diescit.

Rozbrkám se, al, ati, verfliegen, avolare: ſtatek se brzy rozmrhá a rozbrká.

Rozbrog, e, *m.* Aufruhr, *m.* seditio.

Rozbřesk,u, *m.* rozbřeskowánj, *n.* s. vswita, *D.*

Rozbůgněnj *n.* (koně), Ausreißen, Wildwerden, effrenatio,*K.*

Rozbůgnjm, ěl, ěti, frech seyn, petulcire.

Rozčapjm,*fut.* il, iti, *sl.* aus einander thun, z. B. d. Füße ; - se d. Füße aus einander thun.

Rozčechrám, *fut.* al, ati, auflockern, laxare.

Rozčeledjm se, *fut.* il, iti, *sl.* sich durch neues Geschlecht vermehren, z. B. wčely.

Rozčepeyřjm,*fut. ex.*il, iti, d.Federn ausbreiten, plumas extendere(pandere,explicare).

Rozčepeyřugi, owati, vorh.

Rozčertjm se, *fut.* il, iti, grimmig werden, ergrimmen, ira incendi.

Rozčesám, *fut. ex.* al, ati, kämmen, pectere, pectinare; - áwám, al, ati, *praes. & fr.*

Rozčesnu,*fut. ex.* sl, snauti, entzweybrechen, spalten,dirumpere, auch fig.: rozčesl a rozpoltil to přikázanj na dwé, *Zal.* 2) stark aufreißen, celeriter a-

welk hrdlo na owcy ... swé hrdlo naň rozče... wrčjtel, *Cyr.*

Rozcestj, *n.* Scheideweg, *m. f.* divortium viarum, compitum.

Rozcházým, el, eti, tropisch, ein Bedenken verursachen: to mě rozcházý; 2) durchdringen, penetrare: rozessło ho wjno.

II. *rec.* rozcházeti se, auseinander gehen, discedere; b) sich verbreiten, propagari: smutný se hlahol rozcházý, *Com.*

Rozchod, u, *m.* Scheiden, Fortgehen, *n.* discessus; b) v. einander Gehen: po rozchodu té rady; c) Winkel, *m.* entfernter, verborgener Ort, recessus: rozchody a propasti moře, *K.* komůrek, rozchodů (*in textu*: skljpků, gam, *K.*)

Rozchodjm, *fut. freq.* il, iti, s. rozegdu; střewjce rozchoditi, d. Schuhe austreten.

Rozchodnjk u, *m.* Wundkraut, *n.* Hauswurz, *f.* Knabenkraut, *n.* Bruchwurz, *f.* sedum, *Linn.*

Rozchodný 3. Abschieds-: rozchodné kázanj, od. kázanj na rozchodnau, Abzugs- od. Abschiedspredigt, sermo valedictorius; hody na rozchodnau, Abschiedsschmaus, *m.* convivium viaticum.

Rozchwat, u, *m.* Wegraffung, Plünderung, *f.* direptio.

Rozchwátám *fut.* al, ati, wegraffen, diripere; 2) plündern, berauben, diripere; -ánj, *n. verb.* rozchwátanj statku, direptio bonorum, *Com.*

Rozchytám, *fut. ex.* al, ati, s. chytám u. rozchwátám: rozchytáni byli na sspice osstjpů, *Vel.*

Rozčjtám, *fut.* al, ati, auseinanderzählen, durchzählen, eintheilen, aestimare.

Rozčtwrtjm, *fut.* iti, *sl.* in 4 Theile theilen, quadripartiri.

Rozdám, *fut. ex.* al, ati, án, vertheilen, austheilen, distribuere; b) verschenken, dilargiri, dono distribuere.

Rozdarugi, *fut.* owati, vorh. a).

Rozdawač, e, *m.* Austheiler, distributor; -čka, y, *f.* - inn. *f.*

Rozdawatel, e, *m.* Austheiler, *m.* distributor; - lka, y, *f.* - inn, *f.*

Rozdáwám, al, ati, s. roz dám.

Rozdáwjm, *fut. ex.* il, iti, zerdrücken, elidere, conterere, obterere.

Rozdáwjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* aufsperren, z. B. das Maul, den Rachen, distorquere, pandere, diducere; s. rozedru 2).

Rozdawky, *pl. f.* Austheilung, Verschenkung, donatio: gá nemám nic na rozdawky.

Rozdělám, *fut. ex.* al, ati, verarbeiten, auseinander arbeiten: diffingere: klénoty dala rozdělati, *Cyr.* b) anmachen, z. B. oheň rozdělati, Feuer anmachen, ignem accendere; wápno r-ti, den Kalk anmachen, calcem miscere (temperare).

Rozděláwám, al, ati, vorh.

Rozdělenec, nce, *m.* ein Dissident, dissidens, schismaticus.

Rozdělenj, *n.* Zertheilung, *f.* 2) Eintheilung, *f.* divisio, partitio, distributio.

Rozdělenka, y, *f.* zrostlina, diaspasis.

Rozděljm, *fut. ex.* il, iti, en, zertheilen, dividere, partiri. 2) eintheilen, dividere, partiri, distribuere.

II. *rec.* r-ti se, sich scheiden, trennen, divelli: dusse geho se

s tělem rozdělila; 2) *cum praep.* o, *aut cum inst.* theilen, dividere: rozdělil se s Cymonem o aurad, er theilte das Amt mit Cimon, *Vel.* rozdělili se zemj tau, *K.* sie theilten das Land unter sich, *K.*

Rozdělugi, owal, owati, vorh.

Rozdj *n.* (v. rozha ? Zweig, ?), *sl.* rožda, *n. coll.* Reisig, Reisholz, *n.* sarmenta, virgae.

Rozdička, *y, f.* s. rozdinka.

Rozdjl, u, *m.* Unterschied, *m.* discrimen, differentia; strany (při kupowánj) gsau sobě gesstě na rozdjlu, *Pr.* 2) Art, species: djla toho rozdjly a gména, *K. Vel.* 3) *obs.* s. kapitola.

Rozdjljm, el, eti, s. rozděljm.

Rozdjlný 3. theilbar, dividuus, divisibilis; 2) unterschieden, a) v. etwas, distinctus a re; od sebe, unter sich, inter se. b) nicht einerley, diversus, varius; - ně, *adv.* varie, non uno modo; diverse; - nost, *i, f.* Theilbarkeit, *f.* divisibilitas; 2) Unterschied *m.* differentia.

Rozdina, *y, f.*, *sl.* rozha, rázha, *y, f.* Reis, sarmentum, surculus, virga.

Rozdinka, *y, f. dim.* Reischen, *n.* virgula; verkürzt růžoka (nicht růžtka od. růšťka, wie in *B.*)

Rozdjrám, *al, ati,* s. rozedru 2).

Rozdjwám, *al, ati,* den Flachs v. Rocken abnehmen, entkleiden.

†Roždiwěnka, *y, f.* ramalina (lichen.)

Rozdmýchám, *al, ati,* s. rozdmichugi.

Rozdmýchnu, *fut.* chl, chnauti, durch das Blasen zerstören, zerstieben, difflare: domnjwá se, že rozdmýchne wssecko.

Rozdmychugi, owati, vorh.

Rozdrápem, *fut. ati, sl.* zerreißen, discerpere; b) zerkratzen.

Rozdrážďjm, *iti,* reizen, in die Wuth setzen, irritare, exasperare, exulcerare, *B.*

II. *rec.* r-ti se, ergrimmen, ira incendi.

Rozdrażdugi, owal, owati, vorh. *B.*

Rozdrbám, *fut. ex.* al, ati, zerkratzen, lacerare, dilacerare, dissecare.

Rozdrchám, *fut.* al, ati, zerzausen, zerraufen.

Rozdrobjm, *fut.* il, iti, en, zerbröckeln, comminuere, friare, minutatim conterere.

Rozdrtjm, *fut. ex.* il, iti, zermalmen, zerbröckeln, comminuere, conterere: rozdrtil ho hrom, *Neg.*

Rozdrwjm, *sl.* vorh.

Rozdúchám, *fut.* al, ati, *sl.* ausblasen, z. B. Feuer.

Rozdugi, *fut.* ul, auti, aufblähen, aufblasen, inflare.

Rozdwogenec, nce, *m.* s. rozdělenec.

Rozdwogenj, *n.* Zwiespalt, Zwietracht, *f.* discordia, dissidium, dissensio.

Rozdwogjm, *fut. ex.* il, iti, en, entzweyen, uneins machen, discordes reddere: rozdwogen gsa w mysli wrtká se, *Com.*

II. *rec.* r-ti se, sich entzweyen, discordes fieri.

Rozdwogitost, *i, f.* s. rozdwogenj.

Rozdwogugi, owal, owati, - se, s. rozdwogjm.

Rozdýmám, *fut.* al, ati, aufblasen, durch Blasen erregen, z. B. oheň rozdýmati, das Feuer aufblasen, ignem sufflare od. flando suscitare; - ánj, *n. verb.*

Rozeberu, *fut.* rozebral, rozebrati, zerlegen, v. einandernehmen, z. B. einen Wagen, eine Uhr, solvere; 2) zergliedern, a) den Kör-

per, secare membratim, dissecare membratim. b) *trop.* einen Begriff, explicare; ten artykul se rozbjrá a prowozuge, *Cyr.* 3) wegraffen, diripere: pokladowé wassi wám dočista gsau rozebráni, *K.*

Rožec, žce, *m.* s. růžek; *pl.* rožcy, od. rožky, rožečky na pytljku, we mlýně, Beutelstöcke, cornua, cornicula incerniculi; 2) nach *Berchth* cerastium.

Rožeček, čku, *m. dim.* vorh.

Rozectjm, *fut. ex.* ctil, ctiti, hin u. her, unter diese u. jene zertheilen, verehren, dilargiri (dono): ty exempláře mezy ně rozectil a rozdal, Žal.

Rozečtu, *fut. ex.* rozčetl, rozčjsti, zählen, durch d. Zahl bestimmen, dinumerare: wssecky krůpěge desstowé, každé zrnéčko pjsku mořského rozčetl a rozhodl, *Syr.*

Rozednj se, *fut.* rozednilo se, rozednjti se, tagen, Tag werden, lucescere, luciscere, diescere.

Rozednjwá se, alo, ati, vorh.

Rozedru, *fut. ex.* rozedřel, rozedřjti, rozedřen, *imper.* rozedři, zerreißen, lacerare. 2) aufsperren, z. B. den Rachen, distorquere, pandere, diducere: zdřázjssli psa, rozedra tlamu, wřčj; vhodjssli, skučj, syce sstěká, *Com.* rozedřená tlama, 2c.

Rozegdu, *fut. ex.* rozessel, rozgjti, austreten, durch Treten erweitern, z. B. d. Schuhe, calcando laxare; b) durchdringen, durchgreifen, penetrare, pervadere: rozesslo ho wjno, *B. Vel.*

II. *rec.* rozgjti se, auseinander gehen, discedere; b) sich zerschlagen, dissolvi: mračna se rozessla, *Com.* rumpi: trh se rozessel, Pr. c) sich verbreiten, divulgari, *B.*

Rozehnati, s. rozeženu.

Rozehrám se, *fut.* al, ati, ins Spielen kommen.

Rožek, žku, *m.* s. růžek.

Rozemeli, *fut.* rozemlel, rozemljti, *imper.* rozemel, zermahlen, commolere, molendo frangere; 2) tropisch, zerreißen, z. B. ein Kleid, lacerare.

Rožen, žnu, *m.* Bratspieß, veru.

Rozenj, *n.* Gebähren, *n.* partus.

Rozenj se, *n.* Gebohren werden, *n.*

Rozený 3. *partic.* gebohren, natus: apossstolské stolice legát rozený; hraběnka Podhorská, rozená Potocká, -gebohrne, -nata-.

Rozeperu *fut.* rozepral, rozeprati, anfangen zu waschen, z. B. d. leinenen Kleidungsstücke, incipere lavare.

Rozepnu, *fut.* rozep'al, (*Com. sl. mor.* rozp'al), & rozepnauti, *partic.* rozp'at, aufknöpfeln, aufhafteln, z. B. ein Kleid, resolvere vestem, 2) ausspannen.

II. *rec.* r-ti se, sich aufknöpfen, solvere, resolvere vestem.

Rozepře, *f.* Streit, *m.* Uneinigkeit, contentio, certamen; Disput, controversia; práwnj rozepře, Rechtsstreit, *m.* lis, controversia.

Rozepru (ku), *fut.* rozepřel, rozepřjti, ausspreitzen, pandere.

Rozepsánj, *n.* Ausschreiben, *n.* Ausschreibung, schriftliche Ankündigung, denunciatio, significatio per literas, indictio.

Rozepsati, s. rozpjssi.

Rozeschlý 3. leck, verlechzt, rimosus, rimas habens; rozeschlý sud, ein leckes Faß.

Rozeschnu se, *fut.* chl se, rozeschnau-

ti, se, verlechzen, rimas agere, dehiscere: sud se rozeschl, das Faß ist verlechzet.

Rozesmégi, *fut. ex.* rozesmál, rozesmáti, s. rozsmjssjm.

II. *rec.* r-ati se, ins Lachen kommen, in risum solvi.

Rozespalý, 3. in Schlaf gekommen, somnolentus, quem sopor urget.

Rozesnjm se, *fut. ex.* spal se, rozespati se, in Schlaf, ins Schlafen kommen, sopore opprimi, premi.

Rozessli, *fut. ex.* rozeslal, rozeslati, rozeslán, *imper.* rozessli, aussenden, emittere, dimittere.

Rozesslý 3. *part.* zerschlagen, dissolutus, ruptus; b) ausgebreitet, diffusus: rozesslé ssaužen; c) durchdrungen, penetratus, s. rozegdu.

Rozestjrám, al, ati, folg.

Rozestkwjm se, *fut.* ěl, ěti, hell werden; 2) aufblühen?

Rozestru (řu) *fut.* střel, rozestřjti, auseinander breiten, ausbreiten, z. B. Seegel, Tücher rc. extendere, pandere, explicare.

Rozetnu, *fut.* roztal, roztjti, entzwey hauen, caedendo dividere (rumpere.)

Rozetru (řu), *fut. ex.* třel, rozetřjti, rozetřen u. rozetřjn, *imper.* rozetři, zerreiben, conterere, friare; b) aus einander schmieren, dilinire.

Rozewdám, *fut. ex.* al, ati, verheurathen, Töchter, einige oder alle, elocare: rozewdali dcery za pány České, *Vel.*

Rozewru, (řu), wřel, r-wřjti, rozewřen u. rozewřjn, *imper.* rozewři, aufthun, öffnen, aperire, patefacere, pandere.

Rozeženu, *fut.* rozehnal, rozehnati, rozehnán, *imper.* rozežeň, zerstreuen, a) mit od. ohne Gewalt, z. B. Feinde, rc. dissipare, dispergere, disjicere; b) mit Gewalt, dispellere, discutere, disjicere, dissipare.

II. *rec.* r-hnati se, sich verziehen, zertheilen, wie d. Gewitterwolken, discuti, dissipari.

Rozežeru, *fut. ex.* rozežral, rozežrati, rozežrán, zerfressen, exedere, erodere, corrodere.

II. *rec.* r-ti se, um sich fressen: oheň protiwenstwj se wždy dál rozžjral.

Rozeznám, *fut.* al ati, unterscheiden, distinguere, discernere, dignoscere; 2) entscheiden, gerichtlich anerkennen, dijudicare: při rozeznati, *Pr.* strany o to rozeznáwey, oč pied tebau činiti magj, *Pr.* lidi saudce rozeznal, rozeznali tu wěc pilněgi, *Com.* pře rozeznáwá saudce, *K.* saudce ge o to sprawedliwým rozsudkem rozeznal, *Pr.*

Rozeznánj, *n.* Unterscheidung, *f.* distinctio; 2) gerichtliches Endscheiden, *n.* dijudicatio, decisio: k rozeznánj pře, gakožto saudce, na stolicy wstaupiti; k rozeznánj pře státi y dostáti, *K.*

Rozeznáwám, al, ati, s. rozeznám.

Rozežwaný 3. *part.* zerkaut, mansus.

Rozežwu, al, ati, zerkauen, masticando diminuere.

Rozfaukám, *fut.* al, ati, s. rozdýmám: oheň rozfukuge, *Pr.* 2) zerstäuben, flando dissipare; -ánj *n. verb.*

Rozfukugi, owal, owati. verb.

Rozgedliny, *pl. f.* w vstech, Skorbut.

Rozgasnjm, *fut.ex.* il, iti, aufheitern, serenare, serenum reddere: rozgasnila milostná láſka modré oči, *Neg.*

Rozgasňugi, owati, vorh.
  II. *rec.* rozgasniti ſe, *sl.* hell u. klar werden, z. B. im Gesichte.

Rozgedlý 3. verbreitet, v. übeln Sachen, diffusus; praſſiwoſt rozgedlá, *K.*ſ. rozgjdám; 2) *mor.* ſ. ſwéwolný, frech;-loſt, i, *f. subst.*

Rozgednotjm, iti, ſ. rozdwogjm.

Rozgedu, *fut. ex.* rozgel, rozgeti, *imper.* rozgeď, zerfahren, entzwey fahren, vehendo solvere.
  II. *rec.* rozgeti ſe, anſetzen, ausholen beym Fahren, od. Reiten, impetum capere; 2) auseinder fahren od. reiten, discedere.

Rozgedugem ſe, owal, owati, *sl.* erboſt werden, exasperari.

Rozgezdjm, *fut. fr.* iti, vorh.

Rozgjdám, al, ati, ſ. rozežeru.
  II. *rec.* r-ti ſe, ſ. rozgjm ſe.

Rozgih, u, *m.* Thauwetter, *n.* tempus glaciem solvens.

Rozgihám ſe, al, ati, folg.

Rozgihnu ſe, *fut.* hl, hnauti, zerfließen, zerſchmelzen, aufthauen, liquefieri.

Rozgjm ſe, il, iti, ins Eſſen kommen, comedere; 2) ſich ausbreiten, um ſich freſſen, diffundi: rozgjdá ſe učenj nečiſté, gako rak, *K.*

Rozgjmám, al, ati, betrachten, mit der Seele, contemplari, considerare, inspicere, cogitare, perpendere.

Rozgjmánj, *n.* Betrachtung, *f.* a) das Anſehen mit der Seele, contemplatio, consideratio. 2) Nachſinnen, *n.* meditatio.

Rozgjti, ſ. rozegdu.

Rozgitřjm ſe, il, iti, ſchwären, suppurare.

Rozgizdjm ſe, ěl, ěti, ſ. rozgeti ſe.

Rozgiženj, *n.* Aufthauen, z. B. des Schnees, Eiſes, tabes, liquefactio.

Rozha, y, *f.* Zweig, *m.* palmes.

Rozhalený 3. *part.* ſ. folg. ? - ně: rozhaleně ſe tumlugj, *Puchm.*

Rozhaljm, *fut. ex.* il, iti, entblößen, blos machen, z. B. den Hals, d. Bruſt, nudare, retegere, aperire.

Rozhánjm, ěti, ſ. rozeženu.
  II. *rec.* rozháněti ſe, (rukau), *sl.* ſ. opřáhnu.

Rozhazugi, owati, folg.

Rozházým, *fut. freq.* el, eti, v. einander werfen, disjicere.

Rozhláſám, al, ati, ſ. rozhláſým *Mat.* 9, 31.

Rozhláſatel', e, *m.* Ausrufer, *m.* proclamator, divulgator; -lkyně, -inn *f.* - trix. - trix.

Rozhláſým, *fut. ex.* yl, yti, ausbreiten, bekannt machen, ausſprengen, vulgare, divulgare, dissipare.
  II. *rec.* r-yti ſe erſchallen, divulgari.

Rozhlaſſugi, - ſe, owati, vorh.

Rozhledám, ati, *obs.* ſ. rozwažugi.

Rozhledjm ſe, *fut.* iti, *sl.* anfangen recht zu ſehen, perspicere.

Rozhněwám, *fut. ex.* al, ati, erzürnen, irritare, iratum reddere, iram alicujus movere.
  II. *rec.* r-ti ſe, ſich erzürnen, iratum fieri, commoveri.

Rozhněwánj, *n.* Erbitterung, *f.* a) Erbittern, *n.* exacerbatio, irritatio; b) Zorn, Haß, *m.* ira, odium, indignatio.

Rozhodjm *fut.* iti, ſ. rozházým.

Rozhodnu, *fut. ex.* dl, dnauti, *imper.* rozhodni, entſcheiden, decernere, judicare, decidere, dijudicare; rozepři roz-

hodnauti, *Com.* wálka rozhodnuta gest, der Krieg ist bestimmt, entschieden, *Kram.*

Rozhodnutj, *n.* Entscheidung, *f.* dijudicatio, decisio; Bestimmung, *f.* decisio.

Rozhor, bess. rozor, rozwor.

Rozhorčený, 3. erhitzt, inflammatus; oči rozhorčené, entzündete Augen.

Rozhořjm, *fut. ex.* il, iti, erbittern, exacerbare, iram movere alicui.

Rozhořekugi se, *fut.* owal, owati, ins Wehklagen kommen.

Rozhořjm se, *fut. ex.* el, eti, in den Brand kommen, incendi, flammas concipere.

†Rozhorlenec, nce, *m.* Enthusiast, ein Ereiferter? etwa zelosus: ztrženy rozhorlenec, *A. Neg.*

Rozhorljm, *fut. ex.* il, iti, in Eifer bringen, aneifern, incendere (zelo): aby nežiwé rozhorlowal, *K.* 2) erhitzen, fervefacere.

II. *rec.* r-ti se, sich ereifern, exardescere (ira, zelo): w prawém zamilowánj geho se rozhorlili, *K.* 2) erhitzt werden, fervefieri.

Rozhorlugi, - se, owati, vorh.

Rozhorúčjm, *fut.* iti, *sl.* sehr heiß machen.

Rozhořugi se, owal, owati, s. rozhořjm se.

Rozhostjm, *fut.* il, iti, trennen, aus einander bringen, dividere; b) verbreiten, propagare: to ssiroce rozhostěno gest w lidstém pokolenj.

II. *rec.* r-titi se, trop. aus einandergehen, discedere, abire; b) sich (häuslich) niederlassen? gsa mezy nepřáteli, rozhostils se, (du hast deinen Zustand als Fremdling, als Gast aufgehoben, aufgehört Fremdling zu seyn?); auch sich entkleiden?

Rozhrabám od rozhrabi, *fut. ex.* bal, bati, auseinander rechen, pectine dimovere; 2) auseinander scharren, radendo extendere.

Rozhradjm, *fut.* il, iti, *sl.* den Zaun abreißen.

Rozhránj, *n.* s. rozcestj, *Pr.* 2) Freudhof der armen Sünder, Rabenstein, Richtplatz *m.* Richtstätte *f.* locus suppsicii.

Rozhřegi, *fut. ex.* il, iti, erwärmen, calefacere, tepefacere, fovere.

II. *rec.* rozhřjti se, erwärmen, calefieri, calescere, tepescere.

Rozhřessugi, owal, owati, s. rozhřjssjm.

Rozhřjssenj, rozhřessenj, *n.* Lossprechung, *f.* absolutio.

Rozhřjssjm, *fut.* il, iti, v. Sünden lossprechen, absolvere.

Rozhřjwám al, ati, s. rozhřegi.

Rozhrnu, *fut. ex.* ul, auti, v. einander streifen, rollen, ausrollen, demovere.

Rozkacený 3. *partic.* v. rozkatjm, rozkacená zlost, *Puchm.*

Rozkácým, *fut.* el, eti, hie u. da umwerfen.

Rozkálám, *fut.* al, ati, entzwey spalten, findere, diffindere.

Rozkassjm, auf Kasch zerschmettern?

Rozkaupjm, *fut.* il, iti, wegkaufen, coëmere.

Rozkatjm se, *fut.* il, iti, s. rozčertjm se.

Rozkausám rozkauss! *fut. freq.* al, ati, folg.

Rozkausnu, *fut.* rozkausl, rozkausnauti, zerbeißen, a) durch Bei-

ßen trennen, mordicus (morsu) dividere; od. zerreißen, morsu rumpere; b) durch Beißen zerfleischen od. zerreißen, mordicus (morsu) lacerare; c) durch Beißen zerbrechen, (morsu) frangere.

Rozkaz, u, *m*. Befehl, Geheis, *m*. Ordre, *f*. eines Obern, imperium, jussum, jussus, praeceptum.

Rozkázanj, *n*. vorh. *B*.

Rozkazný, rozkazowačný 3. gebietherisch, imperiosus?

Rozkážj, *fut. ex.* kázal, kázati, *imper.* rozkaž, befehlen, Befehl ertheilen, imperare, praecipere alicui, jubere aliquem.

II. *rec.* r-ti sy, vorh.: doma sy rozkazug!

Rozkazugi, owal, owati, vorh.; auch hofmeistern?

Rozkládám, al, ati, ausbreiten, extendere, pandere, explicare; b) auseinander legen, explicare; neważnost wssech wůbec rozkládá a vkazuge, *K*. oheň rozklád. *sl*. für rozdělati, w mysli swe něco rozkládati; überlegen, *Cyr*. rukami r. *sl*. Gebehrden machen.

II. *rec*. r-ti se. sich ausbreiten, se extendere, se explicare &c. plamen se ssiroce rozložj. *K*.

Rozkladitý 3. ausgebreitet, v. Bäumen, patulus: rozkladitý kmen, *B*.

Rozklawjm, *fut.* il, iti, *sl*. d. Starrheit benehmen; s. zklawjm.

Rozklepám, *fut.* al, ati, poltern, (Kupferschm.) tudite dilatare.

Rozklížjm, *fut. ex.* il, iti, entleimen, glutine soluere.

II. *rec*. r-ti se, entleimt werden, glutine solvi.

Rozkmásám, rozkmássem, *fut.* sal, sati, *sl*. zerraufen, zerwühlen, etwas Haarigtes, discriminare, disturbare, digerere.

Rozkmotřjm, *fut. ex.* il, iti, entzweyen, uneins machen, discordes reddere.

II. *rec*. r-ti se, sich entzweyen, uneins werden, discordem fieri, cum aliquo.

Rozkohautjm se, *fut.* il, iti, *sl*. wollüstig werden, lascivia corripi.

Rozkol, u, *m*. Spalte beym Finger, Pfropfen.

Rozkolnjk, a, *m*. Abtrünniger, schismaticus.

Rozkolnjk, u, *m*. s. rozpěrák.

Rozkopám, *fut.* al, ati, abgraben, durch Graben wegschaffen, z. B. einen Hügel ꝛc. fodiendo tollere; 2) *sl*. mit Füßen zerstoßen.

Rozkopáwám, al, ati, vorh.

Rozkoš, e, *m* Wollust, *f*. Vergnügen, *n*. voluptas; 2) Unterhaltung, Vergnügung, *f*. delectatio: něco (pro rozkoš aspoň) syti a sstěpowati, *K*. 3) ein Wirthshaus bey St. Johann in der Liptau.

Rozkossenj, *n*. Vergnügung, delectatio; rozkossenj tělesné, *Com*.

Rozkossnjček, čka, *m*. Wollüstling, *m*. mollis, delicatus; rozkossnjčkowé a hedbáwnjčkowé, *K*.

Rozkossnický 3 s. rozkossný, *Syl*.

Rozkossnjk, a, *m*. s. rozkossnjček.

Rozkossný 3. wollüstig, a) Wollust verschaffend, voluptarius: rozkossná pitj, Luxusgetränke, potiones voluptariae, *Cyr*. o rozkossných zahradách to rozuměgi, v. Lustgärten, *K*. b) den Wollüsten ergeben, voluptarius, voluptatibus deditus, mollis; -ně, *adv*. wollüstig, voller Wollüste, in Wollüsten, molliter, luxuriose, voluptuose.

Rozkowám, *fut.* al, ati, hämmern, schmieden (auseinander) malleare: na braň to rozkugte, *K.* -meče na radlice, *Haj.*

Rozkrácem od. rozkrátám se, *fut.* tal, tati, *sl.* sich rühren, in Bewegung setzen, moveri.

Rozkradu, *fut. ex.* dl, rozkrasti, wegstehlen, surripere, subducere.

II. *rec.* rozkrasti se, sich wegstehlen, heimlich entfernen, sich wegschleichen, v. mehrern, se subducere, se subtrahere, clam abire: w nocy se lesy do Morawy rozkradli, *Haj.*

Rozkrágjm *fut. fr.* el, eti, en, zerschneiden, in Stücke schneiden, secare, consecare, dissecare, concidere.

Rozkragugi, owal, owati, s. rozkrogugi.

Rozkrákorjm se, *fut.* il, iti, *sl.* in Gaksen gerathen, (v. den Hühnern. 2) fig. in's Plaudern kommen.

Rozkrautjm, *fut. ex.* il, iti, cen, v. einander drehen, distorquere.

Rozkřesám, *fut.* al, ati, Feuer ausschlagen, ignem elicere od. excutere, fig. swětlo včenj ewang. rozkřesáwal, Žal. obnjček prawdy od W. rozkřesaný, od H. rozžatý, *Id.* -ánj, *n.* Ausschlagen des Feuers, excussio.

Rozkramářjm, *fut.* il, iti, verschachern, divendere.

Rozkřesáwám, al, ati, rozkřesám.

Rozkřičjm, *fut. ex.* el, eti, ausschreien, mit Geschrey bekannt machen, od. ausrufen, clamare, clamore indicare (proclamare); někoho rozkřičeti, jemand ausschreyen, z. B. als einen Dieb rc. infamare, diffamare.

II. *rec.* r-četi se, sehr schreyen, sich zerschreyen, nimis clamare, rumpi clamando.

Rozkřjdljm, *fut.* il, iti, plachty, d. Segel ausspannen, vela expandere, *D.*

Rozkročjm, *fut. ex.* il, iti, grätschen, d. Beine auseinander sperren, varicare, pedes divaricare.

Rozkrogjm, *fut. ex.* il, iti, en, entzwey schneiden, (mit einem Messer), dissecare.

Rozkrogugi, owati, vorh.

Rozkroky, ů, *m. pl.*, *loc.* w rozkrokách, *Vel.* derjenige Theil des Leibes, wo d. Beine auseinander gesperrt werden.

Rozkrucugi, *fut.* owati, s. rozkrautjm.

Rozkrwácým, *fut. ex.* el, eti, blutrüstig machen, cruentare.

Rozkrwawjm, *fut.* il, eti, vorh.

Rozkrygi, *fut.* kryl, kryti, verstecken, verbergen, omnia abscondere, occulere, occultare.

II. *rec.* r-ti se, sich verstecken, v. mehrern od. allen, abscondere se, abscondi.

Rozkuchám, *fut.* ati, aufschneiden, discindere, deartuare, scindere in membra; rozkuchánj těla lidského, - dissectio anatomica, *Vel.*

†Rozkuchárna, y, *f.* Anatomiezimmer.

Rozkudljm, *fut.* il, iti *sl.* zerwühlen, verwirren, z. B. Haare.

Rozkugi, s. rozkowám.

Rozkurwjm se, *fut.* iti, *sl.* sich der Hurerey ergeben.

Rozkůšťka, y, *f. dim.* v. rozkoš.

Rozkutáljm se, *fut.* il, iti, auseinander rollen, divolvi? penjze se rozkutálj.

Rozkwartyrugi, *fut.* owal, owa-

ti, wogáky, d. Soldaten einquartiren.

Rozkutjm, *fut. ex.* il, iti, (rozkucem *si.*) zerwühlen, ruendo corrumpere.

Rozkwerkugi, *fut. ex.* il, iti, d. Theile des Bergwerks austheilen.

Rozkwetu, *fut.* tl, rozkwésti (rozkwjsti), aufblühen, v. Blumen, geöffnet werden, florescere, se aperire.

Rozkwjljm, *fut.* il, iti, jemand zum Wehklagen, zum Jammern bringen, *Cyr.*

II. *rec.* r-liti se, in das Wehklagen, Jammern kommen, lamentari, ejulare.

Rozkydám, *fut. ex.* al, ati, den Mist auseinander werfen, s. kydám.

Rozkydnu se, zerfallen, zerbörsten, v. unflätigen Sachen, rumpi. 2) sich verbreiten, diffundi: cyzoložstwj se rozkydlo.

Rozkysámse, *fut.* ati, weiter schwären, diffuudi ut pus: rozkysánj neřádů.

Rozkyseljm, *fut. ex.* il, iti, erbittern, exacerbare: horké rozkyselenj a nepřátelstwj, *Vel.*

II. *rec.* rozkyseliti se, sich erbittern, zornig werden, exacerbari.

Rozkyselugi se, owati, vorh. rozepře den odedne wjce se rozkyseluge.

Rozlagi, rozlati, *obs.* s. wadjmse

Rozlámi, *fut. ex.* mal, mati, zerbrechen, z. B. den Stock, rc. frangere, diffringere, confringere.

Rozlamugi, owal, owati, vorh.

Rozlaučený 3. *part.* geschieden, beurlaubt, separatus; kázanj na rozlaučenau, s. kázanj na rozchodnau,

Rozlaučenj, *n.* Trennung, *f.* separatio, sejunctio, disjunctio.

Rozlaučjm, *fut. ex.* il, iti, trennen, v. Menschen, z. B. Eheleuten, dividere, separare, sejungere, disjungere, dissociare, solvere, dissolvere: rozlaučj ge s Bohem, *K.*

II. *rec.* r-čiti se, sich trennen, v. einander gehen, sejungi, dividi, discedere; 2) sich beurlauben, fortgehen, discedere, abire.

Rozlauskám, *fut. fr.* al, ati, folg.

Rozlausknu, *fut. ex.* skl, sknauti, aufbeißen, durch Beißen eröffnen, morsu, (dentibus) aperire, od. solvere rem; aufknacken, frangere: kdo chce gádro gjsti, musý prwé sskořepinu rozlaussiti, *prov. Vel.*

Rozlaussjm, *fut.* il iti, vorh.

Rozlegi, *fut. ex.* rozlil, rozliti, *part.* rozlit, verschütten, ausfließen lassen, durch unvorsichtige od. heftige Bewegung, effundere, profundere: kdo pak to tu rozlil? fig. wssudy rozlitá B. sláwa, *Com.*

II. *rec.* rozljti se, zerfließen, diffluere, dilabi, solvi; fig. rozlil se duch milosti B. na národy; wssudy rozlitá B. sláwa; 2) austreten, aus seinen Gränzen treten, z. B. das Wasser, inundare, exundare.

Rozléhám se, al, ati, wiederschallen, erschallen, resonare: wssudy po wssech kautech kwjlenj se rozléhalo, *K.* wýskali, až se w powětřj rozléhalo, *Vel.* od nařjkánj a pláče wssudy se rozléhalo, *Com.* křičeli, až se po horách rozléhalo, *K.*

Rozlehlost, i, *f.* z. B. kragin, gazy.

ka, Ausgedehntheit, Ausbreitung, diffusio, propagatio.
Rozlehlý 3. ausgedehnt, ausgebreitet, propagatus, diffusus.
Rozlehnu se, *fut.* hl, hnauti, s. rozléhám se.
Rozléwám, al, ati, s. rozlegi.
Rozležjm se. *fut. ex.* il, iti, ins Liegen kommen.
Rozleznohý 3. s. unter kriwonohý.
Rozlezlý, 3. auseinander gekrochen; breitschelnd, divaricatus.
Rozlezu se *fut. ex.* zl, zti se, auseinander kriechen: rozlezti se čerwy, voll Würmer werden, v. den Würmern gefressen werden, erodi a vermibus: ten se čerwy rozlezl, *Vel.*
Rozljcený 3. *partic.* wüthend, rabiosus, saevus; -nost, i, *f.* Wüthen, *n.* rabies, saevities.
Rozličný 3. *comp.* rozličněgšj; *M ind.* verschieden, unterschieden, a) nicht einerley, diversus, varius; b) mehr als eins, plures, complures; auch beym Singular, non unus; -ně, *adv.* verschieden, varie, diverse, non uno modo: -nost, i, *f.* Verschiedenheit, varietas, diversitas.
Rozlihám se, s. rozléhám se.
Rozlit, s. rozlegi
Rozljtjm, *fut. ex* il, iti, in d. Wuth bringen, saevum reddere, ad furorem redigere; r-ti někoho na někoho; -ljcenj, *n. verb.* II. *rec.* r-titi se, in Wuth gerathen, saevum fieri, ad furorem redigi.
Rozljwám, al, ati, s. rozlegi.
Rozlogdaný, 3. *sl.* unordentlich angekleidet.
Rozlomjm, *fut. ex.* il, iti, zerbrechen, frangere, diffringere; -enj, *n. verb.*
Rozlomugi, owati, verb.
Rozlosugi, *fut ex.* owal, owati, vertheilen durch, auch ohne Loos, sortiri, partiri: auřady a powinnosti mezy ně rozlosowali; koně rozlosowal. *K* - rozlosowánj měst 12. pokolenj Judskému, *K.*-owánj, *n. verb. Rec.* rozlosowati sy, untereinander theilen.
Rozložjm, *fut.* iti, s. rozkládám.
Rozložitý 3. s. rozkladitý: krásný, rozložitý strom; rozložité klasy má owes, *Vel.*
Rozlučugi, owati, s. rozlaučjm.
Rozmáčjm, il, iti, s. rozmočjm.
Rozmačkám, al, ati, s. flg.
Rozmáčknu, *fut.* kl, knauti, zerdrücken, elidere, conterere.
Rozmáhám se, al, ati, zunehmen, wachsen, größer werden crescere: oheň se rozmohl, *K.* hřmot se rozmáhá, *Com.*
Rozmáhánj se, *n.* Zunehmen, *n.* Vermehrung. *f.* incrementum, auctus.
Rozmanitý 3. mannigfaltig, varius, multiplex: -nost, i, *f.* Mannigfaltigkeit, *f.* varietas.
Rozmar, u, *m.* Laune? frohe Laune? 2) s. rozmařilost.
Rozmařilost, i, *f.* Trägheit eines Menschen, inertia, segnitia, od. segnities, desidia.
Rozmařilý 3 träge, kommod, segnis, piger, iners, deses, socors.
Rozmařjm, *fut. ex.* il, iti, durchbringen, verschwenden, dilapidare: nic nezachowá, wsse rozmařj, *K.*-řenj, *n. verb.*
Rozmazánek, nka, *m.* Zärtling, Weichling, *m.* mollis, delicatulus.
Rozmazaný 3. zärtlich, weichlich, mollis, delicatus; -ně, *adv* - iter, -te; nost, i. *f.* chkeit, -chkeit, *f.* mollitia, mollitus.

Rozmaži, *fut. ex.* rozmazal, rozmazati, rozmazán, *imper.* rozmaž, auseinander schmieren.

Rozmaznám, *fut.* ati, *sl.* verzärteln; - ſe, verzärtelt werden; -nanec, nce, *m. sl.* ſ. rozmazánek.

Rozmazugi, owati, ſ. rozmaži.

Rozmecem, *sl.* ſ. rozmetám.

Rozměkám, al, ati, ſolg.

Rozměknu, *fut. ex.* kl, knauti, weich werden, molliri, mollem fieri.

Rozmeljm, il, iti, ſolg.

Rozmelugi, owal, owati, z. B. kámen, zerbröckeln, comminuere, *Vel.*

†Rozměr, u, *m.* Verhältniß, *n.* proportio, *Puchm.*

Rozměřjm, *fut. ex.* il, iti, abmeſſen, metiri, emetiri, demetiri; - řenj, *n. verb.*

Rozměřowánj, *n. verb.* v. ſolg. vměnj rozměřowanj země, Geometrie, *Com.*

Rozměřugi, owati, vorh. rozměřuge wzdálenoſti, *Com.*

Rozmetám, rozmecy, *fut. fr.* tal, tati, v. einander werfen, disjicere; 2) ablegen, in den Buchdruckereyen, reponere in loculos.

Rozmetu, *fut.* tl, meſti, wegkehren, deverrere, od. diverrere.

Rozmeyšljm ſe, el, eti, ſich bedenken, a) bey ſich nachdenken, überlegen, reputare secum, apud animum cogitare, od. bios reputare od. deliberare; b) ſich beſinnen, anſtehn, Bedenken haben, dubitare, cunctari, ambigere, dubium esse.

Rozmjlám, ati, ſ. rozemeli.

Rozmilý 3. hold, lieblich, svavis, jucundus, gratiosus, charus.

Rozmjšſka, y, *f.* Entzweyen, *n.* dissensio, dissidium: rozmjšſka pro penjze mezy nimi byla ſrownána, Žiw. Karla.

Rozmjtám, al, ati, ſ. rozmecy: po brázdě gda, prázdnau rukau rozmjtal, *K.*

Rozmlauwám, al, ati, ſprechen, ſich unterreden, colloqui, sermocinari, sermonem conferre.

Rozmlauwánj, *n.* Geſpräch, *n.* sermo, colloquium, dialogus.

Rozmlſám, *fut.* al, ati, *reg. acc.* jemand den Mund nach etwas wäſſerig machen, ihm Begierde darnach erwecken, cupidum reddere rei.

II. *rec.* rozmlſati ſe, nach etwas lüſtern werden, appetere rem, cupidum esse rei; rozmlſal ſe, der Mund (das Maul) wäſſert ihm.

Rozmluwjm, *fut. ex.* il, iti, ſprechen, ſich unterreden, colloqui; 2) ausreden, aus dem Sinne reden, z. B. jemand etwas ausreden, a) etwas nicht zu glauben, suadendo alicui opinionem eripere; suadendo efficere, ut aliquis aliquid non credat; b) etwas nicht zu thun, suadendo eripere alicui consilium rei.

Rozmnoženj, *n.* Vermehrung, auctus, adauctus, incrementum: rozmnoženj berau w bohatſtwj a ſláwě, *K.*

Rozmnožjm, *fut. ex.* il, iti, vermehren, augere adaugere.

II. *rec.* rozmnožiti ſe, ſich vermehren, augeri, augescere, adaugescere.

Rozmnožitel, e, *m.* Mehrer, Vermehrer, amplificator, augustus: po wšſecky čaſy rozmnožitel řjšſe, allezeit Mehrer des

Reichs (im kaiſ. Titel), semper augustus, Pr.

Rozmnožugi, owati, ſ. rozmnožjm.

Rozmokjm, *fut. ex.* il, iti, en, zerweichen, zu ſehr weichen, u. weichen laſſen, diluere.

II. *rec.* r-čiti ſe, zerweichen, zu weich werden, dilui.

Rozmohu ſe, *fut. ex.* hl ſe, rozmocy ſe, ſ. rozmáhám ſe.

Rozmokám, al, ati, ſolg.

Rozmoknu, *fut. ex.* kl, knauti, zerweichen, zu weich werden, dilui.

Rozmotám, *fut. ex.* entwickeln, entwirren, etwa explicare.

Rozmrazugi, owati, ſolg.

Rozmrazým, *fut. ex.* yl, yti, aufthauen, v. dem Eiſe, od. v. der Kälte befreyen, glacie liberare, solvere, regelare; auch einen Erfrornen zum Leben bringen? Preſſp. Now.

Rozmrhám, *fut. ex.* al, ati, verſchwenden, Geld, Vermögen, effundere, profundere, dilapidare, prodigere.

Rozmrſſtěnec, nce, *m.* ein flacher nicht zuſammen gelegter Kuchen.

Rozmrſſtjm, *fut.* iti, ſ. rozrazým.

Rozmrwjm, *fut. ex.* il, iti, zerbröckeln, comminuere.

II. *rec.* r-witi ſe, zu Brocken werden, minui.

Rozmrzám, al, ati, ſolg.

Rozmrznu, *fut. ex.* zl, znauti, aufthauen, vom Eiſe od. v. der Kälte befreyt werden, glacie liberari, regelari.

Rozmuchlám, *fut ex.* al, ati, zerrauſen, confundere, implicare.

Rozmygi, *fut.* rozmyl, rozmyti, zerwaſchen, a) durch Waſchen trennen, diluere; b) durch Waſchen verderben, lavando corrumpere.

Rozmyſl, u, *m.* Bedacht, *m.* Überlegung, consideratio: s rozmyſlem, mit Bedacht, considerate: bez rozmyſlu, ohne Bedacht, unüberlegt, inconsiderate, temere, inconsulto; z vmyſla, a s dobrým rozmyſlem, *K.*

Rozmyſljm ſe, *fut. ex.* il, iti, ſich bedenken, a) etwas bey ſich überlegen, reputare secum, apud animum cogitare, od. blos reputare od. deliberare; b) ſich anders beſinnen, ſeine Meynung ändern, mentem mutare: napomjnán byl, aby ſe rozmyſlil, 2) ſich entſchließen, statuere, constituere, decernere.

Rozmyſlný 3. bedächtlich, circumspectus; -ně, *adv.* mit Überlegung, considerate: howádka to nečinj něgak rozmyſlně, *K.*

Rozmyſſlenj, *n.* ſ. rozmyſl: na rozmyſſlenj mjti, Bedenken tragen.

Rozmyſſlený 3. *part.* v. rozmyſljm: na rozmyſſlenau dáti, zu bedenken geben; čas na rozmyſſlenau, Bedenkzeit, *f.* spatium (tempus) deliberandi.

Roznáſſjm, el, eti, austragen, a) herumtragen, z. B. Brod, Semmeln, circumferre, circumgestare; b) ausplaudern, enuntiare, efferre, vulgare, divulgare; jemand austragen, ihn auf eine nachtheilige Art bekannt machen, infamare, (diffamare) aliquem: žádného nerozná ſſi mezy lidi, *Com.* roznese tě wſſudy nepřjtel, *Syr.* a) verſchleppen, wegſchleppen, auferre.

II. *rec* r-ſſeti ſe, verbreitet werden, divulgari; s něčjm ſe wůkol roznáſſeti, etwas herum tragen, Pr.

†Roznáſſitel, e, *m.* Hauſierer, institor? *D.*

Rozněcugi, owal, owati, ſ. roznjtjm.

II *rec.* r-wati ſe, entbrennen, accendi, *B.*

Rožnawa, y, *f.* Roſenau, eine biſchöfliche Stadt im Gömörer Komitat, Rosnavia.

Roznemocnjm ſe, iti, ſolg.

Roznemohu ſe, *fut. ex.* hl, roznemocy ſe, erkranken, in morbum cadere (od. incidere, implicare), aegrotum fieri, aegrescere.

Roznesu, -ſu, *fut.* ſl, ſti, ſ. roznáſſjm, -ſe: roznesla ſe powěſt.

Rožnjček, čku, *m.dim.* Spießchen, veruculum.

Roznjcenina, y, *f.* Entzündung, am Körper, inflammatio, *Vel.*

Rožnjk, u, *m.* vorh.

Roznjtjm ſe, *fut. ex.* il, iti, cen, *imper.* rozněť, ſ. rozněcugi ſe, od. rozpáljm ſe.

Roznoſým, *fut. fr* yl, yti, ſ. roznesu

Rozoliš, e, *m. sl.* ſ. roſolka.

Rozopnem, *sl.* ſ. rozepnu.

Rozor, rozwor, u, *m.* d. Furche im Acker, sulcus, lira; 2) Waſſerfurche, elix, icis, *m.* colliciae, (arum).

Rozorám, *fut.* al, ati, umackern, ackern, arare.

Rozoženjem, *sl.* ſ. rozeženu.

Rozpač, i, *f.* Bedenken, *n.* cunctatio, bez rozpači, *Dalem.*

Rozpáčjm. *fut. ex.* unſchließig, bedenklich machen, dubitationem alicui movere: rozpáčili ſrdce lidu, *K.* Jábenſké rozpáčil, a od něho odwrátil, *K.* rozpáčili a přeſtraſſili Izraelſké ſſpehéři, *Vel.*

II. r-čiti ſe, Bedenken tragen, cunctari: zdaliby ſe geſſtě rozpáčiti, a gemu pokořiti chtěli.

Rozpadám ſe, *praes.* 2) *fut. freq.* al, ati, ſ. rozpadnu ſe.

Rozpadáwám ſe, ati ſe, ſ. r-nu ſe.

†Rozpadawec, wce, *m.* zroſtlina, trypsacum.

Rozpadlina, ſ. rozſedlina.

Rozpadnu ſe, *fut. ex.* dl, dnauti, zerfallen, v. einanderfallen, dilabi, solvi; 2) ſ. rozpuknu ſe.

Rozpagedjm ſe, *sl.* ſ. rozgedugem ſe.

Rozpak, u, *m.* Anſtand, *m.* dubium; *pl.* rozpaky, Bedenklichkeit, *f.* cunctatio, dubitatio, *D.* na rozpacych gſem, *Com.* ſ. gſem.

Rozpakugi, owal, owati, *reg. acc.* Bedenken machen, dubitationem alicui movere: od té wjry přigetj ho nerozpakuge, *Com.* 2) ſ. rozgjmám? ? *D.* 3) auspacken, promere; -kowánj, *n. verb.*

II. *rec.* r-owati ſe, Bedenken tragen, dubitare.

Rozpálenj, *n.* Entzündung *f.* Anzündung, *f.* incensio, inflammatio.

Rozpáljm, *fut.* il, iti, en, heiß machen, erhitzen, calefacere, *Dan.* 3, 19. b) entzünden, in Flammen ſetzen, anzünden, accendere, incendere, succendere, inflammare: fig. lakomſtwjm nenaſyceným rozpálen geſt, *K.*

II. *rec.* r-liti ſe, entbrennen, ardescere, exardescere, inflammari; 2) ſ. rozzlobjm ſe, *Com.*

Rozpalugi, owal, owati, vorh.

Rozpárám, *fut.* al, ati, auftren-

nen, a) etwas Genähtes, dissuere; b) etwas Gewirktes, retexere; c) fig. rozpárati přáteľstwj, s. rozkmotřjm se, *Syl.*

Rozparček, ečku, *m. dim.* folg.

Rozparek, rku, *m.* Spalt, Aufschnitt, *m.* Spalte, *f.* fissum, fissura, scissura; rozparek péra, der Spalt, od. d. Spalte einer Feder; 2) Schlitz, *m.* am Kleide, fissura, *R.*

Rozpařugi, owal, owati, in Dunst versetzen, vaporem elicere: ta wěc tělo rozpařowala a přjliš zahřjwala, *K.*

Rozpásám, *fut. ex.* al, ati, aufgürten, losgürten, recingere, auch solvere, resolvere.

Rozpásaný 3. *part.* losgegürtet, aufgelöst, discinctus; b) fig. ausgelassen, locker, liederlich, dissolutus: gest žiwota rozpásaného, *Com.* - ně, *adv.* dissolute; rozpásaně (nemjrně) weselj, *Id.* w hřjchy rozpásaně běžeti.

Rozpássem, *fut.* sati, *sl.* s. rozpásám.

Rozpasugi, owati, s. rozpásám.

Rozp'atý (rozpiatý) 3. *part.* v. rozepnu: rozp'atýma rukama geg do lůna přigal, mit ausgestreckten Händen, *Kram.* (allein *Cyr.*: s roztaženýma rukama proti němu gde).

Rozpausstěcý 1. Auflösungs-: rozpausstěcý prostředkowé, Auflösungsmittel, *Neg.*

Rozpaussťjm, ěl, ěti, s. rozpustjm.

Rozpečený 3. *part.* v. neuem gebacken, recoctus.

Rozpečetjm, *fut.* i , iti, ěn, *imper.* rozpečeť, entsiegeln, erbrechen, z. B. einen Brief, resignare, solvere, aperire, effringere.

Rozpečeťugi, owati, vorh.

Rozpekám, al, ati, folg.

Rozpeku (ču), *fut.* rozpekl, rozpecy, *part. pass.* rozpec, (*sl.* rozpeč), v. neuem backen, recoquere.

Rozpěrák, u, *m.* Spreitze, *f.* besonders zwischen den Wagenleitern, festuca, *R.*

Rozpiatý, s. rozp'atý.

Rozpjchám, *fut. fr.* al, ati, zerstechen, confodere.

Rozpigi se, *fut. ex.* pil, piti, ins Trinken, Saufen kommen, bibere.

Rozpjljm, *fut.* il, iti, zersägen, serra dividere.

Rozpjnám, al, ati, s. rozepnu.

Rozpinka, y, *f.* s. rozpěrák; 2) od. *pl.* rozpinky, beym Weber, Leinwandspreitzen, asserculi distendentes linteum.

Rozpjrám, al, ati, *praes.* v. rozeperu, u. rozepru.

Rozpjssi, *fut. ex.* rozepsal, rozepsati, ausschreiben, hin u. her schreiben, berichten, litteris divulgare: mstjce se, rozpisowali o něm, že ɔc.; durch Schreiben bekannt machen, od. ankündigen, literis indicere, denuntiare, z. B. einen Landtag, Schatzung, Lieferung; auch imperare, wenn es soviel ist, als anbefehlen; auch describere, wenn dabey eine Eintheilung ist, od. wenn es soviel ist, als nach einer gewissen Eintheilung auflegen.

II. *rec.* rozpjssi se, ins Schreiben kommen, scribere (strenue).

Rozpisugi, owal, owati, vorh.

Rozpláči, *fut. ex.* rozplakal, rozplakati, zum Weinen bringen, ad flendum perducere, lacrymas alicui elicere.

II. *rec.* rozplakati se, in das

Weinen kommen, flere, ejulare, vagire.

Rozplakáwám, al, ati, vorh.

Rozplamenjm, *fut.* il, iti, *sl.* entflammen, inflammare.

Rozplaššjm, *fut. ex.* verscheuchen (auseinander, mehrere), abigere, fugare.

Rozplemenjm, *fut.* il, iti, s. rozplodjm.

Rozplemeňugi, owati, vorh.

Rozplesklý 3. flach, breit, platt gedrückt, latus, planus: rozpleskle nohy, Schwimmfüße, planipedes.

Rozplesknu, *fut. ex.* skl, sknauti, platt drücken, od. platt schlagen, premendo, vel percutiendo planum reddere.

Rozplesštjm, *fut. ex.* il, iti, so etwas werfen, daß es breit auseinander geht, z. B. Leim, Koth rc.

II. *rec.* r-titi se, durch Werfen, Fallen, breit auseinander gehen.

Rozpletám, al, ati, folg.

Rozpletek, tku, *m.* Entwickelung, Auflösung, dissolutio.

Rozpletu, *fut. ex.* tl, rozplésti, auftrennen, etwas Gewirktes, Geflochtenes, retexere.

Rozploda, y, *f. ol.* s. rozplozenj.

Rozplodjm, *fut. ex.* il, iti, zen, fortpflanzen, propagare.

Rozplozenj, *n.* Fortpflanzung, *f.* propagatio.

Rozplozowánj, *n.* s. rozplozenj.

Rozplozugi, owati, s. rozplodjm.

Rozplynu se, *fut. ex.* ul, auti, zerfließen, diffluere, dilabi, solvi; 2) zerschmelzen, (*neutr.*) liquescere, liquefieri, solvi: rozkoššj se rozplýwá, *K.* lakomstwjm a rozkoššemi o málo že se nerozplynul, *Com.* často srdce mé we mně se rozplýwá, *Id.* milosrdenstwj Božj rozplýwá se na wšecky skutky geho; zmužilost w sladké slzy se rozplynula, *Neg.*

Rozplýwám se, al, ati, vorh.

Rozpočitám, *fut.* al, ati, folg.

Rozpočtu, *fut. ex.* rozpočtl, rozpočjsti, ausrechnen, durch Rechnen überschlagen, computare, ratiocinari, rationes subducere.

†Rozpogek, gku, *m.* das Aufgelöste, Geschiedene, solutum, *P.*

Rozpogjm, *fut. ex.* il, iti, trennen, auflösen, scheiden, dividere, separare, sejungere, disjungere, dissociare, solvere, dissolvere.

Rozpogitedlný 3. auflöslich, trennbar, separabilis, dissolubilis.

Rozpolčjm, *fut.* il, iti, vorh.

Rozpoltjm, *fut. ex.* il, iti, entzwey hauen, dissecare in medio: pacholátko na dwé rozpoltili, *Žal.*

Rozpoltugi, owal, owati, vorh. *K.*

Rozpomenu se, *fut. ex.* ul, auti, *imper.* rozpomeň se, sich besinnen, entsinnen, erinnern, meminisse, recordari, reminisci rem (hominem), od. rei (hominis); 2) s. slitowati se.

Rozpomenutj, *n.* Entsinnung, *f.* recordatio.

Rozpomjnám se, al, ati, s. rozpomenu se.

Rozpomjnánj, *n.* s. rozpomenutj.

Rozpor, u, *m.* Stange bey Jägern, 2) Streit, Wortwechsel, *m.* contentio.

Rozpora, y, *f.* v. rozepru, Netzgabel, *f.* vari, (orum).

Rozporka, y, *f.* Ortscheit, *n.* (an der Waage), jugi latus; 2) Querstänglein bey Kutscherstangen, transtillum, *R.*

Rozpřáhám se, al, ati, folg.

Rozpráhnu se, *fut. ex.* hl se, hnauti se, ausholen, den Arm zum Wurfe, od. zum Schlage v. sich strecken, extendere, intendere manum.

Rozpránj, *obs.* s. zpjránj.

Rozpráſſjm, *fut.ex.* il, iti, zerstauben, dissipare, dispergere.

II. *rec.* r-ſſiti se, zerstieben, dissipari, dispergi.

Rozpráwjm, *praes.* ěl, ěti, reden, loqui, fari: geſſtě nerozpráwj gak náležj (djtě); 2) sprechen, sich unterreden, colloqui, sermocinari, sermonem conferre; 3) erzählen, narrare.

Rozprawjm, *fut.* il, iti, aus einander bringen, od. flechten, wie bey Kämmen d. Haare.

Rozpráwjwám, al, ati, *fr.* v. rozpráwjm: rozpráwjwali starj.

Rozpráwka, y, *f.* Reden, *n.* Rede, *f.* Gerede, *n.* sermo; 2) eine Fabel, apologus.

Rozprawugi, owati, s. rozprawjm

Rozprchám se, ati, s. rozprchnu se.

Rozprchljm, - se, *fut.* il, iti, s. rozzlobjm, - se,

Rozprchnu se, *fut.ex.* chl se, nauti se, sich zerstreuen, nicht beysammen bleiben, dissipari, dispergi: do swých domů se rozprchli, *Cyr.* 2) s. rozutjkám se, *B.Com.*

Rozpřeskám, *fut. sl.* aufschnallen.

Rozprodám, *fut.ex* al, ati, verkaufen, an verschiedene, divendere.

Rozprodáwám, al, ati, vorh.

Rozprostjrám, al, ati, s. rozprostru: rozprostjrati včenj.

Rozprostowlasatjm, *fut.* ěl, eti?

Rozprostowlasým se, *fut.* yl, yti, folg.

Rozprostowlasugi se, owal, ati, d. Haare auflösen, hängen, (fliegen) lassen, pandere, crines demittere; dlauze se, gako ženy, rozprostowlasugj.

Rozprostru, (ku), *fut.* střel, střjti, *part. pass.* rozprostřen, u. rozprostřjn, *imper.* rozprostři, ausbreiten, expandere, extendere, explicare: cýrkew bude rozprostřjna po wſſem swětě, *K.*

II. *rec.* r-střjti se, sich ausbreiten, se extendere, se explicare.

Rozprosým se, *fut. ex.* yl, yti, sehr bitten, multum rogare, od. orare.

Rozprſſjm se, *fut.* el, eti se, zerstieben werden, dissipari.

Rozptylec, Rispengras?

Rozptýljm, *fut.* il, iti, zerstreuen, dissipare, dispergere: bohatstwj k rozptýlenj přicházý, *K.*

II. *rec.* r-liti se, sich zerstreuen, dissipari, dispergi.

Rozptylugi, owati, vorh.

Rozpučjm, *fut. ex.* il, iti, zersprengen, mit Gewalt trennen, rumpere: rozpučj nowé wjno nádoby.

Rozpůjčjm, *fut.* il, iti, verleihen, verborgen, a) Geld, dare mutuo, od. mutuum, am, um, &c. c) andere Dinge, commodare.

†Rozpuk, u, *m.* zrostlina, cicuta.

Rozpuka, y, *f.* Wassermerk, *m.* apium palustre, sium; s. Hübners Natur Lexikon, unter *Sium.*

Rozpukám se, *fut. fr.* al, ati, s. rozpuknu se.

Rozpuklina, y, *f.* Riß, *m.* ruptum.

Rozpuknu se, *fut. ex.* kl, knauti se, zerbersten, zerplatzen, rumpi, dirumpi, dissilire; 2) aufspringen, Risse, Spalten bekommen, rumpi, hiscere: rozpukl se mi prst v nehtu.

Rozpůljm, *fut. ex.* il, iti, en, entzwey schneiden, dissecare; entzwey hauen, caedendo dividere (rumpere).

Rozpůrka, y, f. Krummholz im Brauhause, D.

Rozpustkadlo, a, n. Schmelztigel, vas liquationis, crucibulum R.

Rozpustění, n. Loslassung, Abdenkung (mehrerer), dimissio; 2) Zerlassung, liquefactio, liquatio.

Rozpustěný 3. part. pass. v. rozpustjm; s. rozpustilý.

†Rozpustek, tku, m. das Zerlassene, liquefactum, P.

†Rozpustidlo, a, n. Auflösungsmittel, n. solvens.

Rozpustilý 3 ausgelassen, a) v. Dingen, effusus, immodicus, immoderatus immodestus; b) v. Personen, immoderatus effusus, immodestus; 2) liederlich, zügellos, dissolutus; -le, adv. ausgelassen, immodice, immodeste; 2) liederlich, zügellos, dissolute; -lost, i. f. Ausgelassenheit, f. immoderatio, immodestia; 2) Liederlichkeit, Zügellosigkeit, f. dissolutio.

Rozpustjm, fut. il, iti, ſtěn, v. sich gehen lassen, aus einander gehen lassen, v. sich lassen, dimittere: raddu rozpustiti, Pr. 2) auslassen, z. B. ein Kleid rc. laxare, aperire; 3) zerlassen, z. B. Butter rc., liquefacere, liquare.

II. rec. r-ſtiti se, zerschmelzen, (neutr.) liquescere, liquefieri, solvi.

Rozputnám, fut. al, ati, sl. d. Fesseln auflösen.

Rozrážjm se, el, eti, folg. tjm dýmem powětřj nakažené se rozrázelo a čiſtilo, K. ſſik rozrážegi, Com.

Rozrauchám, fut. al, ati, zerrausen, s. rozmuchlám.

Rozrazyl, u, m. Ehrenpreiß, veronica, Vel.

Rozrazým, fut. ex. yl, yti, zen, imper. rozraz, zerschlagen, entzwey schlagen, contundere, pulsando solvere; 2) trennen, durchbrechen, z. B. d. Schlachtordnung, disturbare; aciem perfringere; 3) Hitze, Kälte bekommen, od. v. ihr durchdrungen werden, ardescere, incendi, frigere, algere: gak wygdu wen, hned mne rozrazý zyma; zyma mne napadá, rozrázj, es kommt mich ein Frost an, D.

II. rec. rozrazyti se, zerspringen, dirumpi.

Rozředjm, s. rozřjdjm.

Rozřezám, rozřeži, fut. fr. rozřezal, rozřezati, rozřezám, zerschneiden, secare, consecare, dissecare, concidere; 2) beſſ. rozpjljm.

Rozřjdjm, sl. rozrjedjm, fut. ex. il, iti, verdünnen, diluere, Com.

Rozřjznu, fut. zl, znauti, s. rozřezám.

Rozrúcám, fut. al, ati, sl. einreißen, diruere.

II. rec. rozrúcati se, zerfallen, dirui.

Rozruſſjm, fut. iti, s. rozrauchám.

Rozrygi, fut. ryl, ryti, aufgraben, s. rygi.

Rozſadjm, fut. ex. il, iti, zen, aussetzen auseinandersetzen, disponere: Bäume aussetzen, transponere, transplantare, transferere.

II. rec. r-iti se, sich auseinander setzen, hinc inde considere.

Rozſamopáſſený 3. sl. Muthwillen treibend.

Rozſamopáſſjm se, fut. il, iti, sl. muthwillig werden, petulcire.

Rozsápám, *fut.* al, ati, zerfleischen, zerreißen, lacerare, laniare, dilacerare, dilaniare: rozsapánj auřednjků od lwů, *K.* rozsápaná řjsse od obogj strany, *Vei.*
Rozsápáwám, ati, *fr.* vorh.; -áwánj, *n. verb.*
Rozsaudjm, *fut. ex.* il, iti zen, entscheiden, decernere, judicare, disceptare, dijudicare.
Rozsaugi, owal, owati, folg.
Rozsázým, *fut. ex.* el, eti, hin u. her wieder zerlegen, distribuere, dislocare: některé po žalářjch rozsázel.
Rozschowám, *fut.* ati, folg.
Rozschowáwám, al, ati, hin u. her verstecken, verbergen, diversis locis, passim, abscondere.
II. *rec.* r-wáwati se, sich hin u. her verstecken, abscondere se.
Rozsechlý 3. *K.* f. rozeschlý.
Rozsedám se, ati, f. rozsednul se.
Rozsedjm se, *fut.* il, iti, in das Sitzen kommen, sedere (cupide)
Rozsedlina, y, *f.* Spalt, *m.* Spalte, *f.* Ritz, *m.* Ritze, *f.* fissum, fissura, rima: zpukánj a rozsedliny prsů, *Vel.* 2) Felsloch, *n.* Kluft, *f.* rima, hiatus, scissura, chasma, (atis), *n.*
Rozsednu se, *fut. ex.* dl, dnauti, f. rozsaditi se; 2) aufklaffen, hiare: rozsedssi se země, pohltila ge.
Rozsegi, *fut. ex.* rozsyl, rozsýti, aussäen, a) ohne Akkus. sementem facere, semen spargere; b) mit den Akkus. serere, seminare; c) fig. včenj Hussowo rozsýwal
Rozsekám, *fut. ex.* al, ati, zerhauen, in Stücke hauen, concidere, dissecare; b) sehr hauen, sehr verwunden, sehr prügeln, lacerare.
†Rozsewák, u, *m.* Säemaschine, machina seminatoria, *P.*
Rozsewač, e, *m.* Säemann, sator, seminator; -čka, y, *f.* Säeweib, *n.* seminatrix; 2) f. rozsywka.
Rozskáči se, *fut. fr.* rozskákal se, rozskákati se, v. einander springen, dissilire; 2) in das Springen kommen, saltui indulgere.
Rozskakugi, owati, folg.; -se, f. vorh.
Rozskočjm, *fut. ex.* il, iti, skokem wyrazým, einspringen.
II. *rec.* r-čiti se, zerspringen, dissilire, dirumpi: rozskočj se w mnohé hwězdy, *Neg.* hlawa mě bolj, že se mi může r-skočit.
Rozskrygi se, *fut.* owal, owati, f. rozschowám se.
Rozskrýwám se, al, ati, vorh. rozskrýwali se mezy cyzými, *K.*
Rozsměgi, f. rozesměgi.
Rozsmeknu se, *fut.* kl, knauti, zerfallen, leicht aus einander gehen, dissolvi; rozsmekla se pauta, *Com.* -stolice, hora.
Rozsmjssjm, *fut. ex.* il, iti, jemand lachend machen, ad ridendum perducere.
II. *rec.* r-ssiti se, in das Lachen kommen, ridere (valde): welmi se nad tjm rozsmjssil, *Cyr.*
Rozsobássjm, *fut. ex.* il, iti, ehescheiden, (divortiare).
II. *rec* r-ssiti se, sich ehescheiden.
Rozsmýkám se, *fut.* al, ati, *iterat.* f. rozsmeknu se: rozsmýkala se kola, *Com.*
Rozsocha, y, *f.* folg.
†Rozsochatka, y, *f.* furcellaria, (alga fucacea).
Rozsochatý 3. gabelig, *D.*
Rozsosska, y, *f.* Forchel, Forke, Forkel, Furkel, furca, *D.* f. rázsocha.

Rozſrdjm ſe, *fut.* iti, *sl.* erzürnen.
Rozſrdnatjm, iti, beherzt machen.
II. *rec.* r-ti ſe, Muth faſſen.
Rozſtſſjm ſe, *fut.* il, iti, wüthend, grimmig werden.
Rozſſafářjm, *fut.* il, iti, *sl.* zerſplittern, verſchwenden, dilapidare.
Rozſſafný 3. vorſichtig, providus, cautus; -ně, *adv.* de, -te, circumspecte; -noſt, i, *f.* Vorſichtigkeit, providentia, prudentia cautio, provisio.
Rozſſjřjm, *fut. ex.* il, iti, erweitern, weiter machen, z. B. ein Haus, dilatare, amplificare: b) ein Reich, d. Gränzen, proferre, dilatare, amplificare: daleko ſwé meze a panſtwj rozſſjřil, *Vel.*
Rozſſiřugi, owal, owati, vorh.
Rozſſkádljm, *fut.* iti, zornig, toll machen, ad iram concitare.
Rozſſkeřjm ſe, *fut.* iti, ſich öffnen, aufſpringen.
Rozſſklebugi, owal, owati, klaffen, offen ſtehen, hiare, patere; anfangen zu klaffen, hiscere, dehiscere.
II. *rec.* r-wati ſe, daſſelbe.
Rozſſkljbenina, y, *f.* Klaffung, hiatus, *D.*
Rozſſkwarky, ů, *m. pl.* Erzſchlacken, od. Schaum, der auf dem geſchmolzenen Erz ſchwimmet, scoria.
Rozſſlapám, rozſſlápi, *fut. freq.* al, ati, zertreten, obterere, proterere, mit u. ohne pede, pedibus, auch conculcare, proculcare.
Rozſſmelcugi, *fut.* owal, owati, durch Schmelzen zertheilen, liquefacere, colliquefacere.
Rozſſněrugi, rozſſňurugi, *fut. ex.* owal, owati, abſchnüren, dissolvere, discingere.
Rozſſtěp, u, *m. sl.* beſſ. als oſſtjpec, Apfelbrecher, *m.*
Rozſſtěpugi, owal, owati, durch das Pfropfen vermehren, inserendo propagare, multiplicare.
II. *rec.* r-ti ſe, fortgepflanzt werden, propagari: fig. gak ſe rozſſiřowati a rozſſtěpowati počalo náboženſtwj.
Rozſſtjpám, *fut. fr.* al, ati, ſ. rozſſtjpjm.
Rozſſtjpenj, *n.* Spalt, *m.* Spalte, *f.* fissum, fissura.
Rozſſtjpenina, y, *f.* vorh. *Com.*
Rozſſtjpjm, *fut. ex.* il, iti, en, zerſpalten, findere, diffindere, secare, dissecare.
Rozſſtjpnu, *fut.* pl, plnauti, vorh.
Rozſtaupjm ſe *fut.* il, iti, auseinander treten, digredi: Jordán ſe před nimi rozſtaupil, *K.* 2) rozſednu ſe.
Rozſtawjm, *fut. ex.* ěl, ěti, ěn, anfangen zu bauen, z. B. ein Haus, incipere aedificare, exstruere; 2) ausſtellen, hier u. da hinſtellen, disponere.
II. *rec.* r-ěti ſe, ſich auseinander ſtellen, dislocare se: onde y onde ſe rozſtawěli, *Cyr.*
Rozſtawugi ſe, owati, vorh.
Rozſtjrám, ſ. rozeſtjrám.
Rozſtoky, ů, *m. pl.* d. Stadt Roſtock, Rostochium: měſto Rozſtoky oblehl, *Vel.* ſ. auch Roztok (Rozſtok wäre noch richtiger)
Rozſtonáwám ſe, ati, folg.
Rozſtonu ſe, rozſtonám ſe, *fut. ex.* nal, nati ſe, erkranken, in morbum incidere.
Rozſtřjhám, *fut. fr.* al, ati, folg.
Rozſtřihnu, *fut.* hl, hnauti, rozſtřjzen, *imper.* rozſtřihni, zerſchneiden mit der Scheere, conscindere, discindere.

Rozstříhugi, owati, vorh.
Rozstrkám, *fut. ex.* al, ati, hie u. da stecken, hineinfügen, passim inserere.
Rozstrogjm, *fut. ex.* il, iti, entkleiden, vestes exuere.
II. *rec.* r-giti se, sich entkleiden, vestes exuere.
Rozstúni se, s. rozstonu se.
Rozsudek, dku, *m.* co se děge na práwo psané, na obyčegnau zwyklost, neb na průwod stran, Pr. (vgl. nález), Gerichtsspruch, *m.* sententia: rozsudkem hrdla odsauzen; Jz. 3, 13; 2) überhaupt Urtheil, *n.* judicium sententia.
Rozsudj, jho, *m.* Schiedsmann, Schiedsrichter, *m.* arbiter, *Com.*
Rozsukugi, owal, owati, v. einander drehen, retorquere, retexere.
Rozsussjm, *fut.* il, iti, leck werden lassen, sinere rimas agere, dehiscere.
II. *rec.* r-iti se, verlechzen, rimas agere, dehiscere.
Rozsuzowač, e, *m.* Kunstrichter, *m.* criticus, *D. P.*
Rozsuzowánj, *m.* Urtheilen, Beurtheilen, dijudicatio; Entscheidung, decisio; s. folg.
Rozsuzugi, owal, owati, s. rozsaudjm; b) überlegen, nachdenken, perpendere.
Rozswěcugi, owati, s. rozswjtjm.
II. *rec.* r-wati se, s. rozednjwá se; b) überhaupt scheinen, den Schein verbreiten, lucere, lucem spargere: swětlo známosti po swětě se rozswěcuge, *K.*
Rozswětljm se, *fut.* lilo, liti se, vorh. v switánj, prwé nez se práwě rozswětlilo, *K.*
Rozswjceny, *part.* v. rozswjtjm.
Rozswitáwá se, alo, *impers.* es taget, es wird Tag, diescit.

Rozswjtjm, *fut. ex.* il, iti, cen, *imper.* rozswěť, Schein, Licht machen, lumen facere; 2) ein Licht anzünden, lumen, (candelam) accendere
II. *rec.* r-titi se, Schein, Licht, v. sich geben, lucere, lumen spargere.
Rezsylám, al, ati, s. rozessli.
Rozsyljm se, *fut. ex.* yl, yti se, Kraft erlangen, robur assumere.
Rozsýpám, *fut. ex.* al, ati, durch unvorsichtige od. heftige Bewegung in Menge hinfallen lassen, effundere, profundere.
II. *rec.* r-ati se, zusammenfallen, wie ein Faß, dissolvi; 2) zu Staub u. Asche werden, dissipari: tělo nasse w hrobě se rozsýpe; 3) verstreut werden.
Rozsywač, s. rozsewač.
†Rozsywacý 1. z. B. nástrog, Säemaschine, *f.* machina seminatoria, *P.*
Rozsýwám, al, ati, s. rozsegi: fig. mezy lidi různice, swáry rozsýwati, *Vel.*
Rozsýwánj, *n.* Säen, *n.* satio, seminatio.
Rozsywka, y, *f.* Säetuch, *n.* pannus seminatorius.
Roztáčjm, el, eti, s. roztočjm.
Roztagi, *fut.* al, ati, aufthauen, zergehen, dissolvi, liquescere.
Roztahám, *fut. fr.* al, ati, verschleppen, hie u. dahin schleppen, huc et illuc ferre, trahere; wegschleppen, auferre.
Roztáhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, *part. pass.* roztažen, *imper.* roztáhni, ausstrecken, ausbreiten, ausdehnen, auszerren, extendere; s. auch rozp'atý.
II. *rec.* r-auti se, sich verlängern, in d. Länge ausdehnen,

[illegible]teri. expandi; sich strecken: roztahugi se na posteljch, K. 2) sich groß machen, efferre se D.
Roztahugi, owal, owati, vorh.
Roztamarčjm, fut. ex. il, iti, ver- pfändertauschen, dilapidare.
Roztápjm, ěl, ěti, iterat. s. rozto- pjm.
Roztaužjm fut. il, iti, Sehnen er- regen, desiderium movere.
II. rec. r-žiti se, sich sehnen, v. der Sehnsucht befallen wer- den, desiderium concipere, K. roztaužiti se po gednomy- slnosti, Com.
Roztaženj, n. Ausdehnen, Aus- breiten, expansio, B.
Roztekám se, al, ati, folg.
Roztekú se, fut. ex. kl, roztecy se, zerfließen, auseinander fließen, diffluere, dilabi.
Roztepljm, (roztopljm, statt die- ses sagt man viell. irrig rozto- pjm,) erwärmen, erhitzen, ca- lefacere.
Roztjnám, al, ati, s. rozetnu.
Roztinugi, owati, s. rozetnu.
Roztjrám, ati, s. rozetru
Roztlačjm, fut. ex. il, iti, zerdrü- cken, conterere, obterere, B.
Roztlaukám se, ati, s. roztluku.
Roztlčem, tlkol, sl. s. roztluku.
Roztluku, (ču) fut. ex. roztlaukl, roztlaucy, (roztlauct) roztlu- čen, imper roztluc, zerschlagen, entzweyschlagen, contundere, pulsando solvere. 2) zerbre- chen, z. B. ein Glas, frangere, diffringere; 3) zerstossen, con- tundere, elidere.
II. rec. roztlaucy se, zerbre- chen, (neutr.), zerbrochen wer- den, frangi, diffringi.
Roztočjm, fut. ex il, iti, v. einan- der drehen, distorquere; 2) durch unvorsichtiges Zapfen aus- fließen lassen, effundere, pro- fundere. 3) zerwühlen, zerna- gen, verzehren, consumere; čer- wi ho roztočili.
Roztočugi, -se, owal, owati, vorh. roztočowala se kniha, - volu- men, K.
Roztok, u, m. s. Roztoky, Vel.
Roztomilý 3., sl. auch roztomile- ný, s. rozmilý: roztomilé djtě, holdes Kind, svavissimus in- fans, puer.
Roztopašný, bess. prostopašný.
Roztopjm, fut. ex. il, iti, (sl.) s. rozpustjm, 3), z. B. Metalle, auch Eis; 2) Feuer anzünden? ein- heizen, ignem accendere, ex- citare; s. roztepljm, roztopljm.
II. rec. r-ti se, s. rozpustiti se.
Roztopugi se, owati, vorh.
Roztowaryšjm, fut. ex. il, iti, trennen, dissociare.
Roztřásám, al, ati, s. roztřesu: pjšj knihy, pro roztřásánj gmé- na swého, Com. pýchu swau roz- třásagj, K.
Roztratjm, fut. il, iti, nach u. nach verlieren, sensim, (paulatim) amittere, perdere.
Roztraubjm, fut. ex. il, iti, aus- posaunen, buccina significa- re, divulgare.
Roztrausým, fut. ex. yl, yti, ver- streuen, hin u. her streuen, dis- pergere, dissipare; 2) aus- streuen, unter d. Leute bringen, verbreiten, spargere, disper- gere, disseminare, dissipare.
Roztřepetený 3. zerschlagen? roz- třepetená hlawa, Neg.
Roztřepjm, ful. ex. il, iti, auftren- nen, etwas Gewebtes, ausfä- deln, drüseln, retexere.
Roztřesu, fut. ex. roztřásl, roztřá- sti, erschüttern, concutere, con- quassare, 2) ausbreiten, ver-

breiten, vertheilen, spargere, dispergere; s. auch roztrásám.

Roztrhám, *fut.* ati, s. roztrhnu.

†Roztrhanec, nce, *m.* zrostlina, drypis.

Roztrhawám, al, ati, *fr.* folg.

Roztrhnu, *fut.* hl, hnauti, *part.* roztržen, *imper.* roztrhni, zerreißen, lacerara, discerpere, conscindere, discindere, rumpere, dirumpere: od sebe se oddělili, a spolek roztrhli, Pr.

II. *rec.* r-nauti se, zerreißen (*neutr*). zerrissen werden, solvi; rumpi, dirumpi; b) sich v. einander trennen, dividi, dirimi, rumpi: w honénj se roztrhli, *Cyr.* (roztrhnauti se na mysli. sich zerstreuen?)

Roztrhugi, owal, owati, vorh.

Roztřjskám, *fut. ex.* al, ati, zerschmettern, zertrümmern, conquassare, confringere, contundere, *B.* roztřjskánj lodj, *Com.* - ánj, *n. verb.*

II. *rec.* r-kati se, zerbrechen, (*neutr.*) zertrümmert werden, confringi.

Roztřiskugi, owal, owati, vorh. roztřiskuge zbraně.

Roztřjsstjm se, *fut.* il, iti s. r-skám, auch zersplittern, *B.*-těnj, *n. verb.*

Roztrogenj, *n.* Uneinigkeit, Zwiespalt, *m.* unter drey Partheyen, dissensio inter tres partes.

Roztroskotám, *fut. ex.* al, ati, s. roztřjskám; (dieses Wort drückt es noch stärker aus;) - ánj, *n. verb.* Zerschmetterung, conquassatio.

Roztrubugi, owati, s. roztraubjm

Roztrussugi, owal, owati, s. roztrausým.

Roztrženj, *n.* Zerreißung, *f.* z. B. einer Sache, laceratio, diruptio; b) s. folg.

Roztrženina, y, *f.* Riß, *m.* Spalte, *f.* Ritz, *m.* fissum, fissura, ruptum, rima.

Roztržitý 3. was getheilt, (getrennt), uneins ist, also zerstreut, a) nicht Achtung gebend, distractus, non attentus: byl na mysli roztržitý, newěda, coby činiti měl; mysl roztržitá, nepokogná, *K.* ty wěcy mu se w geho roztržité mysli ukázaly; b) mit vielen Geschäften beladen, districtus negotiis; c) mißhellig, discors: roztržitj měsstané, *Vel.* gsau mezy sebau roztržitj, *K.* - tě, *adv.* zerstreut, unaufmerksam, non attente, inattente; mißhellig; - tost, i, *f.* Beschäftigung mit mehreren Dingen, distractio animi: roztržitostj a zaměstknánj na swětě mnoho; b) Hinderung, *f.* interpellatio, od. Hinderniß, *n.* impedimentum; c) Unruhe, *f.* turba, perturbatio.

Roztržka, y, *f.* Spaltung, *f.* Trennung, Zwiespalt, *f.* dissensio, dissidium, discidium.

Roztučnjm se, *fut. ex.* il, iti se, sehr fett werden, pinguescere: k welikému roztučněnj wykrmiti.

Rozum, u, *m.* Vernunft, *f.* a) das Vermögen, etwas einzusehen, z. B. der Mensch rc. intelligentia; b) Vermögen, Dinge zu überdenken, u. einen Schluß zu machen, ratio, auch mens; na rozum dáti někomu, jemand etwas zu verstehen geben, c) Klugheit, Überlegung *f.* ratio, consilium, prudentia: s rozumem, mit Vernunft, z. B. handeln, ratione, prudenter, consilio; bez rozumu, ohne

Vernunft, sine ratione, sine consilio, inconsulte; 2) Verstand, *m.* das Vermögen zu denken, zu urtheilen (u. zuschließen), intellectus, (nach *Jungm.* soll es den eigentlichen Verstand (Philosoph., Log.) bedeuten); b) Einsicht, *f.* intelligentia; c) Urtheilskraft judicium, facultas judicandi; d) natürlicher Verstand, ingenium; e) Vernunft, Überlegung, *f.* ratio, prudentia; f) Fassungsvermögen, *n.* captus: giž podlé tělesného rozumu žádné naděge nebylo, *K.* co rozum nedáwá, čas přináſſj, *prov.* mit den Jahren werden wir klüger, aetate sapimus rectius; 3) Verstand, Sinn, *m.* Bedeutung eines Wortes, einer ganzen Stelle, od. Redensart, sententia, sensus: w ten rozum k němu promluwil, *Vel.* to berau na ten rozum, *K.* o tom Jozef pjſſe w ten rozum; to na tento rozum wykládati (chtěli).

Rozumák, *a, m.* že rozumně vmj oklamati, (s. Raff's Naturgeschichte), Vielfraß, *m.* meles gulo; *russ.* rossomacha, *pol.* rosomak, *hung.* rozomak, *Lesch.*

Rozumjm, ěl, ěti, mit u. ohne Dativ, verstehen, intelligere: gá wám nerozumjm; giž matka geho, gakž rozuměti gest, byla vmřela, *Cyr.* nerozuměl swému neſſtěstj, *K.* ta slowa ne tak rozumjna býti magj, *K.* slowa ta prostě podlé litery magj rozumjna býti, *K.*

Rozumně, *adv.* vernünftig, a) mit Vernunft, mit dem Vermögen, Dinge einzusehen, u. zu schließen, cum ratione; b) auf vernünftige, kluge Art, ratione, prudenter; c) der Vernunft gemäß, convenienter rationi; d) bescheiden, modeste; 2) verständig, mit Klugheit, cum ratione, prudenter; b) mit Einsicht, intelligenter, prudenter.

Rozumnost, *i, f.* Vernunft, *f.* das Vermögen, etwas einzusehen, intelligentia; 2) Verstand, *m.* Einsicht, *f.* intelligentia.

Rozumný 3. vernünftig, a) mit Vernunft begabt, z. B. wie der Mensch, im Gegensatze der Thiere, ratione praeditus, rationalis; b) verständig, klug, überlegt, prudens, sanus; c) der Vernunft gemäß, rationi consentaneus, rationi conveniens; 2) verständig, a) mit Verstand begabt, wie alle Menschen, mente praeditus; b) klug vernünftig, z. B. Mensch, Handlung, prudens, sanus, &c. c) Einsicht worinn habend, intelligens, z. B, alicujus rei.

†Rozumugi, raciocinari??

Rozundám, s. rozzundám.

Rozutjkám se, *fut.* al, ati se, v. einander fliehen, hie u. da fliehen, diffugere.

Rozvzljm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* den Knopf lösen, nodum solvere.

Rozwadjm, *fut. ex.* il, iti, 1) den Zank (unter andern) endigen, rixantes placare: nebyl, kdoby ge rozwadil, 2 Sam. 14, 6. 2) soviel als swadjm, u. in diesem Sinne sollte man es nie gebrauchen, da swadjm grade dasselbe bedeutet.

Rozwádjm, ěl, ěti, s. rozwedu.

Rozwaha, *y, f.* Überlegung?

Rozwáljm, *fut. ex.* el, eti, folg. b) einreißen, abbrechen, z. B. ein Gebäude, demoliri, ever-

tere, *B.* rozwálel hassty a hrad-by geho, *Com.*

Rozwaljm, *fut. ex.* il, iti, v. einander rollen, evolvere.

II. *rec.* r-liti se, *sl.* sich hin strecken, discumbere, prosterni; 2) einfallen, verfallen, einstürzen, concidere, corruere.

Rozwalugi, - se, owati, vorh.

Rozwařjm, *fut. ex.* il, iti, zerkochen, a) durch Kochen in seine Theile auflösen, coquendo solvere; b) durch allzu langes Kochen verderben, nimis coquendo perdere.

Rozwazatedlný 3. auflösbar, solubilis, *D.* - nost, i, *f.* - keit, *f.* - litas.

Rozwázi, *fut.* rozwázal, rozwázati, rozwázán, *imper.* rozwaž, aufbinden, losbinden, öffnen, z. B. einen Sack, solvere, aperire; 2) auflösen, losmachen, losbinden, z. B. ein Band, Knoten, solvere, resolvere; kagjcý od hřjchů rozwazowati, - absolvere, *Syr.* swazowati y rozwazowati lidi, dasselbe.

Rozwážjm, *praes.* el, eti, s. rozwezu.

Rozwážjm, *fut.* il, iti, s. rozwazugi.

Rozwážliwý 3. überlegsam, bedachtsam, consideratus, *Com.* - wě, *adv.* - rate; - wost, i, *f.* Überlegung, *f.* deliberatio; Bedachtsamkeit, circumspectio.

Rozwažugi, owal, owati, überlegen, überdenken, deliberare, reputare, perpendere, considerare, consultare.

Rozwazugi, owal, owati, s. rozwázi.

Rozwedenj, *n.* Auseinanderführen, diductio, separatio; üblicher b) Scheidung, Trennung, *f.* separatio, sejunctio: rozwedenj manželů, Ehescheidung, *f.* divortium, repudium.

Rozwedu, *fut. ex.* dl, rozwesti, *imper.* rozweď, aus einander führen, sejungere; b) scheiden, trennen, separare, sejungere, dirimere: při rozwedl, - diremit, *Com.* 2) ausholen, auch schwingen, vibrare: rozwedu ruku, *B.* welikým násyljm rozwedené osstjpy, - geschwungen, *Com.*

II. *rec.* r-sti se, (s mužem, s ženau), sich trennen, sich trennen lassen v. dem Manne, vom Weibe, insgemein divortiari: která se s mužem rozwedla, *K.* rozwesti se s liternjm uměnjm, d. Studien fahren lassen, - repudiare, *Syl.*

Rozwěgi, *fut. ex.* rozwál, rozwjti, aus einander blasen, difflare.

II. *rec.* rozwjti se, zerstreut werden, durch Blasen, dissipari flatu: fig. ta naděge se gim gako ostowý kwět rozwěge, *K.*

Rozwěřjm, *fut. ex.* il, iti, borgen, verleihen, an mehrere, mutuo dare: negistým osobám statek rozwěřiti, *Pr.* Bůh nám rozwěřil swé dary, *Com.*

Rozweseljm, *fut. ex.* il, iti, fröhlich machen, exhilarare, gaudio od. laetitia adficere, laetum reddere.

II. *rec.* rozweseliti se, fröhlich werden, exhilarari.

Rozweselenj, *n.* Fröhlichkeit, *f.* fröhlich seyn, *n.* Freude, *f.* exhilaratio, *B.* cýsaře k dobré mysli a k rozweselenj přiwedl.

Rozweselugi se, owati, s. rozweseljm se.

Rozwěssjm, *fut. ex.* el, eti, hin u. her auf verschiedenen Plätzen

hängen, suspendere diversis locis: listy na dweřjch rozwěssel; po stranách rozwěssowali, *Com.*

†Rozwětugi se, owati se, in Zweige wachsen, in ramos abire, *Berchth.*

Rozwezu, *fut.ex.* zl, zti, *imper.* rozwez, verführen, ausführen, evehere, exportare.

Rozwidnjewá se, *sl.* s. rozednjwá se.

Rozwigi, *fut.* rozwil, rozwiti, z. B. kwěty, zerlegen, replicare, 1 Král. 6, 35.

Rozwigi se, *fut. ex.* rozwil se, rozwiti se, ausschlagen, a) Knospen bekommen, gemmare, gemmascere; b) Blätter bekommen, frondescere.

Rozwjgjm se, il, iti, s. rozwigi u. rozwigi se.

Rozwiklám, *fut. ex.* al, ati, locker machen, solvere: rozwiklané gho, *B.*

Rozwinu, *fut.* ul, auti, aufwickeln, aufrollen, aus einander wikkeln, aus einander rollen, evolvere, explicare.

Rozwiňugi owati, voth.

Rozwjrám, al, ati, s. rozewru.

Rozwjži, *fut. ex.* rozwázal, rozwázat, *imper.* rozwěž, Jan. 11, 44. s. rozwázi.

Rozwlačitý 3. gedehnt, schleppend, od. langsam: řečj wážnau a rozwlačitau promluwila, *Com.*

Rozwláštně, *adv.* zaudernd, mit Zaudern, cunctanter; vgl. rozwlažný.

Rozwláštnj 1. zaudernd? rozwláštnj gjdla dáwánj, Bescheidessen, n missus, missa, *Syl.*

Rozwláštnost, i, *f.* wáhawost, Zaudern, *n.* cunctatio, *Vel. N.*

Rozwlaženj, *n.* Befeuchtung, *f.* irrigatio; 2) Erquickung, refectio, refocillatio.

Rozwlažjm, *fut. ex.* il, iti, befeuchten, feucht machen, madefacere, irrigare; 2) erquicken, refocillare, Gen. 31, 26. -něčj srdce, eines Herz erwärmen.

Rozwlažný 3. *MS.* zaudernd.

Rozwlažowánj, *n.* s. rozwlaženj.

Rozwlažugi, owati, s. rozwlažjm.

Rozwlhám, ati, *sl.* feucht werden, humescere.

Rozwod, u, *m.* s. hřjženice, Absenker, *m.* 2) Ehescheidung, *f.* divortium.

Rozwodjm, *praes. & fut.* il, iti, s. rozwedu: železo na plátky, plechy rozwoditi, *R.*

Rozwodněnj, *n.* das Austreten des Wassers, inundatio; 2) Verbreitung, *f.* diffusio: rozwodněnj zlých wěcý; hřjchůw rozwodněnj, *Cyr.* -bezbožnosti, *Vel.*

Rozwodnilý 3. ausgetreten, vergessen, diffusus; řeka rozwodnilá, *B.* přjwal rozwodnilý, *B.* 2) verbreitet, reichlich, abundans: rozwodnilé bohatstwj maudrosti Božj; rozwodnilj wšudy hřjchowé; pomsta rozwodnilá, *K.*

Rozwodnjm se, *fut. ex.* il, iti, austreten, aus seinen Gränzen treten, z. B. das Wasser, exundare, redundare; 2) fig. überhand nehmen, sich weit u. breit verbreiten, dimanare, diffundi: wogsko se rozwodnilo; hřjchowé, nešlechetnosti se rozwodnily.

Rozwodňowánj, *n.* s. rozwodněnj.

Rozwodňugi se, owal, owati, s. rozwodnjm se.

Rozwodný 3. ausführlich?

Rozwolám, *fut. ex.* al, ati, ausschreyen, ausbreiten, bekannt

machen, vulgare, divulgare; - dwám, al, ati, *praes.* rozwolávati mezy lidi.

Rozwor, bess rozor.

Rozwora, y, *f.* oge zadnjch kol, Langwied, *f. corrupte* Lampert, longurius, lignum bisulcum, *R.* & *sl.*

Rozworám, bess. rozorám.

Rozwožowánj, *n.* Verführung, *f.* exportatio.

Rozwožugi, owal, owati, verführen, exportare; s. rozwezu: rozwožowána odtud zboží, *Vel.*

Rozwrátjm, *fut. ex.* il, iti, entzwey hauen, spalten, caedendo dividere, rumpere.

Rozwrhnu, *fut.* hl, hnauti, rozwržen, folg.

Rozwrhu, rozwržeš, *fut.* rozwrhl, rozwrcy, rozwržen, vertheilen, repartiren, dividere, distribuere, partiri: statek mezy ně rozwrhl; autraty na wjc osob rozwrcy, Pr. 2) spalten, in porrectum serra dissecare, *R*

Rozwrhugi, owal, owati, vorh.

Rozwrzám, *fut. ex.* al, ati, jemand aufregen, aufheitern, aufthauen machen, excitare: ani tato weselost rozwrzati ho nemůže, *Com.*

II. *rec.* r-ati se, aufthauen, fig. excitare.

Rozwundám, versplittern? s. rozzundám.

Rozwztekljm se, *fut.* iti, in Wuth gerathen, ergrimmen, excandescere.

Rozynka, y, *f.* Rosine, *f.* uva passa: weliká rozynka, Eibebe, Cubebe; - kowý 3. v. od. mit Rosinen: - koláč.

Rozynowý 3. z. B. rozynowá barwa, Rosenfarbe, *f.* color roseus.

Rozzalostjm se, *fut.* iti, sehr trauern, traurig seyn, valde lugere, dolere.

Rozžárjm, *fut.* il, iti, *sl.* glühend machen.

Rozzastawjm, *fut. fr.* ěl, ěti, hin u. her, od. nach u. nach versetzen, verpfänden, (an mehrere), oppignorare: rozzastawěl města, *Vel.*

Rozzastawugi, *fut.* owati, vorh.

Rozzawjm, rozzawljm, *fut.* iti, *sl.* aufsperren, z. B. den Schlund, fauces reserare.

Rozžehnám se, *fut. ex.* al, ati, Abschied nehmen, abire, decedere, discedere; - ánj, *n. verb.* Abschied, *m.* discessus.

Rozžehnaný 3. na rozžehnanau, zum Abschied, Abschieds-: na rozžehnanau požehnánj ti wyhlassugi od B. *Com* s. rozlaučený.

Rozžehnáwám se, ati, s. rozžehnám se; -ánj, *n.* s. rozžehnánj.

Rozzelenalý 3. grünend, frondescens.

Rozzelenám se, *fut. ex.* al, ati se, grünend werden, zum grünen Zweig kommen, ergrünen, virescere; 2) Laub haben, frondescere; 3) fig. sich erholen, erfrischen, erneuern, zum grünen Zweig kommen, renovari, incrementa capere, efflorescere: sstěstjm se rozzelenati; rozzelenagj se zase, a owoce ponesau, *K.* rozzelenala se řeče wásse o mne, *B.*

Rozzelenáwám se, al, ati, vorh.

Rozželjm se, *fut. ex.* el, eti, sich nach etwas sehr sehnend, in tiefe Trauer verfallen: rozželená stála; srdečnau milostj na předesslý přjbytek se rozželili.

Rozzenu, s. rozeženu.
Rozžhu, *fut.* rozžal, rozžiti, anbrennen, anzünden, accendere.
Rozžirám se, ati, s. rozežeru se.
Rozžizlám, *fut. ex.* zum Krüppel machen, verstümmeln, verwunden, mutilare, vulnerare.
Rozzlobjm, *fut. ex.* il, iti, sehr erzürnen, valde (vehementer, graviter) irritare, iratum reddere, iram alicujus movere.
II. *rec.* rozzlobiti se, sich erzürnen, entbrennen, valde iratum fieri, commoveri.
Rozžugem, *fut.* žuwati, *sl.* s. rozžwýkám.
Rozzundám, *fut. ex.* al, ati, aufmachen, auseinander thun, aufschlagen, z. B. d. Haut zum Abseichen, explicare, dissolvere.
Rozžwáchám, *fut.* ati, *sl.* s. rozžweykám.
Rozžwanjm, *fut.* zerstümmeln?
Rozžweykám, *fut. ex.* al, ati, zerkauen, mandendo, (manducando) comminuere, auch blos mandere.
Rtowé, s. ret.
Rtut, u. rtuť (selten ruť), i, *f.* Quecksilber, *n.* argentum vivum od. mercurius.
Rtutj I. rtuťowý 3. v. Quecksilber, das Quecksilber betreffend, mercurialis.
Rty, s. ret.
Rub, u, *m.* d. inwendige od. unrechte Seite, pars interna, aversa: rub kůže, d. Ausseite, Fleischseite, pars pellis interna; rub sukna, Abrechte, *f.* bey den Tuchmachern: po rubu, i. e. po druhé straně, *K.* sonst ist der *pl.* ruby üblicher: kožich na ruby obrátiti, *prov.* verkehren, pervertere: swětby se na ruby obrátil, - umkehren, *K.* wsseckо wssuby na ruby zobraceti, *K.* na ruby postawuge stutky gegich, *K.*
Rubáš, e, *m.*, *sl.* rubáč, e, Unterhemd, (in Mähren Achselhemd), *n.* indusium inferius; das unterste am Leibe anliegende, v. der Brust fast nur bis an die Knie reichende Hemd der Slowakinnen; Unterrock, *m.* tunica; 2) Todtenhemd, indusium ferale, *D.*
Rubel, od. rubl, e, *m.* d. russische Münze Rubel, rubelus, *Schell.*
Rubjn, u, *m.* Rubin, *m.* rubinus.
Rubina, y, *f.* Hemd?
Rúcám, ati, *sl.* umstoßen, dejicere; b) einreißen, diruere; c) (*Lypt.*) werfen, jacere.
II. *rec.* rúcati se, einstürzen.
Ručeg, *obs.* austerus, *russ.* ruc'aj; 2) Strom?
Ručenj, *verb.* v. ručjm.
Ručj 1. *sl.* & *ol.* s. rychlý; ruče, s. rauče.
Ručička, y, *f. dim.* Händchen, *n.* parva manus; 2) Gäbelchen am Weinstocke, capreolus, clavicula; 3) Zeiger, *m.* der Uhr, index, gnomon; *pl.* ručičky, s. prstičky, Händleinschwamm, *D.*
Ručjm, (*sl.* ručjm se), il, iti, versichern, durch Bürgen, cavere alicui de re, satis dare alicui: za někoho r-ti; kdo se ručj, ten se mučj, *prov.* 2) *sl.* ručjm, s. řjčjm.
Ručnj 1. d. Hände betreffend, manualis, manuarius; ručnj knižka, Handbuch, *n.* Handbüchlein, *n.* enchiridion; ručnj kůň, *sl.* Handpferd.
Ručnice, *f.* Büchse zum Schießen, Handbüchse, *f.* bombarda, od. telum glandibus plumbeis emittendis, (sclopus).
Ručničný 3. d. Büchse zum Schießen betreffend, z. B. ručničný

prach, Schießpulver, *n.* pulver pyrius.

Ručnjček, čku, *m. dim.* ein kleines Handtuch.

Ručnjk, u, *m.* (*boh.*) Queble, Handqueble, *f.* Handtuch, *n.* mantile, mappa.

Anm. *sl.* heißt ručnjk Taschentuch, Schnupftuch, utěrák Handtuch.

Ručnikář, e, *m.* Handtuchmacher, etwa mapparius, *Dlab.* 2) nach *R* s. pusskař.

Rud, u, *m.* Stock, od. Pfahl, *m.* stipes, *Ryb.*; *hung.* rúd.

Ruda, y, *f.* Erz, Metall, *n.* aes, minera, zlatá ruda, Golderz, aes aurarium: střjbrná ruda, Silbererz, minera argenti; olowěnna r., Bleyerz, plumbago, molybdaena, ruda měděnná, Kupfererz, minera cuprina; 2) Brand im Getreide, sonst rez, uredo, robigo, *Deut.* 28, 22; ruda aneb rez gest přjwal přjliš zahřitý, *Com.*

†Rudbekowka, y, *f.* zrostlina, Rudbekia.

Ruden, dna, *m.* měsýc přjbytný, 13ho měsýce nastánj, Schaltmonath, mensis intercalaris.

Rudka, y, *f.* Röthel, Röthelstein, *m.* rubrica.

Rudnatý 3. erzhaltig, aes continens, aerosus: rudnaté hory w Mjšnj, das Erzgebirg (in Meißen)

Rudnj 1. u. rudný 3. das Erz, Metall betreffend, aerarius: rudnj důl, folg. 1); rudnj sstufa, *D.*

Rudnice, *f.* Erzgrube, *f.* fodina aeris, metalli fodina; 2) der Nahme einiger Ortschaften.

Rudnjk, a, *m.* (*ol.*) s. kowkop.

Rudnjk, u, *m.* (s rudkau), Schnürfäßchen (Baukunst), trulleum cum rubrica.

†Rudolfka, *f.* zrostl., Rudolphia.

Rudý 3. rothbraun, spadix, rubidus: rudé moře, das rothe Meer, mare, rubrum, *R.* rudá sukně.

Ruge (ruje), *f. illyr.* ruja.

Rufian, Kuppler, Hurenwirth, Zubringer, *m.* leno, concubinarius; -nka, y, *f.* -rinn, -thinn, -rinn, *f.* lena; -nstwj, *n.* Hurenwirthschaft, Kuppeley, lenocinium; 2) Hurerey *f.* scortatio.

Rufka, y, *f.* Hure, scortum.

Rugi, (rugem), rul, rauti, *sl.* & *Vel.* s. rwu.

Ruhač, e, *m.* Gotteslästerer, maledicus in Deum, blasphemus; -čka, y, *f.* -inn, *f.* -ca in D. -ma.

†Ruizka, y, *f.* zrostlina, Ruizia.

Ruka, y, *f. nom. acc.* u. *voc. dual.* ruce, *gen.* rukau, *dat.* rukám, *loc.* rukau, *instr.* rukama, Hand, *f.* manus: palcem mezy rukau a loktem ho pomazal, *Vel.* prawá ruka, s. prawice, lewá (krchá), r. s. lewice; za ruce, Hand in Hand, manibus junctis; pod rukau, s. podtagj, *D.* od ruky, aus freyer Hand; z ruky do ruky, aus einer Hand in d. andere; před rukama (na snadě) býti, mjti, bey der Hand seyn, haben, ad manum, od. praesto, esse, habere: přjkladowé gsau před rukama, *Vel.* nemá před rukama giných potahůw, *Id.* saudný den konečně před rukama gest, *Id.* dokud čas milosti před rukama gest, *Syr.* po ruce, nach der, od. zur Hand, juxta manum: utěradlo po ruce (bud), *Com.* na ruku býti někomu, d. Hände bieten, adjuvare: na ruku mu gest a mu pomáhá, *Vel.* na ruku mu ne-

budau, *Id.* pod ruku gjti, (někomu), sich gut schicken, gut thun, sich geben, sich richten, nach jemand, se accommodare, (fingere) ad - *Syl.* nezdeli pod ruku (manželka), deg gj ljstek, *B.* wěc mu negde snadně pod ruku, *Vel.* přes ruku dáti něco někomu, *Dan.* 4, 32. přes ruku dáti někomu, i. e. (nach *Lesch.*) der Macht Troß bieten, jemandes Macht aufhalten; ruku držeti nad něčjm, s. držjm; před rukau býti, wydáwati, vor der Hand seyn, im Kartenspiel; na ruku dostati, auf d. Hand, od. Handgeld erhalten, prae manu, od. arrhae loco, *Kram.* dosti ruky dáwati? *Vel.* byl sylný a swé ruky muž a snažný, *Id.* djlo nespěšně od rukau gde, *K.* oběma rukama něco dělati -, ganz, eifrig, aus allen Kräften: oběma rukama djlo Božj konati, totiž y pobožným obcowánjm, y zdrawým učenjm lid Páně předcházeti, *K.* nepřátelům w ruce lézti; diw že sme gich na rukau nenosyli, a neljbali, *Cyr.* s holými rukama do cyzyny se wyprawiti musyli, - ohne Mittel, ohne Geld, *Zer.* ruce roztáhnauti, roztahowati, d. Hände ausstrecken, manus tendere; rukama tlesknauti, d. Hände zusammenschlagen, collidere manus: rukau k nebi pozdwihnauti, pozdwihowati, d. Hände gegen Himmel heben, tollere manus ad coelum; rukama lomiti, d. Hände ringen, manus torquere; ruce sepnauti, spjnati, d. Hände falten, jungere, complicare manus; rukau dánj, Handschlag, *m.* dextera data, stipulata manus; ruka ruku umjwá, *prov.* eine H. wäscht d. andere ꝛc. każdému k sobě ruky (ruce) stogj, *prov. sl.* einjeder ist sich selbst der Nächste, amor incipit ab ego.

Rukáw, u, *m.* Ermel, *m.* manica; z rukáwu wypadnauti, *prov.* aus der Gnade fallen, gratia excidere, *Syl.*

Rukáwec, wce, *m* Schmutzermel, *m.* 2) Stutzel, Muff, chirotheca pellita, *R.* manica, *sl.* auch rukáwnjk; *pl.* rukáwce, a) nach *Vel.* Goller, amiculum, scapulare; b) *sl.* krátká ženská košilka, Brusthemd, Stürzenhemd, *n.*

Rukáwek, wku, *m. dim.* ein kleiner Ermel.

Rukawice, *f.* Handschuh, *m.* chirotheca; - čka, y, *f. dim.* ein kleiner Handschuh: zdaleka a gako w rukawičkách powinnost swau koná heytman, *K.*

Rukawičkář, e, *m.* - řka, y, folg.

Rukawičnjk, a, *m.* Handschuhmacher, chirothecarius, (zonarius); - nice, *f.* -rinn, *f.* conjux, uxor, marita chirothecarii; - jctwj, *n.* Handschuhmacherey, *f.* opificium chirothecarii; - cký 3. ꝛc.

Rukáwnjček, čka, *m.* Schooßhund, *m.* Schooßhündchen, *n.* catellus gremialis.

Rukáwnjk, u, *m.* Vogelnetz, *n.* rete aviarium, (der Hamen, der Jäger, *D.*) korotwi do rukáwnjku naháněti; fig. do swého rukáwnjku někoho wehnati, - überlisten.

Rukogemstwj, *n.* Bürgschaft, cautio.

Rukogmě, *m.* (v. ruka u. gmu), Bürge, *m.* sponsor; geschiehts durch Grundstücke, praes; ge-

schiehts in Lebenssachen, vas, (vadis); druhý rukogmě, Asterbürge, vas secundarius; rukogmě nerozdjlnau rukau, s. spolurukogmě, *Syl.*

Rukopis, u, *m.* Handschrift, *f.* manuscriptum.

Rukopracný 3. mechanisch?

Rukotržný 3. sstědrý, freygebig, liberalis; - nost, i, *f.* Freygebigkeit, *f.* liberalitas, *Syl.*

Rukowěděnj, *ol.* chiromantia.

Rukowět, i, *f.* (mit Einschaltung des w, für rukau get, gjti), Griff, *m.* Handhabe, *f.* ansa, manubrium; rukowět v dwečkj w rukau držel, *Com.* 2) s. ručnj knjžka? Handbuch, *n.* manuale, *D.* - wjtka, y, *f. dim.*

Rukowod, a, *m.* Handleiter, manuductor, *K.*

Rukugem se, owati, *sl.* Eheversprechen halten, despondere; 2) einander d. Hände reichen, salutare se invicem porrecta dextra.

Rule, *f.* Rolle, *f.* volumen: rule tabáku, eine Rolle Toback.

Rulec, lce, *m.* Strudel? eine Mehlspeise.

Ruljček, čku, *m. dim.* folg.

Ruljk, u, *m.* Zopf, *m.* nodus capillorum, od. blos nodus, wenn v. Haaren d. Rede ist; b) nach *Bercht.* d. Pflanze atropa.

Rum, u, *m.* Schutt, *m.* Gemülle, *n.* rudus, (deris), *n.* w rum položiti, zerstöhren, einreißen, demoliri, *Com.* - ař, e, *m.* Schüttführer?

Rumanček, čeku, *m. sl.* s. rmen.

Rumége, *f.* Nachtrupp, Hause, Troß, *m.* agmen extremum: za sspjžnj rumėgi, *Cyr.* wssj té rumége, ne geho samého, gest takowý smysl společný.

†Ruměnice, *f.* zrostlina, onosma, (ist eigentlich serbisch).

†Ruměnilka, y, *f.* zrostl., galax.

Rumený 3. *sl.* roth? frisch? děwčá rumenó, pěknó, čerwenó, gako kalina rc. *Cantil. pleb. sl.* s. folg.

Rumenec, nce, *m. ol.* čerstwost ljcý; *illyr.* rumjanec, u. rumjanost, d. Rosenfarbe der Wangen u. Lefzen, d. Röthe im Gesicht; rumjaný, roth, rumjany, *pl.* Schminke.

Rumfordka, y, *f.* Rumforder Suppe, jus Rumfordianum, *P.*

Rumisstě, *n.* Schuttplatz, *m.* Schuttstätte, ruderarium.

Rumný 3. (vom Russischen rum, eiter habend??): nábytky hogné, dobytky rumné, a z nich žiwnost magj, *Zal.* Im Herb. v. *Vel.* steht: Indyanský pepř roste gako malý stručnatý neb rumný strůmek; - ně, *adv.* stádo pěkně, rumně wychowáno, *Vel.*

Rumpál, u, *m.* Rollbaum, Rennbaum, *m.* sucula, ergata, ae), *f.* machina tractoria, *R.* konský rumpál, Göpel, *m.* s. ğaple.

Rumpálek, lku, *m.* Haspel, *f.* sucula, *R.*

Rumreych, u, *m.* Rumoren, tumultus: nepokog a rumreych, *Cyr.*

Rumreysska, y, *f.* vorh. rumreyssku a baurku spokogiti; rumreyssku a křik udělati; ta rumreysska se we smjch obrátila.

Rumugi, owal, owati, den Schutt beseitigen: pobořené stawenj rumowati.

Ruor, s. růr.

†Ruppowka, y, *f.* zrostlina, Ruppia.

Rurant, a, *m.* Schafskopf, Dummkopf, Pinsel, *m.* homo stupidus, stipes, *polon.* rura.

Rus, *a, m.* (v. rusý), ein Russe, Russus.
Rusádla, *pl. gen.* rusádel, *sl. Göm.* Pfingsten, *pl.* feriae pentecostes.
Rusky, *adv.* russisch, russice.
Ruský, 3. russisch, russicus.
Russanka, *y, f.* Russinn, *f.* Russa, *Vel.*
Russenj, *m.* Verletzung, *f.* violatio; 2) Aufhebung, Abschaffung, *f.* abolitio, rescissio.
Russikwas, *a, m.* který newrlostj weselj russj, der da eine Vergnügung verdirbt, Lustverderber, *m. Syr.*
Russjm, *il, iti, en,* verderben, zu Grunde richten, corrumpere; 2) aufheben, abschaffen, kassiren, ungültig machen, z. B. ein Gesetz, ein Bündniß ꝛc. abolere, tollere, rescindere, auch irritum reddere, z. B. foedus &c. 3) brechen, verletzen, z. B. Bündniß, frangere, od. rumpere foedus, auch violare, z. B. Freundschaft, Ehe, Bund, Eid ꝛc.
Russitel, *e, m.* Verderber, *m.* corruptor: 2) Uebertreter, Verletzer, *m.* violator, ruptor; russitel obecného pokoge, *Com.* -lkyně, *f.* -inn, *f.* -trix; -Uebertreterinn, *f.* -trix, -trix.
Russvan, *u, m.* s. ssrák.
Růssťka, *y, f.* s. rozdinka.
Růsti, s. rostu.
Rusy, *f. pl., gen.* Rus, *dat.* Rusům, ꝛc. Rußland, Russia.
Rusý 3. (vgl. mit rufus), leibsarbig, candicans e ruso.
Ruta, *y, f.* s. rauta.
Rutjm, auch rúcám, *sl.* s. kjtjm, zkjtjm.
Rutka, *y, f.* rutka polnj, Erdrauch, od. Erdkraut, *n.* Feldrauch, fumaria.
Ruwacka, *sl.* s. rwacka.
Ruwám, *al, ati, sl.* s. rugi.
Ruždj, *n.* s. rozdj? *Ryb.*
Růždjm, *il, iti,* belaubt seyn, frondescere?
Růže, Rose, a) d. bekannte Blume, rosa; planá r., d. gemeine wilde Rose, Hagerose, Hundsrose, rosa canina; plná r., gefüllte R., rosa plenior; čerwená r, rothe R., rosa milesia, purpurea; bjlá r., weiße R., r. alba; tělná r., leibfarbige R., r. candicans e ruso; r. z Serycha, R. v. Jericho, je länger je lieber, Nachtschatten, *m.* eine Pflanze, solanum dulcamara, *Linn.* stolistnj r., Centifolie, *f.* centifolia; r. bobkowá, Oleander, Lorberrose, laurus rosea, *Vel.* růže sw. Marye, s. knot 4); růže při vdidle, d. Rose an der Schaumkette, rosa catenulae; b) Rosenröthe auf den Wangen, rosa; c) eine Figur, der Rose ähnlich, z. B. v. Bändern ꝛc. rosa; d) Rothlauf, *m.* eine Krankheit, erysipelas.
Růžek, *žku, m. dim.* v. roh, Hörnchen, *n.* corniculum; růžek k malowánj, Mahlhorn, *n.* cornu pigmentarium; gelenj růžek, Bärlapp, lycopodium, *D.* ruscus terrestris, *Syl.*
Růženec, *nce, m.* Rosenkranz, *m.* zum Beten, corona rosacea, insgemein rosarium.
Růženečkář, *e, m.* -řka, *y, f.* s. swatáček, -čka.
Růžený 3. růžené modlitby? -ná zahrádka? s. růžowý.
Růžeplodný 3. rosenbringend, ferax rosarum: růžeplodné garo, *Rožnay.*

Růžeprstý 3. růžeprstá záře, 'ῥοδοδάκτυλοσ Ἠωσ, *Neg. Il.*

Růžička, y, *f. dim.* Röschen, *n.* rosula, *Vel. Cal. h.* 476. *quid?*

Růžjm, iti, *ol.* s. čerwenjm, *Dal.*

†Růžkowatka, y, *f.* cornicularia (lichen).

Růžkowatý 3. mit Hörnchen versehen.

Různěnj, *n. verb.* v. různjm.

Různice, *f.* Uneinigkeit, *f.* discordia, dissensio, dissidium: Hader, Zank, *m.* rixa, lis, jurgium.

Různjm se, il, iti, mißhellig seyn, dissidere, *Com.*

Různo, *adv.* an verschiedenen Orten, od. an verschiedene Oerter zertheilt, diversis locis, disjunctim: rozweďte ge různo, *B. Sk.* 16, 39; wogsko od sebe na různo roztrhnauti, *Cyr.* b) verschieden, diverse: gest můg bratr různo otcem, *mor. & sl.* est meus frater diverso patre, od. různo matkau, diversa matre, aus einer andern Mutter.

†Různopohlawý 3.? z. B. kwět, verschiedenartig? *Berchth.*

Různý 3. (*abs.* různo), zerstreut, dispersus, dissipatus: na různo zbořil hradbu, *K.* wssecko wám mizý a na různo leze, *K.* na různo létati musyli, *Cyr.* 2) wüst, ohne Einwohner, desertus, vastus; - nost, i, *f.* Zerstreuung? Uneinigkeit? Mannigfaltigkeit?

†Růžonosný 3. z. B. chrám, rosengeschmückt? *A. Neg.*

†Růžoprstý 3. mit Rosenfingern: růžoprstá dennice, 'ῥοδοδάκτυλοσ Ἠωσ, *Ro'znay.*

†Růžowj, *n. coll.* Rosen, rosae.

†Růžowka, y, *f.* ein Thier, actinia, *Berchth.*

Růžowý 3. Rosen-, z. B. růžowý keř, Rosenbusch, Rosenstock, Rosenstrauch, *m.* frutex roseus; růžowá zahrada, Rosengarten, *m.* rosarium, rosetum; růžowý list, Rosenblatt, *n.* folium rosaceum; růžowý pupen, Rosenknospe, *f.* calyx rosae; růžowý wěnec, Rosenkranz, *m.* ein Kranz aus Rosen, corona rosacea, corona rosea, sertum roseum (rosaceum): růžowý oleg, Rosenöhl, *n.* oleum roseum; růžowá wodička, Rossenwasser, *n.* liquor rosarum; růžowý kořen, Rosenwurz, *f.* rhodiola, *Linn.* růžowá barwa, Rosenfarbe, color roseus; růžowé barwy, rosenfarben, roseus.

Růžěka, y, *f.* s. rozdinka.

Růzwora, y, *f.* Kammbaum, *m.* in der Mühle.

Rwačka, y, *f.* Gerauf, *n.* Schlägerey, *f.* pugna; 2) Plündern, Rauben, Gereiß, *n.* Rapuse, direptio: wssecko bylo na rwačku, alles ging rips raps; wssechném gsem na rwačku, *Com.* na rwačku hoditi, in d. Rapuse, zum Ripsraps geben, direptioni dare.

Rwanice, *f.* vorh. 1).

Rwu, rwal, rwáti, *partic. act.* auch ruge, (v. rugi), raufen, z. B. jemand, Haare, vellere, vellicare; někoho za wlasy rwáti, jemand bey den Haaren raufen, capillos alicujus vellere, hřeben rwe, der Kamm rauft, pecten vellicat.

II. *rec.* rwáti se, sich raufen, mit jemand, sich schlagen, pugnare cum aliquo.

Ryba, y, f. Fisch, m. piscis; ryba řjčná, Flußfisch, piscis fluviatilis; r. mořská, Meerf., p. marinus; r. rybničná, od. gezerni, Teichfisch, p. piscinalis; r. tunná, pjščitá, bahnitá ꝛc. *Vel. N.* r. gikrnatá, Rogner, *m.* piscis femina; r. mljčná, Milcher, od. Milchner, p. mas; *pl.* ryby, d. Fische, das Himmelszeichen, pisces.

Rybacý 3. *sl.* s. rybj.

Rybacyna, y, f. *sl.* Fische, als Speise, pisces, caro piscina.

Rybák, a, m. (*ol.*) s. rybář 2).

Rybald? nezwedený a nevčený rybald (pěstaun), *Vel.*

Rybář, e, m. Fischer, *m.* piscator; 2) Fischhändler, *m.* piscium venditor, negotiator piscarius; 3) Fischer, *m.* ein Vogel, larus, *D.* - řjk, a, *m. dim.*

Rybářjček, čka, m. Königsfischer, *m.* ispida, *Klein*, alcedo ispida? *Linn.*

Anm. Viell. derselbe Vogel, welchen *R.*, der selbst zwey junge v. diesen Vögeln den Prager Fischern abgekauft hatte, auch český lednáček nennt, u. folgendermaßen beschreibt: wodnj pták, má krásnau modrau barwu, a bjlé promjchané čárečky, černé nohy, černý pysk.

Rybařjm, il, iti, d. Fischerey treiben, dav. leben; - řenj, *n.* Fischwirthschaft, *f. D.*

Rybářka, y, f. Fischerinn, *f.* piscatrix; 2) Fischhändlerinn, *f.* piscium venditrix, negotiatrix piscaria.

Rybárna, y, f. Fischhälter, *m.* s. rybj sádka.

Rybářský 3. d. Fischer betreffend, piscatorius; rybářská lodka, Fischerkahn, *m.* scapa piscatoria, navigium piscatorium; rybářská sýť, Fischergarn, Fischernetz, *n.* rete piscatorium; rybářské weslo, bidlo, Fischerstange, *f.* contus piscatorius.

Rybářstwj, *f.* Fischerey, *f.* Fischen, *n.* piscatus, piscatio, piscatura.

Rybes, u, m. Johannisbeerstrauch, *m.* od. - Staude, *f.* ribes; 2) od. rybizle, *pl.* Johannisbeeren, fuctus ribium.

Rybesky, *f. pl. sl.* vorh. 2).

Rybj 1. v. Fischen, z. B. rybj tuk, Fischthran, muria, ae, *f. R.* 2) d. Fische betreffend, z. B. sádka rybj, auch blos sádka, Fischhälter, receptaculum piscium, piscina; rybj kleg, Fischleim.

Rybice, *f.* s. ryba.

Rybička, y, f. *dim.* Fischchen, Fischlein, *n.* pisciculus; drobné rybičky, kleine Fischchen, pisciculi parvi.

Rybina, y, f. Fischgeruch, *m.* odor piscinus; rybinau zawáněti.

Rybizle, s. rybes, *D.*

Rybnatý 3. fischreich, piscosus.

Rybnjček, čku, m. *dim.* ein kleiner Fischteich, piscinella, piscinula.

Rybničný 3. Fischteiche betreffend, piscinalis, piscinarius.

Rybnjk, u, m. Teich, Fischteich, *m.* piscina.

Rybnikář, e, m. Teichgräber, *m.* fossor piscinarum, fossor piscinarius; - řka, y, f. dessen Frau, uxor fossoris piscinarii.

Rybný 3. d. Fische betreffend, piscarius; rybný trh, Fischmarkt, *m.* forum piscarium; 2) fischreich, piscosus.

Rýč, e, m. který ryge, kopá, s. kopáč; 2) s. rejč.

Rychljček, čku, m. raný hrách,

Frühërbsen, Waßerbsen, pisum praecox; 2) Federnelke, *f.* dianthus plumarius, *Linn. D.*

†Rychardka, y, *f.* zrostlina, Richardia.

Rychljk, a, *m.* Lakey, *m.* pedisequus; 2) s rychljkem radu wzýti, *prov.* d. Flucht ergreifen, 3) rané djtě, gebné, Frühling, *m.* praecox infans &c. *D.* 4) Schnellthier? leucrorocha, *R. Plin.*

Rychljk, u, *m.* s. rychljček 1) *D.* b) † ein weiblicher aus kurzen Vocalen bestehender Reim, *Puch.*

†Rychloplawný, u. rychloplynaucý (lod), 'ωκυπόρος, *Neg. Il.*

Rychlý, 3. geschwinde, celer, velox, citus: ta wěc rychlého opatřenj potřebuge, *Vel.* - le, *adv.* geschwinde, hurtig, schleunig, eilends, celeriter, velociter, cito; - lost, i, *f.* Geschwindigkeit, *f.* celeritas, velocitas.

Rychta, y, *f.* ? *Vel.*

Rychtář, e, *m.* Richter, *m.* judex, - řka, y, *f.* - inn, *f.* judicatrix. 2) judicis conjux.

Rycky, rytsky, *adv. sl.* rücklings.

Rycowé železo, Ritzeisen, (Bergbau), ferramentum fissorium.

Rydám, ati, *ol.* sskřipeti zubami.

†Rydleowka, y, *f.* zrostl., Ridlea.

Rydlo, a, *m.* s. rydadlo, *D.*

Rydzawý, *sl.* s. rzywý.

Rýf, u, *m. sl.* Elle, als Maaß, ulna.

Ryğel, *obs.* Riegel.

Rygi, ryl, rýti, graben, a) mit dem Grabscheit, auch mit dem Rüßel, vom Schweine, fodere; 2) mit einem spitzigen Werkzeuge, z. B. in Eisen, Marmor, Holz ꝛc. scalpere, sculpere.

Ryha, y. *f.* (vgl. mit 'ρεω?) ein unterirdischer Kanal, den Unflath aus der Stadt wegzuführen, cloaca, *Ryb.* (*Idem quod* reyha?)

Ryk, *m. obs.* für diwoký křik.

Rýl, u, *m. ol. sl. et. mor.* s. reyč.

Rým, u, *m.* Reim, *m.* rhithmus, (cadentia).

Ryma, y, *f.* Schnupfen, *m.* gravedo.

Rymowánj, *n. verb.* v. rymugi.

Rymowný s. Reim-.

Rymownjk, a, *m.* Reimdichter, *m.* etwa rhithmifex, *Syl.*

Rymugi, owal, owati, reimen, Reime machen, rhithmificare, simili exitu claudere; 2) Verse machen, versus facere.

II. *rec.* rymowati se, sich reimen; 2) *obs.* sich dazu schicken, passen, gleich seyn, sich reimen, convenire, quadrare, s. *Syl.* unter nepodobniti se; pochlebenstwj s ossemetnostj dobře se rymuge.

Ryňawý 3., *sl.* chrastawý, voll Kruste.

Ryndy, *pl.* ? zpjwá sobě zase ryndy, *Hněwkowsky.*

Rynek, nku, *sl.*, s. ryňk.

Ryneček, čku, *m. dim.* kleiner Ring, Markt, *Pr.*

Rynéř, rynýř, e, *m.* Anhänger, ensifer, *Ryb.* verna, *D.*

Ryňk, u, *m.* Ring, Mark, *m.* od. Marktplatz, *m.* forum.

Rypadlo, a, *n.* Grabstichel, Grabmeißel, *m.* caelum, scalprum, scalpellum.

Rypák, a, *m.* s. rytec, *Haj.*, nach *Com.* Bildhauer, statuarius.

Rypák, u, *m.* Schweinsrüßel, *m.* rostrum suile.

Rýpám, al, ati, s. rygi: man sagt auch: děti stěnu rýpagi.

Rys, a, *m.* Luchs, *m.* lynx.

Rys, u, *m.* 20 knih papjru, Rieß, 20 Buch Papier, scapus major.

Rysawý 3. *sl.* bunt, gefleckt, rysawá hus.

Rysowý 3. v. Luchs, lynceus: rysowá kožessina, *Vel.*

Ryssán, *a, m.* zerzawý člowěk, Fuchs, *m.* röthliche Haare habend, rufus, *D.*

Ryssawjm, ěl, ěti, roth od. röthlich werden, rufescere.

Ryssawý 3. roth, röthlich, rufus; rothhaarig, rothköpfig, rufus.

Ryssák, *m.* Fuchs, s. ryzek.

Ryssán, bess. ryssán.

Ryssawý 3. röthlich? řjdká a ryssawá brada, *Vel.*

Rystuňk, *u, m.* s. oděnj, *Com.*

Ryt, *u, m.* s. weyt, isatis.

Rytba, *y, f.* Kupferstich, *m.* figura aeri incisa, tabula aenea, *D.*

Rytec, tce, *m.* Schnitzer, der schnitzt, sculptor, scalptor; rytec w mědi, Kupferstecher, chalcographus; rytec pečetj, Petschierstecher, scalptor sigillorum, *Dlab.* - ctwj, *n.* Kupferstecherey, *f.* chalcographia, *D.*

†Rytem? s. rytmus.

Rytěřowánj, *verb.* Ritterschaft, *f.* tapferes Betragen, opera equestris strenua.

Rytěrugi, owal, owati, streiten, kriegen, bellare, pugnare: cýrkew rytěrugicý.

Rýteš, *e, m. sl.* etwa Strudelkuchen, *m.* placenta tortilis.

Rytidlo, *a, n.* s. rypadlo.

Rytina, *y, f.* Schnitzwerk, *n.* opus sculptile, opus anaglyphum; b) Kupferstisch, *m.* figura aeri incisa.

Rytjř, *e, m.* Ritter, *m.* a) eine Art Edelleute, eques nobilis; b) Soldat, eques miles; c) Mitglied eines Ritterordens, eques: rytjř zlatého rauna, *Vel.* rytjř sskolnj swatomikulássský, St. Niclas-Schulritter, eine Unterhaltung: sie waren beritten, u. trugen kostbare Kleider, s. *Vel. Cal. hist. p.* 604.

Rytjřský 3. *comp.* rytjřsstěgssj, *sup.* neyr-ssj, *Cyr.* ritterlich, a) einem Ritter gemäß, conveniens equiti: b) tapfer, strenuus, fortis; -sky, *adv.* convenienter equiti; b) fortiter, strenue: neyrytjřsstěgi se chowá, *Cyr.*

Rytjřstwj, *n.* Ritterschaft, *f.* d. Würde eines Ritters, dignitas equestris.

Rytjřstwo, *a, n.* Ritterschaft, *f.* d. Ritter, equites, (corpus equitum).

Rytmistr, *a, m.* Rittmeister, magister equitum, (capitaneus); - rský, - stwj *rc.* wie bey rytjř.

Rytmus, *gen.* rytmu, s. rým: z rytmů (klauzulj) složen, *K.* rytmy pořádati, *Com.*

Rytmýř, *e, m.* Dichter, Versmacher, poëta, versifex, *Syl.* - řstwj, *n.* Reimdichtkunst, *f.* poësis, *Puchm.* (welcher aber rytmjřstwj schreibt).

Rytj, *n.* Graben, Schnitzen, *n.* s. rygi.

Rytý 3. *part.* v. rygi, geschnitzt, sculptus; rytý obraz, s. rytina, b).

Rywa, *y, f.* Rebe, Ranke, *f.* palmes, sarmentum, flagellum.

Rywák, *sl.* s. rypák, *u, m.*

Rýwj, *n.* bess. réwj.

Rywis, bess. rybes, *R.*

Rywola, *y, f.* Veltliner (Traube), uva rhetica; b) der Wein daraus, od. ein ähnlicher, (sladké pitj wlasté, *Vel.*)

Rýwowj, s. réwowj.

Rýwowý 3. s. réwowý.

Rýž, *e, m. mor. & sl. Nitr.* s. sspalda.

Rýž, *e, f. ol.* s. rež.

Ryza, rydza, rdza, y, *f. sl.* s. rez.
Ryzawý, *sl.* s. rzywý.
Rýže, *f.* der Ort der Goldwäscherey, locus aurilegii.
Ryzec, zce, *m.* auch ryzýk, Herrenschwamm, *m.* Reiske, agaricus deliciosus, (cum aceto conditus pro hyeme conservatur, *Lumn.*)
Ryzek, zku, *m.* Braunfuchs, *m.* badius equus.
Ryzka, y, *m.* vorh.
Rýzkasse, *f. sl.* s. reyže.
Ryžka, y, *f.* (*sl.*) rothe Kuh, vacca rufa.
Ryžowánj, *n.* (wypjránj zlata), Goldwäscherey, *f.* aurilegium, *Haj.*
Ryžownj 1. z. B. zlato, Waschgold, *n.* aurum fluviatile, (Goldflimmer? *D.*)
Ryžownjk, (*Ryb.* ryzownjk), *a, m.* Goldwäscher, Goldsammler, Goldleser, aurilegulus, *Haj.*
Ryžugi, owal, owati, Gold waschen, Gold lesen, aurum legere.
Ryzý 3. roth, ruber, rufus: barwa ryzá neb čerwená, *K.*
Ryzý 1. ryzý kůň, s. ryzek; ryzý zlato, das feinste Gold, klares Gold, aurum obryzum, *Syl. D.*
Ryzýk, u, *m. sl. Lypt.* čerwenožlutá hubka, vwařená s octem gako salát se gjdá, s. ryzec, (auch podburky?)
Rza, *sl.* s. ryza.
Rzawý 3. *mor. & sl.* s. rzywý.
Rzywjm, ěl, ěti, rosten, Rost an sich bekommen, rubiginem ducere, rubigine infici.
Rzywý 3. rostig, rubiginosus.

Rž.

Řabek, bka, *m.* der Hahn am Faß, epistomium: řabky neb kohautky mosazné, *Wrat.*
Řad, u, *m.* (eigentlich Bänke od. Trinktische in den Schenkstuben?) Trinkgelager, (d. Reihe der Zecher?): w krčmách na řadjch sedati konssel nemá, *Vel.* na řad tauž měrau, gako wen z domu, wjno dáwati, *Id.* 2) Jahn, *m.* obilj ležj gesstě na řadech, das Getreide liegt noch auf dem Jahn, *D.* 3) Reihe, *f.* ordo, series: na mne řad přigde, s. folg.
Řád, u, *m.* Ordnung, *f.* a) Reihe od. Folge, ordo, series; w řád vwésti, in Ordnung bringen, in ordinem redigere, ordinare, disponere; bez řádu, ohne Ordnung, nullo ordine, promiscue; staňte sy do řádu, *sl.* stellt euch in d. Reihe; řadem, *sl.* nach der Reihe, ordine; b) ordentliche Einrichtung, ordentliche Beschaffenheit, ordo; řád potraw, s. dyeta, *Com.* o řádjch a ceremonyjch cýrkewnich, *Konf.* c) bey den Säulen, in der Baukunst, z. B. d. dorische, jonische, ordo: 2) ordo, ein Stand od. abgetheilte Gesellschaft, ordo; zástup lidj obecného řádu, *K.* stawowé a řádowé, *P.* 3) Hühnerstange, *f.* pertica gallinaria, (bess. hřada, od. (*sl.*) hrada, (řád, viell. nur *corrupte*).
Řada, y, *f.* s. řad, Jahn, *D.*
Řádjm, il, iti, ordnen, ordinare, disponere, *Syl.*
Řádek, dku, *m.* Zeile, *f.* versus; 2) kleine Reihe, z. B. řádek domů, řádek perel, granátků, auch řádek trávy nesečené, *Ps.* 72, 6
Řádjm, il, iti, lermen, a) Lerm

od. Getöse machen, tumultuari, tumultum ciere; b) zornig thun, schmählen, zanken 2c. tumultuari, saevire, turbam facere, tumultum ciere; tuze přjliš řádj, er macht es zu bunt.

Řádjwám, al, ati, *fr.* v. vorh.

Řádně, *adv.* ordentlich, der Ordnung gemäß, ex ordine, od. ordine, ordinatim; 2) rechtmäßig, gesetzmäßig, legitime.

Řádnost, i, *f.* Gesetzmäßigkeit, *f.* convenientia cum lege, *D.*

†Řádnozubka, y, *f.* zrostlina, orthotrichum.

Řádný 3. ordentlich, der Ordnung gemäß, ordini conveniens, recte institutus, recte constitutus; 2) rechtmäßig, gesetzmäßig, legitimus: řádná manželka, *K.* 3) ämtlich, offiziell, insgem. officiosus: řádná zpráwa, *Kram. P.*

Řadowánj, *n.* Zechen, compotatio.

Řadownjk, a, *m.* Mitzecher, *m.* Mittrinker, Saufbruder, compotator; -nice, *f.* Saufschwester, -trix, *Syl.*

Řadugi, owal, owati, zechen, zusammen trinken, compotare: s lidmi neważnými řadowati.

Řása, y, *f.* (*Com.* schreibt langes á, *Vel.* a), d. Kätzchen auf der Haselstaude, auch auf der Weide, amentum, *Vel.* 2) (*sl.*) der Reif an den (frischen) Pflaumen, (der sich abwischen läßt); 3) Falte, am Kleide, *f.* plica; 4) Augenwimpern, *pl.* cilia, *pl.* *D.* wodnj řása, Riedgras, Meergras, alga; (nach andern soviel als ořehky - ?)

Řásný 3. faltig, faltenreich, pauschend, striatus, laciniatus: řásné a dlauhé sukně; - ně, *adv.* gefalzt, plicate.

†Řásyčnjk sodjkowý, ioididum.

Řiti, *obs.* s. řehtati.

Řčenj, *n.* Spruch, *m.* dictum.

†Řebčjk, u, *m.* zrostlina, fritillaria, (ist eigentl. russisch).

Řebřjček, čku, *m.*, *sl.* rebrjk, *dim.* Leiterchen, *n.* parva scala, od. parvae scalae; 2) Schafgarbe, *f.* millefolium; wodnj řebřjček Hechtkraut, *n.* myriophyllum, *Linn. D.*

Řebřjk, u, *m.* (*ol.* řebř), Leiter, *f.* zum Steigen, scala, od. scalae; řebřjk přistawiti, eine Leiter anlegen, scalam, (scalas) ponere, od. apponere, od. imponere; b) d. Leiter zur Tortur, scala tormentuosa.

Řebřina, y, *f.* Leiter, Wagenleiter, *f.* scala vehicularis; 2) (*sl.* rebriny, *pl.*, auch drabiny), Rause, *f.* hinter welche Heu, Stroh u. anderes rauhes Futter gesteckt wird, damit es das Vieh mit dem Maule zwischen den Sprossen heraus raufen könne, falisca clathrata, *R.*

Řebřinowý 3. z. B. řebřinowý wůz, Leiterwagen, *m.* currus scalaris.

Řebro, a, n (*sl.* rebro), Rippe, *f.* costa; řebro wolowé, Ochsenrippe (Pflanze), bupleurum, *Linn.*

Řeč, i, *f.* Sprache, *f.*, a) das Sprechen, Reden, eine Rede, Anrede, *f.* sermo; oratio: nočnj lampau pomazaná řeč, - sehr künstlich, *Vel.* řeč k někomu učiti, eine Rede, Anrede halten; řeč prostá, newázaná, Prose, *f.* oratio soluta, prosa. *Com.* řeč wázaná, gebundene Rede, oratio ligata, *Id.* 2) d. Mundart jemands, od. einer Nation, lingua,

sermo: řeč gazyka Slowanského, *Vel.* 3) Stimme. *f.* vox.
†Rzečenka, y, *f.* zrostl. fluvialis.
Rzečený 3. *part. constr.* besagt, dictus; tak řečený, angeblich, (sonst domnělý), *D.*
†Rzečjk, u, *m.* zrostl. pistacia; -kowitý 3. terebinthaceus, *Bercht.*
Rzečjm. il, iti, s. mluwjm.
Řečisstě, *n.* der Graben des Flußes, das Flußbette, alveus.
Řečka, kleiner Fluß, fluviolus.
Řeckokatolický, 3. griechischkatholisch, graecocatholicus: řeckokatolická wjra.
Řecký, 3. griechisch, graecus, grajus; -cky, *adv.* graece; -řecky uměti, griechisch können, graece scire, linguam graecam tenere.
Řečnický 3. rednerisch, oratorius; po řečnicku, *adv.* oratorie, *K.*
Řečnictwj, *n.* Rednerkunst, Redekunst, *f.* ars oratoria.
Řečnjk, a, *m.* Redner, orator; 2) s. krasomluwnjk (selten), *K.*
Řečňowánj, *n. verb.* v. folg. sermocinatio: ženám řečňowánj při saudech práwy se zapowjdá, *Pr.*
Řečňugi, owal, owati, eine Rede halten, perorare, sermocinari: před někým na někoho řečňowati; zagjkawj řečňowali; řečnjk před saudem od lidj řečňuge, *Pr.*
Řečný 3. beredt, eloquens, disertus, facundus.
Řečtina, y, *f.* das Griechische, d. griechische Sprache, lingua graeca, *Cyr.*
Ředina, y, *f.* Frischbier, *n.* rara, R: cerevisia secundaria; -ář, e, *m.* -řka, y, *f.* Frischbiermann, Frischbierweib, *n.* vir, femina cerevisiam secundariam vendens.
Ředinka, y, *f. dim.* v. ředina.
Ředitel, e, *m.* (řjditel), Director, Directeur, z. B. einer Sache, Anstalt, rector, moderator, insgemein director, auch Verweser, Gouverneur; ředitel pewnosti, Festungscommendant, praefectus arci; -owé, é, *f.* D-inn, *f.* Fest-inn, conjux directoris, praefecti, etc.
Ředkew, dkwe, *f.* (unrichtig řetkew, vgl. radix, *russ.* rjed'ka, *sl.* rjeďkow), Rettig, *m.* raphanus.
Ředkwář, e, *m.* -řka, y, *f.* Rettigmann, Rettigweib *n.* Rettigsfrau, vir, femina raphanum vendens.
Ředkwička, y, *f. dim.* v. ředkew.
Řednu, ředl, řednauti, dünn werden, rarescere.
Řehcy, s. řehtám.
Řehocy, řehotal, řehotati, *sl.* rapotám, schwatzen, v. der Elster, garrire; 2) -se, *sl.* unmäßig lachen.
Řehola, y, *f.* Ordensregel, *f.* regula ordinis.
Řeholnj 1. Ordens-, regularis.
Řeholnjk, a, *m.* Ordensgeistlicher, sacerdos regularis.
Řehoř, e, *m.* Gregorius, Gregorius.
Řehot, u, *m.* s. řehtánj, *Haj.*
Řehotám se, *sl.* s. řehocy 2).
Řeht, u. *m.* starkes Lachen, Gelache, *n.* cachinus.
Řehtačka, y, *f.* d. Klapper, Rätsche, *f.* crepitaculum.
Řehtám, řehcy, řehtal, řehtati, wiehern, hinnire: řehcý bůgnosti, *Com.*; -se, s. řehocy 2).
Řehtánj, *n.* Wiehern, *n.* hinnitus.
Řehty, *m. pl.* s. řeht, *D.*

Řek, a, m. Grieche, m. Graecus.
Řeka, y, f. Fluß, m. ein fließendes Wasser, Strom, m. fluvius, flumen, amnis; 2) d. Stadt Fiume, Flumen.
Řeknu, fut. ex. řekl, řjcy, imper. řekni und rcy, sagen, dicere: do očj řjcy, ins Gesicht sagen.
†Řekomilka, y, f. zrostl. potamophila.
Řeku, ol. für řku.
Řemdycha, y, f. Streitkolbe, f. clava.
Řemen, u, m. Riem, Riemen, m. lorum, habena: dobré gest z cyzý kůže řemen krágeti, prov. Syr. es behagt, wenn man fremdes Gut plündert; lepssiti se, co řemen w ohni, prov. K. s. lepssiti se.
Rzemendř, e, m. Riemer, m. opifex lorarius; -řka, y, f. -inn, f. uxor opificis lorarii; -řský, -řstwj, n. rc. wie bey pekař.
Řemének, nku, s. řemýnek.
Řemenj, n. coll. Riemerwerk, n. lora, pl. Cyr.
Řemenjk, a, m. s. řemendř.
Řemennj 1. Riemen-: ř-ný bič.
Řemeslně, adv. comp. řemeslněgi, comp. neyř-gi, künstlich, artificiose, Cyr.
Řemeslnjčka, y, f. sl. s. řemeslnice.
Rzemeslnjk, a, m. Handwerker, Handwerksmann, opifex operarius; 2) Meister in einer Kunst, magister, Cant. 7, 6. bezbožnosti řemeslnjk; 3) Künstler, artifex (selten); -nice, f. Handwerkerinn, uxor, marita opificis.
Řemeslnický 3. handwerksmäßig, dem Handwerke gemäß, conveniens arti; 2) künstlich, kunstreich, artificiosus, B. (selten).
Řemeslo, a, n. (russ. ramemeslo), Handwerk, n. opificium, ars manuaris, auch blos ars; 2) Brauergesell, D.
Řemeslný 3. künstlich, artificiosus.
Řemýnek, nku, m. dim. ein kleiner Rieme, parvum lorum; řemének v střewjce, Schuhriemen, m. corrigia, ligula, mit od. ohne calcearia.
Rzepa, y, f. Rübe, f. rapum, rapa; čerwená řepa, s. cwikla; 2) für coll. Rüben: řepu sem kaupil.
Řepčjk králowský, Kaiserkrone, f. fritillaria imperialis, Berchtk.
Řepice, f. ol. zwey Gausen, crater, D.; nach R. dwě čjssky, čtwrt měřice, Mäßlein, quarta pars metretae; (im R. L. v. 1475. wird es für Kelch, calix gesetzt); 2) s. ohnice, Hederich, erysimum.
Rzepjček, čku, m. Agrimone, Odermennig, Bruchkraut, n. agrimonia Eupatoria, Linn. hung. párlo-fű.
Rzepjčj, m. coll. Kletten, s. d. Anm. zu lupen.
Rzepjk, u, m. Klette, f. lappa, arctium lappa, Linn. Übrigens s. d. Anm. zu lupen.
Rzepjm se, s. střepjm.
Rzepisstě, n. Rübenacker, m. Rübenfeld, n. rapina.
Rzepka, y, f. dim. Rübchen, n. rapula, lesnj řepka, rapunculus, Vel.; Turčanská řepka, Steckrübe, eine Abart v. brassica rapa, Linn. Thuröter Rüben; b) nach Berchth. phlyteuma.
Rzepnj 1. v. Rüben, Rüben betreffend, rapicius; řepnj semeno, Rübensaame, m. semen rapicium; řepnj nať, das Kraut od. Blätter an den Rüben, rapacia (orum).
Rzepnisstě, s. řepisstě, D.

Rzekáb, a, m. Kranich, m. ardea grus, Linn.
Rzekabatý 3. gekräuselt, crispus, D.
Rzekabj kolo, (auch blos řekabj, Ryb.), für samotjžné kolo, Gangrad, Schöpfrad, Ziehrad, n. tympanum, D. rota, quae calcando versatur.
Rzekabjm se, (moke), sich kräuseln?
Rzekabina, y, f. s. wossperusse.
Rzekabiny, pl. f. d. Beeren des Sperberbaums, sorbum.
†Rzekábnjk, u, m. zrostl. pelargonium.
Rzekátko, a, n. (obs.). swětlusska, Johanniswürmchen, n. Lichtmücke, f. cicindela, lampyris, cantharis noctiluca, Linn.
Rzekawý 3. glühend, candens; řekawý uhel, glühende Kohle pruna, carbo candens, auch blos carbo, wenn es sich versteht, daß sie glühend ist.
Rzekicha, y, f. Kresse, f. eine Pflanze, lepidium, Linn. řekicha zahradnj, Gartenkresse, lepidium sativum; ř. potočnj, od. wodnj, Brunnkresse, nasturtium, od. sisymbrium nasturtium, Linn. ř.-lesnj, d. wilde Kresse, lepidium iberis.
†Rzekissnice, f. zrostl. tropaeolum.
Rzessetář, e, m. Siebmacher, opifex cribrarius, auch blos cribrarius.
Rzessetlák, u, m. Kreuzdorn, m. rhamnus catarticus, R.
Rzesseto, a n. Reuter, n. ein großes Sieb, Fege, Kornsege, f. cribrum (majus).
†Rzessetowka, y, f. zrostl. cribraria.
Rzessjtko, a, n. dim. ein kleines Sieb, parvum cribrum
Rzetěz, u, m. (sl. f.) d. Kette, zum Binden, catena; řetěz na krk, Halskette, Schmuckkette, torques, catena, řetěz aneb hedbáwná osnowa, Seidenkette (Bortenwirk.), sericeum stamen.
Rzetězowý 3. řetěznj 1. z. B. ulice, Kettengasse.
Rzetjzek, zku, m. dim. Kettchen, n. zum Binden, od. zum Schmucke, catella: stýblowé řetjzky, Strohkettchen, torques segmentatae; -zkowý 3. Kettchen-.
Rzetkew, řetkwáč r. s. ředkew.
Rzewnjm, iti, s. unt. folg.
Rzewniwost, i, f. žarliwost, Eifersucht, zelotypia? Jungm. řewniti na někoho, Id. (usus?)
Rzez, u, m. Schnitt, a) Schneiden, n. sectio, sectura, Einschnitt, m. incisura; b) Ort, wo geschnitten wird od. ist, sectura, z. B. an Bäumen rc. c) sl. s. odpilky.
Rzezář, e, m. der schneidet, z. B. der Holzschneider, Futterschneider.
Rzezáček, čku, m. ein kleines Messer, z. B. Federmesser, scalpellum, cultellus pennarius; 2) Ausschneidmesser (Chir.) scalper excisorius; 3) (sl.) Sägemühle, Brettmühle, f.
Rzezačka, y, f. řezacý stolice, Futterbank, Heckerlingsbank, Futterlade, f. scamnum pabulare, D.
Rzezacý, z. B. stolice, vorh.
Rzezadlo, a, n. schneidende Klinge des Goldschlägers, acuta lamina.
Rzezák, a, m. Bildschnitzer.
Rzezák, u, m. ein großes Messer, z. B. das Schlachtmesser, culter ma-

ctatorius: řezáky, tesáky schá-
wali. *Com.* 2) Handmesser, od.
Schnitzer des Faßbinders, culter; 3) s. porjz; 4) (*sl.*) s. řezawka.

Rzezám, u. řezi, řezal, řezati, schneiden (mit Messer od. Säge), a) scharf seyn, Kraft zu schneiden haben, secare, habere vim secandi; b) abschneiden, secare, desecare, resecare, amputare: řezati telata, beránky rc. todt stechen, mactare; c) beschneiden, z. B. Wein rc. winicy řezati, *B.* putare, amputare; d) herausschneiden, z. B. Steine, excidere; e) durch Schneiden bearbeiten, z. B. Marmor, Edelsteine, rc. scalpere; f) verwunden, ritzen, secare, vulnerare; g) hinein schneiden, secare, incidere; geschiehts des Bildens wegen, z. B. in Elfenbein rc. scalpere, z. B. ebur; auch durch Schneiden hieneinbringen, z. B. ein Bild, scalpere imaginem in ebore etc. h) quälen, secare, torquere; i) zerschneiden, secare, dissecare; k) verschneiden, kastriren, secare, execare, castrare: řezanj psy, *Cyr.* l) schneiden, der Kur wegen, secare, z. B. aliquem, corpus; m) hart streifen, z. B. wjtr řeže, der Wind schneidet, rc. secare, aspere stringere; řeže w žiwotě, *sl.* es reißt im Leibe; n) durch Schneiden machen, secare, secando efficere; péro řezati, eine Feder schneiden, pennam scindere od. scindendo formare.

II. *rec.* řezati se, (*sl.*) vom Zahnen der Kinder: zaubky se mu řezau: s. řezánj.

Rzezanec, nce, *m.* der männliche Borg, Barg, majalis mas, -nice, *f.* s. misska.

Rzezance, *m. pl. sl.* s. nudle.

Rzezanka, y, *f.* Heckerling, *m* stramentum concisum; řezanku řezati, Heckerling schneiden, stramentum concidere.

Rzezánj, *n.* Schneiden, *n.* a) das Hineinschneiden, Zerschneiden, sectio; Abschneiden, *n.* sectio, amputatio; Schneiden, *n.* mit dem Meißel od. Grabstichel, z. B. der Steine, des Elfenbeins, scalptura; b) der Schmerz im Leibe, in Gedärmen, im Urin, tormina. Rzezánj zaubků od. wlčků, Zahnen, *n.* dentitio.

Rzezanice, *f.* Zusammengeschnittenes: wezmi musskátowau kulku, kubéby, zázwor, rc. vděleg sobě řezanicy, a gez ráno. *Vel.* 2) verschnittenes Schwein?

Rzezaný 3. *part.* v. řezám; řezaná cedule Kerbzettel, *m.* Schuldbrief, *m.* Handschrift des Schuldners; s. cedule: Samnytssti vžjwali řezaných ssatů? *Vel.* 2) verschnitten, castratus, exsectus.

Rzezárna, y, *f.* Heckerlingskammer.

Rzezawka, y, *f.* Harnstrenge, *f.* Harnzwang, *m.* stranguria.

Rzezawý 3. schneidend: -wjtr.

Rzezba, y, *f.* Schnitzwerk, *n.* opus sculptile, opus anaglyphum; Bildhauerarbeit, *f.* Bildwerk, *n.* opus statuarium. *D.* řezba winic, das Schneiden der Reben, putatio, *Vel.*

Rzezbář, e, *m.* Bildner, Bildhauer, Bildschnitzer, *m.* sculptor, statuarius; -řský 3. Bildner-; -stwj, *n.* Bilhauerey, *f.* ars statuaria.

Rzezbárna, y, *f.* d. Werkstatt des

Bildhauers, officina statuaria.

Rzezec, zce forem, který na dřewě formy neb obrazy řeže, Formschneider, typorum sculptor, *Vel.*

Rzezi, řezal ɪc. s. řezám.

Rzeznice, *f.* Metzgerinn, Fleischerinn, *f.* uxor, marita lanii (lanionis).

Rzeznicjm, il, iti, einen Metzger abgeben.

Rzeznicin, *a, o, adj. poss.* der Fleischerinn gehörig.

Rzeznický 3. den od. d. Fleischer betreffend, laniarius: řeznický pes, Fleischerhund, *m.* canis laniarius.

Rzeznictwj, *n.* Fleischerhandwerk, *n.* officium laniarium.

Rzeznjk, *a, m.* Metzger, Fleischer, lanius, lanio; domowný řeznjk, Kütter, *D.*

Rzezno, *a, n.* Regensburg, *n.* Ratisbona, Reginoburgum.

Rzezucha, *mor. & sl.* s. řeřicha.

Rzjčenj, *n.* Brüllen, *n.* a) v. Rindern, mugitus; b) v. Löwen, rugitus; 2) das Elephantengeschrey, barritus.

Rzjčice, *f.* Sieb, *n* cribrum; maučná řjčice, Mehlsieb, cribrum farinarium.

Rzjčka, bess. řečka.

Rzjčjm, u. řičjm, el, eti, brüllen, a) v. Rindern, mugire: beyk s lalokem odwislým byčj (bučj) a řičj, *Com.* b) v. Löwen, rugire, rudere; 2) drückt das Elephantengeschrey aus, barrire.

Rzjčný 3. den Fluß betreffend, fluvialis, fluviatilis; řjčná ryba, s. ryba; řjčný rak, Flußkrebs, cancer fluvialis; řjčná woda, Flußwasser, aqua fluvialis.

Rzjcy, s. řku.

Rzjd'aucký 3. *dim.* sehr dünn.

Rzjdce, *adv.* dünn, nicht dicht, z. B. säen, rare; 2) selten, raro, s. zřjdka.

Rzjdjm, il, iti, zen, *imper.* řeď, richten, lenken, regere; 2) verwalten, verrichten, administrare, gerere; 3) ausrichten, peragere: Ebraim Strothius rozený Polák, řjdil poselstwj swé turecké r. 1562. v cýsaře Ferdynanda, slowenským gazykem; 4) einsetzen, bestellen, constituere: biskupy řjditi; 5) kšaftem o něčem, od. blos řjditi o-, z. B. o grunteꝛh, testamento disponere, *Pr.*

II. *rec.* řjditi se, sich richten, z. B. nach etwas, nach jemand, se regere, se accommodare, se fingere ad rem &c. auch sequi, obsequi.

Rzjditel, s. ředitel.

Rzjdko, *adv.* (eigentl. *adj. abs.*) s. řjdce: řjdko který z nich wšecky audy měl, *Com.*

Rjdkowlasý 3. kahlköpfig, raros habens pilos, *Syl.*

Rjdký 3. *comp.* řjdšj, *superl.* neyřjdšj, dünn, nicht dicht, z. B. dünne Saat, dünner Wald, rarus; 2) selten, rar, rarus; nynj řjdcý gsau, kteřjby se na slowo B. doptáwali, *K.* řjdký kdo examinowal, *Com.* -kost, i, *f.* Dünne, *f.* Dünnheit, *f.* der Mangel der Dichte, z. B. der Saat, raritas; 2) Seltenheit, raritas.

Rzjge, *f.* Hirschbrunst, *f.* tempus coitus cervorum; (*ol.* s. low, *Dal.*)

Rzjgen, gna, *m.* (v. řjge), Weinmonat, October.

Rzjgenj, *n. verb.* v. folg. čas řjgenj, Brunstzeit, *f.* s. řjge.

Rzjgi, il, iti, in der Brunst seyn, brunsten, nur v. Hirschen, *Rgb.*

Rjgjm se, verb.? *D.*

Rzigi, řjl, řjti, drückt die Stimme des Hirsches aus, rancare.
Rzihám, al, ati, rülpsen, ructare, ructari; -ánj, n. Rülpsen, n. ructamen.
Rzjkám, al, ati, sagen, dicere; tak řjkage, od. řjkagjc, so zu sagen: a gakž se řjká, na lidské mozoly, u. wie man zu sagen pflegt-, K. 2) hersagen, recitare; d. Lektion, reddere; wen řjkati, auswendig, - *Syl.* 3) *cum dat. pers.* heißen, nominari: gak ti řjkagj? wie heißest du?
Rzjkánj, *n. verb.* v. vorh.
Rzjkáwám, ati, *fr.* v. řjkám; řjkáwáwám, *fr.* 2. v. řjkám.
Rzjm, *a, m.* Rom, *n.* Roma.
Rzjman, seltner Řjmanjn, *a, m.* Römer, Romanus.
Rzjmbaba, *y, f.* Mutterkraut, *n.* Mägdeblume, *f.* matricaria parthenium, *Linn.*
Rzjmsa, *y. f. sl.* pášek, Gesimse, *n.* cymatium.
Rzjmský 3. römisch, romanus; ganz unrichtig řjmský zlatý, statt reynský; Rzjmsko-katolický 3. römisch-katholisch, Romano-catholicus.
Rzinčjm, il, iti, klirren, rasseln, crepitare.
Rzjpa, s. řepa.
Rzjskám, al, ati, někomu, hunzen aushunzen, objurgare, *D.*
Rzjšan, (Rzjšák,) *a, m.* Reichsländer, incola imperii germanici: Rzjšané a Němcy, *Vel.*
Rzjše, Reich, *n.* a) ein Königreich, regnum, 2) das deutsche Reich, imperium: swatá řjše, das heil. deutsche Reich, sacrum imperium romanum, *Vel.* řjše křesťanská, d. Christenheit, orbis christianus, *Vel.* řjše oslawenj, das Reich der Herrlichkeit, regnum gloriae, *D.* 3) überhaupt Gemeinheit, communitas: ctitelů *B.* zemských y nebeských řjše, *K.*
Rzjšský 3. Reichs-, imperii, imperialis.
Rzit, i, *f.* After, Arsch, Steiß, *m.* podex, anus.
Rzjtjm, *ol. et sl.* rútjm, *fut.* il, iti, abbrechen, einreißen, demolire.
II. *rec.* ř-iti se, stürzen, ruere: s. rúcám, waljm se, sřjtjm se.
Rzitnatý 3. arschig.
Rzitnj 1. After-: řitnj střewo, Afterdarm, Mastdarm, *m.* intestinum rectum.
Rzitopášek, ška, *m.* Schmarotzer, *m.* parasitus.
Rzjzenj, *n. verb.* v. řjdjm, Richten, *n.* directio. 2) Verwaltung, Verwesung, administratio; řjzenj zemské, Landesregierung, gubernium terrae, regimen; řjz. Božj, Fügung Gottes; 3) Verrichtung, exsecutio, peractio; 4) Einsetzung, constitutio; 5) Vermachen, *n.* testatio.
Rzku, řekl, řjcy, (řjct), *imper.* rcy, *part. act.* řka, řkauc, *sl.* reku, rekol, rjecy, *imper.* rekni, dicere, ajo: gako řka bezděk cpali, *Com.* na wězně ortel swůg řkli, *Pr.*
Rzuhljk, *m.* Karbunkel?
Rzwánj, *n.* Brüllen, *n.* a) v. Rindern, mugitus; v. Löwen, rugitus; b) v. andern Thieren od. Menschen, mugitus, vociferatio.
Rzwáwám, al, ati, *fr.* v. řwu, *B. cath. recent.*
Rzwawý 3. der gern brüllt, rugiens, vociferans: lew řwawý.
Rzwjn, u, *m.* Haarbusch, Flachsbusch, *D.*
Rzwu, řwal, řwáti, (vgl. rugire, engl. roar, niedersächs. raren), brüllen, a) v. Rindern, mugire.

v. Löwen, rugire, auch rudere; b) von andern Thieren od. Menschen, mugire, vociferari.

S.

Allgemeine Anmerkung:

Viele mit s zusammengesetzten Wörter kommen mit jenen, die mit po, od. auch mit za zusammen gesetzt sind, in der Bedeutung überein, z. B. shnigi, - pohnigi, srozumjm, - porozumjm, shladjm, - zahladjm ꝛc.

S, s, *praepos.*, vor mehrern Mitlautern se, (wo es denn manchmal auch zusammenhängend geschrieben wird, z. B. sewſſjm, semnau ꝛc), 1. *cum instrumentali*, a) mit, cum, wenn es eine Gesellschaft, od. Begleitung, od. Verbindung anzeigt: s někým mluwiti, gjti, seděti ꝛc. mit jemand reden ꝛc.; s dcerau něčj w manželstwj wstaupiti; Dawid měl djtě s Betsabé, mit od. von -; led se s njm prolomil, - unter ihm; to s poctiwostj včiniti nemůže; s hněwem to včinil; s wozem ho přewrhli; nádobka, do njž s wodau chodj, Nachtgeschirr, *n.*; byl s nj dobře, er war gut, vertrug sich gut mit ihr; gest to s mým lepſſjm, - zu meinem Besten, *Cyr.* s dobrým mu bude, *Plac.* saudem chce o to s námi rozeznán býti; s nocy, bey Anbruch der Nacht; se dnem, bey Anbruch des Tages, diluculo; s. auch laučjm se, žehnám se ꝛc. b) nach eines Art od. Beyspiel: s Krystem trpěti, nach der Art od. nach dem Beyspiele Christi leiden; s Tobiáſſem a s Jobem hody a kwasy swé mjwati; s Jobem trpěti; řjkegme s Symeonem; blázni wždycky s swětem gsau wesselj a kratochwile trepj; c) gegen, contra: Turcy s námi bogugj, - führen Krieg mit uns, d. h. gegen uns, *Vel.* wálku wedl s králem, d. h. proti králi, *Id.* d) ungeachtet, non obstante: s tjm sewſſjm nuzný gest. *Cyr.* s tjm sewſſjm na nic přigde, *K.*

2) *cum genit.* von ab, de, in Rücksicht des verlaſſenen höhern Orts, od. der Oberfläche: spadl s koně, sſtaupil s hory, s mostu; s hůry, s. vtrhnu. So auch in den Compositis, z. B. scestný, abwegsam, devius; spuſtjm, herablassen, demittere; (zpuſtjm, verwüsten, vastare); setřjti, (z. B. prach s obrazu), abwischen, (zetřjti, z. B. barwu, conterere), &c.

3) *cum accusativo*, anzeigend im weitläuftigsten Verstande ein Maaß, Quantität, Möglichkeit, Vermögen, z. B. nemůže s to býti, aby králowstwj zprawowal, - er ist nicht im Stande ꝛc. non est par regendo (gubernando) regno; nenj tě s to člowěče, *Com.* s nic býti nemůže, *Com.* slowo s to, ein Wort, ein Mann; nemohu býti s gednoho slauhu, ich vermag nicht einen Bedienten zu halten; cýsař mu dal sukna s sukni, a kmentu s koſſili, *Vel.* mám chleba, peněz s potřebu, *Com* s potřebu sem gedl; s wás mocy mjti nebude, *Vel.* s tak mnoho může býti trpěliwost, že -; neměli s ně mocy dosti, *Vel.* so auch *sl.* dal mu s pjpu dohánu. Anstatt s co, wird sec

gesagt: seč nemohl býti zákon, B. kdožby gen seč býti mohl, pro mladost, pro starost, B. ꝛc. s. auch gsem.

II. In der Zusammensetzung: mit, con; ab, herab, de.

III. Das abgekürzte gsy, bist, es, am Ende der Wörter: tys, abys, poctus dal, für ty gsy ꝛc.

Sa, *sl*. s. se.

†Sabal, u, *m*. zrostlina, rhapis.

†Sabbatka, y, *f*. zrostlina, Sabbatia.

Sabina, y, *f*. s. klássterská chwogka

Sabinow, a, *m*. Zeben, Marktfl. im Scharoscher Kom. Cibinium; Weliký Sabinow, s. Hermanow.

Sáček, čku, *m*. *dim*. ein kleines Wursgarn.

Sáchnu, bess. sáknu.

Sácým, el, eti, *iterat*. v. sotjm, (*sl*. sákem, u. sácám, ati,) stoßen, (meistens nur v. Menschen, od. Thieren), trudere.

II. *rec*. sáceti se (s někým), jemand (wiederholt) stoßen: co se sácýš ?

Sad, u, *m*. Baumgarten, *m*. pomarium.

Sadám, ati, *mor*. s. swrbjm.

Sadař, e, *m*. Baumgärtner, pomarii cultor, arborator; 2) Obsthändler, negotiator pomarius, (seltene Bedeutung); -řka, y, *f*. -inn, *f*. -řský 3. ꝛc.

Sadba, y, *f*. Setzen, *n*. plantatio: sadba a opatrowánj ssafránu, *Vel*. 2) Setzlinge, *pl*. plantae.

Sádecký, ého, *m*. Aufseher über d. Fischhälter, Fischmeister, piscarius.

Sadjlek, lku, *m*. který se sadj, marně chlubj, Klügling, Spitzkopf, Witzling, Vernünftler, *m*. jactator, sciolus, argutator, male ingeniosus, nasutus; -stwj, *n*. Klügeley, *f*. Laßdünkel, *m*. argutatio, jactantia.

Sadjm, *fut. ex*. il, iti, zen, *imper*. saď, setzen, a) z. B. in d. Lotterie setzen, ponere pecuniam in sortibus: zlatau korunu w základ sadil, *Vel*. b) pflanzen, ponere, serere; 2) wetten, sponsionem facere: co sadjte? was wollt ihr wetten? 3) gerinnen machen, coagulare; 4) einsetzen, bestellen, constituere, B. sadil ge do rady, *Vel*.

II. *rec*. saditi se, sich setzen, a) zu Boden, od. zu Grunde sinken, z. B. Hefen ꝛc. sidere, considere, residere, subsidere; b) das Trübe verlieren, hell werden, subsidere; 2) wetten, sponsionem facere, sponsione contendere, sacramento contendere, pignore certare: oč se sadjme? was wetten wir, daß-? quo pignore certamus, nisi fit? 2) sich ansiedeln, ansetzen, sedem figere: tam kde byl hřbitow, nesslusselo se saditi a bydliti; 3) sich rühmen, prahlen, jactare, extollere se, *Lesch*.

Sádka, *gen*. sádek, *n*. *pl*. Fischhälter, receptaculum piscium, piscina.

Sádlnjk, a, *m*. der das Fett, od. Schmalz verkauft.

Sádlo, a, *n*. Schmeer, *n*. Fett, *n*. adeps, přepusstěné sádlo, Schmalz, adeps, *Syl*. weprowé sádlo, Schweinschmeer, Schweinfett, Schweinschmalz, *n*. adeps suillus; husý sádlo, Gänsefett, Gänseschmalz, *n*. adeps anserinus, pingue anserinum; rybj s., od. tuk, s. rybj.

Sadmo, a, *n*. (koňské) zdáwenj neb odhnětenj koně od sedla, *Vel*. aufgedrückte Wunde vom Sattel.

Sádočina, y, f. sl. eine Art Trauben, szátoki szőlő.
Sadowý 3. im Baumgarten befindlich: sadowj a planj stromowé, *Com.*
Sádra, y, f. Gips, Gyps, gypsum.
Sadrář, e, m.? Gipser, *D.*
Sádrowý 3. Gyps-, gypseus.
Sádrugi, owal, owati, gypsen.
Sadze, sl. s. sáze.
Saffián, u, m. Saffian, aluta Turcica; -nowý 3. aus Saffian: čerwená saffiánowá knižka, *Kram.*
Safoysko, a, n. Savoyen, n. Sabaudia; -ský 3.
Sagdák, u, m. sl. *Lypt.* s. tanystra.
Sagmo, y, f. mustr na gſyms, chablon, Gesimsbrett, n. norma projecturae.
Sáh, u, m. Klafter, f. orgyia.
Sáha, y, f. sl. vorh.
Sahan, a, m. ein gewißer Vogel, - *in marg. Bibl. Fratrum, Deut.* 14, 12.
Sáhan, a, m. ein handfester, rüstiger Mann, manceps.
Sáhám, al, ati, s. sáhnu.
Sáhánj, n. *verb.* v. vorh.
Sáhnu, *fut. ex.* sáhl, sáhnauti, greifen, capere, prehendere, tangere, z. B. po meči etc. nach dem Degen etc. capere gladium: žiwě k zbrogi sáhn. *Vel.* 2) langen, d. Hand bis wohin ausstrecken, manum extendere, manum porrigere, z. B. do misy sáhnauti, in d. Schüßel langen; fig. bezprávně na nás sáhli, - griffen uns an; na lidi sáhnauti, do wězenj dáti, *Pr.* na statek, na hrdlo sáhati, jemandes Vermögen, Leben angreifen, einziehen; daleko okolo sebe sáhá, *Vel.* to k hrdlu sáhá, das ist ein Criminalverbrechen; na swědomj a vmyſl gemu wſſetečně sáhá, - presuzuge, *K.* sich erstrecken, extendi: to králowstwj sáhá do weliké hory; 4) sich beziehen, betreffen, pertinere: opatrnost sáhá k trogj wěcy.
Sáhowý 3. Klafter-, z. B. sáhowé drjwj, Klafterholz.
Sajha, y, f. sl. s. smilnice.
Sak, u, m. Wurfgarn, n. rete jaculum: ryby před sakem lowiti, *prov.* vor der Zeit sich kümmern, grämen: o něco se před časem starati, a gako ryby před sakem lowiti, *K.* práwě ho do saku wehnal, fig. *Cyr.* saky na koně, *pl. sl.* Pferdenetz, (Schutz vor den Fliegen); 2) (*sl.*) Tauchbär, m. (Taupel).
Sákám, al, ati, sl. schneizen, emungere nasum: sákati se, sich schneitzen.
Sáknu, kl, knauti, langsam abfließen, s. osáknu.
Sakramentugi, owal, owati, sakramentiren, fluchen, *Vel.*
Sakrissta, f. *Vel.* s. sakrysta.
Sakrystan, a, m. Sakristan, Meßner, aedituus; s. kostelnjk, *Syl.*
Sakrysta, y, f. Sakrystey, f. sacrarium.
Saláš, e, m. Hirtenwohnung, Hütte, tugurium pastorum, *B.* z saláſſů faleſſných pastýřů, *K.* w té propasti měl ďábel swůg salaš, *Cyr.* 2) sl. Schäferey, n.
Salát, u, m. Salat, m. acetarium, olus acetarium; zahradnj, hláwkowý salát, Gartensalat, Kopfsalat, lactuca, od. lactuca sativa; winičný sal. sl. Feldsalat, valeriana locusta (olitoria).
†Salisburka, y, f. zrostlina, Salisburgia.

†Salmaska, y, f. zrostlina, Salmasia.
Salwa garda. Salvegarde, Sauvegarde, f. praesidium, *Kram.*
Salwe, n Salve, n. exsplosio festiva: wogácy salwe střjleli, *Kram. P.* exsplosionibus festivis consalutarunt.
†Salwinka, y, f. zrostl., Salvinia.
Sám, sama, samo, (gothisch sama, samo, engl. same, some), allein, solus; samým toliko kněžjm, *K.* s druhým sám a sám se bjti, einen Zweykampf halten, certamen singulare inire, *Cyr.* sám a sám se s někým rotýkati, dasselbe; swět takowé samy za maudré saudj, *K.* 2) selbst, ipse: samo o tom snessenj powjm, *Com.* y ge samy také w službu podrobj, *K.* sám pátý, sám osmý, sám desátý rc. er mit andern vieren rc. *Vel.* sám několiký, *Id.* sama druhá býti, schwanger seyn, gravidam esse, *Syl. & sl.* negste sami swogi, *K.* sám při sobě negsem, ich bin nicht bey mir; sám o sobě stogjcý kámen, *Harant.* 3) mit Präpos. k, při rc. knapp: při samé stěně, knapp an der Wand, ad ipsum parietem: k samému přisedni, knapp an ihn rc. wedlé samého ssel; na samém koncy, am äußersten Ende rc. 4) *sl.* v. sich selbst, sponte: samo to roste; sama přissla; 5) sám od sebe, od. sám z sebe, dasselbe.
Samček, *sl. dim.* v. samec.
Samčj 1. s. samcowý.
Samcolozjm, iti, d. Knabenschänderey treiben, *D.*
Samcoloznictwj, n. s. samcolozstwj.
Samcoloznjk, a, m. Knabenschänder, paederasta.
Samcolozstwj, n. Knabenschänderey, f. paederastia.
Samcowý 3. männlich, dem Männchen gehörig, masculinus: samcowé pohlawj.
Samec, mce, Männchen, n. bey Thieren, Pflanzen, masculus; 2)(piwo) ein vertreffliches Bier.
Samice, f. ein Weibchen, bey Thieren, Pflanzen, femina.
Samjček, čka, *m. dim.* v. Samjk.
Samičj 1. s. samičný.
Samičký 3. *dim.* v. samý, (ipsissimus): mimo nássi samičkau náwi se plawili, *Praefat.*
Samičný 3. dem Weibchen gehörig, weiblich, foemininus: samičné pohlawj.
Samjk, a, *m. sl.* der kleine Samuel.
Samko, a, *m. dim.* v. folg.
Samo, a, *m. sl.* Samuel.
†Samobytný 3. selbstständig.
Samochtě, u. samochtěc, *adv.* freywillig, sponte, ultro, *Cyr.*
Samočistý 3. gediegen, purus putus; - střjbro, *Com.* -tost, i, *f.* Lauterkeit.
††Samocyt, u, *m.* Selbstgefühl.
Samoděk, *adv.* s. samochtě.
Samodruhá, é, *f. sl.* i. e. sama druhá, s. sám.
Samodržec, žce, *m.* Selbstherrscher, autocrator, monarcha.
Samogediný 3. einzig u. allein, solus: negste samogedinj na zemi, *Neg.*
Samokol, u, *m.* (*ol.*) Karren, carrus.
Samokůlko, a, *n. dim.* vorh.
†Samokupčitel, e, *m.* Monopolist, *Neg.*
†Samoláska, y, *f.* Eigenliebe, *f.* amor sui ipsius, philautia, *Leschka.*

Samolet, a, m. Phönix, fabelhafter Vogel, phoenix.
Samolibost, i, f. zalibowánj se sobě samému, Selbstgefälligkeit, sui admiratio.
†Samolužná bylina, monogamos?
Samopaš, e, f. sl. Muthwille, m. petulantia; -ssnjk, a, m. -nice, f. Muthwilliger, -ge; -ssný 3. muthwillig, petulans.
Samopsse, f. Spelz, n. Spelten, Einkorn, n. spelta, triticum monococcum, triticum spelta, Linn. auch zea.
†Samorostljk, u, m. zrostlina, actaea.
Samorostlina, y, f. wildwachsende Pflanze, Selbstgewächs, n. herba erratica.
Samorostlý 3. selbstgewachsen, sponte sua natus: samorostlý kus střjbra, Haj. auch wildwachsend, wild, sylvestris, agrestis, ferus; fig. samorostlé, powěrné, falessné a modlářské náboženstwj, (opp. Božj náboženstwj,) K. samorostlý člowěk, sl. ein roher, unbiegsamer Mensch; 2) im Bergbaue, Haar: samorostlá sýra, Haarschwefel; sa-lý kamenec, Haaralaun, D.
Samoručně, K. quid?
Samospasytedlný 3. s-ná wjra, der alleinseligmachende Glaube, sola salvifica fides.
†Samospokognost, i, f. Selbstzufriedenheit, f. Pawlow.
Samost, i, f. bess. samota.
Samostatný 3. selbstständig? samostatné gméno, Hauptwort, n. substantivum.
Samostřjl, e, m. Handbogen, m. s. luk, D. (auch Balester, f.? D.)
† Samoswognost, i, f. Selbstheit, Selbstsucht, f. solipsismus? Com. nach Leschka. nezřjzené daufánj w sebe.
Samota, y, f. Einsamkeit, f. solitudo.
Samoteč, e, m. Vormost, Beermost, m. protropum.
Samotina, y, f. Einsamkeit, f. einsamer Ort, solitudo loci, od. blos solitudo, secessus.
Samotjžný 3. was man selbst zieht, od. bewegt: samotjžný mlýn, Handmühle, mola trusatilis; b) was sich selbst bewegt: samotjžný rožen, Bratenwender, veru automaton.
Samotnjk, a, m. s. mnich, Com.
Samotný 3. einsam, solus, solitarius; -tně, adv. in solitudine; b) in geheim, clam, occulto; -nost, i, f. s. samota.
Samotow, u, m. Kloster??
Samowládce, m. s. samodržec, Com.
†Samowlastnj 1. s. wlastnj: samowlastnj zysk, Leschka.
†Samowratec, tce, m. zrostlina, monotropa.
Samowražda, y, f. Selbstmord. m. autochiria, Leschka.
Samožitný 3. z. B. chléb, s. žitný, D.
†Samožnec, ence, m. Schneidmaschine, machina falcatoria, od. messoria, P.
Samučký 3. sl. dim. v. samý.
Samý 3. allein, a) blos, ohne Vermischung, solus: z. B. gá pigi wodu samau, a wjno také samé, ich trinke das Wasser allein, u. den Wein auch allein, aquam solam &c. 2) lauter, rein, mit nichts vermischt, z. B. Honig, Wein, Wasser etc. merus, purus; to ge samá mast, das ist lauter Fett.
Saň, ě, f. potwora, drak, neb

raděgi dracice, Drache, *m.* draco, hydra; zlá saň, furia, *D.* ohniwé saně, vkaz w powětřj, *Neg.*
†Sanchezka, y, *f.* zrostlina, Sanchezia.
Saně, *f.* beſſ. saň.
Sáně, *f. pl. gen.* sanj, Schlitten, *m.* traha, trahea; 2) Kinnbakken, *m.* Kinnlade, *f.* maxilla.
Saněnka, y, *f.* zrostlina, salsola.
Sanice, *f.* Schlittenbaum, *m.* Schlittenkufe, *f.* pedamentum trahae; 2) Schlittenbahn, *f.* via trahalis; 3) Schlittenfahrt, *f.* vectio in traha.
Sanikla, y, *f. sl.* schwarzer Sanikl, sanicula Europaea, *Lumn.*
Sankugi se, owal, owati, *sl.* schlittenfahren, vehi, vectari traha.
Sankuſſe, *f. sl.* ein Ziegennahme.
Sáňky, *gen.* sáněk, *f. pl. dim.* ein kleiner Schlitten.
†Santal, u, *m.* zrostl., santalum; - witý 3. santalaceus.
Sanýtr, u. saneytr, u, *m.* Salpeter, *m.* nitrum, sal nitrum.
Sanytra, y, *f. sl.* vorh.
Sanytrář, e, *m.* Salpetersieder; - řka, y, *f.* - inn, *f.* - řský ꝛc.
Sanýtrna, y, *f.* saneytrna, Salpeterhütte, Salpetersiederey, *f.* officina nitraria.
Sanýtrný 3. salpeterartig, (nitrogeneus?)
Sanýtrowý 3. salpeterartig, nitrosus.
Sap, od. sapě, *f. ol.* ein Waffenstück, *Haj.* sapj vhelnau ho dobili.
Sápám, al, ati, zerfleischen, lacerare, laniare, dilacerare, dilaniare.
Sapě, zrostlina, phlomis, (ist eigentlich russisch).

II. *rec.* s-ati se, toben, saevire, furere, tumultuari, *Com.*
Sapoljm se, il, iti, sich rammen, schlagen, pugnare.
Sapún, u, *m. sl.* s. mydlo.
Sára, y, *f. sl.* s. holénka.
Sarai, *m.* Serail, *m.* des Sultans, *Wrat.*
Sardele, *f.* Sardelle, *f.* ein Fisch, sarda, *R.*
Sardonych, Sardonyx, (v. sardius u. onyx), u, *m.* Sardonich, Sardin, sardonyx.
Sardut, u, *m.* Caputrock, *m. D.*
Sardýn, u, *m.* trubka, Sourdine, *f.* sordunus, temperatura tubae, *R.*
Sarkokolla, y, *f.* sarcocolla, (gummi), *Vel.*
Sarmat, a, *m.* Sarmate, (Pohle) *m.* Sarmata; - ſký 3. sarmatisch, slawisch, pohlnisch: legáti Sarmatſſtj aneb Slowanſſtj k Walentjnowi I. r. 375 poslanj, *Vel. cal. h. p.* 578.
Sarsaparilla, y, *f.* Sarsaparillewurz, *f. R.* Sarsaparilla.
Sarſſe, *f.* Sarsche, *f.* genus panni.
Sas, a, *m.* Sachse, *m.* Saxo.
Saſka, y, *f.* eine Sächsinn, (Saxona?) 2) Jacke, *f. D.*
Saſko, a, *n.* s. Sasy.
Saſký 3. sächsisch, saxonicus.
Sasy, *f. pl. gen.* Sas, *dat.* Sasům ꝛc. Sachsen, *n.* Saxonia.
Sasyc, e, *m.* s. Sas.
Sasýk, a, *m.* vorh. *D.*
Satan, a, *m.* Satan, *m.* satanas, Mat. 26, 33.
Satanáš, e, *m.* s. vorh. Zg. 12, 4.
Saturyge, saturege, *f.* (čibr?) Saturey, *f.* satureja, *Linn.*
Satyn, u, *m.* Satin, geschorner grober Seidenzeug, sericum rasum spissius, *R.* (nach *Vel.* soviel als žjně, cilicium).

†Satyrka, *f.* zrostl., satyrium.
Saubog, e, *m.* Zweykampf, *m.* duellum, *Leschka.*
Sauček, čku, *m. dim.* Knötchen, *n.* a) am Halme, der Knoten, z. B. des Getreides, nodus, geniculum; b) Knörrchen am Holze, oder an den Aesten, nodulus.
Sauchotinář, e, *m.* Schwindsüchtiger, phthisicus, cachecticus.
Sauchotiny, *gen.* sauchotin, *f. pl.* Schwindsucht, *f.* phthisis, tabes; sauchotiny mjti, d. Schw. haben, phthisi laborare, esse phthisicum, tabe absumi.
Saučkowatý 3. knorricht.
Saucyt, u, *m.* Mitgefühl, *n. pl.* saucytowé, Sympathie, *Raut.*
Saud, u, *m.* Urtheil, *n.* judicium, sententia; 2) Gericht, *n.* Richten, *n.* judicium; posledni saud, das jüngste Gericht, extremum judicium; 3) Proceß, Rechtsstreit, *m.* Rechtshandel, *m.* lis, controversia, causa, vadimonium; saud sobě a při s bratrem o králowstwj včinil před cýsařem, er hat sich in einen Proceß eingelassen; někomu saud osaditi, - Richter bestellen, *Cyr.* na saudě seděti, richten, im Gerichte sitzen, *Vel.* saud zasedl, *B.* 4) Gerichtsstelle, *f.* dicasterium, locus justitiae: saud zemský, *Vel.* wyšssj saudy zemské, d. obersten Landes-Gerichtsstellen, od. Behörden dicasteria, 5) Urtheilungskraft, *f.* judicium, vis judicandi: saud wssecken potratil ten člowěk; muž welikého saudu, *Com.* takowého saudu sstiziтedlného, ostrého a hlubokého bude, *K.* rozum se w něm y saud wěkem zostřil.
Saudce, *m.* Richter, judex; saudce krewnj, s. krewnj rychtář.
Saudček, cčku, *m. dim.* ein kleines Fäßchen, doliolum.
Saudek, dku, *m.* vorh.
Saudjm, il, *iti*, zen, *imper.* sud, urtheilen, judicare; o něčem, v. od. über etwas, de re: po něčem, nach etwas, ex re: po sobě saudil Amazyáš proroka, *K.* žiwé, mrtwé sauditi, d. h. přetřásati, *Syr.* za dobré sme saudili, - erachteten für gut, *B.* saudj ho za neymaudřegssjho, *K.* b) richten, gerichtlich entscheiden, judicare: saudce k geho straně nesaudil, *Cyr.*
II. *rec.* sauditi se, s někým, rechten, einen Proceß, Rechtshandel haben u. führen, litigare, Pr. *Com.*
Saudnj 1. gerichtlich, judicialis; saudnj swětnice, Gerichtsstube, conclave judiciale; wrchnost saudnj; zákon saudnj a ceremonyálnj, *Kroc.*
Saudnice, *f.* Gerichtshaus, *n.* praetorium; 2) Gerichtsstube, *f.* conclave judiciale.
Saudný 3. gerichtlich, judicialis; saudný den, Gerichtstag, dies judicii, dies judicialis; 2) beurtheilungsfähig, v. richtiger, scharfer Urtheilskraft, sachkundig, judiciosus: saudný čtenář, *Cyr.* neysaudněgssj wybránj, *Com.*
Saudruh, a, *m.* viell. Helfershelfer
Sauka, y, *m. sl. Lypt.* sywý wůl.
Saukám, al, ati, drehen, vermittelst des Drehens verfertigen, z. B. Seile, Fäden; do sebe něco, etwas in sich hinein würgen.
II. *rec.* saukati se (na horu), z. B. na strom, hinaufkriechen.
Saukenjk, a, *m.* Tuchmacher, pannifex; 2) Tuchhändler, merca-

-tor pannarius, (seltene Bedeutung); - nice, *f.* - inn, *f.* - inn, *f.* uxor, marita pannificis, mercatoris pannarii; - cký 3. das Tuchmacherhandwerk betreffend; - nictwj *f.* Tuchmacherhandwerk, *n.* pannificium.

Saukenný 3. tuchen, aus Tuch, panneus, od. ex panno.

Saukromě, -mně, besonders, secreto; ostatek žiwota saukromně ztráwil, - privatus, *Com.*

Saukromj, *n.* abgesonderter, einsamer, od. geheimer Ort, locus secretus, secessus: wssudy, y w saukromj, až y w neyzawřitěgssjch pokogjch domu, *K.* 2) *adv.* s. vorh.

Saukromnost, i, *f.* Absonderung, separatio, s. vorh. 1): w saukromnosti pohorssenj dáwagjcý potrestati.

Saukromný 3. besonder, besonderer, - re, - res, abgesondert, separatus, secretus, z. B. Ort; 2) privat, privatus, *Pont.* saukromné zpráwy, Privatnachrichten, *Kram. P.*

Saukrwice, *f.* blutiger Eiter, sanies.

Sauležjm, il, iti, s. přjležjm, *Syl.*

Saukup, a, *m.* einer v. denen, d. einen Kauf, (Verkauf), unter sich abschließen: saukup se mi zpráwau zawázal, Pr. 2) Aufkäufer ?? *gen.* u. Aufkauf? rc.

Sauloh, u, *m.* Beyschlaf, *m.* fleischliche Vermischung, concubitus, coitus.

Sauložka, y, *f.* bess. saułožnice.

Sauložnjk, a, *m.* Beyschläfer (im unkeuschen Verstande), concubinus; - nice, *f.* - inn, *f.* - na; - nictwj, *n.* s. sauloh.

Saumar, a, *m.* (rein orientalisch semer, Lastthier), Saumpferd, Saumroß, *n.* equus clitellarius.

Saumarný 3. Esels-, asininus; saumarná práce, i. e. těžká, *Syl.*

Saumařský 3. v. Last- u. Zugvieh, veterinus, veterinarius; s-ské sedlo, Saumsattel, *m.* clitellae, sagma; s-ské howado, Last- od. Zugvieh, pecus veterinum.

Saumračjm se, s. saumrká se ?

Saumračnj 1. dämmerig, subobscurus.

Saumrak, u, *m.* Dämmerung, a) rannj saumrak, Morgendämmerung, diluculum; b) wečernj saumrak, Abenddämmerung, crepusculum; saumrakowé besýdek, *Neg.*

Saumrká se, alo, ati? *impers.* dunkel werden: saumrká se wjc a wjc, *Puchm.*

Sauper, e, *m.* Gegner, Gegenpart, adversarius, (contrapars), *D.*

Saužice, *f.* Halbfrucht, *f.* Weitzen mit Korn, frumentum mixtum.

†Saurodictwjn, *n.* gynandria, (Botanik.)

Sauseď, a, *m. nom. pl.* sausedé, Nachbar, a) Gränznachbar, finitimus, vicinus, accola; b) jeder Nachbar, vicinus; (c) Ansaß, colonus ?)

Sausedka, y, *f.* Nachbarinn, vicina.

Sausednj 1. nahe, vicinus.

Sausedský 3. nachbarlich, vicinalis; - stwj, *n.* Nachbarschaft, Nähe, *f.* in der man bey jemand wohnt, vicinia, vicinitas; - stwo, a, *n.* Nachbarschaft, *f.* d. Nachbarn, vicinitas, vicini.

Sausek, u, *m.* Hopfenkasten, *m.* repositorium lupuli, *R.* 2) *sl.* überhaupt Getreidekasten, Kornkasten, *m.* (v. Buchenholz.)

Saus, e, f. plást bez medu, leerer Waben, siccus favus.
†Saustaw, u, m. systema ?
Sausto, a, n. Mundbissen, m. Mundvoll, bucca, buccola.
Saustro, a, n. Drechslerwerk, n. Drechslerarbeit, f. toreuma, n.
Saustruh, gen. saustru, loc. saustru, Syl. Drechselbank, f. jugum tornatorium.
Saustrugi, owal, owati, drechseln, tornare.
Saustružnj i. z. B. s-nj želјzko, Drecheleisen, n. tornus.
Saustružnjk, a, m. Drechsler, m. tornator; saustružnjk kostj, Beindreher, ostrotereuta, ae, m. - nice, f. Drechslerinn, f. uxor, marita tornatoris; -cký 3. das Drechslerhandwerk betreffend; - nictwj, n. Drechselhandwerk, n.
Saustružný 3. v. Drechslerarbeit: saustružný koflјk, poculum tornatum.
Sauwrat, i, f. s. auwrat.
Sauwratj. n. vorb.
Sauzenj, n. Urtheilen, n. judicatio.
Sauženj, n. Leiden, Unglück, n. Beschwerlichkeit, f. malum, incommodum.
Saužјm, fut. il, iti, enge machen, angustare; 2) verjüngen, kleiner machen, minuere.
Saužјm, praes. il, iti, imper. suž, ängsten, od. ängstigen, plagen, angere, cruciare.

II. rec. sauziti se, sich ängstigen, sich plagen, angi, cruciari.
Sauzwuk, u, m.? Accord in der Musik, D.
Sáw, u, m., sl. Sáwa, y, f. Sau, f. der Fluß in Ungarn, Savus.
†Sazam, u, m. zrostl.. sesamum.
†Sazanjk, u, m. zrostlina, calycanthus, (ist eigentl. russisch).
Sázawa, y, f. ein Fluß in Böhmen, Sasawa, Sazava; 2) ein Städtchen im Kaurimer Kreise.
Sáze, gen. sazý, f. plur. Ruß, m. fuligo.
Sázek, e, m. bess. skladak, Setzer, in der Buchdr., typotheta.
Sazenice, f. Setzling, planta; auch v. Bäumen, talea; wrbowá sazenice, Setzweide, f. talea saligna; - čka, y, f. dim.
Sázka, y, f. Einsatz, a) in der Wette, pignus, sacramentum; b) im Spiele, quod ponitur.
†Sazowka, y, f. zrostlina, fuligo.
Sazometná středa, der Mittwoch vor Ostern ? Vel.
Sázým, el, eti, s. sadјm: pigawky, baňky sázeti, Blutigel setzen, hirudines applicare; schröpfen, scarificare; slowice sázeti, Buchstaben setzen, (Buchdruckerey), R.
Sázýrna, y, f. Setzerey, (Buchdr.)?
Sběh, u, m. concursus, Zusammenlauf, m.
Sběhám, fut. al, ati, folg.
Sběhnu, fut. hl, hnauti, hinunter laufen, ablaufen, decurrere; sběhati wssecko město, vlice, - ablaufen, percurrere; - nutj, verb. s. sběh.

II. rec. sběhnauti se, zusammenlaufen, concurrere; 2) eingehen, schmäler werden, z. B. Tuch.
Sberu, - se, sbráti, s. seberu, B.
Sbјhám, - se, s. sběhnu, - se.
Sbigi, il, iti, folg.
Sbјgјm, il, iti, sl. s. stlaukám.

II. rec. sbјgeti, sbјti se, s. svlstiti se.
Sbјrám, - se, s. seberu, - se.
Sbodnu, fut. dl, dnauti, (sbůsti), sl. s. svcugi.

Sbratřený 3. verbrüdert, Neg. - ný, verb.: sbratřenj vmrtwil.

Sbratřjm, fut. il, iti, verbrüdern, zu Brüdern machen, quasi fratres reddere, (fraternizare).

II. rec. sbratřiti se, sich verbrüdern, zu Brüdern werden, quasi fratres fieri.

Scánky, gen. scánek, f. pl. s. moč.

Scáti, s. sstjm.

Scawý hrnec, s. střjwek.

Scedjm, fut. il, iti, sl. s. stočjm.

Sčekám se, fut. al, ati, sl. sčakám se, sich versammeln, (auf einander warten), se congregare, congregari, coire (alter alterum exspectando): mnoho rytjřů na zdi se sčekalo, Haj.

Sčekáwám, al, ati, vorh.

Sceptronosyč, e, m. Zepterträger, sceptrifer, Cyr.

Sceptrum, n. Zepter, sceptrum B.

Sčerpám, al, ati, abschöpfen, dehaurire.

Scestjm, fut. il, iti, abwegs gehen, deviare, Ryb.

Scestný 3. abwegsam, devius; 2) falsch, irrig, falsus, erroneus; scestné včenj, Irrlehre, f. erronea doctrina; o Bohu scestný smysl má, K. scestné a falessné včenj, K. scestné modlenj, thöricht -; zlátbu scestnau na něg wydali; - ně, adv. erronee: scestně a bludně, K. scestně to wykládá, K.

Schápám, al, ati, aufraffen, wenns alle thun, sufferre: kamenj naň schápali, B.

Scházka, y, f. sl. s. schůzka.

Scházým, el, eti, hinabsteigen, gehen, descendere; 2) fehlen, deficere: rada scházela, der Rath fehlte, consilium deerat; scházenj rady, Entstehung des Rathes, penuria consilii; 3) neutr. abnehmen, schwach werden, deficere: na rozumu scházeti, am Verstande abkommen; s. auch segdu.

II. rec. sch-ti se, s. segdu se; b) im unzüchtigen Sinn, coire: scházeti se s howadem, Ez. 22, 19. - ýwám se, fr.

III. scházý, impers. cum instr. scházý mnau, tebau, es an sich fehlen lassen, deficere, deesse; čjm to scházý? s. auch segdu.

Schlauba, y, f. s. chlauba: na schlaubu slawně strogená swadba, Vel. na schlaubu a z obyčege, Com.

Schlipjm, fut. il, iti, s. sklopjm, z. B. oči, klobauk.

Schlop, mor. s. sklop.

Schlopec, mor. s. poklopec, Hosenlatz.

Schnu, schl, schnauti, trocknen, trocken werden, siccari, siccescere, arefieri; schnauti strachem; lásta wadne a schne; 2) abfallen, abnehmen, mager werden, macrescere; sl. auch Dürrsucht haben, phthisi laborare.

Schod, u, m. eigentlich Herabsteigen, descensus; 2) Stuffe, f. z. B. einer Treppe, Staffel, f. gradus; pl. schody, Stuffen, Staffeln, gradus; 3) Treppe, f. Stiege, f. scala, (ae), scalae (arum); okraublé schody, Schneckentreppe, scala cochleata: po schodech dolů swrcy, shoditi, strčiti, d. Treppe hinab werfen, per scalas, od. per gradus dejicere; po schodech wzhůru gjti, d. Treppe hinauf gehen, ascendere scalam; 4) Abnahme, decrescentia: schod měsýce, d. Abnahme des Mondes; měsýc na schodu ic.

Schodek, dku, *m.* s. proměra.
Schodjm, *fut. ex.* il, iti, abtragen, deterere: ssaty schozené, *Lomn.* 2) abgehen, bereisen, peragrare: celé město, ulice schodil; mnoho schodil, *Vel.* 3) *sl.* dobře, zle schoditi, gut, übel ankommen; schoditi sy, sobě, unten abreiben: schoditi sy nohy, - subterere.
Schodný 3. kudy se může choditi, k. p. cesta, gangbar, aptus itineri.
Schopný 3. fähig, a) vom Kopfe, capax, docilis: b) k něčemu, zu etwas tauglich, od. schicklich, aptus, idoneus; - nost, i, *f.* Fähigkeit, *f.* a) Vermögen viel zu fassen, capacitas, docilitas; b) Geschicklichkeit etwas zu thun, facultas; c) Tauglichkeit zu etwas, Tüchtigkeit, facultas.
Schok, bess. tchok, *D.*
Schowadlo, a, *n.* s. schránka, *D.*
Schowám, *fut.* al, ati, aufheben, verwahren, condere, reponere, servare; schowat dáti, aufzuheben geben, credere, deponere apud aliquem; 2) erziehen, educare, enutrire, *B.*
II. *rec.* s-ati se, sich verstecken, abscondi, *B.* sobě sch., sich merken: pilně rozwažugte, a dobře sobě schowegte, *K.*
Schowanec, nce, *m.* Pflegesohn, Pflegling, *m.* filius cura, od. qui tamquam filius educatus: swaté cýrkwe schowancy.
Schowanice, *f.* Pflegetochter, *f.* filia cura, od. quae tamquam filia educatur.
Schowanka, y, *f.* vorh.
Schowatel, e, *m.* Niederleger einer Sache zum Aufheben, depositor.
Schowawač, e, *m.* přigjmatel bez zaplaty, *Pr.* bey dem etwas niedergelegt wird, depositarius; - čka, y, *f.* - ria; b) d. blinde Kuh, ein Spiel, *D.*
Schowáwám, al, ati, s. schowám.
Schowawatel, e, *m.* s. schowawač, *Pr.*
Schowna, y, *f.* schownice, *f.* Magazin, Niederlage *f.* ?
Schrana, y, *f.* heimlicher, (verwahrter) Ort, od. Gemach, recessus, conclave: neyswětěgssj schrana chrámu Božiho, *ἄδυτον*, *Vel.* nebe gest schrana dussj pobožných, - Obdach, *n.* do swé schrany gjti; (2) d. Sänfte? *Ryb.*)
Schránjm, *fut.* il, iti, verwahren, aufheben, daß es nicht verloren gehe, custodire, servare, adservare, conservare: schrániti se tam před nebezpečenstwjm můžeš, *K.*
Schránka, y, *f.* Behältniß, *n.* receptaculum.
Schránliwý 3. wirthschaftlich, (aufbewahrsam), parcus; maudrj gsau schránliwj, ale blázni mrhati, *K.* - wost, i, *f. subst.*
Schraňugi, owal, owati, s. schránjm.
Schůdce, *m.* Klubist, *m.*
Schumlám, al, ati, auffressen, wie der Bär.
Schůze, *f.* folg.
Schůzka, y, *f.* Versammlung, Zusammenkunft, *f.* Klub, *m.* congressio, conventus, coetus.
Schůzný, s. schodný, *D.*
Schwácenj, *verb.* v. schwátjm, Ablaufen, *n.* bez schwácenj ducha, ohne sich aus dem Athem abzulaufen.
Schwácený kůň, s. schwátjm.
Schwálenj, schwalowánj, *verb.* folg.

Schwáljm, *fut. ex.* il, iti, loben, a) Lob ertheilen, laudare, collaudare; b) billigen, probare; c) empfehlen, commendare, *D.*

Schwálnj 1. eigen, eigends zu etwas bestimmt ꝛc. de industria factus &c. (expressus): schwálnj poseł.

Schwalugi, owati, s. schwáljm.

Schwátjm, *fut.* il, iti, cen, ein Pferd rohe (müde) reiten, od. tränken, es übertreiben, nimio labore exhaurire.

II. *rec.* sch-ti se, sich ablaufen (vom Pferde,) *D.* currendo exhauriri.

Schwěgi, schwjwám, herabbeben, *Jungm.* s. chwěgi se.

Schýljm, *fut.* il, iti, neigen, beugen, inclinare.

II. *rec.* schýliti se, sich neigen, sich lenken, se inclinare, inclinari: schylj se pomezý to až k-*B.*

Schylugi se, owati, vorb. to se k zkáze králowstwj geho schyluge, *Cyr.*

Schytám, al, ati, fangen, gefangen nehmen, v. mehrern, captivare.

Schytjm, *fut.* il, iti, wegraffen, rapere, abripere,

II. *rec.* schytiti se, s. zchytjm se, *K.*

Scjrám, ati, s. sterpám.

Scjtám, *fut.* al, ati, s. sečtu: 3) Mit. wogáky, prohljžeti, mustern, lustrare, *Com.* 4) andichten, ansinnen, fälschlich vorgeben, ementiri, criminari: scjtali klam na Hospodina, *B.* to naň scjtá, *K.* ljiwé wěcy na cjtele *B.* scitali, *K.* winu na někoho, d. Schuld beymessen, culpam conjicere in aliquem, *Com.*

Scjžma, y, *f.* ein gewißes Thier; -mowý, 3.

Scwrkám se, al, ati, sich rumpfen, rugari, corrugari, vietum fieri.

Scwrklý 3. schrumpfig, rugosus, vietus; -lost, i, *f.* Schrumpfigkeit, *f.* rugositas.

Scwrknu se, *fut. ex.* scwrkl se, scwrknauti se, zusammen schrumpfen, corrugari.

Scýplý, 3. verreckt, morticinus.

Scýpnu, *fut. ex. pl.* -pnauti, verrecken, concidere.

Scýta, y, *m.* Scyte, *m.* Scytha.

Scytský 3. scytisch, scyticus: Scytské hory, *Cyr.*

Sdeymám, *fut.* al, ati, zusammenblasen, conflare, conspirare; 2) fig. gemeinschaftlich beschließen, zusammen schmieden, conflare: to na tom sněmu sdeymali.

Sdjm, *obs.* s. vdělám.

Sdjrám, al, ati, abschinden, excoriare: s lidu kůži sdjrati; 2) plagen, affligere.

Sdmýchnu, *fut.* chl, u. chnul, nauti, wegblasen, sdmýchnautiby mohl ty oběti, tak hubené gsau, *K.*

Se, sich, se. Das se steht in böhmischen Reciprocis nicht allein, wenn das deutsche sich gebraucht wird, sondern auch alsdann, wenn d. Deutschen mich, dich, uns, euch, gebrauchen. Sehr oft stehen Reciproca im Böhmischen statt eines Passivs. Auch wird oft das Deutsche man dadurch ausgedrückt. Ein anderes se, siehe unter S.

†Seafortka, y, *f.* zrostlina, Seaforthia.

Sebau, der Instr. v. sebe, wird gebraucht, mit der Präpos. s, secum: wzal ho s sebau, er ließ ihn mit sich gehen; wedl s sebau y koně; auch mit za: měl za sebau 100 zl. 2) ohne Präpos.

byl sebau bezpečen před nepřáteli.

Sebe, gen. u. acc. dat. & loc. sobě, sy, seiner, sich, se: sebe lepssj, noch so gut, sich selbst übertreffend: den po dni sebe nábožněgssjm býti, rozkossné gest, Com. by sebe wětssj byla, Id. milosti mé k sobě znáti nechcete, K.

Sebelib, a, m. philauta, Lesch.

Sebemilowánj, n. s. samolásta, Lesch.

Seberu, fut. sebral, sebrati, sebrán, imper. seber, aufklauben, nach u. nach zusammen suchen, conquirere; 2) auflesen, aufsammeln, colligere; sebera myssleni swé, Com. 4) falten, plicare: sebraná a spremowaná sukně, Cyr. 3) wegthun, abräumen, tollere, Ger. 10, 17.

II. rec. sebrati se, schwären, suppurare, abire in pus; 2) sich rüsten, schicken, accingere se: sebrawsse se wogensky gedni proti druhým, Cyr. 3) zusammen kommen, turmatim coire.

Sebewolný 3. sl. halsstarrig, pervicax.

Sebezapřenj, n. Selbstverläugnung, f. etwa neglectio sui, Leschka.

Sebeznámost, i, f. Selbsterkenntniß, f. notitia sui, Lesch.

Sebrancy, ů, m. pl. Findelkinder, infantes expositi.

Sebránek, nku, m. Findelkind, infans expositus.

Sek, für s co.

Sek, i, f. Hauen, Niederhauen, n. Niedermetzeln, Gemetzel, n. caedes; 2) Gehau im Walde, Lesch. 3) sl. kosba, Mähen, Heumachen, n. foenisecium.

Secba, y, f. vorh.

Secec, ce, m. pl. secy, mor. & sl. Nitr. Mäher, Heumacher, foenisex, foeniseca, (falcator; (dieß ist richtiger, als das böhm. sekáč.)

Sečen, čna, m. měsýc w němž se seno seče, Heumonat, Julius.

Sečenj, n. Hieb, m. (einmahliger), s. seč.

Seči, sékl, sécy, mor. sečen, posečen, mähen, secare, (falcare).

Sečka, y, f. sl. & mor. s řezanka, Heckerling, m. Heckſel, n.; - ář, e, m. Strohschneider, stramenti concisor; - árna, y, f. kde se sečka řeže, Heckerlingskammer, f.

Sečkám, s. posečkám; -ánj, verb.

Sečmo, adv. hiebweise, hauend, caesim.

Sečný, 3. haubar, caeduus: sečné zelj, Schnittkohl?

Sečtu, fut. sečtl, sčjsti, sečten, zusammenrechnen, z. B. etwas, computare, z. B rem; rationes subducere, z. B. rei; inire rationem rei; 2) zusammenzählen, numerum inire, z. B. rerum, od. computare; s. auch sčjtám.

Sed, u, m. Sitz: ptáka w sedu zastřeliti, - im Sitzen.

Sedačka, y, f. s. sedadlo.

Sedacý 1. Sitz- z. B. sedacý lůžko, Ruhebett, n. grabatus lectus; lectulus; sedacý žiwot, sitzende Lebensart, vita sedentaria.

Sedadlo, a, n. Sitz, Ort, m. darauf man sitzt, sedes, sedile.

Sedám, al, ati, sich setzen, sich niedersetzen, im Begriffe seyn sich zu setzen, sidere, considere, subsidere, residere; 2) fr. sitzen, pflegen zu sitzen, solere sedere; - áwám, al, ati, fr.

Sedánek, nku, m. s. sedadlo, Se-

ßel, Sitzlein für Kinder, Sitzschemmel, *m.* sedecula.

Sedánj, *n.verb.* v. sedám; 2) *ol.* s. turnag.

Sedánka, *y, f.* s. sedadlo.

†Sedátka, *y, f.* Soffa zum Sitzen?

Sedem, *sl.* s. sedm.

Sedénj, *n.* Sitzen, *n.* sessio; 2) Sitz, *m.* Residenz, *f.* sedes, domicilium: sedénjm býti někde; s. sedjm 2); 3) der Hintertheil der Beinkleider.

Sederu, *fut. ex.* sedral, sedrati, sedrán, *imper.* seder, schleißen, z. B. Federn, findere; auch listj, kůru, ꝛc.

Sedjm, ěl, ěti, sitzen, sedere; na stolicy wdowské sedjcý (wdowa); tam gako na trnj sedj, lakomstwj mu pokoge nedá, *K.* sedaby proto newstal, nichts achten, nihili facere, *Syl.* seděti na saudě, Gericht halten; na dně seděti, auf den Hefen sitzen, fig. *D.* 2) wohnen, Wohnsitz haben, sedem habere, domiciliari: pod ochranau cyzých králů seděti; Heraklius, který seděl w Konstantynopoli; kterj podlé sebe sedj, málo kdy o přjzni wědj; 3) mit u. ohne dem Zusatz: w auřadě od. na auřadě, in Amte sitzen, stehen, ein Amt verwalten, fungi: seděl Papež ten 16 let, *Vel.* seděti w neywyšssjm biskupstwj; seděl toliko geden rok; seděl w auřadě po otcowi; 4) gelegen seyn, situm esse: Geruzalem wýsse seděl, než Nazaret; 5) celau noc seděti, ausbleiben, pervigilare.

Sedláček, čka, *dim.* v. sedlák.

Sedlácjm, il, iti, ein Landwirth seyn, Landwirthschaft, Bauernwirthschaft treiben, rusticari.

Sedláčina, *y, f.* bäuerisches Wesen, Sitten, rusticitas.

Sedláčka, *sl.* s. sedlka.

Sedláctwj, *n.* Bauerwesen, *n.* res ruralis.

Sedlák, *a, m.* (v. sedlo selo, Landsitz), Bauer, Bauersmann, Landmann, *m.* der das Feld baut, insbesondere der auf dem Dorfe wohnt, rusticus, agricola, (colonus); celý sedlák, Großbauer, etwa rusticus major; b) ein Mensch v. bäurischen Sitten, ungeschliffen, ungehobelt, homo rusticus, homo agrestis; c) od. rjssek, der Bauer im Schachspiele, latrunculus.

Sedlám, al, ati, satteln, sternenere equum, imponere ephippium equo; 2) wuchern, gravioribus usuris foenerari, (o těch, kteřj nad řádnau lichwu gesstě y osedlaného koně brali od dlužnjků-); sedlánj, kdožby wjce bral ze sta, než 6 kop, *Vel.*

Sedlář, *e, m.* Sattler, *m.* ephippiarius; coriarius; -řka, *y, f.* -inn, *f.* uxor, marita ephippiarii; -rský 3. -stwj, *n.* ꝛc. Sattlerey, *f.* ꝛc. wie bey pekař.

Sedlčin, *a, o, adj.* der Bäuerinn gehörig.

Sedle *f.* Sessel?

Sedlisstě, *n.* Herd, *m.* Grund u. Boden, *m.* fundus.

Sedlka, *y, f.* Bäuerinn, *f.* rustica.

Sedlo, *a, n.* Sattel, *m.* zum Reiten, ephippium, sella; podewssecka sedla se hoditi, *prov.* sich zu allem schicken; 2) was dem Sattel ähnlich ist, s. sedadlo, z. B. bey den Handwerkern, wie der Sattel am Knecht, beym Tischler, - u. in der Mühle; 3) sedlo w ořechu, ꝛc. *sl.* Griebs, *m.*

das Kerngehäuse in der Nuß, im Apfel, naucum; 4) *sl. ol.* Landsitz, *m.* Dorf; *russ., illyr., croat.* selo, (daher der Dorfname Selce, *n.* in Klein-Hont.)

Sedlský 3. bäuerisch, rusticus, agrestis; sedlský lid, Bauervolk, plebs rustica: s-ký dwůr, Bauerhof, *m.* villa rustica; -stwj, *n.* s. sedláčina.

Sedm, *gen.* sedmi, sieben, septem; sedm set, sedm tisýc, siebenhundert, siebentausend, septingenti, septem mille od. millia; po sedmi, od. sedm a sedm, je sieben, jeder (jedem) sieben, septem.

Sedmák, u, *m.* sieben Pfennige; *sl.* Siebenkreuzerstück; 2) s. unioko.

†Skedmatý, 3. septenus.

Sedmdesát, -sáte, *gen.* sedmdesáti, siebzig, septuaginta.

Sedmdesátkrát, *adv.* siebzigmal, septuagesies.

Sedmdesátnjk, a, *m.* Siebziger, 70 Jahre alt, septuagenarius.

Sedmdesátý 3. siebzigste, septuagesimus.

Sedmernásob, *adv.* siebenfältig, septempliciter, *B.*

Sedmernásobný 3. siebenfach, siebenfältig, septemplex.

Sedmernj 1. z. B. w sedmernjm počtu tagemstwj stjhati plně neomjme.

Sedmero, sieben, septem, Joz. 18, 2.

Sedmerý 3. siebnerley, a) v. sieben Arten, septem generum, b) sieben, septem.

Sedmibarewný 3. siebenfarbig, septem colorum: duha sedmibarewná, *Neg.*

Sedmička, y, *f.* eine Sieben, heptas, hebdomas, *f.* numerus septenarius.

Sedmihlawý 3. siebenköpfig, septem capitum: sedmihlawá bestye, Zalansky.

Sedmihorský 3. siebenbergigt: sedmihorské město Řjm, Zal.

Sedmihorý 3. vorh. Zal.

Sedmihradčan, a, *m.* Siebenbürger, *m.* Transsylvanus; -nka, y, *f.* -inn, *f.* -na.

Sedmihradsko, a, *sl.* Siebenbürgen, *n.* Transsylvania.

Sedmihradský 3. siebenbürgisch, Transsylvanicus; Sedmihradská země, vorh. Sedmihradské, ého, *n.* uva Transsylvanica, *K.*

Sedmjk, u, *m.* Siebner, eine Münzsorte v. sieben Kreuzern.

Sedmikráſa, y, *f.* Maßlieben, *f.* Gänseblume, *f.* bellis minor, *L.*

Sedmiletý, 3. siebenjährig, septennis, septem annorum.

Sedmiljstek? *Vel.* Herb.

Sedmiměsýčný 3. siebenmonatlich, 7 mensium.

†Sedmimužstwj, *n.* hepandria, (Botanik.)

Sedmina, y, *f.* *sl.* s. sedmička, 2) ein Kartenblatt mit sieben Augen; 3) *boh.* der siebente Theil?

Sedmipán, a, *m.* Siebenherr, *m.* septemvir; *pl.* sedmipáncowé.

Sedmipanský 3. aus 7 Herrn bestehend, septemviralis; sedmipanská tabule (w Uhřjch), tabula septemviralis; -nstwj, *n.* a) aus sieben Herrn bestehende Behörde, septemviratus; b) d. Siebenherrnwürde, Amt, septemviratus.

Sedmistý 3. siebenhunderste, septingentesimus.

Sedmkrát, *adv.* siebenmal, septies.

Sedmmecýtma, sieben u. zwanzig, viginti septem.

Sedmmecýtmý 3. sieben u. zwanzigste, septimus vicesimus.

Sedmnáct u. sedmnácte, *gen.* sedmnácti, siebenzehn, septemdecim, od. septendecim, decem et septem od. septem et decem: po sedmnácti, je siebzehn, jeder (jedem) siebenzehn, septeni deni.

Sedmnáctiletý 3. siebenzehnjährig, septendecim annorum.

Sedmnáctkrát, *adv.* siebzehnmal, septies decies.

Sedmnáctnjk, u, *m.* Siebenzehner, eine Münzsorte, welche siebenzehn Kreuzer hält.

Sedmnáctý 3. siebzehnte, septimus decimus.

Sedmohradský, 3. *sl.* s. Sedmihradský.

Sedmoročny, 3. *sl.* s. sedmiletý.

Sedmomužský, unrichtig statt sedmipanský.

Sedmoraký 3. *sl.* s. sedmerý 1).

Sedmý, 3. *sl.* siebente, septimus.

Sedne, *impers.* dlo, dnaut, *cum dat. pers.* mit od. ohne den Zusatz: sstěstj, ergehen, widerfahren: dobře, zle mu sedlo; newjm komuby sedlo.

Sednu, *fut.* sedl, sednauti, *imper.* sedni, sich setzen, sich niedersetzen, sidere, considere, subsidere, residere: sedni gá nebo wstaň, děleg co tělem neb myslj, tobě zgewný gsem, *Com.* -nutj, *n. verb.* Niedersitzen, *B.* s. auch vorh.

Sedru (ku), *fut.* sedřel, sedřjti, sedřen, *imper.* sedři, abschinden, z. B. d. Haut, detrahere, deglubere; auch: ssupiny s očj sedřjti.

Sedýlko, a, *m. dim.* v. sedlo, *Wrat.*

Segba, y, *f.* s. setj.

Segde, *impers.* sesslo, sgjti, zurück gehen, sich zerschlagen, zu nichte werden, rescindi, rumpi, ad irritum cadere: s trhu sesslo, *Pr.* s berně sesslo, *Vel.* s gednoho y s druhého sesslo, *Harant.* což dobrého bylo, wssemu sesslo; s toho obyčege sesslo, *Vel.* 2) wird ermangeln, negligetur, deficiet: sessloliby w tom přjčinau lidj, si in eo quid neglectum fuerit; mnauk gest to nikdá nesesslo, *Vel.* to mu řečnjkem sesslo, *Pr.* co mu na tom segde? was wird er dabey verlieren? s. auch scházým.

Segdu, *fut. ex.* sessel, sgjti, herabgehen, descendere; z swěta sgjti sterben, migrare: auch blos sgjti: od meče segdau, *B.* smrtj dobrau sgjti; druhá linye sessla, *Vel.* bez dědicû sessel, *Id.* s. auch scházým.

II. *rec.* sgjti se, zusammen kommen, a) sich versammeln, convenire, congregari; b) jemand wo zu sprechen bekommen, convenire aliquem, z. B. zýtra se s nim segdu; c) eins werden, zu Stande kommen, coalescere: manželstwj sgjti se nemohlo; d) sgjti se s ženau, sich zum Weibe legen, des Beyschlafes wegen, concumbere; *B.* 2) *sl.* segde se, *impers.* zu gut kommen.

Segmu, *fut.* sňal, snjti, *imper.* segmi, *part.* sňat, abnehmen, herabnehmen, auferre, demere.

II. *rec.* segmu se, sňal se, snjti se, entzündet werden, accendi; 2) sich verheurathen: čestkau sedlkau se snjti, *Vel.*

Segi, *fut.* syl u. sel, sýti, säen, serere, seminare: gak budeš sýti, tak budeš žjti, *prov.* ut sementem feceris, ita metes.

Sehlcugi, owati, folg. *B.*

Sehltjm, *fut.* il, iti, verschlingen, deglutire, devorare.

Sehnati, s. seženu.

Sehnu, *fut.* ul, auti, *imper.* sehni, beugen, biegen, krümmen, z. B. einen Ast: tak ho sewru a sehnu, *K.*

II. *rec.* sehnauti se, sich beugen, flecti etc. sich bücken, inclinari, demitti, incurvari, od. se inclinare, etc.

Sekáč, e, *m.* Hauer, Hacker, der haut, caesor, sector; b) der zerhaut; 2) Hackmesser, culter sectorius; 3) Schrottmeißel, scalprum findendo ferro, *R. m.* 4) Haustempel des Knopfmachers; 5) s. sskuchadlo, *D.* 6.) Wachtelkönig, Kreßler, s. krastal, *D. ol. sl.*: sekáč, s. kuchař; -čka, y, *f.* s. kuchařka.

Anm. *boh.* bedeutet sekáč auch einen Mäher, statt des richtigern sekec.

Sekáček, čku, *m.* vorh.

Sekačka, y, *f.* Hackmesser des Fleischers, culter incisorius, *R.*

Sekadlo, a, *n.* Hackbrett, *n.* tabula secandis cibis; 2) Hauambos? s. unter nákowadlo, *P.*

Sekám, und seči, sekal, sekati, hacken mit der Axt, secare, caedere; auch mit den Zähnen hauen: wepr zubem okolo sebe seká, *Cyr.* 2) hauen, a) schlagen, z. B. mit der Ruthe, Degen, Stocke, etc. caedere, ferire, percutere; fig. pomlauwánjm zrádným a vtrhánjm na libi sekati, *Vel.* b) abhauen, caedere; c) zerhauen, z. B. Holz, caedere, concidere, secare; d) žilu sekati, Ader lassen, s. pustjm; ten kůň seká, *sl.* -stößt im Reiten, s. auch seknu; -áwám, al, ati, *frequ.*

Sekánj, *n.* Hauen, *n.* z. B. mit dem Säbel, Stocke, Ruthe etc. percussio, secatio, caedes; ist es Zerhauen, z. B. des Holzes, sectio, caedes; sekánj žjly, Aderlassen, *n.* venae sectio.

Sekanice, *f.* Gehacke, *D.*

Sekanina, y, *f.* s. sečka.

Sekanka, y, *f.* *sl.*, sekané těsto, gehackte Mehlspeise in d. Suppe, od. Milch.

Sekawec, wce, *m.* Steinbeißer, ein kleiner Fisch, Steinbicker, cobitis taenia, *Linn.* 2) (pták), Kirschdieb, Kirschfink, *m.* coccothraustes, *Linn.* - turdus aureus, *Klein.*

Sekera, (sekyra, - v. sekati), y, *f.* Beil, *n.* Axt, *f.* securis: tehdy sekera na se dlubni klidj, když se kdo před wrahem saudj, *prov.* a hoste et inimico judicium et justitiam ne requiras.

Sekerka, - ýrka, y, *f.* *dim.* Beilchen, *n.* securicula.

Seknu, *fut.* sekl, seknauti, hauen (einmal), a) schlagen etc. s. sekám; *sl.* seklo kupectwj. - gerieth ins Stocken; s. auch sekám.

Sekom, (sekem), *sl.* im Trapp.

Sekotám, al, ati, sskrkotám, *mor.* klappern mit den Zähnen.

Sekretář, e, *m.* Sekretär, *m.* secretarius; - řka, y, *f.* - inn, *f.* uxor s-rii; - řský, ſkwj etc. wie bey pekař; sekretář wyslanſtwj, Legationssekretär, *Kram.*

Sekrýt, sekrét, *m.* Petschirring, *m.* annulus signatorius, *Syl.*

Sekta, y, *f.* Sekte, *f.* secta, *B.* sekta Aryanská, *Com.*

Sektář, e, *m.* Anhänger, Sektirer, assecla, sectator: sektáři a kacýři, *K.* - řka, y, *f.* -inn, -inn, - trix; - řský 3. z. B. sektářský duch, *Vel.*

Sekunda, y, *f.* Sekunde, secunda:

Sekwestracý, f. Sequestration, sequestratio, *Kram.*
Selátko, a, n. dim. v. folg.
Sele, ete, Spanferkel, n. porcellus subrumus.
Selhu, selžeš, fut. selhal, selhati, eine Lüge sagen, lügen, mendacium dicere, mentiri; 2) versagen, v. einen Feuergewehr, wenn es nicht los gehen will, non sequi (ictus non sequitur).
†Seletnice, f. zrostlina, hypochaeris.
Selnu, fut. ul, auti, abstreifen, destringere.
II. rec. selnauti se: pečeti se selnuly, - sind abgestreift worden, - destricta sunt.
Selo, a, n. (αλωη), dim. selce, ager pagus, *D.*
Selžem, selhal, sl. s. selhu.
Sem, sy, gest, rc. s. gsem.
Sem, adv. her, hieher, huc, z. B. pod sem, komm her, huc veni, od. ades, adesdum; semotam, sem y tam, sem tam, hin u. her, (z. B. gehen laufen), ultro citroque; deg sem, gieb her, cedo; podjweg se sem, siehe her, huc adverte oculos, huc specta.
Semeli, fut. semlel, semleti, semlen, mahlen, commolire.
Semeljn, a, m. d. Stadt Semlin in Ungarn, Zemlinium.
Semenář, e, m. Saamenhändler, Saamenkrämer, etwa seminarius; - řka, y, f - inn, - inn, f. - rin; - řský 3. - řstwj, n. Saamenhandel rc.
Semenec, nce, m. Hanfsaamen, m. semen cannabinum.
Semenečný 3. v. Hanfsaamen; semenečná poléwka, Hanfsaamensuppe, f. *Vel.*
Semenissté, n. Baumschule, f. seminarium, plantarium.

Seménko, a, n. dim. v. semeno.
Semenný 3. saamenreich.
Semeno, a, n. Saame, m. semen; srdečné semeno, zrostl., cardispermon, cardiaca repens, *Vel.* sem. swaté, i. e. sskrkawičné, *Id.* wrabj semeno, sl. Steinhirse, Meerhirse, f. lithospermum officinale, *hung.* madár-kölés, gyöngy-kölés, *Lumn.* newrcy se po semenu, ausarten, degenerare.
Semětj, n. Symetrie, f. Ebenmaß?
Semjčko, a, n. dim. v. sýmě.
Semka, sl. s. sem, hieher.
Semlený 3. part. v. semeli.
Semotam, s. unter sem.
Semýnko, richtiger seménko.
Sen. gen. snu, u. sna, Schlaf, m. Schlafen, n. somnus, quies, sopor, we snách, im Schlafe, per somnum, in somno, per quietem, secundum quietem; ze sna se protrhnauti, s. protrhnu; ze sna se wyrazyt, wytrhnauti, jähling erwachen, repente expergisci, expergefieri, somno exciri, od. somno excuti; 2) Traum, m. somnium; sen mjti, einen Traum haben, habere somnium, somniare; we snách, im Traume, z. B. etwas sehen, in somnio, auch per somnum, secundum quietem -: na gewěli, čili we snách se mu zdá, *K.*
Sěn, ol. s. ten.
Séna, y, f. s. Senes.
Senař, e, m. Heuhändler?
Senát, u, m. Senat, m. senatus, *Com.*
Senátor, a, m. Rathsherr, senator; senátor řjmský, *B. Vel.*
†Seněnka, y, f. zrostl. trigonella.
Séne, u. Senes, n. u. f. Sene, sena, s. měchýřnjk; senes česká,

Blasenbaum, colutea, *Linn.D.*
Seninec, nce, *m. sl.* s. sennjk.
Senisstě, *n.* folg
Sennjk, u, *m.* Heuboden, *m.* foenile.
†Sennokeř, kře, *m.* zrostlina, tamnochortus.
Senný 3. aus Heu, foeneus; dahin gehörig, foenarius; senné widly, Heugabel, *f.* furca foenaria; senný wůz, Heuwagen, *m.* currus foenarius; senná wáha, (*sl.* wáznice), Heuwage, *f.* libra foenaria.
Seno, *a, n.* (vgl. foenum), Heu, *n.* foenum; řecké seno, Bockshorn, *m.* Siebenzeiten, foenograecum, foenum graecum, trigonella, *D.*
Sénowý 3. Sene-, v. Sene.
Sep'atý 3. *part.* v. sepnu.
Sepkám, *al, ati, sl.* stoßen, vom Wagen u. drgl.
Sepkost, i, *f.* Baufälligkeit, *f.* conditio ruinosa; b) Schwachheit, Hinfälligkeit, infirmitas.
Sepnu, *fut. ex.* sep'al (sepial), auch sp'al, sepnauti, *part.* sep'at, (sp'at), zusammenfügen, jungere, conjungere, z. B. koně sepnauti; z ruce sepnauti, d. Hände falten, manus conjungere, od. complicare.
†Serápka, *y, f.* zrostl., serapias.
Seru, sral, sráti, *imper.* ser, (vgl. foria, conforire, *D.*), scheißen, cacare.
†Seryana, *y, f.* zrostl., Seriana.
Serwis, u, *m.* Servis, *n.* vasa mensaria, *R.*
Serwjt, u, *m.* Serviette, *f.* mappa, *Dlabac'.*
Serwjtek, tku, *m.* vorh. *Com.*
Serwu se, *fut.* al, ati se, raufen, pugnare.
Serypntky, tek, *f. pl. sl.* gewiße rothe Beeren (größer als d. Mehlbeeren) eines Strauches, an den Gewäßern, meistens in Wäldern; es hängen ihrer mehrere an einem Stiel, u. werden eßbar, wenn sie, in Stroh gelegt, schwarz werden.
Sesám, *ati,* s. ssám; *russ.* sosám.
Sesekám, bess. zsekám, *fut.* al, ati, zerhacken, concidere, dissecare.
Sesel, e, *m.* Wasserwinde, *f.* salix aquatilis, *Ryb.* (nach *R.* gemeiner Sesel, Steinklee, *m.* seselis, od. seseli; nach *Vel.* zerb. sesel neb lomikamen, Seselkraut, welsch Steinbrech, seseli; nach *Berchth.* seseli.
Seslánj, *n. verb.* v. seslli; seslánj ducha sw., s. letnice.
Sesmilnjm, *fut.* il, iti, ehebrechen, moechari.
Sesmradnu se, *fut.* dl, dnauti se, stinkend werden, z. B. Fleisch, foetorem contrahere, *Kram.*
Sesnu, *fut. ex.* nul, nauti, entschlafen, obdormire; b) sterben, mori: w Pánu sesnauti.
Sesnulý 3. entschlafen, qui obdormivit; b) fatis functus, s. vorh.
Sesrdnatjm, s. zsrdnatjm.
Sessigi, *fut.* sessil, u. ssil, sessiti, u. ssjti, zusammennähen, consuere.
Sessjwám, al, ati, vorh.
Sesslli, *fut.* seslal, seslati, *part. pass* seslán, *imper.* sessli, herabschicken od. senden, demittere.
Sesslost, i, *f.* (wěkem), Alter, hohes Alter, senectus, auch vetustas: sesslost sudu, *Pr.*
Sesslý 3. alt, durchs Alter verdorben, vetustate corruptus, od. durchs Alter abgenützt, vetustate corruptus, od. detri-

tus: sesslé stawenj; 2) alt, von hohem Alter, betagt, senex, vetus.

Sessrotugi, owati, s. swaljm, *D.*

Sesstwu, *fut.* sstwal, sesstwati, zusammen hetzen, committere.

Sessuchocem, (-tám), *fut.* otal, otati, *sl.* Geräusch machen, strepitum excitare.

Sestarám se, *fut. ex.* al, ati, alt werden, senescere, consenescere.

Sestehnu, *fut.* hl, hnauti, zusammenheften, conserere, consuere

Sestra, y, *f.* Schwester, *f.* soror; wlastnj sestra, leibliche Schwester, soror germana; newlastnj sestra, Stiefschwester, soror non germana, semisoror.

Sestřenec, nce, *m.* Geschwisterkind, *n.* a) meines Vaters Schwestersohn, od. meiner Mutter Bruderssohn, frater amitinus; b) meiner Mutter Schwestersohn, frater consobrinus, od. blos consobrinus: sestřency, t. g. wlastnjch dwau sester wnukowé, *Vel.*

Sestřenice, *f.* Geschwisterkind, *n.* a) meines Vaters Schwestertochter, od. meiner Mutter Bruderstochter, soror amitina; b) meiner Mutter Schwestertochter, soror consobrina, od. blos consobrina.

Sestřička, y, *f. dim.* Schwesterchen, *n.* sororcula.

Sestřin, a, o, *adj. poss.* der Schwester gehörig.

Sestřjně, ěte, *n.* Geschwisterkind überhaupt, s. sestřenec u. sestřenice.

Sesýlám, al, ati, s. sessli.

Sesypám, sesypi, *fut.* al, ati, zusammen schütten, confundere.

Set, *gen.* v. sto.

Setba, y, *f.* s. setj, *D.*

Sesyřjm se, *fut.* el, eti, *sl.* gerinnen, coagulari.

Setj, *n.* Saat, a) Säen, *n.* satio, sementis; a) Saatzeit, *f.* sementis.

Setkám, *fut.* al, ati, zusammenweben, contexere, *R.*

Setkám se, *fut.* al, ati, (*obs.*) s někým, handgemein werden, manum conserere, congredi, *Cyr.* w bitwě se s njm setkal, *Vel.*

Setmjm se, *fut.* tměl, tmjti se, finster, dämmerig werden, obscurari, tenebrae ingruunt.

Setmjwám se, al, ati, vorh.

Setnice, *f.* Hauptmanninn, *f.* conjux, uxor, marita centurionis.

Setnjk, a, *m.* Hauptmann, *m.* centurio.

Setnu, *fut. ex.* sťal, sťjti, *part. pass.* sťat, *imper.* setni, enthaupten, köpfen, capite privare aliquem, caput amputare, (decollare).

Setjerám, al, ati, *sl.* folg.

Setru, (řu), *fut. ex.* setřel, setřjti, setřen, u. setřjn, abwischen, durch Abwischen wegschaffen, z. B. Unreinigkeit, Thränen, abstergere, detergere, s. auch lasřominy; 2) vertilgen, aufreiben rc. richtiger zetru.

II. *rec.* setřu se, s někým, sich an jemand anreiben, zusammen stoßen.

Setrwám, *fut.* al, ati, beharren, verbleiben, permanere; daher *trop.* harren, beharren, permanere, perstare, perseverare; -áwám, al, ati, *freq.*

Setrwánj, *n. verb.* s. folg.

Setrwánliwost, i, *f.* Beharrlich-

keit, z. B. einer Person, constantia, pertinacia.

Setrwánliwý 3. beharrlich, v. Personen, constans, obfirmatus, obstinatus, pertinax.

Sewer, u, m. (ol.&) russ. s. půlnoc, Nord, m. septemtrio; -nj 1. s. půlnočnj; sewerowýchodnj, Sedlac'ek.

Anm. Einige der Neuern wollen dieß Wort durchaus einführen, weil ihnen půlnoc zu deutsch scheint. J. Jungm. schreibt: „W Boleslawsku sewer, sewerye slowe půlnočnj přehánka, slota, sněžiwé powětřj, odtud také sewerka, lauka lesnj a hornj, k seweru položená. Snad y Syberie, gakoby Sewerye?

Sewřenj, n. verb. vom folg.

Sewru, (řu), fut. sewřel, sewřjti, zusammendrücken, zusammen drängen, -pressen, comprimere; b) beschränken: nebude cýrkew okršlkem toliko země židowské sewřjna, K. c) in d. Enge treiben, ängstigen, constringere, in augustias redigere, coarctare: tak ho sewřu a sehnu, K. nemocý sewřenu býti; Petr padna, hrozně měl sewřené swědomj; 2) fesseln, binden, constringere: pauty, řetězy sewřjti někoho; na rukau y nohách sewřjti někoho; vdidly vsta koně sewřjti, B. koně ostruhami sewřjti, das Pferd in d. Sporne nehmen.

II. rec. sewřjti se, gerinnen, geliefern, cogi, densari, congelascere.

Seyc, e, m., mor. kuhýk, sl. kuwjk, Neuntödter, od. Neunmörder, Würger, Würgengel, m. larius, Linn. falco minimus, Klein.

Seyček, čka, m. dim. vorh.

Seypka, y, f. Schüttboden, m. granarium.

Seyr, a, m. Käse, m. caseus; mladý seyr, frischer Käs, caseus recens.

Seyrař, e, m. Käsehändler, Käsestecher, casearius; -řka, y, f. -inn, -inn, -ria; -řstwj, -řský ꝛc. wie bey pekař.

Seyrek, rku, m. dim. s. syreček.

Seyrnjk, a, m. Käsehorde, f. crates casearia; Käsekorb, m. fiscina casearia.

Seyrowitý 3. käsicht.

Seyrowý 3. Käse-; seyrowý koláč. s. koláč.

Seytko, a, n. dim. s. sýtko.

Seyto, a, n. Sieb, m. cribrum.

Seženu, fut. sehnal, sehnati, imper. sežeň, partic. sehnán, praes. shánjm, zusammen treiben, a) Menschen, od. Thiere, compellere, cogere; b) leblose Dinge, cogere; 2) herab treiben, depellere; auch mit Gewalt, dejicere, deturbare: sehnal ge s hráchu, Vel. sehsobě žáhu na někom, sein Müthchen abkühlen -; 3) streichen, mit dem Streichbrett, z. B. Korn, auch absledern; ingleichen: sháněti nečistotu při šmelcowánj, abtreiben, secernere; s. auch shánjm.

II. rec. sehnati se, zusammen strömen, confluere.

Sežeru, fut. sežrati, s. zžjrám.

II. rec. sežjrati se, sich besaufen: sežjrati se počali páleným, Wrat.

†Sežinjk, u, m. zrostlina, gynerium, (ist eigentl. serbisch).

Sežlutnu, fut. sežlutl, sežlutnauti, gelb werden, flavescere.

Seznám, fut. ex. al, ati, erkennen, einsehen, finden sehen, a-

gnoscere, cognoscere; - ánj, n. ...

Seznámjm, *fut.* il, iti, bekannt machen, z. B. jemanden mit jemand, notitiam procurare.

II. *rec.* seznámiti se, *fut. ex.* il, iti, sich mit jemand bekannt machen, cognoscere hominem, notitiam hominis acquirere, contrahere.

Seznáwám, al ati, s. seznám.

Sežnu, *fut.* sežal, sežiti, abmähen, metere, demetere.

Sezpjwám, ati, s. zezpjwám.

Sezragi, auch sezrám, *fut.* al, ati, reifen, maturescere; owoce k sezránj neprichážý, *K.* fig. w swých hřjssjch sezrál, *K.*

Sežru, s. sežeru.

Sezwánjm, ěl, ěti, zusammenläuten, compulsare; fig. swé ctitele sezwáněti, *Neg.* - ánění, n. Zusammenläuten, clarendix, (icis), *f. R.*

Sežweykám, *fut.* al, ati, zerkauen, durchkauen, mandendo, manducando comminuere, auch blos mandere.

Sezwu, *fut. ex.* sezwal, sezwati, viele od. alle berufen, convocare: na hody sezwati.

Sfalcugi, *fut.* owati, compaginare, s. falc.

Sformowatel, e, *n.* Bildner, formator, *B.*

Sformugi, owal, owati, bilden, machen, formare, fingere, *B.*

Sgadám, ati, *mor.* s. swrbjm.

†Sgarmený 3. conjugatus, (Botanik).

Sgednám, *fut.* al, ati, s. gednámc).

II. *rec.* s-ti se, sgednáwati se, s. scownáwati se, sich vergleichen, übereinkommen, convenire, *Syl.*

Sgednocený 3. *part.* v. folg. sgednocené krajiny w půln. Ameryce, d. vereinigten 2c. *Kram.*

Sgednocugi, owati, folg.

Sgednomyslnjm se, *fut.* il, iti, einmüthig werden, fieri concordes, *B.*

Sgednotjm, *fut.* il, iti, cen, vereinigen, in Ansehung der Gesinnung, od. Absicht, z. B. d. Menschen, conciliare; d. Gemüther, conciliare, conjungere.

II. *rec.* s-titi se, sich vereinigen, einig werden, conciliari inter se, concordes fieri, consentire.

Sgedu, *fut. ex.* sgel, sgeti, herab fahren, z. B. im Wagen 2c. devehi.

II. *rec.* sgeti se, zusammen fahren, (*neutr.*) convehi: 2) zusammen reiten, convehi equo, od. equis.

Sgewám, *sl.* ati, *fr.* v. segi.

Sgezd, u, *m.* Zusammenkunft, *f.* Congreß, *m.* conventus, conventio, congressio, congressus.

Sgezděný 3. *part.* v. sgezdjm.

Sgezdilec, lce, *m.* der Reisende, der viele Reisen macht, itinerator.

Sgezdilý, s. zgezdilý.

Sgezdjm, *fut. ex.* il, iti, befahren, bereisen, bereiten, peragrare: mnoho sgezditi; 3) sgezditi koně, (welmi), ein Pferd sehr abreiten.

Sgežjm se, *fut.* s. zgežjm se.

Sgiti, sgit, s. segdu.

Sgjždjm, -se, ěl, ěti s. sgedu, - se.

Shádžem, *fut.* shádzati, *sl.* s. shážým.

Sgljgjm, *sl.* s. skljžjm.

Shánĕná mjra, gestrichene Maß.

Shánidlo, a, *n.* njmž wrch s mjry shánĕgi, Strichholz,

Streichbrett, *n.* radius, hostorium.

Shánjm, ěl, ěti, *sl.* sháňám, *ati, s.* sežeňu: *sháněti penjze, statek,* Geld, Vermögen zusammen scharren, zusammen treiben, - cogere, corradere: *autraty,* Unkosten erschwingen? *D.* 2) *sl.* abfledern, beym Kornputzen.

II. *rec. sháněti se,* zusammen laufen, concurrere, compelli: *před saudcy se sháněti, a nesnadniti;* 2) *sl.* Muthwillen treiben, hin u. her laufen (vgl. *shon*); 3) verfolgen, nachsetzen, Jagd machen auf jemand, nachstreben, ferri, in aliquid, insequi, persequi: *za nepřáteli se sháněli, K. sháněti se po něčem.*

Shanjm, ěti, *bess.* zhanjm.

Shánjwám, *al, ati, fr.* v. shánjm.

Shánka, y, *f.* kterau se obilj shánj, Besen, *m.* zum Abfledern; *sháňka, y, f.* Gelaufe, *n.* ?

Sházawý 3. z. B. kůň, s. kůň bugný.

Shazugi, owati, s. shodjm.

Sházým, el, eti, herunter werfen, dejicere; auch abladen vom Wagen; b) absetzen, viele od. einige, z. B. *s auřadů,* amovere a munere, munus abrogare.

Shladám, - se, *fut. ati, sl.* s. shledám, - se.

Shljádnem, *fut.* dnauti, *sl.* s. shlédnu.

Shlaučený, 3. *part.* v. folg. zusammen gedrängt, zusammengerückt, confertus; *shlaučený šik;* -ně, *adv.* gedrängt, schaarweise, confertim, catervatim.

Shlaučjm se, *fut.* il, iti, s. shluknu se.

Shled, u, *m.* Rücksicht, *f.* respectus: *shledem toho,* rücksichtlich dessen; 2) Herabsehen, *n.*

Shledám, *fut. ex.* al, ati, zusammen suchen, conquirere; 2) finden, a) sehen, reperire, invenire, videre, intelligere; b) entdecken, invenire, reperire, deprehendere; c) erfahren, invenire, reperire, comperire; - *áwám, al, ati, fr.*

II. *rec. s-ati se,* zusammen kommen, sich versammeln, convenire, congregari; *s někým,* mit jemand zusammenkommen, convenire cum aliquo, copiam alicujus habere.

Shledánj, *n.* Zusammenkunst, *f.* conventus; *shledánj mjti s někým,* Zusammenkünfte (Rendezvous) mit jemand haben, convenire aliquem; 2) s. shled 2).

Shlédnu, *fut.* shlédl, shlednauti, besehen, besichtigen, inspicere, contemplari; b) herab sehen, prospectare ex alto, *B.*

Shljdnu, *fut.* dl, dnauti, erblicken, vorh.

Shluk, u, *m.* s. shluknutj.

Shluknu se, *fut. ex.* shlukl se, shluknauti se, zusammen rücken, (*neutr.*) besonders v. gehenden od. reitenden Menschen, jungi, conjungi, congredi, coire; 2) zusammen laufen, Auflauf machen, concurrere; 3) jemanden anlaufen, adoriri, *B.* - nutj, *n. verb.*

Shlukugi se, owati, vorh.

Shnětu, *fut.* shnětl, shnjsti, zusammen kneten, condepsere.

Shnětugi, owati, vorh. *Vel.*

Shnigi, *fut.* shnil, shnjti, verfaulen, faul werden, putrescere, putrefieri.

Shnilina, y, *f.* s. shnilost.

Shniloch, a, *m. sl.* Faulenzer.

Shnilost, i, *f.* Fäule, Fäulniß, *f.* putredo; putor, auch caries, wenn es d. Morschheit ist.

Shnilý 3. faul, in Fäulniß über- gangen, putris, putidus.

Shnjzdjm se, *fut.* il, iti se, sich einnisten, nidum figere, Iz. 34, 16.

Shodjm, *fut.* il, iti, herabwerfen, dejicere; 2) absetzen, deturbare: shodil ho s auřadu; shoditi s trůnu, entthronen, throno privare; 3) zusammen fassen, zählen, computare: w gednu summu shoditi.

II. *rec.* shoditi se, s. shozugi se.

Shodnu se, *fut.* dl, dnauti, s. shozugi se: shodli se naposledy o to, *Kram.*

Sholjm, *fut. ex.* il, iti, abscheren, tondere, detondere.

Shon, u, *m.* Gelaufe, *n.* concursatio, cursitatio.

Shonkowka, y, *f.* Kornreuter, *n.* ein enges Sieb, subcerniculum.

Shonky, *m. pl. sl.* Abkehricht beym Fruchtputzen.

Shořjm, *fut.* il, iti, verbrennen, (*neutr.*) comburi, cremari, conflagrare.

Showárám se, ati, *sl.* sich besprechen, colloqui.

Showěnj, *n. verb.* folg.

Showjm, *fut. ex.* ěl, ěti, Geduld, Nachsicht haben, warten, exspectare; - s-jwám, al, ati, *fr.*

Showjwánj, *n. verb.* vorh.

Showorčiwý 3. *sl.* s. vmluwný.

Showorjm se, iti, *sl.* s. smluwjm se.

Shozenj, *n. verb.* v. shodjm.

Shozugi se, owal, owati, übereinkommen, sich reimen, congruere, convenire; s. auch shodnu se.

Shrabám, *fut. fr.* ati, s. shrábnu.

Shrabugi, owal, owati, folg.

Shrábnu, *fut.* shrábl, nauti, zusammen rechen (auf einmal) z. B. Heu, pectine colligere, pectine congregare; 2) einstreichen, Geld, auferre, accipere.

Shrbený 3. *part.* gebückt, inclinatus, incurvatus.

Shrbjm se, *fut.* il, iti, en, sich bücken, inclinari, demitti, incurvari, od. se inclinare, se demittere.

Shrbugi se, owal, owati, vorh.

Shřebná klisna, (v. hřjbě), trächtige Stute, equa foeta.

Shřegi, *fut.* shřjl, shřjti, wärmen, erwärmen, calefacere.

II. *rec.* shřjti se, sich wärmen, calescere, calefieri.

Shřjwám, -se, ati, s. shřegi, -se.

Shrnačka, y, *f.* s. shánidlo.

Shrnám, al, ati, s. shrnu.

Shrnowačka, y, *f.* s. shánidlo.

Shrnu, *fut. ex.*, *sl* shrnjem, ul, auti, zusammen häufen, zusammen rollen, congerere; 2) zusammen rollen, convolvere.

II. *rec.* s-ti se, sich zusammen rollen, convolvi; 2) zahlreich u. schnell zusammen kommen, zusammen strömen, confluere: wsseckо se to na mau hlawu shrnulo, *Cyr.* 3) zusammen heurathen; - nutj, *n. verb.*

Shromážděnj, *n.* Versammlung, a) Zusammenbringung, congregatio; b) Zusammenkunft, *f.* congressio, conventus, coetus; auch d. versammlte Anzahl, z. B. Menschen ꝛc. coetus, conventus, concilium: shromážděnj synodnj, *Com.*

Shromáždjm, *fut.* il, iti, ěn, versammeln, sammeln, cogere, colligere, congregare.

II. *rec.* shromážditi se, sich

versammeln, se congregare, congregari, coire.
Shromáždisstě, n. Sammelplatz, m. locus confluxus, Ryb.
Shromážditel, e, m. Sammler, collector: Justynyán, práw řjmských shromážditel a rozmnožitel.
Shromáždjwám, ati, s. shromáždjm.
Shromážďowánj, n. Versammeln, Sammeln, congregatio, collectio, corrasio.
Shromážďugi, owati, s. shromáždjm.
Shumplugem, fut. owati, sl. verderben, corrumpere.
Shusskugi, owal, owati, folg.
Shustjm, fut.ex. il, iti, verdichten, verdicken, densare, spissare.
Shustlý 3. dicht, od. dick, (opp. dünn, flüßig), densus, spissus.
Shustnu, fut. stl, stnauti, dicht, od. dick werden, densescere, spissescere.
Shyb, u, m. Bug, m. flexura, flexus; pl. shyby, sl. Gelenke.
Shybák, u, m. sl. s. zawirák.
Shýbám, al, ati, s. sheybám.
Sjaha, sl. s. sáha.
Sjáknem, knauti, sl. s. sáknu.
Sjatje, n. sl. s. setj.
Sjatný 3. sl. d. Saat betreffend, segetalis: sjatná Mara, Mariä Geburt.
Sjeňa, y, f. sl. Wagenschuppen, m. currule.
Sjeti se, ol. s. skwěti se.
Skabonjm, fut. il, iti, trübe machen, verwirren, conturbare.
Skackám, al, ati, sl. dim. v. skákám, kleine Sprünge machen, z. B. wie der Sperling.
Skácým, z. B. stromy, s. kácým.
Skákám, skáči, kal, kati, springen, salire: pobožným neywic vtrhati, a gako mezy oči skákati, K.
Skákanice, f. Springerey, f. saltitatio.
Skákánj, n. Springen, n. saltus.
Skákawý 3. hüpfend, (saltitans):
Skála, y, f. Fels, m. Felsen, m. Hort, m. saxum, rupes, petra; twrdý gako skála, felsenhart; 2) hie u. da sl. s. kámen; masná skala, sl. Göm. talcum.
Skala, y, f. zwey Schlößer im Bunzl. Kr., hrubá Skala, Groß-skal, u. malá Skala, Kleinskal.
Skálj, n. (höchstselten skále), coll. Felsen, (pl.) saxa, rupes, petrae.
Skalice, f. Skalitz, Name der Städte in Ungarn u. Böhmen, Skalitz, Skalicium, Ungrisch-Skalitz, Szakolcza.
Skalka, y, f. dim. Felschen, n. saxulum; 2) ein Ort in Prag.
Skalina, y, f. Klippe, f. ein Felsen, scopulus.
Skalnatý 3. felsicht, voller Felsen, saxosus; skalnaté moře, mare Adriaticum, Haj.
Skalnj 1. in Felsen wohnend, saxatilis; 2) was im Felsen ist, Felsen-; skalnj twrdost, Felsenhärte.
Skalnjk, a, m. Steinbrecher, m. latomus, lapicida; (Petr Cefas, K.)
Skalugem se, owati, sl. Göm. spielen, schäkern, ludere.
Skandugi, owal, owati, skandiren (Verse), scandere, Puchm.
Skapám, skapi, fut. pal, pati, verrecken, verderben, mori, interire, s. kapám.
Skartjm, fut. il, iti, abkarten, einleiten, lenken, instituere.

II. rec. skartiti se, sich verändern, Lomn.

Skaumač, če, *m.* s. skaumatel.
Skaumálek, lka, *m.* Grübler.
Skaumám, al, ati, nachgrübeln, investigare, perscrutari, z. B. rem.
Skaumatel, e, *m.* Forscher, scrutator.
Skaupě, *adv.* karg, parce, tenaciter.
Skaupjm, *fut.* il, iti, zusammen kaufen, coëmere; 2) durch Kargen erwerben, comparcere.
Skaupjm, se, il, iti, kargen, karg seyn, parcum esse, tenacem esse; neskaupiti se, ale dáti; kdo se neskaupj w chlebě, *K.* skaupiti se s swým smjchem, *Cyr.*
Skaupost, i, *f.* Kargheit, *f.* tenacitas.
Skaupý 3. karg, tenax, parcus; skaupý wjc trowj, leniwý wjc chodj, *prov. sl.*
Skaussjm, s. zkaussjm.
Sketa, *ol.* ein Feiger, Memme, Poltron, ignavus, mulier, *Dal.*
Skelřezač, e, *m.* Glasschneider, caelator vitrorum, *R.*
Sklácým, el, eti, s. sklátjm.
Sklad, u, *m.* Niederlage, *f.* Behältniß zum Aufheben, z. B. der Waaren, Magazin, horreum; sklad gazyka, thesaurus linguae, *Com.* 2) (od. skladek), *sl.* s. ostředek, Rain, *m.* u. in der Lyptau, soviel als okrogek 2).
Skladač, e, *m.* überhaupt der etwas zusammen legt; 2) Verfasser, auctor, bess. skladatel; 3) Ablader, deonerator; 4) der etwas zum Aufheben gibt, deponens (*opp.* depositarius); -čka, y, *f.* -rinn, *f.* -trix, -ria.
Skladacý 1. z. B. skladacý stůl, s. skladný.
Skladám, al, ati, setzen, locare: -naděgi w někom, od. w něčem, fiduciam, spem locare, in-; 2) sammeln, auf d. Seite legen, colligere, deponere: poklady sobě w nebi-; 3) verfassen, schreiben, scribere, commentari, fingere: werše, knihy, (*sl.* pjsma) skl.; 4) sinnen, im Sinne führen, Rathschläge fassen, meditari, inire consilium; zlé-tagné rady proti někomu, *B.* 4) wegräumen, beseitigen, amovere: wssecko s cesty skladal, což gim ku překážce bylo, *K.* S. auch složjm.
II. *rec.* sk-ti se, zbjrku činiti, Beyträge machen, symbolas conferre, *Vel.* auch sich zusammen legen, (s někým).
Skladánj, *n. verb.* v. vorh. auch das Verfaßte od. Geschriebene, scriptum, commentarius: nowá skladánj činiti; 2) *ol.* Gedicht, *n.* poëma.
Skládanice, *f.* ein zusammengelegter Kuchen; -čka, y, *f. dim.*
Skládanka, y, *f.* vorh.
Skladaný 3. *part.* v. skladám; sk-ný bál, *sl.* durch Beyträge, veranstalteter Ball.
Skladatel, e, *m.* Verfasser, auctor, scriptor; 2) deponens, bess. skladač 4); 3) Gautscher in der Papiermühle, compositor chartae; -lka, y, *f.* -lkyně, *f.* s. skladačka; Verfasserinn.
Skladek, dku, *m. dim.* v. sklad.
†Skládka, y, *f.* Charade, logogryphus.
Skladnj 1. z. B. skladnj město, Handelsstadt, urbs mercatoria, emporium; skladnj dům, Niederlagshaus, *n.* horreum.
Skladný 3. was sich zusammen legt, plicatilis: skladný stůl, Einlegtisch, *m.*
Sklamám, s. zklamám.

Sklánjm, -se, ěti, s. sklonjm, -se.
Sklapnu, *fut*. pl, pnauti, niederfallen, u. den Ausgang versperren, wenn v. einer Falle d. Rede ist, claudi; 2) fehl schlagen, ad irritum cadere: sklaplo mu, es ist ihm fehl geschlagen.
Sklář, e, *m*. Glasmacher, Glasbrenner, hyalurgus, vitrarius; - řky, y, *f*. - inn, *f*. - ria; řský 3. ꝛc.
Sklátjm, *fut*. il, iti, herab schlagen, herabschütteln, decutere; b) niederbeugen, lähmen, frangere; auch v. der Welt wegraffen.
II. *rec*. sk-iti se, *sl*. herabsinken, fallen, labi, decidere.
Sklaubjm, *fut*. il, iti zusammengliedern, zusammenfügen?
Sklawjm, *fut*. ěti, *sl*. erstarren.
Sklauznu se, *fut*. zl, znauti, glitschen, gleiten, labi.
Sklenář, e, *m*. Glaser, fenestrarius; - řka, y, *f*. - inn, *f*. - ria, - řský 3. - řstwj ꝛc. wie bey pekař.
Sklenice, *f*. Glas, *n*. ein gläsernes Geschirr, vas vitreum: picý sklenice od. blos sklenice, Trinkglas, *n*. poculum vitreum, scyphus vitreus; sklen. k wjnu, od. winná skl., Weinglas, scyphus vinarius, auch blos scyphus, wenn vom Weine d. Rede ist; skl. ku piwu, od. piwná skl., Bierglas, *n*. poculum cerevisiarium: skl. řezaná, geschnittenes Glas, vitrum caelatum.
Sklenička, y, *f*. Gläschen, *n*. pocellum.
Skleničkugi, owal, owati, d. vollen Gläser leeren, pocula siccare, *D*.
Skleničný 3. z. B. sk-ná bylina, Tag, u. Nacht, St. Peterskraut, helxine, parietaria officinalis, *hung*. falfü, fogolyfü körontó fü, *Lomn*.
†Sklenjk, u, *m*. Glashaus, *n*. plantarum hybernaculum, *Puchm*.
Sklennj 1. s-njbylina, s. skleničný.
Sklenisstě, *n*. Mistbeet, Frühbeet, *n*.?
†Sklenowka, y, *f*. zrostl. scleria.
Sklenu, *fut*. nul, nauti, wölben, fornicare; *B*. kostel, sklenauti dal, *Vel*.
Sklep, a, *m*., *loc. pl*. jch, Keller, *m*. cella, (cellarium); winný sklep, Weinkeller zum Aufheben, cella vinaria; piwný sk. Bierk. cella cerevisiaria, (*sl*. piwnice); 2) Gewölb, *n*. fornix; *m*. čertůw sklep, *ol*. der Nahme eines Gefängnißes in Prag, *Vel*. 3) *sl*. Kaufmannsgewölb, taberna, fornix; 4) *sl*. Speisekammer, *f*. cella.
Sklepám, *sl*. sklepem, *fut*. al, ati, zusammenklopfen, schlagen; b) zusammenpfuschen; c) někoho, zerprügeln, dedolare.
Sklepař, e, *m*. Kellerknecht, *m*. der im Keller arbeitet, z. B. am Eise.
Sklépek, pku, *m*. Gruft, *m*. crypta: pochowán w sklépku swém, v sw Benedykta, *Vel*.
Sklepenj, sk-ný, *verb*., *part*. v. folg.
Sklepjm, il, iti, s. sklenu.
Sklepistý 3. *sl*. bogenartig.
Sklepnjk, a, *m*. Kellner, cellarius; - nice, *f*. - inn, *f*. - ria; -jctwj, ꝛc.
Sklepowý 3. den Keller betreffend, z. B. sklepowé okno, Kellerfenster, *n*. fenestra cellae.
Skljčený 3. beklemmt, niedergeschlagen, gebeugt, pressus, fractus; b) geschwächt, verlegt, ge-

láhmt, fractus: rakem neb ſſlakem ſkljčený.

Sklicidlo, u, n. Klemmfutter, Spaltfutter, n. constrictoria theca tornatoris.

Skljčjm, fut. ex. il, iti, čen, zuſammen krümmen, beklemmen, incurvare, curvare; ſ. ſkljčený.

Sklickugem, ſ. ſkluckugem.

Sklicugi, owal, owati, ſ. ſkljčjm.

Sklidjm, fut. il, iti, zen, abräumen, wegräumen, tollere, auferre, amovere, amoliri; ze ſtolu ſkliditi, den Tiſch abräumen, vacuefacere mensam; s ceſty od. z ſwěta ſkliditi někoho, jemand aus dem Wege, aus der Welt ſchaffen, K. 2) einräumen, hinein räumen, z. B. Waaren, inferre; 3) einerndten, fechſen, colligere, z. B. Früchte, fruges; 4) einfahren, z. B. Getreide, invehere, inferre.

II. rec. ſk-ti ſe, ſich auf u. dav. machen, auferre se, Com.

Skljenka, y, f. sl. ſ. ſklenice.

Skljpek, pku, m. dim. ein kleiner Keller, cellula; 2) d. Zelle (der Bienen), cella; 3) beſſ. ſklépek.

†Skljpkowatina, y, f. Zellgewöbe, n. z. B. bey den Pflanzen, tela cellulosa.

Sklizenj, n. verb. v. ſklidjm.

Skljzým, el, eti, ſ. ſklidjm.

Skljzjm, fut. ex. il, iti, zuſammen leimen, conglutinare, glutine conjungere.

Sklo, a, n. (ol. ſtklo, v. ſtkwjti ſe), Glas, n. Glasmaſſe. f. vitrum: ſklo zwětſſugjcý, Vergrößerungsglas, microscopium, R. zapalowacý ſklo ſ. Brenngl. vitrum causticum; ſklo na dálku, Ferngl. Fernrohr, n. telescopium; 2) ſ. okno, Jz. 64, 12.

Sklon, u, m. Fallſtrick, m, laqueus, tendicula; 2) der Bug eines Gewölbes, flexus, curvatura.

Skloněnj, n. Beugung, inclinatio.

Sklonjm, fut. ex. il, iti, neigen, beugen, inclinare.

II. rec. ſ-niti, ſich neigen, inclinare se, inclinari: ſklánějice ſe na kolena ſwá proſýme, Wrat.

Sklonka, y, f. ſ. ſklon, Lomn.

Sklonitedlný 3. biegſam, flexibilis; -noſt, i, f. -mkeit, f. -litas.

Sklonitý, 3. abſchüßig, declivis; -noſt, i, f. -keit, f. -vitas.

Sklonugi, owati, ſ. ſklonjm.

Sklop, u, m. mor. ſ. wikýř.

Sklopec, pce, m. Iltißfalle, f. decipula viverraria; 2) mor. Dachfenſter, n. fenestra tecti.

Sklopjm, fut. ex. il, iti, nieder ſchlagen, herablaſſen, niederſenken, z. B. d. Augen, den Kopf rc. demittere, dejicere; 2) herab hangen laſſen, z. B. d. Ohren, demittere.

Sklopugi, owal, owati, verb.

Skluckugem f. owati, sl. Ausflüchte gemacht haben.

Sklúdjm, sl. ſ. ſklidjm.

Sklumený 3. z. B. ſtareček, sl. Nitr. ſ. shrbený.

Sklznu ſe, ſ. poklznu ſe.

Skoba, y, f. Klammer, f. Krampe, f. epigrus, retinaculum; ſkobau ſepnauti, ſpjnati, klammern, constringere; 2) Klinkeiſen, n. Einfall der Klinge, obicis versatilis receptaculum (ſelten); 3) Schlußhaken, m. im Schloße, pessuli fibula; pl. ſkoby, Sattelbogen?

Skobla, y, f. ſolg.

Skoblice, f. Schabe, f. des Faßbinders, manubriata radula.

Skoč, imper. v. ſkočjm.

Skočcowý z. z. B. sk-wý strůmek, s. skočec wětssj.

Skočec, čce, *m.* Springer, der springt, saliens, saltator, *Syl.* 2) skočec wětssj, Wunderbaum, *m.* ricinus; mensssj sk. s. nedotyka; 3) skočec indycký, tanzender Schildklee, hedysarum gyrans, *Linn.*

Skočjm, *fut. ex* il, iti, springen, einen Sprung thun, salire, saltum dare, saltum facere: na twrdo byloby nám skočiti, wir müßten in eine harte Nuß beißen, est res ardua gravis, difficilis; pohaněnj s nimi snássetí, zdá se gim na twrdo skočiti, *K.* skoč oko nebo zub, *prov.* friß Vogel od. stirb!

Skočka, y, *f. sl.* ein leichtes Mädchen (scherzw.)

Skočná, é, *f.* ein böhmischer Tanz bey dem man springt u. hüpft.

Skok, u, *m.* Sprung, *m.* saltus: skokem, *adv.* springend, in Sprung, schnell: wždy skokem ke mně přigde, *Cyr.* w skok, jähling, eilig, confestim, cito: pogednau a gako w skok padla monarchye, *Vel.* hned w skok to včinil, *Cyr.*

Skokan, a, *m.* Frosch, *m.* rana.

Skokem, s. unter skok.

Skolenj, *n.* Belsern, *n.* eines Fuchses, gannitus; 2) bess. zkolenj.

Skoljm, il, iti, belsern, v. Füchsen, gannire; 2) vom Jagdhunde, wenn er dem Wild nachjagt u. bellt, latrare, gannire; 3) bess. zkoljm.

†Skolopka, y, *f.* zrostl. Scolopia.

Skolowadlo, *n.* Zk-lo, Schlachtbank, *f.* mensa lanionis, *R.*

Skonám, *fut.* al, ati, enden, endigen, finire; dahin sterben, sein Leben enden, obire, mori; -áwám, al, ati, *fr.*

II. *rec.* skonati se, sich endigen, (enden), finiri, terminari; Ende nehmen, finem capere; v. Worten, exire, terminari.

Skonánj *n.* Endigung, Endung, *f.* a) Endigen, *n.* Vollendung, *f.* terminatio; Ende, *n.* finis; skonánj swěta, Ende der Welt, finis mundi; b) eines Wortes, exitus, terminatio; 2) Sterben, *n.* mors

Skončenj, *n.* Ausgang, *m.* a) der Erfolg einer Handlung, exitus; b) Ende *n.* z. B. des Jahres rc. exitus, finis.

Skončjm, *fut. ex.* il, iti, enden, endigen, finire; ein Ende machen, finem facere (constituere) rei; vollenden, zu Stande bringen, absolvere, perficere, ad finem perducere.

II. *rec.* skončiti se, sich endigen, (enden), finiri, terminari; Ende nehmen, finem capere.

Skoncugi se, owati, vorh.

Skoncugi, owal, owati, ausmachen, endigen, finire, finem facere rei, absolvere, conficere: při rozeznáwali, skoncowali, *K.*

Skopám, *fut.* al, ati, abgraben, durch Graben wegschaffen, z. B. einen Hügel rc. fodiendo tollere; -áwám, al, ati, *freq.*

Skopec, pce, *m.* Schöps, Hammel, *m.* vervex,

Skopjk, a, *m.* Hammellamm, *n.* agnus vervecinus.

Skopjm, il, iti, verschneiden, hammeln, agnos castrare.

†Skopolka, y, *f.* zrost. Scolopia.

Skopowice, *f.* Hammelsfell, *n.* pellis vervecina.

Skopowina, y, *f.* Schöpsenfleisch, *n.* caro vervecina.
Skopowý 3. vom Schöpse, od. v. Schöpsen, vervecinus; skopowé maso, vorh. sk-wá pečeně, Schöpsenbraten, *m.* assum vervecinum.
Skorám, *fut.* al, ati, verharschen, Kruste bekommen, crustam ducere.
Skořice, *f.* Zimmet, *n.* Zimmetrinde, *f.* cinnamum.
†Skořičnjk, u, *m.* zrostlina, cinnamomum.
Skořicowý 3. aus od. v. Zimmet, cinnameus; skořicowé dřewo, Zimmetholz, *n.* lignum cinnameum od. xylocinnamomum.
Skoro, *adv.* beynahe, fast, poene, fere, propemodum; 2) *ol.* & *sl.* (auch *Ps.* 42, 3. 41, 6), für brzy, bald, in kurzem, mox.
Skorocel, e, *m.* ze skoro celj, hoyj, s. gitrocel, Wegerich, *m.* plantago, (*aliis* anchusa), *hung.* atraczél.
Skorý 3. *sl.* s. raný: sk-é owoce.
Skostlý 3. knochig, z. B. ruky, osseus.
Skosým, *fut.* yti, s. pokosým.
Skot, u, *m.* (*ol.* &) *russ.* Vieh, Rindvieh, *n.* 1 Sam. 16, 19. 2) eine Anzahl od. Heerde großen Viehes, armentum.
Skotáček, čka, *m. dim.* v. skoták.
Skotáčjm, il, iti, Kuhhirt seyn; 2) treiben, (lermen), wie d. Kuhhirten, tumultuari, sicut pastores vaccarum: weselé skotáčenj, *Neg.* 3) grobe Streiche thun.
Skotáčiwý 3. lustig, spielend, lermend.
Skotáčka, y, *f.* d. das Rindvieh auf d. Weide treibt u. daselbst hütet, femina armentum pascens.
Skoták, a, *m.* Kuhhirt, Ochsenhirt, *m.* pastor vaccarum, armentarius.
Skotě, ěte, *n. obs.* s. dobytče.
†Skotka, y, *f.* zrostl. Scotia.
Skotná owce, trächtiges Schaf.
†Skotowod, a, *m,* Nomad?
Skowám, skugi, *fut.* owal, owati, zusammen schmieden, jungere cudendo; 2) durch Schmieden verfertigen, cudere, *B.* trop. něco zlého: skowati, anzetteln, aliquid mali machinari, struere; 3) ins Werk setzen, effectui dare: co sdeymali, to skowali; 4) *sl.* s. schowám, skrygi.
Skrácenj, *n.* Abkürzung, einer Sache, circumscriptio, contractio rei od. verborum; skrácenj slow, Abkürzung der Worte, Abbreviatur, *f.* compendium scribendi; 2) Abbruch, *m.* Noth, Beschwerlichkeit, *f.* Kummer, *m* deminutio, detrimentum, molestia.
Skrádám se, al, dati se, folg.
Skradu se, *fut. ex.* skradl, skrásti se, sich dav. schleichen, clam abire.
Skragugi, owal, owati, zuschneiden (Kleider), secare ad formulam.
Skrápjm, ěl, ěti, *iterat.* v. skropim: skrápěgicý zemi deštowé, *B.*
Skrátjm, *fut.* il, iti, cen, abkürzen, etwas, decurtare, circumcidere, contrahere, aliquid brevius reddere; slowa skrátiti, Wörter abkürzen, verba contrahere, decurtare, per compendia scribere.
†Skraucenec, nce, *m.* zrostl. helicteres

Skraucený 3. *partic. pass.* v. skraucjm: skraucený červec, *B.*
Skraussenj, *n.* Reue, Bereuung, *f.* poenitentia.
Skraussený, 3. reuig, poenitens; -ně, *adv.* mit Reue, bereuend, poenitenter; -nost, i, *f.* s. skraussenj.
Skrbec, bce, *m.* Geizhals, Kalmäuser, sordidus; -ctwj, *n.* Kalmäuserey, *f.* sordities.
Skrbjm se, il, iti, s. skaupjm se.
Skrblice, *f.* eine Karge, sordida.
Skrbljk, a, *m.* s. skrbec.
Skrbljm, iti, s. skrbjm se, *D.*
Skrbný 3. karg, tenax, parcus; u. gegen andere, malignus; -ně, *adv.* parce, tenaciter, maligne; -nost. i, *f.* tenacitas, -guitas.
Skrček, čka, *m* ein kleines, zusammengekrümmtes Männchen, vescus; *hung.* karcsú ember; s. zasskudlý.
Skrček, čku, *m.* Kröpel, Kropf, *m. D.*
Skrčjm, *fut.* il, iti, zusammen ziehen, zusammen krümmen, z. B. d. Stirne, ein Glied, *rc.* contrahere.

II. *rec.* skrčiti se, zusammen kriechen, einkriechen, kleiner werden, minui; 2) sich krümmen, schmiegen, colligere, incurvare se, Iz. 28, 20. Saud. 6, 27.

Skrčugi, owal, owati, vorh.
Skřeček, sskřeček, čka, *m.* Hamster, *m.* cricetus.
Skřemenice, *f. mor.* s. křemen.
Skřepenjm, *fut.* ěl, ěti, *sl.* erstarren, vor Kälte, rigescere.
Skreysse u. skrýš, e, *f.* Schlupfwinkel, *m.* latebra; 2) Schrank, *m.* scrinium, armarium; 3) heimlicher Ort, Kammer, *f.* latibulum; 4) Verbergung, Iz. 4, 6; 5) podzemnj skreysse, Gruft, Grotte, *f.* specus, antrum, crypta.
Skreysska, y, *f. dim.* v. vorh.
Skreywám, ati, s. skrýwám.
Skřipec, pce, *m.* s. sskřipec.
Skřjpky, *pl. ol.* Folter, vorh.
Skřjtek, tka, *m. ol.* titinillus, *D.*
Skřiwjm, *fut.* il, iti, krümmen, curvare.
Skrocenj, *n. verb.* v. skrotjm.
Skrocugi, owal, owati, s. skrotjm.
Skrogek, gku, *m.* Anschnitt, *m.* das erste Stück v. etwas, z. B. vom Brode.
Skrogjm, *fut. ex.* il, iti, abschneiden, mit dem Messer, amputare, desecare, abscindere, resecare; 2) anbrechen, anschneiden, z. B. ein Brod, incidere, aperire.
Skropjm, *fut. ex.* il, iti, besprengen, benetzen, spargere, adspergere, conspergere; skropený kůň, gesprenkeltes Pferd, equus guttatus, *Vel.*
Skrotjm, *fut.* il, iti, cen, bezähmen, a) Thiere, bändigen, domare, coërcere; frenare; b) Menschen, Begierden *rc.* domare, coërcere frenare, reprimere, auch vincere, z. B. se, animum suum, cupiditates; c) stillen, besänftigen, placare, *Ps.* 65, 8.
Skrotitel, e, *m.* Bezähmer, domitor.
Skrotlý 3. zahm, kirre, bändig, domatus, cicur.
Skrotnu, *fut.* skrotl, skrotnauti, zahm werden, mansvescere, mansvefieri, cicurem fieri.
Skrownjčce, *dim.* v. skrowně.
Skrownický 3. *dim.* v. skrowný, sehr klein, sparsam *rc.*

†Skrownokwět, u, *m.* zrostlina, tricycla.

Skrowný 3. klein, nicht groß, a) z. B. Mensch, Ort, Buch, parvus; b) gering, exilis; 2) sparsam, nicht verschwenderisch, parcus; β) gering, klein, z. B. Mahlzeit ꝛc. parcus; - ně, *adv.* sparsam, nicht verschwenderisch, mit Mäßigung, parce; - nost, i, *f.* Kleinheit, z. B. des Ortes, der Sache, parvitas; 2) Sparsamkeit, *f.* parsimonia.

Skrsnu, (strsnem). sl, snauti, *sl.* s. zniknu, wyskytnu se.

Skrygi, *fut. ex.* yl, ýti, *imper.* skrey, (*sl.* skry), verbergen, a) verstecken, abscondere, occulere, occultare, celare; b) verhehlen, occultare, abscondere, tegere, celare.

II. *rec.* sk-ti se, sich verbergen, sich verstecken, se abscondere, od. abscondi &c.

Skrýsse, s. skreysse, *B.*

†Skrytěnka, y, *f* zrostl., crypsis.

Skrytj, *n.* Verstecken, absconsio.

Skrýwám, - se, al, ati, s. skrygi, - se: skrýwati se s něčjm, etwas verbergen, *K.* - ánj, *n. verb.*

Skryto, *a, n.* Verborgenheit, *f.* occultum; w skrytě, in der Verborgenheit, ingeheim, in oculto, *B.*

Skrytý 3. *part.* v. skrygi, verborgen; - tost, i *f. subst.*; der versteckte Grund, arcanum, *Ps.* 44, 22.

Skrze, skrz, *praep. reg. acc.* durch, per: skrze oheň wobiti; skrz weskrz, durch u. durch, per totum, plane; 2) mit, vermittelst: skrze oheň odpowědjti, - beneficio ignis; město skrze wálky gest zplundrowané a pobořené; bratra skrze penjze od lakomých barbarů wymocy; 3) wegen, propter: musý skrze to mnoho trpěti; skrze pracowitost swau se lidem ljbiti; skrze to gsem přissel, *sl.* deswegen kam ich, ea de causa veni.

Skučjm, el, eti, schreyen, kreischen, winseln, v. Hunden, den Neuntödtern, (*sl.* uneigentl. auch v. Menschen), quiritari.

Skučko, *a, m. sl.* s. skrbec.

Skugi, skul, u. skowal, skauti, u. skowati, s. skowám.

Skuhrám, skuhru, hral, hrati, kreischen, wehklagen, klagen, jammern, conqueri: skuhrati, *K.* (*in textu*: nebezbedně wolati)

Skuhrawý 3. kreischend, klagend, querulosus.

Skula, *y, f. obs.* s. skulina.

Skuljm se, *fut.* il, iti, herabwälzen, herabrollen, devolvi: dolů se skulil helm, *Cyr.*

Skulina, *y, f.* Ritz, *m.* rima; nka, *y, f. dim.* Ritzchen, *n.* rimula.

Skupec, pce, *m.* Karger, tenax, sordidus.

Skupkyně, *f.* ein karges Frauenzimmer, tenax, parca.

Skupowač, e, *m.* - čka, *f.* folg.

Skupowatel, e, *m.* Zusammenkäufer, *m.* coëmtor; - kyně, *f.* - inn, *f.* - trix.

Skupugi, owati, s. skaupjm 1).

Skůro, s. skoro.

†Skussba, *y. f.* Examen?

Skussenj, skusým ꝛc. s. zkussenj ꝛc.

Skutečnjk, *a, m.* der da glaubet, durch Werke selig zu werden, (ospráwedlněnj dogjti), *K.*; Essäer?

Skutečný 3. wirklich, verus; 2) skutečný hřjch, wirkliche Sünde, actuale peccatum; - čně, *adv.* vere, sane, re, re ipsa, re vera; skutečnost, i, *f.* Wirklichkeit, insgem. realitas, existentia? od možnosti na skutečnos[t]

zawjrka činiti se nemůže, *Pawlowsky*.

Skutek, tku, *m*.(vom *obs*. skutiti, i. e. vdělati), That, *f*. a) jede Handlung, facinus, factum, res; b Wirklichkeit, *f*. res; skutkem, w skutku, in der That, wirklich. re, re vera, vere; 2) Werk, *n*. Handlung, opus, facinus, factum; skutkowé dobřj, gute Werke, bona opera; skutky milosrdné, gute Werke, opera charitatis; skutek hned se stal, *B*. skutek vtek, *prov*. das Werk blieb weg, nur Worte bleiben zurück.

Skutjm, *obs*. für vdělám.

Skwostný 3. (stkwostný, v. stkwjti se), herrlich, prächtig, kostbar, köstlich, z. B. Haus, *n*. Speise, *f*. 2c. splendidus, magnificus, lautus; luxuriosus; - ně *adv*. - de, - ce, - te; - se; - nost, i, *f*. Pracht, *f*. magnificentia, splendor, lautitia; b) Luxus, luxus, *Com* skwostný žiwot wésti, *K*.

Skydnu, - se, herab 2c. s. kydám.

Skyt, u, *m*. znik, Entstehen, *n*. Gedeihen, *n*. ortus, successus: nemá to žádného ani zniku, ani skytu, es wird nichts daraus, will nicht gedeihen.

Skytnu, *fut. ex*. tl, tnauti, s. zniknu, (vgl. wyskytnu se 2c); - nutj, *n. verb*. aby se na skytnutj něčeho smyslu geho překážka nestala, *K*.

Skywa, y, *f*. Schnitte (Brod), *f*. segmentum, quadra; - wka, y, *f. dim*. Schnittchen, *n*. segmentum, quadrula.

Slabika, y, *f* Sylbe, *f*. syllaba.

Slabikář, e, *m*. Abcbuch, Buchstabirbüchlein, Namenbüchlein, libellus alphabetarius, alphabetarium.

Slabikugi, owal, owati, buchstabiren, verba syllabatim efferre, (syllabizare), *Syl*.

Slabjm, il, iti, schwächen, debilitare, laxare; 2) s. popustjm 1).

Slabina, y, *f*. d. Weichen an der Seite des Körpers, hypochondria, inguina, *plur*.

Slabizna, y, *f*. vorh.

Slabnu, bl, u. slabnul, slabnauti, schwach, kraftlos werden, elanguescere, deficere viribus.

Slabo, *adv. sl*. schwach, infirme; 2) lockricht, laxe: slabo vwázati; 3) wenig, nicht stark, lente: slabo ho vdeřil.

Slabý 3. schwach, nicht stark, an Kräften, infirmus, invalidus, imbecillis; b) dünn, tenuis; c) geringe, klein, nicht sonderlich, tenuis, levis; - bě, *adv*. infirme, invalide; β) dünn, tenuiter; γ) geringe, tenuiter, leviter.

Sláček, čku, *m. dim*. v. slák.

Slačjm, (od. viell. sladčjm), il, iti, na něco, (*sl. Nitr. & mor*.) verlangen, erpicht seyn auf etwas, appetere, cupidum esse.

Sláčnice, *f*. Zimmer, wo man sich auszieht, z. B. im Baade, (vorgeschlagen v. *D*. statt des schlecht gebildeten swlačebna des Rosa.

Slad, u, *m*. Malz, far, tostum, polenta: pssenič ný slad, *Vel*.

Sladátko, a, *n*. Süßapfel, Honigapfel, *m*. pomum dulce.

Sladce, *adv*. süß, dulciter, suaviter.

Sládek, dka, *m*. Brauer, Braumeister, coctor, braxator.

†Sladěnec, nce, *m*. zrostl., glycine.

Sladič, e, *m. sl*. s. osladič.

Sladice, *f*. zuckersüße Birn.

Sladjm, il, iti, versüßen, reddere dulcem, facere dulcem.

II. *impers. cum dat. pers.* sladj se mu, *sl.* z. B. mluwiti, er hat Lust zu sprechen.
Sladko, *sl.* s. sladce.
Sladkáhořká, s. hořkásladká.
†Sladkoměstka, y, *f.* zrostlina, epimedium.
†Sladkoplod, u, *m.* zrostlina, glycosmis.
Sládkowá, é, *f.* Bräuerinn, insgemein braxatorissa.
Sladký 3. *comp.* sladšj, *superl.* neysladšj, süß, dulcis, suavis; sladký kořen, s. lékořice, *Vel.* sladká mat. die u. da *sl.* d. rechte Mutter; sladké chrasti, *sl.* s. aurocky; - kost, i, *f.* Süßigkeit, *f.* dulcedo, svavitas; 2) Annehmlichkeit, Lieblichkeit, Gefälligkeit, svavitas: lidi wztekle sladkostj otcowskau krotili a naprawowali.
Sladnu, sladl, sladnauti, süß werden, dulcescere; 2) wohl, süß schmecken: sladlo gim modlářstwj, *K.*
Sladomel, a, *m.* ein Gesell des Braumeisters, welcher das Malzmahlen besorgt.
Sladost, i, *f. sl.* s. sladkost.
Sladowna, y, *f.* Malzhaus, *n.* Malzdorre.
Sladownjk, a, *m.* der das Bierbrauen versteht, u. verrichtet; - nický 3. zum Bierbrauen gehörig; sladownické řemeslo, Bierbrauerey, *f.* ars coquendi cerevisiam; sladownický towaryš, Brauergesell.
Sladowý 3. Malz-, sladowé pálené.
Sladuššký 3. *sl. dim.* sehr süß.
Slahnem, nauti, *sl.* s. slehnu.
Slák, *mor.* & *sl. Nitr.* richtiger swlak, s. smyčec, (auch swlaček)
Sláma, y, *f.* Stroh, *n.* stramen, stramentum: to nenj seno, ani sláma, ani bjlé, ani černé, *prov. Syr.* das ist weder weiß, noch schwarz, weder gehauen, noch gestochen.
Slaměnec, nce, *m.* Strohpolster, *n.* pulvinar stramineum; b) Strohhut, pileus stramineus.
Slaměnjk, u, *m. sl.* strohernes Körbchen, in welches man beym Backen den Brodteig legt.
Slaměnka, y, *f.* Strohteller, orbis stramineus; 2) *sl.* beß. slaměnjk.
Slaměnný 3. strohern, stramineus, stramenticius; - nný chléb, Strohbrod, *n.* s. Týden. 1817. S. 204. slaměnný tesák, ein schwacher Beweisgrund.
Slamnice, (slaměnice), *f.* s. poslamka 1).
Slamotrus, a, *m.* ein grober Bauer, *D.* ein Strohkerl v. Menschen, (Schimpfnahme).
Slanec, nce, *m.* s. solnář.
Slaneček, čka, *m.* s. slanec, Häring.
Slanička, y, *f. sl.* s. slánka.
Slanina, y, *f. sl.* (richtiger als *boh.* slaniny, *pl.*) Speck, *m.* lardum, laridum.
Slaninář, e, *m.* Speckaushauer beym Wallfischfang, Slaf. Český.
Slánka, y, *f.* Salzfaß, *n.* Salzmeste, *f.* salinum.
Sláno, (slán), für posláno, *Vel.*
Slanost, i, *f.* Salzigkeit, *f.* salsedo, salsitudo.
Slansko, a, *n. ol.* der gewesene Schlaner Kreis in Böhmen.
Slaný 3. gesalzen, salsus; Salz-; slaný důl, od. studnice, Salzgrube, *f.* salina.
Sláti, für poslati, (v. *obs.* sli).
Slatina, y, *f.* das Salzige, salsugo; b) salpetersalziges Wasser, aqua salsa a nitro; c) salpetersalziger (unfruchtbarer)

Boden, terra salsuginosa, sterilis; d) der Nahme zweyer Marktflecken in Ungarn.

Slatinný 3. salzig, salsus, salsuginosus: slatinná země, terra salsuginosa, sterilis, *B.* slatinná woda.

Slaučjm, *fut.* il, iti, vereinigen, verbinden, conjungere: s dušſſj se slaučil, *K.*

Slaudjm, *fut.* il, iti, verführen, verleiten, inducere: dal se slauditi a swésti, *Vel.*

Slauha, y, *m.* f sluha.

Slaup, u. *m.* Säule, *f.* columna; paměťnj slaup, Denksäule, etwa statua memorialis, monimentum; slaup sláwy, Ehrensäule, statua; slaup s rukami na rozcestj, Armsäule, Wegsäule, columna brachiata; obrazy a slaupy na rozcestj lépali, *K.* slaup na stánj, d. Stange, woran man im Stalle d. Pferde bindet, vacerra, *Vel. N.*

Slaupček, čku, *m. dim.* Säulchen, *n.* columella; 2) Stengelchen an den Gewächsen, cauliculus, scapus, stilus.

Slaupek, pku, *m.* vorh. 1), 2); b) Wachsstock, *m.* etwa glomus cereum.

†Slaupen, u, *m.* zrostl., podoria.

†Slaupenec, nce, *m.* zrostlina, epistylium.

†Slaupěnka, y, *f.* zr., stylidium.

Slaupjm, *fut.* il, iti, abschälen, abnehmen, decorticare, *Tob.* 3, 25. II. *rec.* slaupiti se, abschälen, (*neutr.*) decorticari.

Slaut, slauti, s. slowu.

Slaužjcý, ýho, *m.*, *sl.* mládenec, Bedienter, Diener, famulus, minister.

Slaužjm, il, iti, dienen, a) ein Bedienter, Sklav, Magd ꝛc. seyn, servire, z. B. u někoho, bey jemand, apud aliquem, od. alicui; za djwku slaužiti, als Dienstmagd dienen, ancillari; b) einen Dienst erweisen, operam dare, dicare, alicui operam dare, dienen, Dienste thun, bey jemand, z. B. für Geld, aus Gefälligkeit; mohu, od. smjm Gim tjm slaužit? kann, od. darf ich Ihnen damit dienen, aufwarten? als Soldat dienen, stipendia facere, merere; k stolu slaužiti, bey Tische aufwarten, ministrare (cibos &c.) *Vel.* mſſi slaužiti, Messe halten, sacrum (missae) celebrare; křtem sw. má se slaužiti wodau; swátostj welebnau pod obogj slaužiti; z kusu chleba slaužiti, schmarotzen, parasitum esse, *Syl.* c) dienlich, beförderlich seyn; čas slaužj, tempus favet, fert; ať slaužj k zdrawj! wohlbekommen! conducat! bezbožným ſſtěstj slaužj, *K.* to slaužj k stálosti, facit ad constantiam; gak zdrawj slaužj? *sl.* wie ist das Befinden? quomodo vales? někoho klobaukem slaužiti, *sl.* mit entblößtem Haupte vor jemand stehen; -jwám, al, ati, *fr.*

Slaužnj, jho, *m.* *sl.* Stuhlrichter, judex nobilium, (Judlium), *hung.* szolgabíró.

Slaužnodworský, ého, *m.* vorh.

Sláw, a, *m. pl.* Sláwi, Slawe, *m.* Winde, *m.* Slavus: Sláwy aneb Windy, *Vel.* Sláwi w klášteře Slowanském w Praze, *Id.*

Sláwa, y, *f.* Ruhm, *m.* gloria, claritas, celebritas; 2) Herrlichkeit, splendor, magnificentia: s welikau pompau a slawau obřezané, *Vel.*

Slawěna, y, f. ein Weibsnahme?
Slawjček, čka, m. dim. folg.
Slawjk, a, m. Nachtigall, f. luscinia, luscinius, od. motacilla luscinius, Linn. hornj slaw., Waldnachtigall, sylvia luscinia, sl. hágný, Sproßer, od. Au-Nachtigall, sylvia philomela.
Slawjm, il, iti, feyern, feyerlich begehen, celebrare: tryumf slawil nad nimi, B. den wýročně swěcen a slawen, Vel. slawj wečeři P. cýrkew, Kroc. 2) verherrlichen, loben, lobpreisen, rühmen, praedicare, collaudare, efferre, B.
Sláwka, y, Hohe v. Stand, Geist.
Slawně, adv. ruhmvoll, rühmlich, gloriose; 2) herrlich, magnifice, splendide; 3) feyerlich, solenniter: to mu slawně připowěděl.
Slawnost, i, f. Rühmlichkeit, ruhmvolle Beschaffenheit, gloriosa ratio, gloriositas; 2) Feyerlichkeit, Fest, n. solenne, solennitas, festum, Luk. 21, 1. tyto solennitates, t. g. slawnosti při kssaftjch rc. Pr. slawnost a zgewné wálky oznámenj, solennitas belli indicendi, Vel. nenadalé slawnosti, k. p. w čas dobré nowiny, Pr. den slawnosti, s. im folg. den slawný.
Slawný 3. rühmlich, ruhmvoll, glorreich, gloriosus, celebris: Nýlus potok slawný, K. 2) herrlich, magnificus, splendidus: forma nebe na pohleděnj slawná, B. obor swěta slawných, Com. wysoce slawný, hochlöblich, excelsus: wysoce slawného c. k. wogenského generálkomanda, Kram. 3) feyerlich, solennis; den slawný, feyerlicher Tag, auch Ehrentag, dies solennis: slawná processý; slawný průwod, pompa, Syl.
Slawoš, e, m. ein Mannsname.
†Slawozpěw, u, m. Ode, f. oda, Sedlac'ek.
Slečenje, n. sl. ein Anzug Wäsche: mám dwoge slečenje ssat.
Slečinka, y, f. dim. folg.
Slečna, y, f. (verkürzt aus sslechtična), Fräulein, n. virgo nobilis, insgem. domicella: Milost slečny.
Sled, u, m. Fährte, Spur, f. vestigium: po sledu gjti, Syl. 2) Häring (?)
Sledám, ol. s. sspehugi.
Slédim, il, iti, sl. s. sljdjm, (daher náslédugi rc.)
†Sledopis, u, m. Grundriß, m. ichnographia.
Slegi, fut. ex. slil, sljti, part slit, zusammen gießen, confundere; 2) abgießen, a) etwas v. etwas, z. B. Brühe vom Fleische rc. defundere; b) durch Gießen abbilden, effingere; 3) zusammen schmelzen, conflare, flando jungere, colliquefacere; 4) begießen, anschütten, perfundere: nečistotau ssaty mu slil, Pr. slit gest z domu, Pr.
II. rec. sljti se, zusammen fließen, z. B. Blattern, fluere; b) zusammen schmelzen, liquefieri: když wěže hořela, zwonowé se slili, Vel. c) herab fließen, strömen: zázračný přjwal se slil, Vel.
Sléhám, s. zljhám, beschlafen.
Sléhám se, al, ati, sich senken, sidere, desidere.
Slehnu, fut. slehla, slehnauti, niederkommen, gebähren, kindeln, parere, partum edere; synem slehla, s. gebahr einen

Sohn; tegně slehnauti, ablegen, *D.* slehnutj, *n. verb.*
II. *rec.* sl-ti se, s. slěhám se.

Slémě, u. slemeno, *a, n.* na wrchu střechy, Grathsparren, *m.* cantherius, telamon superior; *croat.* szleme; (krokewnice, telamon inferior).

Slepačky, slepjačky, *adv. sl.* clausis oculis.

Slepák, *a, m.* s. slepec; 2) Blindschleiche? s. slepeyš.

Slepě, *adv.* blindlings, a) mit verschloßenen Augen, coece, sine oculorum usu; b) ohne Überlegung u. Wahl, caece, temere.

Slepcy, u. sleptám, *tal, tati,* s. chlemtám; 2) schlucken, verschlingen, deglutire, *Huss*: slepcyce gako zwěř tělo Krystowo.

Slepec, pce, *m.* Blinder, coecus; 2) Verblendeter, mit Blindheit geschlagener, obcaecatus.

Slepenj, *n.* Zusammenleimung, Zusammenklebung; b) Gemächt, *n.* figmentum: zná slepenj náše; 3) Blenden, *n.* obcaecatio.

Slepeyš, e, *m.* Blindschleiche, *f.* caecilia.

Slepičák, *a, m.* Hühnergeyer, *m.* Hühnerweihe, vultur albicans, *Klein*, falco aeruginosus, *Linn.*

Slepice, *f.* Henne, *f.* gallina; *pl.* slepice, Hühner; slepice nosná, Leghenne, *f.* gallina ovipara, adriana; sl. kropenatá, Perlhuhn, *n.* numida meleagris (idis), *f. Linn.* s. auch kwočna.

Slepičj 1. d. Hühner betreffend, gallinaceus, gallinarius; slepičj trus, Hühnermist, *m.* stercus gallinaceum; sl. hnjzdo, Hühnernest, *n.* nidus gallinarius; sl. bidlo, Hühnerstange, *f.* pertica gallinaria.

Slepička, *y, f. dim.* kleine Henne, Hünchen, *n.* gallinula; - čák, čka, *y, f.* Hühnerhändler, -inn, s. krosnář.

Slepičnjk, *a, m.* Hühnerwärter, *m.* gallinarius, *R.*

Slepjm, *praes.* il, iti, blenden, caecare.

Slepjm, *fut.* il, iti, en, überhaupt zusammenfügen mit Leim, Schusterkleister, Pech, u. drgl. zusammenleimen, zusammenpappen, conglutinare; 2) z hliny rc., bilden, fingere.

Slépka, *y, f. sl.* s. slepice.

Slepnu, *fut.* slepl, slepnauti, blind werden, caecum fieri.

Slepota, *y, f.* Blindheit, *f.* caecitas; slepotau porazyti, s. oslepjm, *Syl.*

Sleptám, s. slepcy.

Slepugi, owati, s. slepjm, *fut.*

Slepý 3. *comp.* slepěgšj, *B.* blind, caecus; slepý k neštěstj swému blind gegen sein Unglück; slepá bába, s. mžjtek; 2) unbestimmt, indefinitus, incertus (indeterminatus): slepá odpowěd a negistá zpráwa, *Vel.* s. auch ortel; slepý mustrunk nenadále držeti? *Vel.* 3) slepé okno, *sl.* ein zugemauertes Fenster.

Slétám, (sljtám), *fut.* al, ati, fliegend besuchen, alles od. einiges, volare, ad -, volando peragrare: sljtá wšecko sličné kwitj.
II. *rec.* slétati se, s. sletěti se.

Sletjm, *fut. ex.* ěl, ěti, herabfliegen, devolare.
II. *rec.* sletěti se, zusammen fliegen, convolare.

Slétnu, *fut.* tl, tnauti, vorh.

Slewač, e, *m.* litec, Gießer, Bildgießer, *m.* fusor, toreuta, ae, *m.* toreutes, ae, *m.* - stwj, *m.* Gießkunst, *f.* ars fusoria, *D.*

Slewacý 1. Gieß=, fusorius: slewacý lžjce, Gießkelle, *f.* trulla fusoria, ligula fusoria.

Slewák, u, *m.* Milchnapf, *m.* Milchasch, *m.* sinum.

Slewám, al, ati, *s.* slegi: slewané a ryté obrazy, *Vel.*

II. *rec.* slewati se, *s.* slegi, slјti se; potem se slewati, vom Schweiße triefen, sudore manare, *Syl.*

Slewek, wku, *m.* co se slewj, Nachlaß, *m.* das Nachgelassene, remissum, *Vel.*

Slewjm, *fut. ex.* il, iti, nachlassen, remittere.

Slewky, ů, *m. plur.* richtiger als slіwky, d. zusammen gegossenen Überbleibsel, z. B. v. Bier.

Slewugi, owal, owati, vorh.

Slewuňk, u, *m.* beſſ. slewek.

Sleychám, *s.* slýchám.

Sleycháwám, *s.* slýcháwám.

Sleywám, beſſ. slewám.

Sléz, u, *m.* Pappel, Malve, *f.* od. Pappelkraut, *n.* malva; sléz wysoký, Eibisch, Eibischkraut, *n.* althaea officinalis; sl. polnj, Augenpappel, Siegmarswurz, Fellriß, Mannigfalt, *n.* malva alcea; sl. krmný, Futtermalve, m. pabularis; sl. zagečj, *s.* zagečj.

Slezák, a, *m.* Schlesier, Silesius.

Sleženj, *n.* Niederkunft, Entbindung, partus: ona gest na sleženj, - der Entbindung nahe, *Cyr.*

Slézám, al, *ati*, *s.* slezu.

Slézsko, (Slézko, *Vel.*) a, *n.* Schlesien, *n.* Silesia.

Slézský 3. schlesisch, silesiacus.

Slezu, *fut.* slezl, slézti, herabkriechen, derepere; 2) herabsteigen, descendere; 3) ausfallen, v. Haaren; 4) *cum acc. rei*, ersteigen, conscendere: Taboři slezli město Boleslaw w nocy.

II. *rec.* slézti se, zusammen kriechen, kriechend zusammen kommen, correpere.

Slezy, *pl. gen.* Slez, *s.* Slézsko.

Slezyna, y, *f.* Milz, *f.* splen, lien.

Slib, u, *m.* Verheißung, *f.* promissio, promissum; 2) Bürgschaft, *f.* sponsio; 3) Gelübde, *n.* votum; slib činiti, včiniti, ein Gelübde thun, votum facere, suscipere, concipere; slib splniti, wyplniti, Gelübde erfüllen, votum solvere, persolvere, reddere; slib rušiti, zrušiti, Gelübde brechen, votum violare; slibem se zawázati, versprechen, Gelübde thun, voti sponsione se obligare; pokautný slib, heimliche Eheverlobung, Winkelehe, *f.* clandestina desponsatio, *Vel.*

†Slјbám, *fut.* al, ati, herabküßen: slzu s twáře slјbám, *Neg.*

Slibce, *m.* Verheißer, *m.* promissor, pollicitator; 2) Bürge, *m.* sponsor.

Slјbjm, *fut. ex.* il, iti, *s.* slibugi.

Slјbjm se, *fut.* il, iti, beliebt werden, complacere; *s.* auch slúbjm, *sl.*

Slibný 3. viel versprechend, scheinbar, od. was gefällt, beliebt, (co se slјbiti - zalјbiti - může), spem faciens specio-sus, od. placens: slibné přjpowědi; pod slibnau barwau pokoge; slibné, slawné, stkwaucý nábo ženstwj, *K.* slibnými smysly přјstřené nábo ženstwj, *K.* řečmi slibnými dali sy vſſi lekati, *K.* řeči twárné a slibné, *K.* žiwot těla slibný, weselý a podlé swěta ſſťastný, *K.* we wſſeligakých wěcech slibných y

wtrpných, *K.* slibným djlem, *K. explicat.* ljbeznostj, krásau djla; -nost, i, *f.* vielsprechendes, schmeichelndes Wesen: y chwáletegte s ochotnostj za těmi slibnostmi, *K.* slibnosti zpěwů.

Slibowánj, *verb.* v. folg.

Slibownj dům w Praze? *Dlab.*

Slibugi, owal, owati, verheißen, promittere, polliceri: slibuge swau čest a wjru, postawiti se sám ꝛc. Pr. zlaté hory, od. hory doly slibowati, goldene Berge versprechen, aureos montes polliceri, *K.* 2) (za někoho), bürgen, Bürge seyn, cavere; 3) geloben, feyerlich versprechen, spondere; geschiehts gegen Gott, ein Gelübde thun, vovere; 4) slibowati člowěčenstwj (a poddanost), zuweilen blos slibowati, huldigen (einem Fürsten), homagium praestare, *Vel.* slibowali mu, sie huldigten ihm, *Vel.* sljbili mu člowěčenstwj, *Id.*

Slíčný 3. schön, wohlgestaltet, reizend, pulcher, formosus; -nost, i, *f.* Schönheit, schöne Gestalt, Reiz, *m.* pulchritudo, formositas.

Sljdjm, il, iti, spüren, nachspüren, ausspüren, investigare; očima po lidech sljditi, *Cyr.*

Sljdnjk, a, *m.* Spürer, Spürhund, *m.* canis sagax, canis investigator.

Sljdný 3. z. B. sl-ý pes, vorh.

Sljedjm, *sl.* s. sljdjm; 2) s. smeykám se 2).

Sljhám, s. slěhám, u. s. slehnu.

Sljhám se, s. slěhám se.

Sljkám, bess. swlékám, auskleiden.

Slimák, a, *m.* (gleichsam slinák, slinták?) Wegschnecke *f.* limax.

Sljn, u, *m.* Mergel, *m.* marga.

Slina, y, *f.* Speichel, Geifer, *m.* saliva, sputum: zwe, co mu slina k vstům (od. na gazyk) přinese, *Syr.*

Slinawec, wce, *m. sl.* der den Speichel rinnen läßt, salivosus.

Slinjm, il, iti, schäumen, spumare; 2) mit dem Speichel benetzen, saliva madefacere, humectare.

Slinowatý 3. mergelartig.

Slinták, a, *m.* Geiferbart, *m.* Geifermaul, *n.* salivosus.

Slintáček, čku, *m.* Geifertüchlein, *n.*

Slintám, al, ati, schäumen, spumare; 2) oft spürzeln, lillen, geifern, sputare.

II. *rec.* slintati se, dasselbe.

Slintawý 3. geiferig, salivosus; -wost, i, *f.* salivositas.

Slipek, pku, *m.* co se slepj, *sl. Lypt.* was anpickt, z. B. ein Laib Brod an den andern, im Ofen.

Sljpka, s. slépka.

Sljpám, ati, s. slepjm, *fut.*

Sljtám, *fut.* al, ati, s. slétám.

Slitek, tku, *m.* k. p. zlata, střjbra, Stange (v. Gold ꝛc), massa.

Slitina, y, *f.* Gießwerk, *n.* gegossenes Bild; auch Guß, *m.* Masse, *f.* massa.

Sljtnu, s. slétnu.

Slitowánj, *n.* Erbarmen, *n.* Erbarmung, *f.* miseratio.

Slitowáwám se, owati, s. slitugi.

Slitownice, *f.* Erbarmerinn, *f.* misericors, (miseratrix); 2) Gnadenstuhl, propitiatorium, *Ex.* 25, 17.

Slitownjk, a, *m.* Erbarmer, misericors, miserator.

Slitowný 3. barmherzig, erbarmungsvoll, misericors.

Slitugi se, *fut. ex.* owal, owati,

nad někým, sich erbarmen, misereri, miserescere; s. folg.

Slituge se, *rec. impers. cum dat. pers. & gen. rei*, Mitleiden haben, sich erbarmen, miseret me: slitowalo se mu takowého počtu lidu newinného; slitowalo se mu toho až do hněwu; slitowalo se gich Elizeowi, *K.* nemálo se mu toho slitowalo, *Cyr.* mohloby se kamenj y opukám slitowati.

Slitý 3. *part.* v. slegi.

Sljwa, *y, f.* Pflaume, *f.* eine bekannte Obstfrucht, prunum; koňské sljwy, s. hluffice; 2) Pflaumenbaum, *m.* prunus. S. auch ssrendljk.

Sljwám, -se, *bess.* slewám, -se.

Sliwka, *y, f. dim.* v. sljwa.

Sliwky, *bess.* slewky.

Sliwnice, *f. sl.* folg.

Sliwnjk, *u, m. sl.* Pflaumengarten, Zwetschgengarten, *m.* prunetum.

Sliwoň, *ě, m.* Flegel, *m.* rusticus: sliwoň, bliwoň, *Syl.*

Sljwowj, *n.* Pflaumenbäume, pruni.

Sljwowice, *f. sl.* Zwetschgenbrantwein, Sliwowitz, insgem. slivorium, silvorium.

Sljwownjk, *u, m. sl.* Pflaumenkuchen, *m.* placenta prunata.

Sljwowý 3. vom Pflaumbaume, z. B. sljwowé dřjwj; 2) v. Pflaumen gemacht od. mit Pflaumen belegt, z. B. sljwowý koláč, vorh.

Sljž, *e, m. (sl.)* Schubnudel, Nudel, *f.* Mehlspeise, turunda; *pl.* sljže, sljžky, funduli; 2) Gründling, *m.* Schmerle, cobitis barbatula, insgem. fundulus, (*sl.* auch plž, v. plzký).

Slizám, slizi, *fut. fr.* slizal, slizati, s. sljznu.

Sljžek, žku, *m. dim.* v. sljž.

Slizko, *bess.* Slezsko.

Slizký 3. s. slzký.

†Sliznatec, *tce, m.* zrostlina, stilbum.

Sljznu, *fut. ex.* sljzl, sljznauti, ablecken, lambere, lingere; sljznauti sobě něco, etwas erwischen, dav. tragen.

Sliznu, *praes.* zl, znauti, s. osliznu.

Slnce, slnco, *a, n. sl.* s. slunce.

Slnéčko, *sl.* s. slunéčko 1).

Slnečnjk, *sl.* s. slunečnjk.

Slnko, *a, n. sl.* s. slunéčko.

Slnu, nul, nauti, übergehen, v. Augen, (suffundi lacrymis?); hledjcýmu naň oči slnuly.

Sloboda, *y, f. sl.* s. swoboda.

†Sloanka, *y, f.* zrostl., Sloanea.

†Sloh, *u, m.* (v. složjm?) das soll nach einigen Neuern, Styl, Schreibart, *f.* stylus bedeuten; s. d. Anm. bey přjloha, u. vgl. poloh.

†Sloha, *y, f.* das soll Strophe heißen; vgl. vorh.

Slombidlo, *a, n.* ein großer Kerl, Klachel, *m.* longurio, *m.*

Slon, *a, m.* Elephant, *m.* elephantus, elephas.

†Sloněnka, *y, f.* zrostlina, elephantopus.

Slonowina, *y, f.* eine Art sehr bösartigen Aussatzes, elephantiasis.

Slonjm, il, iti, scheinen, v. der Sonne? odewssad mu nebe gasně slonj, *Puchm.*

Slonowý 3. Elephanten-, z. B. slonowá trauba od. slonowý nos, Elephantenrüssel, *m.* proboscis, (idis), *f.* slonowá kost, Elfenbein, *n.* ebur.

Slopám, al, ati, saufen, übermäßig trinken, potare; - ánj, *n.* Saufen, *n.* potatio.

Slopec, *pce, m. sl.* (statt sklopec?) Falle für großes Wild, laqueus;

pl. sl. na slowce gjt, klást, so legen, daß es bald umfällt rc.

Slota, y, *f.* garstiges übles Wetter, tempestas tristis, auch blos tempestas; 2) Gesindel, *n.* Jahnhagel, *m.* faex hominum.

Slowácka, y, *f.* Slowakinn, *f.* Slava.

Slowácký 3. slowakisch, (unrichtig schlawakisch), Slavicus; po slowácky, *sl.* auf slowakisch, auf slowakische Art, more Slavico (Slovacico).

Slowák, a, *m.* eigentlich der Slowak (Slawe) im nördlichen Ungarn, insgem. Slavus; Slowáky, *pl.* Slowakenland, *n.* Slowakey, *f.* boli, (byli) na Slowákoch, *sl.* 2) überhaupt Slawe, (Slowan), *Pelz. D.* (král) Slowanský (Ἰλλυριος) kraluge nad swými Slowáky, *Cyr.* od Jawana Řekowé a Slowácy pocházegj, dle zdánj rabjnů, *K.*

Slowan, a, *m.* ein Slawe überhaupt, Slavus, Slavonius, auch Illyrius, *Cyr.* - nka, y, *f.* - inn, *f.* - va, - nia.

Slowansko, a, *n.* das heutige Slavonien, unterhalb Süd-Ungarn, Slavonia.

Slowanský od. Slowenský 3. slawisch, slawonisch, Slavicus, Slavonicus, (Illyricus, *Cyr.*); - ský, po slowansku, *adv.* slawisch, auf slawische Art, slavice, more Slavorum.

Slowany, *m. pl.* das vorm. vom Karl IV. gestiftete Kloster der Slawen Emaus, in der Prager Neustadt.

Slowenčina, y, *f.* d. slawische, (insbesondere d. slowakische) Sprache, lingua Slavica.

Slowenka, y, *f.* s. Slowanka; 2) Slowakinn, (was diese selbst für schöner - edler - halten, als das gemeine Slowácka), Slava: kde Slowenka, tam zpěw, *prov.*

Slowenský 3. s. Slowanský, *D.* b) insbesondere slowakisch, (edler als slowácký).

Anm. 1. Die natürlichste Ableitung des Wortes Slowan, Slowák, ist d. v. slowo: d. h. der deutlich, od. deutliche Worte vorbringt, spricht, (s. u. vgl. Němec); so wie das Wort Deutsch, Deutscher, v. deutlich, od. desselben Wurzel Deut herkommt: ich spreche ja deutsch, d. h. deutlich, verständlich, sagt man auch heut zu Tage. So scheint auch das Magyar eigentlich deutlich zu bedeuten, wie man aus dem Worte magyarázni (erklären) schließen kann. Slowo aber (so wie slowautný), kommt wahrscheinlich vom slowu, (ich nenne mich), her, wovon Slowan schwerlich unmittelbar gebildet ist, so daß es einen Benannten, der einen Nahmen hat, bedeuten sollte. - Andere leiten das Wort v. sláwa ab; andere denken hier auch an die häufig vorkommende Endung der slawischen Nahmens wie Swatoslaw, Mečislaw rc.

Anm. 2. Ganz unrichtig schreibt u. spricht man Sklave, Sklavonier, Sklavonien, Sclavus, Sclavonicus, Sclavonia, statt Slawe, Slavus &c. Diese irrige Sylbe Skla, ist aus dem unrichtigen griechischen Σκλαβηνος entstanden. Der Grieche hat in seiner Sprache die Sylbe sla nicht, wohl aber die Sylbe σκλα, σκλη; daher sagte u.

sprach er für Σλαβενος (Slavenus, Slavonicus), Σκλαβηνος.

†Slowár, e, m. s. slownjk.

Slowautný, 3. (in K. mit au, nicht ú), berühmt, clarus, celeber, inclytus; b) achtbar, ansehnlich, honorandus; -nost, i, f. Ruhm, m. claritas, celebritas; b) Achtbarkeit, f. honoranda dignitas.

Slowce, n. Wort, n. verbum, vocabulum.

†Slowesnost, i, f. chrestomathia ?? Jungm.

†Sloweso, a, n. Dieß obs. statt slowo, (wie kolo, sl. koleso), wollen einige, - wie es scheint, ohne haltbaren Grund, -durchaus einführen.

†Slowice, f. Charade, f. logogryphus; allein nach R. ist slowice Buchstabe, typus; vgl. folg. 2).

Slowjčko, a, n. dim. Wörtchen, n. vocula; 2) Buchstabe, m. litera.

††Slowka, y, f. Sylbe.

Slowko, a, n. s. slowjčko.

Slownj 1), Wort-, verbalis.

Slownice, f. Schriftkasten?

Slowný 3. wortreich, verbosus: slowný gazyk Český, d. wortreiche böhmische Sprache.

Slownjk, u, m. Wörterbuch, n. lexicon, dictionarium.

Slowo, a, n. Wort, n. verbum, vox, vocabulum; slowa nedopsaná, halbgeschriebene Wörter, Abkürzungen, notae, Syl. slowo od slowa, v. Wort zu Wort, ad verbum; Vel. slowem, (do slowa), mit einem Wort, (mit dem letzten Wort), verbo; slowo Boži, Gottes Wort, d. Bibel, verbum Dei; očtiwé slowo, Ehrenwort, D. nepodal mu ani dobrého slowa, Vel. s. auch mám; 2) Ruf, m. fama: na slowo wzatý, s. slowautný; magj weliké slowo, že gsau byli wýmluwnj; to slowo gest o něm, že gest milosrdný; ne wšseligak dobré slowo o někoho mjti, Cyr. weliké, slawné slowo o sobě mjti, Syl s. auch mám; 3) Buchstabe, m. litera, (seltene Bedeutung).

Slowu, slaul, slauti, heißen, genannt werden, nominari, vocari.

Slowútný, s. slowautný, Syl.

Složenj, n. Zusammenlegung, f. compositio: geschiehts faltend, complicatio; Geldes, collatio; 2) Zusammensetzung, Zusammenfügung, conjunctio, consociatio; 3) Gang, m. in der Mühle, das zur Mühle gehörige Getriebe, rota: troge složenj, od. mlýn o trogjm složenj, eine Mühle mit drey Gängen, mola triplex, mola cum tribus rotis; 4) Abladung, f. exoneratio, expositio; 5) Entrichtung, solutio; 6) Abschaffung, f. abolitio: - s auřadu; složenj wšše ꝛc. s. složjm; 7) Verfassung, conscriptio; s. složjm.

Složený 3. part. v. folg.

Složjm, fut. il, iti, zusammen legen. a) z. B. Dinge, componere: stany složiti; geschieht es faltend, z. B. Serviette ꝛc. so stehet auch complicare. b), α) z. B. Menschen ins Quartier ꝛc. consociare; β) beylegen, Beylager halten, nuptum dare: wedlé obyčege králowského s njm gi složil, Vel. c) Geld, conferre pecuniam; 2) zusammen setzen, zusammen stellen, zusammen fügen, componere, jungere; 3) ablegen, herablegen, niederlegen, v. sich le-

gen, z. B. Last; d. Waffen (strekken); auch: složiti žiwot swůg, sterben; něco sobě dobře w mysli složiti, - wohl merken -; to, což se mu w mozku geho složilo, wykonáwati chtěl, K. auřad na někoho skládati, - ein Amt auflegen; 4) abladen, etwas herab nehmen, das eine Last ist, demere, deonerare, auch exponere, z. B. Waaren aus dem Schiffe, vom Wagen, 5) entrichten, solvere, dependere; složiti důklad, s. důklad, d. h. důkladnj penjze; 6) machen, veranstalten, bestimmen, constituere: sněm sobě složiti; radu složiti, Rathschläge halten, consilia inire; rok složiti někomu, s. rok; 7) absetzen, abschaffen, abrogare: s auřadu složiti někoho, - absetzen, munus abrogare; s poručenstwj ho složili, Pr. složiti s řemesla, sl. das Handwerk verbieten, vetare opificium tractare; hrdla složiti někoho, Žal. s cesty někoho složiti, aus dem Wege (aus der Welt) schaffen, K. wšecky překážky s cesty gim složj, K. s. auch skládám.

II. *rec.* složiti se, sich niederlegen, decumbere; 2) s. skladati se: složili se na ten bál.

Složitý 3. untersetzt, stark u. dabey klein, korpulent, corpulentus, subcrassulus, quadratus; - tost, i, *f.* d. Beschaffenheit eines untersetzten Menschen.

Slub, gemein *sl.* für slib.

Slúbenec, nce, *m. sl.* slúbenice, Verlobter, - te, sponsus, - sa.

Slúbjm, s. slibjm; slúbiti se někomu, *sl.* versprechen zu kommen.

Sluby, *sl. pl.* Eheverlöbniß.

Sluch, u, *m.* Gehör, *n.* a) Hören, *n.* auditio, auditus; b) das Vermögen zu hören, auditus.

Sluchám, *al, ati, sl.* horchen.

Sluchosud, *a, m.* der nach Hörensagen richtet, *Com.*

Sluchy od. slychy, *sl. pl.* s. židowiny.

Slučka, *y, f. sl.* s. smečka 1).

Sludjm, bess. slaudjm.

Slug, *e, f.* u. sluge, *f.* Höhle in der Erde od. im Felsen, specus, spelunca, caverna, antrum, cavum: sluge skal, *B.* 2) slug, d. Lage des Felsens (Bergb.), situs, positio saxi, *R.* 3) sluge, folg.

Slugi, slugeř, sluge, slaul, slauti, s. slowu: sluge aurok, *Com.* & *sl.*

Sluha auch slauha, *y, m.* s. služebnjk, *hung.* szolga; 2) Gemeinhirt, *m.* pastor communis, (publicus); 3) *ol.* s. služebný, ého, (serviens, miles, nobilis); daher slaužnj, *hung.* szolgabíró.

Sluka, *y, f.* Waldschnepf, *m.* ficedula, scolopax, *Klein.* sluka mořská, Meerschnepf, - pfe, *R.*

Slunce, *f, sl.* slnce, (vgl. ἥλιος), Sonne, *f.* sol; postrannj slunce, měsýc, Nebensonne, - *Neg.* slunce wzcházý, wzchodj, wycházý, zacházý, zapadá, d. Sonne gehet auf, - unter, sol oritur, occidit; těch, kteřj na sluncy chodj, následuge sijn, *prov. Vel.* pod sluncem nenj takowého 2c.

Sluncowý 3. Sonnen-, z. B. sluncowý hospodský, Sonnenwirth, *m.* hospes, caupo ad solem.

Slůně, *f.* s. wýslunj: na slůni.

†Slunečenka, *y, f.* zrostlina, heliophila.

Slunéčko, *a. n. dim.* v. slunce; 2) s. Božj krawička, (Sonnenkalbel, *n.*)

Slunečnice, *f.* Sonnenblume, *f.* helianthus annuus.

Slunečnjk, u, *m.* Sonnenwende, *f.* Sonnenwirbel, *m.* Pflanze, heliotropium; 2) † der Zeiger an der Sonnenuhr, *Neg.*

Slunečnoſt, i, *f.* Sonnenſchein, *m.* lumen solis, clarus sol.

Slunečný 3. v. der Sonne her rührend, solaris, solarius; ſlunečný bleſk, Sonnenglanz, *m.* splendor solis; ſlunečné hodiny, Sonnenuhr, horologium solarium, auch blos solarium; ſlunečná bylina, ſ. otočnjk, *Vel.* ſlunečný kwět, Sonnenblume, *f.* flos solis, pseudo-panax chironium, *Vel.* ſ. auch roſyčka.

Sluněnj, *n.* Sonnen, Sonnen, einer Sache, insolatio; ſich ſelbſt, apricatio.

Slunjm, il, iti, ſonnen, ſönnen, insolare; -ſe, apricari.

Slůnný 3. ſonnicht, apricus?

Slup? přes ſlup, *Vel.*

Slupice, (ſlupnice), *f.* cluba, Griechſäule, *f.* columella lignea, *R.*

†Slupka, y, *f.* Schale, *f.* crusta? *Jungm.*

Slupto, a, *n.* ein Schluck, z. B. Weins.

Sluſſjm, el, eti, anſtehen, paſſen, ſich ſchicken, aptum od. accommodatum esse, z. B. to ti ſluſſj, dobře ti to ſluſſj, dieß ſteht dir wohl an, v. körperlichen Dingen, hoc te decet, vestis te decet: pěkně mu ſluſſj koruna geho, *Vel.* v. unkörperlichen Dingen, decere, dignum esse; neſluſſeti, übel anſtehen, übel laſſen, dedecere; 2) gehören, unterworfen ſeyn, subesse: ten král ſluſſj pod welikého Pána.

Sluſſně, *adv.* anſtändig, wohlanſtändig, decore, decenter, auch apte; 2) billig, ex aequo, auch merito.

Sluſſnoſt, i, *f.* Anſtand, Wohlanſtand, *m.* decor; 2) Gebühr, Billigkeit, *f.* z. B. der Sache, aequitas: ſluſſnoſt (miloſt práwa), aequitas, *Com.* to gakž takž práwa a ſluſſnoſti barwu má, *Com.*

Sluſſný 3. anſtändig, wohlanſtändig, decorus, conveniens; 2) billig, v. Dingen, gebührlich, geziemend, aequus, auch zuweilen, justus.

Slůwko, a, *n. dim.* ſ. ſlowjčko.

Služba, y, *f.* Dienſt, *m.* a) Bedienung, Aufwartung, *α*) eines Sklaven, servitus, servitium eines jeden, ministerium; k ſlužbám, *sl.* na ſlužbu, (Compl.) Ihnen zu dienen, insgem. ad servitia; ſlužbu ſwau wzkazugi W. Miloſtem, *Cyr.* *β*) ſlužba wogenſká, zuweilen blos ſlužba, Kriegsdienſt, *m.* militia: na ſlužbu, na wognu táhnauti, in den Krieg ziehen, *R.* ſlužba od. ſlužby Boží, zuweilen blos ſlužby, Gottesdienſt, cultus Dei, divinus; ſlužby oſtaweny, Žal. weřegné ſlužby Boží, der öffentliche Gottesdienſt, sacra, (orum); den Gottesdienſt halten, verrichten, sacra celebrare, sacris operari; při ſlužbách Božjch býti, dem Gottesdienſt beywohnen, interesse sacris; b) einzelner Dienſt, *α*) mit dem Körper, opera; *β*) Gefälligkeit, *f.* officium; ponjžená ſlužba, (Compl.) unterthäniger Diener; má ſlužba,

Ihr Diener; k službám wolný, dienstwillig; c) feyerliche Aufwartung, Dienst, ministerium solenne: službu králi činilo mečem rytjřstwo, *Vel.* službu pohřebnj činili cýsaři, *Id.* cýsař Ferd. službu činil a pohřeb Karlowi V. *Id.* d) Dienstlohn, Sold, *m.* salarium, stipendium: služba gim zadržána, i. e. žold, *Vel.* má služby na měsýc 1 1/2 dukátu, *Id.*

Službička, *y, f. dim.* v. vorh.

Služebkyně, *f. sl.* folg. ponjžená služebkyně, unterthänige Dienerinn, (Compliment).

Služebnice, *f.* Dienerinn, *f.* serva, ministra, famula, operam dans alicui, inserviens.

Služebnjčj, 1) folg. *Syl.*

Služebnický 3. Diener-, auch knechtisch, servilis.

Služebnjk, *a, m.* Diener, *m.* a) der eines andern Willkühr unterworfen ist, servus; b) der andere bedient, Aufwärter, minister, famulus; služebnjk cýrkwe, od. slowa Božjho, Prediger, minister ecclesiae, od. verbi divini; přjsežný služebnjk práwa, geschworner Gerichtsdiener, Scharfrichter, *Pr.* služebnjk práwa, s. kat, *Vel.* služebnjk na oko, Augendiener, specie minister, specie officiosus; sl. ponjžený, unterthäniger Diener (Compl.), insgem. humillimus servus; c) Verehrer, z. B. Gottes, cultor Dei, v. jedem frommen Menschen; d) der Gefälligkeiten erweiset, operam dans alicui, inserviens, servus.

1. Služebný, *ého, m.* s. wogák, od. žolnéř, (serviens): pustil služebným preys, *Vel.* služebný lid, Truppen, *Id.*

2. Služebný 3. dienstbar, a) zu körperlichen Diensten verbunden, servus, a, um; služebné práwo, njmž my někomu aneb zase nám někdo zawázán gest, *Pr.* b) od. pos. užitedlný, zu dienen bereit, dienstfertig, officiosus: přjwětiwá a služebná náklonnost, *Vel.* má služebná wděčnost, služebná wetiwost, *Cyr.* - ně, *adv* officiose, od. auch subditi more: služebně Wašj Milosti žádám, - unterthänig, *Cyr.* služebně seznáwám, *Id.* Wašj Milosti služebně wolný Abrah. z Gynterrodu, (bey Unterschriften), - unterthänig dienstwilliger -; 2) unwesentlich, zufällig, *opp.* podstatný, *K.* wěcy podstatné a wěcy služebné neb připadné, *Com.* v Wjře apoštolské (Credo) zawjragj se wěcy podstatné: tři osoby gednoho Boha, tři skutkowé téhož Boha, - a wěcy služebné, gako: shromáždění obecné y obzwláštnj 2c. *Com.* - nost, i, *f.* Dienstbarkeit, a) Verpflichtung zu körperlichen Diensten, z. B. eines Menschen, Ackers, Hauses, Dienstbarkeit, servitus: služebnost na wěcy neb na gruntu záležegicý (hospodářská), služebnost na osobě, *Pr.* dům Pawlůw domu mému služebnostj zawázán gest, *Pr.* služebnost na gruntech, servitutes, *Pr.* b) Dienstfertigkeit, *f.* officium; služebnost na oko, s. pokrytstw, *D.* c) služebnost cýrkewnj, od sl-nost swatého ewangelium, Kirchenamt, *n.* Predigtamt, ministe-

... Dienst-
... služka
... železné
... Kannengie-
... Decken in der
... Feuer.
... sluch; 2) Ge-
... rumor; pl. sly-
...
... ati, *fr.* v. slyssjm:
... y konati mocně, *K.*
... al. ati, *frequ.*
... *verb.* v. folg. Hören,
... auditus, &c. ze slyssenj, v. Hörensagen, ex auditu, fama.
Slyssjm, el, eti, hören, audire: auch Audienz geben, *Syl.* slyš! höre! heus! b) verhören, vor Gericht, quaerere de -, audire, *Vel.* c) *cum praep.* na, verstehen, intelligere: může se to slysseti na wrchnost, das kann von der Obrigkeit verstanden werden, *K.* na maudrost to slyssjc, *K.* Kaldeyský wykladač ta slowa na Krysta P. zgewně slyssj, *K.*

Slyzám, *bess.* slézám, s. slezu.

Slza, y, *f.* u. slze, *f.* Thräne, *f.* des Auges, auch des Baumes, Weinstocks, lacryma.

Slzawý 3. thränend, lacrymans, lacrymosus; -wě, *adv.* mit Thränen, lacrymose.

Slzenj, *n.* Thränen, lacrymatio.

Slzký 3. schlüpfrig, lubricus, auch im moral. Verstande: slzké a plské wěcy bez studu tlampagi, *Com.*

Slzyčka, y, *f. dim.* v. slza, Thränchen, *n.* lacrymula.

Slzým, el, eti, thränen, a) v. Menschen, lacrymare, lacrymari, flere, (weinen); vom Weinstocke u. andern Pflanzen, lacrymare, lacrymari.

†Slzywka, y, *f.* zrostl., coix.

Smáčjm, *fut.* el, eti, s. smočjm.

Smačný 3. *sl.* schmackhaft.

Smad, smjad, u, *m.* s smed.

Smaha, y, *f.* der Geruch, od. Duft v. gebratenen, gekochten, versengten Dingen, nidor: hrnce smaha a připálenina se drží, *K.*

Smahnu, smahl, smahnauti, dorren, torreri; auch *act.* für smažiti, *Syl.*

Smánj, *n.* Lachen, *n.* risus.

Smaragd, u, *m.* Smaragd, smaragdus.

Smát, smáti se, s. smégi se.

Smathám, al, ati, s. spletu; -aný 3. *partic.* s. spletený, *Syl.*

Smatu, *fut.* smátl, smásti, verwirren, conturbare, confundere: smatená směsyce, confusum chaos, *Com.* s prstj smásti, s. prst: chrámy s prstj smátli.

Smazacý 1. s. psacý tabulka.

Smazám, smaži, *fut.* smazal, smazati, auslöschen, wegwischen, wegstreichen, z. B. etwas Geschriebenes, delere, exstinguere.

Smaženka, y, *f.* Sterz, *m.* Mehlspeise, etwa fricta, od. frixa (testa).

Smažený 3. *part. pass.* v. folg.

Smažjm, il, iti, rösten, auf dem Feuer, frigere: smažen na olegi w kotle, *Com.* smažená ryba, Backfisch, piscis frixus, *Vel. N.*

Smečka, y, *f.* co se lehce smekne, - giitscht -, k. p. na smečku, (nach andern na smyčku), ne na

suk (na vzel, zádrhmo), vvázati; daher 2) Sprenkel, *m.* Schlinge, *f.* pedica, tendicula, *R* auch stupice; 3) Koppel, *f.* a) Band, *n.* copula; ze smečky pustiti psy; auch Hetzriemen, Hetzstrick, *D.* b) gekoppelte Dinge; z. B. smečka chrtů, eine Koppel (Band) Windhunde, copulati vertagi.

Smecy, *fut.* tati, s. smetám 1).

Smed, u, *m. sl.* Durst, *m.* - dlý 3. durstig, sitiens.

Smědý 3. s. snědý, *Vel. N.*

Směgi se, smál se, smáti se, *imper.* směg se, lachen, ridere: něčemu se smáti, über etwas lachen, ridere de re, auch rem; někomu se smáti, über jemand lachen, ridere de aliquo, u. aliquem; smáti se w hrst, ins Fäustchen lachen, in sinu gaudere; b) fig. *sl.* gedeihen, gut stehen, vigere, florere: směge se hospodářstwj.

Smekám, al, ati, s. smeknu.

Smeklice, *f. sl. Nitr.* s. smokwice.

Smeknu, *fut. ex.* smekl, smeknauti, abziehen, z. B. den Hut, demere de capite suo.

II. *rec.* smeknauti se, gleiten, ausgleiten, glitschen, labi: noha se mi smekla, a gá vpadl na koleno.

Směljk, a, *m.* Naseweise, *m.* nasutulus.

Smělý 3. kühn, (keck), audax; - le, *adv.* audaciter, audacter; - lost, i, *f.* Kühnheit, audacia; bláznowá smělost, Tollkühnheit, temeritas, audacia ferox, *Syl.*

Směna, y, *f.* Wechsel, *m.* a) Abwechselung, vicissitudo, vices; b) Vertauschung, *f.* permutatio, commutatio, cambium: směna wězňůw; směnau se wyswobozugj zagatj (we wálce), *Com.* c) Schuldverschreibung, *f.* syngrapha.

†Směnice, *f.* -čka, *f.* Einlösungsschein, *m.* scheda reluitoria, *Leschka.*

Směnjm, *fut. ex.* il, iti, verwechseln, tauschen, umtauschen, mutare, commutare, permutare: směňowali s tebau kupectwj swá, *B.*

Směnný 3. z. B. směnný list, Wechselbrief, *m.* syngrapha.

Směňugi, owati, s. směnjm.

†Směr, u, *m.* Richtung, directio.

Směrám se, *sl. fut.* al, ati, durch Messen weniger werden.

Směřjm, *fut.* il, iti, zielen, a) z. B. mit dem Gewehre, petere: na něco, auf etwas, rem; něčjm, mit etwas, re, od. collineare, dirigere, z. B. hastam ad rem; b) etwas zur Absicht haben, spectare, z. B. rem od. ad rem, od. hominem: wjm, k čemu směřuge; c) wohin denken, in Gedanken haben, spectare rem od. ad rem; d) *sl.* s. smjřjm, *fut.*

Směrné, ého, *n. sl.* Versöhnungstrunk, *n.* potus reconciliationis.

Směřugi, owal, owati, s. směřjm; d) gegen einander halten, messen, comparare: powahy a přjběhy onoho starého lidu s obyčegi nyněgšjho směřowati, *K.*

Směs, u, *m.* s. směsyce.

Směsek, sku, *m.* Gemenge vom Getreide, mixtura frumenti.

††Směšnohra, y, *f.* Posse.

†Směšnohrdinský 3. komisch-heroisch, z. B. Gedicht, comico-heroicus, *Hněwkowsky.*

Směſſný 3. lächerlich, werth belacht zu werden, ridiculus, ridendus; b) komisch, possierlich, comicus, ludicrus, ludicer; směſſná opera, komische Oper, drama musicum ludicrum; 2) der gern lachet, risus amans; -ně, adv. -le.

Směſſugi, -ſe, owati, ſ. ſmjſým.

Směſtknám ſe, mor. ſměſtnám ſe, fut. al, ati, hinein gehen, gefaßt werden, capi.

Směſtjm ſe, (v. mjſto), iti, sl. verb.

Směſyce, f. Gemische, n. Mischmasch, m. Verwirrung, f. chaos: směſyce přeſpolnjch lidj; -čný 3. chaoticus: směſyčné množſtwj lidu; směſyčný lid, Vel. -ně, adv. ſ. weſměs, Syl.

Smět, u, m. sl. Nitr. oſypánj na těle, Ausſchlag.

Smetač, e, m. der kehrt, abkehrt, purgator, verrens; -čka, y, f. -trix.

Smetadlo, a, n. ſolg. R.

Smeták, u, m. Bartwiſch, Kehrwiſch, Abſtauber, m. scopae, molocrum, R.

Smetám, fut. fr. al, ati, ſ. shážým: s aučadů ſmetati; 2) zuſammenkehren, converrere.

Smetana, y, f. Milchrohm, m. Sahne, flos lactis.

Smeti, f. pl. Kehricht, Auskehricht, n. purgamenta, pl. quisquiliae, pl. ſ. auch ohryzek.

†Smetiprach, u, m. proſywač prachu, Müllerbeutler, polintor, R.

Smetiſko, a, n. sl. ſolg.

Smetiſſtě, n. Kerichthauſen, m. sterquilinium.

Smetliwý 3. i. e. s ſmetmi ſmjſſený, Syl.

Smetniſko, sl. ſ. ſmetiſko.

Smetniſſtě, n. ſ. ſmetiſſtě.

Smetu, fut. tl, ſméſti, ſ. ſmetám 2); fig. popraweе mečem mu hlawu ſmetl, d. i. ſkal, Com.

Smeyčjm, il, iti, ſolg. 2) kehren mit dem Beſen, verrere, everrere.

Smeykám, al, ati, ſchleppen, ſchleifen, ziehen, trahere; klobauček ſmýkati, den Hut abziehen, Lomn. hauſličky ſe ſmyčcem ſmýkagj, Com. geſchiehts mit Gewalt, ſo ſteht auch raptare: -powlicých; -za wlaſy. Pr.

II. rec. ſmeykati ſe, ſchleppen, geſchleppt werden, z. B. pláſſť ſe ſmeyká, der Mantel ſchleppt, trahi, fluere; 2) herum ziehen, herum ſchweifen, vagari, Deut. 28, 25. po hodech, ſwadbách ſe ſmeykati, Syr.

Smeyſſljm, el, eti, denken, a) geſinnt ſeyn, cogitare, sentire; 2) urtheilen, meynen, sentire, judicare; 2) dafür halten, glauben, credere, judicare, putare, arbitrari.

Smeywám, al, ati, ſ. ſmýwám.

Smjch, sl. ſmjech, u, m. Lachen, n Gelächter, n. risus.

Smjchám, fut. ati, ſ. ſmjſým.

Smida, y, f. sl. ſ. ſnida.

Smjechota, y, m. u. f. sl. der od. d. gern lacht; 2) Lachtaube, Zukkertaube, f. columba risoria.

Smjeſſný 3. sl. ſ. ſmiſſný.

Smjeſým, sl. ſ. ſmjſým.

Smjlám? čáp gim ſmjlá, gak ſluſſj, a kteréž dopadne, ꝛc. Vel.

Smjljm ſe, obs. für zaljbit ſe.

†Smilka, y, f. zroſtlina, nardus, (iſt eigentlich ſerbiſch).

Smilně, adv. unzüchtig, impudice

Smilněnj, n. Hurerey, f. a) huriſche That, stuprum; b) huriſcher Umgang, consvetudo impudica.

Smilnjk, a, m. Hurer, in od. au-

ßer der Ehe, adulter, od. impudice vivens, stuprum faciens, auch scortator; - nice, f. Hure, d. durch unerlaubten Beyschlaf ihre Keuschheit verletzt, impudica, adultera.
Smilnjm, il, iti, Unzucht treiben, impudice vivere, stupra facere.
†Smilnokrewnjk, Blutschänder?
Smilný 3. unzüchtig, unkeusch, impudicus; -nost, i, f. Unzucht, f. Unzüchtigkeit, Unkeuschheit, impudicitia; s. smilstwj, Syl.
Smilowánj n. Erbarmen, n. Erbarmung, f. misericordia, miseratio; nad někým, nad něčjm, über jemand, od. etwas, alicujus &c.
Smilowáwám se, al, ati, frequ. v. smilugi se.
Smilstwj, n. (selten swilstwo, a, n.) Unzucht, a) Unzüchtigkeit, impudicitia; b) eine hurerische That, z. B. gegen ein Frauenzimmer, stuprum; smilstwj páchati, Hurerey treiben, s. smilnjm.
Smilugi se, praes. u. fut. owal, owati, sich erbarmen, misereri: smilugi se nad tebau, ich erbarme mich über dich, misereor tui, od. miseret me tui, od. miserescit me tui, miseror te.
Smjm, směl, smjti, imper. směg, dürfen, Macht od. Erlaubniß haben, habere potestatem, z. B. gjti, gehen, eundi. Sehr oft steht hier licere, z. B. smjm, smjš 2c. ich darf, du darfst 2c. mihi licet, tibi licet &c. 2) sich unterstehen, audere.
Smjr, u, m. s. smjřenj 1), Neg.
†Smjra, y, f. metrum, P.
Smjrce, m. Versöhner, der Personen, reconciliator.
Smjřenj, n. Versöhnung, z. B. einer Person, reconliatio, placatio, propitiatio; 2) Richtung, Absehen, n. directio.
1. Smjřjm, praes. el, eti, s. směřjm; 2) s. směřjm, b): včitelé, kteřj neyblj̃žegi k pjsmu smjřegi; ta wěc k tomu sstoro koncy smjřela.
2. Smjřjm, fut. ex. il, iti, versöhnen, jemand, od. zwey Partheyen, placare, propitiare, reconciliare; s někým, mit jemand, cum aliquo, od. alicui reconciliare, placare aliquem alicui, od. in aliquem; smjřiti se s někým, sich mit jemand versöhnen, reconliari alicui, od. cum aliquo, od. redire in gratiam cum aliquo.
Smjrliwý 3. versöhnlich, placabilis; - wě, adv. - liter; - wost, i, f. - keit, f. - litas.
Smjssek, ssku, m. Lacher, der lacht, risor.
†Smjssenina, y, f. Miscellen?
Smjssenj, n. Vermischung, f. permistio, od. permixtio; 2) das Bewegen zum Lachen, n.
Smjssjm, il, iti, zum Lachen bringen, ridere facere.
Smjsým, fut. ex. yl, yti, imper. směs, vermischen, miscere, permiscere. commiscere: s něčjm, mit etwas, cum re.
II. rec. smjsyti se, sich vermischen, se miscere, permiscere, od. misceri, permisceri; sich fleischlich vermischen, miscere corpus, e. g. cum aliqua &c. od. rem habere, z. B. cum aliquo &c. od. coire.
Smjtám, al, ati, s. shazugi: smjtati někoho s aukadu, Vel. 2) widerlegen, refutare, confutare: důwody gegich smjtá, K. smjtati odpory, K. smjtá s sebe, confutat accusationem,

K. to gim prorok smjtá, K. smjtá řeči Bildadowy, K. 3) listj winné smjtati, den Wein abblatten, vitem od. vineam pampinare.

II. rec. smjtati se, od. sebau, sich werfen, jactare se: co se smjtáš, meceš?

Smitka, y, f. Abblattung, Abrankung, f. pampinatio.

Smjwám, al, ati, fr. v smjm.

Smlauwa, y, f. Vertrag, Vergleich, m. Verabredung, f. Capitulation, f. pactum, pactio, conventum, conventus; smlauwu udělati, učiniti, einen Vertrag machen, schließen, pacisci, pactionem facere, cum aliquo: smlauwau gim postaupil města, Vel. smlauwa swatowáclawská, Pr. dědičné smlauwy, s. erbanuňky, Vel. Ist es soviel als Bündniß, so steht auch foedus; b) Vergleichung, Vergleichmachung, compositio, conciliatio: smlauwa gest spokogenj dwau neb třj osob o gistau wěc, Pr. smluw nezdrželiwý, bundbrüchig, den Bund brechend, foedifragus.

Smlauwám, al, ati, s. smluwjm.

Smlauwce, u. Unterhändler. m. interpres; ist es soviel als Stifter, so steht auch conciliator; Friedensrichter, arbiter, Pr.

Smlčjm. fut. el, eti, verschweigen, tacere, reticere, auch silentio praeterire.

†Smldinec, nce, m. zrostlina, tamus; - cowitý 3. tameus.

†Smldnjk, u, m. zr. peucedamum.

Smlsám, fut. ex. al, ati, aufessen, als ein Naschwerk, exedere; 2) trop. verschulden, sich versündigen, culpam contrahere, od. committere: musyla mu něco moc smlsati, že se tak dlauho na ni hněwá.

Smluwjm, fut. ex. il, iti, unterhandeln, conciliare; 2) verabreden, condicere rem; constituere, pacisci rem: smluwen pokog po mnohém rokowánj, Vel. smluwili pokog mezy sebau, Cyr. 3) vergleichen, vereinigen, z. B. streitende Personen, conciliare, auch zuweilen componere: smluwil obogj Pražany o tu newoli, Vel. lidi smlauwati, Pr.

II. rec. smluwiti se, verabreden, condicere rem; constituere, pacisci rem; 2) sich vergleichen, a) einig werden, den Zank fahren lassen, conciliari, concordem fieri, convenire: o newole přátelsky se smluwili, Vel. b) Verabredung treffen, Vertrag machen, pacisci, decidere, convenire, transigere; 3) mit jemand reden können, seine Sprache verstehen, nosse, callere, scire, linguam alterius.

Smočjm, fut. ex. il, iti, naß machen, madefacere; 2) sl. eintauchen, z. B. Leinwand ins Wasser, (do wody), immergere.

Smodrchanina, y, f. spletenice, Gewirre, n. tricae, pl., chaos.

Smokljm se, sl. s. sopljm se.

†Smokwa, y, f. Feige, f. ficus, Jungm. (ist eigentlich russisch); vgl. folg.

Smokwice, f. sl. Lypt. Erdbeere, f. fragum.

Smola, y, f. Pech, n. pix.

Smolák, u, m. großes ausgepichtes Trinkgeschirr.

Smolař, e, m. Pechbrenner, Pechhauer, Pecher, m. picarius.

Smolik, *a, m.* Pechzahrer (Schuster, schimpflich), sutor.

Smoljm, il, iti, en, pichen, mit Pech beschmieren, mit Pech überziehen, picare, pice illinere; smolená dratew, Pechdrath, *m.* filum picatum.

Smolina, *y, f.* Kien, *m.* Kienholz, *n.* taeda; - nka, *y, f. dim.* 2) eine Art Birnen.

Smolka, *y, f.* Knopper, *f.*

Smolnatý 3. pechicht, Pech enthaltend, piceus.

Smolnice, *f.* Kien, *m.* taeda; 2) ein Dorf im Rakonitzer Kreise.

Smolnička, *y, f. dim.* v. vorh. 2) Carthäusernelke, *D.*

Smolnjk, u, *m.* Pechwamms, lorica picea, firma, *R.* - ček, čku, *m. dim.*

Smolný 3. pechicht, Pech enthaltend, piceus; 2) pechig, dem Peche ähnlich, piceus.

Smrad, u, *m.* Gestank, *m.* foetor, od. odor, wenn es sich mit Geruch vertauschen läßt.

Smradauch, *a, m.* s. smrdoch; 2) Stinkfliege, *f.*

Smradjm, il, iti, einen Gestank machen, verursachen, foetorem facere.

II. *rec.* smraditi se, stinkend werden, foetescere: stogatá woda hnige a smradj se, *Com.*

†Smradlawec, wce, *m.* zrostlina, olax.

†Smradlawnjk, u, *m.* mauřeninský, foetidia mauritanica.

Smradlawý 3. stinkend, foetidus, putidus; - wě, *adv.*

Smraskawý 3. *sl. Nitr.* s. vwadlý.

Smrazugi se, richtiger osmrazugi se, s. smraditi se.

Smrazjm, *sl.* s. smažjm, rösten.

Smrček, čku, *m. dim.* eine kleine Fichte.

Smrčj, *sl.* smrčje, *n. coll.* Fichtenwald, *m.* sylva pinea, pinetum.

Smrčina, *y, f.* vorh. 2) *sl. Lypt.* eine Art Tanne, hat weißliche, etwas dickere Rinde u. weichere dunkelgrüne Nadeln, als d. Tanne, ähnlich der Fichte; 3) (*Gömör.* swrčina), Tannenharz, *n.* resina abiegna.

†Smrdeň, dně, *m.* zrostl., serissa.

Smrdjm, ěl, ěti, stinken, foetere, putere: smrděti kozlem, stinken wie ein Bock, olere hircum; něčjm smrděti, nach etwas stinken, olere, od. redolere rem.

Smrdoch, (smrdoch *D.*), *a, m.* Stänker, ein stinkender od. einen Gestank machender Mensch; 2) *sl.* Stinkkäfer, *m.*

†Smrdutka, *y, f.* Stapelie, Pflanze, stapelia hirsuta.

Smrdutý 3. s. smradlawý.

Smrek, u, *m. sl.* s. smrk.

Smřezugi, *fut.* s. mřezugi: smřezowané kosmatinky, *Vel.*

Smrh, *mor.* s. smrže.

Smrha, *y, f. sl.* vorh.

Smrček, čku, *m. dim.* v. smrk; 2) *sl.* Rotz, *m.* mucus; das Zurückziehen des Rotzes; *pl.* smrčky, s. smrže; 2) Rotzen, *n.*

Smrk, u, *m.* Fichte, *f.* pinus; 2) *sl.* Prise, *f.* Schnupf, *m.* to nestogi ani s smrk tabáku, - eine Prise Tabak.

Smrkačka, *y, f.* s. rýma; 2) der Pips der Hühner, coryza; 3) od. černý kmjn, černucha, nigella sativa.

Smrkacý 1. smrkacý tabák, Schnupftabak, *m.* pulvis sternutatorius.

Smrkalka, *y, f.* Futterbank, *f.* s. řezačka, *D.*

Smrkám, al, ati, schneuzen, e-

emungere, *Wrat.* 2) (*sl.*) schnupfen, ducere naribus; tabák smrkati; - ání, *n. verb.*

II. *rec.* smrkati se, finster werden; smrká se, es wird finster, es dämmert, tenebrae ingruunt; - áwá se, dasselbe.

Smrkáwám se, ati, *verb.*

Smrknu, *fut.* kl, knauti, s. smrkám; -nutj, *n. verb.* (einmahliges).

II. *rec.* s-knauti se, s. s-kati se.

Smrkowj, *n.* s. smrčj.

Smrkowina, y, *f sl.* s. smrčj.

Smrkowý 3. fichten, pineus.

Smrskám, *fut.* al, ati, abpeitschen, s. mrskám.

Smrsstjm, *fut.* il, iti, abpeitschen, durch Peitschen abschlagen, verbere decutere.

II. *rec.* smrsstiti se, einkriechen, einlaufen, kleiner werden, minui.

Smrt, i, *f.* Tod, *m.* mors, nex, letum; do smrti se baurenj wystřjhá, *Vel.* - wie den Tod, -od. bis zum Tode -, *Vel.* do neydelssj smrti toho newčinjm, *A. Neg.* dům smrti, ein Gestirn? *Vel. cal. h. p.* 573. ďábel cýsař smrti, *K.* ten autery po smrti, *prov.* niemals, ad graecas calendas; toho dobré gest pro smrt posýlati, *prov.* er ist gut, um den Tod zu schicken, corvum misimus; auch *pl.* smrti: k smrtem odsuzugi, *K.* 2) Lichtmücke, *f.* culex pipiens; *Linn.* 3) Wallroß, *n.* ein Meerfisch, rosmarus, od. mors, *R.*

Smrtedlný 3. sterblich, dem Tode unterworfen, mortalis, morti obnoxius; 2) tödtlich, den Tod bringend, letalis, mortifer: smrtedlná rána, *Vel.* smrtedlný hřjch, d. Todsünde, peccatum mortis, (mortale), peccatum mortiferum; 3) sm-ná postel, Sterbebett, *n.* lectus mortis; - ně, *adv.* mortaliter; 2) tödtlich, z. B. verwunden, letaliter; -nost, i, *f.* Sterblichkeit, *f.* mortalitas.

Smrtholka, y, *f.* Klappermann, *m.* Tod, *m.* mors, *Syr.*

†Smrtedlnjk, a, *m.* ein Sterblicher, mortalis.

†Smrtný 3. s. smrtedlný 1), *P.* smrtná neděle, Todtensonntag, dominica Judica, s. neděle.

Smrtohlaw, a, *m. sl.* Todtenkopfschwärmer, sphinx atrops.

Smrtonoš, e, *m.* Mars, der Kriegsgott, auch ein Planet, Mars.

Smrže (smrž, *D.*), Morchel, *f.* phallus esculentus, *Linn.* (nach *Bercht.* smrže, merulius).

Smržowka, y, *f.* Morgenstern, *m.*

Smud, u, *m. sl.* Dampf, Dunst, Rauch, *m.* vapor.

Smudjm, iti, *sl.* dämpfen, beizen, am Feuer, ustulare, amburere.

II. *rec.* smuditi se, dampfen, rauchen, vaporem emittere: z fajky se smudj.

Smudnem, dl, dnauti, *sl.* ustulari, aduri.

Smůla, s. smola.

†Smut, u, *m.* bess. smutek.

Smutečný 3. Trauer-, lugubris; - oděw, (folg. b).

Smutek, tku, *m.* (v. mutiti, trüben), Traurigkeit, *f.* tristitia, moestitia; 2) Trauer, *f.* a) der Zustand, da man Trauerkleider anlegen muß, luctus; b) Trauerkleidung, *f.* vestimentum lugubre: w smutek se oblécy; smutek nosyti, in Trauer gehen, in luctu esse, uti vestibus lugubribus; c) hoher Grad der Traurigkeit, luctus.

1.Smutjm, il, iti, betrüben, betrübt machen, dolore afficere aliquem, moestum reddere, molestiam alicui adferre.

II. *rec.* smutiti se, traurig seyn, sich betrüben, tristari.

2.Smútjm, *fut.* iti, *sl.* trüb machen, conturbare; 2) zusammen mischen, miscere.

Smutkowý 3. (*sl.*) s. smutečný.

†Smutnokwět, u, *m.* zrostlina, lyperanthus.

Smutný 3. (*abstr.*-ten, tna, tno), traurig, tristis, moestus; - ně, *adv.* moeste, triste; - nost, i, *f.* - keit, *f.* tristitia.

Smyčec, čce, *m.* Fiedelbogen, *m.* plectrum; - čcowý 3. vom Fiedelbogen.

Smyčka, y, *f.* Knopf am Zwirnfaden, *D.* na smyčku zawázati, einen Knopf schlagen, *D.*

Smyčkugi, owal, owati, knöpfen, knöteln, *D.*

Anm. Smyčka wäre also, wenn d. Bedeutung in *D.* richtig angegeben ist, das Gegentheil v. smečka 1) - -.

Smygi. *fut.* smyl, smýti (smeyti), *imper.* smey, abwaschen, abluere: zlau powěst wssecky Dunagské wody nesmygj, *Syr.*

Smyk, u. *m.* nástrog, njmž se něco smýká, neb wláčj; y to, co se smýká, Schleife, *f.* zum Fahren, traha; auch zum Dreschen od. Treten, tribula, tribulum: smyk s zuby nowými, *Iz.* 41, 15. smykû něgakých a wozû sem tam taženjm zrno z slámy wytjrali, *K.* 2) *sl.* hie u. da für smyčec; 3) *sl.* ein Seitenstück v. Schlitten; 4) *sl.* eine Egge v. Dornen; 5) *sl.* ein dem von einem steilen Berge fahrenden Wagen angehängter Baum.

Smýkám, - se, s. smeykám, - se; 2) *sl.* mit Gewalt abreißen.

Smyksugem, owati, *sl.* vorh. 2)

Smyrna, y, *f.* d. St. Smyrna; 2) od. petržel macedonská, welsche Petersilie, smyrnium, *Vel. K.*

Smysl. u, *m.* Sinn, a) Kraft zu empfinden, zu hören, zu sehen, zu riechen ꝛc. sensus; b) der Verstand, der in Worten liegt, Gedanke, Begriff, *m.* der damit verbunden ist, od. seyn soll, sensus, vis; smysl opačný, sensus ironicus: smysl opačný magj ta slowa, *K.* s. auch scestný; c) Gedanken, Verstand, *m.* eines Menschen, mens; d) Gedanken, *m.* Meynung, sensus, sententia, mens; e) Gemüth, *n.* Gesinnung, *f.* mens, animus: gednosteyným smyslem y láskau nadssenj, *K.* kolik hlaw, tolik smyslû, kolik dětj, tolik syslû, *prov.* soviel Köpfe, soviel Sinn, quot capita, tot sensus.

Smysljm, *praes.* il, iti, denken, a) urtheilen, meynen, sentire, judicare; b) vermuthen, putare, opinari; 2) sich einbilden, a) sich vorstellen, cogitare, (imaginari), animo concipere rem; b) glauben, cogitare, credere: gak smyslj bezbožnj, že Boha doma nenj, když gim hned ꝛc. *K.* sich etwas einbilden, stolz seyn, superbire, superbum esse, sibi placere; strz něco, auf etwas, re, od. ob rem.

II. *fut.* sich einbilden, sich vorstellen, s. smysljm 2), a); 2) ersinnen, erdenken, excogitare, comminisci, invenire.

†Smyslitedlný 3. der eine lebhafte Einbildungskraft hat;

- nost, i, *f.* Einbildungskraft, *f.* phantasia, *P.*

Smyslnost, i, *f.* Scharfsinn, *m.* Scharfsinnigkeit, acumen, sagacitas, solertia, ingenium, *Vel. N.* smyslnost při wyřjzenj předsewzetj, *Cyr.* 2) Sinneskraft, *f.* 3) nach *Jungm.* d. Sinnlichkeit (Philosophie).

Smyslný 3. scharfsinnig, acutus, sagax, ingeniosus; - ně, *adv.* - te &c.

Smysslenj, *n.* Einbildung, a) Vorstellung, *f.* cogitatio, imaginatio; b) Vermuthung, Meynung, *f.* opinio; 2) Erdichtung, *f.* Erdichten, *n.* commentum, figmentum, res ficta.

Smysslénka, smyssljnka, y, *f.* Erdichtung, *f.* etwas Erdichtetes, commentum, figmentum, res ficta.

Smyssleny 2. *part. const.* erdichtet, ersonnen, fictus, commenticius

Smýssljm, s. smeyssljm, *B.*

Smytec, *vulgo* für smyčec.

Smytj, *n.* Abwaschen, *n.* ablutio, *B.*

Smýwám, al, ati, s. smygi: twář geho slzami smýwal, *Com.*

†Snáč, e, *m.* Träumer, *m.* somniator: snáč weselých dnů, *Neg.* s. snář a).

1. Snad, *adv.* vielleicht, forsan, forsitan, fortasse, fortassis; snad gest gim zyma?

2. Snad, u, *m.* Leichtigkeit, *f.* facilitas: na snadu mjti, etwas leicht haben können, in promtu habere; snad a bez snadu, schwerlich, vix ac ne vix quidem: z nichžto snad a bez snadu geden ani druhý nikdá w bogi nebyl, *Vel.*

Snadně, *adv.* leicht, ohne Schwierigkeit, ohne Bedenken, z. B. leicht etwas lernen od. thun rc. facile, nullo negotio: nebude mocy tak snadně bezbožný býti, *Cyr.*

Snadnjčce, *adv. dim.* sehr leicht, perfacile.

Snadno, s. snadný.

Snadnost, i, *f.* Leichtigkeit, *f.* Mangel der Schwierigkeit im Thun, Lernen rc. facilitas; b) Gefälligkeit, Willfährigkeit, facilitas; 3) s. schopnost.

Snadný 3. (*abs.* snadno), leicht, d. i. leicht zu thun, leicht zu bearbeiten, ohne Schwierigkeit, facilis; 2) willfährig, bereitwillig, gefällig, facilis: každému gest snadný, *Vel.* snadný k podpisowánj listů, *Id.* 3) geneigt, Anlage habend, proclivis: snadný k neduhu člowěk.

Sňah, u, *m. sl.* hie u. da, s. sněh.

Snaha, y, *f. obs.* s. snažnost.

Snápitek, tku, *m.* Trunk, *m.* haustus.

Snář, e, *m.* Träumer, Traumseher, *m.* somniator, *Deut.* 13, 3. 6. b) Traumausleger, *Cyr.* s. snoprawce; 2) Traumbuch, *n.* liber somniorum interpres, libellus somniarius.

Snásselivý 3. gelassen, geduldig, patiens; - wě, *adv.* patienter; - wost, i, *f.* - nheit, Geduld, *f.* patientia.

Snássenliwý, 3. vorh.

Snássjm, - se, *praes.* s. snesu, - se: v mne se tak snássj, darüber bin ich mit mir selbst einig, constat mihi: co se v mne za slussnau wěc snássj; - enj, *n. verb.*

Snátek (manželský), tku, *m.* Heurath, *f.* conjugium, nuptiae: sňaubenj, neb snátek manželský, *K.* 2) Ehe, *f.* Ehestand, *m.* conjugium, connubium;

auch matrimonium, in Rücksicht des Frauenzimmers.
Snaubce, *m.* s. ssnaubce.
Snaubjm, -se, iti, s. ssnaubjm, -se.
Snáze, *adv. comp.* v. snadně.
††Snaženstwj, *n.* bess. snažnost.
Snažjm se, il, iti, streben, sich Mühe geben, sich anstrengen, beeifern, tendere, niti, anniti, o to se má spilnostj snažiti, aby rc. *Vel.* pokudž mu neywýsse možné, o to se má snažiti, *Id.*
Snažný 3. ämsig, eifrig, sedulus, industrius; snažná prosba, žádost, eifrige, dringende Bitte, Gesuch, intensae preces, intensum desiderium; -ně, *adv.* sedulo; - nost, i, *f.* - gkeit, - gkeit, *f.* sedulitas, industria: audy y snažnostmi lidskými Bůh wládne, *K.*
Snažugi se, owal, owati, s. snažjm se: wsseligak se snažowati budau, překážku tomu djlu činiti, *K.*
1. Snědek, dka, Esser, Nimmersatt?
2. Snědek, dku, *m.* Freßfieber, *n.* Freßkrankheit, *f.* febris famelica? *D.* nezralá gablka žaludek studj, sliny množj, a snědek přiwozugj, *Vel. Herb.* 2) *sl. Nitr.* für moč bjlý při člowěku, weißer Harn? (daselbst auch soviel als záprdek?); *Bercht.* benennt damit (wie d. Pohlen), ornithogallum.
Sneděle, *adv.* künftige Woche, in künftiger Woche, futura, insequenti, proxima hebdomada.
Snedělek, lka, *m.* d. künftige Woche, futura, insequens, proxima hebdomada od. hebdomas, od. septimana: giž tu musým ostát, až do snedělka.
Snědý 3. braun, dunkelbraun, fuscus.
Sněh, u, *m.* Schnee, *m.* nix; sněh padá, prssj, es schneit, ningit.
Sněm, u, *m.* (v. segmu), Versammlung, *f* conventus, concilium, comitia; sn. cýrkewnj, od. sn. duchownj, od. sn. kněžský, *Vel.* Kirchenversammlung, *f.* concilium ecclesiasticum (auch conventus ecclesiasticus); hlawnj sněm duchownj, concilium oecumenicum, allgemeine K-lung, *Vel.* sněm králowstwj, od sněm stawů králowstwj, z. B. Českého, (*Vel.*) Reichstag, *m.* Reichsversammlung, comitia regni; rjšský sněm, Reichstag (in Deutschland), comitia imperialia; sněm národu gednoho, Landtag, *m.* conventus provincialis; sněm o wolenj krále, *Vel.* sněm rozepsal a položil do Wormusu, *Vel.* s. rozpjssi.
Sněmownj 1. z. B. sněmownj den, ein Tag, an den comitia gehalten werden, dies comitialis.
Sněmownjk, a, *m.* Mitglied, *n.* einer Kirchen- od. anderer Versammlung: sněmownjcy Konstanssti, *Com.*
Sněmugi, owal, owati, eine Versammlung halten, concilium habere.
Snessenj, *n.* Zusammentragung, *f.* collatio, congestio, comportatio; 2) Herunterbringung, Heruntertragung, deportatio; 3) Beschluß, Entschluß, Vorsatz, *m.* 4) Übereinkunft, *f.* conventio: kaupě se stáwá dobrowolným snessenjm prodáwagjcýho a kupugjcýho, *Pr.* 6) snessenj rady, Rathsschluß, senatusconsultum; snessenj sněmownj, Landtagschluß, de-

cretum comitiorum ob. regni; snessenj rady řjmské, *Vel.* obecné wssech snessenj se stalo, *Cyr.* snessenj Apoſſtolské, das apoſtolische Glaubensbekenntniß, symbolum apostolicum.

Snesu, *fut. ex.* snesl, snésti, snesen (snessen), *imper.* snes, zusammen tragen, conferre, congerere, comportare; 2) herab-, herunter bringen, tragen, deferre, deportare; 3) vertragen, ertragen, erdulden, ferre, perferre, tolerare, pati, perpeti, sustinere: snássenj zymy, horka, *Vel.* 4) aushalten, ertragen, sustinere: led člowěka snésti mohl, *Vel.* 5) beschließen, decernere: množý artykulowé snessenj (na sněmu), a předněgssj tito: *Vel.* 6) weyce snésti, ein Ey legen, ovum ponere, ovum parere; s. auch snássjm.

II. *rec.* snésti se, vertragen, einig seyn, concordem esse, convenire; 2) o něco (auch na něčem) se snésti, beschließen, einen Vorsatz fassen, decernere, constituere: drželi sněm a snesli se, *Vel.* o způsob zprávy se snesli, *Id.* o některé artykule za gedno se snesli, *Id.* 3) übereinkommen, convenire: o hodinu se snesli, *Pr.* gak mezy sebau lidé se snesau, při tom zůstawenj budte, *Pr.* snesli se na tom, *Vel.* na tom se snássegj, - stimmen überein, constat inter eos.

Snesytedlný 3. erträglich, tolerabilis, tolerandus; - ně, *adv.* - liter; - nost, i, *f.* - keit, *f.* tolerabilis ratio.

1. Snět, i, *f.* Brand, *m.* im Getreide, robigo, uredo; 2) ein gewißes Unkraut, (aegylops, sswěřepec?) Herb.

2. Snět, u, *m.* (*sl.* i, *f.*) s. peň, kmen: ratolest od snětu se oděesla, *Com.*

Snětj, *n.* Abzug, *m.* Abnahme, desumtio; 2) od. snětj manželské, od snětj se, *K* s. snátek 1), *Pr.* snětj rodičůw swých prokázal, *Pr.* 3) od. snětj se, d. i. zapálenj se.

Snětiwjm, ěl, ěti, *sl.* brandig werden, rubigine corrumpi.

Snětiwý 3. brandig, den Brand habend, robigine corruptus, z. B snětiwé obilj, brandiges Getreide; - wost, i, *f.* brandige Beschaffenheit.

†Sněženka, y, *f.* zrostlina, galanthus.

Sněžj se, ilo, iti, schneyen, ningere.

Sněžiwý 3. *sl.* s. sněžný.

†Sněžnoplod, u, *m.* zrostlina, chiococca.

Sněžný 3. aus Schnee, niveus; voller Schnee, nivosus; sněžné hory, Schneegebirge, montes nivosi; sněžná hruda neb kule, Schneeball, *m.* ein Klumpen Schnee, pila nivea; sněžná woda, Schneewasser, *n.* aqua nivalis; klásster matky Božj sněžné, - bey Mariaschnee, *Vel.* - Sanctae Mariae ad nives.

Snj se, s snige se.

Snicky, *f. pl. sl. Lypt.* d. Pflugarmen.

Snida, y, *f.* chleba, *sl.* ein flaches Schnitzlein Brod v. der Krume; - dka, y, *f. dim.*

†Snjcý, *part.* i. e. sen magicý?

Snjdám, al, ati, frühstücken, jentaculum sumere, jentare.

Snjdu, snjdem, *fut.* snjti, *ol. & sl.* s. segdu, herabsteigen, descendere.

Snjdaně, *f.* folg.

Snjdanj, *n.* Frühstück, *n.* jentaculum.

Snige se, mi, ti, *rc.* snilo, snjti se, s. snjwá se.

Snih, u, *m.* bess. s. sněh.

Snjm, *fut.* snědl, snjsti, *imper.* sněz, aufessen, ganz essen, exedere, consumere edendo, auch ohne edendo.

Snjmám, al, ati, abnehmen, herabnehmen, auferre, demere: když kněžstwj s něho snjmali.

Snjti, snjt, - se, s. segmu, - se; 2) s. snjdu.

Snjwá, -wati se, mi, ti *rc.impers. sl.* es träumt mir, ich träume, somnio, somnias &c.

Snjžek, žku, *m. dim.* v. sněh.

Snjženj, *n.* Erniedrigung, *f.* humiliatio; mysli snjženj; k welikému snjženj přissel.

Snjžený 3. *part.* v. folg. mysl snjžená; snjženého a nehrdinského ducha gest, *Vel.* - nost, i, *f.* Niedrigkeit; snjženost rodu.

Snjžjm, *fut. ex.* il, iti, erniedrigen, niedrig, demüthig machen, humiliare, *B.* s. auch snižugi.
II. *rec.* snjžiti se, sich erniedrigen, humiliari; k někomu, sich zu jemand herablassen.

Snižugi, - se, owal, owati se, s. snjžjm, - se: snižowati a bořiti králowstwj něčj; wdowy mocý snižowany, -genothzüchtigt, Pr.

Snop, u, *m.* Garbe, *f.* des Getreides, merges, manipulus.

Snopček, ečku, *m. dim.* folg.

Snopek, pku, *m.* eine Handvoll, ein Bund, manipulus.

Snopné, ého, *n.* s. posnopné.

Snoprawce, e, *m.* somniator, *D.* Reise-, S. 72. s. snář b), ὀνειροπόλος, *Neg. Il.*

Snowač, e, *m.* Anzettler, *m.* a) etwa orditor telae; b) cusor, machinator, structor; - čka, y, *f.* - inn, *f.* - trix telae; machinatrix.

Snowadlo, a, *n.* Kübe, Scherrahmen, *m.* Scherküse beym Tuchmacher, auch Zettelrahmen, Weberrolle, scapus, scapi sonantes, *R.*

Snowám, al, ati, zetteln, Garn aufziehen, anzetteln, telam ordiri, exordiri; 2) richten, anrichten, schmieden, fig. moliri, machinari, struere.

†Snowěsstěc, sstce, *m.* s. snoprawce, *P. Il.*

Snubce, s. ssnaubce.

Snubugi, - se, owal, owati, s. ssnaubjm, - se.

Snugi, geš, ge, owati, (*sl. & ol.*) s. snowám; s. auch osnugi.

Snůsska, y, *f.* s. snessenj 1); 2) s. dobrá wůle, řad, Gelage (Collation, *f.*) na lepssj snůssku aneb kollacý se pozwati nemohli, *Cyr.* snůssku wssech wýborných wěcý sobě wespolek sneseme, *Cyr.* 3) Beytrag, *m.* symbola: neb dáwá snůssku, neb platj, *Com.* 4) Gilde, *f.* societas? *D.*

Sobana, y, *f. sl.* Kuhnahme.

Sobáš, e, *m. sl.* s. oddawky.

Sobássjm, il, iti, *sl.* trauen, kopuliren, copulare.

Sobě, sich, sibi; bey andern Reciprocis auch: mir, dir, uns, euch; mám sobě přikázáno, es ist mir anbefohlen.

†Soběc, bce, *m.* s. sobjček.

Soběhrd, a, *m.* eingebildeter stolzer Mensch: pyssnj soběhrdowé.

†Sobělib, a, *m.* Selbstgefälliger.

Soberem, bráti, *sl.* s. seberu.

Soběwolný 3. s. rozpustilý: soběwolné djtě, *B.* - nost, i, *f.* s. rozpustilost, 2) freyer Wille? soběwolnost člowěka, neb swobodná wůle, Konfesjo.

Sobjček, čka, m. selbstsüchtiger, eigennütziger Mensch, philauta, (egoista); lakomj sobjčkowé, Vel.

†Sobický 3. selbstsüchtig, eigennützig: sobické (zysstné) srdce, Neg.

Sobjm, il, iti, s. osobjm.

II. rec. sobjm se, iti se, s. zásobjm se: kdo se neywjc na swětě sobj; y giné se sobj a tuzj; nemaudrost těch, kteřj se zde sobj, nestálostj žiwota rc. ukazuge, K. b) s něčjm, pochen, trotzen, prahlen, gloriari, confidere, ferocire, Žal.

Sobol, a, m. Zobel, m. mustela zibellina, Linn.

Sobolowý 3. v. Zobel, Zobel-, zebellinus.

Sobota, y, f. Sonnabend, Samstag, m. dies Saturni, sabbatum; sobota swatá, od. weliká, od. bjlá, der heil. Sonnabend vor dem Ostersonntag, Vel. 2) Nahme einiger Marktflecken in Ungarn.

Sobotnj 1), den Sonnabend betreffend.

†Sobotnjk, a, m. s. žid.

Sobručkugem se, fut. owati, sl. s. sprstenkugi se.

Sobstwj, n. Egoismus, m.

Sočenj, n. Schmähen, n. maledictio; 2) Anschwärzung, Anfeinden, n. Ohrenbläserey, f. criminatio, susurratio maledica; auch blos susurratio, insusurratio; Hinterbringen, n. delatio; 3) Eifersucht, f. aemulatio; livor, rivalitas, Syl.

Socha, y, f. eine große Statue, colossus, Com. 2) der Schaft der Armbrust, scapus; 3) Handhabe beym Ackerhaken, manubrium, D. 4) Stange, f. pertica, 4 Mogž. 21, 9.

Sochor, u, m. drauh, Stange, f. pertica; železným sochorem kostj potlaukl, Com. 2) Hebebaum, Hebel, m. Hebestange, f. Hebeisen, n. vectis.

Sochůrek, rku, m. dim. v. vorh. plur. sochůrky, Zuberstangen, (Bierbr.) phalangae.

Sočjm, il, iti, schmähen, conviciari, maledicere; 2) na někoho, anschwärzen, falsch klagen, hinterbringen, s. osočjm, obnássjm: otcy naň sočil, Vel. na giné sočiti, Com. geden na druhého sočj, Cyr. někomu na někoho sočiti, Id.

Sočiwý 3. verläumderisch, der gern hinterbringt, - buhlt rc criminator, maledicus susurrans &c. s. sok.

†Sodnjk, u, m. mineralisches Laugensalz, n. sodium.

Sodomář, e, m. Sodomit, m. Sodomita, K. Com. - řský 3. sodomitisch, Sodomiticus.

Sodomstwj, n. Sodomiterey, incestus Sodomiticus, Com.

Sofistwj, n. falessné mudrowánj, Sophisterey, f. sophistica, (sophisma, n.)

Sogka, y, f. Holzhäher, m. corvus glandarius, Linn. hung. szajkó; dostat sogku, prov. einen Pfifferling bekommen; mjti sogky w hlawě, nicht richtig im Kopfe seyn.

Anm. sl. wenigstens ist sogka nicht d. Nußkrähe od. Nußbeißer, sondern der Holzhäher, pica nucifraga, Klein. corvus carvocactes, Linn. garrulus, graculus, hung. szajkó.

Sohnem, fut. sohnauti, sl. s. sehnu.

Sohynám, al, ati, sl. vorh.

Sok, a, m. Anfeinder, Verläumder, Schmäher, criminator,

obtrectator; sok swatých, který skutky gegich nestaudně zmjtati, a na ruby postawowati vsyluge, *K.* sok ctných lidj, *Vel.* Ohrenbläser, susurrator maledicus, auch blos susurrator od. susurro; 2) Mitbuhler, Mitwerber, aemulator, rivalis; 3) Hasser, osor.

Sokol, *a, m.* Falk, *m.* falco; sokol holubj, Taubenfalk, *m.* falco palumbarius, *Klein*; sokol horni, Bergfalk, falco montanus.

Sokolář, *e, m.* s. sokolnjk.

Sokolčina, *y, f. sl.* eine Art sehr weißer u. schmackhafter Weintrauben.

Sokolnjk, *a, m.* Falkner, Falkenier, falconarius; -cký, 3. Falkner-; -ctwj, *n.* Falknerey, Falkenierkunst, *f.* etwa ars falconaria.

Sokowstwj, *n.* Ohrenbläserey, *f.* rc. rc. s. sočenj, *Neg.*

Sokyně, *f.* das *foem.* v. sok, Anfeinderinn, criminatrix; Ohrenbläserinn, insusurratrix; Mitbuhlerinn, aemula; s. sok.

Sol, *i, f. sl.* s. sůl.

Solár, *a, m. sl.* s. solnář.

Solárna, *y, f. sl.* s. solnice.

†**Soldánka**, *y, f.* zrostlina, soldanella.

†**Solenina**, *y, f.* Pöckelfleisch, *n.* caro muriatica.

Solený 3. gesalzen, salsus.

†**Soličnjk**, *u, m.* chloridum, *Ber.*

†**Soljk**, *u, m.* oxydirte Salzsäure, chlorinum, *Id.*

Soljm, *il, iti, en*, salzen, z. B. Speise, salire od. sallire, sale condire.

Solisko, *a, m. sl.* Salzquelle, Salzgrube, *f.* salinae, scaturigo salis.

Soliwařič, *e, m.* u. wařič soli, Salzsieder, *m.* salinator, od. coctor salis, *Haj.* -čka, *y, f.* -inn, *f.* -trix; -cký, od. -čský 3. Salzsieder-; -stwj, *n.* -rey, *f.* coctura salis.

Solnář, *e, m.* vorh. 2) Salzhändler, *m.* negotiator salarius; -řka, *y, f.* -inn, *f.* -trix -ia; -řský 3. -stwj rc. wie bey řekař.

Solnatý 3. voll Salz, salsus: solnaté audolj, Salzthal, *n. B.*

Solnj 1), s. solný 1).

Solnice, *f.* Salzmagazin, *n.* horreum (depositorium) salis.

Solnička, *y, f. mor.* s. slánka.

Solný 3. das Salz betreffend, dahin gehörig, salarius; solný od. solnj důl, Salzgrube, salina, salis fodina; 2) v. Salz, Maud. 10, 7. z. B. Salzsäule, *f.* statua salis; 3) zum Salz gehörig, wo sich Salz befindet, salsus, Joz. 15, 16. 2 Sam. 8, 13.

Som, *sl.* gemein, für gsem.

Somár, *a, m. sl.* s. osel.

Sopauch, *mor. & sl.* Dampfloch, *n.* oberes Ofenloch, spiramentum furni.

Sopcy, ptati, s. soptám.

Sopel, *ple, m. sl.* Rotz, *m.* mucus, s. wozher.

Sopláк, *a, m. sl.* solg.

Soplawec, *sl.* s. sopliwec.

Soplawý u. sopliwý 3. *sl.* rotzig, mucosus.

Sopljm se, *il, iti, sl.* weinen, u. dabey den Rotz fließen lassen.

Sopliwec, *wce, m.* Rotzbube, *m.* mucosus puer; b) Rotzbube, Rotzlöffel, *m.* nasutus: malj, mladj sopliwcy, *K.*

Soptám, *al, ati*, hauchen, spirare: -3 geho vst plamen; na někoho plamenem soptati, auf jemand Feuer sprühen.

Soptěnj, *n. verb.* v. vorh. ſoptěnj a dychawičnoſt koňů, *Vel.*

Soptiwý 3. hauchend, dämpfig, keichend; ſoptiwý kůň, dämpfiges Pferd, anhelus equus.

†Soſecenka, y, *f.* zroſtlina, thelotrema.

†Soſecnice, *f.* zroſtl., ziziphora.

†Soſecnjk, u, *m.* zroſtl., mazus.

†Soſeconoſka, y, *f.* zroſtlina, teleophora.

Soſna, y, *f.* eine Art wilder Fichten, pinnaster; ſoſna mořſká, pinus maritima, *Bercht.*

Soſſka, y, *f.* Gabel, *f.* zum Stützen, furca, cervus, ames.

Sota, y, *f.* Stoß, Stich, *m.* ictus, pulsus, (*ol.* für bodená rána, *Dal.*)

Sotjm, *fut.* il, iti, ſtoßen, trudere, ſ. ſácým.

Sotně, *adv.* (*obs.*) ſ. ſotwa.

Sotnem, *fut.* ſokati, *sl.* ſ. ſetnu.

Sotný 3. ängſtlich, anxius, *D.*

Sotwa, *adv.* kaum, vix: ſotwa že do ſwých chalup přiſſli, prawil Abel, *Neg.*

Souda, y, *f.* Sode, *f.* Aſchenſalz, *n.* soda, *R.*

Sowa, y, *f.* Nachteule, *f.* noctua; fig. nočnj ſowa, Nachtſchwärmer, grassator nocturnus, *Vel.*

Sowek, wku, *m.* Indelt, Inlied, Inlich, *n.* Federritt, tegmentum culcitae, tegmentum plumarum lecti.

†Sowerbka, y, *f.* zroſtlina, Soverbea.

Sowj 1. der Eule gehörig; ſowj čas, d. Nacht; b) v. der Eule: ſowj p ro.

Spáchán al, ati, ſ. páchám.

Spachták, a, *m. sl.* ſ. oſpalec.

Spachtawec, wce, *m. sl.* vorh.

Spád, u, *m.* Abfall, *m.* Herabfallen, *n.* z. B. des Waſſers, casus, delapsus, z. B. aquae; ſpád načihadle, Fallbaum, *m.*; *pl.* ſpády, Spur, *f.* vestigium: ſpády něčj wyſſetřiti.

†Spadák, u, *m.* Fallſchirm, *m. P.*

Spadám, -ſe, *praes.* u. *fut. freq.* al, ati, ſ. ſpadnu, -ſe; -ánj, *n. verb.*

Spádek, dku, *m. mor.* der ſüße Thau od. Saft auf dem Laub des Ahorns, Himbeerenſtrauchs rc. melligo.

Spadenj, *n.* Herabfallen, *n.* delapsus.

Spadnu, *fut.* dl, dnauti, fallen, herabfallen, decidere, delabi: ſpadl hlas s nebe, *Vel.* oblak ſpadnauti muſyl, i. e. weliký přjwal, *Wrat.* ſpadl weliký přjwal, *Vel.* dědictwj s ſyna na ſyna ſpadá; s těla ſpadnauti, *sl.* ſ. ſpadnauti ſe; 2) abſchlagen, wohlfeiler werden, z. B obilj ſpadlo, das Getreide iſt abgeſchlagen, annona laxavit, od. pretium frumenti minutum est; tomu trému ceny ſpadá, *Vel.* -nutj, *n. verb.*

II. *rec.* ſpadnauti ſe, abfallen, abnehmen, mager werden, macrescere, corpus amittere.

Spak, u, *m. sl.* ſ. opak, u, *m.*

Spakugi, *fut.* owal, owati, zuſammenpacken, convasare; dal wſſecky ſwé wěcy ſpakowati, *Kram.*

Spála, y, *f.* červené pálčiwé neſſtowice, Frieſel, *m.* boa, purpura.

Spálenj, *n.* Verbrennen, *n.* Verbrennung, *f.* crematio, concrematio; 2) Verſengung, *f.* adustio, ambustio.

Spálenina, y, *f.* Brandmahl, *n.* auf der Haut, nota ustionis.

Spáleniſſtě, *n.* Brandſtätte, Ort,

wo ein Brand gewesen, locus aedificii flammis absumti.
Spálený 3. *part.* v. folg.
Spáljm, *fut. ex.* il, iti, en, *imper.* spal, verbrennen, *act.* a) durchs Feuer vernichten, zu Asche brennen, z. B. Leichnahm, Holz 2c, cremare, concremare, comburere; b) mit Feuer, durch übermäßige Hitze verletzen, adurere, urere; ruku sobě spáliti, sich d. Hand verbrennen.
Spalnier, *obs.* für rytjřské oděnj.
Spalugi, owal, owati, s. spáljm.
Spamatowánj, *n.* Erinnern, *n.* recordatio: pro snadněgssj spamatowánj (těch žalmů), *K.*
Spamatugi se, *fut.* owal, owati, sich erinnern, recordari.
Spánek, nku, *m.* Schlafmittel, *n.* medicamentum soporiferum, *Vel. N.*
Spánj, *n.* Schlaf, *m.* Schlafen, *n.* somnus, quies, sopor; we spánj, im Schlafe, per somnum, in somno, per quietem, secundum quietem; ze spánj wyrazyti, aus dem Schlafe wecken, excitare ex somno.
†Spanilotwárný 3. *Neg. Il.* s. krásnoljcý.
Spanilý 3. schön, wohlgestaltet, herrlich, pulcher, formosus, nobilis: spanilá (statečná, zmužilá) mysl, Edelsinn, Edelmuth, *m. Com.* spanilý strom, *K.* - le, *adv.* pulchre; - lost, i, *f.* schöne Gestalt, Herrlichkeit, das Edle, pulchritudo, speciositas, nobilitas.
Spánky, *m. pl.* Schläfe?
Spánliwost, i, *f.* Schlafsucht, *f.* sopor; spánliwost hluchá a nepřemožená, lethargus, sopor, *Vel.*
Spař, u, *m.* prosstjp, bidélko čjhařské, (in *B.* a. 1768. ssňůra), Vogelkloben, *m.* ames, (itis), *masc.* ptáky na spaře nawčené, *Cyr.* koroptwa čjžebná na spaře, *B.*
Spára, y, *f.* spogka, Fuge, *f.* junctura.
†Spargán, u, *m.* zrostl, sparganium, *Bercht.*; s. auch ssparğán.
Spařjm se, *fut.* il, iti, *sl.* fratt werden, calore corrumpi.
Spařjm, s. opařjm: ten tomu drsstku spařj, *prov.* der wird es ausmachen, bezwingen, der wird das Kraut fett machen!
Spárka, y, *f.* Abbrühung, *f.* perfusio, *D.*
Spařisko a, *n. sl.* s. suchopar.
Sparno, sparnost, *sl.* s. parno.
Sparný 3. *sl* s. parný.
Spasa, *obs.* s. spasytel.
Spasenec, nce, *m.* der Selige (im Himmel), salvatus, divus; spasenců řjdkost *Com.*
Spasenj, *n.* Seligkeit im Himmel, felicitas aeterna; 2) Abweidung, Abfressung, depastio.
Spasu, *fut. ex.* sl, spásti, spasen, abhüten, abweiden, das weidende Vieh abfressen lassen, z. B. das Gras, depascere.
Spasým, *fut. ex.* yl, yti, selig machen, beare.
Spasytedlný 3. heilsam (besonders der Seele), zuträglich, salutaris, saluber: wira spasytedlná; wěc lidem spasytedlná a platná, *Vel.* to gest wssj Europě spasytedlné, *Id.* počestné a spasytedlné práwo, *Id.* - ně, *adv.* salutariter, salubriter.
Spasytel, e, *m.* Seligmacher, *m.* salvator, auctor felicitatis aeternae.
Spát, spáti, s. spim.
Sp'at, sp'atý, s. sepnu.

Spatřenj, n. Anblick, m. Anblikken, n. adspectus, conspectus.
Spatřjm, fut. ex. il, iti, erblicken, sehen, conspicere, adspicere.
Spatřitedlný 3. sichtbar, adspectabilis, visibilis; - ně, adv. manifeste.
†Spatrný 3. anschaulich?
Spatřowánj, n. verb. Besichtigen, n. contemplatio.
Spatřowáwám, ati, fr. v. folg.
Spatřugi, owal, owati, sehen, erblicken, videre, cernere, z. B. rem; 2) besehen, beschauen, besichtigen, inspicere, intueri, adspicere, contemplari oculis, auch ohne oculis.
Spatřugjcý žiwot, beschauliches Leben? D.
Spaura, spurně, spurnost, s. zpaura, zpurně 2c.
Spauſſť, i, f. Schlitz, m. fissura, fissum; 2) Auslassung beym Weberstuhl, remissorium, K. 3) prut w hodinách, d. Auslösung, laxatio; 4) spauſſť wody, Ablaß des Wassers, emissarium, D. 5) spauſſť péra, i. e. nařezánj péra, Com.
Spauſſťadlo, a, n. vorh. 2).
Spauſſtjm, - se, ěl, ěti, s. spuſtjm, - se.
Spauſta, y, f. großer Klumpen, m. Masse, f. massa, moles: přinesli střjbra welikau spaustu, Haj. spausta zlata, Goldklumpen, m. massa auri, D. wážná tjžka spausta země; weliká spausta korábu; sp. skály, Felsenmasse, spausta swěta, das Weltgebäude, das All, machina mundi; weliká ſſiroká sp., ungeheure große Weite, Syl. 2) ein künstlich zusammen gesetztes Werk, Maschine, f. machina.
Spáwám, al, ati, fr. v. spjm, B.

Spáwanice, f. sl. Kanape, n.
Spe se, brada, - sticht hervor.
Specetjm, fut. ex. il, iti, versiegeln, mehreres, obsignare: statek w truhlách specetcn, Pr.
Spěch, u, m. (sl.) Eile, f. festinatio; na spěch in der Eile, festinanter, propere; 2) Glück, Gedeihen, n. successus: zdrawý za spěch (i. e. za winſſowánj spěchu), sl. so danken z. B. d. Schnitter für den Gruß: spěſſno wám žati!
Spěchák, a, m. Eiler? Neg.
Spěchám, al, ati, (ol.) eilen, festinare.
Specyálnj 1. Special-, specialis: specyálnj rozkaz, Com.
†Specyestolar, u, m. Speciesthaler, m. species thaleri, P.
Spěgi, spěl, spěti, Muße haben: nikam nesměgjce, ani nespěgjce, Com.
Spekám, al, ati, zusammen dörren, durch d. Hitze verdichten, aestu densare.
II. rec. spekati se, zusammen dorren, dicht werden, aestu coalescere, condensari: pěny horkosti slunečnau se spekagj, K.
Speklý 3. verdichtet, (durch Hitze) z. B. Schleim, Eiter 2c. condensatus, s. vorh.
†Spekulacý 3. Spekulation, speculatio: kupcy rozličné spekulacý měli, Kram.
†Spekulugi, owati, speculiren, speculari.
Spěnák, u, m., sl. púto, Strick, m. v. Hanf, u. Pferdehaaren, womit den Pferden d. Füße gebunden werden.
Speřjm se, fut. il, iti, handgemein werden, manum conserere, congredi.
Spěſſjm, ol. s. spěchám.

Spěšný 3. geschwinde, behend, celer, velox, citus; -ně, *comp.* - něgi, *superl. n.* - ěgi, *adv.* celeriter, velociter, cito; -nost, i, *f.* Geschwindigkeit, *f.* celeritas, velocitas; s. auch spěch.

Spěw, u, *m.* s. zpěw.

Speyznu, *fut. ex.* zl, znauti, erschnappen, wegbizen, wegstipitzen, rapere.

Spigi se, *fut. ex.* il, iti, sich betrinken (v. mehrern), inebriari: wssicknì se spili, *Vel.*

Spikám se, al, ati se, folg.

Spiknu se, *fut. ex.* kl, knauti se, übereinkommen, convenire; 2) sich verschwören, Zusammenverschwörung machen, conjurare.

Spiknutj, Verschwörung, Zusammenverschwörung, *f.* conjuratio.

Spjlám, al, ati, Bier fassen, es v. dem Gärbottich auf Fässer füllen, carevisiam in dolia infundere; 2) *cum dat. pers.* & *acc. nominis ignominiosi*, schelten, conviciari, cavillari: spjlati dětem pankharty; spjlati někomu kacýře, sektáře; y Bohu klamy spjlati směli, *K.* spjlati někomu neprawdu.

Spilečný, ého, 3. der dritte Brauergesell.

Spjle, spjleti, *ol.* žert, žertowati.

Spilka, y, *f.* das Fassen des Bieres; 2) das Behältniß, wo das gefaßte Bier hingelegt wird, etwa cerevisiarium.

Spilý 3. betrunken, ebrius.

Spjm, spal, spáti, *imper.* spj, schlafen, dormire; s ženskau spáti, s. obtěžkám, *B.* spalbych, *sl.* ich möchte schlafen, ich bin schläfrig, spáti gako německá myš, *prov.* i. e. hrubě a dlauho, *Syl.*

Spinadlo, a, *n.* Heftel, *n.* fibula.

Spjnám, al, ati, s. sepnu.

II. *rec.* spjnati se, sich bäumen, v. Pferden, erigere se in pedes; 2) fig. stolz thun, efferre se: se swým důstogenstwjm na wysoko se nespjnali, *K.* s. auch ruka.

Spjnka, y, *f.* s. přewaz, *D.* 2) Spennadel?

Spinugi? viell. splnugi? statečně wyważeti (sausen) a spinowati, *K.*

Spjrám, al, ati, anspannen, anziehen, adstringere, *R.*

Spiritus, a, *m.* eigentlich spiritur, *si.* s. pikulјk.

Spjrka, y, *f.* v cibarů, Spannstrick, *m.* funiculus.

Spis, u, *m.* Schrift, *f.* etwas Geschriebenes, es sey wenig od. viel, ein Buch od. nicht, scriptum; spisowé, Schriften, scripta, literae; ist es ein Buch, so steht auch liber; w spis vwesti, s. spjsi 2).

Anm. In *K.* wird spis, něgaký spis, (ein Buch, das kein heiliges Buch ist), dem pjsmo od. pjsma (swatá) entgegen gesetzt.

†Spisatel, üblicher spisowatel.

Spjsek, sku, *m. dim.* Schriftchen, Büchelchen, *n.* libellus.

Spjsglas, u. *m.* antimonium, *Vel*

Spjskám, *fut.* al, ati, eingeben, anrathen, etwas Ungünstiges.

Spiský 3. Zipser, aus Zipsen, Scepusiensis; hrabě Spiské, *Vel.* Spiská stolice, das Zipser Komitat, comitatus Scepusiens.

Spisowatel, e, *m.* Schriftsteller, *m.* scriptor, autor; - ský 3. - risch, -stwj rc. -lkyně *f.* -inn.

Spisowna, y, *f.* s. listowna, *D.*

Spisownjk, a, *m.* s. spisowatel. -

†Spisowný 3. Schrift-, z. B. řeč, Schriftsprache, *Jungm.*

Spiš, e, m. d. Zips, f. in Ungarn, Scepusium.
Spjš, ſ. ſpjſſe: čjm ſpjš, tjm ljp, je eher, je beſſer, *Syr.*
Spiſſák, a, m. ein Zipſer, Scepusiensis; - dčka, y, f. - inn, f. Scepusiensis.
Spjſſe, *adv.* eher, a) geſchwinder, prius, citius, ante; b) lieber, potius, prius: ſpjſſe ſe radugj, než plačj, *K.* takowý člowěk ſpjſſe ſe wypſati, než na ſwětě nalezti může, *Vel.*
Spiſſi, *fut. ex.* ſepſal, ſepſati, *imper.* ſpiš, zuſammen ſchreiben, conscribere; iſt es ſoviel, als aus andern zuſammen tragen, ex aliis congerere; 2) abfaſſen, verfaſſen, conscribere, componere aliquid, consignare literis &c.
Spiſugi, owal, owati, vorh.
Spjže, *Vel.* ſ. ſſpjže.
1. Splacenj, n. einmahliges Abzahlen, solutio, depensio.
2. Splácenj, n. öfteres Abzahlen; 2) Zuſammenflicken, n.
Splácenina, y, f. Flickwerk, n. consarcinatum.
1. Splacený 3. *part.* abgezahlt.
2. Splácený 3. zuſammengeflickt, consarcinatus, *B.*
Splácým, *praes.* el, eti, ſ. ſplatjm; 2) *praes.* u. *fut.* zuſammen flicken, consarcinare, *K.*
Splači, *fut.* ſplakal, ſplakati, in Weinen ausbrechen, in lacrymas solvi.
Splacugi, owati, ſ. ſplatjm.
Splálnu, *fut.* kl, knauti, abſpühlen, waſchen, ſauber waſchen, eluere, *B.* 2) abwaſchen, abluere: krag Sodomſký B. wodami ſplákl, *Žal.*
Splakugi, owal, owati, vorh.
Splaſknu, *fut. ex.* kl, knauti, ſich ſetzen, nach u. nach niedriger u. kleiner werden, desidere: otok naběhne a ſplaſkne; ne tak průtrž a keyla, *Com.*
Splaſkugi, owal, owati, vorh. 2) *act.* machen, daß ſich etwas ſetzt, facere desidere: ſlez wyſoký ſplaſkuge ſruchliny, *Vel.*
Splatjm, *fut. ex.* il, iti, cen, *imper.* ſplať, abzahlen, bezahlen, z. B. Schuld, solvere.
Splaw, u, m. (z. B. v rybnjka) ſtrž, Ablaß, Abzug od. Ablauf, m. des Waſſers, z. B. aus einem Teiche, emissarium.
Splawjm, *fut.* il, iti, herabflößen, Holz ꝛc. demittere per aquam (fluvium).
Splawugi, owal, owati, vorh.
Splažená ſláma, ſ. matenice 2) *D.*
Spleſklý 3. flach, nicht ſo erhaben, depressior.
Spleſknu, *fut.* kl, knauti, ſich ſetzen, desidere: ſpleſknau nádra; ſ. ſplaſknu.
Spleſſtjm, *fut.* il, iti, flach, platt drücken, machen, deprimere.
Spletačka, y, f. Haarband, n. vitta crinalis.
Spletám, al, ati, ſ. ſpletu.
Spletek, tku, m. Zuſammengeflochtenes, Flechte, f. plexus: ſmatkowé a ſpletkowé noh kukat ſe přjdržjcý, *K.* 2) Wirre, Wirrwarr, n. confusio; na rozličné ſpletky a zmatky přicházegj, *K.* omylowé a ſpletkowé, *Vel.*
Spletenec, nce, m. verworrener Mensch, ein Miſchmaſch v. einem Sektirer, etwa chaoticus: ohawnj ſpletency Samařſſtj, čiſtau Božj pcctu s pohanſtwjm mjſýcy, *K.* 2) *Bercht.* benennt ſo d. Pflanze hyphaene.
Spletený 3. *part. pass.* v. folg.

Spletu, *fut. ex.* spletl, splésti, spleten, *imper.* splet, zusammenflechten, contexere, conserere: swé náboženstwj s židowským a s pohanským spletl; 2) verwickeln, verfitzen, a) z. B. den Faden, implicare, impedire, intricare, involvere; 2) *trop.* verwirren, implicare, impedire, intricare, involvere.

Spletičwám, *fut.* ati, vorh.: spletichaný swět.

Spleywám, al, ati, in der Höhe schwimmen, supernatare; 2) *act.* schwämmen, auf dem Wasser führen.

Spln, *a, m. sl.* Vollmond, *m.*

Splněnj, *n.* Genugthuung, Erfüllung, satisfactio, impletio; 2) Bescheid, *m.* im Trinken, relatio potionis.

Splnjm, *fut.* il, iti, erfüllen, a) Genüge thun, z. B. sein Versprechen rc. satisfacere rei, auch implere rem; b) thun, z. B. den Befehl, dem Befehle nachkommen rc. satisfacere, implere; 3) Bescheid thun (im Trinken), respondere alicui bibendo, referre potionem: koflik wjna geden druhému splnil; přigal ten kofl;k, a gednjm daußkem sprawedliwě splnil, *Vel.* napomenuli, aby splnili, *Id.*

Splňugi, owal, owati, vorh.

Splstjm se, *fut. ex.* sich verdichten, (verfilzen), v. Wolle u. drgl. condensari.

Splundrugi, (*obs.*) plündern.

Splynu, *fut.* nul, nauti, abfließen, defluere; s. auch spleywám.

Splýwám, s. spleywám.

Spočinjem, *fut.* nauti, *sl.* s. odpočinu.

Spočjtám, *fut.* al, ati, folg.

Spočtu, *fut. ex.* čtl, čjsti; berechnen, z. B. Dinge, überrechnen, zusammen rechnen, computare res, computare rationem rerum, rationem rerum inire od. subducere; 2) zusammen zählen, numerum inire, z. B. rerum, od. computare.

Spodák, u, *m.* s. hřebenáč 2).

Spodček, ečku, *m. dim.* folg.

1. Spodek, dku, *m.* das Untere, inferius; das Unterste, imum, infimum; spodek řjčice, Siebboden, *m.* fundus cribri; sp. nohy, Fußsohle, *f.* planta; 2) Bodenstein in der Mühle, (spodnj kámen) meta, lapis molaris inferior, *Syl.* ßiroký spodek, der Becher ohne Boden, am Klarinet, pars extrema latior; *pl.* spodky, Beinkleider, braccae, feminalia.

2. Spodek, dka, *m.* Untermann im Kartenspiel.

Spodnj 1), der, d. das Untere, inferior; der, d. das Unterste, infimus, imus; spodnj sukně, Unterrock, tunica, od. tunica inferior; spodnj peřina, folg.

Spodnice, *f.* Unterbette, *n.* stratum inferius.

1. Spodnjk, a, *m.* Untermann im Schachspiele, legatus, *Vel. N.*

2. Spodnjk, u, *m.* was untergelegt wird, Untersätzchen, *n.* z. B. bey Bienenstöcken d. untere Schachtel; 2) *sl.* s. rubáš, u. podolek.

Spogečnjk, u, *m.* hobljk dlauhý k spogkám, Fugebank, *m.* Fugehobel, dolabra plana oblonga.

Spogek, gku, *m.* das Zusammengefügte, Verbundene, Zusammenhang, *m.* conjunctum, nexus; s. folg.

Spogenj, *n.* Zusammenfügung, conjunctio, copulatio; 2) Verbindung, Vereinigung, Ver-

knüpfung, conjunctio, consociatio; 3) Verhältniß, f. nexus (relatio): zwlásstnj spogenj, *Lesch.* s njm w blizssj spogenj postawen, *Id.*

Spogený 3 *part. pass.* folg.

Spogjm, *fut.* il, iti, en, zusammen fügen, jungere, conjungere, componere, copulare; 2) verbinden, vereinigen, colligare, conjungere, jungere; s něčim, mit etwas, cum re; s někým mit jemand, cum aliquo; 3) in ein Verhältniß setzen, bringen rc. s. spogenj 3).

Spogitost, i, *f.* Zusammenhang?

Spogka, y, *f.* Fuge, *f.* commissura, *R.* 2) † Bindewort, *n.* conjunctio.

Spogugi, owati, s. spogjm.

Spokogenj, *n.* Beruhigung, *f.* Beruhigen, *n.* Besänftigung, *f.* placatio. Ist es soviel als Stillung, so steht auch sedatio.

Spokogenost, i, *f.* Vergnügsamkeit, Zufriedenheit, *f.* contentus animus, tranquillitas animi, *Leschka.*

Spokogený 3. vergnügsam, zufrieden, contentus rebus suis, tranquillus, *Leschka.*

Spokogjm, *fut. ex.* il, iti, en, beruhigen, besänftigen, placare, lenire, tranquillare, tranquillum reddere; ist es soviel als stillen, so steht auch sedare, reprimere, coërcere.

II. *rec.* spokogiti se, sich beruhigen, aufhören zu lermen, zanken rc. quiescere.

Spokognost, i, *f.* s. spokogenost, *A. Neg.*

Spokogugi, - se, owati, vorh. - owánj, *n. verb.* spokogowánj ná klonnosti pohlawj, *Leschka.*

Spokořjm, s. zpokořjm.

Spokutowánj, *verb.* v. folg.

Spokutugi, *fut.* owati, bestrafen, mit Strafe belegen, punire.

Spolčenj, *n.* Verbindung, Vereinigung, *f.* communio, conjunctio.

Spolčjm, *fut. ex.* il, iti, verbinden, vereinigen, colligare, conjungere.

II. *rec.* spolčiti se, sich verbinden, se conjungere, se jungere, se colligare, jungi, conjungi, sociari &c. auch societatem inire, od. facere; auch conspirare; spolčugj se statky manželé, - vereinigen ihr Vermögen, Pr.

Spolčugi, - se, owati, vorh.

Společenstwj, *n.* Gemeinschaft, *f.* communio.

Společnjk, *a, m.* Genosse, *m.* socius, consors; - nic e, *f.* - inn, *f* socia, consors.

Společný 3. gemeinschaftlich, communis; - ně, *adv.* - niter, junctim; - nost, i, *f.* Gemeinschaft, *f.* communio, societas; společnost čtenářská, Lesegesellschaft, *f.* societas legentium; společnost lidská, d. menschliche Gesellschaft, societas humana: společnost lidská se tjm w řádu držj, *Vel.* zachowánj společnosti lidské, *Id.*

Spolehacý 1. Lehn-; sp-cý stolice, Lehnstuhl, Lehnsessel, *m.* sella brachiata.

Spolehadlo, *a, n.* d. Lehne, cubitorium, fulcrum (sellae); 2) d. Armlehne im Wagen, fulcrum cubitorium.

Spoléhám, al, ati, sich stützen, sich anlehnen, acclinare, reclinare se: spolehla na děwečku, gakoby tak rozkossná byla, *B.* b) *trop.* sich verlassen, sich stü-

zen, fussen, bauen (worauf), niti, inniti.

Spolehnu, *fut.* hl, hnauti, vorh.

Spolek, lku, *m.* Genossenschaft, societas, consortium: *pl.* spolky, Genossenschaft, Bund, *m.* connexio, societas; Bůh stwořil wolky, čert spolky; hleď každý sám swé tobolky, *Lomn.*

Spolzhám, s. spoléhám.

Spolkem, *adv* (eigentl. der Instr. v. spolek), s. spolu.

Spolnjk, a, *m. sl.* s. společnjk.

Spolu, *adv.* mit einander, zugleich, simul: poď, půgdeme spolu.

Spolu, *adv.* mit einander, zugleich, simul: poď, půgdeme, spolu; wssickni se spolu strhli, *Cyr.*

Spoluaučastnjk, a, *m.* Mitinteressent, Theilnehmer, Theilhabar, particeps, socius; - nice, *f.* - tinn, - rinn, - rinn, *f.* particeps, socia; - ctwj, *n.* Theilnahme, *f.* - cipatio, - ietas.

†Spoluaud, a, *m.* s. aud 3).

†Spoluaudka, y, *f.* zrostlina, melothria.

Spoluautrpný 3. der mit leidet, Mitdulder, socius malorum? *Lesch.* - nost, i, *f. subst.* 2) bess. autrpný 1), ljtostiwý.

Spolubogownjk, a, *m.* Kriegscamerad, *m.* commilito, *Cyr.* - nice, *f.* - inn, *f.*

Spolubratr, a, *m.* Mitbruder, frater (confrater), *Neg.*

Spolubytnost, i, *f.* i. e. společný byt, contubernium, *Syl. N.*

†Spoluchůdce, *m.* Reisegefährte?

Spoludělnjk, a, *m.* Mitarbeiter, cooperator, *R.*

Spolufregjř, e, *m.* Mitbuhler, rivalis, (corrivalis), socius in amando, *K.*

Spolugednobytný 3. von demselben Wesen, (coessentialis), *K.*

†Spoluhláska, y, *f.* Mitlauter?

†Spoluhlasytý, mitlautend?

Spoluhodownjk, a, *m.* Mitgast, *m.* conviva, socius coenae, *Vel.*

Spolulosný 3. v. ähnlichem Schicksal, consors.

†Spolulužný 3. compositiflorus, *Bercht.*

†Spolulužstwj, *n.* syngenesia, (Botanik).

Spoluměsstan, a, *m.* Mitbürger, civis, ejusdem civitatis; Mitstaatsbürger, civis, *Vel.*

Spolumezowánj, s. sausedstwj, *Vel.*

Spolumezugjcý 1. angränzend collimitaneus, *K.*

Spoluněwěsta, y, *f.* druhého syna žena, Mitschwiegertochter, connurus.

Spoluneywyšssj, jho, *m.* Mitfeldherr, collega imperii, *Vel.*

Spolupodstatný 3. s. spolugednobytný: osoby spolupodstatné; - nost, i, *f. subst.*

Spolupuntownjk, *m.* Bundsgenosse, socius, *Com.* 2) Mitverschworner, conjuratus.

Spolupůsobenj, *n.* Mitwirkung, *f.* adjumentum (cooperatio): spolupůsobenj ducha sw. *Syr.*

Spolupůwodnjk, a, *m.* Miturheber, socius moliminis, conatus, (conauctor); - nice, *f.* - inn, *f.* spolupůwodnjk a pomocnjk, *Cyr.*

Spoluradnj 1. Beysitzer, Mitrath, assessor, *Vel. K.* aučednjcy a spoluradnj, *Vel.*

Spoluradost, i, *f.* Mitfreude, *f.* societas laetitiae, *Leschka.*

Spolurukogmě, i, *m.* Mitbürge, *m.* consponsor, compraes, *Syl.*

Spolusluzebnjk, a, *m.* Mitknecht, *m.* conservus.

Spolustátný 3. z. B. spolustatné

gméno, Beywort, n. (Gramm.) adjectivum, *Neg.*
Spolutowaryš, e, *m.* Mitgesell, *m.* Mitglied, consors.
Spolutráwnjk, a, *m.* Tischgenoße, *m.* convictor, *Syl.*
Spoluučedlnjk, a, *m.* Mitschüler, condiscipulus, -nice *f.* -inn, -la.
Spoluwandrownjk, a, *m.* Reisegefährte, *m.* socius itineris.
Spoluwěčný 3. mitewig, socius aeternitatis: osoby spolupodstatné a spoluwěčné.
Spoluwěký 3. gleichzeitig, aequalis, ejusdem temporis, coaevus
Spoluwinný 3. mitschuldig, complex, *P. Pawlowsky.*
Spoluzeť, ě, *m.* Miteidam, *m.* congener, *Vel.*
Spoluznějicý, zusammenstimmend, consonus: spoluznějicý struny, *Com.*
Spoluzwučka, s. spoluhláska.
Spoluzwučný, s. spoluhlasytý.
Spomáhám zc. s. zpomohu zc.
Spona, y, *f.* s. skoba, *D.*
Spondaický 3. z. B. werš, versus spondaicus.
Spondeus, dea, *m.* Spondeus, spondeus.
Sponka, y, *f.* Spange, Haftel, fibula; - dř, e, *m.* Heftleinmacher, *m.* fibularius; -řka, -inn, *f.*
Spor, u, *m.* Streit, *m.* controversia; spor se stal mezy včedlnjky při poslednj wečeři, Zal. po wzešlém mezy stranami sporu, post litem contestatam, Pr. 2) Widerstand, *m.* renisus, repugnatio: bezewšeho sporu gjti.
Spořádám, *fut.* al, ati, ordnen, a) in Ordnung od. Reihen stellen, rangiren, zusammenreihen, ordinare, disponere; wogsko spořádati, s. zšikugi; wogsko spořádati a zmustrowati w swé haufy, *Cyr.* - po regimentjch zc. 2) in gehörige Ordnung bringen, organisiren, ordinare, constituere (organizare): gak magj cýrkew nowau spořádati.
Spořádánj, *n.* Rangirung, *f.* Anordnen, Ordnen, *n.* dispositio: sp-nj wšech pokolenj, kde které sýdlo swé mjti mělo, *K.* 2) Reihe, *f.* ordo: s-ánj hwězd; 3) Einrichtung, *f.* constitutio.
Spořádaný 3. *part. pass.* v. spořádám; - ně, *adv.* ordentlich, der Ordnung gemäß, ex ordine, od. ordine, ordinatim.
Spoře, *adv.* sparsam, so daß es lange dauert, parce: welmi nespoře a zhogna wšeho vžjwagj, (nenj při nich šetrnosti), *Cyr.*
Spořenj, *n.* Sparen, *n.* parcere; ist es Sparsamkeit, *f.* parsimonia; 2) s. množenj u. folg.
Spořidlo, a, *n.* Sparbrett, Handbrett, *n.* (Maur.) assula manualis.
Spořjm, il, iti, sparen, a) z. B. Geld, parcere; b) sparsam seyn, parcere, parcum esse; c) schonen, parcere; d) aufheben, parcere, servare; e) erhalten, parcere, servare, f) s. množjm, (*sl.*, *hung.* szaporítom): pokladu toho k potřebě pilně spořili, *Vel.*
II. *rec.* spořiti se, (*sl.*) s. množiti se: statek se spořj, i. e. přispořuge se, rozmnožuge se.
†Spořiš, e, *m.* zrostlina, verbena, *Bertht.*; sonst Wegetritt, polygonum aviculare.
Sporný 3. streitig, controversus
Sporost, i, *f.* beß. folg.
Sporota, y, *f.* Sparsamkeit, *f.* parsimonia: sporota gest we-

liké meyto, *Com.* 2) Ergiebigkeit, *f.* ubertas: nenj w tom žádné sporoty, *sl.*

Sporý 3. ergiebig, ausgiebig, uber, largus: med sporegssj gest, než cukr; sporé žito, i. e. námelné; sporý chléb, ergiebiges Brod, (*hung.* szapora); 2) geräumig, capax, laxus, Ez. 23, 32. sporý kalich, *K.*

Spotwořjm, s. zpotwořjm.

Sprahlý 3. dürr, verdorrt, aridus: tráwička sprahlá od horka.

Sprasná swině, s. sprasnice.

Spráhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, zusammenspannen, conjungere.

Sprasnice, e, *f.* Bache, sus faeta.

Spráskám, *fut.* al, ati, prügeln, verberare.

Spřáteljm, *fut.* il, iti, s. spřjznjm.

II. *rec.* spřáteliti se, *fut. ex.* il, iti, sich befreunden, Freundschaft mit jemand aufrichten, amicitiam instituere, constituere.

Spráwa, spráwce ꝛc. s. zpráwa ꝛc.

Sprawedliwý 3. gerecht, a) nicht ungerecht, d. Gerechtigkeit handhabend, liebend, od. ihr gemäß, z. B. Richter, Sache ꝛc. justus: sprawedliwé rozeznánj přc, Pr. rechtmäßig, justus: má léta sprawedliwá, er ist majorenn, Pr. c) fromm, probus; d) *sl.* ächt, genuinus: sprawedliwé vherské wjno; - wě, *adv.* gerecht, der Gerechtigkeit gemäß, gehörig, rechtmäßig, juste; - wost, i, *f.* folg. 1), auch Rechtmäßigkeit; 2) Frömmigkeit, probitas; 3) Aechtheit, sinceritas.

Sprawedlnost, i, *f.* Gerechtigkeit, a) d. man ausübt, z. B. eines Richters, justitia: wyslyssel při a stjžnost, - a každému sprawedlnost vdělal; ist es aber Frömmigkeit, probitas, sanctitas; 2) Anspruch, *m.* jus; Gerechtsame, justa, (orum): dědictwj a giné sprawedlnosti nám náležité, totiž mowité aneb nemowité, Pr. přináležj mu něgaká sprawedlnost w statku syrotčjm, Pr. máli kdo na kom gakau sprawedlnost a powinnost, Pr.

Sprchám, al, ati, folg.

Sprchnu, *fut. ex.* chl, chnauti, abfallen, herabfallen, v. Blättern, u. drgl. decidere, delabi: sprchl sněh, *Vel.* 2) geregnet haben, pluisse.

Spředu, *adv.* vorn, a) auf der vordersten Seite, in fronte, in antica parte, in primo; b) v. vorn, v. der vordersten Seite, a fronte, a parte antica.

†Sprengelka, y, *f.* zrostlina, Sprengelia.

Spřež, i, *f.* folg.

Spřežení, *n.* das Gespann, z. B. Pferde ꝛc. jugum.

Spřežnjk, a, *m.* Anspänner, *m.* ein Bauer der Pferde u. Ochsen hält, jumentarius; - nice, *f.* - inn, *f.* - ria.

Spřežný 3. z. B. kůň, Wagenpferd, *n.* equus jugalis.

Spřisáhnu se, *fut. ex.* hl, hnauti se, sich verschwören, v. mehrern, conjurare, conspirare, *Syl.*

Spřjzněnj, *n.* Verwandtschaft, *f.* propinquitas; conciliatio propinquitatis.

Spřjznjm, *fut. ex.* il, iti, zur Freundschaft, Verwandtschaft bringen, propinquitatem, amicitiam conciliare: spřizňuge nás s těmi, *Vel.*

II. *rec.* s-iti se, s. spřáteljm se: bljzce spřjzněný, nahe verwandt, cognatus, propinquus, *Syl.*

Spřizňugi, - se, owati, vorh.

Spropitná, é, *f.* folg. na spropitnau dáti, *Wrat.*

Spropitné, ého, *n.* Trinkgeld, *n.* congiarium, corollarium, (bibale).

Sprostáček, čka, *m. dim.* v. folg. simpliculus.

Sprosták, a, *m.* ein gemeiner Mensch, homo de plebe, od. plebejus; üblicher 2) Idiot, Unwissender, *m.* ein einfältiger Tropf, idiota, rudis, imperitus; - áčka, y, *f.* Idiotinn, Unwissende, rudis, imperita.

Sprostě, *adverbium* v. sprostý.

Sprostně, *adv.* einfältig, a) schlechthin, schlechtweg, ohne Kunst u. Schmuck, simpliciter; b) rechtschaffen, simpliciter, ingenue, integre; 2) tenuiter, exigue.

Sprostnjčce, *adv. dim.* v. vorh.

Sprostnost, i, *f.* Einfalt, *f.* a) das Ungekünstelte, Simple, Einfache, simplicitas; b) Rechtschaffenheit, Aufrichtigkeit, *f.* probitas, simplicitas, sinceritas: sprostnosti a pokory prawé křesťanské méně se spatřuge, než gelenů s zlatými rohami na Pražském mostě, *K.* 2) Geringfügigkeit, *f.* exiguitas, levitas, vilitas, tenuitas.

Sprostný 3. einfältig, a) einfach, schlechthin, ohne Kunst u. Schmuck, simplex: sprostná řeč, *α)* einfältige, ungekünstelte Rede; *β)* platte Sprechart, *f.* idioma vulgare; Karel přjgmjm sprostný, král Franský, *Vel* b) rechtschaffen, aufrichtig, nicht arglistig, simplex, probus, ingenuus, sincerus: sprostné slowa Božjho poslussenstwj, *K.* 2) gemein, pöbelhaft, den Pöbel betreffend, dahin gehörig, plebejus, vulgaris; z. B. Sprache; sprostný, od. sprostý člowěk, ein gemeiner Mensch, homo de plebe od. plebejus; sprostný, od. sprostý wogák, auch bloß sprostý, ein gemeiner Soldat, miles gregarius; sprostný lid, der gemeine Haufen, plebs, vulgus; 3) geringe, schlecht, z. B. Wein, Mensch, Amt, Geschenk, Geburt, Verstand rc. exilis, tenuis, levis.

Sprostý 3. einfältig, simplex; sprostý had, natürliche Schlange, *Ryb.*; s. sprosták, u. vorh.

Sprotek, tka, *m.* ein gewisses Thier, *Pawl. Cosmogr. p.* 600.

Sprowodjm, *fut.* il, iti, begleiten, comitari; 2) s swěta sprowoditi někoho, v. der Welt wegschaffen, tollere, s. sklidjm.

Sprwopočátku, *adv.* vom ersten Anfang, primo principio.

Sprwu, *adv.* anfänglich, anfangs, initio, principio, ab initio, primo.

Spukřelý 3. vermorscht, putridus

Spuntownjk, s. puntownjk.

Spuntugi se, owati, bess. spiknu se

Spupný, - nost, s. zpupný.

Spurný 3. s. zpurný.

Spůsob, spůsoba, spůsobilý, spůsobjm, s. způsob, způsoba rc.

Spustjm, *fut. ex.* il, iti, herab lassen, z. B. jemand einen Stein od. sonst etwas z. B. Saite, Seil; 2) (*int.* kohautek), losdrücken, das Gewehr, emittere; 3) zusammen lassen, committere, s. sesstwu, *K.* 4) *sl.* (s ceny), s. slewjm.

II. *rec.* spustiti se, sich herablassen, (eigentlich), demittere se, descendere: spustila se mlha, - hat sich gesenkt; 2) los-

gehen: ručnice se spustj, když prach chytj, das Gewehr geht los, wenn das Pulver Feuer fängt, ictus emittitur &c. 3) anfangen zu fließen, incipere fluere; daher anfangen zu bluten, auch nur bluten, sanguinem dimittere, z. B. krew se mu z nosu pustila, er blutet aus der Nase; 4) spustiti se někoho (*gen.*) něčeho, verlassen, v. etwas fortgehen, relinquere: nespaussteg se Boha modlitbami swými; spustiti se wssj kázně; 5) na někoho, na něco, sich auf jemand, auf etwas verlassen, confidere, niti; na wogsko se nespausstěl, *Vel.*

Spustina, spustlý rc. s. zpustina rc.

Sputowanec, nce, *m.* s. sgezdilec.

Sputugi, *fut.* owal, owati, bereisen, vieles od. alles, peragrare.

Sráč, e, *m.* Scheißer, *m.* cacator; 2) *sl.* Abtritt, *m.* cloaca, secessus

Sračka, y, *f.* s. běhawka; 2) s. lusstinec, *D.*

Sralbotka, sralkalhotka, y, *m.* Hosenscheißer.

Srandák, a, *m. sl.* s. sráč 1).

Srát, sráti, s. seru.

Sraubám, *fut.* al, ati, zusammen hacken, consecare.

Sraubek, bku, *m. dim.* v. srub; 2) Tollhaus, Narrenhaus, *n.* vacerra, *Com. J. L.* catasta, *Vel.*

Sraubjm, *fut.* il, iti, v. Blöcken verfertigen.

Anm. Sraubjm wird wohl irrig für sraubám gehalten; denn auch raubám u. raubjm sind verschieden. Daher sagt od. schreibt man wohl unrichtig: hlawu, krk sraubiti, für sjti od. setnauti.

Sraz, u, *m.* Absturz, *m.* praecipitium; b) steiler Abhang der Berge, *sl.* strmina.

Srazák, u, *m.* Abstoßmesser, (Weißgärb.) ansarium acre.

Srazený 3. *part.* v. srazým: auch durch Stoßen u. drgl. beschädigt, gebrochen: wnitř w žiwotě srazený a polomený, *Vel.* 2) geronnen, geliefert, coagulatus, densatus.

Srážjm, *praes.* el, eti, s. srazým.

Srážka, y, *f.* Abschlag, *m.* Abrechnung, *f.* Abzug, *m.* deductio, detractio; 2) Subtraction, (Arithm.) subtractio; 3) *sl.* (auch stawnice), s. splaw.

Srazým, *fut. ex.* yl, yti, zusammen schlagen, od. stoßen, collidere; 2) zusammen stoßen, vereinigen, jungere, conjungere; 3) abschlagen, a) herabschlagen z. B. Nüße rc. decutere; ránu srážeti, zastawowati, *Com.* b) abhauen: hlawu mečem srazyti, den Kopf abschlagen, abhauen, caput amputare; 4) brechen, z. B. krk, od. hlawu srazyti, den Hals brechen, cervicem frangere, rumpere; 5) abrechnen. abziehen, deducere, detrahere; 6) abrathen, abwenden, abwendig machen, abhalten, dissuadere, depellere; s předsewzatého vmyslu srazyti někoho; srazyti s cesty někoho, *B.* srazyl ho s toho, *Vel.* někomu rohy srazyti, einem d. Flügel stutzen, *prov.*

II. *rec.* srazyti se, zusammen stoßen, (*neutr.*) stoßend sich vereinigen, collidi; daher trop. statt sich vereinigen, z. B. d. Armee mit der andern rc. jungi, conjungi; 2) gerinnen, geliefern, cogi, densari, congelascere; srazené mléko, geron-

nene Milch, coagulum lactis; 3) s. smrſstiti se: sukno se srážj, -kriecht od. lauft ein.

Srbi, *m. pl.* d. Wenden, ein Volk, Venedi: Lužičané aneb Srbi, *Vel.* Srb, ein Wende, Venedus. (Wahrscheinlich d. älteste allgemeine Benennung der Slawen, sagt *D.*)

Srbſko, *a, n.* das Land der Wenden; bey *Vel.* Srbſko d. i. Mjſſeň, (Meißen), Lužice, (Lausitz), u. im *Nomencl*: Srbſko, aneb Slowanſko.

Srch, *a, m.* Mammeluk, *m.* apostata.

Srčim, el, eti, stark fließen, profluere, (*hung.* tsurogni): krew z rány mu srčela.

Srdce, *n.* (vgl. Herz), das Herz, a) das fleischerne Herz in Menschen u. Thieren, cor; b) Seele, *f.* Gemüth, *n.* Gesinnung, *f.* Empfindung, *f.* animus, cor, pectus, z. B. zlé srdce, animus malus; srdce twrdſſj nad železo a dyamant, *Vel.* z srdce, v. Herzen, ex animo; ze srdce rád, od. z toho srdce, v. Herzen gern, libentissime; k srdcy gjti, přicházeti, docházeti, hluboko srdce dogjmati, zu Herzen gehen, das Herz durchdringen, movere (pungere), penetrare animum, *Syl.* k srdcy (ſy) wzýti, (sich) zu Herzen nehmen; gak geſt ti k srdcy? wie iſt dir ums Herz? c) Muth, *m.* Courage, *f.* Herzhaftigkeit, *f.* animus; srdce přidati, Herz machen, animum facere; srdce nabyti, Herz wieder bekommen, animum recipere; neměti srdce, verzagt, furchtſam ſeyn, kein Herz haben, abjecto, fracto animo esse, *Syl.* srdce pod lawicy opuſtiti, den Muth ſinken laſſen, animo frangi, *Syl.* hned mu pogednau wſſecko srdce kleſlo, *Cyr.* má k tomu srdce, *Vel.* 2) das mittelste in der Pflanze, Herz, Herzblatt, *n.*; *dim.* srdečko, s. mačiſſtě, *sl.* mačinka, Herzchen, *n.* folia intima; 3) Glockenschwengel, *m.* Glokkenherz, Glockenklöpfel, pistillum campanae.

†Srdcownice, *f.* zroſtlina, cardiospermum.

Srdečně, *adv.* herzlich, vere, ex animo.

Srdéčko, *a, n. dim.* Herzchen, *n.* corculum.

Srdečnj 1. Herz-, s. srdečný: srdečnj boleſt, Herzweh, *n.* cardialgia.

Srdečnice, *f.* Herzader, *f.*

Srdečnjk, u, *m.* Herzgespann, (Pflanze, cardiaca crispa, *Linn.*; nach *Lumn. sl.* leonurus cardiaca, *hung.* sziv-fü; auch nach *Bercht.* leonurus.

Srdečný 3. das Herz betreffend; důlek s-ný, Herzgrube, *f.* scrobiculus cordis; srdečná ljtoſt, Herzleid, *n.* animi dolor; s-čný ſtrom, Herzbaum, *m.* cerbera manghas, *Linn.* 2) herzlich, verus, sincerus, ex animo profectus; srdečný přjtel, Herzensfreund, *m.* amicissimus, vere amicus; -noſt, i, *f.* Herzlichkeit, *f.* sinceritas.

Srdjm ſe, il, iti, *sl.* s. hněwám ſe.

Srditý 3. *sl.* zornig, iracundus.

Srdnatý 3. herzhaft, a) Herz od. Muth habend, fortis, animosus, intrepidus; b) muthvoll, Muth verrathend, z. B. Handlung, Rede ꝛc. fortis, auch animosus, intrepidus; - tě, *adv.* fortiter, animose, intrepide;

b) eifrig, intente, studiose: srdnatě poslauchati, *Com.* Gežjš srdnatě a wraucně se otcy modlil, *Vel.* počal srdnatě wzdychati, *Cyr.* srdnatěgi po něčem dychtiti; -tost, i, *f.* Herzhaftigkeit, *f.* fortitudo, animus fortis.

Srdýčko, a, *n.* deß. srdéčko.

Sremsko, a, *n.* *sl.* Syrmien, *n.* Syrmia; -ský 3. aus Syrmien, Syrmiensis.

Sreypám, abschneiden?

Sřez, *mor. & sl.* s. střez, Kübel.

Srjadjm, *fut.* iti, *sl.* s. zřjdjm: -srjaditi se, sich anschicken.

Sřjzek, zku, *m.* *dim.* v. sřez.

Srkač, e, *m.* Schlürfer, Säufer, sorbillator, potor, potator; -čka, y, *f* -inn, -inn, *f.* sorbillatrix, potatrix.

Srkám, al, ati, schlürfen, sorbillare, sorbere, *K.*

Srknu, *fut. ex.* kl, knauti, schlürfen, (einmal), sorbere, (semel).

Srna, y, *f.* Reh, *n.* Rehgeiß, Rehziege, *f.* caprea.

Srnec, nce, *m.* Rehbock, *m.* capreolus; pjžmowý srnec, s. zybét.

Srnj, u. srnčj 1. v. Reben; srnj keyta, Rehschlägel, *m.* Rehkeule, *f.* femur capreae; srnj koken, s. koren.

Srnka, y, *f.* *dim.* Rehchen, *n.*

Srnusse, *f.* *sl.* ein Kuhnahme.

Sročenj, *n.* *verb.* v. folg.

Sročjm, *fut. ex.* il, iti, einen gerichtlichen Termin festsetzen, bestellen, gerichtlich, diem dicere od. praestituere alicui: strany před sebe sročiti, *Pr.* židy a samarytány před wlastnj swau osobu sročil, a tu při sám slyssel.

Sroň, ě, *m.* Scheißhaus, latrina.

†Srostlozubec, bce, *m.* zrostlina, syntrichia.

Srostlý 3. zusammen gewachsen, concretus; - s koněm, *Cyr.*

Srostu, *fut. ex* srostl, srůsti, zusammen wachsen, v. zwey Dingen, concrescere, coalescere: w lásce se srostli (sgednoceni gsau), *Com.*

Srotjm se, iti, s. spiknu se 2).

Srownalý 3. verträglich, sich leicht mit andern vertragend, friedfertig, studiosus concordiae, amans concordiae, pacatus; - le, *adv.* verträglich, concorditer, pacate; - lost, i, *f.* Verträglichkeit, amor, od. studium concordiae; Eintracht, *f.* concordia.

Srownám, - se, *fut.* vergleichen, comparare &c. s. rownám, u. srownáwám, - se; srownati sauzwuk (sstymowati), stimmen, d. Seiten aufziehen, (Musik), accordare.

Srownánj, *n.* Vergleichung, a) d. man anstellt zwischen zwey Sachen rc. comparatio, contentio, collatio; b) streitender Partheyen, Vergleichung, conciliatio; 2) Ebnen, *n.* Schlichtung, *f.* complanatio; 3) Übereinstimmung, Übereinkunft, *f.* consensio, consensus, convenientia; 4) Gleichmachung, aequatio; gleichförmige Einrichtung, conformatio: srownánj statkůw, *Pr.*

Srownáwám, al, ati, s. rownám; žiwot swůg s včenjm -, gleichförmig einrichten, conformare, *Hnewkowsky.*

II. *rec.* sr-ti se, s. rownati se; 2) übereinkommen, übereinstimmen, convenire, congruere, consentire; s něčjm neb

s někým, mit etwas od. jemand, alicui; ſpolu, unter ſich, inter se; w něčem, wegen, od. in etwas, de re.

Srozumená: na ſrozumenau dáti, zu verſtehen geben, significare, indicare, *D.*

Srozuměnj, *n.* Verſtändniß, Einverſtändniß, *n.* Übereinſtimmung, *f.* consensio.

Srozumjm, *fut.* ěl, ěti, *cum & sine dat.* verſtehen, einſehen, intelligere, perspicere, percipere, adsequi; ſrozuměti ſobě, zu ſich, od. zur Beſinnung kommen, recolligere se, revocare animum, *Syl.* bláznj ſrozuměgte ſobě! *B.* ſrozumjwati ſwým bludům, - einſehen, *Vel.*

Srozumitedlný 3. verſtändlich, perspicuus, planus; - ně, *adv.* - cue, - ne; - noſt, i, *f.* - keit, *f.* - cuitas.

Srozumjwám, ati, ſ. ſrozumjm.

Srpař, e, *m.* ſ. ſrpnjk.

Srp, u, *m.* Sichel, *f.* falx.

Srpek, pku, *m.* Schartenkraut, *n.* Scharte, Färberſcharte, *f.* serratula tinctoria; 2) *sl.* ſ. oſet.

Srpen, pna, *m.* Auguſt, Auguſtmonat, *m.* Augustus, od. mensis Augustus.

†Srpenec, nce, zroſtl., antholiza.

Srpná Mara, *sl.* Mariä Himmelfahrt, *f.*

Srpnjk, a, *m.* ein Schmied, welcher beſonders Sichel verfertiget, Sichelſchmied.

Srſſan, ſrſſaun, a, *m.* ein Raſender, Tobender, furens.

Srſſeň, ſſně, *m.* (und *f.*?) Horniß, *f.* crabro od. vespa crabro.

Srſſjm, el, eti, 1), *neutr.* ſchauervoll, ſchauderhaſt ſeyn, Schauer erregen, v. ſich laſſen, horrificum esse: gſau oblјčege zaſmuſſilého, hrozného a neweſelého, gakoby z nich ſrſſelo, *Cyr.* z toho že wſſeho ſtrach gde a ſrſſj, *K.* tak aby z něho (gakož ſe řjká) ſrſſelo, *K.* Man ſagt jetzt auch: prſſj gen ſeſſj, - daß es dräuſcht; 2) (*ol.*) na někoho, ſ. wztěkati ſe.

II. *rec.* ſ-ti ſe, ſich in Zorn aufblaſen, ſprudeln vor Zorn, ore strepere, vehementer flare.

Srſſlawý 4. ſchauervoll, horridus: hrozná a ſrſſlawá pauſſť, *K.* ſrſſlawá peleš, *Cyr.* ſrſſlawé ſwěta nyněgſſjho ſſediny, *K.* 2) reizbar, zornig, voll Zorn, wüthend, irritabilis, iracundus; ſrſſlawá nenáwiſt; obyčege a powahy ſrſſlawé a netreſné (ženy omrzalé), *K.*

Srſſlen, a, *m. mor.* ſ. ſrſſeň.

Srſt, i, *f.* Haar, *n.* (*collect.*), d. Haare an einem Thiere, pili.

Srſtěnný 3. aus den Haaren der Thiere, e pilis.

Srſtka, y, *f. dim.* v. ſrſt; 2) Stachelbeere, *f.* bacca grossulariae.

†Srſtnatec, tce, *m.* zroſtlina, lachnaea.

Srſtnatjm, ěl, ěti, Haare am Leibe bekommen, pilis obduci.

Srſtnatý 3. haaricht, pilosus; - toſt, i, *f.* harichte, harige Beſchaffenheit, - sitas.

†Srſtnokorunjk, a, *m.* zroſtlina, lasiopetalum.

†Srſtnomedin, zroſtl., drypetes.

†Srſtnonitka, y, *f.* zroſtlina, trichonema.

Srub, u, *m.* Blockhaus, *n.* ein aus Blocken verfertigtes Bollwerk, *n.* munimentum subitarium, od. auch blos munimentum, (*ol.* Wohnhaus aus Blöcken, *Haj.*)

Srubjm, *fut.* iti, ſ. ſraubjm.

Srubnice, *f.* ein gewisses Geschütz der alten Böhmen; - čka, y, *f. dim. Vel.*

Srůst, srůsti, s. srostu.

Srwátka, y, *f. sl.* s. syrowatka.

Ssadjm, *fut. ex.* il, iti, herabsetzen, jemand vom Pferde, Stuhl rc. vom Amte (absetzen), tollere, abrogare munus; 2) zusammen setzen, componere, collocare, *Syl.*

Ssagi, u. ssu, ssal, ssáti, saugen, sugere.

Ssám, ssáti, *russ.* sosám, vorh.

Ssauženj, *n.* s. saužení.

Ssaužjm, iti, s. saužjm, *praes.*

†Ssawcy, *m. pl.* Säugthiere, *Berch.*

Ssazugi, owal, owati, s. ssadjm.

Ssdřým, el, eti, vorh.

Ssedám, -se, ati, s. ssednu, -se.

Ssedlina, y, *f.* Grundsuppe, *f.* sentina.

Ssedlost, i, *f.* geronnene Beschaffenheit, *f.* coagulatio, concretio, *B.*

Ssedlý 3. geronnen, coagulatus; ssedlé mléko, geronnene Milch, coagulum lactis; ssedlá krew, geronnenes Blut.

Ssednu, *fut. ex.* ssedl, ssýsti, (ssednauti), absitzen, vom Pferde absteigen, descendere ex equo, od. ad pedes descendere, od. degredi.

II. *rec.* ssednauti se, gerinnen, geliefern, cogi, densari, congelascere; 2) sinken, sidere, desidere, labi: hřmot weliký stal se ssedagjcých, *K.*

Ssele, ete, *n.* s. sele.

Ssložjm, *fut.* il, iti, s. skladám; ssložen saud, abolitum judicium, *Vel.*

Ssnaubce, *m.* Ehestifter, Freywerber, *m.* conciliator nuptiarum, (conjugii), *B.*

Ssnaubjm, *fut.* il, iti, verloben, despondere: ssnaubenj osob, *K.*

II. *rec.* ssnaubiti se, sich jemand verloben, se despondere, desponsare, sponsalia celebrare.

Ssnubugi, - se, owati, vorh. *K.*

Ssnugi, ssnowám, *fut.* anzetteln, eigentlich u. trop. s. snowám.

Ssseptáwám se, al, ati, raunen mit einander, susurrando consilia et societatem inire.

Sssigi, *fut.* s. sessigi.

Sssjwám, s. sessjwám; -ánj, *verb.*

Ssskwrklý 3. zusammen geschrumpft, corrugatus: ssskwrklé nádoby kožené, *K.*

Ssskwrknu, s. zsskwrknu.

Ssskwrknu se, *fut. ex.* kl, knauti se, zusammen schrumpfen, verrunzeln, rugari, (corrugari), ssskwrkla se twář má, (sstarala se), *Ps.* 6.

Sstarám se, s. sestarám se.

Sstaupenec, nce, *m.* Anhänger, Verbündeter, *m.* sodalis, assecla

Sstaupenj, *n. verb.* Herabsteigen, *n.* descensio, descensus: sstaupenj do pekel, Höllenfahrt, *f.* descensus ad inferos; 2) Zusammenrückung, conjunctio; 3) Abtretung, Überlassung, concessio.

Sstaupenstwj, *n.* geheime, innige Freundschaft, intima amicitia, *Syl.* b) Bund, *m.* societas.

Sstaupený 3. *part. pass.* v. sstaupjm, - se; sstaupený towaryš, gemuž tagnosti zgewugeme, ein Vertrauter, familiaris, intimus, *Syl.*

Sstaupjm, *fut. ex.* herabsteigen, descendere; 2) s. postaupjm, abtreten, überlassen: hrad pod vmluwau sstaupiti; cýsařstwj sstaupil Alexyowi, *Vel.*

Sstaupjm se, *fut.* il, iti se, zusammen rücken, stoßen, conjungi: sstupugj se wogácy, *Cyr.* 2) zusammen treten, sich verbinden, societatem (foedus) inire.
Sstjhám, al, ati, s. stjhám, folgen, sequi; verfolgen, sc. *B.*
Sstižitedlný 3. scharfsinnig, ergründlich, sagax, acutus: ostrého a stižitedlného saudu bude, *K.* - nost, i, *f.* - gkeit, - chkeit, *f.* Scharfsinn, *m.* sagacitas, acumen, *B.*
Sstrassjm, *fut.* il, iti, aufschrekken, erschrecken, (*act.*) exterrere: sstrassenj gsauce, vtjkali.
II. *rec.* sst-ti se, erschrecken, aufgeschreckt werden, exterreri.
Sstrčjm, *fut. ex.* il, iti, herabstoßen, detrudere: ta wěc mu hrdlo sstrčila, - um das Leben gebracht; 2) absetzen (schimpflich od. mit Gewalt), deturbare: sstrčený s důstogenstwj, *Vel.*
Sstřjskám, al, ati, s. ztřjskám.
Sstupugj, - se, owal, owati, s. sstaupjm, - se.
Sstydám se, al, ati, folg.
Sstydám, (auch sstydám se), al, ati, gerinnen, gefrieren, congelascere, cogi, densari.
Sstydlý 3. gesetzt, geronnen, s. folg.
Sstydnu se, *fut.* dl, dnauti se, sich setzen, dick werden, (besonders durch Auskühlung), congelascere, od. sidere, subsidere (refrigeratione).
Ssu, ssal, ssáti, s. ssagi.
Ssugi, *fut. ex.* ssul, ssauti, s. ssypám.
II *rec.* ssauti se, s. ssypati se; in einen Schutt zusammen fallen, collabi, corruere.
Ssutj, *n. verb.* v. vorh.
Ssutiny, *pl. f.* Schutt, *m.* rudus, *n.*
Ssutý 3. *part.* zusammengeschüttet, confusus; in einen Schutt zusammen gefallen, collapsus; s. auch sutý.
Ssýlám, al, ati, s. sesslj.
Ssypám, *fut. ex.* al, ati, zusammen schütten, confundere.
II. *rec.* Ssypati se, zusammen geschüttet werden, confundi; s. auch ssauti se.
Ska, *adv. sl.* immer, seu, sive: ska tak, ska inak; ska gako, wie immer, quomodocunque.
Stáčám, *sl.* folg. 2) zusammensetzen, zusammenbinden.
1. Stáčjm, *praes.* el, eti, s. stočjm.
2. Stačjm, *fut.* il, iti, zureichen, klecken, sufficere, satis esse; gak řemen stačj, hospodářit, *prov.* sich strecken nach der Decken.
Stacý, *part. sl.* für stogjcý.
Stačugi, owal, owati, s. stačjm 2.
Stádce, *n. dim.* v. stádo.
Stádljm, il, iti, *sl.* am Standort, (stádlo) zu bleiben pflegen, vom Weidvieh.
Stádlo, a, *n.* (*sl.* verkürzt aus stawadlo?) Standort, *m.* statio; a) wo d. Heerde zu liegen od. zu stehen pflegt; b) Standort, Stätte der Fischer, statio; *hung.* tanya; s. stawadlo.
Stádně, *adv.* heerdeweise, a) v. Thieren, gregatim; b) v. Menschen, gregatim, catervatim.
Stádnj 1. zur Heerde gehörig, gregalis, gregarius.
Stádnjk, *a, m.* equus gregalis; nach *D.* auch Heerochs, Heerstier, *m.* taurus gregalis
Stádo, *a, n.* Heerde, *f.* z. B. Pferde, Esel, Rinder, Schaafe, Ziegen; *boh.* auch Gänse, Enten, Pfauen, (*sl.* aber krdel): stáda brawů a skotů, *B.*
Stág, u. stáge. *gen*, stáge *f.* Stall, *m.* stabulum; Schoppen, *m.* tectum, tugurium.

Staga, y, *f.* *sl.* vorh.
Stagmo, s. steymé.
Stahák, u, *m.* *sl.* s. držák 1).
Stáhel, s. stjhlo, otěž.
Stáhlý 3. strack, grad, porrectus.
Stahám, *fut.* al, ati, herunter ziehen, viel od. alles, detrahere.
Stáhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, zusammen ziehen, contrahere, constringere; 2) abkürzen, zusammen ziehen, in compendium redigere: stažená biblj, *Com.* to máš zde summowně a staženě, *Id.* herunter ziehen, detrahere: dal ho na řebřjku stáhnauti, *Vel.* stáhnauti ge dal a trápiti, *Cyr.* zagjce st., den Hasen streifen, -exuere, nudare, *R.* 2) *sl.* s. stočjm 2).
Stáhnutý 3. *partic. sl.* s. stažený.
Stahugi, owal, owati, vorh.;-se, *sl.* d. Kleider am Leibe fest zusammen ziehen.
Stále, *adv.* standhaft, firme, stabiliter, constanter.
†Stálokwět, u, *m.* zr., stopogon.
†Stálokwětný 3. beständig blühend: stálokwětné zdrawj, *Sste'p.*
†Stálooděnec, nce, *m.* zrostlina, sorocephalus.
Stálost, i, *f.* Standhaftigkeit, Bestand, *m.* firmitas, constantia, stabilitas.
1. Stálý 3. standhaft, firmus, stabilis, constans.
2. Stalý 3. geschehen, factus, quod accidit: wěc něgaká w skutku stalá, *K.* wěc w prawdě s-lá, *Cyr.*
Stan, u, *m.* *loc. sing.* u, Zelt, *n.* tentorium, tabernaculum; stany rozbiti, roztáhnauti, d. Zelte aufschlagen, tentoria, tabernacula statuere, constituere; stany strhnauti, d. Zelte abbrechen, tentoria detendere.
Staň, i, *f.* *sl.* der Stock, der mittere Theil des Hemdes; 2) Mieder.
Stanc, e, *m.* auch stogicý, Liedlohn, Taglohn, *m.* der Bergleute, stans, salarium fossorum.
Stane, *impers.* 1) gewöhnlich *cum gen. pers.* stane mne, tě *rc.* auch *praes.* stáwá mne, tě *rc.* währen, existiren, dauern, esse, durare: pokudž mne stáwá, stane, so lange ich dauern, leben werde; pokudž toboto žiwota a dýchánj stáwá, *Com.* pokud co rodu toho stáwá; zůstanau, dokud wywolených na swětě stáwati bude, *K.* nedlauho gich stane, *K.* (Vgl. dostane se, dostáwá se-); 2) kosten, zu stehen kommen, constare: to předsewzetj mnoho tě stane, *Vel.* to tě žiwot stane, das gilt dein Leben, *D.*
1. Stánek, u, *m.* *dim.* Zeltchen, *n.* tentorium.
2. Staněk, ňka, *m.* ein böhmischer Zunahme.
Stánj, *n.* Stehen, *n.* z. B. eines Menschen, status, auch stare; z. B. dlauhé stánj, das lange Stehen, diu stare; 2) Standort, *m.* Station, *f* statio: býti na gednom stánj, *Vel.* negsau spolu na gednom stánj, - auf keinem freundschaftlichen Fuß; (auch der Stand des Pferdes im Stall, cella equi, *R.*) 3) Erscheinung, sich Stellen, z. B. vor dem Gerichte, adventus, praesentia, (comparitio): termjn k stánj před prawem, (auch k práwu), *Pr.* k stánj y k dostánj od práwa ugisstěn; 3) Waffenstillstand, *m* induciae: stánj neb přjměřj, *Vel.* přjměřj a stánj mezy nimi učinili, *Id.* 4) Bestand, *m.* Bleiben, *n.* permansio: to nemá stánj, das hält keinen Stich;

žádného stánj nemjti, keine bleibende Stätte haben.

Stanislaw, a, m. Stanislaus.

Stanný, s. staný, Pr.

Stanowjm, il, iti, stützen, z. B. den Weinstock, statuminare.

Stanowisstě, n. überhaupt Standort, m. Station, Ruheplatz, m. bleibende Stätte, f. statio, mansio, sedes: y tam lid Božj neměl pokogného a bezpečného stanowisstě, K. tam cýsařská zbrog má stanowisstě, Vel. b) stanowisstě (lodj), Werft, Schiffswerft, f. navale.

Stanowý 3. zum Zelte gehörig: stanowý hřebjk.

Stanu, fut. ex. stanul, stanauti, (auch státi,) still halten, sich aufhören zu bewegen, einhalten, subsistere; 2) sich stellen, sisti, Řjm. 14, 10. 3) státi do služby, in einen Dienst einstehen, servitium inchoare: kdy staneš do služby? 4) sl. státi do wogny, mezy husary, sich anwerben lassen; 6) s. zůstanu: dokudž swět tento stane, so lange Himmel u. Erde ist, dum stabit coelum, et terra, Syl. pokudž swět stane, památka geho sc. Vel. každý na swém předsewzetj vrputně stane, Id. s. auch stane.

Stanu se, fut. stal se, státi se, werden, geschehen, sich ereignen, fieri, accidere: když se stanu knězem sc.

Staný 3. stané práwo, s. práwo.

Starám, al, ati, zu etwas zu bewegen suchen, antreiben, sollicitare: přátelé ho bez přestánj o to starali; 2) starost dělati, bekümmern, betrüben, sollicitare, affligere, Syl.

Starám se, al, ati, sorgen, a) o něco, für etwas, curare rem, curam gerere rei; b) in Kummer seyn, esse in sollicitudine, sollicitum esse; 2) alt werden, senescere, veterascere; 3) sl. cum praepos. do, sich einmengen, unnöthiger Weise sich bekümmern, se miscere: co se do mne staráš? do wsseckyho se musýš starat.

Staránj, n. verb. v. starám, sollicitatio; - se, verb. v. vorh. B.

Starausseк, sska, solg.

1. Starček, ečka, m. s. stařec.

2. Starček, ečku, m. Kreuzwurz, f. senecio vulgaris, Linn. 2) s. řepjček.

Stařec, u. starec, gen. starce, m. Greis, m. senex.

Stařecý 1. stařecý wěk, das hohe Alter, senectus, aetas senilis.

Stárek, rka, m. der erste Mühlknappe, m. primus sodalis molitoris; b) Altknecht, Oberknecht, m. servus senior.

Stařena, y, f. ein altes Frauenzimmer, od. Weib, anus.

Stareyssj, jho, m. sl. Göm. Hochzeitmeister, magister nuptiarum.

Stářj, n. z. B. stářj býti dwanácti let, zwölf Jahre alt seyn, annos natum esse duodecim, habere duodecim annos; gsme gednoho stářj, mir sind v. gleichem Alter.

Stařice, f. s. babice; 2) ein alter, zum Theil versiegener Fluß, vetus amnis, flumen, fluvius.

Stařjček, čka, m. s. stařjk.

Stařjčký 3. sehr alt, uralt, vetulus.

Stařjk, a, m. mor. s. děd.

Stařina, y, f. altes, altfränkisches Wesen, Zeug, n. vetustas, vetusta ratio; b) alter Ge-

schmack: stařinau páchnauti, älteln, altfränkisch schmecken, *D*.
Stárkugi, owal, owati, den stárek abgeben.
Starnu, ul, auti, alt werden, senescere, veterascere.
Starobabský, s. babský.
Staroblost, i, *f*. s. starožitnost, *D*.
Starobylý 3. s. starožitný.
Staroch, a, *m*. guter Alter, Veteran? veteranus.
Staročech, a, *m*. ein alter Čech, alter Böhme, vetus, priscus Bohemus, vel ei similis.
Staročeský 3. altböhmisch, vetero-bohemicus: staročeská wálečná krew w srdcy geho se zahřjla. *Vel* ta hrdinská staročeská krew opět se zahřjla, Zal. - sky, po s-sku, *adv*. - ce, more priscorum Bohemorum.
Starocýrkewnj 1. altkirchlich, veteris ecclesiae: starocýrkewnj otcowé, *Kroc*.
Starodawnj 1. alt, uralt, priscus, antiquus, vetus: starodawnj y poslednj wěkowé, *Cyr*. za starodáwna, vor Alters, antiquitus; od starodáwna, v. alten Zeiten her, v. jeher, ab antiquis temporibus.
Starodognú kráwa, altmelkende Kuh.
Staroměstský 3. altstädtisch, altstädter, veteris urbis.
Staromodný 3. altmodisch, obsoletus; - ně, *adv*. more obsoleto.
Staroněmecký 3. altdeutsch, vetero-germanicus.
Staraotcowský 3. altväterlich, veterum patrum; - sky, *adv*. more patrum.
Staropečený 3. altbacken, vetus.
Starořjmský 3. altrömisch, priscorum Romanorum; - sky, po starořjmsku, more veterum Romanorum, Zal.
Starost, i, *f*. Sorge; a) o něco, für etwas, cura, curatio; b) Besorglichkeit, *f*. Kummer, *m*. cura, sollicitudo; starost mjti, besorgt seyn; 2) Alter, *n*. a) ein ziemliches Alter, aetas provecta; starost nenj radost, ale žalost, *prov*. b) das hohe Alter, senectus, aetas senilis.
Starosta, y, *m*. Starost, *m*. Starosta; Aeltermann, *D*. Oberkämmerling, der älteste Kämmerling bey der Landtafel, supremus camerarius, *D*. králowský starosta neb komornj (w Uhřjch), Erzhofkämmerer, cubiculariorum regalium magister, *P*. 2) *obs*. s. starec; *pl*. starosty, *obs*. s. rodičowé, 3) *foem*. swatá Starosta, d. heil. Kümmerniß.
Starostliwý 3. sorgfältig, v. Personen, diligens; 2) bekümmert, sollicitus; - wě, *adv*. diligenter, accurate; 2) kümmerhaft, sollicite; - wost, i, *f*. Sorgfältigkeit, *f*. diligentia; 2) Bekümmerniß, *f*. sollicitudo.
Staroswadbj, *f*. Brautmutter, sponsae mater, *D*.
Staroswat, a, *m*. Hochzeitvater, *m*. pater nuptias adparans, *D*.
Staroswětský 3. altväterisch, altmodisch, antiquus, priscus, vetus; - sky, po s-sku, *adv*. prisco more.
Starowk, a, *m*. alte Leere hegend, sectator veteris doctrinae: po starowcých se řjditi.
Starowěrec, rce, *m*. Altgläubiger; - rský 3. folg.
Starowěrný 3. altgläubig, veteris ecclesiae Graecorum.
Starozákonnj 1. alttestamentlich, veteris foederis (testamenti).

Starožitečný 3. bess. s. starožitný.
Starožitnost, i, *f.* Alterthum, *n.* a) das Alter od. lange Dauer einer Sache, vetustas, od. antiquitas rei: starožitnost rodů, *Vel.* b) d. ehemalige od. längst verflossene Zeit, vetustas, antiquitas; c) Sache, Sitte, xc. des Alterthums, Antiquität, antiquitas.
Starožitný 3. uralt, z. B. Gewohnheit xc. vetustissimus, veterrimus, antiquissimus.
Starssj, jho, *m. comp.* v. starý, älter; 2) der Aelteste, od. Vorgesetzte, Senior, Senior: starssj gednoty bratrské; z starssjch swých měli radu, *K.* starssj obecnj, tribuni plebis, (im alten Rom), *Vel.*; *pl.* starssj, d. ältern Geschwister u. Anverwandten xc. auch d. Eltern, Großeltern selbst, seniores, (et majores, parentes): rodiče a starssj swé cti, *Pr.* po swých starssjch xc. *Vel.*
Starý 3. (*abs.* star), *comp.* starssj, *superl.* neystarssj, alt, a) ein gewisses Alter habend, z. B. gak starý gest? (wohl besser (*sl.*) kolik roků (od. let) má?), wie alt ist er? quotum annum agit? quot annos habet? b) bejahrt, od. ziemlich alt, provectus aetate, non paucos annos habens; c) im hohen Alter befindlich, senex, grandis natu; d) lange bey einer Sache, Amte xc befindlich, der lange etwas gethan, getrieben hat, vetus; e) nicht mehr neu, z. B. Hut, Haus, Buch xc. vetus, vetustus; f) ehemals gewesen, ehemalig, vetus, antiquus, priscus: staři, d. Alten, antiqui, *Vel.* za starých nesskládala se kniha, ale otočowala, *K.* starý zákon, s. zákon; g) od. bývalý, gewesen, vorig, prior, praecedens: starý purkmistr, der vorige Bürgermeister, prior od. proximus consul; stará králowna, d. gewesene Königinn; h) abgekommen, nicht mehr Mode, vetus, antiquus, obsoletus; i) baufällig, ruinosus; k) durchs Alter verdorben, z. B. Butter, Schuhe xc. vetustate corruptus; od. durchs Alter abgenützt, z. B. Schuhe, Kleider, vetustate corruptus, od. detritus; pan starý, Braumeister, magister artis coquendae cerevisiae, braxator; panj stará, Braumeisterinn, *f.* starý otec, s. děd; stará mak, *sl.* s. bába; stará, *sl.* d. Mutter bey den Vögeln u. Thieren; staré město Pražské, d. Prager Altstadt, vetus Praga; stará děwka, s. čeyka, *D.* starý potok, der Bach, Fluß, in soferne daraus ein Kanal xc. gehet; starý nález, s. nález; starý rychtář, Altschultheiß, propraetor, *Vel. N.*
Staryga, y, *f. sl.* s. stařena.
1. Stát, státi, s. stogjm.
2. Stát, státi se, s. stanu se.
Statček, tečku, *m. dim.* ein kleines Vermögen, parvae fortunae; 2) ein Gütchen, Landgütchen, praediolum, rusculum.
Statečný 3. (v. statek), tapfer, fortis; 2) *sl.* (et *K.*), brav, wakker, rechtschaffen, ehrlich, egregius, honestus; statečný pitel, ein wackerer Trinker; - ně, *adv.* fortiter, strenue; 2) egregie, honeste; - nost, i, *f.* Tapferkeit, *f.* fortitudo; 2) Vortrefflichkeit, Rechtschaffenheit, egregia indoles, honestas.
Statek, tku, *m.* Gut, *n.* a) Ver-

mögen, bona, fortunae; b) Gut, *n.* liegendes Gut, Landgut, Bauergut, *n.* praedium, rus; c) *sl.* Vieh, *n.* pecus; pán statku, Grundherr, s. pán; *pl.* statky, Herrschaft, *f.* herrschaftliches Gut, ditio.

Státi, - se, s. stanu, -se, u. stogjm.

Stawa, y, *f.* das Gestelle, d. Wände des Weberstuhls, jugum posticum, parietes.

Statný 3. tapfer, fortis; 2) wohlgestaltet; - ně, *adv.* - iter; -nost, i, *f.* Wohlgestaltheit, Schönheit, formositas.

Statue. *f.* Statue *f.* statua, *Kram.*

†Statut, u, *m.* *pl.* statuty, folg.

Statuta, *n. pl.*, *gen.* statut, Statuten, statuta, *Vel.*

Staudew, staudwe, *f.* Wasserkrug, *m.* urna, *B.* (nach *R.* Ständer, orca).

Staudný 3. schamhaft, pudicus: staudné panny.

Stauha, y, *f.* Nestel, *f.* ligula; *pl.* stauhy, d. Laschen der Schuhe, adstrigmenta, *R.*

Stauljm se, *fut. exact.* il, iti, s. chauljm se: staulitij sem musyl, *Com.*

Staupa, y, *f.* Stampfe, Stampfmaschine, *f.* tudicula; 2) Pochstempel, *m.* malleus quadrangulus; *pl.* staupy, d. Schießer in der Walkmühle, pila, (*plur.*)

Staupám, al, ati, treten, calcare; marschiren, proficisci.

Staupenec, s. Ostaupenec.

Staupnjk, s. stupnjk.

Staw, u, *m.* Stand, a) Zustand, *m.* Lage, Verfassung *f.* Umstände, status, conditio, locus; b) Charakter eines Menschen, locus, ordo; c) Abtheilung der Menschen, z. B. der adeliche rc. ordo, status, locus: staw panský, (Magnatenstand) staw rytjřský, *Vel.* d) der Stand eines Landes, Reiches, ordo; 2) staw v rybnjka, nad mlýnem, pro wody, Damm, *m.* moles, agger, *B.* stawowé a hráze na wodě, *Vel.* s. gez; 3) Stuhl, od. Weberstuhl, *m.* das Gestell des Webers, Wirkers, Tuchmachers, machina textoria, od. tela jugalis; staw hedbáwnjka, Seidenstuhl, machina serici textoria, *R.* 4) *sl.* Gelenk, *n.* am Gliede, artus.

Stáwá, alo, ati, *impers.* s. stane.

Stawáček, čku, *m.* s. wstawač, *R.*

Stáwadlo, a, *n.* (polnj), Pferche, *f.* septum; 2) Standort?

Stáwám, al, ati, *fr.* v. stogjm.

Stáwati se, *fr.* v. stanu se.

Stáwáwám, al, ati, *fr.* v. stáwám.

Stawec, wce, *m.* *sl.* s. staw 4).

Stáwek, wku, *m.* *dim.* ein kleiner Weberstuhl, *m.*

1. Stawenj, *n. verb.* v. folg. stawenj gjdel, Gang der Speisen, Tracht Speisen, *f.* ferculum, missus; tělo lidské gest řemeslné stawenj, *Lesch.* bess. složenj.

2. Stawěnj, Bauen; so wollen dieß einige unterscheiden vom vorh.

Stawidlo, a, *n.*, *sl.* stáwka, zástawa, Jachbrett, Schutzbrett, *n.* cataracta: na stáwku mleti.

Stawikrew, krwe, *f.* blutstillende Arzney, medicamen sanguinem sistens, *Vel. N.*

1. Stawjm, *praes.* ěl, ěti, stellen, machen, daß jemand, od. etwas steht, statuere, sistere, consistere. Ist es soviel als setzen, so steht auch ponere, locare, collocare: za swědka proti tobě stawjm krew rc. *Com.* naděgi swau w něčem stawěti; do radu stawěti, in Ordnung

stellen, ordinare, disponere; wogáky k bitwě, d. Soldaten zur Schlacht, instruere. z. B. exercitum, od. aciem &c. 2) aufsetzen, in d. Höhe setzen, z. B. Kegel, einen Haufen Holz, Säule ɪc. statuere, constituere, erigere; 3) bauen, erbauen, errichten, aufführen, z. B. ein Haus, Schiff, Stadt, Altar, Kanzel ɪc. aedificare, exstruere, condere; zlaté hory stawěti, in d. Luft bauen, *D.* zdi na wápno, ne na hlinu stawěti, - mit Kalk -, *Syr.*

II. *rec.* stawěti se, sich stellen, a) z. B. an d. Wand, sistere se; stawěgj se za něho rukogměmi, *Pr.* stawěti, (nestawěti) se ku práwu, sich stellen, comparere; na odpor se stawěti, sich widersetzen, adversari, resistere, obsistere, reniti, repugnare; proti nepřjteli se stawěti; rowně tak zmužile se proti nim stawj, gako zmrzlá kossile za kamny, *Cyr.* b) so thun, als wenn man etwas wäre od. thäte ɪc. da es doch nicht Ernst ist, simulare: stawěti se za pannu, *K.* tak se stawěti, gakoby ɪc. *Cyr.* 2) gebaut werden, aedificari, exstrui, condi.

2. Stawjm, *fut. ex.* il, iti, en, aufhalten, ab- od. zurückhalten, z. B. d. laufenden Pferde, den Feind, sustinere; traubenj vslyssew, stawil ránu, *Vel.* 2) kümmern, arretiren; gistce bez opowědi stawowati slussj, *Pr.* 3) stillen, machen, daß etwas still steht, z. B. das Blut, sistere, inhibere; 4) *sl.* s. sadjm 2).

II. *rec.* stawiti se, sich aufhalten, wo verweilen, morari, manere; b) v někoho, einsprechen, einkehren, divertere, *B.* c) *sl.* s někým, s. saditi se 2); s. auch stawugi.

Stawitel, e, *m.* Baumeister, der d. Baukunst versteht, u. ausübt, architectus; - owá, é, *f.* - inn, *f.* - ta, uxor a-cti; -stwj, *n.* Baukunst, *f.* Bauwesen, *n.* architectura; - městské, bürgerliche, civilis; - wálečné, Kriegsbaukunst, - militaris; - ský 3. zur Baukunst gehörig, architectonicus &c. 2) Bauherr, der Gebäude für sich aufführen läßt, aedificator.

Stáwka, y, *f.* s. stawuňk, *D.* 2) s. stawidlo; 3) (*sl.*) Wette, *f.* sponsio, sponsio mutua, sacramentum.

Stawnj 1. stätig, nicht gehen wollend, z. B. stawnj kůň, ein stätiges Pferd, equus contumax.

Stawnice, *f. sl. Nitr.* (staw *boh.*) s. splaw.

Stawowský 3. ständisch, statum, status concernens: stawowská obligacý, *Kram.*

Stawugi, - se, owal, owati, s. stawjm, - se; 2) Einhalt thun, inhibere, coërcere: nerády stawowati.

Stawunek, nku, *m.* folg. *Ryb.*

Stawuňk, u, *m.* Kummer, Beschlag, Arrest, *m.* detentio; 2) s. odpočiwadlo: celý den bez stawuňku gjti; stawuňk tu učinili; 3) stawuňk posstowský, Poststation, insgemein statio postalis.

Stažený 3. *part.* v. stáhnu.

Stblo, a, *n. ol.* folg. (daher ani stbla, *vulgo* zbla, ne culmum quidem, ne hilum quidem).

Stě, s. sto.

Stéblo, a, *n.* Halm, Strohhalm,

m. culmus; newybrá ni stý-bla, *Puchm.* 2) † nach *Berchth.* überhaupt peň tráw, culmus.

Stečem, stekl, *sl.* s. steku: z krwe stécy, sich verbluten.

Stehénko, *a, m. dim.* v. stehno.

Stehljček, čka, *m. dim.* v. folg.

Stehljk, *a, m.* Stieglitz, *m.* carduelis, od. fringilla carduelis, *Linn.* fringilla Jovis, *Klein*; stehljk hornj, Bergfink, *m.* spinus montanus.

Stehno, *a, n.* Schenkel, (der obere), das dicke Bein, femur.

Stěhowánj, *n. verb.* v. folg.

Stěhugi, - se, s. přestěhugi, - se.

Stehýnko, *a, n. dim.* v. stehno.

Stěkám, al, ati, folg.

Steku, *fut* stekl, stécy, *imper.* steč, absließen, defluere.

II. *rec.* stécy se, zusammen fließen, confluere.

Steli, stlal, stláti, *imper.* stli, betten, das Bette machen, aufbetten, lectum sternere; fig. byt sobě stláti, *Com.* mjsto někomu, neb něčemu stláti, *K.* 2) streuen, z. B. Stroh in den Mist rc. sternere; unterstreuen, substernere: slámu pod koně stláti, den Pferden Stroh unterstreuen, equis stramentum substernere.

Stěljm, *fut.* il, iti, *imper.* stěl, verdichten, in eine Masse, condensare: smjcheg gedno s druhým a stěl, *Vel.* Herb. stěl to, a oděleg z něho pilule, *Id.*

II. *rec.* stěliti se, dicht werden, condensari.

Steliwo, *a, n.* Streu, *f.* stramentum.

Stělný 3. s. tělný.

Stělugi, - se, owati, s. stěljm, - se.

Stěna, *y, f.* Wand, *f.* paries; stěna hlawnj, Stockwand, Hauptwand, paries primarius; st. prostřednj, Riegelwand, paries medianus.

Stenčjm, *fut.* il, iti, *sl.* dünner machen, extenuere.

Stěnem, stenati, *ol.* & *sl.* (vgl. στενειν, stöhnen), s. stonati, 2).

Stěnice, Wanze, *f.* cimex; stěnice mořská, která welryba trápj, Seewanze; 2) Wandkraut, *f.* parietaria.

Stěničnjk, u, *m.* s. plošštičnjk. (Nach *Bercht.* u. *T.* iberis).

†Step, i, *f.* Steppe, Wüste, *f.* desertum, *Jungm.*

Stepilý 3 s. ztepilý.

Stěpka, *y, f. sl.* s. stopka.

Stepljm, - se, s. ztepljm, - se.

Stěranka, *y, f. sl.* s. mrwance.

†Sterbekowka, *y, f.* zrostlina, Sterbeckia.

†Sternberǧka, *y, f.* zrostlina, Sternbergia.

Steskne se, (mi, ti rc. auch ohne mi, ti rc.), *fut. impers.* stesklo se, stesknauti se, überdrüßig seyn, werden, taedere, taesum esse, pertaesum esse: budete mjti dosti, až se wám s nimi negednau steskne, *K.*; proroku se w tom y postesklo, *K.* když se na wýslůnj procházeti steskne, vsadj se w stjnu, *Com.*

Stesknu sy, (sobě), *fut.* steskl, stesknauti sy, s. steyskám sobě.

Stěsněnj, *n.* s. stjsněnj.

Stěsnjm, *fut.* iti, s. stjsnjm.

Stěsňugi, owati, s. stjsnjm.

Steykám se, s. stýkám se.

Stětj, *n.* Enthauptung, Köpfen, *n.* privatio capitis, (decollatio).

Steymě, *adv.* s. hned, *sl.* stagmo.

Steyný, - ně, s. gednosteyný.

Steyskal, *a, m.* s. stýskal.

Steyskám, (steyssti), sobě, (sy), al, ati, klagen, seine Unzufrie-

denheit äußern, queri, conqueri: neſtýſkal ſobě pracowati s pohany, K. se Samuelem ſobě Židé ſteyſkali, Vel. ſteyſſtjce ſobě s tjm pokrmem, -ungeduldig waren, murrten K. ſtýſkagj ſobě gedni po druhých, Cyr.
II. rec. ſtýſſtě, od. ſteyſſtě, od. ſteyſká ſe mi, (auch) ſteyſſtilo ſe mi), ſteſkne ſe mi ꝛc. mir iſt bange, paveo. anxius sum, animo sum anxio: nebude ſe ti tu ſteyſkati? 2) überdrüßig ſeyn, taedere: ſteyſſtilo ſe mu žiwotem, er iſt des Lebens überdrüßig worden, pertaesus est vitae; giž mi ſe ſtýſſtě poſlauchati.

Steyſkánj, n. Klagen, Seufzen, z. B. über ſein Schickſal, questus, querimonia, querela, taedium; ſ. vorh.

Steyſkawý 3. unzufrieden, dem es bange iſt, anxius: ſteyſkawj lidé, K.

Steyſſti ſobě, ſ. ſteyſkám ſobě.

Stežege, f. Angel, Thürangel, m. cardo; fig. ſtežege králowſtwj.

Stežeň, žně, m. (w korábě), Maſt, m. eines Schiffes, Maſtbaum, m. malus.

Stežegný 3., základnj, Grund-, cardinalis; ſtežegné ctnoſti, Hauptugenden, virtutes cardinales; ſt-né čjſlo, Grundzahl, f. numerus cardinalis.

Stěžj, adv. od. instr. v. ſtěž? in der Redensart: wygeti ſtěžj, z. B (poſlowé), - ſchnell, auf der Poſt, K. 1 Kr. 23, 20.

Stěžjm, fut. il, iti, ol. ſ. obtjžjm; 2) ſ. ztěžjm.

Stezka, y, f. Fußweg, Fußſteig, m. Pfad, m. semita.

Stěžkem, adv. ſchwerlich, aegre.

Stěžně, adv. beſchwerlich, difficulter, aegre: ſtěžně po něm táhl.

1. Stěžugi, owal, owati, beladen, überladen, onerare: ſtěžuge ho bernėmi, Vel. neſtěžuge daněmi poddaných, Id. berněmi ge ſtjžil, Id. proti práwu a nenáležitě ge ſtjžil, Id.

2. Stěžugi ſobě, ſich beſchweren, beklagen, querulari: ſtěžowal ſobě a poſtýſkowal nad přjliſſnau přjſnoſtj; mnoho ſobě ſtěžugeme o neprawoſti nepřátel; mám ſobě do tebe co ſtěžowati, Cyr. s něǰjm ſobě ſt-wati, Cyr. o mne ſobě ſtěžowali, Vel. někomu na něco ſobě ſtěžowati, einem etwas klagen, D.

Stib, u, m. auch ſtiha, y, f. sl. Muſſe, f. otium; nemám ſtibu.

Stjhám, al, ati, verfolgen, persequi; nepřátely ſtjhati; žaloſt ſtjhá žaloſt, ein Leid folgt auf das andere; b) ängſtigen, angere: ſtjhá nás chudoba, hlad, Vel. ſtjhá mne ſwědomj, že ſem zhřeſſil; 2) jemand in Verdacht haben, habere aliquem suspectum; 3) ſ. walchugi, kritiſiren, D. 4) rozumem ſtjhati, begreifen, faſſen, einſehen, mit dem Verſtande begreifen, assequi od. comprehendere animo od. mente, intelligere: rozumem ſwým ſtihnauti; ſ. auch ſtihnu.

Stjhel, ſ. folg.

Stjhlo, a, n. lederne Zügel, habena coriacea, R.

Stihlý 3. begreiflich, faßlich, penetrabilis; - noſt, i, f. - keit, - keit, f. - litas.

Stihnu, fut. ex. ſtihl, ſtihnauti, einholen, nachkommen, adsequi, consequi; gedna bjda druhau ſtihne, K. 2) rozumem

stihnauti, s. stihám; 3)(*sl.*) Muße haben, otium habere.

Stihnutj, *n. verb.* v. vorh. dokonalé nebeských wěcý stihnutj, -Begreifen-, *K.*

Stjn, u, *m.* (*sl.* auch tjen, tjeňawa, *illyr.* sén, sjen'), Schatten, *m.* z. B. des Baumes, umbra; 2) Meerschatten, (Meerfisch), umbra marina, *R.* s stjnem zápasyti, *prov.* gegen d. Luft fechten, fig. pod stjn záslužy geho se vtjkáme, *K.*

Stjnadla, *n. pl. gen.* stinadel, Gerichtplatz, *m.* Hochgericht, *n.* locus supplicii, *Com.*; auch *sing.* stinadlo? *D.*

Stjnánj, *verb.* s. stětj.

Stjnám, al, ati, s. setnu.

Stinidlo, a, *n.* Lichtschirm, *m.* Blende, *f.* umbraculum candelarium; 2) grünes Gartenhaus, umbraculum hortense viridarium, *R.*

Stjnjm, il, iti, einen Schatten werfen, machen, umbram dare, projicere: stjnj strom; stjnj na něho, *Com.* stjn stjnj, *B.*

Stinka, y, *f.* s. stěnice.

Stinky, *f. pl.* Mauerspitzen, Zinnen, *pl.* pinnae.

Stjnliwý 3. folg. - liwost, i, *f.* schattenreiche Beschaffenheit: přjgemné stjnliwosti hágowé.

Stjnniwý 3. schattenreich, umbrosus: stjnniwé lesy; - wost, i, *f.* s. vorh. stjnliwost.

Stjnný 3. Schatten-, etwa umbratilis; stjnný obrázek, Schattenbild, *n.* umbra, imago umbra; 2) s. vorh. -nost, i, *f. subst.* stjnnost chládku.

†Stjnownjk, u, *m.* zrostlina, corypha; stjnownjk obecnj, corypha umbraculifera.

Stjnowý 3. Schatten-, stjnowá čárka, Schattenstrichlein, (Schreibkunst); stjnowá hra, Schattenspiel an der Wand, lusus umbrarum.

Stipka, y, *f. sl. Lipt.* s. šspetka.

Stjrač, e, *m.* režný, Schwarzmischer, (Becker.) massam parans sodalis.

Stjrám, al, ati, s. setru; 2) plagen, affligere: stjrá ho Bůh na těle bolestmi, *Com.* (3) mischen (Becker.)

Stjrka, y. *f.* Mischung, *f.* (Becker.) mistio; 2) Backtrog, *m.* alveus pistorius; 3) Einschüttung der Eingeweide ins Wasser, injectio viscerum &c. *R.*

Stisk, u, *m.* Zusammendrückung, *f.* compressus, compressio; b) od. tlačenice, Gedränge, *n.* turba: weliký stisk lidj, *sl.*

Stjskadlo, a, *n.* Drucknagel am Bogen, excussorium.

Stjskám, al, ati, folg. stjskati se, *sl.* sich umarmen.

Stisknu, *fut. ex.* kl, knauti, zusammen drücken, comprimere: stikna zuby a pysky, stůg pewně (w bogi), *Vel.* 2) hinunterdrücken, deprimere.

II. *rec.* stisknauti se, zusammengedrängt werden, comprimi; b) niedergedrückt werden, deprimi.

Stisknutě, *adv.* zusammengedrückt, compresse.

Stiskugi, owal, owati, s. stisknu.

Stjsněnj, *n.* Verengen, *n.* coangustatio, coarctatio; 2) Bedrängniß, Verlegenheit, *f.* Gedränge, *n.* angustia, *B.*

Stjsnjm, *fut.* il, iti, verengen, einengen, angustare, coangustare, coarctare; 2) bedrängen, beängstigen, premere, angere, urgere.

Stjti, stjt, s. jtnu.

Stižitedlný, s. zstižitedln.

Stjžjm, *fut.* il, iti, s. stěžugi.

Stjžně, *adv. comp.* stjžněgi, *superl.* neystjžněgi, schwer, beschwerlich, beklagenswerth: welmi stjžně omluwen.

Stjžnost, i, *f.* Beschwerde, Klage, *f.* querela, querimonia, questus: stjžnost žen na muže, *Com.* stjžnost wésti, klagen; b) Beschwerlichkeit, Druck, *m.* malum, adflictio: z něčeho welikau stjžnost mjti; k wětšši stjžnosti lidu dané wymýšleti.

Stjžný 3 klägisch, Klag-, Beschwerd-, querulosus: stjžná žaloba, stjžné listy.

Stklo, *ol.* s. sklo.

Stkwaucý 1. *partic.* s. stkwělý: stkwaucý a newwadlá gest maudrost, *B.* stkwaucý, wznešené gméno, Pr.

Stkwělý 3. glänzend, prangend, schimmernd, splendidus, nitidus, splendens; -le, *adv.* - dide, -tide; -lost, i, *f.* Glanz, Schimmer, *m.* splendor, nitor, fulgor.

Stkwjm se, stkwěl, se, stkwjti se, *part.* stkwaucý u. stkwjcý, (aus tkwu, blühen, glänzen, s. kwetu), glänzen, prangen, fulgere, splendere, nitere; fig. gménem slawným se stkwjti; stkwj se swau ctnostj, *Vel.*

Stkwostný, -nost, s. skwostný.

Stlák, e, *m.* Aufbetter, *m.* lectistrator; -čka, y, *f.* -inn, *f.* -trix; auch Kellnerinn.

Stlačjm, *fut. ex.* zusammen drücken, comprimere.

Stlačka, y, *f. sl.* das in den Stiefeln zusammengetretene Stroh.

Stlánj, *n. verb.* v. steli; 2) Streu, *f.* stramentum.

Stláti, stlát, s. steli.

Stlaukám, al, ati, zusammen stoßen, zusammen schlagen, contundere; 2) stoßen, tundendo conficere, *B.* 3) buttern, butyrum conficere, s. mautjm.

Stljem, *fut.* stljeti, *sl.* s. tljm.

Stlp, u, *m. sl.* s. slaup.

Stlpice, *f. sl.* das Holz am Pfluge, womit d. Pflugschar in dem Balken befestigt ist.

Stlpjk, u, *m. sl. dim.* v. stlp.

Stlučenina, y, *f.* Contusion, *f.* contusio.

Stluku, *fut.* stlaukl, stlaucy, stlučen, *imper.* ztluc, s. stlaukám.

Stnu, *fut. ex.* sťal, stjti, *part. pass.* sťat, *imper.* stni, s. setnu.

Sto, *a, n., nom. dual.* stě, *pl.* sta, *gen.* set, hundert, centum; po stu, od. sto a sto, je hundert, centeni, *Vel. N.* dwě stě, zweyhundert, ducenti, ae, a; po dwau stech, je zweyhundert, jeder (jedem) zweyhundert, duceni; tři sta, dreyhundert, trecenti; po třech stech, je dreyhundert, od. jedem dreyhundert, treceni; pět set, fünfhundert, quingenti; po pěti stech, je fünfhundert, jedem 600, allemal 600, quingeni; na sta (sterý?) hunderterley, centum generum; před mnoha sty lety, *K* aurok osm ze sta, Interesse acht v. Hundert.

Stobohugi, owal, owati, *sl.* fluchen in d. 100 Götter, d. i. sagen: sto bohow w twogeg materi!

Stočený 3. *part.* v. stočjm.

Stočilý 3. gewunden, zusammengedreht, contortus: stočilý had, krumme Schlange, serpens tortuosus, *B.*

Stočjm, *fut.* il, iti, zusammen drehen, contorquere, torquendo jungere; b) krümmen, in Krümmungen bringen,

flexuosum reddere,(sinuare): řeku stočil, zoklikowal, K. c) verrücken, konfus machen, confundere: ty wěcy myſl pobožného stočiti mohau, K. 2) abzapfen, vermittelſt des Zapfens ablaufen laſſen, z. B. Wein, Bier ꝛc. vinum, (cerevisiam) promere, od. depromere e dolio.

Stočky, *pl.* Schlickermilch, *f.* lac tudicula excussum, *R.*

Stodennj 1. hunderttägig, centesimanus.

Stodola, y, *f.* Scheune, Scheuer, *f.* horreum; - lnj 1. v. der Scheune.

Stogačky, ſtogacy, *sl.* ſ. ſtogečky.

Stogák, a, *m*, *sl. Lypt.* eine geſchlachtete u. geputzte Sau.

Stogan, *a*, *m.* Waſſerſpritze, *f.* sipho, *Vel.Nomencl. sl.* ſýkačka; Röhre, salientes, siphunculi; *R.* das ſind bey *Vel.* ſtudničné aneb raurnj ſtřjkačky; (*Lesch.* glaubt, ſtogan bedeute Ständer, Waſſerſtänder, Löſchtrog).

Stogánek, nku, *m. dim.* v. vorh. 2) Gängelbank, *f.* Gängelkorb, *m.* worinn d. Kinder ſtehen u. gehen lernen, scamnum, qualus; ſ. chodánek; 3) (- pod poklopem), das Schränklein unter dem Deckel (Buchdr.), jugum tympani.

Stogatý 3. ſtehend, stans: ſtogatá woda, ſtehendes Waſſer, aqua stans, stagnum.

Stogazyký 3. hundertzüngig, centum linguarum.

Stogečky, *adv.* ſtandweiſe, ſtehend, stando.

Stogjm, ſtál, ſtáti, *imper.* ſtůg, (*sl.* ſtog), ſtehen, stare; ſtoge, ſtehenden Fußes, stante pede; pewně ſtoge, feſten Fußes, firmiter; ſtoge pſáti, ſtehend ſchreiben, stando scribere; dobře ſtáti, gut ſtehen, in guten Umſtänden ſeyn, bene se habere; w kole ſtáti, in einem Umkreiſe ſtehen, in circulo stare, *Syl.* někomu audatně na odpor ſtáti, - widerſtehen, - resistere; ze záſſtj někomu na těžkoſt ſtáti, - Kummer machen, ängſtigen, verfolgen, *K.* w loſu ſwém ſtáti, in ſeiner Lage dauern, ſein Schickſal tragen, *K.* na wartě ſtáti, auf der Wache ſtehen, *K.* w těch wěcech ſtogj grunt náboženſtwj, *K.* teď byliny w kwětu ſtogj, *Puchm.* nad pekelnau propaſtj ſtogjcý lidé, *K.* rychlá a gako we dweřjch ſtogjcý pomſta, *K.* 2) in der Herberge ſtehen, hospitio uti, divertere: ſtáli w domě P. Trčkůw (poſlowé), *Vel.* přigelo 600 reytarů, a ti ſtáli na ſtarém městě Pražſkém, *Id.* ſtál hoſpodau w domě Pana N. *Id.* 3) Beſtand haben, halten, durare: dlauho to neſtálo; 4) koſten, zu ſtehen kommen, stare, constare; ſtůg co ſtůg, es koſte was es wolle; prým wjce ſtogj, než ſama ſukně, *Vel.* we Wlaſſjch mnoho ſtogj chowánj zybetů, *Id.* ſ. auch ſtane 2); 5) *cum praep.* k *& dat. rei*, genug thun, halten, satisfacere, tenere, servare: k powinnoſti ſwé, k ſmlauwě, (auch w ſmlauwě ſtáti, in Allianz ſtehen -); k wůli něčj, k řeči ſwé ſtáti, *K.* k tomu, co ſe gim poraučj, ſtogj, *Com.* k řádům a práwům gegich ſtogj, *Id.* k poſluſſenſtwj Božjmu, - gehorchen, gehorſam ſeyn, obtemperare, *K.* ku poſluſſenſtwj

gich stogj ďábel, K. k saudu státi, K. k službám Božim, - verrichten rc. 6) *cum praep.* po & *loc. pers.* günstig seyn, auf jemandes Seite stehen, favere, a partibus esse: někomu nakládati a po něm státi, *Vel.* 7) *cum praep.* po & *loc. rei*, od. auch *cum praep.* o & *acc. rei*, zuweilen *pers.* nach etwas trachten, appetere rem; folgt aber ein *verbum* darauf, so steht studeo: po swé poctiwosti stál, *Com.* po dobrém státi, *Vel.* 8) *cum instr. pers. aut rei*, fest stehen, bestehen, abhängen, stare: ne Bůh lidmi, aneb lidskými wěcmi stogj, ale lidé gjm, K. že prý we swětě wssecko náhodau stogi a gde, K. Perský král Božj pomocý a ochranau stogj, K. 9) *cum praepos.* na & *loc. rei*, auf etwas bestehen, etwas behaupten, od. behaupten wollen, inhaerere, insistere rei, asseverare: na tom stogj, *Com.* na swém státi, na swém vrputně státi, auf seinem Kopfe bestehen, K. D. 10) *cum praepos.* za & *acc. rei*, selten *pers.*, werth seyn, valere; za mnoho státi, viel werth seyn, magni esse; stogj za prácy, es ist der Mühe werth, est operae pretium, od. est operae; stogj za to, dasselbe, *Com.* 11) *sl.* vor sich gehen, geschehen: stogj střelba, bitka.

Stogko, *a, m. sl.* s. stognoha.

Stogmo, *adv.* s. stogečky, *Pelz.*

Stognoha, *y, f. sl.* Faulenzer, cessator.

Stoh, *u, m.* Schober, *m.* acervus, strues, struix, (icis), *f.* stoh sena, Heuschober, meta foeni.

Stoický 3. stoisch, stoicus, *Cyr.*

Stok, u, *m.* Zusammenfluß, *m.* confluxus; stok nečistot, *Com.* fig. mrzkých bludů stok; stok wssech těžkostj nad lidem Júdským, *K.* do stoku a gako do moře wssech zlých wěcý přigiti; 2) Unzucht, Abzucht, *f.* cloaca canalis; 3) Grundsuppe, *f.* sentina.

Stoka, *y, f.* Zusammenfluß, *m.* confluvium; 2) vorh. 2); galowá stoka, das wüste Gerinne, *D.*

Stoklas, u, *m.* Trespe, Schmiele, *f.* ein Unkraut im Getreide, aera, ae, *f.* bromus secalinus, *Linn.* stoklas weliký, Futtertrespe, bromus giganteus, *D.*

Stokrása, *y, f.* Tausendschön, bellis hortensis, flore pleno.

Stokrát, *adv.* 100mal, centies.

Stolář, e, *m.* s. truhlář.

Stoleček, ečku, *m. dim.* Tischchen, Tischlein, *n.* mensula.

Stolec, lce, *m. sl.* Sessel, *m.* sella; 2) *obsoletum, nec reducendum*, s. trůn, *Dal.*

Stolek lku, *m.* ein kleiner Tisch, parva mensa.

Stolenj, *n. verb.* v. stoljm.

Stoletj, *n.* Jahrhundert, *n.* saeculum, s. wěk.

Stoletnjk, *a, m.* ein hundertjähriger Greis, centenarius, *D.*

Stoletý 3. hundertjährig, a) hundert Jahre betreffend, alle hundert Jahre geschehend, z. B. Jubiläum rc. saecularis; b) hundert Jahre alt, centum annorum, auch v. Menschen, centenarius.

Stolhář, e. *m.* Erzlügner, mendacissimus.

Stolice, *f.* Stuhl, a) z. B. in der Stube, in der Kirche, sella; daher 2) statt Thron, solium,

sedes, z. B. päbstlicher, (sonst auch stolice apoſtolſká), bischöflicher ꝛc. Steht es statt Pabst, Bischof, so steht papa, episcopus; stolice wdowſká, Wittwensitz, m. auch Wittwenstand: na stolicy wdowſké sedj matka, Pr. na wdowſké stolicy zůstáwati, i. e. wdowau býti, *Kroc.* 3) Amt, n. Gerichtsstuhl, m. jus, munus (officium): saudná neb kmetcý stolice, *Vel.* st. sprawedlnosti, st. pořádná; 4) Residenz, Residenzstadt, f. Sitz, sedes (residentia): djl města, kdež byla stolice králowſká, *K.* hlawnj město w Asſyryi, a stolice králů Asſyrſkých, *K.* w Konſtantynopoli byla stolice cýsařů Řeckých, *Vel.* stolice králowstwj Čeſkého Praha, *Id.* stolice cýsařſká, *Id.* králowſká stolice byla Nynywe, *Cyr.* 5) Stuhlgang, m. Oefnung des Leibes, exoneratio alvi, dejectio alvi; na stolicy gjti, zu Stuhle gehen, alvum dejicere, alvum exonerare; nemjti stolice, keinen Stuhl haben, alvum habere adstrictam; 6) Bank zum Sitzen, scamnum, subsellium; 7) Dachstuhl, m. substructio tecti: stogatá stolice, stehender Dachstuhl, substructio tecti erecta; ležatá st., liegender Dachst., substructio tecti, (od. tignaria moles) strata; 8) wosnj stolice (bednář.), Schnittbank, f. equuleus incurvus; 9) st. nočnj, Nachtstuhl, cesale, sella familiaris, *K.* sella pertusa, sella familiarica, auch blos sella, lasanum, *Schell.* 10) Gespannschaft, f. Comitat, n. (in Ungarn), comitatus.

Stolička, y, f. *dim.* Stühlchen, n. sellula; 2) Schemmel, m. scabellum, scabillum; 3 Backenzahn, m. dens molaris.

Stoličnj 1. *sl.* & *D.* Comitats-, insgem. comitatensis; stoličnj pán, Comitatsbeamter, Comitatsherr, insgem. officialis comitatensis; stoličnj dům ꝛc.

††Stoličnjk, a, m. Obergespann in Ungarn, supremus comes, *Hanka.*

Stoljm, il, iti, tischen, bey Tische sitzen, speisen, tafeln, coenare.

Stolistný 1. hundertblätterig, centifolius, *D.*

Stolnj 1. z. B. stolnj wjno, Tischwein, m. vinum cibarium.

Stolnjk, a, m. eine Art Ceremonienmeister bey den Hochzeiten der Podlužaken in Mähren.

Stolowánj, n. *verb.* v. stolugi.

Stolowna, y, f. *sl.* Tischladen, m. theca mensaria.

Stolownjk, a, m. (*sl.*) s. strawnjk; - nice, f. s. strawnice; b) hie u. da *sl.* für stolowna.

Stolowý 3. *sl.* s. stolnj.

Stolůwka, y, f. *mor.* s. obrus.

Stonásobný 3. hundertfach, hundertfältig, centuplex; - ně, *adv.* centupliciter.

Stonati, s. stůni; 2) *sl.* & *ol.* wzdychati, seufzen.

Stonáwám, al, ati, *fr.* v. stůni.

Stonawý 3. siech, morbosus, morbidus, valetudinarius.

Stončjm, *fut.* iti, v. stonek, *sl.* Federn bekommen, plumescere.

Stonek, nku, m. Klotz, Aststück; 2) *sl.* Kiel, m. v. geschlissenen Federn, caulis pennae.

Stonohý 3. hundertfüßig, centumpes.

Stonožka, y, f. Vielfuß, m. julus.
Stonůžka, y, f. Assel, Kellerwurm, m. Kellerlaus, f. oniscus, asellus.
Stooký 3. hundertäugig, centum oculos habens.
Stopa, y, f. Spur, Fährte, f. z. B. des Wildes, eines Menschen ꝛc. vestigium; na stopu přigjti, auf d. Spur kommen, erfahren, comperire, *Syl.* lwowá stopa, Löwentapp, Pflanze, leontopetalon, *Vel.*
Stopán, a, m. Hundertmann, m. centumvir; stopáni, Hundertmänner, centumviri, *Vel.* -nský 3. d. Hundertmänner betreffend, centumviralis; -stwj, n. d. Würde, das Amt der Hundertmänner, centumviratus.
Stopjm, *fut.* il, iti, ersäufen, necare aqua, mergere: stopiti lidi we wodě, *Harant.*
Stopka, y, f. Stiel, m. am Obste, Blättern, Blumen ꝛc. petiolus, pediculus, scapus.
Stora, y, f. Stör, m. sturio, piscis.
Storaký 3. *sl.* s. stonásobný.
†Storamenný 3. hundertarmig, centimanus, *P.*
†Storukownjk, a, m. hundertarmiger, hunderthändiger Riese, gigas centimanus, Ἑκατόγχειρος, *Neg. Il.*
Stowaryšsjm, *fut. ex.* il, iti, zusammen gesellen, sociare, consociare.
II. *rec.* st-ti se (s někým), sich einem zugesellen, adjungere sibi aliquem, sociare se cum aliquo.
Stozrnjčko, a, n. Traubenkraut, n. botrys, ambrosia, *Vel. N. sl.* Bruchkraut, n. herniaria glabra, *hung.* kis ports-fü, *Lumn. Fl. Posoniensis.*

Stozrnjk, u, m. Mattenflachs, m. Ruhrkraut, n. gnaphalium coronaria, *R.* nach *Ryb.* centumculus.
Strábjm, il, iti, *sl.* s. hogjm.
Stráča, stráče, f. eine scheckige Kuh, *D.*
Strach, u, m. Furcht, f. z. B. vor der Strafe, Erschrecknis, n. timor, metus; w strachu býti, in metu (timore) esse, timere, metum habere; strach pustiti, strachu nahnati, Furcht einjagen, metum (timorem) alicui incutere, inferre.
Strachota, y, m. Methudius, Methudius, Methodius.
Strachugi se, owal, owati, mit u. ohne Genit. fürchten, timere metuere.
Stračj 1. d. Elster od. Elstern betreffend, z. B. stračj hnjzdo; stračj nůžka, Sichelkraut, n. Sichelmöhre, sium falcaria, *Linn.* stračj vlice, Elstergasse (in Wien).
Stračka, y, f. Rittersporn, m. delphinium, *Linn.*
1. Strádám, al, ati, *cum gen.*, *raro cum acc.* verlangen, sich sehnen, anhelare, desiderare: chleba strádagj, trunečka přjhodného k očerstwenj nemagj, aneb něgakými kwantory sotwa handu přikrýwagj, *K.* těk (Boha) strádám, *Com.* strádám hodinku poslednj, *Lomn.* (2) sammeln, z. B. Geld, conquirere? *Ryb.*)
2. Strádám, al, ati, kränkeln, krank seyn, leiden (Schmerzen), male valere, pati; *russ.* strádati, pati.
Strahow, *ol.* Stražow, u, m. sonst Syon, Strahow, ein Berg

in Prag, mons suillus, später Sion, *vulgo* Strahovia.

Straka, y, *f.* Elster, *f.* ein Vogel, pica; 2) Schecke, *m.* ein scheckiges Pferd, equus scutulatus, maculosus; 3) Zunahme, *m. gen.* Straky, *dat. & loc.* Strakowi, *instrum.* Strakem, *plur.* Strakowé, (Strakowcy).

Strakaraun, a, *m.* s. masegjdek.

Strakatina, y, *f.* bunte Leinwand, *f.* linteum varii coloris.

Strakatý 3. bunt, buntfarbig, gesprenkelt, varius, varii coloris: 2) scheckig, scutulatus, maculosus: strakatý kůň, s. straka.

Strakopaud, a, *m.*, *sl.* datel, *mor.* gatel, *russ.* djatel, *pol.* dzjeciol, Specht, *m.* picus; strakopaud popelatý, Blauspecht, parus facie pici.

Strakoš, e, *m.* bunter Vogel, *D.*

Strákoš, e, *m. sl.* Vogel, s. masogjdek, *Ryb* (od. Elsterspecht, *m.*?) 2) ein Nahme der Hunde.

Stráň, ě, *f.* Thalgehänge, *n.* Seitenfläche, *f.* Abhang, *m.* (eines Berges), declivitas, devexitas, superficies lateralis.

Strana, y, *f.* Seite, *f.* z. B. des Menschen, der Thiere, des Lagers *rc.* latus; laßt es sich mit Theil od. Gegend vertauschen, so steht öfter pars: křesťané na wssecky strany vkrutně trápeni, *Vel.* o tom na obě strany hádá se, in utramque partem-, *Com.* strana půlnočnj, plaga-; malá strana, Kleinseite, in Prag; to slowjčko sen berau na zlau stranu, *K.* zase na druhau stranu, anderseits, ex altera parte, contra, *Pr.* s obau stran, beyderseits, utrimque; s strany, u. strany, in Ansehung, rücksichtlich, intuitu: s strany těla, s strany dusse, *K.* strany toho, kterakby *rc. Cyr.* Ist es d. Seite des Buches, pagina. Ist Seite soviel als Parthey, so steht pars od. partes; -ánka, y, *f. dim.*

Stránečka, y, *f. dim.* d. Seite des Papiers, Briefes, od. Buches, pagella, paginula.

Stránj, *n.* s. stráň, *Ryb.*

Stranjm, (stranjm), il, iti, (*neutr.*) sich auf d. Seite begeben, weichen, recedere: straniti a strýwati se; ginam stranj muž, *Lomn.* -od někoho, jemanden abgeneigt seyn, sich gern abziehen, alienum esse ab aliquo, *B.K.*; in *K.* auch *cum dat.* straniti budeme gemu, i.e. pohrdneme njm; 2) partheyisch seyn, partium studiosum esse, *Syl.*

II. *rec.* straniti se, meiden, recedere.

Stranně, *adv.* partheyisch, aus Neigung zu einer Parthey, studio partium; 2) ungereimt, nicht passend, inepte, absone: stranně a nezpůsobně od wjry něco propowědjti.

Strannj 1. partheyisch, einer v. beyden Parthen zugethan, alterutrius partis studiosus, partium studiosus: strannj měšťa, *Vel.* strannj páni, *Id.*

Strannjm, il, iti, (*act.*) entwenden, stehlen, auferre.

Stranný 3. vorh. *Com.* 2) ungereimt, unpassend, absonus: strannau gakausy odpowěd ddwati, která k té při nic nepřináležj; -nost, i, *f.* Partheylichkeit, partium studium, alterius partis studium.

Stranobig, e, *m.* ein partheyischer Mensch, partium studiosus,

Com. - gnost, i, *f.* s. vorh. - nost, *Id.*
Stranohláwek, s. křiwohláwek;
Stranohlawý, s. křiwohlawý.
Stranost, i, *f.* s. strannost.
Stranownjk, u, *m.* prljk, Schrotthammer, Vorschlag, *m.* malleus diffindendo ferro.
Strap, u, *m. pl.* -py, *sl.* Fetzen.
Strapačka, y, *f.* s. kadeřák; 2) *pl.* -čky, gewisse Schwämme.
Strapatý 3. *sl.* zerzaust, ungekämmt, impexus.
Strápám, al, ati, s. stropjm: rozbrog strápali; smjch ze mne strápagj.
Strapec, pce, *m. sl.* s. třapec.
Strapený 3. zerfetzt, laceratus dilaniatus: strapená kůže, *Com.*
Strapkám, al, ati, *sl.* zupfen, vellere; Charpien machen.
Strassák, a, *m.* folg. 2) ein gewisses Kartenspiel; 3) *sl.* *pl.* strassáky, Nüße, (scherzweise).
Strassidlo, a, *n.* Schreckbild, *n.* forma terrens, formido, terriculum, terriculamentum; 2) Gespenst, *n.* spectrum, larva, visum, phantasma.
Strassjm, il, iti, schrecken, terrere, territare; 2) spucken, territare ut spectra; tam strassj.
II. *rec.* st-iti se, někoho, něčeho, sich fürchten, terreri; strassj se mne lidé, nemilugj mne, Pr.
Strasslivý 3. (*abs.* strasslivo), furchtsam, timidus, pavidus, trepidus; 2) furchtbar, fürchterlich, terribilis, timendus: negsme gim strasslivj, *Vel.* - wě, *adv.* - de, - de, - de; 2) - iter, terribilem in modum, cum terrore; - wost, i, *f.* - mkeit, *f.* timiditas, pavor; 2) - rkeit, *f.* terror.
Strassný 3. - ně, vorh. 2).
Strast, i, *f.* (v. strádám?) Mühseligkeit, *f.* aerumna, miseria; 2) Sucht, *f.* morbus, z. B. Gelbsucht, Lungensucht? *Lesch.*
Strastný 3. mühselig, Personen u. Dinge, aerumnosus, miser; - ně, *adv.* - se, - re.
Stráta, stratjm, s. ztráta rc.
Stratka, y, *f.* ein Weibsnahme.
Straubjm, *fut.* il, iti, durch Posaune zusammen rufen, eigentlich u. trop. straubil sněm. Žal. strubowal ge k wogně, *Com.* 2) zusammen hetzen, anhetzen, concitare, committere: rozdwogil ge a w hromadu straubil, *Vel.* krále w hromadu straubowati; gedny s druhými strubowati a waditi, *K.*
Strauček, čku, *m. dim.* v. struk; 2) Zehen am Knoblauch.
Straučj, *n. collect.* Schoten, *m.* siliquae; s. struk.
Strauha, u. struha, y, *f.* Graben, *m.* fossa; 2) Wasserrinne, *f.* colicia; 3) s. potok; 4) s. řečisstě: wyměřil strauhu, *Cyr.*
Strauhám, strauzi, hal, hati, schaben, z. B. Möhren, Rüben schaben, durch Schaben reinigen, scabere, radere; 2) reiben, durch Reiben klein machen, z. B. den Käse, das Brod, den Meerrettig rc. radere; 3) (*sl.*) mit dem Messer schneiden, beschneiden, wie der Faßbinder d. Dauben: dausky strauhati.
Straupček, čku, *m. dim.* folg.
Straupek, pku, *m. dim.* Rindchen der Wunde, crustula.
Strauzek, zku, *m.* z. B. petružele, ein Büschel geschabter Petersilie.
†Strauzkowec, wce, *m.* zrostl., hydrophyllum.

Strawa, y, f. Kost, Nahrung, f. Unterhalt, m. victus; strawa od wařenj; na strawě ge chowá, Vel. 2) ol. Leichenmahl, n. silicernium (apud Hunnos), s. Belii Apparatum -, Cal. vita Attilae, p. 147.8. S. auch po 4).

Strawné, ého, n. Kostgeld, n. pecunia pro victu.

Strawnjk, u, m. Kostgänger, Tischgenoß, m. convictor, commensalis, conviva quotidianus; - nice, f. Kostgängerinn, convictrix, commensalis.

Stráwjm, fut. il, iti, verzehren, absumere, consumere, conficere; 2) zubringen, aufwenden, impendere: stráwil na tom djle osm plných let; 15 let na té prácy stráwili, K. stráwj se tjm celý den; s. auch tráwjm 2), 3), 4).

Stráwný 3. s. opp. nestráwný.

Strawowánj, n. verb. v. strawugi.

Strawowač, e, m. Kostherr, m. herus victum praebens; -čka, y, f. Kostfrau, f. hera, v. p.

Strawugi, owal, owati, verb. 2) mit Kost versehen, verköstigen, victu providere, Cyr. Wrat. strawowati se, sich selbst verköstigen, victu se providere.

Stráž, e, f. Wache, f. a) Wachen, n. sowohl anderer Menschen, als Soldaten, Nachtwächter, Polizeywächter, vigilia, excubiae; stráž držeti, Wache halten, vigilias agere, excubias agere. Ist es Schildwache, so steht auch statio, stationem habere, stráž držeti, na stráži býti, Wache halten, Schildwache stehen; hlawnj stráž, Hauptwache, excubiae primariae; b) statio od. locus excubiarum primariarum; 2) d. Wache habenden Soldaten, vigiliae, excubiae, excubitores; trabanti pro stráž žiwota, Leibwache, Cyr. 3) Verwahrung, custodia; 4) ein Städtchen im Bechiner Kreise.

Strážce, m. Wächter, vigil, B. angel strážce, Schutzengel, angelus od. genius tutelaris.

Strážeň, žně, f. obs. s. vtrpenj.

Strážnj 1. d. Wache betreffend, z. B. strážnj lodj.

Strážnice, f. Wachtstube, f. excubitorium, R. b) Wachtthurm, m. turris excubitoria, Žal.

Strážnjk, a, m. s. hardysta: strážnjcy národnj, Nationalgarde, f. Kram. st. wogenský, Wachtmeister, magister vigiliarum.

Stražow, s. Strahow.

1. Strážný, ého, m. Wächter, m. vigil, custos, excubitor; strážný dweřj, s. wrátný; strážný wěže, Thürmer, Thurmwächter, custos in turri; swaté vherské koruny strážný, - Kronhüter, - coronae conservator.

2. Strážný 3. s. strážnj; strážnj wěž, s. strážnice b).

†Strbaulatec, tce, m. zr., selago.

Strbaulj, n. s. nak, Kräutig.

Strčjm, fut. ex. il, iti, stoßen, wohin stoßen, vor sich hinstoßen, z. B. Menschen, einen Stein, trudere; 2) hineinstecken, inserere; strkati nos, kdež neslušj, in fremde Händel sich mischen, miscere se alicujus negotiis, Syl. 3) s. sstrčjm, hinabstoßen, dejicere, detrudere; strčila njm Tymoklea po hlawě, Vel. strčil ho s biskupstwj; 4) v. sich ablehnen, abstoßen, removere: tjm od sebe strčil, oč ginj stáli; tau milostj od

sebe strčili; od sebe vrputně strkati milost, *Com.* dary Božjmi od sebe strkati.

Strdj, *n.* s. stred, *D.*

†Strdiwka, y, *f.* zrostl., melica.

Střebám, střebi, al, ati, střebati, schlürfen, z. B. Wein, sorbillare, auch sorbere.

Anm. Gewöhnlich nur vom Vieh, v. Schweinen ic.; v. Menschen fast nur im verächtlichen Sinne.

Střebikrewka, y, *f.* s. pigawice.

Střebiwegce, *n.* Schlürfey, ein Ey, welches sich schlürfen läßt, ovum sorbile.

Střébro, strjebro, *sl.* s. střjbro.

Střeček, čka, *m.* Roßbreme, Roßbremse, *f.* tabanus.

Střecha, y, *f.* Dach, *n.* tectum, auch tegulae, wenn es ein Ziegeldach ist; dosskowá střecha, Strohdach, tectum stramineum; obostrannj stř., Giebeld., tectum fastigatum; lomená stř., gebrochenes D., tectum gallicum interruptum; wlasská stř., Kuppeld., tectum italicum; někoho na wrch střechy wywésti, *prov.* eine Brille auf d. Nase setzen, *D.*

Střechýl, e, *m. ol. & mor.* für ropauch ledowý, cymbolec.

Střečko, a, *m. sl.* Springer.

Střečkugi, owal, owati, eigentlich vom Vieh, wenn es vor den Bremsen flieht, springt; 2) überhaupt springen, ausspringen, in d. Höhe springen, salire, exsilire, exsultare.

1. Střed, *gen* strdi, *f.* s. med; plást strdi, *B.* 2) Honigseim, mel in favo.

2 Střed, u, *m.* i. e. prostřed, prostředek, medium: střed týdne, d. Mitte der Woche, medium septimanae; (daher středa, *hung.* szerda.)

Středa, y, *f.* Mittwoch, *m.* - che, *f.* dies mercurii: sskaredá středa, der Mittwoch in der Charwoche; 2) der Nahme einiger Marktflecken in Ungarn.

Středek, dku, *m. sl.* Mitte, *f.* Mittelpunkt, *m.* medium, centrum.

Středmý 3. mě, - ost, s. střjdmý.

†Střednj 1. den Mittwoch betreffend; 2) s. prostřednj 1). 2), a).

†Strednÿ 3. v střed, honigfließend, mellifluus: potokowé střednj.

†Středocestj, *n.* Mittelweg, *m.* media via, *Neg.*

†Středolodnj plachta, mitteres Segel, μέσον ἱστίον, *Neg.*

Středopostj, *n.* Mitfasten, *pl. n.* medium quadragesimae, *Vel.*

Středozemnj 1. s. prostředzemnj, *Kramerius.*

Strefjm, *fut. ex.* il, iti, übereinkommen, convenire: nelze s nim o nic strefiti.

II. *rec.* st-ti se, sich schicken, zusammen passen, congruere, quadrare, concordare; ti s njm dobře se strefj, *K.* dobře se spolu k manželstwj strefiti, *Cyr.* 2) zugleich eintreffen, eodem tempore, in idem tempus incidere: s poswjcenjm chrámu strefil se den narozenj krále; 3) übereintreffen, convenire, respondere: měsýc téměř s listopadem se strefugjcý, *K.* strefuge se s nassimi psými dny, *V.*

Strefugi, -se, owati, s. strefjm, -se.

Strehnem, nauti, *sl.* folg.

Střehu, střežeš, střehl, (auch stráhl, *B.*) střjcy, *imper.* střež, bewachen, custodire, servare; 2) lauern, speculari, insidiari, Saudc. 16, 2.

II. *rec.* střjcy se, sich hüten, sibi cavere, Jer. 9, 4.
Střekám, al ati, *sl.* s. střjkám.
Střela, y, *f.* Pfeil, *m.* sagitta; 2) Donnerkeil, *m.* fulmen; 3) Fachbogen (Hutmacher.), plectrum pileatoris.
Střelba, y, *f.* Geschütz, *n.* tormenta: těžká střelba, grobes Geschütz, Artillerie, *f.* tormenta; 2) Schießen, *n.* sonitus teli igniferi: střelba se slyšj.
Střelčj 1. z. B. střelčj lodka, Rennschiff, *n.* celox.
Střelčjm, il, iti, schoßen, germinare: slad střelčj, in polenta ligulae enascuntur.
Střelec, lce, *m.* Schütze, *m.* z. B. mit Pfeilen, sagittarius; žiwotnj střelec, Büchsenspanner, *D.* 2) der Schütze, das Himmelszeichen, sagittarius.
Střelecký 3. d. Schützen betreffend: střelecký ostrow, Schützeninsel.
Střelice, *f.* nástrog k střjlenj, s. ručnice.
Střelíček, s. střewljček, *R.*
†Střelička, y, *f.* zrostl., strelicia.
Střeljm, -se, *fut.* il, iti, s. střjljm, -se: wzhůru námi střelilo moře, - warf uns in d. Höhe, *Com.* gest střelený, i. e. podnapilý, *D.*
†Střeliwo, a, *n.* Munition, *f.*
Střelka, y, *f.* *dim.* Pfeilchen, *n.* 2) *sl.* kleines Schießwerkzeug, z. B. wie es d. Knaben haben; 3) w zámku, d. schießende Falle in den Schlößern, trajectio rectangulariter incurvata.
Střelnice, s. střjlnice.
Střemcha, y, *f.* Ahlbaum, *m.* Ahlkirsche, *f.* Vogelkirschbaum, *m.* prunus padus, *Linn.* cerasus avium; 2) Vogelkirsche, *f.* cerasum avium; *russ.* 'ceremcha, (sonst třemcha;) 2) hie u. da, s. bez wlastý; 4) Cocarde??
Strem, *sl.* s. stru.
Stremen, a, *m.* *sl.* s. třmen; 2) am ungr. Beinkleid, circumpes.
Střemilow, u, *m.* Tremblas, ein Städtchen im Bechiner Kreise, Strymilovium.
Střemka, y, *f.* bess. střemcha.
Střemšalky, lek, *f. pl.* d. Frucht der Ahlkirsche, cerasa avium.
Střeň, ě, *m.* s. strzeň, *Ryb.*
Střenek, nku, Flintenkolbe, *Ryb.*
Střenka, y, *f.* das Heft eines Messers, Messerheft, manubrium cultri; 2) *sl.* Jasmin?
Střenowonj 1. s. třenowonj, *Id.*
Střep, u, *m* Scherbe, *f.* a) irdenes Geschirr, testa: střep neb teglik, *K.* b) ein Bruchstück, z. B. vom Topfe 2c. testa.
Střepina, y, *f.* vorh.
Střepinný 3. Scherben-, irden, testaceus: střepinná nádoba, *K.*
Střepnatý 3. z. B. žába střepnatá. Schildkröte, *f.* ein Thier, testudo, *Com.*
†Střepnice, *f.* Schalthier?
Střešška, y, *f.* *dim.* v. střecha; 2) Stülpe, *f.* am Hute, crepido.
Střešně, *f.* *sl.* s. třešně.
Střestám, strescy, *fut.* strestal, strestati, *imper.* strescy, bestrafen, züchtigen, punire, poena adficere aliquem, castigare; - ánj, *n.* *verb.*
Střetnu, *fut.* tl, tnauti, (*ol.* & *sl.*) někoho, od. střetnauti se s někým, s. potkám, a).
Střewce, *n.* *sl.* Hühnerdarm, *m.* Vogelkraut, *n.* alsine media, *Linn.*
Střewjc, e, *m.* Schuh, *m.* a) zum Anziehen, calceus: plstěnný střewjc, s. plstka; dřewěnný, s. trepka; st. pumpy, Pumpen-

schuh, calceus siphonis, *Vel.* w střewjce obauti, szauti, Schuhe anziehen, ausziehen, induere, exuere calceos; b) als ein Maß, pes; žádný newj, kde střewjc hnete, než ten, kdo w něm chodj, *prov. Vel.*

Střewjček, čku, *m. dim.* Schühchen, *n.* calceolus.

Střewičkář, e, *m.* Schuhmacher, *m.* sutor; - řka, y, *f.* -inn *f.* -trix.

†Střewičnjk, u, *m.* zrostlina, cypripedium.

Střewjcowý 3. Schuh=.

Střewle, *n.* Elritze, Eldritze, *f.* cyprinus phoxinus. *D.*

Střewlec, lce, *m.* Laufkäfer, *m.* carabus, *Ryb.*

Střewljček, čku, *m.* s. střewle.

Střewnj 1), z. B. střewnj řenj, Darmgicht, *f.* passio iliaca; 2) inniger, inniaster, intimus?

Střewo, a, *n.* Darm, *m.* intestinum; weliké stř., Grimmdarm, colon, *D.* prázdné stř., der leere D., intestinum jejunum, kriwé stř., Krummdarm, *m.* intestinum ileum; řitnj stř., Mastd., int. rectum; stř. chuzawé, prwnj stř., hned od žaludka, der magere D., int. primum, *Vel. N.* tlustá stř., dicke Gedärme, int. crassa; wlčj stř., s. zraut, *Syl.* w střewách se pohnauti, sich erbarmen, misericordia tangi; 2) Petzenlippel, Löffel, *m.*?

Střewopprawce, *m.* Weißager aus den Eingeweiden der Opferthiere, haruspex, aruspex.

Streyc, e, *m.* Vetter, a) Anverwandter, cognatus; b) Vaters Bruder, patruus; Mutterbruder, avunculus.

Streyček, čku, *m.* Liebestrank, *m.* philtrum, *Syl.*

Streyček, čka, *m. dim.* Vetterchen.

Streyčency, ů, *m. pl.* Geschwisterkinder, wenn des einen Vater, u. des andern Mutter, od. umgekehrt, Geschwister sind, amitini fratres u. -ae sorores.

Streyčený 3. z. B. streyčený bratr, Vettersbruder? *Vel.* streyčená sestra, amitina, *K.*

Streyčjček, čka, *dim.* v. streyček.

Streyčkugi se, owati, sich Vetter unter einander nennen.

Streyčný 3. vorh. *Ryb.*

Streyná, é, *f.* streyce mého dcera, Vetters od. Bruderstochter, patrui filia, *Vel. N.* (Stryna, y, *f.* Vaters Schwester, Base, amita? *Ryb.*)

Streyšek, šku, *m.* Strichlein, *n.* lineola, accentus.

Střez, u, *m. mor. & sl. Nitr.* střez, střjzek, snad že gest střezaný, krátký a široký -, Kübel, Asch, Reibasch, *m.* lacus, sinum, urna.

Střeže, s. střehu.

Strhám, al, ati, herabreißen, derumpere; 2) abbrechen, a) mit einiger Gewalt abnehmen, losmachen, z. B. koni podkowy, zámky, - abbrechen, avellere; b) einreißen, z. B. střechu, střechy, ein Dach, d. Dächer abbrechen, einreißen, dejicere, demoliri; 3) abreißen, abnützen, z. B. Kleider ꝛc. terere, deterere: strhaná sukně, *Vel.*

Strhlec, lce, *m.* ein Abartiger, degener.

Strhlý 3. abartig, degener.

Strhnu, *fut. simpl.* strhl, strhnauti, *part. pass.* stržen, *sl.* strhnut, *imper.* strhni, herabreißen, derumpere; 2) abbrechen, a) mit einiger Gewalt abnehmen, losmachen, z. B. koni podkowu, zámek ꝛc. s. strhám;

b) einreißen, z. B. střechu; c) herabnehmen. einziehen, z. B. wjch strhnauti, - desumere; wegbringen, schaffen, tollere: hospodář s pole aurody snažně strhuge, *K.* d) mit Gewalt abziehen, abhalten, retrahere, abstrahere: následownjky literniho vmění strhugj (od sskol), Žal. e) abziehen, z. B. an der Bezahlung, de pretio detrahere, de mercede &c. f) zusammen ziehen, contrahere: wogsko strhl w hromadu, *Vel.* 3) erregen, excitare: B. ráčil strhnauti přewelikŷ wjtr, a po něm welikŷ přjwal, *Wrat.* strhnauti smjch (sobě) z někoho, z něčeho, Gelächter erregen, risum excitare; 4) s. stočjm 2); 6) zusammenreißen, ruiniren, wie eine Krankheit, Ungemach, conficere; pět másů piwa strhati, fünf Maß Bier austrinken.

II. *rec.* st-ti se, s. odtrhnauti se 1); 2) sich verheben, sich im Heben verrenken, luxari tollenda re; 3) sich erheben, entstehen, cooriri, z. B. strhl se wjtr, oheň, powětřj se strhlo, baure se strhla, oblakowé se strhli, *Cyr.* 4) zusammenrücken, zusammenstoßen, conjungi; do města Sicca se wssickni strhli, *Vel.* 5) strhnauti se někoho, něčeho, abtreten, abfallen, verlassen, decedere, deficere, desciscere: twého powořowánj a mistrowstwj se strhugj, *K.* -pohanských powěr, *K.* zpráwy B. se strhli, *Vel.* krále se strhnauti zc.

Strhnutý 3. gebrochen, interruptus, ruptus, fractus; strhnutá řeč, gebrochene Sprache; strhnutý w křjži, Kreuzlahm, elumbis, *D.*

Strhowačka, y, *f.* Zwickscheere des Gärtners, volsella.

Strhugi, - se, owal, owati, s. strhám, strhnu, - se.

†Střjbrdř, e, *m.* Silberwäscher? *P.*

†Střjbrnec, nce, *m.* zrost. protea.

Střjbrnice, *f.* Silberbecken, od. Silberkrug, pelvis od. urceus argenteus: střjbrnice plná wjna, *Pelz.* 2) Silberarbeiterinn, uxor argentificis.

1. Střjbrnjk, a, *m.* Silberarbeiter, *m.* argentifex.

2. Střjbrnjk, u, *m.* Gänserich, eine Pflanze, potentilla anserina; Guldengenserich, alchemilla vulgaris.

Střjbrnonohý, s. střjbronohý, *D.*

Střjbrný 3. silbern, a) v. Silber, argenteus, ex argento; b) mit Silber besetzt, od. einen Theil an sich habend, z. B. Uhr, Kleid, argentatus, argenteus; c) silberfärbig, silberartig, argenteus.

Střjbro, a, *n.* Silber, *n.* argentum; stolnj střjbro, Silberserwis, *n.* vasa argentea, argentum mensale; s. auch kočičj u. lesknutý; mečjřské, malj řské střjbro, Schwerdtfegersilber, Mahlers., argentum politorum armorum, - pictorum; 2) Mieß, kön. Stadt im Pilsner Kreise, Miza, Mysa.

†Střjbrobez, u, *m.* zrostlina, argyreia.

Střjbrohlaw, u, *m.* silberner Brokat, silberner Atlas, textile argenteum, *Cyr. D.*

Střjbrohlawowý 3. v. Silberbrokat.

†Střjbrolučnjk, a, *m.* Αργυρότοξος, *Neg. Il.*

†Střjbronohý 3. silberfüßig, ἀργυρόπεζα, *Neg. Il.*

Střjbrský 3. Mießner, Mizanus: Střjbrská brána, Střjbrské předměstj, w Plzni.

Střjcy, -še, s. střehu, -še.

Střjda, y, *f.* Krume, *f.* der innere weichere Theil des Brodes, caro, medulla; 2) d. Ordnung im Abwechseln; 3) *ol.* s. třjda, Gasse, Reihe: dlauhá střjda w Praze.

Střjdám, al, ati, abwechseln, mit etwas, mutare od. variare rem od. auch per vices uti rebus; stráž střjdati, d. Wache ablösen, excubiis succedere.

II. *rec.* st-ati se, abwechseln, wechselsweise folgen, variare alternis; střjdati se w zpěwu, *Puchm.*

Střjdánj, *n.* Abwechslung, *f.* vices, *pl.*, variatio.

Střjdmý 3. mäßig, Maß haltend, im Essen &c. temperans; - mě, *adv.* -anter; - nost, i, *f.* Mäßigkeit im Essen, Trinken &c. temperantia, σωφροσύνη, *Cyr.*

†Střjdnj 1. Wechsel-, abwechselnd; střjdnj zpěw, Wechselgesang, *m. Puchm.*

Střjdnjk, *a, m.* der mit einem andern ein Amt wechselsweise verrichtet, vicarius, collega, *Vel.* střjdnjk desátnjka, Vice-Korporal, Gefreyter, vicarius decurionis, *R.*

Střihač, e, *m.* Scheerer, Scherer, tonsor; -čka, y, *f.* -inn, *f.* -trix.

Střjhacý, u. střihacý 1. zum Schneiden, od. Scheeren gehörig, z. B. střihacý nůžky, Schneidscheere, *f.*

Střihám, střiži, (střižeš), u. střjhám, hal, hati, schneiden, mit der Scheere, scindere; mincy střiže, *Pr.* 2) scheren, z. B. den Bart, d. Schaafe &c. tondere; - áwám, al, ati, *fr.*

II. *rec.* střihati se, sich schneiden, durchgeschnitten werden, scindi; střihá se woda pod námi, *Com.*

Střihawka, y, *f.* Hausotter, *f.* *D.* (nach *Kyb.* Wespe, vespa?)

Střjhlo, Lohe, beſſ. třjslo.

Střihnu, střjhnu, *fut. simpl.* střihl, střihnauti, s. střihám; 2) s. střehu, u. střjhám: na postřjzce střjhnauti na zagjce.

Strjež, u, *m. sl.* Eisschrolle, *f.* crusta, fibra glaciei; *croat.* sres: nowý groš pěkný gako ten strjež; vgl. střjž, e, f.

Strježwý 3. *sl.* s. střjzliwý.

Střjkačka, y, *f.* u. střikačka, y, *f.* Sprütze, *f.* sipho, siphon.

Střikadlo, a, *n.* Sprützinstrument, *n. Neg.*

Střjkám, al, ati, sprützen, a) něčjm střjkati, etwas hinsprützen, z. B. wodau, Wasser, spargere, conspergere; b) na někoho, na něco, besprützen, conspergere; c) hin u. her sprützen, (*neutr.*) z. B. krew z rány střjkala, das Blut sprützte aus der Wunde, spargi, emicare; - ánj, *n. verb.*

Střjkanice, *f.* Gesprütze, *n.* sparsio.

Střjkawý 3. was sprützt: střjkawá tykwice, Hundskürbiß, *m.* momordica elaterium, *Linn.*

Střjknu, *fut. ex.* střjkl, střjknauti, s. střjkám.

Střjl, u, *m.* auzký a hluboký nežit, Fistel, *f.* Röhrgeschwür, *n.* fistula.

Střjlecý 1. zum Schießen dienlich, jaculatorius.

Střjljm, el, eti, (*act.*) schießen,

a) ein Schießgewehr los gehen lassen, z. B. mit Pfeilen, sagittas mittere; mit Kugeln, glandes emittere; b) mit einem Schießgewehre treffen, ferire; bez prachu od. Chlumeckým prachem střjleti, *prov.* aufschneiden, prahlen, *D.* střjbrnými kulkami střjleti, wacker spendiren, argenteis hastis pugnare; 2) *neutr.* schießen, wohin springen, fliegen, ruere, ferri.

II *rec.* střjleti se, vorh. 2): plamen se střjlel z Malé strany na město, *Vel.*

Střjljwám, al, ati, *fr.* v. střjljm.

Střjlka, y, *f.* s. střelka; střjlka magnetowá, Magnetnadel, *f.* acus magnetica.

Střjlnice, *f.* Schießhaus, *n.* Schießstatt, *f.* domus jaculatoria, locus jaculatorius.

Střjlowé kořenj, Kreuzwurz, *f.* gentiana minor (cruciata).

Střimelice, od. Třemšlice, *f.* Sternberg, ein Schloß im Kaurzimer Kr. Sternberga.

Střjn, u, *m. sl. Nitr.* das Eis an den Baumzweigen.

Střjpek, pku, *m. dim.* v. střep; b) Brunzkachel, *f.* matula, *D.*

Střjsnjm, iti, besudeln, inquinare

Střjška, y, *f.* s. střeška.

1. Střjž, e, *m.* střjžek, střjžjk, Uferschwalbe, Wasserschwalbe, *f.* hirundo riparia, *Klein; russ.* striz'.

2. Střjž, e, *f.* střižba, střihačka, y, *f.* Schur, Schaafschur, *f.* tonsura, *B.* 2) Grundeis, glacies infera, *D.* windisch srjesh; nach *Lesch.* Treibeis, *n.* wenn es heute gefriert, und morgen wieder fort geht, glacies fluctuans; vgl. střjež.

Střjzaha, y, *f.* Höherauch, *m.* s. požáry, *D.*

Střižeš, střjže, s. střihám.

Střižec, žce, *m.* Schaafscherer, tonsor ovium.

Střjžek, žku, *m. dim.* v. střež; 2) Füllhorn, *n.* Füllhals, *m.* Fäßer zu füllen, *D.*

Střjžiček, čka, *m.* Goldhähnchen, *n.* trochilus, regaliolus.

Střjzliwý 3. (v. střehu se), nüchtern, a) der den Rausch ausgeschlafen hat, crapula solutus; b) der sich nicht betrinkt, sobrius; střjzliwý wjnem, *Com.* - wě, *adv.* nüchtern, nicht betrunken, sobrie; - wost, i, *f.* Nüchternheit, Mäßigkeit im Trinken, sobrietas.

Střjzwý, střjzwě *rc.* vorh.

Strkám, al, ati, s. strčjm.

Strkanice, *f.* Gestoße, Herumstoßen, *n.* trusio, trusitatio.

†Strmělky, stamina (herbarum), *Bercht.*

Strmen, (*sl.* stremen), viell. v. strmjm, s. třmen.

Strmjm, ěl, ěti, *sl.* trčjm, hervor ragen, in d. Höhe stehen, eminere, prominere, exstare: sspičaté skály (na zemi) zhůru strmj, *Com.* brylle na nosu twém strmj, *Id.* b) überhaupt ragen, prominere: gednák kolmo zhůru, gednák dolů strměl koráb, *Id.* ratolestmi w zemi strmjcý strom, *Id.* mečjk při boku mu strmj.

Strmina, y, *f. sl.* steiler, jäher Bergabhang, declivitas; b) reißendes Wasser, das über einen Abhang fließt, etwa torrens.

Strmo, *adv. sl.* jáh, ardue; heftig, s. folg.

Strmý 3. s. *sl.* přjkrý, jáh, steil, abschüßig, acclivis, arduus,

praeceps: strmý wrch, strmá woda, i. e. prudká, bystrá woda; fig. strmý člowěk, heftig, jäh, praeceps.

Strnad, a, m. Goldammer, m. Vogel, emberiza citrinella, *Linn.* emberiza flava, *Kl.*

Strnádek, dka, m. *dim.* vorh.

Strnisko, a, n. folg.

Strnisstě, n. Stoppel, stipula.

Strnu, -nutj, s. ztrnu ꝛc.

Strog, e, m. 1) od. strogenj, Anschickung, Zubereitung, adparatus: ach gaké stroge děláte! i. e. dlauho nezpůsobně se strogjte; 2) ein jeder Körper in Ansehung der Verbindung od. auch des Verhältnißes seiner Theile, structura; daher 3) Maschine, Vorrichtung, *f.* machina: wodnj strog, Wasserkunst, Wassermaschine, machina hydraulica, *R.* wětrnj strog, Windlade an der Orgel, anemotheca, *R.* 3) s. nástrog: strog na flintě i. e. kohautek s kremenem (a s pánwičkau), das Schloß am Gewehre, claustrum; strog na kose, Gerüst, *n.* s. hrabice; 4) Geschirr an den Pferden, jugum, lora; 5) *pl.* stroge mužské, s. nároky.

Strogek, gku, m. *dim.* Mundstück (auf der Flöte), Schnattel, *n.* labellum, canna.

Strogena, u. strogenka, y, *f.* Putzdirne, Putzdocke, *f.* okazugi se roztomilé strogenky, *Puch.*

Strogenj, *n. verb.* v. strogjm.

Strogený 3. *part. pass.* v. strogjm; 2) angemacht, conditus, Pjs. Salom. 8, 2.

Strogidlo, a, n. überhaupt womit man etwas zubereitet; 2) Kunst, *f.* d. Wasserseige bey den Beckern; 3) Schrottkasten, *m.* in der Mühle.

Strogjm, il, iti, bereiten, z. B. ein Gastmahl ꝛc. parare; z. B. convivium; na stůl strogiti, den Tisch decken, mensam sternere, *Cyr.* 2) zubereiten, z. B. d. Speise, parare: s octem strogj tu potrawu, tomu se hnjzdo négaké strogilo, -apparatus fiebant: záhubu strogiti na někoho; strogiti newěstu, d. Häute ins Faß legen, (Gärb.) s. newěsta; 3) sich anschicken, willens seyn, Vorkehrung treffen, parare, se parare: přes swět strogjm; strogj táhnauti do twé země, *Cyr.* 4) verfertigen, machen, conficere, parare; wýtah biblj strogiti, *Com.* spisy, kázanj ꝛc. hádky o něčem strogiti; s. auch komedye; 5) ankleiden, induere vestes; někoho, (*acc.*) jemand, alicui, vestire aliquem; b) mit etwas versehen, instruere; 6) někoho o něco, um etwas bringen, privare, spoliare: o statky, poctiwosti a hrdla lidi strogiti, lidi newinné o hrdlo s-iti.

II. *rec.* st-iti se, sich bereiten, se parare; 2) sich zubereiten, se parare; 3) sich ankleiden, induere se, vestire se; 4) sich anschicken, parare se, praeparare se: domů se strogil legjat, *Vel.* kdy se strogjte domů? strogil se k němu geti, *Cyr.* na dalekau cestu, od. k starému haufu se strogiti, *prov.* in letzten Zügen liegen, animam agere, in agone esse, *Syl.* 5) sich rüsten, a) zubereiten, se parare; b) sich waffnen, se armare: do zbroge se strogiti, *Cyr.*

Strogitel, e, m. Anrichter, autor;

b) Zubereiter, parator; -lkyně, *f.* -rina, *f.* autor; b) -rinn, *f.* quae parat; s. auch strůgce.

Strogjwám, *al,ati, fr.v.* strogjm.

Strogný 3. (*sl.*) s. plechý.

Strolist, u, *sl. m.* cardus Mariae.

Strom, u, *m.* Baum, *m.* z. B. im Garten ꝛc. arbor; strom sstěpný, gepfropfter Baum, arbor insitiva; planý str., wilder B., arb. sylvestris; str. krewnosti, od. str. přátel krewnjch, arb. consanguinitatis, Pr. str. práwa městského neb swětského, arb. civilis, Pr. str. duchownj, arb. canonica, Pr. 2) d. Stange beym Preßrad des Tuchscherers, vectis, *R.*

Stromček, ečku, *m. dim.* v. strom.

Stromek, mku, *dim.* s. strůmek.

Stromowj, *n. coll.* Bäume, *pl.* arbores.

Stromowjčko, *a, n. coll. dim.* kleine Bäume, Gesträuch, *n.* arbusculae.

Stromowý 3. vom Baume, dem Baume gehörig, arboreus; 2) den Baum betreffend, arboreus.

Strop, u, *m.* Zimmerdecke, *f.* d. Decke eines Zimmers, (Rohrboden, *m.*), *sl.* powala, y, *f.* tegumentum, (tegimentum, tegmentum) od. tegmen cubiculi.

Stropjm, *fut. ex.* il, iti, begehen, anrichten, anstellen, stiften, v. bösen Handlungen, committere, nefarie perficere: různice stropiti; mordy mezy nimi stropil, stropil baurku Žižka, *Vel.* spolu to stropili; smjch stropiti, *D.* s. auch tropjm.

Stroskotám, s. ztroskotám.

Strowa, *f. sl.* s. strawa 1); b) Gemüß, *n.* obsonium.

Strowjm, iti, *sl.* s. strávjm 1).

Strpám, *al, ati, sl.* anfangen zu fürchten, incipere timere.

Strpenj, *n.* Geduld, Nachsicht, *f.* venia, exspectatio; strpenj mjti s někým, Geduld haben, -veniam dare, indulgere.

Strpjm, *fut. ex.* ěl, ěti, ertragen, ausstehen, dulden, leiden, sustinere, ferre, perferre, tolerare, pati, perpeti: přehljdni a strp, *Cyr.*

Strpnu, *fut. ex.* pl, pnauti, *sl.* s. brnjm: strpla mi noha; 2) *sl.* s. ztrnu.

Stru, (stř̊u), el, jti, ausbreiten, verbreiten, expandere, sternere.

II. *rec.* stř̊jti se, sich ausbreiten, verbreiten, sterni, diduci, extendi, *P.*

Strubugi, owati, s. straubjm.

†Struckowatec, tce, *m.* zrostlina, zygophyllum.

†Struckowec, wce, *m.* zrostlina, corchorus.

Stručnatý 3. schotig, glumosus.

Stručně, *adv.* gedrängt, strictim; stručně wěc wypowjdá přjslowj, *Com.*

Stručný 3. gedrängt, bündig, -nost, i. *f.* -theit, -keit, *f.* ?

Strůg, e, *m.* s. strog 4), *D.*

Strůgce, *m.* Anstifter, Stifter, Verursacher, autor; 2) s. strogitel: strůgce pokoge, Friedensstifter, conciliator, od. autor pacis; strůgce stolu, Tafeldecker, structor mensae, *R.*

Struh, u, *m.* k wyřezáwánj kopyta, Schmiedswerkmesser, scalprum fabrile; 2) (*sl.*) s. pořjz; 3) (*sl.*) s. saustruh; *pl.* struhy, d. Thonschneide, *f.* radula.

Struha, s. strauha.

Struhačka, y, *f. sl.* folg.

Struhádko, a, *n. dim.* folg.

Struhadlo, *a, n.* Reibeisen, *n.* ferrum rasorium, radula.

Struhák, u, *m. sl.* s. rasple, *D.*

Struhár, *a, m. sl.* s. saustružnjk; - řka, *y, f.* řský *rc.* s saustružnice, saustružnjcký *rc.*

Struk, u, *m.* Schote, *f.* z. B. der Erbsen, Bohnen, folliculus.

Anm. Viele Slowaken, - auch d. Russen, - nennen d. Erbsenschoten struky; im Neutr. Com. aber, wie auch in Mähren, nennt man struky nur d. Zehen des Knoblauchs; Erbsen-, Bohnenschoten heißt man dort lusky.

Strůmek, mku, *m. dim.* Bäumchen, *n.* arbuscula.

Struna, *y, f.* Seite, *f.* auf einem musikal. Instrumente, chorda, fides.

Strunař, *e, m.* Saitenmacher, effector chordarum; - řka, *y, f.* - inn, *f.* uxor effectoris chordarum; strunařský, strunařstwj *rc.* wie bey pekař.

†Strunatec, tce, *m.* der Wurm gordius insectorum, *P.*

†Struněnka, *y, f.* zrostl., chorda.

Strunga, *y, f. sl.* d. Oeffnung, od. Thüre, durch welche man d. zu melkenden Schaafe treibt, *hung.* esztrengá. (Viell. v. strauha, *polon.* strenga).

Strunjk, u, *m.* obruba k zawěssowánj strun, Saitenhälter, *m.*

†Strunjm, il, iti, mit Saiten beziehen, chordas tendere.

Strunka, *y, f. dim.* Saitchen, *n.* chordula, fidicula.

Strup, u, *m.* Rinde der Wunde, crusta.

Strupáč, *e, m.* Grindkopf, *m.* porriginosus.

Struvatý 3. *mor.* folg.

Strupnatý, od. strupowatý 3. grindig, porriginosus.

†Strupnice, zrostlina, arthonia; - cowitý 3. - nius, *Bercht.*

Stružka, *y, f. dim.* v. strauha.

Stružný 3. (v. struha), Graben-, Bach-, *rc.* stružný rak, Bachkrebs, *m.* cancer rivalis; s. auch ryba.

Strýček, čka, *m.* s. strevček.

Strych, u, *m.* kořec, Viertel, *n.* (Strich), modius; strych žita, *Vel.* strych na winicy, Weinbergstrich, 72 Ellen Weinberg od. auch Acker ins Gevierte, modius vinealis, *Pr.*

Stryga, *y, f. sl.* Hexe, *f.* saga, (auch striga, *in Corp. J. Hung.*)

Strygon, *a, m. sl.* Hexenmeister.

Stryna, *y, f.* s. unter streyna.

Strž, *e, f.* der Bruch in einem Damm; do gezera dal naděláti stržj a splawů, které když lidé otewřeli, dědiny zwlažowali, *Cyr.*

Stržek, žka, *m.* ein Abtrünniger, defector, qui defecit; *gen.* - žku, (k třenj dratwj), Streifketzen, *m.* des Schusters, floccus tersorius.

Stržeň, žně, *m.* Mark, *n.* in Bäumen, Pflanzen, Gewächsen, medulla; 2) w kosti, Knochenmark, medulla; 3) we wředě, Butz, *m.* in einem Geschwüre.

Strženj, *n. verb.* v. strhnu: stržení ledu, Eisbruch, *m. D.* náhlé stržení rybnjků, *Vel.* 2) *verb.* v. stržjm.

Stržený 3. *part.* v. strhnu, u. folg.

Stržjm, *fut.* il, iti, s. tržjm: ten grunt on prwé stržil, *Pr.* b) lösen, pecuniam accipere: stržiti z něčeho 8. kop grossů.

Stuchljk, *a, m.* - ictwj, *n.* s. strbljk, - ictwj, *Com. D.* stuchljk newžilý, *Vel.*

Stuchlina, *y, f.* dumpfiges Wesen;

mauka smrdj stuchlinau, das Mehl riecht dumpfig; puch stuchliny, *Com.*
Stuchlý 3. dumpfig, v. der Nässe verderbt, z. B. Brod, das dumpfig schmeckt, situ corruptus, situm redolens.
Stuchnu, *fut.* chl, chnauti, dumpfig werden, situ corrumpi.
Stud, u, *m.* Scham, *f.* Schämen, *n.* pudor.
Studánka, y, *f. dim.* s. studénka.
Studeně, *adv.* kalt, frigide.
Studené, ého, *m. mor.* s. huspenina.
1. Studénka, y, *f. dim.* eine kleine Quelle, fonticulus, *K.*
2. Studenka, y, *f.* Fieber, *n.* febris.
Studenjčký 3. *dim.* kältlich, frigidulus, subfrigidus.
Studeno, a, *n. sl.* s. huspenina.
Studenokrewný 3. kaltblütig.
Studenost, i *f.* Kälte, *f.* Mangel der Wärme, z. B. des Wassers, Wetters rc. frigus; b) fig. Kaltsinn *m.* frigus, lentus animus.
Student, a, *m.* Student, studiosus litterarum, *K. Com.* - ský 3. stwj rc. wie bey pekař.
Studený 3. (*abs.* studeno), kalt, ohne Wärme, z. B. Wasser, Luft, Wetter rc. frigidus; studený gako led, eiskalt; studený kowář, Kaltschmied, aurichalcarius, *Vel.* 2) kaltsinnig, frigidus, lentus.
Studjm, il, iti, kälten, frigefactare, refrigerare.
†Studna, wein bess. studně.
Studnář, e, *m.* s. studnikář.
Studně, *f. mor. & sl.* folg.
Studnice, *f.* der Brunnen, *m.* a) vegegrabener, puteus; b) Quelle, *f.* fons.
†Studničenka, y, *f.* zr. cymbaria.
Studničný 3. den Brunnen betreffend, putealis; st-ná wáha, Brunnenschwengel, *m.* tolleno (putealis); st-ná woda, Brunnenwasser, *n.* aqua fontana.
Studnikář, e, *m.* Brunnengräber, putearius.
Studňowý 3. *mor.* s. studničný.
Studný, staudný 3. s. stydliwý.
Studugi, owal, owati, studiren, studere (operam dare) literis, *Vel.*
Studýnka, bess. studénka.
Studyum, *n. pl.* studya, Studien, studia litterarum: táhl sem po studyjch, *Cyr.*
Stúdzám, al, ati, *sl.* quälen.
Stuha, y, *f.* s. stauha.
Stuhle, *f. sl.* s. stauha.
Stuhlý 3. erstarrt, starr, rigidus: oko stuhlé.
Stuhnu, *fut.* hl, hnauti, s. tuhnu; 2) s. brnjm.
Stukám, al, ati, *sl. Lypt.* seufzen.
Stůl, *gen.* stolu, (v. stogjm), Tisch, *m.* mensa; skladný stůl, Klapptisch, Einlegtisch, *m.* s. skladný; odwozugicý st., Abführungstisch des Golddrathziehers, mensa ductoria; pjsařský st., Schreibtisch, mensa scriptoria.
Stulugi se, owal, owati, sich zusammen ziehen, contrahere se, corpus contrahere, *B.*
Stůni, (stonám), stenal, stonati, *part.* stonjcý, kranken, krank seyn, aegrotare, morbo laborare, aegrum od. aegrotum esse; 2) klagen, seufzen, über etwas, indolescere, gemere de re, Iz. 13, 8. Ez. 26, 16., *& sl.*
Stupa, y. *f. sl.* Fußstapfe, *f.* vestigium; 2) s. staupa; stupa puchýřská, Quätscher, *m.* malleus quadrangularis, *Vel.*
Stůpka, *sl.* bess. stopka.

Stupačka, y, f. Fußtritt am Wagen lignum, od. ferrum scansile.
Stupádko, a, n. dim. v. folg.
Stupadlo, a, n. Fußschemmel, m. scabellum (scabillum), auch scamnum.
Stupěge, f. ol. s. stopa, D.
Stupek, pka, od. stupka, y, m. Lump, m. Schwärmer auf der Gasse, leichtsinniger Mensch, Taugenichts, Vagabund, homo nihili, K. lidé nevžitečnj, stupkowé, čtweráci rc. Pr.
Stupeň, pně, m. Stuffe, z. B. einer Treppe, gradus; 2) Leitersprosse, gradus scalae; stupeň krewnosti, Grad der Verwandtschaft, gradus consanguinitatis: takowé manželstwj w stupni tom zapowěděném, R. stupné mjry, Maßstab, m. regula.
Stupice, f. s. smečka, pauto, K.
Stupjm, s. ztupjm, ěti, -iti.
Stupka, y, f. sl. hölzerner Mörser; 2) s. stupek.
Stupnjčky, ů, m. pl. Lautenstaffel, f. Lautensteeg, m. ponticulus, magas, pars illa testudinis (chelyos), ubi fit percussio chordarum manu dextra.
Stupnjk, u, m. Stampfmühle, f. pistrinum, moletrinum, mola tudicularia; stupnjk olegný, Oehlmühle, f. mola olearia.
Stupy, f. pl. sl. vorh.
Sturc, e, m. Storz, labrum ex angusto in latum ascendens, R.
Stužka, y, f. dim. v. stuha, Nestel, f. ligula.
Stwora, y, f. sl. s. stwůra.
Stwořenj, n. Erschaffung, f. creatio, procreatio, effectio; 2) Geschöpf, a) was geschaffen worden, res creata; b) ein lebendiges Geschöpf, animans, animal.
Stwořitel, e, m. Schöpfer, Hervorbringer, m. creator, auctor, fabricator, effector.
Stwořjm, fut. il, iti, en, erschaffen, creare, procreare, facere, efficere, producere.
Stwořugi, owal, owati, vorh.
Stwrdjm, - dnu rc. s. twrdjm.
Stwůra, y, f. Creatur (gewöhnlich im verächtlichen Verstande), Com. D.
Stwůrný 3. s. řemeslný, künstlich artificiosus; - ně, adv. - se, D.
Stý 3. hundertste (der, d., das), centesimus: -trestán býti má, aby se tjm stý kázal, Vel. sotwa stý nagiti by se mohl.
Stýblo, a, m. s. stéblo.
Stybýlko, a, n. dim. Hälmchen, n. culmulus, culmus.
Stydám, al, ati, s. ostydám.
Stydjm se, ěl, ěti, sich schämen, pudere: stydjm se za tebe, ich schäme mich deiner, pudet me tui; stydjm se tebe, ich schäme mich vor dir, pudet me tui; stydjm se, že sem to včinil, ich schäme mich es gethan zu haben, pudet me fecisse; w hrolob y se za ně styděli, Vel.
Stydký 3. Scham-, z. B. stydcý audowé Schamglieder, Schamtheile, pl. genitalia, partes genitales, natura; stydké, neb gindč slowu Božjmu odporné řeči, K.
Stydliwý 3. schamhaft, schamhaftig, pudens, verecundus; -wě, adv. - nter, - de; - wost, i, f. -gkeit, f. pudor, auch pudicitia.
Stydlý 3. s. ostydlý.
Stydnu, dl, dnauti, kalt werden, frigescere.
Styk, u, m. sl. s. otka 1).
Stýkám se, al, ati, sich berühren, an einander gränzen, conti-

gnum esse: některé wesnice giných, mezy ginými k zámku náležitými ležj, a s nimi se blizko k zámku stýkagj; steyká se tu země Perská s Suzanskau, *Cyr.* Azye a Europa se téměř stýkagj, *Vel.*

Stýskal, a, m. Klagegeist, ein Unzufriedener, anxius, querulosus.

Stýskám, stýsti sobě, stýskawý ꝛc. s. steyskám, steyskawý ꝛc.

Sublimugi, owal, owati, sublimiren (Alchym.), sublimare.

Subtylný 3. fein, subtil, subtilis; subtylný kment, *Com.* subtylný plamen, *K*; 2) scharfsinnig, gründlich, acutus, solidus: subtylné wypisowánj, *B.* -ně, *adv.* -liter, -te, de; -nost, i, *f.* -nheit, -lität, -gkeit, -dkeit, *f.* subtilitas, acumen, soliditas

Sucháň, a, m. sl. ein dürrer Mensch.

Suchář, e, m. mor. suchý wřed, an neteče, Ais, Geschwür, n. ulcus; 2) (*sl.*) ein dürrer, besonders vom Winde ungeworfener (buchener) Stamm.

Suchárv, ů, m. pl. dürres Obst, aridi fructus, *D.*

Sucho, a, n. s. suchost a): suchem zkázy swé, neb wedrem pokussenj mnohých wyprahlé pobožné dusse, *K.*

†Suchobeyl, u, m. zrostlina, xerophyllum.

†Suchokwět, u, m. zrostlina, xeranthemum.

Sucholupý 3. hager, macer, *D.*

†Sucholusk, u, m. zrost., andera.

Suchopar, u, m. heißgrätiger Boden, locus sterilis ustione solis, *D.*

†Suchopeřnjk, u, m. zrostlina, eriophorum.

Suchost, i, *f.* Dürre, a) Trockenheit, z. B. der Witterung, des Jahres, des Ackers ꝛc. ariditas, siccitas; b) Magerkeit, *f.* macies, ariditas, siccitas; c) Dürre, *f.* trockne Witterung, siccitas; 2) Trockenheit, z. B. der Erde, der Wäsche, des Torfes, der Farben, des Halses ꝛc. siccitas, ariditas; s. auch suchý.

Suchota, y, *f.* verh.

Suchotný 3. dürr, siccus: suchotné léto, *Haj.*

Suchý 3. *comp.* suššj, *superl.* neysuššj, dürre, a) trocken, z. B. Obst, Witterung, Jahr ꝛc. aridus, siccus, torridus; b) mager, aridus, macer; 2) trocken, ohne Feuchtigkeit od. Saft, z. B. Wäsche, Kuchen, Obst, Krug, Tintenfaß, Sommer, Luft, Graben, Weg, Farbe ꝛc. siccus, aridus; c) ohne Zuthat, z. B. suchý chléb, trocknes Brod, panis siccus, od. panis solus; d) ohne Trinken, z. B. Mahlzeit ꝛc. siccus; suché dni, (*sl.*) Quatembertäge, quatuor tempora; suchá nemoc, *sl.* s. sauchotiny.

Sučok, čka, m. sl. s. sauček.

Sud, u, m. Faß, n. ein weitbauchiges, dolium, cadus; winný sud, Weinfaß, dolium vinarium; 2) *adv.* ? in der Redensart der Leytauer: nenj sud, i. e. nenj možné, es ist nicht möglich.

Suda, grade, v. Zahlen, par; *sl.* sudo, auch sudý počet, grade Zahl; suda neb licha? suda neb lich? sudem, čili lichau? auch: sudoli, či licho? grade od. ungrade? par, impar? *D.*

Sudj, ho, m. Gerichtsdirektor, Gerichtshalter, Gerichtsverweser, Gerichtsverwalter, m. administrator jurisdictionis, juridicus; neywyššj sudj krá-

lowstwj Českého, *Vel.* neywyšsj kraginský sudj (w Vhřjch), der Oberste, od. Erzhofrichter, Judex Curiae Regiae, *P.*

Sudič, e, *m.* Splitterrichter, Krittler, Kritikaster, censor malignus; - ctwj, *n.* - rey, - rey, *f.* censura maligna.

Sudička, y, *f.* Parce, *f.* Parca.

†Sudjk, a, *m.* Kunstrichterlein, *Hnewkowsky.*

Sudjlek, lka, *m.* s. sudič.

Sudlice, *f* Spieß, Wurfspieß, *m.* hasta, verutum; - čnjk, a, *m.* Wurfspießknecht, hastatus, (miles).

Sudowina, y, *f.* Faßdaube, *f.* tabula doliaris, *D.*

Sudý počet, s. suda.

Sugi, s. ssugi.

Suk, u, *m.* Knorren, *m.* z. B. am Holze, am Rohre, nodus, tuber; b) Ast, *m.* ramus; s stromu se zlomil suk.

Suka, y, *f. sl.* s. psyce; 2) Schimpfnahme, Hure, *f.* scortum.

Sukář, e, *m.* Spuler, *m.* (Tuchm.) glomerator; - řka, y, *f.* - inn, *f.* glomeratrix.

Sukénce, *n. sl.* feines Tuch.

Sukně, *f.* Rock, Frauenrock, *m.* toga.

Suknice, *f.* vorh. 2) tunica: měli na sobě předně suknicy, aneb župicy, a na ni togam oděwacý brali, *Vel.* Eben so sagen d. Lyplauer suknice, statt kabanice.

Suknička, y, *f. dim.* Röckchen, *n.* togula.

†Suknickowatý 3. k. p. gako česnek, tunicatus, *Bercht.*

Sukno, a, *n.* Tuch, *n.* eine bekannte Art wollenen Gewebes, woraus Mannskleider rc. gemacht werden, pannus laneus, densus, od. blos pannus; polowičnj sukno, Halbtuch, *n.* textile panneum.

†Suknowatka, y, *f.* zrostlina, racodium.

Sukowatý 3. knorricht, Knorren enthaltend, z. B. Holz, nodosus, tuberosus.

Sukýnko, a, *n. dim.* feines Tuch.

Sůl, *gen.* soli, *f.* Salz, *n* sal; kamenná sůl, Bergsalz, Steinsalz, sal fossilis, sal gemmeus.

Sultan, a, *m.* Sultan, Sultanus, *Cyr.*

Sum, a, *m.* Wels, *m.* ein Fisch, velurus; *sl.* hrča, *hung.* hársa.

Sumach, u, *m.* s. sskumpina, *D.*

Summa, y, *f.* Summe, *f.* in der Rechnung, summa: summa wdělá, wčinj rc. 2) Geld, *n.* hotowá summa, baares Geld; seltner 3) s. gistina: aby aurok a z summy gistau částku odpustil, *Vel.*

Summownj, od. sumownj 1. summarisch, brevis, (summarius): summownj wýtah; - ně, *adv.* summatim.

Summownjk, u, *m.* obsah, Inhalt, *D.*

Sumugi, summugi, owal, owati, summiren, computare, facere summam, (consummare); 2) summarisch umfassen, una (summatim) complecti, *Com.*

Sundám, swundám, s. odundám, psowi klacek sundati, abknebeln, *D.* swundati retězy a kruhy s hrdel.

Sup, a, *m.* Bußaar, *m.* falco, buteo, *Linn.*

Supám, al, ati, schnauben, stark Athem holen, keichen, anhelare.

Superintendent, a, *m.* Superintendent (bey den Evangeliken), Superintendens, od. richtiger

Superattendens; Super-ský 3. S-tens; -tstwj, n. S-tenamt, n. munus Superintendentis.
Supjm, il, iti, stertere? *R.*
Supplikacý *f.* Supplik, *f.* litterae supplices.
Supplikant, a, m. - tka, y, f. Supplikant, - inn, *f.* supplex, supplicans, *m.* & *f.*
Supplikugi, owal, owati, suppliciren, supplicare, *Com.*
Súra, y, *f.* *sl.* Eile, dringende Umstände, urgens res: súra (auch súro) mi ge.
Surdjk, u, m. *sl.* der enge Platz hinter dem Kachelofen.
Súrjm, iti, *sl.* pressiren, urgere.
Surmita, y, *f. sl.* (auch surma, y, *f.* ?) Schäferposaune.
Surmitugem, owal, owati, *sl.* d. Schäferposaune blasen.
Surmugem, owal, owati, *sl.* sehr stark weinen, heulen, *Ryb.*
Surowatjm, ěti, *sl.* verwildern.
Surowatý 3. *sl.* v. rohen Sitten.
Surowec, wce, m. *sl.* ein großer, noch grüner Stock zum Tragen.
Surowý 3. - wost, i, *f. sl.* & *K.* s. syrowý; -wost; surowost w zaludku, *K.*
Surůwka, y, *f. mor.* s. syrowinka.
†Suryanka, y, *f.* zrostl., Suriana.
Surzice, s. saurzice.
Susljk, u, m. *sl.* der Winkel hintern Ofen angulus post formacem.
Sussárna, y, *f.* bess. sussjrna.
Sussen, ssně, m. *Nitr.* Butz, m in der Nase, s. holaubátko 2).
Sussenice, *f.* *sl.* ein (etwas getrocknetes) Käselaibchen; 2) in Trenschin, s. osstěpek.
Sussj, n. dürre Reiser, *D.*
Sussice, *f. pl.* Schüttenhofen eine kön. Stadt im Prachiner Kreise, Sussiclum, *ol.* Sicca.
Sussjm, il, iti, dörren, dürre machen, torrere; 2) trocknen, trokken machen, siccare, aresacere.
Sussina, y, *f.* *ol.* eine Stadt im Mayländischen Sicca.
Sussjrna, y, *f.* Darre, *f.* Dörrhaus, Darrhaus, n. aedificium torrefactorium; s. auch hwozd, 2) *sl.* Hanfdarre, *f.* torrefactorium.
Susska, y, *f.* ein dürres Frauenzimmer, als ein Schimpfwort.
Sussňák, a, m. který má sussně, (pro leniwost), ein Fauler, ignavus? *hung.* susnya, *Leschka.*
Sutiny, s. Ssutiny.
Sussowica, *sl.* s. ssocowice.
Susssi, *comp.* v. suchý.
Sutý 3. sypaný, was man schüttet, od. schütten kann; daher b) suté wěcy, trockne Dinge, arida: míra sutých (suchých) wěcy.
Sůwa, bess. sowa.
Suwrendor, u, m. Souverändor, aureus, *P.* suwr. prostý, suwrendor duplowaný, *P.*
Suzugi, owal, owati, s. sauzjm, u. ssauzjm.
Swábjm, *fut.* il, iti, s. wábjm, auch vlákám.
Swáček, (swátček), čka, m. *sl.* Vetterchen.
Swačjm, il, iti, vespern, Vesperbrod essen, merendam sumere; 2) (*sl.*) Feyerabend machen cessare ante vesperam aut vesperi ab opere.
Swačina, (swatčina), y, *f.*, *sl.* auch olowrant, Vesperbrod, n. merenda; 2) *sl.* s. swatwečer; -nka y, *f.* *dim.*
Swada, y, *f.* s. swár.
Swadba, y, *f.* Hochzeit, *f.* nuptiae; swadbu mjti, Hochzeit machen, halten, haben, nuptias facere; swadbu strogiti, d.

Hochzeit machen, geben, ausrichten, nuptias facere od. apparare; na swadbu zwáti, zur Hochzeit bitten, ad nuptias invitare od. vocare; na swadbě býti, auf der Hochzeit seyn, interesse nuptiis; na swadbu gjti, zur Hochzeit gehen, ire ad nuptias; jubilegnj swadba, Jubelhochzeit, nach 60 Jahren, nuptiae jubilaeae.

Swadbjm, se, il, iti, *sl.* der Hochzeit beywohnen, nuptiis od. coenae nuptiali interesse.

Swadebnj 1. d. Hochzeit betreffend, nuptialis; swadebnj oběd, Hochzeitessen, *n.* coena nuptialis; sw. pjseň, Hochzeitlied, Hochzeitgedicht, *n.* carmen nuptiale, hymenaeus; sw. weselj Hochzeitfest, *n.* Hochzeitfeyer, *f.* solenne nuptiarum.

Swadebnjk, a, *m.* Hochzeitgast, *m.* conviva nuptialis; -nice, *f.* d. auf der Hochzeit ist.

1. Swadjm, *fut.* il, iti, Zank stiften, anrichten, concitare ad rixam: swadil syny s otcem; spolu ge swadil, *Haj.*

2. Swádjm, ěl ěti, s. swedu.

Swadjm se, *fut.* s. wadjm se.

Swadliwý 3. s. swárliwý.

Swadliwec, wce, *m. sl.* Zänker.

Swadlý 3. verwelkt, caducus, marcidus; 2) schmachtend; swadlé swědomj; -lost, i, *f.* Verwelktheit, *f.*

Swadnu, *fut.* dl, dnauti, verwelken, marcescere; v. Menschen schmachten, große Noth leiden, confici, *B.*

Swák, a, *m. sl.* meines Vaters Schwester Mann; 2) *sl. Göm.* s. tchán.

Swal, u, *m.* Knorren, *m.* Flader, nodus; 2) Muskel, *m.* musculus; vgl. swaljm 3).

Swála, y, *f.* vorh. *D.*

Swalený 3. *part.* v. swaljm.

1. Swáljm, *fut. fr.* eti, folg. 1), 2).

2. Swaljm, *fut. simpl.* il, iti, abwälzen, herabwälzen, abschroten, devolvere; 2) zusammen wälzen, convolvere; 3) zusammen fügen, binden, conjungere: rozchodnjk hogj a swaluge wšeliké rány, *Vel.* leytky twrdosti nerwů a žil swalené a gako swázané, *Id.*

II *rec.* swaliti se, sich herabwälzen, devolvi; fig. zlé wěcy se na lid sw. swalily, *K.* 2) sich zusammen wälzen, convolvi; 3) zusammen wachsen, concrescere, coalescere.

Swalné, ého, Abladentrunk, *m.* potus pro depositis de curre vasis.

Swalnjk, u, *m.* Wallwurz, *f.* od. Beinwell, *n.* symphytum, od. symphytum officinale, *Linn.* osteocolla, *D.* sw. králowský Rittersporn, *m.* delphinium, *m.* consolida, *Linn.*; *hung.* kék sarkantyú-virág.

Swalowé dřewo, s. sladrowý, *D.*

Swalowitý 3. muskulös, fleischicht, lacertosus, torosus; swalowitost, i, *f. subst.*

Swalugi, owal, owati, s. swáljm.

Swanu, *obs.* s. zmiznu.

Swár, u, *m.* Zank, *m.* Fehde, *f.* rixa, jurgium, contentio, litigium.

Swárce? s. škorpič, *D.*

Swařjm, *fut. ex.* il, iti, einkochen (*act.*); einkochen lassen, decoquere; 2) (spolu), anschweißen, zusammenschweißen, ferruminare.

II. *rec.* ſwařiti ſe, einkochen, (*neutr.*) decoqui.
Swářim ſe, *praes.* iti, ſ. wadjm ſe.
Swářka, y, *f.* Abſud, Anſud, *m.* decoctio, decoctum.
Swárliwý 3. zänkiſch, zankſüchtig, litigiosus, rixosus; -woſt, i, *f.* Zankſucht, *f.* studium, amor rixandi.
Swařugi, owati, ſ. ſwařjm, 1), 2).
Swarurád, a, *m.* Freund v. Streitigkeiten, *Com.*
Swat, a, *m.* Schwager, *m.* a) des Ehemanns Bruder, levir, od. frater mariti; b) der Ehefrau Bruder, levir, frater uxoris.
Anm. Bey den Slowaken heißen u. nennen ſich untereinander d. Schwiegerältern beyderſeits ſwat u. ſwatka, außerdem heißen ſwatowé, ſwati, hie u. da auch jene Hochzeitgäſte, d. um d. Braut geben; (im Neutr. Kom. aber heißt ſtarý ſwat der Beyſtand des Bräutigams, ſonſt der Hochzeitmeiſter). Nach *D.* iſt ſtaroſwat, od. ſtarý ſwat, der Hochzeitvater. -*Pl.* ſwaty, *sl.* Hochzeit: pogdeme wo ſwaty.
Swatáček, čka, *m.* - čka, y, *f.* Werkheiliger, *m.* - ge, *f.* operibus sibi placens, sanctitate vitae fretus, freta; - čſtwj, *n.* - keit, *f.* fiducia operum suorum, sanctitatis suae: zbytečné ſwatačſtwj.
Swataußek, ßka, *m.* Kopfhänger, Heuchler, *m.* hypocrita; - ßkyně, *f.* - inn, - inn, *f.* hypocritica mulier.
Swatbj, *f.* od. ſtará ſwatwj, Hochzeitmutter, *f. D.*
Swatčina, ſ. ſwačina.
Swatě, *adv.* heilig, sancte.
Swátečnj 1. feſtlich, festus, solennis.
Swatěſwatý 3. ſ. ſwatoſwatý.
Swátek, tku, *m.* Feyertag, *m.* a) ein müßiger Tag, feriae, dies vacuus; ſwátkowé, Feyertäge, Ferien, feriae, dies vacui; b) Feſttag, *m.* dies festus, dies solennis, ſtálj ſwátkowé, od. wýročnj ſwátkowé, unbewegliche Feſttäge, feriae anniversariae, od. statae, *Vel.* neſtálj od. měnitedlnj ſwátkowé, unſtäte od. veränderliche Feyertäge, festa mobilia, feriae conceptivae, *Id.* přjpadnj ſwátkowé, gebotene Feyertäge, feriae imperativae, *Id.* ſwatý týden, d. heilige Woche, hebdomas sacra.
Swatěný, ſwatjm, *sl.* ſ. ſwětjm.
Swatka, y, *f.* Schwägerinn, *f.* des Ehemanns Schweſter, glos; 2) ſ. unter ſwat.
Swatodußnj 1. Pfingſt-, pentecostalis.
Swatogirſký aurok? *Vel.*
Swatojánek, nka, *m.* *mor.* od. ſwatojanſká mußka, ſ. ſwětlomußka.
Swatojanſký 3. was aus dem Städtchen Sent-Iwan iſt; 2) was um d. Zeit des Johannitages iſt; ſ-ſký oheň, Johannisfeuer, welches bey Slowaken in der Nacht vor Johannisfeſt mit großem Jubel u. Unweſen angezündet wird; ein Überbleibſel des Erndtefeſtes der heidniſchen Slawen.
Swatokatolické nábožen ſtwj, *C.*
Swatokrádce, *m.* Kirchendieb, *m.* sacrilegus.
Swatokrádež, e, *f.* Kirchendiebſtahl, *m.* sacrilegium.
Swatokupčjm, il iti, simoniam exercere, *Žal.* ſ. folg.
Swatokupec, pce, *m.* der mit hei-

ligen Sachen Handel treibt, Simonist, *m.* simoniam exercens; -ctwj, *n.* ein solcher Handel, Simonie, *f.* simonia, *Syr.*

Swatomartinský 3. aus dem Marktfl. St. Martin; 2) was an Martinitag ist.

Swatopetrský 3. swatopetrská poslauwnost, Žal.

Swatopluk, *a, m.* ein Mannsname, Swatoplucus.

Swatoruſſenj, *f.* i. e. swatých wěcý ruſſenj?

Swatoſkutečnjk, *a, m.* Heuchler, Gleißner, der zum Schein gute (heilige) Werke verrichtet, hypocrita; -nice, *f.* -inn, -inn *f.* -ictwj, *n.* Heucheley, Gleißnerey, *f.* hypocrisis.

1. Swátost, i, *f.* Heiligthum, *n.* heilige Sache, sacrum, res sacra; 2) Sakrament, *n.* sacramentum; *pl.* swátosti, Heiligthümer, Reliquien, *Vel.* 2) festum lanceae Salvatoris, *Vel.* w ochtáb swátostj, *Id.*

2. Swatost, u. swattost, i, *f.* Heiligkeit, *f.* sanctitas.

Swátostnj 1. sakramentlich, sacramentalis.

Swátoswatý 3. allerheiligste, sacrosanctus; tribunowé swatoswatj, *Vel.* - tost, i, *f. subst.*

Swatowáclawský 3. z. B. swatowáclawská smlauwa (třj stawů kralowstwj Českého, od r. 1617. w auterý po sw. Wáclawě, *Vel. c. h.* p. 520.)

Swatowjt, a, *m.* Kriegsgott bey den alten Slawen, Mars (Slavorum), *D.*

Swatweček, *a, m.* Feyerabend, *m.* cessatio vespertina, otium vespertinum, *D.* od. überhaupt cessatio, otium, *D.*

- rnj 1. z. B. chwjle, Feyerabendzeit, *P.*

Swatý 3. (*pl. nom. ol.* swětj,) *comp.* swětěgſſj, *sup.* neyswětěgſſj, heilig, sanctus; wſſech swatých, Allerheiligentag, festum omnium Sanctorum; na wſſech swatých, am A-tage; diwný swatý, bublák, Kautz, ein wunderlicher Heiliger, *D.* komu P. Bůh, tomu wſſickni swatj, *prov.* wer das Glück hat, führt d. Braut nach Hause, *D.*

Swatyně, *f.* Heiligthum, *n.* heiliger Ort, sanctuarium, locus sacer, locus sanctus.

Swaumyslnost, s. swémyslnost, *P.*

Swaz, u, *m.* Sehne, *f.* im Körper, tendo.

Swázám, al, ati, s. swážj.

Swážám, ati, *sl.* s. swážjm, *praes.*

Swazček, ečku, *m.* Bündchen, *n.* fasciculus.

†Swazečenka, y, *f.* zr. phacelia.

Swazek, zku, *m.* Bund, *m.* fasciculus; swazek per, kljčů *rc.* ein Bund Federn, Schlüſſel *rc.* 2) swazek lnu, ein Kloben Flachs, swazek strun, ein Bezug Seiten, fasciculus lini, chordarum; 3) Heft, *m.* u. *n.* einige zusammengeheftete Bogen, fasciculus.

Swážj, *fut.* swázal, swázati, swázán, *imper.* swaž, zusammen binden, z. B. Hände, Bücher, colligare, copulare; geschieht es ziehend, z. B. mit Stricken *rc.* so steht auch constringere; 2) einbinden, z. B. Bücher, compingere, vestire, legere.

1. Swážjm, *praes.* el, eti, herunter führen od. fahren, devehere; 2) zusammen führen od. fahren, convehere.

2. Swážjm, *fut. ex.* il, iti, herunter drücken, deprimere.

Swázka, y, *f.* Querbalken, *m.* lignum transversarium; 2) -na plti, Floßband, *n.* vinculum (ligatura) ratis.

Swazowý 3. sehnig, tendinosus; s-wá žjla, Sehnader, *f.* tendo.

Swazugi, owati, s. swázi.

Swažugi, owal, owati, s. swážjm, *fut.*

Swěcenj, *n.* Weihe, *f.* inauguratio, initiatio, sacratio, consecratio; 2) Feyerung, *f.* z. B. eines Tages ꝛc. celebratio.

Swěcený 3. geweiht, sacratus, addictus; 2) gefeyert, celebratus.

Swečekjwá se, *sl.* s. smrká se.

Swěd, u, *m.* Jucken, *n.* pruritus, s. swrab.

Swědčjm, il, iti, zeugen, Zeuge seyn, bezeugen, testari; geschieht es mündlich, so steht auch dicere testimonium; 2) gedeihen, a) wachsen, gedeihen, crescere; b) nützen, prodesse, utilem (salutarem) esse; auch statt nähren, alere: gjdlo mu neswědčj ꝛc. das Essen gedeiht ihm nicht; 2) s. slussjm: to mu swědčj, s. to mu slussj; 3) zugehören, spectare, pertinere: psanj Panu N. swědčjcý, - gerichtet, (adressirt) an Herrn N. *Zerot.*; přel, žeby ten list gemu neswědčil; komu swědčj odkázanj; swědčj gim žiwot wěčný; gak komu geho planeta swědčj, to že stati se musý? co komu běh swětel nebeských swědčj, že mu se stane?

II. *rec.* s-ti se, *sl.* s. slussjm.

Swědectwj, *n.* Zeugniß, *n.* testimonium.

Swědek, dka, *m.* Zeuge, *m.* bey der Trauung, Beystand, *m.* testis.

1. Swěděnj, *n.* Jucken, *n.* z. B. der Haut, pruritus.

2. Swedenj, *n.* Herabführung, *f.* deductio; 2) Ableitung, *f.* z. B. des Wassers, deductio, derivatio; 3) Zusammenführung, *f.* conductio, congregatio; 4) Verführung, Verderbung, *f.* z. B. der Jugend, corruptio; 5) s-nj bitwy, das Liefern einer Schlacht, conflictus, pugna.

Swědjm, ěl, ěti, jucken, prurire; brennen, urere: swěděla ho hanba; s. auch wyswědjm.

Swědiwý 3. juckend, pruriens.

Swědom, a, o, *adj. abstr.* bewußt, Wissenschaft habend, conscius sibi rei.

Swědomj, *n.* das Bewußtseyn einer Sache, conscientia rei; 2) (*ol.*) Zeugniß, *n.* testimonium, *Pr.* 3) Gewissen, *n.* a) das Bewußtseyn einer Sache, conscientia; c) das Bewußtseyn seiner Handlungen in Rücksicht ihrer Sittlichkeit, od. in Rücksicht des Gesetzes, conscientia; dobré, zlé swědomj, das gute, böse Gewissen, conscientia recta od. bona, - mala; prostranné a ssiroké swědomj, *Vel.* dobrým swědomjm swého wstaupiti mohl, *Id.* tau wěcý swědomj swé stjžil, *Id.* k swému swědomj a k swé dussi statek swůg possacowati, *Id.* c) Bedenklichkeit, *f.* Skrupel od. Gewissensskrupel, *m.* religio: těžké swědomj sobě nad tjm činj, *Id.* žádného swědomj nad tjm nemá, *Id.* S. auch mám.

Swědomitý 3. gewissenhaftig, religiosus; - tě, *adv.* - se; -tost, i, *f.* -keit, *f.* religio.

†Swědomost, i, *f.* Bewußtseyn, *n.* (in der Philosophie), *Jungm.*

Swedu, *fut. ex.* swedl, swésti, sweden, *imper.* swed, herab führen, herabbringen, deducere; 2) abführen, ableiten, z. B. Wasser, derivare; 3) zusammen führen, conducere, congregare; 4) verführen, a) vom rechten Wege abführen, a via vera avertere, in errorem inducere; b) verderben, z. B. d. Jugend rc. corrumpere; 5) schieben, wegbringen, wegschaffen, deducere, removere: to podezřenj s sebe swedl; aby tu powěst s sebe swésti a zahladiti mohl; záwady z statku swésti, a sobě geg očistiti, Pr. swésti něco na někoho, *Cyr.* winu na někoho swésti, d. Schuld auf jemand schieben, culpam devolvere in aliquem; z swěta někoho, aus der Welt schaffen, e medio tollere, mittere ad inferos, *Vel.* gedem ho z swěta swede, *K.* 6) zuwege bringen, conficere, efficere, perficere: nic neswedau, *K.* nemnoho swede, *Cyr.* 7) bitwu swésti, ein Treffen liefern, proelium committere; swadu swésti, einen Zank erregen; wysoko swédl swau pýchu, *Vel.*

II. *rec.* swésti se, ergehen, evenire: zle se mi swedlo.

Swegrusse, *f.* s. tchyně.

Swéhlawec, wce, *m.* eigensinniger Kopf, Starrkopf, homo rigidus, pertinax.

Swéhlawý, - wost, s. swémyslný, - nost, *Syl.*

Sweker, kra, *m. sl.* s. tchán.

†Swémrawný 3. launig ? ?

Swémyslný 3. eigensinnig, a) beharrlich, pertinax; b) blos seinem Kopfe gern folgend, köpfisch, libidinosus; - ně, *adv.* - citer, - se; - nost, i, *f.* Eigensinn, *m.* 1) Beharrlichkeit, *f.* pertinacia; 2) Caprice, *f.* wenn man blos nach seinem Kopfe handelt, libido.

Swěrenec, nce, *m.* Klient, cliens.

Swěřený 3. *part. pass.* v. swěřjm.

Swěřepec, pce, *m.* Hasenohr, Hasenöhrchen, Hasenbrod, *n.* wilder Haber, Gauchhaber, eine Pflanze, aegilops. (Nach *Lesch.* Raden, agrostema githago, *Linn.*); sw. gečný, Gerstenwalch, Bastardgersten, aegilops, *Vel. H.* 3) *obs.* s. zwěř, (Ger. 5, 8. *antiq. ed.* Hengst.?)

Swěřepý 3. *obs.* s. diwoký.

Swěřjm, *fut. ex.* il, iti, en, *imper.* swěř, anvertrauen, z. B. Geld, Geheimniße rc. credere, committere aliquid alicui, auch alicujus fidei, statt alicui; aurad někomu swěřiti.

II. *rec.* swěřiti se, (někomu, w něčem), sich anvertrauen, jemand, a) sich überlassen, se credere, se committere alicui; b) sein Herz, seine Geheimnisse ihm anvertrauen, animum suum, arcana sua alicui credere, od. committere: w tom se ti o sobě neb o giném swěřil.

Swěřugi, - se, owati, vorh.

Swěssugi, owati, s. swěsým, *B.*

Swěsým, *fut. ex.* yl, yti, aufhängen, suspendere: kteřj tam koli byli nalezeni, ty wssecky kázali swěsyti; 2) niederschlagen, herablassen, dejicere, demittere: twář k zemi swěsyli, *Zal.*

Swět, a, *m.* (v. swjtjm, swětlo, od. v. s-we't? s. *Dur. Bibl. sl.* I, *p.* 179.) Welt, *f.* a) Inbegriff, *m.* Alles v. Gott erschaffene, mundus, auch universum, natura rerum; b) Erdkreis, *m.*

orbis terrae, orbis terrarum; onen swět, d. andere Welt, das Reich der Todten, inferi, locus inferorum; na swět wywesti, poroditi, zploditi, zur Welt bringen, in lucem edere, parere, procreare; naroditi se na swět, zur Welt kommen, in lucem edi, nasci; s. auch swědu; co swět swětem gest, seit Erschaffung der Welt; po wssem wssudy swětě; c) d. Menschen, homines: tento swět wsseckēn we zlém ležj, - mersus malis, d) *obs.* s. swětlo: hanbj se na swět wygiti (*sl*); před swětem wstáti, *sl.* - vor Tageslicht, Tagesanbruch; do swěta, *sl.* bis es tagt; 2) *sl.* eine (unbestimmte) große Menge od. Größe: magú swět konopj, sie haben eine große Menge Hanf; o té swěty nechce powěděť; o ten žiwý swět nic nepowje, - um alles in der Welt; tolké swěty gsem darmo chodil, - so weiten Weg -; 3) weliký rybník za Trebonj, d. Welt, ein Fischteich im Bechin. Kr., mundus; gezero na onom swětě, der See in jener Welt, hinter Schüttenhofen, in Böhmen, lacus post Sussicium; 4) *gen.* i, *f. obs.* s. rada; altslaw. auch kroat. swe't, *russ.* sowe't, Rath, (daher das ungr. szövetnek); s. auch onen.

Swětáček, čka, *m.* folg.

Swětáctwj, *n.* Weltsinn, *m.* rerum terrestrium studium; b) Weltleben, *n.* vita mundana.

Swěták, a, *m.* - čka, y, *f.* Weltkind, *n.* studiosus, studiosa rerum terrestrium.

Swětice, *f.* eine Heilige, sancta.

Swětjm, il, iti, cen, weihen, z. B. einen Tempel Gott ꝛc. sacrare, consecrare; 2) feyern, a) feyerlich begehen, celebrare: swětiti swátky, *K.* b) d. Arbeit aussetzen, müssig seyn, feriari, otiari.

Swětitý 3. *obs.* s. zřegmý.

Swětle, *adv.* licht, lucide; 2) hell, a) nicht dunkel, nicht finster, clare; b) deutlich, clare, perspicue.

Swětlice, *f.* Irrlicht, *n.* Irrwisch, ignis fatuus; 2) od. diwý ssafrán, *mor. sl.* & *Bercht.* Safflor, carthamus tinctorius; 3) *sl.* s. swětnice.

Swětljk, u, *m.* Augenlust, Augentrost, *m.* eine Pflanze, euphrasia.

Swětlnice, *f.* Lampe, *f.* lucerna.

Swětlo, a, *n.* Licht, *n.* a) alles was leuchtet od. glänzt, z. B. der Sonne, Sterne, der Edelsteine ꝛc. lux, lumen; b) ein leuchtender Körper, z. B. der Stern ꝛc. lux, lumen: swětla nebeská, *K.* c) Leuchte, Kerze ꝛc. lumen, lucerna auch candela; d) Tageslicht, *n.* lux, lumen; za swětla, so lange es Licht (Tag) ist; na swětlo wydati, in lucem edere: práwa městská wůbec na swětlo wydal, *Pr.* 2) od. prázdnost rámu, d. Leere im Fensterrahmen ꝛc.

†Swětločist, u, *m.* bes. oteradlo, *R*

Swětlomusska, bess. swětlusska, *D*

†Swětloň, e, *m.* Luster ??

Swětlonoš, e, *m.* s. dennice; 2) Fackelträger, Kerzenträger, *m.* facularius, *Syl.* 3) *mor.* s. swětlice, 1).

Swětlost, i, *f.* Licht, *n.* alles was leuchtet, d. Helle od. Helligkeit, z. B. des Sterns, der Farbe ꝛc claritas.

Swětlusska, y, *f.* Johanniswürm-

chen, *n.* cantharis noctiluca, *Linn.* sonst cicindela, od. lampyris, *D.* (Nach einigen Lichtmücke, *f.* culex pipiens, *Linn.* s. smrt a`; nach andern soll řeratko, Lichtmücke seyn.)

Swětlý 3. licht, a) hell, lucidus, clarus, z. B. Stern, Tag, Stube, Farbe, *f.* rc. lucidus, clarus; ist es soviel als weiß, so steht auch candidus; b) deutlich, lucidus, perspicuus; *slowa vsstipná, swětlá, (opp.* w přjslowjch zawřená), *K.*

Swětnice, *f.* Stube, *f.* cubiculum, conclave; -čka, *y, f. dim:* Stübchen, *n.* zum Wohnen, cybiculum.

Swětničný 3. d. Stube betreffend, oubicularis; -čné lůžko, Ruhebett, (Faulbett), *n.* grabatus (serviens quieti).

†Swětoběžnjk, *a, m.* Abendtheuerer?

Swětský 3. weltlich, a) irdisch, terrester, terrenus mundanus; b) nicht geistlich, z. B. Amt rc. civilis, non ecclesiasticus; swětský člowěk, selten blos swětský, Laye, *m.* laicus: duchownj aneb swětský, *Vel.* swětské pjsničky, weltliche Lieder, Liebeslieder, cantilenae profanae.

Swětýlko, *a, n dim.* Lichtchen, *n.* 2) s. swětlice 1).

Swéwolný 3. muthwillig, petulans, lascivus; -ně, *adv.* -nter, -ve; -nost, *i, f.* -keit, *f.* Muthwille, *m.* -ntia, -via, libido.

Swěžj (swježj), swjžj, 1. *sl. & russ.* frisch, v. Aepfeln, vom Grase u. drgl., auch v. Menschen: to ge gesstě swěžj člowěk, (*russ.* auch vom Fleisch, Butter, Milch rc.) recens.

Swěžký 3. hurtig, s. swižký, *Ryb.*

Swezu, *fut.* zl, zti, zen, *imper.* swez, etwas zusammen führen, od. fahren, convehere; 2) herunter führen od. fahren, devehere.

II. *rec.* swézti se, herab fahren, z. B. im Wagen rc. devehi; 2) herunter gleiten, delabi; 3) treffen, manere, redundare: to se na wássi hlawu sweze, *K.* ne každému se gednostegně swezlo, *Com.*

Swjce, *f.* Kerze, cereus, candela; sw. *tažená, litá,* gezogene, gegossene K., ducta, fusa candela; logowá, s. logowice, woskowá, s. woskowice; fig. swjce a okrasa wssj Řecké země, lumen et decus totius Graeciae, *Vel.*

Swjcen, cnu, *sl.* swjtnjk, *m.* Leuchter, *m.* das Gestell des Lichtes, lychnuchus, candelabrum; wisutý swjcen, Wandleuchter, candelabrum pensile; 2) s. diwizna, *Vel.*

Swjčka, *y, f.* s. swjce.

Swjčkowý 3. (*sl.*) z. B. swjčkowá pečeně, Lungenbraten, (Schusterbraten), *m.* assum (bubulum) pulmonale; swjčkowá bába, Kerzenweib, *n. D.*

Swjcnjček, čku, *m. dim.* ein kleiner Leuchter.

Swjcnjk, *a, m.* Lichtzieher, Kerzengießer, ductor, fusor candelarum.

Swjda, *y, f.* Stechpalme, Stecheiche, ilex, od. ilex aquifolium, (Scharlachbeerbaum, *Ryb.*) swjda držnka, cornus sanguinea; sw. bjlá, cor. alba, *Bercht.*

†Swidina, *y, f.* zrostlina, periploca, (ist eigentl. russisch).

Swjdnice, *f.* Schweinitz, eine

Stadt, Schweidnicium, Suidnicium, *Vel.* - cký 3. Schweiniger-, Suidnicienſis; Swjdnický ſud, achteimriges Faß, *D.* culeus 20 amphorarum, *Vel. N.*

Swjdowec, wce, *m.* Hopfenſtöcke (im Brauhauſe), basella, *R.*

Swjetjm, *sl.* ſ. ſwjtjm.

Swigadlo, a, *n.* Haſpel, *m. f.* Weiſe, *f.* zum Garn winden, rhombus; b) Fringeiſen, *n.* (Färb.) *D.*

Swigák, u, *m. sl.* vorh. a).

Swigi, *fut. ex.* ſwil, ſwjti, *imper.* ſwj, aufwickeln, aufwinden, z. B. Seide ꝛc. glomerare.

Swigjm, el, eti, vorh.

Swiňacyna, y, *f. sl.* ſ. ſwinina.

Swiňacynec, nce, *m. sl.* ſ. ſwiňſký chléw.

Swiňák, a, *m.* Sauhirt, *m.* subulcus, pastor suarius, porcarius; 2) Schimpfnahme, Schweinigel, Saumagen, *m.* spurcus, immundus.

Swjnám, al, ati, ſ. ſwinugi.

Swiňář, e, *m. sl. & ol.* ſ. ſwiňák.

Swindle, *sl. Nitr.* ſ. ſſwinky 2).

Swině, *f.* Sau, a) Schwein, *n.* weiblichen Geſchlechts, porca, sus, od. sus femina; praſecý ſwině, Mutterſchwein, porca, scrofa; b) Klecks, *m.* macula.

Swinjm, il, iti, ſ. zaſwinjm.

II. *rec.* ſ-ti ſe, ſ. zaſwiniti ſe, ſäuiſch thun, spurce agere; b) ſich beſudeln, se foedare.

Swinina, y, *f.* Schweinfleiſch, *n.* suilla, od. caro suilla, od. caro aprugna, *Vel. Syl. N.* Nach *R.* Wildſchweinfleiſch.

Swiňka, y, *f. dim.* eine kleine Sau, porcula; 2) Kellerwurm, *m.* Kellerlaus, Aſſel, oniscus; 3) ſwiňka mořſká, Stachelthier, Stachelſchwein, *n.* hystrix

Swiňſký 3. d. Schweine betreffend, suarius, suilis; ſwiňſký chléw, Schweinſtall, Sauſtall, *m.* suile, hara; ořech ſ-ſký, ſ. ořech; 3) ſäuiſch, spurcus, immundus.

Swinu, *fut.* ul, auti, zuſammen rollen, zuſammen wickeln, convolvere, complicare; 2) herabwickeln, devolvere; - ſukno s wratidla.

Swinugi, owal, owati, vorh.

Swjrák, u, *m.* Schraubenſtock, *m.* retinaculum.

Swjrám, al, ati, ſ. ſewru.

II. *rec.* ſwjrati ſe, Quaal, Plage, Pein, Unruhe haben, adfligi, vexari, cruciari, torqueri; b) verzagen, animum despondere, desperare; 2) ſich erheben aufbräuſen, vom Meere, aestuare.

Swjránj, *n.* Quaal, Unruhe, Plage, Pein, *f.* tormina; 2) (moře), Brandung, *f.* aestus maris

Swjrka, y, *f.* ſ. přewaz, *D.*

Swiſle, ů, *pl. mor. & sl.*, lomenice, Vordergiebel, *m.* frontispicium.

†Swit, beſſ. vſwit.

Swita, alo, ati, ſ. dnj ſe.

Switánj, *n.* Morgendämmerung, *f.* diluculum.

Swjtedlnice, *f.* Laterne, *f.* laterna; - ſw. zaclonowacý, Blendlaterne, laterna od. lucerna praestrictoria; ſw. ſkladacý, Taſchenlat., laterna plicatilis.

Swjtek, tku, *m.* bublanina, Eyerkuchen, Auflauf, *m.* 2) ein Kranz v. Flachsreiſteln.

Swjtjm, il, iti, *imper.* ſwěť, leuchten, a) Licht v. ſich geben, ſcheinen, lucere; lidu Páně y včenjm čiſtým y pobožným obcowánjm ſwjtiti, *K.* dobrým přjkladem ſwjtiti giným, *Com.* 2)

es hell um jemand machen, einem leuchten, lumen admovere alicui; 3) brennen, um sich Licht zu verschaffen, Licht brennen, lucere; -jwám, al, ati, fr. II. rec. s-ti se, s. blyſſtěti se.

Switne, fut. tlo, tnauti, s. switá.

Swjtnjk, u, m. sl. s. swjcen, hung. szövétnek.

Swity, swjtky, m. pl. sl. gewundene Haarlocken.

Swjzel, e, u. zle, m. Band, n. vinculum: wůle bez gakéhokoli swizele swobodná, K. daher 2) Noth s. bjda: těžký swjzel naň přiſſel, K. 2) Klebekraut, n. Kleberich, galium aparine, Linn. 3) sl. Waldmeister, m. Sternleberkraut, n. asperula odorata, hung. erdei mester, tsillag-sziv-fű, Lumn.

Swjži, s. swáži: swjžjce, B.

Swjžj 1. s. swěžj.

Swižký 3. s. ſſwižký.

Swlačcowý 3. d. Winde (ein Gewächs) betreffend: listj sw-wé.

Swlače, pl. sl. Bauernschlitten.

Swlačec, čce, m. Winde, f. ein Gewächs, convolvulus; swl. menſſj, Zaunglocke, Zaunwinde, Weißglocke, Glockenblume, f. convolvulus sepium, Linn. swl. bodlawý, Stechwinde, smilax; 2) sl. s. ſlak.

Swláčjm, el, eti, s. swleku.

Swládnu, fut. dl, dnauti, s. wládnu

Swlak, u, m. Tragstange, f. vectis, Ex. 40, 18. 2) sl. s. swlačec; swlak welký, sl. s. swlačec menſſj; swlak malý, Ackerwinde, Erdwinde, f. convolvulus arvensis, hung. kis fulak, Lumn. 3) s. ſlak.

Swlakownjk, u, m. Gehrhobel, m.

Swlaženj, n. Befeuchtung, f. madefactio; auch wenn es stark geschieht, irrigatio; 2) Wässerung, z. B. des Gartens, irrigatio, rigatio.

Swlažjm, fut. il, iti, en, befeuchten, humectare, madefacere; auch wenn es durchdringend ist, rigare, irrigare; 2) wässern, mit Wasser befeuchten, z. B. den Garten rc. rigare, irrigare; -ženj, n. verb.

Swlažugi, owati, verb.

Swlečem, swlékl, sl. s. swleku.

Swlékám, al, ati, folg.

Swleku, fut. swlékl, swlécy, u. swljcy, swlečen, imper. swlec, ausziehen, v. Kleidungssachen, exuere; z. B. ſſaty s sebe swlécy, od. z ſſatů se swlécy, sich ausziehen, d. Kleider ablegen, exuere se veste, od. sibi vestem; owoce se swléká, -schubet sich aus, D. 2) fig. berauben, exuere: pomluwami ho z geho dobré poctiwosti swláčel, K. swlékli mne z winiček, Com.

Swljkám, al, ati, s. swlékám.

Swljknu, swljkl rc. s. swleku.

Swoboda, y, f. (v. swůg u. býti), Freyheit, libertas, potestas, auch licentia; swoboda tisku, Preßfreyheit, f. libertas preli; 2) masc. (ol.) Freygebohrner, homo ingenuus.

Swobodjm, iti, s. oswobodjm.

Swobodně, adv. frey, libere.

Swobodnjk, a, m. Freygelassener, a) in Rücksicht des Herrn, libertus; b) in Rücksicht des Standes, libertinus; 2) Freysaß, Freybauer, m. Besitzer eines Freygutes, possessor (dominus) praedii immunis.

Swobodnomluwnost, i, f. Freymüthigkeit, parrhesia, K.

†Swobodnost, i, f. Freyheit des Willens?

Swobodný 3. (*abs*. swoboden, dna, dno), frey, liber, solutus, swobodný pán, sw-ná panj, Freyherr, Baron, Freyfrau, Freyinn, B-inn, *f*. liber baro, od. blos baro, baronissa; s-ný dům, Freyhof, *m* domus immunis; swobodná uměnj, freye Künste, artes liberales, *Cyr*. *Com*. cesta swobodná, i. e. sylnice králowská, Pr. člowěk sobě swobodný, Pr. ze swobodné ruky něco prodati, aus freyer Hand -; 2) ledig, unverheurathet, ohne Mann, ohne Frau, caelebs, liber, vacuus.

Swobodstwj, *n*. der Stand der Freyheit, libertas, *B*.

Swod, u, *m*. s. swedenj (besonders 4); 2) Verführung zur Unzucht, lenocinium, Pr. 3) Vereinigung, Zusammenbringung, *f*. Vergleich, *m*. condictio, conciliatio, compositio inter delatorem et reum; swody činiti oč; 4) *ol*. für odlauzenj, vkradenj čeledjna rc. s. *Dur*. *b*. *sl*. *I*. *p*. 320.

Swodjm, *praes*. & *fut*. *freq*. il, iti, s. swedu.

Swodnjk, *a*, *m*. Verführer, corruptor, pestis; 2) Hurenwirth, Kuppler, *m*. leno; - nice, *f*. - inn, - inn, - rinn, - thinn, *f*. corruptrix, lena; b) *sl*. Feld- od. Wiesenfurche. *f*. das Wasser abzuleiten; - ictwj, *n*. Hurenwirthschaft, *f*. lenocinium.

Swodný 3. verführerisch, captiosus, illecebrosus; - ně, *adv*. - se, - se.

Swog, *sl*., swogi, s. swůg.

Swogjm sy, iti, s. osobjm sy, *D*.

Swogina, *y*, *f*. *sl*. d. Seinigen, cognatio, cognati, propinqui.

Swogitý 3. eigen, selbstsüchtig, privatus: opatrnost swogitá welmi sskodná, Selbstsucht.

Swogský 3. *sl*., domácý, swůg wlastnj, eigenthümlich, proprius, cognatus, propinquus.

Swokor, kra, *sl*. s. tchán; - kra, y, *f*. s. tchyně.

Swolám, *fut*. ati, s. swoláwám.

Swolánj, *n*. Zusammenberufung, *f*. swolánj otce s syny geho.

Swoláwám, al, ati, zusammen rufen, convocare; 2) herunter rufen (öfters), devocare.

Swolenj, *n*. Einwilligung, *f*. consensus.

Swoljm, *fut*. *ex*. il, iti, *imper*. swol, einwilligen, consentire; k něčemu, in etwas, consentire in rem, probare rem; 2) s. snesu 5): mnozý artykulowé swoleni (na sněmu), *Vel*. swolili berni posudné, *Id*. swoleno: prwé, druhé rc. *Id*.

II. *rec*. swoliti se, eines Willens werden; vorh. swolili se a zapsali, aby rc. *Vel*.

Swolugi, owal, owati, vorh.

Swor, u, *m*. d. Sturmsäule in der Mühle; 2) *sl*. *Lypt*. s. opuka.

Sworeň, rně, *m*. *sl*. der große Vornagel im Wagen, (compago); *russ*. 'skworen.

Sworka, y, *f*. *sl*. Haftel, Band, *n*. am Wagen.

Swor? *Haj*. Spannagel?

Swornjk, u, *m*. Reibnagel, Schloßnagel, Vorstecknagel, Spannagel, am Wagen, obex, clavus capitatus major; fig. (přátelstwj) swornjk wěčnosti, *Neg*.

Sworný 3. einträchtig, concors; - ně, *adv*. - rditer; - nost, i, *f*. Eintracht, *f*. Einklang, *m*. con-

cordia: swornosti malé wěcy wzrostagi, concordia res parvae crescunt, *Cyr*.

Swozugi, owati, s. swodjm.

Swozým, *fut. freq.* yl, yti, *imper.* swoz, s. swezu.

Swrab, u, *m.* Jucken, *n.* z. B. der Haut, pruritus; 2) Krätze, *f.* Krankheit der Haut, scabies.

Swrabjm, ěl, ěti, das Jucken verursachen, pruritum adferre, od. facere.

Swrablawec, wce, s. prassiwec, *D*

Swrablawý 3. juckend, pruritum adferens; 2) krätzig, scabiosus; - wost, i, *f.* Jucken, *n.* pruritus, uredo; 2) - gkeit, scabiositas.

†Swrask, u, *m.* Runzeln, *pl.* rugae, *pl. Jungm.*

Swraskalý 3. runzlicht, rugosus.

Swraskám, *fut.* ati, s. swrasstjm.

Swrasknu, (swrasknu se, *D.*), kl, knauti, s. scwrknu se: kůže swraskla, splaskla, *K.*

Swraskugi, owal, owati, folg.

Swrásstilý 3. bess. swraskalý.

Swrasstjm, *fut. ex.* il, iti, runzeln, corrugare, rugare.

Swrbjm, ěl, ěti, jucken, eine gewisse Empfindung verursachen, prurire.

Swrčok, čka, *m. sl.* s. cwrček.

Swrchek, chku, *m.* das Oberste einer Sache, summum, u. summus, a, um; 2) Oberfläche, *f.* summum, superficies; 3) der obere Mühlstein, catillus, *Syl.* 4) swrchek vst, Gaumen, *m.* palatum.

Swrchnj 1. s. wrchnj, a).

Swrchnice, *f.* Oberbette, *n.* culcita superior.

Swrchnjk, a, *m.* Obermann im Schachspiele, dux, *Vel. N.*

Swrchowaný 3. allerhöchste, summus, omnium summus: swrchowaný Bůh; kněz a biskup swrchowaný, *K.* saudce swrchowaný; swrchowaná bezbožnost; neyswrchowaněgssj maudrost, *K.* gest swrchowaný čas, es ist hohe, od. d. höchste Zeit; - ně, *adv.* höchst, überschwenglich, summopere: toho sobě swrchowaně zaslaužil, *K.* swrchowaně dobrý gest Bůh, *Kocyn.*

Swrchu, *adv.* oben, a) oberwärts, auf der obern Seite, supra superne; 2) vorher, supra.

Swrčina, v, *f. sl.* s. gedle; 2) s. pryskyřice (gedlowá).

Swrhnu, *fut.* hl, hnauti, swržen, *imper.* swrhni, folg. 2) *sl.* mißgebähren, vom Vieh, abortum facere.

Swrhu, *fut.* swrhl, swrcy, swržen, *imper.* swrz, abwerfen, herab- od. herunter werfen, dejicere, excutere; zuby swrcy, swrhowati, d. Zähne brechen, v. Pferden, *D.* 2) absetzen, dejicere; s auřadu swrhnauti, swrcy; 3) umstoßen, ungültig machen, evertere: co oni prawili, to gim swrhl, a ge přemohl.

II. *rec.* swrcy se, umfallen, collabi, corruere; 2) nacharten, exprimere aliquem, aliquem referre; 3) ausarten, abarten, aus der Art schlagen, v. Menschen, Thieren, Gewächsen rc. degenerare.

Swrhugi, - se, owati, vorh.

1. Swrssek, ssku, *m.* s. swrchek; 2) swrssky, *m. pl.* Fahrniß, *f.* fahrende Habe, *D.* s. nábytek; 3) der obere Theil des Hemdes, superior pars indusii; 4) an den Pflanzen, Dolde, *f.* umbella, s. wrcholjk, *D.*

2. Swrssek, sska, *m.* s. silek.
Swrženj, *verb.* v. swrhu, - se, Herabwerfen, *n.* dejectio,&c. s. swrhu.
Swůdce, *m.* Verführer, a) zu etwas Bösen, sollicitator; b) Verderber, corruptor, pestis.
Swůg, swá, swé, *plur.* swogi 2c. *pronom. poss.* sein, suus; mein, dein, unser, euer, wenn diese eigenthümliche Fürwörter zu den Nominativen ich, du, wir, ihr gehören, meus, tuus, noster, vester: země bude zpusstěna pro obywatele swé; hodné ge včinil, pro gméno swé něco trpěti, *Com.* gdu k swé rodině; gdi k swé sestře, gděte k swým pánům; b) das Meinige, Deinige 2c. meum, tuum: gesstě wždycky sedj w swém, *K.* aby wždy něco swého při giných zýskali; na swém nevstupný gest, *K.* c) verwandt, propinquus: swůg swému neyhorssj; wssak gsme swogi, *sl.* d) unabhängig, selbstständig, niemanden angehörig, liber, independens: negite sami swogi, *K.* aby swogi byli, *Com.*
Swundám, sundám, s. odundám.
Swůrka, y, *f.* Band, *n.* besonders Ortband am Dreschflegel, copula; 2) d. (löcherige) Zwinge des Goldschlägers, adstrictorium, *R.*
Swýhlawý 3. s. swéhlawý, *D.*
Sy, s. sobě; 2) s. gsem.
Syc, syce, *adv.* sonst, a) zu anderer Zeit, alias, alio tempore; b) ehemals, alias, antea, olim; c) kde syc, wo sonst? quo alio in loco? d) auf andere Art, aliter, alio modo; e) in andern Dingen, in andern Stükken, aus andern Ursachen, alioquin, alioqui; f) widrigenfalls, secus, alioqui, alioquin: syc mu ho nedám; syc ginakby to neslaulo 2c. Pr. g) außerdem, praeterea; h) nur, si modo, si quidem.
II. *conj.* zwar, quidem, equidem.
Syčenj, *n.* Zischen, *n.* stridor, sibilum, sibilus; 2) s. strjkánj.
Syčjm, el, eti, zischen, sibilare, stridere, sibilum edere: syčjcý had; 2) s. strjkám, teku: woda syčj, k. p. z raury, z sýkačky.
Sýčkom, sýčky, *adv. sl.* fließend.
Sychrawice, *f.* Eiskälte, *f.* gelu, frigus glaciale.
Sychrawý 3. (*abs.* sychrawo), eiskalt, z. B. Wetter, Nacht, gelidus.
†† Sýdelna, y, *f.* Residenz.
Sýdelný 3. Sitz-, Residenz-, z. B. sýdelné město, Residenzstadt, sedes principis, urbs, (metropolis).
Sýdljm, iti, d. Schlinge zuziehen.
Sýdlo, a, *n.* Sitz, a) Ort, darauf man sitzt, sedes, sedile; b) Wohnsitz, *m.* sedes: gest sýdlem w Weimaru, *Vel.* 2) *sl.* s. osýdlo.
† Syenka, y, *f.* zrostlina, Siena.
Sýge, *s.* Saat, *f.* a) Säen, *n.* satio, sementis; b) Saatzeit, *f.* sementis.
Syget, bess. syhot.
Sygnatura, y, *f.* Signatur, (Buchdr. 2c.) insgem. signatura.
Syhot, i, *f. sl. Lypt.* s. ostrow.
Sýkačka, y, *f.* (*sl.*) s. strjkačka.
Sýkám, al, ati, s. syčjm 2); b) *act.* s. strjkám a), b); c) *sl.* s. močjm 2); d) *mor.* s. smrkám, schneuzen.
Syklena, y, *f. sl.* Brunzerinn, *f.*
Sykora, y, *f.* Meise, *f.* parus, *Kl. Linn.* černá syk., Kohlm., große, parus major, *Kl.* kleine, p.

sylvestris, *Id.* ſſedivá, ſ. popelnjček; modrá, Blaum., p. caeruleus, *D.* 2) *sl.* Nahme der Ziegen; -rka, *y, f. dim.*

Syku', *e, m.* Siculus: zDyodora Sykule, *K.*

Sýla, *y, f.* (vgl. fulcio, Säule, *D.*) Kraft, Stärke, *f.* vis, robur; ſýla wogſka, ſ. gádro e); ſýlu milowánj ſwého k němu wypprawug;, *K.* 2) (*sl.*) ſ. množſtwj: ſýla owec.

Sylice, *f.* Geiſt, *m.* z. B. der Getränke, spiritus.

Sylička, *y, f. dim.* v. ſýla, *Vel.*

Syljm, il, iti, ſtärken, z. B. den Magen, den Muth ꝛc. firmare, roborare, corroborare; ſyljcý poléwka, Kraftbrühe, *f.* 2) *sl.* zwingen, nöthigen, cogere.

II. *rec.* ſ-ti ſe, ſtark werden, corroborari, adolere; b) na někoho, gewaltig gegen jemand arbeiten: gak ſe oni ſylj, brauſý a ſtrogj, *K.* ſylj ſe na nás neſneſytedlné autrpné wěcy; 2) *sl.* ſich zwingen, bemühen, contendere.

Syllaboměřec, rce, *m.* Sylbenmeſſer, Versmacher, versifex, *Com.* (ſcherzweiſe).

Syllogiſmus, mu, *m.* syllogismus: důwody do ſyllogiſmů wine, *Com.*

Sylnice, *f.* Landſtraße, *n.* Heerſtraße, *f.* via publica, via militaris; b) w hrdle, Speiſeröhre, *f.* Magenmund, *m.* gula, stomachus; c) ſylnice na wodách, *quid? Vel. Cal. h. p.* 514.

†Sylničké wjno, Ausbruchwein?

Sylný 3. (*abs* ſylen), ſtark, a) viel vermögend, kraftvoll, mächtig, validus, firmus; b) Kräfte habend, robustus, firmus, fortis; c) dick, crassus; d) groß, magnus; e) heftig, vehemens; 2) *cum dat. pers.* zu ſtark, überlegen, nimis fortis, superior; lew pſu welmi ſylen byl, *Vel.* doſti ſylnj gim budeme, *Cyr.* -ně, *adv.* ſtark, heftig, ſehr, vehementer, valde. Iſt es ſo viel als viel, häufig, ſo ſteht auch multum, crebro.

Sýmě, *gen.* ſemene, ſ. ſemeno.

Sympatye, Sympathie, *f.* sympathia.

1. Syn, *a, m.* (vgl υἱός, υἱόν) Sohn, filius: ſyn zaljbený, an Sohnes Statt Angenommener, fil. adoptivus, *Vel.* čeledni ſyn, der Sohn vom Hauſe, filius familias; z lewého boku ſyn.

2. Syň, u. ſýň, ě, *f.* Vorhaus, *n.* Vorſaal, *m.* Halle, *f.* atrium; wohl auch Saal, wie z. B. Refektorium: ſýň aneb refektorium, *Vel.*; ſyň tanečná, Tanzſaal, *m.* nymphaeum, *Vel. N.*

Sýňa (ſjeňa), *sl.* ſ. kůlna.

Synáček, čka, *m. dim.* Söhnchen, *n.* filiolus.

1. Synák, *a, m. sl.* ſ. ſyn 2) Lehrburſch bey den Handwerke rn, tiro.

2. Synák, u, *m. sl.* ein Schwamm, der gleich blau wird, (oſyná, oſynawj), wenn man ihn aufſchneidet, od. zerbricht.

Synám, ſ. zſynám.

Syňce, *f.* ſ. ſyňka, *B.*

Synec, nce, *m.* der Berg Sinetz im vormahl. Klein-Hont, bey Rima-Baňa.

Synek, nka, *m.* ſ. ſynáček.

Syňka, *y, f. dim.* ein kleiner Vorſaal, atriolum &c. ſ. ſýň.

Synod, u, *m.* -nj, ſ. ſněm, *Com.*

Synoſt, i, *f.* livor, ſ. ſyný.

Synowec, wce, *m.* Neffe, *m.* a) Bruderssohn, filius fratris;

c) Schwestersohn, filius sororis.

Synowkyně, *f.* Nichte, Niece, Bruders- od. Schwestertochter, filia fratris vel sororis.

Synowský 3. Sohn-, filialis; -stwj, *n.* d. Eigenschaft, wenn man Sohn ist, Sohnschaft, *f.* synowstwj Božj, *Vel.*

Syný 3. blau, v. Striemen, u. drgl. lividus.

Syon, a, *m.* Sion, Sion; fig. Syon český, i. e. cýrkew: Syon náš osamël a osyřel.

Sypacý 1. z. B. sypacý hodinky, Sanduhr, *f.* horologium arenarium.

Sypám, sypi, sypu, sypal, sypati, schütten, z. B. Getreide in ein Gefäß, fundere: bylo mu tak wděk, gakoby mu sůl mezy oči sypal, *Cyr.* okolo krále dosti hustě ǧrossi Mjssenskými sypali, *Vel.*; b) s. podsýpám: gečmen dobře sypal; c) *ol.* s. vsýpjm.

II. *rec.* sypati se, geschüttet, verschüttet werden, fundi, effundi; 2) (za někým), jemand nachströmen: za nim se wčely sypau, *K.* sypali se za nepřáteli; 3) s. metati se 1): owes se giž sype; 4) *sl.* häufig fallen: sněh se sype.

Sypanice, *f. sl.* s. oseypka.

Sypáreň, rni, u. sypárňa, y, *f. sl.* s. seypka.

Sypeň, pně, *m.* s. sskopek, *Vel.*

Sypěnj, *n.* s. syčenj 1).

Sypjm, ěl, ěti, s. syčjm 1).

Sypký, 3. s. kyprý: sypká sůl, *Har.* kraupy pohančené na sypko, (pražené na másle), *sl.*

Syptawost, i, *f.* s. chroptiwost.

Syptjm, ěl, ěti, zischen, sibilare, s. syčjm; syptěnj ptáků, *K.* hadů, *D.*

Sýr, syrář rc. s. seyr, (v. τυρος).

Syra, y, *f.* Schwefel, *m.* sulphur od. sulfur.

†Syran, u, *m.* Schwefelgemische, *n.* sulphus.

Syrček, rečku, *m. dim.* Käschen, *n.* caseolus; s. auch folg.

Syrčoky, ů, *m. pl. sl.*, syrečky, panbochowé koláčky, twarožky, Käsepappel, *f.* malva rotundifolia, *hung.* pap sajtja, málva-fű.

Syrec, rce, *m.* Käselaib.

Syřenj, *n.* gelabte Milch, coagulum lactis.

†Syrečnjk, u, *m.* zrostl., casearia.

Syřjm, il, iti, laben, gerinnen machen, z. B. d. Milch, coagulare, *D.*

II. *rec.* syřiti se, sich käsen, coagulari.

Syřisstě, *n.* (*Vel. in Herb.* syrysstě, *in N.* syřisstě), *sl.* klaǧ, u, *m.* Käselab, *n.* Laab, coagulum.

Syřisskowý 3., *Vel. Herb.* syrysskowý, z. B. syřisskowá bylina, Wallstroh, *n.* Mayerkraut, *n.* gallion, *Vel.*

Syrka, y, *f.* Schwefelhölzchen, *n.* assula sulphurata; Schwefelfaden, *m.* sulphuratum, od. filum sulphuratum.

Syrkugi, owal, owati, schwefeln, z. B. d. Wolle, sulphure condire, *R.*

Syrnatý 3. schwefelig, schwefelähnlich, sulphureus.

Syrnice, Käsehaus, *n.* Käsekammer, *f.* caseale.

Syrnjk, u, *m.* Käsehorde, *f.* crates casearia; Käsekorb, *m.* fiscina casearia.

Syrný 3. den Käse betreffend, casearius, casealis; 2) käsicht,

Käse enthaltend, caseatus, caseaceus; 3) schweflicht, Schwefel enthaltend, sulphureus, sulphurosus.

Syroba, y, *f.* Waisenstand, *m.* orbitas; s. auch folg.

Syrota, y, *f.* (od. soll es viell. syroba seyn?) Beraubung der Kinder, Eltern, des Gatten, Stand der Verwaisung, *m.* orbitas; 2) *sl.* s. syrotek, vgl. syrotka.

Syrotček, ečka, *m. dim.* folg.

Syrotčj 1. Waisen-, insgem. orphanalis, pupillaris; syrotčj dům, orphanotropheum, syr. auřad, curatura pupillorum; syrotčj penjze, dnowé ꝛc. Pr.

Syrotek, tka, *m* Waise, Mündel, a) Knabe, orbus, insgem. orphanus u. pupillus; b) Frauenzimmer, orba, orphana, pupilla; *pl.* Syrotcy, eine Parthey der Taboriten.

Syrotka, y, *f. dat.* syrotce, *ol.* Spr. 4, 10. (*B. antiq.*) Vgl. syrota 2).

Syrowatečnost, i, *f.* das Molkige; 2) wässerichte Feuchtigkeit, serum sanguinis, *R.*

Syrowatka, y, *f.* Käsewasser, *n.* od. Molken, serum lactis, auch blos serum, wenn sich lactis verstehen läßt.

Syrowjm, ěl, ěti, schmachten, tabescere? wnitřnosti gich syrowěly, *Com.*

Syrowina, *sl.* surowina, y, *f.* s. syrowost; 2) Fleischseite, *f.* an der Haut, pars cutis interior.

Syrowinka, y, *f.* (že se syrowá gjsti může), Brätling, Süßling (Brödling), *m.* ein breiter ziegelröthlicher Schwamm, gibt weiße, süße Milch, agaricus lactifluus, fungus serosus, lacteus.

Syrownjk, u, *m. sl.* Käsekuchen, *m.* tyrolaganus.

Syrowost, i, *f.* Rohheit, Rohigkeit, *f.* wenn etwas ungekocht ist, cruditas; 2) syrowost žaludka, Unverdaulichkeit des Magens, cruditas.

Syrowý 3. roh, ungekocht, crudus; 2) syrowé dřjwj, naßes Holz, lignum humidum; 3) fig. roh, ungebildet, crudus; surowý člowěk; 4) *sl.* s. syrný 1), 2). S. auch surowatjm ꝛc.

Syrský 3. syrisch, Syriacus, syriaticus, syricus, syrius; Syrská země, Syrien, *n.* Syria.

Syrůbě, ěte, *n.* s. syrotek; 2) s. pohrobek, Nachwaise, posthumus.

Syrup, u, *m.* Syrup, syrupus.

Syrůtče, ete, *n.* s. syrotek 2), *R.*

Syrý 3. verwaiset, orbus; 2) verwittwet, vidua, viduata.

Syryště, s. syřiště, *Vel.* 2) *sl.* Lebkraut, *n.* galium luteum.

Sysel, sla, *m.* Spitzmaus, sorex.

1. Syt, s. sytý.

2. Syť, u. sýť, i, *f.* Netz, *n.* zum Fischen, rete; rybářská syť, Fischergarn, Fischernetz, *n.* rete piscatorium; syť na ptáky, Vogelgarn, Vogelnetz, rete aviarium; na sskřiwánky, Klebegarn, Klebenetz, *D.* syti podtrhnauti, d. Netze zuschlagen, retia concludere.

1. Sytář, e, *m.* Siebmacher, *m.* cribrarius; -řka, y, *f.* -inn, *f.* -ria; -řský 3. -ſtwj ꝛc.

2. Syťař, e, *m.* Garnsticker, retiarius, *D.* -řka ꝛc. wie beym vorh.

†Sýtěnec, nce, *m* zr., hemionitis.

Sytěnný 3. aus Binsen, junceus.

Sytj, *n.* Binse, *f.* juncus, auch scirpus.

Sytjm, il, iti, sättigen, satiare, saturare.

Sytisstě, *n.* ein Ort voller Binsen, juncetum.
Sýtka, y, *f. dim.* v. sýt, Oz. 6, 1.
Sytkář, e, *m.* s. sytář.
Sytko, *a, n.* ein kleines Sieb, cribellum; wlásenné, s. Haarsieb, cribrum e pilis; s. nad nosem, Siebhäutchen ob der Nase, *K.* 2) Siebboden, *m.* fundus cribri; 3) Netz, *n.* alles, was wie ein Netz gestrickt ist, reticulum.
Sýtkowý, sýtkowatý 3. genetzt, Netz-, reticulatus; s-tý čepec, Netzhaube, *f.* vitta reticulata.
Sytno, *a, n. sl. K. Hont.* dno pekla, der Grund der Hölle; kam tam gdeš na sytno! 2) ein Berg im Hont. Kom. Sitno, Szitna.
Syto, sýto, *a, n.* s. seyto.
†Sytonoska, *y, f.* zr., arcyria.
Sytost, i, *f.* Sättigkeit, Sattheit, *f.* satietas, saturitas; 2) Sättigung, satietas, saturitas.
Sytý 3. (*abstr.* syt, syta, syto), satt, satur.
Sywek, wka, *m. sl.* i.e. sywý wůl.
Sywák, *a, m.* eine wasserfarbige Taube; 2) *sl.* wilde Taube, palumbes.
Sywaňa, *y, f. sl.* ein Kuhnahme.
†Sywěnka, *y, f.* zrostl., glaux.
Sywka, *y, m.* (auch sywko, *a, m.*) Schimmel, *m.* equus glaucus.
Sywý 3. wasserfarbig, glaucus.
Szécy, *obs.* s. srdljm.
Szeru, *fut.* sežrati, s. zžjrám.
Szjrám, s. zžjrám.
Szobám, *fut.* al, ati, mit dem Schnabel auflesen, z.B. Fruchtkörner, rostro legere, colligere.
Szobnu, u. szobu, bl, nauti, vorh.
Szořjm, *fut.* iti, *obs.* s. oswjtjm.
Szugi, *fut.* szaul, szauti, den od. d. Schuh ausziehen, exuere.
Szwykám, *fut.* al, ati, gekaut haben, commasticare, masticando absumere, *Num.* 11, 33.

S. oder Ss.

Šabla, *y, f. sl.* s. ssawle.
†Ssabreg, e, *m.* zrostl. cuminum.
Ssachmat, schachmat, victus; wezenauli ho ssachmat, giž gest po něm, *Com.*
Šáchor, u, *m. mor.* s. rákosý; 2) *Bercht.* will den cyperus so genannt wissen.
Šachowaný 3. z. B. ssachowané dlaženj, was mit vielen viereckigen Steinen v. verschiedener Farbe ausgelegt ist.
Šáchownice, *f.* Schachbrett, *n.* tabula latruncularia.
Šachta, *y, f.* bess. okno, Schachte, *f.* in Bergwerken, os fodinae.
Šáchy, ů, *m. pl.* eigentlich Schachsteine; 2) od. hra w ssáchy, Schach, Schachspiel, *n.* lusus latrunculorum, lusus regius.
Šacmistr, *a, m.* s. pokladnjk.
Ssacowánj, *n.* Schätzen, Taxiren, aestimatio; 2) Anschlagen, *n.* aestimatio; 3) Erpressen, *n.* (Auflage), *f.* expilatio, *B.*
Šactwo, *K. Cyr.* statt ssatstwo.
Ssacugi, owal, owati, s. procenjm, anschlagen, aestimare: ssacowati, neb cenu vkázati; dům ssacowati, *Pr.* ssacowal sskodu, *K.* prsten ssacowali za 9 set hřiwen, *Vel.* oděw ten za dwakrát sto tisýc ssacowán byl; k swému swědomj a k swé dussi statek swůg possacowati, *Id.* kostjk ssacowán gest w 80ti kopách, *Pr.* ssacowal sskodu, *K.* 2) schätzen, taxiren, aestimare, insgem. limitare; ssacowati a sázeti (*int.* cenu), taxiren, den Preis festsetzen, z. B.

des Fleisches, *Vel.* 3) mit Auflagen belegen, tributum imponere, *B.* welmi twrdě města ssacowal; że prý páni sedláky neyméň we třech letech gednau ssacowati musegj, *Vel.* 4) erpressen, aussaugen, expilare, pecunia emungere: gak hosti hospodář ssacowati má, *Id.* ssacowal ho z welkých penež(wýplaty), *Id.* nenáležitě z 200 dukátů ho ssacowal.

Ssacuňk, u, *m.* Schätzung, *f.* aestimatio; 2) Schatzung, Auflage, *f.* tributum; ssacuňk obecnj, publicae exactiones.

Ssadwaser, sru, *m.* Schadwasser, *n.* aqua fortis.

Ssaffalýn, u, *m.* s. ssefseljn.

Ssafář, e, *m.* Schaffner, a) Besorger, procurator; b) Verwalter eines Landguts, villicus; c) Wirthschafter, administer rei familiaris; d) Aufwärter, apparitor; - řka, - řský, - řstwj *zc.* wie bey pekař.

Ssafel, fla, *m. sl.* s. sskopek.

Ssafrán, u, *m.* Safran, *m.* crocus, crocum; ss. planý, s. swětlice 2); maudrý od. krámský ss. *sl.* crocus hortensis; - njk, a, *m.* Safranbauer (- Hausirer) in Ungarn, crocarius; - njčka, y, *f.* - inn, *f.* - ria; - ický 3. *zc.*

†Ssafránowec, wce, *m.* zroslina, memecylon.

Ssafránowý 3. v. Safran, croceus; ssaffránowé barwy, safrangelb, croceus.

Sschadwaser, s. ssádwaser.

Ssakowý 3. *sl. Göm.* s. wsseligaký.

Ssál, u, *m.* Schale, *f.* patera, lanx, *K. Cyr.* picý ssál, Trinkschaale, *Syl.* 2) das innere Stück vom hintern 4tel Ochsen, *R.* 3) † od. oděwacý plachta, Schal, *m. P*

Ssala, y, *f.* kdež gest kyz, längliches Stückchen Erz, Schalen, *pl.* crustae, *pl. Vel. N., R.*

Ssalamagka, y, *f. sl. Lypt.* Schafhirtenpfeife; vgl. ssalmage.

Ssalanda, y, *f.* Schalande, *sl. Nitr.* ein (großes) Gesindezimmer. (S. auch palanda?)

Ssalawáry, s. ssarawáry.

Ssalba, y, *f.* Täuschung, Blendung, *f.* ludificatio; Betrug, *m.* fraus.

Ssalebný 3. täuschend, *Com.*

†Ssálečenka, y, *f.* zr., lecidea.

Ssálka, y, *f. sl.* s. ssálek, lku, *m.*

1. Ssalek, lka, *m.* (od. ssalk), Schalk, scelus, improbus: naklonj se k mladým ssalkům, *K.*

2. Ssálek, lku, *m.* Schale, *f.* ein flaches Geschirr, patera, lanx.

Ssálenj, *n* s. ssalba.

Ssálenina, y, *f.* betrügliche Dinge.

Ssálený 3. getäuscht, ludificatus; 2) *sl.* s. sssjlený; 3) wüthend, rasend, unsinnig, furibundus: ssáleným beykům uwržen; 4) unsinnig machend: ssálené pálené; ssálené hauby, *sl.*

Ssalessnj 1. 3. B. ssalessnj mjska, Sauceschüßel, acetabulum, *Syl.*

Ssálič, e, *m.* Täuscher, ludificator; Betrüger, deceptor.

Ssáljm, il, iti, täuschen, ludificari; betrügen, decipere.

II. *rec.* ssáliti se, s. blázniti se a); 2) wüthend, rasend, unsinnig seyn, furere.

Ssáliwý 3. täuschend: ss-wý sen.

Ssalmage, *f.* Schalmey, *f.* etwa fistula, gingrina, ae, *f. R.* lituus, *Vel. N.*

Ssalomaunek, nku, *m.* Eisenhütlein, *n.* napellus.

Ssalowačky, *f. pl.* Schollbretter, (Maur.) asseres arcui incumbentes.

Ssalsse, *f.* Salse, Tunke, (Sauce), *f.* lactuca, (embamma, *n.*).

Ssalwěg, e, *f.* Salbey, *f.* salvia; horný ssalwěg, *sl.* Scharlachkraut, *n.* salvia sylvestris; planá ss., wilde Salbey, salvia pratensis, *hung.* vad fejér sállya.
Ssalwěgný 3. Salbey-; ssalwěgný listj, ssalwěgnj wjno.
Ssamáda, y, *f.* Schamade, *f.* deditionis signum tympani.
Ssámám, al, ati, tappen, palpare, *B.* ssámánj potmě, *K.* gakobychom očj neměli ssámáme; w temnostech a bludjch ssámati, *K.*
Ssamlat, u, *m.* Camelot, Schamlat, pannus undulatus od. cilicius, ex pilis cameli: ssamlat z srsti welblaudowé dělagj; ssamlat s wodau, gewässerter C., pan. undulatus subtilior; - towý 3. v. Camelot.
Ssamlost, i, *f.* s. ssamlat? *Ryb.*
Ssamrha, y, *f.* Kreisel, turbo, Brummkreisel, *m.* trochus, *Com.* 2) Drehrad, *n.* rota versatilis; 3) *sl.* s. čamrda.
Ssanc, e, *m.* u. ssanec, nce, *m.* Schanze, *f.* vallum; fig. w ssanc saditi, sázeti, wagen, jacere aleam; b) in d. Schanze schlagen, i. e. nicht achten, projicere, negligere, *B.* w ssanc sázeti gméno swé, *Com.* hrdlo swé, *K.* sýlu y žiwot; swau wlast; poslednj ssanc o swobodu metati; dusse gegich wždy na ssancých stogj, *Com.*
Ssanckorb, u, *m.* (*obs.*) Schanzkorb, *m.* corbis munitorius, *Co.*
Ssanda, y, *f.* Achselseil, *n. D.*
Ssanobný 3. *sl.* sparsam, parcus.
Ssantawý 3. s. křiwonohý *Com. D*
Ssancugi, owati, schanzen, *Syl.*
Ssantročjm, il, iti, ssibalstwj prowodjm, in *K.* Betrügereyen treiben; b) Schleichhandel treiben, (kaudern, *D.*) negotiationem furtivam exercere; c) kippern? s. ssantročnjk; - čenj, *n. verb.* s. ssantroctwj.
Ssantročka, y, *f.* Schleichhändlerinn, *f.* negotiatrix furtiva.
Ssantrocký 3. schleichhändlerisch, betrügerisch: ssantrocky, laupežný, lstiwý zysk, *K.*
Ssantročnjk, a, *m.* s. ssibal; b) Schleichhändler, negotiator furtivus; (c) nach *D.* auch Kipperer, - removens, vel adulterans monetam bonam: lichewnjk aneb ssantročnjk, *Vel.*
Ssantroctwj, *n.* s. ssibalstwj, *K.* b) Schleichhandel, negotiatio furtiva: lstmi, ssantroctwjm se žiwiti, *K.* b) Kipperey? s. vorh.
Ssantrok, u, *m.* vorh. 2) *gen.* a, s. ssantročnjk?
Ssantugem, owal, owati, *sl.* Muthwillen treiben, schökern, petulantem esse, lascivire.
Ssanugi, owal, owati, ssetřjm, z. B. Geld, sich, Menschen, parcere, z. B. alicui: ssanowali ho, *K.* legátůw nessanuge, *Vel.*
Ssarakle, *f. pl. sl.* s. ssrakličky.
Ssarapata, y, *m. sl. K. Hont.* s. ssassek.
Ssarapatka, y, *f.* eine kleine alte böhm. Münze; člowěk který za ssarapatku, za tři haléře nestogj, homo triobolaris, *Syl.* 2) altes Zeug?
Ssarawáry, *m. pl. sl.* (ein oriental. Wort), ungarische tuchene Beinkleider, deren Obertheil aus Leder besteht; *russ.* 'sarawáry, breite Hosen.
Ssargan, u, *m.* Riedgras, carex.
Ssarha, y, *m. sl.* s. sserha.
Ssařina, y, *f.* ssássj, s. rakosý.

Sárka, y, f. Schaale, f. am Wagen, capula; přednj, zadnj ss., vordere, hintere Schaale, capula anterior, posterior.
Sárkan, a, m. sl. s. hospodářjček 1); b) Drache (v. Papier).
Sarlat, u, m. Scharlach, m. a) Scharlachfarbe, f. coccum; b) scharlachenes Tuch, coccum, coccinum; c) scharlachenes Kleid, purpura: ssarlatem královským přikryti; d) In K. zu Ex. 26, 4. 26, 1. wird es durch zlatohlaw erklärt, s. čerwec; -towý 3. scharlachen, v. Scharlach, coccineus, coccinus; ss-wá barwa, s. ssarlat a).
Sarowá wěc, Schärkluft, f. krummer Gang, m. venula venis sensim se jungens.
Sarssant, a, m. (ol.) Sergeant, m. armiductor, R.
Sarssaun, u, m. meč dlauhý, Schlachtschwerd, n. spatha, veretrum.
Sart, u, m. Scherflein, n. numulus, Mar. 12, 42. 2) gelbe Farbblume, f. ferula, Vel. N.; pl. ssarty, Scherten (Bergb). laminae aereae.
Sarwanec, nce, m. sl., Scharwenzel, Haselhans, ardelio.
Sarwátka, y, f. s swada, u. rwanice; 2) Scharmützel, n. pugna levis.
Ssárys, e, m. Scharisch, ein Marktflecken im Schár. K., Ssaryská stolice, d. Scharoscher Gespannschaft, comitatus Sárosiensis.
Sassek, sska, m. otřesstěný, pochabý člowěk, Narr, Stocknarr, m. Fatznarr, Hanswurst, sannio.
Ssássj, n. mor. s. rákosý, scirpus.
1. Ssassta, y, f. pochabá řeč; pl. ssassty, Narrenspossen, s. frassky: s lidem sy předìwné ssassty wedli, Hlasatel Česky.
2. Ssássta, y, f. sl. s. kobylka 2).
Ssassko, a, m. sl. s. ssassek.
Ssasstugi, owal, owati, blázniti, Possen treiben, fasern, fatzen, zoteln, haseliren, einen Fatznarren machen, nugari, sannionem agere.
Ssat, u. m., sl ssata, y, f. Tuch, n. ein Stück leinenen Zeuges, z. B. zum Umbinden, pannus, linteum, pannus linteus; potnj ssat, od. ssat k stjrání potu, Schweißtuch, n. sudarium; 2) Kleid, Kleidungsstück, n. ssat po domácku, Hauskleid, n. vestis domestica; pl. ssaty s. ssatstwo; ložné ssaty, Bettgewand, n. lectisternia, pl., Cyr.
Ssata, y, f. sl. vorh.
Ssatan, a, m. s. čáp, Vel. N.
Ssatečky, pl. mor. s. ssaty.
Ssátek, tku, m. z. B. ssátek otěracý, Wischtuch, Schweißtuch, Schnupftuch, n. sudarium, muccinium; ssátek na krk, od. s krku, Halstuch, n. collare.
†Ssater, u, m. zrostlina, gypsophila, (ist eigentl. russisch).
Ssatjm, il, iti, kleiden, vestire; - se, sich kleiden, se vestire.
Ssatinka, y, f. mor. s. ssaty.
Ssatka, y, f. sl. dim. v. ssata; 2) Tüchlein.
Ssatlawa, y, f. Kerker, m. carcer, Vel.
Ssatlawnj 1. z. B. ss-nj hospodář, Kerkermeister, magister carceris.
Ssatnj 1. z. B. ssatnj čerw, Kleidermotte, f. tinea, teredo; ss. truhla, Kleiderkasten, m. arca, od. cista vestiaria.
Ssatnice, f. Kleiderkammer Garderobe, f. vestiarium.
†Ssatnjk, u, m. Kleiderschran

m. scrinium vestiarium, (projectirt v. *D.*)

Ssatný 3. mit Kleidern versehen, kleiderreich, vestitus, vestitu provisus.

Ssátor, u, *m. sl. & russ.* s. stan.

Ssatstwo, a, *n.* Kleidung, *f.* das, womit man sich kleidet, Kleider, vestimentum, vestitus.

Ssauff, u, *m* Schuse, *f.* capula; ssauffy piwowarské, kleine Schufen, haustra minora, *pl.*

Ssaulám se, al, ati se, sich herum schleppen, reptare: taulati a ssaulati se, *Lomn.*

Ssaur, ssaurem? od ramene kyčlu ssaurem protknul, *R.* 2) *sl. Nitr.* ssaur, u, *m.* Drüsenkrankheit am Halse des Viehes.

Ssaurek, rku, *m.* Hodensack, *m.* scrotum.

Ssaustačka, y, *f.* prkénko s držadlem, Scheibe, bey dem Tuchscherer, tabella crispatoria.

Ssaustám, al, ati, reiben, reibend berühren, streifen, terere; tělo popelem ssaustati; rohljčky ssaustati, d. Kipsel, (Hörnlein) schieben, protrudere arculata, *R.* ein Geräusch od. Getöse machen, besonders mit den Füßen, strepere, strepitare: umj nohama ssaustati, er weiß einen Fußkratzer zu machen, *Com.*

Ssaustánj, *n.* Reiben, *n.* tritus: wlk od ssaustánj, z gezděnj na koni gest, *Com.* 2) Rauschen, Geräusch, *n.* strepitus.

Ssaustj, *n.* drobné listnaté rozdj, Reißholz mit Laub; 2) Kukurutzblätter u. drgl.

Ssaustnu, *fut.* tnauti, s. ssaustám; b) někoho, jemand prellen.

Ssawlat, u, *m.* folg. (wenig übl.)

Ssawle, *f.* křiwolaký meč, Säbel, *m.* acinaces, ensis falcatus.

Ssawlsspeysar, *fors* Schwerdtfeger, faber gladiarius.

Ssawlugi, owal, owati, säbeln, niedersäbeln, acinace caedere, trucidare: ssawlugj, koho potkagj, *Com.*

Ssawrugi, owal, owati, plátno, d. Leinwand ausgleichen, ausdehnen, telam planando extendere.

Sscjm, sščal, sščáti, *sl.* s. sstjm.

Sscáp, a, *m. sl.* ein daumdicker, langer, grader Schößling (Stab), virga crassior.

Sscáwa, y, *f. sl.* s. sstáwa.

Sscena, ata, *n. sl.* s. sstěně.

Sscet, i, *f. sl.* s. sstět.

Sscikám, al, ati, *sl.* s. sstkám.

Sscjwalnjk, u, *m. obs.* (*ital.* stivale), s bota.

Ssebestyan, a, *m.* Sebastian, Sebestianus.

Ssebjř, e, *m.* Severus, *Vel.*

Ssebřjnky, ů, *m. pl.* s. ssibřjnky.

Ssechtár, a, *m. sl.* Melkkübel, mulctrale; *croat* sehtarka.

Ssede dt (*ol.* ssestidcat), *gen.* ssedesáti, sechzig, sexaginta; po ssedesáti, je sechzig, jeder, (jedem sechzig, sexageni.

Ssedesaterý 3. sechzigfältig, sexagintaplex.

Ssedesátiletý 3. sechzigjährig, sexaginta annorum.

Ssedesátkrát, *adv.* sechzigmal, sexagies.

Ssedesátnjk, a, *m.* Sechziger, sexagenarius; 2) *gen.* u, eine gewiße Münze, *Vel.*

Ssedesátý 3. 60ste, sexagesimus.

Ssediny, *f. pl.* graue Haare, canities, cani, cani capilli.

Ssediwec, wce, *m.* Graubart, Graukopf, *m.* ein Mann mit

grauen Haaren, senex canis praeditus, senex caput.

Ssediwek, wku, m. s. mořský pelyněk.

Ssediwjm, ěl, ěti, grau werden, canescere.

†Ssediwka, y, f. zrostl., ballota.

Ssediwý 3. grau, a) der Farbe nach, canus, auch glaucus; b) vor Alter, canus; zmodra ssediwý, graublau, glaucus; - wost, i, f. d. graue Farbe einer Sache, canities.

Ssedý 3. wasserfarbig, glaucus, pullus; ssedý kůň, Apfelschimmel? equus glaucus, D.

Ssesfelin, u, m. cýlnjř, krátký prosstjp neb ssjp k wyhazowánj, tuleg, Wurfspießlein, n. Schäffelin, verutum, tragula, jaculum, spiculum, Syl.

Ssefrana, y, f. Nahme der Ziege.

Ssestar, sl. s. ssechtár.

Ssel, er ging, s. gdu.

Sseligaký 3. sl. s. wsseligaký:

Sselma, y, f. Bestie, f. bestia, bellua; 2) od. padauch, Schelm, Schurke, m. infamis, fraudulentus: sselmů nadáwati někomu; wybraná sselma, ein Ausbund der Schelmerey, D.

Sselmjček, čka, m. dim. vorh.

Sselmowský 3. Schelm-, schelmisch

Sselmowstwj 3. Bubenstreich, m. Schelmerey, f. nequitia.

Sselmowý čas, ol. Pestzeit.

Sselmugi, owal, owati, jemanden einen Schelm heißen, infamem dicere.

Ssemný 3. falsch, falsus, Ryb.

Ssemrám, ssemru, ral, rati, murren, murmurare.

Ssenečeк, čku, m. dim. v. folg. 1).

1. Ssenk, u. ssenk, u, m. Schenke, f. caupona; 2) Schank, m. educilatio; 3) obs. s. dar.

2. Ssenk, a, m. Schenk, m. pincerna, pocillator; 2) od. krčmář, Schenkwirth, caupo, Gen. 40, 20. 41, 9.

Ssenkéř, e, m. s. ssenkýř.

Ssenkowna, y, f s. ssenk, u, m.

Ssenkownj 1. z. B. dům, vorh.

Ssenkugi, owal, owati, schenken, zapfen, Bier, Wein, vendere, educilare; 2) (obs.) schenken, donare: od starých dary brala, a mladým ssenkowala, Klat.

Ssenkýř, e, m. - řka, s. krčmář.

Ssentyš, obs. Schenktisch, Tisch.

Sseplák, sseplaun, a, m. Lispler, blaesus; - čka, y, f. - inn, f. -sa.

Sseplawý 3. lispelnd, undeutlich redend, blaesus; - wě, adv. - wost, i, f. Lispeln, n.

Sseporjm se, il, iti, sl. sich empor arbeiten.

Ssept, u, m. Flüstern, Geflister, n. susurrus; pl. ssepty, Gelispel, n.

Sseptám, ssepcy, tal, tati, flüstern, susurrare; do vcha, ins Ohr, insusurrare ad aurem.

Sseptawý 3. was flüsternd geschieht, tacitus: sseptawá mše, stille Messe; sseptawá zpowěd; - wě, adv. sseptawě a nesrozumitedlně mluwj, K.

Sserad, u, m. nečistota, Unrath, Unflath, m. sordes: sseradowé měšťstj tekau; zbytečnosti a sserady slezyny; sserady a zpotwořilosti zploditi.

Sséreda, y, f. Scheußlichkeit, f. foeditas, turpitudo.

Sserednjm, ěl, ěti, häßlich werden, deformis fio.

Sseredjm, il, iti, verhäßlichen, deformare, foedare.

Sseredný 3. scheußlich, garstig, häßlich, foedus, turpis; - dně, adv. foede, - iter; - nost, i, f. - keit, - keit, f. - foeditas, - itudo.

Sserha, y, m. Büttel, s. biřic.

Sserhowna, y, f. d. Wohnung des Büttels; 2) s. ssatlawa.

Sseřj se, sseřilo se, sseřiti se, es dämmert, es wird dämmerig, a) es fängt an dunkel zu werden, incipit crepusculum, tenebrescit; b) es fängt an Tag zu werden, lucescit, luciscit: fig. pomalu se gim sseřj a switá, Com.

†Sseřjk u, m zrostlina, syringa, (ist eigentl. russisch).

Sserm, u, m. s. ssermowánj, n.: kratochwile w honbách, w ssermu, Cyr. ssermy obecnjch pomluw, Com. 2) fig. Gaukeley, f. Gaukelpossen, pl. praestigiae, pl. ne něgakými ssermy modlářskými chrám očistiti, K.

Ssermicyř, e, m. lehce oděný wogák, leichter Soldat, veles.

Ssermiclugi, owal, owati, scharmützeln, velitare: z daleka ssermicluge, Cyr.

Ssermowánj, n. Fechten, n. vibratio gladii &c.

Ssermugi, owal, owati, fechten, vibrare gladium, lanceam: mečem ssermowati, Cyr. 2) schwingen, (neutr.) vibrari: ssermugjcý okolo mne kyg, Com.

Ssermýř, e, m. Fechter, gladiator; -řský 3. Fecht-, Fechter-, gladiatorius: ss-ská sskola, Fechtschule, palaestra; ss-ský plac, s. ssermýrna; -řstwj, n. Fechtkunst, f. palaestra, ars palaestrica.

†Sermýrna, y, f. Fechtplatz, Fechtboden, m. agon, Com.

Ssero, a, m. Abenddämmerung, f. crepusculum; 2) Morgendämmerung, diluculum; k sseru, um d. Zeit der Abend- od. Morgendämmerung.

Sserý 3. (abs. ssero), ein wenig dunkel, subobscurus; sserá aneb zemnatá barwa, Erdfarbe, f. 2) schwärzlich, subniger: černé aneb sseré raucho, K. sserá sukně, Com. 3) ein wenig hell, sublucidus; -rost, i, f. subst.

Ssesselina, s. ssessulina.

†Sessmjk, u, m. zrostlina, jasminum, (ist eigentl. russisch).

Ssessulina, y, f. s. lusstina.

Ssessulinowatý, ssessulinatý, 3. s. lusstinowatý.

†Ssesselinatina, y, f. Hülsenfrucht, legumen;

Ssest, gen. ssesti, sechs, sex; půlssesta, sechsthalb, quinque et semis.

Ssesták, u, m. Sechser, eine Münze, semigrossus; 2) s. unter oko.

Ssesternásobný 3. sechsfach, sextuplex.

Ssestero, abstr. folg.

Ssesterý 3. sechserley, a) v. sechs Arten, sex generum; b) sechs, sex.

Ssestidennj 1. sechstägig, sex dierum.

Ssestidjlný 3. sechstheilig, hexaplus: biblj ssestidjlná, d. Kraliger Bibel in 6 Bänden.

Ssestihranatost, i, f. folg. - nost.

Ssestihraný 3. sechseckig, hexagonus; - nost, i, f. Sechseck, n. hexagonum, sexangulum.

Ssestiletý 3. sechsjährig, sex ennis, sex annorum.

Ssestiměsýčný 3. sechsmonathlich, semestris.

Ssestina, y, f. der sechste Theil, sexta (pars).

Ssestinedéle, j, f. pl. Sechswochen, z. B. w ssestinedělech býti, Sechswochen halten, in den Sechswochen liegen, puerperio cubare.

Sſeſtinedělka, y, *f*. Sechswöchnerinn, *f*. puerpera.
Sſeſtipanſký 3. z. B. auřad, Sechsherrnamt, *n*. ſſeſtipanſký auředník, Sechsherr, (aedilis?) Pr.
Sſeſtiprſtý 3. sechs Finger habend, sedigitus.
Sſeſtiſtý 3. sechshundertſte, sexcentesimus.
Sſeſtka y, *f*. eine Sechſe, senio.
Sſeſtkrát, *adv*. sechsmal, sexies.
Sſeſtmecýtma, sechs u. zwanzig, -tmý 3 sechs u. zwanzigſte, vicesimus sextus.
Sſeſtnáct, *gen*. ſſeſtnácti, sechzehn, sedecim, sexdecim.
Sſeſtnáctiletý 3. 16jährig, 16 annos natus, sedecennis.
Sſeſtnáctka, y, *f*. d. Zahl sechzehn.
Sſeſtnáctkrát, -te, *adv*. sechzehnmal, sedecies.
Sſeſtnáctý 3. der, d., das sechzehnte, sextus decimus.
†Sſeſtnatý 3. senus, *Bercht*.
Sſeſtoraký 3. *sl*. ſ ſſteſternáſobný.
Sſeſtý 3. sechſte, sextus.
Sſet, a, *m*. Geck, alter Narr?
Sſetek, tka, *m*. ein kleiner Hausgott, lar, *D*. 2: *adj*. 3. *term*. all, omnis, *gen* -tkého, *sl*. ſ. wſſecken.
Sſetina, y, *f*. *sl*. *Göm*. Laub, Zweige v. Nadelholz, frondes acuminatae.
Sſetlinky, *pl*. Schäffte, beym Tuchmacher, retinacula, *pl*.
Sſetřenj, *n*. ſ ſſetrnoſt.
Sſetřjm, il, iti, něčeho, u. na něco, auf etwas Acht haben od. geben, beobachten, attendere; 2) mit u. ohne Genit. ſparen, ſchonen, parcere; 3) *cum gen*. sein Augenmerk richten, ſorgen, beſorgt ſeyn, curae cordique habere, *Syl*. *Cyr*.
II. *rec*. ſſ-ti ſe, *cum gen*. *aut praep*. před, ſich hüten, in Acht nehmen, cavere sibi, *B*. *Com*. před mhau a powětřjm plihým ſe ſſetřiti.
Sſetrný 3. aufmerkſam, attentus; achtend, achtungsvoll, observans; b) *cum gen*. beobachtend, observans: práwa ſſetrný, *Vel*. 2) häuslich, wirthſchaftlich, diligens, frugalis; ſparſam, parcus; 3) beſcheiden, modestus, *Lesch*. -ně, *adv*. aufmerkſam, achtungsvoll, attente, intente, observanter; 2) ſ-ter, d-ter; 3) -ste; -noſt, i, *f*. Aufmerkſamkeit, attentio; Achtung, cultus, observantia: sewſſj vctiwau ſſetrnoſtj obdáwám tu knihu, *Cyr*. laſkawá ſſetrnoſt, *Id*. b) Beobachtung, observatio; 2) Häuslichkeit, Sparſamkeit *f*. frugalitas, diligentia, parsimonia; 3) Beſcheidenheit, modestia.
Sſew, *gen*. ſſwu, *m*. Naht, *f*. sutura: ſſwy hlawy, d. Nähten des Hauptes, suturae cranii.
Sſewčjk, a, *m*. unbedeutender Schuſter.
Sſewčjm, il, iti, ein Schuhmacher ſeyn, Slaſ. Čeſký.
Sſewcowſký 3. den od. d. Schuſter betreffend, sutorius, sutrinus; ſſ-ſké řemeſlo, ſolg.; ſſ-ſké černidlo, Schuſterſchwärze, *f*. atramentum sutorium.
Sſewcowſtwj, *n*. Schuhmacherhandwerk, Schuſterhandwerk *n*. als Metier, sutrina, ars sutrina, insgem. opificium sutorium.
Sſewerom, *sl*. *adv*. quer, oblique: ſſewerom hewerom, ſ. křjžem krážom, unter kriz.
Sſeyb, u, *m*. ſolg. *Vel*. *N*.
Sſeyba, y, *f*. (*obs*.) Schleifſcheibe, orbis.

Sseyd, u, *m.* Bevortheilung, fraus: na sseyd opatřený.
Sseydjř, e, *m.* s. ssidjř.
Sseytroch, u, *m.* Kelle, Schoßkelle, *f.* am Wagen, capsa currus.
Sseywle, *f.* Scheibe, *f* (Bergw.), orbis, trochlea; -lowý, Scheibe-, z. B. sseywlowé dřewo.
Ssjalený 3. *sl.* s. ssjlený.
Ssjaljm, il, iti, *sl.* s. ssáljm.
Ssjzra, y, *f. sl.* Pferdheerde, *f.*
Ssibačka, y *f. sl.* s. sslehačka.
Ssibal, a, *m.* (vgl. ssibám), Schalk, a) ein listiger Mensch, versutus: ein alter Durchtriebener, veterator; b) ein betrügerischer Mensch, impostor, fraudulentus.
Ssibalský 3. schalkhaft, a) listig, versutus; b) betrügerisch, fraudulentus; -ský, *adv.* -te; b) -nter.
Ssibalstwj, (beff. als ssibalstwo), *n.* Schalkheit, *f.* a) List, *f.* versutia; b) Betrug, *m.* betrügerisches Wesen, fraus; ist es eine einzelne Handlung, dolus.
Ssibalugi, owal, owati, schelmisch thun, schäkern, nugari; 2) betrügerisch thun, defraudare, praevaricari.
Ssibám, al, ati, *sl. & mor.* s. mrskám, (daher ssibal, gleichsam wyssibalý (z města), u. ssibenice, kde zločince ssibáwagj). Man sagt auch: ssibá mi sněh do twáře, der (fallende) Schnee schlägt mir ins Gesicht.
Ssibenec, nce, *m. sl.* s. ssibeničnjk.
Ssibenice, *f.* Galgen, *m.* zum Henken, patibulum.
Ssibeničnjk, *a. m.* Galgendieb, Galgenschwengel, Galgenvogel, Galgenschelm, Galgenstrick, *m.* der den Galgen verdient hat, patibulo dignus, trifurcifer.
Ssibenka, y, *f.* Brunnengalgen, *m.* gabalus, *Vel. N.* 2) *sl.* s. ssibenice.
Ssibnu, *fut.* nul, nauti, einmal hauen, caedere.
Ssibřinek, nku. *m.* üblicher, *pl.* ssibřinky, Possen, Schurpfeifferey, Faseley, *f.* nugae, *Com.* cýrkew od pletich a ssibřinků antykrystowých očistiti.
Ssibrinkugem, owati, *sl.* herum fechten, Possen treiben.
†Ssicha, y, *f.* zrostl., empetrum, (ist eigentl. russisch); - chowitý 3. empetreus.
Ssichořjm, iti, *sl.* s. ssuchořjm.
Ssichta, y, *f.* Schichte, *f.* (Bergb.) opera; 2) *sl.* s. wrstwa, u. hranice.
Ssicý 1. Näh-, z. B. ssicý gehla, Nähnadel, *f.* acus ad suendum, auch blos acus, wo es sich verstehen läßt.
Ssidjm, il, iti, vexiren, a) plagen, mißhandeln, vexare; b) necken, seinen Spaß haben, ludere, illudere; üblicher 2) vervortheilen, fraudare, defraudare, circumvenire.
Ssidjř, e, *m.* Bevortheiler, Betrüger, *m.* defraudator; - řka, y, *f.* - inn, - inn, *f.* - trix; - řský 3. betrügerisch, fraudulentus; - řstwj, *n.* Betrügerey, Bevortheilung, fraus, fraudatio.
Ssidlář, e, *m.* Ahlenmacher, *m.* subularius; - řka, - inn, *f.* - řský rc.
Ssidlo, *n.* ssidlo, *a, n.* Ahl, *m.* (ein Schusterpfriem), subula; ssidlo w pytle, a kurwa w domě nemohau se tagit, *prov. Syr.* 2) s. moteylice 1), d. Nymphe, *D.* 3) sykora, d. langgeschwänzte Meise, parus caudatus.
Ssif, u, *m.* beff. lodj.
Ssifljk, u, *m. sl.* Lebkuchen.
Ssist, u, *m.* násada ručnice, Büch-

senschaft, *m.* etwa scapus sclopetarius, *D.*

Ssiftář, e, *m.* Büchsenschafter, effector scaporum sclopetariorum; - řka, řský ꝛc. wie bey pekař.

Ssigačka, y, *f.* *sl.* Nähküssen, *m.* pulvillus serviens suendo.

Ssigám, al, ati, *sl.fr.* v. ssigi.

Ssige, *f.* Genick, *n.* cervix; 2) Eingang in den Keller, Kellerhals, *m.* ostium cellae, *D.&* *sl.*

Ssigi, ssil, ssiti, *imper.* ssi, nähen, suere; geden ssige, druhý párá, *prov.* der eine baut, der andere reißt nieder.

1. Ssik, u, *m.* Schlachtordnung, *f.* acies militaris; ssik bitewnj, *Vel.* ssik swůg zssikowal, *Cyr.* gizda bez ssiku za neyprátely se hnala; ssik welblaudařský, *Cyr.* fig. zmásti někomu ssiky, *prov.* circulos alicujus turbare; 2) überhaupt Ordnung, *f.* Anstalten, series, *Bar.* 3, 34.

2. Ssjk, u, *m.sl.* Drath; 2) schlechte Borten, (Flittergold): pártice ssikowé.

Ssikau, *adv.* schräg, oblique, *R.*

Ssikem, *adv.* vorh. *D.*

Ssikmak, *sl.* s. ssikymiky.

Ssikowánj, *n.* Stellung in Ordnung, dispositio.

Ssikownice, *f.* *sl.* Zubringerinn, d. d. Dienstmägde zubringt.

Ssikowný 3. anständig, angemessen, aptus, convenies, *D.*

Ssikugi, owal, owati, in Schlachtordnung stellen, disponere aciem; 2) behandeln, verrichten, unter Händen haben, reguliren, tractare rem; 3) wohin bringen, schaffen, *K.* s. wyssikugi.

II. *rec.* ss-ati se, sich rüsten, armare se: ssikowati se proti někomu; 2) anpassen, convenire, *Syl.* 3) sich geziemen, decere; 4) bess. přihážý se.

Ssiký 3. schief, schräg, obliquus, *R.*

Ssikymiky, ů, *pl.* *sl.* heimliche Ränke, artes.

Ssjlenec, nce, *m.* ein Aberwitziger, Wahnsinniger, vesanus.

Ssjlený 3. wahnsinnig, rasend, vesanus, amens, delirus, Oz. 9, 7. - ně, *adv.* - nost, i, *f.* Wahnsinn, *m.* Raserey, *f.* vesania, delirium.

Ssilhám, al, ati, schielen, schief sehen, limis tueri oculis.

Ssilhawý 3. schielend, z. B. limis intuens; ist es ein Naturfehler, strabo, paetus; - wě, *adv.* z. B. - wě hleděti.

Ssjlim se, iti, s. bláznjm se, a).

1. Ssilink, u, *m.* s. pardus, *Syl.* 2) Schilling, *m.* ein Maß v. 5 Schubkarren Erz, (Bergb.)

2. Sillink, u, *m.* Schilling, *m.* assis, *Syl.* 2) s. tucet, *Com.*

Ssimle, Schemel, (Bergb.), dens suculae, *Vel.* *N.*

Ssimon, a, *m.* Simon, Simon.

Ssimrám, al, ati, kriebeln, jukken, prurire: ssimrá mi co sy w nose, es kriebelt mich etwas in der Nase, nasus mihi prurit, *D.* 2) krabbeln, (*neutr.*) titillare, fricare.

Ssjn, u, *m.* Schiene, *f.* z. B. des Rades, canthus; 2) woraus d. Thaler ꝛc. geprägt werden, *Vel.*

Ssjna, y, *f.* loktowá kost, Armschiene, *f.* radius, auch bey Aerzten, socile minus.

Ssindel, e, auch a, *m.* (*acc.* ssindely, *Vel.*) Schindel, *m.* scandula, scindula.

Ssindelák, u, *m.* Schindelnagel, clavus scandularius.

Ssindelář, e, *m.* Schindelhauer,

Schindelmacher, *m.* scandularius.

Ssindelnj 1. Schindel=, scandularius.

†Ssindelnice, *f.* zr., imbricaria.

Ssinek, nku, *m.* s. cýpek.

Ssinowý 3. z. B. ssjnowý hřeb, Schiennagel.

Ssintowka, y, *f.* Karsten, *n.* pastinatio.

Ssintowačka, y, *f.* s. krace, *D.*

Ssintugi, owal, owati, karsten, (aufgraben, auflockern), pastinare, *Vel.*

Ssinu se u. sebau, *fut.* nul, nauti, sich lenken, weichen, flectere se.

Ssjp, u, *m.* Geschoß, *n.* Pfeil, *m.* sagitta, telum: fig. ssjpy gedowaté, které ohněm zlosti proti newinným kugj, strogi, oceľugj, brausý, na hlawy gegich obracý, *B. K.* s. auch nasadjm 8); wlaský ssjp, s. polewka wlaská, *Vel.*

Ssjpák, u, *m.* s. křemelák, *D.*

Ssjpek, pku, *m.* Hagedorn, *m.* Hagerose, *f.* Hagebuttenstrauch, *m.* rosa canina, *Linn.* od. cynosbatus; 2) Hagebutte, *f.* bacca cynosbati.

†Ssjpenka, y, *f.* zr., sagittaria.

Ssjpjm, il, iti, *sl.* sich dunkel erinnern: ssjpjm toho člowěka w mém chlapectwj.

Ssipinka, y, *f.* s. ssjpek 2), *D.*

Ssjpka, y, *f.* s. ssjpek 1), *Harant*; 2) *sl.* s. ssjpek 2), *hung.* csipke.

Ssipkowý 3. z. B. ssjpkowá růže, Hagerose, Heckenrose, *f.* rosa canina, cynosbatus.

Ssjř, *f.* s. ssjřka 1); 2) s. ssiroce.

Ssiráčnjk, a, *m.* Hutmacher, pileator; - čka, y, *f.* - inn, *f.* - trix; - čký 3. ctwj, s. klobaučnjcký, klobaučnjctwj.

Ssirák, u, *m.* *sl.* Hut mit Stolpen, pileus.

Ssiráň, u, *m.* *sl.* Nachttopf, *m.* matula.

Ssirawa, y, *f.* *sl.* s. ssjřka.

Ssiričár, a, *m.* *sl.* s. halenář.

Ssiřice, *sl.* Bauermantel, *m.*

Ssjřjm, il, iti, breiten, ausdehnen, verlängern, dilatare, *B.* 2) länger sprechen, im Reden umschweifen, ambagibus uti: o něčem ssjřiti, *Cyr.* Přjd. XI. 146

Ssjřka, y, *f.* Breite, *f.* latitudo; 2) *sl.* kleines Trinktöpfchen.

Ssjřky, *adv.* *sl.* s. ssiroce.

Ssiroce, *adv. comp.* ssjře, ssjř, ssjřegi, *superl.* neyssjře, neyssjř, neyssjřegi, breit, late.

Ssiročina, y, *f.* Axt, *f.* der Zimmerleute, ascia.

Ssiroká, é, *f.* *sl.* *Nitr.* Beystandsfrau der Braut, u. gleichsam Hochzeitvorsteherinn, *f.* testis; b) anderwärts Brautmutter.

Ssiroko, *adv.* s. ssiroce; ssiroko daleko, weit u. breit, longe lateque.

†Ssirokohlučný 3. weitschallend, late sonans: ss-čné moře, θαλασσα ηχησσα, *P. Il.*

Ssirokonohý 3. breitbeinig, pansa.

Ssirokonosý 3. s. pleskonosý, *Syl.*

†Ssirokoslaupka, y, *f.* zrostlina, pterostylis

Ssirokost, i, *f.* Breite, *f.* latitudo.

†Ssirokowládný 3. weitherrschend, ʼευρυκρειων, *Neg. Il.*

Ssiroký 3. *comp.* ssirssj, *superl.* neyssirssj, breit, latus; slowo ssirokého wyznamenánj, *K.* w ssirokau řeč se nedáweg s nesmyslným, *B.* gak se to dálo, ssirssjmi slowy (weitläufiger) wyprawuge, *K.* ssirokým mluwenjm bude tě zkaussetj, *B.*

Ssiroň, ě, *m.* *sl.* *Lypt.* kagla, ein

Ochs mit breiten niedrigen Hörnern.

†Ssjřwlnobitné moře, πολυφλοισβος 9. P. II.

1. Ssjrý 3. s. šjrý u. pauhý: vhléda li sme hág w ssirém poli, Wrat.

2. Sjrý 3. vorh.? na ssjrém moři, auf dem hohen Meer, in patenti mari, in alto; w ssjrém poli.

Ssissák, u, m. s. lebka, y, f. 2) † (eigentlich russisch), zrostlina, scutellaria.

†Ssissatěnka, y, f. zr., cranichis.

Ssissina, y, f. Lederapfel, T.

Ssisska, y, f. Zapfen, m. an den Bäumen, z. B. Tannen rc. Küstel, f. D. conus, strobilus, metula; 2) der länglichte Krapfen, (crepis? R.); 3) s. knedljk, pastillus, Lomn. 4) Kolbe f. an den Haaren, etwa bulbus, D. 4) Stopfklößchen, n. für d. Gänse, turunda, fartile.

†Ssisskowitec, tce, m. zrostlina, sagus.

Ssissmám, al, ati, s. possissmám.

Ssissmawý 3. sl. zauderhaft.

Ssissmem se, al, ati, sl. zaudern.

†Ssisstěnec, nce, m. zr., blechum.

Ssisstička, y, f. dim. v. ssisska.

Ssisswořec, rce, m. s. zymostráž, Vel. Herb. 2) od. cucek, chuchel, Klunker, m. oesipum, D.

1. Ssjt, ssjti, s. ssigi.

2. Ssjt, u, m. hie u. da, s. otep slámy.

Ssitj, n. Nähen, n. Nähterey, f.

Sswačka, y, f. sl. Nähnadel, f. acus; 2) s. sswadlj, Nähterinn.

Sszunk, u, m. Rank, m. Vervortheilung, ars, elusio.

Sskabryně, f. s. huně, Kotze.

Sskádljm, il, iti, necken, lacessere

Sskalubina, y, f. sl. Ritz in einem Felsen od. im Holz, fissura.

Sskamrák, a, m. sl. i. e. sskamrawý člowěk; s. folg. 1).

Sskamrawý 3. verdrüßlich, scheltend, objurgans; 2) sl. triefäugig; - wost, i, f. subst.

Sskamři, ral, rati, schmälen, schelten, objurgare.

Sskap, a, m. Saumroß, n. equus clitellarius, caballus, (nach Wussin (auch polon.) Hengst.

Sskapa, y, f. Gaul, m. Reitpferd, n. caballus, Syl. (nach andern, u. sl. Stutte); 2) Schimpfwort gegen eine große, ungeschickte Weibsperson, etwa brutum.

Sskapulýř, e, m. řeholnický, Skapulier, scapulare.

Sskára, y, f. mor. & sl. s. kůže, od. ein Stückchen Haut, z. B. das Stückchen Pechhaut, womit man d. Peitschen schmiert, sl. Nitr.; 2) sl. Einschnitt, m. incisura, rimula: žjžaly plné gsau sskárek aneb sskár; -rka, y, f. dim.

Sskareda, y, m. f. häßliches Muster, (v. Menschen,) turpis. 2) Sauertopf, m. morosus, homo torvo, tetrico vultu.

Sskaredec, dce, m. i. e. sskaredý člowěk; 2) s. hostec 1).

Sskaredjm, s. sseredjm.

Sskaredjm se, il, iti, na někoho, mit scheelen Augen ansehen, saure Gesichter machen, limis adspicere.

Sskaredka, y, f. üblicher pl. -dky, sl. gewisse Aepfel.

Sskaredný 3. sl. s. sskaredý.

Sskaredohled, a, m. s. sskareda.

Sskaredý, sl. - dný 3. häßlich, turpis, deformis; b) unfreundlich, asper, inhumanus, Syr. 14, 8. - dě, adv. - iter, - iter; b) - re, - ne.

Sskarpál, u, m. ein einfacher Bauernschuh, phecasium, Syl.

Sskarpetle, f. Socke, soccus.

Sskarta, y, f. Blatt, n. folium,

charta, *Syl.*; ſſ. zahàzegjcý, charta rejectanea, *Com.* -ička, y, *f. dim.*

Sſkařupka, ſſkařupina, y, *f. mor.* ſ. ſſkořepj.

Sſkarwadjm ſe, ſ. ſſkorpjm ſe.

Sſkaryant, a, *m.* Unterbedienter, Scherg, *m.* lictor, flagellifer.

Sſkatule *f.* Schachtel, *f.* arcula; -lka, y, *f. dim.* Schächtelchen, *n.* arcula.

Sſkawka, y, *f.* ſ. ſſkkawka, *Vel.*

Sſkemrám, ati, bettelhaft bitten?

Sſkerjm ſe, iti *sl.* ſich aufreißen, wie d. Baumrinde, rumpi, dirumpi; 2) mit ausgebleckten Zähnen lachen.

Sſklbám, al, ati, *sl.* ſ. ſſkubám.

Sſklebjm ſe, il, iti, das Maul fletſchen, es breit aus einander ziehen, wie beym Weinen, d. Zähne fletſchen, d. Zähne blecken, dentes nudare, ringi: nu giž ſe gen ſſkleb! - weine! (veráchtl.); ſſkleb ſe a celé dny y nocy brjſkeg.

Sſkljba, y, *m.* Zähnfletſcher, *m.*

Sſklubám, u. ſſkubám, ſſklubi, ſſkubi, bal, bati, rupfen, vellere; 2) fig. ſpotten, zwacken.

Sſklubánky, ſ. ſſkubánky.

Sſkoda, y, *f.* Schade, *m.* a) Verluſt, *m.* Einbuße, *f.* damnum, detrimentum, jactura; ſſkodu wzjti, néſti, trpěti, w ſſkodě ležeti, Schaden leiden od. bekommen, damnum (od. jacturam, detrimentum) facere od. accipere, contrahere, sustinere damna, *Syl.* od zwěři ſſkodu wzýti, i. e. raněnu býti, *Cyr.* ſſkodu včiniti, uděláti, způſobiti, Schaden zufügen, thun od. bringen, damnum dare, apportare, detrimentum inferre od. importare; ſſkodu nahraditi, wynahraditi, Schaden erſetzen, damnum sarcire, detrimentum sarcire; na něčem ſſkodu mjti, ſ. ſſkodugi 2), *K.* on gde po ſſkodách, er ſchaut, wo er ſchaden kann, er macht Schaden, *Pr.* 2) Unglück, *n.* calamitas; kdož má ſſkodu, o poſměch ſe neſtarey, *prov.* ſſkoda, že ꝛc. es iſt Schade, daß ꝛc. incommodum est, od. dolendum est; auch mit dem Genit.: y ſſkoda toho člowěka! Schade um den Menſchen! *Cyr.*

Sſkodjm, il, iti, ſchaden, Schaden zufügen, nocere, obesse, officere, noxium esse.

Sſkodliwý 3. ſchädlich, damnosus, noxius; -woſt, i, *f.* -keit, *f.* vis nocens.

Sſkodný 3. -noſt, i, *f.* vorh.

Sſkodugi, owal, owati, einen Schaden tragen, den Verluſt über ſich nehmen, damnum sustinere; 2) Schaden leiden, damnum pati, detrimentum facere; na něčem ſſkodowati, *K.* - mnoho na ſwé dobré pověſti v přátelů, *Vel.*

Sſkola, y, *f.* Schule, *f.* ludus, schola; wyſoká ſſkola, *sl.* auch wyſoké ſſkoly, *pl.* hohe Schule, Univerſität, *f.* academia, universitas (scientiarum); hlawnj ſſkola, Hauptſchule, schola capitalis.

Sſkolák, a, *m.* Schuljunge, Schulknabe, *m.* puer scholasticus.

Sſkolár, a, *m.* Schüler, discipulus, scholaris.

Sſkolka, y, *f.* ſſtěpnička, Baumſchule, *f.* plantarium.

Sſkolmeta, y, *m.* Schulfuchs, Schulpedant?

Sſkolmiſtr, a, *m.* Schulmeiſter,

Schullehrer, *m.* Schulmann, magister, od. magister scholae; -rowá, é, *f.* -inn, *f.* -inn, *f.* conjux magistri.

Sſkolnj 1. d. Schule betreffend, scholasticus; ſſ. dům, domus scholastica, schola; ſſkolnj miſtr, vorh.

Sſkolnjk, *a, m.* ſ. ſſkolár, (nach *Syl.* ſ. ſſkolmiſtr).

Sſkolſký 3. ſ. ſſkolnj; ſſkolſké pachole, ſ. ſſkolák.

Sſkop, ſſkopec, ſſkopjm ꝛc. *sl.* & *mor.* ſ. ſkop, ſkopec, ſkopjm.

Sſkopek, pku, *m.* Schaff, Gefäß, *n.* vas; pomegný ſſ., Spülſchaff, *n.* Spülgelte, *f.* labrum, eluacrum; -pjček, čku, *m. dim.* ein kleines Schaff, vasculum.

Sſkořápka, *y, f.* ſ. ſſkořjpka, *D.* 2) ein kleines an den Wallfiſch ſich anhängendes Schalthierchen, Slaſ. Čeſký.

Sſkořepj 1. mit einer Schale überzogen, eine Schale habend, testaceus; ſſ. ryba, Schalfiſch, *m.* testa.

Sſkorec, ſſkworec, rce, *m.* ſ. ſſpaček; *pl.* ſſkorce, *sl.* Klöſe aus Kukurütz-, od. Hirſenbrey, geſchmalzen, eine Mehlſpeiſe, pastilli pultei.

Sſkořepina, *y, f.* Schale, *f.* der Nüſſe, putamen, cortex; der Schalthiere, z. B. Krebſe ꝛc. testa, auch putamen; der Eyer, putamen, cortex, testa; ſſkořepinka, *y, f. dim.*

Sſkořepinatý 3. ſchalähnlich, testaceus.

Sſkořjpka, *y, f.* ſ. ſſkořepinka.

Sſkorně, *f.* (v. 3 u. kůra, kora, *polon.* 'skorne', že s prwu býwali z kůry), Stiefel, weite Stiefel, *Syl.* Bauernſtiefel, *m.* ocrea; in dieſer Bedeutung auch bey den Lyptauern, Thúróczern ꝛc. üblich; vgl. *hung.* szekernye.

Sſkorpenj, *n.* Hader, Zank, *m.* Gezánk, *n.* rixa, litigium.

Sſkorpič, *e, m.* Haderer, *m.* rixosus; -čka, *y, f.* -inn, *f.* -sa.

Sſkorpjm ſe, il, iti, (s někým), hadern, zanken, rixari: hněwá ſe ſſkorpj, hryze, wadj, Syr. dwogiti ſe, ſſkorpiti ſe, *Syl.*

Sſkorpiwý 3. haderſüchtig, haderhaft, rixosus; -woſt, *i, f.* Haderſucht, *f.* indoles rixosa.

Sſkrabačka, *y, f.* Scharreiſen, *n.* Scharre, *f.* des Gärtners.

Sſkrabádko, *a, n.* Schabkrückel, *n.* des Kupferſchmieds, radula.

Sſkrabadlo, *a, n.* ſ. ſſorna, *D.*

1\. Sſkrabák, *a, m.* Kratzer, der kratzt, qui radit; 2) ſ. ſſkrták, Kritzler.

2\. Sſkrabák, *u, m.* Kratzeiſen, *n.* radula; beym Becker, ſ poſſkrabák; b) ſ. pařát; c) *mor.* ſ. ſſintowačka, krace; d) ſ. raſſple na dřewo, *R.* e) Maulkorb, *m.* fiscella, camus, *Vel. N.* f) *mor.* ſaurer Wein.

Sſkrabám, ſſkrabi, al, ati, kratzen, mit den Nägeln ꝛc. radere, scabere, scalpere; 2) ſchaben, scabere, radere: mrkwi ſſkrabati; 3) täuſchen, vervortheilen, eludere: ſſkrabe, ſſidj, *Com.*

Sſtrablice, *f. sl.* ſcherzw. ſ. ſſawle.

Sſtrabně, *f. sl.* alter Beſen.

Skraboſſka, (ſſkrabuſſka, *Syl.*), Larve, Maſke, *f.* larva, persona, *Haj.*

Sſkrabotám, -ocy, tal, tati, *sl.* laut kratzen.

Sſkrabuňk, *u, m.* (*ol.*), Vervortheilung, Prellerey, *f.* elusio, fraus; 2) Drangſal, vexatio: ſſkrabuňk pro náboženſtwj; 3)

Prahlerey, jactatio; 4) Gaukeley, f. Possen, Schwänke, pl. Scherzreden, sales, pl.
Sskráček, čku, m. sl. d. Fettringelchen auf der Suppe, insg. Zinkerlen.
Sstralaup, u, m. Ranft, m. Rinde, f. crusta; 2) Grind, s. strup, prassiwina; 3) Schandfleck, m. nota: toho sskralaupu na sobě nemá, - nechce nechati, Lomn.
Sskraň, sskraně, f. mor. s. čelist.
Sstřeček, čka, m. Hamster, m. cricetus, Linn. glis cricetus, Kl.
Sstřečenj, n. verb. v. folg. 2) sskřečenj ptaků, Hecke, Heckzeit, f. tempus feturae.
Sskřečjm, el, eti, quacken, coaxare; 2) schreyen, v. Vögeln u. dgl. 3) trop.) häßlich schreyen, besonders v. Kindern, s wřesstjm.
Sskřehot, u, m. s. křehot; 2) s. wřesk; 3) nach Syl. s. křemenj; 4) Knirren, n. stridor, Vel. N.
Sstřehotám, - ocy, s. křehotám.
Sskřek, u, m. mor. s. křeč, spasmus; 2) sl. s. křehot, u. wřesk.
Sstřemel, e, m. auch sskřemelka, y, f. Kiessand, m. glarea, D.
Sskřemen, - nitý ꝛc. s. křemen.
Sskrhám, schreyen wie d. Rebhühner.
Sskrjatek, tka, m. sl. Schröterlein, ephialtes.
Sskrjb, u, m. sl. s. přeslička, 1).
Sskrich, u, m. Nitr. s. sausek.
Sskřidélka, y, f. mor. s. poklička.
Sstřidla, y, f. Schiefer, Schieferstein, m. lapis schistus od. foliatus: sskřidlau kostel přikryti, Vel. 2) mor. vorh.
Sskřidlice, f. (mor. sskřidlice dutá), Hohlziegel, f. imbrex.
Sstřidličný 3. schieferig, schistus, foliatus, fissilis: ss-ný kámen, vorh. ss-čné twrdé kamenj, Kauer, m. D.
Sskrjepjm sa, sl. s. sskřjpiti se.
Sskrjepný 3. sl. zanksüchtig.
Sskřjně, f. Schrein, Schrank, m. scrinium, armarium.
Sskřinka, y, f. dim. Schreinchen, Schränkchen, n. armariolum, scrinium; 2) Meisenkasten, m. decipula capiendis paris.
Sskřjp, u, m. sl. Nitr. gratiola? hung. tsikorgó fű.
Sskřipačka, y, f. Knarre, f.
Sstřipáky, ů, m. pl. Klöblein am Weberstuhl, trochleae, R.
Sskřipám, al, ati, s. sskřipjm; ss. na hausle, fiedeln.
Sstřipawý 3. knarrend, knirrend, stridulus; sskřipawá bylina, s. sskřjp; - wě, adv. stridendo.
Sskřipcowý 3. z. B. ss-wé klesstě, Reißkloben, grobe Schraubenzange f. retinaculum circulare
Sskřipec, pce, m. Winde, f. Flaschenzug, m. eine Maschine, f. trochlea, artemo; 2) Kniegalgen, m. in der Uhr, D. 3) ssk. woznj, Wagenwinde, Wagenheber, m. trochlea aurigarum; 4) Folter eines Missethäters, equuleus, tormentum; mučenj, neb sskřipcem taženj; na vstawičném sskřipcy wisýcý.
Sskřipenj, n. Knarren, Knirren, n. stridor; 2) ss-nj zubů, Zahnknirschen, n. frendor dentium.
Sskřjpj, n. fors Binsen, scirpus.
Sskřipjm, ěl, ěti, knarren, knirren, stridere; 2) knirschen, a) stridere; b) zuby, (instrum.) sskřipěti, mit den Zähnen knirschen, frendere, od. frendere dentibus.

II. rec. ss-ti se, heftig streiten, disputiren, zanken, certare, contendere.

†Sskřjpina, y, f. zrostl., scirpus.
Sskřjtám, al, ati, sl. s. sspiňám, sudeln, maculare, foedare.
Skřjtek, tka, m. (bess. als křjstek), Hausgötze, m. lar.
Sskřiwan, a, m. Lerche, f. alauda; lesnj ssk., Waldlerche, alauda sylvestris; ss. chocholatý, Haubenl. od. Häubell., al. cristata; -ánek, nka, m. dim.
Skřiwánowý 3. Lerchen-, R.
Sskrkám, ati, rülpsen: řihánj a sskrkánj, Com. 2) sl. reißen, dilacerare; 3) sl. gurren im Leibe.
Sskrkawičný 3. z. B. sskrkawičné semeno, Wurmsaame, m. semen zedoariae; ss-čný hrách, Feigbohne, f. lupinus.
Sskrkawka, y, f. Spulwurm, m. in den Eingeweiden, lumbricus
Sskrknem, fut. kl (kol), knauti, sl. s. sskrkám 2); b) s. sspetnu.
Sskrob, u, m. d. weiße Stärke, corroboramentum farinaceum.
Sskrobář, e, m. Stärkmacher, -řka, y, f. -inn, f. -inn, f.
Sskrobený 3. part. v. folg. 2) fig. steif, gezwungen, sehr affektirt, rigidus.
Sskrobjm, il, iti, en, stärken, d. Wäsche, corroborare lintea.
Sskrobowý 3. v. od. aus der Stärke; ss-wá mauka, amylum.
Sskrtáč, -čka, y, f. -inn, f. folg.
Sskrták, a, m. Kritzler, malus scriptor.
Sskrtám, al, ati, kratzen mit der Feder, kritzeln, male scribere, K.
Sskrtanina, y, f. Gekritzel, n. Kritzeley, f. mala scriptura.
Sskrtjm, il, iti, würgen, den Athem hemmen, drosseln, spiritum praecludere, angere, od. d. Kehle zudrücken, gulam oblidere, auch strangulare, od. den Hals würgend umdrehen, obtorquere collum.
II. rec. ss-ti se, sich würgen, angi, aegre spiritum ducere: sskrtiti se od hub.
Sskrůbka, y, f. mor. s. raussska.
Sskrupina, y, f. sl. s. sskořepina.
Sskrupl, e, u. sskrupul, e, m. mjra, 20 zrn gečných, Com. Scrupel, scrupulum, scripulum; b) Bedenklichkeit (selten).
Sskrupulant, a, m. i. e. tesklíwec, (selten).
Sskrwánek, nka, m. sl. s. sskřiwán.
Sskrwna, y, f. ol. Fleck, Schandfleck, nota.
Sskryptorál, e, m. Schreibmesser, n. scalprum librarium, B.
Sskryptorálek, lku, m. Federmesser, n. scalpellum.
Sskubám, al, ati, zupfen, vellicare; chmel sskubati, den Hopfen pflücken; ptáky ss., Vögel pflücken, aves deplumare.
Sskubánky, pl. m. Zweckerln, pl. eine Mehlspeise.
Sskůdce, m. der Schaden thut.
Sskůdnjk, a, m. vorh. -nice, foem.
Sskulawec, wce, m. sl. ein Schielender, strabo.
Sskulawý 3. sl. schielend, luscus.
Sskúljm, il, iti, sl. schielen, limis spectare.
Sskulina, ol. sskula, y, f. Ritz, m. Klumse, Klimse, f. rima; -nka, y, f. dim. Ritzchen, n. rimula.
Sskurát, u, m. sl. Euter, n. der Schaafe, uber.
Sskutina, y, f. sl. d. Schweinborsten, besonders auf dem Nacken, seta; pl. sskutiny, fig. s. pačesy 2): chytjm ka za sskutiny, -beym Haarschopf.
†Sskumpina, y, f. Sumach, Färberbaum, m. rhus, rhus coriaria, Linn. (ist eigentl. serbisch), Bercht.
Skwar, u, m. na něčem přissrwa-

řená kožka, Schwarte, *f.* cutis; *pl.* ſſkwáry, Feilſpäne?

Sſkwára, y. *f.* vorh.

Sſkwarek, sſſkwarek, rku, *m.* kůſek sſſkwařený, a po ſſkwařenj zůſtalý, Griebe, Grieſe, *f.* (Krammel); 2) ſ. ſſkwar?

Sſkwařenice, ſſkwářenina, y, *f. mor.* ſ. praženice.

Skwarka, y, *f. sl.* ſ. ſſkwarek 1).

Sſkwařjm, il, iti, ſchmelzen, machen, daß etwas zergeht, (nur vom Fett, Butter ꝛc.) liquefacere, solvere, resolvere; 2) röſten, auf dem Feuer, frigere. II. *rec.* ſſ-ti ſe, ſchmelzen, zergehen, solvi, liquescere, liquefieri, resolvi; 2) kreiſchen, frigere, cruscire, *D.*

Sſkwěčjm, il, iti, quetſchen? wie d. Kinder:

Sſkwor, a, *m.*, *sl.* vcholák, chucholák, Ohrwurm, Zangenkäfer, Ohrböhler, Ohrkäfer, *m.* forficula auricularia; -rowý 3. den Ohrwurm betreffend.

Sſkworec, rce, *m. sl.* & *ol.* ſ. ſſpaček.

Sſkworně, *sl.* ſ. ſſkorně.

Sſkwrčjm, il, iti, ziſchen, kreiſchen, wie Butter am Feuer, stridere.

Sſkwrkám ſe, ſ. sſſkwrkám ſe.

Sſkwrljm, il, iti, ſengen, abſengen, ustulare, adurere.

Sſkwrna, y, *f. ol.* ſ. poſſkwrna.

Sſkwrně, ěte, Fratz, ſ. mrně.

Sſkwrnjm, il, iti, ſ. poſſkwrnjm.

†Sſkwrnitý 3. gefleckt, maculatus.

Sſkytám, al, ati, ſ. ſſkám.

Sſla, ſſlo, ſie, es ging, ſ. gdu.

Sſlachta, y, *f.* Adel, *m.* in Pohlen, nobilitas; 2) *ol.* ſolg.

Slachtata, y, *f.* (*obs.*) Kuttelhof, Schlachthof, *m.* Schlachtbank, *f.* cohors (cors) lanionum; ſ. gatka; 2) Niederlage, *f.* Niedermetzeln, *n.* strages: k ſſlachtatě ſe ſtrogil.

Sſlahám, *sl.* ſ. ſſlehám.

Slahaun, u, *m.* Floßband, *n.* *D.* 2) † nach *Vel.* u. *Berchth* peň ſe pnaucý gako réwa winná, Reis, Rebe, flagellum, sarmentum; 3) *gen* a. ein baumlanger hagerer Menſch.

Sſlahowitý 3. ſewřený w bedrách, gako chrt, *K.* dünn, tenuis, gracilis; -toſt, i, *f. subst.*

Slahy, ů, *pl.* ſ. ſſlehy.

1. Sſlak, a, *m.* viell. irgend ein böſer Geiſt bey den Alten: o ſſlaka! beym Henker! ſſlak ka wzaw! *sl.* hohl dich der Henker! 2) ſ. mrtwice.

2. Sſlak, u. *m.* Spur, *f.* vestigium: ani ſſlaku po něm nezůſtalo; na ſſlak zlých lidj naſtaupiti; 2) Zwiſt, pinguis pannus, *R.* 3) *pl.* ſſlaky ſukna, d. Leiſte, Randſtreif, *m.* am Tuche, panni limbus, *R.*

Sſlakowec, wce, *m.* vertrakter Menſch, Blitzkerl.

Sſlakownj 1. (ſſlakowý) z. B. ſſlakownj bylina, ſ. bukwice bjlá.

Sſlakugi, owal, owati, nachſpüren, nachſchleichen, forſchen, investigare: ſſ-ti maudroſt, -kroky něčj, *B.* ſſlakowati Boha we wěcech ſtwořených *K.*

Sſlam, u, *m.* Schleim, im Bergb.

†Sſlap, u, *m.* Trab, *m.* gradus tolutilis.

Sſlapač, e, *m.* Kelterer, Keltertreter, *m.* torcularius, *D.*

Sſlapadlo, a, *m* der Tritt od. Fuß an der Drechſelbank; 2) Antritt, *m.* bey der Buchdruckerpreſſe, preli pluteus; 3) der Fuß am Strumpf, *D.*

Sſlapák, a, *m.* Paßgänger, *m.* e-

quus gradarius; 2) Mühlroß, od. Ochs, equus vel bos molarius.

Sslapám, al, ati, treten, calcare: wždy nám newoli činj a gako na paty sslapá, K. 2) keltern, D.; - ánj, n. verb.

Sslapěge, f. Tritt, Fußtritt, m. vestigium; sslapěge lidská, Fuß, m. (Maß), pes, Pr.

Sslapjm, fut. il, iti, s. sslapám.

Sslapnu, fut. ex. ul, auti, verb.

Sslapota, y, f. häufiges Austreten; ss-ta koňská, Hufschlag, m. ungulae ictus, D.

Ssle, ů, m. pl., sl. sstwerně, f. pl., (chámy), Pferdgeschirr, n. od. d. Seilen am Pferde, helcium, sparteum, funis, hung. hám: w swé gho ge vwedl, a gako we wssecky ssle zapřáhl, K. fig. w geděch sslech býti; záwist s lstj w gedněch sslech gede; 2) Hosenträger, m. vinculum caligis sustinendis, Schell. periscelides, Ryb.

†Sslechetnomyslnost, i, f. Uneigennützigkeit, Leschka.

Sslechetný 3. rechtschaffen, redlich, tugendhaft, edel, edelmüthig, probus, integer, innocens; -ně, adv. -be, -gre; -nost, i, f. - nheit, - chkeit, f. Adel, Edelmuth, m. probitas, integritas, innocentia.

Sslechetstwj, n. Adel, Adelstand, m. nobilitas, Com.

Sslechta, y, f. s. sslechetstwj, D.

Sslechtaunk, u, m. obs. Zierde, f.

Sslechtic, e, m. Edelmann, m. nobilis, homo (vir) nobilis, generosus, od. homo generosus, od. eques.

Sslechtična, y, f. Freyfrau, Freyinn, Edelfrau, nobilis, generosa mulier vel virgo.

Sslechtictwj, n. s. sslechetstwj; 2) edle Handlung, nobile, egregium factum: kokoli činj, sslechtictwjm sluge.

Sslechtjm, il, iti, schmücken, ornare, exornare; 2) veredeln, nobilitare; - těnj, n. verb.

Sslehačka, y, f. sl. das unter den jungen Leuten übliche scherzhafte Osterpeitschen.

Sslehám, al, ati, metlau, mit der Ruthe hauen, staupen, mit dem Staupbesen, ficken, caedere virga, virgis, castigare, D.

Sslehowaný 3. s. vljčený.

Sslehy, hů, pl. s. ssle 1), 2); b) dünne Enden an Tüchern, extremitates panni.

Sslem, u, m. Schleim, m. zähe Feuchtigkeit, z. B. im Körper pituita.

Sslemowatý, u. -witý 3. schleimicht, zähe, mucosus, muciliginosus; -itost, i, f. zähe Feuchtigkeit, mucilago, pituita; b) zähe, schleimichte Beschaffenheit.

Sslepěge, f. Tritt, Fußstapfen, m. Spur, f. vestigium; kráčj sslepěgemi Sáduchowými, K.

Sslepka, y, f. bess. wlečka.

Ssleptám, al, ati, sl. lispeln.

Ssleyssky, s. slizek, slizky, R.

Sslochawec, wce, m. sl. ein Schimpfwort gegen einen Deutschen.

Sslogjk, e, m. Schleyer, m. velum, B.

Ssli, slal, sláti, s. posili.

Sslich, u, m. kreč, co po zlatě zůstáwá, Gekrätz, n. (Bergb.) ramentum lotione collectum.

Sslichta, y, f. Wunde, (od. große Narbe? Syl. rána; Piec. in Sch. A. ssterbina): sslichty, ssrámy, a giná zohawenj na těle, Pr. sslichtu sobě vhoniti, Cyr.

2) d. Schlichte der Weber, textorium glutinum.
Sslichtugi, owal, owati, schlichten, textorio glutine polire.
Sslichýř, Seyfer, Erzwascher, lotor metalli; - řka, - řský rc. wie bey pekař.
Sslohám, al, ati, s. sikám.
Sslotýř, e, m. s. ssrotýř.
Sslučka, y, f. Füllbälschen, Füllhalsel, n. d. Würste zu füllen.
Sslundra, y, f. Zottel, f Schleppsack. m. Hure, f. scortum; neweštka, sslundra, K.
Sslundřice, f. vorh.
Sslupina, s. ssupina.
Sslyngle, pl. (obs.) Kleiderschlinglein, nodi vestium, fluentes, laxi, R.
Ssmačný 3. bess. chutný.
Ssmah, u, m. s. spálenina, Brandfleck, D. ssmahem, adv. i. e. na ssmah, až k ssmahu: ssmahem wsseckо hoří; chalaupky widěl ssmahem hořeti; ssmahem popléniti, in Grund u. Boden verwüsten, D. (vgl. popelem položiti).
Ssmak, u, m. Geschmack, sapor, R.
Ssmakugi, owati, s. chutnám.
Ssmára, y, f. sl. Strich, m. linea.
Ssmárám, al, ati, sl. kritzeln.
Ssmarim, fut. iti, sl. werfen.
Ssmatám, al, ati, s. ssámám.
Ssmatauch, u, m. sl. s. opilec 2).
Ssmatхám se, al, ati, einwärts gehen, grätscheln, varicare.
Ssmaťhaun, flaun, a, m. Krummbein, varus, gyrovagus.
Ssmatlám, ati, s. ssmatхám se 2) tappen, derb auftreten? Lesch.
Ssmatlawý 3. auch ssmaťhawý, krummbeinig, varus; 2) plump, tölpisch, besonders im Gehen.
Ssmatrám, ati, sl. s. ssámám.
Ssmaurám se, ati se, löffeln.

†Ssmel, e, m. zrostlina, butomus.
Ssmelc, e, m. Email f.; ssmelcem malowati, emailliren, D. sklený ssmelc, D.
Ssmelcugi, owati, s. rozpustjm.
Ssmeljř, e, m. Wasserschöpfer (in lederne Schläuche, Bergb.) egerens aquam.
Ssmerkl, ssmergl, a, m. Schmergel, smirites, smyris(idis), f. R.
Ssmeydýř, e, m. Geschmeidehändler, mango; 2) Hausirer?
Ssmeykawá: na ssmeykawau bráti, grübeln, D.
Ssmihle, f. pl. sl. d. Riemchen, mit welchen d. Riemer nähen.
Ssmihowce, pl. sl. s. wláčenice.
Ssmjka, y, f. Schmiege, f. zu schrägen Sachen beym Steinmetz, angulus obliquus.
Ssmithawý 3. s. ssmatlawý.
Ssmolka, y, f. d. blaue Stärke, böhmisches Blau, smaltum, corroboramentum smalteum
†Ssmolkowý 3. smaltinus: ssmolkowá modrost.
Ssmolkugi, owati, blau stärken.
Ssmuge, Kehrmaß, n. D.
Ssmuryna, y, f. Scheusal, n. monstrum?
Ssmukýř, e, m. s. krumpýř, R.
Ssmýkám, -se, ati. sl. s. smeykám.
Ssmýrám, ati, mor. s. ssimrám.
Ssmytec, bess. smyčec.
1. Ssnek, a, m. s. slimák, cochlea.
2. Ssnek, u, m. s. schody okrauhlé.
Ssněrowačka, y, f. Mieder, Schnürbrust, f. (castula?)
Ssněrowacý 1. z. B. ssněrowacý gehla, Einbindnadel, f. beym Schuster, D.
Ssněrowadlo, a. n. Einschnüre, f. ligula adstrictoria, R.
Ssněrugi, owal, owati, einschnüren, adstringere.
Ssneydrem, adv. z. B. saně se

ssneydrem daly, -schleuderten, *Vel.* s. rebrjm se.
Ssnit, u, *obs.* Schnitt, in den Leib.
Ssnupám, ati, s. smrkám.
Ssnupec, pce, s. smrk, Prise. *f.*
Ssnupka, y, *f.* s. sstilec; směgi farářj ssňupky podati, *Vel.* ssňupku sobě vhoniti, *prov.* eine Ohrfeige bekommen, male multari: Atenyenssti sobě ssňupku vhonili, *Vel.*
Ssňupkugi, owati, s. zassňupkugi.
Ssňura, u. ssňůra, y, *f.* Schnur, a) was dicker als ein Faden ist, funiculus, linum; b) Richtschnur, *f.* norma, amussis: wssecko zauplna a gako po ssňůře gde, *Vel.* -řka, y, *f. dim. B.*
Ssňurnjk, u, *m.* Zuschnürer der Urinblase, *f.* sphincter, *m. R.*
Ssocowice, (in *B.* ssočowice), *f.* Linse, *f.* eine Hülsenfrucht, lens, ervum lens, *Linn.*
Ssocowičný 3. d. Linsen betreffend, lenticularis.
Ssocowina, y, *f.* Linsenstroh, *n.*
Ssokoláda, y, *f.* Chokolate, etwa chocolata, ae, *f.*
Ssoldra, y, *f. sl.* s. ssunka.
Ssopron, u, *m.* d. Stadt Oedenburg, in Ungarn, Sopronium.
Ssorkugi, owal, owati, neue Erzgänge suchen.
Ssopa, y, *f. mor.* s. kůlna, náwratj.
Ssorna, y, *f.* Scharre, *f.* Scharreisen, *n.* Kübelscharre, *f.* radula.
Ssos, u, *m.* (*ol.*) Ausschlag, *m.* s. poplatek; 2) srážka z peněz, Abschoß, *m. D.* 3) Schutz, *m.* tutela.
Ssossowice, *f. sl.* s. ssocowice.
Ssot, a, *m.* Schotte, Schottländer, *m.* Scotus; -tka, y, *f.* -rinn, *f.* Scota.
Ssotek, tku, s. ssetek, *D.*
Ssotský 3. schottländisch, scoticus; král Ssotský, *Vel.* Ssotská země, Schottland, *n.* Scotia; -sky, *adv.* scotice.
Sspaček, čka, *m.* Staar, *m.* ein Vogel, sturnus.
Sspadrnačky, ů, *pl.* viell. Neckerey, Possen, Schabernak, *m.* incommodum, molestia.
Sspagát, u, *m.* (v. spogiti? Adelung; *ital.* spago), Spagat, Bindfaden, *m.* funiculus.
Sspalta, sspalda, y, *f.* s. samopsse, *Vel.*
Sspalečkář, e, *m.* Stöckelschneider, fulcrorum calceamentorum opifex.
Sspalek, lku, *m.* Klotz, *m.* ein unförmliches Stück Holz, caudex, codex, truncus; snowacý sspalek, Scherklötzlein, basella scapi; c) pulerowacý sspaleček, der blanke Polirambos, incus politoria; z lidj sspalků a kamenj nadělati chtěgi, *Vel.*
Sspaljček, čku, *m.* s. sspaljk 2) Absatz *m.* am Schuhe, fulcrum calcei.
Sspaljčkář, e, *m.* s. sspalečkář.
Sspaljk, u, *m.* Klötzchen, *n.*
Sspanga, y, *f. sl.* Haftel, Schliesse, *f.* v. Metall, am Männerhemde, fibula.
Sspanyel, a, *m.* Spanier, *m.* Hispanus, Hispaniensis; -lka, y, *f.* -inn, *f.* -na; lský 3. spanisch, -nicus, -niensis; Sspanyelská země, Spanien, *n.* Hispania; -lsky *adv.* -nice.
Sspargan, u, *m.* s. rokytj, *Vel. N.*; 2) nach *D.* Igelsknospe, Igelskolbe, *f.* sparganium, *Lin.*
Sspata, y, *f. sl.* Häßlichkeit, turpitudo; 2) s. lopatka, Rührlöffel, *m. Vel. N.*
Sspatjm, iti, *sl.* häßlich machen.
Sspatný 3. schlecht, elend, malus; gering, tenuis, vilis; 2) *sl.* häß-

lich, turpis; - ně, *adv.* -le, -iter, - liter; - nost, i, *f.* s. sspata.

Sspauljm, s. špuljm.

Sspeh, u, *m.* od. *pl.* sspehy, s. zwědy: tam sspehy drželi, *Cyr.* na sspehy ge poslal, *Id.* mage sspeh, že se král, *rc. Vel.* po nás wssudy sspeh magj, *K.*

Sspehaun, a, *m.* folg. *D.*

Sspeheř, - hýř, e, s. wyzwědač.

Sspehowný 3. auskundschaftisch.

Sspehugi, owati, s. wyzwjdám.

Sspenát, *sl.* sspinát, u, *m.* Binetsch, Spinat, *m.* spinacia, ae, *f. Linn D.* planý sspinát, *sl.* wilder Spinat, chenopodium bonus Henricus, *Linn.* sspenátowý 3. v. Spinat.

Sspendljk, u, *m.* Stecknadel, (Spennadel), *f.* acus, acus fixoria; 2) Spilling, *m.* wachsgelbe Pflaumen, prunum cereum, *Syl. N.*

Sspendljkář, e, *m.* Nadler, der Stecknadeln verfertigt, opifex acuarius; - řka, y, *f.* - řský, - řstwj *rc.* wie bey pekař.

Sspereyzna, y, *f.* Sperruthe beym Weber, virga expansoria.

Ssperk, u, *m* Schmuck, besonders Weiberschmuck, *m.* Geschmeide, mundus muliebris.

Ssperkowna, y, *f.* Putzzimmer, Putzladen?

Ssperkownjk, a, *m.* der den Schmuck andern anziebt, schmükt, ornator, *Cyr.* - nice, *f.* Putzmacherinn?

Ssperkowný 3. der sich gern schmückt, ornatui deditus: ss-ná panna; - ně, *adv.* ornate: ssperkowně vstrogené, *Com.*

Ssperkugi, owati, schmücken, aufputzen, exornare, *Cyr.*

Ssperkýř, e, *m.* Putzmacher, - řka.

Ssperloch, u, *m.* (*ol.*) z. B. na wůz, Wagendecke *f.* tegumentum currus, tympanum.

Sspetka, y, *f.* Fingergriff, *m.* Prise *f.*; 2) *sl.* s. stopka.

Sspetnu, *fut.* nul, tnauti, mucken, muckſen, hiscere, *B.* ani pes nesspetne, *K* Židé v wězenj ani sspetnauti nesměli *K.*

Sspeychar, u, *m.* bess. seypka.

Spic, e, *f.* (bey Zal. *m.* na sspicu bogowati), Spitze, *f.* a) eines schneidenden, od. stechenden Dinges, z. B. Messers, Degens *rc.* cuspis, acumen, spiculum, mucro; b) der oberste Theil, Gipfel eines Berges, Baumes, Hauses, cacumen, culmen, fastigium, vertex; c) der vorderste Theil, z. B. des Heeres, frons, prima acies; der Vordertheil des Schiffes, prora: gest wždy před wámi, gako na sspicy.

1. Sspičák, a, *m.* kolauch, (*Syl.*) Spießhirsch, *m.* subulo, *K.*

2. Sspičák, u, *m.* ein gewißes Werkzeug v. Eisen, *Haj.* 2) Spitzzahn?

Spičatjm, il, itj, spitzen, spitzig machen, a) schneidende od. stechende Werkzeuge, cuspidare, acuminare, acuere; b) andere Dinge, z. B. Heuschober, ein Dach, cacuminare.

Sspičatý 3. spitzig, a) z. B. Degen, Pfeil *rc.* acutus, acuminatus, fastigatus; v. andern Dingen heißt spitzig acutus, acuminatus, fastigatus; b) beißend, aculeatus, mordax.

Sspice, *f.* Speiche, *f.* z. B. am Rade, radius; 2) Pfriem, *m.* subula; 3) Hutspitze, bess roh; 4) jede spitzige Sache: sspice ostré.

Sspička, y, *f.* eigentl. *dim.* s. sspic a); 2) Stiel, *m.* am Obste, Blättern, Blumen *rc.* petiolus, pediculus, scopus; 3) sspička na

ſlaniny, Spicknadel, *f.* acus lardaria; 4) nanáſſegjcý ſſpička, Quickſtifft, stylus deaurationi serviens; 5) *pl.* ſſpičky, α) Anzüglichkeiten, aculeata verba; ſ. důtka; β) Nagelſchwämme, d. man in d. Suppe braucht, clavi, *R.*

Sſpičnjk, a, *m.* Anführer, od. der da an der Spitze iſt, dux in fronte, antesignanus: ſſpičnjkem bude w wálce, *K.*

Sſpicohubý 3. dlauhohubý, Langmaul, broncus, *Vel. N.*

Spicramendt, u, *m.* Spitzzirkel, *m.* im Gewölbe, arcus fastigiatus.

Sſpicugi, owal, owati, koppen, d. Spitzen vom Getreide abnehmen, od. es reinigen (in der Mühle).

Sſpihugi, owal, owati, verproviantiren, annona providere: naſſpihowali měſto znamenitými prowianty, *Cyr.* hrad ſſpihowati dal proti Tartarům, *Vel.*

Sſpik, u, *m.* ſ. mozek 2), tuk, *D.*

Sſpika, y, *f.* lesnj, ſ. kopytnjk, *Vel.*

Sſpikanard, u, *m.* Nardusgras, nardus.

Šſpikugi, owal, owati, ſpicken, trajectare lardo: zaſſpikug tučné včiň, *K.* b) reichlich verſehen, large instruere.

Sſpjna, ſſpina, y, *f.* (verkürzt aus ſſipina), Schmuz, *m.* sordes, squalor, illuvies; 2) ſ. pomyge.

Sſpinák, u, *m.* ſ. ſſpenát.

Sſpinawjm, ěl, ěti, ſchmuzen, ſchmuzig werden, sordescere.

Sſpinawý 3. ſchmuzig, unrein, immundus, sordidus, squalidus; - wě, *adv.* - de, - de, - de; - woſt, i, *f.* - gkeit, *f.* sordities.

Šſpintám, tati, ſ ſſpincy.

Sſpincugi, owal, owati, ſticheln, insectari verbis, petere dicteriis.

Šſpincy, ſſpincem, ſſpintal, tati, verläumden, criminari, *Com.* 2) *sl.* ſchelten, ſchimpfen, objurgare.

Sſpindjra, y, *f.* Sauluder, (Schimpfw. gegen Weiber).

Sſpinetka, y, *f.* Spinett, *n.* enchorda, ae, *f. R.* polychordium pinnatum minus, *Schel.*

Sſpinjm, il, iti, ſchmuzen, ſchmuzig machen, sordidum reddere.

Sſpiranc, e, *m. sl.* ſ. ſſarwanec.

Sſpiſko, a, *n. Vel.* ſ. Spiš.

Sſpitál, u, u. e, *m.* Spital, Hoſpital, *n.* nosocomeum, xenodocheum: w ſmrdutém ſwěta ſſpitáli, *Com.*

Sſpitálnjk, a, *m.* Tempelherr, Tempeler, *m.* templarius: templáři aneb ſſpitálnjcy, *Vel.* 2) der im Spital verpflegt wird.

Sſpitám, al, ati, ſchwatzen ?

Sſpjže, *f* Mundvorrath, *m.* cibaria, *pl.* Speiſevorrath, *m.* penus.

Sſpižjrna, y, *f.* u. ſſpižjrně, *f.* Speiſegewölb, *n.* Speiſekammer, *f.* cella penaria; *gen. pl.* ſſpižjrnj, 2 *Par.* 31, 11.

Sſpižjrnjk, a, *m.* Speiſemeiſter, *m.* curator triclinii; - nice *f.* - inn, *f.* curatrix triclinii; - nický 3. - ctwj ꝛc.

Sſpjžnj 1. z. B. ſſpjžnj komora, ſ. ſſpižjrna; ſſ. ſſjf, Proviantſchiff, *n.* navis frumentaria; ſſ. wůz, Proviantwagen, *m.* plaustrum frumentarium.

Sſpižugi, owati, proviantiren?

Sſplachotám, - chocem, tal, tati, *sl.* ſ. ſſplechtám.

Sſplaha, y, *f. sl.* ein Fleck im Tuch.

Sſplechtám, al, ati, manſchen.

im Nassen, manibus tractare liquorem.
Sspléchty, *pl. m.* Gewäsche?
Sspleysowný pec, Spleißofen, *m.* furnus aerarius.
Sſplhám, al, ati, *mor.* s. lezu, drápi se, *D.*
†Sſplhawec, wce, *m.* melodinus.
Sſpljchám se, spritzen? sspljchá se mléko do korbélka, *R.*
Sſpruha, *f.* s. ssprysle?
Sſpruhla, y, *f.* Schwungruthe?
Sſpryhám, al, ati, *sl.* sprühen.
Sſpryháček, čka, *m.* s. sspaček.
Sſprym, u, *m.*, üblicher, *pl.* ssprymy, Scherz, *m.* Possen, Alfanzeren, *f.* nugae, scurrilitas.
Sſprymjř, e, *m.* Lustigmacher, Spaßmacher, scurra.
Sſprymownjk, vorh.-nice, *f.*-inn.
Sſprymowný 3. scherzhaft, schöckerhaft, jocosus; -ně, *adv.* -se.
Sſprymugi, owal, owati, scherzen, mit witzigen u. etwas spitzigen, anzüglichen Worten, Possen machen, jocari simulque notare, ludere; prátelsky ssprymuge, Pr.
Sſprynclink, a, *m.* gestráb pěnjkawý, Prinzlein, *n.* Finkenhabicht, *m.* muscetus, accipiter fringillarius, *R.*
Sſprysle, Sproßen der Leiter.
Sſpryslík, u, *m.* vorh.
Sſpulák, a, *m.* Verwiesener?
Spulíř, e, *m.* Zapfenbohrer, *m.* terebra major siphonum.
Sſpunt, u, *m. sl.* Spund, Zapfen, Pfropf, *m.* epistomium, embolus.
Sſpuntowačka, y, *f.* Spundbäcklein, securicula impactoria.
Sſpuntowný 1. z.B. djra, Spundloch, *n.* orificium dolii.
Sſragle, *f. sl.* clathus gestatorius.
Sſrák, u, *m.* Schragen, *m.* Gestell, *n.* etwa vara, ae, *f.* substructum; 2) das Gestell, worauf d. Mulde zu liegen pflegt; 3) Garnschragen, transenna, *R.* 4) ssrák na chléb, Brodschragen, *D.* 2c.; *pl.* ssráky, *mor.* s. ssle 2), *D.*
Sſraklický, s. ssteytroch, *R.*
Sſrám, u, *m.* Narbe, Schramme, *f.* z.B. v. der Wunde, cicatrix.
Sſrámowitý 3. voll Schrammen, cicatricosus; -tost, i, *f. subst.*
Sſramugi, owati, einen Ritz in d. Kluft machen, fibram incidere.
Sſraňk, u, *m.* Gitter, *n.* cancelli, clathri: vhlédl geg skrze ssraňk; 3) *pl.* ssraňky, d. Schranken, Vermachung, *f.* cancelli, carceres; do ssraňků zawřen, *Com.*
Sſraub, u, *m.* Schraube, *f.* trochlea, cochlea; 2) d. Spindel an der Presse.
Sſraubnjk, u, *m.* d. Wanke, ein Klötzlein mit einer Schraube, beym Tuchscherer, retentorium.
Sſraubowna, y, *f.* Schraubenstock, *m.* retinaculum.
Sſraubugi, owal, owati, mit Anstrengung, u. gleichsam mit Schrauben fortbewegen: wáleli a ssraubowali na ssráky, *Com.*
Sſrendljk, u, *m.* Latte, Misthaken, *m.* in der Fleischbank, tignum cum uncinis.
Sſromot, u, *m.* Getös, *n.* strepitus.
Sſromotjm se, il, iti, sich schwer u. mit Geräusch fort bewegen, s. chramostjm se.
Sſrot, u, *m.* Schrot, farina crassior.
Sſrotugi, owal, owati, schroten, mola frangere, crassius molere; 2) schroten, wohin schieben, moliri, *Com.*

Sſrotýř, e, m. Schröter, m. doliarius, phalangarius.

†Sſruchownjk, u, m. zroſtlina, portulacaria.

Sſrut, u, m. teſanice k paženj dolů (banj), gezimmertes Holz, ligna asciata.

Sſrůtka, y, f. Gezänk, n. rixa, Ryb. 2) Schrotgeld od. Schrottrunk, m. Leschka.

†Sſtáb, u, m. ſ. ſſtob, P.

Sſtabarc, e, m. sl. Getös.

Sſtabarcugem, owati, sl. rumpeln, strepitare, tumultuari.

Sſtachety, f. pl. kolj gako hřeben, Stacheten, sepimentum, R.

Sſtacý, f. ſ. ſtawuňk 2), 3).

Sſtáf, u, m. Stange, f. ſſtáf železa, Stangeiſen, massa ferri, B. ſſtáfy papjrowé, Com.

Sſtak, u, m. Erhöhung der Stolle, elevatio cuniculi.

Sſtakugi, owati, d. Stolle erhöhen, elevare cuniculum.

Sſtalec, lce, m. Goſſebaum, m. in der Mühle.

Sſtandle, f. Ständer, lacus, labrum, (eins mit folg. ?)

Sſtandljk, u, m. Kübel, situla, alveolus, R.

Sſtandy, Vel. wahrſcheinlich soviel als ſſtandle.

Sſtárám, al, ati, herumſtöhren, scrutari; grübeln, D.

Sſtarcugi, owal, owati, rumpeln, grassari, tumultuari, Jos. Fl. - cowánj, n. verb.

Sſtěſtje, n. sl. ſ. ſſtěſtj.

Sſťaſtnauſſek, ſſka, m. Glückskind, n. felicissimus, fortunae filius.

Sſťaſtný 3. glücklich, felix, fortunatus: nemůže blahoſlawenym nazwán býti, než toliko ſſťaſtným, Cyr. ſſťaſtná hwězda, Glückſtern, m. felix sidus; - ně, adv. - iciter, - te, prospere, fauste.

Sſtater, u, m. stater: zlatý ſſtater, t. g. 10 dukátů Uher. Cyr.

†Sſtatue, f. ſ. Statue.

Sſtatuta, pl. ſ. ſtatuta.

Sſtaučka, y, f. (Ryb. ſſtaučeк, čku, m.) ein Stück: ſſtaučky hyacyntu, poſtawce, Ez. 27, 24. etwa volumen od. massa; ſſtaučky kartunowé, Cattunſtücke, volumina cotoni; ſſ-ka přize, i.e. čtyři předjnka (vier Strähne), R.

Sſtaudew, R. beſſ. ſtaudew.

Sſtauchám, ati, ſtechen, (Kartenſ.)

Sſtáw, u, m. sl. ſ. ſſťowjk; koňſký ſſtáw, Grindwurz, f. Ampfer, rumex acutus, Linn. Lum.

Sſťáwa, y, f. Saft, m. succus, sucus; 2) hie u. da sl. vorh.; 3) banakiſch, ſ. zelnice 2).

Sſťáwám, al, ati, sl. fr. v. ſſtjm.

†Sſťawel, zroſtlina, oxalis.

Sſťawice, f. sl. Göm. ſ. medokyſ.

Sſťáwnatý 3. ſaſtig, succosus; - toſt, i, f. a) - keit, f. b) † nach Bercht. nemoc bylin, plethora.

Sſťáwnice, f. d. Bergſtadt Schemnitz in Ungarn, Schemnicium; - čan, a, m. - nka, y, f. ein Schemnitzer, - inn, f. Schemniciensis.

Sſtěbety, pl. f. Geſchwätz, n.

Sſtěbetám, al, ati, ſchwatzen, garrire.

Sſtěbetář, e, m. Schwätzer, garrulus; - řka, y, f. - inn, f. - la; (auch garrula pica).

Stěbetka, y, f. - tnice, sl. ſ. ſſtěbetářka.

Sſtěbetný 3. ſchwatzhaft, garrulus, loquax; - noſt, i, f. - keit, f. - litas, - acitas.

Sſtěček, čka, m. Holzſperling, Ringelſpatz, m. passer sylvestris, Kl.

Sstědrota, y, f. folg sstědrost.
Sstědrý 3. freygebig, liberalis; sstědré ruky očekáwati od někoho; sstědrý den, der Tag vor Weihnachten, Žal. sstědrý wečer, der heil. Abend (vor Weihnachten); 2) reichlich, häufig, copiosus: bolest srdce sstědrými slzami doswědčowal; - ře, adv. - l ter; sstědře se vkázati, Com b) - se: přjlissně, sstědře pjti; tím tytulem se sstědře přistjrali, K. kámen olegem sstědře polil; -rost, i, f. Freygebigkeit, f. liberalitas; b) Reichlichkeit, f. ubertas, copia.
Ssteffan, Vel. oft für Sstěpán.
Sstest, u, m. (ol.) Stift, m. etwa ligula: z sstestů, růžiček, k noſſjků zlatých, Vel.
Sstěk, u, m. sl. s. sstěkot.
Stěkám, al, ati, bellen, latrare; 2, s. sstěkám, (seltene Bedeutung); - ánj, n. verb. s. sstěkot.
Sstěkárna, y, f. Hundsgrube?
Sstěkawec, wce, m. Zungendrescher, m. rabula.
Sstěkawka, y, f. bess. sstěkawka.
Sstěkawý 3. bellend; ss-wý gazyk, eine gleichsam bellend lautende Sprache.
Sstekle, f. pl. sl. s. podpatek.
Ssteklјm, iti, sl. kitzeln, titilare.
Ssteklíwý 3. sl. s. lektawý.
Sstěkna, y, - nice, f. s. sstěkule.
Sstěkot, u, m. Bellen, n. latratus.
Sstěkugi, owal, owati, nachahmen, nachäffen, nacheifern, aemulari, Syl. sub následugi: aby chudý bohatého w autratách nesstěkowal, Vel.
Sstěkule, f. Bänkerinn, Bellerinn, f. jurgatrix, litigiosa, rixosa.
Sstemssjk, u, m. s. Lamár; 2) Schriftbunze, stylus mas; obrácený ss., Contrabunze, st. inversus; 3) od. wrtáčko, Stempel, ein Bohrer beym Schloßer, stylus mas; 4) hlawnj ss., Knaufstempel, d. runden Platten hohl zu schlagen, scalprum capitatum.
Sstemslugi, owati, (obs.) stützen, bestärken, fulcire: někoho w náboženstwj; (2) schmelzen ? ? Resch. in voce Flare).
Sstempl, m. lange Stütze, (Bergb.) 2) † Stempel, m. z. B. auf dem jetzigen Urkundenpapier etc. etwa nota publica, P.
†Sstemplowaný 3. gestempelt, z. B. Papier, s. vorh.
†Sstemplugi, owati, stempeln, z. B. Papier, P.
Sstěňátko, a, n. dim. junges Hündchen, catulus.
Sstencle, s. chůdy.
Sstěně, ěte, n. s. sstěňátko.
Sstěnec, nce, m. sl. junger Hund.
Sstěnjm se, il, iti, wölfen, werfen, ausschütten (gebähren), v. Hunden, parere.
Sstěp, u, m. Obstbaum, m. pomus; 2) železný sstěp (rozsstěp?) do kočáru, talea ferrea, K.
Sstěpán, a, m. Stephan, Stephanus.
Sstěpak, e, m. Baumgärtner, pomarii cultor, auch arborator; 2) s. sstěpýř.
Sstěpj, n. coll. Obstbäume, pomi.
Sstěpjm, il, iti, belzen, pfropfen inserere.
Sstěpina, prosstěpina, y, f. Scheit, Kernscheit, n. Klobenholz, n. pars ligni fissa (secta).
Sstěpnice, f. Pflanzgarten, m. plantarium; 2) Baumgarten, Obstgarten, pomarium, pometum; - čka, y, f. dim.
Sstěpný 3. was sich spalten läßt, fissilis; 2) gebelzt, gepfropft,

sativus; ss-ý strom, Obstbaum, pomus.
Sstěpowánj, n. Pfropfen, insitio.
Sstěpowj, n. s. sstěpj, B.
Sstěpugi, owal, owati, belzen, pfropfen, inserere; 2) sl. steppen im Nähen.
Sstěpýř, e, m. Pfropfer, insitor.
1. Sstěrbák, a, m. (sl.) ein Zahnlückiger, edentulus.
2. Sstěrbák, u, m. Endivie, f. ein Kraut, intubus, intubum, od. cichorium endivia, Linn. 2) malý sstěrbák, weiße Endivie, scariola, Com.
Sstěrbatý 3. sl. s. sstěrbawý.
Sstěrbawec, sl sstrbawec, Zahnlücker, edentulus.
Sstěrbawjm, s. osstěrbawjm.
Sstěrbawý 3. zahnlückig, edentulus; 2) schartig, fissus, fissuras habens; auch ein Topf, u. drgl. v. dessen (obern) Rande ein Stück abgeschlagen ist.
Sstěrbjm, sl. sstrbjm, il, iti, schartig machen.
Sstěrbina, y, f. Lücke, f. z. B. wo ein Zahn mangelt, lacuna; 2) Scharte, f. z. B. an einem Messer, fissum, fissura; 3) der Raum zwischen den Sägezäckchen, interstitium. S. auch vorh. 2); 4) na sspu, Kerbe, f. crena; -nka, y, f. dim.
†Sstěrbinatka, y, f. zrostlina, hysterium.
Sstěrbiwý 3. s. sstěrbawý.
Sstерc, e, m. Schmaar, Sterz, m. intritum ex ovis et farina, R. 2) Knebel, m. (Bergb.) bacillum, Vel. N.
Sstерce v měchu, Balgstürze, cauda, Vel. N.
Sstercugi, owal, owati, plündern, rauben?: heldugte, sstercugte, K. (in textu: hledegte chleba, Ps. 109, 10); (poltern?) -cýř, e, m. Plünderer? sstercýř a laupežnjk, Cyr.
Sstěřjm, il, iti, s. osstjrám. II. rec. ss-iti se, s. osstjrati se.
Sstěrk, u, u. sstěrek, rku, m. Gries, Grand, m. steiniger Sand, Gemüll, n. glarea.
Sstěrkáč, e, m. Klapper, crepitaculum; 2) der klappert, crepiens.
Sstěrkám, al, ati, klappern, s. hrkám, sstěrkal ořechy, Com.
Sstěrkowitý 3. grandig, glareosus.
Ssterlink, u, m. Sterling, m. sterlinus; libra sterlinorum, Kr.
Sstěrpiwý 3. s. sspinawý; sstěrpiwá lžjce; -wost, i, f. s. sspina 1).
Sstěstěna, y, f. d. Glücksgöttinn, Fortuna, Fortuna, Neg.
Sstěstj, n. Glück, n. fortuna, sors, felicitas; dey Bůh sstěstj! Glück zu! w sstěstj nedaufeg, w nesstěstj nezaufeg, K. slepé sstěstj, sedni mi co sedni, Com.
Sstět, i, f. ol. & sl. s. sstětina; 2) sl. Hechel, pecten.
Sstětička, y, f. dim. v. sstětka.
Sstětina, y, f. Borste, f. seta.
Sstětinatý 3. borstig, setosus; -tost, i, f. subst.
Sstětka, y, f. Borstwisch, m. scopae e setis, scopina; sstětky na sudy, Faßbürsten, scopulae doliares; -na kragky, na čepce, Spitzen-Haubend., s-lae denticulorum, vittariae; 2) Kehrwisch, scopae; 3) s. krample; 4) Kardendistel (Kartendistel, od. Weberdistel, Weberkarde,) Karde, f. dipsacus fullonum, auch carduus.
Sstětkář, e, m. Bürstenbinder, setarius, opifex scopularum setosarum; b) Kartensetzer für

d. Tuchmacher, gnaphorum opifex; -řka, y, *f.* -inn, *f.* -inn, *f.* uxor opificis &c. - řſký 3. - *n.* ꝛc. wie bey pekař.

†Sſtětnicnjk, u, *m.* zroſtlina, melisſaurum.

†Sſtětowka, y, *f.* zr., penicillaria

Sſtěwo, -wko, a, *m. sl.* ſ. Sſtěpán.

Sſtjbaly, *pl. m.* Sandalien.

Sſtica, y, *f. sl.* ſ. kſſtice.

Sſtjče, ete, *n.* ſolg.

Sſticka, y, *f. dim.* Hechtchen, *n.*

Sſticugem, owati, *sl.* bey den vordern Haaren ziehen.

Sſtidla, y, *f.* ſ. ſſtihly.

Sſtjepa, y, *f. sl.* ſ. ſſtjpa.

Sſtihlák, a, *m.* Stelzner, der auf Stelzen geht, grallator.

Sſtjhle, ete, *n.* junger Hecht, *D.*

1. Sſtihly, *f. pl.* Stelzen, grallae.

2. Sſtihlý 3. ſchlank?

Sſtika, y, *f.* Hecht, *m.* lucius, od. esox lucius, *Linn.*

Sſtikám, al, ati, ſ. ſſkubám: tráwu ſſtikati, ſſkubati, páſti ſe, *Syl.* 2) *sl.* ſſtiká ſe mi, ſ. ſſkám.

Sſtikawec, wce, *m.* ſ. truſkawec.

Sſtilec, lce, *m.* Schnippchen mit den Fingern, percussio digitorum; 2) Stüber, Naſenſtüber, Fips, *m.* talitrum.

Sſtjm, ſcal, ſcáti, *sl.* ſſkal, ſſkáti, ſſčáti (ſ. ſſčjm), *imper.* ſſtj, harnen, piſſen, urinam reddere, mingere, mejere; vgl. oſſtjm; - jwám, al, ati, *frequ.*

Sſtinný 3. ſ. chatrný; 2) čjplý.

Sſtiny, *f. plur.* ſ. moč 1), *Syl.*

Sſtjpa, y, *f. mor.* Scheit, *n.* ſ. ſſtěpina.

Sſtjpák, a, *m.* ein beißiger Hahn, pyctes, ae, *m.*

Sſtjpám, al, ati, ſpalten (*act.*), findere, diffindere; 2) kneiſen, kneipen, (zwicken), mit den Fingern, vellicare; 3) ſtechen, z. B. wie d. Inſekten, Bienen, Vögel, pungere, *B. K.* 4) beißen, z. B. der Meerrettig, der Eſſig, Rauch, Zwiebel ꝛc. beißt, mordere; 5) ſticheln, ſpötteln, cavillari; - ánj, *n. verb.* Spalten, *n.* fissura; b) Stechen, *n.* punctio; c) Beißen, morsus; d) Spötteln, *n.* cavillatio.

Sſtipawý 3. beißend, z. B. wie der Rauch, Eſſig, Meerretig ꝛc. beißend ſind, mordax, acer; - woſt, i, *f. subst.*

Sſtjpec, pce, *m.* Hahn, *m.* gallus gallinaceus, Ezop; vgl. ſſtjpák; 2) eine Kleinigkeit? toho ani ſſtjpce nedoſáhl, *Kr.* 3) *sl.* Kneipzange, *f.*

Sſtjpek, pku, *m.* Bäumchen, *n.* arbuscula, *K.*

Sſtjpenj, *n. verb.* v. ſſtjpjm; 2) Pflanze, planta, *Mat.* 15, 13.

Sſtjpj, *n. coll.* ſ. ſſtěpj, *B.*

Sſtjpjm, il, iti, pflanzen, z. B. Bäume ꝛc., serere, ponere, plantare.

Sſtjpitel, e, *m.* Pflanzer, *m.* sator, plantator; -lkyně, *f.* -inn, *f.* plantatrix; - ſký, - ſtwj ꝛc.

Sſtipkám, ati, *sl. dim.* ſ. ſſtjpám 2): mladý wrabec piſſčekem ſſtipká.

1. Sſtjpka, y, *f. sl.* ſ. křjžala.

2. Sſtipka, y, *f.* ſ. ſſpetka, *D.*

Sſtiplawý 3. beißend, ſ. ſſtjpawý; b) fig. anzüglich, beißend, mordax; ſſtiplawá ſlowa; - woſt, i, *f. subst.*

Sſtjplý 3. ſchlank, gracilis.

Sſtjpnu, *fut.* pl, pnauti, ſ. ſſtjpám.

Sſtjpnutj, *n. verb.* Kniff, *D.*

1. Sſtjr, a, *m.* Skorpion, *m.* auch das Himmelszeichen, scorpio, scorpius; na ſſtjru ſpolu býti, ſ. pohodnauti ſe, *Syl.* 2) Erd-

grille, Erdkrebs, *m.* Erle, *f.* gryllotalpa, *Linn. D.*

2.Sstjr, u, *m.* prawidlo v zadu bárky, Steuerruder, *n.* clavus.

Stira, y, *f sl.* Zwitter bey Menschen, bald Mann, bald Weib, vir ambiguus.

†Sstjrownjk, u, *m.* zrostl., lotus; 2) scorpiurus? ? beydes *Bercht.*

Sstjrowý 3. v. Skorpion; sst-wá bylina, scorpioides, *Vel.*

Sstiry, *sl.* s. štyři.

Sstjt, u, *m.* Schild, *m.* eine Art Schutzwaffen, a) langer, scutum, b) runder, clypeus, clypeum; 2) sstjt domu, d. Fronte eines Gebäudes, frons, frontispicium.

Sstjtař, e, *m. ol.* Schildmacher.

Sstjtek, tku, *m. dim.* Schildchen, *n.* clypeolum, scutulum; 2) s. cymbuřj, Ger. 6, 10. 3) Stichblatt, *n.* am Degengefäß, lamina capularis, *R.* 4) †Regenschirm, *m.* pluviale, *P.*

Stjtěnj, *n. verb.* v. folg. Scheuen, verecundia, timor; 2) Vermeiden, Fliehen, *n.* fuga: chráněnj a sstjtěnj se před někým.

Sstjtjm se, il, iti, *reg. gen.* sich scheuen, vereri, verecundari; b) meiden, vitare; fliehen, fugere.

Sstjtnjk, a, *m.* Tschetnek, Marktfl. im Böhm.Kom., Tsetnekinum.

†Sstjtonoska, y, *f.* zrostlina, petlophorus.

†Sstjtowitý 3. clypeatus, z. B. sstjtowité semeno.

Sstitroba, - bný, s. štitroba.

Sstjžle, ete, *n.* s. sstjhle.

Stkám, u. sstkám, al, áti schluchzen, singultire, singultare.

Stkawka, u. sstkawka, y, *f.* Schluchzen, *n.* singultus.

Sstob, u, *m* Stab, *m.* Offiziere des Regiments vom Major an, bis zum Obersten, duces, praefecti, praetorium, *Kram.*

Sstok, u, *m.* Hackstock, Schlachttisch, *m* tabula incisoria, mensa, Ez. 40,39. *sq.* 2) Stock des Weißgärb., caudex cavatus; 3) Schmiedstock, worauf der Ambos ist, fulcrum incudis; 4) s. koryto (hrubé), *Vel. N.* 5) zástawnj sstok, Gährbottich, *m.*

Sstokfiš, e, *m.* Stockfisch, *m.* salpa, asellus, *R.*

Sstola, y, *f* d. Stolle im Bergwerk, unterirdischer Gang, cuniculus; 2) (selten) d. Stola, od. Stolagebühr des Geistlichen

Sstolmistr, a, *m. obs.* Stallmeister.

Sstolowánj sw. Petra, Petri Stuhlfeyer, *f.* cathedra S. Petri Apostoli.

Sstospan, u, *m.* weliký hladjk, Stoßbank, Schlichthobel, *m.* runcina planula, *R.*

Sstowjk, u, *m.* Ampfer, rumex, rumex acetosa, lapathus, od. lapathum; koňský sstowjk, Grindwurzel, *f.* rumex acutus, *D.* - owý 3. Sauerampfer-.

Sskpjm, il, iti, s. sstjpám, beißen, sskpjcý wjno, *K.* (vgl. čpjm).

Sstráf, u, *m.* (*obs*) Streiferey, *f.* Ausfall, Einfall, Streifzug, *m.* excursio, impetus: téměř wsseckу země sstráfem protáhl; do některé země na sstráfy se paussteti, *Cyr.* sstráf dělati, hin u. her reiten, palari.

Sstrafugi, owati, *obs.* tadeln.

Sstrang, u, *m. sl.* Strick, restis.

Sstrba, y, *m.* u. *f. sl.* s. sstěrbák.

Sstrbák, - bawý, s. sstěrbák, - awý.

Sstreychugi, owati, (*obs.*) anstreifen, streichen, leviter allidere; b) ausstreichen, exornare

Sstreycholec, lce, bess. shánka.

Sstrk, u, *m. sl.* s. sstěrk; 2) *sl.* Schellen, *n.*

Sstrkáč, e, s. sstěrkáč, u. sswerepec.
Sstrkadlo, a, n. sl. Klimperwerk.
Sstrkám, al, ati, s. sstěrkám.
Sstrkotám, ati, mor. s. sstrkám.
Sstrkotka, y, f. mor. Klapper, f.
Sstrokwas, u, m. Weinständer, Weinstand, Mostzuber, m. lacus vinarius, Vel. N. 2) Wanne zum Baden, labrum, Zerb. -ásek, sku, m. dim.
Sstros, u, m hrbol w skále, Auswachs des Felsens (Bergb.) 2) gen. a, bess. psstros.
Sstrudle, f. zawináč, Strudel, (Mehlsp.) convolvulus, R.
Sstruk, u, m. Struck, Wollenzeug, textile laneum (floribus inspersis), R.
Sstrych, u, m. Strich, m. (Strichlein, Strichl), n. ductus, tractus, lineola; sstrychů nadělati w knihách, Com. 2) s. prauh, pás Id. 3) Streich, Schwank, Pfiff, m. listiger Streich, ars, artificium, dolus: dworský sstrych; k sstrychu tomuto sáhl; tjm sstrychem gdau co husaři; 4) sl. Streichholz, n.
Sstrykowač, e, m. Stricker, textor acuarius; -čka, y, f. -inn, f. -trix-ria, D.
Sstrykowacý I. z. B. ss. gehlice, Stricknadel, f. acus textoria.
Sstrykowánj, n. Stricken, Gestricke, n. textura acuaria; b) Strickerey, f. textura, D.
Sstrykugi, owal, owati, stricken, texere acubus, D.
Sstuc, e, m. tažená braň, Bürschbüchse, f. Bürschrohr, n.
Sstuchadlo, a, n. Krautstampfe, f. Krautstößer, pistillum ad olera tundenda, D.
Sstuchár, a, m. sl. Pfuscher; -rjm, il, iti, pfuschen; -rka, y, f. -inn.
Sstudugi, owati, bess. studugi.
Sstuffa, y, f. Stufe, massa aeris.
Sstuk, u, m. durchgesiebter Kalk u. Sand, albarium.
1. Sstuka, y, f. Bruchstein, Mauerstein, m. caementum, Cyr.
2. Sstuka, y, f. sl. s. sstika.
Sstukátor, a, m. Stukateur, m. marmorati operis structor; -rský 3. z. B. -djlo, Stukaturarbeit, f. opus gypsatum, R.
Sstukawec, wce, m. u. sstukawica, y, f. sl. Weggras, Wegtritt, polygonum taraxacum.
Sstukowj, n. coll. Bruchsteine, caementa; Quadratstücke, saxa quadrata.
Sstuljk, u, m. s. lekno.
Sstür, m. sl. Werle, f. gryllotalpa; 2) s. Skorpion, scorpio.
Ssturc, u, m. Storz, m. beym Gießens., labrum inversum, R. 2) Lärm, m. tumultus, Ryb. 3) pl. ssturce, Haspelstütze, f.
Ssturcowna, y, f. wodnj. Tröglein, (Bergb.), n. lacusculus, Vel. N.
Ssturcugi, owal, owati, sypati a házeti, ausschütten, jactare, excutere; 2) sl. poltern.
Sstürjm, fut. iti, sl. stoßen, stechen.
Ssturm, u, m. Sturm, m. der Belagerer, classicum: udeřiti k ssturmu; 2) s. ssturmowánj 2).
Ssturmaljk, u, m. Grundhobel, m. D.
Ssturmowánj, n. s. lermobitj: auch stürmen auf d. Glocke, campanam altera parte quatere: lermobitj neb ssturmowánj, K. aby ssturmowal (na zwon) při ohni, Vel. 2) Sturm, m. Sturmlaufen, n. impetus, assultus.
Ssturmugi, owal, owati, s. lermo bjti; 2) sturmlaufen, oppugnare; 3) Gewalt brauchen,

repugnare: proti zřjzené pobožnosti ssturmowati.
Sstur, u. m. obs. Stoß, plaga.
Sstustanky, f. pl. drobnićká ruda, kleine Stückchen Erz, od. Überbleibsel.
Sstwa, y, f. s. sstwanice 1).
Sstwáč, e, m. Hetzer; -čka, y, f.
Sstwacý 1. Hetz-; ss-cý mistr, Hetzmeister.
Sstwánj, n. verb. v. sstwu.
Sstwanice, f. Hetze, f. agitatio. venatio; 2) Hetzbahn, f. Hetzhaus, n. Hetzplatz, m. D.
Sstwaný 3. part. pass. v. sstwu.
Sstweraćka, y, f. sl. Vierblatt.
Sstwář, e, m. Hetzer, Aufhetzer, s. posstjwač.
Sstwermo, s. čtwermo.
Sstwerné, f. pl. einfaches ungrisches Pferdgeschirr zum Einspannen, s. ssle.
Sstwernožky, sl. adv. auf allen 4.
Sstworo, sstworaký sl. s. čtwero 2c.
Sstwrt, -tý 2c. sl. s. čtwrt, -tý 3.
Sstwrtárchowý 3. sl. Quart-.
Sstwu, sstwal, sstwati, imper. sstwi, hetzen, a) jagen, verfolgen, persequi, agitare, z. B. Wild hetzen 2c. b) jemand auf einen los jagen od. laufen lassen, z. B. Hunde auf das Wild 2c. immittere, auch concitare aliquem in aliquem; c) Hunde zum Jagen abrichten, docere canes: dobře sstwaný pes, Cyr.
Sstyğl, sstyğlem zawěsený, senkrecht hangend (Bergw.), perpendicularis; - ğlowitost, i, f. Abhang, m. declivitas.
Sstyhlák, s. sstihlák.
Sstylét, u, m. s. tulich, Com.
Sstymugi, owal, owati, s. unter sfrownám.
Sstyři. sl. s. čtyři.
Sstyrsko, a, n. Steyermark, Stiria.
Sstyrský, steyrisch, Stiriensis.
Ssuba, y, f. s. čuba, Pr.
Ssubrawec, wce, m. sl. ein Zersetzter u. Schmutziger, squalidus.
Ssubrawý 3. zersetzt, vorh.
Ssubrem se, ati, sl. sich beschmutzen, d. Kleider im Koth schleppen.
Ssubry, pl. sl. Nitr. s. sswalek.
Ssuch, u, m. sl. Laut, m. v. etwas streichenden; 2) leises Streichen, 3. leiser Schlag, lenis ictus.
Ssúchám, sl. reiben, -se, rutschen.
Ssuchnem, chl, (chol), nauti, sl. leises Geräusch machen, 2) schlagen, ferire.
Ssuchorjm, il, iti, sl. sträuben, aufsträuben, s. natřásám 1).
Ssuchrem, al, ati, sl. reiben.
Ssuchy, pl. sl. allerley Lumpen u. Hadern, laciniae.
Ssudjm, il, iti, sl. s. ssidim.
Ssuffán, u, m. s. opěnowačka, K.
Ssuhag, e, -gec, -gce, m. sl. s. hoch.
Ssúl, e, m. sl. s. ssúlec; 2) eine Halskrankheit des Rindviehes.
Ssúlám, al, ati, sl. wärgeln.
Ssúlec, lce, m. ssúlek, lku, m. z. B. kukuryčný ss., Kolbe, f. etwa conus; 2) Stopfnudel, d. Gänse zu stopfen.
Ssum, u, m. s. pěna, K. Syl. 2) bess. ssuměnj.
Ssuma, y, f. obs. s. les, vgl. Ssumawa; 2) sl. Abgabe im Gelde an d. Grundherrschaft.
Ssumař, e, Bierfiedler, Leyermann, schlechter Fiedler, fidicen cauponius, lyricen trivialis; - řka, - řský, - stwj 2c.
Ssumařjm, il, iti, schlecht geigen, fiedeln; - enj, n. verb.
Ssumawa, y, f. s. les český.
Ssuměnj, n. Sausen, Brausen, n. susurrus; ss-nj w vssjch.
Ssumjm, ěti, sausen, susurrare.
Ssúminy, pl. sl. s. ssum.

Ssumný 3. s. sswárný, *D. & sl.*
Ssumowačka, y, *f.* Schaumkelle, *f.* Schaumlöffel, *m.* trulla.
Ssumugi, owal, owati, aussaugen, emungere, exhaurire, *Cyr.* měšťany z peněz statečně ssumowal, *Com.* na sskodu dědicû statek ssumowal, *Pr.* toho sy nessumuge? *Cyr. VIII.* 2)(*sl.*)abschaumen, despumare.
Ssupám, al, ati, *s.* ssibám.
Ssu-c, pce, *m.* s. sswih.
Ssunka, y, *f.* Schunke, perna, *R.*
Ssupj, ěti, *sl. impers. cum. dat. pers.* Angst haben, angi: giž mu ssupj.
Ssupina, y, *f.* Schale, *f.* der Eicheln, Nüsse, Birnen, Bohnen, putamen, cortex; 2)Schuppe, *f.* z. B. des Fisches, squama, (auch squama bulborum, *Bercht.*); - nka, y, *f. dim.*
†Ssupinatec, tce, *m.* zrostlina, phollidia.
†Ssupinatice, *f.* zr., lepidagatis.
Ssupinatý 3. schuppicht, voll Schuppen, squamosus, squameus, squamifer.
†Ssupiněnec, nce, *m.* zrostlina, cheilantes.
Ssupinkowatý 3. s. ssupinatý, *Vel.*
†Ssupinosýmka, y, *f.* zrostlina, lapidosperma.
Ssupinowatý 3. s. ssupinatý.
Ssupka, y, *f.* Hülse, *f.* v. Getreidekorn, folliculus, gluma.
Ssupkowý 3. z. B. ssupkowé plátno, *sl.* t. g. na ssupky, na ssu- s. pytlina.
Ssuplata, y, *f. sl.* ein Stück ausgeschnittenen Rasen, gleba cespitosa.
Ssus, u, *m.* kus z dolegssjch žeber howězých, ein Stück v. den hintern Rippen, *R.*
Ssusska, y, *f. sl.* s. ssisska.
Ssusskam, ati, *sl.* fispeln, lispeln.
Ssusslem, al, ati, *sl.* das s wie sch aussprechen, lispeln, - lawý 3
Ssussnám, al, ati, schnufeln.
Ssust, u, *m.* Geräusch, Rauschen, *n.* strepitus; 2) *sl.* Narr, *m.* ssust sem, ssust tam; 3) *sl. interj.* schups! to mně z vst a gemu mimo vcho ssust! *prov.* ich redete vergeblich.
Ssusta, y, *m. sl. Nitr.* ein Träger, Langsamer, deses, piger.
Ssustěnj, *n. verb.* s. ssust.
Ssustjm, ěl, ěti, rauschen, Geräusch machen, strepere, strepitare.
Ssustky, *f. pl.* d. Schleifen in der Orgel, d. den Wind aufmachen u. sperren, trahae ductiles.
Ssustnu, *fut.* stl, stnaut s. ssustjm. II. *rec.* ss-auti se, vorfallen, sich treffen, accidere: gak se ssustne, wie es sich trifft: něco ssustlo, es hat sich etwas ereignet.
Ssuta, y, *f. sl.* Ziege ohne Hörner.
Ssutawec, *m. sl.* Ochs ohne Hörner; - wý 3. ohne Hörner.
Ssutky, *f. pl.* (*sl.*) s. keyhy.
Ssutora, y, *f. sl. Nitr.* s. čutora 1).
Sswáb, a, *m.* ein Schwabe, *m.* Suevus; 2)Bäckerschabe, Schabe, *m.* blatta orientalis; 3) *gen.* u, *sl. Göm.* s. syra.
Sswábka, y, *f.* Schwäbinn, *f.* Sveva; 2) *sl.* Kartoffel, *f.* s. piny, krumple.
Sswábský 3. schwäbisch, Svevicus; Ss-ská země, s. Sswáby; b)grob, inurbanus: tak sswábská a důtkliwá odpowěd, *Vel.* - sky, *adv.* svevice.
Sswábjř, e, *m.* Staffirer, *m.* mango.
Sswáby, *pl.* das Land Schwaben, Svevia, *Vel.*
Sswadlena, y, *f.* folg.
Sswadlj, *f.* Nähterinn, sutrix, acu opus faciens.

Swagr, a, m. Schwager, a) jeder Anverwandter durch Heurath, affinis; b) des Ehemanns Bruder, levir (frater mariti); c) der Ehefrau Bruder, levir, od. frater uxoris; d) der Schwester Mann, maritus sororis ꝛc. - rowá, é, f. S-rinn, affinis, f.

Swagrowſtwj, n. Schwägerschaft, f. affinitas.

Sſwagryná é, f. sl. ſ. ſſwagrowá.

Sſwalek, lku, m. mor. Klunker am Kleide, sordes, pl. lutum.

Sſwandra, y, f. sl. ſ. flandra.

Sſwandrkugem, owati, sl. schlecht, unverständlich reden.

Sſwančara, y, f. Streitbeil auf einem langen Stiele.

Sſwandrowný 3. übellautend, klingend, male sonans, cacophonos, absonus: německý gazyk drſnatý, ſſwandrowný.

Sſwárný 3. sauber, rein, purus, mundus; ſſwárný oděw, K. b) (sl.) hübſch, ſchmuck, nett), pulcher; ſſ. gonák; - ně, adv. -re, - de, - chre; - noſt, i, f. Sauberkeit, Nettigkeit, - dities, - ditia, pulchritudo.

Sſwaſtám, ſ. chwaſtám, D. & sl.

Sſwec, gen ſſewce, Schuhmacher, Schuſter, sutor; 2) ſ. ljn, Vel.

Sweda, y, m. einer in od. aus Schweden, Svecus; - dka, y, f. - dinn, f. - ca.

Sſwedſký 3. schwediſch, Svecicus; Sſ-ſká země, ſ. Sſwedy; - ſky, adv. - ce.

Sſwedy, f. pl. das Land Schweden, n. Svecia.

Sſwehla, y, f. sl. ſ. wčelka.

Sſweholjm, il, iti, drückt d. Stimme der Schwalbe aus trissare; 2) fig. plappern, garrire.

Sſweřepec, pce, m. ſ. sweřepec.

Sſweſtka, y, f. Zwetſchke, f.

Sſweycar, a, m. Schweizer, Helveta, m. - rka, y, f. - inn, f. Helvetica; 2) od. hazecý malá ſekerka, securicula (T. Speer, m. sparus, lancea?) - rſký 3. schweizeriſch. helveticus; Sſ-ſká země, Schweiz, f. alle Kantone, Helvetien, n. Helvetia; - ſky, adv. helvetice.

Sſwjček, čku, m. ſ. ſſwjk.

Swih, a, m. Peitſchenhieb, Geißelhieb, m. ictus flagelli.

Sſwihák, a, m. Stutzer, Fetzer? -dčka, y, f.-inn, f. -čký 3 -ctwj, n. Stutzerey, f ꝛc.

Swihám, al, ati, ſ. ſſlehám, D. beſonders peitſchen, flagellare; 2) fortmachen, geſchwind machen, eilen, maturare; -ánj, n. verb. daher b) Strafe, f. castigatio, Ps. 39, 11. c) Eilen, n. maturatio.

Sſwihár, a, m. sl. angebundenes dünnes Endſtrickchen an der Peitſche.

Sſwihel, hle, m. dünnes Riemchen, d. Bundſchuhe (krpce) damit anzubinden.

Sſwihký u. ſſwihlý, ſ. mrſſtný 2).

Sſwihljk, a, m. ſ. ſſtěček 2); 2) ein aufgeſchoßener junger Menſch, Aufſchößling, m. etwa tenellus; ſſwihljk Pražſký, Puchm. -lice, f. ein ſolches Frauenzimmer.

Sſwihowka, y, f. Regimentsſtück, n tormentum minus legionarium, R.

Sſwihownice, f. Feldſchlange, f. ein Geſchütz, colubrinum.

Sſwinka, y, f. Schwinge, f. (Papierm.), libramentum cum pilo; pl. ſſwinky, Schwingen, transversaria pl.; 2) Sproſſen an der Leiter, Schwingen, gradus scalares, R. 3) hölzerne

Sprossen am Pfluge, gradus lignei, *R.*

Sswiřinkám, *ati*, zwitschern, fritinnire, zinzilulare; -ánj, *n.v.*

Sswitořjm, *il, iti*, s. sswiřinkám? 2) uneigentl. plappern, plaudern, garrire.

Sswitorka, *y, f.* Plaudertasche, *f.* Plaudermaul, *n.* garrula.

Sswitorný 3. zwitschernd, zinzilulans; 2) geschwätzig, garrulus: s swými sswitornými wnaučaty zahráwali.

Sswjžj, bess. swěžj.

Sswižný, *mor.* 3. hurtig, flink, behend, flüchtig, celer, velox; - nost, *f.* Hurtigkeit, Flüchtigkeit, velocitas, celeritas, *Ryb.* 2) s. sswihký.

Sswrček, čka, *mor.* s. cwrček.

Sswrčow, u, *m. mor.* s. smrčj.

Sswub, u, *m.* giftiger Dampf, *m.* Schwaden, (Bergb.) venenatus vapor.

T.

Ť, ť, ist das epenthetische ť, welches des Nachdrucks wegen, (manchmal mit vorgesetztem i, wie in gestiť) den Wörtern angehängt wird, z. B. gáť, wjť, toběť, tožť rc. Zuweilen fliest damit das ge, gest, zusammen, z. B. gižtě po giných weta, *K.* i. e. giž ge (gest).

1. Ta, *adv. sl.* (*vulgo*), weg, hinc; ta gdi! gehe weg! 2) zeigt es d. Vollziehung der Handlung an, und entspricht dem Ungrischen, el, weg: ta vmřel, er starb (hin); ta ho nassli; sie haben ihn aufgefunden, (so auch vandalisch: ta idoucsi); 3) dorthin, eo, illuc.

2. T'a, *sl. acc.* für tě.

Tabačnice, *f. sl.* s. pykšla.

Tabačnjk, *a, m.* s. tabakář.

Tabák, *u, m.* Tobak, *m* nicotiana, *Linn.*

Tabakář, *e, m.* Tobakhändler, negotiator nicotianae; - řka, *y, f.* - inn, *f.* - řský 3. - řstwj, *n.* Tobakhandel rc.

1. Tábor, *u, m.* (rein oriental. Wort, türkisch tabor, Lager), Lager, Feldlager, Kriegslager, *n.* castra, *pl.*, 2) ein Berg im Königgrazer Kr., Tabor, Tabor; 3) ein Berg im Bunzl. Kr.

2. Tábor, *a, m.* d. Kreisstadt Tabor, im Taborer Kr., Taborium.

Taboři, u. Taborsstj, Taboriten, (Hussiten), Taboritae, *Vel.*

Táborský 3. Taborer, Taboriensis.

Tabule, *f.* Tafel, *f.* zum Rechnen, tabula; auch daran zu arbeiten měděnná t., Kupferplatte, *f.* tabula aenea, malowaná tabule, Gemählde, *n.* tableau, πίναξ, *Vel.* Lchyona malíře tabule; 2) Tisch, *m.* Tafel, mensa.

Tabulka, *y, f.* Tafel, *f.* zum Rechnen, tabula; 2) Täfelchen, tabella; 3) *pl.* tabulky, Schreibtäfelchen, pugillares, *Com.*

Tácjm se, *il, iti*, s. točjm se.

Tackám se, *ati, sl.* s. potácým se.

Táčky, *f. pl.* (*sl.*) s. kotauč 3).

Tacle, taclicky, *f.* Handtäzlein, manuleae, *pl. R.*

Tady, tadyto, s. tudy, tudyto.

T'afám, *al, ati, sl.* s. polickugi.

Taffat, *u, m.* s. tykyta, *Vel. N.*

Taflowánj, *n.* Tafelwerk, Getäfel, *n.* contabulatio, *B.*

Taflugi, owal, owati, täfeln contabulare.

Tagemnjk, *a, m.* Geheimschreiber, *m.* secretarius; -nice, -inn.

Tagemný, - ně, s. tagný, - ně.

Tagemstwj, *n*. Geheimniß, *n*. a) eine geheime Sache, Heimlichkeit, *f*. mysterium, res occulta; b) das, wov. wir d. Art u. Weise nicht recht einsehen, z. B. der Menschwerdung Christi rc. mysterium.

Tagi, *tám*, *tal*, u. *tanul*, *táti* u. *tanauti*, s. gihnu.

Tagjm, il, iti, geheim halten, celare, tegere; 2) *cum acc. pers*. nicht wissen lassen: nemůžeme wás tagiti, že sme do konce rc. *Vel*.

II. *rec*. tagiti se, verborgen seyn, versteckt seyn, sich verborgen, od. versteckt halten, latere, latitare.

Tagitel, e, *m*. Hehler, celator, receptor; - lkyně, *f*. - inn, *f*. - trix, - trix.

†Tagnosnaubný 3. cryptogamus, *Bercht*.

Tagný 3. (*abs*. tagno), geheim, arcanus, secretus, occultus; s swým včenjm bude tagný, *K*. tagná chlipnost, Selbstbeflekkung, *f*. onania, *Lesch*. 2) *cum acc. pers*. verborgen seyn: nebude tě tagno, es wird dir nicht verborgen seyn, non te latebit, *Com*. to mne bylo tagno; - ně, *adv*. ingeheim, heimlich, clam, occulte, tecte, secreto; - nost, i, *f*. s. tagemstwj a): w tagnosti chowati, w tagnosti mjti, geheim halten, celare, tegere.

Tah, u, *m*. s. tažený; tah w obličegi, Gesichtszug, *m*. vultus, oris lineamentum.

Tahadlo, a, *n*. ein hölzernes, eisernes rc. Werkzeug, womit man zieht; t. ručnj, Handheber, *m*. vectis, *Vel*. *N*.

Táhám, al, ati, ziehen, trahere.

II. *rec*. táhati se, sich schleppen; s někým se t., sich mit jemand schleppen, ductare aliquem; s něčjm se táhati, sich mit etwas schleppen, herumtragen, circumgestare rem; 2) schleppen, geschleppt werden, trahi, fluere; 3) o něco se táhati, sich um etwas reißen, zanken, raufen, contendere, *Vel*.

Táhanice, *f*. Gereiße, Gezänke, *n*. rixa, altercatio.

Tahaun, a, *m*. Zieher, *m*. eine Person, (auch eine Sache, (*gen*. u,) welche zieht; 2) Zugvieh, *n*. pecus vectarium, jumentum.

1. Tahljk, a, *m*. Ausschößling.

2. Tahljk, u, *m*. Ziehriemchen am Stiefel, Struppel, *f*.

Táhlý 3. (*ol*.) strack, gedehnt, porrectus: pěkně táhlé hrdlo, *Ruk*.

Táhnu, táhl, táhnauti, tažen, *fut*. potažen, *imper*. táhni, (vgl. τεινω, tendere, dehnen, niedersächsich teinen, schwed. taenja), ziehen, schleppen, trahere: s nimi w témž zlém gho táhl, *K*. weslem táhnauti, rudern, remigare; 2) mitführen, ziehen, ducere, trahere: to zasebau táhne giné hřjchy, *K*. slowa hnau, přjklady táhnau, *prov*. *Bernol*. 3) weggehen, ausweichen; táhni, od. těhni! packe dich! apage! *Syl*. táhni po swých, dasselbe, *K*. 4) gehen, reisen, besonders v. mehrern Personen, od. Dingen, proficisci: po studyjch sem táhl, *Cyr*. do pole táhnauti, zu Felde ziehen, in bellum ire: k smrti táhnauti, s. strogiti se k stař. h. 4) ptácy táhnau, d. Vögel ziehen, wenn sie ankommen, u. fortstreichen, migrare; 5) oleg.

pálené ꝛc. *sl.* Oehl pressen, Brantwein brennen ꝛc.

II. *rec.* t-ti se, sich ziehen, sich dehnen; 2) schleppen, geschleppt, werden, trahi, fluere; 3) verbreitet werden: táhne se od nich ten obyčeg po wsseckné zemi; 4) na něco, Anspruch machen, petere, vindicare sibi, (praetendere): po dařjch a wzátcých se táhnau, *K.*

Táhowitý 3. *sl.* klebricht, zähe, tenax; - tost, i, *f. subst.*

Tak, *adv.* so, sic, ita, hoc modo; tak dwě létě, jetzt 2 Jahre, *Com.* auch *sl.* z. B. takto rok, jetzt ein Jahr; tak řečeno, *sl.* so zusagen, sic dicendo; 2) dadurch, eo; 3) dergestalt, unter der Bedingung: gen tak, gestli se neminau.

Takchcymjt, (*a, m.*), etwa Eigenwillig, *m.* presydent Takchcymjt, *Com.*

Také, (unrichtig taky), *conj.* auch et, etiam, quoque.

Takliž, *adv.* so? siccine?

Takowý 3. solcher, solche, solches, talis, ejusmodi, hujusmodi.

Anm. Unerträglich ist es, wenn es (v. den Neuern) für ten, ta, to gebraucht wird, z. B. který wám takowé odeslle; newjm dostalli ste takowé?

Takowýž, - wáž, - wéž, eben solcher, ejusmodi, ejusdem generis aut formae, *Ex.* 10, 22. takowéž nebezpečenstwj, *Vel.*

Takpán, *a, m.* Jaherr, der zu Allem ja sagt, pedarius, *Com.*

Takto, *adv.* so also, sic, ita, hoc modo, in hunc modum.

Taký 3. s. takowý.

Takyta, *y, f.* s. tykyta.

Talawasska, *y, f.* Roßbahre, *f.* arcera, (*K.* talawassky, *pl.*)

Talec, lce, *m.*? *Ryb.*

Talent, *u, m.* Atenský 60 hřiwen, Talent, talentum, *Com.*

Talián, *a, m.* -ský ꝛc. *sl.* s. Wlach ꝛc.

Taljř, *e, m.* Teller, *m.* discus, orbis; - řowý 3. Teller-.

Talow, *u, m.* s. saukrwice, sanies, *Com. Jan. N.* 316. 2) nach *Tomsa* s. hnis?

Talowina, *y, f.* vorh. 2).

Tam, tamto, *adv.* dort, ibi, istic, illic; 2) dorthin, istuc, illuc; tam ten, jener, ille; 3) hin: kdo zabit, ten tam, wer bleibt, der bleibt, *Vel.* co tam, to tam, hin ist hin, *D.* ge ten tam, er ist hin, giž ge to tam, das ist schon hin, *D.* tam ten, *sl.* dort jener; tam toho roku, *sl.* s. wloni.

Tamarčjm, il, iti, s. tarmarčjm.

†Tamarynd, *u, m.* zrostl., tamarindus, (*Vel.* tamarynda, *y, f.*)

Tamarysst, *u, m.* Tamariske, Tamaristenstaude, *f.* Tamaristenbaum, *m.* tamarix, *Linn.*

Tamégssj, jho, 1. *sl.* folg.

Tamnj 1. dortig, qui ibi est.

Tamok, *adv. sl.* s. tam.

Tamtoročnj 1. *sl.* s. lonský.

Tamž, *adv.* (*sl.*) eben dort, illic.

Taňa, tané, (*sl.*) s. tůně; 2) s. stánj, *sl.* stánja, *hung.* tanya.

†Tancowna, *y, f.* Tanzsaal, *m.* etwa saltatorium.

Tancugi, owal, owati, tanzen, saltare.

Tanec, nce, *m.* Tanz, *m.* Tanzen, *n.* saltatio.

Tanečnjk, *a, m.* Tänzer, *m.* saltator; - nice, *f.* - inn, *f.* -trix.

Tanečný 3. Tanz-, saltatorius.

Tanjer, *u, m. sl.* s. taljř.

Tanistra, -sterka, *y, sl.* s. tanystra.

Tantugem, owati, *sl.* plagen.

Tanu, (od. tanjm? *Ryb.*) *fut.* ul, anti, einfallen, (erdichten), subrepere in mentem: tanulo mu

na mysl, ducha sw. wdessenjm, Passional v. 1493. g. 3.

Tanugi, owal, owati, vorh.

Tanutj, n. d. erste Bewegung des Denkvermögens, wenn es denken soll, prima mentis operatio: tanutj mysli, B. prw nežli mi gaké tanutj na mysl přichází, K. y to srdce, a geho tanutj zná, K. b) der Gedanken selbst (in der Schrift zuweilen dem Herzen zugeschrieben, für Verlangen), cogitatio: tanutj, (in textu myssleni,) K. náklonnosti, tanutj srdečná, K.

Tanystra, u. taneystra, y, f. Tornister, etwa pera.

Tápám, al, ati, Schiffbruch leiden, naufragium facere: tápánj mořské, Vel. 2) tappen, errare: w ďábelských temnostech tápagi, Cyr. we swětě táp., Com. w neřádných rozkossech, Vel. - w bludjch a hřjssjch, K.

Tapartjk, u, m. dim. v. tapart.

Taparty, ů, pl. s. caparty 1); 2) zusammen gestoppeltes Werk im Buche, cento.

Tapecýr, a, m. Tapezierer, Kram.

T'apka, y, f. sl. Schwimmfuß des Vogels.

T'apkám, ati, sl. mit der flachen Hand leise schlagen; 2) s. plésám 1).

Tárám, al, ati, sl. s. tlampám.

Tárám se, al. ati, sl. s. taulám se.

Taranda, y, f. sl. Lypt. Plaudertasche, garrula; - ák, a, m. Plauderer, garrulus.

Tarant, u, m. Schillerwein, vinum rubellum, helvolum, R.

Tarantowý 3. bleichroth, rubellus.

Taras, u, m. Schnellbrett, n. vorne zugespitzt u. mit Eisen beschlagen, pilam catapultarium, B. 2) Riegel, m. vectis; (3) Bollwerk, n. propugnaculum? russ. temnice, wězenj).

Tarásek, sku, m. Gießbrett, n.

Tarasnice, f. Schnellbank, f. Mauerbrecher, ballista, catapulta, Vel.

Tarasugi, owal, owati, befestigen, munire: swau gistotu tarasowati a podpjrati; 2) verriegeln? claudere pessulo; s. zatarasým.

Ťarbák, a, m. sl. ein Ungeschickter; - bawý 3. ungeschickt, ineptus.

Tarcha, y, f. sl. s. těrcha.

†Tarice, f. zrostlina, alyssum, (ist eigentlich russisch).

Tárkan, -kun, u, m. sl. s. peltram.

Tarkawý 3. sl. s. strakatý, bunt.

Tarko, a, m. sl. Nahme der Hunde.

Tarmarčjm, il, iti, grempeln, schachern, Handel treiben, nundinari, cauponari: wognau tarmarčiti, Vel. o auřad gako freymarčili a tamarčili.

Tarmarečnjk, a, m. Trödler, Trödelmann (Tandler), m. scrutarius; - nice, f. - inn, f. Trödelweib, n. - ria; - jcký 3 ꝛc.

Tarmark, u, m. Trödelmarkt, m. forum scrutarium.

Tárný 3. z. B. tárný wůz, sl. Göm. Soldatenwagen, Ärarialwagen, plaustrum.

Ťarssena, y, f. Lypt. Schwangere.

Tartas, u, m.? swádu a lecyjaký tartas gedni na druhých začjnagi.

Tartica, y, f. sl. Pfoste, f.

Taryff, u, m. Tariff, z. B. taxa mince, index.

Tasska, y, f. Tasche, f. Beutel, m. crumena, marsupium; 2) sl. eine Mehlspeise, f. s. piroh.

Tasskář, e, m. Beutelschneider,

manticularius; 2) Hundsfott, *m. D.*
Tasskárjm, il, iti, Spitzbüberey treiben, buben, furacem esse.
Tasstička, y, *f. dim.* v. tasska, *Vel.*
Tasým, *fut.* yl, yti, stoßen, trudere.
Tata, y, *m.* s. tatjk.
Tatam, *adv. sl.* dorthin, s. tam.
1. Tatar, a, *m.* Tartar u. Tatar, Tatarus.
2. Tatar, u, *m.* zjla s olowěnnými vzly, Knutpeitsche, Knute, *f.* flagellum nodosum, *Cyr.*
Tatarčený 3. *sl.* s. pohankowý.
Tatárka, y, *f. sl. mor.* s. pohánka.
Tatarský 3. tatarisch, tataricus; 2) *sl* grausam, tyrannisch; Tatarská země, d. Tartarey, Tataria.
Tatjček, *m.* čka, *dim.* v. folg.
Tatjk, a, *m.* s. otec.
Tátoš, e, *m. sl. Göm.* Zauberpferd, *n.* Hyppogryph, *m.*
Tatrman, a, *m.* s. modla, *Syl.*
Tatry, *f. pl. sl.* d. Karpathen, montes Carpatici: - anský 3.
Tauchám, al, ati, s. tussjm: k tomu ani srdce geho netauchalo mu dobře, *Vel.*
Taul, u, *m.* Köcher, *m.* pharetra.
Taulám se, al, ati, herum streichen, streifen, schweifen, vagari, circumvagari: mysli swau za nepřjtomnými wěcmi se taulati, *K.* - ánj, *n. verb* s. taulka.
Taulawý 3. herumschweifend, vagus, vagans.
Taulec, lce, *m.* s. taul.
†Taulečnjk, u, *m.* zr., choretum.
Tauljm se, s. chauljm se.
Taulka, y, *f.* Herumschweifen, Herumirren, *n.* vagatio
Tauš, e, *m.* (franz. deux), Daus, *m.* im Spiele, dyas; 2) discus? taussj házet, *K. ad* 3 *Mach.* 4, 14.

Taužba, y, *f.* bess. tauženj
Taužebný 3. sehnsüchtig, desiderii plenus, ardens; - nost, i, *f.* - keit, *f.* desiderium.
Tauženj, *n.* Sehnen, *n.* desiderium; po něčem, nach etwas, rei alicujus; 2) Klagen, *n.* z. B. über sein Schicksal, questus, querimonia, querela; na něco, über etwas, de re &c.
Taužjm, il, iti, po někom, po něčem, nach jemand, nach etwas sich sehnen, desiderare rem, desiderio rei teneri; *cum gen.* klagen, queri, conqueri de: swých křiwd taužiti musyli, *K.* Bohu toho taužili, *K.* taužj nebi swého bjdného stawu; 3) *obs.* na někoho, od. na něco taužiti, für nařjkati, klagen, seine Unzufriedenheit äußern, über jemand od. etwas, queri, conqueri de homine, de re, rem.
Ťawa, y, *f. sl.* Camel, *n. dal.* deva.
Taxa, y, *f.* Taxe, *f.* aestimatio.
Taxugi, owal, owati, taxiren, aestimare: taxowáno a ssacowáno, *Vel.*
Tazadlo, a, *n. sl.* d. Deichsel sammt dem Joche am Pfluge.
Tázanj, *n. verb.* v. tázi se, autrpné tázanj, Foltern, *n. Vel.*
Tázáwám, al, ati, *fr.* v. tázi.
Taženj, *n.* Zug, *m.* a) Ziehen, *n.* ductus, tractus; b) Marsch, *m.* mehrerer Personen od. Dinge beysammen, agmen; c) Feldzug, *m.* expeditio.
Tažený, *part. pass.* v. folg. tažená zbraň, s. sstuc.
Tázi, tázal, zati, folg. tázati někoho vtrpným práwem, durch d. Folter erforschen, *Vel.*
1. Tázi se, tázal se, tázati se, *imper.* taž se, *cum & sine gen. pers.*

fragen, rogare, interrogare aliquem, quaerere ex aliquo.
2. T'ažj se mi ꝛc. *sl.* ich bin zu faul, schwierig zu etwas.
Tažitý 3. dehnbar, qui, quae, quod extendi potest, *D.* insgem. extensibilis; 2) elastisch, elasticus, *Lesch.* - tost, i, *f.* - keit, *f.* 2) - ižitát, *f.* - citas.
Ťažký 3. *sl.* s. těžký.
Tažné, stažné, ého, *n.* Kostbier, *n. D.*
Tažnice, *f.* Kugelbüchse, etwa sclopetum globularium, *D.*
Tažnjk, Honiggras?
Tažný 3. was zum Ziehen gebraucht wird, Zieh-, z. B. tažný kůň, wůl, Zugpferd, *n.* Zugochs, *m.* equus, bos vectarius; tažné železo, Zieheisen, *n. R.* 2) was sich ziehen läßt, geschmeidig, ziehig, ductilis, tractabilis; tuhé, tažné a poněkud těžké kořenj zarzaparylly, *Vel.* tažná měď, *Pawl. Cosm.*
Ťažoba, y, *f. sl.* Übelkeit, s. těžkost.
Tčenj, *n.* s. tknutj.
Tchán, a, *m.* Schwiegervater, *m.* socer.
Tchnutj, s. dchnutj, *Sap.* 11, 18 *K.*
Tchoř, e, *m.* Iltiß, *m.* mustela putorius, *Linn.* viverra.
Tchořowý 3. v. Iltiße, z. B. tchořowá kůže, Iltißbalg, *m.* pellis viverrae.
Tchyně, *f.* Schwiegermutter, socrus.
Tečem, tekl, *sl.* s. teku.
Té, s. thé.
Tečenj, *n.* Fluß, *m.* Fließen, *n.* fluxus, flumen; tečenj očj, das Triefen der Augen, lippitudo; t. krwe, Bluten, *n.* profluvium sanguinis.
Tečenný 3. *sl.* d. Base betreffend.
††Těcha, y, *f.* weit beſſ. vtěcha.
Técy, s. teku.

Teď, *adv.* s. nynj; 2) s. zde.
Teda, *conj.* s. tedy.
Tedáž, *adv.* sehr tedáž hrubo, sehr grob.
Teďky, *adv.* s. teď.
Tedy, *conj.* so, daher, igitur, ergo, itaque.
Teğljk, u, *m.* Tiegel, *m.* catinus tripes, *B.* 2) Schmelztiegel, catinus liquatorius, (crucibulum).
Tegný, - ně, nost, s. tagný, - nost.
Tehdy, tehdáž, *adv.* denn, dann, alsdenn, tum, tunc.
Těhelnica, y, *f. sl.* Ziegelofen, *m.*
Těhelný 3. *sl.* s. cyhelný.
Těhla, y, *f. sl.* s. cyhla; suchá tehla, *sl.* Leim- od. Kothziegel auf der Sonne getrocknet; tehlář ꝛc. s. cyhlář.
Těhni! *interj.* s. unter táhnu.
Téhoden, s. týhoden.
††Těhotjm, iti, schwängern?
Těhotný 3. schwanger mit einem Kinde, praegnans, gravidus, gravis.
Těkám, al, ati, s. taulám se: z gednoho města do druhého těkagj a běžj, *Spr.* gako bezzodnj a prostopaſſnj sem y tam těkali, *K.*
Těkawý 3. flatterhaft, levis, *D.* s. taulawý; - wost, i, *f.* - keit, *f.* levitas; těkawost mysli, *Com.*
Tekauň, ě, *m.* s. běhaun b).
Tekljk, s. teğljk.
Tekooký 3. s. logdawý.
Tekow, a, *m.* Barsch, ein Marktflecken im Barsch. K. Bars; - ský 3. z. B. T-ská stolice, Barscher Kom., *n.* comitatus Barsiensis.
Teku, *sl.* tečem, tekl, técy (tect, týcy, tyct), *fut.* poteku, *imper.* tec, (*sl.* teč), fließen vom Wasser ꝛc. fluere, manare; 2) rinnen, a) fließen, manare; b) triefen, manare, perfluere, z. B. sud

teče, das Faß rinnt: země tekaucý mlékem a strdj, *B.*
†Tekutjk, u, *m.* Flußsäure, *f.* fluorium, *Bercht.*
†Tekutina, y, *f.* Flüssigkeit, *f.* fluidum: elektrycká tekut. *Neg.*
Tekutý 3. flüssig, fließend, nicht dick, z. B. Wachs, Bley ꝛc. liquidus: powětřj gest tekuté tělo, *Neg.* - tost, i, *f.* - gkeit, *f.* fluiditas.
Těkwice, *f. sl.* s. tykew. 2) s. lopow.
Telafús, a, *m. sl.* Kalbskopf, Dummkopf, hebes, stipes.
Telář, *sl.* telár, a, *m.* Kälberhirt, *m.* etwa vitularius, *D.* - ařka, y, *f.* Kälbermagd, *f.* ancilla alens vitulos.
Telátko, a, *n. dim.* Kälbchen, *n.* vitellus.
Tele, (týle), ete, *n.* Kalb, *n.* vitulus.
Telec, lce, *m.* Ochsenkalb, vitulus.
Telecý 1. kälbern, vom Kalbe od. v. Kälbern, vitulinus; t. maso, s. telecyna; t. pečeně, Kälberbraten, *m.* assum vitulinum.
Telecyna, y, *f.* Kalbfleisch, *m.* caro vitulina.
Tělesný 3. körperlich, a) einen Körper habend, corporeus; b) den Körper betreffend. corporalis; 2) fleischlich, corporalis; 3) Leib-, corpus: tělesná garda, Leibgarde, *f.* custodia, cohors praetoria, *Kram.* - ně, *adv.* körperlich, corporaliter; 2) fleischlich, corporaliter; - nost, i, *f.* Körperlichkeit, *f.* corporalitas; 2) nach einigen Neuern Sinnlichkeit, *f.* (Philos.)
Telesskop, u, *m.* s. daleiohled, *D.*
Telessky, *f. pl. sl.* Pflugräder.
Teletina, y, *f.* Kalbfell, *n.* pellis vitulina; 2) Kalbleder, *n.* corium vitulinum; - nka, y, *f. dim.*

Teletnjk, u, *m.* Kälberstall, *m. D.*
Telice, *f.* telička, y, *f.* Kuhkalb, *n.*
Těljčko, a, *n. dim.* Leibchen, *n.* corpusculum, *D.*
Teljm se, il, iti, kalben, parere, od. parere vitulum.
Tělnatý, 3. corpulent, wohl bey Leibe, dick u. fett, obesus, corpulentus; - tost, i, *f.* korpulent, d. Dicke od. Fleischigkeit des Leibes, corpulentia.
1. Telný 3. tragend, trächtig, v. den Kühen, gravidus, fetus.
2. Tělný 3. leibfarbig; t-ná barwa, Leibfarbe, s. barwa.
Tělo, a, *n.* Körper, *m.* a) jede Substanz, d. nicht geistig ist, physischer Körper, corpus; tělo fizycké, *Neg.*; am üblichsten b) der Leib des Menschen, corpus; 2) tělo městské, Staatskörper, *Vel.*
Tem, *gen.* v. tma 2).
Těma, ata, *n. sl.* s. těmeno.
Témden? s. týden? Přem. Ottogar II. po témdni sobě ginau wzal, *Vel.*
Temenec, nce, *m.* Quelle, *f.* Sprudel, *m.* latex, fons.
Temenisstě, *n.* ein glatter, kahler Ort, wo nichts wachsen will, glabretum; 2) s. temenec; 3) der Ort, wo das Meer austritt, aestuaria, (orum), *pl. R.*
Těménko, a, *n. dim.* v. těmeno.
Těměnnj 1. z. B. těměnnj zubowé, d. hintersten Zähne, dentes genuini.
Těmeno, a, *n.* Vorderhaupt, *n.* sinciput, pars antica capitis.
Téměř, *adv.* fast, beynahe, fere, ferme, prope, propemodum, paene.
Těmian, a, *m. sl.* s. kadidlo.
Temně, *adv.* dunkel, a) finster, ohne Licht, obscure; b) schwärzlich, ein wenig schwarz, v. der Farbe, fusce; temně žlutý,

dunkelgelb, luteus; temně zelený, dunkelgrün.

Temnice, *f.* Loch, *n.* wo man in das Bergwerk einfährt, *R.* 2) jeder finstere Ort, *R.* 3) *sl.* unterirdischer Kerker, *m.* carcer (obscurus).

Temnjm, ěti, *sl.* blind werden.

Temnost, i, *f.* Dunkelheit, Finsterniß, *f.* obscuritas, tenebrae; 2) s. slepota.

Temný 3. dunkel, a) finster, ohne Licht, obscurus; b) nicht hell, v. den Farben, fuscus, austerus; 3) dumpfig, hohl, vom Schalle, obtusus; temný hlas, hohle Stimme, *D.* 4) *sl.* & *ol.* s. slepý, blind, coecus.

Temperament, u, *m.* Temperament, *n.* temperamentum.

Temperugi, owal, owati, mäßigen, temperiren, temperare: náklonnosti tak ohýbá a temperuge, *K.*

Templář, e, *m.* s. sspitálnjk 1).

Temýnec, nce, *m.* s. temenec.

Těmýnko, beſſ. těménko.

Temže, *f.* der Fluß Temse, in England, Tamesis.

Ten, ta, to, *genit.* toho, té, toho, der, d. das, a) derjenige, diejenige, dasjenige, is, ea, id; ille, illa, illud: w tom wewſſem, in allem dem, *K.* to geſt tjm, das kommt daher, *Cyr.* a to, u. das, u. zwar, idque, *K.* 2) das emphatische ten, ta, to: z té duſſe, vom Herzen, v. ganzer Seele, toto pectore; z té duſſe k němu náchylný, *B.* a bohatá, ta trucuge, *sl.*; 3) ein solcher, eine solche ꝛc. is, ea, id; 3) dieser, diese, dieses, hic, haec, hoc.

†Tenatenka, y, *f.* zroſtlina, hydrodiction.

Tenátko, a, *n. dim.* v. folg. *pl.* tenátka, Fähnchen, *D.*

Tenato, a, *n.* üblicher teneto.

Tenaučce, *adv.* s. tenjčce.

Tenaučký 3. s. tenjčký.

Těňawa, (tjeňawa), *sl. Göm.* s. ſtjn; *russ.* těň, Schatten.

Tence, *adv.* dünn, nicht dick, tenuiter.

Tenčice, *f.* d. kleinere Zimmeraxt, *f.* ascia minor.

1. Tenčjm, el, eti, dünn werden, extenuari: břicho tenčelo.

2. Tenčjm, il, iti, s. ztenčjm.

Tenčjř, e, *m.* bjlý ſtjrač, Dünnmacher, *m.* (Beckerey), extenuator.

Tenetnj 1. Garn, Wildgarn, Wildnetz betreffend; widličky tenetnj, Garngabel, *f.* cervi, amites.

Teneto, a, *n. pl.* tenata, *B.* Garn, Netz, *n.* für Thiere, cassis, plaga; zwjřecý teneto, Wildgarn, Wildnetz, Jägergarn, *n.* cassis venaticus; zagečj t., Hasengarn, cassis leporarius; bidla v tenat, Garnstangen, *pl.* amites, *plur.*

Tenjčký 3. *dim.* fein, subtil, zart, sehr dünn, subtilis; - čce, *adv.* - liter, - koſt, i, *f.* s. tenkoſt.

Tenkel, u, *m. sl.* s. samopſſe.

Tenkoſt, i, *f.* Dünne, *f.* der Mangel der Dicke, tenuitas; b) Klarheit; tenkoſt hlaſu, d. Klarheit der Stimme: tenkoſt ſluchu, d. Schärfe des Gehörs, *D.*

Tenkrát, tenkráte, *adv.* dießmal, nunc quidem od. blos nunc; 2) damals, tum, tunc, eo tempore, illo tempore &c.

Tenký 3. (vgl. τυνοσ, tenuis, perſ. tent, engl. thin), *abs.* tenko, *comp.* tenčí, *superl.* neytenčí, dumm, nicht dick, z. B. ein

Brett, Faden, Leinwand, tenuis; b) scharf, acutus: tenký sluch, tenké vssi, auch tenký nos, sagax; b) klar, clarus, acutus: tenký hlas.
Tenráz, *adv. sl.* s. tenkrát.
Tento, tato, toto, *gen.* tohoto, této, tohoto, dieser, diese, dieses, od. dieß, hic, haec, hoc.
Tentýž, s. týž.
Tenže, táže, tože, *sl. & ol.* vorh.
Teorye, *f.* Theorie, theoria; - retycký 3. -retisch, -reticus; - cky, *adv.* - retice, *P.*
†Téownjk, u, *m.* Theestrauch, *m.* Theestaude, *f.* thea.
Tepánj, *n. verb.* v. tepu.
Tepený 3. geschlagen, z. B. tepené zlato, geschlagenes Gold, aurum folintum; tepený mosaz, geschlagener Messing rc.
Tepla, y, *f.* Töpel, eine Stadt im Pilsn. Kr., Tepla; 2) Töpel, *f.* Fluß bey Carlsbad, Tepla; 3) der Nahme mehrerer Ortschaften in Ungarn.
Teplanský 3. Töpler, Teplanus.
Teplaučký, - nký 3. *dim.* v. teplý.
Teple, *adv.* warm, calide; lau, tepide.
Teplice, *f. pl.* warme Bäder, thermae, (arum); 2) der Nahme mehrerer Ortschaften.
1. Tepljm, el, eti, warm werden, calescere. calefieri; lau werden, tepidum fieri, tepescere.
2. †Tepljm, il, iti, bess. als topjm, heizen, sagt *Lesch.* weil topjm, per abusum, aus tepljm (*sl. ol.* viell. auch topljm, da im Slowakischen öfters o für e steht), entstanden seyn dürfte.
II. *rec.* t-ti se, *sl.* wie: oteplilo se, es ist warm worden.
Teplo, a, *n.* s. teplost, *Vel.*
Teploměr, u, *m.* Thermometer, thermometrum.

Teplomjrný 3. z. B. teplomjrné sklo, s. vorh. *R.*
Teplost, i, *f.* Wärme, *f.* calor; lauliche Wärme, tepor.
Teplota, y, *f.* (*sl.*) vorh.
Teplý 3. (*abs.* teplo), warm, calidus; lau, tepidus.
Teprw, teprwa, (*ol.* teprůw), *adv.* erst, eben erst, od. endlich, demum, denique, z. B. pak teprw, dann erst, tum demum (denique): teprw gdeš? kommst du erst? zeytra teprw? morgen erst?
Těpssa, y, *f. sl.* (*croat.* tepszia, testus), ein rundes großes Blech zum Kuchenbacken; 2) Schimpfw. gegen ein ungeschicktes Weib.
Tepu, tepal, tepati, *fut.* potepu, schlagen, z. B. mit dem Hammer, Stocke jemand schlagen, ferire, percutere, icere, pulsare, verberare.
Teraz, (tenraz), *sl.* jetzt, nunc.
Terbuch, u, *m.* Bauch, Magen, *m.* (verächtlich), venter.
Terč, e, *m.* u. terč, i, *f.* Scheibe, *f.* wornach man schießt, orbis, discus; 2) *ol.* Fußschirm, *m.* Rondatsche, *f.* scutum.
Těrcha, y, *f. sl.* s. tjž, tjhota; - awý 3. z. B. těrchawá žena, s. těhotná.
Teřich, u, *m.* Unterbauch, *m.* venter, abdomen; 2) Bärmutter, *f.* uterus, vulva; 3) *gen.* a, der einen großen Unterbauch hat, abdominosus.
Teřichowý 3. vorh. 3).
Termjn, u, *m.* Termin, *m.* terminus, Pr. *Com.* wogsko bylo w těžkých termjnjch, - in extremis angustiis.
†Termometr, u, *m.* s. teploměr.
Terpentýna, y, *f.* Terpenthin, *m.*

a) ächter Harz des Terpenthinbaumes, resina terebinthi; b) modřjnowá t-na, der Venetianische Terpenthin, Harz des Lerchenbaums, resina laricis.

Terpentýnowý 3. z. B. terpentýnowý strom, Terpenthinbaum, *m.* terebinthus; t-wý oleg, Terpenthinöhl, oleum therebinthinum.

Tes, u, *m.* ein schwacher, beschlagener Stamm, wie man mit dergleichen d. Ställe belegt.

Tesáček, čku, *m. dim.* v. tesák.

Tesačka, y, *f.* schmale Axt, ascia minor, *D.*

Tesák, u, *m.* Haudegen, *m.* Dusack (welches letztere Wort aus tesák gebildet ist; Adelung), ein kurzes breites, wie ein Säbel gekrümmtes Schwerdt, ensis ad caedendum; 2) s. tesslе, *R. D.* 3) *pl.* tesáky, s. kly 1).

Tesám, u. tessi, tesal, tesati, beschlagen, behauen, durch Hauen bearbeiten, z. B. Bauholz rc. asciare, exasciare, ascia dolare, dedolare; 2) fig. hubau, s. tlácham; auch plump dareingehen: wssudy zhlaupa tesati, *Com.* přes ssňůru tesati, trop., über d. Schnur hauen.

Tesanice, *f.* beschlagener Baum, beschlagenes Holz, arbor dolata, lignum dolatum.

Tesař, e, *m.* Zimmermann, ein bekannter Handwerksmann, faber tignarius; - řka, y, *f.* des Zimmermanns Frau, conjux, uxor, marita fabri tignarii; - ský 3 das Zimmerhandwerk betreffend; t-ský towaryš, Zimmergeselle, *m.* insgem. sodalis tignarius &c. - řstwj, *n.* Zimmerhandwerk, *n.* opificium fabri tignarii.

Tesklim, il, iti, trauern, traurig seyn, lugere, dolere.

Tesklíwě, *adv.* verdrießlich, a) beschwerlich, moleste; b) mürrisch, morose; c) bang, ängstlich.

Teskliwost, y, *f.* Verdruß, *m.* Beschwerlichkeit, Unannehmlichkeit, *f.* molestia; 2) Aengstlichkeit, a) d. Neigung sich zu ängstigen, anxietas; b) Angst, *f.* Bangigkeit, *f.* anxietas.

Tesklíwý 3. (*abs.* tesklíw, tesklíwo), verdrießlich, a) beschwerlich, unangenehm, molestus, ingratus; b) mürrisch, morosus, difficilis, tristis; 2) ängstlich, a) zur Angst geneigt, z. B. Mensch, Gemüth, Thier, anxius, pavidus; b) angstvoll, bange, z. B. Mensch, Thier rc. anxius, pavidus; c) mit Angst verbunden, mit Angst geschehend od. Angst machend, pavidus, anxius.

Testnjm, il, iti, s. tesklim, *Com.*

Teskno, *adv. cum gen. pers.* z. B. teskno gich gednoho po druhém, sie sehnen sich einer nach dem andern, *Com.*

Tesknost, i, *f.* s. teskliwost.

Tesknota, y, *f. mor.* vorh. tesknoty po domu, *mor.* Heimweh, *n.*

Tesla, y, *f.* njž laukoty wysekáwagj, Dechsel, *f.* ascia exsecandis absidibus, *K.* 2) od. tesák, s. tesslе, *R.*

Tesljk, u, *m.* s. Kreuzaxt, *f. D.*

Teslo, a, *n.* Hobel, *m.* runcina, Iz. 44, 13.

Tesna, y, *f.* Zimmeraxt, ascia.

Tesnjk, a, *m.* Steinmetz?

Těsnina, y, *f.* enger Ort, angustiae, *D.* auzké těsniny w horách, enger Paß, fauces montium, *Com.*

Těsno, a, *n.* Enge, fig. Noth, Be-

drängniß, *f.* angustiae: do těsna tě wehnal, *K.*

Těsný 3. (*abs.* těsno), enge, angustus, arctus: těsný geště rozum (mladých a prostých), *Com.* - ně, *adv.* - ste, - cte; -nost, *i, f.* d. Enge Beschaffenheit, Enge, *f.* angustiae.

Tešſi, tesal, tesati, s. tesám.

Těšſjm, il, iti, trösten, solari, consolari; 2) vertrösten, Hoffnung machen, geben, spem facere, offerre; - jwám, al, ati, *fr.*

II. *rec.* t-ti se, sich getrösten, gewiß hoffen, Zuversicht haben, fidere, confidere, certa sperare; 2) sich freuen, vergnügt seyn, gaudere re aliqua: nedlauho se swému sſtěstj těšſil, těšſiti se z přjchodu něčjho; těšſiti se něčjm, Luk. 16, 25.

Tešſjn, u, *m.* d. Stadt Teschen, Teschinium; - nſký 3. Teschner, Teschiniensis; Tešſinská gablka, *prov.* falscher Trost: darmo na ty Tešſinské (těšſinské) gablka očekáwá, *Cyr.*

Těšſitel, e, *m.* Tröster, consolator; - lkyně, *f.* - inn, *f.* - trix.

Tešſle, *f.* Hauart, Zimmerart, *f.* ascia major, *Lesch.*

Tešſlice, *f. sl. Lypt.* s. tesačka.

Test, ě, *m.* s. tchán.

Testament, u, *m. sl.* & *ol.* s. kſſaft.

Testice, *f. sl.* s. tchyně.

Těstkný 3. *obs.* s. těsný.

Těsto, *a, n.* Teig, *m.* z. B. v. Mehle, massa; mastné těsto, Butterteig, farina pinguis, *R.* strauhané t, geriebener T., trhané t., s. trhance.

Teta, y, *f.* Base, *f.* a) Vaters Schwester; teta po otcy, otce mého sestra, amita; b) Mutterschwester; teta po mateři, matky mé sestra, matertera; c) Muhme, *f.* consobrina, cognata,

Tetelým se, iti, beben, tremere, *D.*

†Tětěwnice, *f.* zrostl., neurada.

Tětj, *n.* Hauen, *n.* sectio.

Tetiččin, *a, o, adj. poss.* dem Mühmchen gehörig.

Tetička, *y, f. dim.* Mühmchen, cognatula, sobrinula.

Tetin, *a, o', adj. poss.* der Base od. Muhme gehörig.

Tetinný 3. vorh.

Tetiwa, *y, f.* bess., nach *B.* tetiwo, *a, n.* d. Sehne am Bogen, nervus.

Tetka, *y, f.* Mühmchen, s. teta.

Tetřew, *a, m.* od. tetřew hluchý, *sl.* hluchán, Auerhahn, *m.* im Walde, tetrao od. tetrao urogallus; tetřew menšſj, od. tetřjwek, Birkhahn, *m.* Birkhuhn, tetrix, *Linn.* lagopus, *Kl.*

Tetřewec, wce, *m.* genž gest gařabatý, *sl. Lypt.* d. kleinste Art v. Auerhahnen, (auf den Karpathen,) Birkhahn?

Tetřjwek, wka, *dim.* s. tetřew.

Tetušſka, *y, f. sl.* s. tetička.

Text, u, *m.* Text, *m.* textus; text hebreyský, *K.* fig. text čjsti někomu, den Text lesen, objurgare, *Syl.* 2) s. nápis: text na ğroſſi wyražen: Venceslaus &c. *Vel.* text na hrobě, Grabschrift, *f.* 3) aperta, expressa verba: textem mu oznámeno, man hat ihm ausdrücklich erklärt, plane, diserte &c.

Teyden, dně, *m.* s. týden.

Teyğl, e, *m.* s. teğljk, *K.*

Teykám se, al, ati, s. týkám se.

Teykanec, nce, *m.* s. lihanec, *D.*

Teyl, *a. m.* der Hintertheil des Kopfes, occipitium.

Teyn, *a, m.* nad Wltawau, Tein, St. u. Schloß im Bech. Kreise

Moldava; Teyn Horšůw, Bischofsteinitz, St. u. Schloß im Pilsner Kr. - S. auch Tyn.

Teynec, nce, *m. dim.* v. tyn, *Haj.* 2) s. klaffter?

Teyný 3. s. tagný.

Teyrám, al, ati, plagen, Plage machen, kuranzen, vexare, incommodis adficere, fatigare

Těž, *adv.* imgleichen, auch, ferner, item, nec non; 2) s. tyž.

Těžce, *adv. comp.* tjž, tjže, tjžegi, *superl.* neytjž, -že, -žegi, schwer, a) mit Gewicht, nicht leicht an Gewicht, graviter; b) gefährlich, mißlich, bedenklich, difficulter, difficiliter; c) mit Schwierigkeit, difficulter, difficiliter, aegre; d) schwerlich, kaum, vix, aegre.

Těžek, (eigentlich *abstr* v. těžký), beschwerlich, molestus: těžek mi gest dlauhým wyprawowánjm, *Vel.* 2) nad něčjm těžek, betrübt, ängstlich, anxius: těžek gest nad tjm, že takowj nečistj at. *K.* těžek byl, aegre ferebat.

Těženj, *n. verb.* v. folg.

Těžjm, el, eti (nicht těžiti, s. Přjsl. 3, 14) lösen, Geld lösen, einnehmen, bekommen, pecuniam accipere, pecuniam exigere; 2) wuchern, Gewinn zu erwerben suchen, sowohl in gutem, als nachtheiligem Verstande; mit Gelde, fenerari: těžel hřiwnami, *B.* mit etwas, fenerari rem; besonders figürlich: swau hřiwnau těžeti, mit seinem Pfunde wuchern, exercere virtutem, od. ingenium, od. auch fenerari.

Těžkodýchagjcý 1. z. B. prsy, *Neg.* schwer athmend.

Těžkomyslný 3. schwermüthig, melancholicus, *R.*

Těžkost, i, *f.* Schwere, *f.* gravitas; 2) Schwierigkeit, a) wenn etwas schwer ist, difficultas; b) Bedenklichkeit, dubitatio, scrupulus. 3) Übelkeit, Neigung zum Erbrechen, nausea.

Těžký 3. (*abst.* těžek, těžko), *comp.* těžšj, *superl.* neytěžšj, schwer, a) Gewicht habend, schwer aufzuheben rc. z. B. Geld, Gewicht, Last rc. gravis; těžké obilj, i. e. Weizen, Roggen, *Vel.* b) drückend, beschwerlich, z. B. Luft, Krankheit, Arbeit, *f.* gravis; c) schwer zu verdauen, gravis; d) schwer aufzuheben, z. B. Kasten, Augen rc. gravis; e) schwerfällig, z. B. Pinsel rc. gravis; f) ängstlich, z. B. Herz, anxius; g) beschwert, gravis; těžcý gezdcy, schwere Reuterey, equites gravis armaturae; h) mit Schwierigkeit verbunden, z. B. Arbeit rc. difficilis; i) gefährlich, mißlich rc. difficilis; k) heftig, groß, gravis.

Těžko mi gest, a) es fällt mir beschwerlich rc. molestum est &c. b) mir ist übel, male mihi est, nauseo; mir wird übel, nauseo.

Tfi! *interj.* pfui! phui!

Thé, *n. indecl.* The, *m.* thea.

Ticho, a, *n.* Stille, *f.* tranquillitas, silentium; 2) Sanftheit, *f.* sanfte Beschaffenheit, lenitas: z ticha se zasmáti; 3) *sl.* s. tjše.

Tichomyslnost, i, *f.* Sanftmüthigkeit, clementia, mansuetudo.

Tichost, i, *f.* s. ticho 1), 2), 3); Sanftmuth, *f.* lenitas, clementia, mansvetudo.

Tichucký, - nký 3. *sl. dim.* v. tichý.

Tichý 3. (*ol. abs.* tich), *comp.* tišši, *superl.* neytišši, still, a) ruhig, z. B. Mensch, Gemüth,

Meer, Wind, Nacht, Tag, quietus, tranquillus, tacitus; b) nicht rauschend, nicht lermend, silens, tacens, tacitus, quietus; 2) sanft, z. B. Mensch, Wind, lenis, mollis; 3) sanftmüthig, lenis, clemens, mansuetus, placidus, mitis.

Tjesk, u, *m. sl.* Ofenkrücke, *f.*

Tjhnu, ul, *auti*, *spěšně se hrnauti*, huschen, *D.* (leise davon schleichen? *T.*).

Tjhota, (*obs.*) s. tjž b), *Com.*

Tilo, *a, n. sl.* s. teyl.

Tjlko, *a, n. dim.* s. tělicko; 2) der Leib eines Hemdes, truncus.

Tjnánj, *n.* s. stjnánj, *Com.*

Tintěrky, rek, *pl.* s. titěrky.

Tintidlo, *a, n.* Narr, Laffe, Lippel, *m.* homo serviens ludibrio.

Tintili wantili kočička brauk, gem. Sprichw. wasche mir den Pelz, u. mache ihn nicht naß.

Tjpet, u, *m.* s. smrkačka 2).

Tjrám, ati, gallopiren, *D.* tjrati cwalem, *Ryb.* 2) s. teyrám, *Ryb.*

Tis, u, *m.* Eibe, *f.* Eibenbaum, Taxbaum, *m.* taxus.

Tisa, *y, f.* der Fluß Theiß, *f.* in Ung., *-an*, Theißer, Tibiscanus, accola Tibisci; *-nka, y, f.* -inn, *f.* *-na; 2) sl.* s. tis.

Tjseň, sně, *f.* die Enge, *f.* angustia, angustum: *w čas weliké tjsně a tlačenj lidu, Com.* 2) d. enge Beschaffenheit: *tjseň prsů*, Engbrüstigkeit, asthma, (atis), *n.*

Tisk, u, *m.* Druck, *m.* pressus, pressura; b) der Druck in der Buchdruck., typus, impressio; c) *sl.* s. tlačenice.

Tiskař, e, *m.* Drucker, *m.* z. B. der Leinwand &c. impressor lintearius; b) (*bess.* *tlačitel*), Buchdrucker, *m.* typographus; *-řka, y, f.* - inn, *f.* -inn, - inn, *f.* uxor impressoris linteari i; - phi; *- árna, y, f.* Druckerey, Werkstätte, *f.* officina typographica; - *řstwj, n.* Druckerey, *f.* d. Kunst, ars typographica, *D.*

Tisknu, *tiskl, tisknauti, tjštěn,* (*sl.* *tisknut*), drücken, a) z. B. mit dem Fuße, premere, auch urgere, wenn es soviel ist, als drängen, u. incumbere wenn es soviel ist, als sich darauf stemmen; b) auf od. in etwas, z. B. ein Siegel &c. imprimere rem, in re (rei); auch sagt man imprimere rem, statt in re; 2) drucken, z. B. Katun &c. formas imprimere rei; ein Buch, typis exscribere, insgem. imprimere, excudere.

II. *rec. tisknauti se*, sich wohin, od. zu etwas drängen, se ingerere, se obtrudere.

Tjsnjm, il, iti, enge machen, angustare.

Tisowý 3. v. Eiben, taxeus.

Tjsse, *adv.* still, a) ohne Worte, tacite, silenter; z. B. sitzen &c. b) ohne Geräusch, ohne Geschrey, ohne Lermen &c. tranquille, silenter, tacite; ist es soviel als unbeweglich, so steht sine motu: *tjsse ležeti*, still liegen, jacere immotum: 2) sanft, leniter, molliter; ist es soviel als ruhig, so steht auch placide; 3) sanftmüthig, leniter, clementer, placide.

Tiššjm, il, iti, stillen, a) hemmen, z. B. Begierde, Aufruhr &c. sedare, tranquillare, compescere, inhibere; b) beruhigen, tranquillare; c) zum Schweigen bringen, silentium alicui

adferre; 2) beſänſtigen, lenire, mitigare, placare.

II. *rec.* tiſſiti ſe, ſich legen, nachlaſſen, remittere, quiescere, se ponere.

Tiſſina, y, *f.* Stille, *f.* im Orte, silentium; d. Stille, Ruhe, z. B. des Meeres, silentium, tranquillitas.

Tjſta, y, *f.* Hündinn, *f.* (v. Hund), canis *foemina.*

Tiſýc, e, *m.* tauſend, mille; tiſýc wogáků, tauſend Soldaten, mille milites, u. mille militum; po tiſýcy, je tauſend, jeder (jedem) tauſend, milleni.

Tiſýcerý 3. *nom.* u. *acc. pl.* tiſýcery, tauſenderley, v. tauſend Arten, mille generum; b) tauſendfach, tauſendfältig, milleplex; c) tauſend, mille.

Tiſýckrát, *adv.* tauſendmal, millies; tiſýckrát tiſýc tiſyců, i. e. tiſýc milionů.

Tiſýcnáſobný 3. ſ. tiſýcerý b).

Tiſýcnjk, a, *m.* ein Befehlshaber über tauſend Soldaten.

†Tiſýcokwět, u, *m.* zroſtlina, myrianthus.

Tiſýcý 1. tauſendſte (der, d., das,) millesimus.

Tiſýcyřemeſlný 3. z. B. ďábel, *Com.* Tauſendkünſtler, mille artium.

Titěrkugi, owati, ſ. ſſaſſkugi.

Tjtěrky, (*Com.* titěrky, *f. pl.* (*mor.* auch tjtěrka, *f. sing.*), *gen. pl.* tjtěrek, Spielzeug, *n.* (der Kinder), res lusoriae, crepundia, (orum); s tjtěrkami zacházeti, vorh.

Tjtěrný 3. läppiſch, ineptus, puerilis, frivolus; - ně, *adv.* - te, - liter, - le.

Titwořenj, *n.* Grimaſſe, *f.* gestus ineptus, *D.*

Titwořjm ſe, il, iti ſe, Grimaſſen machen, *D.*

Tjž, e, *f.* Schwere, *f.* gravitas; 2) d. Laſt, a) Schwere *f.* pondus, moles; b) Bürde, *f.* onus, auch moles, wenn ſie drückend iſt; c) Ladung, Fracht, *f.* onus.

Tjži ſe, tázati ſe, ſ. tázám ſe.

Tjžjm, il, iti, herab drücken, degravare; 2) belaſten, onerare, *S.*

II. *rec.* tjžiti ſy, *mor.* gravari: to poopravviti aby ſy netjžili, Frič.

Tkáčata, ſ. žrauti? *obs. Dal.*

Tkáč, e, *m.* - čka, y, *f.* - áčký 3. *sl.* ſ. tkadlec, tkadlice, *rc.*

Tkadlec, dlce, *m.* Weber, textor.

Tkadlectwj, *n.* Weberey, Weberkunſt, *f.* ars textoria.

Tkadlcowſký 3. Weber=, textorius.

Tkadlj, *f. ol.* folg.

Tkadlice, *f.* Weberinn, textrix.

Tkám, al, áti, weben, z. B. Leinwand rc. texere.

Tkanice, *f.* Band, *n.* Binde, *f.* z. B. am Kopfe, taenia: tk. zlatá, ſtřjbrná, *Vel.* 2) Bärtlein, *n.* Schnur, *f.* funiculus, linea.

Tkanička, y, *f. dim.* Bändchen, Bindchen, *n.* taeniola.

Tkaničkář, e, *m.* Bandmacher, *n.* effector taeniarum; - inn, *f.* - trix t-arum; - řſký 3. rc. wie bey pekař.

Tkaničnjk, a, *m.* vorh.

Tkliwý 3. rührend? reizbar?

Tknu, *fut.* tkl, (tknul), tknauti, ſtechen, ſtecken, pungere: nebylo kde ſſpendljkem tknauti, *Wrat.*

II. *rec.* tknauti ſe, *reg. gen.* berühren, anrühren, z. B. rukau, mit der Hand rc. tangere, attingere, contingere; 2) betreffen, a) angehen, spectare, attinere, pertinere ad &c.

b) anbelangen, attinere, spectare, z. B. co se mne tkne, was mich betrifft, quod ad me attinet (spectat).
Tknutj, n. Berührung, f. tactio, tactus, attactus, contactus.
Tkýnám se, al, ati, schwärmen, vagari, *Ryb.*
Tla, y, f. *mor.* s. strop.
Tlačar, a, m. *sl.* s. tiskař.
Tlačba, f. *sl.* Treten, s. tlačjm 4).
Tlačenice, f. Gedränge, n. a) Drängen, n. pressio, pressus; b) Haufen Menschen od. Thiere, d. sich drängen, turba.
Tlachač, e, m. s. tlampač.
Tlachám, al, ati, s. tlampám.
Tlachánj, n. Geschwätz, garritus.
Tlachy, ů, pl. Possen, nugae.
Tlačjm, il, iti, drucken, drücken, premere; 2) schwer fallen; wýpowěd tlačiti bude na odsauzené; 3) keltern, pressare uvas, 2 Ezd. 16, 26 4) *sl.* das Getreide durch Pferde austreten, (calcando triturare).
Tlačitel, e, m. s. tiskař b).
Tlama, y, f. Maul, n. bucca.
Tlamač, e, m. Bärenbeißer, *D.*
Tlamatý 3. der ein großes Maul hat, Großmaul, m. bucculentus.
Tlampač, e, m. Plauderer, garrulus; -čka, y, f. -inn, f. -la.
Tlampám, al, ati, plaudern, schwatzen, garrire; ledacos ledakam tlampati, *Vel.* -ánj, n. v.
Tlamy zwamy, pl. s. tlachánj, *D.*
Tlapa, y, f. Tatze, Tappe, f. der Thiere, ungula, *B.* slon přednjmi tlapami sehne strom, *Kr.*
Tlápám, al, ati, stampfen, treten, cum sonitu incedere: po těljch nohama tlápali; 2) *sl.* schwatzen, faseln, blaterare.
Tlásťám, al, ati, kauend essen, manducare: do nocy tlásťagj a popjgegj, *Cyr.* 2) s. tlesťám? *Ryb.*
Tlaučeť, čku, m. *dim.* v. tlauk, Stößel, m. pistillum.
Tlaucy, -se, s. tluku, -se.
Tlauk, u, m. (*sl.*) Mörserstößel, m. pistillum; 2) (*boh.*) Steuerstange, f. contus?
Tlaukám, al, ati, *fr.* v. tluku.
1. Tlaušť, ě, m. Elte, f. Döbel, m. Diebel, ein Flußfisch, squalus.
2. Tlaušť, i, f. folg.
Tlaušťka, y, f. Dicke, f. dem Umfange nach, crassitudo; 2) Fettigkeit, z. B. eines Menschen, Thieres, pinguedo, pinguitudo
Tlč, i, f. *sl.* s. tluč.
Tlesťač, e, m. Klatscher, garrulus.
Tlenj, n. Verwesung, Fäulniß, f putredo; 2) Schwinden, n. tabes; 3) Glimmen, n.
Tlesťám, al, ati, klatschen mit den Händen, frohlocken, plaudere; -nutj, n. *verb.* rukama tlesťnauti, *K.*
†Tlesťatec, tce, m. Bandwurm, m. taenia, *P.*
Tlesťnu, *fut.* kl, knauti, s. tlesťám.
Tlet, tleti, *sl.* i. e. tljti, folg.
Tljm, tlel, tljti, verwesen, putrefieri, putrescere, solvi, interire; 2) schwinden, abnehmen, tabescere, contabescere, extabescere; 3) glimmen, od. insgeheim brennen, gliscere
Tlk, u, m. *sl.* s. tlauk.
(Tlkanica, f. *Tren.* Schlagfackel, f.
Tluč, i, f. z. B. t. ječná, Gerstenmehl, n. Gerstenmalz, polenta.
Tlučenj, n. Schlagen, n. a) Prügeln, n. verberatio; b) des Pulses, ictus, motus; c) des Herzens, motus; 2) Stoßen, n. Zerstoßung, f. contusio.
Tlučený 3. *part. pass.* v. tluku; tlučený hrách, durchgestriches

ne Erbsen, pulmentum piseum, *Vel. N.*

Tluchuba, y, *m.* Mauldrescher, Maulmacher, *m.* blaterator.

Tlučky, *f. pl.* Falle, *f.* auf größere Thiere, laqueus, *D.*

Tlukadlo, a, *n.* Stößel, *m.* pistillum.

Tluku, (ču), tlučeš, tlaukl, tlaucy (tlauct), tlučen, *imper.* tluc, *part. act.* tlukaucý (tlukaucýmu otewře, *K.*), schlagen, a) z. B. mit dem Hammer, Stocke, jemand schlagen, ferire, percutere, icere, pulsare, verberare; na dwéře tlaucy, an d. Thür schlagen, klopfen, anklopfen, januam pulsare, ferire &c. b) sich bewegen, z. B. der Puls, das Herz, moveri, micare; 2) stoßen, zerstoßen, contundere, tundendo terere, od. conterere; 3) máslo tlaucy, buttern, Butter machen, butyrum conficere. Auch slawjk tluče? - schlägt, *Neg.*

II. *rec.* tlaucy se, sich herum treiben, herum arbeiten, vagari; po horách se tlučeš, *Cyr.* swětem se tlaucy, *sl.* 2) k někomu od. na někoho, sich drängen, *Com.* na mne se tluka a wolage, *K.*

Tlumač, e, *m.* (höchstwahrscheinlich vom altslaw. tlma, tlama, Maul; *russ.* tolma'c, *polon.* tolmacz, *hung.* tolmács), Dolmetscher, *m.* interpres.

Tlumoček, čku, *m. dim.* v. tlumok.

Tlumoch, a, *m.* so werden in der *Cyr.* d. Priester Pythiens genannt.

Tlumočjm, il, iti, dolmetschen, interpretari, vertere.

Tlumočnjk, a, *m.* s. tlumač; -nice, *f.* Dolmetscherinn, *f.* interpres.

Tlumok, u, *m.* wak, Wadsack, *m.* bulga, pera.

Tlupa, *f. ol.* heyno, (vgl. *russ.*)

Tlustě, *adv.* dick, dem Umfange nach, crasse; 2) grob, a) dick, crasse; b) tief, z. B. singen, graviter.

Tlustost, i, *f.* Dicke, *f.* dem Umfange nach, crassitudo; 2) Fettigkeit, *f.* pinguedo, pinguitudo.

Tlustnu, stl, stnauti, dick werden, crassescere; 2) fett werden, pinguescere.

Tlustý 3. *comp.* tlustšj, *superl.* neytlustšj, dick, a) v. großem Umfange, z. B. ein dicker Baum, dickes Buch &c. crassus; b) dick u. fett, obesus; 2) grob, a) dick, nicht subtil, z. B. Leinwand, Faden, crassus; b) tief, z. B. Stimme, gravis.

Tma, y *f.* Finsterniß, *f.* tenebrae, caligo: hustá a gako makawá tma, *K.* 2) *gen. pl.* tem, (*ol.* u. bey einigen Neuern,) Legion, *f.* Regiment, *n* legio: měl tmu ďáblů, *Mar.* 5,9. *ed. Kral. prior.* auch *russ.* tma: dwě tmě tem; s. *Dur. Bibl. sl. I. p.* 380.

II. *adv.* tma, *comp.* tměgi, *superl.* neytměgi, finster; tma gest, es ist finster, est obscurum, sunt tenebrae; bylo tma, es war finster, erat obscurum, erant tenebrae: tma bylo wedne gako w nocy, *Vel.*

Tmawý 3. finster, dunkel, ohne Licht, tenebricosus, obscurus, caliginosus; - wě, *adv.* - re, - se; a) dunkel, v. der Farbe, fusce; - wost, i, *f.* Finsterniß, Dunkelheit, *f.* Mangel des Lichtes, tenebrae, caligo, obscuritas.

Tmj se, tmělo se, tmjti se, es wird

finster, tenebrae ingruunt; tmj se samá mrákota, *B.*

Tmola, y, f. Schatten, umbra?

Tmoljm se, iti, *sl.* s. pletu se 2).

Tnu, tal, tjti, hauen, secare, decollare.

To, s. ten; 2) wird es des Nachdrucks wegen gebraucht: gaks se to ráčil na nás popuditi! *C.*

Tobin, u, *m.* Tobin, textum sericum undulatum.

Tobě, *dat.* dir, tibi.

Tobolice, *f.* pastussj, folg.

Tobolka, y, *f.* Tasche, *f.* pera, funda, crumena; pastussj tobolka, Hirtentasche, a) Tasche eines Hirten, pera pastoricia od. pastoris; b) eine Pflanze, sonst Täschelkraut, Taschenkraut genannt, bursa pastoris od. thlaspi bursa pastoris, *Lin.*

Točenec, nce, *m. sl. Lipt.* s. brus.

Točenice, *f.* Drehen, *n.* versatio; 2) Halskröslein, *n.* fascia collaris, Pjs. 4, 9. s. auch halže, *Gen.* 38, 18. točenice perlowá, *K.* 3) Manschetten, Tazeln, Handkröslein, *n.* limbulus.

Točenina, y, *f. sl. Göm.* v. Mäusen zusammen getragene u. in gewundener Linie in der Erde gelegte Haselnüße.

Točjm, il, iti, drehen, herum drehen, circumagere, torquere, versare, vertere, rotare: kolem točil, *Vel.* konem točiti, das Pferd in einem Kreise tummeln, equum cogere in gyrum; 2) zapfen, promere; 3) sieben (mit dem Siebe), cribrare, cernere.

II. *rec.* točiti se, sich drehen, sich herum drehen, circum agi, versari, rotari: wssecko se s njm točj, až y práwě rozuměti nemůže ꝛc. *K.*

Točka, y, *f. sl.* Zapfen, *m.* embolus.

Točkám se, ati, *sl.* s. potácým se.

Točný 3. drehbar?

Tocus, *obs.* s. totiž.

Tohoročnj 1. *sl.* s. letossnj.

Toito, a, *n. sl.* Brakendistel? herba, quae coqui solet contra maniam, eryngium?

Tok, u, *m.* Fluß, *m.* Fließen, *n.* z. B. des Wassers, einer Quelle, eines Stromes ꝛc. fluxus, flumen: řeka vvřjmým tokem ssla, *Cyr.* 2) Flußbeet, *n.* tjm tokem do města se wpustili, *Cyr.* 3) Balz, Falz, *f. D.* 4) *sl. Göm.* s. humno.

Tokagčina, y, *f. sl.* Tokajer Ausbruchwein.

Tokám, al, ati, falzen, balzen, vom Auerhahn, tetrinire.

Tokař, *sl.*, *polon.* & *russ.* s. saustružnjk, - řský 3. stwj ꝛc. s. saustružnjcký, - ctwj.

Tokugi, owal, owati, s. tokám, *D.*

Tolar, *n. m.* Thaler, *m.* thalerus.

Tolerancý, *f.* Toleranz, *f.* tolerantia.

†Tolige, *f.* zrostlina, parnassia.

Tolko, *sl.* folg. u. toliko.

Tolik, *adv.* soviel, tantum, tot.

Tolikerý 3. sovielerley, tam multiplex.

Tolikéž, *adv.* eben soviel, tantumdem; 2) ebenfalls, auch, zugleich, item, itidem, non minus.

Toliko, *adv.* nur, blos, allein, modo, tantum, duntaxat; gen tolíko hněwagj mne, *B.*

Tolikrát, *adv.* so oft, toties.

Toliký 3. (*sl.* tolký), so groß, so viel, tantus.

Tompach, u. tombak, u, *m.* z mědi a djlem z galmeye (řjdko z giných kowů) vdělaný kow, (vom Engländer Domback, Ur-

heber desselben), Tomback, tombacum, *Kram.*

Tompakutepec, od. tombakutepec, pce, *m.* Tombackschläger, etwa tombacarius.

Ton, u, *m.* Ton, *m.* tonus: srownánj hlasů neb tonu, *Syl.*

Tončj, *f.* Antonie, Antonia.

Tonu, ul, auti, versinken, mergi, demergi, submergi; toneš w nemocy, *Syr.*

Top, u, *m.* Schnabel, *m.* rostrum avis.

Ťopák, u. ťopan, ťopka, s. kruták, u. kruta 1).

Topánky, *f. pl. sl.* Halbstiefeln.

Topárka, y, *f. mor. & sl.* s. Butterstämpfel, Butterstößel, *m.* pistillum butyro conficiendo; s. mautew, wrtidlo.

Topas, u, *m.* Topas, topazius.

Topenj, *n.* Heizung, s. tepljm; 2) Versenken, *n.* mersio.

Topenice, *f.* folg.

Topénka, y, *f.* gebackne Schnitte, panis frixus.

Topič, e, *m.* Heizer, calefactor; -ička, y, *f.* -inn, *f.* -trix.

Topjm, il, iti, (topljm? s. tepljm), heizen, calefacere, z. B. w kamnech, den Ofen, fornacem; dřjwjm, mit Holz, ligno; swětnice topiti, Zimmer heizen, *Vel.* 2) versenken, mergere, demergere, submergere, *Syl.* 3) mit Wasser bedecken, überschwemmen, inundare, exundare: woda topila až do oboči bradáče pod mostem, *Vel.* woda weliká byla, a daleko topila, *Id.* gak moře daleko topiti a se rozléwati má rc. 4) *sl.* schmelzen (*act.*), liquefacere.

II. *rec.* topiti se, versinken, mergi, demergi, submergi; 2) *sl.* schmelzen, liquefieri.

Ťopka, y, *f.* s. kruta 1); 2) eine nichtswürdige Weibsperson.

Topol, u, *m.* Pappel, *f.* Pappelbaum, *m.* populus: topol bjlý. d. weiße Pappel, populus alba; t. černý, d. schwarze Pappel, populus nigra.

Topolj, *n. coll.* mit Pappeln bewachsener Ort, sylva populina, Oz. 4, 13.

Topolowý 3. v. Pappelbäumen, populeus.

Topor, u, *m. ol. & sl.* (v. tepu? *D.*) s. teßle; 2) Fleischeraxt, *f.*

Topořisko, a, *n.* folg.

Topořisstě, *n.* Stiel, *m.* Handhabe, *f.* an der Axt, manubrium, *B.* 2) fig. Werkzeug: toho na swé topořisstě nasadili, *K.*

Toporo, a, *n.* s. vorh.? *D.*

Topůrko, a, *n.* s. topořisstě.

Topynka, y, *f.* s. topénka; 2) ein schwaches (dünnes) Brett, tenuis assis; 3) ein schwacher Ziegel, tenuis later (laterculus); 4) ein derber Verweis, Wischer.

Torta, y, *f.* Torte, *f.* artopemma, (atis), *n.*

Tossnjem, el, eti, *sl.* s. tauzjm.

Toť, *interj.* da, en: toť rychle naň přiklopotagi.

Totach, u, *m.* Wurfschwengel, *m.* große Pfeile, od. Steine zu werfen, catapulta.

†Toten, u, *m.* zrostlina, sanguisorba; -nowitý 3. -baeus.

Totéž, eben dasselbe, s. tentýž.

Totiž, totižto, *adv.* nehmlich, als, wie folgt, utpote, nimirum, videlicet.

Towačow, sehr irrig in *Wrat.* für Wacowo, (er hörte viell. sagen: to Wacowo, od. do W-wa).

Towár, u, *m. sl.* (viell. aus: die Waaren?) s. kaupě 2).

Towaryš, e, *m.* Geselle, *m.* a) Ge-

fährte, *m.* comes; b) Kamerade, *m.* sodalis, contubernalis; c) Theilnehmer, socius; d) Gehilfe, *m.* eines Meiſters, für Geld, socius laboris mercenarius, insgem. sodalis.

Towaryšſjm, il, iti, s někým, Geſellſchaft pflegen, ſich zugeſellen, adsociari alicui, *B.*

II. *rec.* t-iti ſe, s někým, k někomu, mezy někoho, ſ. towaryšſjm: naſtrogil teyné zrádce a wyſlychače, kteřjžby ſe mezy lidi towaryšſili.

Towaryšſka, y, u. towaryšſkyně, *f.* Geſellinn, *f.* socia.

Towaryšſný 3. ſolg.

Towaryšſký 3. geſellig, geſellſchaftlich, socialis, sociabilis; - ſké máry, ſ. máry; - ſky, *adv.* socialiter.

Towaryšſtwj, *n.* Geſelligkeit, socialitas; 2) Geſellſchaft, *f.* jede Verbindung einer Perſon od. Sache mit der andern, Theilnehmung, *f.* societas.

Towaryšſtwo, a, *n.* Geſellſchaft, a) jede Verbindung einer Perſon od. Sache mit der andern, societas; b) Begleitung, *f.* comitatus; Umgang, *m.* usus, consvetudo.

Tož, *adv.* ſiehe, ecce, Job 8, 19. Přjd. Dan. 24; 2) darauf, alsdann, post, Oz. 13, 1. *Kosa, Gr. p.* 242.

Tožt, *adv.* vorh.

Trabant, a, *m.* Trabant, satelles; ſ. auch ſtráž 2).

Tráček, čku, *m. dim.* v. trák.

Tracenj, *n. verb.* v. tratjm; 2) d. Seekrankheit, nausea navigantium.

Tradaca, y, *f.* Sophia, d. Hauptſtadt v. Bulgarien.

Trák, u, *m. sl.* Träger, z. B. Hoſenträger u. drgl. ſ. auch drzák; *pl.* traky, *ol.* ſolg.

Trakař, e, *m.* (deutſchen Urſprungs) Schiebkarren, Schiebbock, *m.* carrus trusatilis.

Trakařjm, il, iti, tragen (führen auf dem Schiebbock?) gerere, bajulare, *Syl.*

Traktát, u, *m.* Abhandlung, commentatio, tractatus, *Vel.*

Traktugi, owal, owati, *sl.* (& *boh.*) traktiren, excipere (lauta coena); 2) behandeln, habere: zle ho traktowali.

Trakugi, owal, owati, *obs.* ſ. trakařjm, *Syl.*

Tralaře, *m. pl.* ſtromky k latjm wázané, Geländer, Trillagen, arbusculae palatae, *R.*

1. **Trám**, u, *m.* Balken, *m.* trabs, tignum.

2. **Trám**, tráti, *obs.* ſ. trwám.

Trámec, mce, *m.* ein kleiner Balken, tigillum.

Trámowice, *f. pl.* Balkenköpfe, decoides.

Trámowý 3. z. B. hřebjk, (nárožnjk), Bandnagel, Zimmernagel, *m.* clavus trabalis, confibula.

Trampotář, e, *m.* Grillenfänger, morosus; - řka, y, *f.* - inn, *f.* - sa; - tiny, od. - tſtwj, *n.* - rey, *f.* morositas, (auch nugae?) *D.*

Trampoty, *f. pl.* ſtaroſti, Qualen, molestiae; 2) Grillen, nugae, *D.*

Traňk, u, *m.* (*obs.*) Trank, *m.* in der Arzney, decoctum; 2) der Nahme mehrerer Pflanzen: traňk angelſký, t. drábjký, t. gelenj, t. hadj ꝛc.

Třápám, al, ati, ſ. natřápám, *K.*

Trapec, pce, *m.*, *sl.* ſtrapec, Quaſt, *m.* Quaſte, *f.* cirrus, fimbria.

Trápenj, *n.* Plagen, *n.* vexatio; 2) Peinigung, *f.* cruciatus.

Trapič, e, *m.* Plager, vexator;

2) Peiniger, der einen plagt, tortor, cruciator; - čka, y, f. Plagerinn, vexatrix.

Trapidlo, a, n. Plagegeist, m. furia, vexator, *Ps.* 106, 38.

Trápjm, il, iti, en, plagen, vexare, incommodis adficere, fatigare; a) peinigen, cruciare, excruciare, torquere, doloribus adficere; - jwám, al, ati, *frequ.*

II. *rec.* t-ti se, sich quälen, v. Sorgen od. Schmerzen gequält werden, cruciari, torqueri, Zgew. 12, 2.

Trapy, *m. pl.* s. třjsně, Troddel, *D.*

Tras, *ol.* Bůh třesenj, strachu.

Trásťám, al, ati, knittern, *D.*

Trasně, *sl.* s. třjsně.

Trasořitka, y, *f.* folg.

Trasořitek, tka, *m.* s. konipásek.

Trasu, třásl, třásti, -se, s. třesu, -se.

Trasydlo, u. trasyško, a, *n.* ein sumpfigter Grund, der unter den Füßen zittert.

Tratjm, il, iti, verlieren, a) einbüßen, amittere, perdere; b) verlieren im Spiele, perdere.

II. *rec.* tratiti se, verloren gehen, verloren werden, amitti, perdi; 2) sich verlieren, fortgehen (v. vielen), abire; nach u. nach, unvermerkt, se subducere.

Tratiwod, u, *m.* Lache, *f.* Sumpf, *m.* Pfütze, *f.* lacus, palus; 2) der Ort, wo der Unflath (Grundsuppe im Schiffe) sich sammelt, sentina; 3) bodenloser Fresser? 4) *sl.* hie u. da Schlauch, *m.* z. B. womit man d. Wiesen begießt.

Trauba, y, *f.* Rohr, *n.* Röhre, *f.* fistula, canalis, tubus; polnj t., Trompete, *f.* tuba, buccina; wodnj t., Wasserröhre, canalis, fistula, fistula aquaria; slonowá t., Elephantenrüssel, *m.* proboscis (idis), *f.* manus elephanti; střelnj t., Blasrohr, tubus flatu jaculatorius.

Traubař, e, *m.* Trompetenmacher, tubarius, *R.* -řka, řky 2c.

Traubjm, il, iti, d. Trompete blasen, canere tuba (buccina); 2) das Horn od. Waldhorn blasen, canere cornu, *B.* w zbůřu traubiti, Lärm blasen, classicum canere; 3) zusammen hetzen, concitare: traubil ge w hromadu; - benj, *n. verb.*

Traud, u, *m.* Zunder, *m.* fomes; 2) Revier, Grund??

Traudjm se, il, iti, s. trápjm se: co se traudjš, gsa smrtedlný? *B.*

Traudowý 3. Zunder-.

Traufám, al, ati, (*obs.*) getrauen.

Traup, a, *m.* Tölpel, dummer Mensch, stipes, caudex; 2) Hummel, Thräne, Wasserbiene, *f.* fucus; 3) *sl.* s. grobián.

Traupowský 3. tölpelhaft, dumm, stupidus. traupowský rozsudek, *Vel.* 2) *sl.* grob, plump, inurbanus, rusticus; - stwj, Dummheit, Grobheit, *f.* - ditas.

Traupský 3. vorh. - ky, *adv.* po traupsky, *sl.* grob, rustice.

Trauskám, al, ati, knallen, crepare: břicho sy naplňugj, až trauskagj; *sl.* auch knirscheln.

Trausým, yti, streuen, spargere; 2) Mist fallen lassen, v. Vögeln.

Tráwa, y, *f.* Gras, *n.* gramen, herba; rosná t., Aentergras, festuca fluitans, *D.* z trávy, aus Gras, gramineus; pásti se w trávě, grasen, pasci.

Trawačka, y, *f.* Grasmagd, *f.* ancilla graminaria.

Tráwen, wna, *m. sl.* Grasmonat, *m.* Junius.

Trávenj, *n.* Giftmischerey, *f.* ve-

neficium; 2) Verdauung, *f.* concoctio; 3) Zehrung, *f.* consumtio.

Trawenina, *y*, *f.* s. geb.

Trawič, *e*, *m.* Giftmischer, veneficus; 2) Zehrer, consumtor; -čka, *y*, *f.* -inn, *f.* -inn, *f.* venefica, consumtrix.

Trawička, *y*, *f.* Gräschen, *n.* gramen.

Trawjm, *il*, *iti*, vergiften, mit Gift hinrichten, veneno interimere, (tollere, necare); 2) verdauen, Speisen, coquere, concoquere; 3) zehren, a) vermindern, consumere, absumere; b) leben, essen, vivere, victitare: swostněgi trawil, *Cyr.* 4) zubringen, hinbringen, z. B. d. Zeit, transigere, traducere, consumere.

II. *rec.* trawiti se, Ausgaben machen, *Ryb.*

Trawina, *y*, *f.* s. trawa, *Com.*, *pl.* -ny, s. trawenj 1); -nka, *y*, *f. dim.* Gräschen, *n.* gramen.

Trawnatý 3. grasicht, voller Gras, graminosus, herbidus.

Trawnj 1. das Gras betreffend, graminarius; z. B. trawnj loktusse, Grastuch, *n.* t. kosa, Grassense, *f.* falx graminaria.

Trawnice, *f.* Knackbeere, *f.* Brösling, (Erdbeere), *D.* 2) Grastuch.

Trawnjk, *u*, *m.* *sl.* pažik, ein mit Rasen bewachsener Platz, campus graminosus.

Trawný 3. grasig, grasähnlich, gramineus.

Trbjelka, *y*, *f.* *sl.* *Lypt.* eine Wiege v. Tuch auf 3. Stangen.

Trčjm, *iti*, *sl.* ragen, prominere, s. strmjm; 2) s. čumjm, haereo.

Trcým, *yti*, *ol.* rennen, currere.

Trdélce, *n. dim.* v. trdlo.

Trdelnjk, *u*, *m.* Prügelkrapfen, *m.* Spießkuchen, *m.* placenta in veru ligneo cocta.

Trdlena, *y*, *f.* einfältige Weibsperson, stulta foemina.

Trdlenec, *nce*, *m.* s. trdlo 2).

Trdlice, *f.* s. trlice 2) *K.*

Trdlo, *a*, *n.* Stößel, *m.* pistillum; 2) s. nemehlo, *D.* 3) (*sl.*) hölzerner Bratspieß, zum Backen der Spießkuchen, veru ligneum cylindriforme.

Tré, *ého*, *n.* (verkürzt aus troge), drey, tres: tré knjžat, *B.*

Třeba, *adv.* nöthig, (ohne Substantive), opus, necesse, necessarium: netřeba mi giného domu, *K.* 2 *conj.* folg. zlau při pěkně ljčj a premuge, třeba pro pár střewjců, *K.*

Třebas, *conj.* wenn, auch, a) wofern auch, gesetzt auch daß, etiam si, b) wenn auch sogar, si vel: ano zepteg se třebas howad, *B.*

Třebule, *f.* Kerbel, *m.* caerefolium, od. chaerephyllum, *Colum.* scandix cerefolium, *Linn.*

1. **Treffa**! *interj.* getroffen!

2. **Treffa**, *y*, *f.* Treffer, *m.* sors victrix.

Trefjm, *fut. ex.* il, iti, treffen, schlagend od. stoßend, ferire, icere, *B.* hrom do něho trefil, *B.* 2) jemand begegnen, finden, antreffen, offendere, obvium esse, *B.* y tento auňinek trefj někdy na swau pomstu; 3) kommen, treffen an -, incidere in -: trefili na gedno mjsto; 4) někam, s. pohodjm 2; 5) w něco, es treffen zu machen: newjm abych w to trefil.

II. *rec. impers.* trefj se, ilo, iti se, sich zutragen, cadere, accidere: gaké se trefj semeno, *B.* Benedykta trefilo se w

bjlau sobotu, *Vel.* 2) passen, anståndig, zuträglich seyn, congruere, quadrare; 3) angehen; pertinere: to se mne třefiti může, das mag mich angehn, ego petor.

Třefný 3. angemessen, treffend, accommodatus, aptus, congruus, *D.* 2) gefällig, officiosus; -nost, i, *f.* -heit; 2)-keit, *f.* -sitas.

Třefugi, -se, owati, s. třefjm, -se.

Třefugi se, owal, owati, passen, quadrare; 2) sich bequemen, se accommodare.

Die Anm. unter Fedrunk gilt auch von den vorstehenden Ausdrücken.

Třefunk, u, *m. obs.* s. přjhoda.

Třebranost, i, *f.* s. třjhranost.

Třelce, *n. sl. Lypt.* s. struhadlo.

Třem, el, eti, *sl.* s. tru.

Třemcha, y, *f.* s. střemcha.

Třemenisstě, *n.* Steigriemen, *m.* Riemen am Steigbügel, lora stapedum. *R.*

Třenj, *n.* Reiben. a) z. B. der Augen ꝛc. tritus; b) Krauen, Kratzen, *n.* fricatus, frictus, frictio; c) Zerreiben, *n.* tritus.

Třenice, *f.* Streit, Zank, *m.* rixa, dissidia: třenice byly na sněmě mezy stawem panským a rytjřským o to -, *Vel.* 2) *mor.* s. prkno.

Třénohý 3. s. třjnohý.

Třenowný 1. s. zub.

Třený 3. *part. pass. constr.* v. tru.

Třepačka, y, *f. sl.* s. trlice 1).

Třepám, al, ati, klatschen, insonare, crepare: pršj gen třepá, es regnet daß es klatscht, *D.* 2) schlagen, ferire; konopě tř., *sl.* i. e. třjti, s. len; do polewky tř., querlen, s. zatřepám.

II. *rec.* třepati se, al, ati, zappeln, z. B. ein Huhn ꝛc. palpitare, trepidare.

Trepan, u, *m.* wrtádko, Trepan, choinicion, *vulgo* trepanum, *R.* -nugi, owati, trepaniren.

Trepelka, y, *f.* s. trpělka.

Třepenatý 3. franzig, fimbriatus, *D.*

Třepenj, *n.* Franze, *f.* z. B. am Kleide, fimbria; 2) *pl.* auch Quasten, *f. pl.* lemnisci, *R.*

Třepetám se, al, ati, zappeln, zittern, palpitare, trepidare: vsta třepetagjcý, *Lomn.*

Třepjm, il, iti, auftrennen, etwas Gewebtes, retexere.

II. *rec.* třepiti se, sich fädeln, sich fasern, filatim solvi, fila emittere.

Trepka, y, *f.* Holzschuh, *m.* calceus ligneus.

Třepna, y, *f.* s. klepna, *D.*

Trepotám se, *sl.* s. třepetám se.

Třérohý 3. s. třjrohý.

Třesawý 3. zitternd, tremens, tremulus, tremebundus; třesawé weyce, weichgesottenes Ey, ovum sorbillum.

Trescy, trestati, s. trestám.

Třesenj, *n.* Zittern, *n.* tremor; tř. srdce, Herzklopfen, *n.* palpitatio cordis; tř. zymničné, Anfall des Fiebers, accessio febris; země třesenj, Erdbeben, *n.* terrae motus.

1 Třesk! *interj.* paff!

2 Třesk, u, *m.* s. třeskot.

†Třeska, y, *f.* s. sstokfiš, (*russ.*)

Třesknu, *fut. ex.* kl, knauti, krachen (einmal), fragorem edere, crepare; 2) *sl. act.* schlagen (daß es kracht), ferire.

Třeskot, u, *m.* Krachen, *n.* fragor.

Třeskutý 3. krachend; třeskutá zyma, grimmige Kälte, intensissimum frigus.

Třesky plesky, s. čač, *Ryb.*
Třeslawý 3. s. třesawý, *D.*
Třeslice, *f.* Zittergras?
Třesomozk, *a, m.* Narr, *m.* mente captus.
Třesořitka, *y, f.* s. třasořitek.
Třesosrdečný 3. dem das Herz zittert, cui cor palpitat.
Třeffně, *f.* Kirsche, *f.* cerasum; 2) Kirschbaum, *m.* cerasus, prunus cerasus, *Linn.*
Třeffňowý 3. z. B. tř-ý strom, Kirschbaum, *m.* cerasus, prunus cerasus, *Id.* t-wá pecka, Kirschkern, *m.* os cerasinum, nucleus cerasinus; t-wé barwy, kirschfarbig, cerasinus.
Třéſſpičatý 3. dreyspitzig, tricuspis, tridens, trisulcus.
Třeſſtidlo, *a, n.* Stocknarr, ein Schuß, v. Menschen, sannio.
Třeſſtjk, *a, m.* Verrückter, Wahnsinniger, insanus, delirus, vesanus, mente captus.
1. Třeſſtjm, *il, iti,* verrücken; hlawu, den Kopf, a) konfus machen, perturbare mentem: sebe y giné třeſſtj černým wěnjm, *Com.* b) des Verstandes berauben, privare mente aliquem; c) *sl.* s. třeſknu 2).
II. *rec.* třeſſtiti se, toben, saevire, furere, tumultuari.
2. Třeſſtjm, *ěl, ěti,* krachen, fragorem edere, crepare; 2) wahnsinnig werden, vesanum (insanum, amentem, delirum) fieri.
1. Třeſt, *u, m.* Strafe, *f.* poena.
2. Třeſt, (trſt), *i, f.* s. trtina; 2) † třeſt octowá, aether aceticus?? *Bercht.*
Treſtám, treſcy, 3. *pers. pl.* treſtcý, *Vel.* tal, tati, tán, *imper.* treſcy, *part. pl.* treſcýce, *Vel.* strafen, punire aliquem, animadvertere in aliquem, od. in aliquid; 2) züchtigen, castigare; - áwám, al, ati, *fr.*
Treſtánj, *n.* Strafen, *n.* punitio, poenitio; tr. na hrdle, Lebensstrafe, poena vitae, poena capitis; 2) Züchtigung, *f.* castigatio.
Treſtatedlný 3. z. B. auřad, Strafamt, *n.* munus puniendi.
Treſtatel, *e, m.* Strafer, punitor.
Třeſu, třáſl, třáſti u. třjſti, schütteln, motitare, quatere, quassare, *B.*
II. *rec.* třáſti se, zittern, tremere.
Třeſýtko, *a, n.* Zitternadel?
Tret, *u,* Tritt, *m.* Sprung, s. trety.
Třeťáčka, *y, f. sl.* s. třetnice.
Třeťák, *a, m. sl.* der dritte Schwarm aus einem Bienenkorb
Třetj 1. der, d., das, dritte, tertius, a, um.
Třetice, *f.* das Dreyzählige, Dreymahlige, trium vicium, trium partium, trinum: může se do třetice w swé při oprawiti, Př. wſſeho dobrého do třetice, *prov.* alle gute Dinge sind drey, omne trinum perfectum.
Třetjdennj 1. dreytägig, was alle 3. Tage od. allemal den dritten Tag geschieht, tertianus: třetjdennj zymnice, s. třetnice.
Třetina, *y, f.* Drittel, *n.* tertia pars, auch triens; - nka, *y, f. dim.* 2) das Drittel v. Nösel, *Com.*
Třetjrozený 3. drittgebohrner, tertio genitus, *Haj.*
Třetnice, *f.* dreytägiges Fieber, tertiana, febris tertiana: zymnice wezdegſſj proměnila se w třetnicy.
Třéohelný 3. s. třjohelný.
Třewdawa, *y, f., ol.* třewdala, Hirschkraut, *n.* Diptam, *m.*

dictamnus, -mnum, *hung.* ezer jó fü, szarvas gyükér.
†Třezalka, y, *f.* zr., hypericum.
Trh, u, *m.* Kauf, Kaufhandel, *m.* venditio et emtio, mercatura, *D.* trh zawřjti, -schließen, *D.* - se rozcházý, der Kauf geht zurück, -dissolvitur. *D.* 2) Markt, *m.* a) öffentliche Verkaufung, mercatus; b) Marktzeit, *f.* Markttag, Wochenmarkt, Jahrmarkt, *m.* nundinae; bez peněz do trhu, bez soli do domu, *prov.* c) Marktplatz, Ring, *m.* forum; na trh nésti, přinesti, zu Markt bringen, ferre in forum; trh dřewný, Holzmarkt, a) Verkauf des Holzes, mercatus lignarius; b) Ort, wo Holz verkauft wird, forum lignarium; t. dobytčj, Viehmarkt, *α*) der Ort, forum pecuarium; β) Verkauf, mercatus pecuarius; t. obilný, owocný, Getreidemarkt, Obstmark, *α*) Ort, forum frumentarium, pomarium; β) Handel, mercatus f-rius, - p-ius; trh rybný, Fischmarkt, *m.* forum piscarium; 3) dess. trhnutj; s. auch trhem.

Trhačka, y, *f.* Blumen- od. Obstpflückerinn, *f.* carptrix; 2) d. Pflanzen aus der Erde auszieht; 3) Bügel, *m.* Brustbein v. jungen Hühnern, womit man spielt, wer das längere Stück abbricht.

Trhám, al, *ati*, reißen, a) schnell nehmen, hinreißen, hinschleppen, hinziehen, rapere, abripere; trhati někým, jemand reißen, - raptare; herausreißen, eripere; trhati konopě, len, den Hanf, Flachs aus der Erde heraus nehmen (ausreißen); wlasy z hlawy, d. Haare aus dem Kopfe, evellere capillos; herabreißen od. wegreißen, avellere; niederreißen, ruere; b) spalten, zerreißen, rumpere, scindere, secare; c) quälen, torquere; d) ryby trhati, Fische reißen, exdórsuare; c) ssaty na hostu t., den Gast noch zu bleiben sehr nöthigen, *Syl.* 2) ausziehen, herausziehen, z. B. Pflanzen, aus der Erde, einen Zahn, educere, extrahere; 3) pflücken, abpflücken, abbrechen, z. B. Blumen, Obst, carpere.

II. *rec.* trhati se, reißen, (*neutr.*) a) entzwey gehen, rumpi, abrumpi; b) einen Riß bekommen, rumpi, findi; 2) na někoho, s. potrhávati se; 3) sebau, zucken, sich bewegen, movere, jactare se: sebau hněwy trhal, *Cyr.*

Trhan, a, *m. sl.* s. otrhanec.
Trhance, *m. pl. sl.* Mehlspeise.
Trhaně, *f.* gedörrter Teig? *sl.*, *hung.* tarhonya, *Lesch.*
Trhánj, *n.* Reißen, *n.* a) Hinreißen, *n.* raptus; b) Zerreißen, *n.* scissio, ruptio; c) im Leibe, tormina; 2) Pflücken, Abpflücken, *n.* carptura; 3) Zuckung, a) Zucken, *n.* Bewegung, z. B. eines Gliedes, tractus, motus; b) Konvulsion, *f.* spasmus, convulsio.
Trhawka, y, *f.* Bügel, *m.* das biegsame Beinchen, *D.*
Trhem, *adv.* käuflich, trhem koupiti, käuflich an sich bringen, *D.* trhem wolati, öffentlich auf dem Markte ausrufen.
Trhlý 3. verrückt, s. tržený.
Trhnu, *fut. ex.* hl. hnauti, tržen, *imper.* trhni, s. trhám; 2) sich

schnell wenden, losbrechen, vibrare: trhnauti na zwěř; nesstěstj bjda 2c. naň trhne; 3) wozem, mit dem Wagen rükken; 4) pérem, einen Zug, Strich mit der Feder machen.
Trhnutj, n. verb. Riß, Zug, m. 2c.
Trhowiſſtě, n. Marktplatz, m. forum; 2) d. Seestadt Triest, Triestum, Tergestum.
Trhownj 1. z. B. trhownj zápis, Kaufcontract, Kaufbrief, m. pactum emtionis, Pr. b) folg.
Trhownjk, a, m. s. trmal?
Trhowý 3. z. B. trhowá smlauwa, Kaufvertrag, m. pactum emtionis; t-wá cena, Kaufpreis, Marktpreis, Kaufschilling, m. pretium forense, pretium (emtionis); auch vom Getreide, annona; t-wý chléb, Kaufbrod; trhowé dcky zemské, Vel.
Trhugem se, owati, sl. s. tržjm se.
Tři, nom. masc. auch třj, gen. třj, drey, tres, tria; po třech, je drey, allemal od. jedem drey, trini, terni; třj páni, triumviri, Vel.
Třjb, u, m. Dreschwagen, m. Dreschwalze, f. tribula, tribulum.
Třjbjm, il, iti, dreschen, nach der Römer Art, exterere, tribulare; 2) hin u. her treiben, (plagen), agitare, (vexare), Iz. 30, 28. y giné mnohé neřesti se třibily, Vel. 3) sichten, cribrare, fig. pokuſſenjmi diwně cwičj, třjbj, K.-jwám, al, ati fr,
Třjč, e, m. barem, Farbenreiber, Mahlerjunge, m. tritor colorum; -čka, y, f. -inn, f. 2c.
Třjček, čku, m. mor. kleiner Mörser, mortariolum.

Třičtwrtiletý 3. neunmonatlich, novimestris, Vel. N.
Třjčtwrtnjk, a, m. sl. Besitzer v. 3/4 eines Bauernhofes.
Třicý 1. zum Reiben dienlich, z. B. třicý kámen, Reibstein, m. lapis tritorius.
Třjda, y, f. Klasse, Abtheilung, f. z. B. in der Schule, třjda žáků, Vel. N. classis, ordo; 2) †Fakultát, f. bey einer Universität, facultas, P.
Třidcáteк, tku, m. Dreißigstamt, (Zollamt), n. in Ungarn, insg. tricesima, ae, f.
Třidcaterý 3. nom. u. acc. pl. třidcatery, v. 30 Arten, triginta generum; 2) dreißig, triginta.
Třidcátný, ého, m. sl. s. folg. 2) D.
Třidcátnjk, a, m. Dreißiger, m. (den Jahren nach), homo tricenarius, triginta annorum; 2) sl. Dreyßigstbeamter, s. celný.
Třidcátý 3. der, d., das dreyßigste, tricesimus, trigesimus.
Třidcet, u. třidceti, gen. třidceti u. třidcýti, dreißig, triginta: po třidcýti, je dreyßig, jedem dreyßig, triceni.
Třidcetkrát, adv. 30mal, tricies.
Třidcýtidennj 1. dreyßigtägig, triginta dierum.
Třidcýtiletý 3. dreyßigjährig, tricenarius, 30 annorum.
Třjdennj 1. dreytägig, was 3 Tage dauert, od. gedauert hat, triduanus, trium dierum.
Třjdjm, il, iti, ablösen im Amte, per vices succedere in officio vel functione.
Třjdnjk, a, m. s. střjdnjk.
Třidrátowý 3. dreydräthig, trilix, D.
Trjeſka, y, f. sl. s. třjſka.
Trjezwý 3. sl. s. střjzliwý.
Třjhlawec, wce, Dreykopf, triceps.

Třihlawý 3. dreyköpfig, triceps.
Třjhranjk, u, m. Dreyeck, m. triangulum.
Třihranim, dreyeckig machen?
Třjhraný 3. dreyeckig, dreykantig, triangulus, trigonus, triquetrus, tres angulos habens; -nost, i, f. dreyeckige Beschaffenheit, Figur, D.
†Třikončitka, y, f. zr., Mathiola.
Třjkorec, rce, m. 3 Drittel Scheffel, trimodium, Com.
Třikrát, -te, adv. dreymal, ter.
Třikrátnásob, adv. auf dreyerley Art, triplici ratione.
Třiletý 3. dreyjährig, trimus, triennis, trium annorum.
Třjliberka, y f Dreypfünder, (Kanone), tormentum trilibre.
Třjliberni 1. dreypfündig, trilibris.
Třilich, u, m. Drillig, m. trilix.
Třjlistnjk, u, m. Biberklee, m. menyanthes trifoliata, D.
Třilka, y, f. Triller, m. (Musik), tremula, R.
Třjlotowý 3. dreylöthig, sesquiuncialis, D.
Třjmám, al, ati, sl. s. držjm.
Třimecytma, drey u. zwanzig, viginti et tres; -tmý 3. drey u. zwanzigste, tertius vicesimus.
Třiměsýčný 3. dreymonatlich, trimestris.
Třinácť, u. -cte, gen. třinácti, dreyzehn, tredecim, decem et tres po tř-cti, je dreyzehn, jedem 13. terni deni, od. deni terni.
Třináctery 3. von 13 Arten, tredecim generum; 2) dreyzehn, tredecim.
Třináctiletý 3. dreyzehnjährig, tredecim annorum.
Třináctkrát, adv. dreyzehnmal, terdecies.
Třináctý 3. der, d., das dreyzehnte, tertius decimus.

Třinitenný 3. dreyfädig, z. B. parkan, trium liciorum, R.
Třjnohý 3. dreyfüßig, dreybeinig, tripes; t-hé ohřiwadlo, Dreyfuß, m. tripus.
Třjnožnjk, u, m. Dreyfuß, tripus.
Třinožka, y, f. Dreyfuß, Schusterstuhl, m. sedile tripes, R.
Třipjdný 3. drey Spannen lang, trium spitamarum.
Třipramenný 3. tergeminus; s. pramen, u. trogitý.
†Třjřečnjk, u, m. Wörterbuch v. 3 Sprachen, lexicon trilingue, P.
Třjrohý 3. s. třihraný; b, s. třizubý 2); kotwice třjrohá, K. widličky třjrohé, B.
Třjroký 3. s. třjletý, Vel. N.
†Třirožnjk, u, m. zrostl., tricera.
Třjsáhowý 3. dreyklafterig, trium orgyarum.
Třjsečný 3. dreyhauig, dreymähdig, (trinae falcaturae).
Třjska, y, f. Span, Holzspan, m. ramentum, assula; Spänchen, Stückchen Holz, ramentum, assula: třjsky roztřjstané lodi, Bruchstücke, fragmina. Com.
Třjskám, al, ati, krachen, fragorem edere, crepare; 2) pochen, stark klopfen, vehementer (valde) pulsare, pultare; na něco, an etwas, rem, z. B. na dwéře, an d. Thür, januam; 3) schlagen, z. B. mit dem Hammer, Stocke jemand schlagen, ferire, percutere, icere, pulsare, verberare, hauen, caedere.
Třjslnj 1. Loh-, třjslnj staupy, Lohmühle, f. molendinum coriarium; třjslnj woda, folg.
Třjslnice, f. t-nj woda, Lohbrühe, f. aqua pulvere coriario infecta.
Třjslo, a, n. Scham, f. Scham-

glieder, *pl.* pubes; Schamseite, *f.* inguen; 2) Lohe, Gärberlohe, gedampfte Rinde, Kiff, *m.* *D.* cortex coriarius (contusus); třjslem wyděláwati, lohen; 3) tjm třjslem ta země táhne se?

Třjslowý, z. B. hnůg, s. třjslnj, *Vel.* 2) Scham-.

Třjsně, *f. pl.*, *sl.* strasno, Troddel, Zettelgarn, *n.* Trasen, *m.* peniculi, funiculi.

Třjsnjm, il, iti, bemackeln, maculare, commaculare.

Třjsstka, y, *f.* s. třjska.

† Třistanka, y *f.* zrost., Tristania.

Třjsti, s. tresu.

Třisto, *sl.* s. tři sta, unter sto.

Třistý 3. der, d., das dreyhundertste, trecentesimus.

Třjtisýcý 1. dreytausendste, ter millesimus.

Třjt, třjti, - se, s. tru, - se.

Třjohelnice, *f.* Triangel, *m.*

Třjohelný 3. s. třjhraný *D.*

Třjwěderní 1. dreyeimerig, trium urnarum.

Třiza, y, *f.* Kux, Bergtheil?

† Třjzrnec, nce, *m.* zr., cneorum.

Třizubec, bce, *m.* Dreyzack, *m.*

Třjzubý 3. z. B. hák, was 3 Zähne hat, tridens, 1 Sam. 2, 13.; 2) dreyzackig, tridens.

Trkám, al, ati, stoßen, wie das Rind mit dem Horn rc. petere, z. B. aliquem; 2) stutzen, stoßen, wie ein Hammel, arietare; - ánj, *n. verb.*

Trkawý 3. stößig, z. B. Ochs, petulcus.

Trknu, *fut. ex.* kl, knauti, stoßen (einmal), s. trkám.

Trlenda, y, *f. fors quod* trdlena.

Trlice, *f.* Breche, *f.* zum Flachse, frangibulum; 2) Block, Klotz, *m.* woran Verbrecher geschlossen werden, codex.

Trlo, a, *n. sl.* (*Lypt.*) das obere Holz, bey der Flachsbreche; 2) d. Begattung der Fische, Frösche rc.

Trmácým, el, eti, strapaziren, (zumal mit Herumtreiben), fatigare, exercere, vexare.

II. *rec.* t-eti se, herum streichen, sich herumtreiben, vagari; taulati a sem y tam trmáceti se musyli morděři, *Vel.*

Trmal, a, *m.* Marktschreyer, *m.* circumforaneus.

Třmen, u, *m.* Steigbügel, stapia.

Trn, u, *m.* Dorn, *m.* an den Gewächsen, spina, vepres: řjmský trn, Kugeldistel, *f.* echinops, *Linn.* - njk, u, *m. dim.* za mládi se trnjk ostřj, *prov. sl.* urit mature, quod vult urtica manere.

Trnawa, y, *f.* d. St. Tyrnau in Ungarn, Tyrnavia.

Trnawec, wce, *m.* ein Tyrnauer, Tyrnaviensis; - wský 3. Tyrnauer, Tyrnaviensis.

Trnj, *n.* Dornbusch, -Strauch, dumus; psý trnj, *mor.* s. zymoleyz.

Trnisstě, *n.* Dornhecke, *f.* dumetum, vepretum.

Trnka, y, *f.* Schlehe, *f.* bacca pruni spinosae; 2) Schlehendorn, Schwarzdorn, *m.* prunus spinosa. (Sehr unrichtig im Neutr. Kom. für karlatka).

Trnostiwka, y, *f.* Krieche, *f.* Kriechling, *m.* prunus insititia, *Linn.*

Trnowatý 3. dornicht, spinosus.

Trnowice, *f.* Dornstecken, *m.* *D.*

Trnowisstě, *n.* s. trnisstě.

Trnowka, y, *f.* s. trnowice, *D.*

Trnownjk, u, *m.* (*russ.*) s. akacye.

Trnowý 3. dornen, spineus.

Trnož, e, *m.* (v. tru), Tischgestell, *n.* statumen mensae, pedamentum mensae; fig. gsau nepoddanj a trnože se na lawice stawěti chtěgj, *Vel.*

Trnu, ul, auti erstarren, a) starr werden, rigescere, torpescere; b) empfindungslos werden, obstupescere, torpescere; 3) erschrecken, sich entsetzen, percelli, Ez. 26, 16.

Trnutj, n. Erstarrung, a) z. B. vor Kälte ꝛc. rigor, torpor; b) Empfindungslosigkeit, f. torpor, stupor; 3) Erschrecken, n.

Trocha, y, f. s. trosska.

Trochaický 3. trochäisch, trochaicus.

Trocheus, ea, m. trochaeus.

Trochu, trosstu. adv. ein wenig, parum, modicum.

Anm. B. flüssigen u. trocknen Sachen sagt man trosstu, böhm. auch krapet; v andern, d. man schneidet, hackt ꝛc. sagt man kaussték, böhm. auch drobet.

Trocyssek, ssku, m. koláček, Zeltlein, τροχισκος, Syl.

Trocysska, Rauchkerzchen?

Trogák, u, m. s tři oka, unt. oko.

Troggazyký 3. in drey Sprachen, trilinguis.

Troggedinný 3. dreyeinig, trinunus.

Trogj 1. nom. sing. auch trůg, dreyerley, a) drey, tres, tria; b) dreyfach, triplex, tergeminus, trigeminus; 2) dreyeinig, trinus.

Trogice, f. Dreyfaltigkeit, Dreyeinigkeit, trinitas; 2) Dreyfaltigkeitsblume, f. viola tricolor, Linn. - čnj 1. z. B. neděle der Dreyfaltigkeitssonntag, dominica trinitatis.

Trogilístek, stku, m. Dreyblatt, n. ophris trifolia, Vel.

Trogilistý 3. dreyblätterig, Vel.

Trogina, y, f. drey Dinge, fors Gedritt, ternarius numerus, triplex genus, Syr. 26, 2.

Trogitý 3. s. trognásobný, Vel.

Trogka, y, f. eine Drey, Dreyer, m. ternio, D.

†Trogkřidlice, f. zr. triopteris.

†Troglisteň, tně, m. zr. triphasia.

†Trogmeznićný rým, ein Reim, wie: haussťka, - paussťka.

Trognásobnj 1. folg.

Trognásobný 3. s. trogj b); - ně.

Trognjk, u, m. Dreyer, 1/2 Kreuzer, D. auch Dreyling, D. semiobolus, od. auch nach unserer alten Art, trinumus; 2) s. trogice 2); - jček, čku, m. dim.

Trognitěnný 3. s. třjnitěnný, R.

Trogslabičný 3. dreysylbig.

1. Trokár, u. trokýř, e, m. obs. Träger, gestor, bajulus.

2. Trokar, u, m. Trokar, m. (Viehbohrer), Puchm.

Troljm, il, iti, bröseln, grieseln, comminuere.

Tronjk, u, m. s. trognjk, D.

Tropa, y, f. (obs.) Trupp, Menge, f. copia.

Tropjm, il, iti, begehen, thun, erregen, ausüben, v. bösen Handlungen, patrare, committere: zhauby, strasti ssko-dy tropj, Vel. to různice, ssarwátku tropj; - bauřku (w lidu), Aufruhr erregen, seditionem concitare; wálky z wálek tropiti, Vel.

Troska y, f. Wrack, fragmentum? Lesch. 2) sl. s. truska 1).

Troskawice, f. sl. Lypt. s. truskawice.

Troskotám, al, ati, s. potroskotám; rauschen, strepere: zubami hryzli, až gimi troskotali, Vel.

II. rec. t-ati se, zertrümmert werden, confringi, conquassari: troskotal se konec lodj, K.

Trosska, y, f. Handvoll, wenig,

modicum: malická troſſka gich zachowána bude, *K.*
Troſſku, *adv.* ſ. trochu.
Troſſt, u, *m.* Vertröſtung, *f.* consolatio; *pl.* troſſty, Hoffnung.
Troſſtugi, owal, owati, tröſten, vertröſten, Hoffnung machen.
D. Anm. unter Fedruňk, gilt auch v. den vorſtehenden.
Trrák, *a, m. sl.* ein pöbelhaft od. gemein ſlowakiſch ſprechender u. des Wortes trpow (teprw, jetzt, erſt) ſich bedienender Slowak; - ácka, eine ſolche S-kinn.
Trpaſljk, *a, m.* Zwerg, *m.* pumilio, nanus; - lice, *f.* - inn, *f.* Zwerginn, *f.* pumilio, nana; - jček, čka, *m. dim.* - glein, *n.* - icj, 1. Zwerge.
Trpce, *adv. comp.* trpčegi, *superl.* neytrpčegi, herb, eigentlich u. trop. - acerbe, austere.
Trpěliwý 3. geduldig, patiens; - wě, *adv.* - enter; - woſt, i, *f.* Geduld, *f.* patientia.
Trpělka, *sl.* pirjſſka, *y, f.* (*masc.* pepjch, *a, m.*) Haubenlerche, *f.* alauda cristata, *Kl.*
Trpjm, ěl, ěti, leiden, erdulden, ausſtehen, pati, perpeti, ferre, perferre, tolerare; - enj, *n. verb.* perpessio, toleratio.
Trpka, *y, f. sl.*, ſtřemcha, Maibaum, *m.* Traubenkirſche, *f.* prunus padus, *hung.* vad tseresnye-fa, zelnicze-fa.
Trpkoſt, i *f.* Herbe, *f.* Herbigkeit einer Sache, z. B. des Obſtes, der Worte ꝛc. acerbitas, austeritas.
Trpký 3 *comp.* trpčegſſj, *superl.* neytrpčegſſj, herbe, a) v. Geſchmack, z. B. Früchte, Geſchmack ꝛc. acerbus, austerus; b) trop. z. B. Worte, acerbus, austerus, asper.

Trpný 3. - ně, - noſt, i, *f.* ſ. trpěliwý, - wě, - woſt.
Trpow, *adv. sl. Göm.* ſ. teprw.
Trpyt, u, *m.* Rotz, *m.* pituita.
Trpytjm ſe, ěl, ěti, ſchimmern, lucere, fulgere, coruscare: třpytjcý ſe meč, *B.*
Trpytowatý 3. rotzig, pituitosus.
Trs, u, *m. pl.* trſy, Stock, *m.* z. B. Blumenſtock, planta, stips, thyrsus, *D.*
Trſek, ſku, *m* trſeček, čku, *dim.* vorh.
Trſkot, *a, m. sl.* ſ. kwjčala.
Trſt, i, *f.* 1) *sl.*) ſ. třtina; 2) *sl. Lypt.* ſ. paprſlek, rúč.
Trſtěnice, *f. sl.* ſpaniſches Rohr.
Trſtěnný 3. *sl.* ſ. třtěnný.
Trſti, *n. coll. sl.* ſ. třtj.
Trſtinka, *y, f. sl. dim.* ſ. třtina.
Trſtka, *y, f. sl. Nitr.* ſ. čep 1).
Trt, u, *m. sl.* Furz, *m.*
Třtěnný 3. v. Rohr, arundineus.
Třtj, *n. coll.* Rohr, *n.* arundines.
Třtina, *y, f.* Rohr, *n.* ein Gewächs, arundo, canna.
Třtiniſſtě, *n.* Rohrbuſch, *m.* arundinetum.
Třtinowatý 3. Rohr-; třtinowaté moře, i. e. rudé moře, *K.*
Třtinowina, *y, f.* ſ. třtiniſſtě.
Třtinowý 3. ſ. třtěnný, *B.*
Tru, (třu), třel, třjti, reiben, ſchaben, terere; ceſtu třjti, bohnen, viam terere, *D.* chudobu, nauzy třjti, Noth leiden, in angustiis versari, premi paupertate, malis, *K.* 2) drücken, plagen, verfolgen, zuſetzen, premere: neljtoſtiwě židy třeli; za nepřátely ꝛc. třjti, verfolgen, insistere.
II. *rec.* třjti ſe, ſich reiben, v. Begattung der Fiſche: ryby ſe trau, - coëunt; 2) ſich drängen, se obtrudere, se ingerere: w auřad ſe třjti; na přednj mj-

sta a k zprawowánj giných -; mezy wogáky se trjti, *Vel.* do něčeho se trjti.

Truba, y, *f.* s. trauba.

Trubač, e, *m.* Trompeter, tubicen, buccinator; -čka, y, *f.* 2) Lümmel, Bengel, Maulaff, *m.* stipes, caudex.

Trubec, bce, *m.* Drohne, Brutbiene, *f.* fucus.

Trubice, *f.* Röhre, *f.* fistula, canalis, tubus; průdussnj trubice, s. dychawice; močowá t., Harnröhre, urethra; kljčowá t., d. Röhre am Schlüßel, *Vel.* -čka, y, *f. dim.* s. trubka 1); 2) s. oplatek.

Trubiroh, a, *m.* kdož na roh traubj (Zinken- od. Hornblaser), cornicen, buccinator, *Vel. N.* 2) *sl.* hie u. da Tölpel, s. trubač 2).

Trubka, y, *f. dim.* Röhrchen, *n.* tubulus, canalicula; 2) Trompetchen, *n.* parva tuba, parva buccina; lowecká t., Hiefhorn; 3) d. Hülse an der Uhr, *D.* 4) Mundstück, *n.* tubulus fumarius, od. fistula fumaria superior, oralis.

Truc, u, *m.* Widerspenstigkeit, *f.* contumacia; 2) Widerstand, *m.* renisus; někomu na truc, jemand zum Trotz, ad resistendum alicui; truc tobě! Trotz sey Dir geboten! male tecum agetur; na truc mi to robj, *sl.* das thut er mir zum Trotz.

Truchlenj, *n.* Trauern, luctus.

Truchljm, il, iti, trauern, traurig seyn, lugere, dolere; pro něco, um etwas, rem.

Truchliwost, i, *f.* Traurigkeit, *f.* tristitia, moestitia.

Truchliwý 3. (*abs.* truchliw, -wo), traurig, a) in Traurigkeit befindlich, voll Betrübniß, z. B. Mensch, tristis, moestus; b) Traurigkeit anzeigend, z. B. Miene, Gesicht, Stimme, Worte rc. tristis, moestus; c) Traurigkeit bringend, unangenehm, z. B. Nachricht, Brief rc. tristis; d) nicht heiter, z. B. Wetter, Stirn rc. tristis; - wě, *adv.* moeste, triste.

Truchlý 3. - lost, s. truchliwý, truchliwost.

Trůčky, *f. pl. dim.* v. trůky.

Trucle, eine gewiße Speise, *Haj.*

Trucugi, owal, owati, trotzen, ferocire; 1) widerspenstig seyn, contumacem esse; 2) sich widersetzen, obsistere: smrti trucowati, - trotzen, *Com.*

Trud, u, *m.* s. trápenj, *obs.* namáhánj; 2) s. trudowatost.

Trudjm, il, iti, s. trápjm.

II. *rec.* truditi se, *ol.* s. namáhati se.

Trudný 3. s. truchliwý; 2) s. bjdný, *Syl.* - ně, *adv.* s. truchliwě; -nost, i, *f.* s. zármutek.

†**Trudolomný** 3 sorgenbrechend.

Trudowatý 3. räudig im Gesichte, mit Ansprunge behaftet, mentagra affectus, *R.* - tost, i, *f.* Ansprung, *m.* ein gewisser Ausschlag der Haut, mentagra.

Trudowitý 3. s. trudowatý; 2) kupferig, z. B. das Gesicht: opilcy magj trudowite twáři, - os cuprinum.

Trulant, a, *m.* ?

Trulo, a, *n. sl.* s. trubiroh 2).

Trůg, trogjho, s. trogj.

Trůgče, ete, *n.* Dreyling, *m.*; *pl.* -čátka, drey Kinder auf einmal gebohren, trigemini.

Truhla, y, *f.* Kiste, Lade, *f.* Kasten, *m.* cista, arca; maučná t., s. maučnice 1); t. pro ssaty, Kleiderkasten, arca vestiaria,

cista vestiaria; vmrlčj truhla, s. rakew.

Truhlář, e, m. Tischler, scrinarius, opifex scrinarius; -řka, y, f. -inn, f. -řčin, a, o, adj. poss. der Tischlerinn gehörig; -řůw, owa, owo, adj. poss. dem Tischler gehörig; -řowic 1. indecl. dasselbe; -řský 3. Tischler-; -řstwj, n. Tischlerhandwerk, n. ars scrinaria; kunstownj truhlář, Ebentischler, D.

Truhlice, f. s. truhla; tr. na penjze, Geldkasten, m. arca pecuniaria; -ička, y, f. dim. Kistchen, Kästchen, n cistula, cistella, arcula.

Truhljček, čku, m. dim. Schubkästchen, Sublädchen, n. forulus reciprocus.

Truhljk, u, m. Schubkasten, m. Schublade, f. forulus reciprocus.

Truksas, a, m. Truchseß, dapifer, Cyr. 2) (králowský), kön. Tuchseß (in Ung.) aulae familiaris.

Trůky, f. pl. s. stjrka, Trog, m.

Trulo, a, m. sl. s. trubač 2).

Trůn, u, m. Thron, m. thronus, solium.

Truňk, u, m. (obs.) Trunk, m. potus; s. auch podusska.

†Trunugi, owal, owati, thronen.

Trupel, ple, m. ein unförmliches Stück, z. B. Holz, besonders Thon, etwa massa, truncus: trupel stromu giž na swrchku země ležj, Com. lidé gsau trupel hljny, K. hrnčjř rukama swýma formuge trupel, B.

Trus, u, m. 1) co se natrausý z sena 2c. Mist, m. 2) der Koth vom Geflügel, z. B. slepičj trus, s. slepičj; holubj trus, s. holubacynec.

Truska, y, f. Schlacken, m. z. B. des Erzes 2c. recrementum, scoria, retrimentum; 2) s. okuge; 3) s. troska 1)?

Truskawec, wce, m. Wegetritt, m. Wegegras, n. polygonum aviculare, Linn. hung. portsfű; 2) s. omeluch, Vel. N.

Truskawice, u. trusklawice, f. sl. eine Art besserer Erdbeeren.

Trusstjm, ěti, sl. s. trauskám 2).

Trutnow, a, m. Trautenau, eine Stadt Böhmens, Trutnovia.

Trwácnost, i, f. s. trwánliwost, D.

Trwalý 3. -le, -lost, s. trwánliwý, -wě, -wost.

Trwám, al, ati, (vgl. δηρον, duro, u.) dauern, a) aushalten, durare; b) verbleiben, verharren, durare, manere; c) unverletzt bleiben, durare, integrum manere; d) währen, durare; trwati w bytu, währen, existiren; 2) zuweilen, hoffen, (viell. für traufám): dnes, trwám, přigde, heute wird er hoffentlich kommen, D.

Trwánliwý 3. dauerhaft, firmus, diuturnus, constans; 2) s. setrwánliwý; -wě, adv. -wost, i, f. -tigkeit, Dauer, f. constantia, firmitas; 2) s. setrwánliwost.

Tryblјk, u, m. Klopfkeule f. Triebel, m. beym Böttcher, tudicula, D. & sl.

Trychtýř, e, m. s. nálewka 1); 2) zu den Würfeln, orca, pyrgus.

Tryet, u, m. Trieth, Bähschnitten v. Semmeln, mit Wein begossen u. gewürzt, K.

Trybun, a, m. tribunus plebis: trybunowé obecnj, Vel.

Tryllich, u, m. s. třilich, Dlab.

Tryplika, y, f. Triplik, f. Vel. N.

Tryšk, u, m. s. cwál, D.

Tryskám, ati, s. cwálem gedu.

Tryton, *a, m.* Triton.
Tryumf, *u, m.* Triumph, Sieg, *m.* triumphus: tryumf slawili, *B.* tryumf nad nepřátely obdržel; 2) Freude, *f.* jubilum, jubilatio: tryumf držeti, wésti.
Tryumfugi, owal, owati, den Sieg erhalten, triumphiren, vincere; 2) sich sehr freuen, triumphiren, jubilare, triumphare: tryumfugj nad zkázau naššj, *Com.*
Trýzeň, zně, *f.* Qual, *f.* afflictio.
Trýznjm, il, iti, foltern, s. mučjm; 2) quälen, plagen, affligere, exagitare: trápenj ge trýznilo; 3) *sl. Arv.* s. rozpráwjm.
Trženj, *n.* Ritz, *m.* rima; 2) Feilschen, *n.* licitatio; 3) d. Lösung des Geldes; 4) tr. na mysli, s. pošetilost, *Syl.*
Tržený 3. *part. pass.* 1) v. trhnu; tržený, od. tržený na mysli, verrückt, geschoßen, inops mentis, *Syl. R.* 2) vom folg.
Tržjm, il, iti, feilschen, auf d. Waare bieten, liceri rem, licitari (rem); 2) lösen, Geld lösen, einnehmen, bekommen, pecuniam accipere, pecuniam exigere; 3) Handel, Kauf machen, nundinari.
II. *rec.* tr-ti se (o něco), handeln, unterhandeln, nundinari: ani se o tu kaupi netržj, *K.* tržili se o to až na gistau summu.
Tržišstě, *n.* s. trhowišstě 1); 2) Kaufplatz, *m.* emporium, *D.* 3) *ol.* s. ryňk.
Tržné, ého, *n.* Marktgeld, *n.* pecunia nundinalis.
Tržnj 1), Kauf-, Markt-, 2c.
Tržnjk, u, *m.* Ehrenpreis, *m.* veronica.
Tržný, ého, *m.* Marktmeister, Marktvogt, *m.* agoranomus, nach römischer Art, aedilis plebejus; 2) (nach *Syl.* smlauwce trhu, Mittler, Unterkäufer, proxeneta); tržný chleba, Brodschätzer, -Beschauer, *D.*
Tu, *adv.* hier, hic; 2) tu, - tu, bald, - bald, jam, - jam: tu na vhlj, tu zas na led ho kládli, *Com.* tu plakala, tu se smála.
Tuberoza, *y, f.* Tuberose, *f.* hyacinthus tuberosus.
Tuca, *ol.* s. krupobitj; mračno.
Tucet, ctu, *m.* (mittellat. duzena, franz. douzaine, ital. dozina, engl. dozen, v. duodecim); Dutzend, *n.* numerus duodenarius, od. duodecim &c. dwanáct tuctů, Groß, *n.*
†**Tučenec**, nce, *m.* Speckstein, *m.* steatites.
Tuchnu, s. potuchnu 1), 2): dobřj mrawowé tuchnau, *K.*
Tučjm, il, iti, fett machen, pinguefacere.
Tučky, *pl.* s. přjkořj? od. Intriguen? činj tučky půwodowi, Pr. vtrhánj, teyné tučky, *Vel.*
Tučnice, *f.* Speck-, od. Griesenwurst, *f.* farcimen pingue.
Tučnjm, ěl, ěti feist, fett werden, pinguescere.
Tučný 3. feist, fett, pinguis, opimus, obesus; - nost, i, *f.* - tigkeit, Feiste, *f.* pinguitudo, pinguedo, obesitas, opimitas.
Tuctowý 3. Dutzend-.
Tudjž, *adv.* bald, in kurzem, mox, brevi; 2) *ol.* s. tu, tam.
Tudy, *adv.* da, hier, hic; 2) hindurch, dadurch, a) vom Orte, hac (int. via od. parte), od. per hunc locum; auch per hunc, per hanc, per hoc, per hos &c. *int.* locum, urbem, oppidum, homines &c. c)

vom Mittel, durch diese Sache, hac re, od. hoc; auch per hanc rem, per hoc; auch hoc, hac, his, od. per hunc, per hanc &c. wenn es auf ein Substantiv bezogen werden soll.
Tudyto, *adv.* hiedurch, hac.
Tufarnjk, *a, m. mor.* Krügelmacher, etwa urcearius.
Tuha, *y, f. obs.* s. bjda.
Tuhawka, *y, f.* Stuhlzwang, *m.* tenesmus.
Tuhnu, hl, hnauti, erstarren, starr werden, rigescere; b) s. brnjm.
Tuhost, *i, f.* Steifheit, *f.* rigor; 2) Zähigkeit, *f.* tenacitas; 3) Strenge, Rauhigkeit, Härte, *f.* asperitas, austeritas, duritia, durities; 4) Stärke, *f.* 6) Heftigkeit, vehementia.
Tuhý 3, *comp.* tužšj, *superl.* neytužšj, steif, a) starr, unbiegsam, rigidus; b) fest, firmus, stabilis; 2) zähe, tenax; 3) strenge, hart, rauh, z. B. Winter, Leben, Kälte, durus, asper; 4) stark: tuhý zwuk trauby; 6) durchdringend, heftig, vehemens: tuhý wjtr; w swých spisých gest přjsný a tuhý.
Tuhýk, *a, m. mor.* s. sejček.
Tuk, *u, m.* Fett, *n.* a) pingue; b) Fettigkeit, *f.* pinguitudo, pinguedo; 2) Schmeer, *n.* adeps; rybj tuk, s. rybj.
Tukám, *al, ati,* tüpfen?
†Tukowina, *y, f.* Thran?
Tulák, *a, m.* - čka, *y, f.* der u. d. hin u. her schweift, vagabundus, - da; 2) Landstreicher, - inn, *f.* erro, planus, - na.
Tulakyně, *f.* s. vorh. - čka, *K.*
Tulec, lce, *m. dim.* v. taul.
Tuleg, *e, m.* Spießeisen, *n.* spiculum.
Tulich, *u, m.* (δολων), Dolch, *m.* pugio, sica; kleiner, im Stecken verborgener Degen, telum.
Tulipán, *u, m.* Tulpe, Tulipane, *f.* tulipa, *Linn.* 2, s. trubiroh 2).
Tulpas, *a, m.* s. trubiroh 2)?
Tumlugi, owati, (*obs.*) d. Pferde tummeln, equos agitare, exercere.
Tumpach, bess. tompach.
Tuna, *y, f.* Tonne, *f.* a) ein großes Faß, orca, amphora, cadus; b) tuna zlata, eine Tonne Goldes, d. i. Hundert tausend, centum millia.
Tůně, *f.* Tiefe, *f.* tiefer Ort im Wasser, Dümpfel, Kolk, *m. D.* altum, profundum; 2) Fischhälter, *m.* vivarium: w struhách, tůnjch etc. lowiti, *Pr.*
Tunka, *y, f.* kleine Tonne.
Tunný 3. (v. tuna) eingesalzen, salinus: tunné ryby, eingesalzene Fische, pisces muria conditi, salsamenta; tunný losos, eingesalzener Lachs, salmo salinus, *Syl.* tunných a slaných zbožj -, *Pr.*
Tuoň, *i,* u. tuoňa, *y, f. sl.* Schatten, *m.* umbra.
Tupič, *e, m.* Tadler, vituperator.
Tupikos, *u, m.* s. chrpa, modrák.
1. Tupjm, čl, ěti, stumpf werden, hebescere.
2. Tupjm, il, iti, en, stumpf machen, hebetare; 2) tadeln, vituperare, reprehendere, culpare; tupenj, *n. verb.*
Tupisrp, *u, m.* s. tupikos, *Vel.*
Tuplhák, *u, m.* Doppelhaken, *m.* sclopetum duplicatum, *R.*
†Tupolistný 3. obtusifolius, *Ber.*
Tuponosý 3. Stumpfnase, obtusi nasi.
Tupost, *i, f.* Stumpfheit, *f.* hebetudo, hebetatio.

Tupý 3. stumpf, nicht scharf, nicht spitzig, z. B. Messer, Schneide, Spitze, hebes, obtusus; daher tropisch, z. B. Verstand, Gesicht, Witz, hebes, obtusus.

Tur, a, *m.* Auerochs, *m.* urus, taurus, *D.* auch *polon.* tur.

Anm. Nach Adelung bedeutet tur, groß, auch einen Berg, u. bey den Tartaren Butter, (daher *hung.* túró, Käse). Vgl. turý.

Turák, u, *m. sl.* ehemalige Kupfermünze, 2 1/2 Kreutzer, Polturake, insgem. poltura.

Turbán, u, *m.* folg. 1).

Turbjt, u, *m.* (turecký), Turban, tiara, cidaris, *Syl.* 2) t. bjlý, Weißturbit, alypia, alypum, *R.*

Turbugi, owati, betrüben, beunruhigen, turbare, *Lomn.* & *sl.*

Turčan, a, *m.* ein Thuróczer, Thurócziensis; -nka, y, *f.* Th-sis; -nský 3. Thuróczer, Th-sis.

Turče, ete, *n.* ein türkisches Kind, ein kleiner Türke.

Turčjn, u, *m. sl.* Art Weintrauben.

Turčina, y, *f.* Pfebenkraut, *n.* herba peponis; 2) das türkische Wesen, Einrichtung rc.

Turec, rce, *m.* der Fluß Thurócz, 2) Thurócz, od. das Thuróczer K., comitatus Thurócziensis.

Turecký 3. türkisch, turcicus; 2) s. zůřiwý: zůřiwá turecká, židowská slowa, *Syr.* -cky, *adv.* -ice.

1. Turek, rka, *m.* Türke, *m.* Turca.

2. Turek, rku, *m.* Pfebe, pepo, cucurbita pepo, *Linn.*

Tuřj 1. den Auerochsen betreffend, taurinus.

Tuřice, *f. pl. sl.*, s. letnice, Pfingsten; 2) Ortsnahme.

Tuřjn, u, *m.*, *sl.* kwaka, y, *f.* Runkel, Runkelrübe, Bete, *f.* Mangold, Dickrübe, Burgunderrübe, Klumpenrübe, *f.* Turnipse (in Preßburg Kwake, *f.*) beta.

Turkow, a, *m.* d. Stadt Torgau, Torgavia.

Turky, *f. pl.*, *gen.* Turek, d. Türkey, Turcia, *Vel.*

Turkyně, *f.* Türkinn, *f.* femina Turcica.

Turnag, e, *m.* Turnier, *m.* ludi equestres, certamen equestre, decursio equestris; 2) (*sl.*) Lärmen, Getös, *m.* tumultus, strepitus; -gský 3. z. B. plac, Turnierplatz, circus, *Com.*

†Turowka, y, *f.* zrostl., turraea.

Tursko, a, *n.* (*ol.*) ein Feld unweit Prag, *Vel.*

Turý 3.? d. Bedeutung dieses Wortes, welches viell. mit tuřj dasselbe ist, u. in vielen Ortsnahmen, z. B. in Ungarn: Turec, Stará Turá, Turó (Turé) pole, Turany, in Böhmen: Tuřice, Tursko, in Mähren: Tuřany rc. vorkommt, wie auch dessen Ableitung, ist ungewiß. *Lesch.* meynt, es sey viell. soviel als zelený, grün, weil tuřice auch Pfingsten bedeute, wo schon alles v. neuem grünt rc.; mir hingegen scheint d. Ableitung v. tur, u. d. derselben gemäße Bestimmung des Sinnes dieses Wortes wahrscheinlicher u. richtiger.

Turýn, a, *m.* d. Stadt Turin, Taurinum, Augusta Taurinorum; -nský 3. turinisch, Turiner, taurinensis.

Turyně, *f.* Thorn, Thorunum, *V.*

Turynky, s. Duryňky.

Tušjm, il, iti, ahnden, etwas dunkel vorher empfinden od. ahnden, praesagire, divinare, (*sl.* bádám): hned sem zle tušil přjbytku geho, *B.* tu swobodu

hned některj zle tussiti začali; 2) dafür halten, glauben, (wo es manchmal auch durch vermuthlich übersetzt werden kann, putare, existimare, credere: tussjmk se nazpét chuk dělá, wrtochu! *Com.* tussjm žeby se gich málo nasslo, *Vel.* tussjm nemá peněz, *sl.* er hat vermuthlich kein Geld.

II. *rec.* tussiti sobě, sich dünken lassen, sich getrösten, confidere: tussj sobě, že pohltne Jordan, *B.* tak sobě dobře tussiti budau, že nás s pole wytlačj, *Cyr.* 2) schwanen, praesagire, *Ryb.*

1. Tuk, i, *f.* selten für rtuk, *D.*

2. Tuk, s. tu.

Ťuka, y, *f.* s. čuko, *Syl.* 2) s. hňup, *D.*

Tutlám, al, ati, verhehlen, occultare.

Tutlatel, e, *m.* -tkyně, *f.* s. tagitel.

Ťukmák, a, *m.* *sl.* heimtückischer Mensch, subdolus.

Tuto, der *acc. foem. sing.* v. tento; 2) *adv.* hier, an diesem Orte, hic, hoc in loco.

Tutok, *adv.* hierselbst, hicce.

Tužba, y, *f.* s. tauženj.

Tuze, *adv.* (v. tuhý), *comp.* tauže, *superl.* neytauž, neytauže, fest, knapp, arcte, adstricte; 2) sehr, valde, magnopere, admodum; ist es soviel als heftig so steht auch vehementer; u. ist v. bösen Dingen d. Rede, z. B. zürnen, zornig rc. so steht auch graviter.

Tužebně, *adv.* kläglich, miserabiliter; 2) sehnlich, a) mit Sehnsucht, cum desiderio; b) heftig, vehementer, ardenter.

1. Tužebnjk, *a, m.* Kläger, der sich beklagt, beschwert, unzufrieden ist, querulus, querens; -nice, *f.* -inn, *f.* -la, querens.

2. Tužebnjk, u, *m.* der rothe Steinbrech, spiraea filipendula, *Linn*, *hung.* varjú mogyoró, *Lumn.* 2) Holztraube, *f.* oenanthe, *D.*

Tužebný 3. kläglich in kläglichem Tone, erbärmlich anzuhören, miserabilis, flebilis; 2) sehnlich, vehemens, ardens; 3) *ol.* s. smutný, *Dal.* -nost, i, *f.* Klage, *f.* Aeußerung seiner Unzufriedenheit, questus, querela, querimonia; 2) Sehnsucht, *f.* desiderium; po něčem, nach etwas, rei.

Tůzek, *a, m.* s. tůzok.

Tužjm, il, iti, befestigen, fest machen, firmare, confirmare, stabilire: sobj se, a tužj, *Com.*

II. *rec.* tužiti se, stärken, heftiger werden, fieri vehementiorem: wjtr se tužil, *Harant.*

Tůzok, *a, m.* *sl.* s. droff.

Twá, s. twůg.

1. †Twar, idea? *D.* forma? *Jung.*

2. Twář, i, (u. e), *f.* Wange, *f.* Backen, *m* gena, mala; 2) Gesicht, Angesicht, *n.* Gesichtsbildung, *f.* twář němá, unvernünftiges Geschöpf, twář sw. Jana, s. Aron.

Twářnost, i, *f.* Gestalt, *f.* a) äußere Beschaffenheit, species, forma, facies, figura, habitus; b) Beschaffenheit überhaupt, species, forma, facies, figura; c) Art od. Gattung, z. B. v. Thieren rc. species, forma, figura, *Com.* d) Bild, *n.* species, imago, forma: twářnosti pekelné mi zastupugj cestu, *Neg.* S. auch dám.

Twárný 3. scheinbar, speciosus: twárný swůdce, *K.*

Twaroh, u, *m.* Quarg, Käsequarg, *m.* coagulum lactis.

Twarohowý 3. aus Käsequarg, oxygalacteus, *R.* twarohowé knedliky, Quargklöse, globuli (pastilli) caseacei, 2) mit Käsequarg belegt, z. B. twarohowý koláč, s. twaroznjk.

Twarožina, y, *f.* s. twaroh.

Twaroznjk, u, *m.* (*sl.*) Quargkuchen, *m.* placenta caseata.

Twarožný 3. (*sl.* s. twarohowý; t-žný mjssek, Quargsäckchen, sacculus casearius.

Twarůžek, žku, *m. dim.* v. twaroh.

Twor, u, *m.* Geschöpf, *n.* a) was geschaffen worden, res creata; b) ein lebendiges Geschöpf, animans, animal: čtwernožý tworowé, *Com.*

Tworec, rce, *m.* s. twůrce.

Tworenj, *n. verb.* v. tworjm.

Tworjdko, u. tworidlo, *a, n.* Käseform, *f.* Käsenapf, *m.* forma casearia, *D.*

Tworidlnjk, *a, m.* Käseformmacher, *D.*

Tworjm, il, iti, schaffen, hervorbringen, creare, producere, efficere: mistry (doktory) tworili, *Com.* 2) bilden, formen, einer körperlichen Sache eine Gestalt geben, fingere, effingere, formare.

Tworný 3. schöpferisch, Fantasie; - nost, „ *f.* Einbildungskraft, *f.*

Twrdě, *adv.* hart, dure, duriter.

†Twrdeň, dně, *m.* zrostlina, sideroxylon.

Twrdjm, il, iti, zen, härten, durare, indurare; 2) bejahen, adfirmo, ajo; 3) bestättigen, bekräftigen, befestigen, bestärken, gültig machen, z. B. eine Sache durch Beyspiele, Aussage rc. firmare, confirmare, probare: ztwrzen mu aurad neywyšssjho kněžstwa; obyčegem ztwrzená wztekloſt.

Twrdnu, dl, dnauti, verhärten, hart werden, durescere, indurescere, obdurescere.

Twrdný 3. *obs.* s. pewný.

Twrdočelný 3. der harte Stirne hat, obfirmatae frontis, Ez. 3, 7. *K.*

Twrdohlawec, wce, *m.* Hartkopf, *m.* pervicax, contumax.

Twrdohlawý 3. hartköpfig, storrköpfig, pervicax; 2) s. newtipný, *Syl.*

Twrdohubý 3. s. twrdopstý, *D.*

Twrdorohý 3. harthufig, *D.*

Twrdossjgný 3. (das j ist in *K.* lang), halsstarrig, hartnäckig, pertinax, contumax, pervicax, obstinatus; - ně, *adv.* - naciter, - citer, - citer, - te; - nost, i, *f.* - keit, - keit, *f.* - nacia, - cia, - cia.

Twrdost, i, *f.* Härte, *f.* a) d. harte Beschaffenheit, z. B. des Holzes, Eisens, duritia, durities, duritas; b) Unempfindlichkeit, duritia, durities, duritas; c) harte Lebensart, *f.* duritia, durities, duritas; d) Hartherzigkeit, Strenge, *f.* rauhes Betragen, duritia, durities, duritas; e) Rauhigkeit, z. B. des Winters, duritia, durities, duritas, asperitas.

Twrdotina, y, *f.* s twrdost 1) *Ryb.* 2) *ol.* s. pewnost 2).

Twrdotylný 3. - nost, s. twrdossigný, - nost, *Syl.*

Twrdopstý 3. hartmäulig, duri oris, duro ore; twrdopstý kůň, *Vel.* 2) s. twrdossigný; syn twrdopstý a dosspočný, *B.* - tost, i, *f.* Hartmäuligkeit, *f.* *Syl.*

Twrdý 3. (*abs.* twrd, twrdo), *comp.* twrdssj, *superl.* neytwrdssj, hart,

a) nicht weich, durus; b) unbeweglich, steif, unbiegsam, durus; c) beschwerlich, mühsam, unangenehm, schwer, z.B. Winter, durus, molestus; d) hart gewöhnt, an Strapazen u. harte Lebensart gewohnt, durus; e) rauh, z.B. Lebensart etc. durus, asper; f) hart im Betragen, im Gefühle, hartherzig, durus, ferreus; g) twrdý tolar, (sl.) harter Thaler; h) twrdé spánj, fester Schlaf.

Twrz, e, m. ein festes Schloß, Festung, Veste, Bergfestung, f. arx, castellum; Bollwerk, n. castellum, *Syl.*

Twrzenj, n. *verb.* v. twrdjm.

Twrzka, y, f. *dim.* kleine Burg.

Twrznjk, a, m. böhmischer Zuname.

Twůg, twá, twé, *pron. poss.* (v. ty, dorisch τεος, tuus, engl. thine, *hung.* tiéd), dein, deine, dein; der, d., das Deinige, tuus, tua, tuum.

Twůrce, m. s. stwořitel.

Turek, rka, m. *dim.* v. twor.

Ty, (συ, dorisch τυ, engl. thou, persisch tu), du, tu.

Tyber, u, m. der Fluß Tiber, in Italien, Tiberis, *Vel.*

Tyč, e, m. Stange, f. pertica; 2) ein schwacher Pfahl, palus; 3) Meßruthe, Meßstange, f. Meßstab m. decempeda.

Tyčjm, il, iti, pfählen, mit Pfählen versehen, stützen, z. B. d. Reben, palare, statuminare.

†Tyčinky, *pl.* flocci herbarum.

Tyčka, y, f. s. tyč 2); tyčka winičná, Rebenpfahl, Weinpfahl, m. pedamen, pedamentum, ridica, palus vitiarius.

Týčowj, n. *collect.* v. tyč.

Týden, dne, m. Woche, f. a) sieben Tage, hebdomas, septimana; b) wöchentliche Amtsverrichtung, vices hebdomadales; weliký t., s. sw. týden.

†Týdennjk, u, m. Wochenblatt, n. etwa hebdomadarius.

Týdnowý 3 s. týhodný.

Týdruh, a, m. s. takowýž, *Syl.*

Tyhoden, dne, m. s. týden

Týhodný 3. wöchentlich, hebdomadalis; -dně, *adv.* singulis hebdomadibus, per singulas hebdomades.

Tygi, tyl, týti, sich mästen, fett werden, pinguefieri, pinguescere, *B.* dobytek tyge, *Cyr.*

1. Týkám, -se, al, ati, s. tknu, -se.

2. Tykám, al, ati, duzen, jemand du nennen, aliquem secunda persona alloqui; tykati sobě sich mit jemand duzen, secunda persona se invicem alloqui.

Tykanec, nce, m. Pfannkuchen, m. teganita, *Syl.*

Tykew, kwe, f. Kürbiß, m. cucurbita; -wný 3. Kürbiß-; t-ná zahrada, Kurbißgarten, m. cucumerarium, *B.*

Tykwice, f. vorh.; 2) Kürbißflasche, f. *D.* planá t., Coloquinthe, f. colocynthis; střjkawá t., s. střjkawý, -čka, y. f. *dim.* ein kleiner Kürbiß, cucurbitula.

Tykyta, y, f. Taffet, Taffent, m. taffetus, pannus taffetus od. taffeticus.

Týl, e, m. s. teyl.

Týle, bess. tele.

Týlec, lce, m. *sl. Nitr.* s. obuch 2).

Tylo, a, n. *mor.* s. teyl.

Týmě, *gen.* těmene, s. těmeno.

Tymenec, nce, m. s. temenec; mořský temenec, i. e. tok, aestus maris.

Týn, (tyn), u, m. (*obs.*) s. ohrada: tynem ohradil winicy,

(daher Radotjn, Wsetjn ꝛc. ꝛc. viell. auch Teyn.)

Tynjm, il, iti (*obs.*) zäunen, befestigen, sepire, munire, *Haj.D.*

Týrám, al, ati, s. teyrám: týrati někoho klamy swými, *Cyr.*

Tyran, a, *m.* - nka, s. ukrutnjk, - nice; - nský 3. tyrannisch, tyrannicus; - sky, *adv.* -ce; -nstwj, *n.* s. ukrutenstwj.

Tyranugi, owal, owati, als Tyrann, od. Despot regiren: tyranowal 3 léta, *Vel.*

Tytljk, u, *m.* Spitze, *f.* am Hute, apex; 2) Strichlein, *n.* apex, Luk. 16, 17. 3) Gießzapfen, Letterpunkt, *m.* apex.

Tytul, e, *m.* Titel, *m.* titulus; tytul sobě wzýti, tytulem wysokým se nazýwati; tytul dal té hystoryi ꝛc.

Tytulář, e, *m.* Titulaturbuch, Titularbuch, *n.* index titulorum.

Tytulugi owal, owati, tituliren, adpellare, titulum tribuere.

II. *rec.* t-wati se, sich tituliren: Herodes králowským gménem se tytulowal.

Tytýž, *adv.* immerdar, v. Zeit zu Zeit, iteratis vicibus, subinde.

1. Týž, táž, též, *gen.* téhož, též, téhož, eben derselbe, eben dieselbe, eben dasselbe, idem, eadem idem.

2. Týž y týž, s. tytýž, *B.*

Týžden, dna, *m.* *sl.* s. týden.

Týždňowka, y, *f.* *sl.* d. wochenweis zu verrichtende Frohnarbeit.

V.

V, *praep.* 1) *cum gen.* a) bey, apud: v dwora, bey Hofe, apud aulam: v hlaw; v swěta obecný; b) an: nehty v rukau y v noh, palce; 2) *cum acc.* auf d. Frage: wohin? in was, in, (w, we): v wjtr mluwiti; v wýsost nawrak se, *B.* v welikau to summu wzrostlo, *Vel.* obrátil wodu v wjna, *Id.* 3) mit der Lokalendung, in, darinn, auf d. Frage wo? (meistens vor einem w), in: v wené mu přinesla králowstwj, *Id.* v wodě i. e. we wodě, v wjně; v welikém počtu; v welikém trápenj, v wěčné bjdě, v wjře; b) mit, cum: gdi v pokogi; v wětšj stálosti a s wětšjm daufánjm B. prosyli; v weliké prudkosti, mit großer Heftigkeit; c) s. na, (selten): gá sem v přjčině, že ꝛc.

II. in der Zusammensetzung: ab, ent, er, ver, todt.

Vběhám, *fut. fr.* al, ati, ablaufen, durch Laufen abnützen, decurrere, currendo deterere: nohy sy vběhal; 2) durch Laufen ermüden, currendo defatigare; 3) *sl.* im Laufen überwinden, currendo vincere.

Vběhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, davlaufen, aufugere; 2) s. vbjhám 2).

II. *rec.* v-ti se, sich müde laufen, currendo fatigari.

Vberu, *fut.* vbral, vbrati, *reg. gen.* s. vbjrám.

Vbeywám, al, ati, s. vbýwám.

Vbezpečenj, *n.* Versicherung, a) mit Worten, Bejahung, confirmatio, adfirmatio; b) durch Bürgen, Geld, Wechsel, Handschrift, cautio, satisdatio.

Vbezpečilý 3. s. bezpečný; - lost, i, *f.* Sorglosigkeit, Sicherheit, incuria: to zlau vbezpečilost wwodj na lidi; - le, *adv.* sicher, tuto: domnjwati se vbezpečile.

Vbezpečjm, *fut.* il, iti, versichern,

a) jemand mit Worten, confirmare, affirmare alicui; b) etwas in Sicherheit stellen, reddere rem tutam; c) etwas, jemand wegen etwas Sicherheit geben, z. B. durch Bürgen, Wechsel rc. cavere alicui de re, satisdare alicui.

II. *rec.* v-řiti se, sich verlassen, sich sicher glauben, confidere, *D.*

Vbezpečugi, - se, owati, vorh.

Vberu, *fut.* bral, vbrati, erschöpfen, erpressen, exhaurire, expilare: města vbrati; poddané swé náramně vbjragj a přetahugj, *Vel.*

Vbičugi, *fut. ex.* s. bičugi.

Vbigák, u, *m.* *sl.* Stampfe, *f.* Schlägel, (Steinm.) tudes.

Vbigi, *fut.* vbil, vbiti, vbit, abbläuen, abprügeln, verberare, percutere, z. B. fuste &c.

Vbjhám, al, ati, s. vběhnu; 2) w něco, verfallen, anlaufen, incidere, delabi; vb. w mnohé hřjchy, *B.* cýrkew w hrozné temnosti vběhla; z gednoho bezcestj do druhého vbjhagj; vbjhati w mnohé pomsty.

Vbjráček, čku, *m. dim.* kleiner Hobel, dolabella.

Vbjrák, u, *m.* Bestoßhobel, *m.* dolabra, *D.*

Vbjrám, al, ati, *reg. gen.* abziehen, wegnehmen, z. B. etwas v. der Summe rc. deducere de summa, detrahere, subtrahere; 2) abschöpfen, dehaurire, demere, hauriendo; 2) s. vberu; - áwám, - se, al, ati, *fr.*

II. *rec.* vbjrati se, s. beru se.

Vbitý 3. *part.* s. vbigi; 2) *sl.* gebahnt, tritus; - cesta.

Vbljženj, *n.* Beleidigung, *f.* offensio, laesio.

Vbljžjm, *fut. ex.* il, iti, *reg. dat.* beleidigen, zu nahe treten, laedere, offendere aliquem, od. bess. alicujus animum.

Vblizowánj, *n.* s. vbljženj.

Vblizugi, owati, s. vbljžjm.

Vbodnu *fut. ex.* dl, dnauti, stechen, pungere.

Vbohý, s. aubohý.

Vbožátko, a, *n.* s. nebožátko.

Vbožstwj, *n.* Elend, *n.* egestas.

Vbránjm, *fut.* il, iti, *reg. gen.* im Stande seyn zu beschützen, zu vertheidigen, posse (sustinere) defendere, defensare, tueri, tutari; před někým, od. před něčjm, wider jemand od. etwas, contra aliquem, ab aliquo.

II. *rec.* v-ti se, mit u. ohne Dat. sich erwehren, durch Wehren v. sich abhalten, arcere aliquid, z. B. muchám, zloděgům rc. der Fliegen, Diebe rc. od. defendere se a re, od. ab aliquo; bändigen, besiegen, domare, vincere.

Vbrausek, ska, *m. dim.* ein kleines Tischtuch, mappula.

Vbrausým, *fut. ex.* yl, yti, mit dem Akkus. abwetzen, a) durch Wetzen wegschaffen, z. B. d. Spitze rc. acuendo tollere; 2) mit dem Genit. abwetzen, z. B. das Messer, acuendo attenuare.

Vbrman, a, *m.* arbiter, smjrce.

Vbrocený 3. befeuchtet, besprengt, madefactus, tinctus.

Vbrodjm, *fut.* il, iti, s. brodjm.

II. *rec.* v-ti se, im Waden naß werden, madefieri.

Vbrus, u, *m.* Tischtuch, *n.* mappa.

Vbudu, *fut.* vbyl, vbyti, abgehen, vermindert werden, decedere; 2) *impers.* mit dem Genit. abnehmen, sich verwindern, decrescere, minui.

Wbylý 3. *part.* abgenommen.
Wbytek, *tku, m.* Abnahme, Verminderung, *f.* decrementum.
Wbýwám, al, *ati,* s. wbudu.
Wbýwánj, *n.* s. wbytek; wb. moře, Ebbe, *f.* refluxus maris; wb. měsíce, Abnehmen, *n.* des Mondes.
Wbzdjm se, *fut.* ěti, s. bzdjm.
Wčadjm, *fut.* il, iti, zen, s. wkaufjm; -dlý 3. berußt, fuligine obductus.
Wčaurám, durch Schleppen besudeln.
Wčarugi, *fut.* owal, owati, *reg. dat.* behexen, incantare.
Wčedlnjk, *a, m.* Lehrjunge, Lehrling, *m.* discipulus, tiro; 2) Schüler, a) ein jeder lernender, discipulus; b) der auf einer Schule ist, discipulus; c) Anfänger, tiro; 3) Jünger, *m.* a) Schüler, discipulus; b) Anhänger, *m.* assecla, sectator; -nice, *f.* Schülerinn, discipula.
Wčazený 3. *part. p.* s. wčadlý.
Wčeliwý 3. gelehrig, docilis; -wost, i, *f.* -keit, -itas.
Wčeň, čně, *m. sl. & mor.* Handwerksjunge, *m.* tiro.
Wčeně, *adv.* gelehrt, docte, erudite.
Wčenec, ńce, *m.* s. wčedlnjk.
Wčenj, *n.* Lehren, *n.* Unterricht, *m.* institutio, disciplina; 2) Lernen, *n.* discere; 3) Lehre, a) Unterweisung, *f.* Unterricht, institutio, eruditio, doctrina, disciplina; do wčenj dáti k někomu, in d. Lehre geben bey jemand, tradere aliquem alicui in disciplinam, tradere alicui aliquem erudiendum; do wčenj wzýti, in d. Lehre nehmen, sumere aliquem docendum, erudiendum; na wčenj býti, in der Lehre stehen, esse in alicujus disciplina; b) was gelehrt wird, der Inbegriff der Lehre od. Wahrheiten, z. B. wčenj křesťanské, d. christliche Lehre, doctrina christiana; wč. o mrawjch, Sittenlehre, doctrina morum, ethica; wč. o bozých, Götterlehre, mythologia; 3) wčenj obecné, od. blos wčenj, auch wysoké wčenj, *Vel.* s. ſſkola wysoká: wčenj Pražské, *Vel.* professoři w wčenj Pražském, *Id.* wč. filozofické, studium philosophicum, lyceum, *Sedl.*
Wčenost, i, *f.* Gelehrtheit, Gelehrsamkeit, *f.* doctrina, eruditio.
Wčený 3. gelehrt, a) unterwiesen, doctus, eruditus; b) Gelehrsamkeit, besitzend, doctus, eruditus, z. B. wčenj lidé, d. Gelehrten, docti, eruditi: wysoce wčený, hochgelehrt, doctissimus, longe eruditissimus, summe eruditus; wč. w pjsmě, s. wčitel pýsma sw.
Wceytjm, *fut.* il, iti, s. wcýtjm.
Wcháč, e, *m.* Großohr, auritus; 2) Milchtopf mit 2 Henkeln.
Wchatjm, il, iti, *sl.* Henkel machen, (Töpferey), ansas efficere.
Wchatý 3. großohrig.
Wcházým, el, eti, entgehen, weggehen, decedere: wcházeti před lstiwým nepřjtelem; sýla mi wcházý, d. Kraft entgeht mir; 2) *cum gen.* s. wtjkati: zapowěděných wěcý wcházeti; s. auch wgdu.
II. *rec.* wcházeti se, einkommen klagend, queri per litteras; 2) ansuchen, o něco, um etwas, rogare, petere.
Wchláchoľjm, *fut. ex.* il, iti, besänftigen (durch Streicheln), lenire, mitigare, placare.

Vchmatnem, *fut.* tl, (tol), tnauti, *sl.* s. vchwátjm.

Vcho, *a*, *n.*, *dual. nom.* vssi, *gen.* vssi, *dat.* vssjm, *acc. voc.* vssi, *loc.* vssjch, *instr.* vssima; *pl. nom.* vcha, *dat.* vchům rc. Ohr, *n.* a) womit man hört, auris. Hier muß immer der Dual anstatt des Plurals gebraucht werden; za vssima se sskrábati, sich hinter den Ohren kratzen, scabere aures; za vcho táhati, am Ohre zupfen, vellere aurem; do vcha powědjti (posseptati), ins Ohr sagen, dicere in aurem; vssi nastawiti, nastawowati, d. Ohren spitzen, um aufmerksam zuzuhören, aures arrigere od. erigere; b) Griff, Henkel, *m.* ansa, manubrium; c) Oefnung, *f.* Loch, *n.* foramen; Wolowé vcho, *sl.* breiter Wegerich, plantago major; *hung.* úti fű.

Vchodjm, *fut.* il, iti, zen, abtreten, durch Treten absondern, calcando solvere; durch Gehen ermüden, defatigare ambulando.

II. *rec.* v-ti se, sich müde gehen, defatigari eundo, ambulando.

Vcholák, -ár, *a*, *m. sl.* s. sskwor.

Vchopjm, *fut.* il, iti, erwischen, ergreifen, arripere; -penj *n. v.*

Vchowám, *fut.* al, ati, bewahren, behüten, schützen, custodire, tueri, servare, z. B. něčeho, vor etwas, a re, contra rem; vchowey Bůh! bewahre Gott! a) Gott wende das ab! quod Deus avertat! b) bey Leibe nicht! ganz u. gar nicht! minime od. minime gentium! od. nihil minus! 2) ersparen, durch Sparsamkeit erwerben, z. B. Geld, parsimonia acquirere.

Vchowár, *a*, *m. sl.* s. sskwor.

Vchowatka, *y*, *f.* Ohrlöffel, *m.* auriscalpium, *Leschka.*

Vchránjm, *fut.* il, iti, s. vchowám 2): djtkám vchrániti něco.

Vchwacugi, owal, owati, folg.

Vchwátim, *fut.* il, iti, s. vchopjm; b) erhaschen, an sich reißen, rauben, rapere, *B.* vchwátil hraběnku zuerda.

II. *rec.* vchwátiti se, exhauriri; chůzý se v-til; s. ochwátjm se.

Vchwátnu, *fut.* tl, tnauti, vorh.

Vchýljm, *fut.* il, iti, ablenken, weglenken, abneigen, beugen, deflectere, declinare, avertere, detorquere, *B.* vssi od wolánj vchýliti.

II. *rec.* vchýliti se, sich lenken, flectere se od. flecti; 2) abweichen, abgehen, z. B. s cesty, vom Wege, decedere, recedere, discedere, aberrare, deerrare, declinare; 3) einkehren, devertere, *B.* k wdowám se vchylowal, a swé pohodljčko v nich mjwal.

Vchylugi, -se, owati, vorh.

Vchystám, *fut. ex.* al, ati, zurichten, zubereiten, parare, apparare, praeparare.

Vchytjm, *fut.* il, iti, fassen, ergreifen, anfassen, capere, prehendere, apprehendere, arripere.

II. *rec.* v-ti se, *cum gen.* ergreifen, corripere: nemoc se ho vchytila.

Včigi, *fut.* il, iti, *reg. acc.* s. ceytjm.

Včjhám, *fut. ex.* al, ati, s. čjhám.

Včjm, il, iti, lehren, docere; někoho, jemand, aliquem; něčemu, etwas, rem; někoho zpjwati včiti, -singen lehren, docere aliquem canere; unterrichten, erudire, instituere;

...jemand, aliquem; ... etwas, re.

... včiti se, lernen, Kenntniß etwas erlangen, discere; ... se Boha práwě znáti, Syr.

Včinjm, fut. ex. il, iti, s. činjm; smrt včiniti, mactare supplicio; hrdinské tažení včinili Čechowé; psánj k někomu -, an jemand schreiben, dare litteras ad aliquem; - poděkowánj rc. - odpowěd rc.; b) anthun, erweisen, praestare, testari; včinil mu tu službu a pohodlj; 2) betragen, machen, efficere: summa včinj, d. Summe macht rc.

Včinek, nku, m. s. aučinek.

Včinitel, e, m. Urheber, Schöpfer, auctor, factor, B.

Včinný, - nost, s. aučinný.

Včistjm, fut. il, iti, sstěn, säubern, purgare, expurgare, mundare; 2) abläutern, liquare, purgare.

II. rec. včistiti se, klar od. hell werden, vom Wasser, Bier rc. clarum, perspicuum, pellucidum, limpidum fieri.

Včitel, e, m. Lehrer, m. magister, doctor, praeceptor; včitel pjsma swatého, Schriftgelehrter, theologus, intelligens librorum divinorum; -lkyně, f. - rinn, f. magistra.

1. Včjti, s. včigi.

2. Včiti, s. včjm.

Včjwám, al, ati, frequ. v. včjm.

Včlowěčjm se, fut. il, iti, sl. höflich seyn, Höflichkeit erweisen.

Vcpám, fut. al, ati, verstopfen, z. B. eine Oeffnung rc. obturare, obstruere, oppilare; - áwám, al, ati, frequ.

Vctěnj, n. (vcta, y, f.) Beehrung, Ehrenbezeugung, f. honoris contestatio, cohonestatio.

Včtenj, n. Berechnung, f. computus, rationes: zaplat podlé včtenj.

Vctjm, fut. ex. il, iti, ehren, honorare, colere, honore adficere, venerari; mit Respekt, observare; 2) traktiren, mit einem Schmause bewirthen, excipere convivio: hosti swé skwostně vctil, Vel.

Vctiwý 3. ehrerbietig, observans, (mit dem Genit.) venerabundus, reverens; - wě, adv. - enter, cum observantia; - wost, i, f. - gkeit, Ehrerbietung, Ehrfurcht, f. observantia, veneratio, reverentia.

Včtu se, fut. včtl, včjsti se, s někým, sich berechnen, Abrechnung halten, Rechnung abschließen, ausgleichen, sich mit jemand, computare: komora se s nimi včtla, Vel.

Vcuchám, fut. ati, beschlumpern, D

Vcýdjm, fut. s. cýdjm 1), 2).

Vcýtjm, fut. il, iti, s. ceytjm.

1. Vdá se, impers. vdalo se, vdáti se, cum dat. pers. sich zufällig treffen, contingere: vdá se to neb giné slyšeti, K. w tom se mi pohleděti vdá, Com. koho se gi vdalo, toho chytila, Id. to se mu vdalo.

Vdalost, f. bess. skutek, přjhoda.

2. Vdám, fut. ex. ati, s. wydám b); 2) angeben, verklagen, deferre nomen alicujus.

3. Vdám se, fut. ex. sich begeben, sich verfügen, abire: vdal se do -.

Vdarugi, fut. ex. owal, owati, mit Geschenken bestechen, gewinnen, corrumpere donis: vdarowané knjže; vdarowati saudce, Cyr.

Vdatný 3. tapfer, muthig, z. B. im Kriege 2c. fortis; -tně, adv. - iter, animose; - nost, i, f. -keit, f. fortitudo.

Vdawač, e, m. Angeber, delator; - čka, y, f. - inn, f. - trix.

Vdáwám, al, ati, fr. v. vdám.

Vdáwjm, fut. il, iti, erwürgen, z. B. jemand, suffocare, strangulare: spěcy vdáwila muže, 1 Král. 3, 19.

II. rec. vd-ti se, ersticken, (neutr.) z. B. brzybych se byl vdáwil, bald wäre ich erstickt, suffocari, strangulari.

Vdělám, fut. ex. s. dělám 1), 3), 4); vdělati někoho za zprávce, - bestellen, - praeficere; 2) cum dat. pers. s. porobjm 2).

II. rec. v-ti se, werden, entstehen: vdělalo se tam bláto.

Vděljm, fut. il, iti; gewöhnlich mit dem Genit. (částku vdělil, Rom. 1, 11), verleihen, geben, dare, schenken, donare.

Vdělugi, owal, owati, vorh.

Vděnina, y, f. sl. s. vzenina.

Vdeřenj, n. s. vhozenj.

1. Vdeřj, fut. il, iti, impers. es wird schlagen, z. B. d. Uhr, audietur, sonabit; vdeřilo 5 hodin; z kusu bylo vdeřeno, man hat ein Stück losgebrennt, emissus est ictus: vdeřilo mu z ruky do hlawy, prov. sl. er hat sich betrunken.

2. Vdeřjm, fut. il, iti, s. vhodjm; treffen, ferire: paprskowé wycházegjcýho slunce naň vdeřili; lermo giž vdeřil, s. lermo, Vel. b, s. vhodjm 3); když sylnègšj parno vdeřj, Puchm. nenadále vdeřj wicher, Com. 2) überfallen, irruere in, adoriri: na nepřjtele; 3) (sl.) s. trhnu 2): vdeřjm na Bystřicy, P. 4) - o zem někým, něčjm, um d. Erde werfen, allidere terrae, projicere ad terram; to mne o zem vdeřilo, sl. trop. das hat mich zu Grunde gerichtet.

II. rec. v-ti se, s. vhoditi se; 2) na někoho, s. obořjm se: třetj se na mne vdeřj, proč rač Bůh žehnat, neřjkám, Com.

Vdice, f. Angel, f. zum Fischfange; hamus; 2) Messerangel, hamus cultri, quo in manubrio haeret; - čka, y, f. dim. eine kleine Angel, hamulus.

Vdidlář, e, m. Gebißmacher, m. - řka, y, f. - inn, - ský 2c.

Vdidlo, a, n. Gebiß, n. Zaum, Brechzaum, m. frenum; vdidlo twrdé, Scharfgebiß, n. lupatum.

Vdjljm, el, eti, s. vdělugi, Com.

Vdjm, il, iti, zen, räuchern, durch Rauch härten, z. B. Schinken 2c. fumo durare.

Vdobrauchám, - se, fut. al, ati, mor. s. vdobřiti se.

Vdobřjm, fut. il, iti, wieder gut machen, s. smjřjm.

II. rec. vdobřiti se, wieder gut werden, s. smjřiti se.

Vdomlauwám, al, ati, zureden, mit Worten abstrafen, verbis animadvertere in aliquem.

Vdržjm, fut. el, eti, erhalten, zurückhalten, retinere: vkrutenstwj w mezech vdržeti.

Vdussliwý 3. erstickend, suffocans; - wost, i, f. subst.

Vdussugi, owal, owati, folg.

Vdusým, fut. il, iti, ersticken, a) jemand, suffocare, strangulare; b) trop. α) v. Gewächsen 2c. suffocare, strangulare, β) dämpfen, z. B. ein Feuer, restinguere, exstinguere; γ) unterdrücken, supprimere: semeno zlých wěcý w přirozenj

swém vdusyti; wěcy vdusyti, když gesstě w trawě gsau, - in herba supprimere; 2) dämpfen, schmoren, beym Feuer langsam kochen, z. B. Fleisch, carnem clauso vase coquere, vapore mollire.

II. *rec.* vdusyti se, ersticken, (*neutr.*) suffocari, strangulari, v. Gewächsen, suffocari, strangulari.

(†)Vdwernjk, a, *m.* Thürhüter?

Vdwihnu, *fut. sl.* s. zdwihnu.

Vdychtjm se, *fut.* il, iti se (*sl.*), durch Laufen fast aus dem Athem kommen.

Vdychugi, owal, owati, viell. schwer athmen.

Vfákám, al, ati, ganz besudeln, inquinare: vfákaná potwora.

Vffám, ati, (*ol.*) s. daufám.

Vfasugi, (*obs.*) einfaßen; b) - sobě, verbindlich machen.

Vfiflugi, vfeflugi, - se, owati, s. fiflugi, sich übermäßig putzen.

Vfrnjm se, iti, sich begeifern.

Vğarek, rku, *m. sl.* s. okurka.

Vgatý 3. *part.* v. vgmu.

Vgˇená, é, *f.* der Schwester Tochter, sororis filia, *K.*

1. Vgčený, ého, *m.* der Schwester Sohn, filius sororis, *K.*

2. Vgčený 3. vgčenj bratřj, Vetter, vgčené sestry, der Mutter-Bruderskinder, *K.*

Vgčiná, é, *f. sl.* Mutterschwester.

Vgdu, *fut. ex.* vssel, vgjti, *imper.* vgdi, dav. gehen, abire; 2) entgehen, a) weggehen, z. B. syla mu vssla, d. Kräfte sind ihm entgangen, decedere; b) entschlürfen, decedere, elabi; c) entkommen, entwischen, vermeiden, elabi, evadere, evitare, devitare, vitare, z. B. periculum; d) ein Stück Weges zurücklegen, - absolvere, emetiri: vssli den cesty, *B. S.* auch krew.

II. *rec.* vgjti se, sich müde gehen, defatigari eundo, ambulando; 2) *cum dat. pers. sl. Nitr.* etwas bekommen, nancisci: vgde se ti něco; 3) s. unter vgma.

Vgec, *gen.* vgce, *m.* Oheim, Mutterbruder, *m.* avunculus.

Vgednostaynjm se, *fut.* il, iti, *sl.* sich in d. Ordnung fest setzen.

Vgedu, *fut. ex.* vgel, vgeti, *imper.* vgeď, dav. fahren od. reiten, avehi; 2) s. vgdu d): weliký kus lesa vgel.

Vgesk, é, *m. sl. Lypt.* Lockspeise für großes Wild, für Bären, Wölfe, z. B. ein todtes Pferd.

Vgetj, *n.* s. vgma.

Vgjdawý 3. - wě, s. gizliwý: zlostně, gizliwě a vgjdawě se posmjwá, *K.*

Vgjm, *fut.* vgedl, vgjsti, *imper.* vgez, mit dem Genit. abessen, essen, v. etwas, edere de &c. wlk mu nohy vgedl, *Vel.* 2) *cum acc.* jemand auffressen, exedere aliquem.

Vgjmám, - se, ati, *reg. gen.* s. vgmu.

Vgjmánj, *n. verb.* v. vorh. 2) *mor.* Grimmen, *n.* tormina, *pl.*

Vgisstěnj, *n.* Versicherung, a) mit Worten, Bejahung, confirmatio, adfirmatio; b) durch Bürgen, Geld, Wechsel, Handschrift, cautio, satisdatio, *Com.*

Vgisskugi, - se, owati, folg.

Vgistjm, *fut. ex.* il, iti, sstěn, versichern, a) jemand mit Worten, confirmare, affirmare alicui; b) etwas, d. i. jemand wegen etwas Sicherheit geben, z. B. durch Bürgen, Wechsel rc. cavere alicui de re, satisda-

re alicui; vgiſſtěni gſau ſpaſenjm, *B.*

II. *rec.* v-ti ſe, verſichert werden, - ſich verſichern, certum reddi; 2) *cum instr.* ſich bemächtigen, potiri, auch comprehendere: vgiſtiti ſe oſobau ku práwu neoſedlau, Pr.

Vgjti, - ſe, ſ. vgdu, u. vgmu, - ſe.

Vgjždjm, ěl, ěti, ſ. vgedu.

Vgma, y, *f.* Abbruch, 1) Verminderung, *f.* deminutio, detrimentum: vgmu má na wěcech žiwných, *K.* bez vgmy twé ſwobody, *Com.* vgma na poctiwoſti, Pr. b) Schade, Nachtheil, *m.* detrimentum, jactura: na vgmu ſwobody Němcůw, *Vel.* 2) v. ſelbſt, eigenmächtig, suapte: netru ſe w to wſſetečné o ſwé vgmě, *K.* o ſwé vgmě ſáhati na ſtatek giného; ſám o ſwé vgmě to činil, *Vel.*

Vgmu, *fut. ex.* vgal, vgjti, u. vgmauti, *part. pass.* vgat, *imper.* vgmi, faſſen, ergreifen, anfaſſen, capere, prehendere, apprehendere, comprehendere, arripere: tu powěſt rádi vgali; 2) benehmen, adimere, demere, auferre, entreißen, eripere; 3) (*cum gen.*) abbrechen, abziehen, vermindern, z. B. platu, an der Zahlung, ſchmälern, de pretio detrahere, de mercede &c vgimagj dnů, *B.* 5) abnehmen, vermindern, abkürzen, im Stricken, contrahere, od. auch maculas (Maſchen) minuere od. contrahere; 6) antreten, v. der Beſitznehmung einer Sache: vgal dědičně ſtatek; 7) nehmen, d. i. verſtehen, accipere: zle vgal ta ſlowa, *Com.*

II. *rec.* vgjti ſe, u. vgmauti ſe, bekleiben, v. einer Pflanze, Pfropfreiſen ꝛc. inolescere, adhaerescere; ſýmě mohlo ſe vgjti, *K.* auch v. Pflanzen, radices agere; b) fig. Wurzel faſſen, aufkommen: nemohla ſe ta ſekta mezy židy vgjti; 2) gähren, effervescere: ſlad, geſtli ſe hned neb druhý den neſwařj, tak ſe piwo nevgjmá, - gährt nicht; 3) *cum acc. & praepos.* o, *rarius cum gen.* ſich annehmen, curare (sibi cordi sumere), *B.* o Geremiáſſe ſe vgal, *K.* o ně ſe vgjmati bude, *K.* vgmeme ſe obecné obrany a ochrany těch zemj, *Vel.* vgal ſe o ſlowo otce wěčného, *Com.* 4) ſich unterfangen, occipere: vgjmati ſe proti důſtogenſtwj wrchnoſti.

Vhádnu, dl, dnauti, ſ. vhodnu, *D. & sl.*

Vhágjm, *fut.* il, iti, ſ. vbránjm.

Vhamugi, owati, *obs.* hemmen.

1. Vhánjm, ěl, ěti, ſ. vženu; 2) uneig. dav. laufen.

2. Vhanjm, *fut.* ěl, ěti, ſ. zhanjm.

Vharka, y, *f. sl.* ſ. okurka.

Vhaſnu, *fut.* ſl, nauti, ſ. zhaſnu; b) fig. vhaſla zmužiloſt, *Vel.*

Vhaſſugi, owal, owati, folg.

Vhaſým, *fut. ex.* yl, yti, auslöſchen, etwas brennendes, exstinguere; 2) löſchen, z. B. žjzeň vhaſyti, Durſt löſchen, sitim sedare; wápno vh., Kalk löſchen, calcem exstinguere, od. macerare; 3) ablöſchen, z. B. glühendes Eiſen, refrigerare, tingere; 4) unterdrücken, supprimere.

1. Vházým, *fut. fr.* el, eti, todt werfen, jaciendo interficere.

2. Vházým, el, eti, *durat.* treffen, im Werfen: vházým na cýl.

Vhel, *gen.* vhlu, *m.* Kohle, *f.* car-

bo; řeřawý vh, s. řeřawý; mrtwý (vhassený) vh., carbo ater; 2) Ecke, f. Winkel, m. angulus; ostrý od. sspičatý vhel, angulus acutus, *Neg.* paprsl. kowé pod náležitým (wětssjm, menssjm) vhlem gdau k oku, *Id.* 3) od. vhel nebe, a) Himmelsgegend, f. z.B. vh. půlnočnj, plaga, cardo mundi; b) Pol, m. Axe, f. des Himmels, polus.

Vhelna, y, f. Kohlenkammer, Kohlenstelle, f. cella carbonaria.

Vhelnj 1. s. vhelný u. huk.

Vhelnice, f. Winkelmaß, n. norma; 2) s. huk vhelnj.

Vhelnjček, čka, m. Kohlmeise, f. parus ater.

Vhelnjk, u, m. Kohlentopf, m. olla carbonaria; 2) Kohlenwagen, m. Kohlensaite, currus carbonarius.

Vhelnisstě, n. s. hromadisstě.

Vhelný 3. Kohlen betreffend, carbonarius; vhelný koš, Kohlenkorb, m. corbis carbonarius; 2) Haupt-, vorzüglich, cardinalis; v-ný kámen, (auch hláwa vhlowá, *B.*) Eckstein, m. lapis angularis.

1. Vher, *sl.* Vhor, *gen.* Vhra, m. (aus v hory?) ein Ungar, Unger, Hungarus, Ungarus.

Anm. Vhor ist älter, als Vher; daher mag das, auch mit dem latein. übereinstimmende deutsche Ungar, Ungarn, wenigstens so gut, wenn nicht richtiger seyn, als Unger, Ungern.

2. Vher, *gen.* vhru, m. Finne, a) im Gesichte, varus; b) bey den Schweinen, nodulus, granum.

Anm. D. Slowaken, Čechen, Russen, Pohlen rc. nennen den Ungar u. d. Finne, Vhor, Vher, Ugor, Vengier &c. u. d. Deutschen gebrauchen das Wort sowohl v. einem Finnen, (Finnier, Finnus,) als v der Finne; woher diese Benennung? D. Ungarn, u. d. Finnen haben einen u. denselben Ursprung, auch dieselbe Sprache, - sagt *Leschka*.

Vherčina, *sl.* vhorčina, y, f. das Ungrische, d. ungrische Sprache, lingua hungarica; 2) Hunnisch, eine Art Weintrauben, uva hungarica, *R.*

Vherka, y, f. Ungarinn, hungara.

Vherkyně, f. Herzbräune, f. *D.*

Vherský 3. ungarisch, ungrisch, hungaricus; - sky, *adv.* - ce.

Vheybám, al, ati, s. vhýbám.

Vheyčkám, *fut.* al, ati, z. B. zpjwánjm, einsäuseln, *D.*

Vhladjm, *fut. ex.* il, iti, zen, abglätten, glatt machen, laevigare, leve, (laeve) aliquid reddere, polire; 2) s. vchlácholjm, *Syl.*

†Vhlan, u, m. Kohlenstoff, m. carbonas, *Bercht.*

Vhlár. a, m. *sl.* s. vhljř 1).

Vhlaupjm, u. vhlaupjm se, *fut.* il, iti, albern handeln, stolide agere: welmi ste vhlaupili!

Vhlawjm, *fut.* iti, *ol.* hlawu stnu.

Vhlawnj, s. auhlawnj.

Vhlédám, s. vhljdám; vhlédati swau chwjli, *Vel.*

Vhlj, n. *collect.* Kohlen, *pl.* carbones; vhlj prodáwati, Kohlen verkaufen, carbones vendere; vh. páliti, kohlen, Kohlen brennen, carbones coquere; vhlj z dřjwj páliti, Holz kohlen, zu Kohlen brennen, in carbones redigere lignum; kamenné vhlj, Steinkohlen, lithanthraces, lapides car-

honacei, od. carbones lapidei fossiles.

Uhljček, čku, *m. dim.* Köhlchen, carbunculus.

†Uhliňnjk, u, *m.* carbonis, od. carbonides, (Chem.) *Bercht.*

Uhljdám, *fut.* al, ati, sehen, etwas sehen, erblicken, videre, cernere, z. B. rem.

†Uhljk, u, *m.* s. uhljček; 2) (passender, uhlina od. uhlinka), carbonas, *Bercht.*

Uhljř, e, *m.* Kohler, Kohlenbrenner, Kiener, *m.* carbonarius, coctor carbonum; - řka, y, *f.* - inn, - inn, - inn, *f.* -ria, -řský, - ſtwj ꝛc. 2) Kohlfuchs?(Pferd): ganky a uhljři, *Cyr.*

Uhljrna, y, *f.* s. uhelna.

Uhliſſtě, *n. sl.* s. hromadiſſtě.

†Uhlopůda, y, *f.* Torfboden, *Sedl.*

Uhlowý 3. s. uhelný, Mat. 22.

Uhnám, awý, beſſ. hubňám, -awý.

Uhnati, uhnat, s. uženu.

Uhnetu, *fut.* tl, uhnésti, u. uhnjſti, kneten, s. umjſym; 2) durch Kneten zubereiten, subigendo, depsendo fingere, formare, *B.*

Uhnu, *fut.* nul, nauti, lenken, z. B. Pferde ꝛc. flectere, wohin, vertere, ablenken, deflectere, declinare, avertere.

II. *rec.* uhnauti se, z. B. s cesty, weichen, declinare.

Uhoda, y, *f.* beſſ. přjhoda.

Uhodjm, *fut. ex.* il, iti, zen, schlagen, z. B. mit dem Hammer, Stocke jemand schlagen, ferire, percutere, icere, pulsare, verberare; 2) einschlagen, in einem Ort schlagen, z. B. der Blitz, tangere (icere) locum, selten ingruere: hrom uhodil na kostel, *Vel.* 3) einfallen, v. der Witterung, ingruere; 4) s. treffen 3): uhoditi na nepřjtele; 5) treffen, tangere: - na cýl; w prawdu uhoditi, treffen.

II. *rec.* uhoditi se, sich stoßen, z. B. o stůl, an den Tisch, offendere; o něco, an etwas, rem; uhoditi se do hlawy, mit dem Korfe stoßen, sich an den Korf stoßen, offendere capite, od. caput; uhodit se přes kapsu, *prov.* sich angreifen, d. Tasche liberal öffnen, spendiren, liberalem se praestare.

Uhodnu, *fut.* dl, dnauti, errathen, conjectura assequi, conjicere, divinare; -pohádku, ein Räthsel, -solvere, explicare.

Uhonek, nku, *m.* Beute, Ausbeute.

Uhonjm, *fut.* il, iti, einholen, erreichen, adsequi, consequi; 2) durch Jagen ermüden, pellendo defatigare; 3) někomu něco, k. p. kořiſt, abjagen.

II. *rec.* uhoniti sobě, erringen, erlangen, consequi: přeſtaň na tom, cos sobě uhonil; radabys ty sobě něco odemne uhonila; 2) erwischen, davon tragen, sich zuziehen, accipere, affici (malo): uhoniti sobě ránu, zymniey, *Vel. Cyr.*

1. Uhořjm, *fut. ex.* el, eti, wegbrennen, (*neutr.*) durch Feuer vertilgt werden, comburi, cremari, conflagrare; 2) verbrennen, im Feuer umkommen, comburi, cremari.

2. Uhořjm, *praes.* iti, s. auhořjm.

Uhorka, y, *f. sl.* s. okurka.

Uhorſſjm *fut.* il, iti, schlechter thun: swůg swému neuhorſſj.

Uhoſpodařjm, *fut.* il, iti, erſparen, parcere.

Uhozenj, *n. verb.* v. uhodjm.

Uhozugi, owati, s. uhodjm.

Uhradjm, iti, s. ohradjm, *Syl.*

Vhranu, *fut.* ul, auti, s. vrknu.
Vhraženj, *n. verb.* v. vhradjm.
Vhřegi se, *fut.* řjl, řjti sich erhitzen, z. B. durch Laufen, calefieri.
Vhři, *nom. pl.* v. Vher.
Vhřiwý 3. (hrčkowatý), finnig, drusicht, z. B. Fleisch, nodosus, granosus; 2) kupfrig (im Gesichte), porriginosus, cuprinus; - wost, i, *f.* finnige Beschaffenheit; 2) Kupfer im Gesicht, rubor cuprinus.
Vhrowatý 3. - tost, vorh. 2) *Vel.*
Vhrozým, *fut.* yl, yti, s. vstrassjm.
Vhry, *f. pl. gen.* Vher, *dat.* Vhrům, *acc.* Vhry, *loc.* Vhrjch, *instr.* Vhry, Ungarn, ein Land, Hungaria, Ungaria; 2) *sl.* d. Gegend, wo Ungarn wohnen; 3) *pl.* v. vher, hru, *m.*
Vhryn, *a, m. sl.* s. Vher.
Vhrynka, *y, f. sl.* s. vherka.
Vhryzu, *fut.* zl, vhrýzti, abnagen, derodere, auch praerodere, wenn es vorne geschieht.
Vhýbám, - se, ati, s. vbnu, - se.
Vhýřjm se, iti, sich abschwelgen, *D.*
Vkáljm, *fut.* el, eti, beschmutzen, commaculare, inquinare.
Vkamenugi, *fut.* owati, zu Tode, steinigen, lapidando necare.
Vkauřjm, *fut.* iti, beräuchern, mit Rauch erfüllen, fumo implere.
Vkauřený 3. *part. pass.* beraucht, fumosus, fumidus.
Vkausám u. vkaussi, *fut. fr.* sal, sati, abbeißen (durch mehrere Biße absondern), mordicus auferre, od. tollere, demordere, demorsicare; 2) zu Tode beißen, mordendo necare.
Vkausnu, *fut.* sl, snauti, abbeißen, (durch einen od. wenige Biße absondern), mordicus (morsu) auferre od. tollere, demordere, demorsicare.

Vkaz, u, *m.* Erscheinung, *f.* was erscheint, od. sich sehen läßt, visum, species; vkaz w powětřj, Lufterscheinung, Phönomen, *n.* phoenomenon, visum aetherium.
Vkázalý 3. z. B. vkázalj lidé, ansehnliche, ausgezeichnete Menschen, - conspicui, *Com.*
Vkazatel, e, *m.* Zeiger, Zeigefinger, *m.* digitus, index; 2) v-tel knihy, Blattzeiger, *m.* Register, *n.* index, *Syl.*
Vkáži, *fut. ex.* vkázal, vkázati, *imper.* vkaž, zeigen, a) weisen, z. B. jemand eine Sache, Weg, ostendere, monstrare; b) beweisen, darthun, z. B. etwas, ostendere, probare, beweisen, an den Tag legen, ostendere, declarare.
II. *rec.* vkázati se, sich sehen lassen, sich zeigen, se ostendere; 2) ersehen, a) sichtbar werden, sich sehen lassen, conspici, videri, comparere; b) sich zeigen, apparere, comparere, conspici; 3) sich zum Schein stellen, simulare.
Vkážka, *y, f.* Zeigen, *n.* ostensio; 2) (*sl.*) Muster, *n.* specimen.
Vkazugi, owal, owati, s. vkáži.
Vklad, u, *m.* s. auklad.
Vkladač, e, *m.* Nachsteller, insidiator; - čka, *y, f.* -inn, *f.*-trix.
Vkládám, -se, al, ati, s. vložjm, -se; 2) stillen, sedare: vkládati bolesti, bolenj, *Vel.* 3) *cum praep.* o, *aut* proti: nachstellen, insidias struere: vkládá o čest geho, *Id.*
Vkladně, s. aukladně.
Vklauznu, *fut.* zl, znauti, *imper.* vklauzni, entschlüpfen, entwischen, elabi, effugere, evadere.
Vklepám, *fut.* s. klepám.

Uklid, u, *m.* Wegschaffung, Wegräumung, amotio, sublatio, *K.*
Uklidjm, *fut.* il, iti, wegräumen, tollere, auferre, od. tollere de medio; s klidjm.
Uklidný 3. der alles hübsch zusammen räumt.
Uklinkám se, *fut. ex.* sich berauschen, inebriari: někteřj tjm wjnem tak se uklinkali, až se po poljch a ulicech wáleli.
Ukljzým, el, eti, s. uklidjm.
Uklonjm se, *fut.* il, iti, sich verbeugen, eine Verbeugung machen, corpus inclinare.
Uklubám, *fut.* al, ati, mit dem Schnabel zersetzen, tödten, configere rostro: kawky ho nosy uklubaly.
Uklubnu, *fut. ex.* bl. u. bnul, vorh.
Uklusám, u. uklussi, *fut. ex.* al, ati, wegtraben, entschlüpfen, abire, elabi.
Uklusnu, *fut.* sl, nauti, vorh.
Ukogjm, *fut.* il, iti, säugen, d. Kinder, lactare; 2) besänftigen, lenire, mitigare.
II. *rec.* u-giti se, besänftigt werden, conciliari, placari: ukogiti se k někomu.
Ukogitedlný, s. *oppositum* (das Gegentheil) neukogitedlný.
Ukogugi, - se, owati, s. ukogjm - se.
Ukoljbám, *fut. ex.* al, ati, einwiegen, z. B. ein Kind, cunarum agitatione sopire; 2) sorgenlos machen, securum reddere; - ánj, *n. verb.*
Ukoljbawka, y, *f.* Wiegenlied, *n.* cantus ad cunas.
Ukoljssem, *fut.* ukoljsati, *sl.* s. ukolibám.
Ukonám, - se, ati, s. unawjm, - se.
Ukopám, *fut.* al, ati, abgraben, durch Graben entziehen, z. B. jemanden etwas vom Acker, fodiendo demere od. auferre; 2) im Stande seyn zu graben, posse fodere; - áwám, al, ati, *fr.*
Ukoptjm, *fut. ex.* il, iti, berußen, fuligine obducere.
Ukowám, *fut.* al, ati, durch Schmieden verfertigen, procudere; 2) fig. sskartička, z njžby sobě přjčinku ukowali ꝛc. *Vel.* 3) anschmieden, mit Ketten an etwas befestigen, accudere, cudendo adjungere; 4) in Eisen od. Ketten legen, vincire catenis: do wězenj wzýti a ukowati.
Ukrácenj, *n.* Abkürzung, einer Sache, circumscriptio, contractio rei od. verborum; Abkürzung der Worte, Abbreviatur, *f.* compendium scribendi.
Ukrácený 3. *part. pass. constr.* abgekürzt, curtus; - ně, *adv.* kurz, compendiose.
Ukracugi, owati, s. ukrátjm.
Ukrádám, al, ati, folg.
Ukrádka: na ukrádku, s. kradj.
Ukradnu, *fut. ex.* ukradl, ukrasti, ukraden, *imper.* ukradni, stehlen, furari.
II *rec.* ukrasti se, sich wegstehlen, sich wegschleichen, se subducere.
Ukradomky, *adv. sl.* s. kradj.
Ukrátjm, *fut.* il, iti, cen, *reg. gen.* abkürzen, etwas, decurtare, circumcidere, circumscribere, contrahere; Wörter abkürzen, verba contrahere, per compendia scribere; ukrácenj chwjle, Zeitvertreib, *m.*
Ukrautjm, *fut.* il, iti, cen, abdrehen, durch Drehen absondern, losdrehen, torquendo avellere, z. B. einem Vogel den Kopf.
Ukrčjm se, *fut.* s. krčiti se.
Ukreywám, al, ati, s. ukrýwám.
Ukřičjm se, *fut. ex.* el, eti, sich ab-

schreyen, clamando se defatigare.

Vkřikám, *fut.* al, ati, někoho, anschnarchen, increpare, *B.*

Vkřiwdjm, *fut.* il, iti, někomu, *sl.* Unrecht anthun, injuria afficere.

Vkřiwjm, *fut.* il, iti, folg.

Vkřiwugi, owati, vsta, das Maul rümpfen, - intorquere; - hlawu; - wowánj, *n. verb.*

Vkřižugi, *fut.* s. křižugi a).

Vkrocenj, *n.* Besänftigung, *f.* placatio, mitigatio; Stillung, *f.* sedatio.

Vkrogek, gku, *m.* Abschnitt, *m.*

Vkrogjm, *fut.* il, iti, abschneiden, z. B. ein Stück Brod, abscindere.

Vkrop, u, *m. sl.* heißes Wasser, *croat.* krop.

Vkrotjm, *fut. ex.* il, iti, cen, *reg. acc.* besänftigen, lenire, mitigare, placare, auch sedare, wenn es so viel ist, als stillen.

II. *rec.* v-titi se, still werden, mitescere, sedari; sich besänftigen, placari.

Vkrutenstwj, *n.* s. vkrutnost.

Vkrutně, *adv.* grausam, crudeliter, atrociter; unmenschlich, inhumane; heftig, vehementer.

Vkrutnjk, a, *m.* Tyrann, tyrannus; - nice, *f.* - inn, *f.* - na.

Vkrutnost, i, *f.* Grausamkeit, *f.* z. B. eines Menschen, crudelitas, immanitas: vkrutnost proti lidem, *K.* b) einer Sache, atrocitas.

Vkrutný 3. grausam, a) grausam gegen andere, schrecklich sich betragend, crudelis, immanis, z. B. Mensch, Naturell, Thier rc. ist es so viel als unmenschlich, so steht auch inhumanus; b) schrecklich zu sehen od. zu hören, entsetzlich, atrox, auch crudelis, horrendus; ist es soviel als heftig, so steht nur vehemens.

Vkrygi, *fut.* vkryl, vkryti, verdecken, tegere, contegere, obtegere, occultare; ist es soviel, als sich etwas nicht merken lassen, so steht auch dissimulare; 2) verbergen, a) verstecken, abscondere, occultare, celare; b) verhehlen, occultare, tegere, celare.

II. *rec.* vkryti se, sich verbergen, se abscondere, od. abscondi &c. vkrýwati se s něčjm (před někým), s. vorh. 2).

Vkrytý 3. *part. pass.* verdeckt, a) zugedeckt, tectus, contectus, opertus, obtectus; b) verhehlt, tectus, contectus, opertus.

Vkrýwám, -se, ati, s. vkrygi, - se.

Vkugi, *fut.* ul, kauti, s. vkowám.

Vkwapjm, *fut.* il, iti, na někoho, übereilen, a) überraschen, opprimere; b) machen, daß sich jemand übereilt, conjicere aliquem in nimiam festinationem.

II. *rec.* v-iti se, sich übereilen, accelerare nimis: vkwapili se na nebohého toho člowěka, *Vel.*

Vkydám, *fut.* al, ati, mit Mist, Unflath bewerfen, stercore illinire; vkydagj tě ohawnými wěcmi, *K.* 2) fig. vkydanj Bohowé, Götzen, stercorei dii, *B.* nepravostmi vkydané srdce, swědomj.

Vlauzenj, *n. verb.* v. vlaudjm.

Vlahodjm, *fut.* il, iti, treffen, attemperare, accommodare.

Vlákám, *fut.* al, ati, anlocken, pellicere: vlákali ho dary; vlákala ho krásau swau, *Vel.* vlákati někoho, aby vwěřil, pellicere ad credendum, *Syl.* b) entlocken, s. vlaudjm.

Vlakomjm se, *fut*. ěl, ěti, na ně- co, aus Habsucht etwas an sich reißen, per avaritiam ad se pertrahere: na ten djl krá- lowstwj se vlakoměl, *K*.

Vlámi, *fut. fr*. al, ati, s. vlomjm.

Vlamugi, owal, owati, vorh.

Vlaudjm, *fut*. il, iti, weglocken, entführen, abducere: Paris Helenu vlaudil do Troje, *Cyr*.

Vlečjm, *fut*. il, iti, heilen, heil machen, kuriren, z. B. einen Menschen, Krankheit, Geschwür, sanare aliquem, curare ali- quem, mederi alicui; -čenj, *n. v*.

Vlegi, *fut*. il, iti, abgießen, etwas, defundere. 2) ausgießen, durch Gießen auslöschen, aqua ex- stinguere, aqua superfusa (aquæ vi) exstinguere, (re- stinguere) ignem.

II. *rec*. v-ti se, sich stark be- gießen, se perfundere; b) durch Gießen gebildet werden.

Vlehnu, *fut*. hl, hnauti, sich schla- fen legen (v. vielen), decum- bere, ire cubitum; 2) sich le- gen, stillen: wlny vlehly.

Vleknu, *fut. ex*. kl, nauti, er- schrecken, in Schrecken setzen, z. B. jemand 2c. terrere, per- terrere, perterrefacere, ex- terrere, territare, terrorem alicui incutere.

II. *rec*. vleknauti se, erschre- cken, in Schrecken gerathen, ter- reri, perterreri, exterreri, terrore percuti, &c.

Vlepjm, *fut*. il, iti, *sl*. s. vljpám.

II. *rec*. v-ti se, sich anhängen.

Vlet, u, *m*. Wegfliegen, avolatus.

Vletjm, *fut. ex*. ěl, ěti, wegflie- gen, dav. fliegen, avolare.

Vlewa, y, *f*. Nachlaß, *m*. Mäßi- gung, remissio, temperatio.

Vlewjm, *fut*. il, iti, nachlassen, a) einem etwas erlassen: z. B. trestu, (*gen*.) v. der Strafe 2c. remittere. b) nicht mehr so heftig seyn, z. B. die Hitze Kälte, Wind, Schmerz 2c. se remittere od. blos remittere; ist es so viel als sich vermin- dern, so steht auch minui. c) vermindern, minuere: wále Božj léta lidem přidáwagjcý aneb vlewugjcý; honosenj swé- ho vlewiti.

Vlewugi, owal, owati, vorh.

Vleyzánj, *n*. s. posmjwánj, *Ryb*.

Vležely 3. teig, v. Birnen 2c. fracidus; 2) vom Boden, Acker, lang brach gelegen, s. aulehlina.

Vležjm, *fut. ex*. el, eti, durch Lie- gen abfertigen, entgehen, de- cumbendo evitare, effugere: vležeti bjdy, swady.

II. *rec*. vležeti se, durch od. im Liegen reif od. teig wer- den, maturescere, fracescere; 2) ausruhen durch Brachliegen.

Vležjwám, -se, al, ati, vorh.

Vlezu, *fut*. wegkriechen, s. lezu.

Vljatý, 3. *sl. part*. v. vlegi.

Vljbám, *fut*. al, ati, zerküßen.

Vlice, *f*. Gasse, a) in der Stadt, platea, via. b) im Lager, via. c) fig. etwa Raum: hustě na lid střjleli, až w něm vlice dě- lali, *Vel*.; -čka, y, *f. dim*. Gäß- chen, *n*. angiportus, angipor- tum.

Vličený 3. *partic*. übertüncht, fuco obductus. 2) geschmückt, cul- tus: vljčená řeč.

Vljčilý 3. reizend?

Vljčjm, *fut*. il, iti, übertünchen, fuco obducere.

Vljčnjk, a, *m*. Gassenjunge, *m*. puer vagus, puer de trivio; -čnice, *f*. Gassenmensch, *n*. femina vaga.

Vljpám, *fut. ex.* al, ati, durch Schmieren aus Thon bilden, fingere, Maud. 16, 16.
Vljtám, *fut. fr.* ati, s. vletjm.
Vlitj, *n.* Abguß, *m.* defusio, rc.
Vljtnu, *fut.* tl, tnauti, s. vletjm.
Vlkám se, *fut. ex.* al, ati, sich abächzen, gemitu confici.
Vlnu, *fut. ex.* nul, nauti, kleben bleiben, haften, adhærescere, *B.*
Vlom, u, *m.* Abbruch, *m.* Verminderung, *f.* deminutio, detrimentum.
Vlomek, mku, *m.* Bruchstück, *n.* fragmentum, fragmen.
Vlomjm, *fut. ex.* il, iti, en, abbrechen, etwas v. etwas, z. B. einen Ast, defringere.
Vlowjm, *fut.* il, iti, erjagen, fangen, capere, venari, *B.* 2) erfischen, capere. 3) wegfischen, absangen, rapere.
Vloženj, *n.* Aufhebung, Verwahrung, *f.* servatio. 2) Auflegung, z. B. des Geldes, collatio. 3) Bestimmung, *f.* destinatio. 4) Rath, Beschluß *m.* decretum, consilium, *B.* 5) Niederlegung, z. B. eines Kindes zum Schlafen, illatio lecto.
Vložjm, *fut. ex.* il, iti, aufheben, verwahren, condere, reponere, servare; 2) auflegen, zu etwas verpflichten, befehlen, imponere, injungere; 3) bestimmen, festsetzen, z. B. d. Zeit, auch beschließen, destinare, constituere, definire; vkrutnosti něgakau mjrnost vložiti; to což sem vložil, k cýli swému přiwedu, *K.* 4) niederlegen, vorh. 5).

II. *rec.* vložiti se, sich schlafen legen, dare se somno, *Cyr.* 2) sich legen, vom Wind rc. conquiescere; -sobě, s. vorh. 3).
Vluzugi, owati, s. vlaudjm.
Vlýzám, al, ati, *freq.* v. vlezu.
Vm, u, *m.* (v.ia-ti? *Linde*,) *ol.* und *sl.* s. rozum, mysl.
Vmáčám, ati, *sl.* s. smáčjm.
Vmaljm, *fut.* iti, s. vmenssjm, *Syl.*
Vmastjm, -se, *fut.* s. mastjm, -se, *B.*
Vmaunjm, *fut.* iti, besudeln?
Vmazi, *fut.* vmazal, vmazati, vmazán, *imper.* vmaž, beschmieren, besudeln, illinere, perlinere, foedare, inquinare, maculare.
Vmdlenj *n.* Ermüden; vgl. folg.
Vmdléwám, al, ati, müde, schwach, matt werden, fatigari, confici, *B.*-ánj, *n. verb.*
Vmdljm, *fut. ex.* il, iti ermüden, schwächen, debilitare, frangere.
Vmělec, lce, *m.* Künstler, *m.* artifex.
Vmělý 3. vernünftig, verständig, ratione prœditus; 2) gelehrt, kundig, gnarus, sciens, peritus. 3) kunstreich, artificiosus, *B.*-le, *adv.* mit Vernunft, ratione, prudenter; - lost, i, *f.* Einsicht, Gelehrsamkeit, *f.* scientia, peritia, doctrina, eruditio.
Vměnj, *n.* Kunst, Wissenschaft, *f.* ars; vměnj hwězdářské, Sternkunde, *f.* Sternwissenschaft, *f.* astronomia; v. lékařské, Arzneykunst, Arzneykunde, A-ywissenschaft, medicina, ars medica, ars medendi; v. početnj, Rechenkunst, *f.* arithmetica; v. psánj, Schreibkunst, ars scribendi; v. přirozených wěcý, Naturlehre, *f.* physica, doctrina de rebus naturae; mrawné v., Sittenlehre, do-

ctrina morum, ethica; v. práwnj, Rechtsgelehrsamkeit, juris prudentia; v. hogenj ran, Wundarzney, f. Wundarzneykunst, chirurgia, ars chirurgica; v. řečnické, Rednerkunst, ars oratoria; v. poetské, Dichtk. poetica; v. maljřské, Mahlerkunst, ars pictoria; swobodná v., d. freyen Künste, artes liberales, D. s auch černý, pěkný.

Vmenssjm, fut. il, iti, vermindern, verringern, minuere, imminuere, deminuere.

II. rec. vmenssiti se, sich vermindern, minui, deminui, decrescere.

Vmenssugi, owal, owati, vorh.

Vměstjm se, fut. ex. il, iti, sl. sich vollends eine Stelle machen.

Vmetu, fut. ex. vmetl, vmesti, abkehren, a) mit dem Besen wegschaffen, z. B. Staub, averrere scopis od. peniculo auferre; b) durchs Kehren reinigen, z. B. den Fußboden rc. verrere scopis od. peniculo purgare; 2) auskehren, a) z. B. Staub, Unflath; b) z. B. ein Zimmer, das Haus rc. everrere, scopis purgare.

Vmeywadlo, besser vmywadlo.

Vmjem, ěl, ěti, sl. s. vmjm.

Vmjerám, ati, sl. s. vmjrám.

Vmjm, ěl, ěti, können, wissen od. verstehen, scire; řecky, latinsky, od. řeckau rc. řeč vměti, griechisch, lateinisch können, scire graece, latine, scire linguam graecam &c. vměti pěkně malowati, čjsti rc. inne haben, tenere, z. B. swau lekcý, řeckau řeč rc.

Vminek, nku, m. mor. folg.

Vmjněnj, n. Vorsatz, Entschluß, m. consilium, propositum, sententia, animus.

Vmjnjm, fut. ex. il, iti, einen Vorsatz fassen, sich vorsetzen, sich vornehmen, consilium capere, constituere, decernere, proponere.

Vmiňugi, owal, owati, vorh.

Vmjráček, čku, m. Todtenglocke, f. campana funebris.

Vmjrám, ati, s. vmru; -ánj, verb.

†Vmirňugi, owati, mäßigen.

Vmjsým, fut. yl, yti, durchkneten, depsere.

Vmjtám, al, ati, werfen, ponere, B. 2) bewerfen, conspergere.

†Vmka, y, f. Muse, f. Musa.

Vmknu, fut. ex. kl, knauti, entwischen, elabi: aby gim z řjže nevmkl Krystus, K.

Vmlátjm, fut. il, iti, ausdreschen, durch Dreschen herausbringen, excutere (flagello); 2) zu Tode prügeln, fustibus (fuste) occidere.

Vmlauwám, -se, ati, s. vmluwjm.

Vmlčjm se, fut. il, iti, absol. & cum gen. schweigen, verschweigen, silere, B. zdaliž se gim vmlčjš? vmlčeti se y sprawedliwého odporu, B.

Vmlčugi se, owati se, vorh.

Vmlknu, fut. ex. kl, knauti, aufhören zu reden, verstummen, conticescere.

Vmlkugi, owal, owati, vorh.

Vmluwa, y, f. Vertrag, m. Verabredung, Vergleich, m. pactum, pactio, conventum, conventus (compactata, pl.).

Vmluwjm, fut. ex. il, iti, verabreden, condicere rem; constituere, pacisci rem.

II. rec. v-ti se, sich verabreden.

Vmluwný 3. gesprächig, gern mit andern freundschaftlich redend,

affabilis; b) fein im Reden, urbanus; -nost, i, f. -gkeit, f. affabilitas; b) Feinheit im Reden, urbanitas.
Vmnjm, iti, *obs.* s. vmenssjm.
Vmný 3. *ol.* s. wtipný.
Vmočjm se, *fut.* il, iti, s. sstjm.
Vmocnjm, *fut. ex.* il, iti, stärken, roborare.
Vmoklý 3. s. mokrý - desstěm.
Vmoknu, *fut. ex.* kl, knauti, beregnet werden, pluvia madefieri, pluvia humectari.
Vmořjm, *fut. ex.* il, iti, umbringen, tödten, necare; hladem, Hungers sterben lassen, necare fame; 2) abschaffen, cassiren, vertilgen, abolere: vmořil stará zřjzenj; zkazyl a vmořil wssecky zápisy a listy na dluhy. *Vel.* 3) s. *opp.* nevmořjm; -ření, *n. verb.*
Vmrlčj 1. z. B. vmrlčj smrad, s. vmrlčina 3); v. barwa, Todtenfarbe, *f.* luror; v. hlawička, s. hledjk, *Vel.*
Vmrlčina, y, *f.* Leiche, *f.* Leichnam, *m.* funus, cadaver; 2) As, Aas, *n.* cadaver; 3) Leichengeruch, *m.* odor cadaverosus.
Vmrlec, lce, *m.* ein Todter, eine Leiche, mortuus, funus: dnes králem, zytra vmrlcem, *prov. Syr.*
Vmrlina, y, *f.* s. vmrlčina.
Vmrlnj 1.? vmrlnj list, (Todtenschein) téhož zemřelého, *Kram.*
Vmrlý 3. todt, verstorben, mortuus.
Vmrtwjm, *fut. ex.* il, iti, ertödten, a) tödten, occidere &c. b) bezähmen, z. B. tělo, das Fleisch, domare cupiditates od. opprimere cupiditates.
Vmrtwugi, owal, owati, verb.
Vmru (řu), *fut.* řel, řjti, *imper.* vmři, sterben, mori.
Vmrzugi, owati, s. zamrazugi, durch das Frieren bilden.
Vmučenj, *n.* z. B. vmučenj Krystowo, das Leiden Christi, mors Christi cum doloribus conjuncta.
Vmučjm, *fut. ex.* il, iti, en, zu Tode peinigen, cruciando necare; 2) zu Tode foltern, torquendo occidere.
Vmygi, -se, yti, s. mygi, -se.
Vmysl, s. aumysl.
Vmysljm, *fut.* il, iti, s. vmjnjm.
Vmywadlo, a, *n.* Waschbecken, *m.* pelvis.
Vmýwám, -se, *fr.* v. vmygi, -se.
Vnáčjm se? sich berauschen, *Ryb.*
Vnáhljm, -se, *fut.* il, iti, s. vkwapjm, -se, *K.* -lenj, *n. verb.*
Vnáhliwý 3. zur Übereilung geneigt, præceps, præcipitans.
Vnáhlugi se, owal, owati, verb.
Vnássjm, il, iti, s. vnesu.
Vnawenj, *n.* Ermüdung, *f.* fatigatio, defatigatio; -ný, *part.*
Vnawilý 3. s. vstalý, *Syl.*
Vnawjm, *fut. ex.* il, iti, en, ermüden, fatigare, defatigare, lassare, delassare.
II. *rec.* vnawiti se, müde werden, fatigari, fessum fieri.
Vncowaný 3. z. B. vncowané střjbro, s. tažené.
Vndám (se?), ati, s. seru, cacare.
Vnečistjm se, *fut.* il, iti, verb. *Vel.*
Vnesu, *fut. ex.* sl, sti, vnesen, *imper.* vnes, ertragen, sustinere, ferre, perferre; 2) dav. tragen, auferre; 3) entführen, vi abducere, rapere.
Vngelt, u, *m. ol.* Ausfuhrzoll, portorium pro rebus exportatis.
Vnjžený 3. *sl.* demüthig, s. ponjž.
†Vnonka, y, *f.* zrostlina, unona.

Vnor, *a*, *m*. Hornung, *m*. Februarius.

Vnos, u, *m*. Entführung, *f*. raptus.

Vnugi, u. vnugi se, owati *sl*. ermüden, sich ennupiren, fatigari, taedio capi.

Vnúwám, al, ati, *sl* Mühe machen, lästig seyn, fatigare, molestiam facessere; 2) *neutr*. vorh.

Vnyforma, y, *f*. Uniform, *f*. vestitus uniformis, *Kram*.

Vnyformugi, owal, owati, uniformiren, *P*.

Vobaljm, *fut*. iti, s. obaljm.

Vosk, i, *f* *sl*. Aehrenspitze; -tj, s. ostj.

Vpachtugi se, *fut*. owati, *sl*. sich sehr abmatten, z. B. im Ringen, delassari.

1. Vpadám, *praes*. fallen, cadere.

2. Vpadám, *fut*. *fr*. ati, wegfallen, abfallen, (stückweise), decidere, delabi.

Vpadnu, *fut*. dl, dnauti, fallen, cadere, decidere, labi; 2) wegfallen, abfallen, decidere; delabi; 3) gerathen, verfallen, incidere: w podezřenj někomu; w nenáwiſt, w oſſklivoſt ꝛc.

Vpáljm, *fut*. *ex*. il, iti, en, wegbrennen, durch Feuer vertilgen, deurere; 2) verbrennen, z. B. einen Missethäter, cremare, comburere, concremare; - lenj, *n*. *verb*.

Vpalugi, owal, owati, vorh.

Vpamatugi, owal, owati, erinnern an etwas, monere: to mne na to vpamatuge, *Kram*. 2) jemand zur Besinnung bringen: vpamatowati se nedadj, *K*. II. *rec*. v-ati se sich besinnen sich fassen, se colligere, ad se redire.

Vpaußtjm, ěl, ěti, ablassen, a) herauslassen, z. B. wody (*gen*.), Wasser ꝛc. emittere; b) erlassen, od. nachlassen, remittere; c) od něčeho, abstehen v. etwas, desistere, absistere a re.

Vpawice, *pl*. *f*. *sl*. *Nitr*. weißer Fluß der Frauenzimmer.

Vpečem, *fut*. vpekl, *sl*. s. vpeku.

Vpečetjm, versiegeln, s. pečetjm.

Vpeku, *fut*. kl, vpecy, *part*. vpečen, *imper*. vpec, s. peku.

Vpěnj, *n*. Klaggeschrey, *n*. *D*.

Vperu, *fut*. *ex*. vpral, vprati, abprügeln, verberare: blázen nebýwá maudrý, leč ho vperau, *prov*. piscator ictus sapit, *Syl*.

Vpewněnj, *n*. Befestigung, a) das Machen, daß etwas fest u. unbeweglich od. unveränderlich sey, firmatio, confirmatio; b) Verwahrung wider den Feind od. allen Schaden, z. B. eines Lagers, der Stadt ꝛc. munitio.

Vpewnjm, *fut*. *ex*. il, iti, ěn, *reg*. *acc*. befestigen, a) fest machen, od. machen, daß etwas fest stehe, od. fest bleibe, nicht wanke ꝛc. firmare, confirmare, stabilire; b) verwahren, in Vertheidigunsstand setzen, munire.

Vpewňugi, owal, owati, vorh.

Vpeypačka, y, *f*. eine Spröde, aspera.

Vpeypám se, al, ati, spröde thun, sich zerren, spreitzen, affektiren, asperum se gerere; -ánj, *n*. *v*.

Vpeypawý 3. spröde, zerricht, der sich zum Schein weigert, asper, durus, fastidiosus; - wě, *adv*. - re, - re, -se; -woſt, i. *f*. Sprödigkeit, *f*. asperitas, fastidium.

Vpichnu, *fut*. *ex*. chl, chnauti, stechen, pungere.

Vpigi, selten, vpjm, *fut*. *ex*. vpil, vpiti, *imper*. vpj, abtrinken, das Obere abtrinken, bibere summum od. de summo; 2)

act. někoho, betrunken machen, inebriare.

II. *rec.* vpiti se, *fut.* il, iti, s. opigi se.

Vpjgjm, -se, el, eti, vorh. vpjgjm sobě od. sy, einen Trunk nach dem andern behaglich thun, pocula sensim evacuere.

1. Vpjm, *praes.* ěl, ěti, seufzen, gemere suspirare: welikými prosbami k němu vpěgjce; o to vpěgj, *Com.*

2. Vpjm, *fut.* il, iti, s. vpigi.

Vpjrám, bess. zapjrám, s. vpru.

Vpláči se, *fut.* vplakal se, vplakati se, sich abweinen, flendo se conficere: vplakané oči, *Neg.*

Vplácým, el, eti, s. vplatjm.

Vplatek, s. auplatek, *B.*

Vplatjm, *fut. ex.* il, iti cen, *reg. acc.* abzahlen, bezahlen, solvere; 2) bestechen, corrumpere pecunia.

Vplaz, u, *m. sl.* Fenster, *n.* an der Scheune; 2) der Gang in einem tiefen, unwegsamen Thal, wo nur Ziegen gehen können.

Vpligi, *fut.* lil, liti, s. vplwám, *B.*

Vplowu, *fut. ex.* vplaul, vplauti, weg od. dav. schwimmen, abnatare; 2) wegschiffen, sich zu Schiffe entfernen, avehi nave (od. navibus v. mehrern.)

Vplundrugi, *obs.* sehr beschimpfen

Vplwám, *fut. ex.* al, ati, bespeyen, conspuere.

Vplynu, *fut.* ul, auti, s. vplowu; 2) verfließen, dahinfließen, wie d. Zeit, effluere.

Vpnu, *fut. ex.* vpial, vpnauti, fest zuknöpfen, globulis fibulatoriis adstringere.

Vpohlawkugi, *fut.* owal, owati, mit Kopfstücken bedecken.

Vpokogjm, *fut. ex.*, *reg. acc.* s. spokogjm; zemi vpokogiti, *Vel.*

II. *rec.* v-ti se, still u. ruhig werden, placari, sedari.

Vpokogugi, -se, owati, s. vorh.

†Vpoljn, u. *m.* zrostl. trollius.

Vpomjnač, e, *m.* Einforderer, exactor; -čka, y, *f.* -inn, *f.* -trix.

Vpomjnám, al, ati, mahnen, flagitare; někoho o něco, einen wegen etwas, aliquem de re, od. rem ab aliquo; auch appellare aliquem de re.

2) einfordern, ermahnen, eintreiben, exigere; auch cogere, v. mehrern. (3) unrichtig für připomjnám); ánj, *n. verb.*

II. *rec.* v-ti se, vorh. 2); peněz se od něho vpomjnal.

Vponjžjm se *fut.* il, iti, *sl.* sich demüthigen, se humiliare.

Vporný 3. hartnäckig, trotzig contumax, ferox, vporný w žádostech swých, *Com.* -ně, *adv.* -aciter, -ociter: vporně se proti lidu B. zatwrzugj.

Vposlechnu, *fut.* s. poslechnu.

Vposmjwám, *fut.* al, ati, verlachen.

Vpotjm, *fut.* il, iti, beschwitzen, sudore madefacere od. humectare.

II. *rec.* v-ti se, sehr schwitzen.

Vpracem, vpratal, *sl.* s. vklidjm.

Vpracowaný, 3. s. vstalý, *Syl*

Vpracugi se, *fut. ex.* owal, owati, sich abarbeiten, laborando confici, *K.*

Vpřáhám, *fut.* al, ati, (wola), zähmen, an das Joch gewöhnen, domare; b) fig. s. nevpřáhaný.

Vprámjm se, *sl.* s. vprjamjm se.

Vpráſſjm, *fut. ex.* il, iti, en, bestäuben, pulvere conspergere.

II. *rec.* vpráſſiti se, bestauben, pulvere conspergi.

Vpraſſiwjm, *fut. ex.* il, iti, en, mit

der Raude anstecken, scabie inficere.

Vprat, -ti, s. vperu.

Vpratugem, owati, sl s. vkljzým.

Vprawný 3. s. auprawný.

Vprázdnjm, *fut.* il, iti, weichen, Platz machen, cedere, -někomu; 2) *neutr.* ?entfliehen? z. B. změsta.

II. *rec.* v-niti se, sich Muße verschaffen, sumere sibi otium, vacare; sich Zeit nehmen, vprázdniti se kněkomu, *Cyr.* - k modlitbám, *K.* 2) v-ti sobě, sich Raum und Ruhe verschaffen, expedire se, sich abmüßigen; b) - před někým, jemand sich vom Halse (aus der Welt) schaffen.

Vprdnu se, *fut. simpl.* dl, se, dnauti se s. prdjm.

Vprjamjm se, *fut.* il, iti, *sl.* na něco, hartnäckig begehren.

Vpřjm, *fut. ex.* il, iti, abläugnen?

Vpřjmě, u. vpřjmně, *adv.* aufrichtig, ohne Verstellung, vere, simpliciter, aperte, ingenue, sincere; z. B. mluwiti, myssliti, činiti, rc. reden, denken, handeln rc.

Vpřimlauwám, al, ati, *obs.* s. domlauwám.

Vpřjmo, *adv* grad, a) in grader Linie, nicht krumm od. schief, recte, recta. b) grades Weges, grade zu, z. B. -gjti, gehen, recta via, od. recta; auch recte.

Vpřjmost u. vpřjmnost, i, *f.* Aufrichtigkeit, eines Menschen, Gemüths, rc. sinceritas, candor, probitas.

Vpřjmý u. vpřjmný 3. eigentlich grade, rectus: řeka vpřjmým tokem ssla, *Cyr.*; üblicher 2) aufrichtig, ohne Verstellung, z B. Mensch, Gemüth, probus, simplex, verus, sincerus, ingenuus, candidus, probus.

Vprodám *fut. ex.* al, ati, *reg. gen.* etwas v. einer Sache verkaufen, aliquid de re vendere, *K*; awám, al, ati, *fr.*

Vprostranjm, *fut. ex.* il, iti, Platz, Raum machen, vacuefacere, dilatare: vprostraňuge w sſauženj *B.*; vstaupiti a vprostraniti někomu; vprostraniti stezku, *B.*

Vprosým, *fut.* il, iti, erbitten, a) durch Bitten erhalten, exorare, impetrare precibus. b) durch Bitten bewegen, exorare.

Vpru (ku), *fut.* vpřel, vpřjti, abläugnen, z. B. eine Schuld rc. infitiari; 2) heften, z. B. oči, zrak, figere, defigere.

II. *rec.* v-ti sobě, na něco, starrhälsig sich vorsetzen: nač sobě vpřel, na to ho natáhnauti chce, *Com.*

Vpsánj, *n.* s. aupis.

Vpssim, *fut.* il, iti, stechen, pungo.

Vptám, *fut. ex.* al, ati, erfragen, exquirere: vptán býti nemohl, *Pr.* wssehо gesstě vptáno býti nemohlo.

II. *rec.* v-ti se, *reg. gen.* vorh. vptal se wyručeného, *Pr.* vptati se spasenj chtěli, *K.*

Vpusstěnj, *n. verb.* v. vpustjm.

Vpust, u, *m. sl. Lypt.* s. stž.

Vpustjm, *fut. ex.* il, iti, ablassen, herauslassen, z. B. wody, Wasser rc. emittere; c) erlassen od. nachlassen, remittere; c) od něčeho, abstehen v. etwas, desistere, absistere a re; 2) fallen lassen, aus der Hand, emittere.

Vradjm se, *fut. ex.* il, iti, beschließen, einen Vorsatz fassen, consilium capere, decernere: vradiwsse se na to, *K.*

Vřadnj 1. u. -dný 3. s. auřadnj.

Vrauhám, al, ati, *cum dat. pers.* s. rauhám se: padauchowé gim vrauhali, *Com.*
Vrausám, *fut.* al, ati, behauen.
Vrazčiwý 3. anstößig, offendens.
Vrazenj, *n. verb.* v. vradjm.
Vraženj, *n. verb.* v. vrážjm.
Vrazený 3. *part. pass.* v. vradjm; wěc vrazená, consultum, *Syl.*
Vrážjm, se, *praes.* el, eti, en, u. jn, s. vrazým, -se; w mozek vražený, auf den Kopf gefallen, mente motus.
Vrážka, s. aurážka; 3) Anstoß m. Aergerniß n. scandalum, *B.*
Vražliwý 3. beleidigend, laesivus.
Vrazým, *fut.* yl, yti, žen, *imper.* vraz, abschlagen, durch Schlagen absondern, hinweg schlagen, decutere; z. B. kus kamene vrazyti, ein Stück v. einem Steine abschlagen. 2) verletzen, laedere, violare, 3) s. pohorssjm. 4) -cesty, ein Stück Wegs zurücklegen: cesty vrážel, vstawičně pohádage, *B.*
II. *rec.* v-zyti se, sich verletzen, laedi; 2) nad něčjm, Anstoß nehmen, sich ärgern, insgem. scandalizari. 3) *cum instr.* od. *cum præp.* na, aufmerksam (vorsichtig) werden, gleichsam durch Daranstoßen: mnohá znamenj zkázu Geruzalema předessla, ale se njmi vrazyti nechtěli; lidé se njmi vrazyti a pokánj činiti nechtěgj; na ginénı se vrazyti, durch fremden Schaden klug werden, sapere alieno periculo, *Syl.* 4) anstoßen: kůň se vrážj, -stößt an, offendit.
Vrbura, y, *f.* königliche Einkünfte v. den Bergwerken, reditus regii ex fodinis *R.*
Vrburnj, jho, auch -rýř, e, *m.* Bergmeister, magister metallicorum.
Vrčjm, *fut. ex.* il, iti, en, bestimmen, festsetzen, destinare, constituere, definire; -enj, *n. verb.* Bestimmung, *f.* definitio; 2) s. vloženj 3).
Vrčitý 3. bestimmt, präcis, destinatus, definitus, constitutus: na vrčitý den, Pr. proroctwj gsau vrčité předzwěstowánj, *Lesch.* -tě, *adv.* definite; -tost, i, *f.* Bestimmtheit, Präcision, *f.* accuratio, acribia, *D.*
Vrda, y, *f. sl.* d. dickern (und bessern) Schaafmolken (žinčice).
Vrečjem, *fut.* vrect, *sl.* s. vřknu.
Vřezám, vřeži, *fut. fr.* vřezal, vřezati, vřezán, *imper.* vřezey u. vřež, abschneiden, wegschneiden, amputare, desecare, abscindere, resecare, præcidere.
Vřezek, zku, *m.* Abschnitt, *m.*
Vřjtjm se, s. vdychtim se?
Vřjznu, *fut.* -zl, znauti, s. vřezám
Vřknu, *fut. ex.* kl, knauti, *part. pass* vřknut, *imper.* vřkni, berufen, beschreyen, mit Worten bezaubern, fascinare, incantare.
Vřknutj, *n.* Beschreyung, Bezauberung, *f.* fascinatio, incantatio.
Vrno, *adv. obs.* s. prudce.
Vrobjm, *fut.* il, iti, *sl.* thun, verrichten, b) anstellen, c) verbrechen.
Vročjm, il, iti, jährliche Zinsen entrichten, vectigal solvere.
Vrodjm, *fut. ex.* il, iti, gebähren, parere, gignere, partu edere, eniti.
II. *rec.* v-ti se, gerathen, provenire, z. B. wjno, owoce,

obilj se vrodilo, der Wein, das Obst, das Getreide ist gut gerathen. 2) entstehen, den Anfang nehmen, provenire, nasci, existere, oriri: z čeho se potom vrodilo to.

Vronjm, *fut.* il, iti, s. ronjm 1), 2).

Vrostlý 3. aufgewachsen, groß, wohl gewachsen, hoch, adultus; procerus, *Vel. N.* -lost, i, *f. subs.*

Vrosjm, *fut.* yl, yti, s. vrausám.

Vrownám, *fut. ex.* al, ati, ebenen, eben machen, æquare, complanare, æquum reddere. 2) schlichten, a) grade machen, æquare. b) ordnen, disponere, ordinare, componere; 3) vergleichen, vereinigen, z. B. streitende Partheyen, conciliare, auch componere. 4) ausgleichen, complanare; -ánj, *n. verb.*

II. *rec.* v-ti se, s. smluwiti se b).

Vrozenj, *n.* s. im folg. vrozenost.

Vrozený 3. adelich, nobilis, generosus. 2) wohlgeboren, Wohlgebohrner, ein Titel, Illustris (in Ung. Spectabilis); wysoce vrozený, a) *boh.* hochgebohren, Illustrissimus: Oswjcené a wysoce vrozené knjže! *Vel.* b) *sl.* Wohlgebohrner, Spectabilis; -nost, i, *f.* Adel, *m.* adeliche Geburt, *f.* Adelstand, *m.* nobilitas od. nobilitas generis.

Vrozumjm, -sobě, s. srozumjm.

Vrputilý, bess. zarputilý.

Vrputný 3. (v. puť?) hartnädig, starrköpfig, pertinax, contumax, pervicax, obstinatus; -ně, *adv.* -aciter, -aciter, -aciter, -te; -nost, i. *f.* -keit, -keit, *f.* -acia, -acia, -acia, -atio animi.

Vručjm, *fut. ex.* il, iti, etwas durch Bürgen versichern, cavere alicui de re, satis dare alicui.

Vrukugi, owal, ati, *verb.* vrukowánj pro sskodu, *Pr.*

Vrwalec, lce, *m. sl.* zurwalec, lce, s. čtwerák.

Vrwalý, 3. s. čtweráčký.

Vsad, *m. sl.* Kreuzweh, *n.* sciatica.

Vsadjm, *fut.* il, iti, zen, setzen, hinsetzen, z. B. das Kind auf den Stuhl, collocare, ponere. 2) einsetzen, constituere: -saudce, biskupa.

II. *rec.* vsaditi se, sich setzen, a) sich niedersetzen, sich niederlassen, sido, consido, subsido, resido. b) zu Boden od. zu Grunde sinken, z. B. Hefen, sido. consido, resido, subsido. c) das Trübe verlieren, hell werden, subsido. d) sich wo lagern, consido, subsido. e) seine Wohnung wo aufschlagen, sich häuslich niederlassen, consido, resido. 2) sich ansetzen, sich anlegen, hangen bleiben, ankleben, adhærescere, inhærescere.

Vsaudjm, *fut. ex.* il, iti, zen, entscheiden, decernere, judicare, dijudicare; 2) gerichtlich erkennen, judicare, ferre judicium: vsaudil ge za newinné.

Vsauzenj, *n.* s. vsudek, *B.*

Vsauzený 3. *part. pass.* v. folg.

Vsauzjm, -se *fut.* il, iti, s. vtrápjm, -se.

Vsazený 3. *part. p.* v. vsadjm.

Vsazugi, owati, s. vsadjm.

Vschlý, 3. verdorret, aridus; -ost, i, *f.* -heit, *f.* -ditas.

Vschnu, *fut. ex.* vsechl, vschnauti, verdorren, exarescere, *B.*

Vschránjm, *fut.* il, iti, s. vsporjm.

Vsedám, ati, s. vsaditi se a); 2) srdce vsedá, das Herz möch-

te brechen: pláče, až w nj srdce vsedá; tesknosti srdce w něm vsedá, d. Angst möchte ihm das Herz abstoßen, *D*.
II. *rec.* v-ti se, s. vsaditi se b).
Vsedawě, *adv.* z. B. vsedawě plakati, sehr bitter weinen.
Vsedjm, erlegen, s. wysedjm 3).
II. *rec.* vseděti se, sich müde sitzen, sedendo defatigari.
Vsedlina, y, *f.* Bodensatz, *m.* quod residet, od. sedimen, sedimentum.
Vsedlý 3. was sich gesetzt hat; 2) s. osedlý, Pr.-lost, i, *f.* Seßhaftigkeit, Ansäßigkeit, *f.* Indigenat, indigenatus, domicilium: vsedlost w Polsku obdržel.
Vsednu, *fut.* dl, nauti, s. vsedám.
Vsekám, *fut.* ati s. vtnu: ruce vsekati někomu, *Vel.*
Vseknu, *fut.* kl, nauti, vorh.
Vshledám, aussehen u. entdecken?
Vskáči, *fut. fr.* vskákati, s. vskočjm.
II. *rec.* vskákati se, sich müde springen, saltando defatigari.
Vskakugi, owal, owati, vorh.
Vskaupjm, *fut.* il, iti, abkargen, durch Kargheit entziehen, parsimonia detrahere. 2) erkargen, ergeizen, corradere, comparcere: na swém hrdle to vskaupil, er hat es seinem Leibe abgespart, genium defraudavit, *D.*
Vskok, a, *m.* Überläufer, Deserteur, *m.* desertor, s. oběhlec.
Vskočjm, *fut. ex.* il, iti, wegspringen, absilire. 2) umspringen; 3) entspringen, desertiren, signa deserere, *D. & sl.*
Vskrbjm, *fut.* il, iti, s. vskaupjm.
Vskrownjm, *fut.* il, iti, verringern, minuere, imminuere, deminuere: kdeby vskrowniti a vskrbiti měl, *Vel.* vskrowněnj nákladu, *Id.*
Vslinjm, *fut. ex.* il, iti, begeifern, saliva polluere.
Vslyssjm, *fut.* el, eti, hören, audire, accipere, od. auribus accipere.
Vsmeknu, *fut.* kl, nauti, wegraffen, rapere: něco samorostlého s pole, *K.*
Vsmjssenj, *obs.* s. vsmjwánj.
Vsmiwáček, čka, *m.* s. vssklibáček.
Vsmjwám se, al, ati, lächeln, subridere; b) fig. vsmjwá se na tebe sstěstj, *Neg.* c) hohnlächeln, irridere.
Vsmjwánj, *n.* Lächeln, *n.* subrisio; b) Hohnlachen *n.* irrisio.
Vsmoljm, s. posmoljm; 2) vsspinjm, beschmutzen, foedare.
Vsmrcenj, *n.* Tödten, interfectio.
Vsmrcugi, owal, ati, s. vsmrtjm.
Vsmrkanec, nce, *m.* Rotznase, ein Kind, das eine v. Rotz triefende Nase hat, puer mucosus.
Vsmrtjm, *fut. ex.* il, iti, cen, tödten, des Lebens berauben, interficere, necare, occidere, interimere.
Vsmyslim sobě, *fut. ex.* il, iti, sich eines Bessern besinnen, recolligere se, resipiscere, melius consilium capere.
Vsmysslenj sobě, *verb.* v. vorh.
Vsněný 3. ledern? - měssec.
Vsnesu se, *fut.* sti se, na něčem, beschließen? (v. mehrern).
Vsnjm, *fut.* il, iti, einschläfern?
Vsnu, *fut. ex.* ul, auti, *imper.* vsni, einschlafen, entschlafen, in den Schlaf gerathen, obdormiscere, somnum capere.
Vsnugi, *fut.* abzetteln, s. snugi.
Vsnutj, *n.* Einschlafen, *n.* somnus.

Vspánj, n. Einschläferung, f. sopitio.
Vspáwám, al, ati, s. vspjm 1).
Vspilý 3. eingeschläfert, sopitus.
Vspjm, fut. al, ati, (K. il, iti, Saud. 16, 19.) einschläfern, sopire; 2) sorglos, träg machen, reddere lentum.
Vspjssjm, fut. ex. il, iti, übereilen, überraschen, opprimere; - na někoho, jemand, aliquem; s těmi wěcmi vspjsseno a vkwapeno gest, Vel. -enj, n. v.
II. rec. vspjssiti se, sich übereilen, præmature agere: - s gjdlem.
Vspokogugi, owati, s. spokogjm.
Vspořádám. ánj, s. spořádám, Le.
Vspořjm, fut. ex. il, iti, reg. genit. ersparen, 2) sparen, erübrigen, parcere, compendium facere rei. b) durch Sparsamkeit erwerben, z. B. Geld rc. parcendo acquirere; c) überhoben seyn, sich überheben, supersedere re, od. facere compendium rei (compendifacere rem).
Vsráně, ěte, n. vsránek, nka, m. Scheißbube, (Schimpfwort).
Vsrozumjm sobě, s. vsmyslim sy.
Vssák, a, m. zagjc, rc. s. vssatý a).
Vssák, u, m. s. latka.
Vssanugi, fut. owati, s. vssetřjm.
Vssatko, a, n. Ohrdöhrlein, n. (Weißgärb.) terebella cava.
Vssatnice, f. zrost. anastatica.
Vssatý 3. mit Ohren, besonders langen, versehen, auritus. b) Ohren-: vssatý swědek, Ohrenzeuge, m. testis auritus, Pr.
Vssetřenj, n. verb. v. folg.
Vssetřjm, fut. ex. il, iti, verschonen, parcere; někoho neb něčeho, jemand od. etwas, parcere, temperare, z. B. alicui. 2) s. vspořjm b); 3) werthschätzen, carum habere: wysoce ho sobě vssetruge; 4) verpflegen: chudých lidj vssetřiti; seltner 5) s. ostřjhám (z. B. prawidla žiwota rc.), u. 6) verwahren: - před střelau.
II. rec. v-ti sobě, erübrigen: vssetřiti sobě nočnj čas k nawsstjwenj někoho.
Vssi, s. vcho: po vssi wězý w tom, K.
Vssinu se, fut. ex. nul, auti, straucheln, labi, offendi, Ps. 73. 2) abkommen, abschweifen, abgleiten, abweichen (vom Wege), aberrare: vssinuwsse se, sessli se na gednom a témž mjstě, B. od zákona geho daleko se vssinuli, K. - s prawé cesty, Com.; -nutj, n. verb. -tý 3. part.
Vssissmám, fut. al, ati, s. vsspinjm.
Vssklebugi se, owati, posmjwati se, grinsen, irridere, D.
Vssklibáček, čka, m. Hohnlacher, m. irrisor, - čka, y, f. - inn, f. - trix, D.
Vssko, a, n. s. aussko.
Vsskodjm, fut. il, iti, s. sskodjm.
Vsskopjm, il, iti, sl. entwenden.
Vsskozenj, Verletzung, f. laesio.
Vsskrcugi, owal, owati, s. vsskrtjm.
Vsskrnjm se, fut. iti, sl. subridere.
Vsskrtjm, fut. ex. il, iti, erwürgen, suffocare.
Vsskwrnu se, fut. ex. nul, auti, ein wenig lächeln, subridere.
Vsskubnu, fut. ul, nauti, abkneipen
Vsslapám, fut. al, ati, niedertreten, z. B. Gras rc. conculcare, proculcare.
Vsstnj 1. s. austnj; 2) vstnj hausliсky, s. drndačka.
Vsslechtilý, 3. edel, a), in Ansehung der Gesinnung, Denkungsart, Lebenswandels rc. generosus, liberalis, inge-

nuus. 6) anständig, schicklich für edle, wohlgezogene Menschen, ingenuus, liberalis, generosus, z. B. Lebensart, rc. 2) sehr schön, herrlich, schön v. Gestalt, speciosus; -le, *adv.* edel, auf edle, anständige Art, generose, liberaliter; b) herrlich, præclare; -kost, i, *f.* s. sslechetnost; 2) schöne Gestalt; herrliche Beschaffenheit, splendor, forma pretiosa, præclara.

Wsslý 3. müde v. Gehen, fessus eundo.

Wssmanu, *fut.* auti, hinwegsäbeln.

Wssmeykám, *fut. ex.* al, ati,

Wssmyknem, *fut.* kl, *sl.* s. wsskorjm. abschleifen; zu Tode schleifen.

Wssnj 1), z. B. wssnj parádko aneb lžička, Ohrlöffel *m.* auriscalpium.

†Wssnjk, u, *m.* tubus acusticus, *P.*

Wsspincem, -intati, *sl.* s. wsspinjm.

Wsspiněný 3. *part.* v. folg.

Wsspinjm, *fut. ex.* il, iti, beschmutzen, inquinare, foedare.

Wsstědřjm, *fut. ex.* il, iti, *reg. gen.* reichlich geben od. schenken, largiri.

II. *rec.* w-ti se, freygebig werden: wjce se k cyzým, nežli k domácým wjry wsstědřiti.

Wsstipáček, čka, *m.* Spötter, *m.* ludificator, irrisor, derisor, cavillator; -čka, y, *f.* -inn, *f.* -atrix, -latrix.

Wsstjpám, *fut. fr.* al, ati, z. B. drjwj (*genit.*), wsstjpati. (etwas od. viel) Holz hacken, hauen, zerhacken, zerhauen, Holz spalten, zerspalten (paulum lignorum (vel multa) ligna findere, diffindere. 2) abspalten, findendo separare. 3) zu Tode stechen, z. B. wie d. Bienen, Schlangen, pungendo necare. 4) erbeißen, todt beißen, z. B. wie d. Gänse, mordicus necare. 5) abkneipen, z. B. mit den Fingern, Nägeln, Zange rc. avellere, auferre, tollere.

Wsstjpánj, Spötterey, *f.* Spotten, *n.* ludificatio, illusio, irrisio, cavillatio.

Wsstipečný 3. spöttisch, cavillatorius, cavillans; wsstipečný člowěk, ein spöttischer Mensch, cavillator; -nost, i, *f.* vorh.

Wsstipek, s. aufstipek; *pl.* -pky, Stifte, in der Orgel, claviculi orichalcei, *R.*

Wsstipka, y, *f.* s. aufstipek.

Wsstipnu, *fut. ex.* pl, pnauti, abspalten, diffindere. 2) stechen, z. B. wie d. Biene, Schlange, pungere. 3) beißen, z. B. wie d. Gans, mordere. 4) abkneipen, abzwicken, avellere, auferre, tollere; -nutj, *n. verb.*

Wsstipný 3. antasterisch, mordax; wsstipná řeč, Schimpfrede, *f.* Schimpfwort, *n.* convicium, maledictum; -ně, *adv.* spöttisch, cum cavillatione.

Wsstipugi, owal, owati, abspalten, findendo separare. 2) abkneipen, avellere, auferre, tollere. 2) spötteln, sticheln, perstringere.

Wsskknu, *fut. ex.* wsskkl, auch wsskknul, *B.* wsskknauti, beißen, z. B. wie der Hund, mordere. 2) stechen, z. B. wie d. Schlange, pungere; -nutj, *n. verb.* Beißen, morsus; b) Stechen, *n.* punctio.

Wsstwu, *fut. ex.* wsstwal, wsstwati, zu Tode hetzen, z. B.

ein Stück Wild, persequendo, agitando necare.

Wsswábjm, *fut. ex.* il, iti, den Schwanz abschneiden, decurtare, caudam abscindere.

Wsta, (bess. als austa), *genit.* wst, *n. pl.* Mund, *m.* os (oris).

Wstalý 3. müde, matt, ermüdet, fessus, defessus; - lost, i, *f.* Müdigkeit, lassitudo, fatigatio.

Wstánj, *n.* s. vorh. wstalost.

Wstanowenj, *n.* Verordnung, *f.* a) Verordnen, *n.* z. B. Einsetzung, Bestellung, der Lehrer rc. Festsetzung eines Gesetzes rc., constitutio, institutio. b) Befehl, *m.* z. B. der Obrigkeit, edictum, præscriptum, lex, decretum.

Wstanowený, 3. *part. p.* v. folg.

Wstanowjm, *fut. ex.* il, iti, en, verordnen, a) anordnen, befehlen, constituere, edicere. b) anordnen, einsetzen, anstellen, z. B. Personen, constituere, instituere. c) anordnen, festsetzen, bestimmen, instituere, sancire. d) befestigen, confirmare, stabilire, *B.* mysl wstanowiti, obfirmare mentem, animum, *Syl.*

II. *rec.* na něčem se wstanowiti, s. wstrnauti na něčem: na tom se wstanowili a snesli, *Vel.*

Wstanowitel práwa, e, *m.* Gesetzgeber, *m.* legislator.

Wstanowugi, owati s. wstanowjm

Wstanu, *fut. ex.* wstal, wstati, müde werden, ermüden, fatigari, fessum fieri; 2) (selten) Ende nehmen, cessare.

Wstát, - ti se, s. wstogjm, - se.

Wstaupilý 3. der gewichen, cedens.

Wstaupjm, *fut. ex.* il, iti, weichen, zurückgeben, cedere; nachgeben, cedere. 2) *cum gen.* a) ablassen v. etwas, abtreten, cedere: swého wstaupiti nechce, *Cyr.* raděgi swého práwa wstaupiti, *Br.* wstupowati swé wůle nechce, *K.* b) verlassen, abtreten, deserere: wstaupil wjry křesťanské; 3) *cum dat.* nachgeben, cedere: wstaupil zlosti kněžské; - penj, *n. verb.*

††Wstaw, u, *m.* Institut, *n.* Anstalt *f.* institutum.

Wstawa y, *f.* Grundsatz? wstawa těla, Körperbau?

Wstáwám, al, ati, s. wstanu.

Wstawičný, wstawný 3. beständig, a) standhaft, constans, firmus, stabilis; b) immerwährend, perpetuus, constans; čně *adv.* - anter, - miter. b) immer, - tuo, semper, nunquam non; - nost, i, *f.* - gkeit, - tigkeit, - antia, - mitas, - litas. β) beständige Fortdauer, perpetuitas, constantia.

Wstawičstwj, *n. obs* s. wstawičnost.

1. Wstawjm, *fut.* čl, ěti, erbauen, z. B. ein Haus, ædificare, exstruere.

2. Wstawjm, *fut.* iti, s. wstanowjm a), b), c): swátost wstawugj, *K.*

II. *rec.* w - witi se, sich befestigen, stabiliri. 2) sich fest vornehmen, firmiter constituere in animo, pewně se wstawil w srdcy, *B.* na tom se wstawili.

Wstawný; - ně, s. wstawičný, - ně *Syl.*

Wstawugi, - se, owati, s. vorh.

Wsteli, *fut.* wstlal, wstlati, wstlán, *imper.* wstel, s. steli.

Wstka, *n. pl.* Mündchen, osculum.

Wstogjm se, *fut. ex.* wstál, wstáti, sich müde stehen, defatigari

stando. 2) sich setzen, α) s. vsaditi se b); β) s. vsaditi se c), das Trübe verlieren, subsidere.
Vstrachugi se, *fut*. owal, owati, s. vstrassiti se.
Vstrádám, ati, s. nastrádám.
Vstranjm, *fut. ex*. il, iti, entwenden, a) stehlen, abripere, surripere, avertere, intervertere, auferre, furari; b) wegnehmen, entwenden, eripere, adimere, abripere; c) *neutr*. entfliehen, profugere.
Vstraňugi, owal, owati, vorh.
Vstrassjm, *fut*. il, iti, abängstigen, z.B. jemand, pavore conficere aliquem.
II. *rec*. vstrassiti se, sich abängstigen, se pavore conficere od. confici.
Vstrčjm se, *fut*. iti, na něčem, anstoßen, an etwas, offendere.
Vstrčka, y, *f*. s. vstrk.
Vstrjdmjm sobě, *fut*. il, iti sobě, mäßig leben, continere se a luxu et intemperantia, *Syl*.
Vstřeljm, *fut*. iti, abschießen.
Vstřihám, *fut*. al, ati, zerschneiden, discindere.
Vstřihnu, *fut. ex*. hl, hnauti, abschneiden, abseco, abscindo.
Vstřihugi, owal, owati, vorh.
Vstřjkám, *fut. ex*. al, ati, bespritzen, spargere, adspergere, conspergere.
Vstrk, u, *m*. Anstoß, offendiculum
Vstrkadlo, a, *n*. vorh. *Com*.
Vstrkugi se, owati, s. vstrčjm se, *B*.
Vstrnu, *fut. ex*. ul, auti, beharren, permanere, manere, perstare, perseverare; na něčem, auf etwas, in &c. vstrnuli na myšlenkách marných, *B*. gá na tom pewně a stále sem vstrnul; 2) erstaunen, stupere, obstupescere, stupescere.

II. *rec*. v-ti se, sich erbarmen, misereri; nad někým, über jemand, alicujus.
†Vstrog, e, organon herbae, *Ber*.
†Vstrogj, *n*. organismus, *Id*.
Vstrogjm, *fut*. il, iti, s. vstrogjm: ssperkowně vstrogené, *Com*.
Vstrogný 3. wohl zugerichtet? kostbar, prächtig?
Vstudjm se, *fut* il, iti, s. nastydnu.
Vstupek, pku, *m*. abgelegener Ort, secessus, latebra, *B*. b) Erker, s. pawlač, moenianum.
Vstupný 3. nachgiebig, obsequiosus, facilis; - nost, i, *f*. - keit, *f*. - litas.
Vstupugi, owal, owati, s. vstaupjm; 2) nachstehen, geringer seyn, inferiorem esse: wdowstwj vstupuge panenskému stawu.
Vstuzenj, *n*. *verb*. v. vstudjm se.
Vstýchám se, *ol*. s. ostýchám se.
Vstydám, al, ati, s. vstydnu.
Vstydjm se, *fut*. ěl, ěti, sich scheuen, vereri.
Vstydnu, *fut. ex*. dl, dnauti, erkalten, frigescere.
II. *rec*. v-ti se, s. vstydjm se, *B*.
Vsudek, dku, *m*. Urtheil, *n*. judicium, sententia.
Vsussjm, *fut. ex*. il, iti, s. sussjm.
Vsuzugi, owati, s. vsaudjm.
Vswadnu, *fut*. nauti, s. swadnu.
Vswědčjm, *fut. ex*. il, iti, beurkunden, documentis firmare.
Vswita, y, *f*. Morgendämmerung, *f*. diluculum.
Vsylé, besser folg.
Vsylj, *n*. s. ausylj.
Vsylowánj, *n*. Mühe, Bemühung, Bestrebung, Anstrengung, *f*. conatus, nisus.
Vsylugi, owal, owati, sich bemühen, bestreben, sich anstrengen, conari, niti, eniti; anniti, mo-

liri; b) o něco vsylowati, nach etwas ringen, eniti, *B.*

Vtagjm, *fut. ex.* il, iti, verhehlen, occultare; vtagiti zuby, d. Zahnschmerzen stillen.

II. *rec.* v-ti se, schweigen, conticescere; 2) sich verbergen, sich verheimlichen, occultari, occulere se; smjchy se nemocy vtagiti, das Lachen nicht bergen, nicht halten können; 3) sich zurückziehen, retrahere se.

Vtahák, u, *m.* s. pawůznjk.

Vtahám se, *fut. ex.* al, ati, sich abarbeiten, defatigari.

Vtáhlý 3. enge, knapp, z. B. vtáhlý oděw, enge Kleider, angusta (arcta) vestis.

Vtáhnu, *fut. ex.* hl, od. hnul, hnauti, im Stande seyn zu ziehen, zu zarren, posse trahere; 2) zuziehen, zusammen ziehen, contrahere; 3) *sl.* abziehen vom Lohne ꝛc. detrahere; 4) *neutr.* wegziehen, proficisci, abire: nepřjtel pryč vtáhnul; prwnjho dne nedaleko vtáhli, *Cyr.*

II. *rec.* v-ti se, d. Kleider stark zusammen ziehen, constringere vestem; 2) s. vtahám se; 3) sich zu sehr schwächen (in der Oekonomie, Nahrung ꝛc.)

Vtahowač, e, *m.* s. pawůznjk.

Vtahugi, -se, owati, s. vtáhnu, -se.

Vtantugem, *fut.* owati, *sl.* sehr plagen, durch Herumtreiben müde machen, defatigare.

Vtauljm se, *fut.* s. tauljm se.

Vtečenj, *n.* Entfliehen, *n.* effugium, fuga.

Vtěcha, y, *f.* s. potěssenj.

Vteku, (ču), *fut. ex.* vtekl, vtecy (vtect), *imper.* vtec, entfließen, effluere, elabi; 2) entfliehen, aufugere, effugere, avolare; 2) fliehen, schnell vergehen, z. B. Zeit, fugere, labi.

II. *rec.* vtecy se, sich übereilen, praecipitanter agere: dosko- čný vteče se před časem, *B.* s důtkliwau řečj na něho se vtekl, *Vel.* 2) - k někomu, zu jemand fliehen, seine Zuflucht nehmen, confugere ad aliquem

Vtěrač, e, *m.* der etwas abwischt, qui abstergit, detergit; 2) Lichtputzer, qui candelas emungit; 3) *sl.* s. vtěrák.

Vtěracý 1. zum Putzen gehörig, z. B. vtěracý nůžky, folg

Vtěradlo, *a, n.* Lichtputze, Lichtscheere, Lichtschneuze, *f.* forfex candelaria, *B.*

Vtěrák, u, *m. sl.* Handtuch, mantele, mantile, *n.*

Vtěsseně, *adv.* angenehm, jucunde, svaviter; 2) wohl, a) sehr, bene; b) gehörig, recht, recte.

Vtěssenj, *n.* s. potěssenj; vtěssenj očj, Augenlust, *f.* voluptas oculorum.

Vtěssený 3. angenehm, anmuthig, unterhaltend, gratus, jucundus, suavis: vtěssená knjžka; 2) fein, artig, liebenswürdig, bellus, praeclarus: vtěssený mládenec; nemjti žádné vtěssené chwjle, keinen ruhigen Augenblick haben; - nost, i, *f.* Annehmlichkeit, Lieblichkeit, Anmuth, *f.* jucunditas, suavitus; b) - heit, Artigkeit, Lieblichkeit, *f.* pulchritudo.

Vtěssjm, *fut.* il, iti, s. potěssjm.

Vtěssitel, - lkyně, s. potěssitel.

Vtětj, *n.* Abhauung, amputatio.

Vtěžjm, *fut.* il, iti, s. wytěžjm 2).

Vtichnu, *fut. ex.* chl, chnauti, still, ruhig werden, conticescere; 2) sich legen, nachlassen, remittere, quiescere, se ponere: wjtr vtichl.

Vtjerňa, y, *f. sl.* d. Mette, sacra antelucana, *plur.*

Utjhnu, *fut.* nauti, fortschleichen *D*
Utjkám, al, ati, s. uteku 1.;2) fliehen, a) schnell laufen, fugere; gá utjkal, gakby mi hlawu zapálil; b) schnell vergehen, z. B. d. Zeit, fugere, labi; -ánj, *n. verb.* s. autěk.
II. *rec.* u-ti se k někomu, s. uteku.
Utjkawý 3. flüchtig, leicht fliehend, fugax; -wost, i, *f.* -gkeit, *f.* fugacitas.
Utjnám, ati, s. utnu; -ánj, *n. verb.*
Utjrák, u, *m.* Abwischhader, *m.*
Utjrám, al, ati, abwischen, a) durch Abwischen wegschaffen, z. B. Unreinigkeit, Thränen, abstergere, detergere; 2) durch Abwischen reinigen, z. B. d. Lippen, abstergere, detergere; 2) putzen, das Licht, d. Nase, emungere.
Utisk, u, *m.* s. autisk, utiskowánj.
Utiskač, e, *m.* Unterdrücker, Bedränggeist, *m.* oppressor.
Utjskám, al, ati, folg.; 2) erdrücken, incumbere alicui, elidere, Job. 39, 3.
Utisknu, *fut. ex.* kl, knauti, utisstěn, *imper.* utiskni, unterdrücken, bedrücken, Menschen, opprimere; b) wegdrücken retrudere: utjskage od toho, *Vel.* od wýpowědi královské se utisknauti nedali, *Id.* 2) *sl.* - se na něco, aus Noth etwas thun; - nutj, *n. verb.* s. utiskowánj.
Utiskowač, e, *m.* s. utiskač.
Utiskowánj, *n.* Bedrückung, Unterdrückung, *f.* defraudatio, oppressio, *B.*
Utiskugi, owati, s. utjskám.
Utissenj, *n.* Beruhigung, Besänftigung, Stillung, Stille, *f.* placatio, tranquillatio, sedatio, repressio.
Utissjm, *fut. ex.* il, iti, ssen, beruhigen, besänftigen, z. B. einen Zornigen rc. placare, lenire, tranquillare, tranquillum reddere; ist es soviel als stillen, so steht auch sedare, reprimere, coërcere &c.
II. *rec.* u-ti se, s. utichnu.
Utisstěnj, *n.* Drangsal, *n.* Bedrängniß, *f.* adflictio, res tristes.
Utisstěný 3. *part. pass.* v. utisknu.
Utjt, utjti, s. utnu.
Utkám, *fut.* al, ati, *ol.* ergreifen, anfassen, prehendere, apprehendere, arripere; 2) *sl.* s. tkám.
Utkáwám, al, ati, *fr.* vorh.
Utlačjm, *fut. ex.* il, iti, unterdrücken, supprimere.
Utlaukám, al, ati, wegschlagen, abschlagen, z. B. ein Stück, decutere.
Utluku, *fut. ex.* utlaukl, utlaucy, utlučen, *imper.* utluc, s. vorh. 2) todt schlagen, zu Tode schlagen, feriendo, verberando necare; 3) zerstoßen, z. B. Gewürz, contundere.
Utnu, *fut. ex.* ujal, utjti (utnauti), *part. pass.* uťat, *imper.* utni, abhauen, amputare, desecare, abscindere, decidere; auch, wenn es unten geschieht, succidere, subsecare.
Utonu, *fut.* ul, auti, versinken, z. B. lodj utonula, das Schiff ist versunken rc. mergi, demergi, submergi; 2) *sl.* s. uplynu.
Utopenj, *n. verb.* Ertränken, *n.*
Utopjm, *fut. ex.* il, iti, ertränken, ersäufen, mergere, submergere.
II. *rec.* u-ti se, ertrinken, ersaufen, z. B. Menschen, Saat, Getreide, in aqua perire, mergi.
Utrácenj, *n.* Ausgeben, Zehren, *n.* expensae, consumtio.

Vtrácým, el, eti, s. vtratjm; b) ausgeben, zehren, expendere, consumere; w vtrácenj skaupým býti; skaupě vtraceti, *Syl.*
Vtrápený 3. *part.* abgekränket, abgehärmt, moerore confectus.
Vtrápjm, *fut.* iti, en, abkränken, abquälen, moerore conficere.
II. *rec.* v-ti se, sich abkränken, sich abhärmen, abgrämen, moerore conficere se od. confici.
Vtratjm, *fut. ex.* il, iti, cen, s. vtrácým b); marně vtratiti, verschwenden, z. B. Geld, prodigere, dilapidare, effundere; 2) hinrichten, tödten, als eine Strafe, supplicio afficere.
Vtratné, ého, *n.* Zehrpfennig, *m.* viaticum.
Vtrausým, *fut.* yl, yti, verstreuen, spargere; 2) s. trausým 2).
Vtráwjm, *fut.* iti, s. vtrácým b), *B.*
Vtreych, u, *m.* Arsenik, *m.* arsenicum, Operment, *n.* Kupferrauch, *m.* auripigmentum.
Vtrhač, e, *m.* s. pomluwač.
Vtrhačný 3. bess. vtrhawý.
Vtrhálek, lka, bess. vtrhač.
1. Vtrhám, *praes.* al, ati, někomu, s. pomlauwám.
2. Vtrhám, *fut. fr.* ati, s. natrhám.
Vtrhánj, *n.* Verleumdung, *f.* -na cti, Ehrabschneidung, *f.* criminatio falsa, obtrectatio.
Vtrhawý 3. verleumderisch, obtrectatorius, criminatorius, auch criminosus.
Vtrhnu, *fut.* hl, hnauti, abreißen, etwas v. etwas, abrumpere, avellere, revellere, deripere; 2) abpflücken, z. B. eine Blume rc. carpere, decerpere; 3) abbrechen, a) sobě vtrh. sich etwas abbrechen, z. B. an der Speise, fraudare se victu suo, auch se, od. genium suum; swé hubě vtrh., sich es seinem Munde abdarben, sich nichts zu gute thun, defraudare genium; b) abziehen, vermindern, z. B. an der Zahlung, de pretio detrahere, de mercede &c. 4) někomu, s. pomlauwám
II. *rec.* vtrhnauti se, abreißen, (*neutr.*) avelli: vtrhl se kámen s hůry, *K.*
Vtrhugi, - se, owati vorh.
Vtrmácým se, *fut.* el, eti, sich abarbeiten, abstrapaziren, abrakkern, defatigari.
Vtroba, y, *f. ol.* Eingeweide.
Vtrpenj, *n.* Leiden, *n.* z. B. vtrpenj Krystowo, das Leiden Christi, Christi perpessio malorum (passio Christi); 2) s. autrpnost.
Vtrpjm, il, iti, leiden, perpeti, tolerare; poddanj neywjc vtrpěli, *K.* nic gim o to nerjkeg, nechcessli od nich vtrpěti, *K.*
Vtrpnost, s. autrpnost.
Vtrpný 3. widrig, adversus, acerbus: bud vtrpné, bud pohodlné, *K* üblicher 2) criminal, peinlich, den Hals betreffend, capitalis, auch criminalis; vtrpná pře, s. pře; v-né prâwo; 3) s. autrpný 1).
Vtru (tu), *fut.* vtřel, vtřjti, s vtjrám; 2) abreiben, reiben, zerreiben, z. B. Farbe rc. terere, conterere; 3) vtřjti len, den Flachs brechen, - frangere.
Vtrussugi, owati, s. vtrausým.
Vtržek, žku, *m.* s. vgma 1); 2) das gelöste Geld, aes acceptum.
Vtržjm, *fut. ex.* il, iti, s. vtěžjm.
II. *rec.* v-ti sobě, s. vhonjm sy.
Vtržka, y, *f.* s, vtrhánj.
Vtuchlý 3. erloschen, exstinctus, vtuchlý oheň, *K.* b) veraltet, obsoletus.
Vtuchnu, *fut. ex.* chl, chnauti, er-

löschen, veraltern, gleichsam absterben, exstingui, exolescere, aboleri: vtuchl, popřestál plamen, *K.* ctnosti starých vtuchly, *Vel* zpráwa povtuchla, *Id.* nařjzenj toho práwa vtuchlo, *Id.*

†Vtulný 3. s. aulisný.

Vtunu, *fut.* nul, nauti, s. vtonu? od přjlissných dessťůw semena obilj w zemi docela vtunau neb wyhynau, *Vel.*

Vtutlám, *fut. ex.* al, ati, verhehlen, vertuschen, unterdrücken, celare, occultare, tegere, supprimere.

Vtužjm, *fut.* il, iti, folg. a).

Vtwrdjm, *fut. ex.* il, iti, zen, befestigen, firmare, roborare; b) bekräftigen, bestätigen, erhärten, affirmare, confirmare.

Vtwrzený 3. *part.* v. vorh.

Vtwrzugi, owati, s. vtwrdjm.

Vwábjm, *fut.* il, iti, ablocken, hinweglocken, abducere.

Vwáděnj, s. vwedenj.

Vwadlý, - lost, s. swadlý 1).

Vwadnu, s. swadnu.

Vwaha, y, *f.* bess. vwáženj.

Vwal, u, *m. obs.* s. audolj.

1. Vwáljm, *fut. fr.* el, eti, *sl.* vwalám, ati, auswirken, ausekneten, durcharbeiten, subigere, depsere; 2) s. vsspinjm; - lenj, *n. verb.*

2. Vwaljm, *fut. simpl.* il, iti, im Stande seyn zu wälzen, posse volvere; 2) na se, na někoho, zuziehen, wälzen, Ursache seyn, daß jemanden ein Übel widerfahre, contrahere, conflare: něčj nenáwist, břemeno 2c. na se vwaliti.

Vwařiwý 3. leicht kochbar.

Vwařjm, - se, *fut.* il, iti, s. wařjm.

Vwarugi, *fut. ex.* owati, behüten, bewahren, tueri, servare; 2) verhüten, praecavere, avertere: - roztržitosti, *Vel.*

II. *rec.* v-wati se, *reg. gen.* vermeiden, evitare, devitare.

Vwázenj, *n.* s. vwodenj.

Vwáženj, *n.* Erwägung, *f.* consideratio, reputatio.

Vwáži u. vwjži, *fut.*, vwázal, vwázati, vwázán, *imper.* vwaž, anbinden, durch Binden befestigen, alligare, deligare, devincire.

II. *rec.* v-zati se, w něco, etwas in Besitz nehmen, recipere, possessionem adire: Cýrus se vwázal w ty pewnosti, *Cyr.* w grunt se dědičně vwázal, *Pr.* - w králowstwj se vw., das Königreich antreten.

1. Vwážjm, *praes.* eti, s. vwezu 2).

2. Vwážjm, *fut.* il, iti, *reg. acc.* erwegen, perpendere, expendere, auch considerare, reputare.

Vwáznu, *fut. ex.* zl, znauti, stekken bleiben, z. B. im Moraste, haerescere; vwázl za pás, a tak wisel, *Com.*

Vwazugi, owal, owati, s. vwáži.

Vwažugi, owati, s. vwážjm, *fut.*

Vwedenj, *n.* Hineinführung, gehend, inductio; b) Einleitung, *f.* introductio.

Vwedu, *fut.*, dl, vwesti, vweden, hinein führen, gehend, introducere, inducere; b) einleiten, introducere; we dsky vwesti, einschreiben, inscribere, tabulis inferre; w zwyk a zkussenj sy něco vwesti; do Cžesstiny vwesti, etwas in's Böhmische übersetzen; w pořádek vwesti, s. pořádám 2); něco na někoho vwesti, einem etwas zuziehen; s. auch spis.

Vwěřjm, *fut. ex.* il, iti, glauben; něčemu, etwas für wahr halten, credere rem; někomu něco vw., einem etwas glauben, credere alicui aliquid; 2) borgen, auf Borg geben, z. B. Waren, credere merces, s. půgčjm, *Syl.* vwěřili gj kdo co, *Vel.*
II. *rec.* v-ti se, na auwěrek wzýti, borgen, mutuari, *D.*
Vwěžj, *obs.* s. vwážj.
Vwezu, *fut. ex.* zl, zti, im Stande seyn zu führen (fahren), posse vehere; 2) wegführen, zu Schiffe, zu Wagen, avehere.
Vwidjm, *fut* ěl, ěti, s. vhljdám.
Vwigj, *fut.* vwiti, s. wigj.
Vwigjm, il, iti, vorh.
Vwinjm, *fut. ex.* il, iti, z něčeho, beschuldigen, accusare, criminari; b) verklagen, accusare, vocare in jus: vwinil ty zrádce, *B.*
Vwjtám, *fut.*, al, ati, (feyerlich) bewillkommen, empfangen, salutare: král od stawů slawně vwjtán, *Vel.*
Vwjznu, *fut.* zl, nauti, s. vwáznu.
Vwod, u, *m.* s. vwedenj.
Vwodjm, *praes. & fut.* iti, s. vwedu
Vwoljm, s. přiwoljm, swoljm.
II. *rec.* v-liti se, vorh. sich antragen: vwolil se dlužnjk wěřiteli w pokutu, *Pr.* w to se vwolugj, že sám chcy rc. *Pr.*
Vwozhřenec, nce, *m.* s. sopliwec.
Vwozhřený, rotzig, mucosus.
Vwozugj, owati, s. vwodjm.
Vwozým, *fut. fr.* il, iti, s. vwezu 2); 2) s. vsspinjm.
Vwrem, vwřeti, *sl.* garkochen.
Vwrhu, vwržeš, *fut. ex.* vwrhl, vwrcy, vwržen, *imper.* vwrz, werfen, stürzen, jacere, praecipitare; -někoho w bjdu; -na někoho břemeno, eine Bürde aufladen, onus imponere.
Vwrženj, *n. verb.* v. folg. vwrženj na wodu, missio manus in aquam, *Dur. B. Slav. I.* 228.
Vwrznem, *fut.* zl, (zol), nauti, *sl.* s. vklauznu, sich wegstehlen.
Vwundám, *fut.* abstrapaziren?
Vz od. vž, *ol.* s. haužew, vzel.
Vzamykám, *fut.* al, ati, alle Thore, Thüren verschließen, versperren, omnes januas, portas, occludere.
Vzárjm, iti, *sl.* rösten, frigere.
Vzas, s. auzas.
Vzaslý 3. entsetzt, erschrocken, territus, trepidus; 2) erstaunt, obstupefactus, stupens; -lost, i, *f.* Entsetzen, *n* horror; b) Erstaunen, *n.* stupor.
Vzásnu se, u. vzasnu se, *fut.* ásl, u. asl se, ásnauti, u. asnauti se, sich entsetzen, horrescere, cohorrescere, obstupescere; 2) erstaunen, stupere, obstupescere; - nutj, *n.* s. vzaslost.
Vzawjrám, *fut. ex.* al, ati, alle Thüren, Fenster rc. zumachen, zusperren; omnes januas, &c. claudere, praecludere.
Vzda, y, *f.* Zaum, *m.* z. B. des Pferdes, frenum, habena; w vzdu pogjti, den Zaum anlegen, injicere frenum, z. B. equo; na vzdě držeti, im Zaume halten, cohibere, coërcere, frenare; fig. pustiti vzdu y otěž libostem těla, *Syl.*
Vzdář, e, *m.* s. řemenář.
Vzdenica, y, *f. sl.* s. ohlawka.
Vzdjm, il, iti, aufzäumen?
Vzdrawjm, *fut. ex.* il, iti, heilen, sanare.
Vzdrawugj, owal, owati, vorh.
Vzek, *abstr. ol.* s. auzký.
Vzel, *gen.* vzlu, Knoten, der geknüpft wird, z. B. eines Fa-

dens, nodus; 2) Bündel, *n.* fascis, sarcina; 3) *sl.* z. B. wzel maucky, soviel als in ein Taschentuch u. drgl. gebunden werden kann.

†Wzelnjk, *a, m.* žjžalowý, Insektenknotenwurm, gordius insectorum, *P.*

†Wzemj, *n.* Parterre, *n.*

Wzenák, *e, m.* Selcher, Fleischselcher, suffumigator (carnium); - kka, *y, f.* - inn, *f.* - trix; - řský 3. -stwj, Fleischselcherey.

Wzenj, *n. verb.* v. wdjm.

Wzenina, *y, f.* Selchfleisch, geräuchertes Fleisch, caro infumata.

Wženu, *fut.* wyhnal, wyhnati, das Vieh wegtreiben, abigere; 2) s. schwátjm, müde treiben.

II. *rec.* wyhnati se, s. wnawiti se, 5).

Wžernjk, *a, m.* (*sl.*) s. lichewnjk.

Wžerný 3. *sl.* gewinnsüchtig.

Wžeru, wžral, wžrati, *reg. gen.* anfressen, adedere, edendo deminuere; 2) *reg. acc.* abfressen, *trop.* z. B. das Herz ꝛc. exedere, conficere &c.

Wžest, *ol.* s. wžastost.

Wžjarjm, *fut. sl.* s. wžárjm.

Wžigi u. wžiwu, *fut.*, wžil, wžiti, *reg. gen.* genießen, a) mit Nutzen od. Vergnügen haben od. besitzen, frui: pokoge wžiti; b) essen, vesci, edere: gá té husy málo wžigi.

Wžilý 3. nicht karg gegen andere, gastfrey, wohlwollend, liberalis, non malignus; - lost, *i, f.* Wohlwollen, *m.* Gastfreyheit, liberalitas, hospitalitas.

Wžina, *y, f.* s. aužina; 2) enger Paß im Gebirge, fauces: w wžině těch hor se postawili, *Com.* 3) Erdzunge, *f.* isthmus, *Lesch.*

Wžjrám, al, ati, s. wžeru.

Wžitečný 3. nütz'ich, nutzbar, utilis; - ně, *adv.* - iter; - nost, i, *f.* - keit, - keit, *f.* - litas.

Wžitek, tku, *m.* Nutzen, *m.* utilitas, fructus, usus, commodum.

Wžjwám, al, ati, *part. pr. pl.* wžiwauce, *K.*, *reg. gen.* nützen, a) gebrauchen, Gebrauch machen, benützen, uti, usurpare; b) genießen, frui; 2) zle wžjwat, mißbrauchen, abuti, z. B. re; 3) einnehmen, z. B. Arzney, sumere: keychawka může se do těla beze sskody wžjwati, *Vel.*

Wžjwánj, *n.* Gebrauch, *m.* usus; zlé wžjwánj, Mißbrauch, abusus: 2) Einnehmen, z. B. der Arzneyen, usus.

Wžjwatel, *e, m.* Nutznießer, usuarius, Pr. - lkyně, *f.* - inn, *f* - ria.

Wžiwenj, Ernährung, sustentatio

Wžiwjm, *fut. ex.* il, iti, im Stande seyn zu ernähren, posse sustentare, nutrire, alere.

II. *rec.* w-ti se, im Stande seyn, sich zu ernähren, se sustentare, alere, nutrire.

†Wzkolistý 3. schmahlblätterig.

Wzljček, čku, *m. dim.* Knötchen, *n.* nodulus; 2) Bündelchen, Päckchen, *n.* fasciculus.

Wzljk, u, *m.* ein kleiner Knoten, nodulus; 2) kleines Pack, fasciculus.

Wzljm, il, iti, Knoten machen, nodare, *Syl.*

Wzlowatý 3. knotig, voller Knoten, nodosus; - tost, - keit, sitas.

Wžmoljm, *fut.* il, iti, vollends völlig zermantschen.

Wznalý 3. erkenntlich, gratus, memor; - lost, i, *f.* - keit, *f.* gratus animus.

Wznám, *fut. ex.* al, ati, án, erkennen, a) für etwas erkennen od. halten, cognoscere, agnosce-

re aliquem, z. B. als König, za krále, regem; b) einsehen, finden, befinden, sehen, agnoscere, cognoscere; c) zugestehen, einräumen, für wahr halten, agnoscere, concedere; d) Urtheil sprechen, decernere, sententiam ferre, pronuntiare, judicare; vznám, vznáwám za dobré, für gut finden, genehm halten; -áwám, al, ati, *fr.*

Vznánj, *n. verb.* v. vorh.

Vzralý 3. reif, gereift, maturus; fig. vzralý traup; - lost, i, *f.* Reife, *f.* - ritas.

Vzřjm, *fut*, el, eti, s. vhljdám.

Vzučký 3. *dim. sl.* sehr schmahl.

Vž, *adv. sl.* schon, jam.

Vžwáhám, *fut. ati*, s. vžweykám.

Vžweykám, *fut.* al, ati, zerkauen, mandere, mandendo, (manducando) comminuere; -ánj, *n.* Zerkauung, *f.* manducatio.

Vžugem, *fut.* vžil, vžwati, vorh.

W.

W, vor mehrern Mitlautern we, z. B. wedne, *praepos.*, auf d. Frage wohin? mit dem Akkus., u. auf d. Frage wo? worinn? mit dem Lokal, in, in: we gméno, im Namen, in nomine; giž gest w chlebě, w nj rc. er hat sich an das Brod gemacht; w čas, zeitlich, mature, *K.* we při býti; we psech pohřbený. Es wird zuweilen nachgesetzt, also: w tom we wšem, *K.* mluwil, psal w tato slowa, - mit diesen Worten; s. auch den, noc, prawda, wylewat se rc.

II. In der Zusammensetzung: ein, herein, hinein, herauf, hinauf.

Wábenj, *n.* Lockung, Anfechtung, *f.* Anlocken, *n.* allectatio.

Wábič, e, *m.* Locker, Anlocker, allector; - čka, y, *f.* - inn, - trix.

Wábjk, u, *m. sl. Lypt.* Lockpfeife, *f.* fistula aucupatoria.

Wábjm, il, iti, locken, herzulokken, anlocken, herzureizen od. rufen, allicere, allectare.

Wábně, *adv.* lockend.

Wábnj 1. u. wábný 3. lockend: wábnj pták, folg. -bná pjšťalka, s. wábjk.

Wábnjk, a, *m. sl.* Lockvogel, *m.* illex.

Waček, čku, *m.* Wattsack, *m.* bulga, pera, vidulus; 2) *sl.* Tasche, Fické, *f.* s. kapsa.

Wácka, wádzka, y, *f. sl.* s. auwod 2)

Wačkář, e, *m.* Wattsäckmacher; - řka, y, *f.* - inn, *f.* &c.

Wáclaw, a, *m.* Wenzel, Venceslaus.

Wáclawka, y, *f.* honcuke, Herbstschwamm, fungus autumnalis.

Wacow, a, *m.* u. **Wacowo**, a, *n.* d. bischöfl. Stadt Watzen (Waitzen), in Ungarn, Vacium.

Wačšj, *sl.* s. wětšj.

1. **Wada**, y, *f.* Fehler, *m.* Gebrechen, *n.* vitium, mendum.

2. **Wáda**, y, *f.* Zank, *m.* lis, rixa, jurgium, contentio, litigium; - dka, y, *f. dim.*

Wadj, ilo, iti, *impers. cum dat. pers.* ein Gebrechen haben, vitio, vitiis laborare; b) s. překážj, škodj: to nic newadj, das schadet nichts, nil obest.

Wadil, a, *m.* Zänker, a) der zankt, rixator; b) der gern zankt, litigiosus, rixosus; - lka, y, *f.* - trix, rixosa, jurgatrix.

Wadjm, il, iti, někoho s někým, zum Zanken anhetzen, concitare aliquem ad rixam; gedny s druhými strubuge a wadj, *K.*

Wadjm se, il, iti, zanken, litiga-

re, rixari, jurgare; s někým, mit jemand, cum aliquo; sich od. unter sich, inter se; -jwám se, al, ati, fr.

Wadiwý 3. s. swarliwý.

Wadnu, dl, dnauti, verwelken, flaccescere, marcescere.

Wadný 3. fehlerhaft?

Wádrle, wadrldtko, a, n. Fächer der Frauenzimmer, flabellum, D.

Wádzám, al, ati, sl. eine Wöchnerin einsegnen, introducere.

Wagčák, a, m. sl. s. Hyissk.

Wagečko, a, n. dim. Eylein.

Wagečnjk, u, m. Eyerstock, m. ovarium, D. 2) Eyerkuchen, m. intritum ex oviset lacte, R.

Wagečný 3. d. Eyerbetreffend; skořjpka wagečná, Eyerschale, f. testa ovi; bjlek wagečný, Eyweiß, n. album ovi, albumen; žlautek wagečný, Eyerdotter, n. vitellus; wagečná čárka, Eystrichlein, n. (Schreibkunst.) P.

Wagjčko, a, n. s. wegečko.

Wagko, a, n. sl. s. wagjčko.

Wáh, u, m. der Fluß Wag, f. in Ung. Vagus.

Wáha, y, f. Wage, f. a) zum Wiegen, libra, statera, trutina. b) am Himmel, libra, jugum. c) am Wagen (aber nur plur. wáhy), jugum; 2) Schwengel, Brumenschwengel, tolleno. 3) s. záwažj; 4) sl. Gewicht n. pondus: dukát nemá wáhy; s. auch senný.

Wáhám, al, ati, säumen, zaudern, morari, cunctari, cessare.

Wahan, u, m. (v. wáha), sl. Wagschale, lanx. 2) s. okrjn. b) (Nitr.); -nček, u, m. dim.

Wáhawý 3. langsam, zauderhaft, tardus, lentus, K. -wě, -de, -te; -wost, i, f. -keit, -tigkeit, -ditas.

Wak, u, m. Wattsack, m. bulga, pera, vidulus; wak v sedla, Satteltasche, f. pera sellaris. hippopera; wak na broky, Schrottbeutel m.

1. Wal, u, m. Sturz, Antrang, m. impetus; welikým walem a srssenjm naň se obořili; s. auch walem; 2) Schanze, f. vallum, agger munimentum, Cyr.; walem obehnati, schanzen, verschanzen, vallum ducere, B. 3) Walzholz in der Mühle, cylinder (auch russ. wal; 4) Woge, f. ?? Jungm.

2. Wál, u, m. Wirkbrett, n. Wirktisch, m. tabula pistoria. 2) s. wálec.

Walach od. Wallach. a, m. Wallach, a) einer aus der Wallachey, Vallachus; b) ein verschnittener Hengst, canterius, equus castratus; 2) Schäfer, m. opilio; 3) das Gestell der Hürden, im Bräuhause; 4) s. lenoch? D.

Walachy, pl. (auch Walachye, f.), d. Wallachey, Vallachia: w Walassjch, Kram.

Wálam, ati, sl. das Brod walken.

Wálanice, od. -čka, y, f. sl. ein Tuch auf den Brodkorb beym Backen auszubreiten.

Walaský 3. wallachisch, Vallachicus. 2) Schäfer.; walaské owce, sl. d. langhaarigen Schaafe; walaskésukno, grobes (weißes) Tuch; -sky, adv -ce.

Walasska. Wallasska y, f. Wallachinn, f. Vallacha. 2) des Schäfers Weib, uxor opilionis; 3) od. walasstice, sl. Schäferart, f. Handbeil, n. securis opilionum.

Walaur, u, m. s. kolkárna, D.

Walausy, *pl.* Knebelbart, Schnurbart, *m.* mystax, *m.*

Wálček, -wáleček, čku, *m. dim.* v. wálec.

Walcha, y, *f.* Walkmühle, *f.* mola fullonica, auch blos fullonica.

Walchář, e, *m.* Walker, Walkmüller *m.* fullo.

Walchugi, owal, owati, walken, subigere; 2) meistern, durch d. Hechel ziehen, perstringere: walchowati saudy Božј, *K.* mé wssecky wěcy walchugј a přewracegј, *K.*; práwa falssowati, walchowati, *Vel.*

Wálčјm, il, iti, s. bogugi.

Wálčiwý, 3. kriegsüchtig, bellicosus, -wost, i, *f.* Kriegsucht, *f.*

Wálcowni 1. Walzen-, Rollen-: w. prkénka, *K.*

Waldyně, eine gewiße Speise, *Haj.*

Wálec, lce, *m.* Rolle, Walze *f.* cylindrus; Wirkholz, *n.* Walker, *m.*

Walečka, y, *f.* Schwellege?

Wálečnј 1. s. wálečný, *Cyr.*

Wálečnјk, a, *m.* -nice, s. bogownјk, -nice, Krieger, -inn. *f.*

Wálečný 3. Kriegs-, bellicus, militaris; wálečná přјprawa, Kriegsrüstung, apparatus bellicus; w-ný lid, Kriegsvolk, *n.* Kriegsvölker, copiæ militares, auch blos copiæ, exercitus.

Waledykugi, owal owati, *sl.* Abschied nehmen, valedicere.

Wálek, lku, *m.* s. wálec. 2) lange, runde Bauziegel v. Koth.

Walem, *adv.* stürzend, haufenweise: walem se k němu lid hrne, *Vel.* pogednau a gako walem k zahynutj přicházegi, *Id.*

1. Wálјm, el, eti, *fr.* v. walјm, wälzen, volvere, volutare: koho gme, toho wálј w nawyklostech zlých bez konce, *Com.* 2) walken, kneten, depsere, subigere. 3) mangen, (mandeln), lævigare machina lævigatoria: sukna wáleti, *D.* 4) (*ol.*) s. wálčјm.

II. *rec.* wáleti se, sich wälzen, volutari, volvi, volutare se: na pecy se wáleti; moře se wlnami wálelo, *Com.*

2. Walјm, il, iti, wälzen, volvere, volutare.

II. *rec.* waliti se, sich wälzen, volutari, volvi; 2) zuströmen, v. vielen: do domu haufem se walј, *B.*, bog se na něg walј, *K.* -těžké wálky, *Com.*

Wálka, y, *f.* Krieg *m.* bellum.

Walkugi, owati, *sl.* s. mandlugi.

Wálky, *pl.* s. otýpky? Bündeln.

Wallach, s. Walach.

Walnј 1. massiv, vastus: walnј a poslednј sklep (na hradě Pražském), *Vel.* 2) was in Massa geschieht, s. hlučný, hromadný: walnј, hlučný sněm, *Dal.* walnј sněm, *Vel.* walné wogsko, *Ruk. Kr.* wlasti walné, *Id.* weliký a walnј mor, *K.* -ně, *adv.* catervatim, valde: walně otјká, *Cyr.* walně naň přiklopotaly djwky, *Haj.* flusy hlawy do hrdla a do vst sylněa walně padagi, *Vel.* haufně a walně sebe hubј lidé, *Id.* neywalněgi lichwј ti, *Id.* to nenј tuze walně, das ist nicht besonders tüchtig.

Walný 3. vorh. walný wers? *Puchm.*

Wálow, u, *m. sl.* s. hrant.

Wálowec, wce, *m. sl.* Hemmschuh, *m.* lignum retinens, sufflamen.

Waly, u, *m. pl.* s. wal, Schanze.

Wandali aneb Srbi, *Vel.* k. 610.

Wandr, u, m. s paut. 2), u. folg. K.
Wandrowka, y, f. sl. Wanderschaft f. peregrinatio.
Wandrowná, é, f. sl. folg.
Wandrownice, f. s. kurwa, Syl.
Wandrugi, owati, s. putugi.
Wandrownjk, a, m. Wanderer, viator; - nice, f. - trix, Syl.
Wané f. s. wanna, Badwanne, D.
Waněk, ňka, m. s. Wáclaw, Vel. s. auch poraditi se.
Wánj, n. Wehen, n. flatus.
Wanička, y, f. dim. Kumpf m. Kumpen.
Wanna, y. f. Wanne, f. labrum Syl.
Wánoce f. plur. genit. wánoc, dat. wánocům, Weihnachten, festum natale Christi.
Wánočnj 1. Weihnachts-; w-nj swátkowé Weihnachtsfest, vorh.
Wánočnice, f. Strițel, m. panis oblongus, triticeus.
Wantroky, plur. s. hrant.
Wanu, fut. nauti, s. powanu.
†Wanylnjk, u, m. zrost. vanilla.
Wápenatý 3. s. wápenitý.
Wápenice, f. Kalkhütte, f. Kalkofen, m. calcaria, fornax c-ria.
Wapenjk, a, m. Kalkbrenner, calcarius.
Wápenjm, il, iti, kalken, D.
Wápenitý 3. kalkartig, kalkicht.
Wápenka, y, f. Kalkwasser. n. aqua calcaria, D.
Wapenný 3. wápený, den Kalk betreffend, calcarius; w-ný kámen, Kalkstein; - ná země 2c.
†Wápnatěnka, y, f. gorgonium (fos.)
Wápno, a, n. Kalk, m. calx; nehaššené wápno, ungelöschter Kalk, calx viva; haššené w. gelöschter Kalk, calx exstincta od. macerata; w. hasyti, Kalk löschen, calcem exstinguere od. macerare; w. páliti, Kalk brennen, coquere calcem.
War, u, m. Gebräude, n. einmahliges Brauen, Sud, m. coctura cerevisiæ; 2) Sprudeln des Wassers, bullitus aquæ, Durich. 3) ol. s. parno, wřelost.
Wára, y, f. sl. s. wařiwo 2).
Wařecha, y, f. mor. s. wařeka.
Wařečka, y, f. dim. v. wařeka.
Warečnj 1. (v. wárka), Brau-, z. B. práwo, řád, D.
Wařeka, y, f. Kochlöffel, Schaumlöffel, m. ligula, trulla.
Wařenj, n. Kochen, n. coctio. 2) Gemüs, Gemüse, n. obsonium, Com.
Wařený 3. gesotten, elixus.
Wařeška, y, f. dim. s. wařečka.
Warhanář, e, m. Orgelbauer, effector organorum (spiritalium); - řka, y, f. des Orgelbauers Frau, uxor effectoris organorum; - stwj, n. d. Orgelbaukunst, ars construendorum organorum; - ský 3. 2c.
Warhanjk, a, m. Organist, Orgelspieler, organoedus; - nice, f. - inn, f. uxor org - di.
Warhánky, pl. dim. v. folg.; warhánky prsnj, Brustpositiv, m. pars pectoralis organi. 2) od. záhyb, Eselsohr, n. in Büchern, sinus. 3) Feuerzüge im Bräuhause, spiramenta ignis.
Warhany, f. pl. Orgel, f. das bekannte musik. Instrument, organum od. organum spiritale (pneumaticum.)
Wařič, e, m. Sieder, coctor; wařič soli, Salzsieder, m. salinator od. coctor salis.
Wařička, y, f. Köchinn, f. coqua. 2) (bess. wařečka,) Kochlöffel, m. ligula, rudis.

Wařjm, il, iti, kochen, (*active*), z. B. Fleisch, coquere. 2) sieden, z. B. Fleisch, coquere. 2) sieden, z. B. Fische rc. coquere, elixare. 3) brauen, coquere (cerevisiam.)

II. *rec.* wařiti se, kochen (*neutr*), sieden, Wasser rc. fervere, æstuare.

Warito, *ol.* ein musik. Instrument (vgl. βαρβιτον?) *Ruk. Kr.*

Wařiwo, *a, n.* s. wařenj, Hülsenfrucht, *f.* legumen, *D.* 2) *sl.* jede gekochte Speise, ferculum.

Wáčka, *y, f.* Brauen, Gebräu, *n.* coctio (cerevisiæ.)

Wárnjk, u, *m. sl. Lypt.* s. hrnec.

Warowčjk, *a, m. sl.* Hüter, z. B. Obsthüter, custos; -čice, *f.* -inn *f.*

Warowčiwý 3. *sl.* s. schránliwý.

Warowkyně, *f. sl. f.* s. pěstaunka.

Warta, *y, f.* s. stráž.

Wartugi, owati, s. stráž držjm, *K.*

Warugi, owal, owati, s. ostřjhám, z. B. owoce, Obst hüten, custodire; 2) meiden, weichen, declinare: warug s cesty, gehe aus dem Wege, decede de via, *Syl.*

II. *rec.* w-wati se, *reg. genit.* meiden, vitare, devitare; 2) sich hüten, cavere sibi.

III. *rec.* warowati sobě od-sy, *sl.* aufbewahren, sparen, parcere, custodire: warug sy, budeš mjt.

Wary, ů, *m. plur.* warme Bäder, thermae; 2) *sl. adv.* s. zdaž, snad: wary ste blázen!

Wáš, wášse, wášse, euer, euere, euer, vester, vestra, vestrum.

Wassek, sska, *m.* s. Wáclaw.

Wássen, ssně, *f.* s. náružiwost.

Wassjček, čka, *m. dim.* v. Wassek.

Wassinec, nce, *m.* einer v. euern Leuten, aus euer Nation rc. vestus.

Wassinský 3. *sl.* was euch gehört.

Wássniwý 3. s. náružiwý.

Wassnost, i, *f.* (wáš-most, Wasse milost? *Jungm.*) ein Titel: Ew. Ehrwürden, *D.* Wassnost Pane, Ew. Gestrenge.

Wassnostiný? z psanj Wassnostiného, *'Zerot.*

Wát, wáti, s. wěgi.

Watawa, *y, f.* Watawa, ein Fluß im Prach. Kr. Watawa.

Wateň, *ol.* d. weibl. Scham, vulva.

Wáti, wehen, s. wěgi.

Watka, *y, f.* Zuggarn, *n.* verriculum, funda.

Watra, *y. f. sl.* ein Haufen Feuer; *illyr.* watra, Feuer.

Watrál, *a, m. sl.* Keule, Schäferkeule, *f.* fustis.

Watrjm, il, iti, Feuer im freyen Felde machen, ruri ignem excitare.

Watrčj, *n.* rozdj, Kniebusch, *D.*

Watrček, čku, *m.* rozdj, Kröpel, Kropf, *m. D.*

Wawra, *y, m.* Lenzel, Laurentius.

Wawraus, *e, m.* vorh.-aussek, sska, *m. dim.*

†**Wawřjn**, u, *m.* (*pol.*) s. bobek 1).

Wawřinec, nce, *m.* Lorenz, Laurentius.

Wawrusse *f.* ein Weibsnahme.

Waz, u, *m.*, *sl. pl.* wazy, Genick *n.* cervix; 2) d. rothe Rüster, ulmus ptelea, *Linn.*, *sl.* auch brest, *russ.* waz.

Wazač, *e, m.* Garbenbinder, etwa manipularius; 2) (knih), s. knihwazač.

Wazacý 1. z. B. wazacý gehla, Stricknadel *f.* acus textoria, *D.*

Wazák, u, *m.* lano, Seil, *n.* womit man d. Ochsen (in der Schlachtbank) anbindet, restis.

Wázám, wáži, u. wjži, wázal, wázati, wázán, *imper.* waž, binden, ligare, alligare, vincire, deligare; zusammen binden, colligare; 2) *sl.* stricken, acu texere. 3) *rec.* ceremonyemi se newázati, *Com.* sich binden an -; wázati se slowy a literami (při překladánj).

Wázané, ého, *n.* s. wazba, 2).

Wázanec, nce *m.* s. wrsse.

Wázanice, *f. sl. Lypt.* Bund, z. B. ein Bund ausgedroschener Garben; - čka, y, *f.* ein Bündel, z. B. ein Bündel Meerrettig, Monatrettig rc. fasciculus.

Wazba, y *f.* Binden, *n.* Bindung *f.* ligatio, alligatio, vinctio; 2) Angebinde, Geschenk, *n.* zum Namens- od. Geburtstage, donum, munus onomasticum; 3) Gefängniß, *n.* carcer, d. Banden, vincula; *B.* do wazby wsázeti; v wazbě držeti; wazby zločincy naplněné; 4) Verklammerung im Bauwesen, subscus, subscudes; 5) Buchbinderband, *m.* compactio; franská wazba, Franzband, *n.* compactio gallica.

Wáži, wázati, s. wázám.

Wážjm, il, iti, en, *imper.* waž, wiegen, a) durch d. Wage erforschen (wägen), librare, pendere. b) so u. so viel am Gewichte enthalten, pendere; 2) wodu wážiti, Wasser schöpfen, haurire; auch fig. včenj od někoho w.; 3) trinken, saufen, haurire: z sskopků wážiti, *K.* 4) gelten, gültig seyn, valere, pondus habere: žadné privilegium proti tomu nic neváži. 6) s. powážjm, überlegen: bedliwě ty otázky wážiti, *Vel.* to wida a wáže v sebe; rc. nesslussj běžně wážiti slow těch. b) darauf wenden, wagen, machen, impendere: wážiti mnoho hodin na sspekowánj; wážiti cestu někam, k někomu; 7) něco někomu laskawě, milostiwě-, gütig, gnädig aufnehmen, verzeihen, *Cyr.* prosým, aby mi to laskawě wážil, *Vel.* 8) sobě, *cum gen.* achten, schätzen, facere, aestimare: wysoce, od. málo sobě wážiti, hoch schätzen, achten, magni aestimare, facere: manželky swých manželů sobě zřjzené wážjce ať poslauchagj a ctj, *K.*

Wážka, y, *f. sl.* s. auwod 2).

Wážka, y, *f.*, üblicher *plur.* wážky, *dim.* eine kleine Wage, z. B. wážky na zlato, Goldwage, statera auraria: na wážce wáženy býwagj, *Syr.* 21, 25.

Wážně, *adv.* ernsthaft, graviter.

Wažnice, i, *f.* Wagamt? *n.* 2) die u. da *sl.* s. senná wáha.

Wážnost, i, *f.* Wichtigkeit, *f.* Gewicht, *n.* Belang, gravitas; Ernsthaftigkeit, *m.* gravitas, severitas; 2) Ansehen, worinn man steht, auctoritas, dignitas

Wáznu, wázl, wáznauti, stecken bleiben, haerescere: bláto na nohách wázne, *K.* řeči přemilé kazatele w srdcy gegjm wázly.

1. Wážný 3. wichtig, 2) schwer, gravis, ponderosus; b) sein gehöriges Gewicht habend, sui ponderis, suum pondus habens; c) v. Wichtigkeit, viel geltend, gravis; groß, ansehnlich, magnus, venerandus, suspiciendus; wážný sstediwec, ein achtungswürdiger Greis, d) ernsthaft, gravis, severus.

2. Wážný, ného, m. Wagemeister, Eicher, Eichner, zygostates, magister librationis.
Wazy, pl. sl. s. waz 1).
Weberu se, fut. webral se, webrati se, hinein bringen, introrumpere, irrumpere, irruere.
Wbigi, fut. ex. wbil, wbjti, hineinschlagen, impingere, infigere
Wbitj, n. verb. v. vorh. impactio.
Wbodený 3. part. const. v. folg.
Wbodu, fut. wbodl, wbůsti, hinein stechen, infigere.
Wčasný, s. časný c), d); wčasná kázeň, B.-ně, s. časné 2), 3).
Wčela, y, f. Biene, f. apis.
Wčelař, e, m. Bienenmann, Bienenwärter, Bienenmeister, apum curator; -řka, y, f. -inn; -řský 3. -stwj n. wie bey pekař.
Wčelesno, a, n. d. Hölle in der Malzdarre, D.
Wčelička, y, f. dim. Bienchen, Bienlein, n. apicula.
Wčeljn, u, -nec, nce, -jnek, nku, m. sl. s. wčelnice.
Wčelka, y, f., mor. wšelka, sl. šwehla, Hühnerlaus, f. pediculus gallinae, Linn. D.
Wčelnatý 3. bienenreich, dives apum.
Wčelnj 1. Bienen-, apiarius.
Wčelnice, f. Bienenhaus, n. Bienenort, Bienenstand, m. apiarium, alvearium.
1. Wčelnjk, a, m. s. wčelař.
2. Wčelnjk, u, m. s. wčelnice, D. 2) (selten), s. rogownjk.
Wčepugi, owati, K. Ex. 26, 17.
Wčera, adv. gestern, heri, hesterno die.
Wčereyšek, šku, m. (sl.) der gestrige Tag, dies hesternus.
Wčereyšj 1. gestrig, hesternus.
Wcházým, el, eti, hinein gehen, z. B. mit den Füßen, intrare, inire, ingredi, introire; wcházeti w počet, berechnen, computare: - s sebau, überlegen, überschlagen, reputare; -zenj, n. verb. introitus, ingressio.
Wchlaustnu, wchrstnu, fut. nul, nauti, wodu 2c. na někoho, aufschütten, superfundere, perfundere.
Wchod, u, m. Eingang, m. Hineingehen, n. introitus, ingressio.
†Wchodné, ého, n. Eintrittsgeld.
Wchumlám, al, ati, verschlingen, deglutire: wjr do sebe wšecko wchumláwagjcý, Com.
†Wčil, wčilek, (wčul), adv. mor. & sl. Nitr. jetzt, nunc.
Wčileyšek, šku, sl. d. jetzige Zeit.
Wčilegšj 1. mor. s. nyněgšj.
Wdám, fut. ex. al, ati, verheurathen, verehlichen, v. Frauenzimmern, maritare, matrimonio jungere, z. B. alicui.
II. rec. wdáti se, sich verheurathen, verehelichen, se matrimonio jungere, z. B. alicui, matrimonium inire cum aliquo.
Wdáwám, - se, ati, vorh.
Wdawky, gen. wdawek, f. pl. Heurath, f. conjugium, nuptiae.
Wdechnu auch wdchnu, fut. chl, chnauti, einhauchen, inspirare; 2) eingeben, inspirare: žádný Swatý wměnj do tebe newdechne, Vel. - nutj, n. verb.
†Wděčjm, iti, gratulieren?
Wděčjm se, il, iti, sich gefällig machen; sl. Gefallen thun, gratificari: wděčjm se ti tauto knižkau.
Wděčný 3. (abs. wděčen), cum gen. aut absolute, dankbar, gratus; gsem toho přátelstwj od wás welice wděčen; wěčně někomu wděčnu býti, Syr. 2) annehmlich, angenehm, acceptus: to libé a wděčné teplo, Vel. dar mu byl wděčný; -ně, adv. grate;

-nost, i, *f.* -keit, *f.* gratitudo; b) Annehmlichkeit, suavitas, gratia, jucunditas.

Wděk, (*sl.* wďak), z. B. včiniti, Gefallen erweisen, gratum facere alicui; wděk neb newděk, s. wol neb newol, unter woljm, s. auch zawděk.

Wdělám, *fut.* ati, hinein machen, hinein bringen, z. B. Stein.

Wdolek, lku, *m. mor.* & *sl.* (snad že ge do důlkowatého třjnožnjka legj.) Talke, *f.* eine Mehlspeise, *D. R.* s. auch dolky.

Wdowa, *y*, u. wdowice, *f.* Wittwe, Wittfrau, *f.* vidua.

Wdowář, *e*, *m.* Hurenjäger, der den Wittwen nachjagt, *D.*

Wdowec, wce, *m.* Wittwer, Wittmann, *m.* viduus.

Wdowička, *y*, *f. dim.* v. wdowa.

Wdowský 3. Wittwen-, vidualis.

Wdowstwj, *n.* Wittwenschaft, Wittwenstand, *m.* viduitas, *B.*

We, s. w.

Webrati se, s. wberu se.

Wěc, *gen.* wěcy, *f.* Sache, *f.* res; wěcy z dřjwj, Holzwerk, *n.* opera lignea; wěcy saukenné aneb lněné, *K.* 2) Gang, *m.* (Bergw.) vena: prawá wěc, grader Gang, vena recta; přjčnj (křjžowá) wěc, vena transversa; s. auch ssarowá *rc.*

Weč (für w co), worinn, in was, quo, in quid, in quam rem &c. bj hrome, wssak máš weč! Žal.

Wece, *verb. def.* sagt, inquit.

Wečer, *a*, *m.* Abend, *m.* Abendzeit, *f.* vesper, vesperus, vespera, tempus vespertinum; wečer, (wečjr), v wečer, s wečera, abends, am Abend, vespere od. vesperi; k wečeru, k wečerau, pod wečer, okolo wečera, gegen Abend, ad vesperam, ad vesperum; sstědrý wečer, s. sstědrý.

Wečeřadlo, *a*, *n.* Speisesaal, *m.* coenaculum, coenatio.

Wečeře, *f.* Abendessen, Nachtessen, Nachtmahl, *n.* Abendmahlzeit, *f.* coena; wečeře Páně, s. oltárnj swátost.

Wečeřjm, el, eti, zu Abend essen, nachtmahlen, coenare.

Wečeřisstě, *n.* bess. wečeřadlo.

Wečernj 1. Abend-, was abends geschiebt, vespertinus; wečernj čas, Abendzeit, *f.* tempus vespertinum; w. saumrak, Abenddämmerung, crepusculum.

Wečernice, *f.* s. můra, Drude, *f.*

Wečerniwka, *y*, *f.* zrost., hesperis.

Wečeros, *adv.* heut abends, hodie vesperi, hoc vespere. *Klat.*

Wěchet, chtu, *m.* Strohwisch, *m.* peniculus stramineus: se wssjm gako swině s wěchtem pohráwá, *K.* & *Com.*

Wěchtjk, u, *m. sl.* s. wěchýtek.

Wěchtowj, *n. coll.* vorh. Schafthen.

Wěchýtek, tku, *m. dim.* v. wěchet.

†**Wěčněbytný** 3. s. wěčný, ἀιώνιος, *Neg. Il.*

†**Wěčnowěký** 3. folg. od wěčnowěkých wěků, *Neg.*

Wěčný 3. ewig, aeternus, sempiternus, perpetuus; -ně, perpetuo, in aeternum; -nost, i, *f.* -keit, *f.* aeternitas.

Wecpám, *fut. ex.* al, ati, hinein stopfen, infarcire; 2) hinein bringen, durch Reden od Unterricht beybringen, imprimere (infigere) animo od. memoriae.

Wed, *sl.* s. wssak (auch *Com.* wed se ti nezgewj, anižbych gim radil?)

Wěda, wědauc, *part.* v. wjm.

Wědúch a, *m. sl. Göm.* ein Zauberer od. ein weissagender Geist.

1.**Wedenj**, *n.* Leiten, z. B. der Menschen, des Wassers 2c. ductus, ductio; b) wedenj djtek, Erziehung, educatio, *K. R.*

2.**Wěděnj**, *n.* Wissen, *n.* scientia.

Wěderce, *n.* Kübel, *m.* lacus, sinum, urna: wěderce wody swěcené, Weihkessel, *m.* aquiminarium, *Vel. N.* 2)(s. wědro a); Gelte, *f.* Krug, *m.* labrum? *Ryb.*

Wěderny 1. eimerig, unius urnae.

Wěděť, wěděti, s. wjm.

Wedlé, *praep. reg. gen.* neben, gleich dabey, juxta, secundum, ad, apud, propter; 2) nach, darnach, zu Folge, ad, secundum, Jz. 8, 20. 3) an der Seite, juxta: wedlé cýsaře mnozý proti Čechům powstali.

Wedlegssek, sska, *m. sl.* nebengelegene Seite, nebengelegener Theil.

Wedlegssj 1. Neben-, nebenseitig, lateralis (collateralis); wedlegssj vlice, *Com.*

Wedne, *adv.* bey Tage, interdiu.

Wedomec, mce, *m. sl.* ein weiser Mann, Wahrsager, divinator; - mkyně, *f.* W-inn, *f* - trix.

Wědomj, *n.* Wissen, scientia, notitia, cognitio; s. auch swědomj 1).

Wědomý 3. bewußt, bekannt, od. was man weiß, notus, cognitus; - mě, *adv.* wissentlich, mit Wissen, sciens: wědomě a widomě, scienter prudenterque, *Syl.* - most, i, *f.* Wissenschaft, d. man v. etwas hat, Kenntniß, *f.* Wissen, *n.* scientia, cognitio, notitia; wědomost mjti, Wissenschaft haben, habere scientiam, z. B. rei, od. scire, nosse rem.

1.**Wedro**, a, *n.* Hitze, *f.* (der Sonne), aestus; fig. wedro prokletj Božjho, *K.*

2.**Wědro**, a, *n.* Eymer, *m.* a) als ein Gefäß, Wassereimer, Schöpfeimer, situla, modiolus; b) als ein Maß flüßiger Dinge, z. B. Weins 2c. amphora.

Wedru se, *fut.* ral, rati se, sich eindrängen, se intrudere.

Wedu, wedl, wésti, weden, *fut.* powedu, *imper.* weď u. weďte, werden gebraucht, wenn d. Bewegung v. dem redenden weg geschehen soll, sonst aber poweď u. poweďte; führen, a) voran gehen, praeire, ducere; b) führend wohin bringen, z. B. jemand ins Gefängniß, in sein Haus, Garten, ducere; swědky wésti, Zeugen stellen, vorführen, testes adducere, *Pr.* řeč začatau dále wésti, *K.* c) leiten, z. B. einen Blinden, jemand d. Hand beym Schreiben, Wasser wohin leiten 2c. ducere; d) zubringen, z. B. žiwot wésti, ein Leben führen, agere vitam; e) wognu, boy wésti, Krieg führen, bellum gerere; f) při wésti, einen Proceß führen, agere causam; saud wésti, Gericht halten, judicare, *B.* g) kupectwj wésti, Handlung führen, mercaturam facere, od. tractare; obchod wésti, ein Gewerb od. Handlung führen, artem tractare, quaestum exercere; prácy při něčem, náklad na něco wésti, Arbeit, Kosten auf etwas verwenden, laborem, sumtus impendere; auřad wésti, ein Amt verwalten, munus gerere, administrare; rozkoš spolu wedlt; h) hegen, z. B. Lehre, fovere: w swé zemi kazbau wjru wésti dopustj; od por-

né včenj náboženstwj židowské-mu wedli; i) anführen, (allegare): k swé při něco za průwod wésti; wedli naň y to, že 2c. k) dazu bringen, treiben, bewegen, perducere, movere: nauze ho k tomu wedla, K. k něčemu wésti (a měřiti), wobin leiten, zielen, vergere, collimare.

II. *rec.* wésti se, geben, z. B. dobře, zle se mi wede, es gebt mir wohl, übel, agitur mecum bene, male; wésti se za ruce, Hand in Hand geben, manibus junctis ire.

III. *rec.* wésti sy, sobě, seyn, sich benehmen, se gerere: směle, hrdě sy wede, er ist kühn stolz, audax est, superbit; slawně, wysoko, autratně, howadsky 2c. sobě wésti; hrdinsky a mužsky -, *Cyr.*

Wědýrko, *a*, *n. dim.* v. wědro.

Wegacá, *sl.* z. B. wegacá lopata, Worfschaufel, *f.* ventilabrum.

Wegce, *gen.* weyce u. wegcete, (vgl. mit Ey), Ey, *n.* ovum; čerstwé weyce, frisches Ey, ovum recens; w. galowé (wětrné), Windey, ovum irritum, od. hypemenium, ovum zephyrium; w. na měkko (wařené), weich gesottenes Ey, o. sorbile; w. na twrdo (wařené), hart gesottenes Ey, o. coctum; w. (na máslo) sazená, gesetzte Eyer, ova frixa; wegce nésti, s. nesu 6); na weyeých seděti, auf den Eyern sitzen, incubare ova, (ovis).

Wegdu, *fut. ex.* wessel u. wssel, wgjti, *imper.* wegdi, hinein gehen, z. B. mit den Füßen, intrare, inire, ingredi, introire; 2) eingehen, inire: wessel s nim w známost a w dobré přátelstwj; 3) wgjti w radu, beschließen, decernere, Iz. 8, 10.

II. *rec.* wgjti se, s. směstknám se.

Wěgečka, *y*, *f.* Worfschaufel, Sturzschaufel, *f.* ventilabrum.

Wegem, wál, wáti, *sl.* folg.

Wěgi, wál, u. wjl, wáti, u. wjti, wehen, flare, spirare; 2) worfeln, z. B. Getreide, ventilare.

Wěgice, *f.* s. wěgečka; 2) Leimruthe, *f.* virga viscata.

Wěgička, *y*, *f. dim.* eine kleine Leimruthe.

Wěhlas, -snost, *obs.* s. opatrnost.

Wehnati, s. wezenu.

Wěk, u, *m.* Alter, *n.* aevum, aetas; wěky wěků, s. wěčnost, *Syl.* na wěky wěků, s. wěčně, *Id.* starý wěk, s. starost 2) b); proti wěku, nenj léku, *prov.* wěk zlatý, das goldene Alter, aetas aurea, *K.* 2) Jahrhundert, *n.* saeculum; 3) für Zeitperiode, (periodus, aera), scheint es gesetzt zu seyn 2 *Esdr.* 6, 9.

Wěko, *a*, *n. sl.* s. wjko.

†Wěkoletý 3. Jahrhunderte alt? strom wěkoletý.

Wěkoma, *adv. sl.* ewig.

†Wěkostálý 3. Jahrhunderte dauernd? *Sste'pn.*

Wela, *adv. sl.* s. welo.

Welblaud, *a*, *m.* Kamel, *n.* camelus; 2) Ankerseil, Ankertau, *n.* ancorale.

Welblaudař, *e*, *m.* Kameltreiber, *Cyr.* -řský 3. den Kameltreiber betreffend: ssik welblaudařský *Cyr.*

Welblaudj 1. Kamel-, camelicus

Welblaudice, *f.* das Mutter-Kamel, camelus femina.

Welblaudnjk, *a*, *m.* s welblaudař.

Welblaudohlaw, *a*, *m.* anabula, animal aethiopicum *Pl. K.*

Welblaudohlawec, wce, *m.* Chamäleon, *m.* lacerta chamaeleon.

Welblaudowý 3. s. welblaudj.

1. Wele, *adv. ol.* s. welo.

2. Wele, *n.* rumpál, Wellbaum, Rennbaum, sucula, *Vel. N.*

Welebjm, il, iti, empor bringen, excitare; 2) preisen, celebrare, praedicare: welebil matku za blahoslawenau, *Cyr.* tak gsau sylnj, gakž ty ge welebjš, *Vel.*

II. *rec.* w-ti se, sich rühmen, preisen, efferri: welebila se nad Júdu, *B.*

Welebitel, e, *m.* Emporbringer, excitator; 2) celebrator.

†Welebnooký, 3. s. welkooký, *P.*

Welebný 3. herrlich, ansehnlich, rühmlich, magnificus, splendidus; 2) ehrwürdig, hochehrwürdig, hochwürdig, venerabilis, *D.* welebná swátost, das hochwürdige Sakrament, Gut, venerabile sacramentum; 3) als Titel: Hochwürdiger Herr, Venerabilis dominus; welebná matka, Hochwürdige Frau, *D* -ně, *adv.* -fice, -dide; welebně a slawně připrawen a ozdoben byl Cýrus, *Cyr.* -nost, i, *f.* Herrlichkeit, hohe Vortrefflichkeit, z. B. Gottes, magnificentia; 2) Hoheit, Herrlichkeit, Majestät, majestas, *Com.* cýsařská welebnost, *Pr.* welebnost cýsařskau urážegj, s. wina; welebnost Božj; 3) als Titel der Geistlichkeit: Ew. Hochehrwürden, od. Hochwürden.

Welebystrý 3. (*ol.*) lebhaft, scharf, welebystrá maudrost, *Kuk. K.*

†Welemaudrý 3. hochweise, πολυμητις, *P. Il.*

Weleslawjm, il, iti, hoch loben, rühmen, verherrlichen, celebrare, magnificare, *B.*

Weleslawný 3. herrlich, magnificus; 2) löblich, als ein Titel, amplissimus od. spectabilis.

Welice, *adv.* sehr, höchlich, valde, magnopere, admodum; 2) hoch, z. B. - sobě wážiti, jemand hochschätzen, od. achten, magni facere, aestimare, pendere.

1. Weličjm, el, eti, sich vermehren, wachsen, augeri, crescere, *Syl.*

2. Weličjm, iti, s. množjm, wětšjm, *Syl.* b) *sl.* s. welebjm 2).

II. *rec. sl.* weličiti se, sich erheben, groß thun, efferre se.

Weličižný 3. sehr groß, immanis.

Weličná, é, *f.* ein Marktflecken im Arver Komitat, Welitschna.

Welikanoc, *gen.* welikonocy, *B. acc.* welikunoc, *B.* Ostern, pascha, (atis), *n.*

Welikočinný 3. groß v. Thaten.

†Welikokřjžnjk, a, *m.* Großkreuz (eines Ordens), magnae crucis eques.

Welikomluwný 3. großsprecherisch, z. B. gazyk, magniloquus.

Welikomocný 3. großmächtig, großmächtigst (auch in Titeln), potentissimus: welikomocný králi! *Žal.* -ně, *adv.* gewaltig, mächtig, potenter; -nost, i, *f.* s. welebnost 1); auch v. Gott od. Königen, Fürsten, majestas.

Welikomyslný 3. großmüthig, sapiens, altus, excelsus; -ně, *adv.* sapienter, animo excelso; -nost, i, *f.* Großmuth, *f.* animus magnus, animi magnitudo, sapientia.

Welikonoc, s. welikanoc.

Welikonočnj, Oster-, paschalis.

Weliký 3. *comp.* wětšj, *sup.* neywětšj, groß, magnus; -kost, i, *f.* Größe, *f.* magnitudo.

Welim, el, eti, befehlen, verlangen, haben wollen, jubere; 2) *obs.* sagen.
Welinský papjr, Velinpapier, charta velina, *Neg.*
†Welitel, e, *m.* Commendant? *Sed.*
Welkomožný 3. *sl. Nitr.* & *Poson.* gnädig, als Titel, insgem. Spectabilis; 2) *sl. Göm.* &c. hochwohlgeboren, gnädig, als Titel, insgem. Magnificus, *hung.* Nagyságos; - nost, i, *f.* Ew. Gnaden, insgem. Dominatio Spectabilis, Magnifica.
Welkonoc, y, *f.* s. welikonoc.
Welkooký 3. großäugig, βοωπις, *Neg. Il.*
Welký 3. s. weliký; welký kolocer, s. vcho wolowé; 2) *sl.* erwachsen, adultus.
Welmi, *ol.* welim, *adv.* sehr, valde, magnopere, admodum.
††Welmož, e, *m.* Magnas.
Welo, *sl.* & *ol.* s. mnoho.
Welryb, a, *m.* (welryba, y, *f.*) Wallfisch, *m.* balaena, *Linn.* welryba lednj, Eisfisch? *D.*
†Welrybář, e, *m.* Wallfischfänger, piscator balaenarum, *P.* - řský 3. z. B. - řská lodj.
Welý 3. *ol.* s. weliký, *Dal.*
Wemeno, a, *n.* Euter, *n.* uber.
1. Wen, *adv.* heraus, hinaus, foras; wen řjkati, i e. zpaměti ř.
2. Weň, für w něho, *K.*
Wěnček, ečku, *m. dim.* Kränzchen, *n.* kleiner Kranz, corolla.
Wěnčjm, il, iti, kränzen, serto redimere, *D.*
Wěncowj, *n.* Kranz, *m.* (Buchbind.) corona, *R.*
Wěncugi, owati, s. wěnčjm, *Neg.*
Wendám, *fut.* al, ati, dám do něčeho, einthun, imponere, *D.*
Wěnec, nce, *m.* Kranz, *m.* sertum, corona: wěnec někomu poslati, zum Kampf herausfordern, provocare ad pugnam, *Syl.* 2) *trop.* vwiti někomu wěnec, *sl.* s. omluwjm; 3); s. swjtek 2).
Wěneček, s. wěnček; 2) Fallhut, *m.* Fallmütze, *f.* etwa munimentum frontis, *D.* 3) Kränzlein, ein viereckiges Rähmlein am Degengriff, regula quadrata, *R.*
Wěnečkář, e, *m.* folg. - řka, y, *f.*
1 Wěnečnjk, a, *m.* Kranzmacher, coronarius; - nice, *f.* - inn, *f.* coronaria.
2. †Wěnečnjk, u, *m.* zr., crateria.
Wěnečný 3. was da dient, einen Kranz zu machen, coronarius; w-né zlato, Krongold, *n.* aurum coronarium; s. auch žjla.
Wěnjk, u, *m.* wěnec, bess. wjch, 2) ein Bündel v. Laub od. Blumen, sertum, *Gen* 3, 7. 3) bess. wjnek; 4) *pl.* wěnjky, Schürzen? *R.* (wahrscheinl. nach dem Deutschen in *Gen.* 3, 7.)
Wěnko, a, *n. dim* v. wěno.
Wenkow, u, *m.* Land??
Wenkowský 3. Land-, rusticanus: wenkowský lid Landleute, rustici, agrestes; w-ský statek, Landgut, *n.* praedium, (bonum).
Wenku, *adv.*, *sl.* auch wenka, draußen, außerhalb, od. außerhalb des Hauses, der Stadt, od. eines sonstigen Ortes, foris; z wenku přigjt, *sl.* v. draußen kommen.
Wěnnj 1. zur Mitgabe, zum Heurathsgute gehörig, dotalis.
Wěno, a, *n.* d. Mitgabe bey der Ehe, Mitgift, *f.* Heurathsgut, *n.* dos.
Wentyl, e, *m.* (w trubách), Ventilröhrchen, forricula, *Vel. N.*
Wěnugi, owal, owati, d. Mitga-

be, Mitgift bestimmen, begiften, doti dicere.

Wenýř, e, *m.* Pfosten des Thürgestells, postis; *pl.*-ře, Thürgestell, *n.* thyroma, *n.* anthae, *pl. R.*

Wepchám, *fut.* ati, *sl.* s. wecpám.

Wepchnem, wepchol, *sl.* s. wpichnu

Wepnu, *fut.* wp'al, nauti, einknüpfen, einknöpfen, innectere.

Wepř, e, *m.* Schwein, *n.* männlichen Geschlechts, porcus; besonders ein geschnittenes, majalis; -řjk, *a, m. dim.* Schweinchen, *n.* porcellus.

Wepřowina, y, *f.* Schweinfleisch, *n.* caro suilla, caro porcina.

Wepřowý 3. v. Schweinen, suillus, porcinus.

Wepsat, -ti, s. wpjssi.

Wepsý, s. gsem, b).

Wera, y, *f. sl.* s. námluwy; 2) Borg, *m.* Borgen, *n.* mutuatio.

Werastugem, owati, *sl.* wachen, s. bdjm; *russ.* bedrostugem.

Werbena, y, *f.* Eisenkraut, *n.* verbena.

Werbjř, e, *m.* Werber, *m.* conquisitor, *R.* conductor, -řka, y, *f.* - inn -, *f.* - trix; -řský 2c.

Werbugi, owal, owati, werben, conquirere, (conducere.)

Werduňk, u, *m.* s. čtwrt, *Com.* & *sl.*

Weřege, *f.* slaupy v dweřj, Pfoste, Thürpfoste, *f.* postis.

Weřegně, *adv.* öffentlich palam; 2) sämmtlich, (gemeinschaftlich), communiter, universim, *Jud.* 16, 4.

Weřegnost, i, *f.* Oeffentlichkeit, Publicität, ratio publica, manifesta; 2) Aufstand, *m* Insurrection, (in Ung.), gemeinschaftliche od. allg. Ergreifung der Waffen wider den Feind, insgem. insurrectio: swolena (na sněmu, weřegnost proti Turkům, y giným každým, kdožby králowstwj sskoditi chtěli, *Vel.* pro opatřenj země swolena hotowost a weřegnost, tak aby z 2000 kop - wyprawen byl kůň geden, *Id.* weřegnost proti němu wyzdwihli, *Com.* wogácy na pospěch k weřegnosti w čas náhlé potřeby swolanj a sebranj, *R.* 3) Allgemeinheit, *f.* Inbegriff aller Dinge, das All, universitas, *Com.* a) das ganze mensch l. Geschlecht, universitas generis humani; b) d. ganze Welt, Weltall, *n.* rerum universitas: Bůh wsseckù tu wssech wěcý weřegnost w swé mocy má; (4) bey wenigen Neuern, (*sl.*) das Publicum, homines (lectores).

Weřegný 3. d. Thürpfosten betreffend: weřegný hák, Angel, cardo, *Syl.* 2) öffentlich, publicus. 3) gemeinschaftlich, sämmtlich, das Ganze betreffend, universus.

Werenec, nce, *m. sl.* der Verlobte, sponsus; - nice, *f.* - the, - sa.

Wěřjcý 1. *partic.* gläubig, fidens; 2) ein Gläubiger, fidelis Christi); 3) beglaubigend; wěřjcý list, Creditiv, Beglaubigungsschreiben, *n.* litteræ fidem adserentes, insgemein (literæ) credentionales.

Wěřjm, il, iti, glauben, a) etwas für wahr halten, něčemu wěřiti, credere rem: někomu něco w - ti, jemand etwas glauben, credere alicui aliquid: co se podle wygewenj Božjho wěřiti neb činiti má; každý to wěřil, co se mu ljbilo; b) trauen, Glauben bemessen, credere alicui, fidem habere alicui; c) in der Theo-

logie, z. B. w Boha, w Krysta w-ti, an Gott, an Christum glauben, α) glauben, daß ein Gott sey, credere Deum; β) sein Vertrauen auf ihn setzen, fiduciam ponere in Deo, credere in Deum &c. o nesmrtedlnosti dussj wěřiti, an d. U.-; wěřjm o žiwotu wěčném, *Com.* d) borgen, auf Credit geben, credere; wěřiti bez základu, *K.*

Wěřjm se, iti, *sl.* s. wěrugi se.

Wěřitedlný 3. glaubwürdig, credibilis; 2) anvertraubar, credibilis: mjsta wěřitedlná, (kapitoly), loca credibilia? *P.*

Wěřitel, e, *m.* Gläubiger, Schuldherr, creditor; -lkyně, *f.* -inn, *f.* quae credit, (-trix).

Wěrný 3. (*abs.* wěren), treu, getreu, fidelis, fidens, (selten soviel als wěřjcý); -ně, *adv.* treu, getreu, treulich, getraulich, fideliter, fide; -nost, i, *f.* Treue, *f.* fides.

Werpánek, nku, *m.* Werkbank, *f.*

Wersálnj 1. Versal-, z. B. wersálnj litera, Versalbuchstabe, *n.* litera major.

Werš, e, *m.* Vers, a) eine poetische Zeile, versus; do werssů pogjti něco; b) Absatz, *m.* Strophe, *f.* z. B. eines Liedes ꝛc. articulus, versus, stropha.

Werssowec, wce, *m.* Poet, poëta.

Werssownjk, *a, m.* verb. -jček, čka, *m.* Dichterling.

Wěrtel, e, *m.* Viertel, *n.* der vierte Theil eines Striches u. einer Metze, quadrans, quartarius.

Wěrtýlek, lku, *m. dim.* v. vorh.

Wěru, *adv.* (*interj. D.*) auch na mau wěru, *Com.* bey meiner Treu! auf meine Treu, per fidem meam!

Wěrugi se, owal, owati, bey meiner Treu oft sagen.

Wes, *gen.* wsy, *f.* Dorf, *n.* vicus, pagus; 2) *ol.* s. wssecken. Weliká wes, s. Welická.

Wesdy, *adv. ol.* s. wždy.

1. Wesele, *adv.* fröhlich, lustig, hilariter, laete.

2. Weselé, dess. folg. 2) ein Marktflecken in Mähren.

Weselj, *n.* Fröhlichkeit, Lustigkeit, *f.* hilaritas, laetitia; 2) Lustbarkeit, *f.* hilaritas, oblectatio; 3) (*sl.*) s. swadba.

Weseljan, *a, m. sl.* Hochzeitgast, *n.* nuptiator.

Weseljm se, il, iti, sich freuen, gaudere, laetari.

Weselka, y, *f.* aufgeweckter Mensch, homo hilaris.

†Weselomyslný 3. aufgeweckt, hilaris, *D.*

Weselost, i, *f.* s. weselj 1).

Weselý 3. (*abs.* wesel, a, o,) fröhlich, lustig, hilaris, laetus.

Wéska, y, *f.* s. wýska.

Weský 3. vom Dorfe, vicanus, paganus, rusticus.

Weslář, e, *m.* Ruderer, Ruderknecht, *m.* remex; - řský ꝛc.

Weslo, a, *n.* Ruder, *n.* remus.

Weslowý 3. Ruder-.

Weslugi, owal, owati, rudern, remigare.

Wesměs, *adv.* ohne Unterschied, promiscue; 2) sämmtlich, communiter: w. něčeho užjwati.

Wesna, y, *f. ol.* bohyně gara?

Wesnák, s. wesnjk.

Wesnice, *f.* s. wes.

Wesnický 3. s. weský.

Wesnjk, *a, m.* Dörfler, Dorfbewohner, vicanus; s. swětský.

Wesno, *a, n. mor & Pest.* s. garo.

Wespěčky, *ol.* im Schlafe.

Wespolek, *adv.* einander, invicem, inter se.

Weš, *gen.* wssi, *f.* Laus, *f.* pediculus.
Wěssadlo, *a, n.* folg.
Wěssák, u, *m.* Brodhänge, *f. D.*
Wěssjm, el, eti, hängen, aufhängen, aufhenken, suspendere.
Wesska, *y, f. dim.* Läuschen, *n.* pediculus; 2) Milbe, *f.* acarus; 3) *pl.* wessky, a) das Jukken (in Fersen -); b) *sl.* Frostbeule, *f.* pernio.
Wesskeren, (wesskeu), wesskera, wesskero, ganz, gesammt, sämmtlich, universus.
†Wesskerenstwo, *a, n.* s. weřegnost: smrti! wetiká wlastnice wesskerenstwa, *Neg.*
Wěsstba, *y, f.* Wahrsagerey, *f.* vaticinatio, *Cyr.*
Wěsstec, čce, *m.* Wahrsager, vates, (*croat.* wesch, expertus).
Wesstice, *f. sl.* s. wěsstkyně.
Wěsstj 1. zur Wahrsagerey gehörig, vaticinus, fatidicus; wěsstj duch, Wahrsagergeist, spiritus Pythonis, *B.*
Wěsstjm, il, iti, *sl.* wahrsagen, vaticinari, praedicere.
Wěsstkyně, *f.* Wahrsagerinn, *f.* vates, (*fem.*).
Wěsstnj 1. s. wěsstj:-ptactwo, *Cyr.*
Wěsstský 3. s. wěsstj: wěsstiště umenj, Wahrsagerkunst, *f. Cyr.*
Wěst, wěsti, s. wedu.
Wěstě, *obs.* s. známě.
†Wěstitel, *e, m* Verkündiger *Jung.*
Wesýlko, *a, n. dim.* v. wesslo, *R.*
Wet, *ol.* s. na, tu; wet čas, *ol.* i. e. w ten čas.
1. Weta, *y, f.* s. odměna, *Syl. N.*
2. Weta, *interj.* es ist geschehen, es ist aus, actum est: weta po wssem dobrém: gižtě po giných weta, *K.* weta bylo po řjssi Německé, *Vel.* weta po nás byla (*sic!*) *Id.* giž weta po mně bylo, (*sic*).
Wetchý 3. *comp.* wetssegssj, *Com.* alt, abgenutzt, vetus, attritus, *B.* wetchá kossile, (*sl*); - chost, i, *f.* abgenutzte Beschaffenheit, attrita indoles.
Weter, tra, *m. sl.* s. wjtr.
Weteš, e, *f.* alte Lappen, veteramenta, *plur.*
Wetessnjk, *a, m.* Altflicker, der alte Sachen flickt, Altriß, Altpapper, *m.* veteramentarius; b) der sich mit alten Sachen abgibt: wetessnjkům a starym babám to nechati; - jctwj, *n.* Altflickerey, *f.*
Wětew, twe, *f.* Ast, *f.* ramus.
Wetjm se-wrchowatě, *fors* wetten
Wetkám, *fut.* al, ati, einweben, einschlagen, intexere, *D.*
Wetknu, *fut.* tkl, tknauti, hinein schlagen, od. stechen, infigere, immittere.
Wetnu, *fut.* wťal, wtjti, *imper*, wtni, hinein hauen, incutere. z. B. mit dem Degen, gladium.
Wetowaně: newetowaně, i. e. rownym za rowné neodplacené, *Syl.*
Wětr, wjetr, u, *m. sl.* s. wjtr.
1. Wětrák, *a, m.* Windbeutel, Windmacher, vanus, vaniloquus; - kyně, *f.* -inn, *f.* -na, -qua.
2. Wětrák, u, *m. sl.* s. mlýn wětrný.
Wětrám, al, ati, s. wywětrám.
Wětrem, *instrum.* v. wjtr.
Wětřice, *f.* s. wichřice.
Wětřjček, čku, *m. dim.* Windchen, *n.* ventulus; Lüftchen, *n.* aurula.
Wetrjem, trel, *sl.* s. wetru.
Wětřjm, il, iti, flattern, s. třesstjm, *D.* - za holkami, den Mädchen nachjagen; 2) *sl.* worfeln, ventilare, *Lesch.* důwod wětřj? *fors*: ist windleicht.

Wětrnice, *f.* Windbůchse, *f.* sclopetum pneumaticum, *R.*

Wětrnjk, u, *m.* Windfang, *m.* receptaculum venti; 2) Segel, *n.* velum: wětrnjky neb plachty na lodj, *K.*

Wětrný 3. (*abs.* wětrno), windig, voller Wind, z. B. Tag, ventosus; w. mlýn, s. wětrák; -nost, i, *f.* Wind, *m.* Blähung, *f.* ventus, flatus.

Wetru, *fut.* třel, třjti, *imper.* wetři, einreiben, infricare.

II. *rec.* wetřjti se, sich eindringen, se ingerere, obtrudere.

Wětry, *pl.* v. wjtr; 2) s. wětrnost.

Wětšsj, grőßer, s. weliký.

1. Wetšsjm, el, eti, veralten, sich abnutzen, veterascere, atteri, exolescere, *B.* fig. aby pomalu wetšselo kacýřstwj, *Com.*

2. Wětšsjm, il, iti, grőßer machen, majorem facere, reddere.

II. *rec.* w-ti se, wachsen, zunehmen, grőßer werden, augescere, crescere, *Syl.*

Wetugi, owati, palpitare, *Reschel.* (nach *Syl.* wetten).

Wětwj, *n. coll.* viele Aeste, dicke Zweige, frondes.

Wětwička, y, *f. dim.* Aestchen, *n.* ramulus, ramusculus.

Wětwowj, *n.* s. wětwj, *B.*

Wewerčj 1. vom Eichhorn.

Weweřice, *f.* s. wewerka.

Wewečička, y, *dim.* Eichhőrnchen.

Wewečičnjk, a, *m.* Eichhornfänger (Hund), canis venans sciuros.

Wewerka, y, *f.* Eichhorn, *n.* sciurus

Wéwoda, s. weywoda.

Wéwodjm, il, iti, *obs.* s. panugi.

Wey-, Weybawa, Weyezd, weysada, weysadnj, weyskám, weyš, weytrznjk und andere dergleichen Wőrter (grőßtentheils Substantive) siehe man unter **Wý-, Wýbawa, wýgezd, wýsada** 2c.

D. Alten schrieben way; d. Spätern wey. D. Kralitzer Bibelűbersetzer aber fűhrten das wy, statt des im gemeinen Leben űblichen wey aus guten u. wahrscheinlich auch aus den Grűnden ein, weil d. Stammzeitwőrter solcher Substantive wy, u. nicht wey darstellen u. darbieten, u. weil der Bőhme ohnehin das ý als ey (eg) lesen kann, u. wirklich liest.

Weyce, s. wegce.

Weyhel, e, *m.* (geptissek), Schleyer, *m.* velum.

Weymrda, y, *f.* Essigkrán, *m.*

Weyr, a, *m.* Uhu, *m.* ulula chalcis, *Kl.* sonst bubo, strix bubo, *L.*

Weyrugi, owati, s. zewlugi.

Weysk, u, *m.* Jauchzer, jubilus, *D.*

Weyskám, ati, jauchzen, jubilare, ovare, triumphare, laetitiam voce declarare: -ánj, *verb.*

Weyskot, u, *m.* s. weysk.

Weyš, s. wýš.

Weyt, u, *m.* Weid, Färberblume, *f.* isatis glastum.

Weyton, u, *m.* Ausschwämme, *f.* s. náplawka, *D.* 2) Wassermaut, *f.* Ufergeld, *n.* powinen gest cly, meyty a wýtony, *Pr.*

Weywoda, wéwoda, y, *m.* (v. *obs.* wog, *gen.* woge, exercitus, verkűrzt wie dwé, tré, -u. v. wodjm,) eigentlich Heerfűhrer, dux exercitus, jetzt űblicher 2) Herzog, *m.* dux; wýwoda Moldawský, *Vel.* weliký w., Großherzog, magnus dux; -dkyně, Heerfűhrerinn, dux, *Puchm.* -dowá, é, *f.* Herzoginn, *f.* dux: weliká wýwodowa

Tusskanská, *Kram.* 3) der Fürst, das Haupt, dux, Mat. 2, 6. -dstwj, *n.* Heerführerwürde, Amt, dignitas, munus ducis; b Herzogthum, *n.* ducatus; -ský 3. herzoglich, ducalis.

Wezdegssj 1. (v. *obs.* wezdy, i. e. wždy, *D.* od. v. zde), täglich, alltäglich, z. B. Brod, quotidianus, (quotidie necessarius), *Akt.* 6, 1; b) s. časný b): wezdegssj časné wěcy, *K.* wěcy žiwoné a wezdegssj, *K.* wezdegssj oheň, *opp.* wěčný, Žal. s. auch třetnice.

Wěže u. wěž, *gen.* wěže, *f.* Thurm, *m.* turris; fig. wěžj pewnau mu gest, *Com.*

Wězeň, zně, *m.* Gefangener, *m.* captivus; 2) Arrestant, Eingezogener, *m.* captivus.

Wězenj, *n.* Gefängniß, *f.* Kerker, *m* carcer, custodia, vincula.

Weženu, *fut.* wehnal, wehnati, *imper.* wežeň, eintreiben, hineintreiben, hinein jagen, intro pellere, intro compellere; někoho do chobotu wehnati, - in d. Klemme bringen, *D.*

Wězeti, s. wězým, stecken.

Wezjem, wézti, *sl.* s. wezu.

Wezmu, (v. wez, wz, u. gmu), *fut.* wzal, wzýti, *part. pass.* wzat, *imper.* wezmi, nehmen, sumere, capere, accipere; wzýti město, eine Stadt einnehmen, erobern, - occupare; expugnare; za swé wzýti, verderben, umkommen, ins Gras beißen, perire; koně na ostruhy, - d. Spornen geben, - calcaria subdere; *Vel.* za muže, za ženu wzýti, ehelichen, heurathen; w nenáwist někoho- rc. wzala auraz, spadssi s koně, *Vel.* 2) (někomu) wegnehmen, adimere, rapere; wzýti statek někomu; woda wzala most, *Vel.*

II. *rec.* wzýti se, woher kommen, entstehen, venire, provenire, existere: odkud se wzal, *Vel.* kde gste se tu wzali?

Wěznjk, a, *m.* Haushund, Kettenhund, *m.* canis domesticus.

†Wěžowka, *y, f.* zrostl., turritis.

Wezu, (vgl. mit veho), wezl, wézti, *fut.* powezu, *imper.* wez u. powez, wezme, wezte, u. powezte; powez u. powezte werden gebraucht, wenn d. Bewegung auf den Redenden zu geschehen soll, sonst aber wez u. wezte; führen, fahren, z. B. Waaren führen, vehere.

II. *rec.* wézti se, fahren, geführt werden, vehi, z. B. na lodj, auf einem Schiffe, nave (navibus); na woze, auf einem Wagen, curru, auch ohne nave, curru; 2) rutschen, labi.

1. Wězým, yl, yti, im Gefängniß halten, in vinculis tenere, *B.* b) halten, zurück halten, tenere, retinere.

2. Wězým, el, eti, stecken, (hapern), fest worinn seyn, z. B. im Schlamme, in der Noth, in Schulden, in Unglück, im Kopfe rc. haerere; w chobotu wězeti, in der Klemme seyn, esse in angustia, (in angusto), *D.*

Wgedu, *fut. ex.* wgel, wgeti, *imper.* wgeď, einfahren, hinein fahren, invehi, ingredi: slawně do Prahy wgel, *Vel.*

Wgezd, u, *m.* Einfahrt, *f.* a) Eingang, *m.* ingressus; 2) Ort des Einfahrens, aditus, ostium.

1. Wgjti, s. wegdu.

2. Wgitj, *n.* Eingang, *m.* Hineingehen, *n.* introitus, ingressio, ingressus.

Wgjždjm, ěl, ěti, s. wgedu.
Whánjm, ěl, ěti, s. wežnu.
Wházým, *fut. fr.* el, eti, s. whodjm.
Whlobjm, *fut.* iti, *sl.* einschlagen, hineintreiben, incutere.
Whltám, al, ati, verschlingen.
Whnjzdjm se, *fut.* sich einnisten.
Whod, z. B. učiniti, einem einen Gefallen thun, gratum facere alicui; - se činiti někomu, - sich gefällig verhalten: we wssem dobrém se mu whod činj, *K.* 2) grade, (just), recht, justo tempore, *D.*
Whodjm, *fut.* il, iti, zen, hineinwerfen, intro jacere, injicere, immittere.
Whodný 3. gelegen, günstig, gefällig, favorabilis, favens.
Wjac, *sl.* s. wjc.
Wjaznem, wjazl, *sl.* s. wáznu.
Wjc, wjce, wjcegi, der Comparativ v. mnoho; wjce a wjce, immer mehr u. mehr, magis magisque.
Wičenec, nce, *m.* eine Art Klee; † wičenec wrtiwý, hedysarum gyrans.
Wice-Sspán, *sl.* s. mjstoisspán, *P.*
Wjch, u, *m.* Zeiger, *m.* Weinzeichen, Bierkranz *m.* hedera, index; 2) Auctionszeichen, *n.* hasta: pod wjchem prodán gest, - sub hasta, *Vel.*
Wjcha, y, *f. sl.* s. wjch 1).
Wicher, chru, (wichor, u,) *m.* Windwirbel, *m.* turbo.
Wichřice, *f* Ungewitter, *n.* tempestas, procella; b) fig. Sturm, *m* procella; wichřice wssech těžkosti, *K.* - hněwu Božjho, *K.* diwné nyněgssjho žiwota wichřice, *K.* 2) vorh.
Wichrowý 3. Sturm-, wichrowá bauře, vorh. a), *B.*
Wichrugi, owati, herumtreiben, jagen, ultro citroque agitare, Jz. 32, 10. - owánj, *n. verb.*
Wjcka, y, *f. dim.* v. wěc, *Phil.*
Wjčko, a, *n. dim.* v. wjko, ein kleiner Deckel, operculum; sklenice s wjčkem, Deckelglas, *n.* vitrum cum operculo; wjčko (oka), Augenlied, *n.* palpebra; wjčko ssaustacý, Schieber, des Büchsenm., operculum ductile.
Wictum, a, *m.* vicedominus, proconsul (in provinc.) *Vel.*
1. Wid, u, *m.* Gesicht, *n.* visus; 2) Gesichtspunkt, s. pohled, *Les.*
2. Wid, *2da pers. sing.*, widte, 2da *pers. pl.* gelt? nonne?
1. †† Wida, y, *f.* Idee, idea, *Jung.*
2. Wida, *part. praes.* v. widjm; 2) od. wida, wida, sieh, sieh!
Wjdám, al, ati, *fr.* v. widjm.
Widaucý 1. *part. præs.* v. widjm.
Widaurek, rka, *m.* Kleinäugiger, lucinus.
Wjdáwám, al, ati, *fr.* v. wjdám.
Widědlný, bess. widitedlný, *Vel.*
Wjdek, u, *m.* s. wjdeňský.
Widék, u, *m. sl.* s. frag, *D.*
1. Widen, dne, *f.* d. Stadt Vienne in Frankreich, Vienna.
2. Wjdeň, dně *f.* Wien, *n.* Vienna Austriae, Vindobona.
Wjdeňčan, a, *m. sl.* s. Wjdňan.
Widěnj, *n.* Sehen, *n.* visus, spectatio, visio; 2) Erscheinung, *f.* Gesicht, *n.* was erscheint, od. sich sehen läßt, d. Gestalt, im Traume, in der Phantasie, z. B. ein Gespenst, visum, species.
1. Widenský 3. aus der St. Vienne, in Frankreich, *Vel.*
2. Wjdeňský, ého, *n.* s. groš.
3. Wjdeňský 3. Wiener, Viennensis, Vindobonensis.
Widjk, (widjek), u, *m. sl.* s. widék; 2) Horizont? *Lesch.*
Widjm, ěl, ěti, *imper.* wiz, (vgl. εἴδω), video, sehen, videre.

Widj ſe, *impers.* ělo, ěti ſe, (*cum dat. pers.*), ſcheinen, videri; widělo ſe mi za ſluſſné, abych 2c. *B.* k tomu pán, gak ž mi ſe widj, radj, *Cyr.* 2) ſ. ljbiti ſe: toho ſe mi včiniti newidělo, *Cyr.* což ſe koli widěti a ljbiti bude, *K.*

††**Widina**, *y, f.* Ideal, *n. Jung.*

Widitedlný 3. ſichtbar, was man ſehen kann, adspectabilis (visibilis); - noſt, i, *f.* -keit, *f.* -tas.

†**Widka**, *y, f.* Idee, *f.* mjrnými widkami owinut rozum, *Neg.*

1. **Widlák**, *a, m.* Gabelhirſch, *D.*

2. **Widlák**, u, *m.* ſ. unter čerw.

Widle, ſ. wid; widle, ſ. widly.

Widličatý 3. - čkowatý, gabelicht, gabelig, furcillatus, *D.*

Widlice, *gen.* widlic, *f. pl.* Ofengabel, *f.* furca fornacalis; 2) Gabel des Büchſenmachers, forcula, *R.* 2) *sl.* eine Gliederkrankheit des Hornviehs.

Widličky, ček, *f. pl. dim.* Gäbelchen, furcilla, furcula; 2) Gabel, *f.* zum Eſſen, furca, (d. zweyzackige), fuscina, (d. 3zackige Gabel); trop. widliček někomu podáwati, ſticheln, ſpötteln? *K.* okem na mne mhauřá, widličky mi vkazuge, *Com.*

Widloň, *ě, m.* Neptunus?

Widly, *f. pl.* Miſtgabel, *f.* furca stercoraria; widly k ſtlánj, Streugabel, furca stratoria; ſ. auch ſenný.

Wjdňan, *a, m.* - nka, *y, f.* ein Wiener, - inn, *f.* Viennensis.

Widno, *a, n. sl.* Licht, *n.* lux; tu nenj widno; při widně, bey Licht, in lumine, luce; giž ge widno, es iſt ſchon Tag, Licht.

Widomý 3. ſehend, visu praeditus; 2) ſ. widitedlný; - mě, *adv.* ſichtbar, evidenter, manifeste.

Wjedeň, dně, *f. sl.* ſ. Wjdeň.

W jem, wěděl, *sl.* ſ. wjm.

Wjenok, nku, *m. sl.* ſ. wjnek.

Wigáček, čku, *m. dim.* v. folg. 2) Knäulgarn, *n.* glomus, *R.*

Wigák, u, *m.* Garnwinde, *f.* Windeholz, *n.* rhombus, girgillus, *R.*

Wigi, wil, wjti, flechten, winden, wickeln, nectere: - wěnec.

II. *rec.* wjti ſe, ſich winden, sinuari: had ſe ſem y tam wige.

Wigilj, Feſtabend, *m. Syr. D.*

Wjhlaw, *a, m.* Halsdreher, Wendehals, *m.* picus torquilla, *Kl.*

Wiklám ſe, al, ati, wanken, vacillare, labare, nutare.

Wiklawý 3. wankend, vacillans; b) wankelmüthig, inconstans; - woſt, i, *f.* z. B. v wjře, Wankelmuth, *m.* im Glauben.

Wjko, *a, n.* Deckel, *m.* z B. eines Faßes, einer Schachtel, operculum; eines Brunnens, puteal.

Wikýř e, *m.* ſ. arkýř; 2) ſ. poklop.

Wila, *obs.* ſ. blaud, *Dal.*

Wilno, *a, n.* d. Stadt Wilna.

Wilný 3. - noſt, ſ. chlipný, - noſt.

Wjm (verkürzt aus *obs.* wěděm), wěděl, wěděti, *imper.* wěz, wiſſen, scire, nosse; kdo wj, wer weiß es; b) es ſteht dahin, *D.*

Wina, *y, f.* Schuld, *f.* Verſehen, Verbrechen, *n.* culpa, crimen, noxa, noxia: wina vražené welebnoſti, Majeſtätsverbrechen, *n.* crimen (laesae) majestatis, *Com.*

Winař, *e, m.* Winzer, Weingärtner, Rebmann, *m.* vinitor; 2) Weinhändler, negotiator vinarius; - řſký 3. den Winzer betreffend, vinitorius; - řſtwj, *n.* das Metier des Winzers.

Winařjm, *il, iti,* einen Winzer abgeben, vinitorem agere.

Wjnažraut, *a, m.* Weinſäufer, vini potor, *Vel.*

Wincaur, *a, m.* ſ. winohradnjk, *Syl.*

Windra, s. trocha: - peněz, *Sedl.*
Wjnečko, a, *n. dim.* s. wjnko.
Wjnek, nku. *m.* Stirnbinde *f.* tænia frontalis, vitta frontalis.
Winen, winna, winno, s. winný: až se winni dadj, *B.* s. dám.
Winice u. winnice *f.* Weingarten *m.* vinea, vinetum.
Winičný 3. den Weinberg betreffend, vinealis, vinearius, vineaticus.
Winjm, il, iti, beschuldigen, accusare, incusare, insimulare aliquam rei, criminari aliquem de re &c. od. dare alicui aliquid crimini. b) někoho z něčeho (před prawem), verklagen, accusare, *Pr.*
Wjnko, a, *n. dim.* Wein, *m.* villum.
Winnjk, a, *m.* ein Verklagter, Beklagter, Schuldiger, reus, debitor.
1. Winný 3. v. wina, (*abs.* winen, winna, winno), schuldig, der ein Verbrechen begangen hat, sons, noxius: ctitelé Božj musegj bezbožným wždycky winni býti, gako onen beránek wlku, *K.*
2. Winný, 3. (v. wjno), aus Wein, vineus; winný kmen od. keř, s. kmen; winný list, Weinblatt, *n.* folium vitis, pampinus, s. auch poljwka; 2) v. Wein, vinaceus; winné zrno, Weinbeere, *f.* acinus, od. acinus vinaceus winná pecyčka, Weinbeerkern, vinaceum, od. acinus vinaceus; winná kožka, Weinhülse, *f.* vinaceum. 3) den Wein betreffend, vinarius; s. sklep, sud, mol, &c.
Wjno, a, *n.* (vgl. οινος, vinum), Wein, *m.* vinum; wjno loňské, vorjähriger Wein, vinum annotinum, *Syl.* w. střžené, s drožbj stažené, abgelassener W. vinum diffusum, *Vel. N.* s. auch kořenný; 2) Weinstock, (Weinreben, Weinbeeren) *Vel.*
Winobranj, *n.* Weinlese *f.* vindemiatio, *B.*, *K.*
Wjnodus, a, *m.* s. wjnažraut, *R.*
Winohrad, u, *m.* s. winice.
Winohradnjk, a, *m.* Weingärtner, *m.* vinicola; - cký 3. Weingärtner-, (vinicolaris); - ctwj, *n.* - rey, *f.* cultura vini.
Winopal, a, *m.* Brandweinbrenner, cremati (siceræ) coctor.
Winopalna, y, *f.* Brandweinbrennerey *f.* der Ort, wo der Brandwein abgezogen wird.
Winopalnice, *f.* Brandweinbrennerinn, coctrix cremati (siceræ)
Winopalnjk, a, *m.*, s. winopal.
Winš, e, *m.* Wunsch, *m.* votum.
Winšowánjk, a, *m.* Wünscher Gratulant, gratulator; - nice, *f.* - tinn, *f.* - trix.
Winsštjř, e, *m.* Weinstein, *m.* tartarum, lapis vini, *Vel.*
Winšugi, owal, owati, *reg. gen.* wünschen, vovere, apprecari.
Winterka, y, *f.* zrost. Vintera.
Winu, ul, auti, wickeln, weiden, volvere; někoho k sobě, jemanden an sich ziehen.

II. *rec.* w - ti se, s. wigi se; b) sich wohin wenden, sich schmiegen, seine Zuflucht nehmen, confugere: pod stjn zásluhy Kr. vtjkati a winauti se, *K.*

Wiohlaw, a, *m* s. wjhlaw, *Vel.*
Wjr, u, *m.* (v. wru, ferveo?) der Wirbel des Wassers, Wasserwirbel, vortex, gurges; fig. wjr motanin lidských také nás w sebe zachwacuge.
Wjra, y, *f.* Glaube, *m.* fides; slepá wjra, Köhlerglaube, fides cæca, *D.* 2) Treue, fides; na

mau wjru, bey meiner Treue; wjru držeti, Wort halten, fidem servare, exsolvere, *Syl.* s. auch máčka; 2) od. kruh, Tischring, *m.* basis, *Vel. N.*

Wirğám, al, ati, *sl.* ausschlagen, v. Pferden, calcitrare.

Wjrohodný, s. hodnowěrný, *Syl.*

Wisáček, čku, *m. dim.* v. folg.

Wisák, u, *m.* Satteltasche, *f.* pera sellaris, hippopera; 2) Ranzen, *m.* Felleisen, *n.* bulga.

Wysálka, y, *f.* s. ssibenice.

Wiselec, lce, *m.* Galgendieb, Galgenschwengel, - vogel, - strick, - schelm, *m.* trifurcifer.

Wiskám, unrichtig für giskám 2).

Wisle, *f.* Weichsel, *f.* der Fluß, Vistula, *Vel.*

Wjssek, ssku, *m. dim.* v. wjch, Strohbündel, *n.* Strohwisch, *m.* manipulus.

1. Wissňák, a, *m* Braun, *m.* (Pferd.)

2. Wissňák, u, *m.* Weichselcider.

Wissně, *f.* Weichsel, Weichselkirsche, *f.* cerasum apronianum, insgem. merasum; 2) der Baum, cerasus apronianus; mořská w. s. boborelka, *D.*

Wissňowice, *f.* s. wissňák, u, *m.*

Wissňowý 3. v. Weichseln, merasinus; 2) s. rudý, *D.*

Wisutý 3. hangend, pensilis, z. B. wisutá police, zahrada, pečet, wysutý most, wůz, zámek.

Wisým, el, eti, hangen, pendere; 2) s. záwisým: na tom puňktu wěčnost wisý, in hoc puncto æternitas pendet, *Com.*

1. Wjt, wjti, *verb.* v. wěgi.

2. Wjt, a, *m.* Veit (Nahme), Vitus (a Swatowito, Rugiano idolo? *Dubrav. Ann. II. p.* 54.)

Wjtám, al, ati, bewillkommen, jemand sagen: willkommen! salutare, dicere, salve! wjtám tě! willkommen! sey willkommen! salve! b) s. zowu: wjno mor k sobě wjtá aneb zůwe.

Wjtečnjk, u, *m.* zrost. spartium.

Wjtek, tka, *m.* der kleine Veit.

Wjtěz, e, *m.* Sieger, *m.* victor.

Wjtězný 3. Sieges-, sieghaft, siegreich, triumphalis; wjtězná pjseň, Siegeslied, *n.* carmen triumphale; w-né znamenj, Siegeszeichen, *n.* tropæum.

†Wjtězoslawný 3. siegberühmt, *Kr*

Wjtězský 3. siegreich, victoriosus; - sky, *adv.* - se, *Gen.* 32, 28.

Wjtězstwj, *n.* Sieg, *m.* victoria: neywětssj wjtězstwj, sebe samého přemocy, *Vel.*

Wjtězým, yl, yti, siegen, vincere.

Wjtězytedlnjk, - nice, bess. folg.

Wjtězytel, e, *m.* Sieger, *m.* victor; -lkyně, *f.* - inn, *f.* - trix.

Wjti, wehen s. wěgi.

Wjtr, *gen.* wětru, *m.* Wind, der weht, ventus: wjtr wěge, - weht od. geht, v-s flat: wjtr se strhuge, der W. erhebt sich, v. oritur; w. se tissj, der W. legt sich, v. quiescit, venti vis cadit; wětrowé vhelnj, pobočnj, Haupt-, Seiten- od. Nebenwinde, venti cardinales, collaterales; wýchodnj wjtr, Ostwind, v. orientalis, v. solanus, v. subsolanus, apheliotes; západnj w. Westw. favonius. zephyrus; pulnočnj w. Nordw. septentrio, caurus (corus), boreas, aquilo; fig. lecgakým wětrem včenj cyzýho se točiti, *K.* kam wjtr, tam plássť, *prov.* ein geschossener flatterhafter Mensch; der den Mantel nach dem Winde dreht, Proteo mutabilior; aliud stans, aliud sedens, *Syl.* 2) Bauchwind, flatus.

Witroljm, u, *m.* Kupferwasser,

Vitriol, n. vitriolum, chalcanthum.
Wiwianka, y, f. Viviania.
Wiz, ſ. widjm.
Wjži, wázati, ſ. wázám; b) zurückhalten, detinere: nemoc ge wjže.
Wjžka, y, f. *dim.* Thürmchen, n. turricula.
Wižla, y, f. *sl.* ſ. wyžle.
Wkapám, *fut.* al, ati, eintröpfeln, instillare, *Vel.*
Wkaupjm ſe, *fut. ex.* il, iti, ſich einkaufen, locum pretio emere, (parare) sibi: -w aukady, *K.*
Wklad, u, *m.* Hineinlegen, *n.* Einlage, *f.* impositio, insertio; b) do deſk u. dgl. Einlage, Einſchreiben in d. Landtafel ꝛc. *D.* illatio, insertio, inscriptio (intabulatio); -w knihy měſtſké, Pr.
Wkládám, al, ati, ſ. wložjm.
II. *rec.* w-ti ſe, ſich einmiſchen, immiscere se rei: w aukad kněžſtý nemagj, ſe wkládati: w nábožeńſtwj ſe gim newkládali.
Wklauznu *fut.* zl, znauti, hineinſchlüpfen, introlabl, illabi.
Wkořeněný 3. eingewurzelt, z. B. Krankheit, Meynung, inveteratus, confirmatus.
Wkořenilý 3. vorh. *K.*
Wořenjm ſe, *fut. ex.* il, iti, einwurzeln, a) eigentlich, z. B. v. Bäumen ꝛc. radices agere, &c. auch insidere, hærescere, confirmari, b) trop. z. B. eine Meynung ꝛc. radices agere, auch insidere, hærescere.
Wkořeňugi ſe, owal owati, vorh.
Wkráčjm, el, eti, ſ. wkročjm.
Wkraćugi, owal, owati vorh. přjbuzenſtwjm w trhy wkraćowánj, Pr.
Wkrádám ſe, al, ati, folg.
Wkradu ſe, *fut. ex.* wkradl, wkráſti ſe, einſchleichen, ſich einſchleichen, ſchleichend hinein kommen, irrepere, clam intrare.
Wkročjm, *fut. ex.* il, iti, eintreten, hineintreten, z. B. in das Zimmer, ingredi, intrare, inire; w ceſtu někomu, nečemu wkročiti, ſ. překazým *Vel.* 2) antreten, adire, possessionem adire: wkročil w ſtatky ſobě náležité, Pr.
Wkropjm, *fut.* il, iti, ſ. wkapám, K.
Wkwapjm, *fut.* il, iti, vorh. *Vel.*
Wkwapugi, owal owati, vorh. *Id.*
†Wkwartyrugi, owal, owati, z. B. wogáky, einquartiren, hospitio illocare, *P.*
Wkydnu, *fut. ex.* dl, dnauti, wkydám, al, ati, ſ. kydám.
Wlačák, u, *m. sl.* (že ſe wláčj), Ziehſeil, remulcus, funis nauticus, *hung.* alatság.
Wlačec, čce, *m.* Egger, *m.* occator.
Wláčenj, *n.* Eggen, *n.* occatio.
Wláčenice, *f. sl.* ein Stück Holz, das man nach ſich ſchleppt.
Wlach, *a, m.* ein Wälſcher, Italiäner *m.* Italus.
Wlachy, *f. pl. gen.* Wlach, *dat.* Wlachům, *acc.* u. *voc.* Wlachy, *loc.* Wlaſſjch, Italien, Welſchland, *n.* Italia.
Wlačebnjk, *a, m.* ſ. wlačec?
Wláčidlo, *a, n.* Egge, *f.* irpex, *m.*
Wláčjm, el, eti, *fr.* ſ. wleku; 2) eggen, occare, cratire. 3) *sl.* beſudeln, inquinare.
II. *rec.* wláčiti ſe, ſich ſchleppen, trahi: ſukně ſe gj wláčj; 2) gehen, (öfters), někam, wohin.
Wláčka, *y, f.* Eggen, *n.* occatio; 2) der fliegende Sommer.
Wláčkowitý 3. zähe, lentus, tenax: wjno w-té.
Wlačuha, *y, f. sl.* ſ. ſaně, *pl.*
Wláda, *y, f.* Macht, Gewalt, *f.*

Vermögen, n. potentia, potestas, vires; 2) Eigenthums herrschaft, Bothmäßigkeit, potestas, dominatus: na kom wláda, na tom prawda, *prov. sl.*
Wládám al, ati, (*sl.*) vermögen, valere: newládal to vnesti; 2) s. wládnu 1): on tam newládal nic, er besaß dort nichts.
Wládař, e, *m.* Besitzer, Inhaber, *m.* possessor, dominus; auch regierender Herr: wládař domu Rožmberského, *Vel.* 2. Landpfleger, Gouverneur, præses provinciæ, satrapa, *Cyr.* -řka, inn, inn. *f.* -na; -řstwj, *n.* Besitzung *f.* possessio; Eigenthum, *n.* peculium; 2) Gebiet, *n.* Bezirk, *m.* territorium; 3) Amt, *n.* Würde, *f.* des Landpflegers; -řský, 3. *rc.*
Wládařjm, il, iti, herrschen, dominari.
Wládce, Gebieter, *m.* dominus.
Wladislaw, *a*, *m.* Vladislaus.
Wládnu, wládl, wládnauti, *reg. instr.* besitzen, inhaben, possidere, tenere, obtinere, potiri; 2) herrschen, dominari. 3) bewegen od. rühren können, posse movere, z. B. rukau; 4) s. wládám 1): tu žádné vměnj lidské newládne; powětřj wládne.
Wládný 3 *sl.* stark, vegetus; nost, i, *f.* Stärke, *f.* vigor.
Wládycký 3. z. B. staw, adelich, nobilis, *Syl.* ctwj, *n.* Edelmanschaft *f.* nobile, generosum genus, *Syl.*
Wládyka, y, *m.* (weniger als Šlechtic, *Dur.* Edelmann, *m.* homo (vir) nobilis, homo generosus, auch blos nobilis, generosus od. eques; (auch) Landvogt, satrapa ?? *Th.*)
Wládzem, wládal, *sl.* s. wládnu.
II. *rec.* wládati se, *sl.* vermöglich seyn, valere opibus; b) wohl auf, bey Kräften seyn, vigere.
Wláha, (wlaha), y, *f.* Lauigkeit, Laulichkeit, *f.* tepor, *R.* trop. sskodliwá w pobožnosti wlaha, *K.* 2) Feuchte, Feuchtigkeit, *f.* humor; Erdfeuchte, *f.* uligo.
Wlagi-se, wlál, wláti se, Wellen werfen? *Jungmann.*
Wlak, u, *m.* s. smyk, *K.*
Wlakem, *adv.* (gakoby: wláčjcse.) *sl.* langsam, lente: wlakem gjti.
Wlákence, *n. sl. dim.* v. wlákno.
Wláknowitý 3. fasig, fibrosus.
Wlákno, *a*, *n.* ungesponnener Faden v. Flachs, Hanf, fibra; 2) nach *Bercht.* überhaupt Faser der Pflanzen, fibra; 3) wollähnliches Wesen, lanugo, (bess. wlnka): bjlé wlákno roste na wrbách (seltene Bedeutung); -owitý 3. fasig, z. B. Fleisch, *D.*
Wlámám, wlámi se, *fut.* al, ati se, einbrechen, effringere, *B.*
Wlas, u, *m.* Haar, *n.* auf dem Kopfe, capillus, auch crinis; wlasy ssediwé od. bjlé, graue Haare, cani; žiwý wlas, ein um sich fressendes Geschwür, phagedæna; ženský wlas, *sl.* Frauenhaar, aspleniumadianthum nigrum, árva-leány haja; na wlas, genau, accurate: wsseckowj nawlas, *D.* b) haarklein, *D.* c) od. za wlas, nicht ein Haar breit, ne hilum quidem, *Syl.* ani mu za wlas newstaupjm, *K.* tam za wlas newládne, *Žal.* wlasu zssjřj, haarbreit.
Wlasáč, e, *m.* folg. 1).
Wlasáček, čka, *m.* ein Haarichter, crinitus, comatus; 2) † Fadenwurm, *m.* gordius (projektirt v. *D.*) wie auch Hautwurm, gordius aquaticus.
Wlasák a, *m.* vorh. 1),
Wlasář, e, *m.* Haarhändler, *D.* ?

negatiator crinarius, *D.*
†Wlaſatice, *f.* ſ. kométa.
Wlaſatim, ěl, ěti, ſtarke Haare bekommen, bene crinitum fieri.
Wlaſatý 3. haaricht, behaart, auf dem Kopfe, crinitus, comatus.
Wláſek, ſku, *m. dim.* Härchen, *n.* auf dem Kopfe, capillus tenuis.
†Wlaſenec, nce, *m.* Haarbeutel *m.* sacculus capillitius, *R.*
Wlaſenjk, *a, m.* Perückenmacher *m.* capillamentarius, *R.*
Wláſenka, y, *f.* Perücke, *f.* capillamentum, caliendrum.
Wláſenný 3. hären, z. B. ſýtko wláſenné, Haarſieb, *n.*
Wlaſká, é, *f.* Wallendorf, ein Marktfl. in der Zips.
1. Wlaſký 3. welſch, italiániſch italicus; 2) dem Italiáner gehörig, italicus; Wlaſká země, ſ. Wlachy; -ſky, *adv.* italice.
2. Wláſky, *plur.* v. wláſek.
†Wlaſomaſt? i, *f.* ſ. pommáda, *R.*
†Wlaſoprach? u, *m.* ſ. pudr, *R.*
†Wlaſowka, y, *f.* zroſtlina, trichomanes, *Bercht.*
†Wlaſownjk, u, *m.* vorh. *idem Ber.*
Wlaſowý 3. d. Haare betreffend, capillaris; b) haarförmig, capillaris: wlaſowá čárka (Schreibk.); c) beſſ. wlaſatý.
Wláſſenj, *n. coll.* d. Faſern der Wurzeln, fibræ, *pl.* capillamentum. (*D.* auch *sing.* wláſſenj, Faſer, *f.* fibra); -jčko, *a, n. dim. coll.* d. Fäſerchen, z. B. an den Wurzeln, Pflanzen, fibræ.
Wlaſſina, y, *f.* d. italiániſche Sprache, lingua italica, *Vel.*
Wlaſſka, y, *f.* eine Welſche, Italiánerinn, Itala.
Wlaſſtina, y, *f. sl.*, zelj, Kohl, *n.* Kohlkraut, *n.* olus, brassica oleracea, *Linn.*
Wlaſſtowice, *ol.* ſ. laſſtowice.
Wlaſt, i, *f.* (v. wládnu), Vaterland, *n.* patria: nenj tam wlaſt, kde ſe člowěk rodj, ale kde ſe mu dobře wodj, *prov. sl.*
Wlaſtenec, nce, *m.* Patriot, *m.* Freund des Vaterlandes, amans patriæ, civis bonus.
†Wlaſtenecký 3. patriotiſch, amans patriæ, (patrioticus); -ctwj, *n.* ſ. im folg. -ſtwj 1).
Wlaſtenſký 3. vaterländiſch, patrius; ſky, *adv.* ſlužebnjcy a otrocy newlaſtenſky mu ſlaužj, *K.* -ſtwj *n.* Vaterlandsliebe, Patriotiſmus, amor patriæ; 2) Eigenthum, Eigenthumsrecht, *n.* proprium, jus proprietatis.
Wláſti für wládnauti, *Cyr.*
Wlaſtimila, y, *f* ein Weibsnahme.
Wlaſtně, *adv.* eigentlich, eigenthümlich, proprie; wlaſtně mu to řekl, er hat es ihm gewiß geſagt, certe ei dixit.
Wlaſtnj 1. eigen, freyeigen, proprius: tok geſt wěc y ſamého Boha wlaſtnj, *K.* wlaſtnj gméno, *opp.* přjgmj, *K.* 2) leiblich, natürlich, durch d. Geburt geworden, z. B. wlaſtnj otec, bratr, leiblicher Vater, Bruder ꝛc. germanus, auch naturalis.
†Wlaſtnjk, *a, m.* Eigenthümer, *m.* dominus, possessor; -nice, *f.* -inn-, *f.* na, *Neg.* ſ. weſſkerenſtwo.
Wlaſtnoručnj 1. eigenhändig, sua manu: -podpis, *Neg.* -ně, *adv.*
Wlaſtnoſt, i, *f.* Eigenſchaft, *f.* a) eigenthümliche Kraft od. Beſchaffenheit einer Sache, z. B. des Erdbodens ꝛc. proprietas, auch natura; wlaſtnoſt mluwenj, Idiotiſmus, *K.* b) Beſchaffenheit, ratio, natura; c) eine einzelne Eigenſchaft, attributum.

Wlásyna, y, f. ein langes Schwanzhaar, capillus.
Wlaudjm se, iti, s. wkradu se.
Wlažička, y, f. dim. v. wláha.
Wlažim, il, iti, befeuchten, humectare; 2) lau machen?
Wlažnu, ul, auti, laulich, lau werden, tepidum fieri, tepescere.
Wlažný 3. lau, laulich, tepidus, tepens; fig. wlažný vmysl, Com. 2) ol. & sl. s. wlhký; -nost, i, f. Laulichkeit, f. laue Wärme, z. B. des Wassers ꝛc. tepor; b) Mangel des Feuers od. Eifers, Kälte, Kaltsinn, m. languor, tepor, frigus.
Wlčátko, a, n. dim. s. wlče.
Wlčatý s. z. B. -tá barwa, schwarzgelb, ravus color, Vel. N.
Wlče, ete, n. dim. folg. 1).
Wlček, čka, m. dim. Wölfchen, n. parvus lupus; 2) Nebenschoß, Nebenzweig, m. stolo; s. auch wlčky.
Wlčenec, nce, m. s. vrasynec.
Wlčj 1. v. Wölfen, ihnen gehörig od. eigen, lupinus; wlčj gahoda, wlčj střessně, s. lilek; wlčj huba, s. hledjk; wlčj tma, sl. Nachtnebel, m. hebetudo oculorum; má wlčj tmu, est myops; wlčj gablko, sl. s. podražec; wlčj oko, sl. Einbeere, f. paris quadrifolia, s. auch lyko.
Wlčice, f. Wölfinn, f. lupa.
Wlčjmor, u, m. s. woměg.
Wlčina, y, f. Wolfsbeschaffenheit, Wolfsnatur, f. lupina indoles: wlčina poswrchu rauchem owčjm přikrytá; 2) Wolfsgeruch, m. odor lupinus.
Wlčko, a, m. sl. Nahme der Hunde.
Wlčky, wlčkowé, pl. d. ersten Zähne der Kinder, dentitio; 2) Nebenzweige, s. wlk; 2) gewisse alljährig in den Hundstagen wehende Winde, etesiae, (arum), m.
Wlčura, y, f. sl. auch wlčj bunda, Wolfspelz, m. pellis lupina.
Wlečem, -se, wlekl, wlécy, sl. s. wleku, -se.
Wlečenj, n. verb. v. wleku.
Wlečka, y, f. Schleppe, f. an Frauenkleidern, syrma, (atis), R. 2) d. Schleppe beym Legen des Papiers, auf d. Ecken zu legen, trahea gravans, R.
Wlegi, fut. ex. wlil, wljti, eingießen, hineingießen, infundere.
Wleku, wlečeš, wlekl, wlécy od. wljcy (wljct), wlečen, imper. wlec, schleppen, schleifen, ziehen, trahere; geschieht es mit Gewalt, so steht auch raptare; vcho wlécy, s. pozorugi, Syl. po lidech vssi wlécy, s. poslauchám, sspehugi, Cyr.
II. rec. wlécy se, sich schleppen, sich ziehen, trahi: w Syloe se woda ponenáhlu wlekla, K. wlekau se nemocy, d. Krankheiten schleichen umher, - grassantur; přes přjwory něco w., prov. bey den Haaren herbeyziehen; co se wleče, nevteče, prov. aufgeschoben ist nicht aufgehoben, quod differtur, non aufertur; wláčiti se někam, s. smeykati se 2).
Wletjm, fut. ěl, ěti, hinein fliegen, involare; b) darauffliegen, advolare: muchy na korunu wletnauti mohau, Vel.
Wletnu, fut. ul, auti, vorh.
Wléwadlo, a, n. Einguß, m. infundibulum, R.
Wléwám, al, ati, s. wlegi.
Wléwánj, n. Eingießen, n. infusio; 2) Influenz, f. K. moc wléwánj činiti, slunce má wětssj

než giná wěc stwořená, *Vel.* (selten).

Wlezu, *fut.* zl, zti, *imper.* wlez, hineinkriechen, intro repere, irrepere: gá se tu zawru, aby na mne žádný newlezl; 2) hinaufsteigen, adscendere, escendere.

Wlha, y, *f.* s. žluwa; (nach *D.* žluwa zelená, Grünspecht, *m.* picus viridis, *Linn.*

Wlhce, *adv.* feucht, humide.

Wlhčjm, il, iti, s. wlažjm, *Vel.*

Wlhko, *a. n.* folg.; 2) s. wlhce.

Wlhkost, i, *f.* Feuchtigkeit, humor.

Wlhkostnj 1. v. der Feuchtigkeit entstehend: wlhkostnj nemoc.

Wlhký 3. (*abs.* wlhko), feucht, humidus, humectus.

Wlhnu, hl, hnauti, feucht werden, humescere, humidum fieri.

Wljdný 3. leutselig, humanus, comis, benignus; -ně, *adv.* -ne, -iter, -ne; -nost, i, *f.* -keit, *f.* -nitas, mitas, -nitas; b) *sl.* als Titel der untern u. Dorfschullehrer: Waše Wljdnost, insgem. Vestra Humanitas.

Wligi, besser wlegi.

†Wlistugi, owal, owati, einregistriren, bello adscribere, *Neg.*

Wljpám, al, ati, einsenken: kladiwo wljpá do kamene, co do hljny.

Wljtám, *fut. fr.* ati, s. wletjm.

Wlitý 3. eingegoßen, infusus: 2) eingeflößt (v. der Natur), instillatus: lidem ta wážnost gako wlitá a přirozená gest, *K.*

Wljwám, bess. wléwám.

Wlk, a, *m.* Wolf, *m.* ein bekanntes Thier, lupus: wlk změnj srst, ne powahu, *prov.* der Wolf läßt v. Haaren, aber nicht v. Art, lupus pilum mutat, non mentem, ingenium, *Syl.* s wlky wlcky, *prov.* sich nach andern richten: nepravili ti: s wlky wlcky, *K.* mladé wlky krmiti, *prov.* einem Undankbaren Wohlthaten erweisen, *Syl.* b) das Wundreiben, z. B. vom Reiten, intertrigo, s. ssaustám; c) um sich fressendes Geschwür, herpes; 2) Nebenschoß, Nebenzweig, *m.* stolo; 3) Hohlkreisel, Kugelkreisel, *m.* trochus, *D.* 6) ein Haken, etwas aus dem Brunnen herauszuziehen, Wolf, harpago; 6) Wolf, ein kürbißförmiges Holz mit Furchen, beym Seiler, etwa lignum cucurbinum; 7) Grube, *f.* im Bergw. für das zusammenfließende Wasser, colluvies fodinae, *K.*

Wlkolak, a, *m. sl.* s. hltoň, žrák; 2) s. lakomec bezedný; 3) nach *Ryb.* Hyäne, hyaena?

Wlna, y, *f.* Wolle, *f.* lana; 2) d. Welle des Wassers, unda; besonders des Meeres, Flusses, fluctus, unda; *pl.* wlny, Fluthen, *pl. D.* wlny wyhazowati, Wellen werfen, z. B. Meer, Fluß, fluctuare, undare; auch vom siedenden Wasser im Kessel, undare: wlnami sem y tam se zmjtati, v. den Wellen hin u. her geworfen werden, z. B. ein Schiff, fluctuare; trop. wlnami starosti a péče se zmjtati, in Aengsten stecken, curarum fluctibus agitari, *Syl.*

Wlnař, e, *m.* Wollenhändler, *m.* negotiator lanarius; -řka, y, *f.* -inn, *f.* -řstwj, -ský, Wollenhandel, *m.* negotiatio lanaria.

Wlnatný 3. wollig, laneus, *Neg.*

Wlněný 3. wollen, aus Wolle, laneus.

Wlničnjk, a, *m.* Wollenspinner?

Wlnobitj, *n.* Wellen, Wogen, *pl.* fluctus.

Wlnobitný (-tý) 3. wogig: -moře.

Wlnonesný 3. wolletragend, laniger, *D.*

†Wlnopratec, tce, *m.* Wollwascher, lotor lanae, *R.*

Wlnotepec, pce, *m.* Wollkämmer, pectinans lanam.

Wlom, u, *m.* Einbruch, *m.* irruptio, effractio.

Wloni, *adv.* fährt, im vorigen Jahre, anno superiore.

Wložjm, *fut. ex.* il, iti, einlegen, hineinlegen, Sachen, z. B. Holz 2c. imponere, injicere, inserere; 2) auflegen, auferlegen, imponere: wložen auřad na mne, *Cyr.* wložil na knihu dwa prsty, *Vel.* 3)-do knihy, eintragen, einschreiben, inserere, inscribere; s. auch odpor.

II. *rec.* w-ti se, s. wkládám, se.

Wltawa, y, *f.* (nach *D.* aus dem deutschen Vuldacha, nach *Haj.* v. whltám), s. Moldawa.

Wluzugise, owati, s. wlaudjm-se.

Wměnjm, *fut.* il, iti, einlösen, z. B. das Papiergeld, reluere, *P.*

Wmetám, wmecy, *fut.* wmetal, wmetati, s. wházým.

Wměssugi, -se, owati, s. wmjsým.

Wměstknám se, s. směstknám se.

Wmjsým, *fut. ex.* yl, yti, einmengen, einmischen, immiscere, admiscere, intermiscere.

II. *rec.* w-ti se, sich einmischen, einmengen, se alicui rei immiscere, intermiscere; b) hinein taumeln, z. B. w neznabožstwj.

Wnada, y, *f.* Lockspeise, Körnung, *f.* Köder, *m.* esca; 2) *ol.* s. náwěsstj, *D.*

Wnadjm, il, iti, ankörnen, anlocken, inescare: -ryby, *R.*

†Wnadný 3. anlockend, alliciens; -nost, i, *f.* Reiz, *m.* illecebra, *Neg.*

Wnássjm el, eti, s. wnesu.

Wnak, bess. nak.

Wnauče, ete, *n.* folg. *gen. Com.*

Wnaučeк, čka, der kleine Enkel, nepotulus.

Wnawná kost, Überbein, *n.* ganglion, apophysis, *R.*

Wně, *adv.* außen, außerhalb, extra.

††Wněssný 3. bess. zewnitřnj, *J.*

Wnesu, *fut.* sl, wnésti, *imper.* wnes, eintragen, hinein tragen, z. B. in einen Ort 2c. inferre.

Wniknu, *fut.* kl, knauti, eindringen, penetrare: do těch zemj wnikl, *Vel.*

Wnitř, *adv.* inwendig, innerlich, intra, intus, intrinsecus: wnitř y zewnitř, inwendig u. auswendig, intra et extra; do wnitř, einwärts, introrsus, introrsum.

Wnitřek, třka u. třku, *m.* das Innere, Inwendige, interiora, *plur.*, pars interior, *B.*

Wnitřnj 1. inwendig, innerlich, intestinus, internus; auch interior, wenn es dem auswendig entgegen steht.

Wnitřnost, i, *f.* s. wnitřek; *pl.* -nosti, das Innerste, viscera, *R.*

Wniwec, *adv.* z. B. wniwec obrátiti, vernichten, zu Grunde richten, ad nihilum redigere.

Wnočjm, iti, *ol.* s. wrazým.

Wnosým, *fut. fr.* yl, yti, s. wnesu.

Wnowě, *adv.* neu, nove, recens.

Wnučka, y, *f.* Enkelinn, neptis.

Wnuk, a, *m.* Enkel, *m.* nepos.

Wnukám, ati, folg. -ánj, *n. verb.* -přirozené, Instinkt, *m. Lesch.*

Wnuknu, *fut. ex.* kl, knauti, eingeben, in den Sinn, suggerere, subjicere, monere.

Wnuknutj, *n.* Eingebung, das

Eingeben in den Sinn, monitus.
Wnukyně, *f.* s. wnučka, *Vel.*
Wnutkám, *fut.* al, ati, něco do ně-koho, einzwingen, jemand etwas, vi ingerere alicui rem, cogere aliquem ad sumendum.
Wňutri, *sl.* s. wnitř.
Wnuž, *ol.* s. gako.
Wo, *sl.* s. w, we.
Woblo, beſſ. oblo.
Wobřew, Ortſtricke an den Jagdtüchern, womit ſie ausgeſpannt werden, etwa epidromides, *R.* 2) Seil am Segel? Spreizſegel?
Wochlář, e, *m.* Hechelmacher, etwa pectinarius; - řka, y, *f.* - inn, *f.* - ria; - řský 3. - ſtwj rc. wie bey pekař.
Wochle, *f.* Hechel, *f.* pecten.
Wochlice, *f.* Hechelkamm, *m.* pecten Veneris, *Vel.*
Wochlička, y, *f.* Kratzel, *n.* *D.*
Wochlowačka, y, *f.* Hechelweib, *n.*
Wochlugi, owal, owati, hecheln, pectinare; 2) s. přetřepáwám.
Wochomůrka, beſſ. muchomůrka.
Wočjm ſe, iti, s. pupenjm ſe.
†Wod, u, *m.* Leiter, z. B. bey der Volt. Säule, conductor, *P.* s. auch wodič; 2) *ol.* s. wedenj, *Dal.*
Woda, y, *f.* (vgl. ὕδωρ), Waſſer, *n.* aqua; ſtogatá woda, ſtehendes Waſſer, aqua stagnans; tekutá w., fließendes W., aqua profluens; řjčná w., Flußw., a. fluvialis; ſtudničná w., Brunnenw., a. fontana; žiwá, pramenitá w., Quellw., a) das hervorquillt, a. viva, scaturigo; b) aus der Quelle geſchöpftes W., a. fontana; deſſtowá w., s. deſſtowka; dobrá w., Heilbrunnen, a. salubris, salutifera, *D.* pálená w. (wodička), abgezogenes W., a. destillata; w. w krwi, das W. im Blute, lympha; zrawá woda, s. ſſatwaſer; pro wodu choditi, gjti, W. holen, petere aquam od. aquari; geſt weliká w., es iſt groß W., z. B. durch Austretung der Flüße, magnae sunt aquae; 2) beym Gewebe, das Gewäſſerte, z. B. vbrus s wodau, gewäſſertes Tiſchtuch, mappa undulata, *R.* 3) (ſelten) s. mok 1).
Wodačka, y, *f.* Waſſerträgerinn, aquatrix.
Wodák, a, *m.* Waſſerführer, *m.* a) Waſſerhohler, aquator; b) Waſſerleiter, *m.* aquilex.
Wodař e, *m.* Waſſerträger, aquator; - řka, y, *f.* - inn; - ſký rc.
Wodárna, y, *f.* Waſſerbehältniß, *n.* z. B. auf Schiffen, lacus.
Wodič nitj, Fadenleiter beym Seidenwirker, cynosura filorum, *R.*
Wodjček, čku, *m.* *sl.* s. wodjdko.
1. Wodička, y, *m.* s. wodopigan, *Reschel.*
2. Wodička, y, *f.* *dim.* Wäſſerchen, aquula; 2) s. woda 1).
Wodjdko, a, *n.* Leitband, *n.* fascia ductaria; b) Gängelwagen, etwa incessorium, *D.*
Wodidla, *pl. gen.* del, folg. *D.*
Wodidlo, a, *n.* s. wodjdko, *D.*
†Wodjk, u, *m.* hydrogenium *Ber.*
Wodjm, il, iti, *fr.* v. wedu; 2) *sl.* wodj, *impers.* es gehet nicht richtig zu, irre führen, z. B. das Irrlicht.
Wodjtko, a, *n.* s. wodjdko.
Wodka, y, *f.* s. koralka.
Wodmeň, *adv. sl.* neulich, nuper.
Wodňanka, y, *f.* zroſtlina, hydrocharis.
Wodnář, e, *m.* Waſſermann, am Himmel, aquarius; 2) Hydrauliker, hydraulicus, *D.* - řſtwj, *n.* Hydraulik *f.* *D.* - řſký 3. rc.
Wodnatý 3. wäſſerig, voll Waſſer,

aquosus, aquaticus; -tost, i, f. -keit, f. -sitas, conditio aquosa.

Wodnj 1. zum Wasser gehörig, es betreffend, aquarius; wodnj džbán, Wasserkrug, m. hydria; w. kolo, Wasserrad, n. rota aquaria; w. konew, Wasserkanne, f. cantharus aquarius, urna, situla; w. mleyn, Wassermühle, mola a-ia; 2) im od. am Wasser lebend, wachsend, aquaticus; w. blecha, myš, Wasserfloh, -maus, f. pulex, mus aquaticus; w. pawauk, Wasserspinne, f. tippula, aranea aqca; w. pták, Wasservogel, m. avis aquatica; w. kos. (černá kačka), das schwarze Wasserhuhn, fulica atra; w. mussta, Wassermücke, f. mulio; w. gitrocel, Froschlöffel, Wasserwegerich, m. alisma plantago, *Linn. D.* w. česnek, *sl.* Wasserknoblauch, Wasserlauch, m. teucrium scordium, *hung.* vizi foghagyma, vizi fodorka; 3) wasserähnlich, aqualis; s. auch barwa, strog ꝛc.

Wodnice, Wassereimer, m. aqualis urna, hydria; 3) od. bjlá řepa, Wasserrübe, f. rapum longum, *Vel.* nach *R.* wilde Kresse, bunium; 3) kožený pytel, Wasserschlauch, (Bergb.) uter coriaceus; 4) Nix, m. Nixe, f. Wassergeist, m. etwa spectrum aquatile.

Wodnjk, a, m. Wassermann, (Gespenst); s. vorh.

Wodnokrewný 3. phlegmaticus; -nost, i, f. phlegma, n.

Wodnotedlný 3. wassersüchtig, hydropicus, hydrope laborans; -nost, i, f. Wassersucht, f. hydrops.

Wodnotelný 3. (aus wodné tele? *D.*) vorh.

Wodnozemnj 1. s. wodozemnj, *D.*

Wodný 3. s. wodnj: wodná brána, *B.*

Wodokrewný, s. wodnokrewný.

Wodolaz, a, m. s. morec.

Wodopád, u, m. Wasserfall, m. Wassercascade, f. cataracta (artificiosa), *R.*

Wodopigan, a, m. Wassertrinker, hydropota, aquae potor, *Com.*

Wodopisec, sce, m. Wahrsager aus dem Wasser, hydromantes; hydraulicus, *K. Cyr.*

Wodotok, u, m. Wasserleitung, f. aquae ductus.

Wodozemnj 1. z. B. wodozemnj swět, mundus terraqueus, *Neg.* wodozemnj žiwočich, Amphibium, n. amphibium.

Wodra? s. odr 1), *Kyb.*

Wog, e, f. Deichsel, f. z. B. am Wagen, temo; 2) (*masc.*) *ol.* Heer, n.

Wogáček, čka, *dim.* v. wogák.

Wogačka, y, f. Soldatenfrau, -weib, n. uxor militis.

Wogácký 3. Soldaten-, soldatisch, militaris; -ctwj, n. Soldatenleben, n. vita, status militaris.

Wogák, a, m. Soldat, Kriegsmann, m. miles; starý w., ein alter Soldat, veteranus; dobrowolný w., Volontär, Freywilliger, m. volo, voluntarius, miles voluntarius; w. na wodě, Sees., m. maritimus; za wogáka od. na wognu se dáti, s. wogna; s. auch nowáček 2) u. prostý.

Woganda, y, f. Soldatenmensch, n. Soldatenhure, f. scortum.

Woganka, y, f. *sl.* s. wogáčka.

Wogen, *ol.* s. wogák.

Wogenský 3. d. Soldaten od. den Krieg, od. den Kriegsdienst betreffend, militaris; *adv.* -sky, soldatenmäßig, nach Kriegsart,

militari, castrensi ratione, *B.*
††Wogenstwo, *a, n.* Militär.
Wogetjm se, iti, *sl.* kreischen.
Wogna, *y, f.* Krieg, *m.* bellum, w. obhágná, Schutzkrieg, *m.* bellum defensivum, *Com.* na w-nu bráti, rekrutiren, tyrones legere; dáti se na w-nu, sich anwerben lassen, sich unterhalten lassen, dare nomen militiae, *R.*
Wognice, *bess.* ognice.
Wogsko, *a, n.* Kriegsvolk, *n.* Kriegsvölker, Armee, *f.* Kriegsheer, *n.* copiae, exercitus, copiae militares; wogsko na zemi, Landmiliz, *f.* milites defendendae terrae; w. na moři, Seemacht, *f.* copiae maritimae; ztracené w. (bitwu začjnagjcý), Scharmützler, ferentarii, rorarii milites, *Vel. N.*
Wogtěssfa, *y, f. mor.*, bohatý getel, s. lucerna 2).
Wohladč, *e, m. sl.* s. ohledčj.
Wohlady, *pl. sl.* Freywerben, *n.*
Wokaun, *a, n.* Bars od. Barsch, *m.* ein Fisch, perca.
Wokragek, *bess.* okragek.
Wol, wolem *rc.* s. wůl.
Woláč, *e, m.* wolatý holub, Kröpfer, *m.* Kropftaube, *f.* columba gutturosa, *Linn.*
Wolačo, *sl.* s. něco.
Wolák, *a, m.* Ochsenhirt, *m.* bubulcus, pastor boarius, subsequa; 2) Ochsentreiber, *m.* subsequa.
Wolám, *al, ati,* rufen, vocare; s. auch neboh; -ávám, *al, ati. fr.* II. *rec.* w-ti se, s. odwolám se.
Wolánj, *n.* Rufen, *n.* vocatus.
Wolátko, *a, n. dim.* Kröpfchen, *n.* z. B. des Menschen, strumella.
Wolatý 3. kropfig, strumosus; s. auch wolač.
Wolávám, *ati, fr.* v. wolám.

Wolawec, *wce, m.* Lockvogel, *m.* illex, illix.
Wolawka, *y, f.* Reiger, *m.* ardea cinerea, *Linn.* s. auch peřestý.
Wolawý 3. z. B. pták, s. wolawec.
Woldřich, s. Oldřich.
Wolče, *ete, n.* folg.
Wolček, *čka, m. dim.* Oechschen, *n.* buculus, juvencus.
Wole, *gen.* ete, *dat.* eti *rc.* Kropf, *m.* a) verhärtete Halsgeschwulst, struma, scrophula, od. scrofula; b) bey dem Körnerfressenden Geflügel, d. Kehle, Schlund, *m.* guttur; nesyté wole, s. žraut, *Syl.*
Wolek, *lka, dim.* s. wolček.
Wolenec, *nce, m.* Wähler, *m.* elector, delector: wolenec na 8. ceduljch? *Vel.*; 2) s. kurfirsst.
Wolenj, *n.* Wahl, *f.* Wählen, *n.* delectus, lectio, electio; zu einem Amte, lectio, electio, creatio, cooptatio.
Wolenisstě, *n.* Wahlort, *n.* locus electionis (comitiorum).
Wolhary, *f. pl.* Bulgaria, *Kram.*
Wolhyně, *f.* Volhinien, Volhinia: Wolhyni opanowal, *Vel.*
Woljar, *a, m. sl.* Ochsenknecht.
Woljm, *il, iti,* wählen, z. B. etwas od. jemand, legere, deligere, optare; zu einem Amte, creare, legere, eligere, auch cooptare: wolen gest králem, er ist zum König gewählt worden; 2) lieber wollen, malle; auch mit raděgi: woljm raděgi vmřjti, *K.* wol neb newol, wolme, newolme, nolle velle, *Vel.*
Woljn, *u, m.* s. wolenisstě, *Lesch.*
Wolisko, *a, n. sl. augm.* v. wůl.
Wolitel, *-kyně,* s. wywolitel.
Wolkám, *al, ati, sl. cum dat. pers.* po wůli dáti, den Willen lassen, voluntati indulgere; 2)

wolkati sobě na někom, jemand wüllkührlich behandeln.

Wolky, newolky, *adv. sl.* s. wol neb newol, unter woljm.

Wolno, unbefangen, folg.

Wolný 3. (*abs.* wolen, wolno), willig, dienstwillig, libens, lubens, promtus: on gest snadný a wolný k rozmlauwánj, Pr. wolné slyssenj, *Vel.* k službám wolný, dienstwillig, dienstfertig, officiosus; 2) fertig, behend, paratus, promtus, expeditus: aby wolněgssj byl, zawazedly se neobtěžug, *Com.* meč se hbitěgi (wolněgi) z posswy wysmekal; 3) frey, an nichts gebunden, liber: wolen gsem sobě swými audy a činy, *Com.* kdo sobě wolen gest, *Id.* wolno bylo manželku propustiti, *Id.* 4) weit, nicht enge, nicht knapp, geräumlich, z. B. Schuh, Rock 2c. laxus, amplus: w bezcestj průchod wolný způsobuge, *K.* dwa wozowé wolně sebe mohli minauti, *Cyr.* 5) unbefangen, integer; -ně, *adv.* promte, libenter: parate, promte, expedite; libere; laxe; integre; -nost, i, *f.* Willigkeit, Dienstwilligkeit, *f.* animus promtus; 2) Weite, Geräumigkeit, *f.* laxitas; 3) Unbefangenheit, integritas.

†Wolnoslužebný 3. dienstwillig.

Wolopjch? *Hne'wkowsky.*

Wolowatjm, ěti, *sl.* dumm werden

Wolowatý 3. s. wolatý, *Vel.*

Wolowec, wce, *m.* Rindsauge, *n.* Rindsblume, buphtalmum, *L.*

Wolowý 3. v. Ochsen, bubulus: w-wý lalok, Wammt, *f.* am Halse der Ochsen, palear; w-wý gazyk, Ochsenzunge, *f.* a Zunge des Ochsen, lingua bubula; b) Ochsenzunge, anchusa officinalis, buglossum angustifolium majus, *hung.* ökör nyelv, mezei atratzél, *Linn.* w-wé oko eine Art großer Weitrauben; planý w-wý gazyk, *sl.* wilde Ochsenzunge, echium vulgare, *hung* töviskes od. vad atratzél, *Id.* s. auch diwizna.

Wolsse, *f.* Erle, *f.* alnus od. betula alnus, *Linn.* w. lepká, alnus glutinosa; wolsse zpilowaná, serrulata -.

Wolssička, y, *f. dim.* v. vorh.

Wolssowj, *n.* Erlenwald, *m.*

Wolssowý 3. erlen, alneus.

†Woltanka, y, *f.* d. voltaische Säule, columna Voltæ, *P.*

Woměg, e, *f.* Eisenhütchen, Eisenhütlein, (Pflanze), aconitum.

Womok, s. omok.

Won, *sl.* s. wen.

Woňačka, y, *f. sl.* s. woňawka.

Wonka, *sl.* s. wenku.

Wonakwý 3. anständig, was angeht, auch ordentlich, aptus, consentaneus, tolerabilis; 2) vorzüglich, ausgezeichnet, distinctior, *Ryb.*

Woňawka, y, *f.* s. kytka, *Syl.* 2) Riechfläschchen?

Woňawý 3. riechend, odorus.

Wóněhda, -kda, *sl* s. onehdy.

Woněnj *n.* Riechen, *n.* odoratus, odoratio, olfactus.

Wonjam, al, ati, *sl.* folg.

Wonjm, ěl, ěti, riechen, einen Geruch v. sich geben, z. B. růže pěkně wonj, olere; das, wornach etwas riecht, steht im Instrumental, z. B. wjnem woněti, nach Wein riechen, vinum olere; 2) k něčemu woněti, an etwas riechen, odorari rem; 3) *cum dat. pers.* behagen, pla-

cere: powěrné náboženstwj gim wonj, *K.* 4) *act.* riechen odorari: cožkoli slyssj, widj, wonkgj, *Com.*

Wonnost, i, *f.* Duft, *m.* Wohlgeruch, *m.* odor: w cedrowých wonnostech chowati; wůně wonnosti newystižitedlné, *B.*

Wonný 3. wohlriechend, odorus, bene odorus.

†Wonostrom, u, *m.* zrostlina, mirodendrum.

Wonuce, bess. onuce.

Wopchám, *sl.* s. wepchám.

Woplečj, bess. oplečj, Unterkleid um d. Schulter, humerale.

Wor, u, *m.* Floß, *n.* Flöße, *f.* ratis; - rek, rku, *m. dim.*

Worám, worné *ic.* s. orám.

Worowý 3. s. dřjwj.

Woř, unrichtig für oř.

Worssile, *f.* Ursula, *f.*

Worssilinka, y, *f.* Ursulinerinn, Ursulina, *Dlab.*

Wos, wosa, s. os, osa.

Wosk, u, *m.* Wachs, *n.* cera; parunkowý (lipowý) w. Weißwachs, cera candida, *Syl.*

Woskář, e, *m.* Wachszieher, *m.* cerarius, cereorum confector; -řstwj, *n.* ars tractandi ceram; -řka, - řský *ic.* wie bey pekař.

Woskowaný 3. *part.* z. B. w - né plátno, Wachsleinwand, *n.* linteum ceratum.

Woskowice, *f.* Wachskerze, *f.* Wachslicht, *n.* cereus, *D.*

Woskowý 3. wächsern, cereus.

Woskugi, owal, owati, wichsen, mit Wachse überziehen, cerare, incerare, cera obducere.

Wosleyš, e, *m.* s. kaukol.

Wosný 3. Achsen-; wosná stolice, Schneidebank, *f.* (Bürstenb.) equuleus, *R.*

Wosstjm, il, iti, *sl.* s. woskugi.

Wossitka, bess. ossitka.

Wosskerusse, wotěž, wotka, *ic.* s. d. richtigern osskerusse, otěž *ic.*

Wosstěný, 3. *sl.* s. woskowý.

Wosstj, *n.* s. osyna.

Wosstina, y, *f.* Wabe, Gehre, *f.* Wachsscheibe, *f.* favus.

Wotule, *f.* ročnj sena? *Kyb.*

Wogtěch, a, *m.* Adalbert, Adalbertus; - tjssek, sska, *m. dim.*

Woz, u, *m. sl.* s. wůz.

Wozárna, y, *f. sl.* Wagenschoppen, *m.* Wagenremise, *f.* tectum vehicularium.

Wozatag, e, *m.* Fuhrmann, *m.* a) der einen Wagen fährt, Kutscher, Fuhrknecht, *m.* auriga, *Cyr.* b) der für Lohn Waaren u. Personen fährt, auriga, vehicularius, vector; c) ein Gestirn, auriga, heniochus; -stwj *n.* folg. 1).

Wozba, y, *f.* Fuhrwesen, *n.* res vehicularia, *D.* 2) Fahrt, *f. D.*

Wozeyček, čku, *m. dim.* kleiner Wagen, curriculum, plostellum.

Wozher hru, *m.* und wozgr, u, *m.* Rotz, *m.* mucus.

Anm. Da sowohl d. Slowaken wozgr, als auch d. Russen, Pohlen, Serben wozgra sagen; so ist auch das böhmische wozher richtiger, als ozher.

Wozhřiwka, y, *f.* Schnupfen, *m.* gravedo.

Wozhřiwý 3. mit dem Schnupfen behaftet, gravedinosus; -wost, i, *f.* vorh.

Wozka, y, *f.* s. wozatag a).

†Wozné, ého, *n.* Fuhrlohn, *n.* pretium vecturæ, *P.*

Woznj 1. d. Wagen (Wägen) betreffend, vehicularis; w. kolo, Wagenrad, *n.* rota vehicularis.

Woznice *f.* Wagenfaß, *n.* vas vehiculare; 2) s. wozárna; 3) Fahrweg, *m.* via currulis, D. 4)

Fischfaß *n.* dolium piscarium *D.*

Woznjk, *a, m.* woznjkůň; b) *m.* wůl, ſ. tažný kůň, wůl, 2 *Par.* 1, 17. (wo dieß Wort treffender iſt, als das deutſche Wagen, das ungr. szekér, u. ſelbſt als das lateiniſche quadriga.)

Wozný, 3. ſ. woznj; wozné clo, Achſengeld, *n.* vectigal pro plauſtro, *D.*

Wozowý, 3. ſ. woznj; wozowá ceſta, ſ. woznice 3).

Wozub, beſſ. ozub.

Wozyč, *e, m.* ſ. wozatag b).

Wozýček, čku, *m.* ſ. wozeyček.

Wozýk, u, *m.* ein leichter Wagen, curriculum.

Wozým, -ſe, yl, yti, *fr.* v. wezu: w-yti ſe po někom, auf jemand herum reiten, ihn hunzen.

Wozýwám, ati, *fr.* 2. v. wezu.

Wpád, u, *m.* Einfall, *m.* Hineinfallen, *n.* z. B. der Feinde ins Land ꝛc. irruptio, incursus; des Flußes ins Meer, incursus.

Wpadám, ati, *fut. fr.* v. wpadnu.

Wpadlý 3. was hineingefallen iſt, illapsus; 2) eingefallen, z. B. wpadlé oči, oculi latentes.

Wpadnu, *fut. ex.* dl, dnauti, *imper.* wpadni, einfallen, hineinfallen, a) unverſehens, incidere, illabi; b) mit Fleiß, z. B. ins Land ꝛc. irruere, irrumpere: wpadagj do domů, *Com.*

Wpauſſtjm, ěl, ěti, ſ. wpuſtjm.

Wpeřjm, *fut.* il, iti, ruce, antaſten, angreifen, invadere: do cyzýho ſtatku ruce wpeřiti, *Vel.*

II. *rec.* w-ti ſe, vorh. tak ſe lichwa do lidj wpeřila, ꝛc. *Vel.*

Wpich, u, *m.* wpichowé, Einſtecher (Färb.) bacilli, *R.*

Wpichnem, *fut.* wpichol, nauti, *sl.* hinein ſtechen, infigere.

Wpigi, *fut.* il, iti, einſaugen, imbibere.

II. *rec.* w-ti ſe, ſich einſaugen, imbibi: wpige ſe woda do mauky, *K.*

Wpjſſi, *fut. ex.* wepſal, wepſati, einſchreiben, inscribere, inferre litteris.

Wpiſugi, owal, owati, vorh.

Wplazým ſe, *fut.* yti ſe, ſ. wlezu.

Wpletu, *fut.* tl, wpléſti, hineinflechten, innectere; ſ. auch kolo; trop. do mnohých těžkoſtj něk.

Wpliſſtjm, *fut.* iti, ſ. wkydnu, *K.*

Wpljžjm ſe, ſ. wplazým ſe.

Wplodjm, *fut.* iti, einpflanzen.

Wpochlebugi ſe, owati, ſich einſchmeicheln, adulando se insinuare: w-ti ſe do ſtolic, *Com.*; - w auřad, w ſlužbu ꝛc.

Wprawjm, *fut. ex.* il, iti, hinein bringen, inferre, ingerere &c. do rozkoſſnjků gjdla obmyſſly wprawugi, *Com.* močenjm wprawiti, einätzen, *D.*

II. *rec.* w-ti ſe, hinein kommen, einziehen ꝛc. se inferre: do města s wogſkem ſwým ſe wprawil, *Cyr.* 2) ſich darein finden, ſchicken, einrichten, ſich einſtudiren, accommodare se: do obchodu ſe wprawiti, *Com.* wprawil ſe do gazyka polſkého, *Id.* Caſům rozuměti, a do nich ſe wprawiti.

Wprchnu, *fut.* chl, chnauti, hineinlaufen: wprchla mezy giné ženy, *Wrat.*

Wpřirozenjm, *fut.* il, iti, ſobě, ſich ganz aneignen, angewöhnen: to ſem ſobě wpřirozenil.

Wproſým, *fut.* yl, yti, durch Bitten hinein bringen: wproſyti něco do někoho.

II. *rec.* w-ti ſe, durch Bitten einkommen, precibus se insinuare: do ſtolic, w auřady ꝛc. *Com.*

Wproſſugi, -ſe, owati, vorh. *Id.*

Wpuſtjm, *fut. ex.* il, iti, ſſtěn, ein-

lassen, hinein lassen, immittere.

Wrabčátko, *a, n. dim.* ein kleiner Sperling, passerculus.

Wrabče, ete, *n.* vorh.

Wrabčj 1. v. Sperlingen, passerinus.

Wrabec, bce, *m.* Sperling, *m.* (Spatz *m.*) passer, *Kl.* fringilla domestica, *Linn.*

Wrabeček, ečka, *m.* s. wrabče.

Wrabj 1. z. B. wrabj sýmě, Meerhirse, *f.* lithospermum officinale, *Linn.*

Wracám, ati, *sl.* folg. 2) s. bligi.

II. *rec.* w-ati se, *sl.* aufs neue wieder rindern, v. den Kühen.

Wracým, el, eti, s. wrátjm.

Wrag, *sl.* s. prý, sagt, inquit.

Wrah, *a, m.* Todtschläger, Mörder, homicida; wrah otce, matky, Vater-, Muttermörder, parricida, matricida, *Syl.* w. krále Königsmörder, interfector regis; w. samého sebe, Selbstmörder, se ipse occidens; w. cti, Ehrenräuber, ereptor famæ, *Vel.* s. auch wrahhj. 2) *ol.* & *russ.* Feind, *m.* hostis.

Wrahhj, *m.* Brudermörder, *m.* fratricida.

1. **Wrana** *y, f. sl.* s. swačina; o wysoké wraně, ungefähr um 3, - o nizké w., um 6 Uhr nachmittag.

2 **Wrána**, *y, f.* Krähe, *f.* cornix, corvus cornix, *Linn.* wrána wráně oka newykline, *prov.* eine Krähe hackt der andern kein Aug aus.

Wrančjm, iti, s. maučjm.

Wranj 1. v. Krähen, z. B. wranj noha, Krähenfuß, *m.* 1) eigentlich. 2) eine Pflanze, coronopus, plantago coronopus, *L.* w. oko, Krähenauge, *n.* (Pflanze) strychnos, nux vomica *Linn.*; *pl.* w. oka, s. bor ůwky 2).

Wranistwý 3. z. B. obilj, s. bugný, *Puchm.*

Wranka, *y, f. sl.* der Spund am Faß; *russ.* woronka, Trichter.

Wraný 3. rabenschwarz, coracinus; wraný kůň, Rappe, *m.* ein schwarzes Pferd, equus ater.

Wráska, *y, f.* Runzel *f.* ruga.

Wrasstjm se, il, iti, sich runzeln, Runzel bekommen, rugas facere: pečowánjm se wrasstiti; gá opět se wrasstiti, *Com.*

Wrat se zase, Harnkraut, Flachskraut, *n.* linaria.

Wrata, *gen.* wrat, *n. pl.* Thor, *n.* porta; w. do zahrady od. zahradnj, Gartenthor, porta horti; w. do dworu, Hofthor; 2) Mündung eines Flußes, ostium: Dunag sedmi wraty do moře padá.

Wrátce, tec, *pl.* s. wrátka.

Wrateň, Thorflügel?

Wratidlo, *a, n.* Weberbaum, *m.* jugum (textorium).

Wrátjm, *fut.* il, iti, zurückgeben, reddere, restituere; 2) einen zurück gehen lassen, jubere redire: wrátil ho s cesty.

II. *rec.* w-titi se, zurückkehren, reverti, redire, serecipere.

1. **Wratislaw**, *a, m.* Mannsnahme.

2. **Wratislaw**, *i, f.* Breßlau, in Schlesien, Vratislavia; - an, *a, m.* - nka, *y, f.* ein Breslauer, - inn, *f.* Vratislaviensis; - ský 3.

Wrátka, *tek, n. pl. dim.* Pförtchen *n.* portula.

Wrátký 3. co se rádo zwrátj, unstät, inconstans: zbožj w-ké.

Wrátná, *é, f.* s. wrátný.

Wrátnice, *f.* des Thorwächters Stube, *f.* conclave janitoris.

Wrátno, *ol.* s. zpátky.

Wrátný, ého, *m.* Thorwärter, Thürhüter, Thürwärter, *m.* ja-

nitor; - ná, é, *f.* - inn, - inn, rc. *f.* - trix.

Wrátyk, e, *m.* Rainfarn, *m.* tanacetum vulgare, *hung.* varadics, geleszta-virág.

Wraubek, bku, *m. dim.* v. wrub, Einstrich, *m.* auch Kerbe, *f.* stria, *D.* mnoho zaublů a wraubků, *Com.*

Wraubjm, *fut. ex* il, iti, einkerben, striare; 2) *fut.* sekeru wraubiti, i. e. wtjti.

Wraubkugi, owati, vorh. *D.*

Wraucně, *adv.* inbrünstig, ardenter, vehementer, cum animi impetu.

Wraucnost, i, *f.* Inbrunst, Hitze *f.* ardor, vehementia.

Wraucý 3. siedend, fervens, fervidus; 2) inbrünstig, ardens, vehemens; 3) jäh, hitzig, rasch, præceps: k zlému přjliš wraucý a klopotnj gsau, *h.*

Wrawa, y, *f. sl.* Gerede, *n.* mnoho wrawy, málo zprawy, *prov.*

Wrawjm, il, iti, *sl.* s. prawjm.

Wráworám, al, ati, zurück schlagen, zurück prallen, zurück fahren, zurück stürzen, recellere, retro ferri, *Syl.* wráworánj zpátkem, reciprocatio, *Id.*; zurück taumeln: wráworá podnapilý zbor, *Puchm.*

Wrawůšska, y, *f. sl.* Plauderer.

Wray, *sl.* s. prý, sagt, inquit.

Wráz, e, *m. sl.* s. šrám, Strieme, vibex; - zek, zku, *m. dim.*

Wrazba, y, *f. sl.* Hexerey, *f.* fascinatio.

Wrazda, y, *f.* Todtschlag, Mord, *m.* cædes, homicidium: wrazda nad bratrem zpáchaná, Brudermord, fratricidium; w. nad otcem zp-á, Vaterm. patricidium, parricidium.

Wrázdjm, iti, *sl.* d. Thür viel aufmachen.

II. *rec.* w-iti se, aus u. eingehen.

Wražebnice, *f. sl.* s. strygă.

Wražebnjk, a, *m. sl.* s. strygon.

Wražec, žce, *sl.* s. wražedlnjk.

Wražedlnjcký 3. s. wražedlný.

Wražedlnjctwj, *n.* Mordsucht, *f.* cupiditas cædis.

Wražedlnjk, a, *m.* - nice, *f.* kterýž (neb kteráž) w půtce neboližto z hněwu, w swáru, dle pomsty, druhého zabigj, *Pr.* Todtschläger, - inn, *f.* homicida, *m. f.* percussor; vgl. morděř.

Wražedlný 3. mordsüchtig, mörderisch, sanguinarius, cupidus cædis: - města, - lidé, - meč. *B.* b) den Todtschlag betreffend, sanguinarius: - skutek; - ně, *adv.* mörderisch, more homicidarum; w-ně na někoho sáhnauti.

Wražice, *f. sl.* s. wražedlnice.

1 **Wražjm**, iti, *cum praep.* na *et dat.* jemanden hold seyn, bene velle, favere alicui, *Kyb.* 2) *sl.* hexen, fascinare.

2. **Wrážjm**, el, eti, s. wrazým.

Wrážka, y, *f. sl.* s. wrážek.

Wrazým, *fut. ex.* yl, iti, žen, *imper.* wraz, einschlagen, a) hineinschlagen, z. B. einen Nagel, Pfahl, rc. infigere, defigere; b) hinein thun, z. B. Eyer in d. Suppe, immittere, inserere, injicere; c) auf jemand od. etwas stoßen, anrennen, impingere, illidi, offendere, incurrere; d) hinein stürzen, intro praecipitare, impellere, *B.*

II. *rec.* w-ti se, eindringen, hinein bringen, z. B. in etwas, penetrare, invadere, mit Gewalt, irruere, irrumpere. 2) einschlagen, einwärts dringen,

z. B. d. Blattern ꝛc. intus penetrare; 3) hinein stürzen, schnell herein kommen, irruere, irrumpere: w dluhy se wráželi, *K.*

Wrba, y, *f.* Weide, *f.* Weidenbaum (Felberbaum), salix; křehká w. Bruchweide, salix fragilis; bjlá w. Kopfw. s. alba *Linn.*; ssiroká, w. Seilw. West? s. caprea, *Ryb.* w. plačiwá (bess. smutkowá od. babilonská), Trauerw. s. babylonica, *Bercht.*

Wrbj, *n. coll.* Weiden, salices; mladistwé w. Weidenholz zum Flechten, vimen salignum.

Wrbice, *f.* s. wrbka, *D.* 2) (*sl.*) Weiderich, *m.* epilobium, *Linn.*

Wrbička, y, *f. dim.* kleine Weide.

Wrbičná kossile, s. rdesno, *Vel.*

Wrbina, y, *f.* Weidenbusch, *m.* salictum; 2) Weiderich, *m.* lythrum, salicaria, *L.* (auch lysimachia spicata purpurea, piros-fűzény); žlutá w. gelber Weiderich, *Lumn.*

Wrbisstě, *n.* Weidenbusch, *m.* Gehölz v. Weidenbäumen, salictum.

Wrbka, y, *f.* s. rdesno; sladká wrbka, s. potměchut.

Wrbowý 3. weiden, aus Weiden, aus Weidenholz, salignus.

Wrčenj, *n. verb.* v. wrčjm; 2) Brummen, Murren, *n.* murmur: w. gedněch proti druhým.

Wrch, u, *m.* Berg, *m.* mons, *K.* *pl.* wrchy, Gebirg, *n.* juga montium; 2) Gipfel, *m.* z. B. des Daches, Berges, culmen, cacumen, fastigium; wrch hory, Berggipfel, vertex, cacumen; w. stromu: haluzý a wrchů, *K.* w. hlawy, der Wirbel des Hauptes, Scheitel, *f.* od wrchu hlawy, až do spodku paty, vom Scheitel des Kopfes, bis zur Ferse des Fußes, a capite ad calcem; 3) d. obere Seite, z. B. na wrch, oben darauf, auf d. obere Seite, supra; na wrchu, oben drauf, auf der obern Seite, supra; 4) ein Haufen über dem ordentlichen Maße, cumulus; 5) das Höchste, Beste, der höchste Grad, summum: wrch práwa, summum jus; dal gim magestát na wrch práwa, aby od nich odwolánj nebylo, leč na krále, *Vel.* wrch sstěstj a mocy, *Vel.* wrch prawé maudrosti, *K.* wrch wtipu lidského, *Com.* maudrosti, *Id.* tam ge wrch lnu.

1\. Wrchnák, a, *m. pl.* wrchnácy, *sl.* s. wrchnj 2) b).

2\. Wrchnák, u, *m. sl.* der (obere) Deckel, operculum.

Wrchem, *adv.* eigentlich der Instrum. v. wrch: dolů wrchem, bergab; 2) gehäuft, geschlichtvoll, beym Messen; 3) *sl.* ober sich: wrchom ho hnalo, es hat ihm ober sich getrieben.

Wrchně, *adv.* s. powrchně, *Syl.*

Wrchnj 1. der, d. das obere, a) der Lage nach, superius, supremus, u. unter zweyen, superior; b) der Macht, dem Ansehen, Vorzügen nach, superior; 2) der, d. das oberste, a) der Lage nach, supremus, summus; b) der Größe, der Macht, dem Ansehen nach, supremus, summus; superior, wenn d. Rede v. zweyen ist; 3) *mor.* s. auředník, zpráwce.

††Wrchnjk, a, *m.* Obrister.

Wrchnost, i, *f.* Obrigkeit, *f.* magistratus, Herrschaft, *f.* ein Herr, dominus; auch Herr u. Frau, domini; 2) d. höchste Gewalt, Oberherrschaft, *f.* summa im-

perii: wrchnost y přednost w zemi dosáhnauti, rerum potiri; při dwořjch král. neywjce wrchnostj mohau pochlebnjcy, -haben die überlegene Macht.
Wrchnostenský 3. obrigkeitlich, ad magistratum pertinens; 2 herrschaftlich, dominicus, *D.*
Wrcholek, lku, *m.* s. wrchowec?
Wrcholjk, u, *m.* Dolde, *f.* an den Pflanzen, umbella; 2) Knopf *m.* Dolde auf dem Wagen, apex (apices) rhedæ superimpositi, *R.*
Wrchowatý 3. gehäust, überschwänklich, überflüßig, cumulatior; w-tá pomsta, *K.* - tě, *adv*, - te: toho se wám wrchowatě odplatjm, *Cyr.*
Wrchowec, wce, *m. sl.* Baumgipfel, *m.* fastigium.
Wrchowisstě, *n.* Quelle, *f.* fons.
Wrčjm, el, eti, d. Zähne blecken, ringi; 2) (*sl.*) etwa brummen: pes wrčj, když gesstě nesstěká.
Wřecausško, a, *n. dim.* v. folg.
Wřece, *n. sl.* s. měch 1), pytel.
Wřecko, a, *n. sl. dim.* v. vorh.
Wrecúšsko, a, *n. sl.* vorh.
Wřed, u, *m.* Geschwür, *n.* ulcus; 2) *sl.* (*mor.* břed), Fraiß, *f.* analepsis, *D.*
Wředowina, y, *f.* ? *Ryb.*
Wředowitý 3. voll Geschwüre, ulcerosus.
Wřelý 3. siedend, brühheiß, fervens, fervidus; - lost, i, *f.* siedende Beschaffenheit.
Wrem, wreti, *sl.* s. wru.
Wřenj, *n.* Wallung, *f.* Brausen, *n.* aestus, fervor; wřenj krwe, Auswallung des Geblüts.
Wreptám, u. wrepcy, *fut.* al, ati, hinein murmeln, immurmurare.
Wřes, u, *m.* Heyde, *f.* eine Pflanze, erica; b) Unkraut, *n.* myricae, Ger. 17, 6.
Wřest, u, *m.* Quäken, *n.* der Hasen, Ziegen od. Böcke, vagitus; 2) das Quacken der Frösche, Gequacke, *n.* coaxatio; 3) Geschrey überhaupt: chlauba, daremnj wřest, *K.* mnoho wřestu, málo zysku, *prov.* viel Geschrey, u. wenig Wolle.
Wřesklawý 3. quäckend, clamorosus: wřesklawá žába, *Vel.*
Wřesowisstě, *n.* ein Ort voll Heidekraut, ericetum; b) s. pustina, lada, *D.*
Wřesstjm, ěl, ěti, quäken, schreyen, wie ein Hase, Ziege, vagire, wie Frösche, coaxare.
Wřeten, a, *m. sl.* s. wřetenice.
Wřetenář, e, *m.* der d. Spindeln verfertigt od. verkauft; - řka, - řský ꝛc.
Wřetenice, *f. sl. Lypt.* Kupferschlange, *f.* coluber chersea.
Wřeteno, a, *n.* Spindel, *f.* Spille, *f.* a) zum Spinnen, fusus; přjtel po wřetenně, *Vel.* i. e. po přeslicy, s. krewnj; b) jede Welle, um d. sich ein Ding schraubenförmig dreht, cylindrus, fusus; v presu, Spindel, Schraube, *f.* cochlea; lepawé w., Klebspindel, fusus tenax; ostré wř. Scharfsp., f. acutus; zubaté w., Zähnleinsp., f. dentatus, *R.* c) Triebstange, *f.* in der Mühle.
Wřetenko, - týnko, a, *n. dim.* Spindelchen, Spillchen, *n.*
Wřetenowatý 3. spindelförmig, fusiformis, *R.*
Wrh, u, *m.* Wurf, *m.* jactus.
Wrhcáb, u, *m.* Brettstein, *m.* calculus.
Wrhcábnj 1. das Spielbrett betreffend; w-j hra, Brettspiel, *n.*

das Spielen im Brette, alea, lusus aleae.

Wrhcábnice, *f.* Spielbrett, alveus lusorius, tabula lusoria.

Wrhcábnjk, *a*, *m.* Brettspieler, *m.* aleator.

Wrhký 3. flink, alacer; -kost, *i*, *f.*

Wrhnu, nul, nauti, folg. w-ti se po někom, arten, *D.*

Wrhu, wržeš, wrhl, wrcy, werfen, jacere; okem na někoho, einen Blick werfen; přes přjworu wrcy, s. prowinjm, *Syl.* II. *rec.* wrcy se, s. swrcy se 2); b) wohin kommen, pervenire: mol se do drahého ſſatu wrže; newjm se kam wrhnauti; wrcy se do nebezpečenſtwj, *Syl.*

Wřjdek, dku, *m.* *dim.* Geschwür, *n.* ulcusculum.

Wřjem, wřeti, *sl.* s. wřu.

Wřjt, wřjti, s. wřu.

Wřjtenice, *f.* Aaleidexe, *f.* lacerta anguina, *Com.* Otter, aspis: wřjtenice, geſſtěrky, *K.*

Wřiwý 3. *sl.* was leicht kocht, z. B. Erbsen.

Wrkám, al, ati, girren, v. der Taube, gemere.

Wrkoč, *e*, *m.* Haarnest, *n.* Haarnestel, (cirrus?) *D.* b) *sl.* α) dergleichen Flechte überhaupt, z. B. wrkoč česenku, cybule; β) der Mantel auf dem Rohrdache des Hauses.

Wrkolak, *a*, *m.* *sl.* Währwolf, *m.* homo specie lupi indutus.

Wrkotám, wrkocy, tal, tati, *sl.* s. žwu: newrkoč! schwatze nicht!

Wrkotawý 3. s. žwawý ? vgl. vorh. wr-wý pomluwač, *K.*

Wrlauže, verkürzt aus w hrdlo lže, er lügt in den Hals.

Wrnčjm, il, iti, s. bručjm 2)

Wrogjm se, *fut.* il, iti, sich einbauen, v. den Bienen.

†††Wrš, *m.* ganz schlecht für werš; s. auch wrſſe.

Wrſſček, u, *m.* *sl.* s. wrſſek.

Wrſſe (wrš), e, *f.* Reuse, Fischreuse, *f.* nassa.

Wrſſek, ſſku, *m.* eigentl. *dim.* v. wrch, Hügel, *m.* collis; 2) Gipfel, z. B. wrſſek hory, der Gipfel eines Berges, vertex, culmen, cacumen.

Wrſſjm, *fut.* il, iti, s. dowrſſjm.

Wrſſka, y, *f.* *dim.* v. wrſſe.

Wrſtewnice, *f.* Fischerkorb, *m.* sportula, fiscella; 2) gleiches Alters, Weibsperson, coaetanea.

Wrſtewnjk, a, *m.* gleiches Alters, coaetaneus.

Wrſtwa, y, *f.* Schichte, Lage, *f.* z. B. Erdschichte, auch wrſtwa obilj, snopů, dřew, *Cyr.* tabulatum, stratum; 2) selten, s. powaha 1).

Wrtač, *e*, *m.* der da bohrt; 2) Holzkäfer, *m.* cerambix, *Linn.*

Wrtáčko, u, *n.* *dim.* s. nebozýzek.

Wrtadlo, *a*, *n.* s. nebozez; zednjcké wrtadlo, Steinbohrer, *m.* terebra murariorum.

Wrták, u, *m.* großer Bohrer, *D.*

Wrtám, al, ati, bohren, terebrare, forare; w twrdém wrtati, harte Nüße aufbeißen.

Wrtidlo, *a*, *n.* w němž se máslo wrtj, Buttereimer, *D.* 2) Rührstange? rutrum, rutabulum, *Tomsa.*

Wrtjlka, y, *f.* Dreher, *m.* zum Zwirnen ꝛc. fusus; 2) *sl.* ein Spielzeug der Kinder. Kreisel, *m.*

1. Wrtjm, il, iti, rühren, buttern, butyrum conficere.

2. Wrtjm, ěl, ěti, drehen, hin u. her bewegen, versare; wrtěti hlawau, a) den Kopf drehen, versare caput; b) den Kopf schütteln, quatere, quassare caput.

II. *rec.* wrtěti se, sich drehen, versare se.

Wrtkám, al, ati, s. wrtjm: sebau wrtkati nedopaussti.

II. *rec.* wrtkati se, sich herumdrehen, vertere se ultro citroque; 2) wanken, vacillare: wrtkati se na mysli, 1 *Cor.* 4, 8. stálý bez wrtkánj, *K.*

Wrtkawý 3. wankelmüthig, inconstans, mobilis, instabilis, levis; - wě, *adv.* - iter, - iter, - viter; - wost, i, *f.* Wankelmuth, *f.* - thigkeit, - ntia, - litas, - itas.

Wrtký 3. unstät, inconstans, mobilis: oči wrtké a krwawé, *Lomn.* 2) v. rb. 3) *sl.* s. wrhký; - kost, i, *f.* vorh. wrtkawost, *B.*; b) Unbeständigkeit, inconstantia: wrtkost a marnost wssech wěcý, *K.* c) *sl.* Behendigkeit, *f.* alacritas.

Wrtnu se, *fut. ex.* tl, tnauti se, sich umdrehen, vertere se.

Wrtoch, a, *m.* ein Unstäter, inconstans, *Com.* 2) *pl.* wrtochy, Hirngespinst, *n.* s. heyble, *D.*

Wrtohlaw, a, *m.* wrtohláwek, wka, *m.* s. wjhlaw.

Wrtohlawec, wce, *m.* Grillenfänger; b) Flatterer, Flattergeist, *m.* vertiginosus, homo levis; 2) s. wlčj gahoda.

Wrtohlawý 3. den Kopf drehend: wrtohlawá owce, Dreher, *m.* 2) flatterhaft, unstät, levis, vertiginosus, mobilis, *Syl.* 3) grillenhaft, wunderlich, mirus; - wost, i, *f.* Flatterhaftigkeit, levitas; W-keit ꝛc.

†Wrtowka, y, *f.* mořské zwjře, terebella.

Wru (wřu), wřel, wřjti, (vgl. ferveo), sieden, (*neutr.*) wallen, fervere; trop. krew wře, - kocht, - fervet, aestuat, *D.*

Wrub, u, *m.* Kerbholz, *n.* Kerbstock, *m.* talea: to gde, bere se na můg wrub, das gehet auf mein Conto, *D.*

Wruták, Schraube ??

Wrygi, *fut.* wryl, wrýti, eingraben, s. rygi; močenjm wrýti, einätzen, *D.*

Wrzám, al, ati, knarren, knirren, stridere, crepitare.

Wrzánj, *n.* Knarren, z. B. der Thüre, des Wagens ꝛc. stridor, crepitatio.

Wrzawky, striges, *Harant.*

Wrzawý 3. knarrend, knirrend, stridulus.

Wržbjm, il, iti, *sl.* vorh. sněh wržbj (pod nohama), *mor.* sněh sskřjpá.

Wrželina, y, *f. sl.* od. těžká wrželina, Epilepsie, *f.* epilepsia.

Wrženj, *n. verb.* v. wrhu; b) od. wrženina, y, *f. sl.* Apostem, *n.* apostema, (atis), *n.*

Wržlina, y, *f. sl.* s. osýpky.

Wsadjm, *fut.* il, iti, zen, einsetzen, a) hineinsetzen, z. B. etwas an einem Ort, imponere; ist es so viel, als hinein fügen, z. B. Steine, Zähne ꝛc. so steht auch inserere, immittere, v. Pflanzen, inserere, plantare, ponere; b) ins Gefängniß setzen, dare in custodiam.

Wsáknu, *fut.* kl, nauti, s. wpigi se.

Wsaký 3. *ol.* s. wsseliký.

Wsát, wsatý, s. wsegi.

Wsázým, *fut. f.* eti, s. wsadjm.

Wsedám, al, ati, s. wsednu.

Wsedlooký 3. hohläugig?

Wsednu, *fut. ex.* dl, wsednauti, u. wsýsti, aufsitzen, sich auf etwas setzen, insidere (v. insido); na koně wsednauti, aufsitzen.

Wsegi, *fut.* wsyl u. wsel, wsýti, *part. pass.* wsyt u. wset auch wsát, *B.* einsäen, inseminare.
Wskáči, *fut. ex.* wskákal, wskákati, folg.
Wskakugi, owal, owati, folg.
Wskočjm, *fut.* il, iti, auf, od. in etwas springen, insilire; na koně, aufs Pferd springen, insilire in equum, auch blos equum; do wody w.; w řeč wskakowati, *Com.*
Wskrytě, *adv.* verborgen, nicht öffentlich, occulte, *B.*
Wskůře, *adv.* f. brzo.
Wsrknu, *fut.* kl, nauti, einschlürfen, sorbere; - nutj, *n. verb.*
Wssady, *Syl.*, *sl.* wssadě, f. wssudy.
Wssak, *conj.* doch, dennoch, jedoch, tamen; a wssak, wssak wždy, ale wssak, doch aber, aber doch, attamen; 2) aber, at, sed, verum, vero, autem; 3) ja, allerdings, utique; 4) wohl, gewiß, scilicet, profecto, sane: wssak ty sy vtržjš něco; f. auch byt..
Wssakowý 3. *sl.* f. wsseligaký, (*russ.* wšaky, f. wsselíký).
Wsse, *sl. Göm.* f. wždy; vgl. folg.
Wsseckcn, u. wssecek, wssecka, wssecko u. wsse, *gen.* wssehо, wssj wssehо, *nom. pl.* wssickni, wssecky, wssecka, all, aller, alle, alles, sämmtlich, gesammt, omnis: předewssjm, vor allen Dingen, ante omnia; s tjm sewssjm na nic přigdeš, ungeachtet alles dessen *rc.* *K.* Wssecko für wssickni, -cky *rc.* nemohau být wssecko páni, *Lomn.* tehdáž wssecko gesstě pohané byli.
†Wsseckost, i, *f.* Gesammtheit?
Wssednj 1. alletag gewöhnlich, sehr gemein, vulgaris, quotidianus: hřjch welmi obyčegný a wssednj; příklad wssednj newšednosti; wssednj den, Werktag, *m.* dies profestus.
Wssedobr, u, *m.* Meisterwurz, *f.* imperatoria, *Linn.*
†Wssedobrý 3. allgütig, summe bonus, *D.*
Wssehdy, *sl.* f. wždy, auch zdenssi.
Wssejonsko, a, *n.* Panjonium, *Cyr.*
Wsselico, *n.* Allerley, *n.* varia, *pl.*
Wsseligak, *adv.* auf alle Art, omnimodo, omnimode.
Wsselikteraký 3. f. wsseligaký.
Wsselíký 3. allerley, allerhand, a) v. allen Arten, omnimodus, omnis generis, omnium generum; b) statt mancherley od. v. mancherley Art, varii generis, varius.
Wsseligaký 3. vorh.
Wsselka, y, *f.* f. wělka.
†Wssemaudrý 3. allweise, summe sapiens; - ost, i, *f. subst.*
†Wssemocný 3. folg.
Wssemohaucný 3. f. wssemohaucý
Wssemohaucnost, i, *f.* Allmacht, *f.* omnipotentia.
Wssemohaucý 1. allmächtig, allgewaltig, allwaltend, omnipotens.
Wssemožně, *adv.* auf alle mögliche Art, möglichst.
Wsseobecný 3. allgemein, omnibus communis, universus, universalis; - nost, i, *f.* - heit, *f.* universitas.
Wsseokrauhlý 3. ganz rund: wsseokrauhlý wysoký kámen, *Har.*
†Wsseostrow, Wsseostrowstwj, *n.* f. Ostrowsko, Polynesien, *Puchm.*
†Wsseřjdjcý 1. allwaltend, omnia regens.
Wsseruby, *pl.* Schörau, ein Stchen im Pilf. Kr. Wserubium.
Wssesud, a, *m.* censura vulgi, *C.*
Wssesyl, *m.* Topas?
Wssetecka, y, *m.* f. wssetýčka.

Wsseteţný 3. vorwitzig, neugierig, curiosus; b) muthwillig, lascivus, petulans; 2) verwegen, audax, temerarius, confidens; - ně, adv. - se; - ve, - anter; - acter, temere, - enter; - nost, i, f. Vorwitz, m. a) Neugierde, f. curiositas; b) Muthwille, m. lascivia, petulantia; 2) Verwegenheit, audacia, confidentia, temeritas.

Wsewědaucnost, i, f. Allwissenheit, scientia omnium rerum.

Wsewědaucý 1. allwissend, sciens omnium rerum.

†Wsewědomý 3. vorh. D.

Wsewidaucý 1. allsehend, D. - nost, i, f. Allsicht, f.

†Wsewládný 3. i.e. wssjm wladnaucý: - láska, Neg.

Wsezwěd, a, m. ein Neugieriger, curiosus, Com.

Wssička, y, f. dim. s. wesska 1).

Wssjmám, al, ati, (sobě), achten auf etwas, rationem habere rei, attendere.

Wssimnu, fut. ex. nul, naut, vorh.

Wssjně, ěte, n. s. wesska 1).

Wssiwáctwj, n. Lauserey, f.

Wssiwák, a, m. sl. s. wssiwec 1).

Wssiwec, wce, m. ein Lausichter, Lauskerl, Lausewenzel, pedicolosus; 2) Lausekraut; a) herba pedicularis, h-a ped ria; b) (zuweilen) Mäusepfeffer, m. stachys sylvatica.

Wssiwý 3. lausig, voller Läuse, pediculosus; 2) d. Läuse betreffend, pedicularis, pedicularius; wssiwá nemoc, Läusekrankheit, Läusesucht, f. phthiriasis, pediculatio; - wost, i, f. subst.

Wsstjpjm, fut. il, iti, einpflanzen, inserere; osýpky wsst., d. Blattern einimpfen, D. - penj, n. verb.

Wsstjpitel, e, m. Impfer der Blattern, (projektirt v. D.)

Wsu, fut., wsáti, s. wpiji.

Wssudy, adv. allenthalben, überall, ubique, ubivis.

Wssudybud, a, m. folg.

Wssudybyl, a, m. Hans in allen Gassen, der alte Überall.

Wssudybytný 3. allgegenwärtig, omnipraesens, K. - nost, i, f. Allgegenwart, f. omnipraesentia.

Wssudypřjtomný, - nost, vorh.

Wstánj, n. Aufstehen, n. surrectio.

Wstanu, fut. ex. wstal, wstáti, imper. wstaň, aufstehen, sich aufrichten, z. B. v. der Erde, aus dem Bette aufstehen rc. surgere de terra, lecto; před někým wstáti, vor jemand aufstehen (ihm zu Ehren), adsurgere alicui; z mrtwých wstáti, vom Tode aufstehen, redire in vitam, resurgere a morte.

Wstaupenj, n. Eintritt, m. Eintreten, n. in einen Ort, introitus, ingressus; 2) Aufsteigen, n. Aufsteigung, f. adscensio, conscensio; na nebe wstaupenj, Himmelfahrt, f. (Fest), adscensio (Christi), adscensus in coelum.

Wstaupjm, fut. ex. il, iti, eintreten (neutr.), hinein treten, z. B. in das Zimmer, ingredi, intrare, inire; 2) aufsteigen, in d. Höhe steigen, mit den Füßen, adscendere, escendere, conscendere, scandere; 3) treten, wohin treten, intrare, ingredi, inire; wstaupiti w stav manželský, in den Ehestand treten, inire, ingredi, mit dem Akkus.; - na mjsto něčj, nachfolgen, succedere: na mjsto geho wstaupil syn geho Bogdan, V.

Wstawáč, e, m. Knabenkraut, Hundshödlein, n. Stendel, m. orchis, satyrium, priapiscus;

wſtawáč králowſký, Kreuzblume, *f.* polygala amara, *Linn. D.*

Wſtáwám, al, ati, ſ. wſtanu: wſtáwage y léhage to činj, *prov.* - ſtets, - semper, *K.*

Wſtawjm, *fut.* il, iti, aufſetzen, etwas auf etwas ſetzen, imponere: - wěnec na hlawu, *Cyr.*

Wſtrčjm, *fut. ex.* il, iti, hinein ſtoßen, a) ſtoßend hinein bewegen, intrudere; b) hinein ſtechen, infigere; c) hinein fügen, inserere, immittere; wſtrčenj těla na 4 koly; - auřad na někoho, auferlegen, delegare, obtrudere, *Syl.* trop. nos ſtrká weč mu netřeba, *Com.*

Wſtřeljm, *fut. ex.* il, iti, hinein ſchießen, intro jaculari, (tela); trop. takowé žádoſti gim w ſrdce wſtřelowal, *K.*

Wſtřelugi, owal, owati, verb.

Wſtřetjm, iti, begegnen?? *Jungm.*

Wſtřjc, *adv. reg. dat.* entgegen, obviam; wſtřjc gjti, wygjti, obviam ire, occurrere; w. běžeti, entg. laufen, occurrere, obv. currere; w. wygeti, entgegen fahren od. reiten, vehi (curru, equo) obviam; b) trop. begegnen, ſ. vwarugi, překazým; tomu wſtřjc wygjti chtěl, co celé zemi záhubu neſlo, *K.* tjm ſe wycházelo wſtřjc kacýřům, *K.* w. tomu wſſemu wygjti, *Cyr.*

Wſtřjljm, el, eti, ſ. wſtřelugi.

Wſtrkám, *praes.* u. *fut. freq.* al, ati, ſ. wſtrčjm: dal okolo 3000 na koly wſtrkati, *Cyr.*

Wſtupugi, owati, ſ. wſtaupjm.

Wſtýčjm ſe, ſ. wztýčjm ſe.

Wſypám, wſypi, *fut.* al, ati, einſchütten, hineinſchütten, z. B. Mehl, in ein Faß, infundere.

Wſýſti, ſ. wſednu.

Wſýwám, al, ati, *fr.* v. wſegi.

Wtáhnu, *fut.* hl, hnauti, hinein ziehen, intro trahere.

II. *rec.* w-ti ſe, eingeſogen werden, imbibi, insinuare se: ta nákaza wtáhla ſe mezy neſčiſlné národy.

Wtekám, al, ati, ſ. wleku.

Wtekánj, *n.* ſ. wtok.

Wteknu, *fut. ex.* kl, u. knul, wtécy, einſchlagen, einſenken, befeſtigen, figere, infigere: hřeb wtécy.

Wteku, *fut. ex.* wtekl, wtécy, einfließen, influere.

Wtělenec, nce, *m* ein Eingefleiſchter, (incarnatus): ďáblowi wtělency čarodějnjcy, *Cyr.*

Wtělenj, *n.* Einverleibung, *f.* conjunctio, incorporatio; 2) Menſchwerdung, *f.* z. B. Chriſti, adsumtio corporis, adventus corporalis in mundum

Wtěljm, *fut.* il, iti, einverleiben, conjungere, (incorporare).

II. *rec.* w-iti ſe, Menſch werden, corpus adsumere: ďáblem wtělenj čarodějnjcy, *Cyr.*

Wterý, *ol.* (δευτερος), ſ. druhý.

Wtjerám, *sl.* ſ. wtjrám.

Wtip, u, *m.* Anlage, *f.* Kopf, *m.* Genie, *n.* ingenium.

Wtipek, Witzling?

Wtjpjm ſe, *fut.* il, iti, errathen, (leicht) bemerken, faſſen, conjicere, animadvertere.

†Wtipka, y, *f.* d. Witzige, *Hne'wk.*

Wtipný 3. ſcharfſinnig, acutus, sagax, ingeniosus; 2) der einen guten Kopf u. Anlagen hat, boni ingenii; 3) verſtändig, kunſtverſtändig, weiſe, artis peritus; 4) kunſtvoll, nach der Kunſt verfertigt, artificiosus, *Ex.* 36, 10. 83. - ně, ſcharfſinnig, acute sagaciter, ingeniose; b) kunſtvoll, künſtlich,

artificiose, scite; - nost, i, f. Scharfsinnigkeit, acumen, sagacitas, ingenium.
Wtjrám, - se, ati, s. wetru, - se.
Wtisk, u, m. s. wtlak.
Wtisknu, -se, *fut.* knauti, s. wtlačjm
Wtlačený 3. *part.* v. folg.
Wtlačjm, *fut.* il, iti, en, eindrücken, hinein drücken, imprimere. II. *rec.* w-ti se, sich eindrängen, sich eindringen, se ingerere, se intrudere.
Wtlak, u, m. Eindruck, impressio.
Wtlčjem, wtlkám, *sl.* s. folg.
Wtluku, *fut.* hineinschlagen.
Wtok, u, m. Einfluß, influxus, m.
†Wtorovhličnjk, u, m.? (Chem.)
Wtrausým, *fut.* yl, yti, einstreuen, inspergere, spargere.
Wtrhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, wtrzen, hinein reißen, intro rapere; 2) einrücken, mit der Armee, intrare, ingredi, cum exercitu.
Wtrhnutj, n. Hineinreißen, n. attractio; b) Einrücken, n. ingressus.
Wtrussugi, owati, s. wtrausým.
Wtrženj, n. s. wtrhnutj.
Wtwořjm, *fut.* il, iti, schaffen, in etwas, creare in rem.
Wtýkám, al, ati, s. wteku.
Wůbec (w-obec), *adv.* insgemein, vulgo; wůbec vžitečný, gemeinnützig; 2) öffentlich, palam: Nykodém se za včedlnjka Krystowa wůbec newydáwal.
Wůči, i. e. w oči, ins Gesicht, *B.* to mu wůči mluwil, *Pr.*
Wučjm, el, eti, summen, sumsen, z. B. Bienen, susurrare.
Wůdce, m. Führer, Anführer, m. dux, ductor.
Wukle, *f. pl. sl.* Haarlocken.
Wůkol, *adv.* herum, a) ringsherum, circa, circumcirca, circum; b) in der Gegend, wenn es gleich nicht ringsherum ist, circa, circum; c) s něčjm wůkol gjti, mit etwas umgeben, sich beschäftigen, agere, tractare: - sel zj wůkol gjti s slowem Božjm wůkol zacházeti.
Wůkolj, n. Umkreis, Umfang, m. ambitus, circuitus; 2) s. okolj 2): města w tom wůkolj; 3) (selten) im Umkreise, in circuitu.
Wůl, *genit.* wola m. Ochse, m. a) ein verschnittener Ochse, bos, bos exsectus; wůl tažný, Zugochse, bos vectarius; w. diwoký, der wilde O. bison; b) ein Schimpfwort, bos.
1. Wůle, *f.* Wille, m. a) Wollen n. das was man will, Neigung, voluntas: nad manželkau geho swau nestydatau wůli prowedl, *Vel.* b) Gutbefinden, n. Willkühr, *f.* voluntas, arbitrium: nedáweg mu wůle za mladu, *B.* na dobré a swobodné wůli měl obětowati, neb tak nechati, *K.* 2) der Raum eines Ortes, spatium; 3) dobrá wůle, Gelage, n. Unterhaltung *f.* Schmaus, m. recreatio, convivium, compotatio: na dobrau wůli pozwáni byli, *Vel.* dobrau wůli strogiti.
2. Wůle, n. bess. wole.
Wuol, *gen.* wola, *sl.* s. wůl.
Wundám, al, ati, schieben, wickeln, wohin thun, imponere, implicare: kůže pod prowazy wundati.
Wůně, *f.* Geruch, m. den etwas v. sich gibt, odor; wůni wydáwati, einen Geruch v. sich geben, odorem edere, spargere.
Wůnička, y, *f. dim.* s. vorh; 2) wohlriechende Spezereyen, *pl.*

odoramentum, odoramen.
Wůsa, y, *f.* bess. osa.
Wůz, *gen.* wozu, *m.* Wagen, *m.* currus, vehiculum; wisutý (krytý) wůz, Kutsche, *f.* pilentum, carpentum; komornj od. ssrjžnj w.• s. tárný w. *Vel.* w. s čtyřmi koňmi, ein vierspänniger Wagen, quadriga; w. s dwěma koňmi, ein zweyspänniger W. biga; w. na nebi, der Wagen am Himmel, plaustrum, septentriones, *Vel.* lehký wozýk, ein leichter W. mit 4 Rädern, rheda, mit zweyen, cisium; s. auch nákladnj.
Wy, ihr, vos. 2) eine untrennbare Partikel, welche in der Zusammensetzung aus, auf, vor, be, ent bedeutet, u. oft so wie d. Vorwörter na, při, za, lang wird.
Wybádám, al, ati, s. wybjzým? předpowjdánj wybádati od někoho.
Wybaulený 3. hervorgewachsen, hervorragend, protuberans, extuberans.
Wybauljm, *fut. ex.* il, iti, s. wywaljm: wybaulili oči welikau tlustostj, *K.*
Wybaučjm, *fut.* il, iti, ausschwärmen, ausbrausen debacchari.
Wybaussjm, iti, *sl.* s. wyblekmu.
Wýbawa, y, *f.* s. wýprawa 3).
Wyběhám, *fut. fr.* al, ati, ablaufen, durch Laufen erlangen, bekommen, currendo consequi, adsequi; -ánj, *n. verb.*
II. *rec.* w-ti se, genug laufen, satis currere; 2) sich auslaufen, sich durch Laufen stärken, currendo se firmare; 3) někomu (w něčem), Genüge thun, den Vorwürfen, der Nachrede entgehen, satis facere: w řečech y skutcých nižádný se gim wyběhati a zachowati nemůže, *K.* pomluwačům se nelze wyběhati.
Wyběhljk, u, *m.* Auflauf (Speise,) *m.*
Wyběhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, auslaufen, herauslaufen, z. B. aus dem Hause rc. excurrere; v. flüßigen Dingen, effluere, perfluere; - nutj, *n. verb.*
Wýběr, u, *m.* (wýběrka, y, *f.*) s. wýbor 1); bez wýběrky, ohne Auswahl, citra selectum.
Wyberám, ati, *sl.* s. wybjrám.
Wyběračný 3. s. wybjračný.
Wýběrčj, jho, *m.* Einnehmer, *m.* exactor.
Wýběrek, rku, *m.* das Ausgeglaubte, Ausgelesene, Ausbund, *m.* delectum, flos.
Wyberu, *fut. ex.* wybral, wybrati, ausnehmen, a) heraus nehmen z. B. Eyer, Vögel, aus dem Neste rc. excipere, eximere; b) sich aussuchen, eligere, deligere; 2) einnehmen, einfordern, einkassiren, exigere; 3) ausplündern, z. B. Stadt Haus, diripere, depopulari: 4) ausleeren, evacuare: gámu kamenjm zasypanau wybrati 5) herauskriegen, im Handel, lösen: z maukу prodané 12 kop gr. wybrala a strzila; 6) někomu: etwas recht derb hernehmen, graviter (male) tractare, habere.
II. *rec.* w-ti se, s. wygasniti se a); 2) wegziehen, sich wegbegeben, discedere: -z města.
Wybeyknu, *fut.* kl, knauti, hervorbrechen, wie d. Rauch, erumpere.
Wybeywám, s. wybýwám.
Wýběžný 3. streifend, excurrens.
Wybjdka, y, *f.* s. wybjzka.
Wybjdnu, *fut. ex.* dl dnauti, *part. pass.* wybjdnut, *imper.* wybjd

ni, ausfordern, herausfordern, provocare.

Wybjgáky, *m. pl.* (auch kladdy) *sl.* Oelpresse, *f.* Oelkelter, trapetum, torcular olearium.

Wybjeljm, *sl.* s. wybjljm.

Wybjgenj, *n. verb.* v. wybigi.

Wybjgený 3. z. B. wybjgené (od. wyrýwané) djlo, getriebene (Goldschmieds-) Arbeit, anaglypha(orum), *R.* 2) (*sl.*) durch Ausschlagen gebildet, z. B. Lettern.

Wybigi, *fut. ex.* wybil, wybiti, *part. pass.* wybit, *imper.* wybj, genug schlagen, satis ferire, pulsare, verberare; 2) heraus schlagen, schlagend heraus jagen, pulsando ejicere; 3) alle Leute an einem od. mehrern Orten tödten, omnes homines interficere, necare; 4) wybjgeti domy 2c. einbrechen, plündern, effringere, expilare, *Vel. Cyr.*; 5) prkny wybjgeti, austäfeln, contabulare; 6) durch Ausschlagen bilden, z. B. mit Nägeln d. Buchstaben 2c. 7) ausprägen, signare.

II. *rec.* w-ti se z dluhů, sich aus den Schulden heraus hauen, liberare se debitis, *D.*

Wybjgjm, -se, el, eti, vorh.

Wybjhám, ati, s. wyběhnu; -ze sebe, ausschweifen, s. bláznjm *D.*

Wybjljm, *fut.* il, iti, en, ausweißen, dealbare, tectorio inducere; 2) ausbleichen, candidum reddere aliquid.

Wybjráček, čka, *m.* Kostveråchter, (ein Häckliger), fastidiosus (victus quotidiani); -čka, y, *f.* -rinn, *f.* f-sa.

Wybjračný 3. bess. wybjrawý.

Wybjrák, u, *m.* Hohlhobel, *m.* dolabra sinuum.

Wybjrám, -se, s. wyberu, -se; kdo wybjrá, přebere, *prov.* Wahlsucht ist betrüglich; w-rá se, s. wygasniti se.

Wybjrawý 3. ausklauberisch, fastidiosus, *Com.*

Wybitý, 3. *part. pass.* v. wybigi; 2) geübt, ausgelernt, (abgedreht), edoctus, exercitatus: w chytrostech wycwičený a wybitý, *K.* na wssecko wssudy wybitým býti, *Cyr.* w zápasenj welmi schopný a wybitý, *Id.*

Wybjzka, y, *f.* Ausforderung, *f.* provocatio.

Wybjzým, el, eti, s. wybjdnu.

Wybjzytel, e, *m.* Ausforderer, provocator.

Wybláznjm se, *fut.* il, iti, ausnarren, cessare a stultitia.

Wyblesknu, *fut.* kl, nauti, ausschwatzen, ausplaudern, ausplappern, effutire.

Wyblekugi, owal, owati, vorh.

Wybleptnu, nul, auti, vorh.

Wyblknu, *fut.* kl, nauti, auflodern, in flammam erumpere.

†Wybočený rým (wybočenec), ein Reim, wie: činj-mjnj. *Puch.*

Wybodnu, *fut. ex.* wybodl, wybůsti, ausstechen, herausstechen, durch Stechen herausholen, z. B. Erde, ein Auge 2c. effodere, excidere.

Wýbog, e, *m.* s. autok; 2) Hausstürmen, Pr. *Dur. B. I. p.* 326.

Wybogowáwám, *fr.* s. wybogugi.

Wybogownjk, a, *m.* Überwältiger, expugnator, *K.* -nice, *f.*

Wybogugi, *fut. ex.* owal, owati, besiegen, debellare; 2) erobern, einnehmen, z. B. Stadt, capere, occupare, potiri; auch expugnare, wenn es durch Bestürmung geschieht; 3) erstreiten, pugnando lucrari, *D.*

Wýbor, u, *m.* Wahl, Auswahl, *f.* selectus; na wýbor, nach der Wahl; na wýbor wybraný, *K.* měly na wýbor oběti oběrowány býti, *K.* 2) Ausbund, Ausschuß, *m.* homines, res selectiores, flos: wýbor wogska, s. gádro.

Wybořjm, *fut. ex.* il, iti, einbrechen, niederbrechen, eruere, diruere: brány wybořiti, *K.*

Wýborný 3. vortrefflich, (excellent), egregius, eximius, præstans, excellens; ně, *adv.* -gie, -mie, -enter, -nost, i, *f.* -keit, *f.* præstantia, excellentia.

Wybrakugi, *fut.* owat, ausmerzen.

Wybranec, nce, üblicher, *pl.* wybrancy, Corps d' élite, selecti (milites).

Wybrausým, *fut.* yl, yti, ssen, auswetzen, a) herauswetzen, exacuendo demere; b) wetzen, acuere, exacuere.

Wybředu, *fut.* dl, wybřesti, herauswaten; fig. z pokussenj-, *K.* -z nemocy, *sl.*

Wybreptám, wybreptey, *fut.* *sr.* al, ati, herausstottern, balbutiendo proferre; 2) s. wybleknu.

Wybrknem, *fut.*, kl, (kol), nauti, *sl.* schnell ausfliegen.

Wybrodjm, *fut.* iti, genug schwemmen, satis lavare, s. brodjm.

Wybubnugi, *fut.* owal, owati, auspaucken, s. bubnugi.

Wybudu, *fut.* byl, byti, *imp.* wybud, bleiben, verbleiben, manere, permanere: wybyl tam rok; 2) bleiben, übrigbleiben, manere, reliquum fieri, relinqui.

II. act. des Eigenthumsrechts über eine Person sich förmlich begeben, sie seiner Gewalt entlassen, emancipare; děti nezletilý a newybytj, Pr. 2) ausstatten, z. B. eine Tochter, dotare filiam, filiæ dotem dare; 3) robotu wybyti, s. robotugi; 4) entfernen, submovere: podruha z domu wybýwati, Pr. wybýwati někoho ze země.

Wyburcugi, *fut.* owati, aufschröcken, durch Poltern: ta náhoda mne ze sna wyburcowala; nerádbych ho wyburcowal, *Cyr.*

Wýbytek, tku, *m.* Uiberschuß, *m.* residuum.

Wybýwám al, ati, s. wybudu.

Wýbytek, tku, m. Überschuß, *m.* residuum.

1. Wybytj, *n.* d. förmliche Losgebung einer Person od. Sache aus seiner Gewalt, z. B. seiner Tochter, emancipatio; 2) Ausstattung, *f.* z. B. einer Tochter dos, dotis datio; 3) s. robotowánj.

2. Wybytý 3. *part.* v. wybudu.

Wybýwám, al, ati, s. wybudu.

1. Wyčápkám, *fut.* ati, *sl.* s. čapjm 2).

2. Wyčapkám, *fut.* ati, *sl.* verschütten, verschweppern.

Wyčastugi, *fut.* owati, traktiren, mit einem Schmause bewirthen, excipere convivio.

Wyčasý se, *fut.* yl, yti, s. wygasniti se, a).

Wycaudjm, *sl.* s. wycýdjm.

Wycedjm, *fut. ex.* il, iti, ganz ausfließen lassen, alles vergießen, z. B. Blut, krew wyceditи, effundere, profundere, *B.*

II. *rec.* w-ti se, ganz ausfließen, profundi.

Wyčekám, *fut.* al, wyčekati u. wyčekati, auswarten, bis zu Ende warten, exspectare finem rei, *D.*

Wycepugi, *fut.* owal, owati, abhobeln, fig., polire, *D.*

Wycerjm, *fut.* il, iti, *sl.* d. Zähne herblecken.

Wyčesám, *fut.* auskämen, s. čessi; 2) trop. někomu-, den Schopf beuteln; aushunzen.

Wyčessem, sati, *sl.* vorh.
Wyceychugi, auszeichnen, s. ceych.
Wycezugi, owati, s. wycedjm.
Wycházenj, *n.* s. wygitj.
Wycházým, el, eti, s. wygdu; 2) zu Ende gehen, terminari: koncuge se a wycházý; 3) *impers.* wycházý, es geht auf, es wird ausgefolgt, insumitur, dependitur: na wogáky každého roku wycházelo --; plat mu wždy bez zdržowánj wycházel, Pr. - zenj, *n. verb.*
Wychladjm, *fut. ex.* il, iti, auskühlen, s. chladjm.
II. *rec.* - se, s. wychladiti se; 2) na někom, sein Müthchen abkühlen, sich rächen, explere suum animum: na židech se wychladiti chce, *K.*
Wychladnu, *fut.* auskühlen, s. chladnu; fig. z prwnj horliwosti wychladl, *B.*
Wychlaustnu, *fut.* tl, nauti, vollends austrinken.
Wychlazugi, owati, s. wychladjm.
II. *rec.* w-owati se, s. wychladiti se; 2) erkalten, refrigescere: často se stáwá, že náružiwj mladj lidé se z wášnj swých s lety wychlazugj.
Wychlipnu, *fut. ex.* pl, nauti, ausschlürfen, exsorbere.
Wychlopcem, *fut.* tati, *sl.*, ausfressen, u. aussaufen.
Wychlpčjm, *fut.* iti, *sl.* zerzausen.
Wychlubugi se, owati, etwas v. sich rühmen, od. sich rühmen wegen etwas, gloriari re, od. de re.
Wychmatnem, *fut.* tl, tnauti, *sl.* herausreißen, eripere.
Wýchod, u, *m.* Ausgang, *m.* a) Ausgehen, *n.* exitus, egressus; b) Ort, wo man ausgeht od. ausgehen kann, Oeffnung, *f.* exitus; 2) Anfang, a) Aufgehen, *n.* z. B. der Sonne, Sterne rc. ortus; b) d. Gegend, wo d. Sonne aufgeht, Morgen, *m.* Morgenland, *n.* oriens: na wýchod, na západ rozssjřená B. cýrkew, *K.* c) s. konec: nerwy a wýchody gegich, *Vel.*
1. Wychodjm, *præs.* iti, s. wycházým
2. Wychodjm, *fut. ex.* il, iti, im Stande seyn zu gehen, z. B. den ganzen Tag, posse tota die ire, incedere &c. 2) durch Gehen erhalten, ambulando consequi; 3) *sl.* ausgehen, all werden, consumi: penjze mi wychodj.
II. *rec.* w-ti se, genug herum gehen (einhergehen), satis incedere, ambulare; 2) genug herum schweifen, satis vagari.
Wýchodnj 1. morgenländisch, orientalis; 2) gegen Aufgang gelegen, od. wohnend, orientalis.
Wychowám, *fut ex.* al, ati, unterhalten, ernähren, sustentare, alere; 2) erziehen, auferziehen, educare.
Wychowánj, *n.* Unterhaltung, Nahrung, *f.* sustentatio; 2) Erziehung, *f.* z. B. der Kinder, educatio.
Wychowáwač, wychowáwatel, e, *m.* Erzieher, educator; -čka, y *f.* - lkyně, *f.* - inn, *f.* - trix.
Wychowáwám, ati, s. wychowám.
Wýchoz, e, *m.* Ausgang (gerichtlicher), exitus, (oculata): wýchoz pro spatřenj stawenj, Pr. wýchoz včiniti.
Wýchoznj 1. Ausgangs-, (Beschaungs-): wýchoznj práwo, Pr.
Wychřadlý 3. dürre, mager, ausgezehrt, aridus, macer; - lost, i, *f.* Dürre, Magerkeit, *f.* macies, ariditas, siccitas.
Wychřadnu, *fut.* dl, dnauti, auszehren, (*neutr.*) tabescere.
Wýchrkek, kku, *m.* Auswurf aus

der Brust, Geifer, *m.* sputum, mucus.

Wychrkám, *fut. fr.* al, ati, folg.

Wychrknu, *fut.* kl, knauti, ausräuspern, exscreare.

Wychrkugi, owal, owati, vorh.

Wychrtlý 3. ausgehungert, hager, ausgemergelt, macer; -lost, i, Magerkeit, *f.* macies.

Wychwacugi, owal, owati, entreißen, (*act.*) eripere.

Wychwáljm, il, iti, *fut.* folg.

Wychwalugi, owal, owati, rühmen, lobpreisen, celebrare, praedicare.

Wychwátjm, *fut.* s. wychwacugi.

Wychýljm se rc. s. vchýljm.

Wychytám, *fut. fr.* wegfangen, z. B. alles Wild, omnes feras capere.

Wychytřjm, *fut. ex.* il, iti, ablisten, dolo auferre.

Wyčichám, ati, s. wyssłakugi? *D.*

Wyčichnu, *fut. ex.* chl, chnauti, verriechen, ausriechen, den Geruch verlieren, odorem amittere.

Wyčjhám, *fut.* al, ati, das, worauf man gelauert hat, erblikken, erlauern, erwischen, quod speculatus sis, conspicere &c.

Wyčissťugi, owati, s. wyčistjm.

Wyčjst, wyčjsti, s. wyčtu.

Wyčistjm, *fut.* il, iti, sstěn, ausreinigen, expurgare; 2) s. čistjm.

Wyčjtám, al, ati, herzählen, (nach der Reihe), enumerare, recensere; chwály a ctnostné skutky něčj wyčjtati, *Com.* 2) vorrücken, vorhalten, vorwerfen, objicere, exprobrare: to mu wyčtli, *Cyr.* -ánj, *n. verb.*

Wýčitka, y, *f.* Vorrücken, Vorwurf, *m.* objectio, exprobratio.

Wyčkám, ati, s. wyčekám.

Wycljm, *fut. ex.* il, iti, vermauthen, pendere vectigal pro mercibus: wyclil statek, který wezl, *Pr.*

Wycpám, *fut. ex.* al, ati, ausstopfen, z. B. ein Küssen rc. farcire, differcire; -ánj, *n. verb.* wycpáwané djlo, *Com.* wycpáwaná a slibná řeč.

Wycpáwám, al, ati, vorh.

Wyctjm, *fut. ex.* il, iti, s. wyčastugi, *Cyr.* 2) ausschmählen, auf jemand schmählen, schelten, objurgare.

Wyčtu, *fut. ex.* wyčtl, (u. wyčetl, *Pr.*) wyčjsti, auslesen, durchlesen, perlegere, ad finem legere; 2) herzählen, vorzählen, enumerare, *Pr.*; 3) u. 4), s. wyčjtám 1), 2).

Wyčuchám, *fut.* al, ati, ausstöbern, s. wysljdjm, *D.*

Wýcudky, *m. pl. sl.* Gerdsel, *n.*

Wycwičený 3. unterrichtet, gebildet, cultus; -nost, i, *f.* Ausbildung, Bildung, Kultur, *f.* cultura.

Wycwičjm, *fut.* iti, s. cwičjm 1), 2).

Wycwrkám, *fut.* al, ati, *sl.* alle Tropfen ausmelken.

Wycýdjm, *fut.*, iti, s. wyčistjm.

Wycýljm, *fut.* iti, s. wymezým, *S.*

1. Wycyzený 3. *part.* v. wycyzým.

2. Wycýzený, *part.* v. wycýdjm.

Wycyzým, *fut. ex.* iti, entfernen, wegjagen, eliminare, exigere: wycyzen a wywržen gest, *Vel.*

Wýdag, e, *m. sl.* s. wdánj.

Wydágjm, el, eti, *iterat.* ausmelken, emulgere.

Wydám, *fut. ex.* al, ati, ausgeben, a) herausgeben, etwas v. sich, edere: knihu, ein Buch, librum edere: wydáwal od sebe gasný blesk, *Vel.* wůni wydáwati rc. b) ausgeben, anbringen, expendere, erogare (pecuniam); c) wyd. swědectwj, Zeugniß geben, testimonium

praebere; vsudek na někoho, sententiam ferre, Pr. d) herausliefern, überantworten, tradere, Joz. 20, 6. e) geben, ablegen, z. B. počet, Rechnung, rationem reddere; f) bringen, tragen, ferre: w. aurodu, *B.* doly wydáwali kyzy, *Har.* g) aufgeben, auferlegen, proponere, imponere: w. pokutu na někoho; w. hrubau pohádku na někoho, eine große Frage aufgeben; h) preisgeben, aussetzen, exponere: w posměch, w pohaněnj ꝛc. h) *sl.* s. wdám.

II. *rec.* wydati se, z. B. z peněz se wydati, sich ganz ausgeben, exhauriri, nudare se omni pecunia; z pokladůw se wydati, *Vel.* 2) na cestu se wyd., sich auf d. Reise machen, dare se in viam, suscipere iter; 3) na něco se w., a) sich ergeben, darauf legen, sich verlegen, se dedere, se impendere: wydali se na to, aby ꝛc. *K.* wydati se cele na čjtánj pjsma sw.; -na nemjrné pitj a ožralstwj; b) od. w něco, sich ergeben, über (an) etwas machen, dedere se, adgredi: we wsselikau bezbožnost a vkrutnost- *K.* w hřjchy; w nic neslussného; - w pochlebenstwj sobě se newydati; weč se proti němu wydali; w nebezpečenstwj -, einer Gefahr sich aussetzen, periculum adire; 4) *sl.* s. wdám se.

Wydánj, *n.* Ausgabe, *f.* a) Ausgebung, z. B. eines Buches, editio; b) was ausgegeben wird, Aufwand, *m.* Kosten, *pl.* impensa, sumtus.

Wydaný 3. *part. pass.* v. wydám; 2) hervorragend, prominens, eminens, exstans, arkýř a giná wydaná stawenj, *R.*

Wydařjm se, *fut. ex.* il, iti se, gerathen, z. B. v. Kindern, provenire; 2) auskommen, sich hervorthun, eminere: prwnj se wydařil, genž se ohrozyl, Plac. málo takowých lidj se wydařilo.

Wydawač, e, *m.* Ausgeber, a) in der Wirthschaft, promus, od. promus condus; b) beff. s. wydawatel.

Wydáwám, -se, ati, s. wydám, -se.

Wydawatel, e, *m.* Herausgeber, eines Buches, editor; - kyně, *f.* - inn, - trix.

††Wydawatelna nowin, Zeitungsbureau, Zeitungscomtoir.

Wydáwenina, s. dáwenina.

Wydáwjm, *fut. ex.* il, iti, herausdrücken, exprimere; 2) herausspeyen, durch Erbrechen v. sich geben, evomere.

Wýdawky, *m. pl. sl.* s. dáwenina.

Wydchnu, *fut.* chl, chnauti, ausblasen, herausblasen, efflare, exspirare; 2) ausathmen, exhalare.

II. *rec.* w-ti sobě (sy), ausschnauben, wieder zu Athem kommen, ausruhen, respirare, spiritum recipere.

Wydědilý 3. enterbt, exheres, exheredatus.

Wydědjm, *fut. ex.* il, iti, enterben, exheredare, exheredem facere; - děnj, *n. verb.*

Wyděkugi se, *fut.* owal, owati, genug danken: za to se Bohu dosti wyděkowati nemůže, *Com.* čjm se tobě wyděkugi za -, *Id.*

Wydělám, *fut.* al, ati, verdienen, erwerben, gewinnen, z. B. Geld ꝛc. merere, parare, lucrum facere; 2) gerben, z. B. Leder, subigere; - ánj, *n. verb.*

II. *rec.* w-lati se, sich abarbeiten, sich genug bewegen ꝛc.

w těch prácech se wydělali, *Cyr.*
Wydělávám, - se, ati, vorh.
Wýdělek, lku, *m.* Verdienst, Erwerb, *m.* d. Frucht der Arbeit, quaestus, lucrum.
Wyděrjem, wydrati, *sl.* prügeln.
Wyděssugi, owati, folg. to mi radost z srdce wyděssuge, *Neg.*
Wyděsjm, *fut.* yti, s. děsým.
Wydjrám, al, ati, s. wydru.
Wydiwjm se, *fut.* il, iti, sich genug wundern, mirari, demirari: tomu se wssecken lid nemohl wydiwiti, *Haj.*
Wydlabám, wydlabi, *fut.* al, ati, aushöhlen, excavare.
Wydlabugi, owati, vorh.
Wydlaždjm, *fut.* il, iti, folg.
Wydlažjm, auspflastern, s. dlažjm
Wydlužjm se, *fut. ex.* il, iti, entlehnen, mutuari.
Wydmu, *fut. ex.* ul, auti, s. wydchnu 1; 2) aufblähen, aufblasen, inflare; 3) aufschwellend machen, tumefacere.
II. *rec.* wydmauti se, sich aufblähen, inflari, intumescere; 2) aufschwellen, tumescere, intumescere, turgescere.
Wydmýchnu, *fut.* il, iti, hauchend herauskommen, spirare: cosy wydmýchlo wen, *Com.*
Wydobrjm, *fut. sl.* heil werden.
Wydochnem. *fut.* chl, nauti, *sl.* auskrepiren, v. vielen.
Wydogčjm, *fut.* il, iti, *sl.* aussaugen, nutricari.
Wydogjm, *fut.* s. wydágjm.
Wydowádjm se, *fut.* ěl, ěti, genug schäkern, hürsen u springen, rollen, satis lascivire.
Wydra y, *f.* Fischotter, *m.* (*n.*), lutra vulgaris, *Linn.* lytra.
Wydrancugi, owal, owati, ausplündern, expilare: domy - město wydrancowali, *Vel.*
Wydrápám, wydrápi, *fut.*, pal, pati, auskratzen, eradere, exsculpere; oči, die Augen, eruere oculos.
II. wydrápati se, hinausklettern, eniti; s. wylezu 3).
Wydrazenj, *n.* Einschnitt, *m.* eingeschnittener Zapfen (Bauw.), incastratura, *Ex.*26,17. *B.cath.*
Wydrbám, wydrbi, *fut.* al, ati, auskratzen, eradere, exsculpere; 2) wydrbati někomu, gerben, prügeln, verberare.
Wydřený 3. *part.* v. wydru; wydřený mandel, i. e. s kožky swlečený, *Vel.*
Wydrğanec, nce, *m. sl.* Buttermilch.
Wydrhnu, *fut.* hl, nauti, ausscheuern, intus tergere.
Wydřiduch, a, *m.* s. drač 1), *K.* - dusska, y, *f.* - inn, *f. D.*
Wydřjmám se, *fut.* al, ati, genug schlummern, satis dormire.
Wydřjt, wydřjti, s. wydru.
Wydrobjm se, *fut.* s. drobiti se.
Wydru (řu), *fut. ex.* wydřel, wydřjti, entreißen, eripere.
II. *rec.* w-ti se, sich entreißen, eripere.
Wydrtjm, *fut. ex.* il, iti, ausreiben, herausreiben, z.B. d. Körner, exterere.
Wydrženj, *n. verb.* v. folg. w-nj let práwnjch, Verjährung, praescriptio temporis, *Vel.N.*
Wydržjm, *fut. ex.* el, eti, aushalten, a) erdulden, ertragen, ferre, perferre, sustinere, tolerare; b) ausdauern, bis zu Ende bleiben, standhaft bleiben, perseverare, permanere, perdurare: wydržel auřad swůg za dwě lété; c) zu Ende bringen, beschließen, finire: radnj páni, kteřj toho roku auřad purkmistrský wydrželi;

- slawnost wydržeti; d) im Singen aushalten, den letzten Ton länger machen, als andere; claudere cantum ceterorum, post reliquos audiri.

Wydržugi, owati, vorh. d).

Wydugi, ul, auti. s. wydutjm.

II. *rec.* wydauti se, sich her=vor thun, exporrigi.

Wýdunek, nku, *m* ein leeres Ey.

Wyduti, *n.* jede bauchförmige, auswärts gebogene Rundung, venter.

Wydutjm, *fut.* il, iti, hervor thun, hervor strecken, protrudere instar tuberis, exserere.

Wydutý 3. konvex, erhaben, hohl convexus; -tost, i, *f.* Erhaben=heit, (convexitas).

Wydychám, *fut.* al, ati, ausath=men, exhalare, exspirare.

Wyfalšugem, *fut.* owal, ati, *sl.* durch Falschheit zu Wege bringen

Wyfikaný 3. durchtrieben, vafer.

Wyflarjm, *fut.* il, iti, *sl.* verlie=derlichen, perdere, dilapidare.

Wyflikmu faňoru, s. wytnu.

Wygádřjm, *fut. ex.* il, iti, erör=tern, auslegen, enucleare, e-nodare, *Syl.* Eskulapius lé=kařstwj wygádřil a naprawil; abych to gruntowněgi wygá=dřil, přiwedu tuto text-, *Vel.* gá to swětlegi wygádřjm, *Cyr.*

Wygasnjm, *fut. ex.* il, iti, aus=heitern, heiter machen, z. B. den Himmel, serenare, serenum reddere; 2) entrunzeln, erugare, serenare, exhilarare, *D.*

II. *rec.* w ti se, sich ausheitern, sich auswölken; wygasnilo se, der Himmel hat sich aus=geheitert, coelum factum est serenum; b trop. heiter wer=den, exhilarari: wygasňuge se mysl, *Com.*

Wygazyčjm, *fut. ex.* il, iti, *sl.* ausplaudern, effutire.

Wygde, *fut. impers.* wyšlo, wygjti, es geht auf, wird verwendet, consumitur, insumitur.

Wygdu, *fut.* wyšel, wygjti, *imper.* wygdi, ausgehen, herausgehen z. B. aus dem Hause, aus der Stadt rc. exire, egredi, z. B. domo, urbe, u. ex urbe &c. v wjtr, domem wygiti, zergehen, zu nichts werden, in auras abi-re, *Syl.* 2) aufgehen, a) hervor=wachsen, v. Pflanzen rc. prove-nire, enasci, existere; b) her=vor kommen, sichtbar werden, v. der Sonne, Monde, Sternen rc. oriri, exoriri; na gewo wy=gjti, an den Tag kommen, in lucem venire; oheň wyšel od pekaře, *Vel.* oheň wyšel w Now. městě, *Id.* c) verzehrt, od. ver=braucht, erschöpft werden, ab-sumi, consumi; d) zu Ende seyn exire: přjměřj wyšlo, *R.* e) s. přeběhnu e) : tolik let wyšlo od N. Kr. P. až do -; f) *sl.* hin=auf steigen, ascendere: - na strom. S. auch vorh.

Wygednám, *fut. ex.* al, ati, be=freyen, los kaufen, redimere; 2) zu Wege bringen, ausmachen, opera consequi (exoperari); - dnj, *n. verb.*

Wygedu, *fut.* wygel, wygeti, *im-per.* wygeď, ausfahren, *(neutr.)* wegfahren, evehi, auch exire; 2, auffahren, in d. Höhe fahren, z. B. mit Wagen, Schiffe, eve-hi; 3) na koni wygeti, auch blos wygeti, ausreiten, zu Pferde abreisen, equo evehi, equo exire, auch blos exire, wenn sich equo verstehen läßt.

1. Wygem, *sl.* s. wygjm.

2. Wýgem, gmu, *m.* s. wýminka.

Wygetj, *n.* Ausfahren, Abfahren, *n.* evectio; 2) Auffahren, *n.* in d. Höhe, z. B. mit dem Wagen, evectio; 3) Ausreiten, *n.* Abreise zu Pferde, initium equitationis; od. blos excursus, exitus, wenn sich das Pferd denken läßt.

Wygewjm, *fut.* iti, entdecken, offenbaren, enuntiare, indicare. II. *rec.* w-ti se, offenbar werden, patescere, patefieri; 2) eintreffen, in Erfüllung gehen, z. B. ein Traum, exitum habere, evenire.

Wygewugi, - se, owati, vorh.

Wýgezd, u, *m* s. wygetj.

Wygi, wyl, wýti, heulen, v. Wölfen, u. Hunden, ululare.

Wygjdám, al, ati, *fr.* folg. *B.*

Wygjm, *fut. ex.* wygedl, wygjsti, *imper.* wygez, ausessen, d. Speise ꝛc. exedere; 2) auszehren, consumendo evacuare, vacuefacere.

Wygimám, al, ati, s. wygmu 2), s. wymjnjm 2), ausdingen.

Wygit, - ti, s. wygdu u. wygmu.

Wygitj, *n.* Ausgang, *m.* Ausgehen, *n.* exitus, egressus.

Wygjždjm, ěl, ěti, s. wygedu; b) *trop.* na někoho, jemanden anfahren, invehi in aliquem.

Wygmenugi, *fut.* owati, nennen (nach der Reihe), nominare (ordine, ex ordine).

Wygmu, *fut. ex.* wyňal, wynjti, (u. wygmauti), *part. pass.* wyňat (wygmut), ausnehmen, a) herausnehmen, excipere, eximere; b) Ausnahme machen, ausschließen, excipere.

Wyhádám, *fut.* ati, ausstreiten, etwas, abdisputiren, disputando alicui eripere, extorquere.

Wyhafrjm, *fut.* iti, *sl.* abprügeln.

Wyhaljm, *fut.* il, iti, s. odhaljm.

Wyhánjm, ěl, ěti, s. wyženu.

Wyhánka, y, *f. mor.* s. wýhon 2).

Wyhárám, ati, *sl.* s. wyhořjm.

Wyhasnu, *fut.* sl, snauti, ausgehen, verlöschen, exstingui, z. B. Feuer.

Wyházka, y, *f.* Auswerfen, ejectio: má penjze na wyházku, *Kr.*

Wyhazugi, owal, owati, auswerfen, a) hinaus werfen, Menschen, od. Dinge, ejicere, projicere; b) ausschießen, verwerfen, z. B. Geld ꝛc. rejicere, secernere; 2) aufwerfen, in d. Höhe werfen, subjicere, jacere in aërem, od. sublime.

Wyházým, *fut. fr.* eti, vorh.

Wyheň, hně, *f.* s. wyhně.

Wyheybám se, s. wyhýbám se.

Wyhlad, u, *m. sl.* s. okno.

Wyhladjm, *fut. ex.* il, iti, zen, auspoliren, polire, expolire, perpolire; 2) vertilgen, delere, exstinguere, tollere.

Wyhladowjm, *fut. ex.* ěl, ěti, hungrig werden, famelicum fieri, famen concipere.

Wyhládzám, al, ati, *sl. iterat.* v. wyhladjm.

Wyhlassugi, owal, owati, folg.

Wyhlásým, *fut. ex.* yl, yti, öffentlich bekannt machen, promulgare; za swatého w., heilig sprechen, insgem. canonizare, in sanctos referre, *D.* wyhlassugte sprawedliwa, *B.* saud těžký wyhlassuge židům.

Wyhlaubjm, *fut. ex.* il, iti, austiefen, tief machen, profundum reddere.

Wyhlawjm, *fut.* il, iti, *sl. Nitr.* ausrotten, exstirpare.

Wyhlazenj, *n.* Vertilgung, deletio.

Wyhlazugi, owati, s. wyhladjm.

Wýhled, u, m. Ansicht, s. pohled, D.

1. Wyhlédám, al, ati, (praes.) heraus sehen, spectare foras.

2. Wyhledám, fut. ex. al, ati, aussuchen, auslesen, deligere, eligere; 2) hervorsuchen, exquirere; erforschen, disquirere, indagare; gruntowně se to wyhledalo, Pr.

Wyhledáwám, al, ati, nachsuchen, a) suchen, quaerere: toho na něm newyhledáwáno, K. dobrého gegich wyhledáwati chtěgj, Vel. b) um etwas anhalten, ansuchen, petere; c) erfordern, requirere; wyhledáwá se, es wird erfordert, requiritur; - ánj, n. Ansuchen, Nachsuchen 2c. n. verb

Wyhledáwatedlný 3. erforschbar, scrutabilis; 2) der forschen vermag, scrutans: wssudy wyhledáwatedlné oko Božj.

Wyhledjm sy, fut. il, iti, durch Schauen verlieren: oči sobě wyhleděti, Com.

Wyhlédnu, s. wyhljdnu.

Wyhlédnutj, n. s. wyhljdka: wyhlédnutj na Dunag.

1. Wyhljdám, praes. bess. wyhlédám.

2. Wyhljdám, fut. al, ati, aufziehen, groß ziehen, z. B. Kinder, Thiere, educare, educere.

Wyhljdka, y, f. Aussicht, f. Hinaussehen, n. das vor sich hin Sehen, od. d. Gelegenheit wohin zu sehen, Prospekt, m. prospectus; 2) Gucker, m. im Fenster.

Wyhljdnu, fut. ex. dl, dnauti, heraussehen, prospicere, z. B. per fenestram; oknem, zum Fenster; 2) w-ti sobě (sy), aussehen, auslesen: mjsto sy wyhljdnauti, sich einen Ort aussehen; - nutj, n. verb.

Wyhljžjm, el, eti, vorh.

Wyhlobjm, fut. sl. herausschlagen.

Wyhlubugi, owati, s. wyhlaubjm

Wyhnanec, nce, m. ein Vertriebener, Verwiesener, exsul; -nkyně, f. - ne, f. exsul; - nstwj, f. Exil, Elend, n. exilium.

Wyhnanina, y, f. sl. eine wüste unbewohnte Gegend, desertum.

Wyhnat, - ti, s. wyženu.

Wyhně, f. Schmiedesse, f. ustrina, caminus fabri ferrarii.

Wyhnětu, u. wyhnetu, fut., wyhnětl u. wyhnetl, wyhnjsti, auskneten, satis depsere.

Wyhněwám, fut. al, ati, durch Zürnen erhalten, irascendo consequi, Ryb.

Wyhnigi, fut. ex. nil, niti, ausfaulen, intus putrescere, putredine intus consumi.

Wyhnogjm, fut. s. hnogjm 1).

II. rec. wyhnogiti se, ausschwären, exulceratione tolli.

Wyhnu, fut. ex. ul, auti, a) od někud, entweichen, evadere: časně z Prahy wyhnul, Vel. b) cum vel sine dat. folg. rec.: wyhnul směmu, nebezpečenstwj, wlkům 2c.

II. rec. w-ti se, cum vel sine dat. ausweichen, vom Wege, excedere via, od. ex via, od. decedere de via; jemand ausweichen, aus dem Wege gehen, es geschehe Ehrenthalben od. nicht, alicui decedere, od. decedere alicui de via.

Wyhnutj, n. (s cesty), Ausweichung, f. (vom Wege), decessus, decessio, declinatio.

Wyhodjm, fut. ex. il, iti, auswerfen, a) hinauswerfen, Menschen od. Dinge, ejicere, projicere; b) ausschießen, verwerfen, z. B. Geld 2c. rejicere, secernere;

2) aufwerfen, in d. Höhe werfen, subjicere, jacere in aërem od. sublime.

†Wýhodnost, i, f. Bequemlichkeit, *Jos. Jungmann*, s. pohodlnost.

Wyhogjm, *fut. ex.* il, iti, völlig heilen, persanare.

II. *rec.* w-ti se, genesen, geheilt werden, sanari.

Wyholdugi, *fut.* owati, s. holdugi; 2) aussaugen, exsugere, exhaurire: kraginy wydrancowati a wyholdowati; země z peněz a statku wyholdowati.

II. *rec.* w-ti se, *sl.* aufhören herum zu streichen, schmarotzen.

Wýhon, u, *m.* Gemeintrift, *f.* saltus communis; 2) d. mittlere Furche, *D.*

Wyhonjm, *fut. fr.* iti, *sl.* alle hinaustreiben, omnes expellere.

II. *rec.* w-ti se, aufhören zu rammeln.

Wýhor, u, *m.* ein kahler Fleck auf dem Felde, *D.*

Wyhorenec, nce, *sl.* s. pohořelec.

Wyhořjm, *fut.* iti, ausbrennen, exuri: zámek wyhořel, *Vel.* 2) *sl.* übel ankommen: za to sem gá musyl wyhoret.

Wyhosstěný 3. freygelassen, manumissus: w-ný služebnjk.

Wýhost, u, *m.* Freylassung, *f.* eines Leibeigenen, manumissio, liberatio: 2) Entsagung, renunciatio; wýhost dáti, dáwati někomu, něčemu, entsagen, renuntiare: Papeži wýhost dáwati počali; wýhost dáwati wssem hřjchům, *Com.* 3) Freyheitsbrief, in Ansehung der Leibeigenschaft, Freylaßbrief, Losbrief, *m.* litterae libertatem dantes.

Wyhostjm, *fut. ex.* il, iti, freylassen, v. der Leibeigenschaft befreyen, manumittere, libertate donare, emancipare.

II. *rec.* w-titi se, hinweg ziehen, emigrare: wyhostil se z země, 2) sich frey machen, eliberari, emancipari; 3) *sl.* sich satt gastiren.

Wýhostnj 1. u. -ný 3. Freyheit gebend, s. wýhost; 2) Freylassungs: wýhostnj a oswobozugjcý listowé; 3) Abschieds-, valedictorius, *D.*

Wyhotowjm, s. zhotowjm: w-ti zapis, eine Verschreibung ausstellen, *D.*

Wyhowjm, *fut. ex.* ěl, ěti, Genüge thun, satis facere.

Wýhoz, e, *m.* Auswurf, *m.* ejectio, *D.* 2) wogáků, Ausschuß, *m.* Detachement, *n.* delecti, delecta manus, *R.*

Wyhrabám, wyhrabi, *fut.* bal, bati, ausscharren, herausscharren, eradere, eruere.

Wýhrada, y, *f.* Vorbehalt, *m.* Cautel, *f.* cautela; b) Sicherstellung, *f.* cautio: s gistými wýhradami o něco s někým narownati.

Wyhradjm, *fut. ex.* il, iti, sicher stellen, cavere alicui; rozkazem swým někoho wyhraditi; b) - sobě, s. wymjnjm 2): schowak hned při počátku to sobě wyhradil, že rc. *Pr.*

Wýhradnj 1. ausschließlich, exclusivus.

Wyhragi, *fut. ex.* wyhral, wyhrati, gewinnen, siegen, z. B. im Treffen, im Prozesse, im Disputiren rc. vincere; bitwu wyhrati, ein Treffen gewinnen, vincere proelio, victoriam reportare, od. consequi; základ wyhrati, d. Wette gewinnen, vincere sponsione, od. vin-

cere sponsionem; hru w., das Spiel gewinnen, vincere ludo; s. auch pře.
Wyhraná gewonnenes Spiel; za wyhranau dáti, s. dám 3)
Wyhrané, ého, n. Siegesbelohnung f. præmium, palmarium, *Vel. N.*
Wyhránek, nku, m. *mor.* s. zyſk.
Wyhrawač e, m. Gewinner, victor; -čka, v. f. -inn, f. -trix.
Wyhrazugi, owati s. wyhradjm.
Wyhregi, *fut.* hřil u. hřel, wyhřjti, erwärmen, calefacere, tepefacere, fovere; 2) erhitzen, heiß machen, calefacere.
Wyhreſſim, *fut.* iti, *sl.* recht ausfilzen, graviter objurgare, increpare.
Wýhřew, u m. u wýhřewnoſt, i, f. Hitze f. des Ofens, *D.* wyhřewnoſt dáwati, hitzen.
Wyhrnu, *fut. ex.* ul, auti, hinaus drängen, v. einer Menge, urgere foras, extrudere; 2) hervor drängen, protrudere; 3) aufstreifen, hinauf streifen, z. B. den Ermel, das Hemde, sursum ducere, subducere.
II. *rec.* w-ti se, hinaus dringen (v. einer Menge,) erumpere foras; 2) hervordringen, hinaus strömen, prorumpere, erumpere; 3) sich aufstreifen, den Arm, das Hemde aufstreifen, nudare se od. brachia.
Wyhrnugi, -se owati, vorh.
Wyhrnutý 3. *part.* v. wyhrnu.
Wyhrožowánj, *n. verb.* v. folg.
Wyhrožugi, owal, owati, drohen, Drohworte verbringen, minas jactare, comminari, minari, minitari: wyhrožowal mu porobau, *Vel.*
Wyhryzu, -se, *fut.* wyhryzl, wyhryzti s. wykausám a), b), c).
Wyhubjm, *fut.* s. hubjm.
Wyhubugi, gemein, s. wypljſnjm.
Wyhuknem, *fut.* kol, nauti, *sl.* schnell u. häufig herausfallen.
Wyhútám, *fut.* ati, *sl.* erdenken.
Wyhwězdjm se, *fut.* il, iti, sternigt werden, sideribus refulgere.
Wyhwjzdám, *fut.* ati, auspfeifen, exsibilare, sibilo exigere.
Wýhyb, u, m. s. auſkok 3).
Wyhýbám, -se, ati, s. wyhnu, -se.
Wyhýbánj se, *verb.* v. vorh.
Wyhybugi, -se, owal, owati, s. wyhýbám, -se.
Wyhynám, al, ati, folg. *Vel.*
Wyhynu, *fut. ex.* ul, auti, umkommen, perire, interire; 2) sterben, absterben, v. Pflanzen u. Bäumen, mori, emori; 3) auswintern, (*neutr.*) im Winter verderben, vergehen, hyeme perire, interire.
Wyhynugi, owati, vorh. *Com.*
Wyka, y, f. s. wykew.
Wykadjm, *fut.* iti, s. wykaužjm; 2) -wčely, -durch Rauchen vertreiben, tödten.
Wýkal, u, m. der Saame des Menschen, semen (genitale), sperma, *n.* wýkalu tok, Saamenfluß, gonorrhoea, wýkal hwězd od. hwězdný, letjcý hwězda, Sternschnuppe, -putze, -schneutze, *f.* Sternschuß, *m.* trajectio stellæ, *Neg.*
Wykapám, *fut.* al, ati, austräufeln, exstillare; 2) od. wykapi, s. wyhynu: wykapali a zhnili gim z vſt gazykowé.
Wykápjm, iti, *fut.* auskutten?
Wikař, e, m. Vicarius, *Vel.*
Wykaſám, -se, ati, s. wyhrnu-se 3)
Wykaſſem-, se, *fut.* ſati, *sl.* vorh.
Wykaſſli, *fut. ex.* ſſlal, ſſlati, aushusten, heraushusten, z. B. Blut 2c. per tussim (tussi, tussiendo) ejicere.

II. *rec.* w-ti se, zu husten aufhören, desinere tussire.

Wykám, al, ati, ihrzen, ihr heißen, etwa vossitare.

II *rec.* w-ti sy, sich unter einander ihrzen.

Wykaukám, ati, s. wykukugi.

Wykaupám, *fut.* ati, ausbaden, etwas gehörig baden, elavare.

II *rec.* wykaupati se, ausbaden, aufhören sich zu baden, desinere lavari.

Wykaupenec, nce, *m.* ein Erlöster, redemtus, salvatus.

Wykaupjm, *fut.* il, iti, en, loskaufen, erlösen, redimere.

Wykaukjm, *fut. ex* il, iti, en, ausräuchern, a) des Geruchs wegen, z. B. ein Zimmer, suffire: hroby wykukowali, *K.* b) beräuchern, infumare.

Wykausám, wykaussi, *fut. fr.* wykausal, wykausati, wykausán, ausbeißen, 1) durch Beißen od. mit den Zähnen heraus bringen, mordendo evellere; 2) aus einem Orte hinaus beißen, wie d. Hunden ꝛc. einander, mordendo exigere, exturbare; 3) durch Zanken, Schmähen, Verläumdung ꝛc. wegbringen, z. B. aus dem Hause ꝛc., rixando, criminando exigere aliquem.

II. *rec.* w-ti se, sich durchbeißen, a) z. B. als eine Maus ꝛc. rodendo transire; b) mit Worten, expedire se ope linguæ.

Wykausnu, *fut.* sl, nauti, vorh. 1).

Wýkaz, u, *m.* od. wykázanj, *n.* Anweisung, *f.* assignatio.

Wykáži, *fut. ex.* wykázal, wykázati, *part. pass.* wykázán, *imper.* wykaž, anweisen jemand etwas, durch Anweisung ihm zutheilen, z. B. Aecker, Holz ꝛc. assignare alicui rem.

Wýkazné, ého, *n.* Anweisegeld, Forstrecht *n. D.*

Wykazugi, owati, s. wykáži.

Wykazym, *fut. ex.* yl, yti, zen, *imper.* wykaz, stumpf machen, z. B. das Messer, d. Axt, d. Säge, hebetare; b) *sl.* s. kazým: wykazyti les ꝛc.

Wykew, kwe, *f.* Wicke, *f.* eine Hülsenfrucht, vicia.

Wýklad, u, *m.* Auslegung, Erklärung einer Sache, explicatio, interpretatio.

Wyklada, y, *m.* s. otewřhuba, *D.*

Wykladač, e, *m.* Ausleger, Erklärer, interpres; -čka, y, *f.* -inn, -inn, -*f.* int-es; w. snů, s. snář b), *K.*

Wykládám, al ati, s. wyložjm.

II. *rec.* w-ti se, sich erklären: w-ti se, coby mjnil.

Wykladaný 3. *part.* ausgelegt, explicatus; b) wykladané djlo, eingelegte Arbeit, z. B. Tischlerarbeit, opus vermiculatum, od. undulatum, sectilibus variatum, *Vel. N., R., D.*

Wykladatel, e, *m.* s. wykladač.

Wýkladnj, 1. Auslegungs-; w-nj garmark, *sl.* Waarenmarkt, der rechte Markt; zytra bude wykladnj, *prov. sl.* ich wiederhole, erkläre meine Worte nicht.

Wyklagem, kljati, *sl.* ausschelten.

Wyklamám, *fut.* ati, s. wylhu.

II. *rec.* w-ti se, durch List herauskommen.

Wyklauznu, *fut.* zl, znauti, entschlüpfen, elabi, effluere; entwischen, elabi, effugere, evadere, se subducere.

Wyklegi, *fut.* kljl, kljti, in den Bann thun, excommunicare.

Wyklestjm, *fut.* s. klestjm; 2) kastriren, exsecare.

Wykletý 3. *part.* verbannt, excommunicatus: rota wykletých posměwačů.

Wykleykugi se někomu? *Ryb.*

Wykljčjm se, *fut.* il, iti, auskeimen, progerminare.

Wiklickugi, *fut.* owati, auseinander wickeln?

Wyklidjm, *fut.* iti, ausräumen; a) wegschaffen, emovere, efferre, tollere; b) leer machen, z. B. Zimmer, vacuefacere, evacuare; c) reinigen, purgare.

Wyklikugi se, sich heraussitzen.

Wyklinu, *fut.* ul, auti, ausstechen, herausstechen (mit dem Schnabel), z. B. ein Auge, effodere (rostro): oko wyklinau krkawcy, *B.*

Wyklizenj, *n. verb.* v. wyklidjm.

Wyklopjm, *fut.* il, iti, ausstürzen, umstürzen u. ausschütten, effundere.

Wyklopugi, owal, owati, vorh.

Wyklučjm, iti, *sl.* s. poplanjm.

Wyklubám, *fut.*, ati, s. wyklinu.

Wykmássem, sati, *sl.* ausrausen.

Wykmjnjm, iti, *sl.* s. wyklamám.

Wykňazugem, *fut.* owal, owati, *sl.* aufhören Priester zu seyn.

Wykogjm, aussäugen, s. kogjm.

Wykoli, *fut.* klal, klati, ausstechen.

II. *rec.* w-ti se, *sl.* recht heraus keimen aus der Erde.

Wykonám, *fut.* al, ati, verrichten, agere, facere, conficere, efficere; 2) vollbringen, conficere, perficere, patrare, perpetrare; 3) vollziehen; a) zu Stande bringen, zu Ende bringen, perficere, absolvere, consumare, conficere; b) bewirken, zu Stande bringen, zur Wirklichkeit bringen, efficere, perficere, conficere, exsequi; c) ausüben, agere, exsequi, explere: ssudky sprawedlnosti wykonáwati; wássně swé wykonali, *K.*

Wykonáwám, al, ati, vorh.

††Wýkonný om, praktische Vernunft, *Jungm.*

Wykopám, *fut. ex.* al, ati, ausgraben; a) herausgraben, z. B. einen Baum rc. effodere; b) durch Graben aushöhlen od. machen, z. B. einen Teich rc. effodere; c) mit Füßen stark stoßen u. treten, calcitrare.

Wykopáwám, al, ati, vorh.

Wykořenjm, *fut. ex.* il, iti, ausrotten, a) mit der Wurzel ausreißen, eradicare, exstirpare; ohne Rücksicht der Wurzel, excidere; b) zu Grunde richten; α) Dinge, excidere, exscindere, delere; β) Geschöpfe, delere; - něnj, *n. verb.*

Wykořeňugi, owati, vorh.

Wykotjm se, *fut.* iti, geworfen werden, wie junge Hunde rc. nasci.

Wykračugi, owati, s. wykročjm; wykračowati sobě, stolz einher treten, superbe incedere.

Wykradu, *fut. ex.* wykradl, wykrasti, herausstehlen, z. B. Geld, furando eximere.

II. *rec.* wykrasti se, sich herausstehlen, se subducere.

Wykragugi, owati, s. wykrogjm.

Wykrautjm, *fut. ex.* il, iti, cen, *imper.* wykruť, - herausdrehen, s. wytočjm 1); 2) *sl.* Ausflüchte finden: kdo nemá chuti, lehko wykrautj, *prov. sl.* 3) *sl.* durch Drehen verzieren, z. B. d. Haare.

II. *rec.* w-titi se (někomu), sich entwenden, loswinden, extorquere se.

Wykraužjm, *fut. ex.* il, iti, ausdrehen, ausdrechseln, tornare, torno facere rem: čjssi wykraužiti; b) auszapfen? *D.*

Wykraužljm, il, iti vorh. *Com.*

Wykrcám, *fut.* al, ati, *sl.* ausspeyen evomere.

Wykřehá mi, ti, rc. folg.

Wykřehne (mi, ti, mu, rc.) *fut.*, hlo, hnauti, *impers.* erfrieren,

v. Kälte durchdrungen werden, frigore rigere.

Wykřesám, wykřessi, *fut.* sati ausschlagen, Feuer, excutere ignem

Wykřičjm se, *fut.* el, eti, ausschreyen, a) durch Schreyen verbessern od. vervollkommnen, z. B. seine Stimme, clamando vocem emendare od. perficere; b) aufhören zu schreyen, clamandi finem facere, desinere clamare.

Wykřiknu, *fut.* kl, nauti, folg.

Wykřikugi, owati, ausschreyen, schreyen, exclamare, clamare.

Wykřjsám se, sich erholen?

Wykřiwjm, *fut.* il, iti, *sl.* austreten, z. B. den Stiefel.

Wykrmjm, *fut. ex.* il, iti, ausfüttern; a) durch fleißiges Füttern groß u. stark machen, enutrire. b) verfüttern, als Futter verbrauchen, z. B. einen ganzen Kasten voll Hafer, omnem avenam pro pabulo dare; 2) ausmästen, völlig fett machen, satis saginare.

Wykročjm, *fut.* il, iti, austreten, hervortreten, heraustreten, procedere, excedere: -ze služby, 2c. aus dem Amte 2c. austreten.

Wýkrogek, gku, *m.* s. wýřezek.

Wykrogim, *fut. ex.* il, iti, en, ausschneiden, herausschneiden, exsecare, exscindere.

Wykropjm *fut.* il, iti, en durch Sprengen (Spritzen) verbrauchen, spargendo consumere, absumere; 2) besprengen, adspergere, conspergere.

Wykropugi, owal, owati, vorh.

Wykružugi, owati, s. wykraužjm.

Wykuchám, *fut.* al, ati, ausweiden, auswerfen, der Eingeweide berauben, exenterare, intestinis purgare (privare).

Wykuǰim, bess. wykluǰim, *D.*

Wykukám, ati, *sl.* folg.

Wykukugi, owati, hervor gucken, a) z. B. ein Mensch, prospicere, prospectare; b) hervorragen, eminere; c) z. B. Hemd, prodire, conspici.

Wykunsstugi, *fut. sl.* owati, auskünsteln, durch d Kunst bewirken.

Wykupitel, e, *m.* Erlöser, Loskäufer, *m.* redemtor; -lkyně, *f.* -inn, -inn *f.* -trix, *P.*

Wykupugi, owati, s. wykaupjm.

1. Wykuřugi, owati, s. wykauřjm.

2. Wykurugi, *fut.* owati, *sl.* heilen, kuriren, sanare.

Wykusugi, owati, s. wykausnu.

Wykutjm, *fut. ex.* il, iti, auskutten, herauswühlen, eradere.

Wykwetám, al, ati, empor blühen, efflorescere.

Wykwetnu, vorh. *Ps.* 90, 6.

Wykwetu, *fut.* tl, kwesti, vorh. *B.*

Wykwětugi, *fut* owal, owati, beblümen, vestire floribus *D.*

Wykwice, *f.* Vogelwicke, wilde Wicke, *f.* vicia cracca.

Wykwisstě, *n.* Wickenacker, *m.* ager viciarius.

Wykwowina, y, *f.* Wickstroh, *n.* stramen viciarium.

Wykwowý 3. d. Wicken betreffend, viciarius.

Wykydám, *fut.* auswerfen, s. kydám.

Wykydnu, -se *fut.* dl, nauti, einmal herauswerfen 2c. s. kydám, -se: wykydl bezbožnau dussi swau se krwj, *Com.*

Wykypjm, *fut.* ěl, ěti, überkochen, übersieden, im Kochen (Sieden) überlaufen, effundi coquendo.

Wykysalý 3. ausgegohren, quod deferbuit.

Wykysám, wykyssi, *fut.* sal, sati, ausgähren, vergähren, aufhören zu gähren, defervescere;

fig. wykysá z něho sakkářstwj, *Syr.*
Wylaćnělý 3. ausgehungert, *Com.*
Wylahodjm, *fut.* il, iti, erschmeicheln, adulando consequi.
Wylagi, *fut.*, al, áti, ausschelten.
Wylámi, *fut. fr.* mal, mati, *part. pass.* mán, ausbrechen; a) durch Brechen herausnehmen, frangendo eximere; b) durch Brechen heraus reißen, z. B. d. Zähne, evellere, od. frangendo evellere; c) abbrechen, z. B. d. Aeste, defringere.
II. *rec.* w-ti se, durch Brechen herauskommen, sich befreyen, effringendo prorumpere.
Wylamugi, owal, owati, *vorh.*
Wylaućjm, *fut.* il, iti, s. wyrobcugi.
Wylaudjm, *fut. ex.* il, iti, zen, heraus locken, elicere.
II. *rec.* w-ti se, s. wykradnu se
Wylaupám, *fut. fr.* al, ati, folg.
Wylaupjm, *fut.* il, iti, ausschälen, z. B. Nüsse, Bohnen ꝛc. cortice nudare, exuere, decorticare, e cortice eximere; 2) aushülsen, folliculis eximere, folliculis nudare; 3) ausstechen, z. B. ein Auge, effodere.
Wylaupnu, *fut.* pl, nauti, *vorh.*
Wylauzenj, *verb.* v. wylaudjm.
Wylegi, *fut. ex.* wylit, wyljti, *part.* wylil, *imper.* wylj, ausgießen, a) herausgießen, z. B. Wasser, effundere; b) ausschütten, auslassen, z. B seinen Zorn, effundere: hrozné swé trestánj gako něgaký přjwal wylege, *K.* zlořečenstwj, požehnánj, pomstu, hněw swůg ꝛc. na někoho w. *K.* bezpotřebné řeči wyléwánj, *K.*
II. *rec.* w-ti se, austreten, aus seinen Grenzen treten, z. B. das Wasser, inundare, exundare; 2) *trop.* sich im höchsten Grad ergeben, exardescere: po lakomstwj, po pýsse, po rozkossi a panowánj se wylili, *h.* na to se dussj swau wylili, *K.* na ty nesslechetnosti se wylémagj *Cyr.*
Wylećjm, *fut.* il, iti, s. wyhogjm.
Wylehnu, *fut. ex.* hl, hnauti, sich hinaus legen, exterius decumbere; 2) s. wydugi se; 3) wylehnauti do pole, sich lagern, das Lageraufschlagen, castrametari.
Wylenjm se, *fut.* il, iti, *mor.* sich hären, pilos amittere.
Wylenochugi se, *fut.* owati, *sl.* aufhören zu faulenzen; 2) genug faulenzen, satis cessare.
Wýlet, u, *m.* s. česno, *D.*
Wýletné, ého, *n.* Fluggeld, *n.* vectigal apum, *D.*
Wyletjm, *fut. ex.* ěl, ěti, ausfliegen, a) hinaus fliegen, evolare; b) ausgehen, v. flüchtigen Personen, evolare; 2) hinauf fliegen, in d. Höhe fliegen, evolare, sursum volare.
Wýlew, u, *m.* Ausguß, *m.* effusio; 2) kudy se wyléwá, Mündung, *f.* fusorium.
Wylézám, al, ati, s. wylezu.
Wyleželý 3. ausgelegen: wyležele (wyležaté) wjno, ein ausgelegener Wein, vinum defecatum, *D.*
Wyležjm, *fut.*, il, eti, ausliegen, durch langes Liegen hohl machen, diu jacendo cavum reddere; žena ssest nedělj wyležela, *Pr.* wyležeti město, eine Stadt durch Belagerung erobern, obsidione capere; zemi, město ꝛc. hladem w. - aushungern, - fame domare, *Cyr.*
II. *rec.* w-ti se, ausliegen, (*neutr.*) satis diu jacere.
Wylezu, *fut. ex.* zl, zti, auskrie-

chen, erepere, prorepere; 2) aussteigen, z. B. aus dem Schiffe, Wagen, rc. exscendere, egredi, exire; 3) hinauf kriechen, hinauf klettern, erepere; 4) aufsteigen, in d. Höhe steigen mit den Füßen, z. B. auf das Pferd, Wagen, Hügel rc. adscendere, escendere, conscendere.

Wylhu, wylžeš, *fut.*, lhal, lhati, án, durch Lügen erlangen, mendaciis consequi.

II. *rec.* wylhati se, sich heraus lügen, mentiendo se expedire; 2) zur Genüge lügen, satis mentiri.

Wylichotjm, *fut* iti, s. wychytřjm.

Wylichwjm, *fut. ex.* il, iti, wuchern, foenoris acerbitate adipisci: tak mnoho wylichwj, *Vel.* b) abwuchern, foenoris acerbitate eripere, *D.* c) někoho, durch Wuchern zu Grunde richten: gednoho pána za druhým wylichwiti usylugj, *Vel.*

Wyljčjm, *fut. ex.* il, iti, ausschmieken, fucare; *trop.* ausstaffiren, aufputzen, exornare; 2) bess. wylečjm.

Wyligi, bess. wylegi, *B.*

Wyljhám, al, ati, s. wylehnu.

Wyljhánj, *n. verb.* v. vorh. wyljhánj ptaků, Hecke, *f. D.*

Wyljhnu, *fut.* hl, nauti, ausbrüten, hecken, werfen, parere.

II. *rec.* w-ti se, ausgebrütet, gebohren werden, v. Thieren, excludi, nasci.

Wyljnám, *fut.* ati, aushären, pilos amittere, depilem fieri.

Wýlinek, nku, *m.* abgelegte Haut der Schlange, exuviæ.

Wylinugi, owal, owati, entwerfen, delineare, *D.*

Wyljtám, *fut.* al, ati, s. wyletjm.

Wylitj, *n.* s. wýlew: wylitj Tyberu r. 689 genž přes zdi Římské tekl, *Vel.*

Wyljwám, s. wylévám.

Wyljzám, wyljži, *fut.* zal, ati, *imper.* wyljzeg u. wyliž, auslecken, lambere, lingere, elingere.

Wýlizek, zka, *m.* junger Lecker.

Wyljžem, zati, *sl.* s. wyljzám.

Wylizugi, owal, owati, vorh.

Wýloha, v. *f.* Auslage?

Wylokám, *fut.* aussaufen, s. lokám.

Wylomjm, *fut. ex* il, iti, heraus brechen, etwas, effringere; 2) ausrenken, verrenken, etwas, luxare, emovere.

Wylowjm, *fut. ex.* il, iti, en, ausfischen, durch Fischen ausleeren, piscando vacuefacere.

Wýložek, žku, *m.*, üblicher *plur.* wýložky (*sl.*), Aufschlag, *m.* an einem Kleide, limbus.

Wyložjm, *fut. ex.* il, iti, auslegen, hinauslegen exponere: - djtě, *B.* 2) erklären, explicare; tagné pjsmo wykládati, entziffern, *D.* 3) enträthseln, solvere, *D.* 4) herauspacken, promere, expromere, depromere; 5) nehmen, interpretari: zle wyloženo bylo Scypionowi, že rc. *Vel.*

II. *rec.* w-ti se, s něčjm, vorh. 4): y hned wyložili se s žalobau.

Wylstjm, *fut.* il, iti, s. wychytřjm.

Wylučugi, owati, s. wylaučjm.

Wylupám *fut. ex.* al, ati, *cum dat. pers.* abprügeln, abpuffen, verberare.

Wýlupek, pku, *m.* eine zeitige aus ihrer weichen Schaale herausgefallene Nuß; 2) überhaupt das Ausgeschälte; 3) eine Tracht Schläge: dostati dokonalý wýlupek, tüchtige Schmier, Schläge kriegen, solide verberari (dedolari); 4) s. wýbor 2).

Wylupugi, owati, s. wylaupjm.
Wylusstěnec, nce, m. Abtrünniger; 2ýá Apol. st., s. strzek.
Wyluzugi, owati, s. wylaudjm.
Wylýzám, weit bess. wylézám.
Wymáchám, *fut.* ati, s. máchám.
Wymáčjm, *fut.* el, eti, austunken, d. Brühe, jus exhaurire intingendo panem.
Wymačkám, *fut. ex.* al, ati, ausdrücken, z. B. Wasser, aus dem Kleide, exprimere: wymačkati haubu.
Wymačkáwám, al, ati, vorh.
Wymáhám, al, ati, s. wymohu.
Wymakám, *fut.* al, ati, durch Betasten erfahren, attrectando cognoscere: y hlaupj sedláci bludy gegich wymakali.
Wymalugi, owal, owati, ausmahlen, s. malugi.
Wymámjm, *fut.* il, iti, durch Blendung, Täuschung erlangen.
Wymatu, *fut. ex.* wymátl, wymásti, entwickeln, explicare, solvere, expedire, *Syl.*

II. *rec.* wymásti se, sich entwickeln, herauswickeln, explicari, solvi, expediri.
Wymazám, wymaži, *fut.*, wymazal, wymazati, zán, *imper.* wymaž, ausschmieren, z. B. einen Topf, Ofen, limas fornacis, ollæ illinere; 2) ausschmieren, verschmieren, illinendo consumere; 3) auslöschen, wegwischen, z. B. etwas Geschriebenes, delere, exstinguere.
Wymazugi, owal, owati, vorh.
Wýmě, *genit.* wemene, n. s. wemeno.
Wymečugi, *fut.*, owati, ausglätten, poliren, fegen: železo wymečuge, wypuleruge, wyčistj a wyhladj, *Syr.*
Wymelek, lku, m. Nutzen, m. emolumentum; 2) Mahlmetze f. molitoris rata, commodum.
Wymeli, *fut. ex* wymlel, wymljti, ausmahlen, auf der Mühle; a) sehr mahlen, permolere, expinsere; b) durch Mahlen herausbringen, molendo secernere; c) durch Mahlen verdienen, molendo lucrari; 2) auswaschen, durch Waschen aushöhlen, z. B. d. Wege, abluere.
Wýměna, y, *f.* Auswechsel, *m. D.*
Wýměnek, nku, m. Ausgedinge, Ausbedungene, n. pactum; 2) dasjenige, was sich ein Bauer, der seine Wirthschaft jemand abgetreten, zu seinem Unterhalte ausgedungen hat.
Wýměnjk, a, m. ein Bauer, der seine Wirthschaft jemand abgetreten, u. sich zu seinem Unterhalt etwas ausbedungen hat; - nice, *f.* eine solche Bäuerinn.
Wyměnjm, *fut.* il, iti, auswechseln, commutare, permutare; 2) *sl.* auslösen, loskaufen, redimere.

II. *rec.* w-ti se, s. odm-ti se 2).
Wymeno, a, n. *sl.* s. wemeno.
Wyměňugi, owal, owati, vorh. 2) s. wymjnjm, *K. Pr.*
Wymerám, ati, *sl.* s. woměřjm.
Wýměřj, jho, m. Ausmesser, m. emensor.
Wyměřenj, n. Ausmessung *f.* dimensio; 2) s. instrukcý: dáti wyměřenj, *Syl.* 3) Vorschrift, Satzung, *f.* Beschluß, m. statutum *Syl.*
Wyměřjm, *fut. ex.* il, iti, en ausmessen, metiri, emetiri, demetiri; 2) loswickeln, rechtfertigen, enodare, purgare: bratra ze wšseho při krá.i wyměřil a womluwil; 3) vorschreiben, bestimmen, præscribere, definire: wyměřuge, a rozka-

zuge mu, coby měl činiti, *Cyr.* to z kořistj práwa wyměřugj Bohu, *Id.* těm Bůh sám wyměřuge, gak se měli chowati, *K.* o tom práwa tak wyměřugj, Pr.

II. *rec.* wyměřiti se, sich rechtfertigen, purgare se, excusare se, crimen removere, *Syl.* z toho ze wsseho chytře se wymluwil a wyměřil; nemoha se slussně wyměřiti; z nářku se wyměřowal, Žal.

Wyměřugi, - se, owati, verb.

Wyměssugi, owati, s. wymjsým; 2): wyměssuge ge z počtu bezbožných, *K.*

1. Wýmět u, *m*(poslednj tanec, konec,) Kehraus, *n. D. cum?* 2) *sl.* s. smet, Ausschlag, auf der Haut.

2. Wýmet, u, *m.* wýmetek, tku, *m.* Auswurf, *m.* das Schlechteste.

1. Wymětač, e, *m.* Ausfeger, *m.* purgator; - čka, y, *f.* - inn, *f.* - trix; - čſký 3. 2c.

2. Wymetač, e, *m* Grathobel, *m.* der d. Spåne o. der Seite wegwirft, dolabra recta (egestiva.)

1. Wymětám, ati, *præs.* s. wymetu.

2. Wymetám od. wymecy, *fut. ex.* al, ati, s. wyhàzým.

II. *rec.* wymetati se, schossen, Aehren bekommen, spicari, spicas emittere.

Wýmětky, ů, *m. pl.* s. směti.

Wymetu, *fut.* tl, mesti, auskehren, verrere, everrere.

Wymeyssljm, s. wymyssljm.

Wymeytjm, *fut. ex.* il, iti, aushauen, excidere: lesy wymeytiwsse, tam se osadili.

Wymezugi, owati, folg.

Wymezým, *fut. ex.* yl, yti, begrånzen, abmarken, bestimmen, definire, fines designare, determinare: to wsse Bohem wymezeno, *K.* wymezené dědictwj, *K.*

Wymjnám, al, ati, s. wymnu.

Wymjnjm, *fut. ex.* il, iti, ousnehmen, Ausnahme machen, excipere; 2) ausdingen, ausbedingen, pacisci, excipere; 3) vorbehalten, ausbedingen, excipere: wymjnil sy gednu swětnicy.

Wýmjnka, y, *f.* Ausnahme, *f.* exceptio; 2) Bedingung, *f.* conditio.

Wymisskugi, *fut.* s. misskugi.

Wymjsým, *fut. ex.* yl, yti, ausdingen, excipere, üblicher; 2) absondern, separare, segregare; 3) ausbneten, satis depsere.

Wymjtám, al, ati, s. wyhazugi.

Wymizým, *fut. fr.* el, eti, nach u. nach verschwinden, paulatim (sensim) evanescere; s. auch lože.

Wymknu, *fut.* kl, nauti, ausrenken, luxare, emovere; 2) *sl.* jemand aussperren, excludere.

II. *rec.* w - ti se, entschlüpfen, entwischen, elabi.

Wýmlatek, tku, *m.* Ausdrusch; üblicher b) Drescherlohn, *m. D.* Drescherhebe, *f.* insgem. merces trituratorum.

Wymlátjm, *fut. ex.* il, iti, cen, ausdreschen, das Getreide, excutere grana e spicis; 2) ausprügeln, a) heraus prügeln, fustibus expellere, b) sehr prügeln, valde (solide) verberare, mulcare aliquem.

Wymlauwám, al, ati, s. wymluwjm 1), 2), 3), 4).

II. *rec.* w-ati se, s. w-witi se.

Wýmluwa, y, *f.* Ausrede, Entschuldigung, *f.* excusatio; galowá wýmluwa, calva excusatio, *Syl.*

Wymluwjm, *fut. ex.* il, iti, herausreden, eloqui, proloqui, ef-

fari; 2) ausreden; a) herausreden, aussprechen, z. B. Worte, enuntiare, pronuntiare; b) aus dem Sinne reden, z. B. einem etwas ausreden, α) etwas nicht zu glauben, suadendo alicui opinionem eripere, suadendo efficere, ut aliquis aliquid non credat; β) etwas nicht zu thun, eripere alicui consilium rei; suadendo efficere, ut aliquis aliquid non agat: nedati sobě něčeho wymluwiti sich etwas nicht ausreden lassen, suadendo non posse abduci, z. B. ab opinione (Meynung) od. a consilio, Thun: tu nádhernost z srdcý lidských wymluwil, *Vel.* 3) entschuldigen, excusare, purgare, expurgare, *Luc.* 14, 18. 4) s. wyslowjm; b) ausdrücken; 5) das Reden zu Ende bringen, ausreden, α) v. einer förmlichen Rede, orationem absolvere, finire, perorare. β) v. jedem Reden, sermonem od. orationem absolvere, finire. 6) überreden, zu etwas bereden, persuadere alicui, ut &c. 7) mit od. durch Reden herauslocken: mnjchy z paussté pěkně wymluwiti: 7) wymluwiti někomu, ausschelten, objurgare.

II. *rec.* wymluwiti se, sich ausreden, sich durch Reden heraushelfen, sich entschuldigen, excusatione uti, prætextu uti, se excusare.

Wýmluwný 3. beredt, eloquens, disertus, facundus: -nost, i, *f.* Beredsamkeit, eloquentia, facundia.

Wymnám, al, ati, *sl.* nalévati, eutern, (v. der Kuh), ubera replere (lacte), *D.* & *sl.*

Wymnánj, *n. verb.* v. vorh. *D.*

Wymnu, *fut. ex.* ul, auti, ausreiben, a) heraus reiben, exterere, z. B. Körner, *K.* auch terendo tollere; z. B. einen Flecken. b) durch Reiben reinigen, z. B. ein Kleid ꝛc. terendo purgare.

Wymočjm, *fut. ex.* il, iti, auswässern (*act.*) z. B. einen Stockfisch, macerare.

II. *rec.* w-ti se, auswässern (*neutr.*) macerari, od. probe macerari.

Wýmoh, u, *m.* Vollziehung, Vollstreckung, *f.* executio.

Wymohu *fut. ex.* wymohl, wymocy (wymoct), *imper.* wymoz, auswirken, zuwegebringen, efficere, impetrare. 2) befreyen, emancipare.

Wymoklý 3. zu sehr ausgewässert, nimis maceratus.

Wymoknu, *fut. ex.* kl, knauti, zu sehr auswässern (*neutr.*), nimis macerari: durch zu viel Feuchte verderben: wymoklo obilj na poli (od mnoha dessťů), *Vel.*

Wýmol, e, *m.* vom Wasser gemachte Vertiefung; Bachfahrt, aqua cavatum, *B. Mand.* doly a wýmoly, *Com.*

Wýmola, y, *f.* vorh.

Wymořjm, *fut. ex.* il, iti, durch Hunger, Plackerey ꝛc. entkräften, ausmergeln, auszehren, fame, afflictionibus &c. conficere.

Wymotám, -se, *fut.* s. wymatu, -se.

Wymrskám, *fut. ex.* al, ati, ausstreichen, ausstäupen, auspeitschen, a) öffentlich peitschen, in publico aliquem virgis cædere. 6) zur Stadt hinaus peitschen, virgis aliquem per urbis portam cædere.

Wymrsstjm, *fut. ex.* il, iti, mit der Peitsche od. Ruthe ausschlagen,

z.B. ein Auge, verbero, flagello, scutica, flagro, virga excutere, elidere. 2) aufschießen, in die Höhe wachsen, adolescere. 3) s. wolomјm 2).

II. rec. w-titi se, emporschießen, sich in die Höhe schwingen salire.

Wymru, fut. ex. mřel, mřјti, aussterben, a) durch Sterben leer werden, inaniri morte, vacuefieri (vacuari) funeribus. b) durch den Tod geendigt werden, erlöschen, morte deleri, exstingui, interire (deficere): ten rod wymřel, das Geschlecht ist erloschen.

Wymrznu, fut. ex. zl, nauti, erfrieren, ausfrieren, frigore interire: wymrzlo sstěpj, Vel.-rèwj, Id.

Wymsstěnj, n. verb. v. folg.

Wymstјm se, fut. ex. il, iti, sich rächen (zur Genüge,) satis ulcisci, nad někým, Cyr. od. nad něčјm, an jemand od. etwas, aliquem od. aliquid, K.-jwám se, al, ati, fr. K.

Wýmu, s. wygmu, K.

Wymučјm, fut. ex. il, iti, s. wynutјm; něco na někom, jemand etwas.

Wymustrugi, fut. owal, ati, ausmustern, exauctorare (milites).

Wymusým, fut. yl, yti, mor. s. wynutјm.

Wymydlјm, fut. il, iti, durch Seifen verbrauchen, saponem consumere, absumere linendo.

Wymygi, fut. ex. myl, myti, auswaschen, durch Waschen reinigen, eluere, abluere.

Wýmysl, u, m. üblicher folg.

Wýmyslek, slku, m. Erdichtung, etwas Erdichtetes, commentum, res ficta.

Wymyslјm, fut. ex. il, iti, aussinnen, ersinnen, ausdenken, erdenken excogitare, comminisci, invenire, Cyr. mnohé mužycké nástroge wymýsslegj, K., erdichten, fingere.

Wymysslený 3. erdacht, ersonnen, erdichtet, fictus, comentitius; -ně, adv. auf eine erdichtete Art, ficte, falso: w-ně prawjc.

Wymýssljm, el, eti, s. wymyslјm.

Wymýwám, al, ati, s. wymygi; 2) entgelten, büßen, luere: často obec to wymýwá, čјm předstawenј gegj winni býwagj, K. pomstu krwe té newinné wymýwati musý lid, K.

Wynachádzým se, el, eti, sl. vorfindig seyn, praesto esse.

Wynačudugem se, owati, sl. s. wynadiwјm se.

Wynadakugem se, sl. s. wyděkugi se.

Wynadám, ati, viel aufheißen.

Wynadiwјm se, fut. ex. iti, sich genug verwundern, satis mirari: wynadiwiti se tomu nemohl, Žal.

Wynagdu, fut. wynassel, wynagјti, s. wymyslјm, Syl.

Wynahradјm, fut. s. nahradјm.

Wynakládám, - se, ati, iterat. s. wynaložјm, - se.

Wynalezám, - se, ati, s. naleznu.

Wynalezatel, e, m. Entdecker, detector; b) Erfinder, inventor; - lkyně, f. - rinn, - rinn, f. - trix, - trix.

Wynaleznu, fut. s. naleznu 1), 2).

Wynalezawý 3. erfinderisch, erfindsam, solers, ingeniosus; - wost, i, f. - samkeit, f. ingenium, solertia, Neg.

Wynaložјm, fut. ex. il, iti, anwenden, z. B. Geld, Mühe, Zeit 2c. auf etwas, impendere rem in rem od. rei; adhibere rem

ad rem od. rei, collocare rem in re; uti re in re; 2) wagen, aufopfern, dicare, devovere; wynaložil dussi swau na smrt, *B*. wynaložte dusse swé pro smlauwu B. swá hrdla wynakládali pro obhagowánj cýrkwe, *K*.

II. *rec*. w-ti se, sich worauf verwenden, impendere se, od. operam: ďábel wsseligak se na to wynakládá, aby činil *rc*. *K*. na wsseligaké neprawosti se wynakládá.

Wynalozugi, unrichtig für wynakládám.

Wynaposmjwám se, *fut. ex*. al, ati, *sl*. viel gespottet haben.

Wynařjkám se, *fut. ex*. al, ati, zur Genüge weinen, sat superque flere: wynařjkati se nad nim dosti nemohau, *K*. do wůle se wynařjkám, *B*.

Wynarozléwám, *fut*. al, ati, *sl*. viel verschüttet haben.

Wynasadjm, *fut. ex*. il, iti, darauf setzen, wagen, aufopfern, dicare, devovere: hrdlo, statky pro náboženstwj -; s. nasadjm.

Wynasazugi, owati, vorh.

Wynasnažení, *n*. Bemühung, Bestrebung, studium, labor.

Wynasnažjm se, *fut. ex*. il, iti, sich bemühen, conari.

Wynasnažugi se, owati, vorh.

Wynássjm, el, eti, s. wynesu; 2) s. wychwalugi, *Vel*.

II. *rec*. w-eti se, sich erheben, stolz seyn, efferre se, *B*.

Wynaučenj, *n. verb*. v. folg.

Wynaučjm, *fut*. s. naučjm.

Wyndám, *fut*. al, ati, heraus thun, heraus heben, -geben, exponere, excipere: - oknem; tegliky z ohně, *R*.

Wyndém, wyssel, *sl*. s. wygdu.

Wynečádjm se, *fut*. il, iti, sich des Unflaths entledigen, cacare.

Wyneslý 3. z. B. wyneslá slepice, eine Henne, d. nicht mehr Eyer legt.

Wynesu, *fut*. sl, sti, austragen, heraustragen, efferre; 2) hinauf tragen, sursum portare, sursum ferre; 3) eintragen, Vortheil od. Gewinn bringen, fructum reddere, quaestui esse, quaestum esse, quaestum dare; auch v. Bäumen, s. nesu; 4) betragen, efficere, conficere, summam efficere; to wynássj 10 zl. - macht aus; 5) austragen, verrathen, prodere; něčj tagemstwj z domu wynásseti; 6) aussprechen, pronunciare: twrdý a přjkrý ortel wynesti; to za práwo a sprawedlnost wynesl, *Pr*. Na plac něco wynesti, - vorbringen, aufs Tapet bringen, proferre, adferre, *Vel*. na swětlo *rc*.

II. *rec*. w-sti se, *sl*. sich u. das Seinige aus dem Hause tragen.

Wynětj, *n. verb*. v. wygmu.

Wynikám, *fut*. al, ati, hervorragen, hervorblicken, eminere, Job. 8, 16. wyniká nad wodu z gezera skála, *Vel*. s. folg.

Wyniknu, *fut. ex* kl, knauti, hervorblicken, hervorschimmern, enitere; 2) entschlüpfen, entwischen, elabi, *Cyr*. 3) herausfahren, erumpere, Jz. 69, 6. wynikl z swých pustých geskynj, *Vel*.

Wynjmám, al, ati, s. wygmu.

Wyňmu, *fut*. s. wýmu, *K*.

Wynjt, wynjti, s. wygmu.

†Winořugi, owati, aus der Tiefe hervorbringen? fig. s. gewjm? *Jos. Jungmann*.

Wýnos, u, *m*. Ertrag, *m*. z. B. des

Ackers ꝛc. fructus, quaestus; 2) Betrag, Belauf, m. d. Summe, summa.
Wýnosek, sku, m. vorh.
Wýnosný 3. einträglich, fructuosus, quæstuosus; - nost, i, f. - keit, f. - sitas, - sitas.
Wynosým, fut. fr. yl, yti, nach u. nach austragen, paullatim efferre; 2) hinauftragen, sursum portare, sursum ferre.
II. rec. w-ti se, s. wynesu se.
Wynunwugi, fut. s. missstugi.
Wynutjm, fut. ex. il, iti, cen, něco na někom, abnöthigen, abdringen, abzwingen, exprimere, extorquere.
Wyobaljm, fut. ex. il, iti, auswickeln, auswickeln, evolvere, Syl.
Wyobcowánj, n. verb. v. folg. Bann, f. Acht, f. proscriptio.
Wyobcugi, fut. owal, owati, excommuniciren, in den Bann thun, excommunicare, anathematizare.
Wyobjmám, fut. al, ati, sl. sehr u. viel umhalsen.
Wyobmýssljm, fut. s. obmýssljm.
Wyobrazowánj, n. verb. v. folg. 2) Einbildung, f. imaginatio, D.
Wyobrazugi, owal, owati, abbilden, effingere, formare, exprimere.
II. rec. w-zowati sobě, od. sy, sich vorstellen, sich einbilden, imaginari sibi.
Wyobrazým, fut. yl, yti, vorh.
Wyokrauhljm, fut. il, iti, ausründen, rotundare.
Wyopálám, fut. ex. al, ati, ausschwingen, a) heraus schwingen, durch Schwingen heraus bringen, ventilando elicere; b) durch Schwingen reinigen, ventilare, ventilando purgare.

Wyopytugem se, fut. sl. wal, wati se, alles ausfragen.
Wyorám, wyoři, fut. al, ati, án, ausackern, exarare, aratro eruere.
Wyoráwám, al, ati, vorh.
Wyossřjerám, fut. al, ati, sl. abschmieren, abprügeln.
Wyoři, s. wyorám.
Wypáchnu, fut. ex. chl, nauti, ausriechen, verriechen, odorem amittere, exolere; fig. zlost z něho wypáchla.
Wypáčjm, fut. ex. il, iti, ausheben, herausheben, aus den Angeln heben, z. B. d. Thür, emovere; 2) extorquere; s. wytočjm 1): - meč někomu; 3) sl. ausspähen.
Wýpad, u, m. Ausfall, m. z. B. der Belagerten, eruptio; 2) Ausfluß, m. Ausfließen, n. effluvium, exitus.
†Wýpada, y, f. äußere Gestalt.
1. Wypadám, praes. al, ati, ausfallen, a) heraus fallen, excidere; b) Ausfall thun, erumpere, eruptionem facere; 2) aussehen, α) eine äußere Gestalt haben, speciem habere, specie esse &c. β) scheinen, ähnlich seyn, videri, similem esse: gakoby z oka wyp. s. oko.
2. Wypadám, fut. fr. al, ati, ausfallen, herausfallen, v. vielen od. allen, excidere; -ánj, n. verb.
Wypadáwám, al, ati, fr. v. vorh.
†Wýpadek, dku, m. Resultat, n. bess. následek, auzinek.
Wypadlec, lce, m. s. odsstjpenec.
Wypadlý 3. heraus gefallen, exciduus.
Wypadnu, fut. ex. dl, dnauti, s. wypadám a), b); 2) einen Ausgang gewinnen, gerathen, evenire, cadere, cedere, succe-

dere, z. B. dobře neb zle wypadnauti, gut od. schlecht ausfallen.

Wypáljm, *fut. ex.* il, iti, ausbrennen, a) inwendig verbrennen, intus comburere od. exurere; b) durch Feuer reinigen, igne purgare, exurere; b) durch Feuer wegschaffen, exurere; c) gehörig brennen, z. B. Töpfe rc. percoquere; 2) abbrennen, durch Feuer verbrennen, deurere, igni od. flammis tollere od. perdere; kyseſe bledjcý, gakoby třj wſy wypálil, - scheußlich, aspectu tetrico, *Syl.* 3) abfeuern, z. B. z kuſu wypáliti, eine Kanone abfeuern, mittere tormenta; 4) *sl. neutr.* a) losgehen, z. B. das Gewehr: newypálilo mu; b) gelingen, succedere.

†Wypalné, ého, *n.* Brandschatzung, pecunia, qua aedificia ab incendio redimuntur.

Wýpalky, ů, *m. pl.*, *sl.* pomyge, Brandweinspülicht, *n.*

Wypalugi, owati, s. wypáljm.

Wypárám, al, ati, s. wyſſtárám: někde něco wjce wypárati a wyhledati, *Vel.* 2) s. párám.

Wypařjm, *fut.* il, iti, ausdünsten, durch Dünste ausführen: wodnotedlnoſt wypařuge peltram, *Vel.* nos a chřjpě wypařuge, *Com.*

II. *rec.* w-ti ſe, *sl.* aufhören zu dampfen; b) zu schwitzen; 2) viel geschwitzt haben.

Wypařugi, -ſe, vorh.

Wypasu, *fut.* wypáſl, wypáſti, abhüten, abweiden, das weidende Vieh abfressen lassen, z. B. das Gras, depascere; 2) s. napasu; 3) wypáſti někoho, abpassen, einen? captare, aucupari.

II. *rec.* w-ſti ſe, sich ausmästen, pinguescere.

Wypátrám, ausgattern, s. wypárám, *A. Neg.*

Wypauſſtjm, ěl, ěti, s. wypuſtjm.

Wypchám, *fut.* ati, *sl.* ausstopfen.

Wypeku, (ču), wypeceš, *fut.* wypekl, wypecy (wypect), wypečen, *imper.* wypec, ausbacken, gehörig backen, satis coquere, percoquere; 2) ausbraten, a) durch Braten heraus bringen, z. B. ſádlo wypecy, das Fett ausbraten, assando elicere; b) genug braten lassen, satis assare.

II. *rec.* wypecy ſe, ausbacken, (*neutr.*), satis coqui, percoqui; 2) ausbraten, a) durch Braten herausbringen, assando exire, z. B. ſádlo ſe wypeklo, das Fett ist ausgebraten; b) genug braten, satis assari.

Wypeljchám, *fut.* s. peljchám.

Wypěňugi, owal, owati, schäumend od. eiternd herauslassen, spumando vel suppurando ejicere, *B.*

Wypeřený 3. voll Federn, mit Federn versehen, copiosus plumis, *B.*

Wyperu, *fut.* wyprati, s. wypjrám

Wypeſtugi, *fut.* owati, ausfilzen.

Wypjchám, al, ati, folg.

Wypichnu, *fut. ex.* chl, chnauti, ausstechen, durch Stechen heraus holen, z. B. ein Auge, effodere, excidere.

Wypigi, *fut.* wypil, wypiti, austrinken, a) etwas Flüßiges, ebibere, educere, exhaurire; b) ein Gefäß, ebibere, exhaurire.

Wypigjm, el, eti, vorh. s. wymýwám 2): muſyl to prowiněnj wſſecken rod geho wypigeti, *Vel.* hořce wypigeti, *Id.*

Wypilugi, *fut. ex.* owal, owati, ausfeilen, elimare.

Wypjnám, al, ati, s. wypnu.

II. *rec.* w-ati se, sich erheben, stolz werden, se efferre; nad giné, über andere, supra alios.

Wypjrám, al, ati, auswaschen, abluere; 2) durch Waschen herausbringen, eluere: při potocých zlato wypjrati, *Haj.* 3) s. peru, Luk. 6, 2.

Wýpis, u, *m.* Abschrift, Kopie, *f.* exemplar, exemplum: wýpis na čisto, reine Abschrift.

Wypjskám, *fut. ex.* al, ati, abblasen, z. B. ein Lied, carmen (tibia, tibiis) cantare, decantare; 2) bess. wypjskám.

Wypissi, *fut. ex.* wypsal, wypsati, wypsán, *imper.* wypiš, ausschreiben, a) herausschreiben, exscribere, transscribere; b) völlig schreiben, z. B. ein Wort rc. vocabulum totum scribere; 2) beschreiben, schildern, mit Worten abbilden, ausdrükken, z. B. einen Mann, eine Schlacht, describere, verbis exprimere, verbis depingere; 3) *sl.* ausstreichen (aus dem Schuldregister), expungere.

Wypisugi, owal, owati, vorh.

Wyplacenj, *n.* Auslösung, *f.* Befreyung durch Geld, z. B. eines Gefangenen, redemtio; 2) Auszahlung, *f.* solutio.

Wyplači, *fut.* plakal, wyplakati, erweinen, flendo obtinere.

II. *rec.* w-ti se, viel, genug geweint haben.

Wyplacugi, owal, owati, vorh.

Wypláčým, eti, s. wyplatjm.

Wypláknu, *fut.* ákl, áknauti, ausspülen, ausschwanken, eluere: - mjsu rc.

Wyplakugi, owati, vorh.

Wyplampám, ati, ausschwatzen *D.*

Wyplanjm, *fut. ex.* il, iti, aushauen, abhauen, excidere.

Wyplaňugi, owal, owati, vorh.

Wyplassjm, *fut. ex.* il, iti, verscheuchen, fugare, deterrere.

Wýplata, y, *f.* Lösegeld, pretium liberationis; 2) s. wyplacenj.

Wyplatjm, *fut.* il, iti, cen, auszahlen, z. B. Geld, solvere; 2) auslösen, durch Bezahlung des Lösegeldes jemand od. etwas frey machen, z. B. Gefangene, Pfand rc. redimere; 3) *sl.* s. wypljsnjm.

Wýplatnj 1. z. B. w. penjze, s. wýplata.

Wyplawám, *fut.* al, ati, *sl.* s. wyplowu.

Wyplazugi, - se, owati, folg.

Wyplazým, *fut.* yti, z. B. gazyk, d. Zunge aus dem Munde herausstrecken, - exserere.

II. *rec.* w-ti se, hinauf kriechen.

Wyplegi, *fut.* lil, ljti, ausjäten, eruncare, evellere.

Wyplemenjm, *fut.* il, iti, folg.: swátky z cýrkwe -, Žal.

Wyplenjm, *fut. ex.* il, iti, ausrotten, a) ausreuten, mit der Wurzel ausreißen, eradicare, exstirpare; ohne Rücksicht der Wurzel, excidere; b) zu Grunde richten, α) Dinge, excidere, exscindere, delere; β) Geschöpfe, delere; - něnj, *n.* Ausrotten, *n.* exstirpatio, eradicatio, excidium, excissio, deletio.

Wypleňugi, owal, owati, vorh.

Wyplesstjm, s. wyplisstjm; 2) *sl.* *Lypt.* oči w., s. wywaljm.

Wypletám, al, ati, folg.

Wypletu, *fut.* tl, lesti, herauswickeln, evolvere, explicare, expedire: z bludů někoho -.

II. *rec.* w-sti se, sich heraus

wickeln, se evolvere, expedire, explicare: z dluhů.
†Wýplew, *m.* Ausfluß, *m. Neg.*
Wyplepwám, s. wyplýwám.
Wypligi, *fut. ex.* wyplil, wypliti, ausspeyen, exspuere.
Wypljsnjm, *fut.* il, iti, ausschelten, objurgare, castigare verbis.
Wyplisstjm, *fut.* il, iti, s. wyblekнu: wyplisstj hned swau maudrost, *K.*
Wypljwám, al, ati, s. wypligi.
Wýpliwek, wku, *m.* Geifer, *m.* saliva, sputum.
Wypliwnu, ul, nauti, s wypligi.
Wypliwowánj, *n.* Ausspucken, *n.*
Wypliwugi, owati, s. wypligi.
Wyplnjm, *fut. ex.* il, iti, ausfüllen, voll füllen, z. B. einen Graben, explere, implere; 2) erfüllen, a) Genüge thun, z. B. seinem Versprechen, einem Befehl rc. satisfacere rei, implere rem; b) z. B. den Befehl, das Gesetz rc. satisfacere, implere; c) wahr machen, z. B. eine Weissagung, satisfacere, exitum rei dare; 3) vollenden, aushalten, explere, complere: čas a dny wyplniti; -něnj, *n.* Erfüllung, expletio, complementum &c. *B.*
II. *rec.* w-niti se, auswerden, umwerden, compleri, *Lev.* 12, 6. 2) in Erfüllung kommen, adimpleri.
Wyplowu, *fut. ex.* wyplaul, u. wyplowal, wyplauti u. wyplowati, herausschwimmen, enare, enatare; 2) (*perf.* wyplaul -), ausschiffen, schiffend herauskommen, enavigare.
Wyplugi, laul, auti, *sl.* vorh.
Wyplundrugi, owal, owati, (*obs.*) ausplündern, expilare.
Wýplwek, s wýpliwek, *Syl.*
Wyplynu, *fut. ex.* ul, auti, ausfließen, effluere, emanare; 2) s. wyplowu 1), 2).
Wyplýwám, al, ati, vorh. 2) fließen, entstehen, fluere, manare, gigni, oriri, fieri, sequi.
Wyplznem, *fut.* zol, znauti, *sl.* ganz aushaaren, depilem fieri.
Wypnu, *fut. ex.* wyp'al, wypnauti, ausspannen, herausspannen, z. B. Nähzeug, solvere.
II. *rec.* w-ti se, s. wymrsstjm se.
Wypobjzým, *fut.* el, eti, durch Bitten herausbringen: nemohl ho domů wypobjzeti.
Wypočjtám, *fut. fr.* al, ati, folg.
Wypočtu, *fut. ex.* wypočtl, wypočjsti, wypočten, *imper.* wypočti, ausrechnen, a) durch Rechnen überschlagen, zusammen rechnen, computare, rationes subducere; b) durch Rechnen herausbringen, α) eine Summe, rationes subducere rerum, computando invenire; β) eine einzelne Sache, z. B. einen Tag, enumerare, computando invenire.
Wypodobnjm, *fut.* il, iti, s. wypobrazým.
Wypodobňugi, owati, vorh.
Wypohlawkugi, owati, *reg. acc.* viele Ohrfeigen geben, multos colaphos infringere alicui.
Wypotřebugi, owati, verbrauchen, consumere: - mnoho mydla rc.
Wýpowěd, i, *f.* Spruch, Ausspruch, *m.* z. B. des Richters, sententia; 2) Aufkündigung, Auffagung, *f.* renuntiatio.
Wypowěděnec, nce, *m.* Exulant, Verbannter, Geächteter, exul.
Wypowěděnj, *n. verb.* v. wypowjm; w-nj pokoge (nicht wálky, wie *D.*) Kriegserklärung, *f.* denunciatio belli, *R.*
1. Wypowjdám, *praes.* al, ati,

aussprechen, hersagen, heraus sagen, z. B. ein Urtheil, pronuntiare sententiam; Worte, efferre, pronuntiare, eloqui verba, exprimere; 2) aufkündigen, aufsagen, z. B. Miethe, renuntiare (edicere) alicui aliquid; poslussenstwj w., *Vel.* pokog w., den Krieg erklären, bellum denunciare, *R.* 3) verbannen, als einen Exulanten, in exilium ejicere; -ánj, *verb.*

2. Wypowjdám, *fut. fr.* al, ati, erzählen, a) etwas Vergangenes, narrare, commemorare, referre, exponere; b) hersagen, hererzählen, nach der Reihe, enumerare, exponere; -ánj, *v.*

Wypowjm, *fut. ex.* wypowěděl, wypowědjti, *imper.* wypowěz, wypowědjn, aussprechen, a) s. wypowjdám, *praes.* 1); b) ausdrücken, mit Worten ausdrükken, verbis exprimere; ohne Nominativ, z. B. nenj možná wypowědjti, gak welice rc. es ist nicht auszusprechen, wie sehr rc. dici non potest &c. 2) erzählen, s. vorh. a), b); 3) s. wypowjdám, *praes.* 2), 3).

Wypracem, -tám se, *fut.* tati se, *sl.* s. wynesu se.

Wypracugi, owati, folg. sich verdienen, durch Arbeit, merere: to sobě pracně a krwawě wypracowal, *K.*

Wypřahám, al, ati, s. wypřáhnu.

Wyprahlý 3. dürre, trocken, aridus, siccus, torridus; 2) schmachtend, sitibundus; -lost, i, *f.* Dürre, *f.* Trockenheit, *f.* -ditas, -citas.

1. Wyprahnu, *fut. ex.* hl, hnauti, ausdorren, dürre werden, arescere, exarescere; 2) schmachten, siti confici.

2. Wypřáhnu, *fut.* áhl, áhnauti, ausspannen aus dem Joche, z. B. Pferde, abjungere, jugo solvere; *fig.* oni pak ze wšseho se wypřáhli, *K.*

Wýprask, u, *m.* Schläge, *pl.* verbera.

Wyprássjm, *fut. ex.* il, iti, ausstäuben, vom Staube reinigen, pulvere purgare rem, pulverem excutere rei; 2) s. wypudjm, *Syl.* & *sl.* 3) *sl.* Schläge geben: wyprássili mu zadek.

II. *rec.* wyprássj se, *fut.* il, iti, *impers.* aufhören zu stauben, cessare pulverare.

Wýprawa, y, *f.* Absendung, *f.* eines Menschen, missio; 2) Ausrüstung der Soldaten, armatus; 3) Ausstattung, Aussteuerung, Aussteuer, *f.* dos od. dotis datio, paraphernum: wěno y s wýprawau, *Pr.*

Wyprawjm, *fut. ex.* il, iti, aussprechen, s. wypowjm, b); 2) s. wypowjdám, *fut.* a), b); 3) abfertigen, schicken, abschicken, z. B. einen Bothen, mittere, legare, ablegare od. allegare; 4) ausstatten, aussteuern, dotare filiam, filiae dotem dare; 5) ausrüsten, armare, instruere; *B.* s. zbrogný; b) wegbringen, tollere: - sspinu; 6) entrichten, reddere, solvere: desátky wyprawowati.

II. *rec.* w-ti se, abgehen, abreisen, decedere, abire, proficisci: na Egypt se wyprawj, *K.* 2) z dluhů se wyprawiti, aus den Schulden kommen, exire aere alieno.

Wýprawný 3. z. B. wogsko, ausgerüstet, bene instructus, *Vel.*

Wyprawotjm, *fut. sl.* s. wysaudjm.

Wyprawugi-se, owati, s. wyprawjm, -se: wyprawowat o něčem.

Wyprázdnjm, (-znjm), *fut. ex.* il, iti, ausleeren, erledigen, exinanire, vacuefacere; b) ſ. zlehčjm: wyprázněnj aneb zlehčenj práwa, Pr.

Wyprazdňugi, owati, vorh.

Wypredám, *sl.* ſ. wyprodám.

Wyprekljnám, *fut.* al, ati, *sl.* aufhören zu verfluchen.

Wyprezerám, *sl.* all. durchforſchen

Wypreyſſtjm ſe, *fut.* il, iti, hervor quellen, scaturire, erumpere, scatere.

Wypřiſahám (ſobě) *fut.* ati, etwas durch Schwören erlangen, Pr.

Wyprodám, *sl.* alles verkaufen.

Wyprodám ſe, *fut. ex.* al, ati, das ſeinige alles verkaufen: wyprodali ſe odtud.

Wýproſa, y, *f.* ein ausgebetenes Fallgut.

Wyproſſkugi, owal, owati, folg.

Wyproſſugi, owati, ſ. wyproſým.

Wyproſtjm, *fut. ex.* il, iti, erlöſen, befreyen, retten, eliberare, emancipare: z poroby-, *K.* wyproſſkuge ze zlého, *B.* -z ruky gjmagjcýho.

Wyproſtitel, e, ſ. wyſwoboditel.

Wyproſým, *fut. ex.* yl, yti, ausbitten, orare, rogare, expetere: něco, etwas, aliquid.

II. *rec.* w-yti ſe, *sl.* ſich frey bitten.

Wyprotiwjm ſe, *fut.* il, iti, *sl.* aufhören ſich zu widerſetzen.

Wyprowázým, el, eti, folg.

Wyprowodjm, *fut. ex.* il, iti, begleiten, mit einem zugleich gehen, das Geleite geben, comitari, prosequi.

Wyprſknu, *fut. ex.* kl, knauti, ausſpritzen, herausſpritzen, z. B. Waſſer, spargere, ejaculari, evomere, emittere.

Wyprſkugi, owal, owati, vorh.

Wyprſſjm, *fut.* el, eti, ab- od. ausfallen, vergehen, effluere: poslednj hodina mu wyprſſela.

II. *rec.* w-eti ſe, *impers.* ausregnen, aufhören zu regnen: wyprſſelo ſe, pluvia cessat.

Wyprýſkám ſe, *fut.* ati ſe, ſ. prýſkám ſe, wřjdků ſe mi nawyhazuge.

Wypryſkugi od. - ſe, owati, ſ. wypreyſſtjm ſe.

Wypryſſtugi, owati, vorh. *B.*

Wypſánj, *n.* Ausſchreiben, *n.* Ausſchreibung, *f.* a) das Herausſchreiben, z. B. einiger Worte ꝛc. descriptio; b) das völlige Schreiben od. Hinſetzen eines Wortes, plenior scriptio, absolutio vocabuli; 2) Beſchreiben, *n.* Beſchreibung, Abbildung durch Worte, descriptio.

Wypſat, - ti, ſ. wypjſſi.

Wypſſkám, *fut.* al, ati, auszischen, auspfeifen, exsibilare, *Syl.*

Wypſým ſe, *fut.* yl, yti, *sl.* abgerichtet, abgedreht werden.

Wyptám ſe, *fut.* al, ati, folg.

Wyptáwám ſe, al, ati, *cum vel sine gen. pers.* ausfragen, ausforſchen jemand, percontari, quaerere ex aliquo, expiscari aliquem.

Wypučjm, *fut. ex.* il, iti, hervor recken, exporrigere: - prdel.

Wypučjm ſe, *fut.* ſ. pučjm ſe.

Wypudjm, *fut. ex.* il, iti, zen, austreiben, heraustreiben, expellere, exturbare, ejicere.

Wypůgčjm, *fut.* il, iti, *reg. gen.* entlehnen, ausleihen, ausborgen, mutuari, sumere mutuo (mutuum, am, um, os, as, a); - enj, *n. verb.*

Wypůgčugi, owati, vorh.

Wýpuk, ſ. puk a), b); 2) ſ. pupek 3).

Wypukám, *fut.* al, ati, *sl.* ausklo-

pſen; 2) ausprügeln, verberare. II. rec w-ti ſe, ſ. pukati ſe 2), 3).

Wypuklý 3 hervorragend, eminens, prominens: lenoſſi s wypuklýma očima, *Com.*

Wypulerugi, *fut*, owal, owati, auspoliren, perpolire, *K.*

Wypuſſtěnj, *n. verb.* v. wypuſtjm; w. nad okny, ſ. lunety.

Wýpuſt, u, *m.* Ablaß, *m.* des Waſſers, ſ. ſpauſſk, *D.*

Wýpuſtek, tku, *m.* Ausladung, Hervorragung (Bauk.), podium: wýpuſtek oltáře, *B.*

Wypuſtjm, *fut. ex.* il, iti, ſſtěn, auslaſſen, a) weglaſſen, z. B. Wörter ꝛc. omittere; übergehen, praeterire; b) heraus laſſen, emittere: ratoleſti w., - ſchießen laſſen; - pupeny, Knoſpen bekommen, gemmare.

Wyputugem, *fut* owati, *sl.* durch Pilgerſchaft erhalten: chce ſy nebo (nebe) wyputowat.

II. *rec.* wyputowati ſe, aufhören zu reiſen.

Wypytugem u.-ſe, *sl.* ſ. w-tám ſe

Wyráčjm ſe, *fut.* il, iti, *fors* ſ. wychladiti ſe 2).

†Wýraz, u, *m.* der letzte Selbſtlaut im Reime, *Puchm.* 2) Ausdruck?

Wyrazec, zce, *m.* železko k wyrážený hřebjků, Stemmeiſen, *n.* ferramentum excuſſorium.

Wýrazek, zku, *m.* Ausſchlag, *m.* bey der Wage, trutina, ſuperpondium; 2) Kernmehl, Vorſchußmehl, *n.* flos farinae; 2) ſ. ſtéblo (ſlámy), culmus, *Syl.*

Wyrazenj, *n. verb.* v. folg. 2) Zeitvertreib, *m.* oblectamentum.

Wyrazenina, y, *f.* Ausſchlag, *m.*

Wyrážjm, el, eti, ſ. wyrazým.

Wýrazka, y, *f.* ſ. wýrazek, *D.*

Wýrazkowý 3. aus Kernmehl.

Wýrazný 1: z. B. w-nj wáha, Ausſchlagwage.

Wýrazný 3. verb. *D.*

Wyrazým, *fut. ex.* yl, yti, *praes.* wyrážjm, ausſchlagen, a) herausſchlagen, z. B. ein Auge ꝛc. excutere, elidere: z paměti wyrazyti, excutere e memoria; z myſli někoho, bethören, thöricht machen, dementare, *Syl* z toho domněnj wyražen, *Vel.* z předěſſenj toho wyražen byl, *K.* to wlahu a drjmotu wyrážj; ſlzy někomu, Thränen auspreſſen; z brků w., aus der Faſſung bringen?) b) hervorbrechen, zum Vorſcheine kommen, erumpere, apparere; pupenj wyrážj, d. Knoſpen ſchlagen aus, gemmae erumpunt; zyma wyrážj, d. Kälte ſchlägt aus, -erumpit; 2) ergötzen, (tröſten), delectare, oblectare; 3) ausprägen, durch Prägen ausdrücken, ſignare, od. ſignando exprimere, auch blos exprimere; ſ. auch folg.

II. *rec.* w-zyti ſe, ausſchlagen, a) hervorbrechen, zum Vorſcheine kommen, erumpere, apparere: rozléhánj wyrážegjcý ſe z roklj hor, *K.* wyrazý ſe gako gitřnj záře ſwětlo mé, *B*, nežit ſe wyrazyl; b) einen Ausſchlag bekommen, puſtulis obduci od. induci; 2) ſich ſeitwärts ſchlagen, divertere; wyrazyl ſe na picowánj; z ceſty ſe wyrazyti, vom Wege ausſchweifen, *D.* 3) ablaſſen, remittere: w. ſe od předſewzetj ſwého; ze ſwého ſna ſe wyrazte, *K.* 4) (něčjm), ſich ergötzen, ſe delectare (oblectare), od. delectari, oblectari.

Wyrčenj, *n.* Ausſpruch, edictum.

Wyrečjem, rekl, *sl.* s. wyřknu.
Wýřečný, - nost, s. wýmluwný.
Wýřek, řku, s. wyřčenj b) Ausdruck
Wyrewem sa, *fut.* wati se, *sl* aufhören unartig zu weinen.
Wýřewný 3. (wýhřewný?) viel Wärme gewährend; - nost, i, *f.* d. Wärme des Ofens, calor.
Wyrejsugi, owal, owati, abreißen, abmahlen, delineare, depingere *B.*
Wyřezám wyřeži, *fut.*, wyřezal, wyřezati, ausschneiden, a) herausschneiden, etwas, z. B. d. Zunge, exsecare, excidere. b) verschneiden, der Mannheit berauben, kastriren, excidere, exsecare. c) beschneiden, z. B. d. Bäume, putare arbores. d) durch Schneiden machen od. bilden, z. B. Früchte, Männer 2c. excidere, secando formare, auch exsculpere, wenn es in harter Materie geschieht.
Wyřezanec, nce, *m.* Ausschnittling, *m.* (Kind), cæso.
Wýřezek, zku, *m.* Ausschnitt, *m.* excissio; b) excissum.
Wyřeži, *sl.* wyrežem, s. wyřezám.
Wyřezugi, owati, s. vorh.
Wyřjdilka, y, *f.* ausrichtsames Weib, d. gutes Mundstück hat.
Wyřjdjm, *fut. ex.* il, iti, ausrichten, ins Werk richten, efficere, perficere, exsequi; 2) pozdrawenj wyřjditi, einen Gruß ausrichten, salutem nuntiare.
Wyřjhám, *fut.* al, ati, folg.
Wyřihugi, owati, s. řihám.
Wyřjkám, *fut.* al, ati, hersagen, recitare.
Wyřikugi, owal, owati, vorh.
Wyřiňugi, owal, owati, quillen, sprudeln, bullire.
Wyřjtjm, *fut.* s. řjtjm.

II. *rec.* w - titi se, herausströmen. 2) s wywaljm se b).
Wyřjzenj, *n.* Ausrichtung, a) Vollziehung, *f.* excusatio, perfectio. b) eines Grußes, nunciatio salutis.
Wyřizugi, owati, s. wyřjdjm.
Wyřknu, *fut.* wyřkl, wyřjcy (wyřjct), wyřknauti, aussprechen, hersagen, heraus sagen, z. B. ein Urtheil, pronuntiare sententiam; Worte, efferre, pronuntiare, eloqui, exprimere.
Wýrobek, bku, *m. sl.* s. wýdělek.
Wýročnj 1. jährlich, anniversarius; - ně, *adv.* quotannis.
Wyrogjm se, *fut. ex.* il, iti, heraus fliegen, a) v. den Bienen, wenn sie schwärmen, evolare. b) schnell heraus od. hervor kommen, v. einer Menge, z B. Feinde, evolare. 2) aufhören zu schwärmen desinere foetus emittere.
Wýrok, u, *m.* Stimme, Meynung *f.* suffragium: wýroky činiti.
Wyrostám, al, ati, s. wyrostu.
Wýrostek, tku, *m.* eigentl. Auswuchs; Schößling, *D.* 2) junger Mensch, adolescens, *D.*
Wyrostlina, s. zrostlina; wyrostliny olowa? *Haj.*
Wyrostlý 3. aufgewachsen, adultus; 2) entwachsen; z metly (i.e. z dětinstwj) wyrostlý, der Ruthe entwachsen, adultus, ephebus, *Syl.* - lost, i, *f. subst.*
Wyrostu, *fut. ex.* wyrostl, wyrůsti, aufwachsen, in d. Höhe wachsen, groß wachsen, adolescere; 2) auswachsen, zur völligen Größe wachsen, exolescere; 3) entwachsen, excedere ætate: z škatů, z metly wyrůsti 2c.
Wyrownám, *fut. ex.* al, ati, ausgleichen, gleich machen, exæqua-

re. 2) ausschlichten, disponere, ordinare, componere.
II. *rec.* w-ti se, s. wrownám se.
Wyrownáwám, al, ati, vorh.
Wýrowý 3. z. B. wýrowá bylina, s. dymĕgowá bylina.
Wyrozumjm, *fut. ex.* ĕl, ĕti, mit u. ohne Dat. verstehen, einsehen, intelligere, perspicere, adsequi, percipere. 2) merken, wahrnehmen, animadvertere, observare, sentire.
Wyrozumitedlný, s. srozumit-ý.
Wyrozumjwám, al, ati, s. wyrozumjm.
1. Wyručjm, *fut. ex.* il, iti, durch Bürgschaft befreyen: z zaláře někoho, Pr. na hotowý groš z wězenj w. Pr. 2) bürgen?
2. Wyručjm sa, *fut.* iti sa, *sl.* s. wyrewem sa.
Wyrumugi, *fut.* owati, vom Schutt befreyen, rudera tollere, *Cyr.*
Wýrunek, nku, *m.* Zahlungsfrist?
Wyrútjm, *sl.* s. wyřitjm.
Wyrwáwám, al, ati, folg.
Wyrwu, *fut.* wal, wati, ausraufen, evellere, vellere.
Wyrygi, *fut. ex.* ryl, ryti, *imper.* wyrý, wyrey, ausschnitzen, exsculpere. 2) ausstechen mit dem Grabstichel, cælare, scalpere. 3) auswühlen, eruere, effodere. 4) aufwühlen, ruere, eruere: zem wyryti, aufwühlen.
Wyrytý 3 *partic.* v. vorh.
Wyrywač, e, *m.* s. rytec.
Wyrywáček, čku, *m.* wyrywadlo, a, *n.* Grabstichel, *m.* scalprum.
Wyrýwám, al, ati, s. wyrygi.
Wyrýwánj, *verb.* b. s. wybjgenj.
Wysácem, *fut.*, sácati, *sl.* hinausstoßen (alle,) s. sácym.
Wýsada, *f.* s. prywilegium; Gnadenbrief, *m.* *D.* wýsada kollege Karlowy, *Vel.*
Wýsadek, do moře, s. předhoří.
Wysadjm, *fut. ex.* il, iti, aussetzen, bis zu Ende setzen, fertig setzen, z. B. einen Bogen 2c. absolvere, perficere; 2) ausheben, etwas heraus heben, aus einem Orte, z. B. d. Thür, Fenster, emovere, tollere, evellere: wys. dwéře mocý, s. moc; 3) aufheben, in d. Höhe heben, tollere, attollere, levare, allevare; 4) aufzählen, hinzählen, z. B. Geld, denumerare, dinumerare; 5) besetzen, bepflanzen, conserere; winicy 2c. 6) privilegiren, Vorrechte, Freyheiten ertheilen, stiften, condere, privilegio donare, (privilegiare): wysadil Nowé město, *Vel.* založil a wysadil kolleg Karlowu, *Id.* wysadil gim strych, *Vel.* za knjžata kragin ge wysadil; 7) hinauswerfen, exturbare, ejicere: ze statku wysaditi někoho.
Wysadnem, dnauti, *sl.* s. wysednu
Wýsadnj 1. privilegirt, Privilegium habend, privilegiatus.
Wýsadnjk, a, *m.* s. wýsadnj; wýsadnjk gruntu, Pr.
Wýsadnost, i, *f.* s. wýsada.
Wysáhnu, *fut.* áhl, áhnauti, reichen, hinlangen, ausreichen, extendere: co člowěk oběma rukama wysáhnauti může, gest sáh, Pr. 2) s. dosáhnu (selten).
Wýsahy, *sl.* s. bisahy.
Wysákám se, *fut. sl.* s. sákám, -se.
Wysáknu, *fut.* kl, knauti, vertrocknen, exarescere: řeky, *Vel.*
Wysapjm, *fut.* iti, entreißen? wysapil nám z tenet protrhalých to zwjře.
Wysaudjm, *fut. ex.* il, iti, errechten, lite (processu juris) obtinere, Pr. chtěl na něm králowstwj wysauditi.
Wysaukám, - se, *fut.* al, ati, aus-

drehen rc. s. saukám, - se; 2) rukáwy zatč, od. se -, s. wyhrnu, - se 3); s. auch saukám.

Wysaužjm, *fut.* il, iti, genug plagen, sat vexare, fatigare.

Wysazugi, owati, s. wysadjm.

Wysázym, *fut. fr.*, el, eti, vorh.

Wyscat, - ti se, s. wysstjm se.

Wyschlý 3. dürre, a) s. wyprahlý 1); b) s. wychradlý; - lost, i, *f.* Dürre, *f.* a) s. wyprahlost; b) s. wychradlost.

Wyschnu, *fut.* chl, chnauti, austrocknen, exsiccari; s. schnu; 2) s. wyprahnu 1).

Wysedjm, *fut. ex.* ěl, ěti, lange sitzen, sitzen bleiben, persedere; 2) aussitzen, bis zu Ende einer gewissen Zeit sitzen, justum tempus sedere; 3) durch Sitzen erlangen, sedendo obtinere; daher auch ausbrüten, a) pullos ex ovis excludere; b) aufhören zu brüten, desinere ova incubare.

II. *rec.* wyseděti se, zur Genüge sitzen, satis sedere.

Wysedlý 3. s. wydaný 2): w-lá skála, *B.* -lé oči, *K.* - ost, i, *f.* das Hervorragende, prominentia.

Wysednu, *fut.* dl, dnauti, sich hoch setzen, altiori loco considere, *B.* 2) hervorragen, prominere, extuberare: oko wysedlo.

Wysekám, *fut. ex.* al, ati, aushauen, a) abhauen, excidere, exscindere; b) durch Hauen aushöhlen od. machen, z. B. einen Trog, excidere; - áwám, al, ati, *fr.*

II. *rec.* w-ti se, *sl.* sich aus einer Schwierigkeit heraus hauen.

Wyseru, s. seru.

II. *rec.* wyscat se, vorh.

Wýsewek, wku, *m.* Aussaat, *f.* sementis.

Wýsewka, y, *f.* vorh.

Wýska, y, *f. dim.* v. wes, Dörfchen.

Wyskáči, *fut. fr.* wyskákal, wyskákati, nach u. nach heraus springen, paulatim (sensim) exsilire, prosilire; 2) *act.* z. B. zabitého wola, austreten, exculcare, *R.*

II. *rec.* wyskákati se, zur Genüge springen, satis salire.

Wyskakugi, owati, vorh. 2) s. prýsstjm se: pramen čisté wody wyskakuge z pauhé skály, *Har.*

Wýskám, (*sl.*) s. weyskám.

Wyskaumám, *fut.* al, ati, ergründen, a) den Grund einer Sache erforschen, fundum rei explorare; b) genau einsehen, plane perspicere, adsequi; - ánj, *n. v.*

Wýskoček, čku, *m.* das Herausgesprungene; *pl.* - čky, Vorschußbrantwein, *m.* der geistigste.

Wyskočjm, *fut. ex.* il, iti, aufspringen, in d. Höhe springen, exsilire; 2) herausspringen, exsilire, prosilire; - enj, *n. verb.*

Wýskočný 3. narrenweise?

Wýskok, u, *m.* Aufsprung, saltus; 2) Aussprung; 3) Ausfall, *m.* eruptio.

Wyskytlý 3. zum Vorschein gekommen, ereignet, ortus.

Wyskytnu, *fut. ex.* tl, tnauti, hervorrecken, exserere: hlawy wen wyskytnauti nesměli.

II. *rec.* w-tnauti se, hervorragen, eminere, prominere, exstare; 2) zum Vorscheine kommen, sich ereignen, existere, oriri: ewangelium se na swětlo wyskytne, *K.* wyskytlá wěc nenadále, *Com.*

Wyskytugi se, owati, vorh.

Wyslancowá, é, *f.* Gesandtinn, des Gesandten Frau, uxor legati.

Wyslanec, nce, *m.* der Gesandte, legatus, orator.

Wyslankyně, *f.* Gesandtinn, legata.

†Wyslanstwj, *n.* Gesandschaft, *f.* legatio.

Wyslaný 3. *part.* v. wyssli; der Abgesandte, Ablegat, ablegatus: wyslanj wssech stawů swěta, *Com.* kragský wyslaný (we Francauzých), *P.*

Wyslat, wyslati, s. wyssli.

Wyslauženec, nce, *m.* Ausgedienter, emeritus.

Wyslaužilý 3. ausgedient, emeritus, rude donatus.

Wyslaužjm, *fut. ex.* il, iti, ausdienen, a) als ein Bedienter ꝛc. adimplere ministerium; b) als Soldat, stipendia conficere.

II. *rec.* wyslaužiti se, vorh.

Wýslech, u, *m.* Verhör, *n.* interrogatio, quaestio.

Wyslechnu, *fut. ex.* chl, chnauti, aushören, bis zu Ende hören, z. B. jemand od. etwas, aliquem (rem) audire ad extremum, plane audire, rem totam audire; 2) verhören, z. B. einen Zeugen ꝛc. interrogare aliquem, quaerere ex aliquo, audire aliquem; -nutj, *ver.*

Wysleychám, al, ati, s. wyslýchám.

Wýslibky, *pl. m.* angenehme Versprechungen, grata promissa.

Wysljdjm, *fut. ex.* il, iti, ausspüren, indagare, investigare.

Wysljedjm, iti, *sl.* vorh.

Wysljpám, al, ati, blenden, obcoecare? očj newysljpatj někomu tjm, co prowinil.

Wyslowenj, *n.* Aussprache, *f.* Ausdruck, *m.* enunciatio.

†Wýslowj? (Ausdruck, *m.*)

Wyslowjm, *fut. ex.* il, iti, aussprechen, durch vernehmliche Töne ausdrücken, efferre, pronuntiare, enuntiare, eloqui, exprimere.

Wýslowný 3. vernehmlich, was man verstehen kann, perspicuus, intelligibilis; w-ný hlas, vox articulata, *R.* 2) ausdrücklich, disertus; -ně, *adv.* -cue, clare; diserte, conceptis verbis; -nost, i, *f.* Vernehmlichkeit, Deutlichkeit, perspicuitas.

Wyslowugi, owati, s wyslowjm.

Wýsluha, y, *f.* částka gjdla z hostiny poslaná, neb přinesená, Bescheidessen, *n.* apophoretum.

Wysluhugi, owati, *sl.* aufwarten.

Wýslunj, *n.* sonniger Ort, locus apricus: na wýslunj, *K.*

Wýslunný 3. sonnig, apricus.

Wýslužka, y, *f.* s. wýsluha; *pl.* -žky Bedienung, ministerium *K.*

Wyslychač, e, *m.* Zuhorcher, auscultator; -čka, -inn, *f.* -trix.

Wyslýchám, al, ati, s. wyslechnu.

Wyslýchawám, al. ati, *fr.* v. vorh.

Wyslyssjm, *fut.* el, eti, erhören, audire, exaudire, annuere alicui, rationem alicujus habere; 2) s. wyslechnu.

Wyslyssitedlný 3. erhörbar, erhörlich, audiendus, *D.*

Wysmahlý 3. dürre, torridus.

Wysmahnu, *fut. ex.* hl, hnauti, ausdorren, exarescere; 2) eindorren, minui torrendo.

Wysmažjm, *fut. ex.* il, iti, gehörig rösten, satis frigere; s. smažjm; 2) durch Rösten vermindern, frigendo minuere.

Wysměgi se, wysmál se, wysmáti se, *reg. dat.* auslachen, verlachen, ridere, deridere, irridere.

Wysmekám, al, ati, folg.

Wysmeknu, *fut ex.* kl, knauti, z. B. meč z poſſwy, das Schwert zucken, stringere gladium.

II. *rec.* w-ti se, s. wymknu, -se.

Wýsměssky, *pl. m* Hohngelächter, *n.* Gespött, *n.* irrisio, illusio.

Wysmeyčjm, il, iti, wysmeykám, *fut.* ati, hinaus schleifen, *D.*
Wysmjwám se, s. wysmĕgi se.
Wysmoljm, *fut.* il, iti, en, auspichen, picare; s. smoljm.
Wysmolugi, owal, owati, vorh.
Wysmrkám, *fut. fr.* al, ati, ausschneuzen, ausschnupfen, s. smrkám.
II. *rec.* w-ti se, sich ausschneuzen, (se) emungere.
Wysmrknu, *fut.* kl, knauti, vorh.
Wysoce, *adv.*, *comp.* wýš (weyš) wýsse, *superl.* neywýš, hoch, (edler als wýsoko, u. wird v. moralischen Gegenständen gebraucht), magni, summe, longe; wysoce sobě wážiti, hochachten, magni facere; wysoce (nicht wysoko) včený, hochgelehrt, longe doctissimus, summe doctus, longe eruditissimus, eruditus; na tom pokog wysoce záleží, *Vel.* wysoce potřebný, *Id.* a nad to wýsse gest Kr. *K.*
Wysocený 3. s. wydaný: - zuby.
Wysoceurozený 3. hochgeborner, hochwohlgeborner, 1) als Titel, Illustrissimus; 2) *sl.* Wohlgeborner, hochedelgeborner, insgemein Spectabilis; - nost, i, *f.* Hoch- od. Hochwohlgebohren, Illustritas; b) Wohlgeboren, insgem. Spectabilis Dominatio.
Wysočjm, *ol.* s. wysotjm.
Wysoko, *adv.*, *comp.* wýš (weyš) wýsse, *superl.* neywýš, - sse, hoch, in der Höhe, in d. Höhe, alte, excelse, celse, sublime; wysoko státi, seděti, lézti, hoch stehen, sitzen, steigen, alte stare, sedere, adscendere: ne z wysoka, ale od neynižšjch wěcý začjnati, *K.*
†Wysokohřmitel, e, *m.* altitonans, ὑψιβρεμέτης, *P.* w. hřjmagjcý, dasselbe, *Neg. Il.*
Wysokomluwný 3. großsprecherisch, jactabundus, ἀλαζών, *Cyr.* - nost, i, *f.* - ten, *f.* jactatio.
Wysokomyslný 3 stolz, elatus, *B.* - nost, i, *f.* Stolz, *m.* superbia.
Wysokorostlý 3. hochgewachsen, procer: - lá dřewa, *Ruk. Král.*
Wysokost, i, *f.* Höhe, *f.* altitudo, sublimitas, celsitudo.
Wysoký 3. *comp.* wyšší, *superl.* neywyšší, hoch, der, d., das hohe, celsus, excelsus, arduus, altus, sublimis: w-ká powolánj, *Vel.* - ká maudrost, *Syr.* w-ké uměnj, hohe Kunst(?) scientia mathematica, *Vel. N.* 2) hell, laut, v. der Stimme, acutus: wysokým hlasem wolal.
Wysoljm, *fut.* il, iti, salzen, salire, sallire; 2) durch Salzen alle machen, consumere saliendo; 3) *sl.* zaucho (poliček) wysoliti, s. wytnu.
Wýsost, i, *f.* s. wysokost.
Wysotjm, il, iti, s. wystrčjm 3).
Wyspánj se, *verb.* v. wyspjm se.
Wyspáwám se, s. wyspjm se.
Wyspěgi, *fut.* ěl, ěti, zur Genüge reifen, sat maturescere.
Wyspělý 3. reif, maturus.
Wyspjm se, *fut. ex.* wyspal se, wyspati se, ausschlafen, a) genung schlafen, satis dormire; b) durch Schlafen verlieren, edormire; z ožralstwj - , den Rausch ausschlafen, crapulam edormire.
Wysrdjm se, *fut.* il, iti, *sl.* aufhören zu zürnen.
Wysrkám, *fut.* al, ati, folg.
Wysrknu, *fut.* kl, knauti, ausschlürfen, exsorbere.
Wysšáljm, *fut. ex.* durch List entlocken, dolo pellicere.
Wyssaustám, al, ati, ausreiben, exterere, extergere; 2) *cum*

acc. pers. ausklopfen, (auspfeifen), explodere, *Syl.*

Wýš, e, *f.* Höhe, *f.* altitudo: wjc na ssjř, než na wýš ratolesti se táhnau, *Vel.* 2) s. wysoce.

Wysšdwám, al, ati, s. wysšu.

Wyssaljem, *fut.* el, eti, *sl.* d. Kraft verlieren, verriechen: - wjno.

Wyssdljm, *fut.* il, iti, *sl.* folg.

Wyssantročjm, *fut.* iti, něco na někom, *K.* durch Betrug erlangen, fraude obtinere.

Wyssehrad, u, *m.* Schloßburg, *f.* acropolis, *Syl.* 2) ein Berg in Prag; 3) ein Schloß u. Marktflecken in Ung.; 4) in Pohlen, *Vel.*

Wyssetřenj, *n.* s. wyssetřowánj.

Wyssetřjm, *fut. ex.* il, iti, erforschen, a) durch Forschen erfahren, (ausfindig machen) od. zu erfahren, ausfindig zu machen suchen, scrutari, indagare, investigare, expiscari; b) ausforschen, v. jemand etwas erfahren od. zu erfahren suchen, percontari, sciscitari, expiscari, explorare.

Wyssetřowánj, Erforschung, *f.* scrutatio.

Wyssetřugi, owal, owati, vorh.

Wyssibám, ati, *sl.* s. wymrskám 2)

Wyssigi, *fut. ex.* il, iti, vernähen, durch Nähen verbrauchen, suendo absumere: wssecky niti wyssiti; 2) ausnähen, nendo exornare; s. auch krumpugi; 3) sobě rc. durch Nähen verdienen, nendo promereri.

Wyssikugi, *fut.* owati, hinwegschaffen, amoliri, submovere, removere; zbožj swá na giné ostrowy wyssikowali, *K.*

Wýssjm, il, iti, erhöhen, höher machen, tollere, attollere, erigere, evehere.

Wyssinu, *fut.* ul, auti, aufschwingen, in d. Höhe heben, attollere: kamennau hlawu wyssinul.

Wyssiwak, -řka, s. krumpýř, -řka.

Wyssiwacý 1. zum Ausnähen gehörig.

Wyssjwám, al, ati, s. wyssigi.

Wýsska, y, *f.* s. wýš.

Wysskerjm, *sl.* s. wycerjm.

Wysskoljm, *fut. sl.* iti, s. wyplјsnjm

Wysskrabám, wysskrábi, *fut. ex.* al, ati, auskratzen, eradere, exsculpere; oči, d. Augen auskratzen, oculos eradere, effodere.

Wýsskrabek, bku, *m.* das Ausgescharrte; 2) *gen.* a, üblicher posskrabek.

Wysskrabugi, owal, owati, s. wysskrabám.

Wysslakugi, *fut.* owal, owati, ausspüren, indagare, investigare: wysslakug maudrost, *B.*

Wysslapám, *fut. ex.* al, ati, austreten, a) etwas heraus treten, durch Treten heraus bringen, z. B. Körner aus den Aehren, exculcare, calcando elidere, calcando exprimere; b) durch Treten heraus bringen, z. B. Trauben, calcando exprimere; c) durch Treten aushöhlen, calcando excavare.

Wysslechtjm, *fut.* il, iti, ěn, ausschmücken, ornare, exornare.

Wyssli, *fut.* wyslal, wyslati, aussenden, mittere.

Wyssly 3. ausgefahren, egressus, *B.*

Wyssnj 1. *sl.* s. hořegssj.

Wyssňořjm se, s. wysswihnu se: wyssnořený hrad na wysoké skále, *Puchm.*

Wyssparám, al, ati, ausstochern, d. Zähne, *D.*

Wyssparchám, *fut.* al, ati, *sl.* heraus wühlen: - čerwjky z rány.

Wysspehugi, *fut.* owal, owati, ausspähen, s. sspehugi.
Wyssplechtám, *fut.*, al, ati, ausschwenken, eluere.
Wyšssi, s. wysoký.
Wysstárám, *fut.* al, ati, ausstänkern, ausstöhren, ausstöbern, durchsuchen, scrutari, perscrutari; wssecky kauty wysstárati, *Vel*, - dům; wysstárali ho.
Wysskaurám, *fut.* al, ati, vorh. *D.* b) *sl.* s. wystrkám.
Wysstěkám, *fut.* durch Bellen herauslocken, latrando excire: wlka na se z lesa wysstěkati, *Klat.*
Wysstibrem, *fut.* al, ati, *sl.* herausbröseln, mit den Fingern.
Wysstjm se, *fut. ex.* s. sstjm.
Wysstjrám, al, ati, s. sstěrjm.
Wysstwalec, lce, *m. sl.* s. ssibal a).
Wysstwu, *fut.* twal, twati, durch Hetzen heraus locken.
Wysu, *fut.* aussaugen, s. ssu; b) fig. z peněz někoho, aussaugen, exsugere; - krew chudých lidj.
Wyssukám, *fut.* al, ati, durchstänkern, perscrutari, *D.*
Wysswabjm, *fut. ex.* il, iti, s. wysslechtjm? koně s zlatými rystuňky a caňky wysswabenj, ἵπποι χρυσοχάλινοι, *Cyr.* 8, 636.
Wysswihlý 3. aufgeschoßen.
Wysswihnu, *fut. ex.* hl, nauti, aufschießen.

II. *rec.* w-ti se, sich aufstutzen, aufputzen ausstaffiren, exornare se; 2) sich aufschwingen, z. B. aufs Pferd, se tollere.

Wystačjm, *fut. ex.* il, iti, auskommen, reichen mit etwas, satis habere; 2) ausreichen, genug seyn, sufficere, satis esse.
Wystálý 3. ausgestanden, perpessus; b) wjno, s. wyležely.
Wystanem, *fut.* státi, *sl.* ermüden, defatigari; 2) *impers.* hinreichen, sufficere; 3) heraus treten; 4) s. wywstanu.
Wystátý 3. *sl.* s. wystálý.
Wystaupjm, *fut. ex.* il, iti, *imper.* wystup, austreten, a) heraus treten, hervor treten, auftreten, procedere, exire, prodire; b) aus seinen Gränzen treten, z. B. das Wasser, inundare, exundare; 2) hinauftreten, ascendere, escendere; 3) aufsteigen, in d. Höhe sich bewegen, wie der Rauch, sursum ferri, emicare.

II. *rec.* w-ti se, *sl.* s. wyhnu.

Wýstaw, u, *m.* Aussetzen, *n.* Aussetzung, *f.* z. B. des Biers aus dem Keller zum Verkaufe, expositio.
Wýstawek, wku, *m.* Markbaum, Gränzzeichen, *n.* signum finium; 2) s. wýstawky.
1. Wystawjm, *fut.* ěti, s. stawjm 3).
2. Wystawjm, *fut.* il, iti, en, *imp.* wystaw, ausstellen, aussetzen, öffentlich hinstellen, exponere; wystawugi se za sprawedliwé, *K.* w. za boha, *Zal.* 2) tadeln, rügen, vituperare, reprehendere; 3) bess. wypdčjm 1).
Wýstawky, *m.* ů, *pl.* Ausstellung, Rüge, *f.* Tadel, *m.* reprehensio.
Wýstawný 3. wohlgebaut?
Wystawugi, owati, s. 2 wystawjm.
Wystěhugi, - se, ausziehen, s. stěhugi, - se.
Wystihám, al, ati, folg. *B.*
Wystjhnu, ergründen, s. stjhám 4)
Wystjnám, *fut. ex.* al, ati, niederhauen, alle, concidere: město do posledníjho wystjnáno, *Com.*
Wystjnjm, *fut.* s wyobrazým, *Zal.*
Wystižení, *n.* Ausforschen, *n.* Erkenntniß, *f.* intelligentia.

Wystogjm, *fut. ex.* stál, státi, s. wytrpjm; b) ausdauern, aushalten, perdurare: mnoho let wystáti; wystál sem tu formacý, *Com.* průby swé newystál, *Id.* auch mit dem Dat.: wssem bjdám musýme wystati; čemu on wystál; c) (*sl.*) durch Stehen erhalten: nic tu newystogjš.

Wystrágjm, el, eti, ausrichten, expedire; 2) ausrüsten, instruere, armare; 3) *sl.* curiöse Sachen treiben; s. dowádjm.

Wýstraha, y, *f.* Warnung, *f.* monitio, monitum.

Wystráhnu, *fut.*, hl, hnauti, warnen, monere, praemonere: chtěl ho wystráhnauti, *Cyr.* před sskodau ge wystráhl, *Vel.* wystřjhá od zbytečného ꝛc. *K. Com.*

Wystrassjm, *fut. ex.* il, iti, durch Schrecken heraus treiben, terrendo expellere: hned samým pohleděnjm dussi z něho wystrassil.

Wýstrčka, y, *f.* s. wýčitka.

Wystrčjm, *fut. ex.* il, iti, ausstekken, z. B. eine Fahne ꝛc. proponere, erigere; 2) herausstekken, z. B. den Kopf, exserere, protendere; 3) ausstoßen, hinaus stoßen, fort stoßen, z. B. aus dem Hause ꝛc. expellere, extrudere, exturbare, exterminare, ejicere; 4) nach u. nach geben? z. B. den Lohn.

Wystrčkugem se, *fut.*, ati, *sl.* aufhören zu springen.

Wýstřelek, lku, *m.* Schößling, *m.* v. Gewächsen, surculus; 2) s. sswihljk 2); 3) Zusatz beym Brauen, additamentum; 4) *pl.* - lky, Vorsprung, *m.* protropum; s. předek 3).

Wystřeljm, *fut. ex.* il, iti, ausschießen, heraus schießen etwas, ejaculari: sstěp listj swé wystřeluge, *Vel.* wystřeliti řeč, *sl.* s. wtecy se; 2) schießen, ein Schießgewehr losgehen lassen, losschießen, emittere ictum; 3) *neutr.* rychle w. hůru wyrůsti, aufschießen, celeriter adolescere.

Wystřelugi, owal, owati, vorh.

Wystřetý 3. *sl.* ausgestreckt; 2) todt, mortuus: ležj wystřetý.

1. Wystřihám *fut. fr.* al, ati, s. wystřihugi.

2. Wystřjhám, *praes.* al, ati, s. wystráhnu.

II. *rec.* w-ati se, *reg. gen.* sich hüten, cavere.

1. Wystřihnu, *fut.* hl, hnauti, *part.* - hnut, u. wystřižen, s. wystřihugi.

2. Wystřjhnu, hl, s. wystráhnu.

II. *rec.* w-nauti se, ausweichen, evitare, declinare.

Wystřihugi, owati, ausschneiden mit der Scheere, exscindere.

Wystřjknu, *fut.* kl, nauti, folg.

Wystřikugi, owal, owati, ausspritzen, heraus spritzen, z. B. Wasser, spargere, ejaculari, evomere, emittere.

Wystřjljm, *fut. fr.* el, eti, s. wystřeljm.

II. *rec.* w-eti se z něčeho, alles verschießen, ausschießen: z těch ssjpů se nikdý newystřjlj, *Com.*

Wýstřižek, žku, *m.* Ausschnitt, *m.* mit der Scheere, *D.*

Wystřjzliwjm, *fut.* ěti, folg.

Wystřjzwjm, *fut. ex.* ěl, ěti, nüchtern werden, solvi crapula, *Com. h.* - z wjna.

Wystrkám, *fut. fr.* al, ati, folg.

Wystrkugi, owati, s. wystrčjm.

Wystrnadjm, iti, s. wykausám. *D.*

Wýstrog, e, *m.* Ausrüstung, *f.* instructio; b) Ausstaffirung, Auszierung, ornatus, exornatio.

Wystrogjm, *fut.* il, iti, s. wystrágjm; 2) ausstaffiren, auszieren, exornare; - pokog kobercy, austapeziren, - tapetibus inducere.

II. *rec.* w-giti se, sich ausmachen, accingere se: -na cestu, *B.*

1. **Wýstrognjk**, *a, m* Ausstaffirer, ornator, exornator; - nice, *f.* - inn, *f.* - trix, -trix; -cký 3. rc.

2. **Wýstrognjk**, u, *m.* Fürsatz in der Mühle.

Wystudjm, *fut.* iti, s. wystuzugi.

Wystůni se, *fut.* owati se, sehr (genug) krank gewesen seyn.

Wýstup, u, *m.* Austritt, *m.* a) Austreten, *n.* vor d. Leute, processus, processio; b) der Austritt eines Schauspiels, Scene, *f.* scena

Wýstupek, pku, *m.* Austritt, *m.* Stufe, *f.* gradus; 2) Erker, *m.* Ausladung, *f.* podium; 3) ein Stuhl, der vorsteht u. erhöht ist, cathedra: zde onde na wýstupcých stáli, *Com.* 4) Versehen, Verbrechen, *n* Ausschweifung, Sünde, delictum, (excessus); wýstupky činiti, ausschweifen, excedere (modum), delinquere.

Wýstupná, é, *f.*: na wýstupnau mjti, Abtritt nehmen können od. sollen, excedendum habere.

†**Wýstupnjk**, *a, m.* Ausschweifer.

Wýstupný 3. ausschweifend, excedens (modum), delinquens.

Wystupugi, owati, s. wystaupjm.

Wystuzugi, owal, owati, auskühlen, auslüften, refrigerare: wychladiti pokoge a wystuzowati.

Wystydnu, *fut.* dl, dnauti, auskühlen, kühl werden, refrigerari.

Wystydugi, owal, owati, vorh.

Wysussjm, *fut. ex.* il, iti, en, *imper.* wysuš, austrocknen, trocken machen, siccare, exsiccare; 2) ausdörren, dürre machen, arefacere, exarefacere.

Wysussugi, owal, owati, vorh.

Wyswědčenj, *n.* Bezeugung, *f.* Zeugniß, *n.* testimonium.

Wyswědčjm, *fut. ex.* il, iti, bezeugen, testari: swědkowé kšaft wyswědčili, *Pr.* swědectwj wyswědčil Bůh o synu swém, *B.*

Wyswědčugi, owati, vorh.

Wyswědjm, *fut. ex.* il, iti, vertilgen (versengen), exurere: mráz s sněhem wyswědil winice, *Vel.* - osenj ozymé y garé, *Id.*

Wyswětlenj, *n.* Erklärung, Auslegung, explicatio, interpretatio, illustratio.

Wyswětljm, *fut. ex.* il, iti, erklären, erläutern, auslegen, explicare, interpretari, illustrare.

II. *rec.* w - liti se, sich erklären, declarare mentem suam.

Wyswobodjm, *fut. ex.* il, iti, zen, erlösen, liberare, vindicare. b) retten, servare, eripere.

Wyswoboditel, e, *m.* Erlöser, Befreyer, liberator, vindex b) Erretter, servator; - lkyně *f.* - inn, - inn, *f.* - trix, vindex; b) - inn, *f.* - trix.

Wyswobozenj *n.* Erlösung, *f.* liberatio; b) Errettung, *f.* servatio, ereptio.

Wyswobozugi, owal, owati, s. wyswobodjm.

Wyšýchám, al, ati, s. wyschnu.

Wysýlám, al, ati, s. wyšli.

Wysyljm, *fut.* il, iti, *sl.* mit Gewalt zuwege bringen.

Wysypám u. wysypi, *fut.* al, ati, ausschütten, trockene Sachen, profundere, effundere; 2) durch Aufschütten erhöhen, voll machen, z. B. eine Strasse, Grube; auch aufwerfen, z. B. Schanzen, aggerare, aggere replere, *B.*

II. *rec.* w-ti se, verschüttet werden, effundi: wysype se popel, *B.* 2) *sl.* s. wymetati se. 3) *sl.* s. osypám se.

Wysypu, -se, *fut.* al, ati, vorh.

Wysytjm, *fut.* ex. il, iti, cen, ersättigen, satiare, saturare, explere, implere: bohatj a wysycenj, *K.*

Wýt, wýti, s. wygi.

Wýtah, u, *m.* Auszug, *m.* ein kurzer Inhalt, z. B. eines Buches &c. epitome auch summa.

Wytahák, u, *m.* vorgeschlagen v. *D.* statt ramenzljk, Kugelzicher.

Wytáhnu, *fut. ex.* táhl, táhnauti, wytažen, ausziehen, a) etwas heraus ziehen, z. B. den Degen, educere, extrahere; b) trep. z. B. d. Kräfte aus den Pflanzen, d. Farbe aus den Kleidern, educere, extrahere: wytažená rolj, s. wyžitá, *R.* c) heraus schreiben, exscribere excerpere; Auszug aus einem Buche &c. machen, *Vel.* d) in d. Höhe ziehen, heben, elevare. e) erpressen, extorquere; f) entlocken, auskundschaften, elicere: na někom něco takowého w-ti; g) *neutr.* ausrücken, exire: Garda w parádě wytáhla, *Kr.* h) na wognu w.-ziehen, ausziehen, proficisci, *B.*

II. *rec.* w-auti se, sich entziehen, subducere se: -z powinnosti, ze záwazku &c.

Wytahugi, -se, owati, vorh. w-ti z kožj, d. Haut abziehen, excoriare.

Wytalupjm se, *fut.*, iti, ? *Ryb.*

Wytančjm se, *fut.* il, iti, *sl.* sich satt tanzen.

Wytápjm, ěl, ěti, s. wytopjm, 1).

Wytasým se, *fut.* yl, yti, (s něčjm,) heraus rücken, hervorrücken, prodire, mnohokrát se s swým bláznowstwjm wytasý, *Syr.* tagný záwistnjcy, kteřj se prwé wen newytasý, *Id.*

Wytaužjm se, iti, s. wyžalugi se.

Wýtažek, žku, *m. dim.* v. wýtah.

Wytaženj, *n. verb.* v. wytáhnu.

Wytazowánj, *n.* Ausfragen, *n.* percontatio.

Wýtečný 3. anmuthig, reizend, der Gestalt nach, venustus, bellus; b) wohlbeleibt, nitidus, pinguis; -nost, i, *f.* anmuthige Gestalt, reizende Schönheit, Reize, *pl. m.* venustas: krása a wýtečnost, *Com.*

Wytěkám, al, ati, folg.

Wyteku, (ču,) *fut.* wytekl, wytecy, *imp.* wytec, ausfließen, effluere.

Wyteljm se, *fut.* il, iti, abkalben, parere od. parere vitulum.

Wytelugi se, owati, vorh.

Wytenčjm, erschöpfen?

Wytesám. *fut.* al, ati, aushauen, a) durch Hauen aushöhlen od. machen, z. B. einen Trog, excidere. b) durch Hauen od. durch den Meißel bilden, scalpere, cælare.

Wytewřu, řel, řjti, s. wytwořjm.

Wyteykám, al, ati, s. wytýkám.

Wýtěžek, žku, *m.* Profit, lucrum.

Wytěžjm, *fut. ex.* il, iti, lösen, einnehmen, bekommen, pecuniam accipere. 2) gewinnen, profitiren, lucrari.

Wytj, *n.* Heulen, Geheul, *n.* der Wölfe, Hunde, ululatus.

Wytjnám, al, ati, s. wytnu.

Wytjrák, u, *m.* Auswischer, *m.* ein Werkzeug bey den Kanonen, penicillum tormentarium.

Wytjrám, al, ati, s. wytru.

Wytjrátko, a, *n.* der zum Rohr gehörige Wischer, virga peniculata, *R.*

Wýtisk, u, *m.* Abdruck *m.* impressio; 2) Ausdruck, *m.* expressio; 3) s. wýtissték.

Wytisknu, *fut. ex.* kl, knauti, ausdrücken, heraus drücken, exprimere. 2) heraus drücken, heraus stoßen, protrudere, extrudere; 3) abdrucken, z. B. ein Buch, typis exscribere (imprimere); in Wachs, Thon ꝛc. exprimere; - nutj, *n. verb.*

Wýtissték, sstku, *m.* Exemplar, *n.* Abdruck, *m.* exemplar.

Wýtka, y, *f.* s. wýčitka.

Wytkám, *fut.* ati, wirken, texere.

Wytkáwám, al, ati, vorh.

Wytkáwaný 3. gewirkt, textus *B.*

Wytknu, *fut.* tkl u. tekl, knauti, wytknut, s. wywinu: - nohu, *B.* 2) abstecken, bestimmen, definire, depalare: cýl, mjru a mjsto gj wytkne, *R.* meze wytknauti; 3) s. wytýkám: to Alexandrowi wytkli, *Vel.* to mu on wytekl, *Id.* 4) *sl.* s. wytewru: z domu ho wytkli.

Wýtlaček, čku, *m.* s. wýtissték.

Wytlačjm, *fut.* il, iti, s. tlačjm.

Wytlačugi, owati, vorh.

Wytlaukám, al, ati, folg.

Wytluku (ču), *fut.* wytlaukl, wytlaucy (wytlauct), wytlučen, *imper.* wytluc, heraus schlagen, a) durch Schlagen heraus bringen, extundere. b) schlagend heraus jagen, pulsando ejicere: den Feind aus der Stadt ꝛc. ejicere; 2) einwerfen, entzwey werfen, jaciendo perfringere, z. B. okna wytlaucy. 3) s. wybigi 4): dům y dwůr geho wytlaucy chtěli, *Vel.* wssecky hospody-, alle Wirthshäuser durchstreichen, - pervagari.

Wytnu, *fut. ex.* wytal, wytjti, heraus hauen, excidere; políček od. saňoru wytjti, eine Maulschelle geben, colaphum od. alapam infringere alicui.

Wytočjm, *fut.* il, iti, ausdrehen, auswinden, heraus drehen, z. B. aus den Händen ꝛc. extorre: střewa z někoho za žiwa wytočiti, *Vel.* 2) verdrehen, verzerren, auf ungestaltete Art verdrehen, z. B. Augen, distorquere, detorquere, pervertere; 3) aussieben, cribro excernere; 4) auszapfen, z. B. Bier ꝛc. heraus zapfen, e dolio promere.

II. *rec.* w - čiti se, hervor treten, prodire: wytočj se z swých krásně ozdobený Drzslaw, *Haj.*

Wýtok, u, *m.* Ausfluß, *m.* Ausfließen, *n.* effluvium.

Wýtoka, y, *f. sl.* vorh.

Wýtoň, s. weytoň; wýtuň, Spänlage, wie in den Holzlägen; b) eine Stadtabtheilung zu Podskal, in Prag.

Wýtopek, pku, *m.* Verweis, Ausputzer, *n.* reprehensio: wýtopek dáti, den Kopf waschen, *D.*

Wytopenec, nce, *m. sl. Nitr.* der da durch eine Überschwemmung um das Seinige kam (u. bettelt).

Wytopjm, *fut.* il, iti, ausheizen, probe (recte) calefacere. 2) ertränken, z. B. Saat, Getreide, mergere; -penj, *n. verb.*

Wytřásám, al, ati, s. wytřesu.

Wýtřasky, *gen.* wýtřasek, *pl.* hölzerne Gabel zum Heu, ꝛc. furca.

Wytrausým, *fut.* yl, yti, aus der Tasche, aus dem Sacke, ꝛc. verlieren, amittere, perdere.

Wytráwjm, *fut. ex.* il, iti, aufzehren, ganz verzehren, erschöpfen, consumere, absumere, *B.* 2) verdauen, concoquere.

Wytrčjm, *fut. sl.* il, iti, aussteck-

ken, hervorrecken, exserere: sli- mák wytřj rožky; wytrč řit.

Wytrdlugise, *fut.* owal, owati, sich im Tanzen recht abmüden, wie die Bauern.

Wytřepjm, -se, *fut.* s. třepjm, -se, ausfasen, filatim solvi.

Wytrescy, wytřestám, *fut.* tal, tati, züchtigen, castigare.

Wytřesstjm, *fut.*, il, iti, s. wywalјm: oči na nás wytřesstili, *Wr.*

Wytrestáwám, s. wytrescy: zpauru wytrestáwati.

Wytřesu, *fut. ex.* ásl, wytřásti, ausschütteln, heraus schütteln, z. B. Staub, excutere. 2) zur Genüge beuteln: wytřásla mne zymnice!

Wytrhám, *fut. fr.* al, ati, folg.

Wytrhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, wytržen, ausreißen, z. B. einen Baum zc. evellere, eruere, heraus reißen, a) z. B. d. Zunge zc. evellere, eripere; b) retten erretten, servare, eripere. c) zucken, das Schwerdt, stringere.

II. *rec.* w-ti se, ausreißen ausgerissen werden, z. B. d. Nath riß aus, rumpi. 2) sich heraus reißen, a) davon laufen, se eripere, se proripere. b) sich retten, se eripere &c. z myssleněk, sich der Gedanken entschlagen, solvere se cogitationibus.

Wytrhnutj, *n. verb.* v. vorh.

Wytrhugi, owati, s. wytrhnu, *B.*

Wytřiřitek, tku, *m.* Arschwisch *m. D.*

Wytrpjm, *fut.* ěl, ěti, ertragen, ausstehen, erdulden, perferre, sustinere, tolerare, perpeti: wedro slunečnj, *Cyr.* 2) *sl.* entgelten, luere.

Wytru (tru) *fut.*, wytřel, wytřjtl, wytřen, *imper.* wytři, auswischen, durch Wischen reinigen, extergere, abstergere, detergere. 2) durch Wischen wegbringen, vernichten, delere. 2 Kr. 21, 13. 3) ausreiben, heraus reiben, z. B. Körner, exterere. 4) s. wymazám 3). - kapři se giž wytřeli, d. Karpfen haben bereits abgestrichen, *D.*

Wytrucugi, *fut.* s. wywzdorugi.

Wytrusstjm, iti, z. B. sobě ruku, *sl. Lypt.* verrenken, auskegeln.

Wýtržek, žku, *m.* s. wýtržnost.

Wytrženj, *n. verb.* v. wytrhnu. 2) Entzücken, extra se raptus, ecstasis.

Wýtržka, y, *f.* vorh.

Wytržený 3. *part.* v. wytrhnu; b) entzückt, alienatus; extra se raptus.

Wýtržnj 1. frevelhaft, petulans: wýtržnj skutek, *Pr.*, - ně, *adv.* violenter, petulanter: na knjže wýtržně sáhl, a něco málo ranil, *Vel.*

Wýtržnjk, a, *m.* Frevler, *m.* homo petulans (protervus).

Wýtržnost, i, *f.* Frevel, *m.* petulantia, protervitas; b) Gewaltthätigkeit, *f.*: wýtržnost slauti může vis privata, k. p. když kdo koho suchými ranami vbige zc. *Pr.*

Wytwárám, al, ati, s. wytwořjm.

†Wytwárce, Abbilder, Portreteur

Wytwářjm, *fut. ex.* il, iti, abbilden, effingere, formare, auch exprimere; na sobě něčj osobu, - nachbilden, nachahmen, darstellen, - imitari, exprimere.

Wytwjrám, al, ati, folg.

Wytwořjm, *fut. ex.* il, iti, jemand aussperren, vor jemand d. Thür verschließen, præcludere januam. 2) ausschließen, excludere: wytwořiti ze společnosti. 3) ††schaffen, creare, effingere: potworu zemne wytwořili.

Wýtycka, bess. wytýkánj, wýčitka.
Wytygi, *fut. ex.* yl, yti, s. tygi.
Wytýkám, al, ati, vorwerfen, vorrücken, objicere, exprobrare: oči někomu něčjm wytýkati, *Cyr*. Přjd. *V*. 36. hřjchy, kterými B. lidu swému oči wytýká; 2) s. wytknu 2): cýle někomu wytýkati, *K*.-ánj, *n. verb.*
Wytylý, 3. fett, ausgemästet, pinguis, nitidus, *B*.-lost, i, *f. subst.*
Wyobjgjm, *sl.* alles ausstampfen.
Wyvčená: za wyvčenau dáti, freysprechen, tirocinio exsolvere.
Wyvčenec, nce, *m.* ein ausgelernter Junge, Jünger, *m.*
Wyvčjm, *fut. ex.* il, iti, en, *cum acc. pers. & cum vel sine dat. rei*, unterrichten, docere, z. B. aliquem, aliquid; od. instituere, erudire aliquem, in etwas, re. 2) mit u. ohne Dativ der Sache, auslehren, plane docere, satis docere.

II. *rec.* wyvčiti se, auslernen, a) aufhören zu lernen, desinere discere; als ein Schüler od. Lehrjunge, absolvere tirocinium. b) recht lernen, plane discere, satis discere.
Wyvčowánj, *n.* Lehre, *f.* Lehren, *n.* doctrina.
Wyvčugi, owati, unterrichten, docere, instituere, erudire.
Wyvdlý? dürr?
Wymetám, *fut.* al, ati, (*sl.*) alles rein abkehren.
Wyvpomjnám, *fut.*, al, ati, einfordern, einmahnen, eintreiben, exigere, auch cogere, v. mehrern.
Wyvtjrám, *fut.* al, ati, (*sl.*) alles rein auswischen.
Wywábjm, *fut.* il, iti, auslocken, heraus locken, excire.
1. Wywádjm, ěl, ěti, s. wywedu.
2. Wywadjm, *fut.* il, iti, zen, ablösen, einlösen, redimere: wjru, přirčenj swé wywaditi, seiner Zusage genug thun, fidem exsolvere, *Syl.* wywazuge dluhy a záwady. *R*. 2) auflösen, befreyen, extricare, expedire. 3) entkommen, sich heraus winden, los machen, expedire se: newj kudy z těsna wywaditi.
3. Wywadjm se, *fut. ex.* il, iti, auszanken, a) aufhören zu zanken, rixandi finem facere. b) zur Genüge zanken, satiari rixando. 2) vorh. 3): wywaditi se z rukogemstwj.
Wywaditedlný s. *op.* newyw-ný.
Wywálčjm, *fut.* il, iti, durch Kriegen erwerben, bellando consequi.
Wywáljm, *fut. fr.* el, eti, en, herauswälzen, evolvere, provolvere. 2) ausfneten, auswirken, satis depsere, satis subigere. 3) vorh. to sobě wybogowal a wywálel.
2) Wywaljm, *fut. ex.* il, iti, en, heraus wälzen, evolvere, provolvere; 2) oči wywaliti, glotzen, große Augen machen, mirari, stupere, *D*. gazyk wywalowati 2c. 2) hinauf wälzen, subvolvere; sursum provolvere.

II. *rec.* w-ti se, heraus stürzen, erumpere: z nj se prudký ohniwý duch wywalowal, *Cyr*. b) stürzen, umstürzen, everti, procumbere, labi.
Wywalugi, -se, owati, vorh.
Wywařjm, *fut. ex.* il, iti, auskochen, aussieden, a) durch Kochen od. Sieden heraus bringen, z. B. das Fett, excoquere. b) durch Kochen od. Sieden reinigen, coquendo purgare, auch wohl excoquere. 2) einkochen, einkochen lassen, decoquere.

II. *rec.* w-řiti se, auskochen,

zur Genüge kochen, percoqui. 2) einkochen, einsieden (*neutr.*) decoqui: woda se wywařila, - ist eingekocht, - decocta est.

Wywarowatedlný, s. *opp.* newywarowatedlný.

1. Wywarugi se, *fut.* owati, *reg. gen.* vermeiden, vitare, devitare, evitare.

2. Wýwažek, žku, *m.* Uibergewicht, *n.* was über das gehörige Gewicht ist, superpondium, cumulus; Zugabe, *f.* additamentum, corollarium, *Syl.*

Wywážení, *n. verb.* v. folg. 2.) *verb.* v. wywážjm, s. wýwoz.

1. Wywážjm, *fut.* il, iti, ausschöpfen, a) heraus schöpfen, exhaurire, educere. b) durch Schöpfen ausleeren, exhaurire. c) austrinken, saufen, haurire: wywáži kalich, *K.* vmj wywažowati, *K.*

2. Wywážjm, *præs.* eti, s. wywezu.

Wywáznu, *fut.* s. wywadjm 3).

Wywazugi, owati, s. wywadjm. 2) ausbinden ? (eine Columne in der Typographie.)

Wywažugi, owati, s. 1 wywážjm.

Wywedu, *fut. ex.* wywedl, wywesti, wyweden, *imper.* wywed', ausführen, heraus führen, Menschen od. Thiere, educere: 2) herauf u. hinauf führen, sursum ducere. 3) abwenden, abziehen, avertere, deflectere: lid z hřjchů wywoditi, *K.* z předsewzetj wywesti; z omylu ge wywedl, *Vel.* 4) hervorbringen, producere: Mogžjš wywedl wodu z skály, *Vel.* nowá stwořenj wywodil B. *Lesch.*; (*sl.*) auch s. dowedu 2). Při (brániti) a wywesti, den Proceß gewinnen, *K.*

II. *rec.* wywesti se, z něčeho sich rechtfertigen, purgare se: z něčeho se wywesti, a newinu swau vkázati, *Pr.* z nářku se wywoditi, *K.*; 2) ausfliegen, v. dem Fliegen der jungen Vögel aus dem Neste, evolare, nidum relinquere.

Wywěgi, *fut. ex.* wywál, wywáti u wywjti, *imper.* wywěg, *part.* wywjt, *K.* durch Worfeln reinigen, eventilare.

Wýwěgky, ů, *m. pl.* dasjenige, wov. das Getreide durch Worfeln gereinigt worden.

Wywěřjm, *fut. ex.* borgen, erborgen, mutuare: wywěřiti na swau duſſi něco, accipere sine numerata.

II. *rec.* w-řiti se, borgen: wywěřiti se we wlnu a w kůži, emere - sine numerata, *Lomn.*

Wýwěsek, sku, *m.* Aushang, *m.*

Wýwěsnj 1. aushäng-, z. B. wýwěsnj arch, Aushängbogen.

Wywěſſjm, *fut. fr.* eti, folg.: -ſſaty.

Wywěſſugi, owal, owati, folg.

Wywěsým *fut.* yl, yti, hinaus hängen, foras suspendere: wjch wywěsyti.

Wywětralý 3. verrochen, z. B. Wein ꝛc. vapidus; - lost, *subst.*

Wywětrám, *fut. ex.* al, ati, verriechen, od. sich verriechen, d. Kraft verlieren, wie der Wein, verwittern, auswittern, auch ausduften, *D.* vim, spiritum, odorem &c. amittere.

Wywezu, *fut. ex.* wezl, wezti, wezen, *imper.* wywez, ausfahren, durch Fahren etwas heraus schaffen od. ausführen, evehere, 2) hinauf führen od. fahren, jemand od. etwas, evehere, subvehere.

Wywjerám, *sl.* s. wywjrám.

Wywinu, *fut. ex.* ul, auti, ver-

renken, luxare, z. B. ruku nohu sobě w., sich d. Hand, den Fuß verrenken, *K.* 2) entwickeln, evolvere: wogsko wywinauti a wyplesti od nepřátel, *Cyr.*
Wywinutj, Verrenkung, luxatio.
Wywinutý 3. verrenkt, luxatus.
Wywjrám, *al, ati*, hervor quillen, aufbrausen, ebullio.
Wywláčjm, *fut. fr.* el, eti, s. wywleku; 2) auseggen, occatione (occando) evellere rem.
Wywlačowánj, *verb.* v. folg. na wywlačowánj nohawic 99 loket tykyty zpotřebowal, *Vel.*
Wywlačugi, owal, owati, vorh.
Wywleku (ču), *fut. ex.* wywlekl, wywljcy (wywljct), wywlečen, *imper.* wywlec, ausschleppen, heraus schleppen, extrahere; 2) folg.
Wywljknu, *fut.* wywljkl, wywljknauti, den Faden aus dem Öhre der Nadel heraus ziehen, filum ex acu extrahere.
Wywlikugi, owal, owati, vorh.
Wýwod, u, *m.* Entschuldigung, Rechtfertigung, *f.* excusatio, purgatio, expurgatio; 2) *sl.* s. počet 2): wýwod z peněz dáti.
Wýwoda, y, *m.* s. weywoda.
†Wýwodek, dku, s. wywodina.
Wywodjm, - se, *praes. & fut. fr.* s. wywedu, - se; 2) herleiten, derivare: půwod hřjcha wywodj od toho, *Leschka.*
†Wywodina, y, *f.* eductum, (Chemie), beff. wýwodek, od. rozpogek.
Wýwodkyně, *f.* Heerführerinn rc. dux; s. wýwoda, *Puchm.*
Wywolawač, e, *m.* Ausrufer, *m.* pronuntiator.
Wywolám, *fut.* al, ati, ausrufen, etwas öffentlich durch Worte bekannt machen, 2) heraus rufen, evocare, provocare, excire.
Wywoláwám, *al, ati*, vorh.
Wywolenj, *n.* Auswahl, Auswählung, *f.* delectus, selectio, electio.
Wywoljm, *fut.* il, iti, en, erwählen, praeoptare.
Wywolitel, *e, m.* Wähler, Auswähler, *m.* elector, delector; - kyně, *f.* - inn, - inn, *f.* - trix, - trix, *K.*
Wywolowánj, *n.* s. wywolenj.
Wywolugi, owal, owati, vorh.
Wyworám, beff. wyorám.
Wýwoz, u, *m.* Ausfuhr, *f.* evectio.
Wywozugi, - se, owati, s. wywedu, - se, *Cyr.*
Wywrácenec, nce, *m.* s. odsstjpenec: wywrácenec od wjry.
Wywrácenj, *n.* Umwerfung, *f.* eversio, subversio; 2) Zerstöhrung, z. B. einer Stadt, eversio.
Wywrachjm, el, eti, s. wywrátjm.
Wywracugi, owal, owati, vorh.
Wywrasstidlo, *a, n.* Ausbrecheisen, beym Weißgärber, ferrum erugatorium.
Wýwrat, u, *m.* ein vom Winde umgeworfener Baum.
Wýwratek, tku, *m.* das Ausgebrochene, Ausgespeyte, vomitus.
Wywrátjm, *fut.* il, iti, cen, umwerfen, evertere, subvertere, sternere; 2) zerstöhren, z. B. Häuser, Städte rc. evertere, subvertere; 3) s. wydáwjm; 4) umkehren, das Kleid auf d. untere Seite, vertere.
II. *rec.* w-titi se, umfallen, umstürzen, corruere.
Wywrázdjm, *sl.* durch das Aus- u. Eingehen d. Stube entwärmen.
Wywrhnu, hl, nauti, beff. w-hu.
II. *rec.* w-auti se, ausschlagen, (auf der Haut), ausbrechen, adparere, erumpere; prysky se mu na noze wywrhl

hlza se w zemi Německé wywrhla.

Wywrhu, wywržeš, *fut.* wywrhl, wywrer, wywržen, *imper.* wywrz, auswerfen, a) hinaus werfen, Menschen od. Dinge, ejicere, projicere; b) ausschießen, verwerfen, rejicere, secernere; c) aussetzen, bestimmen, z. B. Geld, Pension, definire, constituere; 2) s. wydáwjm.

Wywrhugi, owal, owat, vorh.

Wywrssjm se *fut.*, il, iti, (na někom), *sl.* s. pomstjm se, sich rächen.

Wywrtám, *fut.* al, ati, án, ausbohren, a) durch Bohren herausbringen, exterebrare; b) durch Bohren aushöhlen, terebrare, terebrando cavare.

Wywru, *fut.* rel, řjti, einsieden, s. wywařiti se a.

Wywrzám, *fut.* ati, s. wywrázdjm.

Wywržek, žku, *m.* Auswurf, *m.* das Ausgeworfene, ejectum, ejectamentum; 2) Ausschuß, im übeln Sinne, Auswurf, *m.* deterrimum quidque.

Wywrženj, *n.* Auswerfung, *f.* ejectio.

Wywstanu, *fut. ex.* wywstal, wywstati, sich in d. Höhe richten, aufstehen, exsurgere.

Wywstáwám, al, ati, vorh.

Wywýssený 3. erhaben, hehr, exaltatus, celsus; 2) s. powydaný, unter djlo, *Vel. N.* nost, i, *f.* -nheit, *f.*: wywýssenost rady a mysli, *Vel.* Eminenz, *f. D.* -tatio, celsitudo; 2) als Titel: Hoheit: G. c. k. Wywýssenost, Arcyknjže 2c. S. k. k. Hoheit-, Celsissimus &c. auch wohl Serenissimus, (insgem. Sua od. Vestra Celsitudo).

Wywýssjm, *fut. ex.* il, iti, folg.

Wywyssugi, owal, owati, erhöhen, a) z. B. einen Thurm 2c. tollere, attollere, erigere, evehere; b) in Ansehung der Würde, des Rangs 2c. tollere, attollere, evehere, efferre; c) vergrößern, z. B. den Werth 2c. augere; d) rühmen, tollere, praedicare.

II. *rec.* w-ti se, sich erheben, stolz werden, se efferre; nad giné, über andere, supra alios.

Wywzdorugi, *fut.* owal, owati, austrotzen, ertrotzen, pertinacia obtinere, *D.*

Wyza, y, *f.* Hausen, *m.* ein Fisch, huso, od. acipenser huso, *Linn.*

Anm. So nennt richtig der Slowak diesen in Ung. häufig vorkommenden Fisch, u. nicht wyzyna, (das Fleisch od. Gericht dav. wie howězyna, beranina 2c.) Auch *polon.* wyza.

Wyzáblý, -lost, s. wychřadlý.

Wyzábnu, *fut.* wyzábl, wyzábnauti, (-bsti), mager werden, macrescere, macrum fieri.

Wyžádám, *fut.* al, ati, erbitten, durch Bitten erhalten, exorare, impetrare precibus, auch ohne precibus.

Wyžalugi se, *fut.* owal, owati, seine Klage ganz ausschütten, profundere querelas.

Wyzauwám, - se, ati, s. wyzugi.

Wyzdjm, *fut.* il, iti, ěn, *imper.* wyzdi, ausmauern, lapidibus, lateribus, (mit Backsteinen), exstruere.

Wyždjmám, *fut.* al, ati, ausdrücken, z. B. wodu z ssatů, exprimere; haubu w., den Schwamm 2c. 2) auswinden, z. B. das Wasser aus der Wäsche 2c. torquendo exprimere humorem; d. Wäsche, torquendo liberare lintea humore.

Wyzdmu, *fut.* wyzdal, wyzdmauti, vorh.

Wyzdwihnu, *fut.* wyzdwihl, wyzdwihnauti, wyzdwižen, erheben, in d. Höhe heben, z. B. eine Last, den Kopf ꝛc. tollere, attollere, efferre; 2) errichten, condere, erigere: hrob wysoký gim wyzdwihli, *Cyr.* psanjm vstawil a wyzdwihl tu památku, *K.* 3) aufstellen, aufrichten, erigere, statuere: obraz někomu w.; 4) bauen, erbauen, aedificare, exstruere, *B.* aufbringen, einführen, inducere: wyzdwihl nowau a prwé neslýchanau služebnost; vstanowenj a nařjzenj ta zase obnowil a wyzdwihl; 5) anheben, anfangen: wyzdwihl wálku, *K. Vel.* zgewnau wognu proti Řjmanům wyzdwihl, - bellum movit; - baurku; 6) einsetzen, erhöhen, bestellen, constituere: wyzdwihl za hlawu giných měst Lubek, *Vel.* za swatého wyzdwižen byl; - za heytmana ho sobě wyzdwihli; wyzdwihl ge sobě za bohy; 7) heben, erheben, ausheben, tollere: lid služebný z kraginy wyzdwihnauti; welikau summu peněz z chrámu wyzdwihl, *K.* pomaleče wyzdwihowati, *Pr.* 8) aufheben, abschaffen, kassiren, ungültig machen, abolere, tollere, rescindere.

II. *rec.* w-nauti se, sich erheben, a) aufstehen, se tollere, attollere, surgere; b) empor steigen, v. Dingen, tollere se, surgere; c) stolz werden, efferre se; d) empor kommen, emergere: wyzdwihugj se nynj znamenitj mužj.

Anm. Eines v. den wenigen Wörtern der böhm. Sprache, d. entgegengesetzte Dinge bedeuten.

Wyzdwihugi, - se, owati, vorh.

Wyzdwiženj u. wyzdwihnutj, *n. verb.* v. wyzdwihnu.

Wyžebrám, wyžebři, *fut.* al, ati, erbetteln, durch Betteln erhalten, emendicare, mendicando accipere.

Wyženu, *fut.*, wyhnal, wyhnati, wyhnán, *imper.* wyžen, austreiben heraus treiben, z. B. Menschen ꝛc. expellere, exturbare, ejicere; das Vieh, expellere, propellere pecus; den Schweiß, sudorem elicere, excutere; trop. z B. d. Bosheit, Eigensinn ꝛc. expellere, exturbare, ejicere, auch compescere, coërcere, reprimere, &c 2) zed stawenj ꝛc. wyhnati, s. wyzdwihnu 4), *K. Pr.*

Wyžigi *fut.* il, iti, aussaugen, entkräften, z. B den Acker, Menschen, exsugere, exhaurire; 2) *sl.* s. vžiwjm se.

Wyžjnám, al, ati, s. wyžnu.

Wyžinek, nku, *m.* Schnitterlohn, *m.* messorum proemium.

Wyžitý 3. z. B. wyžitá rolj, ausgesogener Acker, ager effoetus, *Syl.*

Wyžiwenj, *n.* Unterhalt, *m.* a) Unterhalten, *n.* sustentatio. b) was zum Unterhalte gehört, Nahrung, Kost, *f.* victus.

Wyžiwjm, *fut. ex* il, iti, unterhalten, ernähren, sustentare, alere.

II. *rec.* w - iti se, sich ernähren, se sustentare.

Wyžlabek, Kehle, Kehlrinne, *f.* am Dache, canalis, stria, *D.* wýžlabek dělati, kehlen, striare, *D.*

Wyžle, ete, *n.* s. sl, dnjk, *K.*

Wyzlekem, *fut.* kl, cy, s. s. swleku.

Wyžlenec, nce, m. vorh.
Wyžmjkám, fut. sl. s. wyždjmám.
Wyznalý 3. eingestanden, confessus.
Wýznam, m. bess. wyznamenánj.
Wyznám, fut. al, ati, bekennen; a) gestehen, es geschehe freywillig od. ungern, fateri, confiteri; na někoho w-ti, auf jemand bekennen, indicare aliquem. b) öffentlich heraus sagen, profiteri.

II. rec. w-ti se, reg. gen. sich bekennen, gestehen, fateri: wyznali se toho hřjchu, K.
†Wýznama, y, f. (předoznámenj, znamenj, Anzeichen, n. omen, signum, D.
Wyznamenám, fut. al, ati, abzeichnen, delineare, adumbrare, lineis describere.

Anm. für das neue aus dem deutschen buchstäblich übersetzte wyznamenati se, sich auszeichnen, sage man lieber mit den Klassikern: vkázalým od. patrným se stati, včiniti, K. Com. auch vkázati se, předčiti, převýšiti.
Wyznamenánj, n. Bedeutung, f. Sinn, Begriff, m. der im Worte liegt, vis, potestas, significatio.
Wyznamenáwám, al, ati, bezeichnen, bedeuten, significare, denotare: co to slowo wyznamenáwá ?
Wyznánj, n. Bekenntniß Geständniß, n. a) Bekennen, n. freywillig od. nicht, confessio, professio. b) d. Worte, der Text des Bekenntnisses, verba confessionis od. professionis, auch confessio od. bess. professio; wyznánj wjry, Glaubens bekenntniß, confessio (professio) sacrorum, symbolum. (Sehr ungeschickt u. unrichtig für prodag: wěčné wyznánj, fassio perennalis, Jus (Hung.).
Wyznawač, e, m. confessor, Com.
Wyznáwám, al, ati, s. wyznám.
Wyžnu, fut. ex. wyžal, wyžjti, imper. wyžni, (heraus) mähen, schneiden, demetere; b) durch Schneiden verdienen, metendo promereri. c) beym Schneiden auffinden, z. B. ein Vogelnest, metendo reperire.
Wyzobi, fut. ex. bal, bati, wegfressen, vom Geflügel, exedere.
Wyzowý 3. s. wyzý, D.
Wyzpowjdám se, fut. al, ati, ausbeichten, alles bekennen, confiteri.
Wyzpytugi, fut. owal, owati, ausforschen, a) etwas, expiscari, inquirere aliquid, percontari aliquid; b) jemand, quærere ex aliquo, percontari ex aliquo.
Wyzpěwugi, owal, owati, singend preisen, cantu celebrare: Božskau dobrotu wyzpěwowati, - 2) zu Ende singen, cantum finire.
Wyzpjwám, fut. ex. al, ati, vorh.
Wyzradjm, fut. ex. il, iti, zen, verrathen, prodere.
Wyzragi, fut. ál, áti, reif werden, maturescere.
Wyzrazenj, n. (wyzrada?) verb. v. wyzradjm, Verrathen, n.
Wyzregem, fut. zrál, wyzráti, sl. reifen, maturescere.
Wyzrazugi, owati, s. wyzradjm.
Wyzugi, wyzaul, wyzauti, d. Schuhe, Strümpfe ausziehen, entschuhen, exuere; 2) trop. entziehen, berauben, denudare: z ležení swého wytlačen a wyzut byl.

II. rec. w-auti se, sich entschuhen, exuere coturnos &c.

Wyzwánjm, ěl, ěti, ausläuten, durch Läuten anzeigen, z. B. einen Todten ausläuten; někomu wyzwáněti, mortem alicujus sono campanarum (campanæ) significare.

Wyžwanjm, plump aussprechen?

Wyzwědak, e, m. Auskundschafter, m. Ausspäher, Spion, m. speculator, explorator; -čka, y, f. -rinn, -rinn, f. -trix, -trix.

Wyzwězugi, owal, owati, auskundschaften, erforschen, explorare, sciscitari: ze střew wyzwězowali budaucý wěcy, Cyr.

Wyzwjdám, ati, vorh.; -ánj, verb.

Wyzwjm, fut. wěděl, wěděti, vorh.

Wyzwonjm, fut. ex. il, iti, s. wyzwánjm; 2) trop. ausplappern, ausplaudern, ausschwatzen, effutire, deblaterare: sama na sebe wyzwonj, Syr. 3. sl. s. dozwonjm; wyz-ěti nohama, sl. d. hängenden Füße vor- u. rückwärts bewegen.

Wyzý, I. v. Hausen, Hausen..

Wyzyna, y, f. Hausenfleisch, n. caro husonis; s. unt. wyza.

Wyzýskám, fut. al, ati, erwerben, gewinnen, erlangen, consequi: swau šlechetnostj lásku sobě v lidj w.; mnohé wyzýskal; -ánj, n. verb.

Wyzýwám, ati, schwer, mit Ausstoßung eines lautes Athem holen. (2) freq. v. wyzowu?)

Wyzýwnu, fut. wyzýwl, wyzýwnauti, vorh. b) den Geist aufgeben, animam efflare.

Wz, eine untrennbare Partikel, auf, er, ent.

Wzácný 3. selten, rarus; 2) ansehnlich, Ansehen habend, angesehen, illustris, amplus, insignis, z. B. Mann; -ně, adv. z. B. wzácně wážený, hochgeehrtester, maximopere colendus od. amplissimus &c. wzácně milý! Obl. nost, i, f. Seltenheit, raritas. 2) Ansehen, n. worinn man steht, auctoritas, dignitas.

Wzadu, s. zadu, D.

Wzátek, tku, m. s. krádež: weliký wzatek aneb krádež, Pr. 2) s. dar, K. üblicher pl. wzátky (auch wzatky), Geschenke, dona, munera, pl. n.

Wzbudjm, fut. ex il, iti, erwecken, expergefacere; ermuntern, excitare.

Wzburcugi, s. wyburcugi.

Wzbuzenj, n. s. powzbuzenj.

Wzbuzowánj, n. verb. v. folg.

Wzbuzugi, owati, s. wzbudjm.

Wzcházým, el, eti, gewöhnlich v. Gewächsen, keimen, hervor wachsen, progerminare, enasci: sýmě wzcházý, K. b) s. wzegdu.

Wzchod, u, m. üblicher wýchod.

Wzchopjm se, fut. ex. il, iti, sich aufraffen, auffahren, celeriter surgere.

Wzchytjm se, fut. il, iti, vorh.

Wzdálený 3. entfernt, remotus, distans; -ně, adv. procul; -nost, i, f. Entfernung f. Zwischenraum, m. intervallum, distantia.

Wzdáljm, fut. ex. il, iti, en, imp. wzdal, entfernen, a) jemand, amovere, removere, ablegare, amandare, amoliri. a) etwas, amovere, removere.

II. rec. w-ti se, sich entfernen, discedere, abire.

Wzdalugi, owati, vorh.; -se, cum gen. sich entfernen, meiden, devitare, declinare; 2) s. zbraňugi se: tu čest přigjmati se wzdalowali.

Wzdám, fut. ex. al, áti, übergeben, tradere; 2) ducha wzdáti, den Geist aufgeben, exspirare, ani-

mam exspirare; djky wzdáti, Dank sagen, gratias agere.

II. *rec.* w-ati se, sich ergeben, se dedere, deditione recipi. 2) sich verloben, sponsalia celebrare.

Wzdánj, *n. verb.* v. vorh.; Uebergabe; Ergebung, *f.* s. auch zdánj.

Wzdáwám, -se, ati, s. wzdám.

Wzdechnu, *fut.* chl, chnauti, s. wzdychám: žalostně wzdechw Krésus, *Vel.* -nutj, *n. verb.*

Wzdělám, *fut.* al, ati, erbauen, exstruere: chrám, most rc. 2) erbauen, im moral. Sinn, prodesse, nützen, befördern, provehere (aedificare): po wssem swětě swé čisté služby wzdělá, *K.* cyrkew, sskoly wzdělávali, *K.* ctnost wzdělávati rc. 3) bilden, formare, ausbilden, erudire: mládež se w sskolách wzdělawá; wzdělaný člowěk, s. wzdělanec; -ánj, *n. verb.*

†Wzdělanec, nce, *m.* ein gebildeter Mann, homo cultus.

Wzdělanost, i, *f.* Bildung, *f.* Kultur, *f.* cultura.

Wzdělawám, al, ati, s. wzdělám; 2) (selten) bestellen, ernennen.

Wzdělawatedlný 3. erbaulich, musterhaft, ad studium pietatis fovendum aptus, (aedificationi inserviens) exemplaris; 2) (seltner) bildsam, formabilis; -ně *adv.* erbaulich; -nost, i, *f.* -chkeit, *f.* 2) Bildsamkeit, *f.*

Wzdlužjm se, s. zdlužjm se: w tu summu se v něg wzdlužil, Pr.

Wzdor, u, *m.* od. auch wzdora, y, *f.* s. truc? na wzdoru ist wohl üblich, z. B. na wzdoru swatým, i. e. na truc, zum Trotz, *K.*

†Wzduch, u, *m.* (eigentl. *russ.*) aether, athmosphaera.

Wždy, wždycky, *adv.* immer, allezeit, stets, semper, omni tempore. 2) *conj.* doch, tamen: pakliby wždy ginác býti nemohlo. wždy někdy, doch einmal, tandem tamen: wždy někdy těm bjdám konec bude, *K.*

Wzdychám, al, ati, seufzen, suspirare.

Wzdychánj, *n.* Seufzen, *n.* suspiratus, suspiritus.

Wždyť, *conj.* verkürzt dyť; s. vorb. 2): wždyťbych gá rád wěděl, ich möchte doch gern wissen, *Com.* wždyť giž neprssj, es regnet doch nicht mehr.

†Wždy žiwec, wce, *m.* aizoon.

Wzeberu, *fut.* brati, s. zeberu 3).

Wzegdu, *fut. ex.* wzessel, wzgjti, aufgehen, a) s. wzcházým a); b) hervorkommen, sichtbar werden, v. der Sonne, Monde, Sternen rc. oriri, exoriri. c) s. pocházým 1): z toho hlad a drohota wzessla; mor wzessel; powěst rc.

Wzepnu se, s. zepnu se, *Com.*

Wzepru se, s. zepru se.

Wzeptám se, *fut.* s. ptám se, *B.*

Wzesstj, *n. obs.* s. počátek.

Wzetj, *n.* Annahme od. Annehmung, z. B. einer Sache, acceptio; na nebe wzetj P. Marye, Himmelfahrt Mariä, assumtio in coelum &c. 2) Wegnahme *f.* ablatio, privatio; wzetj zbraní, Entwaffnung, exarmatio.

Wzezřenj, *n.* Ansehen, *n.* Blick *m.* das Sehen auf etwas, Anblick, *m.* adspectus, intuitus. b) Aussehen, *n.* Miene, *f.* species, vultus, os (ora, *pl.*)

Wzezřu, *fut.* řel, řjti, ansehen, respicere, *Luk.* 1,48.

Wzhled, u, *m.* s. wzezřenj a).

Wzhlédám, -se, ati, s. wzhlédnu-se.

Wzhledem, *adv. cum gen.* rücksichtlich, intuitu, respectu.

Wzhlédnu, *fut. ex.* wzhlédl, nauti, aufblicken, in d. Höhe sehen, sursum adspicere, oculos elevare; b) besehen, respicere, *Lucae* 9, 38.

II. *rec.* wzhlédnauti se, w něco, do něčeho od. weč, sich beschaut haben, considerare se: wzh-ti se w zrcadle, *K.*-do zrcadla, *Vel.*

Wzhůru, *adv.* aufwärts, sursum; 2) *interj.* auf! surge! surgite! wzhůru dolů, auf u. ab, sursum deorsum.

Wzkázanj, *n.* Entbietung, *f.* nunciatio.

Wzkázi, *fut.*, wzkázal, wzkázati, *imper.* wzkaž, sagen lassen, jubere dici; někoho wzkázati pozdrawowat, einen grüßen lassen, mittere salutem ad aliquem; službu swau wzkazugi W. Milosti, *Cyr.*

Wzkazugi, owal, owati, vorh.

Wzkládám, al, ati, s. wzložjm.

Wzkřesugi, owati, s. wzkřjsým.

Wzkřjssenj, *n.* Auferweckung von Todten, excitatio a mortuis, revocatio ad vitam, instauratio vitæ. 2) Auferstehung, resurrectio, z. B. Christi, mortuorum.

Wzkřjsým, *fut. ex.* yl, yti, ssen, auferwecken, v. den Todten erwecken, excitare a mortuis, in vitam revocare. 2) zurecht bringen, wieder herstellen, z. B. einen Kranken, sanare, restituere.

Wzlásstnj, -ně, *obs.* s. zwlásstnj.

Wzložjm, *fut. ex.* il, iti, auferlegen, auflegen, z. B. Lasten, Pflichten ꝛc. imponere, injungere.

Wznássenj, *n.* Erhebung, elevatio.

Wznássjm, el, eti, erheben, heben, attollere, elevare, *B.* wzneslo královstwj to na wrch sstěstj, *Vel.* 2) einem etwas angeben, deferre; 3) angeben, verklagen, deferre alicujus nomen: to wznesl na saudce, na práwo, *Pr.*

II. *rec.* wznásseti se, schweben, z. B. in der Luft, pendere, impendere. 2) sich erheben, aufschwingen, hoch fliegen, ascendere, sublime ferri, *Ex.* 1, 19.

†Wznessenecmce, *m.* eine Art Reime, wie: hrauda - bauda, *Puchm.*

Wznessenj, *n.* Angabe, Angebung, Anzeigung der Anklage, delatio; - se, Aufschwung, ascensio.

Wznessený s. s. wznesu. 2) s. slawný: wznessen gest v wssech národů, *B.* - nost, i, *f.* Erhabenheit, Hoheit, sublimitas (celsitudo); b) Ruhm, *m.* celebritas.

Wznesu, *fut.*, wznesl, wznésti, s. wznássjm.

II. *rec.* w - sti se, sich empor schwingen, empor heben, sublime ferri.

Wzpjnám se, ati, s. spjnám se.

Wznik, u, *m.* s. počátek, *D.*

Wzniklý, s. entstanden, ortus.

Wzniknu, *fut.* kl, nauti, entstehen, oriri, enasci.

†Wzor, u, *m.* Muster, *n.* paradigma, *n.* (ist eigent. pohlnisch).

Wzrostu, *fut. ex.* wzrostl, wzrůsti, aufwachsen, in d. Höhe wachsen, groß wachsen, v. Menschen, Thieren, Pflanzen, adolescere, pubescere, crescere.

Wzrub, *adv.* s. rub, na ruby: wsseckо wzrub na ljc obraceti.

Wzrůst, u, *m.* s. zrůst.

Wztáhnu, *fut.* wztáhl, wztáhnauti, wztažen, *imper.* wztáhni, folg.

Wztahowánj, *verb.* v. wztahugi; Ausstrecken, extensio, *Jz.* 62, 9

Wztahugi, owal, owati, ziehen an-, derivare, pertrahere: wztáhl na sebe to práwo a moc. 2) ausstrecken, recken, reichen, z. B. ratolest ꝛc. extendere; ruku na někoho, angreifen, attakiren, adoriri, adgredi. 3) überbreiten, pandere super rem, *Ez.* 16, 8.

II. *rec.* w- wati se, sich erstrecken, extendi, porrigi, pertinere &c. haufowé gegich na 1 1/2 mjle se wztahowali, *Vel.* 2) sich beziehen, Bezug haben, pertinere ad -, *Ez.* 12, 10.

Wztažený 3. *part.* v. vorh. - meč.

Wztek, u, *m.* zlost, Gift, *n.* Wuth, *f.* furor; 2) Koller, *m.* mania; fig. wzteka mjti, den Koller haben, maniacum esse, *D.*

Wztekám se, al, ati, wüthend, rasend, (toll) werden, furiosum (rabidum) fieri. 2) wüthen, sævire, insanire, furere.

Wzteklec, lce, *m.* Wütherich, *m.* homo sævus, immanis, tyrannus.

Wztekljk, a, *m.* s. wzteklec, *Com.*

Wzteklice, *f.* s. Furye.

Wzteklý 3. toll, a) rasend, unsinnig, z. B. Hund ꝛc. furiosus, insanus. b) wüthend, sehr zornig, furiosus, sævus, insanus; -le, *adv.* -se, -ne; b) -se, -ve, -ne; -wztekle smělý, tollkühn, temerarius, *Syl.* -lost, i, *f.* Tollheit, *f.* a) Raserey, *f.* furor, rabies, insania. b) Wuth, *f.* sævitia, furor, insania.

Wzteknu se, *fut. ex.* wztekl se, wztecy se (wztect se), *imper.* wztec se, toll werden, in Tollheit gerathen, furiosum (rabidum) fieri. 2) uneig. auf der Stelle verschwinden, repente disparere: kam pak se to wzteklo? wo ist es denn hin verschwunden?

Wztýčjm se, *fut.* yl, yti se, sich schnell erheben, empor richten, surgere, elevare se.

Wzýt, wzýti, s. wezmu.

Wzýwač, e, *m.* -čka, y, *f.* s. Klanitel.

Wzýwám, al, ati, anrufen, zu jemand bittend rufen, invocare, implorare; -ánj, *n. verb.*

X.

X ist aus fremden Sprachen, so wie alle damit geschriebene Wörter (Eigennahmen), entlehnt.

Y.

Y, 1) *conj.* und, &, ac, atque, que; b) auch, &, etiam, quoque; mit dem Nebenbegriffe einer Steigerung wird es dem a u. andern Gliedern nachgesetzt: a y wám, u. auch euch & vobis quoque; c) also, folglich, daher igitur, ergo; y-y, sowohl, als, &-&, tum-tum: y zrak, y sluch, sowohl das Gesicht, als das Gehör; y owssem, allerdings, πανυ μεν ουν. *Cyr.* 2) *interj.* je! Oh! Y můg milý synu, kterak ꝛc.? *R.* Y tak prý, když gsem ꝛc. *Cyr.* y sskodo toho člowěka! *Id.* y ta (přjčina gest), řekau ženy, abychom se progjžděly, *Vel.* y ty ossemetnice! Lekla sy se? *R.* y ne; y nu! je! J nun! *D.*

†Yrypa, y, *f.* zrost. cynometra.

Ywa, y, *f.* strom, s. gjwa. 2) s. gjwj. 3) wilder Hanf, Erdkiefer, *m.* Schlagkraut, *n.* teucrium chamæpitys, *Linn.*, *hung.* kalniczafű, földi fenyő.

Ywka, y, *f. si.* vorh. 2).

Yzop, u, *m.* Isop, *m.* hyssopus.
Anm. Jene Wörter, d. vormals Einige, z. B. Reschel, mit y geschrieben haben, wie: Yabloň, yablko, yahoda, ꝛc. schreibt man jetzt richtiger mit g: gabloň, gablko, gahoda ꝛc.

Z.

Allgemeine Anmerkung: Viele Wörter auf z od. ze (zuweilen za), kommen in der Bedeutung mit jenen überein, d. mit po od. auch s zusammengesetzt sind, als: zlepssjm, - polepssjm, zhnigi, - pohnigi ꝛc. ꝛc.

Z, vor mehrern Mitlautern ze, *praepos. reg. gen.* aus, a) wenn ein Ort angezeigt wird, auf d. Frage woher? e, ex, z. B. z lesa, z postele ꝛc. aus dem Walde, Bette ꝛc., z té dusse, s. ten; ze srdce; z ruky do ruky; byťby on angel z nebe byl, *Com.* b) wenn es den Stoff anzeigt, woraus etwas ist od. gemacht wird, ex, e; c) wenn es eine Ursache od. Bewegungsgrund anzeigt, per, wegen, um, propter, pro; z hněwu, aus Zorn; z toho geg chwáli, deswegen -, *K. Cyr.* děkowal mu z toho, dafür -, pro; tresce ho z nepráwosti, - wegen; pochwálen bud ze wssech dobrodinj, - pro -; d) unter, von, z. B. geden z nich, einer von ihnen, ex, de, inter; e) für, pro, ex: ze mzdy wzdělal města, *Cyr.* z peněz sobě nagimali towarysse, *K.* pět ze sta, fünf procent, *D.*
II. In der Zusammsetzung: ver, aus, auf, be.

Za, *praepos.* mit dem Akkus. a) für, *α*) anstatt, pro, z. B. za někoho zaplatiti, für jemand bezahlen; za penjze pracowati, für Geld arbeiten, β) für mit was, aa) quis, quae, quid &c. wenn es soviel ist, als wer od. was, z. B. co gest to za člowěka? was ist das für ein Mensch? quis est hic vir; bb) qualis, wenn es soviel ist, als: wie beschaffen? z. B. co gest to za wěc? was ist das für eine Sache? qualis est haec res? b) für, od. statt, als, pro, instar: Perssané oheň za boha ctili; za winu gim dáwali, že gsau lidé baurliwj; Krysta za messyásse poznati; za knjže wolen, *Vel.* za nesslechetnost to odsaudili; za prawé prokázati něco; za práwo ustanowiti, *Com.* zbor ho za kacýře potupil; za weliké potřessenj to měl; za sýmě ďáblowo gsau, kteřj po něm postaupili; to za řád a práwo gest; c) für, wegen, pro: za to se Bohu dosti wyděkowati nemůže, *Com.* nechce morděři za žiwot swůg děkowati, - sein Leben einem Mörder verdanken -, *Vel.* d) um: za wýpis kssaftu prosyl, er bat um eine Abschrift, *Pr.* žádám za polehčenj, *Com.* e) bey, mit, wenn es ein Werkzeug anzeigt: za nohy wzýti, bey den Beinen fassen, pedibus &c. cýsař Zykmund za nohy powěssen, se wyhogil, *Vel. Calend. hist. ad a.* 1408. s. auch pařesy; f) in, auch innerhalb, binnen, intra; za osm dnj zas přigdu, in acht Tagen komme ich wieder; za dobrau chwjli, eine gute Weile, *Vel.* za mjli na dýl, *Id.* za nehet neodstaupiti od smyslu swého; s. auch wlas; g) unter, während, sub; za panowánj, unter der Regierung; za cýsaře Augusta; za starého zákona,

K. za swětla, za rosy, za slunce ꝛc. 2) auf d. Frage wohin? mit dem Akkus., hinter, post; gdi za mnau, gehe hinter mir (verschieden v. giti po někom, jemand nachfolgen, jemand nachgehen); za nehty gim sspičaté trtiny bili, *Com.* b) auf d. Frage wo? mit dem Instrum. in, bey ꝛc. apud &c. za kamny se wždy newáleg, - hinter dem Ofen -, *Lomn.* dluhy za nim má, - bey ihm *Vel.* za sebau zdržowati něco bližnjmu. Besondere Redensart za přjčinau mau nic nepečug.

II. in der Zusammensetzung ein, er, vor, ver, weg, ein wenig, zu.

Anm. Das za wird öfters lang, so wie d. Vorwörter na u. při; s. d. dabey gemachte Anm.

Zababaussjm, *fut.* iti, *sl.* mit Tüchern das Gesicht stark verhüllen, daß man kaum sehen kann.

Zababčelý 3. gekrümmt, wie ein altes Weib, decrepitus.

Zababrem, -se, ati, *sl.* s. zasspinjm.

Zabarwugi, owal, owati, sich färben, colorem ducere.

Zábawa, zábawka, y, *f.* Zeitvertreib, *m.* temporis oblectamentum; 2) Sperre, *f.* detentio.

Zabawjm, *fut. ex.* il, iti, jemand unterhalten; b) aufhalten, morari aliquem; c) arretiren, s. zatknu.

II. *rec.* zabawiti se, sich unterhalten, tempus fallere; b) sich aufhalten, moram ducere, nectere, morari.

Zábawný 3. *sl.* s. kratochwilný.

Zabednjm, *fut.* il, iti, s. bednjm.

Zabedňugi, owal, owati, vorh.

Zaběhnu, *fut. ex.* hl, hnauti, sich verlaufen, sich durch Laufen od. im Laufen verirren, z. B. Kind, Schaf ꝛc. aberrare, deerrare; 2) *act.* někoho zaběhnauti, jemand den Weg verlaufen, viam intercludere alicui.

Zaberu se, *fut. ex.* bral, brati se do něčeho, sich in etwas viel einlassen, versenken, vertiefen, dedere se; 2) někam, sich begeben, abire.

1. Zabigák, a, *m.* Todtschläger, occisor; - čka, y, *f.* - inn, *f.*

2. Zabigák, u, *m.* Korkreißer, vom Weine, vinum vehemens, capitis dolores faciens, *R. D. sl.*

Zabigi, zabjm, *fut.* zabil, zabiti, *part. p.* zabit, *imper.* zabj, tödten, interficere, necare, occidere, vita privare, interimere; 2) schlachten, abschlachten, mactare, jugulare; 3) s. zabednjm 2); verschlagen, z. B. Faß

Zabjgjm, el, eti, vorh.

Zabjljm, *fut. ex.* il, iti, verweißen, dealbare, albo inducere.

Zabjm, *fut.* il, iti, s. zabigi.

Zabitec, tce, *m.* ein Getödteter?

Zabitj, *n.* Todtschlag, *m.* occisio, interfectio; zabitj krále, Königsmord, *m.* caedes regis, caedes regia, *P.*

Zablatjm, *fut.* il, iti, s. poblatjm.

Záblatnjk, u *m.* s. zákolnjk, *Kram.*

Zablaudjm, *fut. ex.* il, iti, sich verirren, aberrare, deerrare.

Zablauzenj, *n.* Verirrung, *f.* aberratio, erratio, error.

Zablesknu, *fut.* kl, nauti, s. oswjtjm: zablesklo ho swětlo s nebe, *K.* - nutj, *n. verb.* Blitz, (einmaliger), Blitzer, *m.* fulgor.

II. *rec.* z-ti se, blitzen (einmal), a) beym Gewitter, fulgurare; b) schimmern, fulgere, micare: skulinkau se mi swětlo zablesklo, *Com.*

Zablesskugi, -se, owati, *dur.* vorh.

Zablyskugi, owati, očima (na

někoho), *sl.* gehäßige, gräßliche Blicke v. der Seite auf jemand werfen, torva tueri.

Zábod, u, *m.* Anſpornung, *f.* 2) Galopp, *m.* cursus equi citatus.

Zabodám, al, ati, ſ. zabodnu; 2) galoppiren, a) im Galoppe, im Sprunge reiten, equo admisso vehi, equum admittere; b) im Galoppe laufen, z. B. das Pferd, citato cursu ferri.

Zabodnu, *fut. ex.* dl, dnauti, u. zabůſti, einſtechen, infigere; 2) anſpornen, z. B. ein Pferd, equo calcaria subdere.

Zábeg, e, *m.* Oeldruſen, Oeltreſter, *pl.* fraces, amurca; 2) ſ. Oelmühle, olegnice 1).

Zábegnjk, a, *m.* Oelmüller, molitor olearius; -nice, *f.* -inn, *f.* -cký 3; -ctwj, *n.* Oelmüllerhandwerk.

Zabohowanec, (u. zaſtobohowanec), nce, *m. sl. Göm.* ein ſehr roher, verwilderter Menſch.

Zabořjm, *fut.* il, iti, mit Schutt u. drgl. verſchütten: zabořená brána ctnoſti, *Com.*

II. *rec.* z-ti ſe, verſchüttet werden.

Zabožjm ſe, *sl.* ſ. zaduſſjm ſe.

Zábradlj, *n.* u. zábradlo, a, *n.* Geländer, *n.* adminiculum.

Zabránjm, *fut.* il, iti, verwehren, vetare, prohibere; 2) zueggen, occare, occando tegere.

Zabraňugi, owal, owati, vorh.

Zabředu, *fut. ex.* dl, zabřjſti, eigentlich im Waden ſich vergehen, in Schlamm, Tiefe gerathen, vadendo aberrare, de vado declinare; 2) *trop.* ſich vergehen, auf Abwege gerathen, in errores, vitia delabi: hluboce zabředli ſynowé Izraelſſtj, *B.*

Zábřeh, u, *m.* ſ. zábřezj, *D.*

Zábřeſký 3. ſcharf (u. gut): Bier.

Zabřeſkuge ſe, *impers.* d. Morgendämmerung bricht an, diescit: zabřeſkuge ſe, giž záře wzchodj.

Zábřezek, zku, *m.* ſ. folg. u. zágezek? beydes nach *D.*

Zábřezj, *n.* Kai, *m.* an der Küſte, crepido, (inis), *f.*

Zábřezý, *n. Kr.* viell. irrig für vorh.

Zabrodjm ſe, *fut.* il, iti, *sl.* ſich naß machen (im Gehen).

Zabrugi, ati, ſ. trauſým, (Berg.)

Zabubnugi, *fut.* owati, *sl.* anfangen zu trommeln.

Zabudu, (-dnem), *sl.* ſ. zapomenu.

Zabylý 3. verrucht?

Zábywka, y, *f.* ſ. zábawka, *Wrat.*

Zabzdjm, *fut.* ěl, ěti, ſ. bzdjm.

Zač (für za co), für was; wie theuer?

Začadjm, *fut.* il, iti, berußen, fuligine obducere.

Začápám, *fut.* al, ati, *sl.* mit Koth ſtark beſchmutzen, bewerfen.

Začaſté, *adv.* oft, saepe.

Začátečné, ého, *n.* Anfahrgeld, *n. D.*

Začátečnj 1. ſ. počátečnj.

Začátečnjk, a, *m.* Anfänger, a) der etwas anfängt, inceptor; b) der d. Anfangsgründe einer Sache lernt, tiro; -nice, *f.* -inn, -trix.

Začatý 3. *part. pass.* angefangen, coeptus, inchoatus.

Zaceljm, - ſe, *fut.* ſ. zahogjm, - ſe.

Zacenjm, *fut.* iti, ſ. pocenjm, *D.*

Začepčjm, *fut.* il, iti, *sl.* folg.

Začepjm, *fut.* ſ. očepjm.

Začepugi, *fut.* owati, zuſtopfen, mit dem Zapfen, obturare.

Začernalý 3. ſ. náčerný.

Začernjm, *fut.* iti, verſchwärzen, ſchwarz machen, denigrare; 2) *sl.* ſchmutzig machen (d. Wäſche, im Tragen,) maculare.

Začerňugi, owal, owati, vorh.

Začerwenalý 3. ſ. náčerný.

Začerwenám ſe, ati, ſ. zardjm ſe.

Začerwenjm, *fut.* iti, *sl.* roth färben, rubefacere.

Začerwenjm se, *fut.* il, iti, vorh.
Začetj, *n. verb.* v začnu.
Zacházka, y, *f.* Umweg, *m.* circuitus; 2) Umgang, *m.* consvetudo.
Zacházým, el, eti, vergehen, fortgehen, weggehen, sich entfernen, verschwinden, evanescere, decedere, abire: kow ten rzý zacházý, *K.* samau wetchostj zacházý, *Com.* 2) untergehen, z. B. Sonne, Mond, Sterne, occidere; 3) umgehen, a) mit jemand, α) ihn behandeln, ihm begegnen, z. B. freundlich, hart, habere aliquem, s. mám se 2); β) Umgang mit ihm haben, uti aliquo; 4) mit etwas, sich damit beschäftigen, es behandeln, versari in re, tractare rem, occupari re: s černým vměnjm zacházeti, *Com.* - s orbau, s wlnau *rc.* 5) od- zacházeti sobě (sy), umgehen, Umweg nehmen, circuitu uti, s. auch wůkol u. zagdu.
Zachce se (mi, ti *rc.* něčeho), *fut.* zachtělo se, zachtjti se, nach etwas lüstern werden, (mich gelüstet darnach), appetere rem, cupidum esse rei, cupiditas incessit me, te &c. rei.
Zachcy, - chceš *rc.* s. zechcy.
Zachlosstjm, *fut.* il, iti, *sl.* einen halb todt schlagen, valido ictu prosternere.
Zachmúrjm se, *fut.* il, iti, *sl.* trüb, finster düster werden, nubilari.
Záchod, u, *m.* Abtritt, *m.* heimliches Gemach, Retirade, *f.* latrina, secessus.
Zachowacý 1. z. B. list, s. list.
Zachowalý, (dobře z-lý) z. wohlverhalten, probus; - lost, i, *f.* Wohlverhalten, *n.* boni mores.
Zachowám, al, ati, erhalten, a) behalten, nicht drum kommen, tenere, tueri, obtinere, servare, conservare; b) aufsparen, aufbewahren, tenere, servare, conservare; 2) halten, beobachten, servare, conservare; 3) (selten) s. vchowám 1): zachoweg nás srdce newděčného, *Com.*
II. *rec.* z-ati se, sich verhalten, sich betragen, sich aufführen, gerere se; 2) *cum dat. pers.* s. wyběhati se 3), *Com.*; 3) *sl.* zle se z., v. Ledigen, zum Fall kommen; 4) *sl.* z-ti sy, sich merken.
Zachowáwám, - se, al, ati, vorh.
Zachrastjm, *fut.* il, iti, verräumen, verschleppen, alieno loco ponere.
Zachtěnj, *n. v.* v. zachcy, Gelüsten.
Zachule, *f.* s. kit, Arsch, *m.* culus.
Zachutnám, *fut. ex.* al, ati, s. obljbjm: zachutnal Hospodin oběti, *B.* - áwám, al, ati, dasselbe.
Zachutnáwá, ati, s. chutná: tjm to wogákům zachutnáwá, že gest tam mnoho zbožj, *K.*
Zachwacugi, owal, owati, folg.
Záchwat, u, *m.* Schlafsucht, *f.* Begierde unaufhörlich zu schlafen, veternus, lethargus, lethargia.
Zachwátjm, *fut.* il, iti, cen, hinreißen, wegreißen, abripere, auferre; b) überraschen, s. přikwačjm.
Zachyčjm se, *sl.* s. zadvchčjm se.
Zachystám, *fut.* al, ati, bereiten, parare: - sobě penjze, *Cyr.*
II. *rec.* z-tati se, s. opatřiti se: - wssemi potřebnými wěcmi, *K.*
Zachystanjčko, a, *n. dim.* ein kleiner Vorrath, copiola, *Com.*
Zachytjm, *fut.* il, iti, erwischen, deprehendere, arripere; 2) erhalten, zurückhalten, z. B. jemand, der fallen wollte, retinere, sustinere.
Začjerám, al, ati, *sl.* schöpfen.
Záčin, u, *m. sl.* s. přječin.
Začjnám, al, ati, s. začnu.

Zakjtám, *fut.* ati, *sl.* verzählen, im Zählen irren; 2) verzaubern.
Zaclánjm, ěl, ěti, s. zaclonjm.
Záclona (zástona), *f.* Ueberschattung, obumbratio; 2) trop. zástona má! ach müg sstjte! *Com.* S. auch zástona.
Zaclonjm, *fut.* il, iti, überschatten, obumbrare, opacare; im Lichte stehen, officere lumini.
Začnu, *fut.* začal, začjti, *part. pass.* začat, *imper.* začni, anfangen, a) den Anfang mit etwas machen, incipere, exordiri, inchoare, coepi; b) den Anfang nehmen, incipere, initium capere.
II. *rec.* začjti se, anfangen, den Anfang nehmen, incipere.
Zacpám, *fut. ex.* al, ati, verstopfen, obturare, obstruere, oppilare.
Zacpánj, *n.* Verstopfung, *f.* obstructio, oppilatio.
Zacpawadlo, *a, n.* Spund, *m.* (bey den Orgelpfeiffen), obturaculum, *R.*
Zacpáwám, al, ati, s. zacpám.
Zácpawka, *y, f.* s. zátka 1).
Zakru, *fut.* nádobau, s. kru.
Záda, *gen.* zad, *n. pl.* Rücken, *m.* v. Menschen, dorsum, tergum.
1. Zadák, *a, m* Hintermann, posterior; - dček, čka, *m. dim.*
2. Zadák, u, *m.* der Hintertheil der Flosprame, puppis, *D.*
Zadám, *fut.* al, ati, někoho někam, i.e. daleko poslati; 2) aufgeben, fahren lassen, missum facere, renunciare; 3) vergeben, schmälern, deminuere?
Zadánj, *n. verb.* v. vorh. zadánj (sdánj, z-dnj, wz-nj) společné statků (mezy manželv), gegenseitige Übergabe des Vermögens, mutua bonorum traditio, *R.* donationes reciprocae, *Pr.*
Zádatek, tku, *m.* dess. záwdawek, *D.*

Zádawa, *y, f.* Drangsal, *n.* Bedrängniß, *f.* Druck, *m.* adflictio: wálky, holdy, berně, a giná zádawa, *K.* weliké zádawy, nátisky a bezprawj, *K.* zádawy a násylj činj, *K.*
Zadáwám, al, ati, s. zadám.
Zádáwek, wku, *sl.* s. záwdawek.
Zadáwjm, *fut. ex.* il, iti, erwürgen, suffocare, strangulare.
II. *rec.* z-ti se, s. zalknu se.
Zádawnj 1. verderblich, perniciosus: nyněgssj zádawnj a těžká léta.
Zadček, *gen.* zadečku, *m.* Hinterkeulchen, *n.* clunicula.
Zadechnu se, *fut.* naut, s. zalknu se.
Zadek, dku, *m.* Hintertheil, *m.* pars postica, pars aversa, pars posterior; zadek lodj, das Hintertheil des Schiffes, puppis; 2) der Hintere, a) d. Oeffnung od. Ausgang des Mastdarmes, anus, podex; b) Hinterbacken, *pl.* nates, clunes, *pl.* 3) Hinterthür, *f.* posticum, ostium posticum, postica, od. janua postica: zadkem vgjti; 4) *sl.* Nachbrandtwein, *m.* sicera secundaria.
Zadělám, *fut. ex.* al, ati, án, vermachen, zumachen, obsepire, sepire, claudere; 2) einmachen, den Teig, Zuckerwerk ɩc. subigere; zadělané (zadělávané) ořechy, wissně ɩc. eingemachte Nüße ɩc. saccharo, melle condita: 3) hinein legen, drehen, schlagen ɩc.: čep zadělati, einzapfen, embolum incutere.
Zaděláwám, al, ati, vorh.
Zaděláwané, *n.* gjdlo, Eingemachtes.
Záděr, u, *m. sl.* folg.
Záděra, *y, f.* s. odděrek.
Zadina, *y, f.* schlechtes Getreide.
Zadlažjm, *fut. ex.* il, iti, zupflastern, sternere lapidibus.

Zadlužený 3., *sl.* zadl-ný, 3. folg. *D*

Zadlužilý, 3. verschuldet, obaeratus, obligatus aere alieno.

Zadlužjm, *fut.* il, *iti*, verschulden, in Schulden setzen, obligare, od. obligare aere alieno: welice se v něho zadlužil, *K.*

Zadnj 1., *comp.* zadněgššj, *sup.* n-ššj, hinter, hintere, was hinten ist, posticus, qui a tergo est, aversus; z. dwéře, s. zadek 3); b) untere, inferior: stawowé přednj, zadnj, *Vel.* z. wjno, Nachwein, *m.* vinum secundarium.

Zadnice, *f.* s. zadek 1); b) *sl.* & *mor.* Geburtsglied, *n.* der Kuh, Stute, Sau etc.

Zadogjm, *fut.* iti, *sl.* mit der v. der neuen Schwangerschaft verdorbenen Milch den Säugling krank machen; zadogila djtě.

Zádrapka, *y, f. sl.* Anlaß z. Zank.

Zadrapugi se, owati, *sl.* Händel suchen, lites quaerere.

Zadrbám, *fut.* al, ati, s. podrbám.

Zádrhel, hle, *m.* Rechtschlinge, Versitzung, *f.* captio; - hliwý 3. verfänglich, captiosus.

Zadrhnu, *fut.* hl, hnauti, (*sl.*) s. zaššškrtjm. 2) na zádrmo zawázati, zauzliti, verknüpfen, verschlingen, nodare, *Syl.*

II. *rec.* z-ti se, sich verknüpfen: zadrhla se osýdla gegich, *B.* 2) ersticken, suffocari; 3) gazyk mi se zadrhuge (strachem), ich stottere, balbutio.

Zadrhugi, - se, owati, vorh.

Zádrmo, s. zadrhnu u. smečka, *Vel.*

Zadrobjm, *fut. ex.* il, iti, einbrocken, interere.

Zadru (ru,) zadřeš, *fut. ex.*, zadřel, zadřjti, hinein stoßen, hinein stechen, infigere.

Zadržjm, *fut. ex.* il, iti, aufhalten, retardare, sustinere.

II. *rec.* z-ti se, s. zachowámse 1).

Zádržka, *y, f.* s. nádržka.

Zadu, *adv.* hinten, post, pone, retro, a tergo: s zadu, v. hinten her, v. hinten zu, a tergo, a parte aversa.

Záduch, u, *m.* s. dussnost 1), 2).

Zadunagčan, *a, m.* od. zadunagec, gce, *m.* (*sl.*), -čanka, *y, f.* einer, eine, der, d. jenseits der Donau wohnt, transdanubianus, -na.

Zádunagj (zadunagj), *n.* das Land jenseits der Donau, regio (circulus) transdanubiana (nus).

Zádunagský 3. jenseits der Donau.

Záduššj, *n.* Kirchengut, *n.* fundus ecclesiasticus, bonum ecclesiasticum. 2) Vermächtniß? *Ryb.* 3) záduššj chudých, Armenhaus, *n. D.*

Zaduššjm sa, *fut.*, il, iti, *sl.* schwören (bey seiner Seele).

Zaduššina, *y, f.* Dampf, vapor, *D.*

Záduššnj 1. der Kirche gehörig; záduššnj statek, Kirchengut, *n.* fundus ecclesiasticus: z. lázeň, (záduššnj oběd chudým) Todtengedächtniß, *n.* Jahrstag, parentalia, *Vel. N., Com.* záduššnj aneb klášterské zbožj, *Vel.*

1. Záduššnjk, *a, m.* (*boh.*) Kirchenvater, *m.* curator bonorum ecclesiasticorum.

2. Záduššnjk, *u, m.* s. openec.

Zadusým, *fut.* sl, *syti*, ssen, ersticken, (*act.*) suffocare, strangulare.

II. *rec.* z-ti se, ersticken (*neutr.*) suffocari, strangulari; w konopjch se zadusyti, aufgehängt werden, suspendi, *Vel.* & *sl.*

Zadychčjm se, *fut.* il, iti, keichen, anhelare.

Zadymjm, *fut.* iti, *sl.* beräuchern.

Zafaukám, *fut.* al, ati, s. faukám.

Zafauknu, *fut.* kl, knauti, vorh. wjtr dymu na zádnau stranu zafaukl.

Zafukugi, owal, owati, vorh.

Zagac, *a, m. sl.* s. zagic.
Zagatý 3. *part. pass. cons.* der, d. das gefangene, captus, captivus.
Zagda, *y, f. sl. Lypt.* s. batoh (*croat.* zája, a tergo.)
Zagdu, *fut.*, zassel, zagjti, *imper.* zagdi, vergehen, fort gehen, weggehen, sich entfernen, verschwinden, abire, evanescere. 2) untergehen, z. B. Sonne, Mond, Sterne, occidere, *Com.* 3) dazwischen kommen, intervenire: něco zasslo bratra mého. 4) s někým, s. zacházým 3), a): nic milostiwěgi nezassli s nim, gako rc. diwně zagdu s tjm lidem, Žal. 5) s. porussjm se: tak tehdáž zassel swět, že plný byl pokrytstwj a sfalby; 6) zagjt sobě (sy), s. zacházým 4).
II. *rec.* z-ti se, *sl.* sich verziehen, den Athem verlieren: zagsslo se djtě.
Zagečj 1. vom Hasen, leporinus: z. kůže, Hasenbalg, *m.* Hasenfell, *n.* pellis leporina; běh z. Hasenfuß, *m. D.* z. sádlo, Hasenfett, *n.* adeps leporinus. 2) d. Hasen betreffend, leporarius; z. teneto, Hasengarn, *n.* cassis leporarius; z. sléz. Hasenpappel, malva sylvestris, *Linn.* z. oko, hřebjčkowá bylina, Benedikt, *m.* Benediktenkraut, *n.* geum urbanum, *Linn. D.*
Zagečice, -čnice, *f.* s. ramlice, *D.*
Zagečina, *y, f.* Hasenfleisch, *n.* caro (assa) leporina.
Zagečnjk, *a, m.* Hasengeyer, *m.* aquila melanoætus, *Kl.*, *D.*
Zagedu, *fut. ex.* zagel, zageti, *imp.* zageď, wegfahren, verschwinden, avehi, evanescere; 2) reitend sich weg entfernen, avehi equo. 3) irre fahren, irre reiten aberrare 4) od. zageti sy, a) umfahren, einen Umweg nehmen, vehi per ambages. b) umreiten, einen Umweg reiten, per ambages equitare. 5) überfahren, niederfahren, z. B. djtě.
†Zageblugi, *fut.* owati, vernageln, clavis adactis corrumpere: zageblowané kusy (děla), *Kram.*
Zagem sy, *fut.* gedl, *sl.* s. pogjm.
Zágem, *gen.* zágmu, *m.* Gefangennehmung, *f.* comprehensio, prehensio. 2) Pfänden, *n.* Pfändung, *f.* pigneratio.
Zágemce, bess. zagimač.
Zágemný 3. z. B. zágemné kořenj (bylina), das rechte od. blaue Mäusöhrlein, auricula muris.
Zagetj, *n.* Gefangenschaft, *f.* captivas.
Zágezd, u, Umweg, *m.* circuitus.
Zágezdek, dku, *m. dim.* v. voth.
Zágezek, zku, *m.* Flechtwerk, *n.* Krippe, *f.* s. oplotec, *D.* ryby z rybnjka přes zágezky wyskakugj; zágezkem ohraditi, krippen, saepire; s. oplotjm, *D.*
Zagjc e, *m.* (vgl. Hase), Hase, *m.* (Thier), lepus.
Zagjček, čku, *m. dim.* Häschen, *n.* lepusculus.
Zagjčkař, *e, m.* s. zagečnjk, *D.*
Zagjčky, *pl.* Hasenklee, *n.* trifolium arvense, *Linn. D.*
Zagjdám, *al, ati,* s. zagjm.
Zagikám se, *al, ati,* stocken im Reden, haesitare.
Zagikawý 3. stockend, haesitans; -wost, *i, f.* das Stocken im Reden, haesitatio.
Zagim, *fut.* gedl, zagjsti, *imper.* zagez, darauf essen, post edere.
Zagimač, *e, m.* der gefangen nimmt qui capit. 2) Pfänder, *m.* (auf dem Lande,) pignerator.
Zagjmám, *al, ati,* s. zagmu.
Zagjmánj, *n.* s. zágem 1).

Zagisté, *adv.* denn, enim. 2) in der That, wirklich, enimvero.
Zagistjm, *fut.* il, iti, *sl.* versichern, vergewißern, confirmare.
Zagisto, üblicher zagisté 1), *Vel.*
Zagistý, 3. *sl.* zuverläßig, certus.
Zagjt, - ti, s. zagdu u. zagmu.
Zagitřjm se, *fut.* s. zahnogjm se.
Zagitřenj, *n.* Eiterung, s. zgitřenj.
Zagitřený 3. ei erricht, voller Eiter, purulentus.
Zagjždjm, čl, čti, s. zagedu.
Zagmu, *fut. ex.* zagal, zagiti (u. zagmauti), *part. pass.* zagat, *imper.* zagmi, gefangen nehmen, capere. 2) pfänden, das Vieh auf dem Lande, wenn es an verbothenen Orten weidet, pignerari, sumere pignori.
Záha, od. viell. zháha, *russ.* izhaha,) (nach andern žáha), y, *f.* kyselost, pálivost žaludka, Sodbrennen, *n.* aestus ventriculi; záhu a nelibku sobě na někom sháněti, sehnati, seinen Zorn über einen auslassen, sein Müthchen kühlen, iram in aliquem evomere, animum explere; 2) s. prým 2) ? ?
Zahabem, *fut.*, ati, *sl.* verwerfen, verräumen, turbando occulere.
Zahádám, *fut. sl.* Räthsel aufgeben.
Zahágjm, *fut.* il, iti, s. hágjm 2).
Zahácknu, *fut. ex.* kl, knauti, haken, unco conjungere.
Zahalec, e, *m.* Müßiggänger, *m.* deses, cessator, otiosus.
Zahálčiwý 3. müßig, otiosus; -wě, *adv.* -se; - wost, i, *f.* folg.
Zahálenj, *n.* s. zahálka.
Zahálým, el, eti, müßig seyn, otiosum esse, otiari.
Zahálka, y, *f.* Müßiggang, otium.
Zahanbjm, *fut. ex.* il, iti, beschämen, a) beschämt machen, pudefacere aliquem, pudore aliquem adficere, facere, ut aliquem pudeat. b) übertreffen, superare, vincere, post se relinquere, antecellere.
Zahánjm, čl, čti, s. zaženu.
Zaháňka, y, *f.* Kopffurche, *D.*
Zaharusſjm, *fut.* iti, *sl.* mit einem Verweis zum Schweigen bringen, increpando ad silentium redigere.
Zahasprugi, *fut.* owati, *sl.* verriegeln, claudere pessulo.
Zahatjm *fut.*, il, iti, (*sl.* zahatám, ati), eindeichen, aggere praecludere (flumen).
Zahazugi, owal, owati, folg.
Zahážým, *fut. fr.* el, eti, verwerfen, durch Werfen alle machen, jaciendo consumere. 2) zuwerfen, zumachen, z. B. eine Grube, operire.
Zahebám, beſſ. zahýbám.
Zahladjm, *fut. ex.* il, iti, zen, vertilgen, delere, abolere, exstinguere, exstirpare, tollere. 3) durch Glätten unkenntlich machen, laevigando delere. 3) s. vtutlám.
Zahlazugi, owal, owati, vorh.
Zahledjm (zahladjm) se, iti, *sl.* sich vergaffen; (auch 2) v. einer Schwangern, wenn durch ihr Angaffen das Kind Mahlzeichen am Leib bekommt, versehen.
Zahljdnu, *fut.*, dl, nauti, erblicken, conspicere, conspicari.
Zahlinjm, *fut.* il, iti, mit Thon beschmieren, beschmutzen.
Zahljžjm, el, eti, na někoho, s. zablyskugi.
Zahlobjm, *fut.* il, iti, *sl.* verschlagen, vernageln, claudere.
Zahlusſjm, *fut.* il, iti, *sl.* betäuben, mit einem Schlag halb tödten. 2) Gewächse ersticken, nicht wachsen lassen, suffocare.
Zahnogenj, *n.* s. zagitřenj.
Zahnogený 3. s. zagitřený.

Zahnogjm se, *fut.* iti, eitern, purulentum fieri, pus colligere.
Zahnu, *fut.* ul, auti, s. zahýbám.
Zahodjm, *fut.* iti, wegwerfen, abjicere. 2) verwerfen, loco alieno vel ignoto ponere.
II. *rec.* z-ti se, k někomu, einen Ausflug wohin machen, od. v. ungefähr sich wohin begeben, excurrere, divertere, fortuito divertere: zahodil se k němu gednoho času Solon, *Vel.* - k někomu, *Cyr.*
Zahogjm, *fut. ex.*, il, iti, zuheilen (*act.*) z. B. d. Wunde, claudere, claudere sanando.
II. *rec.* zahogiti se, zuheilen (*neut.*), claudi, coire.
Zahom, *sl. Lypt.* s. tussjm, 2).
Záhon, u, *m.* Beet, Gartenbeet; Akkerbeet, *n.* (asy 7.8. rozorů), Rücken, *m.* area, pulvinus. 2) Ackerfeld, Saatfeld, *n.* Ackerboden, *m.* arvum: města na březých mořských neb v gezer ležjcý mjwagj dobrý záhon. 3) Kamm, *m.* in der Scheune, *D.* hnogný záhon (aneb lauže), Mistbeet, *n.* pulvinus fimarius, *R.*
Záhonček, *gen.* záhonečku, *m. dim.* kleines Beet, Beetchen, *n.* areola, pulvinulus.
Záhonec, nce, *m.* s. záhon 1).
Záhonek, nku, *m.* s. záhonček.
Záhorec, rce, *m.* -rkyně, *f. sl.* der, d. jenseits des Gebirges wohnt, ultramontanus, -na.
Záhořj, *n.* d. Gegend jenseits des Gebirgs, regio ultramontana.
Zahořjm, *fut.* el, eti, v. glühenden Kohlen od. vom Kohlendampfe ein Kopfweh od. eine Uebelkeit bekommen, a prunis od. vapore carbonario capitis dolores, nauseam accipere. 2) entbrennen, inflammari: milosti zahořela k muži, *K.*; -lásku; 3) v. der Hitze verderben, aduri: zahořelo obilj; hrozny zahořelé.
1. Záhorka, y, *f. sl.* Kriechen, Haferpflaume, prunus insititia.
2. Zahorka, *sl.* zahorúca, s. horko.
Zahořklý 3. bitterlich, subamarus -lost, i, *f.* bitterlicher Geschmack, subamaritudo.
Zahořknu, *fut.* kl, nauti, bitterlich werden, amarescere.
Záhorský 3. *sl.* s. záhorec.
Zahowořjm, *fut.* il, iti, *sl.* s. zamluwjm 1).
Zahrab, u, *m.* Agram, Croatiens Hauptst. Zagrabia; -ban, a, *m.* -nka, y, *f.* Agramer, *m.* -inn, *f.* Zagrabiensis; - bský 3. v. Agram, Zagrabiensis.
Zahrabám, *fut. ex.* al, ati, einscharren, infodere, defodere; 2) zuscharren, obruere, adobruere, contegere.
Zahrabugi, owal, owati, vorh.
Zahrada, y, *f.* Garten, *m.* hortus; z-da pro wařenj, Küchengarten, Gemüsgarten, *m.* hortus olearius; rozkossná z., Lustgarten, hortus voluptarius.
Zahradjm, *fut. ex.* il, iti, zen, zumachen, vermachen, claudere, obsepire: nos zahraditi; trop. studnicy bezbožnosti zahraditi.
Zahrádka, y, *f. dim.* Gärtchen, *n.* hortulus; růžowá z-ka, Rosengärtchen, *n.* rosarium, rosetum.
Zahradné, ého, *n.* Gartenzins, *m.* census hortensis.
Zahradnj 1. den Garten betreffend, dahin gehörig, darinn befindlich, hortensis.
Zahradnjk, a, *m.* Gärtner, *m.* der einen Garten besorgt, hortulanus; -nice, od. zahradnjkowá, é, (*sl.* -čka, y,) *f.* -inn, *f.* uxor, conjux, marita hortulani;

-cký 3. gärtnerisch, hortulanus, -ictwj, n. Gärtnerey, f. a) Gartenwesen, n. res hortensis; b) Gärtnerkunst, f. ars hortensis.
Zahrag, e, m. sl Nahme der Hunde.
Zahragi u. zahrám, fut., zahrál, zahrati, ein wenig spielen, paulum ludere.
Zahráknu, fut. kl, (kol), knauti, sl. durch sein Ansehen zum Schweigen bringen.
Zahrám, ausspielen, s. zahragi.
Zahráwám, al, ati, spielen, scherzen, schäkern, ludere.
Zahrazugi, owati, s. zahradjm.
Zahrdausým, sl. s. zardausým.
Záhrdlitý 3. was einen engen Hals hat, Flasche, Krug etc. cervice coarctata, B.
Záhřeb, u, m. Ofenloch, n. os fornacis, (praefurnium, R.)
Zahřegi, fut. ex. zahřjl, u. zahřel, zahřiti, erwärmen, calefacere, tepefacere, fovere; 2) erhitzen, heiß machen, calefacere, fervefacere.
II. rec. zahřjti se, warm werden, sich erwärmen, calefieri, calescere, tepescere; 2) sich erhitzen, calefieri.
Zahřjwacý 1. z. B. slunce, wärmend, calefaciens, calidus.
†Zahřjwárna, y, f. Treibhaus, n. etwa calefactorium plantarum.
Zahřjwám, al, ati, s. zahřegi.
Zahřjžjm, fut., sl. zahraužým, s. pohřjžjm.
Zahřmjm, fut. ex. ěl, ěti, donnern, ertönen, tonare, intonare, a) vom Donner; b) v. ähnlichem Schalle: wystřelenj děla zahřmělo; děla hřjmala; z děl hřjmalo, P. 2) trop. donnern, mit Worten, intonare: tu bratr twůg zahřměl, Neg.
Zahrnu, fut. ex. ul, auti, zusammen raffen, a) zusammen scharren, corradere; b) zusammen nehmen, z. B. Kleid, colligere; c) in Menge erhalten, z. B. im Spiele, Handeln, Fangen, consequi, capere, B. 2) einstreichen, wie Geld, tollere, auferre.
Záhrob, u, m. Graben: w záhrobě při gedné chmelnicy zakopala zamordowané djtě, Vel.
Záhrobec, bce, m. ein erhöheter Platz, insbesondere beym Ofen in Dörfern, area; (hie u. da záhrob, y, f.); z-ec na zahradě, Gartenbeet, n. Rabatte, f. area, pulvinus.
Zahrozým, fut. yl, yti, drohen, bedrohen, minari, minitari, comminari.
Záhuba, y, f. Verderben, n. a) Untergang, m. pernicies, interitus; b) das was andern Verderben bringt, pestis, pernicies
Záhružka, y, f. sl. Nitr. s. blyštěk.
Záhubce, m. Verderber, m. corruptor, perditor.
Záhubj, n. der Busen am Leibe, sinus, Is. 40, 11. ed. a. 1488.
Zahubjm, fut. ex. il, iti, en, reg. acc. verderben, zu Grunde richten, perdere, pessum dare, evertere.
Záhubnjk, a, m. s. zhaubce.
Záhubný 3. verderblich, zum Verderben gereichend, schädlich, perniciosus, exitiosus, exitialis, pestifer, pestilens: záhubné proměny; -ně, adv. perniciose, exitiose, pestifere.
Zahustjm, fut. ex. il, iti, štěn, verdicken, densare, spissare.
Zahútám se, fut. il, iti, sl. sich in Gedanken vertiefen.
1. †Záhý 3. s. časný c), d), Lesch.
2. Záhy, adv. comp. zdžegi, bey Zeiten, mature, tempestive, in tempore, K.

Záhyb, u, *m.* Falte, *f.* plica; na sukně, s. záwal; 2) (listu), Gefelsodr, *n.* sinus.
Zahybáč, e, *m.* s. kořenec.
Zahybák, u, *m. mor.* vorh.
Zahýbanec, nce *m. sl.* vorh.
1. Zahýbám, zahýbi, *fut.* zahýbal, zahýbati, ein wenig bewegen, etwas Körperliches in Bewegung setzen od. rühren, paulum movere, commovere.
2. Zahýbám, *praes.* al, ati, wenden, drehen, z. B. wohin, vertere, convertere, versare. 2) aufstülpen, z. B. einen Hut, aufkrämpen, aufstutzen, replicare.
Záhybel, e, *m. sl. Lypt.* s. swět 2).
Zahynu, *fut. ex.* ul, auti, untergehen, zu Grunde gehen, gerichtet werden, sein Ende erreichen, umkommen, occidere, pessum ire, perire, interire.
Zahynulý 3. zu Grund gegangen, qui periit, *B.*
Zahynutj, *n.* Untergang, *m.* einer Stadt, eines Hauses, eines Menschen, einer Sache, occasus, interitus.
Zájordanj, *n.* d. Gegend jenseits des Jordans, regio transjordana, *D.*-njký 3. wie zádunagský.
Zakadjm, *fut.* il, iti, s. zakauřjm.
Zákal, u, u. zákalec, lce, *m. sl.* das Speckigte inwendig an der Brodrinde.
Zákalec, lce, *m.* w chlebě, *sl.* vorh.
Zakalený 3. *part. pass.* v. folg.
1. Zakáljm, *fut. fr.* el, eti, *imper.* zakáley, beschmuzen, maculare, commaculare, inquinare, foedare.
2 Zakaljm, -se, *fut. ex.* il, iti, en, *imp.* zakal, s. kaljm, il, -se.
Zákampj, *n.* abgelegener, abseitiger Ort, Winkel, *m.* locus remotus: neyzadněgssj zákampj Libie, *Cyr.* srdce newjm kde w zákampj nechátwáme, magjce ho proti nepřátelům užjwati.
Zakampugi, *fut.* owal, owati, einkämmen, wie d. Kehlbalgen, incidere, *R.*
Zakančjm, *fut.*, il, iti, verkleckſen.
Zakassli, *fut. ex.* lal, lati, gehustet haben, tussire; *trop.* proti tomu žádný ani zakasslati nesmj.
Zakatilý 3. s. zakřaný; zakatilé srdce, *Lomn.*
Zakaupený, *part.* v. folg.; 2) erblich gekauft: z-ný rychtár, *sl.* Erbrichter, *m.* scultetus.
Zakaupjm, *fut.* il, iti, (*sl.*) vorkaufen, auskaufen, coëmere.
II. *rec.* z-ti se, sich einkaufen.
Zakauřjm, *fut.* s. kauřjm a), b), c); 2) *sl.* s. zatopjm 1).
Zakausnu, *fut. ex.* sl, slnauti, erbeissen, todt beissen, mordicus (od. dentibus necare; 2) darauf essen, post edere, vesci; 3) *sl.* zakausnauti sobě gazyk, Maul halten, conticescere.
Zakausym, *fut.* yl, yti, ein wenig kosten, degustare; 2) erfahren, geniessen, uti, experiri: sotwa za 1. den zakausyli swobody; zakausyl diwného sstěstj y nesstěstj.
Zakauzljm, *fut.* il, iti, behexen, verhexen, incantare, fascinare.
Zákaz, u, *m. sl.* s. zápowěd.
Zakázanj, *n.* s. zakázka b), *Vel.*
Zakaždým, *adv. sl.* jedesmal.
Zakáži, *fut.* zal, zati, *imper.* zakaž, s. zapowjm, verbieten; 2) s. zamluwjm 2).
II. *rec.* z-zati se, sich verpflichten, sich anheischig machen, se obligare, se obstringere, spondere: wysoce se mu zakázal a zawázal, *Vel.*
Zakázka, y, *f.* s. zámluwa 1); stře-

wjce na zakázku, bestellte Schuhe, calcei constituti; b) Zusage, f. stipulatio, Com. sliby a zákazky, Har.

Zakazugi, owati, s. zakáži.

Základ, u, m. Grund, m. das, worauf sich etwas gründet, z. B. eines Hauses, Grundfeste, Grundlage, f. fundamentum, fundamenta, pl. basis; vhelnj základ wšeho náboženstwj, Com. b) Grundbau, m. fundatio; 2) Pfand, n. pignus, hypotheca; z základu (zástawy) ho wywadil, K. 3) Wette, f. sponsio mutua, od. blos sponsio, sacramentum: o základ něco činiti, Cyr. 4) Belohnung, Siegeszeichen, bey den Wettspielen ꝛc. proemium: házenj o základ kaulj; základ odnášj, Com. 5) prawidlo, Grundsatz, m. principium: základowé vměnj (filoz.) Com. D.

Zakládám, al, ati, gründen, z. B. ein Haus ꝛc. auch Hoffnung ꝛc. fundare; 2) stiften, errichten, den Grund zu etwas legen, z. B. ein Reich, Kloster, condere; 3) einschlagen, einwärts biegen, inflectere, intus flectere, od. in Falten legen, complicare; od. einlegen, imponere: založiti dřewce, d. Lanze einlegen (zum Kampf); založiti ruce (gako zaháliwj), Vel. 4) s. zahýbám 2); 5) vorschießen, im voraus geben, z. B. Geld, suppeditare ante, praebere ante: podbaným pomáhal, ge zakládal, Cyr. gá kupce chcy založiti, Id. kdoby neměl -, gá ho chcy penězy založiti, Id. založiti chudé; 6) verlegen, mit Holz, Steinen ꝛc. obstruere; 6) sl. s. zastawjm, iti, d); -ánj, n. verb.

II. rec. z-dati se, s. založiti se; 2) zakládat sobě na něčem, sich viel mit etwas wissen, stolz darauf seyn, gloriari; 3) -se na něčem, od. w něčem, fußen, sich gründen, niti: - na maudrosti swé neb lidské, K. zakládá se w ohradách a zbrogi, K. 4) s někým, sl. sich mit jemand abgeben.

Zakladatel, e, m. Stifter, Errichter, Urheber, z. B. eines Reichs, Klosters. Instituts, conditor, auctor, (fundator); - lkyně, f. Stifterinn, f. conditrix.

Základka, y, f. das, womit man etwas verlegt, vermacht; 2) d. Spreitze in der Mühle.

Základnj 1. Grund-, fundamentalis; -nj zákon, barwa ꝛc. Grundgesetz, -farbe; - ný 3. Grund habend, gründlich? fundatus.

Zaklal, s. zakoli.

Zaklám? zaklagi? zaklati, halsstarrig machen, obstinare, Syl.

Zaklaný 3. verstockt, rigidus, obstinatus, Syl.

Zaklátjm, fut. s. klátjm: zaklátj Hospodin Izraelem, B.

Zaklegi, fut. ex. zaklel, zakljti, part. pass. zaklet, B. fluchen, den Fluch hersagen, maledicere; 2) verwünschen, a) verfluchen, devovere, exsecrare, detestari; b) bezaubern, incantare; c) beschwören, mit Schwören einen zu etwas verpflichten od. zwingen, α) mit Anrufung Gottes einen bitten, um Gotteswillen bitten, obtestari; β) durch Anrufung Gottes u. seines Beystandes zu etwas verpflichten, od. zwingen, od. befehlen, z. B. den Teufel, Schlangen, Gespenster, cogere aliquem, imperare alicui

(invocatione Dei);3) in d. Acht erklären, ächten, proscribere.
II. rec. 3 jti se, sich verfluchen, a) sich verwünschen, se exsecrari; b) durch Fluchen betheuern, imprecando asseverare.

Zaklenený 3. z. B. ruka, sl. geballte, verschloßene Faust.

Zaklepám, fut. ex. al, ati anklopfen, na něco, an etwas, pulsare; na dwéře, an d. Thür, ostium, januam.

Zaklesstjm, fut. il, iti, sl. d. Zange anlegen, forcipe capere.

Zaklesskugi, owal, owati, verb.

Zaklestjm, fut. ex. il, iti, verhauen, obsepire arboribus stratis; b) versperren, obstruere, intercludere.

Zakletj, n. s. zakljnánj, B.

Zakljčenj krku, mor. s. prým 2).

Zaklj jm, fut., iti, umzingeln?

Zaklinač, e, m. Verwünscher, exsecrator, detestator; 2) Beschwörer, z. B. des Teufels, der Gespenster, Banner, Teufelsbanner, Geisterbanner, coactor, -čka, y, f. s. kauzedlnice.

Zakljnám, al, ati, fluchen, Flüche hersagen, maledicere, diris verbis uti; 2), 3) s. zaklegi.

Zakljnánj, n. Verwünschung, a) als Handlung, imprecatio, devotio; b) verwünschende Ausdrücke, dirae; Fluch, m. maledictum; c) Bezauberung, incantatio; 2) Beschwörung, z. B. des Teufels, der Gespenster, coactio diaboli per invocationem Dei, exorcismus.

Zakljnjm, fut. il, iti, verkeilen, einkeilen, cuneare.

Zaklinugi, owal, owati, verb.

Zaklopjm, fut. il, iti, verdecken, contegere, obtegere.

Zaklusám, zaklussi, fut. sal, sati, ein wenig traben, a) überhaupt gehen, reiten, paulum ferri: b) besonders vom Reiten im Trabe, a) vom Pferde, wenn es den Trab gehet, paulum tolutim incedere. β) vom Reiter, wenn er im Trabe reitet, paulum tolutim vehi. 2) anfangen zu traben, incipere tolutim vehi.

Zaklznám, fut. ati, sl. s. ocanugi.

Zakohautjm se, fut. il, iti, roth werden, wie ein Hahn, erubescere.

Zakokrhám, ati, fut. s. kokrhám.

Zákolečnjk, u, m. s. zákolnjk, R.

Zakoli, (lu) fut., zaklal, klati, erstechen, transfigere, configere

Zakoljbám, fut. il, iti, ein wenig wiegen, s. koljbám.

Zakoljssem, fut. jsati, sl. verb.

Zákolnjk, u, m. mor. zdošek, šku, m. Linse, (Lünse), Lohne, f. Achsnagel, m. clavis axis, paxillus, R.

Zákon, a, m. (aus za u. kon, russ. (ol.) judicium, s. Dur. B sl. I. p. 311.), Gesetz, z. B. Gottes, der Obrigkeit, lex. 2) Testament, n. ein Theil der Bibel: starý, nowý zákon, das alte, neue Testament, testamentum (foedus) vetus, novum. 3) geistlicher Orden, ordo monachicus.

Zakončjm, fut. il, iti, s. zasspičatjm.

Zákonnj, 1. das Gesetz betreffend; -ně adv. gesetzmäßig, ex lege: legitime: přikázanj zákonně wydaná, K.

Zakonnjk u. zákonjk, a, m. Schriftgelehrter, theologus, intelligens librorum divinorum.

Zákonný 3. gesetzlich?

†Zakonopjm, fut. il iti, lod', kalfatern, reficere, densare (ist eigentl. russisch.)

Zákonský 3. Ordens-??

Zakopám, fut. al, ati, vergraben, defodere, infodere; trop.

swé ſſtěſtj zakopati, ſein Glück ganz verderben.

II. *rec.* z-ti ſe, ſich verſchanzen.

Zakopáwám, -ſe, al, ati ſe, vorh.

Zakopy, ů, *m. pl.* Verſchanzungen, munitiones, munimenta, opera. 2) Reyſtadt, eine St. im Bunzl. Kr. Reyſtadium.

Zakořenjm ſe, ſ. wkořenjm ſe.

Zakoſýdljm, *fut.* iti, *sl.* zuziehen, (d. Schlinge), contrahere.

Zakožnj 1. was zwiſchen Fell u. Haut iſt.

Zakrágjm, el, eti, ſ. zakrogjm.

Zakrautjm, eindrehen, ſ. krautjm.

Zakřiknu, *fut. ex.* kl, knauti, jemand ſchweigen heißen, jubere aliquem silere; 2) *sl.* aufſchreyen

Zakřikugi, owal, owati, vorh.

Zakřiſſta, y, *f.* ſ. ſakryſta.

Zakřiſſtan, a, *m.* ſ. ſakryſtan.

Zakrnělý 3. verſchrumpft, kleinleibig, vietus, rugosus, corrugatus. 2) zaſmuſſilý: obličeg zakrnělý, *K.* z-lé oči, *Vel.*

Zakrnjm, *fut.* ěl, ěti, verſchrumpfen, corrugari, fieri vietum.

Zakrogjm, *fut.* il, iti, einen Schnitt hinein thun, incidere.

Zakrogugi, owal, owati, vorh.

Zakropjm, *fut.* iti, anſprengen, beſprengen, z. B. mit Waſſer ꝛc. adspergere, conspergere aqua.

Zakrpělý 3. *sl.* ſ. zakrnělý 1).

Zakrpjm, ěl, ěti, *sl.* ſ. zakrnjm.

Zakrſalý 3. verbuttet, male, misere adultus.

Zakrſám, *fut.* al, ati, verbutten, nicht fort wachſen, male, misere adolescere, haerescere.

Zákrſlek, lku, *m.* das Unausgewachſene, Verbuttete, male, misere adultus, (planta) haerens: zákrſlkem aby nezůſtal.

Zákrſljk, a, *m.* ein Unausgewachſenes (verbuttetes) Thier, auch Menſch, Zwerg,) male, misere adultus.

Zakrygi, *fut. ex.* kryl, kryti, *imp.* zakrey, verdecken, tegere, contegere, obtegere, occulere.

Zakrytj, *n.* Decke, *f.* tegmen, *B.*

Zakrýwám, al, ati, vorh.

Zakugi, *fut.* owati, (*sl.*) vernageln, (das Pferd), clavo laedere.

Zakukám, *fut.* ati, *sl.* anfangen zu ſchreyen wie ein Kuckuck.

Zakukljm, *fut.* il, iti, verhüllen, verkappen, z. B. das Geſicht, velare, obnubere, tegere; -enj, *n. v.*

Zakuljm, *fut. ex.* il, iti, wegrollen, provolvere.

Zákup, u, *m.* Erbpacht, Meliorationspacht, *m.* emphyteusis. 2) Aufkauf, *m.* coëmtio.

Zákupnjk, a, *m.* -nice, *f.* Meliorationspächter, Erbpächter, -inn, *f.* emphyteuta; -ný 3. -Erbpacht-, emphyteuticus.

Zakuſým, ſ. zakauſým.

Zakutjm, *fut.* iti, cen, verſcharren, obruere: w popeli zakucen

Zakwaſſugi, owal, owati, ſolg.

Zakwaſým, *fut. ex.* yl, yti, einſäuern, z. B. den Teig, fermentare, aciditatem conciliare alicui rei.

Zakyſam, zakyſſi, ſ. kyſam.

Zakýwám, *fut.* ſ. kýwám.

Zalabſký 3. jenſeits der Elbe, transalbinus.

Zalagem, *fut.*, ati, *sl.* ſ. zaklegi 1).

Zalagnjm, *sl.* mit Miſt beſudeln.

Zalegi, ſ. polegi 1); b, erſäuſen, mergere, submergere.

II. *rec.* zaliti ſe, erſaufen, z. B. v. Menſchen, in aqua perire, mergi; Saat, Getreide, *f.* aqua perire, mergi; krwj ſe zaliti, am Blutfluß ersticken, *Vel.*

Zalehnem, nauti, *sl.* ſ. zalehnu.

Zalehlý 3. verſtopft, obstructus, z. B. zalehlé vſſi.

Zalehnu, *fut. ex.* hl, hnauti, ſ. zaležjm. 2) verſperren, intercludere, obſtruere: průchodiſſtě opanowali a zalehli *K.*-ſylnice; zalehl mi mjſto, poſtel ꝛc.

II. *rec.* zalehnauti, verſtopſt werden, obstrui: vſſi mi za-hly.

Zalektwařjm, *fut.* il, iti, mit Latwerge beſchmutzen.

Zalepjm, *fut. ex.* il, iti, verkleiſtern, z. B. ein Loch, glutine oblinere, conglutinare.

Zalepugi, owal, owati, vorh.

Zaletjm *fut. ex.*, ěl, ěti, ſich verfliegen, ſich im Fliegen verirren aberrare in volando; od. fortfliegen, avolare.

Záletnjk, a, *m. mor.* ſ. fregjř.

Zaletugi, einlöthen; 2) ſ. letjm.

Zálety, *m. pl. mor.* Liebesabentheuer, *n.* ſ. frege: na zálety choditi, buhlen, amare.

Zalewač, ſ. polewač.

Zaléwadlo, a, *n.* Begießgeſchirr.

Zaléwám, - ſe, ati, ſ. zalegi, - ſe.

Zaleželý 3. verlegen, verſeßen, diu haerens.

Záležj, *præs.* el, eti, beſtehen, beruhen worinn, consistere in re, niti; abhängen v. etwas, dependere: na tom mé ſſtěſtj záležj, - hängt ab; 2) gelegen ſeyn woran, z. B. záležj mi na tom, mir iſt daran gelegen, mea interest od. refert; málo, wenig, parum, parvi; mnoho, viel, multum, magni; wjc, mehr, plus, pluris.

Zaležjm, *fut.* el, eti, im Schlafe erdrücken, z. B. ein Kind, per somnum opprimere.

II. *rec*, z-eti ſe, über d. Zeit liegen, reiſen, verlegen werden, situ corumpi; dcera ſe doma zaležela, -heurathete nicht zur Zeit, *Syr.*

Zaljahnem, -ſa, *sl.* ſ. wyljhnu, -ſe.

Zálezlec, lce, *m.* ſ. ſtřjžek, žka? *K.*

Zálezlice, *f.* ſ. kaut: w kterýchkoli kautech aneb zálezlicých ſwěta tohoto bydljte, *K.*

Zaljbenj, *n.* Wohlgefallen, *m.* 1) Vergnügen, *n.* voluptas, jucunditas; 2) Neigung zu etwas, studium, amor; z-nj w něčem mjti, a) Wohlgefallen an etwas haben od. finden, voluptatem capere ex re; b) Belieben an etwas haben, studio (amore) rei teneri; 3) Adoption, *f.* adoptio.

Zaljbjm, *fut. ex.* il, iti, (ſobě), lieb gewinnen, adamare; 2) an Kindesſtatt annehmen, adoptare, za ſyna zaljbeného gegwzal, *Vel.* děti zaljbené aneb wolené, *Pr.* (ſonſt zaljbený, beliebt, angenehm.)

II. *rec.* z-iti ſe, gefallen, placere.

Zaljčjm, *fut.* vertünchen. ſ. ljčjm.

Zaljwám, ati, ſ. zaléwám.

Zalknu ſe, *fut. ex.* zalkl u. zalekl ſe, zalknauti ſe, erſticken (*neutr.*), z. B im Rauche, im Waſſer, suffocari; zalknauti ſe plačem

Záloh, u, *m. sl.* ſ. základ 2); (b) *boh.* beſſ. základ 1).

Záloha, y, *f.* Hinterhalt, a) Truppen od. Menſchen, d. ſich wo ingeheim befinden, um auf andere zu lauern, insidiae, *pl.* (auch *vl.* z-hy daſſelbe od. Nachſtellung); b) der Ort, wo ſie ſich verſteckt haben; 2) üblicher záſoba: w záloze býti, vorräthig ſeyn, paratum esse, in promtu esse, suppetere; wz-ze mjti, vorräthig haben, habere in promtu.

Záloktj, *n.* der Oberarm, lacertus: na rukau náramky na záloktj připnuté noſý.

Zálom, u, *m.* Rahne, ſ wýwrat.

Založenj, *verb.* v. založjm; zalo-

ženj pro chudé, Armenanstalt, f. institutum pauperum, D.
Založený 3. part. v. folg.
Založjm, fut. iti, s. zakládam; 2) verlegen, irgendwo, alieno loco ponere.
II. rec. z-žiti, se, wetten, sponsionem facere, sponsione contendere, sacramento contendere, pignore certare: založili se o 20 dukátů, sie wetteten um 20 Dukaten, sponsionem fecerunt, spoponderunt in 20 aureos.
Zálubné, ého, n. was hinter der Einfassung des Mühlsteins bleibt
Zálust, u, m. Groll, m. Picke, f.?
• Zamáčjm, el, eti, s. zamočjm.
Zamačkám, fut. ex. al, ati, erdrücken, zu Tode drücken, premendo necare; ptáka zamačkati, einen Vogel knicken.
Zamáčknu fut., kl, knauti, vorh.; einknicken, D.; nutj, n. verb.
Zamastjm fut. ex., il, iti, fett machen, mit Fett besudeln, pinguedine foedare, inquinare, maculare.
Zamatu, fut. zamátl, zamásti, verwirren, verwickeln, implicare, impedire.
Zamaučjm fut., il, iti, sl. mit Mehl bestauben, farina conspergere
Zamautjm, fut. il, iti, aufmischen, austrüben, turbare.
Zamaži fut. ex., zal, zati, zán, imper. zamaž, verschmieren, zuschmieren, oblinere: 2) beschmieren, besudeln, illinere, perlinere, perungere, foedare, maculare.
Zámček, gen. zámečku, m. dim. kleines Schloß; 2) kleine Burg, castellum, B.
Zamčený 3. part. p. verschloßen, clausus, inclusus, B.

Zamdljem fut., el, en, sl. s. omdljm.
Zaměchowatělý 3. mit Moos bewachsen, musco obductus.
Zaměchowatjm, fut. ěl, ěti, mit Moos bewachsen, z. B. Wiese, musco obduci, Puchm.
Zámecký 3. Schloß-, arcensis: zámecké schody, Schloßstiege, f. scala arcis.
Zámečnjk, a, m. Schlösser, Schlosser, faber serarius (fab. claustrarius); -nice, f. -inn, f. conjux, uxor, marita fabri serarii; -nický 3 das Schloßerhandwerk betreffend; - nictwj, n. Schloßerhandwerk, opificium serarium.
Zamedjm, fut., il, iti, mit Honig beschmutzen, beschmieren.
Zámek, mku, m. Schloß, n. a) wodurch etwas geschlossen wird, z. B. am Gewehre, claustrum; besonders an der Thüre rc. sera, claustrum; b) Burg, f. arx; z. wysutý, Anlegsch., s. pensilis.
Zaměkám, ati, s. měknu: hrozno.
Zámelka, y, f. sl. eine gebröselte Mehlspeise.
Záměra, y, f. Maß, (Geschirr), n.
Zaměřjm, fut. il, iti, zielen, z. B. mit Gewehr, petere; z. B. k něčemu, auf etwas, rem; něčjm, mit etwas, re; od. collineare, dirigere, z. B. hastam, ad rem; z-iti ránu, intentare ictum, R.
Zaměrugi, owal, owati, vorh.
Zaměššjm se, s. zaššaredjm se, Ruk.
Zameškám, fut. ati, s. meškám 1), versäumen, negligere.
II. rec. z-ti se, s. meškati se.
Zaměstknám, fut. al, ati, beschäftigen, occupare aliquem, něčjm, mit etwas, re &c.; auch negotium alicui dare; geschieht es mit mehrern Geschäften zugleich, distinere, distringere.

Zaměstknánj, *n.* Beschäftigung, *f.* Geschäft, occupatio, negotium.

Zaměstknáwám, al, s. zaměstknám 2) bemühen, belästigen, Verdruß machen, molestiam facessere, Luk. 8, 49.; -wánj. *n. verb.* vorh.

II. *rec.* z-wati se, sich beschäftigen, bemühen, sich befassen, occupari, laborare, *B.*

Zaměstknu *fut.* distringere? *Ryb.*

Zámět, i, *f.* zusammen geweheter Schnee, auch Flugsand, Staub.

Zametám, zamecy, s zahážým 2).

Zametu, *fut.* zametl, zamesti, auskehren, a) z. B. Staub, Unflath, averrere; b) z. B. ein Zimmer, das Haus rc. everrere, scopis purgare.

Zamezým, *fut.* yl, yti, begränzen, versperren, verschränken, intercludere: k tomu mu cestu zamezuges, *Cyr.*

Zamhaurjm, *fut. ex.* il, iti, *imper.* zamhuř, d. Augen zumachen, oculos claudere.

Zamhuřugi, owal, owati, vorh.

Zamjessám, *fut.* ati, *sl.* vermischen.

Zamilowanec, nce, *m.* ein verliebter, Mensch, amore captus.

Zamilugi, *fut. ex.* owal, owati, lieb gewinnen, adamare.

II. *rec.* z-wati se, sich verlieben, capi amore (inamorari); w něco (do něčeho), in etwas, rei; w někoho (do někoho), in jemand, alicujus.

Zamjnjm (sobě), *fut.* il, iti, sich in den Kopf setzen.

Zámjnka, y, *f.* s. zamysl, Vorwand.

Zamiš, i, *f.* s. gircha.

Zamjtám, al, ati, wegwerfen, abjicere; 2) verwerfen, verschmähen, tadeln, mißbilligen, rejicere, repudiare, improbare, spernere; 3) rukama, mit den Händen fechten, auspariren, manibus ictus avertere; zamjtánj, *n. verb.*

II. *rec.* z-tati se, něčjm, sich schützen, tutari se, (objecta re): sstjtem se zamjtati.

Zamknu, *fut. ex.*, kl, knauti, *part. pass.* zamčen, *sl* zamknut, *imp.* zamkni, verschließen, a) zuschließen, versperren, z. B. d. Thüre rc. claudere, occludere; b) einschließen, claudere, occludere.

II. *rec.* zamknauti se, sich verschließen, einschließen.

Zamlauwám, -se, ati, s. zamluwjm, -se.

Zamlčjm, *fut.* el, eti, verschwingen, reticere, dissimulare.

Zamlčjwám, ati, *fr.* v. vorh.

Zamlčugi se, s. zachážým se.

Zámluwa, y, *f.* Bestellung, *f.* constitutio; 2) s. zákazka b); 3) Bund, *m.* foedus; 4) zámluwa k manželstwj, Eheverlobniß, *n.* sponsalia, (orum).

Zamluwený 3. *part. pass.* bestellt, constitutus &c. zamluwená panna k manželstwj, s. zasnaubená.

Zamluwjm, *fut.* il, iti, en, das Gespräch auf etwas anders lenken, verreden, interpellare, interfari, interloqui; 2) bestellen, mit jemand etwas abreden, constituere rem, od. de re cum aliquo, z. B. střewjce v ssewce, - Schuhe beym Schuster, constituere cum sutore de calceis, od. auch mandare sutori, ut calceos conficiat, od. auch curare calceos a sutore conficiendos; 3) s. zasnaubjm.

II. *rec.* z-witi se, s. zakážj se: zamluwil se mu, že rc. wssemi službami se wám zamlauwám; žiwota swého polepssiti se za-

mlauwám; w tom se nám P. B. zamluwiti ráčil, *K*.
Zamočjm, *fut. ex.* il, iti, einweichen, macerare.
II. *rec.* z-čiti se, eingeweicht werden, macerari.
Zamodralý 3. na modro zakalený, angelaufen, *D*.
Zamodrchám se, *fut.* ati, s. zapletu se? mluwě, do němčiny se zamodrchati, *Rautenkranz*.
Zamordugi, *fut. ex.* owal, owati, ermorden, interficere, occidere, vita privare; zamordowánj krále, s. zabitj krále.
Zámořj, *n.* das Land jenseits des Meeres, transmarina.
Zamořjm, *fut. ex.* il, iti, en, s. mořjm 3); b) *sl.* s. pohřjžjm.
II. *rec.* z-iti se, *sl.* sich untertauchen, mergi, demergi, submergi.
Zámořský 3. jenseits des Meeres befindlich, transmarinus.
Zamotám, *fut.* ati, s. zamatu; b) verstricken, irretire, illaqueare; zamotánj, *n. verb.*
II. *rec.* z-ti se, s. motati se.
Zámožnost, i, *f.* Vermögen, das zeitliche Vermögen, facultates.
Zámožný 3. vermöglich, facultatibus gaudens.
Zamračený 3. *part. pass.* umwölkt, obnubilus, nubilus; b) trop. zamračený stogj na poli Rayn, *N*.
Zamračjm, *fut. ex.* il, iti, umwölken, obnubilare.
II. *rec.* z-čiti se, sich umwölken, nubibus obduci, - induci; b) sich verdüstern, fig.
Zámraz, u, wenn etwas zufriert.
Zamrazugi, owati, zu Eis machen, gelu inducere, *B*.
Zamrazým se, *fut.* yl, yti, *mor.* sich fest od. unverletzlich machen.
Zamřežowaný 3. *part. p.* v. folg.
Zamřežugi, *praes.* u. *fut.* owal, owati, gittern, cancellare.
Zamrklý 3. verzagt, pavidus, animo carens; - lost, i, *f.* - heit, *f.* abjectio animi. 2) s. folg.
Zamrknu, *sl.* nauti, v. der Abenddämmerung ereilt werden.
Zamrsstěnec, nce, s. sklábanice, *D*.
Zamrsstjm, *fut.* iti, z. B. zagjce, einen Hasen knicken, *D*.
Zamru, (řu), *fut. ex.* zamřel, zamřjti, z. B. maso, mürbe werden, macerescere, mollescere; 2) *sl. Nitr.* s. omdljm.
Zamrzám, al, ati, s. zamrznu.
Zamrzlý 3. zugefroren.
Zamrznu, *fut.* zl, znaut, zufrieren, glacie obduci, gelu claudi.
Zamrzým, *fut.* yti, Verdruß verursachen, movere indignationem
II. *rec.* zamrzyti se, verdrießlich werden, indignari.
Zamuožem se, *fut.* iti, *sl.* vermöglich werden, crescere facultatibus.
Zamutjm, *fut.* s. zamautjm.
Zámutek, tku, s. zármutek.
Zamykadlo, a, *n.* Verschluß, *m.*
Zamykám, al, ati, s. zamknu.
Zámysl, u, *m.* Vorwand, *m.* causa, praetextus; auch species, wenn es sich mit Schein vertauschen läßt: za zámyslem trybutu.
Zamysljm, s. wymysljm, ersinnen: zamyslil nowý způsob hogenj, *Vel.* rytjřská potýkánj, *Cyr*.
II. *rec.* z-ti se, tiefsinnig werden, alte cogitare.
Zamysslenj, *n. verb.* v. vorh. 2) Tiefsinn, *m.* Tiefsinnigkeit, *f.* alta meditatio.
Zamysslenky, *pl.* swémyslnost? *K*.
Zamysslený 3. tiefsinnig, alte cogitans, melancholicus; b) ersonnen, excogitatus; - nost, i, *f.* s. zamysslenj 2).

Zaň, für za něg, für ihn.
Zánadřj, s. ňádra, *Vel. N.*
Zanáſſám ſe, *sl.* ſ. nanáſſám ſa.
Zanáſſjm, al, eti, ſ. zaneſu.
II. *rec.* z-ſſeti ſe, zielen, betreffen, gehören, spectare, tendere: widauce, nač ſe zanáſſj, - quo res tendat; 2) s něčjm, ſ. objrám ſe, *Com.* 3) na někoho, *sl.* ähneln, referre faciem alicujus.
Zanáſſka, y, *f.* objrání ſe s něčjm, Beschäftigung, 2) (*sl.*) Steigwerk, *n.* in der Mühle, wo d. Goſſe iſt, superior pars molae.
Zandal, u, - owé dřewo, Sandelholz, *n.* santalum.
Zandám, wohin thun; 2) ſ. zahradjm.
Zanechám, *c. gen.* ſ. nechám.
Zanechawám, al, ati, vorh.
Zanečiſtjm, *fut.* il, iti, verunreinigen, inquinare, polluere, contaminare.
Zanécugi, owati, ſ. zanjtjm.
Zanehodjm, - ſe, *sl.* ſ poſcat, - ſe.
Zanehtice, *sl.* -chtice, ſ. čerw.
Zanedbám, *fut.* al, ati, *reg. gen.* vernachläßigen, negligere.
Zanedbáwám, áwati, vorh.
Zaneprázdněnj, *n.* ſ. zaměſtknánj.
Zaneprázdněný 3. ſ. zaměſtknaný
Zaneprázdnjm, *fut. ex.* il, iti, ěn, ſ. zaměſtknám.
Zaneprázdňugi, - ſe, ſ. zaměſtknáwám, - ſe.
Zánes, u, *m.* das vom Waſſer mit Schlamm Überschwemmte.
Zaneſſený (zaneſený) 3. *part. p.* v. zaneſu; ſtaroſtmi, prácemi z-ný, ſ. zaměſtknaný, *Syl.*
Zaneſſwařjm, iti, ſ. zanečiſtjm.
Zaneſu, *fut. ex.* zaneſl, zaneſti, zaneſen, *imper.* zanes, vertragen, wo anders hin tragen, alio transferre; auch an den unrechten Ort tragen, transferre in locum alienum; 2) voll tragen, adportatis replere: - ſmětmi ſtudnicy; - celau zanáſſku; 3) überhäufen, cumulare: potupau ho zanáſſel.
II. *rec.* z-ſti ſe, voll getragen werden: řeky weliké těly mrtwými ſe zaneſly.
Zánět, u, *m.* ſ. přjpal; 2) (*sl.*) Entzündung, inflammatio.
Zanewražjm, *fut.* iti, folg.
Zanewru (řu). *fut.* řel, řjti, unhold, feind werden, inimicum fieri; na někoho, jemand, alicui.
Zanjcenj, *n.* Entzündung, Anzündung, incensio, inflammatio.
Zanjtjm, *fut.* iti, cen, *imp.* zaněk, entzünden, anzünden, accendere, incendere, inflammare.
Za ňou, *sl.* ſtatt za nj.
Zanos, u, *m.* ſ. wěno, *D.*
Zánowec, wce, *m. sl.* Geißraute, *f.* Peſtilenzkraut, galega officinalis.
Zanowitý 3. *sl.* fahrläßig.
Zanykl, u, *m.* Sanikel, sanicula.
Zanytugi, *fut.*, owati, vernieten, firmare clavulis.
Zaoblačj ſe, iti, *sl.* wolkigt werden.
Zaoděgem, *fut.* iti, *sl.* mit Kleidern verſehen.
Zaolegjm, *fut.* iti, *sl.* mit Oel zubereiten, oleo condire; 2) mit Oel beschmieren.
Zaopatřjm, *fut.* ſ. opatřjm.
Zaorám, zaoři, *fut.* al, ati, einackern, inarare; 2) unterackern, subarare.
Záoſek, zdoſnjk, u. ſ. zákolnjk.
Zaoſobjm? ſ. záſobjm, *Ryb.*
Zaoſtřjm, *fut. ex.* il, iti, schärfen, acuere; 2) oči z-ti, mit den Augen funkeln, ſcharf blicken; 3) nos proti někomu zaoſtrowati, verachten? naso suspendere adunco, *K.*
Zaoſtřugi, owal, owati, vorh.

Zápacha, y, f. Gestank, m. foetor: nelibá zápacha.

Zapáchám, ati, s. páchnu 1); b) trop. sekta saduceyským smyslem zapáchagjcý, K. hry lakomstwjm zapáchagjcý, K.

Západ, u, m. Untergang, m. z. B. der Sonne, des Mondes, der Sterne, occasus; 2) West, Abeend, m. occidens, occasus; k západu, od západu, s. k, od, auch wýchod.

Zapadač, e, m. Einfall bey der Mühle.

Zapadacý 1), Einfall-.

Zapadám, al, ati, s. zapadnu.

Západěj, n. (sl. západk, i, f.) nördliche schattigte Lage, od. Ort, locus opacus: w západěj a na rowinách neroste wjno sylněgssj, Vel.

Zapadlý, s. složitý: člowěk, D.

Západnj 1. westlich, occidentalis, occiduus; západnj wjtr, Westwind, favonius, zephyrus.

Zapadnu, fut. ex. zapadl, zapadnauti, imper. zapadni, einfallen, hinein fallen, in etwas fallen, in eine dazu bestimmte Oefnung fallen, v. verschiedenen Werkzeugen, incidere: kliko dobře zapadá, zapadne, d. Klinke fällt gut ein, 2) untergehen, z. B. Sonne, Mond, Sterne, occidere; auch Vergehen, occidere: dámné wěcy, nowými zapadagj; 3) verschneyen, mit Schnee bedeckt werden, nivibus tegi, nivibus obduci: on někde zapadne sněhem; 4) sl. empfangen, concipere: před měsýcem zapadla.

Zapágjm, el, etj, wässern, mit mit Wasser füllen, benetzen, irrigare, Job. 38, 27.

†Západnopůlnočnj 1. nortwestlich, caurinus, ad caurum situs, ad caurum versus, Sd.

Zápal, u, m. Brandopfer, n. holocaustum, victima placomburenda; 2) s. přjpal, Zunder, m. fomes; zápal w powětřj, feurige Lufterscheinung, f. meteoron, R. 3) trop. folg. b) mnozý k hřjchům zápalowé na swětě, K.

Zápalec, Fidibus, Lunte?

Zapálenj, n. Entzündung, f. als Anzündung, f. incensio, inflammatio; b) Reizung, f. z. B. des Zorns, eines Menschen zur Liebe rc. inflammatio, incensio, auch irritatio; c) bey Krankheiten, Inflammation, inflammatio.

Zapálenina, y, f. der heiße Brand, gangraena, D.

Zapálený 3. part. p. const. entbrannt, ardens, inflammatus.

Zapáljm, fut. il, iti, imp. zapal, entzünden, a) anzünden, accendere, incendere, succendere, inflammare; b) Begierde, Zorn, Liebe rc. accendere. incendere, succendere, inflammare; auch irritare, excitare; c) bey Krankheiten, entzunden, inflammiren, inflammare.

II. rec. z-iti se, entbrennen, ardescere; exardescere, inflammari; láskau, vor Liebe, amore; b) sich roth färben, erröthen: sswestky se zapalugj, d. Zwetschken färben sich, D. c) sl. schamroth werden, erubescere.

Zápalný 3. z. B. z-ná oběť, s. zápal; 2) entzündlich, D.

Zapalugi, owati, s. zapáljm.

Zápar, u, m. sl. s. kwas 1).

Zápara, y, f. s. mut 2); pl. -ry, oddáwenina, Verbällen, D.

Zapařený 3. part. p. erhitzt, cali-

dus, fervidus, fervens.
Zapařjm, *fut.* iti, *imp.* zapař, erhitzen, calefacere, fervefacere; 2) *sl.* Brühfutter machen.
II. *rec.* z-řiti se, sich erhitzen, calefieri: seno -, *D.*
Zápas, u, *m.* zápasenj, *n.* Ringen, Balgen, Kämpfen, *n.* lucta.
Zápasnj 3. z. B. zápasnj plac, Ringplatz, *m.* palaestra.
Zápasnjk, a, Ringer, *m.* luctator.
†Zapásſnjk, u, *m.* zrost., foetidia.
Zápasým, yl, yti, ringen, sich balgen, luctari.
Zapausstjm, ěl, ěti, s. zapustjm.
Zapážjm, il, iti, umzäunen, verschränken, obsepire.
Zapečetjm, *fut. ex.* il, iti, ěn, *imp.* zapečet, versiegeln, z. B. Briefe, signare, obsignare.
Zapečetugi, owal, owati, vorh.
Zápečka, y, *f.* halbgebackne od. gedörrte Pflaume, Birne ɪc., semitostum prunum, pirum &c.
Zapekám, al, ati, s. zapeku.
Zapeklenění, *n.* höllische od. teuflische Verstocktheit, horrenda obstinatio: gegich w zlosti zapeklenění, *K.* wětšſj srdce zapeklenění, *K.*
Zapeklený 3. höllisch od. teuflisch verstockt, horrende obstinatus: swůdce w swědomj zapeklenéný, *K.* w modlářstwj myſlj zapeklenénau wězeli, *Zal.* zapeklenénau záwiſtj proti němu hořj, *Id.* - ně, *adv.* - te; w zlém předsewzetj swém zarytě a zapeklenéně stogj, *K.*; - nost, i, *f.* s. zapeklenění.
Anm. zapeklený iſt wohl unrichtig statt zapeklenéný.
Zapeklý 3. halbgebacken, semitostus; 2) voll Eiter (in den Augen, daß sie zusammen kleben), gramiosus: zapeklé oči.

Zapeku, *fut.* zapekl, zapecy, anfangen zu backen, (*act.*), a) incipere coquere; b) anfangen zu dörren, incipere torrere; 2) anfangen zu backen (*neutr.*), α) incipere coqui; β) -zu dorren, incipere torreri.
Zapěnj (přjkopy), muß wohl zaplnj gelesen werden? *Vel. c. h.*
Zapeřjm, *fut.* iti, mit den Federn verunreinigen, z. B. Kleid.
Záperliwý 3. *sl.* streitsüchtig, litigiosus.
Zaperu, *fut.*, -prati, s. peru.
Zápěstj, *n.* Handwurzel, Hinterhand, *f.* metacarpus, carpus.
Zápěstky, *f. pl. sl.* wollene Bekleidung der Vorderhände.
Zápěť, i, *f.* Quartier, Hintertheil, *m.* des Schuhes, pars posterior calcei.
Zápětj, *n.* der unterſte Hintertheil des Fußes, calx; w zápětj, auf den Fuß, sogleich, den Augenblick, e vestigio; w zápětj gjti za někým; negde y hned w zápětj pokuta; to nenáwiſt gako w zapětj následowala.
Zapeyřjm se, *fut.* iti, s. zardjm se.
Zapeyrugi se, owal. owati, vorh.
Zapigi, *fut. ex.* zapil, zapiti, darauf trinken, post bibere; 2) durch Trinken unterdrücken, vertreiben, ersäufen, poculis expellere: zamutek zapiti a vtopiti.
Zapjgjm, el, eti, vorh.
Zapinadlo, a, *n.*, *sl.* zápinka, y, *f.* Spange, *f.* ligula.
Zapjnam, al, ati, s. zapnu.
Zapjradlo, a, *n.* Vorschub, Riegel.
Zapjrám, s. zapřjm, zaperu, zapnu 2).
II. *rec.* zapjrati se, sich steifen, niti, confidere: zapjral se cýsařem, er st-te sich an den Kaiser.

Zápis, u, *m.* Einſchreibung, *f.* inscriptio, consignatio; 2) Verſchreibung, a) eines Hauſes, Akkers, an jemand, transscriptio; b) Schuldverſchreibung, Handſchrift, *f.* Wechſel, *m* syngrapha, chirographum: zápis na ſe včinil, er hat ſich verſchrieben, ſ. zapjſſi 3).

Zápiſnjk, a, *m.* -nice, *f.* Unterſchreiber, *m.* -inn, *f.* subscriptor; b) Unterſchriebener, -ne, *f.* subscriptus, -ta; c) der, d. im Teſtamente bedachte, legatarius, -ia; d) dem od. der etwas verſchrieben wird, beſonders Ehegatten; zápiſnjk manžel, kterému ſe zapiſem ſtatek dáwá od manželky, Pr. -nice, manželka 2c Pr. S. auch zapjſſi.

Zápiſný 3 Einſchreib. d. Einſchreibung betreffend; zápiſné dcky zemſké, Vel. manſké zápiſné dwory, Pr.

Zapjſſi, *fut. ex.* zapſal. zapſati, zapſán, *imper.* zapiš. einſchreiben, inscribere, inferre litteris; někoho, jemand, aliquem, od. alicujus nomen; dáti ſe zapſati, ſich einſchreiben laſſen, se inscribendum curare, od nomen (suum) profiteri od. dare ad rem; 2) verſchreiben, ſchriftlich zueignen od. anweiſen, z. B. někomu ſtatek zapſati, einem ein Gut verſchreiben, transscribere -; zapſal ho otec transſcripſit ſwém po ſobě králem; w ſſafeu ſtehet es zum Pfande, ſo ſteht geſchrieben, transscribere pignore, od. auch transcribere, auch obligare; oppignerare, auch obligare; 3) ächten, proscribere; z měſta wypowěděni, a na wěčné čaſy zapſáni, Vel. 4) zapſati ſe, ſich verſchreiben, z. B. als Bürge, se obligare praedis nomine.

Zapiſugi, owal, owati, vorh.

Zaplacenj, *n.* Bezahlung, *f.* a) des Geldes, der Schuld, solutio; b) někomu, jemandes, satisfactio.

Zapláči, *fut. ex.* zaplakal, zaplakati, *imp.* zaplač, ein wenig weinen, paulum flere; 2) anfangen zu weinen, incipere flere.

Zaplácugi, owal, owati, verflicken

Zaplaňkugi, *fut.* ſ. plaňkugi.

Záplata, y, *f.* ſ. zaplacenj; 2) Lohn, *m.* z. B. für d. Arbeit, für Verbrechen 2c. merces; záplata od lázně, Badegeld, *n.* pretium balneare; Belohnung, *f.* proemium; 3) Fleck, ein Stück, z. B. Leder, Tuch 2c. lacinia, segmentum.

Zaplaſſjm, verſcheichen, ſ. plaſſjm.

Zaplatjm, *fut.* il, iti, cen, *imper.* zaplať, bezahlen, a) něco, etwas, z. B. Geld, Schulden 2c. solvere, persolvere; zboží, d. Waaren, solvere pro mercibus; tu wěc mu zaplatil, Pr. b) někomu, jemand, satisfacere alicui, solvere alicui debitum; mocy zaplatiti, bezahlen können, esse solvendo; nemocy zaplatiti, nicht bezahlen können, non solvendo esse; zaplatilo mu ſe, er ward bezahlt, abstulit (accepit) debitum.

Záplawa, y, *f.* ſ. okalek; 2) ein langer Stamm in der Mitte der Wehr.

Zapletám, -ſe, al, ati, ſ. zapletu.

Zápletek, tku, *m.* Verflechtung, *f.*

Zapletený, *part. p.* v. folg.

Zapletu, *fut. ex.* zapletl, zapleſti, zapleten, *imper.* zapleť, flechten, plectere, texere; 2) verflechten, flechten, innectere; 3) verwickeln, implicare, impedire; 4) verſtricken, illaqueare, irretire; 5) verzäunen, obsepire, *Job.* 19, 8.

II. *rec.* zapleſti ſe, verſtrickt

werden, implicari, irretiri: lekno okolo hlawy mé se zapletlo a zatočilo, K. nezapletati se wýmyssky lidskými; nechť se s tebau zapletá, kdo tě gesstě nepoznal, tollat te, qui non novit, Syl. 2) sl. sich d. Haare einflechten, crines nectere.

Zaplígi, fut. zaplil, zapliti, verspeyen, conspuere, inspuere.

Zaplisstám, fut. al, ati, verschmieren, besudeln, inquinare, foedare: mage mu oči otewřjti, gesstě wjce ge zaplisstal, K.

Zapljwám, praes. u. fut. al, ati, s. zaplígi.

Záplotnjk, u, m. mor. s. posed.

Zapnu, fut. zap'al, zapnauti, part. p. zap'at, imp. zapni, zuschnallen, fibulare, fibula claudere; 2) zuknöpfen, globulis fibulatoriis connectere; -nutj, n. v.

Započnu, fut. s. začnu.

Zapocugi se, owal, owati, worinn od. wov. schwitzen, insudare.

Zapodjewám se, sl. s. zakladám se 4).

Zápog, e, m. Schluß (unten, bey der Tuchschererpresse), subscudes ferreae.

Zapogjm, fut. ex. il, iti, tränken, benetzen, rigare; 2) trop. wssicknì w geden duch zapogeni býti magj, K. zapogen gest gen domněnjm o nesmrtedlnosti dusse, Com.

†Zapoletjm, unricht. für zaletjm.

Zápolj, n. unwegsame Orte hinter den Feldern; 2) Umschweif, Umweg, m. ambages, circuitus: zápolj včinil (w psánj), a od wěcy se poodnesl, K. s. auch okolkugi.

Zápoljm, s. pordžjm se, taužjm.

Zapomenliwý, -ost, s. zapomin-ý.

Zapomenu, fut. ex. zapomenul, zapomněl, zapomenauti, imp. zapomeň, něco, něčeho, u. na něco, vergessen, oblivisci, oblivioni dare; -nutj, n. verb.

II. rec. z-nauti se nad něčjm, aus der Acht lassen, vergessen, negligere: zapomenauti se nad P. Bohem, nad dussj, krwj swau, nad plodem žiwota swého rc. Gott rc. vergessen, -oblivisci, immemorem esse, negligere.

Zapomenutedlný 3. was vergessen werden kann, obnoxius oblivioni.

Zapomenutj, n. Vergessen, n. Vergessenheit, f. oblivio.

Zapomenutka, y, f. s. sedmikráska D.

Zapomjnám, al, ati, s. zapomenu.

Zapominatedlný 3. vergeßlich obliviosus; -nost, i, f. -keit, f. obliviositas.

Zapomjnawý 3. -wost, vorh.

Zápona, y, f. s. zapinadlo; 2) ein gewisses Kleid od. viell. Halsband der Reuter, Vel. c. h. p. 604.

Zapopeljm, il, iti, einäschern.

Zápor, u, m. u. zapora, y, f. sl. Riegel, m. pessulus: záporem dwéře zawřjti.

Zápornjk, a, m. Läugner, negator? 2) Abläugnungsgabe? na zápornjk se spolehnauti, sich aufs Läugnen verlassen.

Zapotjm se, fut. iti, s. zapocugi se.

Zápowěd, i, f. Verbot, n. interdictum, vetitum: zápowěd služeb cýrkewnjch, Zal. zápowěd včiniti, aby -.

Zápowěděný 3. part. p. verboten, interdictus, vetitus.

Zapowjdám, al, ati, verbieten, interdicere, vetare; zapowjdám ti gjsti, ich verbiete dir das Essen, veto te edere; mně, tobě, nám, wám rc. se zapowjdá, mir, dir, uns, euch rc. wird verboten,

vetor, vetari, vetamur, vetamini &c. djtkám zapowěděl sskoly, *Vel.* zapowěděl mu dům, dwůr swůg, er verbot ihm sein Haus rc. domum ei interdixit.
Zapowjm, *fut.* zapowěděl, zapowědjti, *part. p.* zapowědjn, *imp.* zapowěz, vorh. wodu y pastwu zapowědjti, Wasser u. Land versagen, aqua et igni interdicere, relegare, *Syl.*
Zapřádám, al, ati, s. zapředu.
Zapřahám, al, ati, einspannen, z. B. koně do (od. k) wozu, Pferde in den Wagen, equos jungere currui: gak zapřáhli, potáhnau, *prov. K.*
Zapřáhnu, *fut. ex.* zapřáhl, zapřáhnauti, vorh.
Zaprássjm, *fut. ex.* il, iti, en, *imp.* zapraš, bestauben, pulvere conspergere.
II. *rec.* z-ssiti se, bestauben, pulvere conspergi.
Záprawa, y, *f.* Brantweinmeisch, *m.* (schon im Kessel); 2) selten für zaprawenj.
Zaprawenj, *n. verb.* v. folg.
Zaprawjm, *fut. ex.* il, iti, en, z. B. dluh zaprawiti, seine Schuld bezahlen, aes alienum dissolvere; 2) (*sl.*) djru, gámu rc. z-witi, -vermachen, -claudere; 3) *sl.* s. zadělám 2).
Zaprawugi, owal, owati, vorh.
Zápražj, *n.* der Platz hinter der Schwelle.
Zapražjm, *fut. ex.* il, iti, einbrennen (in d. Speise), incoquere farinam cum pinguedine.
Zaprážka, y, *f.* Einbrenne, *f.* incoquenda farina cum pinguedine.
Zaprazugi, owati, s. zapražjm.
Záprdek, (tek,) dku, *m.* ein unvollkommenes, unfruchtbares Ey unter der Bruthenne, -Gans rc.
Zapředu, *fut.* zapředl, zapřjsti, anspinnen, anfangen zu spinnen, incipere nere: 2) einspinnen, z. B. Haare mit rc. nendo immiscere, (inserere).
II. *rec.* zapřjsti se, sich einspinnen, z. B. wie eine Raupe, filis suis involvi, tegi, abdi.
Zapřená: na zapřenau, blindlings auf ein Gerathewohl, caece, temere: což se mi koli namátlo, na zapřenau sem sekal, *Cyr.*
Zapřež, i, *f.* Anspannung, Einspannung, *f.* 2) s. potah 3).
Zápřežnj 1. s. tažný.
Zápřežnjk, a, *m.* s. potažnjk.
Zapřjm, *fut.* zapřel, zapřjti, *part. pass.* zapřjn, *imper.* zapři, *cum & sine gen.* leugnen, negare, infitiari, infitias ire, diffiteri; verleugnen, infitiari, negare: wěc schowanau zapřel, *Pr.* b) verleugnen, deficere ab -: zapřjti slawné předky swé, *Vel.*
Zapřisahám, al, ati, verschwören, ejurare.
Zapřisáhlý 3. geschworner, -ne, -nes, capitalis: zapřisáhlý geho nepřjtel.
Zapřisáhnu, hl, naut, s. zapřisahám.
Zaprljm se, *sl.* s. zapáljm se c).
Zaprodám, *fut.* s. prodám.
Zaprosým, *sl.* anfangen zu bitten: gak sem ho zaprosyl hned mi dal.
Zaprskám, *fut.* al, ati, s. prskám.
Záprtek, tku, *m.* s. záprdek.
Zapru (řu), *fut.* řel, řjti, s. zapřjm; 2) (*sl.*) verriegeln, claudere, (obserare).
Zapsánj, *n.* s. zápis.
Zapsat, zapsati, s. zapjssi.
Zapuchám, al, ati, *sl.* aufschwellen, verschwellen, intumescere.
Zapudjm, *fut. ex.* il, iti, zen, *imp.*

zapuď, vertreiben, wegtreiben, z. B. Menschen, Wolken, Krankheit, Grillen, abigere, pellere, depellere, expellere, fugare, exterminare; - žjzen z., K. 2) - manželku, entlassen, divortium facere.

Zapůgčjm, *fut.* il, iti, s. půgčjm.

Zapustjm, *fut. ex.* il, iti, wachsen lassen, z. B. bradu, alere; 2) wild liegen lassen, nicht bearbeiten, incultum relinquere: winnicy, *B.* rolj; 2) -wodau, z. B. zahrady, das Wasser in d. Gärten leiten, ducere aquam in hortos.

Zapuzenj, *n. verb.* v. zapudjm; ljstek zapuzenj, s. ljstek.

Zapuzugi, owati, s. zapudjm.

Zapýřjm, -řug, -se, s. zapeyřjm-se.

Zapýtám, al, ati, *sl* s. zaprosým.

Zára, y, *f. sl.* (záře), Schein, Lufterscheinung, meteoron; 2) d. Röthe der Luft des Nachts, v. einem Feuer.

1. Zaraz, *adv. sl.* bald, mox.

2. Zaraz, u, zaraž, e, Genickfänger.

Zaraž, Saraß, -raß, *m. D.* 2) vorh.

Zarážjm, el, eti, s. zarazým.

Zarażugi, owal, owati, vorh.

Zarazým, *fut.* yl, yti, žen, *imper.* zaraz, hineinschlagen, um es zu befestigen, impingere, infigere, z. B. Nagel; zaražená na kotwjch lod; stezek neb cest přes pole, lauky, nezarážeti; 2) hemmen, z. B. das Wasser, inhibere; auch im Reden: zaraz! halt ein! *D.* 3) bestürzen, bestürzt machen, perturbare, confundere, percellere; 4) errichten, aufschlagen, bilden, condere, constituere: - nowau sektu, *K.* včenj, akademii, nábo ženstwj swátek, poswjcenj, hody sobě zarazyti, *K.* -nowý groš, *Vel.* zarazyl sobě hostinský dům, aby ho- sti chowal, *Id.* - swůg wlastnj dwůr někde, *Cyr.* - sobě palác a hrad, *Zal.* - sobě byt; - konwent, *sl* *Szakolcz.* 5) někomu wálku, při, - auf den Hals werfen; zaraženj dluhowé, *Vel.* 6) entgegen schlagen, stürzen, ruere: zarazyla mne wůně, *Cyr.* s. auch puch; paprsky slunce bleskem swým zarazyli wssech oči; 7) *sl.* einen Schlag versetzen, percutere.

II. *rec.* z-zyti se, bestürzt werden, perturbari, confundi, percelli.

Zardaušým, yl, yti, s. zasskrtjm.

Zardělý 3. roth, ruber, rubicundus; - lost, i, *f.* Röthe, *f.* rothe Beschaffenheit, z. B. des Gesichts, rubor.

Zarděnj, *n.* Erröthung, Röthe, rubor suffusio ruboris.

†Zarděnice, *f.* zrostl., erythrina.

Zardjm se, zarděl se, zardjti se, roth werden, erröthen, es geschehe aus Schaam od. nicht, erubescere, rubere.

Zardusugi se, owati, s. zardaušým: srdce se zardusuge.

Záře, *f.* Schein, Widerschein, *m.* Licht, *n.* Schimmer, Glanz, *m.* z. B. der Sonne, lux, lumen, fulgor, splendor, *K.* záře ohně, *Com.* záře rannj (gitřnj), Morgenröthe, *f* aurora; z. půlnočnj, Nordlicht, Nordschein, aurora borealis, gest, ist, apparet; bjlá záře, weißer Wiederthon, Erdspinnenkraut, *n.* anthericum, *Linn.* phalangium, *Bauh.*

Zarebrugem, *fut.* owati, *sl.* etwas abschüßig fahren.

Zářečák, u. zářečan, a, *m.* - nka, y, *f.* der, d. jenseits des Flußes wohnt, transfluvialis.

Zarečjem sa, rekol, *sl.* folg.

Zařehtám, - se, *fut.* s. řehcy.
Zařeknu se, *fut. ex.* zařekl se, zařjcy se, verreden, geloben, es nicht zu thun, serio negare; zařekl gsem se, ich hab es verredet, serio negavi, me facturum, od. adseveravi, me non facturum; b) betheuern, schwören, contestari, *Gen.* 43, 2. s. auch zařjkám se.
Zařenice, *f.* s. topenka.
Zařidlo (za lo), *a, n.* Ofenstange.
Zařeydugi, *fut.* owal, owati, do cesty, in den Weg einlenken.
Zářez, u, *m.* Einschnitt, *m.* incisio, incisura; b) Kerbe, Kimme, *f.* stria, *D.*
Zařezám, zařeži, *fut.* zařezal, zařezati, abschlachten, abgurgeln, jugulare, mactare; 2) einen Einschnitt machen, incidere.
Zařezugi, owal, owati, vorh.
Zářj, *n.* (zářig, v. zařigi, s. řigi), Herbstmonat, *m.* september.
Zařjkám se, *sl.* zařjekám se, ati, s. zařeknu se; 2) s. zamluwjm se, *K.* - ánj, *n. verb.*
Zařjtjm, *fut. ex.* il, iti, cen, verschütten, bedecken, obruere.
II. *rec.* zařjtiti se, verschüttet werden, obrui.
Zarmaucenj, *n.* Betrübniß, *f.* moestitia, dolor, molestia.
Zarmautjm, *fut. ex.* il, iti, *imper.* zarmuť, cen, (aus za, mutjm), betrüben, betrübt machen, dolore afficere aliquem; moestum reddere, molestiam alicui adferre, exhibere.
II. *rec.* z-titi se, betrübt werden, dolore adfici.
Zarmucowánj, *n. verb.* v. folg.
Zarmucugi, owati, s. zarmautjm.
Zármutek, tku, *m.* s. zarmaucenj.
Zarobjm, *fut.* iti, *sl.* gewinnen, profitiren, lucrari.

Zárod, u, *m. sl.* d. Frucht im Ey; b) Keim, *m.* germen; c) *ol.* d. Frucht der Thiere, foetus, embrio, *D.*
Zároda, y, *f.* d. Erzeugung v. Thieren, *D.*
Zárodek, dku, *m.* Fruchtknoten, Keim, *m.* germen, *D.*
Zarodjm se, *fut.* il, iti, empfangen werden, concipi: w mém žiwotě se zarodilo.
Zárodný 3. z. B. zárodné semeno, sperma, *n.* s. wykal.
Zaronjm sa, iti, *sl.* sich wohin schlagen, ungefähr begeben.
Zarostu, *fut. ex.* zarostl, zarůsti, verwachsen, durch Wachsen vergeben, z. B. Blattergruben, Buchstaben in der Baumrinde, exolescere, abolescere; b) vollwachsen, verwachsen, obsitum fieri; zarostlá brána, *Com.* zaroste země trnjm, *B.*
Zarosým, *fut. sl.* s. vrosým.
Zarowen, *adv.* zugleich, simul, una; 2) gleichermaßen, gleich, parimodo, pariter, aeque: audolj wyplnil zarowen s zemj.
Zarownám, *fut. ex.* al, ati, ebenen, eben machen, aequare, complanare, aequum reddere.
Zarownáwám, al, ati, vorh.
Zarputilec, lce, *m.* ein Halsstarriger, Starrkopf, *m.* pervicax, contumax.
Zarputilý 3. halsstarrig, starrköpfig, pertinax, pervicax, contumax, obstinatus; - le, *adv.* - nacitor, - caciter, - maciter, - nate, obfirmate; - lost, i, *f.* Halsstarrigkeit, -nacia, -cacia, - macia, obstinatio animi.
Zarputjm se, *fut.* il, iti, halsstarrig beharren, obstinare animum: nevstupně se zarputili, aneb přemocy, aneb tu na mjstě zůstati, *R.*

Záruba, y, *f. sl.* s. zásěka 1).

Zaručjm, *fut. ex.* il, iti, *imp.* zaruč, vom Gegentheile verlangen, daß er Bürgen stellen soll, daß er zum Termin gewiß kommen werde, od. ihn vor Gericht fordern, u. hier zum Bürgen auffordern, vadari; 2) feyerlich versprechen, spondere solenni modo; 3) *sl.* s. zaříčjm, říčjm.

II. *rec.* z-ti se někomu, za něco, od. za někoho, s. slibjm.

Zaručugi, - se, owal, owati, vorh.

Zárugi, owal, owati, vierjähren, *D.*

Zárukawj, *n.* ein Stück der Rüstung: zárukawj oděnce, *Vel.*

Zarumugi, *fut.* owal, owati, mit Schutt verschütten, *K.*

Zařwu, *fut. ex.* zařwal, zařwati, s. řwu; trop. gdi pse s cesty! zařwal zeman, *Puchm.*

Zarygi, hineinwühlen; - se, sich.

Zarytý 3. verstockt, obstinatus, pertinax: w swých bezbožnostěch zarytj zůstáwagj, *K.* tak zarytý w orteljch swých Bůh nenj, *K.* - te, *adv.* - te, - naciter: zarytě a nevkrytě to o sobě rozhlassuge, Žal. -lost, i, *f.* sama zrauka a zarytost při nich gest, *K.* zarytost a nekagjcnost, *K.*

Zarzaparilla, y, *f.* Sarsaparilla, *V.*

Zas, zase, *adv.* wieder, a) zurück, rursus; in Zusammensetzung auch re, z. B. zas dáti, wieder geben, reddere; b) v. neuem, rursus, denuo; c) hinwiederum, dagegen, rursus, contra, vicissim.

Zasadjm, *fut. ex.* il, iti, zen, einheben, z. B. dwéře, okno zasaditi, eine Thüre, ein Fenster einheben (in d. Angel), inserere, injicere; 2) einsetzen, hineinfügen, z. B. Steine, Zähne rc. imponere, inserere, immittere; 3) aufstellen, locare: střelbu zasadjm proti zděm twým, *B.* 4) fassen, einschließen, hineinfügen, z. B. d. Form in d. Druckerpreßrahm, includere, inserere, z. B. gemmam auro; 6) einpflanzen, bauen, inserere; 6) ersetzen, substituere: neměli kým zasaditi, kde kněžj wybyli.

II *rec.* z-diti se, sich zu Tische setzen, considere: račte se zasadit; zasadili se a hodowali; 2) - o někoho, o něco (za někoho, podlé někoho), sich eifrig annehmen, d. Sache führen, vertheidigen, tueri, defendere, contendere pro aliquo; zasazowal se mocně o Geremyásse, *K.* wěrně se w té při zasadil o swé kraginy; - o zákon, o prawdu, *B.* 3) - proti někomu, rechten, oppugnare, resistere.

Zasáhnu, *fut.* hl, hnauti, erreichen, attingere: někteřj y časů Krystowých zasáhli, *K.*

Zasazugi, -se, owati, s. zasadjm, -se.

Zaschnu, *fut.* chl, chnaut, ein wenig trocknen, trocken werden, paulum siccari, siccescere, arefieri.

Zásed, u, *m.* üblicher zasednutj.

Zasedám, al, ati, s. zasednu.

Zasedjm se, *fut.*, il, iti, *sl.* zu lang sitzen bleiben.

Zásednice, *f. Nitr.* s. ssiroká.

Zasednu, *fut. ex.* zasedl, zasednauti, sich setzen, sich niedersetzen, sidere, considere, subsidere, residere; za stůl zasednauti, sich zu Tische setzen, mjsto zasednauti, einen Ort besetzen, *D.* 2) eine Sitzung halten (v. Gerichten rc.) considere consessum, sessionem habere, consilium celebrare: saud zasedl, *B.* toho dne bylo na saud zasednuto, Pr.

Zasednutj, *n. verb.* v. vorh. b) Sitzung, Session, *f.* sessio.

Zasegi, *fut. ex.* zasyl u. zasel, zasyti, *part. pass.* zaset, *imper.* zasey, bestellen, einsäen, sementem facere, serere, seminare.

Zasek, *sl.* s. zas, wieder, rursus.

Zásеka, y, *f.* Gehäge, *f.* locus septus (stratis arboribus); 2) Verhack, Verhau, *m.* septum (munimentum) arborum stratarum.

Zasekám, *fut. ex.* al, ati, verhauen, durch einen Verhau verderben, z. B. den Weg 2c. intersepire, arboribus stratis; auch überhaupt versperren, intersepire, obstruere, intercludere; 2) *sl.* klein hacken etwas, in d. Speisen, z. B. Speck.

II. *rec.* z-kati se, sich verhauen, sich damit decken, se obsepire (intersepire) arboribus stratis; auch blos se obsepire od. intersepire.

Zaseknem, (-nu), *fut.* kl, (kol), nauti, *sl.* einhauen; 2) einzwikken, quätschen, z. B. zwischen d. Thür.

Záselky, *pl.* s. námluwy, *D.*

Zaseru, *fut. ex.* zasral, zasrati, bescheißen, concacare; 2) *sl.* s. zabzdjm.

Zaseyrám, ati, s. zasypám.

Zasgelám, *sl* s. zasylám.

Zaskočjm, *fut. ex.* il, iti, *reg. acc.* jemand den Weg verlaufen, verrennen, viam intercipere alicui: cestu gim zaskočili, *Cyr.* zaskočili Cýra, *Id.* od lodj ge zaskočil, *Haj.*

II. *rec.* z-ti sy, *sl.* einen Tanz thun.

Zaslaužení, *n.* Verdienst, was man verdient, od. verdient hat, Würdigkeit, *m.* meritum.

Zaslaužilý 3. verdienstvoll, plenus meritorum; 2) verdient, promeritus, wzal swau zaslaužilau odplatu; -lost, i, *f.* das Verdienstvolle, s. zaslauženj: zaslaužilostj Krystowau spaseni gsme.

Zaslaužjm, *fut. ex.* il, iti, *cum & sine gen.* verdienen, a) sich würdig machen, z. B. der Belohnung, Strafe 2c. merere, mereri, promereri, z. B. rem auch reddere se dignum, z. B. re: toho sobě na Bohu zaslaužili, *K.* b) würdig seyn, merere, mereri, mit dem Akkus. od. auch ut, (daß, aby).

Zaslechnu, *fut. ex.*, zaslechl, chnauti, vernehmen, hören, percipere auribus.

Zaslepenec, nce, *m.* ein Verblendeter, coecus, obcoecatus.

Zaslepenj, *n.* Verblendung, *f.* a) Verblenden, *n.* obcoecatio; b) Verblendet seyn, coecitas, error, obcoecatio.

Zaslepený 3. *part. p.* verblendet, coecus; -ně, *adv.* blindlings, -ce; b) ohne Überlegung u. Wahl, -ce, temere; -nost, i, *f.* Verblendung 2c. s. zaslepenj b).

Zaslepjm, *fut.* iti s. oslepjm; 2) verblenden, dem Verstande nach, obcoecare, aciem mentis praestringere.

Zaslepugi, owal, owati, vorh.

Zaslibenj, *n.* Verheißung, *f.* promissio, pollicitatio.

Zaslibený 3. *part. p.* v. folg. země zaslibená, das gelobte Land, palaestina, *K.*

Zaslibjm, *fut. ex.* il, iti, *imper.* zaslib, verheißen, promittere, polliceri, pollicitari; 2) geloben, feyerlich versprechen, spondere; geschieht es gegen Gott, ein Gelübde thun, vovere; ist es blos so viel als versprechen, polliceri, promittere.

Zaslintám, *fut.* al, ati, angeifern, sputo polluere.

Záslona, y, f. Sonnenschirm, m. umbella, umbraculum; 2) s. záclona; 3) Vorhang, m. Decke, f. velum; nynj giž spadla s mých očj záslona; noc swé záslony rozprostřela.

Zaslonjm, (bess. als zaclonjm), iti, s. zastjnjm u. zaclonjm; zaslonjte a zastřete sláwu předků swých, Vel.

Zaslibugi, owal, owati, vorh.

Zásluha, y, f. s. zasslauženj.

Zaslubugi, owati, s. zaslaužjm.

Záslužný 3. verdienstlich, ein Verdienst enthaltend, continens meritum.

Zasmažjm, fut. mor. il, iti, s. zapražjm; - žka, y, f. s. zápražka.

Zasmégi se, fut. zasmál, z-áti se, imp. zasměg se, s. smégi se.

Zasmečkáwám, al, ati, folg.

Zasmeknu, d. h. smečku udělám.

Zasmetjm, sl. Unrath machen.

Zasmoljm, fut. ex. il, iti, verpichen, picare; 2) zupichen, pice claudere; 3) mit Pech beschmutzen, beschmieren, pice commaculare, inquinare.

Zasmolugi, owal, owati, vorh.

Zasmradjm, fut. iti, s. smradjm.

Zasmradnu, fut. ex. dl, dnauti, stinkend werden, putescere od. putificere.

Zasmudlina, y, f. sl. s. připálenina.

Zasmuscugi, - se, bey Bakovsky, wo nicht unrichtig, doch gar nicht üblich statt zasmussugi se.

†Zasmussilec, lce, m. Sauertopf.

Zasmussilý 3. finster, düster aussehend, zu ernsthaft od. traurig, sauer, sauertöpfisch, obscurus, tristis, z. B. Gesicht, trübe: čerwená se zasmussilé nebe, B. - le, adv. z-le hleděti, sauer sehen, acerba tueri, acerbo, (tristi) esse vultu; - lost, i, f. düsteres saueres Sehen.

Zasmussjm, fut. ex. il, iti, düster machen, trüben, obscurare, obnubilare.

II. rec. z-ti se, düster werden, sich verfinstern, obscurari.

Zasmussugi, - se, owati, vorh.

Zasnaubenj, n. Verlöbniß, n. desponsatio, sponsalia, pl.

Zasnaubjm, fut. iti, imp. zasnub, verloben, despondere.

Zásnět, i, f. Mondkalb, n. mola, D.

Zasněžjm, fut. il, iti, verschneyen.

Zasnubowánj, s. zasnaubenj.

Zasnubugi, owati, s. zasnaubjm.

Zásoba, y, f. Vorrath, m. z. B. an Waffen, Speise, Büchern, copia: ist es an Speise, so steht auch penus.

Zásobenj, n. vorh.; zásobenj přesek k obogku 2c. Schnallengarnituren 2c. instructus fibularum, R.

Zásobjm se, il, iti, sich versehen, versorgen, mit etwas, se instruere.

Zásobný 3. versehen, instructus, copiosus: město y lidem y mocý y ginými wěcmi welmi zásobné, K.

Zasoljm, fut. ex. il, iti, en, imper. zasol, einsalzen, salire, (sallire), sale condire (conspergere).

Zasopljm, fut. il, iti, sl. mit Rotz besudeln.

Zaspjm, fut. ex. zaspal, zaspati, verschlafen, dormiendo transmittere) negligere: zaspal shromážděnj, Com. prokurátorowé nerádi swého zaspj, Vel.

Zasranec, nce, auch zasran, a, m. sl. Scheißkerl, Beschißener; - nice, f. Beschißene, f.

Zassaceny 3. part. p. v. folg.

Zassantročjm, fut. iti, unterschlagen, s. ssantročjm.

Zaſſatjm, *fut.* bekleiden, ſ. ſſatjm.
Zaſſibnem, *fut.* auti, *sl.* zaſſwihnu.
Záſſigek, gku, *m.* Kopfſtück, Fauſtſchlag, *m.* colaphus.
Zaſſigi, *fut. ex.* il, iti, *part. p.* zaſſit, *imp.* zaſſj, vernähen, z. B. das Geld, obsuere; 2) zunähen, obsuere.
Zaſſigkugi, owati, ſchlagen mit der Fauſt, colaphizare.
Zaſſikugi, *fut.* owal, owati, wegbringen, removere, *Syl.* ſwědka auplatkem preč zaſſikowal.
Zaſſjwám, al, ati, ſ. zaſſigi.
Zaſſkeřjm ſe, gezwungen lachen.
Záſſkodnj 1. u. záſſkodný 3), *K.* z. B. záſſkodnj chaſa, d. Soldatenauſwärter im Felde, Troßbuben, caculae.
Záſſkodnjk, a, *m.* Räuber, *m.* raptor; 2) *sl. Lypt.* Verderber, corruptor; -nice, *f.* Räuberinn, raptrix.
Zaſſkrcugi, owati, ſ. zaſſkrtjm.
Zaſſkřipjm, *fut.* ěl, ěti, ſ. ſſkřipjm.
Zaſſkřjtám, al, ati, ſ. zaſſpinjm 2).
Záſſkrt, u, *m.* Halsgeſchwulſt, *f.* der Froſch im Halſe, tumor colli, rana, ranula.
Zaſſkrtjm, *fut.* il, iti, cen, *imper.* zaſſkrť, erdroſſeln, strangulare, suffocare, gulam frangere.
Zaſſkudlý 3. ſ. hubený: dobytek.
Zaſſlahnem, *sl.* ſ. zaſſwihnu.
Zaſſlapám, *fut. fr.* al, ati, vertreten, niedertreten, proculcare, conculcare; od. durch Treten verderben, ertreten, corrumpere calcando.
Zaſſlapjm, *fut.* il, iti, folg. b) *trop.* -oči někomu, durch Geſchenke d. Augen verblenden, donis corrumpere.
Zaſſlapnu, pl, nauti, ſ. zaſſlapjm.
1. Zaſſli, *fut. ex.*, zaſlal, zaſlati, zaſlán, *imp.* zaſſli, verſenden, verſchicken, einſenden, a) Menſchen, ablegare, dimittere; b) Dinge, dimittere.
2. Zaſſlý 3. verblichen, z. B. Tinte, decolor, decoloratus; b) alt, veraltet, obsoletus; zaſſlá láſka, ſ. láſka 1); -loſt, i, *f.* verblichene, veraltete Beſchaffenheit; 2) Vergehen, *n.* excessus.
Zaſſňupkugi, *fut.* owati, (prſty), ſchnalzen, ſchnellen, mit den Fingern, concrepare digitis.
Zaſſpičatjm, ſ oſſpičatjm.
Zaſſpinjm, *fut. ex.* il, iti, beflecken, beſudeln, commaculare, inquinare.
Zaſſpuntugi, *fut.* zuſpünden, obturare embolo.
Zaſſraňkugi, *fut.* owati, verſchränken, includere, *Vel.*
Záſſť, ě, *f.* üblicher záſſtj.
Zaſſtan, a, *m. sl.* Brunzer; -nice, *f.*
Zaſſtawělý 3. bitterlich, ſäuerlich, amarulentus, acidus; 2) erbittert, erboſt, exacerbatus, acerbus: -ěas, -loſt, i, *f. subst.*
Zaſſtawjm ſe, *fut. ex.* ěl, ěti, bitterlich werden, amarescere, acescere; 2) erbittert werden, exacerbari.
Zaſſtěkám, *fut.* al, ati, ſ. ſſtěkám.
Zaſſtěknu, *fut. ex.* nauti, vorb.
Záſſtj, *n.* Groll, *m.* odium occultum, simultas.
†Záſſtita, y, *f.* Schutz (nicht üblich.
†Zaſſtjtjm, *fut.* il, iti, *slavon.* mit dem Schilde beſchützen.
Zaſſubrem ſa, iti, *sl.* ſ. zaſſpinjm ſe.
Zaſſuſtnu, *fut.* ſtl, ſtnauti, *imper.* zaſſuſtni, ſ. ſſuſtnu.
Zaſſwihnu, *fut.* hl, nauti, einen Hieb mit der Peitſche, Ruthe geben.
Zaſtánj, *n.* Beſtreitung ꝛc. ſ. folg.
Zaſtanu, *fut.* zaſtal, zaſtati, *imp.* zaſtaň, beſtreiten, gewachſen

seyn, behaupten, parem esse &c. z. B. prácy, d. Arbeit, labori par sum, od. vinco laborem; každý měsstěnjn swé mjsto zastáwá, - behauptet -; 2) verwalten, verrichten, z. B. Amt, fungi, administrare, gerere; 3) vertreten, a) jemand, od. jemands Stelle vertreten, esse vicarium alicujus, fungi vice alicujus, obire vicem alicujus; auch d. Stelle einer Sache: musyl Saporowi mjsto podnožnj stoličky zastati, *Vel.* zastati djlo za někoho; b) sich ins Mittel schlagen, für jemand, intercedere pro aliquo; ihn vertheidigen, defendere, tueri, causam alicujus agere: někoho před někým zastáwati, *K.* für ihn bitten, deprecari pro aliquo, entschuldigen, - excusare; 4) erreichen, attingere ad -: zastal žiwobytjm swým a pamatowal tři krále; 5) ertappen, erwischen, deprehendere, *Dan.* 13, 58; 6) stehen bleiben, subsistere; 7) s. uwáznu: - w blátě s wozem.

Zastaralý 3. veraltet; 2) eingewurzelt, z. B. Krankheit, inveteratus; - lost, i, *f. subst.*

Zastarám se, *fut. ex.* al, ati, veralten, obsolescere; 2) einwurzeln, trop. inveterascere.

Zastarodáwna, *adv.* vor Alters, antiquitus.

Zastaupám, al, ati, s. zastaupjm.

Zastaupenj, *n.* Vertretung, *f.* a) Versperrung, interclusio; b) Vermittelung, intercessio; c) Vertheidigung, defensio, tuitio, patrocinium.

Zastaupjm, *fut.* il, iti, *imp.* zastup, 1) někoho (*acc.*), a) jemand den Weg vertreten, (abschneiden), obsistendo intersepire od. occludere; b) s. zastanu 3): zastaupil ho dobrowolně w té pokuté, a zaň dal; 2) něco, verhalten, abschneiden, intercludere: z-pili gim wody, Sam. 7, 24.

II. *rec.* z-ti se, sich vertreten, v. Pferd, s. odstaupjm 5).

Zástawa, y, *f.* Pfand, *n.* pignus, hypotheca: do zástawy ho wzali; w zástawě zadržená osoba, *Kram.* s. zastawenec; 2) das Ausbleiben der monatl. Reinigung, intermissio menstrui: žena zástawu má; 3) s. zastáwka; 4) Hemmen, Zurückhalten, *n.* retentio, interclusio; 5) s. stawidlo; 6) *sl.* s. praporec.

Zastáwám, al, ati, s. zastanu.

Zástawek, wku, *m.* s. zástawa 1).

Zastawenec, nce, *m.* Geißel, *m.* obses, *Kram.*

Zastawenj, *n. verb.* v. folg.

1. Zastawjm, *fut.* il, iti, s. stawjm *fut.* 1), 2); b) hemmen, inhibere, prohibere, cohibere; c) einstellen, etwas unterlassen, omittere, desinere; d) versetzen, verpfänden, oppignerare, opponere pignori, obligare.

II. *rec.* z-iti se, halten, still stehen, subsistere; 2) s. stawiti se a), b); 3) einhalten, ablassen, absistere, desistere, cessare; 4) *cum dat. pers.* - někomu, - sich widersetzen, resistere.

2. Zastawjm, *fut. ex.* ěl, ěti, ěn, *imp.* zastawěg, verbauen, durch Bauen bedecken od. verschließen, z. B. einem das Licht, den Eingang rc. obstruere, z. B. alicui rei.

1. Zastáwka, y, *f.* Verweilung, mora, mansio; b) Pause, *f.* pausa.

2. Zástawka, y, *f. dim.* v. zástawa.

Zástawnj 1. u. -ný 3 z. B. z. statek, niedergelegtes Gut, depo-

situm; z. auřad, s. půgčka 2); z. osoba, s. zastawenec.
Zástawnjk, a, m. s. praporečnjk.
Zastawugi, owati, s. zastawjm.
II. rec. z-wati se, s. zastawiti se; 2) nad něčjm, sich stoßen, s. pozastawugi se 2): - nad sstěstjm bezbožných.
Zastehnu, hl, nauti, s. zassigi.
Zastěhugi, owati, transportiren, transportare, B.
II. rec. z-ti se, s. přestěhugi se.
Zastěm, bis u. da sl. für zachcy.
Zastěňowánj, n. s. zastjněnj.
Zastěňugi, owati, s. zastjnjm.
Zástěra, y, f. Schurz, Schürze, f. subligaculum, subligare, praecinctorium; 2) Decke, f. velamen, 1 Cor. 3, 14. 3) fig. Deckmantel, Vorwand, m. species, praetextus: pod zástěrau nábożenstwj, K. zástěrau býti nečj nesslechetnosti; -rka, y, f. dim.
Zastěradlo, a, n. vorh. 2).
Zastesknu sobě, s. stesknu sy: zastekl sobě po wěrném towaryssi Ekolampádowi.
Zastihnu, fut. ex., hl, hnauti, zastižen, antreffen, finden, invenire, reperire, offendere aliquem; 2) einholen, adsequi, consequi.
Zástin, u, m. s. stinné mjsto.
Zastjnawý 3. beschattet, opacus; s. stinný: zastjnawé mjsto.
Zastjněnj, n. Beschattung, f. obumbratio, inumbratio.
Zastjnjm, fut. il, iti, ěn, imp. zastěň, beschatten, opacare, obumbrare, inumbrare: okna zastěňowati, Pr.
Zastiňugi, owal, owati, vorh.
Zastjrám, al, ati, s. zastru.
II. rec. z-ati se, verwenden, sich entschuldigen, excusare se: tjm se zastjragj, že ne skrze modly, ale skrze B. přisahagj, K. zastjrati se newymluwnostj.
Zastkwjm se, fut. ex. ěl, ěti, glänzend werden, einen Glanz v. sich geben, exsplendescere, B.
Zastogjm se, fut., zastáti se, sl. über d. Zeit stehen bleiben.
Zástolj, n. der Ort (Sitz) am od. hinter dem Tische, locus (sedes) ad mensam.
Zastonám, al, ati, s. zastůni.
Zastrábjm, sl. zutheilen, s. strábjm.
Zastrassjm fut. s. strassjm.
Zastrauhám se, fut. al, ati, sl. Göm. drohen, minari.
Zastrčjm, fut. ex. il, iti, hin schieben, vorschieben, objicere: mnau chcete wssudy zastrčiti; daher a) versperren, z. B. den Weg, intercludere; b) verbergen, abscondere, occulere, celare; 2) verriegeln, claudere pessulo, z. B. januam; c) einstecken, z. B. Schnupftuch.
Zástřela, y, f. Schuß, m. ictus.
Zastřeljm, fut. ex. il, iti, erschießen, trajicere, transverberare; střelau, mit einem Pfeile, sagitta od. sagitta exanimare; kulkau, mit einer Kugel, glande plumbea exanimare (trajicere).
Zástřelné, ého, n. Jägerrecht, n. D.
Zastřenj, n. verb. v. zastru; 2) s. zástěra 2); Vorhang, m. scena.
Zastřjkám, fut. fr. al, ati, folg.
Zastřiknu, fut. ex. kl, knauti, imp. z-ni, bespritzen, spargere, adspergere, conspergere.
Zastřikugi, owal, owati, vorh.
Zastřižugi (-ssugi) se, sich überbarschen, vom Wasser, D.
Zastrkám, fut. fr. ati, s. zastrčjm.
Zastrkugi, owal, owati, vorh.
Zastrognice, f. zdwihacý strog, Ziehgatter, machina elevatoria, D.
Zastru (ru), zastřeš, střel, strjti,

zastřen, *imp.* zastři, verhüllen, velare, obnubere, tegere; 2) zuziehen, vorziehen, z. B. Vorhänge, obtendere; 3) trop. beschirmen, protegere.
Zastudjm, *fut.*, iti, zen, *imper.* zastuď, erkälten, refrigerare, frigefactare.
Zastůni, *fut. ex.*, stonal, zastonati, in Seufzer ausbrechen, ingemiscere.
Zástup, u, *m.* Haufen, *m.* Menge lebender Geschöpfe beysammen, turba, coetus, agmen, multitudo.
Zástupce, *m.* Vertreter, a) Stellvertreter, *m.* vicarius, fungens vice alicujus; b) Mittelsperson, intercessor; c) s. prokurátor.
†Zástupnjk, Lieutenant?
Zastupugi, owati, s. zastaupjm.
Zastydjm se, *fut.* ěti, s. stydjm se.
Zastydnu se, dl, nauti, vorh. *B.*
Zasugi, *fut.* zasul, zasauti, verschütten, bedecken, obruere.
Zasutiny, *f. pl.* s. rum, *Vel.*
Zaswatjm, *fut.* iti, *sl.* gebieten zu feyern, heiligen: - den.
Zaswěcugi, owal, owati, folg.
Zaswětjm, *fut.* il, iti, cen, glänzend machen; zaswět obljčeg swůg nad námi, *B.* 2) zum Fest machen, zaswěťte swátek Bálowi, *B.* zaswěcený swátek, gebotener Festtag.
Zaswinjm, *fut.*, iti, s. zasskrjtám.
Zaswitá u. zaswitáwá, alo, ati, s. rozedni se.
Zaswjtjm, *fut.* il, iti, scheinen, leuchten, schimmern, lucere, fulgere, splendere.
II. *rec.* z-titi se, licht werden, lucescere; 2) glänzen, fulgere, splendere, nitere.
Zasýdljm, *sl.* d. Schlinge zuziehen.
Zasýkám, *fut.* al, ati, bebrunzen.

Zasýlám, al, ati, versenden.
Zasýlka, y, *f.* Versendung, *f.*
1. Zasypám, zasypi, *fut.* al, ati, án, *imp.* zasypey u. zasyp, verschütten, bedecken, obruere, tegere; trop. zasypati se dluhy, *Com.*
2. Zasýpám, *praes.* ati, vorh.
Zak, a, *m. sl.* s. zek.
Zatabáčjm, *fut.*, il, iti, *sl.* mit Schnupftabak bestreuen.
Zatáčjm, el, eti, s. zatočjm.
Zatagjm, *fut.*, il, iti, verhehlen, vertuschen, celare, occultare, tegere, dissimulare; 2) *sl* verdecken, ganz überschwemmen: wsseckо woda zatagila.
II. *rec.* z-ti se, *sl.* vorgeben lassen, daß man nicht zu Hause ist; 2) sich stellen, als wäre man ohnmächtig od. todt.
Zatagugi, - se, owal, owati, vorh.
Zátah, u, *m.* Zuziehung; s. folg.
Zatáhnu, *fut.* zatáhl, zatáhnauti, zatažen, *imp.* zatáhni, verschlepen, wegschleppen, auferre; 2) zuziehen, zusammen ziehen, contrahere.
Zatahugi, owal, owati, vorh. z-wati na stráž, auf d. Wache aufziehen, ad excubias procedere.
Zatápjm, ěl, ěti, s. zatopjm.
Zatarasugi, owati, verrammeln, oppilare, intersepire: - brány.
Zatarasým, *fut.* yl, yti, vorh.
Zatatý 3. *part. p.* v. zatnu; b) z. B. z-tá pěst, geballte Faust, pugnus.
Zataujm, *fut.* il, iti, s. zacpám: vsta někomu -.
Zatchnu se, chl, chnauti se, ersticken, suffocari: Bůh mohl dopustiti, aby se zatchl, než se narodil
Zátek, tku, *m.* Verarrestirung.
Zateknu, *fut.* kl, s. zatknu.
Zatemnělý 3. verdunkelt, obscuratus; - le, *adv.* - te.

Zatemnénj, *n.* Verdunkelung, *f.* obscuratio.

Zatemnjm, *fut.* il, iti, *imp.* zatemni, verdunkeln, z. B. den Himmel, das Zimmer ꝛc. obscurare; trop. sláwa wlasti těmi skutky se zatemňuge, *Vel.*

Zatemňugi, owal, owati, vorh.

Zateskněly 3. muthlos, consternatus; -lost, i, *f.* -sigkeit, -tio.

Zatesknost, i, *f.* vorh. -lost.

Zatesknu sobě, *fut.* skl, sknauti, betrübt seyn, den Muth sinken lassen, despondere animum, consternari; -nutj, *n.* vorh.

Zatepljm, *fut.* iti, s. zatopjm 1) *D.*

Zatjm, *adv.* hernach, postea: potom do kolenau, zatjm do pasu, *K.* 2) indessen, a) unter der Zeit, mittlerweile, *Vel.* b) zatjm když, indessen da, od. indessen daß, interea dum od. blos dum; c) dessen ungeachtet, gleichwohl, nihilo minus od. tamen; d) übrigens, caeterum: zatjm a pod tjm, *Sedláček.*

Zatjnám, al, ati, s. zatnu.

II. *rec.* z-ati se v mluwenj, s. zagikám se, *Syl.* na něčem, sich an etwas stoßen.

Zátinok, nku, *m. sl.* Theil d. Tenne.

Zatjrám, al, ati, zustreichen, zuschmieren, verschmieren, oblinire, obterere.

†Zátisk, u, *m.* was man einschiebt, od. vorschiebt; b) der Einschub bey den Doppelbienenstöcken, *P.*

Zatisknu, *fut.* kl, knauti, z. B. wůz pod sýni, záworu dobře zatisknauti, hinschieben, trudere, promovere.

Zatjsnjm, *fut.* il, iti, s. tjsnjm.

Zátka, y, *f.* (v. zatknu), Propf, Stöpsel, Stöpfel, *m.* obtraculum embolus; b) Verstopfung, *f.* obstructio: zátka se udělala na řece, *Vel.*

Zatkám, *fut.* al, ati, *sl.* zustopfen.

Zátkawec, wce, *m. sl.* s. zátka a).

Zatknu, *fut. ex.* zatkl, zatknauti, verkümmern, verarrestiren, detinere; kázal biskupa gjti, a w domě geho zatknauti, *Vel.* b) od. záworu z., s. zastrčjm 2); c) (*sl.*) s. zacpám.

Zatkýnám, al, ati, *sl.* vorh.

Zatlačjm, *fut. ex.* il. iti, z. B. mrtwému oči, zudrücken, claudere.

Zatlaukám, al, ati, einschlagen, hineinschlagen, z. B. einen Nagel, Pfahl ꝛc. infigere, defigere; 2) verschlagen, zumachen, claudere.

Zatluku, (ču), zatlučeš, *fut.*, zatlaukl, zatlaucy, zatlučen, *imp.* zatluč, vorh. 1), 2); 3) anklopfen, na něco, an etwas, pulsare; na dwéře, an d. Thür, ostium, januam.

Zatměle, *adv.* dunkel, a) finster, ohne Licht, obscure; b) undeutlich, unverständlich, obscure.

Zatmělost, i, *f.* s. zatměnj; 2) Dunkelheit, *f.* a) Finsterniß, *f.* obscuritas, tenebrae; b) Unverständlichkeit, z. B. eines Wortes ꝛc. obscuritas.

Zatmělý 3. verfinstert, obscurus, tenebris obductus, tenebricosus; 2) dunkel, a) finster, ohne Licht, z. B. ein Zimmer, Wald ꝛc. obscurus; b) unverständlich, schwer einzusehen, obscurus, impeditus.

Zatměnj, *n.* Verfinsterung, z. B. des Himmels, obscuratio; slunce, Sonnenfinsterniß, *f.* měsýce, Mondfinsterniß, defectio (defectus) solis, lunae.

Zatmjm, *fut.* ěl, jti, ěn, *imp.* zatmi, verfinstern, z. B. Himmel,

Stube, obscurare, tenebris obducere.

II. rec. z-jti se, sich verfinstern, obscurari; auch v. der Sonne u. Monde, deficere.

Zatmjwám, - se, al, ati, vorh.

Zatnu, fut. zaťal, zatjti, part. p. zaťat, imper. zatni, hinein hauen, mit einem scharfen Werkzeuge, incidere; 2) žjlu zatjti, s. pustjm 1); zuby zatjti, a) zusammen beißen, mit den Zähnen, collidere dentes; b) sich verbeißen, so fest zubeißen, daß man den Mund nicht mehr öffnen, od. d. Zähne nicht mehr v. einander bringen kann; pazaury zatjti, d. Klauen einschlagen, injicere ungues, ungulas.

II. rec. z jti se, sich verstocken.

Zatočjm, fut. ex. il, iti, umdrehen, intorquere, circumagere, invertere; 2) einwickeln, involvere, obvolvere: wlasy zatočowati, a w uzel swazowati.

II. rec. z-ti se, sich umdrehen, se vertere, verti, converti.

Zátočina, y, f. s. wjr.

Zátočka, y, f. s. wýžlabek, D.

Zatočugi, owati, s. zatočjm.

Zátoka, y, f. Krümme, f. z. B. des Flusses, Meeres, sinus; zátoka mořská, Meerbusen, Golf, m. sinus, sinus maritimus, sinus maris.

Zátoň, ě, m. s. zdseka; 2) sl. Sandbank, f. z. B. in der Donau, syrtis, f.

Zátopa, y, f. Überschwemmung, f. inundatio.

Zatopenj, n. s. vtonutj; verb. v. folg.

Zatopjm, fut. il, iti, einheizen im Zimmer, calefacere cubiculum; 2) überschwemmen, inundare; - pole, D.

II. rec. zatopiti se, s. vtopiti se.

Zatracenec, nce, m. der Verdammte, damnatus ad infelicitatem aeternam, Cyr.

Zatracený, 3. verdammt, f. in der Hölle befindlich, damnatus ad infelicitatem aeternam; b) gottlos, sceleratus, scelestus.

Zatracugi, owal, owati, vorh.

Zatratjm, fut. ex. il, iti, cen, imp. zatrať, verdammen, damnare ad infelicitatem aeternam.

Zatraubjm, fut. il, iti, s. traubjm.

Zatrausým, fut. ex. yl, yti, überstreuen, verstreuen, adspergere, conspergere.

Zatřepám, fut. ex. al, ati, reg. instr. zupfen, vellere, vellicare; 2) flattern, d. Flügel bewegen, movere alas; 3) (sl.) mauku do wody z., quirlen, versare rudicula; poléwku weycem zatřepati, d. Suppe mit einem Eye abziehen.

Zátřepka, y, f. (sl.) das Eingequirlete; b) Einquirlen, n.

Zatřesu, fut. ex. zatřásl, zatřásti, imp. zatřes, erschüttern, z. B. zemj, domy rc. d. Erde, Häuser rc. quatere, concutere, quassare.

II. rec. zatřásti se, erschüttern, erschüttert werden, z. B. dům se zatřásl, das Haus erschütterte, quati, concuti, quassari, conquassari; 2) erbeben, erzittern, tremere, contremiscere.

Zatrhám, al, ati, verstoßen, fehlen, delinquere, Ryb.

Zatrhnu, fut. hl, hnauti, zatržen, imp. zatrhni, einreißen, einen Riß darein machen, scindere; 2) zuziehen, zusammen ziehen, contrahere; 3) verfilzen, intricare; 4) cestu někomu, auch něčjm, den Weg versperren, viam intercludere, B.

Zatrhugi, owal, owati, vorh.; w řeči, gebrochen sprechen, interrupte loqui, D.
Zatřjskám, fut. al, ati, anpochen.
Zatrnjm, fut. ex. il, iti, mit Dornen vermachen, sentibus obsepire.
Zatrolený 3. verdorben, verzweifelt; zatrolený swět; - ně, adv. zatroleně sspatná kůže.
Zatru, fut. třjti, s. zatjrám.
Zatrusknem, fut. sl. knirschen.
Zatuchnu, fut. s. stuchnu.
Zatutlám, ati, s. vtutlám.
Zatwjrám, al, ati, s. zawru.
Zatwrdlý 3. verhärtet, induratus; 2) störrig, verstockt, obstinatus: hněw, srdce; - le, adv. - nate; - lost, i, f. - tung, - ratio; b) - gkeit, - heit, - natio.
Zatwrdjm, fut. ex. il, iti, zen, imp. zatwrď, verhärten, hart machen, durare, indurare, obdurare; ist es so viel als verstopfen, so steht auch obstruere; 2) verstokken, hartnäckig machen, obfirmare, obdurare; - rzenj, n. v. II. rec. z-ti se, sich verhärten, obdurare, obstinatum reddi.
Zatwrdlý 3. s. twrdý, ztwrdly, erhärtet; 2) s. otrlý.
Zatwrdnu, fut. ex. dl, dnauti, erhärten, hart werden, durescere, indurescere.
Zatwrzelec, lce, m. ein Verstockter, obstinatus, D.
Zatwrzený 3. s. zatwrdilý.
Zatwrzugi, owati, s. zatwrdjm.
Zatyčjm, fut. il, jti, verstäben, D.
Zatykač, e, m. Steckbrief, Haftbrief, m. literæ de comprehendendo malefico; nepoctiwým zatykačem někoho zatknauti, P.
Zatykacý 1. Haft-; - list, vorh.
Zatýkám, al, ati, s. zatknu; 2) s. zateku.

Zátyň, ě, Halbbarn, m. D.
Zátyně, f. Unterschlag, m. s. přečin.
Zaubeček, čku, m. folg.
Zaubek, bku, m. Zähnchen, denticulus; telecý zaubek, Kornwicke, f. ervum hirsutum, Linn.
Zaubožený 3. verarmt, ad inopiam redactus, pauper factus.
1. Zaubožjm, fut. ěti, s. zchudnu.
2. Zaubožjm, fut. il, iti, s. zchudjm.
Zaubkowatý 3. zackig, denticulatus, serratus: listj, pilnjk.
Zavcho, a, n. sl. s. zássigek.
Zavčugi, - se, einlehren, - lernen.
Zaufale, adv. verzweifelt, hoffnungslos, desperanter.
Zaufalec, lce, m. - lkyně, f. Verzweifler, - inn, f. desperans, exspes.
Zaufalost, i, f. folg.
Zaufalstwj, n. Verzweiflung, desperatio.
Zaufalý 3. verzweifelt, desperat, desperatus, perditus; b) ruchlos, scelestus.
Zaufám (v. za-vfám) u. zaufám sobě, K. al, ati, verzweifeln, desperare, spem abjicere; - ánj, n. s. zaufalstwj.
Zaufánliwý, wě, s. zaufalý, - le.
Zavgimám, - se, ati, s. vgmu, - se.
Zaumysla, - ný rc. s. zvmysla.
Zauplna, s. zvplna.
†Zauplnjm? vervollständigen.
Závssnice, f. Ohrendrüse, f. glandula, parotis; 2) ein Geschwür bey den Ohren, parotis, Vel.
Zauti, s. szauti, unter szugi.
Zauwák, u, m. Stiefelknecht, m. ein hölzernes Werkzeug.
Zauwám, al, ati, s. szugi.
Zavzljm, fut. iti, s. vzljm, D.
Záwada, y, f. s. překážka; 2) Verhaftung, comprehensio.
1. Zawadjm, fut. ex. il, iti, imper. zawaď, anstoßen, o něco, an et-

was, offendere, impingere; nemjti čjm o zub zawadit, nichts zu brocken haben; 2) verpflichten, obligiren, obligare: wjru zawaditi, zawázati, Zusage thun, fidem interponere, *Syl.* zawadil zbožj gegich, *Vel.* 3) w dluhy, s. wrázeti se: zawadil we mnohé a weliké dluhy, *Vel.* 4) (*sl.*, s. wadj b): zawadilo mu z očj.

2. Zawádjm, ěl, ěti, s. zawedu.

1. Záwadnj 1. mangelhaft, Gebrechen od. Fehler habend, z. B. Pferd, vitiosus.

2. Záwadný 3. Haft-, -né penjze, Verhaftgeld, *D.* 2) verhaftet, (belastet mit Schulden rc): nezáwadný statek, *Pr.*

Zawadzám, al, ati, *sl. cum dat. pers* s. zawazým, hinderlich seyn.

Záwal, u, *m.* záhyb chybný na sukně, Aal, *m.* Bug, *m.* plicatura; záwal chleba, ein Knollen Brod, *D.*

Zawálenj, *n. verb.* v. folg.

1. Zawáljm, *fut. fr.* el, eti, *imper.* zawáley, hinwälzen, provolvere; vorwälzen, advolvere; 2) durch Zuwälzen großer Massen versperren: brána zawálená, *Com.* 3) *sl.* s. zasspinjm.

2. Zawaljm, *fut.* il, iti, en, vorh. 1), 2): cestu zawaliti, *K.* 2) zuwälzen: prácy zawaliti, Mühe machen, laborem creare; 3) nesstěstj zawaliti, in Unglück stürzen, infortunio mactare; kragic zawaliti, s. vkrogjm, (ein großes Stück).

Zawalitý 3. s. složitý.

Zawalugi, owati, s. zawaljm.

Zawánjm, ěl, ěti, (*iterat.* v. folg. u. v. wonjm), anwehen, afflare; 2) duften, halare, olere.

Zawanu, *fut.*, nul, nauti, vorh.

Zawárám, al, ati, *sl.* einkochen.

Zawařjm, *fut.*, il, iti, abkochen, decoquere.

1. Zawarugi, owal, owati, vorh.

2. Zawarugi, *fut. ex.* s. warugi.

Zawazadlo, *pl.* zawazadla, *n.* co zawazý, s. záwada 1) u. zawazedla.

Zawázalý 3. kernig, solidus: plece zawázalé a swalowité, *Vel.*

Zawázanj, *n.* Verbindung, *f.* das Verbinden, z. B. der Wunde, adligatio, obligatio; 2) Verpflichtung, Verbindung zu etwas, obligatio.

Zawázaný 3. *part. pass.* verbunden, z. B. d. Wunde, adligatus, obligatus; 2) verpflichtet, obligatus.

Zawazedla, *gen.* zawazedl, *n. pl.* Gepäck, *n.* Bagage, *f.* impedimenta, *pl.* sarcinae, *pl.*

Záwazek, zku, *m.* s. zawázanj 2): záwazkem ztwrzená a zapečetěná řeč; 2) *sl. Lypt.* s. zárod.

1. Zawážj, *fut. ex.*, zawázal, zawázati, zán, *imp.* zawaž, verbinden, a) zubinden, z. B. d. Wunde, den Arm, Fuß rc. adligare, obligare, devincire; geschieht es fest, auch obstringere, adstringere; djtěti při křtu zawázati, einem Kinde bey der Taufe einbinden; b) verbindlich machen, adligare, obligare, devincire, obstringere, adstringere; 2) pfänden, pignori dare, obligare, *Syl.*

II. *rec.* z-ti se, *sl.* empfangen, angesetzt werden, concipi.

2. Záwažj, *n.* Gewicht, *n.* d. Masse, d. man z. B. in d. Wage legt, pondus, libramentum; 2) Bleywage, *f.* libella.

Zawážjm, el, eti, s. zawezu.

Záwažnj 1. vertikal, s. kolmý, *D.*

Záwazowačka, y, f. Haarband, n. vitta crinalis, D.
Zawazugi, owal, owati, s. zawáži u. zawadjm.
Zawazym, el, eti, hindern, hinderlich seyn, officere, Com.
Zawčerom, adv. sl. vorgestern.
Zawdám, fut. al, ati, Angeld, Handgeld geben, arrham &c. dare, Pr. 2) zu trinken geben, propinare; 3) veranlassen, geben, dare: z-ti pohorssenj; zawdala se mi tato přjležitost.
II. rec. z-ti se, sl sich treffen.
Záwdanek, nku, m. folg.
Záwdawek, wku, m. Angeld, n. was man darauf giebt, a) beym Kaufe, arrha, arrhabo; b) beym Dienste, Handgeld, auctoramentum.
Záwdawnj I. z. B. penjz, vorh.
Zawděčjm se, fut. s. wděčjm se.
Zawděk, adv. fürlieb: to zawděk přigal od Boha, -satis habuit, contentus erat, K.
Zawedu, fut. ex. zawedl, zawesti, zaweden, imp. zaweď, wegführen, abducere; 2) verführen, vom rechten Weg abführen, a via vera avertere, in errorem inducere, K. 3) hinführen, deducere; swědky, - anführen; pannu k tancy z., - zum Tanz aufführen; 4) anleiten, anführen, abrichten u. dazu anhalten, ducere, docere, impellere; čtjtánj rozgjmánj, a wykladánj pjsem sw. ge zawedl, K.-mladého kněze k prwotinám auřadu kněžského; zawodj w práce syny, K. wolawce zawesti, aby zwěř hnali, Haj. w práce zawozug syna, B. do pjsem zawozowati lidi, Com. aby počátečnj (žácy) snáze zawozowáni byli, Id.
Záwěg, e, f. Windwehe, Windwehe, f. der vom Winde zusammengewehter Schnee, nives per ventum congestae.
Zawěgi, fut. zawál, zawjl, zawáti u. zawjti, verwehen, flando auferre; 2) verstöbern, z. B. snjh zawěge cestu, - verstöbert, d. i. bedeckt, tegit, od. versperrt, obstruit; zawáti se, verstöbert werden (durch Schnee), tegi od. obstrui nivibus volaticis.
Zawěrač, e, m. Schließer, der schließt, z. B. d. Thür, claudens.
Zawěrák, u, m. Taschenmesser, n. culter plicatilis.
Záwěrek, rku, m. Schluß, m. clausula, finis; 2) Beschluß, m. Ende, n. finis.
Zawerjm se, fut. iti, sl. folg.
Zawěrugi se, owati, s. wěrugi se.
Záwěs, u, m. pl. záwěsy, na dweřjch, (sl.) s. pant.
Záwěsek, sku, m. s. přjwěsek.
Zawěssák, u, m. Hängesäule, D.
Zawěssenj, n. Umhang, Vorhang, m. velum; 2) Hängen, ungewiß seyn, pendere: což pokud tak w zawěssenj zůstáwalo, Com.
Zawěssugi, owal, owati, folg.
Zawěsým, fut. yl, yti, imp. zawěs, anhängen, appendere: wssecko sstěstj krále zawěsseno bylo toliko na gednom člowěku. Vel.
Záwetrj, n. sl. windstiller Ort.
Zawezmu, fut. ex. zawzal, zawzýti, s. wezmu: do hlawy, sich in den Kopf setzen, inducere in animum: co w hlawu zawzal, na tom stál, Com. 2) einen Theil bekommen, - accipere.
Zawezu, fut. ex. zl, zti, verführen, ausführen, z. B. Waaren, exportare; 2) vollführen, complere; z. studnicy rumem.

Zawjčka, y, *f.* Frauenzimmer-kopfhülle, velum, vitta.

Záwidjm, *fut. ex.* ěl, ěti, *cum dat. pers. & cum gen. rei*, beneiden, invidere.

Zawigák, u, *m. sl.* ein Tuch der Weiber um den Kopf.

Zawigek, čku, *m.*, Kopfhülle.

Zawigi, *fut. ex.* zawil, zawiti, einschlagen, umwickeln, involvere, obnubere, *B.* swé hlawy zawjgegj; 2) *sl.* s. čepjm.

II. *rec.* z-ti se, sich verhüllen, operire se, obtegere se, *B.*

Zawjgjm, - se, eti, vorh.

Zawilý 3. stočený, gedreht, verstrickt, hart, tortus, durus: dřewo zawilé, křiwé a suky prorostlé, *K.* pařez zawilý, *Vel.* daher 2) hartnäckig, verstockt, obstinatus, obfirmatus: zawilé pokolenj, *K.* srdce zawilé, *B.* - lost, i, *f.* Härte, duritas; b) Verstockung, s. zarputilost.

Zawinač, e, *m.* Weinraupe, *f.* involvulus.

Zawiňák, u, *m. sl.* eine Art Kuchen, Strițel.

Zawinilý 3. schuldig, der ein Verbrechen begangen hat, sons, noxius.

Zawinjm, *fut.* il, iti, *imp.* zawiň. verschulden, sich versündigen, culpam contrahere, committere.

Zawinu, *fut.* ul, auti, s. zawigi.

Zawinugi, owal, owati, vorh.

Zawjradlo, *n.* Verschluß, Gesperr.

Zawirák, u, *m.* s. zawěrák.

Zawjrám, al, ati, s. zawru; 2) schließen (Logik), colligere, concludere: z čehož zawjráme, že rc. *Lesch.*

II. *rec.* z-ti se, sich einschließen, (z. B. in ein Haus), includere se; 2) enthalten werden, contineri: přestaupenj ta summowně w tom se zawjrggj, *Cyr.*

Zawjrka, y, *f.* s. záwěrek, *K.* 2) zawjrka (od. záwjrka, *D.*) v wozu, Sperrkette (Radsperre), *f.* sufflamen, *R.* catena retinens, *Schell.*

†Záwisnjk, u, *m.* s. khynk.

†Záwisný 3. abhängig, dependens, *D.*

Zawiš, e, *m.* ein Mannsnahme.

Záwist (záwisť), i, *f.* Neid, *m.* invidia, invidentia.

Záwistiwý 3. neidisch, invidus, malignus; - wě, *adv.* - ne.

Záwisým, el, eti, abhangen, dependere; ten, na němž wšecka summa gednánj něgakého záwisý, a točj se gako dwéře na weřegjch, *K.*

Zawjtám, *fut.* al, ati, erscheinen, kommen (schön u. poetisch statt přigdu), adparere, venire, *B.* wstřjc mu pûgdu, kdykoli zawjtá, *Com.* zawjteg k nám s dary swými.

†Záwitek, tku, *m.* Gewinde, *n.* Schraubengang, meatus cochleae, *Jungmann.*

Zawitj, *n. verb.* v. zawigi.

Zawýwám, al, ati, *sl. fr.* v. wygi.

Záwlač, e, *f.* - čka, y, *f.* s. záwora.

Zawláčjm, *fut. fr.* el, eti, s. zawleku; 2) eggen, occare; 3) eineggen, inoccare; 3) *sl.* s. zaſſpinjm.

Zawlačugi, owal, owati, vorh.

Zawlažjm, *fut.* iti, s. swlažjm 1); 2) ein wenig einheizen, z. B. im Zimmer, paulum calefacere cubiculum.

Zawlažugi, owal, owati, vorh.

Zawleku, *fut.* (ču), zawlékl, zawlécy, od. zawljcy, zawlečen, *imp.* zawlec, verschleppen, wegschleppen, auferre.

Záwod, (nach einigen zábod), Ren-

nen, *n.* cursus; 2) Rennbahn, *f.* curriculum, spatium, stadium; 3) Galopp, *m.* cursus equi citatus; w zárod běžeti, wettrennen; allein *Cyr. IV.* 1. 2. o (sic) zawod s nim běžjm, (um den Siegeslohn, praemium); w plném běhu koně w záwod paussteti; w záwod honiti, *Syl.* 3) Siegeslohn, *m.* praemium: na tom koni záwod wyhral, *Cyr*

Zawodám, al, ati, (nach andern zabodám), galoppiren, a) im Galoppe laufen, z. B. das Pferd, citato cursu ferri; b) im Galoppe reiten, equo admisso vehi, equum admittere.

Zawodjm, il, iti, s. zawedu.

Záwodnj 1. z. B. plac, s. záwod 2)

Záwodnjk, *a, m.* Wettläufer, *m.* cursor, z. B. in stadio, in circo; - nice, *f.* - inn, *f.*

Záwog, *e, m. ol.* s. rausska, *Dal.*

Zawolám, *fut.* al, ati, s. wolám.

Zawonjm, *fut. ex.* ěl, ěti, ein wenig riechen, (*neutr.*) olere.

Záwora, *y, f.* Riegel, *m.* pessulus, obex, repagulum; -rka, *dim.*

Zaworám, zaořì, bess. zaorám.

Zawozugi, owal, owati, *fr.* v. zawedu; 2) installieren, inaugurare, tradere munus solenniter

Zawracám, ati, *sl.* zurück treiben.

Záwrat, *u, m.* Schwindel, *m.* vertigo; - tiwý 3. schwindlich, perturbatus, vertiginosus; - wost, *i, f.* Schwindelgeist, *m.* vertigo; - tliwý 3. - tliwost, dasselbe.

Zawraubjm, *fut.* il, iti, někam, einlenken, z. B. in eine Schenke.

Zawrazdjm se, *fut. ex.* il, iti, kämpfen, streiten mit Waffen, pugnare, certare, contendere: pospěš se s Neklanem zawrazditi, *Haj.*

Zawrem, *fut.*, eti, *sl.* s. zawru.

Zawřenj, *n.* Verschliessung, *f.* a) Zuschliessung, z. B. der Thüre, occlusio; b) Einsperrung, inclusio; c) Gehäuse, *n.* capsula, hodinky w trogjm zawřenj, *Kram.* d) Beschluss, *m.* decretum, *Syl.* üblicher snessenj.

Zawřený 3. *part. p.* v. zawru.

Zawřetí, *n.* üblicher klaffter, Press.

Zawrhnu, hl, nauti, folg.

II. *rec.* zawrhnauti se, sich erniedrigen, abjicere se, *D.*

Zawrhu, zawržeš, *fut.* zawrhl, zawrcy, zawržen, *imp.* zawrz, werfen, hinwerfen, jacere: kotwe zawrcy, d. Anker werfen, *Har.* - sstjt rc; ráně zawrcy, auspariren, ictum avertere, *Vel.* 2) verwerfen, verschmähen, tadeln, missbilligen, rejicere, repudiare, improbare, spernere; 3) *sl.* s. zawundám.

II. *rec.* zawrcy se, z. B. sstjtem, ictus clypeo excipere.

Zawrhugi, - se, owati, vorh.

Zawrtám, al, ati, verbohren.

Zawrtawač, *e, m.* Verbohrer.

Záwřitý 3. verschlossen, clausus; b) zum Verschliessen gemacht.

Zawrtjm, *fut.* il, iti, s. wrtjm: hlawau.

Zawru (ku), zawřeš, *fut.* zawřel, zawřjti, zawřjn u. zawřen, *imp.* zawři, zumachen, z. B. Thüre, Buch, Augen, claudere, operire; 2) verschliessen; a) zuschliessen, versperren, z. B. d. Thüre rc. claudere, occludere; b) einschliessen, claudere, includere; 3) beschliessen, decernere: v sebe zawřjti, *Syl.* w radě spolu zawřeli, aby rc. *K.* artykulowé na sněmě zawřjni; 4) w ně zawřjti, aussperren, s. wytwořjm 1) *Syl.*

Zawrženec, nce, *m.* Verschmähter, reprobatus.

Zawrženj, *n.* Hinwerfen, *n.* injectio; 2) Verwerfung, *f.* rejectio, repudiatio, spretio.

Zawrženj, *n.* Hinwerfen, *n.* injectio; 2) Verwerfung, *f.* rejectio, repudiatio, spretio.

Zawržený 3. *part. p.* verworfen, rejectus; - ně, s. potupně; - nost, i, *f.* vorh. 2).

Zawſſe, zawždy, *adv. sl.* immer.

Zawſſiwjm, *fut.* il, iti, mit Läusen ganz anstecken.

Zawundám, *fut.* al, ati, verkramen, alieno loco ponere.

Zazdjm, *fut. ex.* il, iti, ěn, *imper.* zazdi vermauern, z. B. ein Fenster, Schatz rc. muro claudere; 2) zumauern, obstruere muro; 3 einmauern, mit Stein u. Kalk befestigen, ope calcis et laterum inserere aliquid.

Zazdjwám, al, ati, vorh.

Zazdrawkám, *fut.* ati, *sl.* s. přjpigi.

Zážegi, *comp.* v. záhy.

Zažehám, - se, al, ati, s. zapalugi.

Zažehnám, *fut. ex.* al, ati, verwünschen, verfluchen, devovere, exsecrari, detestari.

Zažehnáwám al, ati, vorh.

Zazelenám se, *fut.* al, ati, ausgrünen, grün werden u. auswachsen, virescere.

Zaženu, *fut.*, zahnal, zahnati, zahnán, *imp.* zažeň, s. zapudjm 1).

Zažeru se, *fut*, zažral, zažrati se, sich einätzen, sich einfressen, *D.*

Zazerzawjm, *fut.* ěl, ěti, einrosten, rubiginem ducere.

Zažhnu, zažhu, - se, *fut. ex.* zažhl, u. zažehl, zažhnauti, zažehnauti, u. zažžjcy (*ol.* zažecy), s. zuwáljm, - se; *trop.* zažhnu se w hněwě swém.

Zažigi, *fut.* zažil, zažiti, verdauen, Speisen, concoquere, coquere; 2) mit dem Zusatz: zlým, zle, od. dobrým, u. mit dem Genit., wohl, nicht wohl bekommen, bene, male vertere, evenire: zlým toho zažiweš, *Com.* přátelstwj swého s nim přeneſſťastně zlým zažil; dobrým toho nezažil; dobrým zažiti: toho časně y wěčně zle zažjwati budau, *Com.*

Zážinek, nku, *m.* od. *pl.* - nky, der Anfang der Erndte.

Zažitedlný 3. s. zážiwný.

Zažitj, *n.* Verdauung, *f.* concoctio

Zážitný 3. s. zažitedlný?

Zažitý 3. *part.* verdaut, concoctus; - tost, i, *f.* Magensaft, *m.* chylus? *R.*

Zažiwacý 1. z. B. práſſek, d. Verdauung beförderndes Pulver, *Vel.*

Zažjwám, al, ati, s. zažigi.

Zažjwánj, *n.* s. zažitj.

Zážiwný 3. verdaulich, concoquibilis, digestibilis, aptus concoquendo, facilis concoctu; - nost, i, *f.* - keit, *f.* natura apte concoquendo.

Zazljm se, *fut.* il, iti se, erboßt werden, iratum fieri: proti Řjmanům se zazlili, *Vel.*

Zazlobjm se, *fut.* il, iti, vorh.

Zažlutám, al, ati, folg.

Zažlutnu, *fut.* tl, tnauti, gelb werden, flavescere.

Zaznamenám, *fut.* al, ati, verzeichnen, niederschreiben, consignare, perscribere; - ánj, *n. verb.*

Zažnem, *fut.* nauti, *sl.* s. zažhnu.

Zaznjm, *fut.* erschallen, s. znjm.

Zazpjwám, *fut.* al, ati, singend sich hören lassen, singen, incinere.

Zázračjm, Wunder thun?

Zázračný 3. wunderthätig, efficiens miracula: zázračný obraz, Gnadenbild, imago miraculo-

sa; 2) *comp.* z-čněgſſj, *sup.* ney-z-ſſj, außerordentlich, übernatürlich, portentosus: ſſil ſe zázračný přjwal; w moři gſau mnohem wětſſj a zázračněgſſj welikoſti žiwočichowé; -ně, *adv.* wunderbar, mirabiliter, mire.

Zázrak, u, *m.* Wunderthat, *f.* facinus admirabile, miraculum; 2) ein Zeichen in der Luft, phoenomenon; 3) Wunderzeichen, *m.* ostentum; *sl.* ſ. auch odiwa.

1. Zazřjm, *fut.* el, iti, erblicken, conspicere, conspiçari, adspicere.

2. Zázřjm, *fut.* il, iti, ſ. záwidjm; 2) eifern, zelotypia laborare.

Zázroſt, i, *f.* ſ. záwiſt; 2) Eiferſucht, *f.* zelotypia.

Zazubadljm, *sl.* il, iti, ſ. ocaňkugi.

Zazwonjm, *fut. ex.* iti, ſ. zwonjm.

Zázwor, u, *m.* Ingber, Ingwer, *m.* amomum, zingiber, *Linn.* zingiberi, zimpiberi, *Plin.*

Zazýrám, al, ati, ſ. zablyſkugi.

Zažžehám, -ſe, ſ. zapalugi, -ſe.

Zažženj, *n.* ſ. zapálenj.

Zbabělý 3. feig, ignavus.

†Zbabjm, *fut.* ěl, ěti, feig werden, ignavum fieri, *Puchm.*

Zbachratjm, *fut.*, ěti, *sl.* einen großen Bauch bekommen.

Zbadám, *fut. ex.* al, ati, *sl.* & *Chr. Boles.* inne werden, ſ. badám.

II. *rec.* z-ti ſe, *sl.* gewahr werden, ſich beſinnen: neſkoro ſe zbadal.

1. Zbahnjm, *fut.*, *ex.* il, iti, ſumpfig machen, paludosum efficere.

2. Zbahnjm, ěl, ěti, *fut.* ſumpfig werden, paludosum fieri.

Zbarwjm, *fut.* il, iti, ſ. barwjm.

Zbauchám, *fut.* al, ati, zuſammen pfuſchen; 2) abpuffen (jemand).

Zbauřenj, *n.* Beunruhigung, a) Handlung, turbatio, perturbatio; b) Unruhe, perturbatio, sollicitudo; 2) Empörung, seditio.

Zbauřjm, *fut.*, ſ. bauřjm 3), 4).

II. *rec.* z-ti ſe, unruhig werden, turbari: - moře; 2) ſich empören, seditionem movere.

Zbawjm, *fut. ex.* il, iti, *cum acc. personae* & *gen. rei*, los machen, befreyen, liberare; 2) berauben, jemand einer Sache, spoliare, privare aliquem re; z-iti ſtromu korábowého, entmaſten, *D.*

II. *rec.* z-witi ſe, los werden.

Zbawugi, owal, owati, *vorh.*

Zbědowaný 3 *part. p.* v. ſolg.

Zbědugi, *fut.* ſ. bědugi 1).

II. *rec.* zbědowati ſe, ſich abächzen, gemitu confici.

1. Zběh, a, *m.* ſ. poběhlec, *Lomn.*

2. Zběh, u, *m.* üblicher příběh.

Zběhám, al, ati, ſolg. 2).

Zběhlec, lce, *m.* ſ. poběhlec.

Zběhlý 3. der entflohen iſt, flüchtig, fugitivus; od wjry zběhlý, *Vel.* 2) erfahren, bewandert, peritus; - auch *cum gen.* zběhlý práwa, peritus juris, *Vel.* - w knihách, beleſen, multae lectionis; -loſt, i, *f.* Erfahrenheit, peritia; 2) Kunſtgriff, *m.* ars, artificium, (ſeltene Bedeutung).

Zběhnu, *fut.* hl, hnauti, entlaufen, entfliehen, aufugere, fugere, auch relinquere aliquem, neweſtu zběhnauti, *sl.* - im Stich laſſen; 2) durchwandern, peragrare, obire: měſto zběhati; - wſſecky kauty ſwěta; 3) eilends laufen, excurrere, percurrere, *B.* ſ. auch ſběhnu.

II. *rec.* z-ti ſe, ſich ereignen, accidere, evenire; ſ. auch ſběhnauti ſe.

Zbělelý 3. grau, leucophaeus, *Syl.*

Zbělým, *fut. ex.* el, eti, weiß werden, album fieri, albescere.
Zběř, i, *f.* Gesinde, Gesindel, *n.* gemeine liederliche Leute, homines nequam, faex.
Zběrač, e, Sammler, collector, zběrač wjna, Weinleser, vindemiator; -čka, y, *f.* -inn, *f.* quae colligit; 2) s. opěnowačka.
Zberba, y, *f. sl.* s. zběř.
Zběřičný 3. z. B. zběřičná chasa, -ný lid, s. zběř.
Zberu, *fut. ex.* zebral, zebrati, wegnehmen, auferre, demere, tollere; 2) wegraffen, abripere; 3) ausplündern, z. B. Haus, Vermögen, diripere, depopulari; s. auch seberu.
Zbesnjm se, *sl.* wüthig werden.
Zbezpečjm, *fut.* s. obezpečjm, b), c).
Zbičugi, *fut.* s. bičugi, *B.*
Zbigi, *fut. ex.* zbil, zbjti, prügeln, schlagen, verberare, mulcare; 2) erschlagen, occidere, sternere, exanimare; 3) folg.
Zbjgjm, el, eti, zusammen schlagen, a) zusammen fügen, conjungere, conserere, z. B. prkna zbjgeti; b) aus Brettern ꝛc. etwas verfertigen, contabulare; c) todt schlagen, v. mehrern, contrucidare, *B.* 2) *sl.* Straßenraub üben, praedari.
Zbjhám, al, ati, s. zběhnu.
II. *rec.* z-ati se, üblicher, *impers.* zbjhá se, es ereignet sich, accidit; proměny weliké se zbjhaly; b) es kommt ein, wird eingenommen, redire: ročnjho trybutu do 200 talentů se zbjhalo.
Zbjljm, *fut.* s. bjljm.
Zbjrám, al, ati, s. seberu: z dřewa nesmrtedlnosti owoce zbjragj; čelo swé proti němu zbjrá, nos zaostřuge, *K.* - ánj, *n. verb.* s. zbjrka a).
Zbjrek, rku, *m.* eine ungrische Koppe, (Schaaf), *f. D.*
Zbjrka, y, *f.* Sammlung, *f.* a) Sammeln, *n.* Lese, *f.* collectio; z. wjna, s. winobranj; z. klasů, s. paběrowánj; zbjrka na chudé, Poč. b) zusammen gesammelte Dinge, collectus, collectio: sebral zbjrku do 2000, *B.*
Zbitec, tce, *m. ol.* s. zabitý.
Zbitj, *n. verb.* v. zbigi.
Zbla, *Com.* (stbla), s. stblo, u. ani.
†**Zblahoslawjm**, *fut.*, ěti, glückselig werden, beatum fieri.
Zblaudilý, verirrt, devius.
Zblaudjm, *fut.* il, iti, sich verirren, auf der Straße ꝛc. aberrare, deerrare; 2) fehlen, einen Fehler machen, peccare.
†**Zblažjm**, *fut.* iti, glücklich machen.
Zblázněnj, *n.* Narrheit, *f.* amentia; - ný 3. närrisch, wahnwitzig, vesanus; zbláznilý 3. dasselbe.
Zbláznjm, *fut.* iti, ěn, zum Narren machen, infatuare.
II. *rec.* z-ti se, ein Narr werden, e mentis potestate exire, amentem fieri.
Zbledažlutý 3. bleichgelb, flavidus.
Zblednu, *fut.*, dl, dnauti, erblassen, expallescere.
Zbligi, - se, s. bligi.
Zbljza, *adv.* üblicher zbljzka.
Zbljžegi, *comp.* v. zbljza, näher; zbljžegi na něco popatřiti; - někoho znáti.
Zbljzka, *adv.* in der Nähe, nah, cominus, propius.
Zblo, a, *n. mor.* Kern des Flachses, s. wláknо, *D.* (s. auch zbla.)
Zblochan, u, *m.* s. rosyčka nebeská, Mannagras, Himmelsthau, *D.*
Zbludugi. owal, owati, jemand eines Irrthums überweisen.
Zbočjm se, *fut.* s. bočjm se.

Zbodu, *fut.* dl, zbůsti, s. zpjchám.
Zbog, e, *m. sl.* Straßenraub, *m.* latrocinium.
Zbogce, *m.* üblich folg.
Zbognjk, *a, m.* s. nákeřnjk, Straßenräuber; 2) ein Schimpfwort.
Zbohacugi, owal, owati, folg.
Zbohatjm, *fut.*, il, iti, cen, *imper.* zbohať, bereichern, ditare, locupletare, divitem reddere.
Zbohatnu, *fut.*, tl, tnauti, *imper.* zbohatni, reich werden, ditescere.
Zbohazbarma, s. newinně, *Syl.*
Zboku, *sl.* von der Seite, a latere.
Zbonka, y, *f. sl.* s. obenka.
Zbor, u, *m.* (v. seberu se), Versammlung, Zusammenkunft, *f.* (Klub, *m.*) congressio, conventus, coetus; b) d. versammelte Anzahl, z. B. Menschen, coetus, conventus, concilium: zbor Konstanský, i. e. sněm, *Vel.* c) bey den böhm. Brüdern Gemeine, *f.* ecclesia; (in der Folge schämte man sich dieser Benennung); d) Abtheilung, Haufen Soldaten, manus, *Pontan.*
Zbořenj, *n. verb.* Einsturz 2c.
Zbořenina, y, *f.* Ruin, Schutt, *m.* ruina.
Zbořenisstě, *n.* Schutthaufen, vorh.
Zbořený 3. *part. p.* v. zbořjm.
Zboři, *obs.* s. hromadně.
Zbořjm, *fut. ex.* il, iti, en, *imper.* zboř, einreißen, niederreißen 2c. diruere, disjicere.
II. *rec.* z-ti se, einfallen, zusammenstürzen, z. B. ein Haus, corruere.
Zbornjk, *a, m.* ein böhmischer od. mährischer Bruder, (v. zbor, c).
Zbortjm se, *fut.* s. bortjm: prkno.
Zbožj, *n. coll.* s. nábytek; 2) Waare, *f.* merx; drobné zb., kurze Waare; -jčko, *a, n. dim.* Wohlstand, *m.* Vermögen, *n.* fortuna.
Zboznělý, *K.* -něný, -nilý 3. vergöttert, divus, deificatus; 2) gottselig, pius.
Zboznice *f.* Götzentempel, fanum.
Zbozňugi, owal, owati, übermäßig verehren, immoderate, cultu divino colere, *Sap.* 16, 18. 2) vergöttern, deificare: swaté zbozňowati, *Žal.*
Zbozný 3. s. zboznělý 1); b) seelig, divus: od zbozných předků nassich, *Vel.* 2) s. vbohý? wdowy, syrotcy a ginj lidé zboznj, *Pr.* 3) s. pobozný, *Syl.*; 30. srpna den S. Sstastného Zbozného (v. zbozj?) *Id.* zbozná P. Marye (*sl.*); 4) *sl.* das Getreide betreffend: z-ná gáma, Fruchtgrube
Zbraň, i, *f.* Waffen, gegen den Feind, a) überhaupt arma; b) insbesondere zum Angriffe, tela.
Zbrandř, e, *m.* Büchsenschmied, *D.*
Zbránjm, *fut.* il, iti, s. zabránjm.
Zbraňka, y, *f.* s. hrábě, j, 1), *Lesch.*
Zbraňugi, owal, owati, vorh.
II. *rec.* z-wati se, sich weigern, renuere, recusare: zbránil se toho včiniti, *Vel.* Papež té služby přigjti se zbránil, *Id.*
Zbřechnu, *fut.* chl, nauti, *sl.* bellen, s. sstěkám; b) übel reden.
Zbřidjm, *fut.* il, iti, s. zostřjm.
Zbřidnu, *fut.* dl, nauti, fett werden, adipe obduci, *B.*
Zbrocený, *part. p.* v. folg.
Zbrodjm, *fut. ex.* il, iti, cen, feucht machen (im Waden), immergere: noha zbrocená we krwi, *B.* we krwi zbrocen, *Cyr.*
Zbrog, e, *f.* s. zbraň: zbrog na sobě, přednj y zadnj kus, *Vel.*
Zbrogjř, e, *m.* Zeugschmied, Waffenschmied, *m.* faber armorum, *D.*
Zbrogmistr, a, *m.* polnj, Feld-

zeugmeister, *m.* magister rei tormentariae.

Zbrognice, *f.* Zeughaus, Arsenal, *n.* armamentarium.

Zbrognoš, e, *m.* Waffenträger, Knappe, *m.* armiger; - sse, *f.* -rinn, *f.* -ra.

Zbrogný 3. bewaffnet, armatus: kůň zbrogný, dobře wyprawený, *Vel.*-ně, *adv.* armate: zbrogně choditi, *Vel.* potkali se s nimi zbrogně; b) durch Waffen, mit Waffen, armis, vi armata: lid obecný se zbrogně pozdwihl; zbrogně přemoženi nebyli, *Com.*

Zbrýljm, el, eti, *sl. Nitr.* herumstreichen, vagari.

Zbryndám, *fut.* al, ati, manschen, verwirren, turbare.

Zbudu, *fut.* zbyl, zbýti, *imp.* zbuď, *reg. gen.* los werden, solvi; 2) los seyn, z. B. v. etwas ꝛc. solutum esse re; kdo chce sskody zbýti, nedeg gistře ohněm býti, *prov.* 2) beywohnen, consuescere: s manželem zbýti nemůže, *Pr.*

II. *neutr.* übrig seyn, reliquum esse, restare; übrig bleiben, relinqui, reliquum esse.

††Zbudek, s. zwýssek u. zbytek 2).

Zbudjm, s. wzbudjm.

Zbůgnjk, s. zbognjk, Bandit.

Zbugnjm, *fut.* ěl, ěti, s. bugnjm.

Zbůhdarma, *adv.* blindlings, auf gut Glück, coecus, temere.

Zburcugi, s. wyburcugi.

Zbyhněw, a, ein Mannsnahme.

Zbyt, u, *m.* s. zbytek, *Syl.*

Zbytčjm, il, iti, ersparen, parcendo acquirere, *Ryb.*

Zbytečný 3. überflüßig, a) sehr reichlich, abundans, redundans; b) unnöthig, unnütz, supervacaneus, - cuus, superfluus; - ně, *adv.* -anter, -anter, abunde; b) supervacuo, praeter rem; - nost, i, *f.* Überfluß, *m.* an etwas, abundantia.

Zbytedlný 3. s. snadný 2): wljdný, sstědrý, zbytedlný, *K.*

Zbytek, tku, *m.* s. zbytečnost; 2) Rest, *m.* Uibriges, residuum.

Zbytj, *n. verb.* v. zbygi, Loswerden, ꝛc. widauce, že zbytj nenj, na běh se oddali, *Vel.*

Zbýwám, al, ati, s. zbudu.

†Zbywek, üblicher, zbytek 2).

Zcela, *adv.* s. docela.

1. Zceljm, *fut.* il, iti, dicht, derb machen, solidare, consolidare.

2. Zceljm, *fut. ex.* el, eti, dicht, derb werden, solidescere.

Zcepenjm, *fut. ex.* ěl, ěti, verrekken, mori, perire: zcepeněl hned náhle Girjk Embs, *Vel.*

Zčernalý 3. schwarz, verbrannt v. der Sonne, atratus, adustus, *B.* - lost, i, *f. subst.*

Zčernám, *fut.*, al, ati, s. černám.

Zčernazelený 3. schwarzgrün, dunkelgrün, nigricans e viridi.

Zčernažlutý 3. schwarzgelb, *Vel.*

Zčernjm, *fut.* il, iti, s. černjm.

Zčerstwjm, *fut. ex.* ěl, ěti, sich erfrischen, erquicken, recreari, refici.

Zčerwenám, *fut.*, ati, roth werden.

Zčerwenjm, *fut.* il, iti, s. čerwenjm.

Zčerwiwělý, s. čerwiwý.

Zčerwiwjm, *fut.* s. čerwiwjm.

†Zčesstjm, *fut.* il, iti, ins Böhmische übersetzen, vertere &c.

Zchatrnjm, *fut.* ěti, gering werden.

Zchňápem, *sl.* sehr abprügeln.

Zchromený 3. *part. p.* v. folg.

Zchromjm, s. ochromjm.

Zchudjm, - dnu, s. chudjm, - dnu.

Zchudobnjm, *fut.*, ěti, *sl.* verb.

Zchurawjm, *fut.*, ěti, erkranken, s. churawjm.

Zchutnám, al, ati, s. zachutnám.

Zchýrjm, *fut.* il, iti, *sl.* ein Gerücht ergehen lassen.
Zchytjm se, *fut.* s. wzchopjm se.
Zchytralý, - lost, s. chytrý 2).
Zcistadobra, v. freyen Stücken.
Zcukrowatjm *fut.* s. cukrowatjm.
Zcýpám, ati, - nu, ýpl, s. scýpnu.
Zcylozjm, *fut.* il, iti, s. cyzolozjm.
Zda, zdaž, *conj.* s. zdali.
Zdačkám, *fut.* al, ati, zerquetschen, contundere, compressare.
Zdaleka, *adv.* v. weitem, eminus, e longinquo, procul.
1. Zdali, zdaliž *conj.* ob, num, an, ne, utrum, si.
2. Zdálj, *n.* s. wzdálj, dalekost.
Zdám, *fut. ex.* al, ati, s. wzdám.
1. Zdám se, ál, áti se, scheinen, dünken, videri; 2) träumen, Träume haben, somniare.
2. Zdám se, *fut.* átise, s. ssnaubjm se
Zdánj, *n.* Meynung, *f.* opinio, sententia; 2) Träumen, *n.* somniatio; 3) s. zadánj.
Zdařbůh, (-boh), Gerathewohl, *n.* fors, *D.* üblich in der Redensart: na zdařbůh činiti, auch přigjmati, *Com.* aufs Gerathewohl -, temere.
Zdařená:, na zdařenau, vorh.
Zdařilý 3. wohlgerathen, herrlich, probus, eximius; - le, *adv.* feliciter; - lost, *subst.*
Zdařjm, *fut. ex.* il, iti, *imp.* zdař, beglücken, eine Sache, Glück dazu geben, fortunare, secundare: zdař P. Bůh! Glück auf! Glück zu! quod Deus bene vertat! Deus secundet!
II. *rec.* z-ti se, gelingen, v. statten gehen, cedere, succedere, procedere; 2) gerathen, v. Gewächsen, Gedichten, Kindern ꝛc. provenire, succedere.
Zdarný, - nost, s. zdařilý, - lost.
Zdauwám, al, ati, s. nadýmám, *D.*
Zdáwám, - se, s. zdám, - se.

Zdáwjm, *fut.* il, iti, s. podáwjm; 2) s. stisknu, comprimere, *Syl.*
Zdáwky, *f. pl. sl.* s. ssnaubenj.
Zdáwna, *adv.* s. oddáwna.
Zdaž, s. zdali.
Zde, *adv.* hier, hic; zde onde, hie u. da, passim.
Zdechlina, y, *f. sl.* s. mrcha.
Zdechnu, *fut.* chl, nauti, umkommen, perire, *K.* 2) s. scýpnu, *K.*
Zdědilý 3. erblich, hereditarius.
Zdědjm, *fut. ex.* il, iti, *imp.* zděď, s. dědjm; 2) erblich überlassen, haereditate transferre: zdědil heytmanstwj y na syna swého.
II. *rec.* z-ti se, vererbt werden: powaha rodičů nezdědj se na rodinu.
Zděgi, viell. bess. als 2. zdjm.
Zdehleť, hierselbst, hicce, *D.*
Zdělám, *fut. ex.* al, ati, an, verarbeiten, z. B. Holz, Silber ꝛc. elaborare; b) aufarbeiten, consumere laborando; 2) bestellen, den Acker, agrum colere, auch curare; 3) anrichten, machen, creare, adferre: weliké sskody, - náspy zdělal; zdělal ge pány.
Zděláwám, al, ati, vorh.
Zdélj, (z délj), lang, longus.
Zděljm, se, *fut. ex.* il, iti, theilen, partiri, dividere, s někým, něčjm, mit jemand, cum aliquo.
Zdělugi se, owal, owati, vorh.
Zdena, y, *f.* Sidonia, (we čtwrtek po ochtábu 3 králů, *Vel.*)
Zděný 3. *part. constr.* v. zdjm.
Zděř, i, *f.* Wagenring, Achsenring, Nabenring, Deichselring, *m.* annulus (axis); 2) Hohlring, Steinring, Gründelring in der Mühle.
Zděřka, y, *f.* vorh.
Zderu se, *fut.*, zdráti se, s někým, raufen, pugnare.

Zděſſenj, *n.* Erſchreckung, territio.
Zděſým, *fut.* yl, yti, ſſen, *imper.* zděs, erſchrecken, ſ. přeſtraſſjm. II. *rec.* z-yti ſe, erſchrecken, terreri, perterreri, exterreri.
Zdětinjm *fut.*, ěl, ěti, kindiſch werden, repuerascere.
Zdeyſſj 1. hierortig, hieſig, hujas.
Zdicý 1. Mauer.: kámen, cyhla -.
Zdjljm ſe, el, eti, ſ. zdělugi ſe, *Cyr.*
Zdjlný, 3. freygebig, mittheilſam, liberalis; - noſt, i, *f.* Mittheilung, liberalitas; zdjlnoſt w pokrmjch, *Cyr.*
1. Zdjm, *praes.* il, iti, ěn, *imper.* zdi, mauern, a) *neutr.* Steine mit Kalk verbinden, lapides (od. lateres) calce vincire; b) etwas mauern, munire.
2. Zdjm *fut.*, zděl (zdjl), zdjti, ausrichten, verrichten, exsequi, perficere; zdjti poſelſtwj, *Vel.* - poručenj, *Syl.* 2) *ol.* ſ. vdělám.
Zojrám, al, ati, ſ. ſederu, pozdjrám
Zdiwjm *fut.*, ěl, ěti, *sl.* ſ. zdiwočjm.
Zdiwočelý 3. wild, efferatus.
1. Zdiwočjm *fut.*, il, iti, ſ. zplaſſjm; 2) wild machen, efferare.
2. Zdiwočjm *fut.*, el, eti, ſcheu werden, pavescere, pavidum fieri; 2) wild werden, efferari.
Zdlauha, *adv.* langſam, nicht ſchnell, tarde, lente.
Zdlauhawý 3. langſam, tardus; - wě, *adv.* - de; - woſt, i, *f.* -keit.
Zdlužjm ſe *fut.*, ſ. wzdlužjm ſe.
Zdmýchnu *fut.*, chl, nauti, *imper.* zdmýchni, ſ. ſdmýchnu; 2) durch Blaſen zuwege bringen, flando conficere, efficere.
1. Zdobřjm, *fut.* ſ. vdobřjm.
2. Zdobřjm *fut.*, eti, *sl.* gut werden.
Zdobýwám *fut.*, *fr. reg. gen.* al, ati, heraus ziehen, gewinnen, extrahere, educere; 2) erobern, einnehmen (v. mehrern), capere, occupare, potiri; durch Beſtürmung, expugnare.
Zdochnem, nauti, *sl.* ſ. zdechnu 2).
†Zdokonaljm *fut.* il, iti, (nach einigen Neuern) vervollkommen.
Zdola, *adv.* ſ. zeſpod, *D.*
Zdraby, *m. pl. mor.* ſ. hadr.
Zdráhám ſe, al, ati, ſich weigern, recusare, detrectare.
Zdrápám, zdrápi *fut.*, al, ati, zerkratzen, dilacerare.
Zraſtjm, ſ. draſtjm; 2) ſ. drážďjm 2).
Zdráwě, *adv.* geſund, nicht krank, salve, sine morbo; b) heilſam, salutariter, salubriter; 2) reiſlich, diligenter, accurate: zdráwě to rozſaudil, *K.*
Zdrawj, *n.* Geſundheit, a) d. geſunde Beſchaffenheit, *α*) dem Körper nach z. B. des Menſchen, des Leibes, sanitas, salubritas, auch salus; auch valetudo bona; (na) zdrawj pjti, Geſundheit trinken, bibere in salutem alicujus; dobré zdrawj, auf deine Geſundheit, bene te! od. bene tibi! *β*) auch anderer Dinge, z. B. der Seele, des Verſtandes, des Holzes ꝛc. sanitas, salubritas; b) Befinden, *n.* es ſey ſchlecht, mißlich od. gut, valetudo.
Zdrawiſſtě (ſſka), *n. sl. augm.* v. vorh. doſt zdrawiſſka, genby bylo chlebiſſka.
†Zdrawoſt, geſunde Beſchaffenheit.
Zdrawý 3. (*abstr.* zdráw, a, o,) geſund, a) nicht krank, *α*) dem Körper nach, sanus, auch salvus, validus, z. B. gſem zdráw, ich bin geſund, valeo; zdráw bud! Heil dir! salvus sis! nicht gebrechlich, z. B. nicht bucklicht, sanus, sanis membris; *β*) v. der Seele u. andern Dingen, sanus; zdrawé včenj. *K.* zdrawá rada; b) der Geſundheit

zuträglich, heilsam, z. B. Speise, Arzney, Luft ꝛc. salutaris, saluber, auch sanus.
Zdrázdjm *fut.*, il, iti, s. drázdjm.
1. Zdražjm *fut. ex.*, il, iti, vertheuern, augere pretium rei.
2. Zdražjm *fut.*, el, eti, *sl.* theuer werden, pretium increscit.
Zdrbám *fut.*, al, ati, s. drbám.
Zdrchám *fut.*, al, ati, zerzausen.
Zdřewenjm *fut.*, ěl, ěti, zu Holz werden, fio lignum; 2) s. ztrnu.
Zdřewnatjm *fut.*, ěl, ěti, holzig werden, lignosum fieri.
Zdrhnu, *fut.* s. odrhnu.
Zdřjmalý 3. schlummernd, dormituriens.
Zdřjmám *fut.*, al, ati, einschlummern, einschlafen, indormire, *B.*
Zdřjmnu *fut.*, nul, nauti, vorh.
Zdřjzhám, *sl.* zdrúzgám, *fut.*, al, ati, zerschellen, zerschmettern, conterere, contundere: zdřjzhané kosti, *Vel.*
Zdrmoljm, *fut.* il, iti, s. zdrobjm.
Zdrobjm *fut.*, il, iti, zermalmen, conterere, frendere, comminuere.
Zdrobna, *adv.* kleinweis, minutim: zdrobna kráčeti, *B.*
Zdrog, s. pramen, fons? *Jungm.*
Zdrponjm *fut.*, il, iti, s. zdrobjm: Mogžjš tele zdrponil.
Zdrsnatělý 3. s. drsnatý.
Zdrsnatjm *fut.*, s. drsnatjm.
Zdrtjm *fut.*, il, iti, s. drtjm.
Zdrúzgám *fut.*, ati, *sl.* s. zdřjzhám.
Zdržák, u, *m. sl.* Halfter.
Zdrželiwý 3. enthaltsam, abstinens, continens, temperans; 2) haltend, erfüllend, observans, tenax: přiměřj zdrželiwý, *Vel.* - wě, *adv.* - nenter, nter; -wost, i, *f.* -mkeit, *f.* -ntia, -ntia; 2) - antia, - citas.
Zdržjm *fut.*, el, eti, erhalten, a) s. zachytjm 2); b) aufrecht erhalten, nicht fallen, od. zu Grunde gehen lassen, sustinere, servare: což na nich bylo, wšecky w řádu zdržowali, *K.* řád w swětě zdržugj, *Com.* 2) aufhalten, a) verzögern, morari, detinere, retardare; b) ab- od. zurückhalten, z. B. d. laufenden Pferde, den Feind, sustinere, retinere; 3) nachachten, observare; 4) erfüllen, halten, servare: wjry mu nezdržel; 5) w sobě, enthalten, continere.
II. *rec.* zdržeti se, sich aufhalten, wo verweilen, morari, manere; 2) *cum gen.*, *interdum c. pr.* od, sich enthalten, se abstinere od. blos abstinere, continere se, temperare sibi, z. B. od něčeho, v. etwas, a re, auch bey abstinere blos re, z. B. od gjdla, des Essens ꝛc. zdržeti se škákánj nemohli, *Com.* Besondere Redensart: nemocy se smjchy zdržeti, sich des Lachens nicht enthalten können, risum tenere non posse.
Zdržugi, - se, owati, - se, vorh.
1. Zduchownjm *fut.*, ěl, ěti, geistlich werden, pium fieri; 2) geistig (moralisch) werden: to zduchowněné podobenstwj na Galatské obracý, *K.*
2. Zduchownjm *fut. ex.*, il, iti, geistlich machen, pium reddere.
Zdugi, *fut.*, aufblasen, s. dugi.
II. *rec.* zdauti se, anlaufen, anschwellen, intumescere; aufwallen: zdutj moře, *B.*
Zdůlu, *adv.* v. unten, ab imo.
Zdůra? s. wzdor, - ra; na zdůry, zum Troß, ist wohl üblich, *B.*
Zdurný, s. spupný? aufgeblasen, *D.*
Zdušjm *fut.*, il, iti, vergeistern, *D.*
Zdůstognjm, *fut.* iti, folg.
Zdůstogňugi, owati, erheben, efferre: následownjky swé, *Bal.*

Zdutěl, a, *sl.* d. i. hněwiwý člowěk.
Zdusým se, *fut.* yl, yti, ersticken, (*neutr.*) suffocari, strangulari.
Zdutj, *verb.* v. zdugi, s. zdugi.
Zdužjm *fut.*, il, iti, (v. duh) *sl.* stark (dick) werden
Zdwihacý 1. Hebe-; z. B. z-cý most, s. most; z-cý kléšťě, břewno, Hebezange, - balken, *m.* vectis.
Zdwihač, e, *m.* Aufheber, *m.*
Zdwjhám, - se, al, ati, s. zdwihnu.
Zdwjhánj, *verb.* vorb. Hub, *m.*
Zdwihnu *fut.*, hl, nauti, zdwižen, *imp.* zdwihni, heben, in d. Höhe heben, tollere, levare; 2) s. wyzdwihnu 6): wálku zdwihl Matyáš proti němu, *Vel.* boge zdwihá proti nim; - při, žalobu; zdwihl proti nim Hunny, -excitavit; 3) s. wyzdwihnu 8): zákon zdwihnauti; -nutj, *verb.*
II. *rec.* z-nauti se s. wyzdwihnauti se a), b); oblaky, wlny se z-hagj; zeměťřesenj se z-hlo; bauře mořská; pokrm se mi zdwjhá, d. Speise stoßt mir auf; 2) aufrührerisch werden, seditionem excitare, movere; 3) (na cestu), sich aufmachen, abire, *B.* 4) trüb werden, v. Wein, turbidum fieri; 5) entstehen, aufkommen, oriri: sekty a roty se zdwjhagj.
Zdwihugi, - se, owati, - se, vorb.
Zdwihutý, *Haj.*, üblich zdwihacý.
Zdwjž, Aufhub des Getreides, *D.*
Zdwiženj, *n. verb.* v. zdwihnu.
Zdwižné, ého, *n.* Hebemahl, *D.*
Zdwogjm *fut.*, iti, s. dwogjm 1); 2) vereinigen (2 Sachen), combinare.
Zdwognásobnjm *fut.*, il, iti, s. dwogjm.
Zdwořilý 3. höflich, humanus; - le, *adv.* - ne, - niter; - lost, i, *f.* - keit, *f.* höfliches Betragen, humanitas.

Zdychám, s. wzdychám, *Vel.*
Ze, s. z, von, aus rc. ex.
Zebe, zá blo, zábsti, *impers.* (mne, tě rc.) z. B. w nohy, es friert mich an den Füßen.
Zeberu, - se, s. seberu, - se.
Zechcy *fut.*, chtěl zechtjti, haben wollen, v. mehrern, poscere: wěřitelé swému zechtěli; 2) s. zachce se: zechtělo se dušši twé.
Zed, (zeď), *gen.* zdi, *f.* Mauer, *f.* murus; zed proti ohni, Brandmauer, murus arcendo incendio; fig. ge gako zed ohniwá obhaguge, *K.* zed ohniwá wašseho Lessna, *Com.*
Zednj 1. Mauer-, muralis.
Zedničjm, il, iti, Maurer seyn.
Zednjk, a, *m.* Maurer, Maurer, *m.* faber murarius, faber caementarius, auch blos caementarius; - nice, *f.* dessen Frau; - čin, a, e, - kůw, owa, owo, *adj. poss.* derselben, dem Maurer gehörig; - cký 3. Maurer-; ctwj, *n.* Maurerhandwerk, *n.* ars muraria.
Zegdnuna, y, *f.* Seitenbrett, *n.* (Bergb.) asser lateralis.
Zegdu, s. segdu.
Zegi, zál, zýti, stark athmen, hauchen, spirare.
Zegmě, *f.* (lnu), Raute, *f.* Knocke, *f.* eine Reiste Flachses.
Zegména, *adv.* namentlich, nominatim.
Zegmu se, zňal se, s. segmu se 1).
Zehrám se *fut.*, al, ati se, Lust zu spielen, zu schökern bekommen, lascivire.
Zelen, u, *m. sl.* s. zelené; 2) eine Art Trauben.
Zelenáček, čka, *m.* folg.
Zelenák, a, *m. sl.* Grünfink, zwonek
Zelenám se, al, ati, grünen, virere, grün Laub haben, frondere; anfangen zu grünen, od. grün

werden, virescere; 2)fig. vigere: wěrnj w cyrkwi gako myrtowi vstawičně se zelenagj, kwetau 2c. *K.* geho kosti gesstě se zelenagj, tu kde ležj, *Syr.*

Zelenář, -řka, s. zelinář.

Zelené, ého, n. Laub im Kartensp.

Zelenec, nce, m s. ožanka mensſj; 2) s. barwjnek; 3) *sl.* s. pussþan.

1. Zelenjm, il, iti, grün machen, viridare; 2) grün färben, colore viridi inficere.

2. Zelenjm, ěti, s. ozelenjm.

†Zelenina, y, *f.* zelená pjce, Grüne, *f.* (versucht v. *D.*)

Zelenka, y, *f.* eine Art grüner Pflaumen.

Zelenohlávek, wka, *m.* Grünling (Vogel), virio, *f. R.*

Zelený 3. (*abs.* zeleno), grün, viridis, zelený gako tráwa, grasgrün, prasinus, porraceus, graminei coloris; popelatě zelená barwa byliny na maku, *Vel.* zelenau někomu vdělati, *prov.* einen blauen Dunst vor d. Augen machen; -ně, *adv.* s. barwjm; -nost, i, *f.* Grün, *n.* viriditas.

Zelj, n. Kraut, n. Kohl, m. olus; hlawaté z., s. hlawatice; z. naložiti (nakládati), Kraut einmachen, olus condire; s. auch kyselý, kraužjm; -jčko, *a, n. dim.*

Zelina, y, *f.* Kraut, n. jede Pflanze, herba, (nach *Bercht.* herba, d.h. eine Pflanze, deren Wurzel 1 Jahr dauert).

Zelinář, e, *m.* Kohlgärtner, (Kräuter), olitor; -řka, y, *f.* - inn, *f.* uxor olitoris; - řský 3. 2c.

Zelinka, y, *f. dim.* v. zelina.

Zelinkowé wjno, Kräuterwein, *D.*

Zelnj 1. s. zelný.

Zelnice, *f.* Kohlgarten, *m.* hortus olitorius, *D.* 2) Küchengarten? *D.* 3) *mor.* Krautmesser, *n. D.*

1. Zelnjk, *a, m.* s. zelinář.

2. Zelnjk, u, *m.* Krauttalke.

Zelnisstě, *n. sl.* kapustnice, Krautacker, *m.* ager olerarius.

Zelný 3. d. Gartengewächse betreffend, olitorius, zelný červ, Kohlraupe, *f.* eruca; zelný trh, Kohlmarkt, *m.* forum olitorium

Zem, i, *f* (*sl.*) s. země.

Zemák, u, *m. sl.* s. krumple.

Zeman, *a, m.* Edelmann, *m.* nobilis, eques; - nka, y, *f.* Edelfrau, nobilis *f.*; -nský 3. adelich, nobilis; - stwj, *n.* Adel, *m.* nobilitas, nobile genus; - stwo, *a, n.* Adel, *m.* d. Adelichen, nobilitas, nobiles.

Zemánek, nka, *m.* Landjunker.

Zemčák, u, *m. mor.* folg.

Zemče, *n. pl.* - čata, s. krumple.

Zemdlenj, *n.* Mattigkeit, *f.* languor, lassitudo; 2) Schwächung z. B. des Leibes, infirmatio.

1. Zemdljm *fut.*, el, eti, matt, schwach werden, languescere.

2. Zemdljm *fut.*, il, iti, schwächen, schwächer machen, infirmare, debilitare, frangere.

Zemdljwám, al, ati, vorh.

Zemdlugi, owal, owati, vorh.

Země, *f.* Erde, *f.* terra, tellus, humus; 2) Land, *n.* a) im Gegensatze des Meeres u. Wassers, terra, tellus, *f.* ssiroká země, continens, *Com.* dědičná země, Erbland, *n.* provincia haereditaria; z dědičných zemj, erbländisch; swatá země, gelobtes Land, palaestina, *Vel.* b) Landschaft, *f* terra.

Zeměhnutj, *n.* s. zemětřesenj, *D.*

Zemek, mka, *sl.* & *ol.* s. fragan.

Zemelem, *fut.*, mleti, *sl.* s. semeli.

†Zemělew, lwa, *n.* Erdlöw, *m.* chamaeleon, (mutans colorem), *R.*

Zeměměřic, e, *m.* Geometer, geometra; -čký 3. -ctwj, *n.* Erdmeßkunst, *f.* geometria, *D.*
Zeměnjn, a, *m.* (-nka, y, *f.*) indigena, *D.* -nstwj, Indigenat, *n.* indigenatus.
†**Zeměpis**, u, *m.* Erdbeschreibung, geographia, (versucht v. *D.*)
Zeměpisec, sce, *m.* Wahrsager aus den auf der Erde gemachten Strichen, (geographus, *Lesch.*)
Zeměplaz, u, *m.* ein kriechendes Thier, reptile.
Zemětřesenj, *n.* Erdbeben, *n.* terrae motus.
Zeměžluč, i, *f.* Tausendguldenkraut, centaurium, cen-reum.
Zemina, y, *f.* der Geschmack v. der Erde, z. B. má to chut zeminau, das schmeckt nach der Erde, sapit terram.
Zemletý 3. *sl. part. p.* v. zemelem.
Zemlička y, *f.* s. zeymička, *D.*
Zemnatý 3. erdig, erdartig, terreus, terrenus; 2) erdicht, voller Erde, terrosus; -tost, i, *f.* irdische Beschaffenheit, terrea indoles; 2) bess. zemstwj.
Zemnice, *f.* unterirdische Stube; 2) Erdbeere, *f.* fragum, *Lesch.*
Zemnj 1. erdig, terreus, terrenus.
Zemnička, y, *f.* s. zeymička, *D.*
Zemnjk, u, *m.* s. kobzole, sol. tub. *D.*
Zemnowodnj 1. s. wodozemnj.
Zemplinský 3. z. B. Z-ská stolice, (v. zembla, i. e země?) d. Sempliner Gespannschaft.
Zemřelý 3. todt, gestorb., mortuus
Zemřu, s. vmřu.
†**Zemskotabulnj** 1. (zápisný) landtäflich, z. B. statek, Gut, in Mähren, *P.*
Zemský 3. irdisch, d. Erde betreffend, terrenus, terrester; 2) in od. auf der Erde wachsend, sich befindlich, terrestris: zemské aurody, Feldfrüchte; 3) den Akker betreffend, agrestis; práce zemské; 4) das Land, Vaterland, den Staat betreffend; řjzenj zemské, Landesregierung, gubernium, regimen terrae; zemská rada, Staatsrath, consiliarius de summa republica, insgem. status consiliarius; zemský pán, mocnář, Landesherr, *Vel. N.* zemský domácý přjklad; s. auch pán.
Zemstwj, *n.* irdisches Wesen, irdischer Sinn, studium terrestrium, *Com.*
††**Zemstwo**, a, *n.* Staat, *m.* *D.*
Zeperu, se, *fut.* prati, s. peru, 1), 2).
Zepnu, -se, s. sepnu, spjnám se.
Zepránj, *n. verb.* v. zeperu.
Zepru řu, se *fut.*, přel, zepřjti se (někomu), sich stemmen, sträuben, widersetzen, niti, reniti, reluctari, obluctari.
Zepsylý 3. unzüchtig, unehrbar, inhonestus, impudicus.
Zepsým se *fut.*, yl, yti, zum Schalk (unzüchtig) werden, scelestus fio.
Zeptám se *fut.*, al, ati, s. ptám se.
Zerwu *fut.*, zerwati, s. rwu.
Zerzaun, a, *m.* Fuchs, (Mensch), rufus, s. ryssaun.
Zerzawjm, ěl, ěti, rosten, Rost an sich bekommen, rubiginem ducere, rubigine infici.
Zerzawý 3. rostig, rubiginosus; 2) rothharig, rothköpfig, rufus.
Zesmradjm se, *sl.* s. zsmradjm se.
Zesnu, *fut.*, nul, nauti, s. vsnu; 2) entschlafen, sterben, s. vmru.
Zesnulý 3. verstorben, mortuus.
Zespod, *adv.* v. unten auf, ab imo.
Zespolka, *adv.* s. společně.
Zessaljem *fut.*, *sl.* s. wyssaljem.
Zessumugi, *sl.* s. ssumugi.
Zestarám se, s. sestarám se.
Zeť, ě, *m.* Schwiegersohn, gener.

Zetlelý 3. vermodert, putridus, situ corruptus; - lost, i, *f. subst.*
Zetljm *fut.*, el, eti, vermodern, putrescere, situ corrumpi; 2) verglimmen, desinere ardere, desinere, gliscere.
Zetru, s. setru 2), (bess. zetru.)
Zewlaun, *a, m.* s. otewřhuba, *D.*
Zewlugi, owal, owati, s. lelkugi.
Zewly, ů, *pl.* s. lelky, Maulaffe.
Zewnitř, *adv.* äußerlich, extra, extrinsecus; - nj 1. äußerlich, externus; - nost, i, *f.* d. Außenseite, externa, *pl.* w z-tech wěceti.
Zewřenj, *n.* Brausen, Gähren, Aufbrausen, *n.* aestus.
Zewru *fut. ex.*, zewřel, zewřjti, aufbrausen, z. B. der Wein, Bier, Wasser rc. effervescere.
Zewrub, *adv.* genau, akkurat, diligenter, exacte: zewrub pilně počjtati roky, *K.*
†Zewrubnj 1. co gest na ruby, *Proch.* 2) pünktlich, richtig, accuratus, *Ryb.*
†Zewrubnost, i, *f.* Genauigkeit.
Zewssad, *adv.* s. odewssad.
Zeyk, u, *m.* Gergel, *m.* crena; zeyk dělati, gergeln.
Zeytra (aus z gitra), *adv.* morgen, cras, crastino die.
Zeytřek, třka, *m.* der morgende Tag, dies crastinus; k zeytřku, auf morgen, in crastinum diem.
Zeytřj, *n.* vorh.: k zeytřj, *B.*
Zeytřegssj 1. der, d., das morgende, crastinus.
Zežeru, -se, s. zžjrám se, sežjrám se.
Zezpjwám *fut.*, al, ati, absingen, decantare.
Zežránj, *n. verb.* v. zežeru.
Zezřenj, *n.* s. wzezřenj.
Zežru, s. zežeru.
Zežulka, -lenka, y, *mor.* s. žežhule.
Zfalssugi *fut.*, s. falssugi.
Zfanfrnjm se, *gem.* s. ztřesstjm se.

Zfantjm *fut.*, il, iti, s. zmámjm.
Zfaučený 3. flatterhaft, geschossen.
Zfladrowaný 3. zsekaný: krog, *K.*
Zflakám *fut.*, al, ati, abprügeln.
Zgabre, *f. sl.* bjlé prysskýře na gazyku a dásnjch, Mundschwämmchen od. Fröschchen, rana.
Zgalowjm *fut.*, il, ěti, unfruchtbar werden, sterilescere.
Zgasnjm se *fut. ex.*, il, iti, hell werden, illucescere.
Zgazdugem, owati, *sl.* ersparen.
Zgednám *fut. ex.*, al, ati, dingen, conducere aliquem; 2) anschaffen, einschaffen, kaufen, parare, comparare, emere, *B.* 3) ausrichten, bewirken, efficere.
II. *rec.* z-ti se, *sl.* behandeln.
1. Zgedowatjm *fut.*, ěl, ěti, zu Gift werden, in virus verti.
2. Zgedowatjm *fut.*, il, iti, mit Gift anstecken, viro inficere: hánliwým gazykem wsse z-watiti.
Zgedu se *fut.*, zgel, zgeti se, sich abreiten, equitando defatigari; 2) durch Reiten abgegangen werden, equitando absolvi: we 2 neděljch mnoho se zgede.
Zgem, *fut.* zgedl (zedl), zgesti (zesti), zgez (zez), *sl.* s. snjm.
Zgewenj, *n.* Offenbarung, *f.* a) Bekanntmachung, Entdeckung, *f.* patefactio; insbesond. göttliche Eingebung, monitus divinus; zgew. sw. Jana, Off-ung Johannis, apocalypsis; 3. Kr. Pána, festum epiphaniae; b) eine offenbare Sache, res patefacta; daher statt Bibel, libri divini; c) Erscheinung, apparitio, *D.*
Zgewjm *fut. ex.*, il, iti, offenbaren, entdecken, eröffnen, aperire, patefacere, palam facere; zgewené náboženstwj, d. geoffenbarte Religion, religio revelata, *Leschka.*

II. *rec.* zgewiti se, erscheinen, apparere, *D.*

Zgewný 3. offenbar, a) augenscheinlich, sichtbar, klar, manifestus, praesens, apertus; z-né gest, es ist offenbar, patet, apparet, manifestum est; -ně, *adv.* aperte, manifeste.

Zgewugi, -se, owati, s. zgewjm.

Zgezdilý 3. vielgereist.

Zgezdjm, s. sgezdjm.

Zgezernatělý 3. zum See geworden: zgezernatělé wody.

Zgezernatjm *fut.*, ěl, ěti, zum See werden, paludem fieri.

Zgiechám, al, ati, *sl.* gähnen.

Zgikrnatjm *fut. ex.*, ěl, ěti, voll Rogen werden, wie d. Fische; 2) *trop.* den Bauch voll bekommen, impregnari; s. podkowa.

Zgjmám *fut. fr.*, al, ati, s. gmu.

Zginačjm *fut. ex.*, il, iti, en, verändern, mutare, immutare, commutare, vertere.

Zginačugi, owal, owati, vorh.

Zgisstugi, owal, owati, folg.

Zgistjm *fut. ex.*, il, iti, stěn, bekräftigen, vergewißern, confirmare, affirmare.

Zgitřenj, *n.* Schwären, *n.* suppuratio; 2) Erbitterung, *f.* exacerbatio.

Zgitřjm *fut. ex.*, il, iti, schwärend machen, exulcerare; 2) erbittern, exacerbare: gedni proti druhým zgitřeni byli, *K.* zgitřenj protiwenstwj.

II. *rec.* z-ti se, schwären, suppurare, abire in pus; 2) erbittert werden, exacerbari.

Zgitřugi, -se, owal, owati, vorh.

Zgizwjm, *fut.*, il, iti, vergiften, giftig machen, venenare, veneno inficere: zgizwený meč, *Vel.* 2) voll Geschwüre od. Schwielen machen, *Job.* 16, 16.

II. *rec.* z-ti se, voll Geschwüre, Schwielen werden, exulcerari.

Zgrlan, *a, m. sl. Nitr.* s. skupák.

Zhagugi, owal, owati, (někomu), wehren, inhibere.

Zhampeysugi, *fut.* verludern.

Zhanjm *fut.*, ěl, ěti, s. hanjm.

Zhanobjm, *fut. ex.*, il, iti, schänden, vermehren, dedecorare, dehonestare; b) zur Hure machen, scortum facere, stuprare, *B.*

Zhasnu *fut.*, sl, slnauti, auslöschen (*neutr.*), exstingui: swětlo.

Zhassugi, owati, vorh. u. folg.

Zhasým *fut. ex.*, yl, yti, auslöschen, z. B. etwas brennendes, exstinguere.

Zhasynák, u, *m.* zhasydlo, *a, n.* Löschhorn, *n.* Löschhut, *D.*

Zhasytedlný 3. auslöschbar, exstinguibilis; -nost, i, *f.* -keit.

Zhasywám, al, ati, s. zhassugi.

Zhauba, y, *f.* -bce, s. záhuba, -bce.

Zhaupám se, *fut.*, ati, v. der Schaufel herabfallen; 2) *fig.* ins Unglück kommen, fortunam novercam experiri.

Zhedwábnjm, *obs. i. e.* hedwábem ossigi.

Zheyralý 3. schwelgerisch, luxuriosus.

Zhladjm *fut.*, s. zahladjm.

Zhlaubčenj, *n.* (malowánj), Vertiefung.

Zhlaubj, eigentlich der Tiefe nach (z hlaubj), tief, profunditate.

Zhlaupjm *fut.*, s. zhlupjm.

Zhlawec, wce, *m. mor.* s. podusska.

Zhlawj, *n.* z. B. z-j měchu, Balghaupt, Ziehpanzer, caput; 2) Gezänge am Pfluge, capitulum aratri, *R.* -jčko, *a, n.* Zapfenstöcklein, *n.*

Zhlazenj, *verb.* v. zhladjm.

Zhlcem, *fut.*, zhltat, *sl.* s. hltám.

Zhlechnu *fut. ex.*, chl, nauti, taub werden, surdescere.

Zblupjm, *fut. ex.*, ěl, ěti, dumm werden, stupidum fieri.
Zhmoždjm *fut.*, iti, ěn, zerstoßen, contundere.
Zhmauřjm, il, iti, d Augen zumachen, oculos claudere, *Puchm.*
Zhmurky, *pl.*, *sl.* žmurky, s. mžjtek.
Zhnetu, *fut.*, tl, zhnjsti, ausdrük ken, z. B. im Reiten aufreiben, atterere.
Zhniličelý 3. teig, z. B. Birnen rc. fracidus.
Zhniličjm, *fut.*, el, eti, teig werden, fracescere.
Zhnjzdjm se, s. shnjzdjm se.
1. Zhnusým *fut.*, *sl.* ekelhaft machen
2. Zhnusým se *fut. ex.*, yl, yti, zum Ekel werden, nauseari.
Zhodjm *fut.*, il, iti, s někým, sich vergleichen, Gemeinschaft haben, consuescere, *Syl.* s. auch shodjm, shodnu rc.
Zhogenj, *n.* Heilung, *f.* sanatio, curatio; 2) Genesung, *f.* recuperatio sanitatis, salus.
Zhogjm, -se, s. hogjm, vzdrawjm.
Zhogitedlný 3. heilbar, sanabilis
Zhola, *adv.* bloß, nur, allein, solum, tantum, modo; 2) durchaus, glatterdings, prorsus.
Zhonjm *fut.*, il, iti, s. dohonjm.
Zhoř, bess. tchoř, *D.*
Zhora, *sl.* v. oben.
Zhořčjm *fut. ex*, il, iti, bitter machen, reddere amarum.
Zhořelice, Hořelec, s. Hořelice.
Zhořknu *fut.*, kl, knauti, bitter werden, amarum fieri.
Zhorssjm, -se, *fut.* iti, s. horssjm, -se.
Zhorssiwý 3. ärgerlich, a) zum Ärgerniße geneigt, leicht sich ärgernd, iracundus, ad iram proclivis; b) anstößig, offendens; -wost, i, *f.* -chkeit, -dia.
Zhosstugi, -se, owal, owati, folg.
Zhostjm *fut.*, il, iti, *reg. gen.* sstěn, los machen, entledigen, liberare, solvere.
II. *rec.* z-titi se, los werden, liberari: zhostiti se někoho, *Cyr.*
Zhotowjm *fut. ex.*, il, iti, verfertigen, fertig machen, parare: zhotowili knihy, verfaßten -, *Com.*
II. *rec.* z-ti se *sl.* s. přistrogit se 1).
Zhotowugi, -se, owati, vorh.
Zhowadilý 3. viehisch, brutal, verwildert, brutalis; -le, *adv.* more brutorum: z-le vžjwati dobrodinj *B.* -lost, i, *f.* viehische Beschaffenheit.
Zhowadjm *fut.*, ěl, ěti, viehisch werden, brutum fieri (brutescere.)
Zhowadnjm *fut.*, ěti, vorh. *Ryb.*
Zhozy, *obs.* s. shodjm.
Zhranjm *fut.*, ěl, ěti, *sl.* vermodern (verrotten), humore corrumpi.
Zhraudjm, demolieren, schleifen?
Zhrbatjm *fut*, ěl, ěti, s. hrbatjm.
Zhrda, *adv.* stolz, superbe.
Zhrdám, al, ati, s. zhrzým.
Zhrdnu *fut.*, dl, dnauti, něčjm, s. zhrzým; 2) s. hrdnu.
Zhreby, *m. pl. sl.* Werg, *n.* stupa.
Zhřessjm *fut. ex.*, s. hřessjm.
Zhrknu *fut.*, kl, nauti, stürzen, ruere, perire: brzo zhrkneš antykryste! *Bal.*
Zhrozým, *fut.* yti, s. přestrassjm, *B.*
II. *rec.* z-ti se, *cum & sine gen.* erschrecken, in Schrecken gerathen, exterreri, perterreri, terrore percuti.
Zhruba, *adv.* grob, s. hrubě.
Zhrublý 3. vergröbert, crassus; 2) voll Schwiele, callosus, callo obductus: z-lé ruce.
Zhrubnu *fut. ex.*, s. hrubnu; 2) voll Schwiele werden, callo obduci; 3) verstockt werden, obdurari.

Zhryzu *fut.*, zhryzl, zhrýzti, zernagen, corrodere, erodere; 2) verbeißen, etwas sich nicht merken lassen, zurück halten, als Unrecht, Verlust etc. premere, supprimere, dissimulare: zhryz to (mlčenjm pomiň!) *Com.*

Zhrzým, eti, verachten, contemnere, aspernari, spernere.

1. Zhubenjm *fut.*, ěl, ěti, mager, abgemergelt werden, macescere; 2) geschwächt werden, attenuari: králowstwj wálkami zhubenělo.

2. Zhubenjm *fut.*, il, iti, schwach, mager machen, ausmergeln, emaciare, attenuare.

Zhubjm, *fut.* iti, s. zahubjm; 2) umbringen, trucidare, *B.*

Zhubnu, *fut.* bl, nauti, s. zhubenjm.

Zhurta, *adv.* mit Getös, *Puchm.*

Zhůru, *adv.* in d. Höhe, sublime; fig. o to býwagj zhůru a repcý, - werden aufrührerisch.

Zhusta, *adv.* häufig, zahlreich, in Menge, frequenter.

Zhustjm, s. zahustjm.

Zhustlý 3. s. hustý.

Zhwězděný 3 mit Gestirn versehen: zhwězděnau oblohu má w twáři.

Zhýknem *fut.*, kol, nauti, *sl.* d. Interjection hý! vor Verwunderung laut aussprechen.

Zhynu, - nutj, s. zahynu, -nutj.

Zhyzdjm *fut. ex.* il, iti, s. hyzdjm.

Zkálám *fut.*, s. kálám.

II *rec.* z-ti se, nach der Begattung sich sehnen, v. den Kühen, venerem appetere: krávy zakusýce konopice (orobaňky) hned se zkálagj, střečkugj a k býkům pospjchagj, *Vel. Herb.*

1. Zkáljm *fut.*, el, eti, en, *imp.* zkáley, besudeln, beschmutzen, inquinare, commaculare, foedare.

2. Zkaljm *fut.*, il, iti, en; *imp.* zkal, trüben, trübe machen, z. B. Wasser, turbare, reddere turbidum.

Zkaměnělina (-nilina), y, *f.* Petrefact, *n.* petrefactum, *P.*

Zakemenělý, *Ryb.*, zkamenilý 3. *R.* versteinert, petrefactus; 2) verstockt, obstinatus.

Zkamenjm *fut.*, ěl, ěti, versteinert werden, verti in lapidem, lapidescere.

Zkántrjm *fut.*, iti, *sl.* s. sklidjm 2).

Zkarbugi, *fut.* owal, owati, treten, z. B. Trauben, calcare, *Ryb.* 2) s. karbugi 2).

†Zkatoličjm, iti, katholisch machen

Zkaussenj, *n.* (v. zkaussjm), Prüfung, *f.* spectatio, examen, exploratio, probatio; 2) Versuch, *m.* periculum, experimentum, tentamen.

Zkaussjm, el, eti, s. zkusým.

Zkausska, y, *f.* s. zkaussenj 2) *D.* zkausska o člowěku, Versuch, (Essay) etc. (v. Pope), *Neg.*

Zkáza, y, *f.* Verderbniß, Untergang, *m.* interitus, pernicies; 2) Verderbung, *f.* perditio, corruptio.

Zkázce, *m.* s. záhubce, *K.*

Zkaženj, zkazenj, *n. verb.* folg.

Zkazým *fut.*, yl, yti, zen, *imp.* zkaz, verderben, *act.*, a) zu Grunde richten, z. B. Menschen, Kleider, Freude, Hoffnung etc. perdere, pessumdare, evertere; na hlawu geg zkazý, *K.* b) schlecht machen, z. B. Menschen, Gemüther, Kleider etc. perdere, corrumpere, depravare.

II. *rec.* zkazyti se, verderben, (*neutr.*), a) zu Grunde gehen, z. B. Menschen, perdi, pessum ire, corrumpi, interire; b) schlechter werden, perdi, depravari, interire, corrumpi.

Zklamám *fut. ex.*, al, ati, lügen,

a) nicht wahr reden, mentiri, mendacium dicere; b) hintergehen, trügen, mentiri, fallere; 2) belügen, durch Lügen hintergehen, mendacio (mendaciis) od. mentiendo fallere aliquem, mentiri alicui.
Zklawjm, ěl, ěti, sl. starr werden.
Zklegowatjm *fut.*, ěl, ěti, leimig werden: zklegowatělá země, *P.*
Zklepechalý 3. herabhangend, schlapp, flaccus, *Ryb.*
Zklesnu, dahin sinken, s. klesnu.
Zklinowatjm, vergöhren, -ehren *D.*
Zkluckugem *fut.*, owati, *sl.* verdrehen, seine Worte anders deuten.
Zkmássem *fut.*, sati, *sl.* zerzausen.
Zkmetilý 3. sehr veraltet.
Zkmjnjm, s. wykmjnjm.
Zkoljm *fut.*, il, iti, z. B. gehně, tele, skopce, schlachten, abstechen, mactare.
Zkolowadlo, *a, n.* s. skolowadlo.
Zkontraktělý, kontrakt, clinicus.
Zkontraktjm *fut. ex*, ěl, ěti, kontrakt werden, clinico morbo affici, arthritide laborare.
Zkopám, s. skopám u. kopám.
Zkoprnjm, einschlafen, v. Gliedern? s. brnjm, trpnu.
Zkorawjm, ěti, s. skorám: země, *P.*
Zkořistugi *fut.*, s. kořistugi.
Zkormautjm *fut.*, s. kormautjm.
Zkowám, al, ati, s. zkugi.
Zkožnatjm *fut. ex.* ěl, ěti, lederartig werden: ssupina mandlowá zkožnatj, *Vel.*
Zkracugi, verkürzen, s. krátjm.
Zkrapnu, *fut.* nauti, s. zcepenjm, *Le.*
Zkrátka, *adv.* kurz, kurz u. gut, breviter, verbo.
Zkřehlý, 3. erstarrt, starr, rigidus.
Zkřehnu *fut. ex.*, hl, hnauti, erstarren, starr werden, z. B. zymau, vor Kälte, rigescere, torpescere.
Zkřepenjm, s. verb. u. střepenjm.
Zkřjesým *fut.*, yti, *sl.* s. wzkřjsým.
Zkřiwjm, - se, *fut.* s. křiwjm, - se.
Zkrwawělý 3. blutrinstig, folg.: z wogák; nost, i, *f.* blutrinstige Beschaffenheit, cruenta forma.
Zkrwawjm, *fut.* il, iti, blutig machen, cruentare, cruentum reddere.
Zkuchám *fut.*, s. kuchám: hanebně zkuchán a zamordowán, *Vel.*
Zkugi *fut.*, zkul, zkauti, umschmieden, recudere; 2) s. vkugi.
Zkulhawjm *fut.*, s. okulhawjm.
Zkundoljm, *fut.*, s. kundoljm.
Zkurwjm se *fut.*, s. zmrhati se.
Zkussená, é, *f.* folg. 2): pro zkussenau to činj, *Com.*
Zkussenj (v. zkusým), s. zkaussenj 1), 2); 2) Erfahrung, a) Kenntniß, *f.* peritia; b) wenn man durch sich selbst etwas erfährt, versucht, empfindet sc. experientia &c. usus.
Zkussený 3. *part. p.* versucht, probirt, tentatus, expertus; b) bewährt, erprobt, certus: z-né lékařstwj; 2) erfahren, Kenntniß habend, peritus; - nost, i, *f.* s. zkussenj 3).
Zkussugi, owal, owati, s. zkusým.
Zkusylý 3. s. zkussený 2), *Syl.*
Zkusým *fut.*, yl, yti, *reg. gen.* prüfen, spectare, explorare, probare; 2) versuchen, einen Versuch machen, tentare, experiri, periculum facere; 3) erfahren, a) Erfahrung v. etwas durch sich selbst bekommen, etwas selbst finden od. versuchen, experiri, sentire; c) s. okusým.
Zkwárjm, *fut.*, iti, *sl.* s. zkántrjm u. kwárjm.
Zkwetám (zkwětám), ati, s. zkwetu
Zkwetlý 3. aufgeblüht, florens.
Zkwetu, u. zkwetnu *fut.*, tl, tnauti, aufblühen, efflorescere.
Zkwjljm, anfangen zu weinen,

inWeinen ausbrechen, in lacrymas solvi; ſ. kwjljm.
Zkynu, *fut.*, ul, auti, aufgeben, wie der Teig, effervescere, fermento, (auch ohne fermento) intumescere, auch fermentescere.
Zkynulý 3. aufgegangen, ſ. vorh.
Zkypřjm *fut.*, iti, auflockern, mollire, solvere, laxare: - zem.
Zkyſám, zkyſſi, *fut.* ſ. kyſám.
Zkyſeljm *fut.*, iti, eigentlich ſauer machen, acidum reddere; 2) erbittern, exacerbare, iram movere alicui: ſpolu ge zkyſelil a ſwadil, *Haj.*
II. *rec.* z-iti ſe, ſauer werden, acescere; 2) ſich erbittern, zornig werden, exacerbescere.
Zkyſlý 3. ſ. kyſelý; zkyſlé olowo, Bleyzucker?
Z'ačnjm *fut*, ěl, ěti, hungrig werden, famelicum fieri.
Zlacnjm *fut*, něl, něti, *sl.* ſolg.
1. Zlacynjm *fut.*, ěti, ſ. lacynjm.
2. Zlacynjm, iti, wohlfeil machen?
Zlahnem, *fut.*, hla, *sl.* ſ. ſlehnu.
Zlakomělý 3. ſ. lakomý.
Zlakomjm *fut.*, ěl, ěti, geizig werden, avarum fieri.
†Zlámanina, y, *f.* Beinbruch, *m.*
Zlámawý 3. zerbrechlich, fragilis; - woſt, i, *f.* - keit, - itas.
Zlámi *fut*, al, ati, brechen, etwas zerbrechen, frangere, confringere, rumpere: děd hlawu zlomil, *K.*
II. *rec.* z-ti ſe, brechen, entzwey gehen, frangi, confringi, rumpi.
Zlapám *fut. fr.*, al, ati, ſ. lapjm.
Zlaſkomjm *fut*, ěti, ſtumpf werden, d. Zähne, obstupescere.
Zlátám, *fut.*, al, ati, zuſammen ſtoppeln, conflare.
Zlatauſſek, ſſka, *m.* Goldkind, dulcissimus, dulcissima, -um.
Zlatě, *adv.* z. B. zlatě žlutý, goldfarbig, aureus, aureolus, fulvus.
Zlátenice, *f. sl* Gelbſucht, *f.* icterus
Zlatice, *f. sl.* ſ. zlatoleyčj.
†Zlatjm, il, iti, golden, vergolden, inaurare; fig. zlatilo beſýdku ſlunce, *Neg.*
Zlatka, y, *f.* ſ. zlatowka.
Zlatnice, *f.* des Goldſchmieds. Frau, uxor (marita) aurificis.
Zlatnjčka, y, *f. sl.* vorh.
Zlatnický 3. d. Kunſt der Goldarbeiter betreffend.
Zlatnictwj, *n.* d. Kunſt der Goldarbeiter.
1. Zlatnjk, a, *m.* Goldſchmied, Goldarbeiter, aurifex.
2. Zlatnjk, u, *m. sl.* Eingulden ſtück.
Zlato, (*K.* auch zlatto), a, *n.* aurum; ryzý, čiſté zlato, Feingold, aurum obryzum, sincerum; ſtrogené zlato, künſtliches Gold, aurum artificiosum; dwognáſobné z., Doppeltgold, a. duplicatum; proſté z., Zwiſchg., *n.* a. foliatum, mistum; praſkacý (praſkawé) z., Kniſterg., Rauſchg., Flitterg., bractea aurichalci; picý zlato, Goldtinktur.
†Zlatochwoſtka, y, *f.* zroſtlina, chrysurus.
Zlatoděg, e, *m.* Goldmacher, Adept, *m.* alchymista; - ſký 3.; - gſtwj, *n.* Goldmacherey, *f.* alchymia.
Zlatohlaw, u, *m.* goldener Brocat, ein mit Gold geſchmücktes Kleid, vestis aurata; 2) Goldatlas, Goldſtoff, aurum textile.
1. Zlatohláwek, wka, *m.* Gimpel, Goldfink, *m.* pyrrhula; 2) Goldkäfer, scarabeus auratus. *Linn.*
2. Zlatohláwek, wku, *m.* Goldwurz, *f.* wilde Lilie, türkiſcher Bund, lilium martagon, *Linn.*

Zlatohlawnjk, *a, m.* -nice, *f.* der, die den goldenen Zeug verkauft.
Zlatohlawowý 3. mit Gold geschmückt, auratus.
Zlatoleyřj, *n.* Goldweide, Dotterweide, salix vitellina, *D.*
†Zlatolist, u, *m.* zrostlina, chrysophyllum.
†Zlatoplod, u, *m.* zrostlina, chrysobalanus.
Zlatořjtek, tka, *m.* Weißdornspinner, phalaena bombyx chrysorhea, *Linn.*
Zlatostřjbřj, s. zlato proste, *D.*
Zlatotepec, pce, *m.* Goldschläger, bractearius.
†Zlatotrůnný 3. goldenthronend, χρυσόθρονος, *Neg. Il.*, *P.*
Zlatovstý 3. Goldmund, chrysostomus.
Zlatugi *fut.*, owal, owati, umschwärmen, umlaufen, percurrere: wsseckę vlice a kauty zlatowati, Tesák.
Zlatusský 3. *sl.* ganz golden; 2) Schmeichelwort: můg zlatusský!
Zlatowka, y *f. sl.* ein Guldenschein od. Bancozettel.
1. Zlatowlásek, ska, *m.* v. goldgelben Haaren, auricomus
2. Zlatowlásek, sku, *m.* Goldhaar, *n.* chrysocoma, *Linn. D.*
1. Zlatý, ého, *m.* ein Gulden, insg. florenus, (aureus rhenanus.)
2. Zlatý 3. golden, aureus; zlatá žeň, Goldernd te, fig. *Vel.* zlatý penjz, Goldstück, *n.* aureus numus; 2) allerliebst, dulcissimus: můg zlatý Pawljčku! s. auch důl.
Zlaupjm, *fut.*, il, iti, *imp.* zlup, berauben, plündern, spoliare, diripere.
1. Zle, *adv.*, *comp.* hůře u. hůř, *superl.* neyhůře u. neyhůř, böse, male, improbe; 2) schlimm, male; 3) übel, male.
2. Zlé, ého, *n.* Übel, *n.* malum, infortunium: s welikým zlým těch zemj, *Vel.*
Zléhám, s. sléhám, *B.*
Zlehčilý 3. gering, levis.
Zlehčjm, *fut.*, iti, erleichtern, leichter machen, levare; 2) geringer machen, attenuare: zlehčenj mince na zrnu, *Vel.* 2) schänden, verunehren, dedecorare, dehonestare; 3) verachten, vilipendere.
II. *rec.* z-ti sobě (sy), vorh. 3.)
Zlehčugi, owal, owati, vorh.
Zlehky, *adv.* langsam, *Preß.*
Zléhnu, zljhnu se, s. wyljhnu se.
Zlenjm *fut.*, ěl, ěti, faul werden, pigrescere, segnescere.
Zleniwjm *fut.*, ěl, ěti, vorh.
Zlepcem, *fut.* ptati, *sl.* verschlicken.
Zlepssjm, *fut.*, il, iti verbessern, a) v. Fehlern befreyen, emendare, corrigere; b) bessern, besser machen, mutare in melius, meliorem reddere: důchody chrámu zlepssil, *K.* zlepssenj swobod, *Com.*
Zlepssitel, e, *m.* Verbesserer, *m.* emendator, corrector.
Zlepssugi, owati, s. zlepssjm.
Zletilý 3. mannbar, puber, pubes.
Zlezu. *fut.*, zl, zti, durchkriechen, (*act.*), perrepere, perreptare; s. auch slezu.
Zleyduch, a, *m.* Bösewicht, *m.* scelus.
Zležely 3. s. zaležely, verlegen.
Zležjm se, *fut.* s. zaležjm se.
Zljbám *fut.*, al, ati, abküßen, mit Küßen bedecken, deosculari.
Zljčjm *fut.*, *obs.* s. počjtám.
Zlidnjm, il, iti, bevölkern?
1. Zlihám *fut.*, *sl.* al, ati, s. selhu.
2. Zljhám, s. sléhám.

Zloba, y, *f. obs.* & *sl.* s. zlost.
Zlobina, y, *f.* böse Menschen, nequam, improbum genus hominum.
Zlobjm, il, *iti*, zornig machen, iratum reddere, irritare, iram alicujus concitare.
II. *rec.* z-iti se, zürnen, irasci: zlobj se na wssecky, *Cyr.*
Zlobiwec, wce, *m.* ein zorniger Mensch, iracundus.
Zlobiwý 3. s. zlostný; 2) bösartig, malignus: zlobiwý wřed, *Vel.* -wě, *adv.* s. zlostně; -wost, i, *f.* s. zlost: b) -gkeit, *f.* -nitas.
Zloboch, *a*, *m.* ein wüthender, unsinniger Mensch, homo furibundus; 2) s. ďábel, zlý duch, *Syl.*
Zločin, u, nicht üblich, s. zločinstwj.
Zločinec, nce, *m.* Übelthäter, Missethäter, Verbrecher, maleficus, malefactor, sons; -nkyně, *f.* -inn, -inn, *f.* malefica, *D.*
Zločinný 3. boshaft, a) geneigt andern zu schaden, malitiosus; b) gottlos, pravus, improbus; zločinný kus prowesti, *Syl.* -nnost, i, *f.* Bosheit, a) Geneigtheit zu schaden, malitia; b) Gottlosigkeit, improbitas, malitia.
Zločinstwj (zločinstwo, *a*,) *n.*, Übelthat, Gräuelthat, Missethat, *f.* Verbrechen, *n.* maleficium, malefactum.
Zloděg, *e*, *m.* Dieb, *m.* fur; obecný zloděg, peculator, *Syl.* když zloděg dozrá, sám se na ssibenicy dá, *prov. Syr.*
Zlodějíček, čka, *m. dim.* ein kleiner Dieb, Spitzbübchen, furunculus.
Zloděgka, y, *f.* Diebinn, fur; 2) Raubbiene, *f.* fucus.
Zloděgský 3. diebisch, furax.
Zloděgstwj, *n.* Dieberey, *f.* Diebstahl, *m.* furtum.

Zlohám, al, *ati*, *sl.* s. selhu.
†Zlohlasničný rým, ein übellautender Reim, wie: hlas - wás.
Zloleyce, *m.* Flucher; -eykyně, *f.* -inn, diris verbis utens.
Zlomeček, čku, *m. dim.* v. folg.
Zlomek, mku, *m.* Bruchstück, *m.* fragmentum; zlomky lodj, *K.*
Zlomjm *fut.* il, iti, s. zlámi; stalo se! zlomiti tomu hlawy giž nelze factum infectum reddi nequit, Ohl.
Zlomugi, owal, owati, vorh.
Zlomyslný 3. -nost, s. zlowolný.
†Zloplod, u, *m.* zrostl., sapium.
†Zlopowěstnjk, *a*, *m.* folg.
Zlopowěstný 3. berüchtigt, übel berüchtigt, infamis, malae famae; -ně, *adv.* -iter: z-ně žjti.
Zlořečenj, *n.* Fluchen, *n.* dira verba, exsecratio; 2) folg.
Zlořečenstwj, *n.* Fluch, *m.* a) Verwünschung, detestatio, exsecratio; b) Drohung eines Unglücks, comminatio mali; c) Unglück, *n.* malum; od. Strafe, *f.* poena.
Zlořečený 3. verflucht, devotus, detestatus; 2) der gern flucht, maledicus; 3) schädlich, improbus, scelestus; 4) unglücklich, gestraft, poenae, malo subjectus.
Zlořečjm, il, *iti*, fluchen, a) Flüche hersagen, maledicere, diris verbis uti; b) verfluchen, α) v. Gott, poenam minitari; β) v. Menschen, exsecrari, detestari; někomu, jemand, aliquem, od. maledicere alicui.
Zlořečnjk, nicht üblich st. zloleyce.
Zlosmutný 3. *Ryb.*
Zlost, i, *f.* Bosheit, a) Geneigtheit zum Zorne, Hitze, iracundia, saevitia animi; b) Geneigtheit zu schaden, malitia; c) Gottlosigkeit, *f.* improbi-

tas, malitia; d) eine böse That, scelus, flagitium.
Zlostjm se, il, iti, zürnen, irasci.
Zlostliwý 3. *sl.* bösgesinnt.
Zlostnjk, *a, m.* s. zloboch; 2) s. zlosyn 1), *Ps.* 38, 9. 3) böser Geist, malus genius; -nice, *f.* s. furye.
Zlostný 3. boshaft, a) zum Zorne geneigt, hitzig, iracundus; b) geneigt andern zu schaden, malitiosus, improbus; d) gottlos, pravus, improbus; - ně, *adv.* - de; b) - se; c) - ve, - be.
Zlosyn, *a, m.* Bösewicht, *m.* maleficus, flagitiosus; 2) des Lasters der beleidigten Majestät überweisen, laesae majestatis reus; - nný 3. s. zlotřilý, *D.*; - stwj (-stwo, *a,*) *n.* Gräuelthat, *f.* crimen, flagitium: zlosynstwo a aukladowé proti otcy; 2) das Verbrechen der beleidigten Majestät, crimen (laesae) majestatis.
Zlota, y, *f. sl.* s. zlost.
Zlotřilý 3. ruchlos, verrucht, lasterhaft, flagitiosus, profligatus; - lost, i, *f.* - sigkeit.
Zlotřjm se *fut.*, il, iti, lasterhaft, verrucht werden, profligatum, nequam fieri.
Zlotřugi se, owal, owati se, vorh.
†Zlowěsstěc, ěce, *m.* Unglücksseher, vates malorum, *P. Il.*
Zlowolný 3. übelgesinnt gegen jemand, hämisch, malivolus, hostiliter affectus; - ně, *adv.* - le: zlowolně se w hřjchy nawracugj, *K.* - nost, i, *f.* üble Gesinnung gegen jemand, invidia, invidentia, malevolentia, *Syl.*
†Zlowýražnj rým, eine Art schlechter Reime, wie: chléb-střep.
Zlý 3. *comp.* horssj, *superl.* neyhorssj, böse, a) schlecht, malus; zlé wjno; zlé pljce, kranke Lunge; b) schlimm, malus; c) heftig, hitzig, *α*) v. Personen, iracundus, vehemens, saevus, acer; *β*) v. Thieren, acer, vehemens, saevus; d) zornig, iratus; e) übel, schädlich, malus, noxius; f) übel od. schändlich, turpis; g) bösartig, z. B. Krankheit, malus, malignus; h) gottlos, malus, improbus, pravus; i) *sl.* verdorben: zlý stuol.
Zmáchám, al, ati, s. zmákánj.
Zmachlám, *fut.*, al, ati, s. zmotám.
Zmačkám *fut.*, zerquetschen, conterere, obterere, *Vel.*
Zmáhám se, ati se, s. zmohu se.
Zmak, *a, m.* s. zmok.
Zmákám, ati, s. zmočjm, *Pref.*
Zmaládnjm *fut.*, ěti, s. maládnjm.
Zmalen, u, *m.* der verjüngte Maßstab, *m.* scala geometrica, *D.*
1. Zmaljm *fut.*, el, eti, klein werden, abnehmen, diminui.
2. Zmaljm *fut.*, il, iti, klein machen, verringern, diminuere, *D.* chléb zmalený, *Pr.*
Zmálomocnjm *fut. ex.*, ěl, ěti, erkranken, in morbum incidere; üblicher 2) den Aussatz bekommen, lepra adfici.
Zmálomyslnjm *fut. ex.*, ěl, ěti, kleinmüthig werden, desponderе animum.
1. Zmalugi *praes.*, owal owati, s. zmaljm.
2. Zmalugi *fut.*, owati, jemand übel zurichten, male mulcare, *D.*
Zmámenj, *n.* Verblendung, a) Verblenden, *n.* obcoecatio; b) das Verblendet seyn, coecitas, error, obcoecatio.
Zmámjm *fut.*, il, iti en, verblenden, dem Verstande nach, coecare, obcoecare, coecum reddere aliquem, aciem mentis praestringere.

Zmar, u, m., pl. zmary: na zmar přigjti, verderben, verloren werden, pessum ire.
Zmařilý 3. d. i. zmařený, s. folg.
Zmařjm fut., il, iti, en, verderben, vernichten, corrumpere, inanire: dcera na poctiwosti zmařena, - geschwängert, Pr. 2) unnütz zubringen, perdere, B. II. rec. z-iti se, inanire se, abdicare se, Kil. 2, 7. 2) s. zmrhati se, v. Töchtern.
Zmatečný 3. z. B. zmatečný půhon, unrechtmäßige Ladung (Citation), vocatio injusta (haud legitima).
Zmatek, tku, m. Verwirrung, Unordnung, Zerrüttung, f. implicatio, perturbatio, confusio.
Zmatený 3. verwirrt, in Unordnung, zerrüttet, beunruhigt, z. B. Haar rc. turbatus, conturbatus, perturbatus, perplexus; so auch Verstand, Gemüth, turbatus, turbidus, conturbatus, perturbatus; - nost, i, f. s. zmatek; 2) Verlegenheit, perturbatio.
Zmařhám fut., al, ati, folg.
Zmatu fut., zmátl, zmásti, zmaten, imper. zmať, s. smatu; b) beunruhigen, z. B. das Gemüth, perturbare; zerrütten, implicare, turbare, conturbare, perturbare.
Zmaza, y, f. Fleck, m. Mackel, machula, (bey einigen Neuern).
Zmažám, zmaži fut., zmazal, zmazati, zmazán, imper. zmaž, beschmieren, besudeln, illinere, perlinere, ungere, perungere, foedare, inquinare; (smažám, auslöschen - -).
Zmecy fut., zmetati, s. pomecy.
Zmek, a, s. zmok; b) mor. s. zmyge.
Změkčjm fut., il, iti, erweichen, weich machen, z. B. Horn, Holz, Beule rc. mollire, mitigare, mitificare; - čenj, n. verb.
Změkčugi, owal, owati, vorh.
Změknu, fut., kl, knaut, weich werden, molliri, mollem fieri.
Změlčjm, fut., il, iti, seicht machen: změlčil řeku, Cyr.
Zmeli fut., zemlel, s. pomeli.
Změlknu fut., kl, nauti, seich werden, Leschka.
Změlnjm, fut., il, iti, auflockern, z. B. d. Erde, mollire, solvere.
Zmelugi, owati, zermalmen, Ryb.
Změna, y, f. s. proměna.
Změnjm fut., il, iti, s. proměnjm: twář geho se změnila, er entfärbte sich, expalluit, D.
Zmenssjm fut., s. vmenssjm.
Zmerawjm fut., ěl, ěti, sl. starr werden, derigere.
Změřjm fut., il, iti, abmessen, metiri, emetiri, demetiri.
Zmesskám fut. s. zamesskám.
Změt, u, m. Wirrwarr?
Zmetám, s. pometám 2).
Změtawka, y, f. verwirrt Stroh, D.
Zmetek, tku, m. eine verworfene Frucht, Kalb rc. Mißgeburt, f. monstrum; 2) Abart, f. degeneratio, D.
Zmetenec, nce, m. ein verworrener Mensch, homo confusus.
Zmetenice, f. Abartung, s. zmetek.
Zmjlám, ati, nagen, benagen, derodere, Syl. 2) s. zmeli.
Zmilelička, y, f. ol. s. milenka.
Zmilelý 3. ol. s. přemilý.
†Zmilostněnj, n. Begnadigung?
Zmjněnj, n. s. zmjnka.
Zmjněný 3. part. p. besagter.
Zmjnjm, nach Syl. zmjnjm se, (wenig üblich) fut., il, iti, erwähnen, o něčem, einer Sache, memorare, commemorare, tangere, mentionem facere (injicere) rei.

Zmjnka, y, *f.* Erwähnung, *f.* commemoratio, mentio; zmjnku vdělati, Erwähnung thun, mentionem facere.
Zminu *fut.*, s. minu: milost Bozj nezmine.
Zmiňugi, owati, s. zmjnjm.
†Zmjrnjm, *fut.*, il, iti, mäßigen, moderare: lásku zmjrniti.
Zmjtám, al, *ati*, hin u. her werfen, z. B. wie das Meer d. Schiffe 2c. jactare; hlawau zmjtati za někým, *R.* 2) worfeln, ventilare; 3) s. smjtám 2); -ánj, *n. v.*
II. *rec.* z-ti se u. sebau, hin u. her geworfen werden, jactari, agitari; 2) sich erheben, attolli, *Jer.* 46, 7.
Zmjtař, e, *m.* Schütter der Münzstücke in den Glühofen, injector.
Zmizým *fut.*, el, *eti*, verschwinden, evanescere, se subducere.
Zmládi, s. mládě.
Zmladjm se, *fut.*, s. mladiti se 1) 2).
Zmladnu *fut.*, s. mladnu.
Zmlátjm *fut.*, il, iti, cen, abprügeln, abpuffen, verberare.
Zmlazugi, owati, s. zmladjm.
Zmlknu *fut.*, s. vmlknu.
Zmnohonásobjm *fut.*, il, iti, vervielfältigen, multiplicare, *Syl.*
Zmnozjm *fut.*, iti, s. rozmnozjm.
Zmochlaný 3. kauderwälsch, obscurus, *D.*
Zmočjm *fut.*, il, iti, naß machen, madefacere.
Zmocněný 3. *part. p.* v. folg.
Zmocnjm *fut.*, il, iti, bekräftigen, stärken, confirmare, roborare; 2) bevollmächtigen, plenam potestatem rei dare alicui, od. potestatem rei dare alicui; 3) vergrößern? - nění, *n. v.*
II. *rec.* z-iti se, sich fest machen, mächtig, überhand nehmend werden, confirmari, firmiorem reddi, *B.* 2) sich bemächtigen, bemeistern, z. B. mjsta, ... měnj, *B.* eines Ortes, der Wissenschaft, potiri re, in potestatem suam redigere.
Zmocňugi, -se *fut.*, owati se, ver...
Zmodralý, s. zamodralý.
Zmodrám *fut.*, al, ati, blau werden, livescere.
Zmohu, s. přemohu: chlast ho zmohl, der Trunk hat ihn übernommen.
II. *rec.* zmocy se, überhand nehmen, invalescere, crescere, ingravescere.
Zmohzjm *fut.*, s. zhmozdjm, *Vel.*
Zmok, a, *m.* (zmak, zmek) *sl.* & *siles.* ein Geld zubringender Geist od. Hausgott, in Gestalt eines nassen Hühnleins.
Zmoklý 3. naß, vom Regen, pluvia madefactus.
Zmoknu *fut.*, zmokl, zmoknauti, beregnet werden, pluvia madefieri, pluvia humectari.
Zmořjm *fut.*, il, iti, s. zmočjm.
Zmolowatjm *fut.*, s. molowatjm.
Zmordugi, s. pomordugi.
Zmořjm *fut.*, il, iti, abhungern, fame conficere; zmořiti se, sich abhungern, fame conficere se od. confici; 2) abmergeln, enervare, attenuare, exhaurire; bis zum Tode quälen. 3) beitzen, macerare: w octě zmořené neužitečné železo, *Vel.*
Zmotám *fut.*, al, ati, verwirren, implicare, impedire, turbare, conturbare, perturbare.
Zmotanina, y, *f.* Gewirre, *n.* perturbatio.
Zmotrchám *fut.*, al, ati, s. zmotám.
Zmozdjm, s. zhmozdjm.
Zmožený 3. *part. p.* v. zmohu; 1) entkräftet: zmožená po porodu.
Zmozolowatjm *fut.*, ěl, ěti, s. mozolowatjm, Schwiele bekommen.

Zmrazek, zku, *m.* (hruda), Holper, *m.* salebra, *D.*
Zmrazkowitý 3. holperig, salebrosus, *D.*
Zmrhám *fut.* al, ati, verschwenden, effundere, profundere, perdere; auch verscherzen, z. B. milost něčj, z., 2) zu Falle bringen, entehren, schänden, schwächen, stupriren, vitiare, stuprare, pudicitiam eripere.
II. *rec.* zmrhati se, zu Falle kommen, vitiari, stuprari.
Zmrlý 3. s. mrtwý, *Com.*
Zmrsk, u, *m f.* Kluft, *f.* fibra: křjžowý z. Kreuzkluft, fibra transversa; s. auch dražowitý u. hant.
Zmrskám *fut.* (mehrere) s. mrzkám.
Zmrtwělý 3. erstarrt, ohne Empfindung, (startsüchtig), torpidus; -lost, i. *f.* Erstarrung, Empfind-slosigkeit, torpor, stupor.
Zmrtwěnj *n.* s. rohr. - lost.
Zmrtwjm *fut.* ěl, ěti, erstarren, empfindungslos werden, obstupescere, torpescere.
1. Zmrzle, -látko, *a, n.* Hagapfeel v. der sauern Art.
2. Zmrzlé, ého, *n.* Gefrorenes *D.*
1. Zmrzljk, *a, m.* ein für Kälte empfindlicher Mensch, frigoris impatiens.
2. Zmrzljk, u, *m.* böhmischer alter weißer Groschen.
Zmrzlina, *y, f.* vorh. *D.*
Zmrzlý 3. erfroren, a) was durch den Frost umgekommen, quod frigore periit. b) starr v. der Kälte, rigidus; moře zmrzlé, Eismeer, *n.* mare glaciale.
Zmrznu *fut. ex.*, zl, znauti, erfrieren, a) durch den Frost umkommen, frigore perire. b) sehr frieren, erstarren, frigore rigere.
Zmrzý se mi ti ıc. *impers.* folg.
Zmrzým sobě *fut.*, el, eti, es verdrießt mich etwas, ist mir schon zum Verdruß, taedet me, *K.*
Zmuchlám, *fut.*, verfitzen, s. zmotám
Zmučjm *fut.*, il, iti, martern, foltern, torquere, cruciare, excruciare.
1. Zmudřjm *fut.*, ěl, ěti, gewitzigt werden, sapere, *D.*
2. Zmudřjm *fut.*, iti? klug machen?
Zmusskawjm *fut.*, ěl, ěti, *sl.* Würmer in sich bekommen, vom Getreide, v. Erbsen ıc.
Zmustrugi *fut.*, s. mustrugi 1.)
Zmužilý 3. tapfer, fortis. 2) (selten) mannbar, männlich, virilis; -le, *adv.* fortiter, strenue, -lost, i, *f.* Tapferkeit, *f.* fortitudo.
Zmužjm se *fut.*, s. zsrdnatjm, *K.*
Zmyge *f.*, Unke, Hausschlange, *f.* coluber od. coluber herus, *L.*
Zmygi, zmýti *fut.*, s. mégi.
II. *rec.* z - ti se, baden, balneare.
Zmyksugem *fut.*, owal, owati, *sl.* zerzausen, lacerare.
Zmýljm *fut.*, il, iti, fehlen, errare, Spr. 2, 7. 2) vorübergehen, fehlgehen, praeterire, Job. 6, 15 3) fehlschlagen, fallere: zmýlj naděge, střelce, *K.* -lučisstě, Ž. l., sstěstj, *Vel.* zmýlena gest naděge Francauzů, *Id.* ta rada ge zmýlila, *Id.* obáwá se, aby mu nezmýlilo, *Id.*
Zmylný 3. irrig. 2) trieglich, fallax.
Zmyssjm se, iti *sl.* kollern? v. Pferden.
Zmysslinek, nku, *m.* s. smysslénka.
Znáč, e, *m.* Kenner? peritus.
1. Značený 3. *sl.* s. znamenaný.
2. Znáčený 3. *sl.*, *Lypt* s. zděsený.
Znachor, a, *m. sl.* Bengel, gleichsam ungestaltetes Kind, (Schimofw.)
Značjm, il, iti, *sl.* s. znamenám.
Značky, *adv. sl.* s. znak.
Značný 3. *sl.* ně, s. znamenitý-tě, 1.)
Znáhla, plötzlich, subito repente.
1. Znak, *adv.* rücklings, rückwärts,

retro, retrorsum; ležj(spj) znak (na znak) er liegt(schläft) rücklings, jacet (dormit) supinus; s Ludwjkem (králem Uherským) se kůň znak do bahna přewrátil, *Vel.*

2. Znak, u, *m. sl.* s. znamenj, Mahl, *n.*

† Znalý 3. kennbar, insignis, notabilis; -lost, i, *f.* -keit, *f.*

Znám, al, ati, kennen, a) Kenntniß v. jemand od. etwas haben, novi: znám ho, ich kenne ihn; znagj, kam se o sprawedlnosti swé otjkati magj, Pr. znáti dáti, anzeigen, zu wissen thun, wissen lassen, indicare, *Syl.* znáti dánj s. oznamenj, *Id.* 2) erkennen, bemerken, wahrnehmen, agnoscere. 3) s. vmjm: znal zpjwati *Puchm. & sl.*

II. *rec.* znáti se, sich bekennen, profiteri: k náboženstwj ewang. se znáti; B. se k takowým ctitelům znáti nechce, *K.* 2) eingestehen, fateri: znáti se w tom, že nevmj; k něčemu se znáti, buď zřegmě neb okolkem; kewssemu se dobrowolně znal; 3) kennen, intelligere: znáti se na obrazy, *D.*

Znamenám, al, ati, zeichnen, mit einem Zeichen versehen, signare, notare. 2) merken, wahrnehmen, animadvertere, observare, sentire. 3) bedeuten, anzeigen od. heißen, v. Wörtern, significare, valere, sonare. seyn, gelten, esse, valere: má služba mnoho neznamená; ten muž mnoho znamená.

Znamenaný 3. *part. pass* gezeichnet, signatus, notatus.

Znamenj, *n.* Zeichen, *n.* signum, nota. 2) Anzeichen, *n.* omen: šťastné znamenj, *Cyr.*

Známjm se, s. seznámiti se.

Znamenitý 3. merklich, bedeutend, notabilis, conspicuus, insignis: znamenité [illegible] zdělal, *Vel.* 2) merkwürdig, notabilis, notatu dignus, insignis, memorabilis, notandus. 3) vorzüglich, excellens, praestans, eximius, egregius, praecipuus; -tě, *adv.* -biliter insigniter. 2) eximie, egregie, excellenter, praecipue: znamenité nebezpečná wěc -nost, i, *f.* Vorzüglichkeit, *f.* praestantia.

Znamenka, y, *f.* Spur, *f.* Zeichen, *n.* vestigium: z některých měst ani znamenky nezůstalo.

Známjm se, iti, sich bekannt machen, notescere, innotescere, *S.*

Známka, y, *f.* Zeichen, Kennzeichen, *n.* Marke, dergleichen z. B. der Färber ausgiebt, das zum färben gebrachte daran zu erkennen, signum: nařezánjm známky dělá, *R.*

† Známkugi, owal, owati, mit dem Akzente bezeichnen, *D.*

Známost, i, *f.* Kenntniß *f.* scientia, notitia, cognitio, z. B. něčeho, v. etwas, alicujus rei. 2) Bekanntschaft, das Kennen einer Person od. Sache, notitia rei &c.; ist es so viel als Umgang, Vertraulichkeit, so steht familiaritas, usus.

Známý 3. (*abs.* znám, známo), bekannt, a) bewußt, was ich od. andere kennen od. wissen, notus, cognitus. b) der bekannt mit jemand ist, notus, auch familiaris, wenn's soviel ist, als vertraut, od. mit dem man Umgang hat, z. B. známý, ein Bekannter, notus, můg, v. mir, mihi od. familiaris mihi; gak (wůbec) známo, bekanntermaßen, uti notum; -mě, *adv.*

†Znamýnko, a, n. Akcent, m.
Znamýnkugi, s. známkugi.
Znapágjm fut., el, eti, tränken, mehrere, potum exhibere.
†Znatel e, m. Kenner, z. B. der Sprache, peritus, D. -lkyně, f. Kennerinn, f. perita, D.
Zňatřtjm fut. ex., il, iti, wittern, odorare, sentire: gak náhle geg zňatřj.
Znátssenýȝ.sl.Nitr.mitSchnupfen behaftet, gravedine affectus.
Znechutnjm fut., ěl, ěti, zum Ekel werden, nauseari: wjno až do znechutněnj do sebe legj, K.
Zneduživělý 3. erkrankt.
Zneduživjm fut., ět, s. znemocnjm
Zneljbjm se fut. ex., il, iti, mißfallen, displicere, Com.
†Znělka, y, f. Sonette, f.
†Zněmčilý 3. deutsch geworden, insgem. germanizatus.
†Znemčjm fut., iti, verdeutschen, germanice interpretari.
†Zněmčjm se fut., il, iti, deutsch werden, germanum fieri.
Znemocnjm fut., ěl, ěti, erkranken, in morbum cadere (incidere), aegrum fieri, aegrescere.
.Znenáhla, adv. allmählich, nach u. nach, sensim, paulatim, pedetentim; langsam, lente: chodit.
Znenáhlost, i, f. Zauderung, Langsamkeit, Bedenklich-t, cunctatio.
Zněnj, n. Klingen, n. sonitus, sonus; das helle, tinnitus; zněnj w ussjch, das Klingen der Ohren (als ein unangenehmer Zufall), tinnitus aurium. 2) Laut, m. Lauten, n. Sinn, m. tenor: wedlé zněnj proroctwj, zákona.
Znepokogjm fut., s. nepokogjm.
Znesstěstj se, impers. ilo, iti se, nicht gerathen, male evenire, Syl.
Zneuctjm, fut., il, iti, entehren.
Znewaha, y, f. sl. s. znewážený.
Znewážjm fut., il, iti, verachten.
Znewěstělý 3. sl. nach Weibern lüstern, mulierum cupidus.
Znewěstjm se fut., ěl, ěti, sl. nach fremden (jungen) Weibern lüstern werden.
Znewidomjm fut., ěti, erblinden.
Zničemnjm fut., ěl, ěti, zu nichts werden, vernichtet werden, ad nihilum venire, redigi. 2) sl. nichtswürdig werden.
1. Zničjm fut., el, eti, verb. 1), K.
2. Zničjm fut., il, iti, vernichten, zu nichts machen, zerstöhren, zu Grunde richten, ad nihilum redigere, delere, exstinguere.
Znik, u, m. Entstehen, Aufkommen, incrementum, progressus: zlému zniku nedáwali, K. Bohu winu dáwagj, že nemohau zniku mjti.
Znikám, al, ati, folg.
Zniknu fut. ex., kl, knauti, entstehen, z. B. různice, ein Streit, oriri, nasci, existere. 2) mit u. ohne Genitiv, entgehen, entrinnen, elabi, evadere, evitare, devitare, z. B. periculum.
Znjm, ěl, ěti, u. jti, imper. zni, part. zněgjcý, ertönen, sonare; auch tinnire, wenn es hell klingt: w ussjch znj, es klingt in den Ohren, aures tinniunt; zněla swatyně (zpěwem), B. to dobře znj, das läßt sich hören, D.
Zniwečjm, wočjm, sl., s. 2. zničjm.
Znog e, m. sl. & ol. Hitze; b) Schweiß
Znogemský 3. Znaimer, Znaimensis, Vel.
Znogený 3. ol. s. rozhřátý, Ruk. Kr.
Znogjm se, iti, sl. schwitzen, sudo.
Znogmo, a, n. Znoym, u, m. d. St. Znaim, Znaym, in Mähren, Znaima, Vel.
Znosým fut., s. snesu; 2) sl. ausschelten, objurgare.

Znowa, znowu, *adv.* von neuem, rursus, denuo.
Znowuzrozenj *n.* d. Wiedergeburt *f.* regeneratio, *B.*
Zňutra, *adv. sl.* v. innen, interius.
Znuzylý 3. verarmt; s. folg.
1. Znuzým *fut.*, el, eti, s. zchudnu.
2. Znuzým *fut.*, yl, yti, s. ochuzugi.
Zo, *sl.* statt s, se, mit, con, u. z.
Zob, u, *m.* d. Speise des Federviehes, esca; žlutý zob, Haffdorn, Stechdorn, hippophae, *Linn.* s. auch ptačj. 2) Schnabel, *m.* rostrum: zobem pochytiti.
Zobadlo, s. zubadlo (nach *R.* Mundstück, *n.* postomis.)
Zobám, al, ati, s. zobi.
Zobauwám *fut.*, v. mehr., s. obugi.
Zobecnělý 3. alltäglich geword., *J.*
1. Zobecnjm *fut.*, ěl, ěti, gemein werden, familiarem fieri, *Com.*
2. Zobecnjm *fut.*, il, iti, gemein machen, familiarem facere, *K.*
Zobecňugi, owati, vorh. *K.*
Zoberem *fut.*, brati, *sl.* pfänden.
II. *rec.* zobrati se, *sl.* sich dav. machen; 2) sich einand. heurathen.
Zobi, zobám, al, ati, mit dem Schnabel sammeln, rostro colligere.
II. *rec.* z-ti se, sich schnäbeln.
Zobkám, al, ati, *sl. dim.* leise mit dem Schnabel auflesen.
Zobky, *pl. m. sl.* halbgekochte Linsen, Erbsen, semicocta pisa &c.
Zobláčjm *fut.*, il, iti, v. mehrern, s. obleku, ankleiden, induere.
Zobudjm, -se *fut.*, il, iti, *sl.* s. wzbudjm, -se.
1. Zobyčegjm *fut.*, il, iti, in Gewohnheit kommen, zur Gewohnheit werden, invalescere: ten skutek zobyčegil, *Vel.*
2. Zobyčegjm se, vorh. *Lomn. D.*
3. Zobyčegjm sobě (sy) *fut.*, iti, sich angewöhnen, adsvescere: to sobě lidé z-ili, *Vel*, *Lomn.*
Zobyčegnjm sobě (sy) *fut.*, il, iti, vorh. Mnohé žalmy tak sobě zobyčegnili, že ge vměgj, gak rc.
Zoceljm *fut. ex.*, el, eti, zu Stahl werden, in chalybem verti, *D.*
Zochabělý 3. schlapp, remissus.
Zochabnu *fut.*, bl u. nul, schlaff werden, flaccescere.
Zochotnjm *fut. ex.*, ěl, ěti, aufgeweckt, hurtig, bereitwillig werd.
Zočjm *fut.*, il, iti, erblicken.
II. *rec.* z-iti se, Knospen (Aeuglein) bekommen, gemmascere: na winicých a sstěpnicých se giž zočilo, *Vel.*
1. Zoctjm, (*sl.* - se) *fut. ex.*, ěl, ěti, zu Essig werden, anlaufen, acescere: wjno zoctělo, *Pr.*
2. Zoctjm *fut.*, iti, essigsauer machen
Zockugi (se, *Ryb.*) owati, vorh.
Zodgjmám *fut.*, v. allem, s. od-ám.
Zodhalugi *fut.*, owati, v. mehrern, s. odhalugi, ausdecken, retegere.
Zodkládám *fut.*, alle, s. odkládám.
Zodekrýwám *sl.* folg.
Zodkrýwám *fut.*, ati, s. zodhalugi.
Zodmykám *fut. fr.*, s. odmykám.
Zodpowědný 3. verantwortlich, *D.*
Zodpowjm *fut.*, wěděti, verantworten, rationem reddere.
Zodrážjm *fut.*, alle, s. odrážjm.
Zodtjnám *fut.*, ati, alle, s. odtnu.
Zodtrhám, ati, alles, s. odtrhám: wssecky brány gim z-al, *Cyr.*
Zodtrhugi, owati, vorh.
II. *rec.* zod-ti se, sich losreißen, abreißen, v. allen: zodtrhowali se gim, *Com.*
Zodwjrám *fut.*, alle, s. odwjrám.
Zoháňám, ati, *sl.* s. se ženu.
Zohawjm *fut.*, il, iti, s. ohawjm.
Zohybugi, owati, *sl.* biegen.
Zohyzdjm *fut.*, il, iti, s. ohyzdjm.
Zohyždugi, owati, vorh.
Zokl, u, *m.* Zockelstein, Anlagstein

(Bauk.), lapis contiguus terræ.
Zolhám *fut.*, ati, *sl.* s. selhu, lügen.
Zolwica, y, *f. sl.* Manns-Schwester.
Zomálám *fut.*, ati, *sl.* zerkauen, all.
Zonačjm *fut.*, il, iti, abändern.
Zopálám *fut. ex.*, al, ati, aus-schwingen, durch Schwingen reinigen, eventilare, ventilando purgare; 2) fig. durchhecheln (jemand); zopálané tlachy, abgedroschenes Geschwätz.
Zopjchám *fut.*, ati, s. opjchám.
Zoprawugi *fut.*, alle, s. op-jm, *B.*
Zopru se, v. allen, s. opru se.
Zopsým se, *sl.* s. zepsým se.
Zoraw, a, *m.* Kranich, Vogel, grus.
Zorám, al, ati, s. zoru.
Zoře, *f. ol.* & *sl.* s. dennice.
Zořj se, iti, *sl.* Morgenröthe geht auf.
Zornička, y, *f. sl.* Augapfel, *m.*
Zornj 1. *ol.* s. gitřnj.
Zoru, zořj *fut.*, zorati, s. oru.
Zosazugi *fut.*, owati, z. B. stráži města, mit Wachen besetzen, *K.* II. *rec.* z-wati se, sich ansiedeln, incolatum facere: w swých zemjch se z-wali.
Zoslowatjm *fut.*, ěl, ěti, eseldumm werden.
Zosobjm *fut.*, s. osobjm, an sich bringen: swětskau y duchownj zprávu sobě zosobil.
Zosohugi *fut.*, owati, s. osohugi.
Zosožjm *fut.*, s. osožjm.
Zosskliwjm rc. *fut.*, s. osskliwjm rc.
Zostřjm, -se *fut.*, il, iti, s. ostřjm, -se: zostřili pokutu. *Com.*
Zostřugi, -se, owati, vorh.
Zotawjm se *fut.*, s. otawjm se.
Zotrapa, y, *f. ol.* s. otrapa.
Zotwjrám, s. odwjrám, (alle.)
Zowčj, jho, *m.* s. zwáč, Einlader.
Zowu, zowem, s. zůwi.
Zpaběrugi, s. pab-i, Saud. 20, 45.
Zozwáňám, *sl.* zusammenläuten.
Zpáchám *fut.*, al, ati, s. páchám.
Zpáčjm se *fut.*, iti, s. páčiti se 2): zpáčili se, a na mjstě zůstali, *K.* b) *ol.* umschlagen, everti, *B. ant. ed.*
Zpamatugi, s. spamatugi.
Zpaměti, auswendig, s. paměť.
Zpančtjm (-sstjm?) *fut.*, il, iti, herrisch verzärteln?
Zpankhartilá wábenj? *Vel.*
Zpapežjm, eti, *sl.* päbstisch werden.
Zpar, u, *m.* Taze, *f.* ungula, *Rybl.*
Zpátečnj, umgekehrt, Rück-, retrogradus, reversus; zp. tažený, Rückzug, *m. Kr.*
Zpátečný 3. umgekehrt, inversus: z-ým způsobem; z-ým tokem.
Zpatra, s patra, s. patro.
Zpátkem u. zpátky, *adv.* zurück, retro, retrorsum.
Zpaura, y, *f.* s. zpurnost: zpaura proti Bohu, *K.*
Zpauzým se, el, eti, unwillig seyn, indignari, stomachari: -na proroka, *K.* b) (proti), sich sträuben, widersetzen: zpauzeti se proti prawdě.
Zpečetjm *fut.*, il, iti, versiegeln: smrt podnikali, aby ewangelium zpečetili, s. auch spečetjm.
Zpěčjm se, il, iti, üblich folg.
Zpěčugi se, owati, s. zbraňugi se.
Zpěněný 3. schäumend: wody, *K.*
Zpěněžjm *fut.*, iti, zu Geld machen, divendere parata. 2) ums Geld geben, pecunia commutare, *B.*
Zpěrek, rku, *m.* ein Stückchen, Stümmel Seife, welches nach dem Waschen übrig geblieben ist.
Zperu, zpráti, s. zeperu.
Zpeskugi, owati, s. wyplísnjm.
Zpět, *adv.* s. zpátkem.
Zpěw, u, *m.* Gesang, *m.* Singen, *n.* v. Menschen, Dichtern u. Vögeln, cantus.
†Zpěwáctwj, *n.* Singkunst?
Zpewacý 1. singbar, Sing-.
Zpěwák, a, *m.* Sänger, *m.* cantor,

cantator, zpěwakyně, *f.* - inn, -inn, *f.* - trix, - trix.
Zpěwawý 3. z.B. zpěwawý pták, Sangvogel, *m.* avis cantrix.
†Zpěwec, wce, *m.* Sänger, *Ssl'epn.* - kyně, *f.* - inn, *f* ?
Zpewnjm, - něnj, s. vpewnjm.
†Zpěwný 3. Sing., z. B. Singkunst, Sänger.
†Zpěwohra, y, *f.* Gesangkunst, *f.* musica, *R.* (in diesem Sinne nicht üblich; die Oper könnte eher so heißen.)
Zpeychnu *fut.*, verpuffen ? *D.*
Zpjchám *fut.*, zerstech., confodere.
Zpjějm se, s. il, iti, s. zepru se.
Zpigi, - se *fut.*, s. opigi, spigi, - se.
Zpilám, s. spjlám.
Zpjrám se, al, ati, s. zepru se.
Zpjrek, rku, *m.* s. zpěrek.
Zpitomělý 3. zahm gemacht, cicuratus.
Zpitomjm *fut.*, ěl, ěti, zahm werden, mansvescere, cicurari, cicurem fieri. 2) betäubt werden?
Zpjwám, al, ati, singen, v. Menschen, Vögeln *rc.* canere, cantare: kohaut wjtězstwj zpjwá, - singt den Sieg, - victoriam canit, *R.* Pope člowěka zpjwal, *Neg.* s. auch msse.
Zplanjm *fut. ex.*, ěl ěti, verwildern, von Bäumen, sylvescere, vom Acker, vastum fieri: rolj nechá zplaněti, *Vel.* 2) *sl.* schlecht, verdorben werden, degenerare, depravari.
Zlanu *fut.*, auti, versackeln, *D.*
Zplasám *fut.*, ati, zersetzen ?
Zplassjm *fut.*, iti, s. plassjm.
Zplaz u, *m. sl.* Pflugbrett, *n.*
Zplesám, fröhlich werden, s. plesám.
Zplesniwjm *fut.*, ěl, ěti, verschimmeln, mucescere, s. plesniwjm.
Zplesstjm *fut.*, il, iti, glatt drücken, machen, planum reddere.
Zpljsnjm *fut.*, il, iti, s. wypljsnjm.
Zplnomocnjm *fut.*, iti, s. zmocnjm 2); - něnj, *n. verb.*
Zplodjm *fut.*, il, iti, zen, erzeugen, hervorbringen, creare, procreare, gignere, generare.
II. *rec.* z-iti se, s. ploditi se.
†Zplodina, y, *f.* productum, (Chem.)
Zplozenj, *n.* Erzeugung, Hervorbringung, *f.* procreatio, generatio.
Zplozugi, - se, owati s. zplodjm.
Zplýwám, s. spleywám.
Zpňowatjm *fut.* ěl, ěti, zu einem Pflock werden, converti in stipitem.
Zpnu se, zp'al se, s. spjnám se 2).
Zpochabjm se *fut. sl.* närrisch werd.
Zpodepru (ru), s. podepru.
II. *rec.* z-jti se *fut. ex.*, el, eti se, sich anlehnen, fulciri.
Zpodliniti, s. podlinky.
Zpodpjrám, - se *fut.*, s. podepru, - se, v. vielen od. allen.
Zpodtjnám *fut. fr.*, s. podetnu.
Zpodwracým *fut.*, el, eti, s. podwrátjm, v. vielen od. allen.
Zpohanilý 3. zum Heyden geworden, ethnicus factus, *Cyr.* - lost.
Zpohanjm *fut. ex.*, ěl, ěti, zum Heyden werden, ethnicum fieri, *K.*
Zpokořjm *fut.*, il, iti, demüthigen, deprimere, frangere.
Zpolehnu *rc.* s. spolehnu.
Zpomenu *fut.*, zpomenul u. zpomněl, zpomenauti, *imp.* zpomeň, erinnern, někomu něco, jemand (*acc.*), monere, admonere, commonere, commonefacere aliquem de re oder rei. 2) od. sobě zp - ti, sich erinnern, sich entsinnen, daran gedenken, meminisse, recordari, reminisci, rem (hominem) od. rei (hominis); co sobě to zaszpomněl! was fiel ihm wie-

der ein! quidnam ei in mentem venit!

Zpomenutj, *n. verb.* v. vorh.

Zpomjnám, *al, ati,* vorh. 2) s. odměnjm: tu službu mu král milostiwě zpomjnati chce, *Vel.* 3) zpomjnati zlým, entgelten, rächen, bestrafen, vindicare, *Id.*

Zpomáhám, *al, ati,* s. zpomohu.

Zpomocy, s. zpomohu.

Zpomocnjk, *a, m.* Helfer, adjutor, auxiliator; - nice, *f.* -inn, *f.* adjutrix, auxiliatrix.

Zpomohu *fut. ex.*, zpomohl, zpomocy, *imper.* zpomoz, helfen, Hilfe leisten, auxiliari, succurrere, opem ferre, juvare, adjuvare: 2) abhelfen, consulere, mederi.

Zpomoženj, *n.* Hilfe, Hilfleistung, auxilium, praesidium. 2) Abhilfe, Abhelfung, *f.* remedium, sublevatio.

Zpopeljm *fut.*, eti, zu Asche werd.

Zporážjm *fut.*, s. porazým, v. vielen.

Zporný 3. zwistig, s. sporný, *Jung.*

Zpotwořený 3. *part.* s. folg.

Zpotwořilý 3. verunstaltet, turpis, deformis: brada zpotwořilá, *Vel.* - lost, i, *f.* häßliche Gestalt, turpitudo, deformitas.

Zpotwořjm *fut. ex.*, il, iti, sehr verunstalten, deformare, *K.*

II. *rec.* z - iti se, sich sehr verunstalten, deformari, monstrosum fieri.

Zpowěd, i, *f.* Beichte, *f.* Bekenntniß, *n.* der Sünden, peccatorum confessio.

Zpowědač, *e, m.* Beichtvater, sacerdos audiens confessionem peccatorum; insg. confessarius.

Zpowědnj 1. z. B. zpowědnj cedulka, Beichtzettel, *m.* documentum confessionis peccatorum.

Zpowědnjk, *a, m.* Beichtkind, der beichtet, confitens peccata; gewöhnlicher 2) s. zpowědač; - nice, *f.* d. beichtet, Beichtkind, confitens, *f.*; b) Beichtstuhl, *m.* sella ad quam homines peccata sacerdoti confitentur.

Zpowjdagjcý se, Beichtkind, *n. D.*

Zpowjdám, *al, ati,* Beichte sitzen od. hören, confessionem excipere.

II. *rec.* z - dati se, beichten, confiteri peccata sacerdoti. 2) erzählen, s. wyzpowjdám se.

Zpowolna, *adv.* sanft, leise, lente.

Zpozdilý 3. langsam, a) nicht schnell gehend, z. B. Mensch, tardus; langsam im Denken, im Besinnen, träumerig, tardus, lentus; langwierig, tardus, serus. b) spät, tardus; - le, *adv.* tarde, lente; b) sero, tarde; - lost, i, *f.* Langsamkeit, auch das träumerige Wesen, tarditas.

Zpozdjm se, s. opozdjm se.

Zpráchniwělý 3. morsch, putridus, marcidus: zp - lé drewo, faules Holz, *D.* (vgl. práchno); - lost, i, *f.* Morschheit, Mürbigkeit, besonders des Holzes, caries, marcor.

Zpráchniwjm *fut.*, ěl, ěti, morsch (mürbe, faul) werden, marcescere, putrescere.

Zpracugi *fut.*, owati, abarbeiten, labore conficere.

Zprassiwjm *fut.* ěti, s. prassiwjm.

Zprauzka, *y, f. sl. dim.* v. zpruha.

Zpráwa, *y, f.* Ausbesserung, *f.* reparatio, refectio. 2) Nachricht, mündliche, nuntius; schriftliche, literae; 3) Instruktion, a) Unterricht, *m.* institutio. b) Vorschrift, *f.* praescriptum, praeceptum, praeceptio. 4) Regierung, Verwaltung, Ver-

wesung, rectio, regimen, gubernatio, imperium; Verfassung, constitutio: zpráwa swětská, *Vel.* -obcý, -králowstwj, *Id.* města od. městská, *Vel. N.* -obecná, Staatsverwaltung, *Cyr.* 4) Gewährleistung: zpráwau mi saukup powinen, Pr. b) Sache, d. man zu thun hat, negotium: tuto gest s Bohem zpráwa. 6) s. odpowěd, *Syl.*

Zpráwce, *m & f.* Verwalter, z. B. eines Amtes, Wirthschaft, Amtmann, Directeur, *m.* praefectus, administrator, procurator, insbesondere einer Landwirthschaft, villicus; zpr. domu, s. hofmistr, *K.* zpr. lesu, s. forstmistr. *D.* z. lodj, Schiffskapitán, praefectus navis; z. města, školy 2c. 2) s. reditel, -lkyně: byla zpráwcým Nyderlantských zemj Markéta, C. Karla V. dcera postrannj, *Vel.* 3) Gewährsmann, fidejussor, evictor: zpráwce swého, to gest saukupa swého, od koho ten grunt kaupil 2c. Pr.

Zpráwčj, jho, *m. mor.* vorh. 1).

Zpráwcowá, é, *f.* Verwalterinn, *f.* uxor praefecti.

Zprawidlo, a, *n.* Leitfaden, *m.* s. prawidlo; zprawidlo na ššfě, gubernaculum, *Resch.*

Zprawjm *fut. ex.*, il, iti, eben machen, planum, rectum, reddere, complanare: křiwé wěcy budau zprawený, *B.* 2) s. odělám, *Cyr.* knihy zprawiti, i. e. složiti, *Com.*; ausrichten: gednjm swým obětowánjm wjce zprawil, nežli wssecky oběti, *K.* to x ři králi tak mnoho zprawilo, *Com.* dobré slowo mnoho zprawj, ein gutes Wort findet eine gute Statt, *D.* 3) berichten, certiorem facere, nuntiare, *B.* zprawil ho o tom 4.) verschaffen, comparare: obgednal a zprawil penjze. 5) zurichten, adparare: zpraw koně; 6) bezahlen, berichtigen, solvere: zprawiti dluhy zaražené, *Vel.* gsme zpraweni, wir sind richtig, z. B. in der Rechnung. 7) s. powčjm, *Syl.* 8) Gewähr leisten, evincere: slibuge zprawiti podlé práwa městského, Pr. (vgl. zpráwce 3). 9) rechtfertigen, erweisen, docere,: newinu swau rozpáleným železem zprawowali, *Vel.* 10) s. zprawugi 1).

II. *rec.* zprawiti se, *cum gen.* sich rechtfertigen, purgare se, defendere se, rationem reddere: aby se Urypus včenj swého zprawil, *Vel.* toho se gim zprawil, a počet wydal, gak au žiwnost wede, *Id.* zprawil se toho, co naň žalowáno, *Id.* toho skutku se před nim zprawil. 2) sich richten, nach etwas, se regere, accommodare: tjm napomenutjm se měli zprawiti, *K.* čjmby se w čas zármutku zprawowati měli, *K.* zprawuge se tělo dussj, *Com.*

Zpráwka, y, Flickerei, s. plácanina

†Zpráwnjk, u, *m.* s. registřjk.

Zpráwný 3. recht, ordentlich eingerichtet, accuratus: zpráwné záwažj, *B.* zpráwná střela, *K.* 2) ordentlich, Ordnung liebend, ordinis amans; ist es in der Wirthschaft, frugi, z. B. homo frugi od. frugalis; -ně *adv.* recht, ordentlich, fein, diligenter, frugaliter, helle.

†Zprawowna, y, *f.* Anweisung zum Regieren (Zid.)

Zprawugi, owal, owati, s. opra-

wugi, z. B. Kleider, Wege. 2) richten, lenken, wenden, regere. 3) regieren, a) lenken, richten, regere, gubernare: statky zpr-ti, Pr. b) herrschen, imperare, dominari: zle zprawowal, regierte, -*Vel.* kterýž nynj zprawuge, *Id.* 4) s. zprawjm 1), 2), 3), 5), 6), 7), 8), 9).
II. *rec.* zprawowati se, s. zprawiti se: zdrawým rozumem se zprawowati, *B.*

Zpreinačjm, iti, *sl.* s. zonačjm.

Zprem *fut. sl.* s. poprem.

Zpřerážjm *fut.*, eti, s. přerazým, v. mehrern: zpřerážel stromy, *B.*

Zpřetjnám *fut.*, ati, s. přetnu, v. mehrern, dissecare, *Cyr.*

Zpřewracým, -se *fut.*, el, eti, s. přewrátjm, -se, v. mehrern, *B.*

Zpřjčjm se *fut.*, il, iti, sich der Queere nach wenden; b) sich widersetzen, obniti.

Zpřjmjm *fut.*, il, iti, grade machen, erigere, rectificare, *B.*
II. *rec.* z-iti se, sich aufrichten, erigere se, *B.* b) sich erstrecken, extendere se.

Zpřipjnám *fut.*, al, ati, s. připnu, v. mehrern oder allen.

Zpřjtomnjm *fut.*, il, iti, vergegenwärtigen, repraesentare, *Les.*

Zprobjgjm *fut.*, el, eti, durchbohren (mehrere), transverberare.

Zprobodám *fut.*, al, ati, s. probodnu, v. mehrern.

Zprodám *fut. fr.*, ati, s. rozprodám.

Zpronewěřilec, lce, *m.* treuloser Mensch, homo perfidus.

Zpronewěřilý 3. treulos, perfidus, perfidiosus, infidelis; -lost, i. *f.* Treulosigkeit, *f.* perfidia, infidelitas.

Zpronewěřjm se *fut. ex.*, il, iti, untreu, ungetreu werden, agere perfide (infideliter): zpronewěřili se mi, *K.*

Zpronewěřugi se, owati, vorh.

Zpropadám se *fut.*, ati, s. propadnu se, versinken, v. vielen.

Zprorážjm *fut.*, eti, s. prorazým, durchbohren, v. mehrern: někteře ssjpy zprorážj, *Com.*

Zprosstěnj, *n. verb.* v. zprostjm.

Zprosta, *adv.* grade, directe. 2) durchaus, prorsus: nic zprosta sem o tom neslyssel.

Zprostjm *fut. ex.*, il, iti, *cum gen.* befreyen, entledigen, liberare.

Zprostitel, e, *m.* Befreyer, liberator; -kyně, *f.* -inn, -trix.

Zprostopássnjm *fut.*, čl, ěti, ausgelassen, zügellos werden, petulantem fieri.

Zprostředčjm *fut.*, il, iti, vermitteln, s. prostředkugi, *K.*

Zprotiwjm se *fut.*, s. protiwjm se.

Zprowjgjm, eti, durcheinander schlingen, winden, implicare.

Zprowodjm, s. spro-m, gleiten.

Zprska, y, *f.* Klämperlein, *n. D.*

Zprubugi *fut.*, owati, versuchen, prüfen, erproben, tentare, probare: ohněm zprubugi, *K.*

Zprudilost, i, *f.* s. puchýř.

Zprudjm *fut. ex.*, il, iti, aufreiben, z. B. d. Haut, exulcerare. 2) s. spařjm se.

Zpruha, y, *f. sl.* ein Stück gebogenes Holz, Eisen etc. das d. Federkraft hat, Feder, elater, s. péro.

Zpružj, *n.* zpružina, y, *f. sl. Lypt.* Leitersprossen, gradus scalae.

Zpružný 3. elastisch? vgl. zpruha.

Zpruzugi, owati, s. zprudjm.

Zprýmetjm, il, iti, *sl.* s. zpryskugi.
II. *rec.* z-titi se, s zprýsstjm se.

Zpryskugi, owal, owati, Geschwürchen machen, exulcerare: pryskyřnjk zpryskuge, *Vet.*

Zprýsstjm se *fut.*, il, iti, Geschwürchen bekommen, exulcerari.

Zprzněly 3. befleckt, foedus, *Syl.*
Zprzněnj, *n.* Besudelung, Befleckung, contaminatio, pollutio.
Zprznjm *fut.*. il, iti, ěn, besudeln, beflecken, inquinare, contaminare, foedare, polluere, maculare.
Zprzňugi, owal, owati, vorh.
Zpuchlina, y, *f.* s. oteklina.
Zpuchnu *fut.*, chl, nauti, s. oteku.
Zpuchřjm *fut. ex.*, el, eti, Blasen bekommen, pustulis obduci.
Zpukalý 3. ganz zerborsten, ruptus, disruptus : zrno.
Zpukám se *fut.*, al, ati, ganz zerbersten, zerplatzen, disrumpi.
Zpukrelý 3. morsch?
Zpupný 3. hochmüthig, aufgeblasen, superbus, inflatus; 2) s. wlastnj : zpupný statek, Allodialgut, *n.* bonum allodiale; - ně, *adv.* - be, - te; -nost, i. *f.* Hochmuth, *m.* superbia.
†Zpurnjk, a, *m.* ein Widerspenstiger, Trotzkopf, contumax.
Zpurný 3. widerspenstig, contumax; - ně, *adv.* - aciter; -nost, i, *f.* -keit, *f.* - acia.
Způsob, u, *m.* Art, a) Gattung, genus : způsob zpráwy obecné, Konstitution, *Vel.* b) natürliche Beschaffenheit, indoles, natura. c) Gewohnheit, *f.* Gebrauch, *m.* mos, consuetudo; způsob mluwenj, Redensart, formula loquendi, phrasis; d) Weise, *f.* Manier, *m.* modus; na wssecken způsob, auf alle Art u. Weise; podobným způsobem, gleicher Gestalt, similiter. e) gute Art, Artigkeit, Geschicklichkeit, Anstand *m.* ꝛc. commoditas, decor. 2) folg.
Způsoba, y, *f.* Gestalt, *f.* äußere Beschaffenheit, species, forma, facies; figura, habitus.
Způsobený 3. beschaffen, comparatus.
Způsobilý, -le, -lost, s. způsobný, způsobně, způsobnost.
Způsobjm *fut. ex.*, il, iti, bewirken, efficere. 2) anschaffen, parare, comparare, acquirere, auch providere aliquid. 3) formen, formare, concinnare: deštku způsobuge, -formirt (der Buchbinder), *R.* 4) *sl. Lypt.* s. omluwjm, verleumden.
Způsobný 3. geschickt, a) passend zu etwas, sich dazu schickend, schicklich, geeignet, aptus, idoneus, accommodatus, auch v. Menschen, neyzpůsobněgssj, 2 *Reg.* 10, 3.; k něčemu, zu etwas, rei, ad rem; auch par, wenn es so viel ist, als gewachsen, z. B. labori, k prácy, zur Arbeit; b) klug, artig, fein, geschickt, scitus, -ně *adv.* apte, accommodate, convenienter; b) scite; - nost, i, *f.* Geschicklichkeit, *f.* Talent, *n.* Fähigkeit, *f.* z. B. des Leibes, Verstandes ꝛc. virtus, dos, (dotes, *pl.*)
Způsobugi, owati, s. způsobjm, *R.*
Zpusstěnj, *n.* Verwüstung, Verödung, z. B. der Städte, Aecker ꝛc. vastatio, depopulatio, desolatio.
Zpustatjm *fut.*, il, iti, *sl.* folg.
Zpustjm *fut. ex.*, il, iti, verwüsten, z. B. Land, Aecker ꝛc. vastare, devastare depopulari: chrám Páně zpustili a zawřeli *Vel.*
Zpustina, -lina, y, *f* Wüste, (Wüstheit), *f.* vastitas, desolatus locus: zpustliny hrozné, Žal.
Zpustlý 3. verwüstet, vastatus, desolatus.
Zpustnu *fut. ex.*, tl, tnauti, wüste werden, devastari, desolari, *B.*
Zpýchám *fut.*, al, ati, s. pýchám.
Zpýssjm *fut.*, il, iti, s. zpyssnjm, *Ryb.*

Zpyssna, *adv.* stolz, superbe.
Zpyssnjm *fut. ex.*, ěl, ěti, stolz werden, superbia inflari, *K.*
Zpyták, a, *m.* Späher, explorator.
Zpytatel, e, *m.* Forscher, Untersucher, *m.* investigator, zp. přirozenj, Naturforscher, investigator naturae, physicus; zp. bylin, botanicus.
Zpytowáwám, al, ati, *fr.* v. folg.
Zpytugi, owal, owati, erforschen, durch Forschen zu erfahren oder ausfindig zu machen suchen, scrutari, indagare, investigare, expiscari.
Zrábám, al, ati, *sl.* s. zrobjm; 2) Muthwillen treiben.
Zračjm se, iti, *obs.* s. vkázi se: sen se mi zračj, — in Erfüllung gehen, ? Snář, *Ms.*
Zračný, *sl.* nicht finster, mondlicht, sublustris: noc zračná.
Zrada, y, *f.* Verrätherey, *f.* proditio; zr. zemstá, Hochverrath, *m.* perduellio, *D.*
Zrádca! *interj. exhorrentis*, *sl.* ach zrádca!
Zrádce, *m.* Verräther, *m.* proditor; zr. zemský, Hochverräther, *m.* perduellis.
Zradjm *fut.*, il, iti, zen, *imp.* zraď, verrathen, prodere. 2) widerrathen, dissuadere. 3) nad někým, untreu werden, frangere fidem alicui, perfide agere: nad swým náboženstwjm, nad swau dussj, ženau y djtkami zraditi, Wrat.
Zrádnjk u, *m. sl.* Epilepsie, wřed 2).
Zrádný 3. verrätherisch, proditorius, treulos, perfidus, perfidiosus; zrádný tulich, Stecher, sica, *Vel. N.* s. auch cedule, zlotřilý, *Syl.* -ně, *adv.* -rie, -de, -ose; 2) sceleste, nefarie.
Zradugi se *fut. ex.*, owal, owati, sich erfreuen, laetari, gaudere, laetitia, adfici.
Zragi, zrál, zráti (vgl. ὡραιος, maturus?) reifen, reif werden, z. B. Aepfel, Geschwür rc. maturescere.
Zrak, u, *m.* Gesicht, *n.* d. Fähigkeit zu sehen, visus, oculi, oculorum acies: bystrý zrak, ein scharfes Gesicht, acres oculi, tupý, stumpfes, oculi hebetes; *dual.* zraky, *obs.* s. zřjtedlnice (*russ.* zroc'ki).
 Anm. D. *sl.* Flüche: sto zrakou do nich! bodag ta zrak wzal! auch: do zraka! co to robjš?-zum Henker!-scheinen auf irgend ein böses Wesen, Gottheit, Zrak, a, *m.* (od. Erscheinung, monstrum? gleichsam zázrak?) hinzudeuten.
Zralost, i, *f.* Reife, *f.* maturitas, tempestivitas.
Zralý 3. (vgl. ὡραιος?) reif, z. B. Obst, Getreide, maturus.
Zrám, zráti, *sl.* s. zragi.
Zráňám, al, ati, *sl.* folg.
1. Zránjm *fr.*, ěti, (*sl.*) s. ronjm.
2. Zranjm *fut.*, iti, ěn, s. ranjm.
Zrásým, yl, yti, falten, complicere: wlasy na hlawě.
Zrazu, *adv. sl.* plötzlich, schnell.
Zrazugi, owati, s. zradjm, *B.*
Zrcádko a, *n. dim.* Spiegelchen.
Zrdcadlnjk, a, *m.* Spiegelmacher, *m.* opifex specularius, *Vel.* - cký 3., ctwj rc.
Zrcadlo, a, *n.* Spiegel, *m.* speculum; zapalowacý zr. Brennspiegel, speculum ustorium, (causticum); z. slawných činů, Ehrenspiegel; zr. sláwy české, Ehrenspiegel Böhmens, *D.* w zrcadle se wzhlédnauti, wzhlédati, sich im Spiegel besehen, contemplari se in speculo od. intueri sese in speculo, *Syl.*

Zrcek, čka, *m.* Weindrossel, *m.* turdus iliacus, *Rybay.*
Zřebrjm se *fut. sl.* s. rebrjm se.
Zreby, *sl.* s. zhreby.
†Zřecý punkt, Gesichtspunkt.
Zředjm *fut.*, il, iti, s. zředugi.
Zřednu *fut.*, zředl, nauti, s. řednu.
Zředugi, owal, owati, verdünnen, diluere, *Vel. Herb.*
Zřegem, zreti, *sl.* s. zrám.
†Zřegmjk. u, *m.* Gesichtskreis, *m.* horizon, (versucht v. *D.*)
Zřegmý, - mě, s. patrný, - ně.
Zřelý len, s. unter len; 2) *sl.* s. zralý.
Zřeň, ě, *m.* s. dřeň, *Ryb.*
Zřenj, *n. verb.* v. zřjm, Sehen, *n.* visus, spectatio. 2) Ansehen, *n.* worinn man steht, auctoritas, dignitas. 3) Rücksicht, *f.* Augenmerk, *m.* ratio, attentio: newelike k němu zřenj měli.
Zřetedlný 3. ansehnlich, Ansehen habend, angesehen, illustris, amplus, insignis, z. B. Mann; üblicher 2) verständlich, perspicuus, planus; - ně, *adv.* - cue, - ne; - nost, i, *f.* - chkeit, - cuitas.
Zřetel, e, *m.* s. zřenj; 2) s. zrak: ke mně swůg zřetel obrátili, a mně se na ruce cele položili, *K.* malý zřetel mjti, in geringem Ansehen stehen, nullius existimationis, auctoritatis esse, *Vel. N.* wšech zřetel na sebe obrátiti, aller Ausmerksamkeit, aller Augen auf sich ziehen, wenden.
Zřezi (střezi), zřezám *fut.*, zřezal, zřezati, zřezán, *imp.* zřezey u. zřež, aufschneiden, alles schneiden, z. B. Stroh *rc.* stramentum omne secare. 3) abschneiden, absecare, praescindere: nemocného zadáwj a zřezj gemu hlawu, *Mand.* 3) s. rozřezi.
Zřjcenina, y, *f.* Schutthaufen, *m.* rudus, Jz. 45, 11. üblicher *pl.* - ny, Trümmer, Ruinen, rudera.
Zřjdjm *fut. ex.*, il, iti, zen, *imper.* zřeď, ausrichten, ins Werk richten, efficere, perficere. 2) einrichten, etwas, eine Einrichtung treffen, ordnen, z. B. den Staat, die Wirthschaft *rc.* instituere, constituere, componere, instruere. 3) verordnen, a) anordnen, einsetzen, z. B. Personen, constituere, instituere; b) anordnen, vorkehren, festsetzen, z. B. Gesetz, instituere, sancire.
Zřjdka, *adv.* selten, raro.
Zřjdlo, a, *n.* statt wřjdlo, Quelle, *f.* Brudel, *m.* scaturigo, latex, *Com.* 2) s. vsta, hrdlo, 1. *Reg.* 7, 31.
Zrjedjm, *fut.*, il, iti, *sl.* richten, parare; - se, sich anziehen, induere se.
Zrjedjm *fut.*, iti, *sl.* s. zředjm.
Zrjem, el, eti, *sl.* s. zragi.
Zřjkám, al, ati, hersagen, recitare.
Zřjlo, *a, n. Lypt.* der Eingang in den Keller; s. sjge u. vgl. zřjdlo 2)
Zřjm, zřel, zřjti (vgl. ὁράω), sehen, cernere, videre, tueri.
Zřjtjm *fut. ex.*, il, iti, niederreißen, niederwerfen, dejicere, ad terram demoliri, *B.*
II. *rec.* z-titi se, zusammenstürzen, wie eine Mauer, corruere.
Zřjzek, zku, *m.* Stürzel, z. B. am Weinstocke, resex.
Zřjzeně, *adv.* s. unter wážjm.
Zřjzenj, *n.* Einrichtung, *f.* a) das Einrichten einer Sache, Bringen in Ordnung, institutio, constitutio. b) Beschaffenheit, Verfassung, ratio; ist es soviel als Ordnung, ordo. c) Einrichtung, Anordnung im Hause, Staate *rc.* i. e. Gewohnheit, institutio, institutum (ordinatio): zřjzenj zemská, Landesordnung, Institutionen; d) Anstalt, *f.* institutum, *D. P.*

Zrkadlo, (auch zrkalo), a, *n. sl.* Spiegel, speculum, s. zrcadlo; *russ.* zerkalo.
Zrnastý 3. *sl.* vollkörnig.
Zrnatjm, ěl, eti, körnen, körnig werden, vom Getreide, in grana abire.
Zrnatý 3. voll Körner, körnig, granosus. 2) große Körner habend, magnorum granorum.
Zrnce, *sl.* s. zrnko.
Zrnečko, a, *n. dim.* v. zrno.
Zrněná měď, Kernkupfer, *n.*
Zrnj, *n. coll.* Körner, grana: zrnj snopů prssj, *K.* b) z. winičné, Weinbeeren, acini vinacei, *B.*
Zrnjčko, a, *n. dim.* v. zrnj.
Zrnko, a, *n.* Körnchen, *n.* granulum
Zrno, a, *n.* (vgl. granum), Korn, *n.* ein einzelnes od. Saamenkorn des Getreides, Mohns, Lorbeere, der Olive rc. granum bacca; ragské zrno, Cardamome, *f.* cardamomum, *D.* 2) (dobrota mince), Korn der Münze, valor intrinsecus monetae, *R.* 3) Gran, als Gewicht, granum. 4) *sl.* Getreide, Korn, *n.* fruges.
1. Zrnowatjm, ěl, ěti, sich körnen, kernen, wie das Salz, *D.*
2. Zrnowatjm, il, iti, körnen, in grana redigere, *D.*
Zrnowatý, 3. körnicht, s. zrnatý, *D.*
Zrnýčko, a, *n.* besser zrnéčko.
Zrobjm *fut. ex.*, il, iti, verrichten, verarbeiten, consumere laborando, *R.*
Zrocenj se (auch ohne se), *n. verb.* v. zrotjm se, Zusammenrottung, *f.* Aufruhr, *m.* seditio.
Zrodilý 3. gebohren, natus.
Zrodjm *fut.*, iti, s. porodjm.
II. *rec.* zr-ti se, entstehen, nasci: z toho welká wálka-, *B.*
†Zrohatjm *fut.*, ěl, ěti, Hörner bekommen, *Puchm.*
Zrohowatjm *fut.*, ěl, ěti, zum Horne werden, *D.*
Zrogjm se *fut.*, il, iti, sich anhäufen, conglomerari: gako wčely proti němu se zrogili a zbouřili; zrogené národy.
Zrok, *adv.* z. B. z rok do roka, v. Jahr zu Jahr, singulis annis.
Zronjm *fut. ex.*, il, iti, s. ronjm.
Zrosolowatjm *fut.*, ěl, ěti, kamigten, schimmelichten Geschmack bekommen, nur vom Weine, mucescere.
Zrosolugi se *fut.*, owati, s. zoctjm se, essigsauer werden.
Zrostám, al, ati, s. zrostu.
Zrostlina, y, *f.* Gewächs, *n.* Pflanze, *f.* planta; -nka, y, *f. dim.*
Zrostlý 3. aufgewachsen, ziemlich groß gewachsen, adultus.
Zrostu *fut. ex.*, zrostl, zrůsti, aufwachsen, a) in d. Höhe wachsen, groß wachsen, v. Menschen, Thieren, Pflanzen, adolescere, pubescere, crescere. b) zunehmen, crescere, augere; c) erwachsen, entstehen, oriri: odtud wogna zrostla.
Zrotjm (srotjm) se, s. spiknu se 2).
Zrowna, *adv.* grade, a) in grader Linie, nicht krumm oder schief, gradezu, z. B. gehen, recta via od. recta, auch recte. c) gradezu, ohne Umschweife, z. B. reden, recte, recta via oder recta.
Zrozeňátko, a, *n.* Wochenkind, *n. D.*
Zrozenj *n. verb.* v. zrodjm, - se.
Zrozrážjm *fut.*, eti, s. rozrazým, zerschlagen, v. mehrern.
Zroztjnám *fut. fr.*, ati, s rozetnu, entzwey hauen, v. mehrern.
†Zrudjm *fut.*, il, iti, vererzen, *D.*
Zrussjm *fut. ex.*, il, iti, s. russjm.
Zrůst, *gen.* zrostu, *m.* Wachsthum, *n.* incrementum.
Zrůstám, al, ati, s. zrostu.
Zruta, y, *f. sl.* Ungeheuer, ungeheure Größe, Menge; -tný 3. u-r.

Zrútjm,-ſe *fut.*,iti,*sl.*ſ.zřjtjm,-ſe.
1.Zryſſawjm *fut.*, ěl, ěti, roth od. röthlich werden, rufescere.
2.Zryſſawjm *fut.*, il, iti, roth machen, z.B. Haare, rufare.
Zrza, y, *f. sl.* ſ. rez, rza, Roſt, *m.*
Zſekám *fut.*, al,ati, aufhauen, alles hauen, z. B. Holz, lignum omne caedere. 2) ſ. rozſekám: zſekal ho, *Vel.* 3) zerhauen, fig. zſekaný,zſſadrowaný kroy, *Id.*
Zſmradjm ſe *fut.*, il, iti, ſtinkend werden, putescere,putiscere.
Zſnětiwjm *fut.*, ěl, ěti, brandig werden, robigine corrumpi.
Zſrdnatjm *fut.*, ěl, ěti, Muth faſſen, ſich ermannen, animum capere.
Zſſálený 3. ſ. ſſjlený.
Zſſáljm ſe *fut.*, ſ. ſſáljm ſe.
Zſſelmilý 3. viehiſch, gottlos, verrucht, scelestus(brutalis:)zſſelmilá vkrutnoſt, *Com.* zſſelmilá kněžſká zloſt, Žal. mezy zſſelmilými národy bydliti ; - le, *adv.* sceleste : to geſt zſſelmile, *Com.* - loſt, *i, f.* Gottloſigkeit, Verruchtheit, Brutalität, *f.* indoles scelesta (brutalis).
Zſſelmjm ſe *fut.*, iti ſe, gottlos, brutal werden, scelestum fieri.
Zſſera, *adv.* ſ. ztemna.
Zſſeredjm *fut.*, iti, ſ. zohawjm.
Zſſikugi *fut.*, owal, owati, in Schlachtordnung ſtellen,aciem formare, disponere, *B.* ſſik ſwůg zſſikowal, *Cyr.* heytmané ge ſebrali, zſſikowali a w řádu drželi, *K.*
†Zſſjpjm *fut. ex.*, il, iti, jemand mit Pfeilen niederſchießen.
Zſſjřj (z-ſſjřj), *adv.* breit, latitudine.
Zſſkwrknu *fut.*, kl, nauti, ziſchen bey Anbrennen.
†Zſſlechtjm *fut.*, il, iti, veredeln, perficere, nobilius reddere.
Zſtarám ſe *fut.*, ſ. ſeſtarám ſe.
Zſtrauhám *fut.*,al,ati, abſchaben, ſ. ſtrauhám.
Zſtřjhám, ſ. ſtřihám: z - dnj liſtu, d. Kerbe an den Gewächsblättern, crena, lacinia, *Vel. N.*
Zſwětlamodrý 3. lichtblau, candicans e caeruleo, *D.*
Zſwětlazelený 3. hellgrün, lichtgrün, e viridi candicans, *Vel.*
Zſwětlažlutý 3. lichtgelb, candicans e gilvo, *D.*
Zſyljm,-ſe *fut.*, iti, ſ. ſyljm -ſe 1).
Zſylugi, owati, vorh. *Prov.* 31, 17.
Zſynaljm *fut.*, iti, ſ. zſynám.
Zſynalý 3. blau unterlaufen, fahlgelb, lividus;-loſt, *i, f.* ſ. modřina.
Zſynám *fut. ex.*, al, ati, blau, fahlgelb, todtenfahl werden, livescere.
Ztáhnu, -ſe, ſ. ſtáhnu, ſtahugi - ſe.
Ztápjm, ěl, ěti, einſenken, verſenken, demergere: -rozwody, *D.*
Ztaſſkařjm ſe *fut. ex.*, il, iti, zum Spitzbuben werden, furacem fieri.
Ztažugem ſe, owat, *sl.* ſ. ſtěžugi ſy.
Ztěkám, al, ati, ſ. těkám.
Ztekám, al, ati, folg.
Zteknu *fut. ex*, kl, nauti, überfallen, opprimere, repente advenire: na nepřjtele ztěknauti; taboři wypadſſe z hradiſſtě, ztekli na měſtečko, *Vel.* ztekli na zámek, *Id.*; auch ohne na: ztekl měſto nočnjm čaſem, überfiel, erſtieg, - irrupit, *Id.*
Ztemna, *adv.* dunkel, z.B. z temna modrý, ztemnazelený rc. *Vel.* dunkelblau, dunkelgrün, ex caeruleo, viridi subniger.
1.Ztenčjm *fut. ex.*, el, eti, dünn werden, tenuescere.
2.Ztenčjm *fut. ex.*, il, iti, verdünnen, a) dünn machen, z.B. ein Brett, einen Faden, tenuare,

extenuare. b) vermindern, schwächen, z.B. das Vermögen, tenuare, extenuare, minuere.

Ztenčugi, owal, owati, verb. 2) für gering ansehen, : hřjchy swé ztenčowati.

Ztenka, adv. s. tence.

Ztepilý 3. wohlgestaltet, gerade, schlank, procerus, formosus, s. osobný, vrostlý, Vel. N.

Zteplim fut., el, eti, s. zahřegi se; 2. s. zwlažnu.

II. rec. zt - iti se, warm werden, incalescere.

Ztepu fut., al, ati, s. tepu.

Ztěžjm fut., s. vtěžjm; (ol.) s. zýskám.

Ztěžugi, - sobě, s. stěžugi.

Zticha, adv. leise, sanft, lente, remisse; zticha mluwiti, B.

Ztjžj, adv. schwer, pondus, gravis: zlatý řetěz ztjžj železného.

Ztjžim, s. stjžim, stěžugi.

Ztlsska, adv. sl. folg.

Ztlaussti, adv. cum. gen. dick, crassitie.

Ztlučený 3. part. pass. v. folg.

Ztluku, ztlučeš fut., ztlaukl, ztlaucy, ztlučen, imper. ztluc, zerschlagen, entzwey schlagen, contundere. b) sehr abprügeln, contundere. 2) zerbrechen, z.B. ein Glas, frangere, diffringere. 3) zerstoßen, contundere, elidere. 4) penjze něgaké, ein Geld auftreiben.

Ztlustnu fut., nauti, s. tlustnu.

Ztlustjm fut., il, iti, dick machen, verdicken, crassum reddere.

Ztonu fut. fr., auti, s. vtonu.

Ztopjm, - se fut. fr. s. vtopjm (viele).

Ztracenec, nce, m. ein Verlorner, perditus; 2) s. droslař, Com.

Ztracenj, n. Verlieren, n. Verlust, m. amissio; ztr. hrdla, Lebensstrafe, f. poena capitis, poena capitalis; 2) s. zhauba,

Verderben, n. perditio.

Ztracený 3. part. p. verloren, a) eingebüßt, amissus, perditus. b) übel angewendet, perditus; z- né wogsko, Scharmützler, ferentarii, rorarii milites, Vel. N. ztracená stráž, die verlorne Schildwache, D. za ztracenau dáti (něco), etwas verloren geben, D.

Ztrápjm fut, iti, quälen, affligo.

Ztráta, y, f. Verlust, m. jactura, damnum, detrimentum.

Ztrátce, m. Verlierer, amissor, Kr.

Ztratjm fut. ex., il, iti, cen, einbüßen, verlieren, amittere, perdere; bitwu ztratiti, d. Schlacht verlieren, proelio vinci, Cyr. ztratili Turcy ssturm, Vel.

II. rec. ztratiti se, verloren gehen, amitti, perdi. 2) sich verlieren, vergehen, verschwinden, abire, se subducere.

Ztraudnatjm fut., s. práchniwjm.

Ztráwjm, - wugi, s. stráwjm.

Ztřesstěnec, nce, m. ein Verrückter, amens, demens, Com.

Ztřesstjm fut., il, iti, verrücken, hlawu, den Kopf, a) konfus machen, perturbare mentem. b) des Verstandes berauben, privare mente aliquem.

II. rec. zt - ti se, ein Narr werden, amentem fieri.

Ztrhám fut. fr., al, ati, zerreißen, mehrere, lacerare, dilacerare.

Zstřjkám fut., ati, bespritzen.

Ztřjskám fut., al, ati, gewaltig zusammenschlagen, zertrümmern (mit Getös), conquassare; zerprügeln, concutere, verberare (solide), D.

Ztrnu fut. ex., ul, auti, erstarren, starr werden, rigescere, torpescere. 2) stumf werden, v. Zähnen, s. laskominy; 3) be-

stürzt werden, s. trnu: ztrnul sem, gak sem to spatřil, *Com. B.*

Ztrnulý 3. s. ztrnutý, *B.*

Ztrnutj, *n.* Erstarrung, *f.* a) z. B. vor Kälte, rigor, torpor. b) vor Erschröckung, stupor. c) Empfindungslosigkeit, *f.* torpor, stupor. d) (zubů) Stumpfheit der Zähne, stupor dentium.

Ztrnutý 3. *part. p.* v. ztrnu.

Ztroskotám, ztrosktecy *fut.*, tal, tati, zertrümmern, zerschlagen, zerschmettern, confringere, contundere, comminuere.

II. *rec.* z-tati se, zu Trümmern gehen, gebrochen, zertrümmert werden, confringi, contundi.

Ztroskotugi, - se, owati, vorh.

Ztrýznjm, zermartern, s. trýznjm.

1. Ztupjm *fut. ex.*, ěl, ěti, stumpf werden, hebescere.

2. Ztupjm *fut.*, il, iti, stumpf machen, hebetare: 2) s. zhanjm.

Ztupnu *fut.*, nul, nauti, s. 1. ztupjm.

Ztupugi, owal, owati, vorh.

Zturčjm *fut.*, el, eti, Türk werden, Turcam fieri, *Vel.*

Ztužjm *fut.*, s. otužjm, tužjm.

Ztwrdjm *fut.*, s. zatwrdjm 1):

Ztwrdlý 3. erhärtet, verhärtet.

Ztwrdnu, s. zatwrdnu.

Ztwrzugi, owal, owati, vorh.

Ztyčjm se *fut.*, iti, s. wztyčjm se.

Ztýrám, ati, s. zpracugi, stjrám.

Zub, u, *m.* Zahn im Munde, auch was ihm ähnlich ist, z. B. der Säge, eines Kammes rc. (*sl.* auch der Eggenzinken), dens; přednj (kausacý) zubowé, die vordersten Zähne, dentes adversi; třenownj od. čelistnj, s. stolička 3); zadnj zub v konj, Eckzahn; za zubů se chleba nagjsti, *prov.* das Eisen schmieden, weil es warm ist, cudere ferrum dum candet; na zub bráti, s. přetřepáwám; s. auch kly, bolenj, kotlawý, řezi, sskřipenj. 2) der Knebel am Spieße, fusticulus obliquus, *D.* zub kotwy, Ankerzinken, dens ancorae, *R.*; *plur.* zuby, der Kamm am Schlüssel, pecten, *D.*

Zubáč, e, *m.* Großzahn, dentatus.

Zubadlo, a, *n. sl.* s. caňk, vdidlo.

Zubadljm, iti, *sl.* s. caňkugi.

1. Zubák, a, *m.* 1jähriges Lamm, *D.*

2. Zubák, u, *m.* Zahnhebel, *m.* dolabra denticulata, *R.*

Zubaňa, y, *f. sl.* d. große Zähne hat.

Zubatjm, ěl, ěti, zahnen, dentire.

Zubatý 3. Zähne habend, dentatus, denticulatus. 2) s. zubáč.

Zubec, bce, *m.* Zahn, Zinken, dens.

Zubj 1. (üblich statt zubnj), z. B. zubj parádko, s. auch lůžko.

Zubikláč, e, *m. sl.* s. parádko.

Zubjm se, il, iti, böhnisch lachen.

Zubitrh, a, *m.* Zahnbrecher, dentiducus, dentifrangibulus, *Vel. N.*

Zubkyně, *f.* ein hundszähniges Lamm oder eine alte Schaafmutter.

Zbožjm *fut.*, iti, s. zchudjm.

Zubr, a, *m.* Auerochs, *m.* urus.

Zubřj 1. Auerochs -.

Zubřice, *f.* Auerkuh, urus foem.

Zugi (aus z-dauti, exuo (in-duo), ἐκ-δύω, *D.*) s. szugi.

Zvgjždjm *fut.*, ěl, ěti, davon fahren oder reiten, von vielen.

Zufánek, nku, *m.* s. ssufan.

Zumpa, y, *f.* Sumpf, *m.* wo sich das Wasser sammelt, lacus, *Vel. N.*

Zvmysla, *adv.* vorsetzlich, consulto, de industria.

Zvmyslně, *adv.* vorh.

Zvmyslný 3. vorsetzlich, voluntarius; - nost, i, *f.* - keit, *f.*

†Zuna, y, *f.* Unkraut (Windhafer, ?) *n.* zizania; zapučená zuna, eingewuchertes Unkraut, *D.*

Zunugem, *sl. fut.*, owati, etwas überdrüßig werden, ablassen: robotu; 2) *rec.* -se, sich ennuyiren.
Zopalugi *fut.*, owal, owati, versengen, verbrennen, (von mehrern), deurere: audy přirozenj gim zopalowal.
Zopichám *fut.*, al, ati, s. vpichám.
Zopjm *fut.*, ěl, ěti, einen Seufzer von sich hören lassen.
Zoplna, *adv.* s. plně. 2) einschlüßig, inclusive: zoplna 10. dnj, *Vel.*
Zopřjma, *adv.* gradezu, directe.
Zurdžený 3. *part. p.* österś beleidigt, offensus, s. pospokogjm.
Zorážjm *fut.*, el, eti, österś oder mehrere beleidigen.
II. *rec.* z-eti se, anstossen, fallen, v. mehrern, offendi, *B.*
Zůrenj, *n.* Ergrimmen, *n.* excandescentia, saevitia.
Zůřjm (se), il, iti, s. zpauzým se.
Zůřiwý 3. grausam, wüthend gegen andere, schrecklich sich betragend, crudelis, immanis; -wě, *adv.* -liter; b) s. přjsně; -wost, i, *f.* -mkeit, *f.* -litas, -nitas. 2) Grimm, *m.* excandescentia, asperitas; 3) s. přjsnost, *Syl.*
Zurwal, a, *m.* zurwalec, zurwalce, *sl.* Possenreißer, scurra.
Zusstipugi *fut.*, owal, owati, abkneipen, viel, avellere.
Zůstalý 3. überblieben: dědictwj.
Zůstanu u. zustanu (*K.*), zůstal, zůstati, *imper.* zůstaň, bleiben, manere; na placy od. na mjstě zůstati, occumbere, *Vel.* zustati wězeti, seděti, stecken, sitzen bleiben. 2) *act.* (selten), lassen, fahren lassen, desistere: swých zlých nawyklostj zůstati nemohl.
Zůstáwám, al, ati, vorh. 2) wohnen, habitare.
Zůstawek, wku, *m.* zbytek, Ueberrest, residuum, *D.*
Zůstawjm *fut. ex.*, il, iti, übrig lassen, relinquere. 2) hinterlassen, relinquere: vmřel, zůstawiw po sobě dědice, *Haj.* 3) belassen, relinquere: při přirozené swobodě, práwjch -každého zůstawil, *Vel.* zůstawen gest při pokutě o zhaněnj, *Pr.* podlé té pokuty zůstawen bude dlužnjk, kterau zápisem na sebe vwedl, *Pr.*
Zůstawugi, owal, owati, vorh.
Zostřihugi *fut.*, owal, owati, abschneiden, v. mehrern, s. vstřihnu.
Zotěkám (zotjkám) *fut.*, al, ati, v. einander laufen, davon laufen (v. mehrern), fuga elabi, diffugere: do okolnjch měst zotěkali, *K.*
Zotjnám *fut.*, al, ati, abhauen, v. mehrern, absecare: zotjnal wssecky okowy v studnic, *Vel.* ruce, nohy mu zotjnali.
Zotracým *fut.*, el, eti, hinrichten, mehrere, supplicio afficere: mnohé z nich zotraceti dal, *Vel.*
Zotrhám *fut.*, al, ati, abreißen, mehrere, avellere.
Zuwač, e, *m.* der Badediener, der die Kleider auszieht, *Pr.*
Zuwadlna, y, *f.* Ausziehzimmer, *n.* wo man die Kleider auszieht (im Bade), apodyterium.
Zowazugi, -se, s. vwázi, -se, v. vielen
Zůwerjm se *fut.*, il, iti, *sl.* sich aufwerfen, z. B. ein Brett.
Zůwi (zwu), zwal, zwáti, *imp.* zow (zwi), einladen, z. B. zu Gaste, invitare, vocare.
Zuza, y, *f. sl.* gemein s. Zuzanna.
Zuzáky, *m. pl. sl.* s. opekance.
Zožjm, s. ssaužjm.
Zuzka, y, *f. sl. dim.* v. Zuza.

Zúzyk, u, *m.* *sl.* Gans- oder Hüh-ner-rc. Magen.
Zwáč, e, *m.* Einlader, auch Hoch-zeitbitter, *m.* invitator.
Zwah, u, *m.* Uebergewicht, *n.* (praepondium), *D.*
Zwalassjm *fut.*, il, iti, verschnei-den, exsecare, *Cyr.*
Zwálčjm *fut.*, il, iti, mit Krieg überziehen: zemi z-ti, *Cyr.*
Zwán, u, *m.* *sl.* ein Stein, z. B. des Salzes, salis petra.
Zwancugi, owal, owali, s. zwey-kám, v. Vieh, ruminare, *D.*
Zwápenatjm *fut.*, ěl, ěti, zu Kalk werden, in calcem converti.
Zwara, y, *f.* *sl.* gekochte geronnene Milch, eine Speise, Milchsuppe.
Zwaradlo, *a*, *n.* *sl.* Wäschstande, *f.* Sechtelschaff, *n.* labrum lotorium.
Zwarák, u, *m.* vorh.
Zwárám, al, *ati*, *sl.* sechten, säch-teln, die Wäsche laugen, lavare, proluere lixivio.
Zwařjm *fut.* *ex.*, il, iti, alles ko-chen, coquere. 2) aufkochen las-sen, fervefacere: wodu zwařiti.
Zwárka, y, *f.* s. swárka, Absud, *m.*
Zwássnjm *fut.* *ex.*, ěl, ěti, den Lei-denschaften sich ergeben, ausge-lassen werden, effrenem fieri: tělo rozmazaně chowané rádo zwássnj, gako kůň rc. *K.*
Zwáti, s. zůwi.
Zwáwám, al, ati, *fr.* v. zůwi.
Zwážjm, *fut.*, abwiegen, s. wážjm.
Zwáznu *fut.* *fr.*, s. vwáznu.
†Zwěčnjm *fut.*, il, iti, verewigen, immortale reddere (æternare)
Zwěčňugi, owal, owati, vorh.
Zwěd, u, *m.* üblicher zwědy, *pl.* Kundschaft, *f.* speculatio, exploratio: na zwědy wygeti, auf Kundschaft ausreiten, ire speculatum.

1. Zwedák, u, *m.* hewer, Hebe-winde, *f.* trochlea, sucula, *D.*
2. Zwědák, *a*, *m.* s. zpyták.
Zwědám, ati, (*sl.*) sich erkundigen.
Zwedený 3. wohl erzogen, bene educatus; w cwičenj a kázni zwedený, *Vel.* 2) artig, urbanus: neswedené a sedlské mrawy, *Syl.* 3. s. stydliwý, pudicus, *Vel.* *N.* -nost, i, *f.* Wohlerzo-genheit; b) Artigkeit, urbanitas.
Zwěděti, s. zwjm.
Zwedu *fut.* *ex.*, zwedl, zwésti, s. odchowám. 2) s. swedu 6); 3) na penjze, s. zpeněžjm.
II. *rec.* zwésti se, s. zdařiti se.
Zwegem *fut.*, zwál, zwáti, *sl.* al-les worfeln.
Zwelebenj, *n.* *verb.* v. folg.
Zwelebjm *fut.*, il, iti, emporbrin-gen, excitare. 2) etwas in Auf-nahme bringen, rei incrementum adjuvare od. rem adjuvare. 3) preisen, celebrare. 4) 4) s. ssjřjm, wzděláwám: grunty swé zwelebowati, *Pr.*
Zwelebowatel, e, *m.* Emporbrin-ger, excitator, provector. 2) Preiser, celebrator. 3) s. wzdě-láwatel.
Zwelebugi, owal, owati, vorh.
Zweličený 3. *part.* *p.* v. folg.
1. Zweličjm *fut.*, il, iti, vergrößern, amplificare, exaggerare, augere: zweličuge hřjchy satan, *Com.* konané swé služby zweli-čuge, *Id.*
2. Zwelič jm *fut.*, el, eti, wachsen, zunehmen, größer werden, crescere.
Zweličugi, owal, owati, vorh.
1. Zwěř, *a*, *m.* (vgl. mit fera oder *russ.* swirjep, wild), *sl.* & *ol.* ein wildes Thier, fera od. fera bestia; zabili zwěřa, gelena, wepra rc.

2. Zwěř, i, *f.* Wild, *n.* a) die wilden Thiere, ferae; b) s. vorh. čerwená zwěř, roth Wildpret, *D.* zwěř wysoká, Hochwild, fera alta, *R.*

Zweredlo, *a, n. sl. Zempl.* Spiegel.

Zwěřina, y, *f.* Wildpret, *n.* Fleisch v. wilden Thieren, caro ferina; zw-ář, e, *m.* zw-árka, y, *f.* der, d. es verkauft.

Zwěřinec, nce, *m. sl.* folg.

Zwěřinice, *f.* s. obora, Thiergarten

†Zwěřobýl, e, *m.* Thierpflanze, *f.* zoophyta, *D.*

†Zwěřopis, u, *m.* Thiergeschichte, *f.* zoologia.

Zwěssjm *fut.*, el, eti, s. wěsým.

Zwěst, *obs.* s. známý, powědomý.

Zwěstě, *obs.* s. wědomě.

Zwěstí, *obs.* s. zwěděti.

Zwěstowánj, *n.* Verkündigung, *f.* nuntiatio, denuntiatio.

Zwěstowatel, e, *m.* Verkündiger, nuntiator; -lkyně, *f.* -inn, -trix.

Zwěstugi *praes.* u. *fut.*, owal, owati, verkündigen, nuntiare, denuntiare.

Zwětralý 3. verrochen, vapidus: zwětralé wjno, verrochener Wein, vappa.

Zwětrám *fut.*, al, ati, verriechen, vim amittere: na kwasnicých nezwětrá, *K.*

Zwetssělý 3. veraltet, obsoletus.

Zwetssenj, *n. verb.* v. folg.

1. Zwetssjm *fut. ex.*, el, eti, veralten, sich abnützen, obsolescere; fig. vdatnost giž w nás hanebně zwetssela, *Vel.*

2. Zwětssjm *fut. ex.*, il, iti, vergrößern, amplificare, exaggerare, augere.

Zwětssowacý 1. z. B. sklo, Vergrößerungsglas, microscopium, *D.*

Zwětssugi, owati, s. zwětssjm.

Zwicý, *adv.* in der Größe, magnitudine: bukwice zwicý gednoho lotu w medu pitá, *Vel.*

Zwjdám u. zwjdám se (*Syl.*), al, ati, erforschen, s. zpytugi.

Zwjdawý 3. neugierig, curiös, curiosus; -wost, i, *f.* -keit, Neugierde, -sität, *f.* curiositas.

Zwidralý 3. *sl.* verschlagen, versutus.

Zwjem, zwěděl, *sl.* s. zwjm.

Zwjera, aka, *n. sl.* s. zwjře.

Zwiklám *fut.*, al, ati, wankend machen, schwächen, motitando labefactare: dopustil se z předesslé stálosti swé zwiklati, *Vel.*

II. *rec.* z-ati se, wanken, vacillare, nutare: stolice se zwiklala a rozsmekla.

Zwikow, a, *m.* Klingenberg, ein Städtchen auf der F. Schwarzenbergischen Herrschaft Worljk, Zwikovia (bekannt wegen der daselbst auf einem alten Thurm entdeckten Runenschrift).

Zwjm *fut.*, zwěděl, zwěděti, erfahren, Nachricht erhalten, comperire, discere, certiorem fieri, cognoscere.

Zwinim *fut.*, il, iti, *sl.* s. prowinjm.

Zwjrám, al, ati, aufsieden, sich siedend erheben, bullire, effervescere; s. auch zewru.

Zwjře, ete, *n.* (*russ.* swirjep, wild), Thier, ein unvernünftiges Thier, bestia, bellua; diwoké zwjře, s. zwěř 2).

†Zwjřectwo, *a, n.* Thierreich, *n.*

Zwjřecý 1. wilde Thiere betreffend, ferinus; z. kůže, Thierhaut, *f.* cutis bestiae.

Zwjřednice, *f.* -tnice *D.*), Abendstern, *m.* Venus od. Veneris stella, auch Hesperus od. Vesper, Vesperus.

Zwjtězugi, owati, s. zwjtězým.

Zwjtězylý 3. der gesiegt hat (drückt

das *particip. aoristi* der Griechen aus), qui vicit, *Cyr.*

Zwjtězým *fut. ex.*, yl, yti, siegen, vincere, victoriam reportare.

Zwjtězytel, e, *m.* Sieger, victor; - lkyně, *f.* - inn, - trix.

Zwlácjm, s. swleku, ausziehen ꝛc.

Zwlačkowatjm *fut.*, čl, ěti, zähe werden, v. Wein, flaccescere.

Zwlásſt, zwlásſtě, *ol.* wzlásſté (aus zwlásſtě), *adv.* besonders, a) abgesondert v. andern, seorsim, separatim, auch solus, auch singulatim (singillatim) wenn es soviel ist, als einzeln. b) vorzüglich praecipue, unice, maxime; ist es soviel als zumal, so steht praesertim.

Zwlásſtnj 1. besonder, a) abgesondert, separatus, secretus. b) vorzüglich, eximius, praecipuus, egregius, singularis.

Zwlásſtnost, i, *f.* Absonderung, *f.* separatio. 2) Vorzüglichkeit, *f.* praestantia, excellentia: znamenitá zwlásſtnost lidského pokolenj. 3) Sonderlingssucht, *Ryb.*

Zwlažjm *fut.*, s. zawlažjm.

Zwlažnu *fut.*, nauti, s. wlažnu.

Zwlčjm *fut.*, cl, eti, verwildern, wild an Sitten werden, sylvescere (lupi naturam induere).

Zwlčjm se *fut.*, il, iti, vorh. *Ryb.*

Zwlek, u, (swlek), zwleček, čku, *m. pl.* zwlečky, die abgezogene Haut, oder ausgezogene Kleider, Raub, *m.* exuviae.

Zwlhčjm *fut.*, il, iti, s. zawlažjm.

Zwlhčugi, owati, s. zawlažjm.

Zwnik, u, *m.* üblich znik.

Zwobyčegnjm sy, bes. zobyč-msy.

Zwočjm, - se, besser zočjm, - se.

Zwoctjm, besser zoctjm.

Zwod, u, *m.* Einführung, *f.* inductio, besonders Einweisung in d. Güter, missio in bona debitorum, *Pr.*

Anm. Den Unterschied zwischen zwod u. swod s. auch bey *Durich Bibl. sl. I. p.* 318. *sqq.*

Zwodca, *m. sl.* s. swůdce.

Zwodjm *fut.*, il, iti, herum oder überall hin führen, circumducere: po wſſem chrámu ho zwodil, *K.*

Zwodněnj, *n.* Anlauf, *m.* des Wassers, tumor.

Zwodnjm se *fut.*, il, iti, anlaufen, schwellen, anschwellen, tumescere, intumescere: řeka se zwodnila, - ist angelaufen.

Zwodňugi se, owal, owati, vorh.

Zwolám *fut. ex.*, al, ati, aufrufen, exclamare.

Zwolatjm *fut.*, ěl, ěti, s. omolatjm.

Zwole, *f.* üblicher zwůle.

Zwolen, a, *m.* d. k. freye Bergstadt Altsohl, im Sohler K., Vetusolium, Veterosolium, Zólyom; -nčan, a, *m.* -nka, y *f.* ein Altsohler; - inn, *f.* Vetusoliensis; - nský 3. Altsohler, Vetusoliensis. 2) Sohler, Zoliensis: Zwolenská stolice, d. Sohler Gespanschaft, comitatus Zoliensis.

Zwolenice, *f. ol. i. e.* zwolená.

Zwolený 3. *part. pass.* v. zwoljm. 2) syn z - ný, s. syn zaljbený, *K.*

Zwoljm *fut. ex.*, iti, s. wywoljm; za syna z-ti, adoptiren, an Kindesstatt annehmen, adoptare

Zwolnůſtka, y, *f. dim.* v. z-nost, folg

Zwolný 3. s. wolný: cesta zwolná a protřená, *K.* 2) s. pohodlný, bequem, ergötzlich, commodus, jucundus: máme zwolný byt w Jůdstwu; zwolný žiwot; -nost, i, *f.* Freyheit, *f.* libertas: z-nost k wydáwánj spisů mjti. 2) Bequemlichkeit, Ergötzlichkeit, commoditas, jucunditas, deliciae.

Zwolowatjm *fut.*, ěl, ěti, *sl.* od. sicht, dumm u. ungeschickt werden.
Zwolugi, owati, s. zwoljm.
Zwon, u, *m.* Glocke, *f.* campana. 2) *sl.* Schellen in der Karte.
Zwonař, e, *m.* Glockengießer, *m.* fusor campanarum, campanarius; - řka, *y, f.* - inn, - ria; - řský 3. - stwj, *n.* wie bey pekař.
Zwonček, ečku, *m. dim.* folg. 2) čerwený z. od. swatojanská zelina, Hartheu, Johanniskraut, *n.* hypericum perforatum, *hung.* orbanczfű, csengő virág.
Zwonec, nce, *m.* Glöckchen, *n.* campanula, tintinnabulum.
Zwoneček, čku, *m.* s. zwonček 1): hrawé zwonečky, Glockenspiel, *n.* tintinnabulum, *R.* 2) Glockenblume, *f.* campanula, *Lin.* s. dennj sen. b) *sl.* Wiesenglocke, *f.* campanula rotundifolia.
Zwonehljk, *a, m.* folg
1. Zwonek, nka, *m.* Grünfink, Grünling, *m.* coccothraustes viridis, *K.* loxia chloris, *Linn.*
2. Zwonek, nku, *m.* s. zwonec.
Zwoněnj, *n.* Läuten, *n.* sonus campanarum, pulsatio campanarum.
Zwonice, *f.* Glockenthurm, *m.* turris campanaria. 2) *sl.* auch Glockenstuhl, *m.* campanile; 3) des Glöckners Eheweib, s. folg.
Zwonjk, *a, m.* Glockenläuter, pulsator (agitator) campanarum. 2) Glöckner, Küster, aeditimus, aedituus.
Zwonjm, il, iti, läuten, campana od. campanis pulsare, auch blos pulsare; k pohřbu, zur Leiche, zu Grabe, campanarum sono prosequi funus; do kostela, in die Kirche, sono campanarum in templum vocare, insgem. in templum pulsare; ráno, wečer, poledne z. Morgen, Abend, Mittag läuten, sono campanae indicare initium diei, vesperam, meridiem: z. klekánj, zum Abendgebet läuten, s. auch hrana; slyssel mistr Martin zwoniti, ale neslyssel sezwáněti, *prov.* das Gehörte nur zum Theil wissen. 2) *sl.* (*et russ.*) s. znjm: zwonj mi w vssjch; - jwám, al, ati, *fr.*
Zwonkowatý 3. glockenförmig.
Zwonku, *adv. sl.* s. zwenku.
Zwonowina, *y, f.* Glockenspeise, *f.* aes campanarium.
Zwor, u, *m.* s. lán.
Zworám, bess. zorám, zoru.
Zwrácenj, *n. verb.* v. zwrátjm.
Zwracugi, owati, s. zwrátjm.
Zwrat, u, *m.* Umsturz, *m.* eversio.
Zwrátjm *fut.*, il, iti, umwerfen, z. B. den Wagen ꝛc. evertere, subvertere. 2) fällen, einen Baum, sternere, dejicere.
II. *rec.* z - titi se, umfallen, subverti, collabi, corruere.
Zwratný 3. z. B. wůz, ein Wagen, der sich leicht umstürzt.
Zwraubjm *fut.*, il, iti, z. B. vlice, hospody, durchstreichen, in die Runde, pervagari.
Zwrbljk (viell. zwrtljk) s. přeslen.
Zwředilý 3. voll Geschwüre, ulcerosus.
Zwředowánj, *n.* z. B. vst, Ausschlag des Mundes bey Kindern, aphthae, *pl. Vel.*
Zwředowatjm *fut.*, ěl, ěti, voll Geschwüre werden, exulcerari.
Zwrtám *fut.*, al, ati, durchbohren, mit dem Bohrer, alles od. überall, transterebrare, perforare; 2) durchstechen, transfigere, transfodere, *Bar.* 6, 19.
II. *rec.* z-ati se, *sl.* sich umdrehn.
Zwrtjm *fut. ex.*, il, iti, verdrehen,

verrücken, invertere.
Zwrtkám, -se, s. zwiklám, -se.
Zwrtnu se *fut.*, auti, s. zwrtjm se.
Zwrtohlawjm *fut.*, ěl, ěti, dreh-köpfig werden, v. Schaafen.
Zwrželina, y, *f. sl.* s. zmetek 1).
Zwssednjm *fut.*, ěl, ěti, allgemein (alltäglich) werden, invalescere: to syc za hřjch pokládali, ale giž gim to zwssednělo.
Zwu, zwáti, s. zůwi.
Zwučenj, *n.* Schallen, *n.* sonus, sonitus.
†|Zwučice, *f.* Tonkunst?
Zwučjm, el, eti, schallen, tönen, sonare, resonare.
†Zwučka, y, *f.* Klinge, *f.* z.B. des Säbels, Hirschf-s, lamina, *R.*
Zwučný 3. schallend, sonorus.
Zwuk, u, *m.* Schall, *m.* sonus, sonitus. 2) Geräusch, Getöse, *n.* strepitus, fremitus.
Zwůle, *f.* Vergnügungen, *pl.* deliciae: zwůle a rozkoš, *K.* wsseligaké zwůle a ljbosti, *Cyr.* lepssj zwůli magj oslowé, než-, *Vel.* zwůle swěta požjwati.
Zwybogugi *fut.*, s. wybogugi, v. mehrern: mnoho měst z-áno, *V.*
Zwyk, u, *m.* s. zwyklost.
Zwykám, al, ati, s. zwyknu.
Zwyklost, i, *f.* Gewohnheit, *f.* das Gewohntseyn, consuetudo.
Zwyklý 3. mit u. ohne Dativ, gewohnt, adsvetus.
Zwyknu *fut. ex.*, kl, knauti, mit u. ohne Dativ, gewohnen, gewohnt werden, sich an etwas gewöhnen; nutj, *n. verb.* adsuescere, consvescere: zwykne těm obyčegům, *Haj.*
Zwyplacugi, owal, owati, folg.
Zwyplacým *fut.*, el, eti, auszahlen, mehrere, solvere.
Zwypowjdám *fut. fr.*, al, ati, verbannen, mehrere, *Vel.*
Zwyrážjm *fut. fr.*, eti, s. wyrážjm.
Zwysoka, *adv.* hochaus, s. wysoko.
Zwýssek, sska, *m.* s. zbytek 2).
Zwýssenj, *n.* Erhöhung, *f.* Erhöhn, *n.* 2) erhöhter Ort, locus editus.
Zwýssenost, i, *f.* (gako wrssek), Erhabenheit, *f.* altitudo, sublimitas.
Zwýssj, *adv.* lang, longitudine.
Zwýssjm *fut. ex.*, il, iti, erhöhen, attollere, efferre: cenu; stůl sedm noh zwýssený od giné podlahy, *Vel.*
Zwypomjnám *fut. fr.*, s. wypomjnám, v. mehrern: dluhy.
†Zyb, u, *m.* Moor, Mohrerde, *f.* etwa terra uliginosa, (ist eigentlich *russ.*), *Sedl.*
Zybeby, s. cybeby.
Zybet, *a*, *m.* Bisamthier, *n.* Bisamkatze, *f.* zibethus. 2) wohlriechender Moschus dav. moschus, *Vel.*
Zybnu, bl, nauti, frieren, algere.
Zybrykugem *fut.*, owal, owati, *sl. Schemn.* übrig behalten.
Zýděm *fut.*, zyssol, zýti, *sl.* s. segdu. II. *rec.* zýti se, zu gut kommen.
Zýdka, y, *f. dim.* v. zed, Mauer.
Zykmund, *a*, *m.* Siegmund, Sigismundus.
Zykrnatjm, *sl.* s. zgikrnatjm.
Zyma, i, *f.* (vgl. χειμα) Kälte, *f.* frigus; zyma mi, mich friert, algeo; zyma nastáwá, es wird kalt, frigus ingruit; b) es wird Winter, hyems ingruit; zyma vlewuge, die Kälte läßt nach, frigus remittit. 2) Schauer, Schauder, *m.* od. Zittern, *n.* z.B. bey der Kälte, beym Fieber, Erschrecken rc. horror; zyma mne láme, zyma mnau lomcuge, zyma mne napadla, ein Schauer überläuft mich, horror me incessit (occupat) oder horror

percurrit membra mea. 3) Winter, *m.* hyems, bruma, (in dieser Bedeutung wird in einigen Gegenden zeyma gesprochen, auch zýma geschrieben); tuhá, slabá (měkká) zyma, ein harter, ein gelinder Winter, dura (aspera) hyems, mitis, (lenis), hyems; s. auch krutý, třeskutý. 4) *adv.* (*comp. sl.* zymssge, *sup.* nayz-ě), kalt: dnes ge zyma, heut ist kalt.

Zymar, u, *m.* Eschbaum, *Resch.*

Zymawý 3. z.B. zymawá nemoc, das kalte Fieber.

Zymj se, *impers.* ilo, iti se, *sl.* es wintert, fit hyems. 2) *act.* zymjm se, *sl.* sich der Kälte aussetzen.

†Zymnař, e, *m.* ornus.

Zymnj 1. winterhaft, hibernus, hyemalis; z. ssaty, Winterkleid, *n.* vestis hiberna, vestis hyemalis; z. leženj, Winterlager, *n.* castra hiberna, auch bloß hiberna, auch hibernacula.

Zymnice, *f.* Fieber, *n.* febris; Wechselfieber (das kalte Fieber), auch přestáwagicý zymnice, *Vel.* febris remittens; pálčiwá z. das hitzige Fieber, febris ardens; zlučná od. pěnohorká (*R.*) z. Gallf. f. bilosa, *D.* tegná, mořiwá (bey *Vel.* tagemná zastaralá) z. schleichendes F., f. lenta; zhnilá od. hnilá, s. hnilý; s. auch wezdegssj, třetjdennj, třetnice, čtwrtodennj, čtwrtáčka; zymnicy mjti, na zymnicy stonati, das Fieber haben, febricitare, febri laborare, febrem habere; zymničku dhoniti, zymnice dostati, das F. bekommen, in febrem incidere; přestala mi zymnice (*sl.* auch zymnicy sem ztratil), ich verlor das F., f. decessit: zymnice nepřissla, das F. ist ausgeblieben, f. decessit; -čka, y, *f. dim.* Fieberchen, *n.* febricula.

Zymničár, a, *m. sl.* der's Fieber hat.

Zymničnj 1. s. zymničný.

Zymničnjk, a, *m.* s. zymničár.

Zymničný 3. fieberhaft, febriculosus, febrilis; třesenj zymničné, Fieberschauer, *m.* motus febris, motus febriculosus (oder febrilis).

Zymoleyz, e, *m.* Leinholz, *n.* Rainweide, *f.* ligustrum vulgare, *D.*

Zymomrawky, *pl. sl.* der Frost im Körper. 2) Gänsehaut.

Zymomřiwec, wce, Fröstler, folg.

Zymomřiwý 3. frostig, frigoris impatiens.

Zymostráž, e, *m.* s. zymozelen.

Zymowisko, a, *n. sl.* Ueberwinterungsort, hiberna, *pl.*

Zymug', owal, owati, *sl.* wintern, hyemare: někde z-ti, den Winter wo zubringen. 2) *act.* überwintern, (aushalten), hyeme alere: zymowati dobytek.

Zymozel, a, *m. sl.* folg.

Zymozelen, u, *m. sl.* s. barwjnek.

Zymzelen, u, *m. sl.* vorh. 2) *sl.* hie und da, s. brusspán.

Zysček, čku, *m. dim.* Profitchen, *n.* lucellum.

Zysk (aus z-gisk, s. folg.), u, *m.* Gewinn, (Gewinnst), Profit, *m.* quaestus, lucrum; zysku žádostiwý, chtiwý, gewinnsüchtig, quaestuosus, quaestus od. lucri cupidus od. cupiditate lucri flagrans.

Zýstám, (aus z-giskám), al, ati, gewinnen, a) Profit (Gewinn) haben, lucrum (quaestum) facere. b) etwas gewinnen, etwas profitiren, lucrari rem, lucri facere rem.

II. *rec.* z-ti sobě, vorh.; c) sobě, kriegen, bekommen, con-

sequi, Syr. 20, 23. zýskati so. b: za nepřjtele někoho; lásku něčj 2c.
Zýsstjm *fut.*, ěti, vorh. Jak. 4, 13.
Zysstný 3., *comp.* něgssj, *sup.* ney. zysstněgssj, Gewinn bringend, lucri plenus; -nost, i, *f.* s. wýnosnost; 2) s. Gewinnsucht ?? *D.* -ně, *adv.* mit Gewinn, *comp.* -něgi, mit mehr Gewinn: lehčegi a zysstněgi se žiwiti.
Zysteček, čku, *m.* s. zysček, *Vel.*
†Zystém, u, *m.* System, systema, *n.*
Zysstjm *fut.*, iti, *sl.* erfüllen: Wort.
Zýti, s. zegi.
Zýtra, -reyssj 2c. s. zeytra, -regssj.
Zywačka, y, *f.* Gähnsucht, oscedo.
†Zywák, a, *m.* Gähnfisch, *m.* Gähnmaul, *n.* channe, hiatula, *R. D.*
Zýwám, al, ati, (vgl. hio), *sl.* auch zýwá se mi, (ti 2c.), gähnen (jähnen), oscitare, oscitari; zýwánj, *n. verb.*
Zýwanice, *f.* s. zýwačka.
Zýwawý 3. gähnend, oscitans; zýwawě, *adv.* oscitanter.
Zýwerjm sa, *sl.* s. zúwerjm sa.
Zýwnu *fut.*, zýwl, zýwnauti, gähnen, (einmal), oscitare.
Zyzám, ati, *sl.* begierig hinein sehen.
†Zyzlila, y, *f.* s. Wenusse, Venus.
Zzagjmám *fut.*, ati, gefangen nehmen 2c. mehrere, s. zagmu.
Zzáwratiwjm *fut.*, ěl, ěti, schwindlich werden, vertigine corripi.
†Zželeznjm *fut.*, ěl, ěti, zu Eisen werden, in ferrum converti: fig. srdce zželeznělo.
Zželj se mi, ti 2c. zželelo se, zželeti se, *impers.*, *cum gen. rei*, es reuet mich, dich 2c. poenitet me, te, &c. zželelo se toho Bohu, *K.* čehož zželeyž se Bohu samému! *K.*
†Zzemjm *fut.*, il, iti, vererden, *D.*
Zzenilost, i, *f.* Weichlichkeit, mollitia, mollities.
Zzenilý 3. weibisch, weichlich, unmännlich, feige, effeminatus, muliebris, mollis.
†Zženkyljm, eti, weibisch werden.
Zženkylelý 3. vorh.: mysl, *Vel.*
Zženkylý 3. vorh.: zž-lj lidé, *Cyr.*
Zžeru, -se *fut.*, žral, žráti, s. zžjrám.
Zzerzawjm *fut.*, s. zerzawjm.
Zžidjm se *fut.*, iti, ein Jude werden.
Zžjrám, al, ati, auffressen, durch Fressen alle machen, edendo absumere, devorare; fig. lichwau z lichwy dlužnjka zžjré, *Com.* b) verschlingen, devorare; c) abfressen, depascere.
II. *rec.* zž-ti se, s. sžjrati se. 2) *sl.* s někým, mit jemand im Zank und Hader leben.
Zžjrjm *fut.*, el, eti, verglühen, (*neut.*) desino candere, *D.*
Zžlutnu *fut.*, nauti, s. žlutnu.

Ż

Žába, y, *f.* Frosch, *m.* a) ein Thier, rana; zemská ž. Kröte, *f.* bufo; třepnatá (střepnatá) ž. s. želw. b) Krankheit an der Zunge, rana, ranula, (batrachus); 2. s. žába. 3) (s železným plechem), Frosch, *m.* (beym Tuchscherer), rana, trabs quercina. 4) *sl.* Schimpfwort, Nichtswürdiger!
Žabač, e, *m.* d. Stadt Sabatsch, *Ir.*
Žabacý, *sl.* s. žabj.
Žabča, ača, *n. sl.* folg.
Žábě, ěte, *n.* junger Frosch.
Žabj 1. die Frösche betreffend; ž. weyce, Froschlaich, *m.* ova ranarum; ž. kámen Krötenstein, chalonitis, lapis bufonius; ž. střewce, s. kurjmor.
Žabice, *f. sl.* Kieselstein, *m.* silex.
Žabička, y, *f. dim.* Fröschchen, *n.* ranula, ranunculus.

Žabiklác, e, *m. sl.* ein schlechtes Messer, schimpfweise.
Žabinka, y, *f. i. e.* sskořepiny žabj ? *Vel. Herb.* 412. *C.*
Žabinec, nce, *m.* s. rdesno. 2) Kröttengerippe, Lebergras, *n.* conserva, *D. Bercht.*
Žabiny, *f. pl.* s. žabj weyce.
Žabka, y, *f.* s. žabička; 2) s. kosřrjk; 3) Bogenfröschlein, ranula, jugum plectri, *R.* 4) *pl.* žabky, Fröschel, worinn die Wellen gehen, ranulae cylindrorum.
Žabokrčky (= sskrečiny) *pl.*, *sl.*, s. žabiny. 2) zwey Dörfer dieses Namens, in Ungarn.
Žáček, čka, *m. dim.* Schülerchen.
Žáčka, y, *f.* Schülerinn, scholaris, *f.*
Žáčký 3. Studenten-; s. žákowský.
Žádám, al, ati, *reg. gen.* begehren, a) begierig seyn nach etwas, cupere, velle, cupidum esse rei. b) verlangen, fordern, petere, poscere, postulare. 2) wünschen, enwünschen, etwas gern sehen, optare, velle, in votis habere; precari: nežádám gim, aby toho zkusyli; žádánj, *n. verb.*
†Žádacý způsob, modus optativus (*Gramm.*), *Ziegler.*
Žádaný 3. erwünscht, optatus.
Žádaucý, 1. (*ol.*) vorh.
Žáden, dna, o, (*ol.*) begierig, cupidus; 2) *sl.* s. žádný.
Žádničký 3 *dim.* gar keiner; Ohlässl.
Žádný 3. kein, nullus, v. zweyen; 2) niemand, nemo.
Žadoněnj, *n.* s. žebránj ? *D.*
Žadonjm, il, iti, geilen, *D.*
Žádost, i, *f.* folg. - wost. 2) Verlangen, *n.* desiderium. 3) Wunsch, *m.* votum, optatio. 4) Begehren, a) Begierde, *f.* cupiditas, cupido; b) Verlangen, *n.* petitio, postulatio, voluntas, preces.
Žádostiwý 3. (*abstr.* žádostiw), begierig, cupidus, avidus; 2) erwünscht, wünschenswerth, lieblich, jucundus, suavis, *B.* - wě, *adv.* - de, - de; - wost, i, *f.* Begierde, Begier, *f.* cupido, cupiditas, appetitus.
Žagdljk, *sl.* s. žeydljk.
Žáha, y, *f.* Sodbrennen, s. záha.
Žahadlo, a, *n.* Stachel, *m.* z. B. der Biene, Wespe, aculeus.
Žáhám, al, ati, mit dem Lichte schöckern, *D.*; 2) (*sl.*) brennen, urere: žáhawka žáhá, - brennt.
Žáhawka, y, *f.* Brennessel, *f.* urtica urens, *Linn.*
Žáhawý 3. s. páliwý.
Žák, a, *m.* (vgl. διακονος), *pl.* žácy, Schüler, a) ein jeder Lernender, discipulus. b) der aus einer Schule ist, Student, adolescens scholasticus. c) Anfänger, *m.* tiro. d) *ol.* s. duchownj, clericus.
Žákowský 3. die Schüler, Studenten betreffend.
Žákowstwo, a, *n. coll.* Studenten, scholastici (studiosi). 2) (*ol.*) Klerisey, *f.* clerus; s. duchowenstwo.
Žalář, e, *m.* Kerker, *m.* Gefängniß, *n.* carcer, custodia.
Žalařnj, jho, *m.* Kerkermeister, praefectus custodiae.
Žalářnjk, a, *m.* vorh.
Žalářný 3. zum Gefängniß gehörig: žalářná wěže, Gefängniß, *n.* turris captivorum.
Žalařugi, owal, owati, někoho, einkerkern, captivare, in custodia tenere; žalařowánj, *n. verb.*
Žalaudek, s. žaludek.
Žalm, u, *m.* Psalm, *m.* psalmus.
Žaloba, y, *f.* Klage, *f.* gerichtliche

Klage, a) überhaupt, actio, dica, querela; b) betriffts Verbrechen, accusatio. c) betriffts eine Forderung, z. B. Gelder, Aecker, petitio; křiwá ž. falsche Klage oder Chicane, calumnia.

Žalobnj 1. klagbar, Klag-; ž. spis, Klageschrift, scriptum accusatorium.

Žalobnjk, a, m. Kläger, m. gerichtlicher, actor; ist es in Forderungen, z. B. wegen Geldes, petitor, actor; wegen Verbrechen, accusator, actor; křiwý ž-k, falscher Kläger, Chicaneur, calumniator; -nice, f. -inn, f. gerichtliche, actrix, accusatrix.

Žalobný 3. klagbar, ž-ně, *adv*.

Žalost, i, *f*. Leid, *n*. Betrübniß, Traurigkeit, *f*. Gram, *m*. dolor, moeror, tristitia.

Žalostim, il, iti, Leid tragen, dolere: žalostě nad sebau, *K*.

Žalostiwý 3. kläglich, a) beklagenswerth, bedauernswerth, miserandus, miserabilis, commiserandus, miser; b) in kläglichem Tone, miserabilis, flebilis; ž-wá pjseň, Klagelied, *n*. elegia: ž-wě, *adv*. kläglich, miserabiliter.

Žalostný 3. elend, betrübt, kläglich, miserabilis, flebilis, miserandus: do žalostného mjsta přissel; -ně, *adv*. s. žalostiwě.

Žalowánj, *n*. *verb*. v. žalugi.

Žaltář, e, *m*. Psalter, a) ein Instrument, psalterium, *Cyr*. b) Psalmbuch oder die Psalmen, psalterium.

Žaltářnjk, a, *m*. der auf dem Psalter spielt, Ps-rspieler, psaltes.

Žalud, u, *m*. (vgl. glans, dis), Eichel, *f*. Frucht des Eichbaumes, glans; *pl*. žaludi, Eicheln, im Kartenspiel.

†Žaludkina, y, *f*. Magensaft, *m*. succus gastricus, chylus.

Žaludek, dka, *m*. Magen, z. B. eines Menschen ꝛc. ventriculus, stomachus, venter; dobrého žaludka člowěk, eustomachus.

Žaludkowý 3. Magen betreffend.

Žaludný 3. s. žaludowý.

†Žaludnonosný 3. eicheltragend, glandarius.

Žaludowý 3. Eichel-, glandarius.

Žalugi, owal, owati, klagen, gerichtlich, od. bey einem Vorgesetzten, a) na někoho, wider jemand, agere in aliquem, (schriftlich), dicam scribere, accusare aliquem, z. B. furti, z krádeže. c) betrifft es Forderungen, z. B. des Geldes ꝛc. z peněz, petere ab aliquo, na někoho, wider jemand od. agere in aliquem; křiwě žalowati, fälschlich klagen, calumniari. 2) sich beschweren, querulari: stjžně gi žalowati a naříkati králi na swé nesstěstj, bjdu ꝛc.

Žampion, u, *m*. Champignon, s. pečárka, *D*.

†Žanowec, wce, *m*. zr. coluthea.

Žár, u, *m*. k swařenj železa, Schweißhitze.

Žárenice, *f*. *sl*. geröstete Brodschnitte.

Žárjm, il, iti, *sl*. prögeln, rösten an der Glut.

†Žárliwost, i, *f*. s. řewniwost.

Žart, -ugi ꝛc. *sl*. s. žert, žertugi.

Žať, *sl*. s. žjt, erndten, schneiden.

Žateč, *gen*. Žatče, *m*. die Stadt Saaz, Zatecium.

Žatecký 3. Saatzer, Zatecensis; Žatecký kraj, folg.

Žatecko, a, *n*. der Saatzer Kreis, provincia Zatecensis.

Žatwa, y, *f. sl. & mor.* s. žeň.
Zbán, *sl.* s. džbán.
Žblunkot, u, *m.* Rieseln, *n.* murmur: žblunkot vtěšený potůčka, *Sedl.*
Ždám, ždáti, *obs.* s. čekám.
Ždjm, il, iti, *ol.* s. čekám, vorh.
Ždimadlo, *a, n.* Windeeisen, *D.*
Ždimák, u, *m.* Windeknittel, *n.* beym Weißgärb., ferrum contortum, exprimendae e lotis pellibus aquae.
Ždjmám, al, ati, s. wyždjmám.
Ždmu, ždal, ždjti, vorh.
Že, *conj.* daß. a) weil, quod; b) nach sagen, schreiben, bekennen, läugnen rc. wird že, daß, im Lateinischen durch den Ackusativ mit dem Infinitiv ausgedrückt; c) nach fürchten, ne; d) nach *non dubito, non dubium est, nemo dubitat.* quin; e) nach so, so sehr, so groß rc., ut. 2) s. aby, in höflichen Redensarten (nach prosým u. drgl.): prosýme, že W. Cýs. Milost milostiwau ruku nad námi držeti ráčjte, Pr. čtenáře žádáme, že sobě stěžowati nebude rc. *Cyr.* 3) *sl.* statt des epenthetischen ž: deyže mu tedy, deg!
Žebernj 1. (beſſ. řebernj) d. Rippen betreffend: ž. hljza, pleuris.
Žebráček, čka, *m. dim.* v. žebrák.
Žebráčka, *y, f.* Bettlerinn, Bettelweib, Bettelfrau, mendica.
Žebráčký 3. bettelhaft, bettelmäßig, mendicus, mendico dignus; -cky, *adv.* mendice, more mendicorum; -ctwj, *n.* Betteley, *f.* mendicitas, egestas.
Žebráčnice, *f. sl.* das Vorhäuschen an einer Kirche, porticus.
Žebracý 1. z. B. list, Bettelbrief, *m.* literae mendicantes.
Žebrák, *a, m.* Bettler, Bettelmann, mendicus: někoho na žebráka přiwesti, jemand zum Bettler machen, ad mendicitatem redigere: mošnu od žebráka žádati, *prov.* aquam e pumice postulare. 2) eine Stadt im Berauner Kreise.
Žebrákow, *a, m.* ein Dorf im Prach. Kreise.
Žebrám, žebři, žebral, žebrati, *part.* žebřjcý, *Vel.* betteln, mendicare: 2) *sl.* zudringlich bitten, flagitare.
Žebránj, *n.* Betteln, mendicatio.
Žebráwám, al, ati, *fr.* v. žebrám.
Žebrawý 3. bettelnd, mendicans; žebrawý mnich, Bettelmönch, monachus mendicans; žebrawý žák, Bettelstudent; -wě, *adv.* bettelhaft, mendice.
Žebřjk, beſſ. řebřjk, *Gen.* 28, 12.
Žebro, *a, n.* Rippe, beſſ. řebro.
Žebrota, *y, f.* Betteln, *n.* mendicatio: po žebrotě choditi; žebrotau swětem gjti.
Žebrowánj, *n. verb.* v. žebrugi.
Žebrowna, *y, f.* Fege, Kornfege, *f. D.* Kornrolle, *f.* vannus.
Žebrugi, owati, Getreide fegen (säubern), s. profýwám; *fig.* žebrowánj rozličná, *Com.*
Žechtár, *a, m. sl.* s. ſſechtár, ſſkopek.
Žeſtár, u, *m. sl.* s. žechtár.
Žehnačka, *y, f.* s. lekowačka.
Žehnám, al, ati, segnen, a) beglücken, z. B. v. Gott, fortunare, beare; benedicere. b) Gutes anwünschen, precari alicui bona. c) mit dem Kreuze bezeichnen, cruce signare. d) segensprechen, s. lekugi: žehnánj a zakljnánj čarodějnjků, *K.* e) na zuby (někomu), ausfilzen, ausschelten, increpare, *Syl.*

II. *rec.* ž - ati se, sich mit dem Kreuze bezeichnen, cruce se si-

gnare. 2) s někým, Abschied nehmen, valedicere, discedere.
Žehnánj, n Segnen, n. Segnung, f. b) Beglückung, f. fortunatio: 2) Anwünschung des Segens, precatio bonorum. 3) Segensprechen, n. sortilegium. 3) Abschied, m. Fortgehen, n. abitus, discessus.
Žehnatel, e, m. Segensprecher, sortilegus, piaticus, *Com.*
Žehrák, a, m. ein Eifersüchtiger, zelotypus, *D.*
Žehrám, žehři, al, ati, z. B. jemand, objurgare, increpare aliquem; žehrati na hřjchy, gegen die Sünden eifern, -declamare; na swau ženu žehrati, mit seinem Weibe eifern? *D.* -ánj, *n. verb.* -áwám, al, ati, *fr.*
Žehrawý 3. scheltsüchtig; 2) † eifersüchtig, zelotypus, *D.* žehrawost, i, *f.* Eifersucht, *f.*
1. Žel, *adv.* s. ljte, *cum gen.*: žel mi toho, *K.* té záhuby nám žel, *Haj.* toho mu on, bud wděk anebo žel, postaupiti musý, *Vel.* 2) *interj.* leider! proh! pro! Bohu žel! proh dolor!
2. Žel, e, m. Reue, *f.* Leid, *n.* poenitentia; žel a ljtost, Reue und Leid.
3. Žel se, *interj.* (eigentlich *imper.* v. želj se, s. zželj se), leider! proh! žel se Bohu y lidem!
Železák, u, m. eiserner Nagel.
Železce, n. eisernes Instrument. 2) Eisenhemd.
1. Železnjk, a, m. Eisenhändler, *m.* negotiator ferrarius; 2) *sl.* s. kyrysar; -nice, *f.* -inn, *f.* uxor -ris- rii. 2) ein Städtchen im Kön. Kr. 3) *sl.* Hechel, *f.* pecten ferreus; -ictwj, n. Eisenhandel, m. negotiatio ferraria; železnjcký, 3.
2. † Železnjk, u, *m. sl. & russ.* Eisenkraut, n. verbena, *hung.* szaporafű.
Železný 3. eisern, aus Eisen, ferreus. 2) Eisen betreffend, ferrarius; železná ruda, Eisenstein, *m.* Eisenerz, *n.* minera ferri; ž-né hory, Eisenbergwerk, ferri fodinae &c. 3) dem Eisen ähnlich, eisenhart, ferreus, *Deut.* 28, 23. železné srdce mjti; 4) eisenhältig, continens ferrum. 5) (*sl.*) Eisenburger, castri ferrei: Ž-ná stolice d. Eisenburger Gespanschaft, in Ung. comitatus castri ferrei; Ž-né město, Eisenstadt (daselbst), Castrum ferreum, Kis-Mártonium.
Železo, a, n. Eisen, n. ferrum; ž. holowé, Stangeneisen, n. massa ferri, *D.* ž. wydlabacý, Hobleisen, ferrum cavatorium; twrdý jako železo, vorh. 3); *pl.* železa, Eisen, Fesseln, compedes; na rukau, Handscheln, (*pl.*) Handfesseln, manicae.
Železowatjm, ěti, zu Eisen werden.
Željm, el, eti, *cum & sine gen.* bejammern, bedauern, deflere, deplorare, lacrymis prosequi rem. 2) bereuen, poenitet. 3) (*ol.*) begehren, cupere; čeho oči newidj, srdce neželj, *prov.* ignoti nulla cupido.
Željř, željar, a, *sl.* s. domownjk.
Željzko, a, n. Eisen, z. B. ž. na rány od. ž. ohledacý, Wundeisen, Sondir- od. Grundeisen, Sonde, *f.* specillum; ž. osstjpu, Spießeisen, spiculum; ž. saustružnj, Dreheisen, *D.* 2) željzko, *i. e.* kladiwo hawjřské, w sstjtu hawjřském, Fäustel, malleolus, *R.* 3) *pl.* ž-zka, Rückspitzen, die

dem Diamant nachfolgen (Steinschneid.) spicula subsequa.

Želw, a, m. (ol. D.) Schildkröte.

Žemnička, y, f. Käutel, Reisten, (30 in 1. Kloben, d. h. klaub, kocaurek), spira, R.

Žemle, f. Semmel, f. panis similagineus, insgem. semella; -lička, y, f. dim.

Žemlowý 3. Semmel-; ž-wá mauka, Semmelmehl, n. simila.

Žeň, genit. žni, f. Erndte, Ernte, f. a) Mähen, n. messis. b) Erndtezeit, f. messis; hier wird oft der plur. statt des Sing. gebraucht: po žnjch, nach der Erndte, D. když se přibljžj ke žnům, Rub. S. auch ženu.

Žena, y, f. Weib, n. a) Weibsperson, mulier, femina. b) Ehefrau, Gattinn, f. conjux, uxor, marita. 2) partic. v. ženu.

Ženáč, e, m. sl. ein Beweibter.

Ženář, e, m. Hurenjäger, der den Frauen nachjagt; -řský, -řstwj rc.

Ženatý 3. beweibt, uxoratus.

Ženauc, partic. v. ženu.

Ženba, y, f. folg.

Ženěnj, n. Heurathen, v. Mann.

Ženjem, hnal, hnáti, sl. s. ženu; ženje mne, ich habe einen starken Durchfall. 2) keimen, pullulare.

Ženice f. ein leichtfertiges Weib, levicula (mulier.)

Ženich, a, m. Bräutigam, m. sponsus.

Ženikleyt, u, m. Sanikel, m. sanicula, Linn.

Ženjm, -se, s. oženjm, -se.

Ženina (ol. ženima), y, f. Kebsfrau, f. Kebsweib, n., a) rücksichtlich des Ehemannes, concubina, z. B. alicujus. b) rücksichtlich der dadurch beleidigten Gattinn, pellex.

†Ženitba, y. f. Heurath, f. Heurathen, n. tempus ducendi uxorem (gar wenig üblich).

Ženka, y, f. Weibchen, n. bey Menschen, muliercula. 2) Hure, Bübinn, f. meretrix, B. obecná ženka, Com.

Ženkyl, a, m. (v. žena), který se ženě dá mustrowati, Weiberknecht, Weiberlümmel, Windelwäscher, Siemann, (Siemandl), uxorius, R.

Ženkylný 3. memmisch, ficulinus, mollis: sýle přirozené překážj moc ženkylná.

Ženská, é, f. s. žena 1).

Žensko, ženisko, a, n. sl. augm. v. žena, großes Weib. (2) boh. junges Weibsbild?

Ženský 3. weibisch, muliebris. 2) das Weib betreffend, dem Weibe gehörig, femininus, muliebris: ženský běh, ženská krása, ženské raucho, B. -sky, adv.

Ženu, (sl. ženjem), hnal, hnáti, fut., poženu, part. pass. hnán, imper. žeň u. požeň, treiben, in Bewegung setzen, z. B. Vieh, Schaafe, Feinde, agere, pellere. 2) neutr. sich fortmachen, eilen, celerare iter, petere; Mogžjš hnal po paussti, až přissel k hoře, Vrb. oprkem na někoho hnáti, Vel. hnáti k ssturmu, Sturm laufen, s sstur-mugi; -na penjze, in Geld setzen; s. auch honjm u. ženjem.

II. rec. hnáti se, vorh. 2).

Ženusska, y, f. dim. v. žena, Lomn.

Žeráw, a, m. ol. s. geřáb, Kranich, n. grus (polon. żoraw, russ. 'zurawl.)

Žerd, u, m. (in B. žerď), Stange, f. contus, 2. Sam. 23, 7.; 2) Vogelstange, zum Vogelfange, pertica aucupatoria.

Žernow, u, *m.* Mühlstein, *m.* lapis molaris; -wý 3.

Žernowek, *pl.* -wky, s. unter oko.

Žernownice, *f.* Mühlsteinbruch, (der Ort), lapicidina m-a.

Žernůwky, s. žernowky.

Žerowina, y, *f.* klikwa, Trunkelbeere, *f.* vaccinium uliginosum, *Linn. D.*

Žert, u, *m.* Scherz, *m.* jocus; z žertu, im Scherze, aus Scherz, per jocum; bez žertu, ohne Scherz, Scherz bey Seite, citra jocum.

Žertjk, u, *m. dim.* v. vorh. *B.*

Žertownj 1. žertowný 3. scherzhaft, jocosus; žertowně, *adv.* -se.

Žertownjk, a, *m. sl.* Spaßvogel, *m.* jocosus; žertownice, Spaßmacherinn jocosa.

Žertugi, (*sl.* auch -se), owal, owati, spaßen, scherzen, jocari.

Žertýř, e, *m.* s. žertownjk.

Žeřu, žereš, žral, žráti, *imper.* žer, fressen, vorare; fig. rez železo žráti začala, -fressen, *D.*

II. *rec.* žráti se, sich grämen, s. trápjm se: na mysli se trápiti, žráti, *Syl.* nad cyzým sstěstjm žeře se a horssj, *Id.* 2) *sl.* s někým, s. zžjrati se 2).

Žeřucha, y, *f. sl.* s. řeřicha.

Žetj, *n.* Schnitt, *m.* messis.

Žeybrugi, owati, s. žebrugi.

Žeydljček, čku, *m. dim.* Nößelchen, Seidlein, *n.* hemina.

Žeydljk, u, *m.* ein Trinkgefäß, *n.* sextarius, *Marci* 7, 4. 8.; 2) Seidel, *n.* Nößel, *m.* hemina, sextarius. 3) trop. für das Getränk selbst: ti žeydljky wjna, piwa.

Žeydljkowý 3.) z. B. žeydljkowý hrnek, Töpfchen v. 1 Nößel.

Žežhule, *f.* Guckguck, *m.* cuculus.

Žežhulka (zežhulka) y, *f.* s. vorh. 2) Knabenkraut, Hundshödlein, *n.* Stendel, *m.* orchis u. satyrium auch priapiscus.

Žezl ? Rahe, *f. russ.* reyna, *D.*; žezlo, s. unter žezlo.

Žezlenice, *f.* zrostl. brabejum.

Žezlo, auch žezlo, *a*, *n. ol.* žezl, Szepter, sceptrum; 2) Mastbaum, *m.* malus: 3) Osterluzey, s. podražec, *Ryb.*

Žezlowý 3. den Mastbaum betreffend.

Žgal, (žjal) u, *m. sl.* s. 2. žel.

Žgance, *pl. m. sl.* geröstete Mehlspeise, mazae (arum).

Žgeňa, ačka, *n sl.* (*dim.*) s. ženka, 1).

Žger, a, *m. sl.* d. Processionsraupe.

Žhám u. žhnu, žhal, žháti, brennen, urere.

Žhář, e, *m.* Mordbrenner, incendiarius; -řka, y, *f.* -inn, *f.* incendiaria; žhářstwj rc.

Žhaucý 1. brennend, urens.

Žhawý 3. vorh.: pumy rc. *Kr.* ž-é, powětřj, brennbare Luft, phlogiston

Žhmurky, žmurky, *pl. sl.* s. mžjtek.

Žhnu, nul, nauti, s. žhu: železo.

Žhu, žehl, žžjti, *imp.* žži, glühen, brennen, candere.

Žibrynka, y, *f. sl.* Froschfisch, Kopfkeule, Kielfrosch, gyrinus.

Žichrugi, owal, owati, verpichen, z. B. Fäßer, picare, *Herb.*

Žičim, il, iti, *sl. Lypt.* někomu, s. přegi, gönnen, wünschen, (dožičjm, *i. e.* dopřegi, nežičjm rc.) žičiti sobě tento žiwot, *Ryb.*

II. *rec.* ž-iti se, fremde Sachen brauchen, alieno uti (vgl. požičjm, -sy): nassjm zbožjm se žičj, *Hajek.*

Žid, a, *m.* (vgl. *Judaeus*), Jude, Judaeus; wěčný žid, Irrgeist, homo vagus, *D.* židem smrděti, jüdeln, Judaeum olere; w židech, in der Judenstadt.

Židáček, čka, *m. dim.* vorh.
Židačka, y, *f. sl.* židowka.
Židák, a, *m.* verächtlich, s. žid.
Židátko, a, *n. dim.* s. žjdě.
Židauš, e, *m.* s. židák, *D.*
Žjdě, ěte, *n. dim.* Judenkind.
Židký 3. weich, mollis, *B.* 2) zähe, lentus, tenax, s. lepký.
Žjdle, židlice, *f.* Stuhl, *m.* z. B. in der Stube, sella.
Žjdlicka, y, *f. dim.* Stühlchen, *n.* sellula.
Židlicowý 3. Stuhl-, sellarius.
Žjdlo, a, *n.* s. zřjdlo, *D.*
Židowina, y, *f.* Judenvolk, *n.* populus Judaicus. 2) Judengestank? *D.*
Židowiny (dafür hört man gemeiniglich žilowiny), *f. pl. D.* Schläfe (am Kopfe), d. Dünnen, tempora (orum).
Židowka, y, *f.* Jüdinn, *f.* Judaea.
Židowna, y, *f.* Judenhaus, *n.* domus Judaica.
Židowský 3. jüdisch, Juden-, Judaicus; židowské gablko, üblicher cytron; ž-ský, po ž-sku, *adv.* judaice.
Židowstwj, *n.* Judenthum, *n.* judaismus.
Židowstwo, a, *n.* das Land Judäa, *Vel.* 2) *coll.* die Juden, Judaei.
Žigi, žjl, žiti, leben, das Leben haben, vivo, v. Pflanzen, vigeo.
Žigle, *f. Nitr.* Gemüsekasten, *m.*
Žihadlo, a, *n.* s. žahadlo.
Žihám, ati, -awý, s. žhám, -awý.
Žihawka, y, *f.* s. žáhawka.
Žiblawa, y, *f.* Brennessel *f.* urtica (*sl.* die größere Art dav.)
Žjla, y, *f.* Ader, *f.* vena; křečnj od. naběhlá ž. Krampfader, varix, žiwotnj ž., Schlagader, arteria, s. pulsowni; mléčná ž. Milchader, vena lactea; suchá ž., Spannader, tendo, nervus; wěnečná ž., Kranzader, Kranzblutader, vena coronaria; zlatá ž., die goldene Ader, haemmorhoides, *pl.*; bitj žjly, Aderschlag, *m.* s. puls, s. auch krewnj swazowý, pustjm rc.; *plur.* žjly, Gefäße (Blutgefäße), vasa, *pl.* 2) Geißel, *f.* Ochsenziemer, mastix, taurea, 3 Mach. 7, 11
Žilečka, y, *f.* s. žilka.
Žilina, y, *f.* Sillein, *n.* Marktfleck im Trentschiner Kom. Solna.
Žilka, y, *f. dim.* Aederchen, *n.* venula. 2) Fiber, *f.* Zäserchen, fibra.
Žilkowity 3. Fiber-, fibrosus; žilkowité dřewo, s. fladr.
Žilna, y, *f.* Nerve?
Žilnatjm, ěl, ěti, adericht werden.
Žilnatý 3. aderícht, voller Adern, venosus. 2) voller Krampfadern, varicosus.
†Žilnatina, y, *f.* contextus vascularis (corporum).
Žilowaný: dobře ž-ý rutlěř, *Haj.*
Žilowatina, y, *f.* Sehne, *f.* tendo, *Rybay.*
Žilowatý 3. s. žilnatý 1).
Žinčice, *f.* Schaafmolken, serum, serum lactis medicatum, sisera, ae, *f.*
Žindawa, y, *f.* s. zeniklept, *D.*
Žjně, *f.* ein langes Schwanzhaar, pilus. 2) grobes, härenes Tuch, cilicium.
†Žjněnka, y, *f.* Matratze, *f.*
Žjněný 3. aus grobem härenen Tuche, cilicinus.
Žjnka, y, *f.* (vgl. σχοινιον) ein härener grober Lappen; 2) *sl.* Strick, *m.* (oft von Roßhaaren). 3) unrichtig für zenka.
Žjr, u, *m. sl.* (*et D.*) Eichelmast, *f.* sagina glandaria (*russ. et hung.* zjr, Bett, *n.*)

Žikim, el, eti, s. žhu.
Žirka, y, f. *Nitr.* s. čerwenka 1) u. žrenj.
Žjrný 3. *sl.* z. B. ž-ná swině, Eichelschwein, *D.*
Žit, žiti, s. žigi u. žnu.
Žitko, a, n. (*sl.*) *dim.* v. žjto.
Žitné, ého, n. (*ol.*) Korngeld, n. ein Schifferzoll auf der Elbe bey Leutmeritz.
Žitnice, f. s. seypka, *D.*
Žitnjk, a, m. Kornkäfer, m. *D.*
Žitnisstě, n. Kornacker, m. Kornfeld, n. ager secalicius.
Žitný 3. Rocken-, Korn-, secalinus: žitný rok, Kornjahr, n. annus uber secali: žitný chléb, Kornbrod 2c.
Žito, a, n. (vgl. σιτος), Frucht, f. fruges, frumentum, insbesondere Korn, Rocken, m. secale, *Linn.* ž. turecké, s. kukuryce.
Anm. Im Neutraer Kom. 2c. unrichtig für pssenice, Weizen.
Žiw, žiwa, žiwo, s. žiwý.
Žiwáň, a, m. *sl.* Racker, Hungerleider.
Žiwauček, čka, m. Männchen, Kerlchen: ani žiwaučka doma nebylo.
Žiwaucý 1. lebend, vivens.
Žiwě, *adv.* lebhaft, voller Leben, vivide: žiwě k zbrogi sáhnauti, *Vel.* žiwě se měl k nim (na ně vděřil), *Cyr.*
Žiwel, wlu, m. Element, n. dasjenige, woraus etwas zusammengesetzt ist, oder besteht, elementum.
Žiwelnj 1. elementarisch, elementitius, elementarius; ž-nj oheň, das elementarische Feuer, ignis substilissimus, tenuissimus.
Žiwenj, n. *obs.* s. žiwobytj.
Žiwice, f. Harz, n. s. pryskyřice.

Žiwjm, il, iti, ernähren, nähren, alere, nutrire, sustentare, sustinere. 2) erhalten, beym Leben lassen, sinere vivere, 2 *Reg.* 7, 4. [illegible]i kočky nežiwil: *prov. sl. Sza..olcz.*
II. *rec.* žiwiti se, sich ernähren, se sustinere, (sustentare, nutrire).
Žiwitel, e, m. Ernährer, m. nutritor, -lkyně. f. -inn, f. -trix.
Žiwnost, i, f. Nahrung, f. a) Unterhalt, m. victus. b) Metier, Gewerbe, Verdienst, m. quaestus; žiwnost prowozowati, Gewerb treiben. 2) Gut, Landgut, Bauerngut, n. praedium, rus.
Žiwnůstka, y, f. *dim.* kleine Nahrung, kleines Gewerbe. 2) y, m. Schmarozer, Tellerlecker, parasitus.
Žiwný 3. belebend, vitalis, z. B. žiwná moc, belebende Kraft, Lebenskraft, f. vis vitalis. 2) nahrhaft, a) Nahrung gebend, nutribilis, alens, nutriens, aptus nutriendo (alendo): žiwný pokrm; b) Unterhalt verschaffend, z. B. ein nahrhafter Ort 2c. victum praebens facile: žiwné wěcy, Lebensmittel, *pl.* Mundvorrath, m. victus, *h.*) begierig seine Nahrung zu suchen, z. B. Mensch, studiosus quaerendi victum; 3) s. možný: ti gsau bohatj, žiwnj, možnj, *Vel.*
Žiwobytj, n. Leben, n. vita. 2) Lebzeiten, *pl.* tempus vitae.
Žiwočich, a, m. ein lebendiges Geschöpf, animans, animal.
Žiwočissj 1. thierisch, animalis: tělo žiwočissj. *Ryb.*
†Žiwočissný 3. vorh. *D.*, *P.*
Žiwok, a, m. *obs.* s. žiwočich.

Žiworjm se, il, iti, *sl.* sich kümmerlich nähren.
Žiworodný 3. viviparus, *D.*
Žiwost, i, *f* Lebhaftigkeit, *f.* Leben, *n.* vividitas: duch a žiwost obrazu toho, *Zal.*
Žiwot, a, *m.* Leben, *n.* vita. 2) s. žiwobytj 2): až do žiwota mu to zastawil, *Vel.* 3) Leib, Unterleib, Bauch, *m.* alvus, venter; žiwot weliký Schwangerschaft, *f* graviditas; 4) eine Art Rock, z. B. lněný žiwot, leinener Rock, linea tunica, *Syl.*
Žiwotek, tka, *m. sl.* s. žiwůtek.
Žiwotnj 1. das Leben betreffend, vitalis. 2) leiblich, natürlich, durch die Geburt geworden, z. B. žiwotný bratr, leiblicher Bruder, frater germanus; 3) Leib-: žiwotnj lékař, Leibarzt, *m.* medicus peculiaris; als ein Titel, Archiater, Archiatrus; žiwotnj myslíwec, Leibjäger, eigner Jäger, venator peculiaris; žiwotnj wéno, Leibgedinge, *n.* reditus ad mortem durantes; žiwotně, *adv.* persönlich, corporetenus, insgem. in persona: sám žiwotně do města přišsel; žiwotně wytáhnauti k bogi; tři léta při nich žiwotně obcowal.
†Žiwotopis, u, *m.* Lebensbeschreibung, *f.* biographia.
Žiwůček, čka, *m.* s. žiwauček.
Žiwůtek, žiwotek, tka, *m.* Mieder, Brustleib, *m.* strophium, *D.*
Žiwý 3. (*abstr.* žiw, žiwa, žiwo), lebendig, lebend, vivus, vivens: žiwu býti, leben, am Leben seyn, vivere, in vita esse, vita frui, in vivis esse: za žiwa vpáliti, lebendig verbrennen, vivum cremare, comburere; do žiwého přigjti, einbeißen, von Schlägen, *D.* práwě wás do žiwého dogme (bjda ꝛc.) *K.* gak žiw, co gsem žiw, so lange ich lebe, mea vita; gak žiwi předtim na vřadě nebyli, *Vel.* kdož se gak žiw nenaučil, což gest sprawedliwé, *Id.* gakté žiw rád, für sein Leben gern; žiwý oheň, *sl.* s. sýra; žiwé střjbro, *sl.* s. rtuk. 2) der Sterbliche, mortalis, homo, üblicher *plur.*: kdyby poznali žiwj, *Vel.* 3) *comp.* žiwěgšsj, *superl.* neyžiwěgšsj, lebhaft: einwirkend, vividus, gravis, potěšsenj žiwé a prawé *K.* mocněgšsj a žiwěgšsj býwá rozmlauwánj, *K.* gako žiwými barwami maluge, *K.* slowa welice žiwá a pronikawá; žiwá barwa, lebhafte Farbe; to ge žiwý chlapec, *sl.*
Žiz, *obs.* s. žjzeň.
Žjž, e, *m.* Sechse, *f.* die 6 Punkte auf den Würfeln, senio; žjž za eš odplatiti, *prov. Lomn.*
Žiža, y *f. sl.* brennendes Licht.
Žjžala, y, *f* Unqeziefer, *n.* a) Insekt, *n.* insectum. b) Wurm, *m.* vermis; -lka, y, *f dim.*
Žizawek, wku, *m. sl.* folg.
Žjžek, žka, *m.* Kornwurm, *m.* curculio.
Žjzeň, (žjzeň), zně *f* Durst, *m.* sitis; trop. žjzeň statkůw našsich, *Vel.*
Žižjk, a, *m.* s. žjžek.
Žižka, y, *m* Einäugiger, cocles: Wilém I. přigmjm cocles, t. g. žižka, *Vel.*
Žižkugi, owal, owati, den J. Žižka nachahmen.
Žizn, *obs.* fertilitas.
Žjznjm, il, iti, dursten, sitire; auch *cum gen.*: žjzniti Boha, *B.*
Žjzniwý 3. durstig, a) begierig zu trinken, sitiens. b) dürre, aus-

getrocknet, v. Pflanzen, Aeckern, aridus, sitiens. c) Durst machend, z. B. Wetter, siticulosus, sitim gignens; žjzniwě, adv. sitienter; žjzniwost, i, f. Durstigkeit, sitis. 2) dürre Beschaffenheit, ariditas: ž-wost země.

Žlab, u, m. Rinne, f. zum Wasser, canalis; auch v. Holz, z. B. in der Mühle, wo sich die Räder drehen, žl. překlopený, Sturzrinne (Bauk.) sima inversa; žl. rowný, Rinnleiste, f. sima recta. 2) Krippe, f. für's Vieh, praesepe, praesepis.

Žlábček, ečku, m. dim. Rinnchen, n. canaliculus, stria, sima.

Žlábek, bku, m. eine kleine Rinne, a) zum Wasser, canaliculus, canalicula. b) jede ähnliche Vertiefung, z. B. an der Säule, canaliculus, canalicula, stria. 2) Krippchen, n. parvum praesepe (3) Falz, stria, D. s. žlab.)

Žlábkowec, wce, m. s. lisstownjk.

Žlábkowitý 3. Kehl-, rinnenförmig, striatus, žlábkowité železo, Kehleisen, D.

Žlabowice, f. Hohlziegel, Kehlziegel, f. imbrex.

Žlautek, tku, m. Dotter, m. im Ey, vitellus.

Žlautenice, f. Gelbsucht, f. morbus arquatus; auch morbus regius.

Žlautenka, y, f. vorh.

Žlautkowý 3. dottergelb, luteus.

Žláza, y, f. Drüse, Glandel, f. glandula.

†Žláznonitec, tce, m. zr. ephielis.

Žlázowitý 3. drüsig, glandulosus.

Žlč, i, f. sl. s. žluč.

Žlknem, nauti, sl. s. žlutnu.

Žlna, y, f. sl. s. žluna.

Žlták, u, m. sl. Goldbukaten.

Žltek, tku, m. sl. s. žlautek.

Žltý 3. sl. s. žlutý.

Žluč, i, f. (vgl. χολη) Galle, f. im Körper, fel, bilis.

Žlučina, y, f. Gallenblase, f. vesica fellea.

Žlučný 3. Gallen-, bilosus: zymnice.

Žlučowý 3. vorh.

Žludsska, y, f. Füllhalsel, n. instrumentum fartoris.

Žluna, y, f. Hohlkrähe, f. Schwarzspecht, m. D.; nach andern, s. žluwa.

Žlutáček, čku, m. gelbe Bohne.

Žluták, u, m. Kühblume, f. D.

Žlutě, adv. gelb.

Žlutidlo, a, n. s. swětlice, Safflor, D. (nach Ryb. Waid, m.)

Žlutice, f. Ludiz, eine Stadt im Saatzer Kreise, Lutitium.

Žlutjm, il, iti, gelben, gelb machen, gilvum (helvum, helvolum etc.) reddere.

Žlutina, y, f. s. žlutost, D.

†Žlutnjk maucnj, Timotheusgras, n.

Žlutnu, žlutl, žlutnauti, gelb werden, flavescere.

Žlutobjlý 3. gelbweiß, albigilvus.

Žlutonohý 3. gelbfüßig.

Žlutost, i, f. Gilbe, f. flavedo.

Žlutowlasý 3. gelbhaarig.

Žlutowlhkost, i, f. gelber Saft? Vel.

Žlukucha, y, f. Wiesenraute, f. thalietrum flavum, Linn. D.

Žlutý 3. (abs. žluto, vgl. fulvus), gelb, flavus, gilvus, helvus, helvolus, luteus; auch luridus, besonders v. Zähnen: má žlutých, er hat Füchse (Geld); žlutá holubička, sl. gelber Täubling, (Schwamm), agaricus variegatus.

Žluwa, y, f. Bienenspecht, Immenwolf, m. merops apiaster, L.

Žmaulim, il, iti, (hrýzti, chraumati), knaupeln, hin und her kauen, D.
Žmikám, al, ati, sl. s. ždimám.
Žmoch, (u, m.): na žmoch ztřiskati, krumm und lahm schlagen; na žmoch se zpiti, sich voll saufen.
Žmolim, il, iti, digitis aliquid versare.
molky, pl. sl. Nitr. Klümpchen des Mehls oder Brocken des Teiges.
Žmu, ol. s. ždimám.
Žmurim, il, iti, sl. die Augen zumachen, oculos claudere.
Žmurky, sl. s. žhmurky.
Žnec, gen. žence, m. Schnitter, m. messor.
Žniem, žal, žati, sl. s. žnu.
Žnice, f. Schnitterinn, f. metens, f.
Žniwo, a, n. sl. hie und da, s. žeň.
Žnu, žal, žiti, part. p. žat, imper. žni, schneiden mit der Sichel, erndten, metere, demetere.
Žobrák, - brem ꝛc. sl. s. žebrák ꝛc.
Žoch, u, m. s. žok.
Žochtár, u, m. sl. s. žechtár.
Žok, u, m. (vgl. saccus), Schlauch, m. uter. b) großer Sack, saccus: žok s bawlnau, Kram.
†Žokugi, owati, einsacken, D.
Žold, u, m. Sold, m. stipendium.
Žoldán, a, m. Sultan, Sultanus.
Žoldnéř, e, m. Soldat, m. miles.
Žráč, e, m. Fresser, Freßwanst, m. vorax; 2) Säufer, potator; žráčka, y, f. - inn, - inn, f.
Žrádlo, a, n. Fressen, n. a) die Handlung, voratio, K. b) Fraß, m. Speise, f. cibus: ptačj žrádlo, K.
Žránj, n. s. žrádlo, a); 2. mor. s. žřenj.
Žranice, f. Fresserey, f. voratio.
Žrát, žráti, s. žeru.

Žraut, a, m. s. žráč; nenasycený žraut penéz, Cyr.
Žrautstwj, n. Gefräßigkeit, f. voracitas, edacitas.
Žráwám, al, ati, fr. v. žeru.
Žrawost, i, f. Freßgier, f. voracitas.
Žrawý 3. gefräßig, vorax, edax.
Žrď, i, f. žrďka, y, f. (sl.) s. žerď.
Žrebča, žrgeba, ata, n. sl. Z hřjbě.
Žrebec, žrebjm se ꝛc. sl. s. hřebec, hřebjm se ꝛc.
Žrebice, f. sl. Mutterfüllen, equula.
Žrebný 3. sl. s. shřebný, trächtig, foetus.
Žřenj, n. Grimmen, n. im Leibe, tormina, pl.; střewnj žřenj, Darmgift, f. passio iliaca.
Žřjdlo, a, n. s. zřjdlo.
Žru, žral, žráti, s. žeru.
Žubrinka, krutohlawka, y, f. s. žibrinka.
Žuchlám, al, ati, mor. s. žwykám.
Žufa, žufka, y, f. sl. s. žuffnička.
Žufán, žufánek, nku, m. s. ssufán, opěnowačka, Schaumkelle, f. Schaumlöffel, m. trulla, ligula, (spatha, Syl.)
Žrjedlo, a, n. sl. vorh. 2) sl. Kellereingang; 3) sl. wo das Wasser aus der Rinne in das Mühlrad fällt.
Žuffeň, ffně, m. s. messtreych, gesottener Wein, Traubenmost, m. sapa, defrutum, Syl. R. winný žuffeň.
Žuffna, y, f. (žuffně), Suppe, f. jus: w žuffni wewce.
Žuffnička, y, f. eine gute Suppe, Weinsuppe, jusculum (vineum).
Žugem, žuwal, žuwati, sl. s. žwýkám, kauen, mandere.
Žuhrawý 3. sl. zanksüchtig, mürrisch, s. žehrawý.

Žuhrem u. žuhrem se, *sl.* s. žehrám
†Žula, y, *f.* Granit, *m.* granites, *Bercht.*
Žumpa, v, *f.* s. zumpa; 2) Pumpe??
Žumpeysen, snu, *m* s. folg. oder rycowé železo, *Vel. N.*
Žumpeyz, e, *m.* njmž se skála sſramuge, Ritzeisen, *n.* ferramentum fissorium.
Žuna, y, *f. mor.* s. žluwa.
Žumpizna, y, *f* ein großer Sumpf. 2) s. bachor, Wanst, *m.* großer Bauch, magnus venter.
Župan, a, *m.* (v. *pol.* 'zupa, Gericht, — daher auch sſpán, *hung.* ispán?), Gerichtsherr; 2) *gen.* u, (langes) Ehrenkleid. 3) Schlafrock, *m.* amiculum cubicularium.
Župice, *f.* Juppe, *f.* supparum, *R.* župice konopná, eine zwillichene Juppe (Kittel), Levidense, *R.*
Žur? *D.*
Žurliwý 3. *sl.* s. žůřiwý.
Žůžel, a, *m. sl.* Kohle? carbo, *Ryb.* černý gako žůžel, kohlenschwarz, scarabeo nigrior; (*russ.* 'zu'zel, Schaum der Metalle, Eisenschlacken.)
Žwáč, e, *m.* Schwätzer, Plauderer, *m.* garrulus.
Žwáčhám, al, ati, *sl.* s. žwýkám.
Žwačka, y, *f.* unnützes Geschwätze, Schwätzerey, s. žwanina, žwachtánj: žwačky roznáſſeti, Klatſcherepen verbreiten.

Žwachták, a, *m.* s. žwáč.
Žwachtám, al, ati, schwatzen, plaudern, garrire, blaterare.
Žwachtánj, *verb.* v. vorh. Geplauder, *n.* Plaudern, *n.* garritus.
Žwama, y, *f.* Rachen, *m.* fauces, gula.
Žwancugi, s. zwancugi, kauen, vom Viehe.
Žwanec, nce, *m.* das Gekaute, mansum; 2) Schlozer, Schnoller.
Žwánj, *n.* Kauen, *n.* manducatio; 2) folg.
Žwanice, *f.* s. žwachtánj.
Žwanina, y, *f.* Geschwätz, Plauderzeug, *n.* fabulae, nugae, *pl.*
Žwát, žwáti, s. žwu.
Žwatlám, al, ati, lallen, lallare, *R.*
Žwátora, y, *m.* s. žwáč, *Blahosl. N. T.*
Žwátořjm, il, iti, s. žwu.
Žwawý 3. schwatzhaft, plauderhaft, garrulus, loquax.
Žwawost, i, *f.* Schwatzhaftigkeit, Plauderhaftigkeit, *f.* garrulitas, loquacitas.
Žwem, žwal, žwáti, *sl.* s. žwýkám.
Žweykám, al, ati, s. žwýkám.
Žwu, žwal, žwáti, folg. 2) schwatzen, plaudern, unnütz reden, garrire, fabulari.
Žwýkám, al, ati, kauen, mandere, manducare, *Lev.* 11, 33.
Žwýkané, ého, *n.* co se dětem dáwá, Gekautes, manducatum, *R.*

Deutsches Wortregister.

Vorläufige Anmerkungen:

1. Die in diesem Register nicht vorkommenden Substantive, wie auch ihre etwannigen Föminina und Diminutive, suche man bey den Beywörtern (Adjectiven) oder auch Substantiven, v. denen sie abgeleitet sind, z. B. Geduld, Landsmännin, -mannschaft rc. stehen bey den Adjectiven: geduldig, trpěliwý, Landsmann, krajan. Ja oft ist auch das Verbum darneben, z. B. bey Abgang, Abschrift, Aufguß, Kreuz rc. ist auch abgeben, abschreiben, ausgießen, kreuzigen, sammt andern Derivatis und Compositis, wie bey gemein, obecný, Gemeinde, Gemeinheit, -niglich, Gemeinarbeit, -schreiber rc. zu finden. In diesem Falle ist denselben und andern Stammwörtern das (rc.) angehängt.

2. Bey oder nächst den Substantiven suche man ihre Adjective, die in diesem Register nicht besonders angeführt sind, z. B. jugendlich, tugendhaft, bey Jugend, Tugend rc.

3. Die vielen deutschen Composita kann man entweder nach dem erstern, oder nach dem zweyten Theil derselben aufschlagen, z. B. Donnerkeil, -stiefel, Ziegenstall rc. suche man unter Donner, Ziege; Handpferd, Prachtkleid rc. aber findet man unter Pferd, kůň, Kleid, oděw rc.

4. Bey den Zeitwörtern (verba) stehen die Reciproca, Passiva, Participia, Verbalia, welche letzten hie und da auch vom Anfange gesetzt, übrigens selbst von Anfängern leicht zu bilden sind. Jene mit den Partikeln zusammengesetzten, die hier nicht alle besonders angeführt sind, schlage man nach diesen Partikeln und nach den Zeitwörtern selbst auf. Es entspricht nehmlich

das ab (zuweilen herab) dem od (ode), seltner s, (se), v.
- an, dem při
- auf - na, nade, (roz.)
- häufige aus, (auch bey den Substantiven, wy (wý); auseinander - roz.
- be dem po (seltner při, o, z)
- bey - při
- durch - pro, (prů)
- ein, zuweilen hinein, -w, we
- ent - od, u. wy; entzwey - pře

das er dem z (ze, za) u. wy
- fort, - od
- über - pře
- um - pře u. o, ob
- un - ne, selten bez
- ver - pro, pře (v, za, z)
- vor - před, (od, ode)
- weg, hinweg, dem od, ode
- zer, - roz
- zu - za (při)
- zusammen, - s, seltner se.

Z. B. abtreiben, abwischen, abzahlen, abbrechen, ausreiben, auskehren, durchwerfen, überspringen, zerbrechen, zu-

sammenscharren rc. rc. können nach den Zeitwörtern selbst: treiben, werfen, wischen, zahlen rc. und den Partikeln ab, aus, durch, über, nehmlich odezenu, setru, splatjm, vlomjm, (odlomjm), wyženu, wymetu, prowrhu, přeskočjm rc. gefunden werden.

Dieß gilt selbst von dem ortanzeigenden Haupt- und Beywörtern, z. B. pomořj, předdunagj, -ský, předpeklj, zadunagj, zámořj, -řský, zářečák rc. die der Deutsche nur umschreiben muß.

5. Jene, welche die Beendigung oder Aufhören einer Handlung anzeigen, sind mit do, seltner mit wy; das Erlangen aber durch eine Handlung (That), anzeigende, mit diesem wy zusammengesetzt, z. B. dostawjm, doslaužjm, dokupčjm, dossigi rc. aufhören zu bauen, zu dienen, zu handeln rc.; wypracugi, wybogugi, wyžnu, durch Arbeit, durch den Krieg, durch Schneiden rc. erlangen, verdienen.

In eine Handlung recht hineinkommen, oder sich darein vertiefen, drückt der Slawe mit Hilfe der Partikel roz kurz und sehr gut aus; man sehe rozkwjljm se, rozpigi se, rozpjssi se rc. Wenn sich die Handlung rc. auf mehrere Gegenstände bezieht oder von einer kurzen Dauer ist; so ist das Verbum im erstern Falle mit z (selten mit po), im zweyten mit po zusammengesetzt, z. B. zdobýwám, zroztjnám, zpřerážjm, zbigi, oder pobigi, poobjrám; poprodljm, poproběhnu, popogedu rc.

6. Die Inchoativa findet man bey ihren Stammwörtern, z. B. břichatjm, krowatjm, tělnatjm rc. bey břicho, krowj, tělo rc.

7. Findet man hier sonst ein Wort nicht; so schlage man sein Synonym nach: bey abkränken, z. B., bey leichtsinnig, sich abhärmen, steht unter trápjm, -se, lehkowážný, auch abquälen, sich algrämen und leichtfertig.

A.

B.

C.

Siehe auch K. und Z.

D.

H.

K.

Siehe auch C.

M.

N.

O.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ;
[illegible] ;
[illegible] - [illegible] 1012.
[illegible] 2c. 2c. 2821.
[illegible] 1404
[illegible] 2c. 1305-6
[illegible] 144. 2723. -genannter,
- [illegible] 144
[illegible], Ohm, vgec.
Ohne, bez, 655. 899. - Anfang, 1132. - Ansehen 919. - Durchfuhr 1139. -fühler 49.-weiters,bez průtahu.
Ohnfehlbar, neomylný.
Ohngefähr, s. Ungefähr.
Ohnmacht, mdloba, 1336
Ohnvogel, pelikán.
Ohr, - ren:, vcho, vssnj; - band, - enbläser 1010. 2196-8. - drüse 2789. -gehenk, - spange, návssnice, - los 51. - schmerz, -zwang 67. -schwamm,vssicka,vssáč. - träger, nadymač, sok.
Ohreule, - kauz 476. - feige auf d.Wange,políček,flink, facka; - hinter das Ohr, záv;sek;-auf denKopf, pohlawek; -ober dasGenick, zássigek; -en 92. 141. finger, malják; -küssen, podvssKa; -läppchen 218. -löffel 2512. 1442. - raundel 1436. - ring, návssnice; - wurm 2358
Olax 2182
Oleaster, česká oljwa.
Olive 2c. oljwa.
Ollmiltz, Holomauc.
Omat, otawa.
Omphalea 1945
Onkel 36. vgec.
Onosma 2055
Onvogel, s. Ohnvogel.
Onyr, onyr.
Opal, opal.
Opelia 1349
Oper 2c. 1349
Operation 1349
Operment, vtreych.
[illegible] 2c. 2c. oběť, oběra; - [illegible], pokladnice.
[illegible] 1560. - til 1874
Orakel, orakulum.
Orange, pomoranč.
Orant, hledjk.
Orden, řád, zákon,řehole; - ensbruder, - geistlicher, řeholnjk; - regel 2c. 2071. - zeichen, znamenj řádu, řád; - tlich 1640. 2217. obyčegný, 2857. 2068
ordiniren, swětjm, 1362
ordnen 2316-7. nařjdjm; - ung 1640. 2067. 1639. střjda;-liebend,zpráwný; - gslos 50
Orf 372. zlategka?
Organ, nástrog; - nisch, strogowý; nisiren,zřjdjm; - smus, ťrostrogj; -nist 2c. 2537
Orgel 2c. 2c. 2537. 1363. - werk s. Orgel.
Orient, wýchod, (wzchod.)
Original, půwod, 1366
Originell 1952
Orkan, wicher.
Ornithopodium,-pus 1934
Ort, místo; vhel, 434. - abgelegener, zákampj, 504. befest. 420. -bewachs. 358. sumpficht. 852. - haarig. - seichter 877. - tiefer 379. zwisch. 2 Furch 897.-band, nákončj v possiwy, 2518. -bret 818. pelest; -hauer, hawjř; - haus, nárožnj dům; - schaft 908. -scheit 2025. - schief, křjwovhelnj; - semmel, dussičky, božj kostj; -tsgulden, pětigroš? - spuhle, kragowý brk; -stein, nárožnjk; -stricke 2584. -thaler půlzlatnjk; - ziegel, vhelnj cyhla; - ung, ortuňk.
Osbekia, Osbekowka.
Ost, Osten, wýchod, (wzchod;) - wind 2c. wjtr wýchodnj.
Oster, - rn 2c 2c. 2551. 388. - blume, wětrnice; - ey 644. - fladen, mazanec; - gabe 1620. - kerze, blwizna; -luzey 1569. -samstag 54
Ostsee, baltycké moře.
Osyris 1419
Otte, wolsse.
Otter, gesstěr; wydra; fleisch, wydřina 2c. -hund pes na wydry.
Ottern. gesstěrij.
Orhoft, půloruha wědra.
Oxypetalum 1391

P.

Paar, pár, dwé; párowý; - ren 1445-7. -weise 1442.
Pabst 2c. papež 2c.
Pacht 2c. 1012-3. 1883.
Pack 30. 1184. holota; pakosta; - papier 856. -en, pakugi; popadnu; - sich, kljdjm se.
Packet 289. vzljk, 1426
Packgeräth, zawazadla; -haus,wážnice;-leinwand, - tuch, křečné plátno; - pferd, saumar.
Padde, podzemnj žába.
päbstlich, papežský.
Päckchen 2529
Päonie, piwonka.
Päsfeln, poslugi,krmadjm.
Päßler, pastýř.
Pagamentsilber 1424
Pagatschel 1424
Page, páže.
Pagode 848. 1425
Paißelbeere, s. Berberis.
Palaeolaria 1515
Palatinus 1426
Palester 130
Palette, paleta.
Palisade, kolj.
Pallas 1430
Pallasch, palaš, 679
Pallast, palác.
Palme 2c. 1430. paupě, oko; kočátka; - weide, rokyta;-woche,passigowá neděle.
Pamfili,s Obermann,chlap.
Panier, korauhew.
Pannerherr, korauhewnjk.
Panse, s. Pause, perna.
Pansterrad, hřebenáč.

R.

S.

Säemann, -maschine 2031
Säen 2113. 2121. 1072
Säetuch, rozsywka.
Säge u. d. Arten, pila; -einzähnige, gednozubka; -block, reyl, kláda; -bock, koza; -fisch 1487-8. ostropysk; -mühle, pila; -ler, -ař; -en, pilau řezi, *sl.* pjljm; -er, pilař, řezač; -schnäbler, kře-hař; -späne, -mehl, piliny, 255. -thier 1488
Sälmling, strdlička.
Sämerey, semena.
Sämisch, gircha, zámiš
sämmtlich, wesskeren, 2558
Sänfte 1174. nosýdka.
Sänger, zpěwák.
sättigen, sytim, 1084.
säubern 159. zeybrugi, -lich, sswárný; -ling, sswihák.
säuerlich 994. 1029. 1044. 2777
säuern 1412. 729. 720. 1028
Säugamme -gling 567. 117. 282. 133. -gen 567. 1006
Säugthier 2230
säuisch, swiňský, 1718
Säule, sslaup; -enbogen 1716. -fuß, podsslupj, 1173. -stein, čeden; -stuhl, podstawek; -zierath 1926
säumen 1701. messkám, 1210. 1970. 274. 1638. 883
Säure ꝛc. 729
säuseln 425. 288. 298. libě wáti, powjwati.
Saffian, saffián.
Safflor 2307. 2909
Safran ꝛc. ssafrán.
Saft, sstáwa, 912. zasst.
Sage, řeč; powěst.
sagen 901. 192. 1692-2. 1725. -oft 1066. -lassen 1101. -er sagt, prý.
sabern, požinugi.
Sahlband, -leiste, okragek; -buch, gruntownj kniha; -urbarium -weide, ro-
Sahne, smetana. [kyta.
Saite, struna; -enhalter, -macher 2284. -spieler, hudec, haussťář.
Salamander, ohnižil.
Salat, salát. [legkář.
Salbader, darmotlach, o-
Salbe, -en 859-60-8. 1617. -8 1036 -benbüchse, bam-
Salböhl, křižmo. [bule.
Salbey ꝛc. ssalwěg; -weide, giwa.
Salm ꝛc. losos.
Salpeter, -artig, -sieder ꝛc. 2092. -wasser 2149
Salse, omáčka.
Salve, -garde 2088
Salz, sůl; d. Derivata u. Compos. außer den nachstehenden, s. daselbst, und unter slan-, sol-, auch 687. 2198-9. 2293 1655. -brühe 736. 1988. -kraut, solnička? -bufe 1896. sswjssek; -lacke, lák; -lecke, liz; -magazin, solnice; -säure 2198. -sieder 2537. -versilberer, solný.
Same ꝛc. ꝛc. semeno, sýmě; wýkal, cham; potěr, -enähre, palička; -baum, semenáč; -fluß 2639 -gehäuse, † obsemenj; -handel ꝛc.
samig, gednosemennj.
Samkraut 1974
Sammel-, -ln ꝛc. 438 1102. 2803. 2129. 1102 -viel 1072. -ler, zběrač.
Sammet, -mütze ꝛc. 5
sammt, spolu y
Samstag sobota.
Sand ꝛc. pjsek, 598. 731
Sandalien, sstibaly.
Sandbank 577. mělčina; -beere, nedwědice; -büchse 1671. -döbel, klaussc; -dorn, žlutý zob; -delholz 2754. 2092. -der, lupice, candát; -grube 264. -laufer, bělořitek; -mann, -weib, pjskář, -ka; -reiten, swrhlec (spadlý s koně); -schämel, ssamlice; -schwalbe, břeháček; -stein 1493. -uhr 2522. 589 -weide 2832. pjsečnice? -wüste, pjskowina?
Sanft, tichý, 367. 786. 794. 1266 877 904 2870. 1693.
Sange 1730 [972
Sanickel 2898. žanykl.
Sansculotte 49
Saphir, safír.
Sapium 2855
Sappe, -eur, podkop...
Saraß, Sarraß, zaraz.
Sardelle, sardele.
Sardonich 1093
Sarg, rakew; -ge, Zarge.
Sarmate 2092
Sarsche 2093
Sarsaparilla 2093. rýwj wlaské
Sassafras, sasafras.
Satan 2093. tarássek.
Satin, satyn.
satt ꝛc. 2326. 233. -werden etw. 990. -essen 1011. -füttern 1103. -laufen 996
Sattel ꝛc. sedlo; -baum, hlawa sedla; -bogen 2137. -bügel, skoba sedla; -druck, sadmo; -frey, swobodný (dwůr ꝛc.) -fest, pewný w sedle; -gurt, podpinka, poprulh; -hof, bedina; -knecht, sedlač; -knopf 374. -eln 2109. -pferd 1572. -ringel, zhlawj v sedla; -rüster, podsednj kleč; -tasche 1497. wisák, wak; -zeug, sedlo, sedlánj; -ler ꝛc. sedlář; -rjung, sedlářjk.
sattsam, dostatečně.
Saturey, saturege, † čjbr.
Saturn, Planet 368
Satyr, satyr, † kozonožec; -re, -ra; -risch, -ricky.
Satz 1614. sadba, skok; -im Spiele, sázka; der Fische, násada, weyměť *f.* -in der Logik, průpowěd, položenj; -in der Buchdr. wysazenj; -der Butter, rmaut, kal; -base, ramlice; -holz 1277. -ling, přissada; schrift. prawnj spis; teich, násadnj rybnjk, (násadnjk); -ung 1066. vstanowenj; taxa.
Sau 2310. 1180. 907 1946. -ungrische, bagaun; -geschlecht. 2254. -ein Spiel, cymelka; swinský; -bär,

Schafvieh 207. -flicke, klissk.
schal 505. nechutný.
Schale 2328. 2586. 2352. 602. 996 2332. 2168. -des Hirsches, sspár; -Pflugsch. zhlawj.
Schalande 2329
Schalholz, kragina
Schalk ꝛc 2352. padauch; -werden 2819. -lisnarr 1118. ssibal.
Schall 368. 266. -en 2884. 76. 53. 381
Schalm, liz, ljha; -en, lizugi.
Schalmey 2329. cynk.
Schalotte 1383
schalten 997. 409. wládnu.
Schaltbier 965. 2271
Schaltjahr 443. -monath 1893. 2050. 443. 886. -tag, -jahr 1776
Scham, hanba, stud, 2289. -d. weibl. 298. 825. -ade 2330. -bein 616. -glied, -theile 2289. 2441. 823. -haft 2289. 2242. 130. -kraut, swinina; -lat 2330. -los 1148. 1321. 51. 1138. -roth, zardělý (studem); -seite, slabizna.
Schande 1110. 1517. -einlegen 352. -zu Sch. prügeln, zpráskám; -zu Sch. schieß. rozstřjl; -dbalg 1112. -bube, hanebnjk; -fleck 2354. -gedicht, hanliwá báseň; -geld, mrcha penjz; gemälde, hanebný obraz; -hure 351. -pfahl, pranýř; -lied, hanebná pjseň; -that, mrzký skutek
Schanze ꝛc. 2330. ssance; -en, waly obezenu. ssancugi; -gräber, ssancownjk.
Schar 365. obor; radlice; -bock 1554. 709. krticnjk; -haken 511
scharf 1389. 1393. 89. 1474. 78 79. 806. 325. 355. 2722. 1981. -gras, ostřice; -kantig, ostrohranný; -kraut 1589. -richter 1657. 499. -schütze 1391. -sichtig 89. -sinn 1392. 2188. 2232. 269. -nig 1392 265. 2232. 2290. 2613. 2188. 971
Sarisch, Mktfl. S'áriß.
Scharhaken, kber.
Scharlach, -farbe, -zeug 152. 2352. -kraut, kadiblnjk.
Scharmützel 1590. 718. -eln 354. 2358.
Scharre, ssorna; sskralaup -reisen 2353. -ern 417. 1019. 214. 1589
Scharte 2376. zub; -bekommen 1385
Schartele 1288
Schartenkraut, srpek.
scharweise, haufně, stádně.
Scharwerk, robota.
Scharwenzel 2332
Schatten, -werfen, -reich, (řísse mrtwých), -bild, -spiel ꝛc. 2250-1. -riß 1079
Schattiren, -ung 1296
Schatz 1594. -liebst. 894. -bar, poplatnj; -gräber 208. -kammer, -kämmerer, -meister 1595-6. -ung, daň, poplatek.
Schau 1267. 1556
Schaub, doch, *dim.* dossek; Aehrensch. záklasnjk.
Schaube 544. 1951
Schaubhut, kapaljn.
Schaubühne, diwadlo.
schauder, -voll, -ern 441-4. 1755
schauen 193. hledjm, 1631. -seitwärts 63. -er 949. 950. 444 2885. kolna; krupobitj; -haft ꝛc. 1409. 2228. -ern, hrozým se; krup padánj.
Schaufel 813-4. -im Schiffe, wylewák; -hirsch, daněk; -eln, lopatau házým; -zahn, lopatka.
Schaugerüst, lessenj
Schausel, -eln 357. 448. 574. -wie ein Gehänkter, bombýlati se.
Schaukunst, prohledačstwj
Schaum ꝛc. pěna; -kelle 1349. 2911. -kette 1549. -löffel 2586. -schüßel 2329
Schaupfennig, pamatný penjz; -platz, diwadlo; -spiel ꝛc. 157. 195. 417. 582. -er 563. 430. 417. 582. -haus 363. 264. -kunst,
Schawine 1296 [herectwj.
Schabernack, 1812
schechsig, ssmatlawý.
Schecke 2262. Bohne, strakáček; -vogel, krastal; -ig, peřestý.
Schedel, lebka; kotrba.
Schefel, dossek.
Schere 1131. -er 2276
Scheffel 605. -eln, sypám.
Scheibe, kruh, 371-7. 578. 2334. ssejwle (Bergb.), terč; čjssta; kolečko; -beym Brunn. sskřipec.
Scheibenkrücke, ohýbadlo; -rohr, sstuc, tažnice; -schießen, -schütz, střjlenj, střelec do terče. -trieb in der Mühle, wačka; -bling, syreček.
Scheibkorb 715
Scheide 1661. sum, -erz, čistá ruda; kolbe 571. (Goldarbeiter).
Scheidekunst, -künstler, čistnář; -münze, drobný penjz; -stube, † čistowna; -wand 891. 1809. 420. -wasser 379. 820. 2338. -weg 1996. -ung 2042. 1996. -den 1996-7. děljm, 2043. 745. 1753. 2013. odeberu se; -im Bergb. preytugi.
Schein 802. 59. 3 ꝛc. 1321. twárnost, zámysl, barwa; list, wpsánj; powrchnj -gevierter 165. -bar, twárný, (zdánliwý ?) -nen 2161. 2566. 157
Scheinfreund 33. -heilig, 790. -heilig, licoměrný, swatáček; -liebe, láska na oko; -gut, -tod, domnělé dobré, -lá smrt; -todter, polomrtwý.
Scheißbeere, krussina; gerycho, (swjd?) kalina; -bude, wsráně; -haus 475. -kerl, zasranec.

ken 548. -halter 759. -jun-
ge, plawčjk; -lande, wey-
- meister 910. -müh-
... lodňák; -rose,
... seil, lano;
... - kapitän
... r 776. -spa-
... n; - werft, lo-
... 36 - szimmer-
... dnář; -zoll, přj-
... lodné; -zunge 558
... s. schäften.
... sparren, nadstawek.
... sauen, pl. pletichy (?)
... ild ꝛc. 1459. 2580 1939.
... rč; puklé; lomenice, swi-
sle; -der Handwerker, sstjt.
Schilderhaus, strážnice.
schildern 2664. 841. cy-
wěti.
Schildklee 2138. - knappe
599. sstjtnjk; - kröte,
želw; 2271. 612. - ten-
schale, želwina; - laus,
červec; - macher 2380.
- reiber, -ger, lelek, 631.
- träger, pawéznjk; -wa-
che, stráž, warta; -d. ver-
lorne 2871
Schilf 1963. třtj; sstřjpj;
- gras, bělohřjbek? -rohr,
s. Schilf
Schill, candát, lupice.
Schillern 879
Schillerwein, běl, tarant.
Schilling 1444. 2345. 104
Schimmel 81. 42. 1512.
2526. 1682. -kraut, protěž.
Schimmer, - mern 770-1.
793. 59. 60 2252. 1771.
Schimpf, -lich 352-3. 1066.
- en 448. 458. end 1971.
- nahme, přezdjwka, 1449.
- rock 469. 470. -wort 1241.
2513
Schindanger 951. 244
Schindel ꝛc. ssindel.
schinden 255. 186. 1021
Schinder, ras, pohodný.
Schindergrube s. Schindan-
ger, - knecht 396
Schindluder 817. - mähre,
herka, mrcha.
Schinken 517. 366. ssunka.

Schinus 1471
Schirm, ochrana, záclona;
stinidlo; - er 1216
schirren, koně strogiti.
Schirrmeister, nádwornjk,
powozný; -beym Schmid,
bussjč.
Schlacht 53. - bank, gatky,
2138. -ten 53. 1642. -brü-
cke 55. -feld 65. -haus 715.
- hof 2558 -messer 1180.
žabář, zabigák; -opfer,
žertwa? - ordnung 2344.
1362. 2868. - schwerdt 87,
1509. - vieh, krmný do-
bytek.
Schlacke, truska, 1409
Schläfe 2902. er, spěč; -rig,
ospalý; - fern, -frig 251
Schläge 2669. 444
schlägefaul, otlučený.
Schlägel, kyganka, 1495.
44 nabigečka, der Winzer,
keyta; - grube, podtrubj,
(poltrubj); -milch, pod-
másslj.
Schläuder, s. Schleuder.
Schläger, prač, s. schlagen.
Schläks, mamlas.
Schlämmen, čistjm; hey-
řjm; - er, ryžownjk.
Schlängeln, krautjm se; wi-
nu se.
Schlaf, - mittel ꝛc. 2202.
sen, 2902. - beere, lilek?
- en, spjm, (hagati 87.);
brnjm 257
schlaff 1240. - machen ꝛc.
1371. -gänger, náměsýč-
njk, -geld; nócležné; -ge-
mach, -kabinett, - kammer
759. 818-9. 184. - gesell,
spolunoclehář? - kraut,
psý wjno; bljn; lilek; -los
48. 1144. -mittel, -trank,
spáněk; - mütze, - haube,
nočnj čepice; ospalec;
- rock, župan; -sucht 2725
- trunk, - zimmer 759
Schlag, vdeřenj, 31. 36.
291. 84. 1972. 955. rána;
druh; wýprask; poklop;
paseka; zálom, wýwrat;
- an der Kutsche, dwjřka;

mrtwičný; bitý; - ader
s. žjla; -band; stalhowač;
- bar, meytný; - bauer,
proklopec; -baum, sstank,
zapadacý záwora; - bank
186 - brücke, zdwihacý
most; - ge, palice; -gei-
sen, cepchowačka.
schlagen ꝛc. 52. 915. 104.
36. 381. 436. 878. 1004.
382. 268. 257. 1024. 1473.
1767. 1720. 1716. 1240. 2407
2441. 2419. 2432. 1380.
zaobaljm; sklopjm; - zu
viel 1733. -öfters ꝛc. 1677.
- mit der Faust 1479. -mit
der Ferse 597. 360. - mit
Knitteln 726. - sich 116.
1476. 1214
Schlagfluß, sslak; - holz,
chrastj, 1439. - büther,
semenač; - kraut 2717.
zwa; -regen, přjwal; -uhr
52. 388. -wand, zábradlj;
-wort 1055. hlawnj slowo
Schlamm 475. nános, 963.
; fisch, bahnjk; - grube,
spláwnice; - peißker, pi-
skoř, sl. čjk; - werk, ry-
žownictwj; -pampe 521.
- pen 366
Schlampe, l cuchta, 699.
sslundra; - en, heysugl;
chlemtati; čárati; -ig, pli-
skawý.
Schlange, had, zmige, 2253.
- gehörnte 345. - geflügel-
te 661
Schlangenbrut 695. - för-
mig, hadowitý? - gurke,
hadyně; - haut 2648.
- knoblauch, - kraut, -zun-
ge, -fresser 346. 168. -mar-
mor 948
schlank 158. 593. 769. 2870.
sstjhlý, ztepilý; -el 1194
schlapp, schlaff 2828. 2849
Schlappe, facka, wýtopek;
- en, chlemtati, chleptati;
křapati se; -ern 769. 102-4
Schlaraffe, lenoch: otrapa
sslundra; - fenland, tran-
tarye.
schlarfen, křapati se.

ken 548. -halter 739. -junge. plawčjk; -lande, weytoň, - meister 910. -mühle, lodnjk, lodňák; -rose, wětrnice; - seil, lano; - fsherr 1455. - kapitän 2856. - lager 776. -fspatron, patron; - werft, loděnice 2236 - ffzimmermann, lodnář; -zoll, přjwozné, lodné; -zunge 558
schiften, s. schäften.
Schiffsparren, nadstawek.
Schikanen, *pl.* pletichy (?)
Schild rc. 1459. 2380 1939. terč; pukle; lomenice, swjsle; -der Handwerker, ssjt.
Schilderhaus, strážnice.
schildern 2664. 841. cywěti.
Schildklee 2138. - knappe 599. ssjtnjk; - kröte, želwa; 2271. 612. - tenschale, želwina; - laus, čerwec; - macher 2380. - reiber, -ger, lelek, 631. - träger, pawéznjk; -wache, stráž. warta; -d. verlorne 2871
Schilf 1963. třtj; sskřjpj; - gras, bělohřjbek? -rohr, s. Schilf
Schill, candát, lupice.
Schillern 879
Schillerwein, bel, tarant.
Schilling 1444. 2345. 104
Schimmel 81. 42. 1512. 2326., 1682. -kraut, protěž.
Schimmer, - mern 770 - 1. 793. 59. 60. 2252. 1771.
Schimpf, -lich 352-3. 1066. - en 448. 458. end 1971. - nahme, přezdjwka, 1449. - rock 469. 470. -wort 1241. 2513
Schindanger 951. 244
Schindel rc. ssindel.
schinden 255. 186. 1021
Schinder, ras, pohodný.
Schindergrube s. Schindanger, - knecht 396
Schindluder 817. - mähre, herka, mrcha.
Schinken 517. 366. ssunka.
Schinus 1471
Schirm, ochrana, záclona; stinidlo; - er 1216
schirren, koně strogiti.
Schirrmeister, nádwornjk, powozný; -beym Schmid, bussjč.
Schlacht 53. - bank, gatky, 2138. -ten 53. 1642. -brücke 55. -feld 65. -haus 715. - hof 2558 -messer 1180. žabář, zabigák; -opfer, žertwa. - ordnung 2344. 1362. 2868. - schwerdt 87, 1509. - vieh, krmný dobytek.
Schlacke, truska, 1409
Schläfe 2902. er, spěč; -rig, ospalý; - fern, -frig 251
Schläge 2669. 444
schlägesaul, otlučený.
Schlägel, kyganka, 1495. 44 nabigečka, der Winzer, keyta; - grube, podtrubj, (poltrubj); -milch, podmáslj.
Schlauder, s. Schleuder.
Schläger, práč, s. schlagen.
Schläks, mamlas.
Schlämmen, čistjm; heyřjm; - er, ryžownjk.
Schlängeln, krautjm se; winu se.
Schlaf, - mittel rc. 2202. sen, 2902. - beere, lilek? - en, spjm, (hagati 87.); brnjm 257
schlaff 1240. - machen rc. 1371. -gänger, náměsýčnjk, -geld; nóclezné; -gemach, -kabinett, - kammer 759. 818-9. 184. - gesell, spolunoclehář? - kraut, psý wjno; bljn; lilek; -los 48. 1144. -mittel, -trank, spánek; - mütze, -haube, nočnj čepice; ospalec; - rock, župan; -sucht 2725 - trunk, - zimmer 759
Schlag, vděřenj, 31. 36. 291. 84. 1972. 955. rána; druh; wýprask; poklop; paseka; zálom, wýwrat; - an der Kutsche, dwjřka; mrtwičný; bitý; - ader s. žila; -band: stahowač; - bar, meytný; - bauer, proklopec; -baum, sfrank, zapadacý záwora; - bank 186 - brücke, zdwihacý most; - ge, palice; -geisen, cepchowačka.
schlagen rc. 52. 915. 104. 36. 381. 436. 878. 1004. 382. 268. 257. 1024. 1473. 1767. 1720. 1716. 1240. 2407 2441. 2419. 2432. 1380. zaobaljm; sklopjm; - zu viel 1733. -öfters rc. 1677. - mit der Faust 1479. -mit der Ferse 597. 360. - mit Knitteln 726. - sich 116. 1476. 1214
Schlagfluß, sslak; - holz, chrastj, 1439. - büther, semenač; - kraut 2717. zwa; -regen, přjwal; -uhr 52. 388. -wand, zábradlj; -wort 1055. hlawnj slowo
Schlamm 475. nános, 963. ; fisch, bahnjk; - grube, splawnice; - peißker, piskoř, *sl.* čjk; - werk, ryžownictwj; -pampe 521. - pen 366
Schlampe, l cuchta, 699. sslundra; - en, heysugi; chlemtati; cárati; -ig, plisťawý.
Schlange, had, zmige, 2253. - gehörnte 545. - geflügelte 662
Schlangenbrut 693. - förmig. hadowitý? - gurke, hadyně; - haut 2648. - knoblauch, - kraut, -zunge, -fresser 346. 168. -marmor 948
schlank 158. 593. 769. 2870. ssjhlý, ztepilý; -el 1194
schlapp, schlaff 2828. 2849
Schlappe, facka, wýtopek; - en, chlemtati, chleptati; křapati se; -ern 769. 102-4
Schlaraffe, lenoch: otrapa sslundra; - fenland, trantarye.
schlarfen, křapati se,

Schrot, zrno; střjž; sspalek, tlu˚, 81. ssrotowý; -art, kálačka; -baum, lizyna; -bier, swalné; -bock, koza, lžha; -büchse 81. -te 23. -eisen, rypadlo; -ten 2371. ssladám, wáljm; -Holz, to˚jm; -Eisen, přetnu; -hammer 2264. -hobel, vběrók; -kasten 2281. -leiter 1038. 793. -meisel, sekáč; -säge, pila na stro: my; -stange 807. -stück, odkalek; -wage 678. 564
schrubben, sstrabám
Schrubbhobel, hrubý vbi-
schrumpfen 2004. 652 [rák.
schrumpfig, -keit 2105
schrunden, pukám se.
Schub 1075. wrh; ssup; wsazenj; -bett 1664. -blech der Pferde, lusstěnj; -fenster, wyhljdka; -gelder, důklad; -isch, ligowitý; -karren 572. 1945. 621. 249. -kasten, -lade 2450. 734. -ochs, jochař; -riemen 2072. -sack, kapsář, 947
schüchtern 763. 1143
Schüler ꝛc. žák ꝛc. ssolák, 1176 -armer 879 [buk.
Schürbaum, semenáč, dub,
schüren, rozkutjm, s. auch schieren ꝛc. -er, ssarowač; -stange, ssarownjk.
Schür, ssorf; -en, pawuřk, -er, kowkop.
Schürze 2780. 497. 288. 1449. -en, kasám; zawáži.
Schüssel, -korb, -schrank 906. 1504. -flache, plát; -blume 1561
Schütt, násyp; -bar 2295. -boden, obilnice, 2123
schütteln 525. 1679. třesu, 812. 1089. wrtjm (hlawau).
schütten 2322. legi, 1085. -hosen, St. 2294
Schüttgabel, wýtrassky; -geld, zágemné; -haus, seypka; -lens 402
Schütze ꝛc. střelec, 348. -eninsel 2270. -en 111

Schuffe, ssauf, nálewka; -Biersch. nadawák, pak.
Schuft, arm Edelm., kobylkář, wssiwák, otrhanec, 526
Schuh 2171. lederner, kozenek. -Holzsch. 249. dřewěnek; -Filzsch., plstka; -Bauernsch. 633. 681. -eines Pfahles, bota; -schlechter 642. -am Mühlrumpfe, korčák; -wechseln 1764. -blatt, nárt; -bohrer, cykán; -chen, obugi; -fleck 1842. -flicker ꝛc. 1918. -zunge, prté; -macher, sswec; 1230. -nagel, cwok; -putzer, čistič střewjců; -wachs, -wichs 149
Schulanstalt, -höhere 577
Schuld, -ig, -brief ꝛc. 197. -8. 1503. -machen 1799. wina; -beymessen 2004. -bekommen 173. -geben 1838. -brief 801. vpsánj; -herr, wěřitel; -ig 1699. 1033. -ger 2568. -los 1157. -mann, -dner 198. -verschreibung 2175
Schule ꝛc. 2331. -fuchs, čunče, ssolař, 943. -geld, plat od včenj; -gerecht, ssolský; -mann, včitel; -meister 910. -pferd, cwičený kuň; -sattel, německé sedlo; -wesen, ssolnj wěcy, ssoláctwj.
Schulter 1508. 1964. -blatt 814. -blech, náramek; -fleck, -latz, -blech 1062. -küssen 1568
Schultheis, sudj, rychtář.
Schulze, rychtář.
schummeln, ossmrdati se.
Schunke 2386. s/. lopatina.
Schuppe 2386. 825-4. -en, laupám, strauhém; -wurz
schups 2387 [28
Schur, střjž; přjkoř.
schurigeln, ssidjm, teyrám.
Schurke 164. key, 551. 2356
Schurzfell, † kozenice.
Schuster, sswec, prták; žitnjk; ssewcowský; -braten,

bussenice; -draht 246. -glättholz 288. -kleister, -pappe 867. 158. -kneif 554. -leiste 602. 741. -ert, ssew˚jn.
Schuß, střelenj, rána; beh, let; wýhon, 993. 288 wrh
Schußaus, Vogel, pochop?
Schußblatter der Kühe, nábor; -frey, bezpečný před ranau; -weite 234. -wunde, postřelenina.
Schutt 2232. rum, 2864. 1464 násyp; sypánj; seypka
Schutz 1242. 1216. 2364. stawidlo okenice; 5 kantpj; -befohlner, swěřenec; -bret 2243. -brücke, láwka; -dach 1575. -engel 1242. 2267. -gatter ˜g. 951. 428. -geist, -gott, duch, bůh strážce, 130. -krieg 1200. -patron 180. -pocken 650. -rede, -schrift 1216. -stadt, město pod ochranau; -verwandte, obywatel; -waffen 2380. -wehre, obrana.
Schwabe ꝛc. 2387
schwach 2147. 654. 761. 870. ꝛc. 1147. -werden 876. 1121. -machen 2826. -heitssünde 654
Schwaden 441. -des Krebses, péro; ssmuh bér; -brey 1990. -gras 851
Schwadrone, sswadrona.
Schwäche, en, s ber u wach, u 2817. 1041. -lich 185
Schwägern, -schaft, s sswagr
Schwäher, tchán; tesť; -inn, tchyně.
Schwängel, wáha; srdce.
schwängern 1228. 1402
schwänken, wyplaknu.
Schwänkkessel, wanička.
schwänzen, mrdám; proplaho˚jm (ssolu); přjsskrábnu sy.
Schwänzer, naplawač.
schwären 354. 2548
schwärmen 1985. 2418. plaho˚jm, 2106. -er 2288. 1657

[illegible]
[illegible] zwiedendeit,
[illegible] sebau sa-
[illegible]
[illegible] 2528
[illegible] 36. 57. 2845.
- [illegible] - macher, spa-
rtel.
Semele, celek; mirjk.
selten 1435 wzácný 900.
508. 2079 zřjdka.
seltsam 1157. 910. 194. 1741
Seminarium, ssákowna.
Semmel 2c. žemle; Mund-
semmel, kwětka; -mehl 42
Semischleder 551
Semse, rákosý.
Senat 2117
senden, posýlám 1055 dbrief,
- schreiben 281
Sene, - nsbaum, séna.
Senf 2c 402 - kraut 1489
sengen, páljm 2358
Senior, starssj, senyor.
Senkbley, olownice.
Senke, njžina; čeřen.
Senkel, olownice; stauha;
- nadel, zenkle, sl. ihlice.
senken 433. 545. 532. 2153.
Senker 433. kywák.
Senkgarn, čeřen; - grube
653 trativod; - recht 577
- reuse, wrš; -ler, stuhař.
Senn, walach; - ne, škot
howězýho dobytka; - ne-
rey, krawařenj na Al-
pich; - hütte, koliba.
Sense, kosa; - enbaum,
- stiel, kosyšťě; - gerüst
418 - haken, pružinka
(při kose); - ring, kosýřjk.
September, září.
Septemviraltafel 2110
Sequester 269. 2126
Serail 2093
Serapius, tserápka.
Sergeant, saršant
Seriana, †Serrana.
Serissa 2183
Serpentinlein 948
Serwien, Srby, Srbsko.
Serviette, serwýt.
Sesam, sezam, †lohowa.
Sesel, sesel
Sessel, sesle 2257
Session, zasednutj.
seßhaft, osedlý 2508
setzen 169. 173. 185. 1690.
1648. 2107. 2132. 2084.
1070 skočjm, osadjm se
2085. 2243-4 - in den Kopf
145 - in Bewegung 406
- darauf 2658 - voraus, wy-
gjmám 229
Setzer, skladač, sazeč.
Setzhammer, seelsk; - hase,
ramlice; - holz, sazenice;
- kasten (Buchdr.) slowni-
ce; - kolben, bigák; - ling
372-3. 1835. 2099. 2084.
1070. - linie 1724 - reis,
starwnjk; - teich, násadnjk;
- ung, sázenj; - wage,
krokwice; - weide, wrbo-
wá sazenice.
Seuche 1815 nákaza.
seufzen 2c. lkám 2713 2248
2287. 2159. 1296. 2500
seyn 340. 46. 339. 90. 1022
Shaal 1499
Sibirisch, sybiřský.
sich, sobě, sy, sebe, se.
Sichel 2c. srp; - förmig 613
- kraut, - möhre 2261
sicher 2c. 50 gistý; pfahl,
znamenj; - stellen 1314. 1568
Sichler, přjložnjček.
Sicht 375 okázka.
sichtbar 5206 patrný.
sichten 134. 1400. 1902
Sichtzeug, pytlowánj.
Sida 1575
Sie, ona, oni, samice.
Sieb 2c. 2123. sytko 1902
sieben 1400. 1902. 134.
sedm; - bürgen, - fach,
- zehn, - ner 2c. 2c. 2112.
1452 - fingerkraut, nátržs-
njk; - gestirn 1718 kuřát-
ka; - binden 797 - schläfer,
spanjk ospalec; - schich-
tig, sedmiřadý; - schwanz,
sobol, zymostráď; - seitig,
sedmistranný; - seiten 2718
Siebförmig, řessetowatý,
sýtkowatý; - hut 542 - ma-
cher 2325
siebzig 2c. 2c. sedmdesát.
siech 116. 1107. 1117. 2259.
kunkawý; - seyn 836
Siede, sekanina; pařenj;
- kammer, řezárna, sausek;
- kasten, řezačka.
Siedel, žjdle, postel zawě-
siefern 977 [racý.
Sieg, - en 2c. 2c. wjtězým;
- gesbelohnung 2628. 529.
Siegel 2c. pečet; - bewah-
rer, kanclýř; - kunde, wě-
četnjctwj 2c.
Siegmanswurz, - mars-
wurz, dewaternjk, mečjk.
siehe! 282. 279. 375
Siele, samice; - ern, cedeti.
Siel, splaw; - le, chomaut.
Siemann 604. 2899
Siena 2319
siezen, onykám.
Signal, znamenj.
Silau, koromač lučnj?
Silber, - becher, - krug,
- stoff 2c. 2c. střjbro; - das
feinste 555 288 - geläut.
564. - glätte 536. - grube
264 - lachs, bolen? - laib,
plik, - mohr 937. - münzer
1549. - pappel, bjlý topol;
- platten aussieden 835.
- stücke 285
Sille, sl. ssřihle.
Siller, humenečnjk.
Simmer, wěrtel.
Simon, Ssimon.
Simonie 2c. swatokupe-
ctwj
Sims, wýpustek (Bank.);
an der Wand, police, am
Ofen, krancle; - hobel,
karnýsek; - kachel, kranclik.
Simez, Berg, Synec.
Singen 2c. 2852. 1914. 1861.
- wie Turteltauben 131.
wie Grille 132. básnjm,
zpjwám.
Singdrossel, cwrčala; - spiel,
zpewohra.
Singrün, barwjnek.

-nefeind, auhlawnj nepřjtel; -en, předu 807. -er 1713. 4. : inn 1742 -rad 580. -rocken 716. 1772. 399. -stube 1721.
Spint, klihowatina; des Holzes, blána, oblana.
spintisiren, hlaubám.
Spion 2c. sspehy 2710
Spirikur, pikuljk.
Spiritus, lih, wodka.
Spital 2c. sspitál.
Spitz, Hund, sspičjk; Mäuschen, sspička, opice; sspičatý; -ambos 1987 -bube 2c. 164. 551 s. Schelm.
Spitze 2c. 2367. 700. wrch, osyna; čelo; tytljk; -en 2c kragky 2c. 952. 158. -findig, zchytralý; -hacke 1174. střihowačka (Wagn.) -hammer, osskrd; -haue, 1174. (sspic), ig, -machen 589. 1817 -werden 1384. -kopf 106. -maulig, †sspicohubý; -maus 2325 1521. -meissel, osskrdjk; -morchel, smrž; -nahme 2c. 1787. -der ihn hat, přezděnec; -nuß, kotwice; -säule, gehlanec?-schwam, sspička; -wegerich 146. -weide, gjwj; -winkelig, †ostrovhelné; -zahn 515. 549 sspičák; hák; -zange 533-4. -zirkel 2364
Spleiße, okuge; -en, sstjpám (dřjpám), rozsstjpnu se.
Spleißosen 2370
Splint, blána; třjsska.
Splitter 246. 956. třjsska, (drapa); -ig, třepiwý; -richter, přetřepáwáček 2292. -nackend 159
splittern, roztřepjm, -se.
spötteln 2513
Spötteley, ausměssky 2513
Spötter 2c. 2512-3. 2509 1655. 269
Sponde, ložnice.
Spondeus 2c. 2216.
sporen, hnigi; -stich, hoře.
Sporer, ostružnjk.
Sporey, zdprtek.
Sporn 2c. 1392 ostružnj; -geld, ostružné; -blume, stračka; -neu, bodnu; -streich, cwálem, tryskem.
Sporteln, halasance.
Spott, -en, posměch, aussklebek 1838. hanba, rauhám se; -feige 289. -geld, mrcha penjz; -nahme, s Spitznahme, -vogel, s. Spötter, posměwáček, sedmihlásek (pták); -wohlfeil, přelacyný.
Sprache, řeč, mluw 368. 1064. d. böhmische, deutsche, ungr., griech. 2c. 2c. čeština 1122. 2481. řečtina, latina, russtina, polsstina, wlasstina, frančina 2c. Muttersprache. mateřsstina; -holverige 254. -chsehler, omyl w gazyku; -kundig, zběhlý w gazyku, w gazycých; -kunst, -lehre, včenj gazyka (†mluwnice); -los, oněmělý 964 njma; meister, včitel gazyka; s. Spötter (Vogel), -menger, brynda, motlacha; -rohr †dalekomluw; -verderber 510 -verwandter 1795 -zimmer, †mluwjrna.
sprechen 921-2. 2069. 2017 416. řjkám; -gebrochen 2788. -durch d. Nase 298. -heftig 432. -frey, oswobodjm; za wywřenau dám
Sprecher, řečnjk.
Spreißhacken, okuntáč.
spreiten, rozepnu.
Spreitzbaum, přjma.
Spreitze 2023. -en, praskám, roztahugi; rozkročjm se; opřu se; -sich, zdráhám se; wypjnám se.
Sprengbänder 1484. -boden 680
Sprengel, biskupstwj 1366
sprengen, stočjm, wrazým, sypám 679 rozrazým; -herum, smotam posýlám.
Sprengkanne 591. -kessel 2c. 679 -gsel, konjček polnj; -waage, wáha; -wedel, kropáč; -werk mjžowina; -wisch, sstrychowačka.
Sprenkel 2174 pomeč, stločka 1921 wěssák; -ln, pokropjm; -lein, krupička; -lich 524. 679.
Spreu 1515 -sieb 10 -staub, wýwěgky.
Sprichwort, přjslowj.
Spriegel, obruč, oblauk.
Sprießel, sspryst; ein gespaltenes Holz, zdár.
Spriet, sosska, kder; drábec.
Spring, pramen; -auf, konwalinka; -brunn, †wodomet.
springen 2c. 2130-1-8. 2268. puknu 954. 650. trhám se.
Springhengst 1947 -käfer, kowéřjček; -kraut, nedotyka; vchse, býk; -spinne, skokan; stock, klacek.
Sprinz, modrák, raroh.
Spritze, střjkačka 2254
spritzen, střjkám 2199 1915 -enhaus, klona, střjkárna; -instrument 2277
Spritzfisch, prskanec; krapfen, kotauč; -kuchen, mechura; -leder, boční kůže na kočáře, (bočnjk) -schlange, sykawka; -wall sykawka ?
sprock, křehký; -weide, křehká wrba.
spröde 2c. 685 2499. suchý.
Sprosse, odnož, wýstrelek; ssprysl 2390. -gewinnen, prautiti se 81. pučiti se.
Sprosser 2152. nočnjk.
Sprößling, s. Sprosse.
Spruch 1689. 2069 2667.
Sprudel, -ln 544. 2537. pramen, prameniti se.
sprüben 1060. 1915. 332
sprützen, s. spritzen.
Sprung, skok; 117. 1651. 1980. plena, kotnjk, puklina; -riemen, popruh.

C

spucken, pligi 2264. 1525. 1052. - Kästchen 1518
Spude, přisyj ssa.
spülen, pléknu.
Spülfaß, - schaff, swymywadlo; - icht 1623. - junge, sukač; - kessel, wanička, - magd, myčka; - rad, kolečnjk, saukadlo.
spünden, bednjm, sspuntugi, střihugi; - er, střotýř, skladač; - dstig, klihowatý.
spüren ꝛc. 2158. sslakugi 155 - hund, sljdnjk; - schnee, nowina.
spürzeln 2159.
Spuck strassidlo 864. hluk; buráčenj; brykule, wrtochy.
Spule 138. Schlesisch. ?lun, (w tkadlce) - en, saukém.
Spulwurm, hlista; kauka, 2356
Spund 2370. zátka; čep; im Holze, blána; - band, plaň; - baum, vor dem Mühlgerinne, pręh; in der Wehre, zéplawa; - bier, flassowé piwo, - bohrer 362. - geld, sstůtka; - hacke 2370. - hafen, swrchnj kwasnice; - hobel, sspuntownjk; - nagel, sspuntowák; - säge, zlodějka; - stück, sspuntownice.
Spur 2260. 2354. 2245. 2291. in der Mühlpfanne, náraz; - biene, zwědka? - ren, ruchnu.
Staar 43. 2365. - schwarzer, cynk; - stecher, lékař očj.
Staat, mocnářstwj, kragjny, země; nádhernost, staw, (k. p. holandsstj stawowé) - tengeschichte, přjběhy, hystorye mocnářstwj; - bedürfniß, obecná zemská potřeba; - bürger 884. 1187. - kleid, nádherný oděw; - klug, politycký; - körper 2403. - mann, zběhlý w práwjch zemských; - minister, ministr zemský; - rath 2819 - verbrechen, proti inénj zemský; - wissenschaft, politika, (politye), uměnj o zprávě zemské.
Stab 450. 393. 44. 250 Generalstab, wrchnj sstáb; (sstob); - en, napřed řjkati; - erad, dwaukružnjk; - hobel 1327. - holz, dauhowé dřjwj; - offizier, oficýr od sstobu; - quartier, hlawnj byt; - wurz 81. 249
Stechel ꝛc. 1387 - 8. 63 - 4. 463. 2891. osti, osyna; - bars, - fisch 327. - beere 105. - kraut, gehlice; - nuß, kotwice; - schnecke 376. - schwamm, kuřátko, gelenka? - schwein, mořská swiňka.
Stacket 2392 (teyn).
Stadel, stodola.
Stadium, hon.
Stadt, - recht ꝛc. ꝛc. 885. - pflichtig, městu poddaný; - haus, radnice; - knecht, holomek, biřic; - vogt 366
Städter ꝛc. měštan.
stählen, - ern 1258. 1817. 23
Stähr, beran.
Stämmeisen, dláto 2672 - meisel 195
stämmen, porážjm 1559. 63. dlabám; nadržugi (wodu); - mig, kmenowý, zawalitý.
Stämmleiste, lissně; der Ring daran oben, nálissnjk, unten, nálissnj oko; - ring, náprstek.
Stämpel, tlukadlo 867. 991. 1919 bigák, cejchowačka, stempl; - amt, sstemplownj auřad; - geld, sstemplowné; - kammer, sstemplowna; - eln, sstemplug; - schneider, sstemplownjk; - papier sstemplowaný papjr 577
stämpen, probugniti.
Stämper, pjch, bigák.
Ständchen, zastawenjčko, (wečernj hudba pod okny), sstendrle
Ständer 2242. 2372. Bierst. stiez; am Teiche, stogan; am Dache, slaup; - stock, ständisch 2245 [stogák.]
Stängel, slaupek 615
Stänker, bzdoch; kolomaz, tchoř, sstěral; - ern, smuchám, sstěrám, smradjm.
Stärke, - en, sýla 926 102 2356. blaue 2363. 1671
Stärkkraut 375 - mittel, posylňugjcý lék.
stät, - ig, stálý 2245.
Stätte 908. 2235 - 6. 2233
stäuben, - ern, práššjm, sljdjm; - er, kosynka; wyžle.
stäupen 953
Stafete, sstafeta.
Staffel, stupeň; s. Stapel.
staffiren, wystrájšjm 2387. ein Kleid 1206
Stag, lano; lodnj prowaz.
Stahl ꝛc. ocel, im Biegeleisen, železko; dazu werden, 2849 - damit bekleid. 1825 - schneider, oceléř
Stahr, sspaček, sl. sstorec.
Stacken, tyč.
Stall 104. 2233. konice, krawjn, hussýnec, cwečjn, psynec ꝛc. - baum, kobyla, přjwora; - bruder, kamaréd, - en, močjm, o koňjch; shodnauti se; - fütterung, krmenj na stěnj, - knecht 855. - meister 595 2381. - ung, stánj, stég.
Stamm 549. 1467. 1687. 1985. - ältern, prwnj rodičowé, - baum, strom rodu; - buch 556 rodopis.
stammeln 76. zagjkám se 569
stammen, pocházým; - ende 651. odzemek; - geld, pařezné; gut, kmenný zpupný statek; - haus půwodnj dům; - ochs, býk; - ring, náprstek; - schwarm, rog pro chowánj; - sprache, půwodnj, kořenný gazyk; - vater, půwod rodu; - wort, půwodnj, kmenné slowo.
Stampfe ꝛc. 2240 - 2.
stampfen ꝛc. 1550 1462, 2418. 266.

Stampfgerüst, osnowa; -hammer 618. -hauer 52 -kloß, placák; -mühle 2288. 648. pjchák; -rolle, zeybrowačka; -schlägel, pjch, (pěch); -spreu, otlučky, -trog, staupa.
Stand, staw; des Krämers, stánj, stawadlo, Pferdstand 2235. -arte, sstandára; -des Fuchses, prut; -baum 1389 -bild, socha; -de, s. Ständer 472. -desherr, stawowonj pán; -mäßig, podlé stawu; -desperson, osoba od stawu; -geld, plat od stawadla, od mjsta, mjstné; -dschaft, stálý; -dort 2233-5-6
Stange 2282. 2196-7. tyč, 2159. 1633. 1443. 52. žerď 74. 2372. -am Pferdegebisse, stranice; Gold-, Eisenstange 2c. prut, hůl; -eneisen 2372. -holz, tyčowé dřjwj, tyčj; -leuchter 1663. -pferd, kůň při ogi; -enzaum, straničné vdidlo
Stank, Gestank, smrad.
Stapel, kůl, hromada, sklad; -eln, hřápati se skládati; -plaß, skladné mjsto; -recht, skladné práwo; -stadt 885
stark, sylný, 307. 606. 619. 270. 250. 999. tuhý, prudký, walný, zběhlý; -geisterey, † wolnowěrstwj; -kraut, hledjk.
Starke, Stärke, galowice.
Starost 2239.
starr, tuhý, ztuhlý, zdřewěnělý, zkřehlý; zawilý 604. -en, tuhnu 655 dřewěnjm; -knochen, caheyl; -kopf 2304-373. 880. -leinwand, klјžené plátno; -sinn 373. 880. -sucht, ztrnutj.
Station 2235-6.
Statistik, sstatystyka.
statt, mjsto; -haben 49. zu statten kommen, wděk býti; -gehen, dařiti se; -thaft 908. 1506. -halter 2c. 909 1037
stattlich 1663. wýborný.
Statue 2240-2. 2373
Statur, postawa.
Statut 2242. vstanowenj.
Staub, -en (503. 116.) -ig 2c. 2c. 1711. 1719 1720. 503. 116. 1056. -erde, prsť; -federn, prach, (prapor?) -haar, peyřj; -kamm, hnidák; -laus, wssené; -regen, mrholka; -weg, marečnjk.
Stauch, česlice; rukáwec; -che des Flachses, kozyčka, rozkráček, 154. -en, zahradjm (wodu); duſ m (maso); naklá dém (zbožj); wyjknu; len kláſti na rozkráčky.
Staude, -ig 2c. keř 681. 1551. 515.
Staudenkorn, křibice 1931. -schnapper; -vogel, pěnice.
staunen, vžasnu se.
Staupbesen, mrskánj, ssupec, wýssupek; -pe, nakažliwá nemoc; der Schafe, wrtohlawost; vorh. -en 2361. 933.
Stechapfel, krowák, 859. -bahn, kolisstě; -baum 2c. 1431. -beere, wlčj lyko; -beutel, sstroké dláto; -dorn 2848. řessetlák; -eisen, rypadlo; -chen 2c. 1483-4. 2235. 163. 573. 29. 63-4. 1931. 599 747. 2417 522. vsstknu, rygi, koli, klánj.
Stecher, kolec; 2862. burdýř; -am Gewähre, spaussť, Aalst. kýr, krondle; rytec; střeček.
Stechkraut, ostropes; -messer, zabiják; -nadel 1887. -palme 520. 2309. -spiel, kolba; -staude, srstka; -winde 2312.
Steckbirn, hedbáwnice; -brief 2788. -ken, hůl, v. Eichenholz, dubowka; v. Mehldorn, hlohowka; v. Dorn, Haselnuß 2c. trnowka, ljskowka; klokočka, dřjnowice (dřjnka, od. břjnka), sspanyelka 2c; wězým, wáznu; hatiti se, strčiti, nastrčiti; in Brand, zapáliti, 2c. -kaknecht, vochop; -pferd, konjk.
Steckerbsen, sázený hrách; -garn, -neß, tenátka; -husten, -katarr 497. -nadel 2c. 2366. -reis, wrub, -rübe 577. -wicke, wáz.
Steffen, Sstěpán.
Steg 751. 942-3. -an der Säge, přjčka mezy widelcy; -über den Durchlaß, chodba; im Mahlgerüste, kobylice; -auf der Geige 563
Stegereif, třmen; aus dem Stegreife, z patra.
stehen, -nd, -des Wasser, -den Fußes 2c. 2235-6. 2255. 1776; přistogjm, -bleiben 1662, -machen 1673
stehlen 635. 2516. 1600. -nebstbey 1352. -er s. Dieb.
steif, tuhý 604. s. starr, nucený; klјžený, vrputilý; -er, sskrobjm podpjrám; -sich, spoléhám. -leinwand, klјžené plátno; -rock, 610
Steig, chodnjk. s. Fußsteig, -bohne, fazoly; -bügel, střmen, třmen; -ge, schody; -geisen, kotwice; -gen 776. 780. wstaupjm, wsednu, připlaceti; -er, ssteygýř, lezec.
steigern, dražjm, předražjm, wýssjm.
Steigeröhre, stogan.
Steigriemen, střemenisstě.
Steigwerk, zanáška.
steil, přjkrý, strmý.
Stein, -brecher, (2131) -bruch, -schneider, -gut 2c. 2c. 480. 1-2. 1463-4. -adler, skalnj orel; -alt, prastarý; -beere, brusnice 2c. -beißer 2115. blask; -birn 592. -bock 631 -brand, snět pecykowitá; -bruch 812. -der rothe,

tužebnjk, bedrnjk, netjk; - büche, habr; - druck, ska menotisk; - druse, ohřiwka; - eiche 95. dub (skalnjk) - eule, - kauz, kulich; - fels, skála; - fink, blašk; - gall, - schmack, - schmatz, poštolka; - geschütz 829. - grube, - bruch 481. - gut, kamenina; - hammer 1936 - haue, sspičák; - hausen 438 - hirse, - same, kameyka; - huhn, sstřemenáč; lagopus. - kenner, kameník; - klee 2119. 584. - kohlen 482. 2481. 79. - kraut, s. Wau. - kresse, stěnjčnjk; - leberkraut, gatrnjk; - lerche, linduška. - mahl, zálubné; - nuß 615 480 - obst. 1465. - öhl, ohniwý oleg; - pfeffer, pimpinelle, bedrnjk; - pflanze, kamenobeyli; - reich, přebohatý; kowjnwo? - rose, hřjbecý; - salz, krušec 482 - schnitt, wyřez kamene; - schrift, nápis na kameni; - schule, tpeckowiště; - schwalbe, roreyk; - unter, kawaliřný kámen; - wall, mateřnjk; - wurzel, osledič.

Steiß 2091. prdel; - bein, řitnj kost.

Stellbaum, ptačidlo.

Stellboden, galowé dno.

Stelle 908. vřad, služba.

stellen 2243. 1663. kladu 253 171. - sich 54. 2235-6 2243. 253 167. - leck 497 - er, stawěč.

Stellmacher, kolář; - rad, stawěcý koleško; - stange, sošška; - lung 1663. - vertreter 2782. 909. 1037. - lwea, průšek, tenetnice.

Stelze 115. 2374. dřewěná noha; - zuer sstihlák, chodák.

stemmen rc. s. stämmen.

Stempel rc. s. Stämpel.

Stendel, mušatka 2611.

Stengel, s. Stängel.

Stephan, Sstěpán.

Steppe, draha 246. 2247. - en, sstepugi, prossjwám.

Sterbebett 2185. 1884. - fall, aumrtj, odaumrtj; - glocke 2495. - hemd, - kleid, rubáš; huhn, seyc; - jahr, rok smrti; - lied, pohřebnj pjs. - liste, popsánj vmrlých sterben 955 - 6. 2159. 1260 2113. 1622 die n. d. 1882 smrt, mřenj rc. - enskrank, na smrt nemocný.

sterblich rc. 2184 - 5.

Stereocaulon, spernopeněc.

Steri. ... tlukadlo; im Bergbau, turlik.

Sterling, sterlink.

Stern rc. rc. 453. - bild, - gebäude, hwězdenj; - deuter, planetnjk; - ist werden 2659. - leberkraut 2312. - rocke, trynok pečený; - schnuppe, - butz 1500. ... hwězdy; die ... 455 - 6.

Sternberg 2278. - gia 2247

Sterz, Sterze, kleč, tehle; - bey den Thieren ocas; bey Menschen řit; am Wagen, opačina: Speise, ... ssuška, sskubánka; 2173. - en, pobjhám, plahočjm.

stetig, s. stätig.

stets, vstawičně, wždy; - während, celoročnj, wždy trwagicý.

Steuer rc. 45. daň; 1543. - bar 396. - mann 856. (wrátný?) - ern 72. 1730 - lang 984. reybugi; podpjrám se; daň platjm; - bewilligen, vděljm; - nagel, zákolesnjk; - ruder 1343. - stange, sochor.

Steyermark rc. 2384.

Stich, pichnutj 63. s. stechen, verlassen, důtka; - halten, držjm; 231 - 4. 2235 Stein = Felsen, slug; im Teiche, lowiště; beym Handel, i. e. Stichhandel, Stich um Stich, z raučky do raučky; in den Karten, štych; - art, křjž; - balken, hlawa, štych; - blatt, štjtek kozýr, trumpf karta)

Stichel, 1580; - en, důtky 1055. - ein 2569 dogjmém; - rede, - wort 22. 1055. důtka.

Stichling 893 gežďk. - säge, zlodějka; weise 64.

Stick -, wyšjwaný; - en rc. 685 wyšjwám; - busen, dušný kašel (dušeli) - nadel 655. 320. - werk, wyšjwánj; - wurz, posed.

stieben, rozprchám se, rozpráššjm, rozptýljm.

Stieber, psycháwka, wyžle

Stief 1157. polau - ; - bruder, - sohn 1158. 75.

Stiefel 70. 2352 - ungr 161 - holz, dřewa na boty (botéky?) - lappe 487 - knecht 2789. - ein boty, obauti; tyčiti 606. - reihe, - schaft 395.

Stiefgeschwister, - kinder, pastořata 1450. - mutter 850. sohn, - tochter 1450 2120. - vater 1420.

Stiege, schody.

Stieglitz 2246. ze, přelzka.

Stiel, rukowět 1648 1070 1. 418. 52 1583. 619 - am Gebäu, řestjk; - an der Schlittenreitsche, žiliště; Messerstiel, střenka; - am Obste, stopka; - len 1070. - lappe očepek.

Stier rc. 86 89. - im Bräuhause, beyk; dim. 46 88-9. 544. - en, běhati se; - zum 2ten, 1098. - tisch, zakrnělý; tler 177

Stift 574. - am Bande, zenklička; in der Schnalle, ozubec, sstyft.

stiften, - er 2740. 1090. 2295. 239. s. anrichten 2283. tropič.

stiftisch, - ts -, sstyftownj; - ts - oder - tungsbrief, nadacý list; - bett, - frau, kanownjk, - ice; - kirche,

Stilett, sstylet, bodec.
still, stille, -en, -werd. 2415. 919. rc. 1620. 2520. 2244. 2415 6. 2488. -stand 1819. postánj; lhůta.
Stimme, menschl., artik. -recht rc. 308-9. 449. wýrok, 1820. 1814. 267. -en 369. 2227. sstemugi; nastrogjm
Stimmhamer, strognjček; -stock 267
Stinkbaum, střemcha.
stinken 2182-3. nach dem Schuster, -hund, Ziege, ssewčinau, psynau, kozynau rc. smrděti; -end 2185. werd. 2868. 2119. 1075
Stinkfliege 91. -käfer, gezek? -ratz, tchoř; -stein, tswinjk, tsmrďák.
Stint, Stinz, pulec.
Stirn rc čelo; čelnj; -band, -binde 2568. -rad, čelnjk; -riemen, -blatt, -zierde rc. 996. -wand 1919
stochern 715. 196. pobodati, párati (zuby), rýpati w nose.
Stock, kmen, keř, trs; hůl, 2294. (s. Stecken) 44. 1428. 1444. ponebj; -der Fügestock der Wagner, strihowač; hmup; -Stock-, paubý, pra-, prah-; pařezowý; -aar, krahulec; -dumm, welmi hlaupý.
stocken, nawalugi (Tuchm.) zastawugi se; wězým, 2731. 293.
Stockerbse, polnj hrách; -eule, kulich; -fisch, tře a, 2381. 1372. -geige, ssťřipky; -gut, -raum, klučenina; -hammer 1467. -haus 961. žalář; -holz, dřjwj pařezowé; -isch, zawilý; vrputilý; -meister, žalářnjk; -narr, neholený blázen, 2434. -still, -taub, docela tichý, hluchý; -ubr 389. -ung, zástawa, -wand 2246. -werk 1649. 1625. -zahn 2259, 2872
Stöber, wyžle.
stöbern 116. 2365. sstárám.
Stöcheskraut, plesniwec.
Stöckel am Pfluge, podnjžka, 2365. 767. 512. -schneider 2365. -en, do kłády, trlice dáti.
stöhnen, hekém.
Stöpfel im Ofen, zátka.
Stöpsel, zácpawka, vorh.
Stör 325 515. 2260
stören, sstárám; russjm, překazým; nepokogjm,
störrig, twrdossigný. [970
Stößel 867. 1429. 2431. 2419 am Pflugbalken, pretykač.
Stößer 682. drawý pták.
Stößerey, strkanice.
stößig, trkawý.
Stoff 744. 862. (582)
stoisch 2252
Stollblech 471
Stolle, hauska; -große, calta; Christstolle, wánočka, sstědrowka; Butterstolle, pomazánka.
Stollen 2381 485 796. 1418. am Bette, noha (kožnj); rozpjnám, -blech 471
Stolperer, brkač.
stolpern, potknu se, 545 brkám, pochép bern; -prian, pochép, brdauc.
stolz rc. 425-7. 1954. 1767. 1483. 1005. 2663. -seyn 1010. 255. -ziren 1004. 1525. 1952
stopfen 128. 356. 280. 292. -holz 128. -klößchen, -nudeln 2348. 2385
Stoppel, strnisstě; stonek (sspenka); -eln, sylacým, zlátám; paběrugi.
Storar, sstorar.
Storch rc. der weiße 63. 141. -der schw. ssatan, bočan.
Stoß 130. strčenj, rána, trknutj, 2200. 2381. Eisst. třenice; -am Federvieh, biskup; -am Weiberrocke, podloženj, 422. -aar, s. Stößer; -bank 2381. -billard, čuheyda; -degen, plec, 589. -eisen 814
stoßen 2267. 2279. 2398. 2253. 2419-20. 2200. 2483. 2084 252. 382. 2253. 2442. kopám; -oft, viel 1081-4. 254. -darauf 1065. -sich an etw. 990. vrážjm se, 2485. -zusam. 2252. -v. Amte, swrhu; -in etw. wrazým.
Stoßgebeth, -seufzer, střelčj modl. wzdych. -vogel
stottern 76. 569. 510 [682
strack 2254. -ks, přjmo, hned
sträflich, winý; trestu hodný
Strähne, předěno, 1715
sträuben, -sich, gežiti, -se, čepeřjm se, zpěčugi se.
Sträuchlein, křjček.
Strafe, -en 1603. trest, 491. 220. 1024. -oft 1089
straff, ztuha napjatý.
straffällig, prowinilý.
Straflosigkeit 1119. 1152. -mark 433. -predigt 509
Strahl 1716. 1441 hrom; střela; -am Roßhufe, střelka; -eisen, potápka; -en, 1442. 1476. -muschel, thřebenka; -strich, hrom.
Strahow 2261
stramm, s. straff. [pém.
strampeln, -pfen, cupém, du-
Strand, břeh mořský; břežnj; -den, wrazyti na břeh; rozbiti se; tápati; -gut, trozbitiny; -läufer 77. -recht, pobřežnj práwo; -reiter, pobřežný; -vogel, tpobřežnjk.
Strang 1908. 1898. -tasche 1532
strapazieren, trmácým.
Straße, cesta; vlice, střjda, 1640. aužina; -lebh. 380. -enbaum, beym Sägewagen, cestka; -enbereiter 1872. -räuber 816. 1022. 2804. -raub, zbog, 1022. -zoll, sylničné. [tice.
Straube, kotauč, kosma-
Straubhuhn, trausnáč; -big rausný, kosmatý, -rad, spadék.
Strauch, keř, 639. 112. -v. Heidelb. 302. -dieb, nákeřnjk.

straucheln 646. 1811. 2511. 645
Strauchen, ozhřiwka, rýma
Strandläufer, *russ.* raketnjk, -rinne, přjčnjk, přjhon; -werk, křowj, 112
Strauß, pštros; kytka; pranice; chochol; -hahn, *russ.* turuchtan, tringa pugnax; -meise, kozljk.
Strebe, mečjk; odpor; -band der Zimmerleute, mečjk; -en 2190. 1675. -bestange (Jäger.), žezlo.
streckbar, tažitedlný.
Strecke, protahowačka; hon; kus cesty.
Streckeisen, protahowačka
strecken 1056. 1086. 1902. -stich, 2036. -er 720
Streckhammer, wytahowacý kladiwo; -teich, wýtažnjk, wýtažnj rybnjk.
Streich, rána, vdeřenj, 713. 504. 2382 -listiger 289. 2342. -dumm 370. -geben 543. -baum im Stalle, přjzwora; † myzdřjk; -bret, 434 2126. der Bäcker, streychowačka; -der Tuchmacher, sstětka; -im Festungsbaue, bok; -eisen 976 -hölzer 827
streicheln 367. 100. 1015
streichen, spustjm, 153. 92. potlaukám se, 1223. třu, 868. shánjm (obilj); mažřám; podběhnauti se; (v. Hundinn); das Feld, sstreychungi; -das Fell, holjm; tnu (komplim. minet &c.)
Streicher, ocýlka.
Streichfahre, podmjtka; -setzen (Schust.) strjžek; -fisch, trdelnj ryba; -geld, postrysné; -deinnehmer, postryssný; -holz, shrábka; im Bräuh. limpa; -karpfen, trnjk, trdelnjk; -nadel, prábjřská gehla; -wehr, gez; -winkel, bočnj vhel.
Streif, sgezd; od. Streifen, pruh, 1722 pásmo, sstráf, an einer neugedünchten Wand, ssmaheyl; -an einem Steine, d. Schichte, slona.
streifen, zasáhnu, 1923. 1385. odřu; trmácým se; -rey 2381. -setzen 2285. -gerte, -ruthe 1924. -ig 880. pruhowaný; -ige Taube, pružák; -Apfel, pruháč (*sl.* pranjka); -taffet, žjlowaná dykyta, -jagen, naháňka; -ling, pruháč; -schuß, postřelenj; -zug, wpád.
Streit &c. 64. 346-7. 55. 1731. 2025. 2432. 2216. -art, burdýř? -bar 65. -en 1685. 287. 146. 1676. 347. 1918. -frage, otázka, rozepře; -handel, rozepře; -ig, odporný; er gest spor, rozepře; -keit, rozepře; -kolben 140-5. 1427. 2072. 726. 1445. -sache, pře, spor; -schrift, sporný spis; -sucht, hassteřiwost; -wagen, kosnj wůz.
strenge 18 0. 687-8. 1591. tuhý; hřjbecý.
Streu 2246. 2252-5. -büchse 1671. -gabel, wýtrasky; -sand 1671
streuen 2246. 1907. 2429
Strich, tah, 41. 605. sstrych; pruh, 1901. -der Vögel 365. tah; -der Fische, třenj; -des Zeuges, wlas; -Landes, kus země, krag; -machen, viele 996 -brettrüster 927. -bürste 1849. -holz 2125. -lein 141. 2973. -regen 1750
Strick 1908. 2385. 1849. 2205. žjnka; obřew, 944
Strickbeutel, sstrykowáček.
stricken &c. 2382. wážj, 1514. -Netze, sýtě pletu; -nadel 2539. -zeug, wázanj, sstrykowánj.
Striegel, -eln 153. 424. 134
Strieme 336. 1722. 1921-4 zsynalost, *sl.* wráž.
Striezel 358. hauska, 2536
Strippe an den Stiefeln, lossna sstreng'le; -bey der Leinw. auf der Bleiche, klička, petlička.
Strobel, ssisska, krutka; -borte, artyčok: -topf, kostrbáč.
ströhern 2149
ströhmen, praudem tecy, walltí se, 435. 1807
Strömling, praudnjk
Ströter, lotr, nákeřnjk.
Stroh, -teller, -kerl, -brod &c. 2148. 419. 69. 700. verwirrt. 862. 248. 2839. -im Stief. 2252. -leeres dreschen 380. -arbeit, djlo ze slámy; -band 1533. -blume, slamenice, 1512. -bund, otep (slámy); -büschel, -schaube &c. 208. 231. 477. -dach 231. -decke, † slamowka; -decker, possiwač; gelb, plawý; -halm 2245. -junker, kobylkář; -karte, sstětka; -mann, hastroš; -mut 956. -sack, poslamka (slamenjk); -schaube, došek; -mit Lehm angeschmierer, kalenec, -nice; -schneider, řezač; -seil, powřjslo; -wisch, wěchet; -wittwer, -we, wdowec po žiwé, wdowa po žiwém.
Strom, praud, tok, 1716. 2049. -bestiger, pereg.
strotzen 266. 65. 995
Struck 2382
Strudel, wjr, 2382. 2061
Strumpf &c. 1942. pařez; tusiwán; -angesetzter 1079. -band, podwazek; -stuhl, stáwek; -wirker, stáwkář.
Strunk, slaupek; koštál.
Strupfe, -pe, podlomy; -el 2393. -pig, rausný, 619. 266. -iren, sich, namecy se, zchwátiti se.
Strutz, čunče; nowáček.
Struthiola 1931
Struthiopteris 1415
Stubben, pařez.
Stübchen, čtyři pinty.
Stube 2308. 2597. 124. -unterird., zemnice; -gelehr-

[illegible] od opatřiti,
[illegible] lana.
[illegible] talár.
[illegible] 372.
[illegible] culpas.
[illegible] 811. 775.
[illegible] tamarinda.
[illegible] tamariška.
[illegible] ytečka.
[illegible] gebliest.
[illegible] am Clav. 1439
[illegible] 2183
[illegible] -wald, gedlo-
[illegible] jedlinka; -zapfen
[illegible] 2c. s. 315
[illegible] streyna, 1042
[illegible] 2c. 595. 1512. 30
[illegible] 2c 562. 140
[illegible] 2065. vdat-
[illegible] 968
[illegible] pracna; dlapa.
[illegible] 834. 2530
[illegible] mizhýř.
[illegible] trnoslivka.
[illegible] tartána, 250
[illegible] Tatar.

Tartsche, terč.
Tartüffel, lanýž.
Tasche 904 9.2. 2422. 49[illegible].
[illegible] entraut 568. -messer
[illegible] 7.52. -spieler,
[illegible] (fig'lař); -uhr
[illegible] 389.
Tasse, perna.
[illegible], [illegible]lek.
[illegible] makém.
Tatzelm, nedwěd.
Tatze, tlapa, pracna, 1329.
in der Mühle 1169 -el 2422
Tau, lano.
taub 380. 1310. -der es etwas
ist 371. 1016. -werd 575.
machen 581. prázdný.
Taube 597. -wilde 358 195
397 601. -fruchtbare, hnízdný; -nirgends bleibt. okenář: -gestreifte, pruják;
-wie m.t Karpfen[illegible]pup.ka-
prowéc; geboste 597. -en-
apfel, holubinka; -liebhaberey, holubářstwj; -ber-
vogt, holubář; -Mehr s.
397-8. (31)
Taubfisch, lenoch; -hafer, stoklasa; owsýř; -korn, lilek; -stumm 585
Tauchente, potápka.
tauchen, potápjm, 851. norjm; -er 654 939. 1180.
1986 856. potapka, norek.
Tauchwurfscheibe 296. 547
Taufe, -schmaus 22. 658 683.
-fnahme 658. -pathe, -zeuge 552.
Taugen, -glich 388. 205.
1506. způsobný; zu nichts 1043
Taugenichts 175. 1352. 2288
Taumel, -eln 945. 1671.
1971. 71. 2598. wyrrženj.
Taupel, čeřen.
Taus, Stadt, 219
Tausch, -en 296. 142. 2174
tausend, -fach, -künstler 2c.
2416. kozel, das; d.r Tausend! hrome! -blatt, řebříček; -guldenkraut 2818.
-schön 2257.
Tauwerk, lana, (plur.)
Taxe, taxowati; -xe, taxa,

wýšada, cena; -iren 2327.
cenjm, taxu vložjm.
Taps, Fluß 277
Tazeln 2422
Teich 2c. rybnjk; -fenster,
stroonice; -fisch 2060. -ereo,
držený rybnjků; -gräber
2001. tolbe, pali.ka; -meister, šádecky; -röhre 1016.
- verwalter 1648
Teig, těsto; - gerieb. 877.
- od. gicht 2c. 2824. vlezelý,
1491. -Birn 384. -werd.
58. -gig, testnatý; -kraze,
škorna; -mahl an den Kälbern, strup těstowý; -rad,
krujěcko.
Telegraph, † dalekopis,
Telle, tůně.
Teller, talíř; -eisen, železa;
-lecker 807. polizač.
telopea 1220
Temnitz, temnice, žalář.
Tempel 111. 617. -herr, templář, -stock, potykač.
Temperament 2404 slozjř
Temse, Fluß, Temže.
Tenne, humno, mlat; -bär
1498. -meister, peklajný,
-wand, zétyne, 1353
Teppich 2c. 562. 557. 140
Terling, dřínka.
Termin 2407. 781-2. -festsetzen 2226. - nation 589
Terpenthin 2107-8.
Terzerol 958. 51
Teschine, těšinka.
Test, m. kapalky, pl.
Testament 2c. 695. 1644.
zákon; -stirung 693
Tetschen, Stadt, Děčín.
Teufe, hlubina.
Teufel 2c. 168. 123. 1801.
1967. lucyáš; - lev 168.
-lsanhang 168. -braten 248.
- dube čertjk, čjrtě; -dreck
416. -kerl 555. -kind, čjrtě;
-kopf, čelnjk ? -zeug, čertowina; -Mehr s. 151. 168
Text, text.
Thäter 157. zločinec, pe-
chatel, 1797. 1488. 560.
-tlich, skutečný; nésylný.
Thal 2c. 217-8. auboli, 580.
26. -gehänge, stráň.

Trense, stjhlo, trenza.
trensen, zařjgeti.
Trepan 754. 2453.
Treppe, schody; -die T. hinunter werfen, horumwá= tem (horem patau) shoditi se schodů.
Treschak, straššék; -der Herzzehner in diesem Spiele, ssantala; -der 7ner u. 2 Achter od. umgekehrt, kyrykáry, kalhoty; -der Obermann, (filek); Achter u. 7ner, čerwenec.
Tresve 2257 -sseb, stoklasska.
Tresse, prým; -enkleid, premowaný kabát.
Trester, mléto, 583. -wein, patěšky, 75. 1774
Treten rc. 1843. 2240. 676. 1027. 676. 1083. -in den Weg 1009. -hin und her oft 1058 -zu nahe, vblјžjm.
Tretplatz 396 - stock, tád?
Treu, Treue 2556. -auf meine Treue rc 2556
Treuge, ošáklý.
Treuherzig, auwřjmný.
treulich, wěrně, vpřjmně.
treulos 1156. 1729. 2858
Trianael 666. 2442
tribuliren, mořiti.
Tribut, daň.
Tricera. † třjrožnjk.
Trichinium. † pernatice.
Trichomanes. † wlasowka
Trichter 1051 775. -in der Mühle, koš; - kasten 605.
Trieb, prut; wýhon; průhon; st do. leč (Jäger.)
Triebel, tryblјk; -am Spulrade, klika.
Triebfeder, pohnutka ? - sand, sypký pjsek; -stange, wřeteno; - stock, strážka; -werk, strog gdaucý.
Triefäugig 662. 673. 810. 768
triefen, kapám krhám, slјwám; - end 487
triegen rc. s. betrügen.
Triest, Stadt 2438
Trift, průhon, pastwisstě, 1679. - geld, wýhonné.
Tristig, důkladný.
Trillage 2427
Trille, trylka.
Triller, tryl; -rn, t-e dělati.
Trilling, wřeteno.
Trink-, picý; - bar, pilý; k pitj; pi ý; -gelager 1067 -geld 2220. 1237. 1051. - glas, picý sklenice; -geschirr 1485. 150. - kanne 604. haus, - stube 1495. -lied, pjseň při pitj.
trinken, pigi, pjwám, 1049. 93. -sich todt 223. -er rc. pitel, 1485
Tripel, † trupel.
trippeln, precati se, 296
Tripper, kalotok.
Trister 1407
Tritt, krok, kročeg; stopa; worauf man tritt, stupádko; am Tische, trnož; - am Wagen, stupadlo, - am Weberstuhle, ssľapačka; -am Spinnr. podnožka; am Blasebalg 1564
Tritteisen, železa.
Triumph rc sláwa, 1452. pléšám; -bogen 72
Trochäisch 2444
trocken 2291-5 392. galowý; - werd. 1367 -platz, sussidlo; -wein, hrozýnkowé wjno.
trocknen 2295 2001. 1770. - ganz 229 235
Troddel, třjsně, třépy.
Tröbel, kotce; haraburdy; - er, lauda?, piplač 2597. 706. - mann, -markt 2397
Tröglein 2183
Tröpfeln 643. 486
trösten, těssјm.
Trog rc. 612. necky.
Trokar 2445
Trolle, lochna, sskápa.
Trollius, † vpolјn, 2500
trollen, hasstěrјm se; getrollt kommen, přichramostit se; kotáleti; téhnauti
Trommel, buben; Kaffeetr. pražidlo; -eln 84. -sucht, nadýmánj žiwota; -taube 84. bubláč ?
Trompete rc. 2428-9. -er 2448. aufgeblasen wie T. bukač.
Tropf(-en), mrtwice, sslak; tuka, lula; 125 602. -bad, kapacý lèže.
tropfen 686. kapka, 643. 686. -naß, promoklý, wein rc. 456. 1549. -weise, po kapkách.
Trost rc 825. 397 254. 401. 2776. pakostnјcy ?
Trost rc. 1674. - voll 1766. - grund, přjčina k potěssenj.
Trolt, klus; -baum, lisnice.
Trotte, čeřen; -en, sslapám, presugi; drmolјm se
Trotz, hrdost; pych. 1130. zum Trotz 2712 1101. -en 497. 2449. spausstјm se.
trotzig 1101. zpurný, 286
Truchses 2450. 675
trübe 166. 1659 479. 609. newrlý; trübes Wasser im Fluße, otalek, zéplawa; - en 470 8. 6 9. 8 1. 946.
Trübsal 1140. 814 strast.
Trübsinn 609 zastesklost.
Trüffel, lanýž, 1 6 1
trüglich 521 s. betrüglich.
Trümmer (Trumm) ,zřjceniny; střepiny; zlomky; třjsně.
Trug, trus; klam.
Truhel, truhla.
Trumpf, trumf, kozýr; -en, kusatјm; (Zimmerl.); trumfem bјti; jemanden, trumfowati, rjžkati.
Trunk, pitj, 811. 2189 1950
Trunkelbeere 2901 klikwa.
trunken, opilý; - bold 418. 1351. 607. -steuer 1050
Trupp 494. kopec; pluk, stádo; - pe, herey; - en, wogsko.
Truthahn 463 688. 937
Trutte 964. mnјk ?
Tschetuek. Mtf. Sstjtnјk.
Tschicken 156
Tubulina 1971
Tuberose 2452
Tuch 2292-3. 2333. -ein

Stück, pořaw, 1970. 1299. -v. Flachs u. Wolle (der Dutzend), pouczowanka, pouczowanina; -tejenroth 152. -graues 592. -bärenes, žjné; -kartätschtes 15.. -bereiter, -scherer, postřihač; -en, saukenný; -fabrik, djlna na sukno; -kräuterer, kutnejřnjk; -baken 348. -macher 2c. 2095-6. 553. -tasch

Tüchlein 2332 [1968

tüchtig 390. 2535. 1033. 253

Tücke, -isch, potutedlný.

Tümmelchen, -mler, čjjška.

Tümmler, vorh. eine Art Tauben, burcljk, brunclјk.

Tümpel, -psel, tůně.

Tünche, obmjtka; -en 787. 1232. 1210. -er 279. 42. -chpinsel 42. -scheibe, spořidlo.

Tüngel, Kraut, swjzel.

Tüpfel, tuk, puntjk; -ig, p-kowatý; -eln, p-kowati.

tüpfen, tukati.

Türk, -ey 2c. 2456-7. -werden 1683. 2872. -enkopf, turek; -kischer Bund 2851

Tugend 2c. ctnost.

Tulpe, tulipán; -enbaum, † tulipnjk.

Tummel, zářwrat, mach, rauš; -eln, reydjm, zatáčjm; 353. -platz 680. 1979

Tunke 1301. 1035. -en 831 tupfen, sstauchám.

Turban, turbán, 2456.

Turnier 2c. 571. turnag, ol. sedénj; -en 599. kláti; burčeti.

Turnipse, bjlá řepa engl.

Turoß, -er 2c. Turec.

Turrea, †turowka.

Turritis 2563.

Turteltaube, hrdlička.

Tusche, tuš; -machen, -hnáti; -en, tussowati, tussem reyssowati; tutlati

Twalch. s. Lolch.

Twäre, ssjjr.

Typha 1365

Tyrann 2c. tyran, 245. 1084

Tyrnau, Stadt, Trnawa.

U.

Uhr, sarmrak, pržjmj.

Uebel, zlý; na mc. 2855-6. wada; -gesinnt 2856. -keit 870-1. 782. 608. -klang, zlozwučnost; -lautend, zlchlasný, 2588. -stand, neslussnost; -thäter, zlosyn; -that 2874

üben 2c. 151. 215. 587.

über, přes, nad; při, pro; za; o, 468. 984-3. -all 2611

überantworten 1263. 2626. -aus, přewelmi, nad mjru; -bauen, nadstawjm, přestawjm; -bein 2583. -bieten 1008. -blättern, přebéhnu (knihu); -bleiben, -bsel 2709. 2384. -bringen, přenesu; donesu, dodám, -donnern 2c. 2729. -drüssig, -seyn 2247 2248. -eck, napřjč; -eignen, odewzdám; -eilen, předstihnu; -sich 2489. 2519. -ein, stejně; -kommen 2192. -stimmen 2227 -8. 518. -treffen 2269. -essen, sich 1749. -fahrt 1857. -fallen 1824. 2869. -fließen 1353. 1779. -flügeln, překřjdljm? -fluß 2c. 1002. 2806. -frieren, zamrznu; -führen 1782-3. 1767. -fuhre, přjwoz; -rgeld, přjwozné; -gang 1734. 1750. -geben 1263. 209. 2711. -sich 60. 697. -geben, přegdu, přeteku, 1353. pominu; -gelehrt werden 1781. -gewicht, † zwah, přjwah; -gießen, polegi, 1758. -golden, pozlatjm; -hängen 1784. -häusen 1760. obsýpám; -hand nehm. rozmohu se; -hals u. Kopf 1755. 1058. -barschen, okorati; strupatěti; -haupt, wůbec, 17. -heben, zbawjm, -sich, wypjnati se; -hin, pře-; běžně; -hören, wyslechnu, 1771. -hohlen, předstihnu; -jahrt, přestaralý; -irdisch, nebeský; -kleid, swrchnj kabát; -klug, -klügeln 1762. -kochen, kypjm; -kommen, přegdu; dostanu; -künstle 1759. -kunft, přjgezd, přjjezd; -laden 1758. 1759. 2249. 1733. -läufer 1251. 1732. 2598. -lang schon 1799. -langen, dosáhnu; dodám; -lassen 1938. 1565. 1662. oddati se; -lasten 1779. -lästig, s. lästig, -laufen 727. 1752. 1757. 992. -laut, přjliš hlasně; -leben 1781. 1735. -legen 2c. 1758. 2047. 2008. 1646 9. 1668. mocnégssj; -gang 2340. 1959. -gungskraft, rozmyslnost; -liefern, odewzdám; -listen 1735. 1572-8. -machen, předělám; odessli; -macht, přjlissná moc; -mäßig, přjlissné; -mannen, přemohu; -maß, přeměřenj; nesmjrnost; -menschlich, nesstjssený; -mögen, přemohu, přetéhnu; -morgen 1704. -muth 1952. -thig 1954. -nachten 1172. 1763. -nächtig, přenočnj; -nahme, přjgem, přewzetj; -natürlich 1007. 2801. -nehmen 1804. 1750. přetahugi; -sich 1761. -raschen, přepadnu; 2489. 1009. překwapjm; -rechnen, přepočtu; -reden 1760. 989. 1040. 1576. -dsam 1040. -reichen, podám; -reiten, přegedu; zchwátjm; -ret, pogezdnj; -rest 1002. 2875. -rock, swrchnj kabát; -rück, kuzel; -rücks, znak, na znak; -rumpeln, klopotem přepadnu, přihřmjm; přechwátjm; -säen, osegi; přesegi; -schatten, zastjnjm; -schicken, odessli; -schlag, wýmažek; wýložek; zběžný počet; -gen, přechýljm se; přemrsstjm

se, zběžně počjtám; odrazým se; -schleichen, přiraudjm se; -schnappen, přeskočjm; -schnellen, podskočjm; schneyen, posněžiti; -schreiben, napjssi; přepjssi; schrift, nápis; -schuß 1734. 1387. 2621. 1002. -schütten, přelegi; polegi; osugi, zasugi; -schwanken, přetýkám, překlopugi se; -schwänklich 2622. 1777. 1780. 1002. schwelle, podwog; -schwemmen 1693. 2786. -ung, powoděň; -sehen 1789. 1751. 1807. 1115. -setzen rc. 1773-8. 1758. -ins Böhmische 2807. nadsadjm; -er 1754. -sicht 1751. -tig, 77-80. 1845. -siedeln, přestěhugi, -se; -sieden, kypěti, přewařiti; -silbern, postřjbřjm; -sömmern, přes léto býti; -spannen 1766-9. napnu; opnu; -nut, přilissný (přepatý); stamm, am Schuhe, obsázka; -ständig, přestalý; -steigen 1757. 1733. přemohu, přewyssugi; -steigern, přeplacým, předražjm; -stellen 1786. rozestřu; -stimmen, wjce hlasů mjti; -ein Instrum. přetáhnu; -streichen 278. potřjti, přemazati; -streiten 1774. -streuen, posypati; přesypati; -studiren 1781. -stürzen, překlopiti; přewrcy, -se; -tölpeln 1230. -treffen 1786. 1764. 1754. 1734. 1774. -treiben 1750. 1787. přes přilis dělám; -bung, přilissnost; -tünchen, obiljm; přebjljm; -vortheilen, přelstjm, opentljm, ossidjm; -wellen, kypěti, přeljwati se; -wältigen 1761. -ger 2619. -wärts, wzhůru; -weben, otkati; přetkati; -weise, přemudřelý; -weisen, dokázi; přeswědčjm; -weißen 1201. 278. -werfen 1751.

1587. -sich, pohodnu se; -wichtig, wýwažný; -winden, owinu; přemohu; 1761. 1412. -im Schlagen 1733. -er, wjtězytel; -wintern 1789. -witzig, přemudřelý; -wurf, swrchnj oděw; -am Schiffe, bauda; -an der Thüre 355. -zahl, typřes počet; -zählen, přepočjsti; -zählig, přespočetnj; -zahn, kolozub; -zeitig 1789. -zeugen 1777. 1750. -ziehen 1693-9. 1668. 1672. 1650. -mit Draht 246. -mit Wachs 1097. -zogen 1633. -werd. 1673. -zuckern 130. -zug 1692. wlas, srst, (Hutm.); am Kleide, swrssek; -zwerch, napřjč. üblich 1233. -werd. zobyčegjm.

übrig 1387. zbytek; -seyn 1709. 2806. -bleiben 1386. -behalten, podržjm, -ens ostatně.

Uebung, cwičenj, cwik; -stunde, hodina cwičenj.

Ufer rc. 76. 77. 1643. -aas 324. -baukunst, břežnj stawitelstwj; -recht, pobřežnj práwo; -schwalbe 76. 77. 743. -vogel 481.

Uhr, -aufziehen, -stellen, -macher rc. 388-9. -gehäuse 422. -werk, hodiny.

Uhu, wýr, weyr, 278.

Ukase, (Ukas) rozkaz.

Ukeley, aukleyka.

Ulme, Ulmbaum, gilm.

Ulrich, Oldřich.

Um 1182-3-4. 0, ob, pro; tjm; -um zu, aby, k; -um und um, kolem dokola; -nichts um u. an, nic nicaucý.

umackern, 1214. 1764. 2020. -armen 1195-9. fest 1849. -sich 2251. -brechen, přelomjm; rozorám; olámi; -bringen 955. 2496. -drehen, otočjm, 2786. dreschen 1760. -fahen, s. umfangen. -fahren obgedu, 1199.

2731-2. -fall, -len 427. 532. 1785. 2317. 2703. zdechnu; -fang 1225. 1321. -gen, obežen u, obegdu, obkljčjm; -fassen 1195. 1225. 1208. -summar. 2293. -ßlich, -ssung 1225. -frag, -en, dotaz, potaz; -gang, -gehen, oběh; obchod; wyhnutj; obcowánj, 1242. gänglich, towaryský; -geben 1225-6. 1202-8. 1198. 1399. 1400. 1513. na nečo dáti; -gehen 1194. 1538. 1188. 2724. točiti se; obješati se, obcowati; -geschaffen werd. 1768. -gestalten 1781. -gestürzt 1785. -graben 1324-8. překopám; -tief 218. -gränzen, obmezým; -gürten 1351. 1345. 1567. 1765. -haben, na sobě mám; halsen 1195 -hängen, obwěsým, owěsým, oděgi; -hang, opona 2793. -hau, -en 1568. 1218. 1223-4. 1404. 1673. -er 1575. -her 1523. kolem dokola; -hüpfen 1226. -irren, sem a tam blauditi; -hin nicht können, nemocy pominauti; -kehren, -sich 1216-7. 1785. -ost 1043. -rung 1215. 8. -klaftern 1197. obsážjm; -klammern, tuze obegmu, chytjm; -kleiden 1784. -kommen, zahynu, pogdu, 2562 2809. 1703. 486. -kreis 1322. wůkolj; -laden, přeložjm; -lagern, vorh. 1205. -laufen 1187. objhém, přeběhnu; -legen, přeložjm, obložjm, 1202. založjm; zahýbám; -lenken 1217. -machen 1190. předělám; -mahlen 1766. -nehmen, wezmu (na se); -ändern, okolkugi; -reisen, obgeti; zageti sy; -reißen, zbořjm; rozorám; -reiten, zageti sy, 1199. -ringen 1202. 1227. ohradjm; -riß, nástin; -ritt 1199. -rühren

zamjchám; -schaffen 1781.
-schiffen, plawiti se okolo;
-schlag 1202 8 trl); ob=
chod:zčwihnutj(piwa 2c.)
wýložek:cválka; ssupina;
-beym Teiche přjhrázka;
-schlagen, přewrhnu, pře=
kotjm se; obrátjm se; zwr=
hu se: ohnu; založjm; oba=
ljm, 1201 2 .schlepern, za=
štru (rausskau); schlie=
ßen 1202. 1193 -schlingen,
obegmu; -schnallen 1357,
zapnu; s. umgürtem,
-schreiben, přepjšj; opjšj;
-schreiten 1203. -schütten
1395 přelegi: zamjchám;
-schweif 1320. zacházka;
zagjzdka, zápolj; - sen,
okolkugi; potlaukám se,
1323. -segeln 1198-9. -se=
ßen 1224. 1775 freymar=
čjm; -sinken 532. - sonst
175. - spannen 1225 -6.
1766. 1774. 1197. -sprin=
gen 1226.zacházým;-stand
1323-4. pl. okolky, 1796.
2212. -dlich 144. obšjrně;
-stecken 1227. přestrčjm;
-stoßen 1768. 1569. 2049.
1641. - stricken, přewážj;
přepletu; opletu; ošýdly
zapletu; - strömen, otý=
kám; - sturz, - stürzen,
zwrat, 1754-5. 2699. 472.
zbořjm, 2703. 545.-tausch,
směna; -thun, dáti, wzýti
(na se); ohlednu se, 1260.
-tönen, obezujm ? -trieb,
oběh; -wälzen 1782. pře=
wrátjm; -wechseln, smě=
njm; střjdám se; přezugi;
-weg 2731 2724. 1320. 1232
s. Umschweif; -weiben 1777
-wenden, obrátjm; -sich
ost 1043. -werfen, hodjm
na se; 1785-6 2883. 472.
-wickeln, přewinu owinu;
-wölken 2752 1659 -zäu=
nen 1351 2758. 1198 1314.
- zechig seyn, střjdati se;
-zeichnen, přeznamenám;
oreyšugi, -wůkol wyzna=
menám; - ziehen 1228.
přewleku- se, přezugi, -se;
obegdu; střjhugi se; rau=
lám se; -zirkeln 1203. -zir=
ken, okraujjm; - zirken,
obmezým; zug, přewlj=
kánj 2c. s. umziehen

Unabhängig, swůg, nepo=
drobený (sobewolný, ne=
záwisný); -abläßig, new=
stálý; -absehbar, †nepře=
hljdný, nedohledný; -setz=
bar 1128. - adelich 1164.
-ächt 951. -ansehnlich 1131.
804. -art 1164. 1125. ne=
způsob; aufhaltbar 1152.
-börlich, newstálý; -lösbar
1102. -ausbleiblich, gisto=
tný; -ausgesetzt, nepřesta=
lý, vstawičný; - löschlich
1152. -ausweichlich 1160.
- ausstehlich 1144. -bändig
1165. 1130. 1142. -bärtig
47. 396. - bedacht 1140.
-sam 1016.850. -bedeutend
1131. 840. -seyn 1666.
-dingt 51. bez wýminky;
- beendet 1142 -fangen, ne
pogatý? - befugniß, -gt,
bezprávj, - wný; - be=
hauen 1129.30. -behilflich
1117. 1151. -beleckt 48.1165.
-bemerkt, neznamenaný;
-berathen, bez rady; ne=
wybytý; - beritten, bez
koně; beschadet, bez vgmy;
-bescheiden 1145. beschol=
ten, zachowalý; -besonnen
1145. 370.-bestimmt 2155.
newrčitý;-bestreitbar 1129
-bezähmt 1142. -bild 1148.
obluda, ohawa; křiwda;
und, a, y, 2717. -denklich,
nepamětný; -ding, nic;
-ehre 1108.760.352. -ehse,
negedlý; - uneigennützig
2560. -eins, -einig 1150.
- empfänglich, negemný;
-entgeltlich, darmo; -ent=
schlossen, na rozpacých;
-erachtet, bez ohledu, ač;
-ergründlich 1147. -erheb=
lich 840. 1121. -erhört, ne=
slýchaný;-erklärbar, nepo=
chopitedlný-ermeßlich 1143
-erreichbar 1126. - ersätt=
lich 48. 1116. 1140. -er=
schöpflich 1136. -erschrocken,
neohrožený; - ersetzlich
1110. - erträglich 1144.
- exemplarisch 1137. - fä=
hig, neschopný; - der
Zucht 1119. - fall, pohro=
ma, nehoda; -fehlbar, neo=
mylný; - flätbig, - flath
1139 475. 1147. 598. swin=
ský; -förmlich 1117. 1166
1148.-fug 1143 50.-gang=
bar 47. neberný; - ganz,
plenjwý (železo); -gar 2c.
Vher, Vhry, 831 - geach=
tet, newzácný; bez ohle=
du, ač; geberdig sich stel=
len, vkřiwugi se; -gebleicht
1981. -gefähr 1017. 1036.
asy; -gehalten, prchliwý;
-seyn, 470. -geheuer 1151.
440. 66. 1062. neskřjsse=
ný, 1684 zruta; - gebin=
dert 1162. -gehobelt 1160
1123-9. -gekannt 2264.
-gekocht 2325. - geld, wá=
ha, wážnice; - gelehrig
1151. -gelöst 1115. - ge=
mach 1118. 1136-8 1140.
546.od. -mächlichkeit 1153.
- gemein, neobyčegný;
náramně; -genoß, nedruh;
-gerade 1130. lichý, 2291.
- gereimt 1114-5. 1152.
1167. 2263. nerymowaný;
-gesäuert, presný; - ge=
scheut, nestaudný, neostý=
chawý; geschehen 1147.
-geschickt 1110-5-7. 2307.
- geschlecht, humpolácký,
1316.450. -geschliffen 1160.
443. 2109. - gestalt 1131.
1142. 1151. 1166-7. -ge=
stümm 38. 1063-9 1394.
452. 1859.-gethüm, stra=
ssidlo, 1841. 1208.-gewis=
ses Gefühl. †nepohlawj;
- gewitter 2564. 947. 37.
- vogel, hlupeyš; - gezie=
fer 382. 1139. - gezogen
1160-7. -gezweifelt 1122.
-giltig machen 1764. -glau=
be, - ig 1155 - 6. - gleich
1140.789. -gleichartig 318.
1140. -glimpf, nepřetre=
nj; - glück, ins U. kommen

2823. -lich, -selig 1132. 1763. -ksfall, pohroma, nesstastná přjhoda; -kind, -stifter, nesstastnjk; ksie-her 2836. -haltbar, nepewný; -heil, -hold 555 1208. -de, kaužedlnjk; -iform 2498 -iversität 2551. -ke, zmyge; -kenntlich 1166. neznalý; -klage, zmatečný půhon; -kosten 24. 1022. -kräftig 956 slabý, -kraut 87. 2873. -maßgeblich, † nepředpisný; -manierlich 1125. -mensch 32. 111. -lich, nelidský; -merklich, nepoznalý (st. neznačný); -mittelbar, neprostředný; -möglich 1115. 2291. -muth, mrzutost; -nachahmlich, nenásledowný? -nennbar, newymluwný; -nöthig 50. -nütz 115. 854 175. -sich machen, nadjrám se; -zubringen 1881 -päßlich, churawý; -passend 2263. -partheisch 1145. -rath 598. 1110. 2557. 956. -machen 1164. -recht 789. 1114. 1176. 50. 665-6. -te Seite 2048 -Kehle, chřtán, -redlich 1145. 667. -richtig, nepořádný; neprawý, 754. -ruhe 1133-6. -an der Uhr 731. -machen 87. -hig 1163-4. 306. -stehen 1058. -stifter, buřič, † neklid; -sichtig, † obzorný? -schätzbar 1147. 1137. -schlachtig, diwý, surowý; -schlitt, -licht 810. -schließig, -machen 2020. -ser 2c. náš; -sinn, -ig 370. 1143. 1657. 2329 -werd. 1620. 2803. 2871. -stät 1137. 1147. wrtkawý; -lkraut, žlutuha; statthaft, nedowolený; neprawý; -stern, nesstastná hwězda; nehoda, -sträflich, -tadelhaft 47. -streitig, gistotný: -tadelig 47

Unten, dole, zespod, pod-spod, dolem (gjtí), -v. unten auf, odezdola (slaužiti) 2c. -binden 1577

Unter, spodnj, spodek 2c.; dolnj, nižssj; pod; mezy; z; za; při; -ackern, podorati; -arbeiten, -machen, podděláti; -abtheilung, podděleni? -bank, dolnj stolice; -bau, stawenj základu; -bauch 2407. 1549. -bauen, podezdjti; -Bautzen 38. -berger, podhorec; -bleiben, tak zůstati; -brechen 1780. 1906 -breiten 1574. -bringen, opatřjm; -brochen 1851. -dechant 1550. -drücken 1676. 2475. 2520-4. -re 2c. spodnj s. unt. -enke, pohůnek; -fangen, opowážjm se; -futter, -ern 1573. -gang 2756. zkáza; -geben 2730. 2724. 459. 2756. vtonu; -gespann 465. -gestell 1561. -geordn. 1578 -gewehr, sawle; -haben, mjti pod sebau; -händler 316. prostřednjk, 283. -halt 1235. 2266. 1706. -halten, podstawjm; podpjrám, 2720. zdržugi, zachowám, 258. 675. 110. -sich lassen, dáti se na wognu, -tend, -tung 647. -handeln 2181. gednám, 1899. 315. -kämmerer, -hauptmann 1554-5. -hemd 2049. 1205. -hosen 307. -holz, chrastj; -jochen, podmanjm, 1570. -irdisch 1579. -käufer, překupnjk; -kehl, -kinn 737. 1555. -kleid; spodnj sfaty; spodky; -koch, podkuchařj; -könig 1558. -köthig, zgitřený; -kommen, dostati se; -kunst 1754. -lage 1557. podstawek; -länder 218. -laß, přestánj; -lassen 2c. 1109. 1360. 1554. lauf, s. Unterverdeck, -läufer, passerák; -leib 291. 1549. -liegen 1560. klesém: prohrám; -lieutenant, nižssj leytnant, † podporučjk; -mann 218. -maß, sprassné; -mengen, smjsyti; -nehmen 1603 -mer, půwod, -dce, počjnatel, † podnikatel; -offizier, podofficýr; -ordnen, podzřjdjm, 1579. -pfand, zástawa; -pflügen, zaorám; -reden 1646. 416. -richt 1685. 464. 1089. -ten, včjm; 1091. -richter 1571. podsudj, 555. -rock 1518. 730. 2049. -sagen, zawowjm; -saß, poddaný; -satz 1572-4. -scheiden, -sich, děljm, -se, 2003. -ungskraft, † rozeznánliwost; -schieben 1554 1578 9 -schied 1998. přjhrada; -schlächtig, -schläaig 428. -schlag, -en, přjhrada, přepažiti; podrazým, 1575. 2775. pod palec schowám; (vtagjm) -schleif 1562 přechowáwánj; -machen 2775 passugi; -schreiben, -schrift 1567. er 2c. 2763. -schwämmen 1556. -senken, pohřjžjm; -setzen 1574. 1550. -setzt 2166. zapadlý, 2790. -sinken 1679 vtonu; -stadt, -städter 1562. -stämmen, podepřu; -stecken 1575. -stehen, sich 1864. -streichen 1576. -streuen 1553. 2246. -stützen 1552. 1576. 287. -er 1568. -suchen 1089 1511 235-6. -tauchen 1591. potopjm; -than, -thänig 1550. 550. -rasiren 1554. -treten, vtiskugi; -verdeck, dolnj paluba? -wärts, dolů; -weges, na cestě; -weisen, včjm, 1684. 1091-4 -werfen 1670. 1561. -winden, sich, pokusým se; -wühlen 1562-71. -wuchs, chrastj; würfig 1561. 1611. -feitsgabe 394. -zahn, spodnj zub; -zeichnen, podpjsti; -ziehen, -zug, podtáhnu; podwljknu; -sich, podwoljm se, 1563. 1574. -ziehosen 1577

tati (o kobyle ꝛc. -werstich
zawrženj; -wesen, zetljti,
1648. zastáwám; - ung,
zpráwa; -er 909. přjslu=
howatel, -blich 1648.-wet=
tert, hromský; - wichen,
minulý; nedáwno, - wi=
ckeln 864. zamotám;-wie=
sener 2635.-wildern 2294.
2880.2852. zpustnu;-wir=
ken, zhnjsti; prowiniti;
zaslaužiti, 1864. -wirren
2841. 129. 116. 943. 960.
864. 619. 556. - et 830.
- wirrt werden 116. - ung
476.-wischen zatřjti;-wit=
tern, zwětrám; -witwen
1400. 1411. -wöhnen, dáti
k zlému nawykati; -wöl=
ken,zmetám;-worren 548.
2838. wünschen 2798.pro=
kljnám, 2742. -wüsten ꝛc.
1510.2861.1181.1635.447.
509. -ung 1457. -wunden
1966. 1666 1317. -wun=
dern, sich 1556. genug 2657
Verzählen,přepočjsti; -zär=
teln,rozmazati,2016.865.
- ler 361. - lt 870. - lung
295. 868. -zäunen, -ung
1353. 420. -zagen 1949.
1348. -gt 2753. 99. -za=
pfen, wytočjm; wyssen=
kugi;-zaubern 2726.-zehn=
ten, desátek dáwati;-zeh=
ren 2266.1774.1906.1682
-rend, žrawý, mořiwý;
-zeichnen, zareysugi; za=
znamenám;-zeihen 1287.
-zerren, ossklíwjm, ssere=
dim; -den Mund, ossklj=
bám se, 2488. d. Gliedma=
ßen,potwořiti se; -zetteln,
roztrausým; rozvndám,
zandám; -zicht 723. odře=
knuti;-ziehen,přetáhnau=
ti; rozmazati (djtě); den
Mund ꝛc. ossklibám se;
ztočiti; bortiti se; přehá=
něti se; zatahowati se
(nebe); oplasknu; odklá=
dati; protahowati; po=
showěti; messkati, dljti;
-zieren 645.ozdobjm;-zin=
nen 156. -zinsen, aurok
slozjm; zögern 1902.1870.
1702.-zollen, wyclím;-zu=
ckung, wytrženj; trhánj;
- zuckern 1248. - züglich,
průtažný; -zug 1298 1870
1923.-zweifeln ꝛc.ꝛc.2789.
1699. - elt, propadený,
proklatý, 2788. ꝛc. -zwi=
cken, zastjpnu.
Vesper,nesspor;-brod 2295.
559.-ern 2294. -zeit 1334.
1146
Vest, statečný; -te, twrz.
Vettel,campara,sslundra;
alte, babizna, kulisagka.
Vetter ꝛc. 1272-3-4. (56.)
-rssohn, bratranec; -toch=
ter, sestřenice.
Vice-, -admiral, -gouvern.
-Kanzler ꝛc. ꝛc. 909. 910.
veriren,teytati, ssprádliti.
Vicar, střjdnjk.
Vieh, -isch werden, bremse,
-arzt ꝛc. ꝛc. 414 - 5. 207.
2825- -fall, -seuche, -ster=
ben, pád dobytka, 264.
- futter 674. pjce; -harn,
-krankheit 463.-markt 788.
-muhme,ssafářka; -samm=
ler 858. -stall 104. -tränke,
napagedlo, krně; -treiber
seyn 349.-trift, -weg, prů=
hon; -zucht, chowánj do=
bytka.
Viel,-fältig,-mahl, -köpfig,
ꝛc. ꝛc. 924 - 5 - 6. - färbig,
mnohobarewý; -förmig,
mnohotwárný; - fraß,
žraut,1255-40.1126.2040.
-füßig, mnohonohý; -fuß
2260. 925. -geliebte 565.
-götterey, mnohobožstwj;
-gut, tolessnjk bedrnjkowi=
tý; - haken 505. - kostend
1024. - leicht, snad, 756.
-mehr, mnohem wjce;ra=
děgi; -weniger, tjm méně,
mnohem méně; -wissend,
mnohowědaucý; - zopf,
†mnohowlásek. Mehr s.924
Viere, vierzehn, - zig ꝛc. ꝛc.
ꝛc. 164-5-6-7. -achteltact,
čtyřosmičkowý takt;-äh=
ren 2770. -äuglein, † čer=
nèd; -blatt, wranj oko,
2384. -bohrig, čtwerowr=
tný; -ding,-ling,wěrdunk;
-drähtig, čtwerokrutný;
-herr; - mann, ctyřpán;
-paß, čtwerohran; -bey
den Tischl. futro;-schäftig,
o čtyřech sslapačkách;
-schaufler,owce čtyřzubá;
-schrötig, čtwerohranný;
rozplácaný, 421. rapák;
-sitzig, čtyřsedacý; -spal=
tig, čtwerosstěpný;-spän=
nig,čtwerospřežný;-tel ꝛc.
ꝛc 165.-lsbauer,gebnoden=
njk, čtwrtlánjk; - lsmei=
ster, čtwrtnjk;-rung,čtyr=
hranatost; čtwerohran;
-zehnlöthig, 14tilotowý;
-zig 160. 882. - ziger 21.
čtyřidcátnjk; -D. übrigen
Abgeleiteten u. Compos. s.
Viersbohne,fizole. [164.sq.
Vignette,winěta, obrázek.
Viole 288. wiola; - in der
Chemie, fiala; - wurzel,
fialowý kořen; -lett, fia=
lowý; -tblau 1041
Violon, wiolon,basa, 380.
-cell, wioloncělo, basetl;
-cellist,basetlista;-nist 380
Viper, gesstěr, had; -gras,
s. Scorzonera.
Visier 362. 375. (nálicek?)
-ren, měřjm; wyšýrugi
(sud) 362. -korn,musska.
Visitator,přehljdce,-datel.
Vitriol, witroljm.
Vizdom,-thum,mjstodržjcý
Vließ, rauno.
Vocal, samohláska, 369.
- musik, chorálnj (hlaso=
wá ?) muzyka.
Vögelchen 1933. 397
Völkerrecht, práwo náro=
dů; -schaft, národ,proná=
rod; - wanderung, stěho=
wánj národů. [1518
Völle, plnost; - erey 1235.
völlig 19. 215. 383. 1518.
zauplna, dočista.
Vogel ꝛc. pták,ptačj; -bau=
er 527. -beerbaum, -beere

324. -dunst, -schrot, ptačj
broky; -ler, -lfänger rc.
155 - 6. 160. -flinte 1934.
-frey, psanec; -garn 2325.
-handel 1934. -haus, klec,
1648. -hand 155. 450. -kir=
sche 2270. ptáčnice; zymo=
ley3; -kloben 2205. -kraut
2271. 711. 1934. -leim, lep;
-meier 60. -milch 1364. cy=
bulka? -nest, ptačj hnjz=
do; deyworec, 141. -netz
2033. -schauer 1935. -scheu=
che, hastroš, strašák; -schlag
1597. -spötter, posměwá=
ček, sedmihlásek; -stange,
žerď, práčidlo; -stellen,
čjžba; steller, čjhař; -strich,
-zug, ptačj tah; -wand, sýt;
-wicke 2645. -gler 156. 1934
Vogt, poručnjk, zpráwce
(hospodářský); rychtář
(žebrácký); -feld, polnj hlj=
dač; -bar, zletilý, dospělý;
-tey, wládařstwj; -land 295
Volk 790. národ; chasa, zběř;
heyno; -reich werd. 791.
380. -lks-, pro lid; lidu; -tri=
bun 166. -kverschling. 792
Voll 1519. 598. celý; den Hut
voll, s klobauk; -machen 241
-werd. 224. opiti se; -schrei=
ben, popjsti; voller Schlaf,
rozespalý; Blitzvoll, na
žmoch zpitý; -auf, na=
zbyt, plno; -blütig 660.
-bringen 215 wyplnjm;
-er 1518. -bürtig, wlastnj;
-enden rc. 215. 589 -den
Hauf. 241. -ends, zauplna,
do konce; -ertrinken 237.
-füllen 1052. 224. -fressen,
sich 1092. -gedrungen 1088.
-geprost 993. -gerüttelt
1084. -gießen 217. -herzig,
†plnosrdný; -jährig, zle=
tilý; kanntig, otesaný;
-kommen 215. docela; -ma=
chen 224 241. -macht,
-wort 1518. -meier 550.
lánjk; -mond 19. -saufen,
-sich 1241. -spänner, lánjk;
-ständig 19. 215 -stimmig,
†plnohlasný; -stopfen 1048
949. -strecken, wykonám;
-wichtig, †dobrowážný;
-zählig, doplněný; -ma=
chen, doplniti; -ziehen 2666.
2642 587. -ung 2055. -zug,
wykonánj.
Volontär 2587. 206. 30 [ka.
Voltaische Säule, †woltan=
von, s; o; od; z, ze, 987. v.
hohem Wuchse, wysokého
wzrostu; blau v. Augen,
modrých očj, rc. der K. v.
Preußen, král Pruský;
ein Sachse v. Geburt, ro=
dem Sas; ein Abscheu von
einem Menschen, ostuda
člowěk; v. einander, roz=;
rozlomjm; rozkálám, roz=
táhnu rc -nöthen, potřebj.
Vor, před; od; (dřjw); vor
etw. erschrecken, něčeho se
leknauti; vor Hunger ster=
ben, hladem vmřjti rc.
-abend, swatwečer, -dlich
1747. -acker, zahaňka, sau=
wrat; -ältern 1740. -an
1088 1637. -ysenden 1740.
Vorarbeit, přednj práce;
-arm, přednj rameno; -auf,
napřed; -aus 1088. 1637.
-sagen, napřed řjcy, 1744.
-schicken rc. předejsti; -se=
tzen, položjm; -vorausge=
setzt, daß-, deyme tomu, že;
-zahlen, předplatjm.
Vorbaß, (*obs.* fürbaß) dále;
-bauen, předstawjm, před=
cházým; -bedacht, rozmy=
sl, -tig-r-ný; deuten, před=
oznámjm, 1747. -bezahlt,
-en 2637 2653. zadržjm;
-benannt, předgmenowa=
ný; -bereiten 1831. 413.
-bericht, předmluwa; -be=
scheid, půhon, důhon, ob=
sýlka; -bestimmen 1747.
-beugen, naklonjm; pře=
degdu; -bey, okolo, mimo;
-seyn; pominauti; weta
býti; fliegen 1788. -geben,
streichen, mimo gdu, minu
-lassen, opominu; -bild,
obraz, 239. 911. †wzor,
966 -bilden, předobrazým;
nastjnjm; -dlich, podobiz=
ný? -bitte 1365. -both, ob=
sýlka; -bothe, předchůd=
ce; -bringen 1888. -ung
1039. -brust, předplečnjk;
-bühne, přednj částka di=
wadla; -burg 1741.
Vordach 1038. 1745
vorder 1742. -bug, -grund,
přednj ohyb, základ, djl;
-flügel, předkřidlj; -giebel
2311. -haar 168. -band, pře=
dručj? -hals 1555. -haupt
2403. -haus, -hof 1739.
-mann, předák; -satz, †přeo=
sázka; -schuh, nárt; -theil
1739. 1743. des Hauptes
371. -der Beinkleider, před=
nice; -thür, †přededweřj;
-zahn, přednj zub; -zeug,
prsotiny.
Vordeuten, předoznámjm;
-drängen, napřed tlačjm;
-dringen, k předu postaupu=
gi; -drücken, k předu tisknu
Voreid, přjsaha pro lest;
juramentum calumniae.
-eilen, předběhnu; -eilig
1916. 1755. 718. im Reden
1897. -thun 1015. 718.
2489. -empfindung 1739.
-enthalten, zadržjm za se=
bau; -erben, napřed dě=
djm; -erst, napřed; -erwäh=
nen, předzmjnjm.
Vorfahr, předek, 1742. -en,
předgedu, 1004. -fall 1824.
propadnutj; -en, přiho=
diti, 1039. -enheit, přjho=
da; -fechter, předšermjř;
-fest, swatwečer; -finden,
nalezu; -sich 997. -fordern,
předwolám; -frage, před=
běžná otázka, -fröhner,
předák; -führen 1250.
předwedu.
Vorgang 25 přjklad; Brant=
wein, wýstřelek; přjoch;
přednost; -gänger, wůdce,
1740. 1738. *f.* 1737. -gän=
gig, předběžný; -geben,
dám, napřed dám; přede=
střu; prawjm; -gebirge
1741. 1858. -geblich, pra=

wený; -gefaßt 1058. -gefühl 1739. -geben 1738-9. 2387. zdáti se; djti se; (přebeywati (k p. střecha ode zdi;) k auwodu gdu; -geld, práwo předni kaupě, předkup; -gemach, předni pokog, †přednjk; -gesang 1747. -geschmack, předchut, 1738. -gesetzter 2240. -gestern, předewčjrem, 1747. -gewächs, dlaužj, dlužeg, propolis; giebel, průčelj; -glänzen, nad giné se stkwjti; -graben, †předkop; -greifen 1741. 1738. -grund, předni základ, djl, základ.

Vorhaben, obmýšljm; strogjm se; před sebau mám; -haben, aumysl; -hängchen 1231. -gen, zawěšým; -hängeschloß 2749. -halten 1070. zadržugi; předložjm; předstjrám; -hand, předpěšj; předek; přednost; -der zuerst spielt, wyhrawač; -handen, přjtomný, před rukama; -seyn 997. -hang 1354. 2781. 1499. 581. -gen, napřed-, wen wišým; -haupt 2403. -halle, -haus 1746. 2321. 1852. 869. -haut 1128. 148. -hen, předtjm, dřjw, 2317 před=; -bestimmen 1747. -empfinden 1738-9. -gänger, -geben, gegang. 1740. -sagen -wissen 1744-8. -hieb beym Wasser, gimka, nábon; -himmel, přednebj; -hin, prwé; -hof 1739. 1098. 1800. 274. -hölle 1743. -ig 1740. 2241. -jährig 813. -jahr, podletj.

Vorkäufer 1742. -kauen 1749. -kehren 413. přistrogim, 2281. -ung 1832. -kind, djtě z i njho manželstwj; -kirche, kupka; -kommen 1739. 1745 1073. 1794. 1039. zdáti se; -enheit, přjpadnost; -kopf 2403. -kost, wařiwo.

Vorladen 1196. 1227. 1704. 138. -der, -ung 263. 1938. zwáč; -läufig 1737. -läufer 1738. -land, †předzemj; -langen, wyndám podám; -längst, dáwno; -lauf 1740 -laufen 1738. napřed běžjm; -laut, kwapný, 1897 -legen 1742-6. 1546. zawěšým; -legschloß 2749. 525. -lese, začátek winobranj; -lesen, napřed objrati; někomu čjsti, předčjsti, -ser, †předčjtač, 164. -letzte 2744. -leuchten, swjtjm; -lieb, zawděk; -lügen, nalhám.

vormachen, napřed-, před někým dělati; bělmo udělati, nalhati; -mahls, prwé; -lig, někdegšj; -mann, předek, předák; -maß, půwodnj mjra; -mauer, přednj zeď; ohrada, bašta; -meister, cechmistr; -mittag rc. 1743. 224. -mund 1647. 166. ne, vorn 1050-8. 1637. 2219. -nächtig, minulé nocy; -nagel 2315. rozpornjk? -nahme 682-3 -neben 1742. 147. wzácný; -nehmen 1745. 45. -nehmlich 374. zwlášť.

Vorpfeifen, -plaudern, -predigen rc. někomu pjskati, tlachati, kázati; -posten, přednj stráž.

vorragen, čnjti, strměti; -rang 1926. 1740. -räthig 1747. -rath 2775. 1703. 1747. -machen 998. -rathshaus, sklad; -gewölbe, -kammer, špjžnj sklep, komora; -rechnen, wypočjsti; -recht, přednj práwo; předek; -rede 1742. -reiber, obrtljk; -reihen, wyndám, čnjm; -reichen, reg; -reißen, nastjnjm; -reiten 1741. -rennen 1737. 2772. -richten, -ung 1831-2. 1840. 2280. -ritt, předgezd; -rücken, k předu postupugi, -pomknu, 2624. 2698. -rufen 138. předwolám.

Vorsaal 1852. 1739. 2321. -sagen 1745. 1055. -sänger, †předzpěwče; -satz 1745. 2494. 975. 901. -schein 1696. -scheinen, nad giné se blyštjm, wykukugi; -scheune 1455. -schieben, předstrčjm, 2781. -schieber, zastrkádko; žlábkowé zuby (hřjběte); -schießen, waliti se; wynikati, přesáhati, -wyrazyti se, wystřeliti; rychle zastrčiti, 2740. poskytnauti; -schimmern, s. vorscheinen; -schlag 712. 1100. 2264. in der Musik, předházka? -ge, f. mlat? -hammer 1473. -schlagen, (Wage), nachýliti se; zabiti, předbiti, (prkno rc.) zarazyti, ponawrcy, předložiti, 1061. -schläger, bušič; -schmack, s. Vorgeschm. -schmeicheln 285. -schmid, lopatář; -schneider, špičnjk, 637. -dmesser 1822. -schnell 718. 1897. -schnitter, špičnjk; -schoß, daň ze gměnj; -schrift 1743. zpráwa, 464. -schub 1670. přispěnj; im Spiele, předek, -schützen 1740-6. -schuhen, podšigi; -schuß, samotež, 1740. 2679. půgčka, založenj; Vordach 1845. -schwatzen, natlacham; -sehen, předwidjm; -sich, hleděti se; -hung, prohljdánj; -gottes 1347. -setzen 1741-2-6. -setzlich 1071. 2373. -seyn, býti před, -sicht 1347. 1914. 1236. -ig 1914. 1874. 1347. 2032. -sitz, předek, přednj mjsto; řjzenj; -sommer, garo; -sorge, péče, 1914. -spann 1852. -spiegeln, předsjrati, bělmo na oči dělati; -spiel 1739. -sprung 1745. wýtroiky, 2679. -spuck, znamenj; -stadt rc. 1742. -stend, stánj ku práwu; zástawa; -ständer, před=

stawený; -stecken, zastrčjm; wytčnu (cýl); -stecker, -stecknagel 2315. -stehen, wen státi; řjdjm, wedu; předčjm; -steher, předstawený; -stellen, -sich 1746. 1735. zastaupjm, 841. -ung 1746. 1219. -stopfen, zacpám; -stossen, čnjm; wyštrčjm; nahodjm se; -strecken, pod m; wyplazým; zapůgčjm; -sumpf, předzumpj.

Vortänzer, předtanečnjk; -theil, užitek, zysk, 912. prospěch; fortel; pochwala; předek; -haft, zyssiný, prospěssný; -thier, wodič; -thun, zastrčjm; předčjm; -trab, přednj wogsko; -traben, před někým klusati; -tragen 1742. -trefflich 2620 1045. 1067. 524. 644. 140. -trieb, -triest, předhon; -trunk, pocta; -truppen 1743. -tuch, zástěra, pasnice.

Vorüber 899. okolo; -seyn, -gehen, -laufen, pominu; -urtheil 1746

Vorwache, přednj stráž; -wachs, s. -gewächs, -wachsen, wyrostu; -walten, zřegmý býti, wynikati; -wärts, k předu; -wand 2c. 2780. 2753. 35. 293. 699. 1270. -waschen, zaperu; natlachám; -weisen, prowkáži -welt, starodáwnost, 2240. 1740. 1926. -wenden 1740. -werfen 1290. 1742-7. 1337. 1004. -werk, dwůr za městem; -weser, předek; -wissen, předwědomj; -witz, -ig 2610. 230. -wort 1745. -wurf 1741-7. -machen 1099

vorzeigen, prowkáži; -zeit, s. Vorwelt, -ziehen, wytáhnu, 1742-6. zastřu; -zimmer, přednj pokog; -züglich 2845. 2880. 1134. 1377. 1236. -sehr 1788. -er 330. -zug 1740-3-5. -haben 1738

Votieren, hlas dám.

Vulcan, wulkán, (sopka??)

W.

Waage, s. Wage.

Waare 2c. 2804. 502

Wabe 2593. plást.

wach 1130. -seyn, bdjti.

Wache, stráž, hljdka 39. -en 39. 2266. 2554 pecngi.

Wachgeld, strážné; -haus 2267. -holder 2c. 305. -meister, strážmistr; -parade, strážnj paráda; -posten, stráž, hljdka.

Wachs 2c. wosk; zrůst.

wachsam 167. 1389. 377. 882

Wachsbeule, bolenj třjsla; -baum, twoskowec; blatt, plást; -boden, kotauč wo-

Wachschiff, strážnj lod. [sku

wachsen, rostu, 2541. prospjwám; -lassen 2766.

Wachsgelb 876. -händler, woskář; -leinwand, -tuch 2592. *russ.* wosstanka; -mahlerey 840. -motte, motolice; -scheibe, -tafel 2593. -feige, cedák na wosk, -stock, flaupek; -thum, zrůst, 1793. -stube 2267. -chszieher, woskář.

Wacht, s Wache u. Wage.

Wachtel 657. 1765. -hund, křepelkář; könig 112. -auf, pět peněz, pjsstalka na křepelky; -weitzen 1688. 1230. černeyš ♀

Wachthaus, -thurm, -stube 369. 2267

wackeln 118. 731. 2567

wacker 2211. 390. 1176

Waddick, žinčice.

Wade 777. 76. 79

wächsern, woskowý.

Wächter 2267. 369. 377. -geld, strážné.

Wäger, wážnj, wážný.

wählen, -er, woljm, -litel.

Währ, s. Wehr 356. -en 2451. 2235. 1112. -end 2719. 127. -geld, *russ.* wira; -mann zpráwce; -ung, cena (čjslo, werunk), -wolf, wlkodlak ♀

wällen, zewřjti.

Wälsch, -er 2c. 2573-6

wälzen 2c. wáljm, 651. 570. 1687. -zusam. 1021. -oft 1093. -sich 1907. -er, wálec, swal.

Wärme, teplo, 2638. wraucnost; -en 430. -flasche, -pfanne, -stock 1315

Wärter, hljdač, strážce.

Wäschbläuel, pjst, (kyg).

Wäsche 1714. 54. -er 1714. 1710. myč, prač; zwáč; -erlohn, plat od prádla (perné?)

wässern 2313

Waffe 2c. 2805. -englück, sstěstj we wogně; -enkammer, zbrognice; -kleid, -rock 283. -platz, zbrognisstě; -schmied 2805. stillstand 1819. 2235. 537. -träger 2806. -übung, čwičenj we zbrani; -ffnen 2281

Wagamt, wáha (městská).

Wage, wáha, 44. funtů, někde 120. y 156. funtů, -kleine, wážky; -baum, -balken 432. 328. 52. -geld, odwažné; -gericht, -kloben, kleych; -hals, opowážliwec; -haus, s. Wagamt, -herr, -meister, wážnj; -latte 1725.

Wagen u. d. Arten 2616. mit 2 Rädern 490. -schneller 1941. -hobler, -im Bergb. 458. -kleiner 576

Wagen-, pferd 2c. 2594

wagen 1321. 1603

Wagendecke 2367. -faß 2593 -flechte, -korb 614. -leiter 244. -meister 1695. -schmiere, -mann 579. -schuppen 2593. 702. (ssena); -schrott, oteſek; -sperre 2795. -sterz, opačina; -tuch 1627. -winde 2355. 1554. 364

wagerecht, rownowážný.

Wageschale 906. -stück, opowážliwost; -zünglein 309

Wagner 2c. 570. -junge, kolářjk; -niß, opowážliwost.

Wahl, wolenj; -freye 205. -le, cyzozemec; Wlach;

-eiche, s. Steineiche, -en=distel, máčka; -lberr, wolitel; -lkind, zaljbenec; -lplatz, -statt, bogisstě; -recht, práwo k wolenj; -reich, wolitedlné řjsse? -spruch 364. -stimme, hlas wolenj; -sucht, wybjračnost; -tag, den wolenj.

Wahn, prázdný, galowý; ne, bez; *subst.* domněnj; -bett, prázdný pelech; -bürtig, z lewého boku; -nehre, bezectnost; -gläubig, newěrný; -glaube, domnjnka; -korn, hluché zrno; -schaffen, potwórný; -schluß, chybná zawjrka; -sinn, -witz, -ig 1090. 1620. 517-8. 2434. 1335.

wahr, prawý, 1725-4. -haft, -tig, -heit 1724. 1358. 1783 -lich, wěru; -nehmen 2272. 1708. 2844. -redend 1724. -sagen, -er ic. 2558. 346. 1935. wěsstj, wěsstěj; aus Loosen 815. aus d. Eingew. 1083. - aus dem Fluge d. V. 1935. 561. -aus den Linien 2818. -scheinlich 1565. 1724. -zeichen, znamenj.

Waid, weyt; -bauer, -händler, weytař; -mühle, weytnjk.

Waise, -enstand, -haus ic. 2324. -verwalter, syrotčj, *st.* syrotnjk.

Wald, les, lesýk; -junger, mláz; lesnj; -gehägter 347. -dazu werden, -mann ic. 770-1. -äpplch, břečtan; -aufseher 107. -bauer, podlesák; -bereiter, -ey 1608. -beute, brt; -bruder, paustennjk; -dosten 203. -eisen, ceychowačka; -fink 78. -flachs, kokotice; -gehäge, lesnj hégemstwj; -glöckchen, náprstek; -häher, sogka; -hammer 97. -hornist 1987. -huhn, sskřemenáč; -hüther, -knecht, hágný; -kirsche 1730. -latte, hrázka; -lerche, linduška 2356. -mangold 795. -mann, lesnáčka -meise s. Kohlmeise, -meister 295. -nymphe, lesnj panna; -rabe 674. -rebe 1650. -röthlein, čerwenka; -schnepfe 2167. sluka; -seite 338. -sperling, sstěček; -streu, strauhanka; -stroh 2323. -taube 261. -teufel, chlupáč; -thier 1608. -ung, lesyna, les; -weg, cesta do lesa, z lesa; -zeichen, liz, lilja; -machen, lizugi; zeisig, babka?

walgen, -gern, wáljm. [ka?

Walke, -er, -en 2534. -erkessel, klobaučnjcký kotel; -roche 1980. -ribbe, záhyby.

Wall, wal, 1085. *pl.* wat.

Wallach ic. 2533. -er, nunwéř.

Wallbaum 531. -bruder, -ler, pautnjk; -en 45. wřjti; waliti se; putowati, -fahrt 1951. 1457. -ter 1458. -fisch 2552. -keller, kasamáta; -nuß 1362. -rath, welrybj tuk; -roß 2184. † mrž; -samen, křes obecný; -stroh, powazka? -ung, wřenj; -wurz 2297. 94

Walm, wjr; -am Dache, walba; -en, walbugi; -stein, preyz.

walten 409. wládnu, 2724.

Walzbaum 1092

Walze ic. wálec, 431

Wamme 737. an den Seiten, slabizna; -d Bäuche der Fellen, bělizna; Fett, plsek, plsnj sádlo; -er, suk.

Wamms 469. kazagka.

Wampe, lalok; terbuch.

Wand, stena.

Wandel 1189. chyba; Handel u. W. kupectwj, 1189. -bar, běžný, 879. -ln 634. měnjm, chodjm; -ung (bey d. Messe) pozdwihowánj.

wandern ic. 1677. 1908. 1778. 2536. 1536

Wandkraut 2347. 185. -laus, stěnice; -leuchter, 2309. -nagel 430. -säule 1845. -schmid, s. Holzwurm, -uhr 389.

Wange, lice, ljčko; -en 790

Wanke, wanka; zawiklánj.

Wankelmuth ic. wrtkawost 570. 525

wanken 2567. 731. 569. 118.

wann, kdy.

Wanne, opálka, wanna; -en, opálám; odkud; -enweber 1665

Wanst 29. pandero, ter:

Wanze 2247. 1520. [buch.

Wanzenkraut 1520. 2247

Wappen ic 281. -schneider, erbář; -enkunst, umenj erbů, (erbownj).

Wardein, wardeyn.

warm ic, 2406-7. 405

warnen 2688. napomenu.

Warte, stráž, 377. 780

warten ic. 377. 155. 1635. 1651. 1237. 145. 1542. 96

Wartfrau, pěstaunka, chůwa; -geld, čekané; -thurm

Warum, proč? 369

Warze ic. bradawice

was? co? oč; něco; so was, cosy; was für einer ic. 304. 694. -einer 573

wasch-, mytcý, pracý; -becken 2497. -en 970 6. peru, 1210. 1716 1349. 2203. -v. neuem 1765. přenj; tlachám; -faß, pracý sud; -erheer 1713

Waschfrau 1713. -haft, žwawý; -haus, prádelna; -kessel 1720. -magd, myčka; -maul, žwáč; klepna; -trog 1713. 1111. -zettel 1712. 94

Wasen, drn; -amt, rasowstwj; -holz, oklessky; -meister, ras.

Wasser u. d. Arken 2584-5. das ins Maul kommt 742. -vom Dache 486. -eimer 753. -reißend 2279. eimer (605). -mann, rad ic. 2585 sq. -behältniß 929. 1008. -blase 84. -blau 502. -fall 1711. -fang 330. -farbe 33. -farbig, ssedý; -fluth 1679. -galle 935. -gemählde 840. -geschirr, dölz. 662. -huhn 1673. -käfer 773. -kasten 498 294. -krug 651. 2242. -kunst

358. -rothe 152. -gelbe, potočnice; Mandelw. mandlowka; Korbw. gjwj; -darm 591. -land 1451. -loch, řit; -mann, myslinwec; -messer, myslinwecký nůž; -en, pasu, 1448. wrbowý, gjwowý; -enbaum rc. 2600. -holz 334. -dorn 2848. -mücke, plaska; -palme, řasa, 563. -sperling, hwjždět ...

Weiderecht, prawo k pasenj; -rich, wrbina; -tasche, wátossna; -werk, myslinwectwj; zwěř; honba.

Weidgang, pastwa; -dicht, wrbj; -dling, člun, člunek.

Weife 944. 2510. an der Sägemühle, rámec; -en, motat

weigern, sich 2805. 2811. 648. 1421

Weihbischof, podbiskupj, -brunnen 679

Weihe, káně, 823 2302. 1669 -en 2303. -er, rybnjk.

Weihkessel 679. 2546. -nachten rc. 2536. -tsabend 2374. -tsstritzel, wánočka; -rauch rc. 473. -wedel 679. -zweige 500

weil 1626. protože; když.

weiland, někdy; swého času.

Weile, chwjle, 222. -en 883. -er, chalupy.

Wein, -berg, -händler rc. rc. 2567-8 9. -gesotten. 884. -gebrannt. 1496. -verdorb. 740. -gemachter, strogený. winný; -apfel, -ling, weylimek; -bergstrich 2285. -birn, hedbáwnice; -blume, tuzebnjk; -drossel 128. 152. 2864. -en rc. 1499. pláči, 723. 1634. -fächser, sázar; -faß, sud; 479. von 20 Maaß, bubnjk; -geist 777. -geländer, odrysz; -hülse 583. -jahr, winný rok; -land, winná kragina; -maaß 1605. -meister, winohradnjk; -meth 523. -monath 2079. -öhl, -presse, lis, 148. -raupe 2794. -rebe, réwa, 818. 1923.

-rose, ssipek wonný; -säuerlich, nawinulý; -säufer 267. 956. 2567. -schank, -schenke, -en 2337. (winná stržiš); -stock 1978. 651. 550 -träber, -triester 503. -trauben 439. 440. d. Arten dav. 253. 279. 296. rc. -trinker, winák; -wurz, zagečj oko; -zeichen, wjch.

weise 866. 962. 2843. 2860. 156. 41. 96. 903. -en, wkázi; possli; -er, vkazowatel; ručička; (oder -el), matka (wčel).

Weisheitszahn, maudrý zub; -slich, maudře.

weiß, -seyn, -en, -kopf rc. 42. 43. 53 - 4. 920. -werd. 1195. 2802. -machen, bělmo vdělati někomu, namluwiti někomu něco.

weissagen, -er, s. wahrsagen.

Weißbäcker, pekař; -baum, linda; -binder, bednář; Schwarzb. bečwař; -braten, schab; -büche, habr; -dorn, hloh; -nspinner 2832 -ße, -en, -er 42. 43. 787. 54. -er Fluß 2499. -falk 44. -fieber, bledá nemoc; fisch 43 -gar, zámis; -gärber rc. 331. 43. -lachs, nelma; -lich 991. 1530. -werd. 1864. mischer, tenčjř; -nagelschmied 132. -pappel, linda; -pfennig, bjlý; -tanne 515. -turbit 2456 -wasser, St. 42. -wurz 568

weit 168. -9. 2347. 1898 v. w. 2808. 1700. te, zdálj, dýlka, dálka; ssjřka; läufig, -schichtig 1226. 95. 1190-1. 1898 -sichtig, † dalekozraký; -ung, ssjřka.

Weitzen rc. 1931. -leimiger, klihowka; -mehl 42

welcher 694. 324 - 5. 725. gaký, 125 ký; -imer 755

welk, vwadlý; ochablý, suchý; -boden, walečka; -en, wadnu, chřadnu; sussjm.

Wellbank, zhlawj.

Wellbaum, wele; hřjdel.

Welle rc. 2581-2. 344 (kleine) machen, čeřabiti se, čeřiti se; hřjdel; -en, swařjm; -förmig, wlnowatý; -erarbeit, lipaný djlo; -ermauer, zeď na hljnu; -ern, lepjm; -erwand, lepenice.

Wels, Fisch, sum.

Welsch, s. Wälsch 2573-6.

Welt rc swět; lidé, 2308. -all, -kreis 1214. -bau, gebäude 2204 -bürger, † swětan; -erfahren 1864 -geistlicher, swětský duchowni; -kind, -ling, mensch 2306. -kundig, wůbec rozhlássený; we swětě zběhlý; mañ, swěták; člowěk dle swěta; -meer, wysoké moře; -pol, vhel swěta; -priester, cýrkewnj kněz; -sinn 2306. -weise 962

Wendefahrt, oběrka, pssjrka; -graben, rozwod, balken wenthák; -hals 2667-9 688. -kreis, -zirkel, ttočnj kruh; -elbaum, wrtidlo; -stecken 1218. -treppe 2101. ssnek.

Wenden, Srbi, Srbsko.

wenden, -sich 1217 2057 8. 228 173 435 točjm, 2858. den Acker, missým, oburugi, pssjrugi.

Wendepflug, rádlo; -schämel, oplin; -spindel, -stock 1218. palička; ung 1216. 25. in der Sprachkunst, tobrat.

wenig 837-8. 441. 253. trocha; -er, méně; -gstens, aspoň, 1161. 1042

wenn, kdy, když; by; li; -auch 90. 387. 2431. 513. immer, -nur 513-4

Wenzel, Wáclaw, Wassek.

Wer, kdo; -denn? kdo pak? -immer 512. 755. 472

werben 2554. s. bewerben.

werden 2256 185 340. -reich, gesund, gebohren rc rc zbohatnu onemocnjm, narodjm se rc. -er, násyp, ostrow

werfen rc. 359. 560. 113. 821. 887. 1760. 954. Untrein.

725. wrhu; Junge 30.622 1312. 1384. -sich 388. 871. 1421. 69. auwer jm se.
Werft 2236.1809. osnowa; -te, wrba; rokytj; zeybrowačka; -tenhänge, sstrek; -tweide, rokytj; -szeug, nástrog k házenj, totach.
Werg ꝛc. 501. 3825. 1420
Werk 2146. 191. kus; -bank 2556. -bret, krágecý prkno; -eisen, struh; -keltag 2609. -ken, kaudelný; -haus, djlna; -heilig 2298 -mann, dělnjk; -meister, starowersstatnjk; -messer, kneyp; -ruthe, kůl; látro; -schuh, střewjc, noha; -silber, rudnj střjbro 1424. -statt 191. 661. -stück, sstůkowj; -tag 2609. 183-5. -thätig, skutečný; -tisch, dělacý stůl; -verständig, vmělý, w djle zběhlý; -zeug 1081. 1006
Werle, 2383. 1229
Wermuth, pelyněk.
Werre, sstjr, s. Werle.
Werrig, kaudel.
Werth 391. cena; -seyn 2256. -nichts werth, 1168. -schätzen 925.
Wesen 1573. 90. wěc; hluk, lermo; Hausw., Fuhrw. ꝛc. 410. 2593. -heit, -lich, 1573-4.
Wespe, wos, wosa, osa.
Weß, wessen, čj.
weßhalb, weßwegen 1867
West ꝛc. západ.
Weste 736. 1662. westa.
Wette 2245. 2740
Wetteifer, horliwost; stihánj někoho; -ern, snažiti se; za někým stihati.
wetten 2085 2741-8.
Wetter, kdo se zakládá; n. 438-9. 143. 1691. čas; baukre(295)-heiteres 307. 1587 -übles 1098. slota 1108. 1516. s. schönes W. werd. 2630. 2621.; powětrný; -dach 1697. 1030. -eilung přehonka; -fisch 156. -gewölb 947. -glas, teplomer;
-hahn 568. -hausen, kupisstě; -häuschen, twlhoměr; kolna, kůlna, -bütte, kerl, 439. -kluft, rozsedlina; -launisch, mlizywý; leuchten, blýskati se; -loch, djra we skále neb hoře; -mantel 1426. -rn, hřjmati; 439. -pfaff 439. -prophet, prorok počasý; -scheide, patnaté mjsto; -schlag 687. -strahl, hrom; -vogel, koliha? -wendisch, mlizywý; fifidlo; -zeiger, wětrnjk; -zeug 439
Wettlauf, -rennen, -läufer 2796. -streit, půtka w záwod.
wetzen, brausým, ssaustám.
Wetzstein ꝛc. 82. 74. 1370
Wichse, wiks; wýprask; -en 1097. 2592. prásk ati, bjti.
Wicht, darebák; mrně; -el, můra; wnada ptákům; -zopf, koltaun; -ig, wážný, 264. 1488. -gste 374. 1220.
Wicke, wika; knot. [2013
Wickbohne, s. Feigbohne.
Wickel zum Zwirn, přiwinowačka; -band 1691. -keln, wigi, 1095. 1692. 2615. winu, -dazu 1850. -raupe 2794. -werk, -zeug, zawitj.
Wickenacker ꝛc. 2645 [501
Wickfutter, směska.
Wickler 1252. -rey 1513
Wicklwackl 944
Widder ꝛc. 44. skopec.
wider 1903. pro 899. -bellen 1294. -bessern 1253. -böhme 1903. -druck, tprotitisk; -fahren 1676. 211. stati se; -käufer 345. -halten, zadržjm; -lage, podpora; obwěněnj; -legen ꝛc. 1302-3. 2179. -lich 1283. osskliwý; -murren 1253. 1289. -rn, odnechtjti se; -part, sauper; odpůrce, odpor; -prallen, -rathen 1289. -rede 1276. -riß, -horst, kohautek; -ruf 1303. -sacher 2097. 1254. -schall 1416. 1309. -en 1284. -scheln 1903-4. -setzen, -sich 1359.
1904. 620. 2244. 2449. 2858, 1112. -lich 1905 -sinn, odporný smysl; nesmysl; -ig 1143. neobyčegný; -spenstig 1101. 2860. -spiel, opak; -sprechen 1276. -spruch 1283. 1903. -stand, -streit 1283. -stehen 1280-4. odolám, 2255. -er 1283. -stoß, limonka; -streben, streiten 1280-4. 1359. 157. -thon, (weiß.) bjlá záře; -wärtig 1283. 1904-5. 1158. -willen 1120-1. 1812. -tig 48
widmen 1257. obětugi.
widrig 1283 48. 1156-8 1904-5. 1801. -genfalls 2519. giňák, pakli ne.
Widwol 1665
wie 693-4. 302-3-4. wie alt -groß, -nur, oft, viel ꝛc. 574-5-6
Wiebel, pilaus, filaus; Erbsenwurm, hrdlář; -eln, hemžiti se.
Wiede, hauzew; am Weberstuhl, tampel; -baum, krussina; hopf, dedek, 262
wieder, zase, zas, opět, zpět; -bekommen, bringen ꝛc. zpět dostati, přinesti ꝛc. ꝛc. -blühen 1879. -bringlich 1029. -einsetz. 1097. fährte, zpáteční stopa; -geburt 2848. -hall, -schall 1309 321-68. -herstellen 1816. 1822. -hohlen 1212. 1343-4. -kauen 1788 882. -kehr, -kunst 1098. -schelten, -schimpfen 1265-6. -schlagen, odbigi; -strahlen 1220. -taufe, odkřtěnj; -täufer 1177. -um, zase; -vergeltung 1280. -wachsen 1401. -wuchs, mláz
Wiege, -en 574-6. wážjm; -enband 1690. -bret 572. -lied 2486. -macher 572
Wiegwehe 1665
wiehern, řehtati.
Wieke, cupowánj.
Wien ꝛc. Wjdeň.
Wiesbaum, pawůza.
Wiese 747. 1427. -enwachs, laučné; -el 571. 744. -weiße 121.

-kraut 378. -pflaster, flastr pro sskrtawky; -saamen 1467
Wurst 541. 522. W. wid. W. 1938. eine Art Wagen, drážky? bügel, ssiu ka; -dorn, sspička, čink; -kraut, čabr; -wagen, drážky?
Wurzel, -kräut., -schlag. ꝛc. 605-6-7. 550. -wort, kořen.
Wust 598. neřád, chomol.
Wuth ꝛc. 2716. 299. 2874. in W. bring. 2014. -der Hunde ꝛc. 46. -kraut, kuřjmor.
Wutschering, rozpuk.

Z.

Zacken 1418. paroh; am Lichte, steklina; an der Gabel, sspjz; wykruugi; -ig 2789
Zacern, wysskemi jm.
Zäcke, s. Zecke.
Zähe ꝛc. 2880. tuhý; zjdký, 2361. 358. 768. -werd. 538.
Zählbar, sčjslný. [1851
zählen 1541. -er 1556-41
zähmbar 680. -en 2501. 1706. 676. -er, krotitel.
Zähnchen, zaubek; -neleisen 926. -eln, zaubky dostáwati, 2076. -nklappen, gekťánj zubami; -knirschen 2355
Zähre, slza; -rling, gikawec.
Zänglein 534
zänkeln, prosskorpowati se.
Zänker, sskorpič; -inn 2314 -isch, swárliwý, 355
zäpfen, čepugi, začepugi.
Zäpfchen, čjpek.
Zärte, hustera, taran; -eln 868. -elwoche, milostinky; -tlich 2015. 361. srdečný; -ling 1015. 868
Zäserlein, čemeřjčko.
zäumen 1257. 2743. -einen Kapauner, sspeylugi.
Zäunen 1353. 1314. 2464
Zagel, ocas, (caheyl).
zagen, zaghaft ꝛc. 99
Zahl, *m.* s. Zagel, am Schleppsacke, chobot; *f.* 158. 1536. cyfra; přadeno; -v. 20. 270 -amt, platjcý auřad; -en 1504. 1498. 2000. -viel 1051. -er 1504. -ende, caheyl; wrcholek
Zahlfigur, cyfra; -geld, platné; -meise, mlynaříček; -meister, platnj, 91. 128. -pfennig 338. -reich, mnohý; -tag, -woche, wýplatnj den, neděle; -weise, tklapák.
Zahm, -werd. ꝛc. 680-1. 2143. 1495. 1550. 2852. 1328
Zahn u. d. Arten ꝛc. zub, 515. -erste, wlčky; -langer, tesák; -Nebenz. 580. -krummer 80. -hohler 623. am Rade, palec; -verlieren 1385 große bekommen, -brecher ꝛc 2875. -blecker, ossklibáček, cn, s. zähneln, fleisch 176. -hobel 2875. 387. -kraut, -wurz, zubowá bylina; -los 51. -lücke 826. -lückig 80. 2376. -schmelz 1610. -schmerz 67. -sichel, zubanec; -stocher 1442. -trost, těssinka; -zänglein 534. -zange 1467
Zain, cán; prautek, beym Zake, čáp. [Böttcher
Zander, candát.
Zange u. d. Arten 533-4
Zangenkäfer, klesták, 2358
Zank, -en ꝛc. 451. 2297. 559 220. 258. 445. 2531. 2068
Zapfen, čep 158. 2348. 2422. 1088. čepowý; -baum, tississkownjk; -bier 1549. -birn 1449. 141. 444. -bohrer 2370. -geld 148. -gerüst, -lager, zhlawj; -hahn 148. -haus 32. -klötzlein 574. -kraut 28. 158. 802. -ring, zděř v čepu; -streich 148. -wein, stočky, 1549. -wurzel, srdečnj kořen; -er, [točič.
Zappeln 2433. 531.
Zarge 24. 820. 474. 570
Zargzieher, autornjk.
zart 23. 158. 361. 877. 920. 1166. tenký; zart. Gewissen, Herz, autlé swědomj, srdce; -Frauenzimer 655
Zaser 162. wlassenj; -ig, wláknitý, wlassenjčkowatý; -ern, třepiti se.
Zauber, -ern, -rey, -haft, -isch, -kunst, -treiben 141-2. 505. -kreis 1529. -werk, čáry. kauzly.
Zauche, tjsta, čubka, *s. l.* suka.
zauderhaft, -ern 885. 1870. 746. 2348. 2532. 2044. 2846
zaufen, cauwám.
Zaum, uzda, 91. -geld, chomutné; -los 51. -recht, uzdé přiwyklý.
Zaun, plot, 770. v. Planken 1501. v. Pfosten 1445. -ast, wlow; blume, -glocke 2882 2312. -kirsche, psynty? -könig, -schliefer 640. střjzjk? -rebe, posed; -reis, swjzel; -riegel, ptačj zob? -ruthe, plestew; winde 2312.
Zaupel, twogstřjzná owce
zausen 1340. 145. 960
Zeben, St. Sabinow.
Zechbruder 2068. 73. 102
Zeche 93. 1659. řad; -en 93. řadugi, 1701. -enmeister, hutmistr; -cher, -gesell 2068. -chfuhre, robotnj powoz; -genoß, aud cechu; -ine, -meister 93. arcyřadownjk; -schwester 2068. -tag, pořádek.
Zecke, klissť, ricinus.
Zecker, -macher 942. 494
Zehe 1427. pazaur; -am Knoblauch 2265
Zehen, zehn, -ent ꝛc. ꝛc. 187-8 191. -halb 1940. -mälig, desetkrátný? -nt:, -tbar, desátečný; -entfröhner, -holde, desátečnjk.
zehren 2521. 2430. 1705. -rgarten, -gärtner, sspizjrna, -njk; -geld, -pfennig, cestné, 2522. -ling, gikawec; -wurm, hausenky; -wurzel, Aronowa brada, 461
Zeichen 2844-5. 98. 304. 1747. -eingebr. 96. -deuter 1501. znamenář? -kunst 1980. -lehre, charakteristyka; -meister, reysownjcký mistr; -chnen, -er 1980 2844. 97
Zeidelbär, brtnjk; -meister, -dler, wčelař, 261. -mie-

D r u ck f e h l e r:

(Billig sollten in jedem Wörterbuche die Druckfehler, selbst die unbedeutendern, dem folgenden Beyspiele gemäß, verbessert werden. Wäre es doch auch im neuesten d e u t s ch - b ö h m. W ö r t e r b u ch e v. J. D o b r o w s k ý, P u ch m a y e r ꝛc. wenigstens bey den wichtigern, geschehen!)

Spalte. Zeile
IV 21 22 dem, lies: den
XIII 4. nach Cyropädie streiche die aus. [dum.
1 31. macidum. l. madi-
11 5. *m f.* l *m.*
— 6 Apollinarus. l. A-ris
13 5 5 Erneſt, l. Ernſt.
66 51 oculis. l. oculus
77 38 brezno, l. Brezno:
82 4 *adde*: doch bedeutete das obs. vron, weiß.

Sp. Zeile
82 25 Preußelb. l. Preißelb.
— 36 blýkawý, l. blikawý
84 27 *fr. n* l. *fr.* von
85 25 Wachen, l. Wecken.
— 44 Bada, Buda, l Buda
86 44 we, l. kwe. [re.
88 29 incollere. l. incole-
91 32 Sauder, l. Sander.
92 18 Reisern 2) l. Reisern.
97 32 olfoacre. l. olfacere
103 30 a, l. čka.

Sp. Zeile [stall, st.
104 56 Kuhstall b) l. Kuh-
105 37 chlupátka, l. chlu-
— 46 *piol* l. *polon.* [patka.
109 31 il, iti, l. el, eti.
110 9 der Hand, l. dem Arm.
113 8 pikonosé, l. piknosé.
— 21 jacire, l. jacere.
114 2 ronctus. l. rhonchus.
126 8 tot, l. cot.
128 crk, l. crh. [cyclicae.
137 19 circulatoriae. l. en-

144 čečelina, l. čo kowina.
145 19 *voc.* l. *loc.* [ctrix.
148 4 confetrix. l. confe-
152 40 color, l. colore.
153 25 craiosus, l. cariosus
154 23 Gausenweitzen, l. ein Gausen Weitzen. [tillus.
155 24 l. vaccinium myr-
161 44 nicht, l. nicht mehr.
163 43 parasceves. l. viri-
170 37 dáli, l. dáti. [dium.
191 1 anhelari l. anhelans
192 13 locherrig, l. löcherig.
193 9 ausfüh. l. ausführen.
194 16 mir s. l. morositas.
206 21 dobře, l. dobré.
218 9 dolky, *adde:* wdol-
221 33 *adv.* l. *adv. sl.* [ky.
230 36 *n. f.* l. *f.* [hörigen.
— 32 gehörigen, l. zum ge-
— 34 -jwám, l. -pjwám.
235 39 plenitus. l. penitus.
137 47 benebla. l. benebeln.
138 42 l. dowádzám.
256 36 anderseits, l. anderer-
257 17 druž, l. druže [seits.
— 37 spalte, l. spaltet.
253 34 *nom.* l. *Comen.*
263 23 prodest. l prodest
267 10 *subst.* l. *verb.* [ei.
271 17 duodenanus, l. d-ri-
— 34 l. bigrossarius. [us.
272 42 odewjm, l. odřiwjm.
276 12 sylva. l. *Vel. Sylva.*
277 20 appelere. l appete-
278 30 l aster atticus. [re.
— 36 třeſſe, l. ſtřeſſe.
279 45 *adde*: doch ſ. wždyt und D. Lehrgeb. S. 562
287 18 bylo y konal *K* ſedrowal, l. bylo, ſedrowal y konal, *K.* [ſkého.
— 25 lekářſk-, l. lekař-
288 19 l. Gertenkraut.
— 25 l. ſeyſarka. [ſtädtl.
295 39 Neuhäuſel, l. Frey-
300 41 gabluſſko, l. g - ka.
201 20 gádrný, l. gadrný.
306 1 ganek 2c. l. ganek, nka
— 2 kollerig? l kollerig, maniacus; gankugi ſe, kollern, furere.
309 7 lungula. l. lingula.
311 l. gebriſka od. geptiſſka.
316 37 vorh. l. folg. (iſſka.

316. 8 ženſký, *adde* Bärlapp
— 16 tergus. l. tergum.
323 2 nach faßt ſetze (,)
— 4 nach lagopus kein (,)
326 30 nach oxalis kein (,)
— 44 nach manifestum (,)
338 46 der, l. das
346 27 nach Arum kein (,)
350 2 neděle, *adde* ſcherzw.
355 31 nach axis kein (,)
359 18 nach owoce: *prov.*
361 2 rectes. l. vectes.
262 13 l. virga pithometri-
369 24 nice, *n.* l. nice, *f.* [ca.
378 14 hlukoký, l. hluboký.
387 36 Kom. l. Comit.
389 37 Taſcheuhr, l Taſchen-
392 46 l. indemnem. [uhr.
394 31 l. parasitus.
401 24 celere. l. colere.
411 1 1700 l. 1722
414 35 l. veterinarius.
415 4 obadam, l. obádám.
426 26 pula. l. gula.
428 40 ſpadáč, l. ſpadák.
429 39 l. antophylli.
439 39 zřebný, l. žrebný.
453 31 l. beſäete.
466 jwera, -rja, l. *sl.* iwera.
474 9 candella. l. c - ela.
479 44 k towaryš. l. ſ. t - š.
481 38 *Vel.* l. *Vel. -3)*
482 37 kam. l. kamizola.
483 13 l. kamſyce.
490 47 acer. l. odor.
494 7 vor 2 ſetze (;)
496 42 l. kaſám ſe.
517 4 Geſäß, l. Geſäß.
523 16 l. krawinec.
525 30 l. Knieholz.
526 23 ſklzawý, l. klzawý.
527 23 klec, l. kleč; Pflugſtürze, l. Pflugſterze.
— 35 l. Kniehölzer
539 30 pochr. l. po chr-ách.
544 25 zawjrat, l. zwjrati
547 8 scus. l. discus.
967 nach betreffend, *adde*: -ſtwj, *n.* Buchbinder-
569 23 l. caseata. [kunſt.
575 21 quo. l. quot.
576 *K.* l. Kis - Hont.
584 17 nach museum (,)
591 24 precise. l. praecise.
— 35 l. irrigatorium.

595 36 k-ſik, v. l. knoſtik; von
— 38 od. k-kt, l. konterfekt.
599 19 l. verutum.
601 37 nach sex-ria (,)
606 21 l. aromatarium.
607 18 l. aromatarium.
617 44 hy-x. l. hierophy-
624 40 l. aucuparia. (lax.
628 40 l. compactio.
637 8 l. Schneidewerkzeug.
640 17 auch, l. auch králky.
646 23 halitus. l. halitu.
— 30 Alter, l. kurzes Alter.
648 46 nach siphonis (.)
651 42 *m.* ſ. l. *m.* beſſer.
654 4 nach 2) *adde: gen. a.*
657 8 lies prepelica.
665 37 Zpps, l. Loptau.
669 20 Sic-, l. Sycophanta.
674 17 ſ. *pl.* l. ů. *pl.*
— 25 l. Rübenkerbel.
676 12 ſpr-, l. prachniwý.
— 26 ex-vum, l. exactum.
— 44 1. a), l. 1)
682 14 Weiſe, l. Weihe.
683 25 scrophulus, l. scrophula. (scrofula).
687 12 l. körnen.
688 22 prineum. l. pineum
689 20 missio. l. missio; b).
690 39 ſ. *dat.* l. *dat.* von.
693 44 nach coma ſetze (,)
699 14 těſſicý, l. teſſicý.
711 16 Nicoc-, l. Nicotiana.
712 37 musice. l. musica.
720 39 l. quaesitio. [*f.*; *pl.*
723 30 l. nete. *f.*; *pl.*
724 44 kutna, l. kůlna.
733 7 des l. l. des l.
735 11 cobola, l. kobola.
754 40 unr-, l. unwichtig.
757 4 parvae. l. res parvae
761 45 lek pro 2c. ſtreich aus
767 18 pow-, l. prowoditi
— 25 lenoch, *adde: gen. u.*
777 35 nach ictum, b)
782 39 *ob*, l ob (deutſch).
784 21 lubure. l. lubere.
787 11 d L-d, l. der Leinwand
799 19 lichene. l. lichen.
— 40 Lorhe, l. Lorche.
806 27 vice. l. vicem.
818 23 thorus. l. torus.
823 23 lůnowa, l. lůnowý a.; lůnowá-

— 27 nach Löff- s (f.)
— 28 gralea, l. gralla.
829 28 lügen, l. lügend.
859 41 Kratzs-, l. Krätzsalbe.
862 4 ćký-, cae. l. ćky, -ce.
864 46 Matyá, l. Mátyás.
866 25 ictu, l. ictus.
870 27 mdjm, l. mdljm.
874 42 l. χαλκοχιτων.
875 17 měďoauředj, l. mě=ďoauředni. [ctura.
— 19 praef-, l. a praefe-
— 28 l. überfließend.
879 1 l. Vertauschung
880 36 l. bacca rosae.
884 22 am obern 2c. l. an der Zimmerdecke.
903 letzte, měrau, l. wěrau.
912 26 mlsy, l. mjsý.
— 40 l. exitialis.
— 13 w-njch, l. w-ných.
937 26 Morch, l. March.
942 32 Auss-, l. Aufziehb.
951 37 cobilis, l. cobitis.
— Krable, l. Krabbe.
963 21 l. ähneludem
968 21 l. ανδροφόνος.
970 43 l. täuschend.
971 34 Poesio, l. Poesie.
991 9 accepi, l. accipi.
999 10 náčisko, *adde*: bes=ser: nátšisko (v. nátcha)
1010 31 *adde*: aufgeblasen.
1038 13 *adde*: Nachtwand=
— 17 statt 2c. setze u. (ler.
1040 15 fragen, l. freyen.
— 40 l. Einflüsterer.
1062 3 čku, l ečku.
— 12 nar-j, l. nèramennj.
1064 18 l. andropogon.
1076 26 nagež. l. nastřse=ným.
1106 26 nemoc, l. s. nemoc.
— 35 l. diffidere; -rný.
1108 28 indigens, l. indi-
— 29 na, l. na. (gnus.
1116 2 l. irrationale.
1130 12 l. animus.
1121 19 fredus, l. foedus.
1122 24 Unbek. l. Unbekanter
— 33 geheißen, l. geheißen haben.
1137 3 napr-, l. nepragný.
1140 31 nesyt, l. nesýt.
— 34 wolati, l. woleti.
1156 10 -de. -se. l. -se.
1159 14 aussätzig, l aussäßig
1160 16 -eit, l. -keit.
1161 15 statt 41 l. 14.
1166 24 -nezp-a, l. nez-au.
1174 43 vnos, l. v. nos.
1178 10 vor nowý kein (,)
— 40 Neutr, l. Neutra.
1300 11 2) *sl.* angeloffen, tumidus. gehört zum folg.
1306 29 folg., l. s. oge.
— 43 Berggelbe, ochra, l. Berggelb, Ochra.
— letzte, sit. l. sil.
1307 21 nach n- l. *m.* statt *n.*
— 37 Gräul, l. Gräuel.
1308 letzte, l. Höllenbrand.
1310 38 vorh. l. s. ohlaw.
1311 16 nach *f. adde*: Schau=muster, paradigma. *n.*
— 36 nach se setze (;)
1312 8 circum streiche aus.
— letzte, l. ohnipal.
— 30 Weinöhl, l. Steinöhl
1314 8 il, iti, l. el, eti. [-en.
— 27 45 l. Umzäunung,
1315 25 masiv, gestalt, l. massiv, ungestalt. (bný.
— 32 obhmný, l. obhru=
1318 15 N-gen, l. Neunauge.
— 26 hl. k. l. Slaf. český.
— 27 regl. l. vergl.
1319 1 se streiche aus
— 15 geh-s, l. gehauenes.
— 42 s. oklep, l. s. otep.
1320 16 sstjka, *m.* klaček, l. sstku, *m.* klaček.
— 21 ků, l. kř.
— 20 obtuitu. l. obtutui.
1322 1 nach B setze *z*).
— 17 Quater. l. quater
— 27 fünfter, l. Fünfer 2c.
— 30 l. Achter, octonio.
1323 6 arca. l. area.
— 37 okřiklj, l. okřjdlj.
1328 1 cl-re. l. inclamare.
— 14 *sl.* s. l. 2) *sl.* s.
— 25 abg-n, l. ausgespr.
— 26 Reuter, l. Reiter.
— 34 o-ká, l. okrotlá.
1328 45 l. Erdenrund, *n.*
1329 2 nach K setze *e*).
1329 13 ckrauži, l okruži.
— 23 l. mesenterica.
1331 14 W-chir, l Walachei
1332 4 losa, l los, a.
— 11 l. l. walen.
— 22 l. Oleaster
— 35 der, l. die.
— 42 mé, l. má.
— 44-5 ol. mirysná, ol. fragrans gehört nach oleaster. Sp. 1333. Z. 1.
1333 2 nach *Vel.* kein *sl.*
— 26 l fleischfarbes.
— 43 kalm. l. kalcinirtes.
1335 11 omakám, l. omá=
— 12 l. zahnlosen. (lám.
— 23 l. infatuatus.
— 43 l. Geschmalzenes.
1336 28 omtlo, l. omelo.
— 26 neomknu, l. neom=
1344 17 rub l. rub (kou.
1453 24 zäumen, l. zäunen.
1565 22 Orsey, l. Orsey.
1373 14 l Eselsfurz.
1399 13 Graune, l Granne.
1492 28 nach wühlen *adde*: s. pýřkém se.
1496 26 bjlé, l. bjlé, od bledé
1627 43 ablösen, l. ablesen.
1647 19 der, l. der da
1650 27 l. Zeugungsglied.
1651 25 aufschl-, l. aufschich=
— 29 l. přehljbám (ten.
— 32 *ll. rec.* 2c. gehört vor přehlebugi.
— 45 iti, l s. -iti.
1772 5 etwas, l. etwa.
— 8. l. Kannenkraut.
1782 9 besor-, l. besiegen.
— 28 p-num. l. p-nrium.
1783 44 wazy, l. wozy.
1785 3 l. přewaliti
— 41 přewrch, l. přewrey
1792 2035 41 l. propinqu..
— 36 agnitio. l. agnatio.
2011 21 l. blutrünstig.
2265 22 Zeben, l. Zebe, *f.*
2323 29 l. Waldstroh.
2348 14 ssissina, l ssissma.
2365 31 *adde*: Spange.
2870 20 pondus, l. ponde-
2871 45 stum, l. stumpf (ris

Die übrigen, besonders auf dem in Abwesenheit des Verfassers gedruckten E-Bogen des 2ten Theils befindlichen kleinern Fehler, kann Jedermann leicht verbessern.

— 27 nach Löff. s (*f.*)
— 28 gralea, l. gralla.
829 28 lügen, l. lügend.
859 41 Kratzſ-, l. Krätzſalbe.
862 4 čký-, cae, l. čky, -ce.
864 46 Matyá, l. Mátyás.
866 25 ictu, l. ictus.
870 27 mdjm, l. mdljm.
874 42 l. χαλκοχιτων.
875 17 mědoauředj, l. mědoawřednj.   [ctura.
— 19 praef-, l. a praefe-
— 28 l. überfließend.
879 1 l. Vertauſchung
880 36 l. bacca rosae.
884 22 am obern ꝛc. l. an der Zimmerdecke.
903 letzte, mèrau, l. wèrau.
912 26 mlſy, l. mjſý.
— 40 l. exitialis.
— 13 w-njch, l. w-ných.
937 26 Morch, l. March.
942 32 Aufz-, l. Aufziehb.
951 37 cobilis, l. cobitis.
— Krable, l. Krabbe.
963 21 l. ähnelndem
968 21 l. ανδροφόνος.
970 43 l. täuſchend.
971 34 Poeſio, l. Poeſie.
991 9 accepi, l. accipi.
999 10 náčiſko, *adde*: beſſer: nátſſiſko (v. nátcha)
1010 31 *adde*: aufgeblaſen.
1038 13 *adde*: Nachtwand-
— 17 ſtatt ꝛc. ſetze u. (ler.
1040 15 fragen, l. freven.
— 40 l. Einſlüſterer.
1062 3 čku, l. ečku.
— 12 nar-j, l. nèramennj.
1064 18 l. andropogon.
1076 26 nagež. l. naſtſſeným.
1106 26 nemoc, l. ſ. nemoc.
— 35 l. diffidere; -tný.
1108 28 indigens, l. indi-
— 29 na, l. na. (gnus.
1116 2 l. irrationale.
1130 12 l. animus.
1121 19 fredus, l. foedus.
1122 24 Unbek. l. Unbekanter
— 33 geheiſſen, l. geheißen haben.
1137 3 napr-, l. neprагný.

1140 31 neſyt, l. neſýt.
— 34 wolati, l. woleti.
1156 16 -de, -se, l. -se.
1159 14 aufſätzig, l aufſäßig
1160 16 -eit, l. -keit.
1161 15 ſtatt 41. l. 14.
1166 24 -nezp-a, l. nez-au.
1174 43 vnos, l. v. nos.
1178 10 vor notwý kein (,)
— 40 Neutr, l. Neutra.
1300 11 2) *sl.* aufgeloffen, tumidus, gehört zum folg.
1306 29 folg., l. ſ. oge.
— 43 Berggelbe, ochra, l. Berggelb, Ochra.
— letzte, sit, l. sil.
1307 21 nach n- l. *m.* ſtatt *n.*
— 37 Gräul, l. Gräuel.
1308 letzte, l. Höllenbrand.
1310 38 vorh. l. ſ. ohlaw.
1311 16 nach *f. adde*: Schaumuſter, paradigma, *n.*
— 36 nach ſe ſetze (;)
1312 8 circum ſtreiche aus.
— letzte, l. ohnipal.
— 30 Weinöl, l. Steinöhl
1314 8 il, iti, l. el, eti. [-en.
— 27 45 l. Umzäunung,
1315 25 maſiv, geſtalt, l. maſſiv, ungeſtalt. (bný.
— 32 obhmný, l. obhru-
1318 15 N-gen, l. Neunauge.
— 26 hl. k. l. Slaſ. čeſký.
— 27 regl. l. vergl.
1319 1 se ſtreiche aus
— 15 geh-s, l. gehauenes.
— 42 ſ. oklep, l. ſ. otep.
1320 16 ſſtjka, *m.* klaček, l. ſſtku, *m.* klaček.
— 21 ků, l. kř.
— 20 obtuitu, l. obtutui.
1322 1 nach B ſetze *s*).
— 17 Quater. l. quater
— 27 fünfter, l. Fünfer ꝛc.
— 30 l. Achter, octonio.
1323 6 arca, l. area.
— 37 okřiklj, l. okřjdlj.
1328 1 cl-re. l. inclamare.
— 14 *sl.* ſ. l. 2) *sl.* ſ.
— 25 abg-n, l. ausgeſpr.
— 26 Reuter, l. Reiter.
— 34 o-ká, l. okrotlá.
1328 45 l. Erdenrund, *n.*

1329 2 nach *K* ſetze *e*).
1329 13 okrauzj, l. okružj.
— 23 l. mesenterica.
1331 14 W-chie, l Walachei
1332 4 loſa, l los, a.
— 11 l. .. kwalen.
— 22 l. Oleaſter
— 35 der, l. die.
— 42 mé, l. má.
— 44-5 ol. miryſná, ol. fragrans gehört nach oleaster. Sp. 1333. Z. 1.
1333 2 nach *Vel.* kein *sl.*
— 26 l fleiſchfarbes.
— 43 kalm. l kalcinirtes.
1335 11 omakám, l. omá-
— 12 l. zahnloſen. (lám.
— 23 l. infatuatus.
— 43 l. Geſchmalzenes.
1336 28 omtlo, l. omelo.
— 26 neomknu, l. neom-
1344 17 rub l. rub (kou.
1453 24 zäumen, l. zäunen.
1565 22 Orſcy, l. Orſey.
1373 14 l Eſelsfurz.
1399 13 Graune, l Granne.
1492 28 nach wühlen *adde*: ſ. pýſkém ſe.
1496 26 bjlé, l. bjlé, od. bledé
1627 43 ablöſen, l ableſen.
1647 19 der, l. der da
1650 27 l. Zeugungsglied.
1651 25 aufſchl-, l. aufſchich-
— 29 l. přehljdám (ten.
— 32 *ll. rec.* ꝛc. gehört vor přehlebugi.
— 45 iti, l ſ. -iti.
1772 5 etwas, l. etwa.
— 8. l. Kannenkraut.
1782 9 beſor-, l. beſiegen.
— 28 p-num. l. p-arium.
1783 44 wazy, l. wozy.
1785 3 l. přewaliti
— 41 přewrch, l. přewrcy
1792 2035 41 l. propinqu..
— 36 agnitio. l. agnatio.
2011 21 l. blutrünſtig.
2265 22 Zehen, l. Zehe, *f.*
2323 29 l. Waldſtroh.
2348 14 ſſiſſina, l ſſiſſma.
2365 31 *adde*: Spange.
2870 20 pondus. l. ponde-
2871 45 ſtum, l. ſtumpf (ris

Die übrigen, beſonders auf dem in Abweſenheit des Verfaſſers gedruckten E-Bogen des 2ten Theils befindlichen kleinern Fehler, kann Jedermann leicht verbeſſern.

— 27 nach Löff. s (*f.*)
— 28 gralea. l. gralla.
829 28 lügen, l. lügend.
859 41 Kratzs-, l. Krätzsalbe.
862 4 ćý-, cae. l. ćy, -ce.
864 46 Matyá, l. Mátyás.
866 25 ictu. l. ictus.
870 27 mdjm, l. mdljm.
874 42 l. χαλκοχιτων.
875 17 mědoauředj, l. mědoauředni. [ctura.
— 19 praef-, l. a praefe-
— 28 l. überfließend.
879 1 l. Vertauschung
880 36 l. bacca rosae.
884 22 am obern ꝛc. l. an der Zimmerdecke.
903 letzte, měrau, l. wěrau.
912 26 mlsy, l. mjsý.
— 40 l. exitialis.
— 13 w-njch, l. w-ných.
937 26 Morch, l. March.
942 32 Auss-, l. Aufziehb.
951 37 cobilis. l. cobitis.
— Krable, l. Krabbe.
963 21 l. ähnelndem
968 21 l. ανδροφόνος.
970 43 l. täuschend.
971 34 Poesio, l. Poesie.
991 9 accepi, l. accipi.
999 10 náčisko, *adde*: besser: nátššsko (v. nátcha)
1010 31 *adde:* aufgeblasen.
1038 13 *adde:* Nachtwand-
— 17 statt ꝛc. setze u. (ler.
1040 15 fragen, l. freyen.
— 40 l. Einflüsterer.
1062 3 čku, l ečku.
— 12 nar-j, l. nérамenni.
1064 18 l. andropogon.
1076 26 nagež. l. naštěným.
1106 26 nemoc, l. s. nemoc.
— 35 l. diffidere; -rný.
1108 28 indigens, l. indi-
— 29 na, l. na. (gnus.
1116 2 l. irrationale.
1130 12 l. animus.
1121 19 fredus, l. foedus.
1122 24 Unbek. l. Unbekañter
— 33 geheißen, l. geheißen haben.
1137 3 napr-, l. nepragný.
1140 31 nesyt, l. nesýt.
— 34 wolati, l. woleti.
1156 16 -de. -se. l. -se.
1159 14 aufsätzig, l aufsäßig
1160 16 -eit, l. -keit.
1161 15 statt 41 l. 14.
1166 24 -nezp-a, l. nez-au.
1174 43 vnos, l. v. nos.
1178 10 vor nowý kein (,)
— 40 Neutr, l. Neutra.
1300 11 2) *sl.* aufgeloffen, tumidus. gehört zum folg.
1306 29 folg., l. s. oge.
— 43 Berggelbe, ochra, l. Berggelb, Ochra.
— letzte, sit, l. sil.
1307 21 nach ň- l. *m.* statt *n.*
— 37 Gräul, l. Gräuel.
1308 letzte, l. Höllenbrand.
1310 38 vorh. l. s. ohlaw.
1311 16 nach *f. adde:* Schaumuster, paradigma, *n.*
— 36 nach se setze (;)
1312 8 circum streiche aus.
— letzte, l. ohnipal.
— 30 Weinöl, l. Steinöhl
1314 8 il, iti, l. el, eti. [-en.
— 27 45 l. Umzäunung,
1315 25 masiv, gestalt, l. massiv, ungestalt. (kný.
— 32 obhmný, l. obhru-
1318 15 N-gen, l. Neunauge.
— 26 hl. ř. l. Slaš. český.
— 27 regl. l. vergl.
1319 1 se streiche aus
— 15 geh-s, l. gehauenes.
— 42 s. oklep, l. s. otep.
1320 16 šstjka, *m.* klaček, l. šstku, *m.* klacek.
— 21 ků, l. kř.
— 20 obtuitu. l. obtutui.
1322 1 nach B setze *t*).
— 17 Quater. l. quater
— 27 fünfter, l. Fünfer ꝛc.
— 30 l. Achter, octonio.
1323 6 arca. l. area.
— 37 okřiklj, l. okřjdlj.
1328 1 cl-re. l. inclamare.
— 14 *sl.* s. l. 2) *sl.* s.
— 25 abg-n, l. ausgespr.
— 26 Reuter, l. Reiter.
— 34 o-ká, l. okrotlá.
1328 45 l. Erdenrund, *n.*
1329 2 nach *K* setze *e*).
1329 13 ekraužj, l okružj.
— 23 l. mesenterica.
1331 14 W-chie, l Walachei
1332 4 losa, l los, *a.*
— 11 l. lewaten.
— 22 l. Oleaster
— 35 der, l. die.
— 42 mé, l. má.
— 44-5 ol. mirysná, ol. fragrans gehört nach oleaster. Sp. 1333. Z. 1.
1333 2 nach *Vel.* kein *sl.*
— 26 l fleischfarbes.
— 43 kalm. l. kalcinirtes.
1335 11 omakám, l. omá-
— 12 l. zahnlosen. (lám.
— 23 l. infatuatus.
— 43 l. Geschmalzenes.
1336 28 omtlo, l. omelo.
— 26 neomknu, l. neom-
1344 17 rub l. rub (kou.
1453 24 zäumen, l. zäunen.
1565 22 Orscy, l. Orsey.
1373 14 l Eselsfurz.
1399 13 Graune, l Granne.
1492 28 nach wühlen *adde:* s. pýšřém se.
1496 26 bjlé, l. bjlé, od bledé
1627 43 ablösen, l. ablesen.
1647 19 der, l. der da
1650 27 l. Zeugungsglied.
1651 25 aufschl-, l. aufschich-
— 29 l. přehlidám (ten.
— 32 *ll. rec.* ꝛc. gehört vor přehledugi.
— 43 iti, l s. -iti.
1772 5 etwas, l. etwa.
— 8. l. Kannenkraut.
1782 9 besor-, l. besiegen.
— 28 p-num. l. p-arium.
1783 44 wazy, l. wozy.
1785 3 l. přewaliti.
— 41 přewrch, l. přewrcy
1792 2035 41 l. propinqu..
— 36 agnitio. l. agnatio.
2011 21 l. blutrünstig.
2265 22 Zehen, l. Zehe, *f.*
2323 29 l. Waldstroh.
2348 14 ššsina, l ššsna.
2365 31 *adde:* Spange.
2870 20 pondus. l. ponde-
2871 45 stum, l. stumpf (rie

Die übrigen, besonders auf dem in Abwesenheit des Verfassers gebrauchten E-Bogen des 2ten Theils befindlichen kleinern Fehler, kann Jedermann leicht verbessern.

— 27 nach Löff. 8 (f.)
— 28 gralea, l. gralla.
829 28 lügen, l. lügend.
859 41 Kratzs-, l. Krätzsalbe.
862 4 cký-, cae, l. cký, -ce.
864 46 Matyá, l. Mátyás.
866 25 ictu, l. ictus.
870 27 mdjm, l. mdljm.
874 42 l. χαλκοχιτων.
875 17 mědoauředj, l. mědoauřednj. [ctura.
— 19 praef-, l. a praefe-
— 28 l. überfließend.
879 1 l. Vertauschung
880 36 l. bacca rosae.
884 22 am obern ꝛc. l. an der Zimmerdecke.
903 letzte, měrau, l. wěrau.
912 26 mlſy, l. mjſý.
— 40 l. exitialis.
— 13 w-njch, l. w-ných.
937 26 Morch, l. March.
942 32 Ausz-, l. Aufziehb.
951 37 cobilis, l. cobitis.
— Krable, l. Krabbe.
963 21 l. ähnelndem
968 21 l. ανδροφόνος.
970 43 l. täuschend.
971 34 Poesio, l. Poesie.
991 9 accepi, l. accipi.
999 10 náčiſſko, *adde*: beſſer: nátſſiſſko (v. nátcha)
1010 31 *adde*: aufgeblasen.
1038 13 *adde*: Nachtwand-
— 17 statt ꝛc. setze u. (ler.
1040 15 fragen, l. freyen.
— 40 l. Einflüsterer.
1062 3 čku, l ečku.
— 12 nar-j, l. nárameunj.
1064 18 l. andropogon.
1076 26 nagež. l. naſtřſeným.
1106 26 nemoc, l. ſ. nemoc.
— 35 l. diffidere; -rný.
1108 28 indigens, l. indi-
— 29 na, l. na. (gnus.
1116 2 l. irrationale,
1130 12 l. animus.
1121 19 fredus, l. foedus.
1122 24 Unbek. l. Unbekannter
— 33 geheißen, l. geheißen haben.
1137 3 napr-, l. nepragný.
1140 31 neſyt, l. neſýt.
— 34 wolati, l. woleti.
1156 18 -de, -se, l. -se.
1159 14 auffätzig, l auffäßig
1160 16 -eit, l. -keit.
1161 15 statt 41 l. 14.
1166 24 -nezp-a, l. nez-au.
1174 43 vnos, l. v. nos.
1178 10 vor nowý kein (,)
— 40 Neutr, l. Neutra.
1300 11 2) *sl.* aufgeloffen, tumidus, gehört zum folg.
1306 29 folg., l. ſ. oge.
— 43 Berggelbe, ochra, l. Berggelb, Ochra.
— letzte, sit, l. sil.
1307 21 nach n- l. *m.* statt *n.*
— 37 Gräul, l. Gräuel.
1308 letzte, l. Höllenbrand.
1310 38 vorh. l. ſ. ohlaw.
1311 16 nach *f. adde*: Schaumuster, paradigma, *n.*
— 36 nach ſe setze (;)
1312 8 circum streiche aus.
— letzte, l. ohnipal.
— 30 Weinöl, l. Steinöhl
1314 8 il, iti, l. el, eti. [-en.
— 27 45 l. Umzäunung,
1315 25 maſiv, gestalt, l. massiv, ungestalt. (kný.
— 32 obhmný, l. obhru-
1318 15 N-gen, l. Neunauge.
— 26 hl. k. l. Hlaſ. český.
— 27 regl. l. vergl.
1319 1 se streiche aus
— 15 geh-s, l. gehauenes.
— 42 ſ. oklep, l. ſ. otep.
1320 16 ſſtjka, *m.* klaček, l. ſſtku, *m.* klacek.
— 21 ků, l. kř.
— 20 obtuitu, l. obtutui.
1322 1 nach B setze *ε*).
— 17 Quater. l. quater
— 27 fünfter, l. Fünfer ꝛc.
— 30 l. Achter, octonio.
1323 6 arca, l. area.
— 37 okřiklj, l. okřjdlj.
1328 1 cl-re. l. inclamare.
— 14 *sl.* ſ. l. 2) *sl.* ſ.
— 25 abg-n, l. ausgeſpr.
— 26 Reuter, l. Reiter.
— 34 o-ká, l. okrotlá.
1328 45 l. Erdenrund, *n.*
1329 2 nach *K* setze *ε*).
1329 13 okrauzj, l. okružj.
— 23 l. mesenterica.
1331 14 W-chie, l Walachei
1332 4 loſa, l los, a.
— 11 l. lewaten.
— 22 l. Oleaster
— 35 der, l. die.
— 42 mé, l. má.
— 44-5 ol. miryſná, ol. fragrans gehört nach oleaster, Sp. 1333. Z. 1.
1333 2 nach *Vel.* kein *sl.*
— 26 l fleischfarbes.
— 43 kalm. l. kalcinirtes.
1335 11 omakám, l. omá-
— 12 l. zahnlosen. (lám.
— 23 l. infatuatus.
— 43 l. Geschmalzenes.
1336 28 omtlo, l. omelo.
— 26 neomknu, l. neom-
1344 17 rub l. rub (kou.
1453 24 zäumen, l zäunen.
1565 22 Orſcy, l. Orſey.
1373 14 l Eselsfurz.
1399 13 Graune, l Granne.
1492 28 nach wühlen *adde*: ſ. pýſkém se.
1496 26 bjlé, l. bjlé, od bledé
1627 43 ablöſen, l ableſen.
1647 19 der, l. der da
1650 27 l. Zeugungsglied.
1651 25 aufschl-, l. aufschich-
— 29 l. přehljdám (ten.
— 32 *ll. rec.* ꝛc. gehört vor přehledugi.
— 43 iti, l ſ. -iti.
1772 5 etwas, l. etwa.
— 8. l. Kannenkraut.
1782 9 besor-, l. besiegen.
— 28 p-num. l. p-arium.
1783 44 wazy, l. wozy.
1785 3 l. přewaliti.
— 41 přewrch, l. přeworey
1792 2035 41 l. propinqu..
— 36 agnitio. l. agnatio.
2011 21 l. blutrünstig.
2265 22 Zehen, l. Zehe, *f.*
2323 29 l. Waldstroh.
2348 14 ſſiſſina, l ſſiſſma.
2365 31 *adde*: Spange.
2870 20 pondus. l. ponde-
2871 45 stum, l. stumpf (ris

Die übrigen, besonders auf dem in Abwesenheit des Verfassers gedruckten E-Bogen des 2ten Theils befindlichen kleinern Fehler, kann Jedermann leicht verbessern.